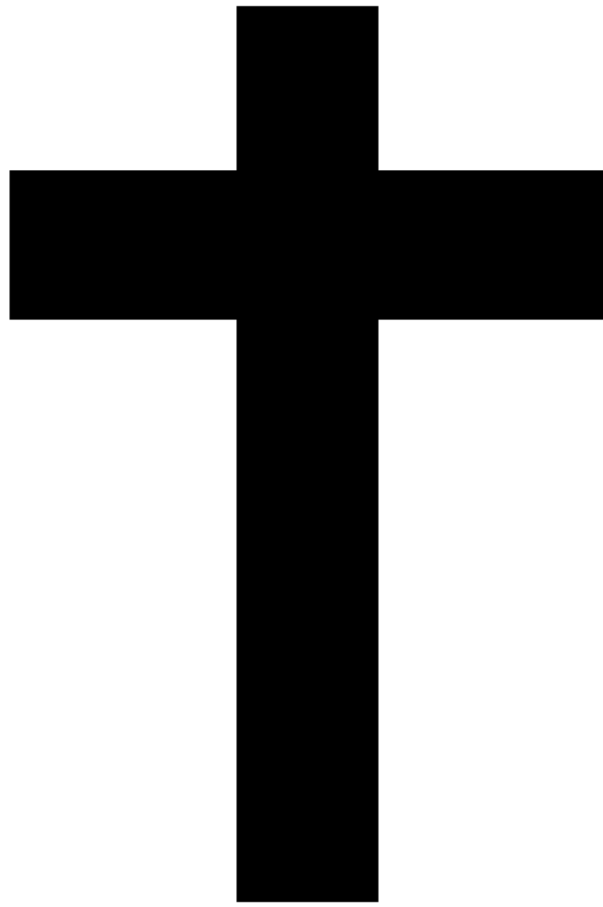

Godindi Hoafi

The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea

Godindî Hoafî

The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 20 Jul 2017
c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3

Contents

Godindĩ Hoafĩ	1
Matyu	3
Mak	73
Ruk	110
Son	178
Ratũpuri	227
Rom	285
1 Korin	316
2 Korin	343
Garesia	362
Efesus	372
Firipai	380
Korosi	386
1 Tesaronaika	393
2 Tesaronaika	398
1 Timoti	401
2 Timoti	409
Taitus	415
Firemon	419
Hibru	421
Sems	446
1 Pita	454
2 Pita	463
1 Son	468
2 Son	474
3 Son	475
Sud	476
Weindahĩfembo	479
	512

Godindí Hoafi

The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini
[agg]

There are approximately 1,000 Angors living in the Amanab district of the Sandaun Province of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

Print publication © 2001 by The Bible Society of Papua New Guinea
Print version ISBN 9980 63 852 4

Web version
2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- No Derivative Works. You may not alter, transform, or build upon this work.
- In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem yu ken givim kopi long narepela manmeri. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. Yu mas givim nating. Na tu, yu no ken senisim Tok.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken askim mipela.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, plis askim mipela.

Bukiyafe Ndürí [tab] Bodífo Ndürí [tab] Pes

GODíndí Hoafí

Matyu

Aboedi Hoafi Matyu ai sürü papimarandi

*Sisas Kraisi*ndi amoa mamî nüngurumboemo tüküyafu manîngomo hoafi
(Ruk 3:23-38)

¹ Sisas Kraisi¹ndi amoa mamî nüngurumboemo tüküyafu manîngomo hoafane nda. Sapo Sisas ai Defiti²ndi amoa ambeah³ndi tüküme⁴fiyua asu Defit ai Abraham⁵ndi amoa⁶mbofi tüküme⁷fiyu rani hoafane nda. ² Abraham ai Aisaki⁸ndi af⁹ndiyuane. Asu Aisak ai Sekopi¹⁰ndi af¹¹ndiyuane. Asu Sekop ai Suda ahandi¹² apodoho mamî rani babidi¹³mbomemo ranahamundi¹⁴ af¹⁵ndiyuane. ³ Asu Suda ai Peres Sarayafandi¹⁶ af¹⁷ndiyuane. Ahafandi¹⁸ hondi¹⁹ ranai Tamar²⁰yoane. Asu Peres ai Hesron²¹ndi af²²ndiyuane. Asu Hesron ai Ram²³ndi af²⁴ndiyuane. ⁴ Asu Ram ai Aminadap²⁵ndi af²⁶ndiyuane. Asu Aminadap ai Nason²⁷ndi af²⁸ndiyuane. Asu Nason ai Sarmoni²⁹ndi af³⁰ndiyuane. ⁵ Asu Sarmon ai Boasi³¹ndi af³²ndiyuane. Ahandi³³ hondi³⁴ ranai Rahap³⁵yoane. Asu Boas ai Obeti³⁶ndi af³⁷ndiyuane. Ahandi³⁸ hondi³⁹ ranai Rut⁴⁰yo. Asu Obet ai Sesindi⁴¹ af⁴²ndiyuane. ⁶ Asu Sesi ai sapo Defit adükari⁴³ bogori⁴⁴ nindoumbofi manüngu ranahandi⁴⁵ af⁴⁶ndiyuane. Asu Defit ai Soromoni⁴⁷ndi af⁴⁸ndiyuane. Ahandi⁴⁹ hondi⁵⁰ ranaiyo horombo Uriandi⁵¹ nimorehi⁵²-mayo. ⁷ Asu Soromon ai Rehoboami⁵³ndi af⁵⁴ndiyuane. Asu Rehoboam ai Abaisandi⁵⁵ af⁵⁶ndiyuane. Asu Abaisa ai Asandi⁵⁷ af⁵⁸ndiyuane. ⁸ Asu Asa ai Sehosafati⁵⁹ndi af⁶⁰ndiyuane. Asu Sehosafat ai Sehorami⁶¹ndi af⁶²ndiyuane. Asu Sehoram ai Usiandi⁶³ af⁶⁴ndiyuane. ⁹ Asu Usia ai Sotami⁶⁵ndi af⁶⁶ndiyuane. Asu Sotam ai Ahasi⁶⁷ndi af⁶⁸ndiyuane. Asu Ahas ai Hesekiandi⁶⁹ af⁷⁰ndiyuane. ¹⁰ Asu Heskia ai Manasendi⁷¹ af⁷²ndiyuane. Asu Manase ai Emoni⁷³ndi af⁷⁴ndiyuane. Asu Emon ai Sosaiandi⁷⁵ af⁷⁶ndiyuane. ¹¹ Asu Sosaia ai Sekoniandi⁷⁷ apodoho mamî ranahamundi⁷⁸ af⁷⁹ndiyuane. Sapo rani⁸⁰-simboani⁸¹ Babiron ami Israer nendi⁸² ranaheimbo Babiron hifi⁸³na ahamundi⁸⁴ moani⁸⁵ ratüpurimbohünda sowandümondür⁸⁶ mahomo. ¹² Ai Babiron hifi⁸⁷na sowandümondür⁸⁸ houmbo Sekonia ai Searitieri⁸⁹ndi af⁹⁰ndiyuane. Asu Searitier ai Serubaberi⁹¹ndi af⁹²ndiyuane. ¹³ Asu Serubaber ai Abiuti⁹³ndi af⁹⁴ndiyuane. Asu Abiut ai Eriakimi⁹⁵ndi af⁹⁶ndiyuane. Asu Eriakim ai Asori⁹⁷ndi af⁹⁸ndiyuane. ¹⁴ Asu Asor ai Sadoki⁹⁹ndi af¹⁰⁰ndiyuane. Asu Sadok ai Akimi¹⁰¹ndi af¹⁰²ndiyuane. Asu Akim ai Eriuti¹⁰³ndi af¹⁰⁴ndiyuane. ¹⁵ Asu Eriut ai Ereasar¹⁰⁵ndi af¹⁰⁶ndiyuane. Asu Ereasar ai Matani¹⁰⁷ndi af¹⁰⁸ndiyuane. Asu Matan ai Sekopi¹⁰⁹ndi af¹¹⁰ndiyuane. ¹⁶ Asu Sekop ai Sosepi¹¹¹ndi af¹¹²ndiyuane. Asu Sosep ranai Mariandi¹¹³ nindowenih¹¹⁴-mayu. Maria ai Sisas ranahambo wak¹¹⁵marim¹¹⁶indo, sapo ahambo Kraisi¹¹⁷* sei arihü¹¹⁸ndi ra. ¹⁷ Ranimboane münguambo nindou Abraham nünguambe peyo haya ho hombo Defit nünguambe tüküme¹¹⁹feyo ranai 14 amoa boag¹²⁰riyomo n¹²¹moriyomo marundi¹²² ra tüküme¹²³feyo. Asu Defit nünguambe peyo haya ho hombo Babiron hifi¹²⁴na sowandümondür¹²⁵ homondambe amboani¹²⁶, mare yahurai 14 amoa kareandeimbambe ram¹²⁷indümbi¹²⁸ boag¹²⁹riyomo n¹³⁰moriyomo marundi¹³¹ ra tüküme¹³²feyo. Asu Babiron hifi¹³³na sowandümondür¹³⁴ homondambe peyo haya ho hombo Kraisi¹³⁵mbomaria wak¹³⁶rim¹³⁷indoambe amboani¹³⁸ mare yahurai 14 amoa kareandeimbambe ram¹³⁹indümbi¹⁴⁰ boag¹⁴¹riyomo n¹⁴²moriyomo marundi¹⁴³ ra tüküme¹⁴⁴feyo.

*Sisas Kraisi*mbomaria wak¹⁴⁵marim¹⁴⁶indo hoafi
(Ruk 2:1-7)

¹⁸ Sisas Kraisi ai tüküme¹⁴⁷fiyu hoafi ra ndahuriane. Ahandi¹⁴⁸ hondi¹⁴⁹ Maria ranahambo Sosepi¹⁵⁰mbomaria segodi¹⁵¹mbomomo küri¹⁵²hi hini¹⁵³ngimar¹⁵⁴hindi¹⁵⁵. Maria ranai Sosepidi¹⁵⁶bo ni¹⁵⁷ngokoateyoambeyo asu ahambo hoeiri¹⁵⁸hindane ai furümbi¹⁵⁹ manîngomo moani¹⁶⁰ Yifiafi¹⁶¹ Aboedi¹⁶²ndi¹⁶³ ngin¹⁶⁴ndinambo. ¹⁹ Ahandi¹⁶⁵ nindowenih¹⁶⁶ Sosep ranai nindou mbumundi¹⁶⁷

* 1:16: Ndür¹⁶⁸ Kraisi ranana nindou God ai nindou aboedambofembohünda adükari¹⁶⁹ bogorim¹⁷⁰bofembohünda kamafoariri¹⁷¹.

hamindiyu, nga ai Maria ranahambo nindou himboahü amoanngambofembo-mayo ranimbo yiboarükumbo asu ai moani dibo ahambo randihe hiniingindihea yahu haya hohoanmomayu. ²⁰ Sosep ai ranimbo dibo hohoanmoyu-ane asu Adükarindi sünambeahindi nendi ranai ahambosoyafogoadnambo tüküfi hoafiyundüh yahuya, “Sosep, Defitindi amoao, se Maria sihafit nimorehimbofe semindimbo yihimbondamboyaft. Yifiafi Aboedindi hoafit sünguane Maria ai fi masemindo. ²¹ Nimorehit ranai nindowenihit nimirit nderimindimboe. Asu se ndürit Sisasa ra kaboadiworit nimboe sapo ai animbo ahandi nindou ranaheimbo ahei moaruwai hohoanimo ranambeahindi aboedambondearümbui,” mehundo. ²² Muñguambo ranimoatükun rahurai tüküme-feyo ra, sapo Adükarit ai ahandi hoafit hoafiyu randeimbindi yafambe süngure haya hoafimayu. Ai yare hoafiyuhü yahuya,

²³ “E, nimorehit mamit ai nindowenihit dibo hokoatendowohü ai fi ndemindi haya asu nindowenihit nimirit nderimindimboe.

Rananimbo asu ahambo ndürit ra kaboadihorühit Emanuer mbisahündomboyei,”
Aisaia 7:14

mehu ra. Rani hoafit ranahandi nimindi hoafit ana God ai sihitit babidimbo anünguane. ²⁴ Raniyu asu Sosep ai yangititifi haya Adükarindi sünambeahindi nendi hoafimayundo süngu rareandühit Mariambo ahandi nimorehimbore masemüdu. ²⁵ Sosep ranai moai nimorehit ranidibo mamühit apafe ritandit, nga moani nimorehit ranaipoanimbo niñgo himboyo asu ai nindowenihit nimirit maserimindo. Raniyu asu Sosep ai nimirit ranahambo ndürit Sisasani mehu.

2

Hüfit hamindi süfuanipoedit ndüfosi nendi Sisasa hoeifimbo tüküme fundi

¹ Herot ai Sudia hifambe bogorimbofi nünguambe ranisimboani Maria ai Sisasa ranahambo Betrethemühit wakimarimindo. Hondit ai Sisasa ranahambo serimindi hayamboyo-ane ranambe nindou bogorit fifirundeimbit ranai hüfit hamindi süfuanipoedit Serusarem ngoafambe tüküme fundi. ² Ai düduyafundühit yahomoya, “Nimirit simborit masahorimindei sapo Suda-yafe bogorimayu ra nüngufiyua? Ro hoeirit hundanit ahandi mupui ranai hüfit hamindi süfuanit tüküfe mamaroamboanefit asu ro ahambo hohoanmoyondowohü ngusüfo pefimbohünda masühifit,” mehomon-damboyu. ³ Raniyu asu Herot Adükarit Bogorimayu ranai rani hoafit ra himboriyu haya ngusüfoambe afindi hohoanmomarira asu muñguambo nindou Serusarem ngoafit hü mamarei amboani ramareandürit. ⁴ Raniyu asu Herot ai Godimbo sesit sihou-rundeimbit bogorit nindou-memo raniyomo asu ahinümbit hohoanimo fifirundeimbit nindou-memo raniyomo muñguambo ahamumbo mamühit gugureapurit mbura düdufipurühit yahuya, “Krais ranahambo ngoafit nahü mandahorimindeia?” yahu düdume fipuramboemo. ⁵ Asu simborit ai ahambo yahomoya, “Betrethem ngoafit hü Sudia hifambe. Sapo horombo God ai ahandi hoafit hoafiyu-randeimbit nindou ahandi süngu hoafit ra ndahurairiyu yare sürü pare masihendi. Ai Bukambe yare hoafiyuhü yahuya,

⁶ “Betrethemihündit, se Sudia hifambe-anei aniboadei ra awi se Sudiambo hifandundeimbit bogorit ngoafit ranahamundi daboadanipoedit hamindiyeipoani, nga wanti.

Sihei ngoafit mbusümodit animbo nindou adükarit mamit ai tükündüfi haya wandit Israer nindou ranaheimbo hibadarümbui,”

Maika 5:2
mehu. ⁷ Raniyu asu Herot ai sapo nindou hüfit hamindi süfuanipoedit ndüfosi nendi masifomo ranahamumbo dibo mborai yahupurit hürühepurit haya yahuya, “Nini simboani hondü hamindiyu mupui ra tüküfe mamaro?” yahu haya düdu düdume fipurit. ⁸ Raniyu ai nindou memo ranahamumbo Betrethemnambo koamarit hepurit ndanit süngundafundi yahuhaya hoafiyupurühit yahuya, “Se ngifomo moani ndondu nimirit ranahambo nahi ai ahambo masahorimindei ranahambo kokondurü. Nga asu hoeindurühit ana, asu se wambo ranühit mbisimo hoafit ndimondanit animbo asu ro-amboanit dügit ahambo hohoanmondahandowohü ngusüfo pandihinimboane,”

yahu koamar^hepuri. ⁹ Ndüfusi nendi-memo ranai ahandi^h hoafi^h ra h^himboriyomo houmbo ndamefund^h. Ai nafina hifomondane, sapo mupui hüf^hham^hindi süfuan^h tüküfe mamaro ra asükaiyomo hoeimarundi. Mupui ranai ahamundi^h han^hgi^hfoani^h hifo n^hmor^h n^hmarümbi^h wor^h ran^h n^hmoamo mamaro. ¹⁰ Raniyomo mupui ra hoeirundani^h mayowa ai af^hindi^h h^hh^hifi^h-h^hh^hifi^hmemo. ¹¹ Raniyomo asu ai wor^hmayo ranambe kefou hifomo n^hmor^h ranahambo hoeimarüwur^h ahandi^h hondi^h Maria radi^hbo. Raniyomo asu ai ahandi^h fik^hmi^h pütapiyomo yiri^h yimbu pus^hru n^hmar^hmombo ahambo hohoan^hmoyomondühi^h ngusüfo pamarüwur^h. Raniyomo ai ahamundi^h arambeah^hindi^h napo ra bokaründümo houmbo masabudo. Rani-moatükun^h ra gor^hyo, fis^hnarümbi^h mb^himb^hrayo asu sanda aboediyo, ng^hin^hindi^h napo ra masabudo. ¹² Nindou ranahamumbo God ai yafogoadi^hnamboya, “Se Herot n^hmaru naf^h ngomboemo,” mehupuramboemo. Asu süngunambo ai ran^hnafi^h h^hn^hng^hru hou ngorü naf^h ahamundi^h h^hfina mahomo.

Isip h^hfina Sosep ai ahandi^h ambori^h babidi^hambo aboeda mafefoehindi^h

¹³ Nindou ranai ndaweyafundane rani^h-s^himboani^h Adükar^hindi^h nendi^h ranai Sosepimbo yafogoadi^hnambo tüküme^hfiyu. Asu ai hoafi^hyundühi^h yahuya, “Bot^hindafo, n^hmor^h ranani asu ahandi^h hondane ra ndowap^hindi^hfi^h hawa Isip h^hfina feboehi ngei ranühi^h n^himboeiani^h asu ro hombo hoafi^hndahani^h an^himbo ngoründühi^h ngei. N^himboe Herot ai n^hmor^h ranahambo hifokoefimbo kokondüri^h wak^hindirümbui,” yahu hoafi^hmenduamboyu. ¹⁴ Raniyu Sosep ai bot^hifi n^hmor^h ra serümündü haya ahandi^h hondi^h ran^hdi^hbo mare rani^h n^himbokoani^h Isip h^hfinaambo mahei. ¹⁵ H^hfi^h ranühanimbo ai n^himboeiani^h Herot ai y^hfi^hndümbui. Adükar^h ai ahandi^h hoafi^hyu-randeimb^h ahandi^h yafambe süngure haya hoafi^hyuhüya, “Ro wand^h N^hmor^h Isip h^hfam^hbeah^hindi^h mborai masahando,” mehu. Hoafi^h ra moani^h an^hhondü hondü tükündi^hfemboe yaho hayamboyo ran^h moatükun^h ranai yare yahurai tüküme^hfeyo.

Herot^hindi^h hoafi^h süngu n^hmor^h hifokoakomar^hhündi^h

¹⁶ Hüf^hham^hindi^h süfuan^hpoedi^h ndüfosi nendi^h mas^hfomo ranai ahambo ngorü-süngumarüwur^h ra Herot ai kir^hhai f^hfi^hre hayamboyu asu ran^himbo ahambo ng^hn^hindi^h ngusüfoambe fond^hr^him^hindi^h mahafo. Raniyu asu ai mun^hguambo nindowenih^h n^hmor^h yimbu h^himban^hkoateyeimb^h Betrethem ngoafi^hhündi^h asu ngoafi^h amur^h ran^h ngoafi^h-k^hmi^h adaburo ranambeah^hindi^h hifokoakofoefembo hoafi^h masendi^h. Sapo nindou hüf^hham^hindi^h süfuan^hpoedi^h ranai hoafi^hmemo rani^h-s^himboani^h mupui tüküme^hfeyo hoafi^h ra f^hfi^hre hayamboyu asu ai yare hoafi^hmepur^h n^hmor^h ra hifokoakofoefembo. ¹⁷ Ndan^h-moatükun^h tüküme^hfeyo ra sapo God^hindi^h hoafi^h hoafi^hyu randeimb^h nindou Seremaiani^h yafambe süngure haya horombo hoafi^hmareandi^h ra s^himogodühi^h tüküfemboyo yare tüküme^hfeyo. ¹⁸ Sapo ai yare hoafi^hyuhü yahuya, “Ramahündi^h ai yas^hmond^h mami^h h^himbori^hyei.

Aran^h hoafi^h af^hindi^h puküna asu aran^h hoafi^h yambohai tük^hifeyowa h^himborayei.

Reser ai ahandi^h amoao mami^h Israer^hhündi^h n^hmor^h ranaheimbo aran^hnaborandüra asu mun^hguambo nindou ranai ng^hr^hi^h ahambo d^hdi^hboadondi^hhindi^h ahandi^h ngusüfoambe far^hhefembo.

N^himboe sapo ahandi^h n^hmor^h ranai ni^hngokoatemayeiambo wambo,” mehu rani^h-süngumbo.

31:15

Jeremaia

Sosep ai ahandi^h ambori^h babidi^h asükaiyei masühüsi

¹⁹⁻²⁰ Süngunambo Herot ai y^hfi^hyuane asu Adükar^hindi^h nendi^h ranai yafogoadambe Sosepimbo Isip h^hfi^hhü tüküfi hoafi^hyundühi^h yahuya, “Se ambori^h ndowap^hindi^hfi^h hawa h^hh^hir^hindafo Israer^hnambo ngafi^h. Nindou sapo n^hmor^h ranahambo hifokoefimbo hohoan^hmomemo ranai ana y^hfi^hmemo,” mehundoamboyu. ²¹ Raniyu asu Sosep ai bot^hifi n^hmor^h ra serümündü haya hondambo kameih^h asu ai h^hh^hir^hyahi Israer h^hfinaambo mahüsi. ²² Asu Arkeraus ai ahandi^h af^hindi^h Herot ranahandi^h fondühi^h Sudia-yafe adükar^h bogorimb^hofi manüngu ran^h hoafi^h ra Sosep ai h^himbori^hyu haya ranühi^h ni^hngombo hombo

ra yihimbomayu. Nga asu God ai yafogoadambe Sosepimbo bidifiri hoafi masagadoamboyu asu ai Gariri hifinambo mahu. ²³ Raniyu asu ai hu ngoafi mam ahandi nduri Nasaret ranuhi manungu. Sapo mam rani-sungumbo animbo God ai ahandi hoafiyomo rundeimbi sungu hoafiyomonduhiya, “Nindou ranahambo Nasaretihundi nindou mbiseimboyei,” mehomo yahurai anihondü tükufembohündamboyo yahurai tüküme feyo.

3

Son himoni hundürü randerandimbi nindou ranai Godindi hoafi bokarih efembo tüküme fiyu

(*Mak 1:1-8; Ruk 3:1-9; Son 1:19-29*)

¹ Rani-simboani Son himoni hundürü randerandimbi mayu tüküme fiyu. Nindou ranai nimi wohi furikoatereandühi Sudia hifambe ranuhi manungu. Ai piyu haya nindou rani hifihü amarei ranaheimbo Godindi hoafi ra bokarhai marandi. ² Raniyu asu ai yare hoafiyuhü yahuya, “Awi, se shei moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanambondihindi, nga God nginindi hifandarandi ra ndeara moani akimane,” mehu. ³ Sapo Son ranahamboyo God ahandi hoafi hoafiyu randerandimbi nindou Aisaia rahanandi yafambe sungure hoafiyuhüya, “Nindou mam ai nimi wohi furikoatereandühi mungiyuhü yare hoafiyuhüya,

‘Adükarindi nafi se didibo adondihindi.’

Ai hombo-memo nafi ra ndondondihini hininnginidihindi,’

Aisaia 40:4

mehu ra,” mehu.

⁴ Son ai hoeari ahandi güdemarandi ranana kamer ninihondi ninendinambo nafiyoweimbihündiyo. Asu ai ninihondi hoearihündi titapürimbore güdehaya botifohü asu wohi yitihini nimambeahindi, efu hoe raniyu sesü marandi. ⁵ Raniyei asu nindou ranai Serusarem ngoafihündi, munguambo Sudia hifi ranihündi asu munguambo hifi Sodan Hoe rani kimini adaburo ranühündambo ai Son sowana masühüsi. ⁶ Raniyei nindou ranai ahei moaruwai hohoanimo süngumarhi hei ranahambo weindahimarhinda asu ai aheimbo Sodan himo hundürü rari marandi.

⁷ Nga Son ai hoereapurane Farisi asu Sadyusi afindi ranai ahamboya, “Yihoe fombo ai himoni hundürümbiramuni,” yahomo houmbo ahambo sowana mahomonda hoeimareapuri. Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi seana amoasirindi nimor-anemo! God ai shamumbo nginindinduhini moaruwaimbo ndeapürimbui. Se nüngundafu mafebou? ⁸ Se moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanambo-rundeimbihündi ana asu shamundi nini ratüpuri rawarundi ra se moaruwai hohoanimo hininngifembo nafuimbendüramboane. ⁹ Se ngiri randu borindimonduhiya, Roana Suda anefi, Roana Abrahamindi amoao mamwambo aboedambo-ndahumboyefi, mbisimo. Awi ro shamumbo hoafehapuri God aiana moani nimeoi kurayo ranamboani ndemündi haya Abrahamindi amoao mamimbonde hininngindeambui! ¹⁰ Nimi sirahambe pirifirih efembohünda ndeara time ranai ndoramindi engoro. Munguambo nimi ra nahanayo ai aboedi hisikoateayo ana, ranahambo time ranambo hithefe hefe haiambe pütifemboane. ¹¹ Roana se moaruwai hohoanimo ra hininngirihimboane raniambo nafuimbohünda himoni hundürarharü. Nga nindou ngörü ai wandi wagabe tükufemboayu ranai ana sheimbo Yifiafi Aboedinambo asu hai ranambo hundüründarümbui. Aiana moani adükari hondüyuwanini asu ro rani hoarehanahini. Roana awi aboedi ndearhamindiyahipoani ahandi su ra semindindombo. ¹² Rananimbo ai fok warambe ndemündi haya ranambo wit hipiri ra futinde findamündi pindendambui. Asu ai wit safi aboedi rani-yangiri ndemündi ahandi wit shefembo wori-mayo ranambe digembui. Nga asu hipiri moaruwai moani yangorombo rananimbo ai ndemündi sapo hai dikirifekoate moani yare koadürümbo koadürümbo horoweimbi ranambe pütindifimbui,” mehu.

Son ai Sisasimbo hundürumarüri
(Mak 1:9-11; Ruk 3:21-22)

¹³ Mamî rani-simboani Sisas ai Gariri hifi hinîngire haya Sodan himona mahanu. Son sowana ngahani ai wambo ahandi warina himoni hundürimbirandiri, mehu. ¹⁴ Nga asu Son ai ahambo ngörü hohoanimonambo yare hoafiyundowohü yahuya, “Seanimbo wambo hundürüyondirimbo-mayafi asu simbori se wambo-sowana asinifi ro sîhambo hundürüyöninimbo,” mehundoamboyu. ¹⁵ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “I ambe, nga hapondani ana moani ro hoafayahî süngu randowandi. Se randowandani moani rani süngu mbumundi hohoanimo muṅgu sîhiri nafindihumîndefomboane, nga ra aboedane,” mehundoamboyu. Asu Son ai himboriyu haya refembo-ane mehu.

¹⁶ Son ai Sisasimbo himoni hundürürî hayamboyu ane, Sisas ai mamîhari himonindi tükumefiyu. Raniyo asu sünambe sünü ahambo bureandühyo asu Godîndi Yifiafi ranai wupufo nahurai kost ahandiwami pühimayoa hoeimareandi. ¹⁷ Raniyo asu yasimondi mamî ranai sünambeahîndi kosowohü yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou ranana wandi nimorani, nga moani ro ngusüfo parîhineimbani. Ahamboane Ro wambo ngusüfoambe siaoweheandi,” meho.

4

Sisasimbo refe hoeifembo moatükuni
(Mak 1:12-13; Ruk 4:1-13)

¹ Raniyo asu rani-simboani Yifiafi Aboedi ranai Sisasimbo Satan ai sîsîhimomböhünda nimî wohî furîkoatereandühi serimîndi maho. ² 40 si ra Sisas ai sesîkoate nünṅgu mbura asu ai wembombomayu. ³ Asu Satan, nindou sîsînda-randeimbi ai ahambo-so tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Se Godîndi Nimorayafi ana, nimoei kurayo ndanahambo hoafîndafani sesimbofe tükümbîfeyowamboane,” mehundoamboyu. ⁴ Asu simbori Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Godîndi Bukambe yahoya, ‘Sesi yangîri ana ai ngîri nindoundi yangîri nîngombo ndendi. Nindou ai yangîri nîngombo sahümündi arîhündi ra muṅgu hoafi Godîndi yafambeahündi süngu mbîsahümündi,’ meho,” mehu. ⁵ Raniyu asu Satan ai Sisasimbo Godîndi adükari ṅgoafi Serusarem rani-nambo serümündü hu haya hafumbo nimooamo hamîndi Godîndi Worî Adükari bogîmondi raniwami hinîngîmariri. ⁶ Raniyu asu ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Asu se Godîndi Nimorayafi ana, nimooamo ndani-waminîndi hîfîni horîpîndafo pîndaafi. Sapo Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya,

‘God ai sîhambo ahandi sünambeahîndi nendi ranahamumbo hoafînduanî
asu ai sîhambo ahamundi warinambo mbundîndîninîmboemo
asu ngîri nimoei hoarehî kurayo ranai sîhambo futîndeanîni,’ meho,”

Buk Song

^{91:11-12}
mehundoamboyu. ⁷ Asu Sisas ai ahambo yahuya, “Nga awi Baiborambe hoafi ranamboani ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se Adükari sapo sîhafî God ranahambo rando hoeindorîmboyafi, nga yowanî,’ meho,” mehundoamboyu. ⁸ Raniyu asükaiyu Satan ranai Sisasimbo serümündü hifi wafu nimooamo hamîndi-mayo raniwami mahafu. Raniyu ai raniwami nünṅumbo Sisasimbo muṅguambo nindou-yafe hîfandarundi raniyo asu ahamundi muṅguambo aboedi adükari moatükuni ṅgoro ranahambo nafuimefoendo. ⁹ Raniyu asu Satan ai hoafiyundühi yahuya, “Asu se yiri yimbu pusîrowandühi wambo hohoanîmoyafîndîrühî ṅgusüfo pararowandîri ana, asu ro sîhambo muṅgu moatükuni nafuimehanîni ra ndahanînimboyahî,” mehundoamboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “E! Satan, se andai ragu ngafi! Baiborambe hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Adükari sapo sîhafî Godîmayu ranahambo yangîranimbo se hohoanîmondafi ṅgusüfo pandoworühî asu ahandi ratüpuri yangîri ratüpurîndaafi,’ meho,” mehundo-amboyu. ¹¹ Asu Satan ai Sisasimbo yare hinîngîmarira ndamefiyua asu Godîndi nendi ranai kostimo ahambo farîhouwurühî hîfandîmarürî.

*Sisas ai Gariri hifambe piyu haya Godindi hoafi wataporimbomarandi
(Mak 1:14-15; Ruk 4:14-15)*

¹² Sonimbo sowaründümo karabusambe hinngimarüwuri hoafi Sisas ai himboriyu haya Gariri hifina mahu. ¹³ Asu ai Nasaret ngoafihü hinngire haya Kaperneam ngoafi sapo Gariri kurthoe ranikimî ngoafi ranina mahu. Kaperneam Seburun hifi, Naptari hifambe engoro ranühi manüngu. ¹⁴⁻¹⁵ Sapo God ai ahandi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou Aisaiandi yasimondi süngu yare hoafiyuhüya,

“Seburun hifi, Naptari hifi, Gariri hoe nafi howani gogu ra,

Sodan hoe gogoanini ra nindou Sudayafe ndifoyei Gariri hifane.

¹⁶ Nindou didiyei ai nimbî nîmaroambe animboei

ranai ana si adükari ra hoeirihimboanei.

Yifiyorambo hifi ranambe nimbî nîmaroani nindou animboei

ranaheimbo ana si ranai boakifoareandürimboane,”

Aisaia 9:1-2

mehu, nga rani-simongorühümboyo rani-moatükunî ra yahurai tüküme feyo. ¹⁷ Raniyu asu rani-simboani piyu haya Sisas ai ahandi hoafi ra bokarhendühi yahuya, “Awi se sihei moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanambondihindi, nimböe sapo God nginindi hifandarandi engoro ranai ndeara akimî tükü fembo yangirane,” mehu.

*Sisas ai ahandi sünguferambo nindou yimbuyimbu weangurühi mborai mehupuri
(Mak 1:16-20; Ruk 5:1-11)*

¹⁸ Sisas ai Gariri kurthoekimî huane kinî wowariyafani rinandeimbi apodoho ranai manimbafanda hoeimareapiri. Ahafandi ndüri ra Saimon, Pitamboyu-randeimbi asu ahandi akidi Andruyu. Apodoho ranai andürinambo kurthoe ranambe kinî wowariyafandühi manimbafani. ¹⁹ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupirühi yahuya, “Se mborai wandi süngu sinifandani animbo asu ro sihafanimbo nindou semindimbo se kinî rawarineandi nou nafuindahapirimboyahî,” mehupiramboyafani. ²⁰ Asu ai moani hoafi ningoambe ahafandi andüri ra rarine sihene hena Sisasindi süngu ndamefineandi. ²¹ Asükaiyu ai sühüfi huhündamboyu ngoru apodoho ahafandi ndüri Sems, Son ai ahafandi afindi Sebedi babidi botambe nîmarimombo ahamundi andüri ra didoadorundühi mamarimonda hoeimareapuri. Asu ai ahafanimbo mborai mehupiri. ²² Asu moani hoafi ningoambe ahafandi bot asu afindambo rarine hinngiririne hena Sisasindi süngu ndamefineandi.

*Sisas ai hoafi bokarhendühi asu angünimboyeimbi nindou aboedimarearü
(Ruk 6:17-19)*

²³ Raniyu asu Sisas ai Gariri hifi müngu ranambe nüngu wakimareandi. Raniyu asu ai refihî Suda-yafe rotu wori nindou ranambe aheimbo yamundimareandüri. Asu ai refihî God nginindi hifandarandi engoro Aboedi Hoafi ranahambo bokarimarihendüri. Mami rani simboani nindou ranahei fi ranai moani ranipoanimbo ranipoanimbo angünî fi moaruwaimboareandüri ranahambo aboedimarearü. ²⁴ Ai rani-moatükunî rawareandi ranahambo Siria hifi müngu ranambe nindou amarei ranai himborimayei. Asu raniyei müngumbo nindou ranai nindou didiyei ai moani mamikari angünî moaruwai asu asübusî afindi mamikarandüri ranaheimbo ahambo-so fufurühümündihündüri mafandihindi. Bidifiri nindou moaruwai nendi ahei fiambe nîmarümbî, wunünümboyeimbi asu yiri warî yifisafeimbi raniyei ai mafandihinda asu Sisas ai aheimbo aboedimarearü. ²⁵ Raniyo asu nindou afindi ranai Gariri hifihündî, Dekaporis ngoafihündî, Serusarem ngoafihündî, Sudia hifihündî asu Sodan hoe gogoaninipoedi ranai mami müngu ahambo süngumarihori hei.

Sisas hifi wafuambe Godindi hoafi bokamarihendi

¹ Sisas ai hoeireandürane nindou afindi ranai ahandi süngu tümareandamboyu asu ai hafu hifi wafu mami raniwami nîmaru ane asu ahambo süngururü-rundeimbi

ai ahambo sowanambo masifomo. ² Raniyu asu Sisas ai ahamumbo piyu haya yamundimareapuri.

Anihondü hondü hihifi hihifane
(Ruk 6:20-23)

- ³ Raniyu ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya,
“Nindou didiyei ai rarihi hoafiyehüya, Roana Godindi aboedi sürühoeimbi ho-
hoanimo ra mbonimbori humindefi-mboanefi, asei ana, nindou ranai hihifi-
hihifimbeyei-amboane,
nga God nginindi hifandarandi rani hoarehi aniboadei.
⁴ Nindou didiyei ai arani araniyei hei ranai ana hihifi hihifimbeyei-amboane,
nga nindou ranaheimbo ana God ai didiboado-ndearühi yirümondearümbui.
⁵ Nindou didiyei ai himboari yangiri hifandühündeimbi-mayei aiana hihifi-
hihifimbeyei-amboane,
nga nindou ranai ana nini-moatükuni God ai aheimbo saimbo yahuhaya
masihendi ra ndahümündimboyei.
⁶ Nindou didiyei ai Godindi mbumundi hohoanimo ranahambo semindimbo wembo-
hühi nouehindi
asu hoe simindimbo amindaninjombo nouehindi ana, aiana hihifi-hihifimbeyei-
amboane,
nga God ai aheimbo mbumundi hohoanimo ra dagadürümbui.
⁷ Nindou didiyei ai nindou ngörumbo moani hipoambarihündi ranai ana hihifi-
hihifimbeyei-amboane,
nga God ai hipoambondearümbui.
⁸ Nindou didiyei ai ahei ngusüfoambe moani aboedi sürühoeoyoweimbi hohoanimo ra
amarondüri ana, aiana hihifi-hihifimbeyei-amboane,
nga aiana God amaru ranahambo hoeindihorimboyei.
⁹ Nindou didiyei ai moani nindouyei mbusümo rarani moatükunimbo borifoeferambo
yangiri nindouyei ana, aiana hihifi-hihifimbeyei-amboane,
nga nindou ranai ana aheimboya aiana Godindi nimoranei, mbiseimboyei.
¹⁰ Nindou didiyei ai mbumundi hohoanimo yangiri süngurhindani,
asu ranimbo nindou amuri ai aheimbo tihirifo sahündürühi moaruwai
moaruwaimbo-arhindüri ana,
asu nindou ranai ana hihifi-hihifimbeyei-amboane,
nga God nginindi hifandarandi sünambe ra ahei-ane.
¹¹ Nindou bodimondi ai sihamumboya, Aiana Sisasimbo süngururü rundeimb-
anemo, mbiseihumbo, sihamumbo moaruwai moaruwaimbo ndhipurühumbo, moani
moaruwai wosihofori moatükuni watapori hoafindühüpurani ana, asu se ranimbo
hihifi-hihifindimo. ¹² Asu se ngusüfoambe aboedi kündündühi afindi hihifi-hihifina
ningomo sapo adükari moatükuni takini ra ai sünambe mbengoripuri. Sapo Godindi
hoafi hoafiyomo-rundeimbi se ningomondi daboadani maningomo ranahamumbo
amboani nindou ai rarihi yahurai moaruwaimbo marhipuri.”

Anihondümbofimbi nindou ana sor nami asu si nahurai ane
(Mak 9:50; Ruk 14:34-35)

- ¹³ “Seana hifinindi nindou ranahei aparümbi nami nahurai-anemo. Nga asu
nami ranai ahandi apari ra hinngireandühi wanayo ana, asu nami ra budesowani
apari-koatendoani ngiri ahandi apari ra koadürü koadüründife hinngindifeyo,
nga wani. Ranana rani moatükuni ranai ndeara moaruwaimayoa nindou ai ngiri
ndahümündi ranambo ranimbondihindi, nga pifeyoani nindou ai putapiyehane.
¹⁴ Seana munquambo hifinindi nindou ranahei si nahurai-anemo. Ngoafi adükari hifi
wafuambe anango ranai ngiri dibo nango. ¹⁵ Nindou ngörü ai ngiri ram hai ra yimunde
mbundambo wambüri hoarehi ragu nindeandi, nga wani. Nga ai moani nimoamo
moanambühi animbo nindeandani asu si ranai nindou munquambo rani worambe

amarei ranaheimbo si boaki boadeandürimboe. ¹⁶ Moani mami rani-süngumbo animbo sihamundi si ranamboani nindou ranahei himboahü si boaki boadeandürani, asu ai nini aboedi moatükuni rawarundi ra hoeindihindühi rananimbo asu ai sihamundi Ape sünambe amaru ranahambo aboedani mbisei-amboane.”

Ahinümbi hohoanimo yamundife hoafi

¹⁷ “Ro masinhi nda sapo Godindi hoafi hoafiyomo rundeimbi yomondi hoafi megoro asu Mosesindi ahinümbi hohoanimo ra raguanambofembo sinimboyahipoani, nga asu se randu hohoanimondimboemo, nga wani. Nga roana rani hoafimayo ranifihisi mongoriyimindimboyahi masinhi. ¹⁸ Sihamumbo ndanahambo anihondumbo anahi hoafiyahipuri, süngunambo sünü hifi ranai munguyoambe ra ahinümbi hohoanimo ranahandi sürü pamefeyo ane, asu ranahandi sisamane rani-moatükuni ra akidou amboani ngiri awarindihoyo, nga wani. Nga ahinümbi hohoanimo moatükuni ra rande moani yagodi ngo ngombo munguambo moatükuni ranai tükündifemboe. ¹⁹ Ranimboane nindou düdi ai moani akidou amboani ahinümbi hoafimayo ranahambo himborikoateyuhü, asu ai nindou bodimondambo mare rani hohoanimo süngu yamundareandüri ana, nindou ranimayu ranahandi ndüri ra moani akidou hamindi God nginindi hifandarandi ranambe yagodomboe. Nga asu nindou düdi ai ahinümbi hohoanimo ranahambo himboriyu rani-süngureandühi, asu ai nindou bodimondambo mare rani hohoanimo süngu yamundareandüri ana, nindou ranimayu ahandi ndüri ra God nginindi hifandarandi ranambe adükari hamindi yagodomboe. ²⁰ Ro sihamumbo nda hoafehapuri, sihamundi mbumundi hohoanimo ranai ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo ranahamundi mbumundi hohoanimo ranahambo ngasündifekoateayo ana, se ngiri God nginindi hifandarandi rani-hoarehi nimandimo, nga wani.”

Nindou nginindi hohoanimo ranahandi yamundife hoafi
(Ruk 12:57-59)

²¹ “Se himboriyomombo-anemo horombo sihamundi amao ai hoafi ra masowandümo. Yare hoafiyohü yahoya, Se yowani nindou hifokoefepoani. Nindou düdi ai ngorumbo hifokoarariri ana, ahambo nindou yibobore-randeimbi-mayu ranahandi himboahü semündü homboani, mehomo ra. ²² Nga asu hapo ro sihamumbo hoafehapuri nda, nindou düdi ai ahandi wandafi ranahambo nginindi himboahoeyu ana, sapo yibobore-randeimbi-mayu ranahandi himboahü semündü homboani. Asu nindou düdi ai ahandi wandafi ranahambo yare hoafiyundühiya, Seana fifirife koate-anafi, ehundo ana, nindou ranahambo kansir bogori ranahamundi himboahü semündü homboani. Asu nindou düdi ai ahandi wandafi ranahambo yare hoafiyundühiya, Seana hohoanimokoate-anafi, ehundo ana, nindou ranai hibadambo, hai ngoafambe homboani asu ranühi hai ahambo tikindirimboe. ²³⁻²⁴ Ranimboane asu se nini-moatükuni Godimbo saimbo fondi-mayo raniwami shefembo safi hawamboayafihünda asu sihafi wandafindandi-mayo hoafi sihambo engoro ra hohoanimondafühi ana, asu se nini-moatükuni Godimbo saimbomayafi fondikimi rando digoefi hawa ngafi. Sapo sihafi wandafi-mayu randidi bo aboedi aboedindafine mbundinambo animbo sünguna ngafi sihafi shefembo moatükuni-mayo ra Godimbo dabado. ²⁵ Asu nindou ngorü ai sihambo papi-hoafiyoninimbo mbüsü haya yibobore-randeimbi nindou ahambo sowanimbo hombo sihambo ndemündüninani ana, se nimai ngafi nafini aboedi aboedindafineandi. Nga asu hibadambo sihambo ai papi-hoafi ranambe sindeaninimbui. Asu se ranambe efoandi ana, asu ai sihambo yibobore-randeimbi ranahandi warambendeaninani asu ai ndemündüninani prismanindi warihündeaninani asu ai sihambo karabusambe hinngindeaninimbui. ²⁶ Ro sihambo anihondumbo-anahi hoafehanini. Asu se sihafi papi hoafi ranahambo kaki shefekoateayafi ana, asu se ngiri karabus ra hinngindo hawa aboedambondafondi, nga wani. Nga se moani rando karabus ranambe nimboamboayafi.”

Nĩmorehĩ ƚgorũ semĩndĩ yamundĩfe hoafi

²⁷ “Se hĩmborĩyomombo-anemo horombo yaru hoafi yomondũhĩ yahomoya, ‘Se yowanĩ nĩmorehĩ sĩsĩhĩmo asu nindowenihi bĩrabĩrĩpoanĩ,’ mehomu. ²⁸ ƚga asu hapo ro sĩhamumbo hoafehapurĩ nda, nindowo dũdi ai nĩmorehĩ hoeire haya ahambo hohoanareandĩ ana, nindowo ranai ahandĩ ƚgusũfoambe nĩmorehĩ sĩsĩhĩmoyumboani. ²⁹ Ranĩmboane asu sĩhafĩ hĩmboarĩ mamĩ ranai randeanĩnanĩ se moaruwai hohoanĩmondafanĩ ana, hĩmboarĩ ra hũndandĩfĩ ragu pindowandĩ. Hĩmboarĩ mamĩ ranahambo yangĩrĩ ragu moenda pife ranane aboedayo, ƚga asu munƚuambo fi ra haiambe ho ana, aboedĩ hamĩndĩyoponĩ. ³⁰ Asu sĩhafĩ warĩ mamĩ ranai randeanĩnanĩ se moaruwai hohoanĩmondafanĩ ana, warĩ ra kandandĩfĩ pindowandĩ. Warĩ mamĩ ranahambo yangĩrĩ ragu moenda pife ranane aboedayo, ƚga asu munƚuambo fi ra haiambe ho ana, aboedĩ hamĩndĩyoponĩ.”

Nĩmorehĩ semĩndĩhũnda hĩnĩƚgĩfe yamundĩfe hoafi

(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Ruk 16:18)

³¹ “Asũkaiyo horombo hoafi ra yare hoafi yowohũ yahoya, Nindowo dũdi ai ahandĩ nĩmorehĩ ranahambo moei yahuhĩ hĩnĩƚgĩfembo mbũsuhĩ ana, ai nĩmorehĩ ranahambo hĩnĩƚgĩfe hoafi pepafihĩ sũrũ papĩndandũhĩ anĩmboya, Ro nĩmorehĩ ndanahambo hĩnĩƚgĩfembo anahĩ, mbũsu, mehomu. ³² ƚga asu ro hapo sĩhamumbo hoafehapurĩ nda, nĩmorehĩ ranai nindowo ƚgorũ-dĩbo hokoateyowanĩ, asu ahandĩ nindowenihi ai moei yahuhũ hĩnĩƚgĩreanda asu ai nindowenihi ƚgorũ aserĩmĩndo ana, nindowo ranai nĩmorehĩ semĩndĩ ahĩnĩ ra gogonĩmbo-foareandũhani.”

Se hoafi yowohũya, Nĩmoamo nda, yahoponĩ

³³ “Asũkaiyomo se hĩmborĩyomombo-anemo, horombo sĩhamundĩ amoa ranahambo yare hoafi yowohũ yahoya, Se tĩkando hawa hoafĩndafũhĩ nĩmoamo nda mbĩsamboyafĩ. ƚga asu se nĩnĩ moatũkunĩmbo dabarĩfihĩ nĩmoamo nda yahombo mbĩsafombo ana, se moanĩ anĩhondũmbo mamanĩmbo randowadũhĩ amboanĩ Adũkarĩndĩ hĩmboahũ yahurai dabarĩndafoandĩ, meho. ³⁴ ƚga asu ro hapo sĩhamumbo hoafehapurĩ nda. Se nĩnĩmbo dabarĩfihĩ nĩmoamo nda yahoponĩ, ƚga wanĩ. Se sũnambe ranahambo dũkefihĩ nĩnĩ-moatũkunĩmbo ƚgĩnemĩndũhĩ dabarĩfeponĩ. ƚga sapo sũnũ ranana Godĩndĩ munƚu moatũkunĩ ra hĩfandĩyo nĩmarĩmbo fondane. ³⁵ Asu se nĩnĩmbo dabarĩfihĩ hĩfĩ ndanahambo dũkefehũmbo dabarĩfeponĩ. ƚga hĩfĩ ranana sapo God ai nĩmoamo ahandĩ fondĩwamĩ nĩmarũmbo hĩfĩ ranĩ-fihani tĩƚarĩ tũre amaru. Asu se Serusarem ƚgoafi ra ndũrĩ dũkefihĩ ranĩfihĩ dabarĩfeponĩ. ƚga Serusarem ranana Adũkarĩ Bogorĩndĩ ƚgoafane. ³⁶ Asu nĩne-hoafi ranahambo ƚgĩnemĩndĩmbohũnda mbĩrofihĩ kife dabarĩfeponĩ. ƚgĩrĩ sĩhafĩhoarĩ mbĩrĩnanĩ mamamboanĩ ra randowadanĩ kifohĩndo asu nĩmbandĩndo ndandĩ, ƚga wanĩ. ³⁷ Se yĩnĩ ehomo ana, yĩnĩ yangĩrĩ yĩnĩ mbĩsĩmo. Se wanĩ ehomo ana, wanĩ yangĩrĩ wanĩ mbĩsĩmo. Ranĩ-hoafi ra moanĩ ndearane. ƚga nĩne-hoafi ranĩfihĩ tũre haya aho ranahambo se hoafemo ranana Satanĩndĩ-mayo hohoanĩmoane.”

Se nindowombo sĩmborĩ moaruwaimbofeponĩ

(Ruk 6:29-30)

³⁸ “Se hĩmborĩyomombo-anemo hoafi ra yare hoafi yowohũ yahoya, Nindowo ƚgorũ ai sĩhafĩ hĩmboarĩ nĩkondeandanĩ sĩmborĩ amboanĩ ahandĩ nĩkondowandĩ. Asu ai sĩhafĩ yahafĩ kaboadeandanĩ sĩmborĩ amboanĩ ahandĩ kaboadowandĩ, meho. ³⁹ ƚga asu hapo ro sĩhamumbo hoafehapurĩ nda, nindowo ai sĩhambo moaruwaimbo-ndeanĩnanĩ asu se sĩmborĩ moaruwaimbo-ndĩworĩmboyafĩ, ƚga wanĩ. Nindowo ƚgorũ ai sĩhafĩ koeho ra pakarĩndĩhenĩnanĩ asu ƚgorũgoanĩnĩ amboanĩ ahambo hĩhĩrĩndowandĩ. ⁴⁰ Nindowo dũdi ai sĩhafĩ warĩ ambeimbĩ hoearĩ ra ai ndahamĩndĩ yahu haya sĩhambo papĩ hoafĩfembo randĩfiyuwanĩ ana, asu sĩhafĩ ƚgĩsĩharĩ hoearĩ ƚgorũ ranambo kameihĩ dabado. ⁴¹ Nindowo ai ahandĩ napo semĩndĩmbo, Se wandĩ napo ra ndowandĩfĩ hawa mamĩ kiromita nafĩ gebuai ra ƚgafĩ, mbũsuanĩ ana, asu se ƚgorũ kiromita nafĩ gebuai

ra tapandandifi hawa napo ra ndowandifi ngafi. ⁴² Nindou ngorü ai s̄hambo n̄ni moatükunimboyu düdündüfin̄nan̄i moan̄i ahambo dabado. Asu nindou düdi ai s̄hafimayo n̄ni-moatükunimboyu sem̄ndi mburumbo saimbo mbüsüwan̄i nḡri ahambo daboadi h̄h̄nd̄wor̄i.”

Hürütümbi nindoumbo ngunindimbofembo yamundife hoafi
(Ruk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Se h̄imbor̄iyomombo-anemo hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se s̄hafim̄ ngunindambür̄i ranaheimbo hohoan̄imo pandowandür̄i asu s̄hafim̄ hürütümbi nendim̄ mayei ranaheimbo moaruwai moaruwaimbo ndoandür̄i,’ meho. ⁴⁴ Nga asu hapo s̄hamumbo ro hoafehapur̄i nda. Nindou s̄hamundim̄ hürütümbayei ranaheimbo se hohoan̄imo pandundür̄i asu nindou s̄hamumbo moaruwaimbo-ar̄hind̄i ranaheimbo-hünda Godimbo did̄ibaf̄indafundim̄. ⁴⁵ Rananimbo se sapo s̄hamundim̄ Ape God s̄nambe amaru ranahandim̄ n̄imor̄i n̄ngomboemo. Sapo ahandim̄ hüf̄ham̄ndim̄ ra ai nindou moaruwai-anei asu aboedanei ranaheiwam̄ ai rareandanim̄ boak̄foareandühane. Asu ai hoe ra rareandanim̄ nindou moaruwaiyeyei ranaheiwam̄ peyo asu nindou mbumundayei ranaheiwam̄ amboan̄i peyo randühane. ⁴⁶ Asu se nindou s̄hamumbo aboedim̄ hohoan̄imoyei r̄h̄ündeimbimbo s̄imbor̄i aheimbo aboedim̄ hohoan̄imoemondür̄i ana, ranimbo asu God ai s̄hamumbo n̄ni-tak̄n̄i madagapur̄iyo? Nindouyeyi-mayo takis kakis̄ sowandümo-rundeimbim̄ aiamboan̄i yahurai yaru arundim̄. ⁴⁷ Asu se s̄hamundim̄ wandafim̄ ranaheimbo yanḡri h̄h̄faründür̄i ana, asu s̄hamundim̄ hohoan̄imo ra nindou amurim̄ ranaheimbo n̄ngundo ngasündim̄andowora? Nindou sapo Godimbo fif̄rifekoatemyeyei ranai ranim̄ hohoan̄imo se sünguarundim̄ ra aiamboan̄i süngur̄ihindühane. ⁴⁸ Ranimboane asu se moan̄i mbumundim̄ ham̄ndim̄ hondü n̄ngomo sapo s̄hamundim̄ Ape s̄nambe moan̄i mbumundim̄ ham̄ndim̄ hondü an̄nḡu nou.”

6

Nindou ngorümbi fehefembo hohoanimoane

¹ Sisas yahuya, “Se h̄badümbi! Se s̄hamundim̄ aboedim̄ ratüpür̄i ra nindou h̄imboahü randundanim̄ asu nindou ai hoeindim̄himboyei, nga yowanim̄. Se ra süngu yaru randundanim̄ ana, asu se nḡri aboedim̄ tak̄n̄i moatükunim̄ s̄hamundim̄ Ape s̄nambe amarundim̄-mayo ra ndowandümo, nga wanim̄. ² Ranimboane asu se n̄ni-moatükunim̄yo nindou napokoateyeimbim̄ ranaheimbo saimbo mb̄safimbo ana, asu se nindou ngorümbi ȳnafoaimbohündambo, Se wambo horombondafo ngafanim̄ animbo nindou muᅅguambo hoeimb̄rihind̄iramboane, mb̄samboyafim̄. Se nindou yafuiyambo horombo aho nou refe weindahim̄ weindahim̄yo hopoan̄i sapo yimbu yafambeimbim̄ nindou ai rawarundim̄ nou. Nindou ranai Suda-yafe rotu worambe asu nafim̄ bogorim̄ süngu ȳnafoai tütürü houmbo homo-arundim̄, nga se ai rarundim̄ nou refepoan̄im̄, nga yowanim̄. Nindou ranai rawarundim̄ ranana sapo nindou amurim̄ ranai ȳhoefim̄boya, Aiana moan̄im̄ nindou aboedim̄ ham̄ndanemo, mb̄seiya yahomombo-anemo rawarundim̄. Ro s̄hamumbo an̄hondümbi-anahim̄ hoafayahim̄ nda, nindou ranai ana tak̄n̄im̄ ahamundim̄ ra ai ndeara sowandümombo-anemo. ³ Nga asu se nindou napokoateyeimbim̄ ranahambo far̄hefimbo hohoan̄imondafühim̄ ana, d̄ibo animbo ahambo fand̄ihaworim̄ asu s̄hafim̄ fik̄im̄n̄indim̄-amboan̄im̄ n̄ne-moatükunim̄ se rawarowandim̄ ranimbo ai fif̄rifekoatembeyeamboane. ⁴ Ranimboane asu s̄hafim̄ saimbo hohoan̄imo ra d̄ibo yanḡoromboane. Rananimbo asu s̄hafim̄ Ape sapo n̄ni-moatükunim̄ d̄ibo engoro ra hoeireandeimbim̄mayu ranai s̄imbor̄i s̄hambo tak̄n̄im̄ mas̄hendim̄-mayo ra dagan̄im̄bui.”

Godimbo did̄ibaf̄ife yamundife hoafi
(Ruk 11:2-4)

⁵ “Se Godimbo did̄ibaf̄indafundühim̄ sapo yimbu yafambe hoafümbim̄ nindou rawefundim̄ nou randafumboemo. Ranim̄ nindou ana muᅅguambo nindou ai ȳhoefim̄bo hoeimb̄rihimuna yahomo houmbo-anemo. Suda-yafe rotu worim̄ muᅅguambo asu

nafi tüküfihî aho ra botiyafu weindahî ningmombo Godimbo didibafimbo ho-
hoanimoyomondühanemo. Ro sïhamumbo anihondumbo-anahî hoafayahî, nindou
ranai ana takinî ahamundi ra ai ndeara hifî ndanühünda sowandümombo-anemo.
⁶ Nga asu se didibafifembo mbisafombo ana, se worî safambe keboao ngüfî yipuri
pando hawambo animbo sïhafî Ape moanî dïbo amaru ranahambo didibafïndafoandî.
Rananimbo asu sïhafî Ape sapo nïne-moatükunî dïbo engoro ra hoeireandeimbî-
mayu ranai sïmborî sïhambo takinî daganinîmbui. ⁷ Se didibafïndafundanî Godimbo
fïfirife-koateyeimbî nindou rawarïhindî nou randafundumboemo, nga yowanî. Nin-
dou ranai Godimboya, Ai yïhoefî hoafî hïmborïndümbui, sei hehi moanî afïndî
hoandarî hoafî hoafïyeihî didibafehindî. Nga se yahurai Godimbo moanî fïfirife-
koate hoafî afïndî didibafïndafu-mboemo, nga yowanî. ⁸ Asu se ranî-nindou yahu-
raindïmondühî ahamundi-mayo hohoanïmo ranî-süngundumboemo, nga yowanî.
Sïhamundi Ape ai nïne-moatükunî semïndimbo hohoanïmoayomo ranahambo se
ahambo düdufekoateyomondambe fïfirreamboane.

⁹ Se didibafifembo mbisïmombo ana, ndandu houmbo animbo didibafïndafundî,
'Yïhoefî Ape sünambe amarïfî,

sïhafî ndürî ranahambo moanî ahïnümbî hamïndïmbeyowamboane.

¹⁰ Sïhafî ngïninîndî hïfandarandî ra ndühî mbokoso-amboane.

Se hohoanïmoayafî süngu yangrî hifî ndanühî süngufemboane
sapo sünambe-amboanî sünguarundî nou.

¹¹ Yïhoefimbo sesî ndanî sïmboanî sesimbo sïmogodühî ndawamunî.

¹² Se yïhoefimbo nïne-moatükunî moaruwai ramarïhundî ranimbo amboawiyei
mbisafïmunî

sapo ro nindou ai moaruwai yïhoefimbo rarïhimuna aheimbo amboawiyei sefî
arïhundî nou.

¹³ Se yïhoefimbo refe hoefimunî moatükunî ranambe ndowandïfïmunî ngamboyafî,
nga se yïhoefimbo moaruwai nendî ahandî warambeahïndî aboedühî ndowandïfî
hïningïndowamunî, 'mbisïmo.

¹⁴ Nindou ai sïhamumbo moaruwaimbo-rïhipuranî asu se ranaheimbo amboawi
ehomondürî ana, asu sïhamundi Ape sünambe amaru ranai-amboanî sïhamundi
moaruwai hohoanïmo ranahambo amboawi mbüsumbui. ¹⁵ Nga asu se nindou
ngorümbo ranahambo amboawi yahokoateyomo ana, asu sïhamundi Ape sünambe
amaru ranai amboanî ngïrî se nïne-moatükunî moaruwai rarumboemo ranahambo
amboawi mbüsu, nga wanî."

Sesî wehïsao yamundïfe hoafane

¹⁶ "Asu se nïnimbo sesî wehïndïmondühî ana, se ngusümboarî sïhamundi ra
amomongo-amomongondïmondühî wembombofi ndïmboemo yimbu yafambeimbî
nindou rawefundî nou, nga yowanî. Nindou ranai wembombofiayomo houmbo
ai nindou hïmboahü hoahoangomondühanemo nindou ai ahamumboya ai ana sesî
wehïyomondühanemo, mbïseiya yahomo houmbo. Ro sïhamumbo anihondumbo-
anahî hoafehapurî, nindou ahamumbo aboedanemo asei ana, ai ranïhünda ahamundi
takinî sowandümombo-anemo. ¹⁷ Nga asu se sesî ra wehïndafühî ana, sïhafî ngusüm-
boarî ra popoainda asu mbïro sïbada mbundambo animbo ngafî. ¹⁸ Rananimbo nindou
amurî ai ngïrî sïhambo fïfirïndïhininî se sesî wehayafî ranahambo. Nga sïhafî
Ape sapo dïbo anüngu ai yangrî animbo fïfirïndeaninîmbui. Rananimbo asu sïhafî
Ape sapo nïne-moatükunî dïbo engoro ra hoeireandeimbî-mayu ranai sïhambo takinî
masïhendî-mayo ra daganinîmbui."

Napo afïndî sünambe mbengorî

(Ruk 12:33-34)

¹⁹ "Se hifî ndanühî ningmombo moanî ngïninîndî napo ra sïhamumbo pïpindu
gafomboemo. Hifî ndanühî ana nïne-moatükunî engoro ra kïdaboarî ai taparühî, sami
ai sesî, asu hümbuhünî nendî ai worî bïrïhehi sahümündi raraorïhündühanei. ²⁰ Nga

asu se s̄hamundī nḡin̄indī napo ra se s̄nambe an̄imbo p̄pindu gafomo. Ran̄uh̄ī ana nḡir̄ī k̄idaboar̄ī ai tapand̄uh̄ī, sami ai ded̄ī asu h̄umbuh̄un̄ī nend̄ī ai wor̄ī b̄ir̄ind̄īhehi ndah̄um̄undī r̄arao nd̄uh̄und̄ī, ŋga wan̄ī. ²¹ ŋga s̄haf̄ī aboed̄ī napo ra p̄pira hafo yanḡorowoh̄u ran̄uh̄ī an̄imbo s̄haf̄ī ŋgus̄üfo amboan̄ī k̄undar̄imboe.”

*Fi ranahand̄ī si
(Ruk 11:34-36)*

²² “H̄imboar̄ī ranana s̄haf̄ī fi muŋguambo ranahand̄ī ram hai nouane. S̄haf̄ī h̄imboar̄ī ranai s̄rar̄īhoayo ana, asu hohoan̄im̄o s̄haf̄ī fiambe muŋguambo ranai si nahuraind̄imboe. ²³ ŋga s̄haf̄ī h̄imboar̄ī ranai moaruwaiayo ana, asu hohoan̄im̄o s̄haf̄ī fiambe muŋguambo ranai n̄imbī n̄imand̄imboe. Asu si s̄haf̄ī fiambe amaro ranai n̄imbī nouayo ana, n̄imbī ra moaruwai ham̄ind̄ind̄imboe!”

*Nindou ŋgor̄ü ai nḡir̄ī yimbu bogor̄ī nindouyafand̄ī rat̄upur̄indu
(Ruk 16:13)*

²⁴ “Nindou ŋgor̄ü ai nḡir̄ī yimbu bogor̄ī nindouyafand̄ī rat̄upur̄iyu randeimb̄ī n̄ingu. ŋga nindou ranai ana bogor̄ī ŋgor̄ü ranahambo moaruwaimbondir̄uh̄ī asu ŋgor̄ü bogor̄ī ranahambo d̄iboadondir̄umbui. Ai ŋgor̄und̄ī hoafī yanḡir̄ī süngundeand̄uh̄ī asu ŋgor̄und̄ī hoafī daboadanambo-ndeambui. Se nḡir̄ī God asu kak̄ī mam̄ī ŋgus̄üfoambe hohoan̄im̄o pandowap̄ir̄ī.”

*ŋgus̄üfo puk̄üyowoh̄u af̄ind̄ī hohoan̄im̄oyo hoango hoafī
(Ruk 12:22-31)*

²⁵ “Ran̄imboanah̄ī ro s̄hamumbo hoafehapur̄ī nda, se s̄hamundī yanḡir̄ī n̄ingombo ranahambo af̄ind̄ī hohoan̄im̄o-nd̄imboemo. Se yaru hoaf̄iyomond̄uh̄iya, S̄h̄ir̄ī n̄in̄īmoat̄ükun̄ī madaḡüdif̄ī? asu S̄h̄ir̄ī n̄in̄īmoat̄ükun̄ī mand̄im̄indef̄ī? mb̄is̄imboemo. Asu s̄hamundī fi ranahambo nḡir̄ī af̄ind̄ī hohoan̄im̄o-nd̄imond̄uh̄iya, S̄h̄ir̄ī n̄in̄īmoat̄ükun̄ī maḡüdühu? mb̄is̄imboemo, ŋga wan̄ī. Yanḡir̄ī n̄ingombo ra ai ses̄īmoat̄ükun̄ī yanḡir̄iyopoan̄ī. Asu fi ra ai yihuru moat̄ükun̄ī yanḡir̄iyopoan̄ī. ²⁶ Asu awi se ndu n̄imoamo ahahabodei ranaheimbo hoeirund̄ir̄ī. Ndu ranai ana moai n̄in̄īmoat̄ükun̄ī hoar̄ī h̄if̄ī kar̄ihi, ses̄ī yimungur̄ih̄um̄undī hei ses̄ī wor̄ī ranambe gugur̄ihi s̄hehi r̄arar̄ih̄und̄ī. ŋga s̄hamundī Ape s̄nambe amaru ranai-ani aheimbo ses̄ī sagad̄ur̄uh̄ī h̄ifandand̄ur̄ī arand̄ī. Se ndu ranaheimbo ŋgas̄ündund̄ur̄ī houmbo ndear̄ī ham̄indanemo. ²⁷ ŋga asu nindou seh̄ünd̄ī ranai-amboan̄ī nḡir̄ī moan̄ī ahand̄ī hohoan̄im̄o ranambo yanḡir̄ī ahand̄ī yanḡir̄ī n̄inḡo ra süh̄inde ŋgu! ²⁸ Asu n̄imboe se hoear̄ī napo ran̄imbo af̄ind̄ī hohoan̄im̄oemo? Awi se am̄indafur̄ī ahur̄ī t̄ükufe n̄inouayo ranahambo hoeiru. Ai ana moai t̄ir̄ir̄ifoyeihi momo yibüd̄uh̄ī r̄ih̄und̄ī, ŋga wan̄ī. ²⁹ ŋga asu awi ro s̄hamumbo hoafehapur̄ī horombo nindou ad̄ukar̄ī bogor̄ī Soromon amboan̄ī ai yihuru napo moan̄ī simbaf̄ī ham̄ind̄imayus̄ī, ŋga asu ai moai hoear̄ī ra ahur̄ī moan̄ī aboed̄ī h̄imboyo haya t̄ütük̄iyo n̄inouayo yahurai yihururam̄undu. ³⁰ Woh̄ī am̄indafur̄ambe amaro haponda ra asu s̄umbo siambe h̄if̄it̄ir̄iyim̄ind̄ī haiambe p̄tifemboane. Moaruwai yahurai woh̄ī ranamboan̄ī God ai ahambo aboed̄ī yihurure h̄in̄inḡareand̄ī ana, asu ai s̄hamumbo amboan̄ī yihurundeapur̄umbui. Se yihuru ranahambo af̄ind̄ī hohoan̄im̄oyomo, ŋga s̄hamundī an̄ihond̄ümbofe hohoan̄im̄o ana ak̄idou ane! ³¹ ŋga asu se refe af̄ind̄ī hohoan̄im̄oyomond̄uh̄iya, Nahanih̄unda ses̄ī ȳihoef̄ī ranai t̄ükumand̄ife? Ȳihoef̄ī sim̄ind̄imbo moat̄ükun̄ī amboan̄ī? Asu ȳihoef̄ī hoear̄ī napo amboan̄ī? Ran̄īmoat̄ükun̄ī ranahambo yahurai af̄ind̄ī hohoan̄im̄oyo hoanḡopoan̄ī. ³² Yahurai ran̄ī hohoan̄im̄o ranana nindou Godim̄bo f̄if̄ir̄ifekoate-yeimbī-mayei rananei ai yahurai rar̄ihi hohoan̄im̄oyei hei ar̄ih̄und̄ī. S̄hamundī Ape s̄nambe amaru ranai ran̄īmoat̄ükun̄ī se sem̄ind̄imbo hohoan̄im̄oayomo ra ai f̄if̄ire tür̄üfoare-amboani. ³³ Asu se s̄apo God ahand̄ī h̄ifandarandane asu ahand̄ī mbumundī hohoan̄im̄omayo ranane ran̄īboatei-an̄imbo se hohoan̄imond̄im̄o hoanḡomo. Ranan̄imbo asu ran̄iwam̄ī amur̄ī b̄id̄if̄ir̄ī moat̄ükun̄ī

ranamboani ai rani-moatükuni kapeihî ndaiyapurümbui. ³⁴ Rani-mboane asu se nini-moatükuni sümbö tüküfemboayo ranahambo afîndî hohoani-mondîmboemo. Nini-moatükuni sümbö tüküfemboayo sümbö se ranahambo hohoani-mondîmo. Mamami si ranai moani ahandî tîrîfo rani-simboani ndearane,” mehu.

7

Nindou ngorümbö ahandî nîngo rani-mbo yîbobofepoani
(Ruk 6:37-38, 41-42)

¹ Sisas yahuya, “Se nindou ngorümbö yîbobo-ndundürimboemo. Hîbadümbö, nga sîhamumbo asükai hîhîndîfe yîbobo-ndeapurimboe. ² Sapo se nindou ngoründî hohoani-mo yîboboarundî rani simogodühî animbo God ai-amboani sîhamundî hohoani-mo yîbobo-ndeapurümbui. Sapo se nindou ngorümbö yimbumarundî mamî rani simogodîhü God ai sîhamumbo yimbundeapurimbui. ³ Nîmboe asu se sîhafî wandafî ranahandî himboarambe düdübudî akîdou apaiaro ra hoeiaroworî, nga asu nîmoko afîndî sîhafî himboarambe amaro ranahambo awi se moai fîfîrowandîyo? ⁴ Asu se nînguro hawamboyafî sîhafî wandafî ranahambo raro hoafîyafühîya, Wandafî, sîhafî himboarambe düdübudî ra hündîhehea samboanahî, asafî, nga asu sîhafî himboarambe nîmoko ra nîngumando-a? ⁵ Awi seana yimbu yafambeimbî nindou-anafî! Se boatei sîhafî himboarambe nîmoko ra hündandîfî raguanambondo hawambo animbo asu sîhafî wandafî-mayu ranahandî himboarambeahîndî düdübudî akîdou ra hündîhoefîndo.

⁶ Se Godîndî moatükuni ra yaforî moaruwaimbo dîgoemboemo, nga asu ai hîhîrîndahîndühî sîhamumbo kûndarimboeyi. Asu sîhamundî nîne-moatükuni aboedî-mayo ra moateiyei wagabe pindumboemo, nga asu ai tîrînambo anümi boagîndühî dîgegimboeyi.”

Nindou ai Godîmbo dîdîbafehîndî ana, dagadürimbui
(Ruk 11:9-13)

⁷ “Se düduyafu arundî ana, dagapurümbui. Se kokoru arundî ana, hoeindumboemo. Se pîrako pîrako arundî ana, yipurî sîhamumbo sübüdühepurimboe. Asu düdi ai pîrako pîrako arandî ana, ahambo yipurî sübüdühoemboe. ⁸ Nga nindou düdi ai düdufi arandî ana, ndemündümbui. Asu düdi ai kokora arandî ana, hoeindeambui. Asu düdi ai pîrako pîrakora arandî ana, ahambo yipurî sübüdühoendomböe. ⁹ Nindou sîhamumbo mbüsümo ahandî nîmorî ai mbanimbo sao yahumbo düduwefîndo ra ahambo moani nîmoei menjoro ra madagadoyo? ¹⁰ Asu ahandî nîmorî ranai kinimbo düdufîndoani ra ahambo amoasîrî madagadoyo? ¹¹ Se nindou moaruwai-anemos, nga se sîhamundî nîmorî ranaheimbo aboedî moatükuni yangîrî sabudürî arundî. Yahurai animbo sîhamundî Ape sünambe amaru ranai nindou düdi ahambo düduefiyu ana, ranahambo aboedî moatükuni dagadombui. ¹² Muŋguambo moatükuni hohoani-mo ra nindou amurî ai sîhamumbo yahurai rambîrîhimuni ayahomo yahurai hamîndî animbo se moani aheimbo randundürî. Rani-moatükuni hohoani-mo ranana Mosesîndî ahînümü hohoani-mo asu Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi-yomondî yamundîfe hoafîmayo ranahandî nîmîndane.”

Nafîtambe akîdou nafî ho
(Ruk 13:24)

¹³ “Nafîtambe akîdou rani nafanimbo se kebou ngomo. Sapo nafîtambe adükari ahandî nafî fuiriyandeimbî ranana moaruwaimbo ngoafînamboane aho. Nga nindou afîndî ai nafî rani-süngu hei rîhündühanei. ¹⁴ Nga yipurî nafîtambe hîhîforeandeimbî ranai akîdouyo haya asu ahandî nafî tîŋümbane. Nga nafî ra yangîrî koadürümbö nîngombo nafane aho, nga ranane asu nindou yimbu mamî yangîranei ai nafî ranahambo hoeirîhindühî rani-süngu ahei.”

Nimi nimindi asu ahandi hisi ranane
(Ruk 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ “Godindi hoafi tkai hoafiyomo-rundeimbi nindou ranahamumbo awi se hĩbadũmbo. Moanambũhi sipsip hĩmboari hoafendi hĩmboemo nahurai sĩhamumbo sowana asifomo, nga asu wagabe ragu ana nĩmambeahĩndi yaforanemo. ¹⁶ Se ahamundi ratũpurĩ ranambo ahamundi hohoanimo fĩfĩrĩndumboemo. Nga angnanĩ tĩhoari tĩhoarũmbi wofĩ nĩmĩndi ranĩfihĩ hĩsĩmandiyo? Asu hoandasũfo sosoweimbi werĩfoai nĩmĩndi ranĩfihĩ hĩsĩmandiyo? Ra wanĩ. ¹⁷ Nga sapo nĩne-nĩmĩ aboedayo ranai aboedi nĩmĩ hĩsi yanɡĩrĩ hĩsĩndĩmboe. Asu moaruwai nĩmĩmayo ranai moaruwai nĩmĩ hĩsi ranĩ yanɡĩrĩ hĩsĩndombœ. ¹⁸ Nga asu moaruwai nĩmĩ ranĩfihĩ ngĩrĩ aboedi nĩmĩ hĩsi ra hĩsĩndo. Asu aboedi nĩmĩ ranĩfihĩ ngĩrĩ moaruwai nĩmĩ hĩsi ranai hĩsĩndo, nga wanĩ. ¹⁹ Munɡuambo nĩmĩ ranai nĩmĩndi ranĩfihĩ moaruwai hĩsiyowanĩ ana, ahambo hĩfĩtĩriyĩmĩndi haiambe mandĩfeyowohane. ²⁰ Ranĩmboane asu se Godindi hoafi tkai hoafiyomo-rundeimbi ranahamumbo ahamundi ratũpurĩ hohoanimo ranambo fĩfĩrĩndũpurĩ. ²¹ Se yaru hohoanimo-ndĩmondũhiya, Munɡuambo nindou ai wambo hoafiyehĩ, Adũkarĩ Adũkarayei ranai God sũnambe hĩfandarandi ranambe gagũsimboyei, mbĩsimboemo, nga wanĩ. Nga nindou dĩdĩyei ai moanĩ wandĩ Ape sũnambe amaru ranahandi hohoanimo sũngurĩhi arĩhũndi ranai yanɡĩrĩ anĩmbo God ngĩnĩndi hĩfandarandi ranambe keboehimboyei. ²² Nga asu yĩbobofembo si ranai tũkũfeyoambe anĩmbo nindou afĩndi ai dũkandĩhindĩrĩ hoafĩndehĩ anĩmboya, ‘Adũkarĩ, Adũkarĩ, sĩhafĩ ndũrĩnamboyeĩ Godĩndi hoafi ra hefĩ wataporĩmbo-rĩhundũhi bokarĩhehu marĩhundĩ. Sĩhafĩ ndũrĩnamboyeĩ moaruwai nendi nindouyei fiambeahĩndi raguanambo-rĩhundũhi hepũnĩfeimbi moatũkunĩ rarĩhu marĩhundĩ,’ mbĩseimboyei. ²³ Rananĩmbo asu ro hoafĩndahũhi anĩmboya, ‘Ro moai sĩheimbo fĩfĩrĩhearũ. Moaruwai hohoanimo ratũpurĩyei rũhũndeimbi nindou-anei. Wambo sowana ndũhi sĩnĩpoanĩ, nga andai ragu ngeil’ mbĩsamboyahĩ.”

Worĩmborĩnĩ rĩnandeimbi nindou yimbu
(Ruk 6:47-49)

²⁴ “Asu, nindou dũdi ai wandĩmayo hoafiyahaimbi hoafi ranahambo hĩmboriyu mburambo asu ai ranĩ-sũnguareandi ana, nindou ranai sapo fĩfĩreandeimbi nindou ai ahandi worĩ kambohoanĩ ngĩnĩndi ranĩwamĩ worĩmboarandi nahurai-ani. ²⁵ Asu hoe afĩndi ranai hoeyowohũ, hohoambu afĩndi ranai tũkũfeyowohũ werĩ ranai worĩ ranahambo fandĩhendũhanesĩ, nga asu worĩ ra kambohoanĩ fondarĩmbo-wambo moai bĩrefoai hĩfĩnĩ peyo. ²⁶ Asu nindou dũdi ai wandĩ-mayo hoafiyahaimbi hoafi ranahambo hĩmboriyu haya asu ai ranĩ-sũngufekoateayu ana, nindou hohoanĩmokoate-ani. Sapo nindou worĩ moanĩ kambohoanĩ kaihurĩ yanɡĩrĩ ranĩwamĩ worĩmboarandi nahurai-ani. ²⁷ Hoe afĩndi ranai hoeyo, hohoambu afĩndi ranai hohoambuyo, asu werĩ afĩndi ranai worĩ ranahambo fandĩhenda asu worĩ ranai bĩrefoai peyowohane ranĩ-moatũkunĩ ranambo. Worĩ ra bĩrefoendi ranana moanĩ moaruwai hamĩndi hondane!” mehu.

²⁸ Sisas ai hoafi ranahambo hoafiyu kĩkĩmaramũndua, nindou afĩndi ranai ahandi yamundĩfe hoafi hĩmboriyeyei-ani mayowa mahepũnehĩndi. ²⁹ Nga Sisas ai moai ahĩnũmbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou yahurai tũkũfi yamundeandũrĩ, nga ai moanĩ ranĩ-poanĩmbo ngĩnĩndĩnamboyu aheimbo yamundĩ-mareandũrĩ.

8

Sisas ai nindou mĩmanĩho anɡũnũmbi aboedi marirĩ
(Mak 1:40-44; Ruk 5:12-14)

¹ Sisas ai yamundĩfe hoafi ra hoafiyu haya hĩfĩ wafu-mayo ranĩ-wamĩnĩndi hĩfĩna mahanua, awai nindou ranai ahandi sũngu tũmareandi. ² Ranĩyu asu nindou mĩmanĩhoeimbi-mayu ranai Sisasĩmboso tũkũfi Adũkarani yahu hohoanĩmoyuhũ yirĩ yimbu pusĩreapĩrĩ ahandi fikĩmĩ piyu nĩmarũhi hoafiyundowohũ yahuya, “Adũkarĩ,

se refembo hohoan+mondafühi ana, wambo aboed+indowand+ri,” mehundo-amboyu. ³ Asu Sisas ai war+fi hu nindou-mayu ahambo sündirühi hoaf+yuhü yahuya, “Yini, ro randi+heamboyahisi. Nga se haponda aboedi tüküyafo,” mehuamboyu. Asu moani mam+har+ ran+simboani nindou ranai m+iman+hoeimbi-mayuhünd+ aboed+mefiyu. ⁴ Ran+yu asu Sisas ai ahambo hoaf+yundühi yahuya, “E, Se ndühi h+mbor+yafi! Ndan+moatükun+ ndanahambo se nindou amurambo hoaf+ndamboyafi. Nga se moani ngafi God+imbo s+hai-randeimbi nindou-mayu ranahambo an+imbo s+hafi fi ra nafuindafi. Asu God+imbo s+hefembo moatükun+ Moses refemboane mehu ra randowand+ ai hoaf+mayu süngu. Ran+imboane s+hafi fi hoeari ngün+ ra muḅumayo mb+sei-amboane,” mehundo.

Sisas ai Rom+hünd+ amiyomond+ bogor+nd+ ratüpur+yurandeimbi aboed+mariri (Ruk 7:1-10)

⁵ Ran+yu asu Sisas ai Kaperneam ngoafambe tüküfiyuwane Rom+hünd+ ami-yomond+ bogor+ ai ahambo ranühi hoeirir+ hayambo Sisas ai mb+far+hend+ri yahu haya düdu düdumarüri. ⁶ Ai yare hoaf+yundühi yahuya, “Nindou Adükari, wand+ ratüpur+yurandeimbi nindou ranai ngün+imbo worambe mbeḅguri. Ai ahand+ t+ḅari y+fiyo haya asübus+ af+nd+ semündü haya mbeḅguri,” mehundo-amboyu. ⁷ Asu Sisas ai hoaf+yundühi yahuya, “Awi ro nga ahambo aboed+nd+hin+imboyah+,” mehundo-amboyu. ⁸ Asu simbor+ ai hoaf+yundühi yahuya, “Nindou adükari, ng+ri se randafand+. Ro ndear+ ham+nd+yah+ an+imbo se wand+ worambe keboao mangüfi. Nga se moani hoafi yang+ri an+imbo hoaf+ndafan+ amboani asu wand+ ratüpur+yurandeimbi ranai aboed+imbiyu-wamboane. ⁹ Ro-amboani wambo h+fand+y+nd+ri+imbo nindou ami bogor+ adükari nünḅuwan+ anah+ asu ami b+di+fr+ ai wand+ hoarehanemo an+ngomo. Rananah+ asu ro nindou ndanahambo, Se hafi, asahando ra ai huhani, asu nindou ngorü ranahambo, Se sühüfi, asah+ ra ai süfuhani. Asu nindou wand+ ratüpur+yurandeimbi ranahambo, Se ran+moatükun+ raro, asah+ ra ai moani rareandühani,” mehundo-amboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai ran+ hoafi ranahambo h+mbor+yuhaya, hepünüfihi nindou af+nd+ ahand+ süngu tümareand+ ranaheimbo hoaf+yundürühi yahuya, “Ro s+heimbo hoafehandüri, horombo ro moai nindou mam+ Israer ngoaf+hünd+ ndahurai an+hondümbo-reandeimbi nünḅua hoeir+hini. ¹¹ Awi ro nda s+heimbo hoafehandüri, nindou af+nd+ b+di+fr+ ai hüf+ham+nd+ süfuan+poed+ asu hüf+ham+nd+ hanüwan+poed+ ranai fand+hi seses+ fond+ man+ngo ran+k+m+ Abraham, Aisak asu Sekop bab+di God ng+n+nd+ h+fandarand+ ranambe n+mandeimboyei. ¹² Nga asu sapo h+fandarand+ ranambeah+nd+ nendi-mayei ranaheimbo an+imbo n+mb+ n+mar+wani ndemündündüri pindeiran+ ranühi ai has+heindeih+ ahei yahafi hit+hümboyei,” mehundüri. ¹³ Ran+yu asu Sisas ai ami-yomond+ bogor+ ranahambo hoaf+yundühi yahuya, “Se ngoaf+nambo ngafi, nga asu se n+ne-hohoan+mo raro an+hondümbo-arowand+ ran+süngu an+imbo s+hambo randean+n+imboe,” mehundoamboyu. Asu moani hoafi n+ngoambe amiyomond+ bogor+nd+ ratüpur+yurandeimbi nindou ranai aboed+mefiyu.

Sisas ai Pitand+ yamongoam+nd+ aboed+mareand+ (Mak 1:29-31; Ruk 4:38-39)

¹⁴ Refi mbura Sisas ai Pitand+ worambe kefuai hüfuhünda Pitand+ yamongoam+nd+ ranai fi hüf+yohü ngün+imbo fondühi meḅgorowa hoeimareand+. ¹⁵ Ran+yu asu Sisas ai ahambo wat+ḅarühi masündeanda ngün+ ranai n+moreh+imbo h+n+ng+re haya makos+foendi. Ran+yo asu ai bot+fe Sisas+imbo ses+ kan+mareri.

Pitand+ yamongoam+nd+ aboed+mareand+ (Mak 1:32-34; Ruk 4:40-41)

¹⁶ Ran+yo asu ran+ n+mbambe nindou b+di+fr+ moaruwai nendi ahei fiambe n+mar+ndüreimbi ranaheimbo Sisas sowana fufurühümüdi-hündüri mahüsi. Ran+yu Sisas ai nindou ranahei fiambeah+nd+ moaruwai nendi ranaheimbo hoaf+nambo yang+ri raguanambo-mareandüra asu nindou ran+ ngün+imbi-mayei ranai muḅuambo

aboedimehindi. ¹⁷ Sisas ai rani-moatükuni ramareandi ra, sapo Godindi hoafi hoafiyu randeimbi Aisaia ai yare hoafiyuhü yahuya, “Ai ahandihoari angüni moaruwai sihefi ra ndemündühi asu sihefi rani-moatükuni ra raguanambo-mareandi,” *Aisaia 53:4* mehu rani simogodühi tüküfemboyo ramareandi.

Nindou yimbu ai Sisasindi süngu hombo masafani
(Ruk 9:57-60)

¹⁸ Sisas ai hoeireandane nindou afindi ranai ahandi fikimi rerebo mengoroamboyo, asu ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo kurihoe Gariri ra ngorü himborani barthoemo ningomo yahumbo hoafimayupuri. ¹⁹ Raniyu asu ahinümbi ho-hoani mo yamunde-randeimbi-mayu ranai Sisasimbo-so tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, se nahaninyo ahafi ra roana shafi süngu hombo yangiranahi,” mehundo-amboyo. ²⁰ Asu ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Koko ai ahei nimari rambo ambe mbaningonduri, asu ndu ai-amboani ahei apo rambo ngeri mbaningonduri. Nga Nindou Hondü ro nimari apo rambo fondi-koate anahi,” mehuamboyo. ²¹ Raniyu asu Sisasimbo süngururü-randeimbi ngorü ahambo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi ro hihirindahe, nga wandi apembo boatei hifi kandihini heheambo animbo,” mehundo-amboyo. ²² Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Wambo mborai se süngundandiri didifi, nga nindou yifeyimbi aheiroari yifi nimoko hifi kambireand-amboane,” mehundo.

Sisas hoewerimbo hoafimayua afurimareandi
(Mak 4:36-41; Ruk 8:22-25)

²³ Raniyu asu Sisas ai botambe farifi haya mahua ahambo süngururü rundeimbi ai ahandi süngu mamahi mahomo. ²⁴ Asu raniyomo ai botambe nafihifomondane nimai hoeweri nginindi ranai tüküfih kurihoe ranahambo yabadi marandi. Raniyo asu bot ai nimarimondeimbi ranai ndeara himoni hanimbo yangirimayo. Nga asu Sisas ai dibo boti-mayo ranambe yapombofi haya apu. ²⁵ Raniyomo ahambo süngururü-rundeimbi ranai ahambo hifomo yangiruwuri hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari, yihoezimbo farihawamuni. Shiri ana ndeara yifombo yangiranefi,” mehomondamboyo. ²⁶ Asu simbori ai hoafiyupurühi yahuya, “Se ra nimboe moani yahurai yihimboemo rana? Awi se akidou hamindi anihondümboru-rundeimbanemo,” yahupuri haya, botifi hoeweriyo asu hoe ranai fifimiyowohü hani hafo marandi ranahambo rühi safi kikindandifi mehua asu hoafi ningoambe munguambo moatükuni ranai afure pimayo. ²⁷ Munguambo botambe mamarimo ranai hepünafundühi yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndahurai nda nini nindouyu yahuraia? Asu hoeweri hoe hani hafo marandi ranai moani ahandi hoafi himboriyondo haya afurimareandi,” mehomo.

Sisas ai nindou yimbuyafandi fiambeahindi moaruwai nendi hemafoareandi
(Mak 5:1-20; Ruk 8:26-37)

²⁸ Raniyu Sisas ai kurihoe ra gogoasürüni Gadara hifambe tüküme fiyu. Raniyafani asu nindou yimbu moaruwai nendi ahafandi fiambe nimari preimbi ranai honguambeahindi tüküyafine sinifani Sisasimbo-so tüküme fi neandi. Nindou yimbu ranai moaruwai hamindi himbomefanda asu nindou amuri ai ahafanimbo moai hei ngasündhipiri rhündi. ²⁹ Raniyafani asu ai pukuna heiyafandühi hoafiyafandühi safaniya, “Godindi Nimori, se yihoezimbo nüngufemunimboyafi? Yihoezimbo tiririfo semunimbo safomboyafi sapo refembo si ranai awi moai tüküfeyo, nga asu se yihoezimbo nüngufemunimboyafi?” safani düdumefineando. ³⁰ Rani fikimi moatei afindi ranai sesi sahüsi wakirihindühi buriyei. ³¹ Raniyei asu moaruwai nendi nindou yimbuyafandi fiambe mamarei ranai Sisasimbo düduyahihündühi hoafiyohündowohü seiya, “Se yihoezimbo nindou yimbu ranahafandi fiambeahindi hefoefemunimbo mbisafombo ana, moatei afindi burayei ranaheimbo sowana ahei fiambefembo koandihawamuni,” masahündoamboyo. ³² Asu Sisas ai moaruwai nendi

ranaheimbo yare hoafiyundürühi yahuya, “Se andai hei,” mehundüramboyei. Asu ai nindou yimbumbo hiniŋgirihipiri hehi moatei burimaye ranahei fiambemehindi. Raniyei asu moatei afindi burimaye ranai hiripinini pipiyehanei himoni putapiyei hoe karühüsihü yifisafimaye. ³³ Raniyomo asu nindou sapo moatei moan gui mafandund ranai adükarı ŋgoafi mananjo raninambo fefou mahomo. Nıne-moatükunı nindou moaruwai nendümbımefanı ranahafanımbı tüküme fepiri ranı hoafi ra wataporımbomarundi. ³⁴ Raniyei asu munjuambo nindou adükarı ŋgoafi ranühındambo-maye ranai Sısasımbı hoeifımbı hei-marıhündı. Asu ai hei hoeirıhorühi ahei hıfi ra hiniŋgıfe hefe ŋgorügoanıni hımbı Sısasımbı andai, sei hehi hoafımehündı habodei.

9

Sısas ai nındou tıŋarı moaruwaimbü aboedımariri
(Mak 2:1-12; Ruk 5:17-26)

¹ Sısas ai asükaiyu botambe farıfi haya Gariri kurıhoe ra barıhoei haya ahandı ŋgoafi Kaperneamına mahu. ² Nındou bıdıfiri ai Sısas sowana nındou tıŋarı moaruwaimbü fondıwamı mananjuwa sahorımındeı mahei. Sısas ai nındou ranahei anıhondümbıfofe ra hoeire haya asu nındou tıŋarı moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandı nımorı, ŋgusüfoambe afurındo kındowandı. Sıhafi moaruwai hohoanımo ranahambo amboawi sambo-anahi,” mehu. ³ Raniyomo asu ahınümbı hohoanımo yamundu-rundeımbı ranai moanı ahamundıhoarı sımborı hoafiyomondühi yahomoya, “Nındou ndanı ana Godımbı moaruwaimbofe hoafi hoafımayu,” yahomo dıbo hoafımemo. ⁴ Sısas ai fıfıreandı nıne-moatükunı nındou ranai ahamundı hohoanımoambe wataporımbımarundi ranımbı. Raniyu asu ai ahamumbo hoafıyuhü yahuya, “Nımbıoe se hohoanımo moaruwai ra yahurai yaru ŋgusüfoambe hohoanımoemo rana? ⁵ Ro hoafıyahühi sahiya ‘Sıhafi moaruwai hohoanımo ranahambo amboawi,’ asahiyo asu ‘Botıyafı hawa hafı,’ asahiyo, yımbı ra hoafımbı ro ŋgıniindeımbanıhi. Asu yımbı hoafi ra hoafımbı nahanıyo hiniŋgırouayo asu nahanıyo tıjümbıyo? Yıbobı ro hoafındahanı anıhondümbı tükündıfemboe. ⁶ ŋga Nındou Hondü hıfi ndanıhi moaruwai hohoanımo ranahambo amboawi yaho hoafi ra ŋgıniındı hıfıdamboayu ranahambo ra anıhondümbı nafıındımbıyahı,” mehıpurı. Raniyu asu ai nındou tıŋarı moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Se botıyafı sıhafi fondı ra sowandıfı hawa worınambo ŋgafi,” mehundı-amboyu. ⁷ Asu nındou ranai aboedı botıfi haya ahandı worına mahu. ⁸ Nındou afındı ranühi burimaye ranai Sısas ramareandı moatükunı ranahambo hoeirıhi hehi yıhımbı sısırımehındı. Raniyei asu ai Godımbı adükaranı sei hoafımehündı moanı yahurai hamındı ŋgıniındı ra nındımbı masendı sei hehi.

Sısas ai Matyumbo Se wambo süngurandıri mehundı
(Mak 2:13-17; Ruk 5:27-32)

⁹ Sısas ai ranıhündı botıfi haya nafını huhündımbıyo, nındou mamı ahandı ndürı Matyu takı kıkı semündü-randeımbı ranai ahandı ratıpurı worambe mamarıwa hoeımariri. Raniyu Sısas ai yahuya, “Se wambo süngurandıri,” mehundı-amboyu. Asu ai botıfi haya ahandı süngu ndamefiyu. ¹⁰ Mamı Sısas ai worambe nımarımbı sesı sesühi nımarı-ane, takı kıkı sowandımo-rundeımbı nındou afındı ranıyomo asu nındou moaruwai hohoanımoymıo-rundeımbı ranıyomo ranai tüküme fundı. Sısas ai ahambo süngururü-rundeımbı-memo ranı-badıdımbı mamı sesı fondı-mayo ranıkımı gıgurıyafı mamarımo. ¹¹ Raniyomo Farısi nındou ai ranı-moatükunı ranahambo hoeırında mayıoa, asu Sısasımbı süngururü-rundeımbı-memo ranahamumbo düduyafıpurühi yahomoya, “Nımbıoe sıhamundı yamunde-randeımbı ranai yahurai nındou badıdımbı mamı nımarımo ası rana?” mehomıdamboyu. ¹² Asu Sısas ai hoafi ra hımbıryı haya, sımborı hoafıyupurühi yahuya, “Nındou anjünı-koate ana, dokta sowana moai hei rıhündı, ŋga nındou anjüneımbanı dokta sowanımbı hei

arĩhündĩ. ¹³ Awi se ŋgomo Bukambe hoafi ndare hoafimayo ranahambo türüboadundĩ. Hoafi ranai ndare hoafiyowohü yahoya, 'Hĩpoambofe hohoanimo ranimbo-anahĩ ro yifirayahĩ, ŋga sesi moanĩ sihefe hohoanimo ranimboyahĩpoanĩ,' God ra-mehu. Ro tükümeheandĩ nda nindou aheihorimbo mbumundĩ hohoanimoyefeimbanefĩ aseĩ ranaheimbo mborai yahomboyahĩpoanĩ, ŋga moaruwai hohoanimoyeimbĩ nindou ranaheimbo mborai yahomboyahĩ tükümeheandĩ," mehu.

Sisas ai sesi wehĩsaombo hoafi ra yamundĩmareandĩ

(Mak 2:18-22; Ruk 5:33-39)

¹⁴ Asu Son hundürĩrarü-randeimbĩmbo süngururü-rundeimbĩ nindou ai Sisasĩmbo-so tüküyafu düdururühĩ yahomoya, "Nĩmboe Farisi nindou babĩdĩmbo ro sesi ra wehĩsaoyefĩ, ŋga asu sihambo süngurunĩnĩ-rundeimbĩ nindou aiana moai wehĩsaoyomo rundĩ?" mehomo. ¹⁵ Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurühĩ yahuya, "Nindou mamĩ ai nĩmorehĩ simborĩ ndemündü haya asu ahandĩ ŋgunindĩ sesesiyeihĩ ranĩ-babĩdĩmbo nĩboadei-ambe ranai nindou ranahambo afĩndĩ hohoanimo-mandahündüyo? Awi ra ai ŋgĩrĩ randahindĩ, ŋga wanĩ. Ŋga ŋgorü nindou ranai sesi ranambeahĩndĩ ndowarĩndümo ŋgorünambonduranĩ ranĩ-sĩmboanĩ anĩmbo ahandĩ ŋgunindĩ-mayei ranai sesi wehĩsaondeimboyei. ¹⁶ Nindou mamĩ ai-amboanĩ moai wamĩndafĩ hoearĩ ranai ambe nĩngowanĩ asu simborĩ hoearĩ bidĩfirĩ kĩkamündĩ ambe ranahambo pare kakĩyu randĩ. Nindou ai simborĩ kĩkamündü wamĩndafĩfihĩ parareandĩ ana, asu wamĩndafĩ hoearĩ ranai ambe afĩndĩ hamĩndĩ nĩngomboe. ¹⁷ Asu nindou ai simborĩ wain hoe ra wamĩndafĩ wain hoe nĩnĩhondĩ hoearĩ hĩpĩrĩ ranambe karareandĩ ana, asu hĩpĩrĩ ranai tĩpondĩfeyowohü asu wain hoe ranai keboendühĩ hĩpĩrĩ ranai moaruwaimbo-ndĩfemboe. Ŋga simborĩ wain hoe ranana simborĩ hĩpĩrambe anĩmbo kefeyoanĩ amboanĩ asu yĩboboambo moanĩ aboedĩ nimboamboyafe," mehu.

Sisas ai bogorĩ nindoundĩ nĩmorehĩ nĩmorĩ aboedĩmareandĩ asu nĩmorehĩ ai Sisasĩndĩ hoearĩ sündĩmareandĩ

(Mak 5:22-43; Ruk 8:41-56)

¹⁸ Sisas ai ranĩ hoafi ra hoafiyuhü nĩngü ane, Suda-yomondĩ bogorĩ nindou mamĩ ahambo-so süni yirĩ yimbu pusĩre nĩmarũmbo ahandĩ hanjĩfoanĩ hoafiyundühĩ yahuya, "Wandĩ nĩmorĩ ai ndeara yĩfĩyo haya mbeŋgorĩ. Ŋga asu se sĩnĩfĩ sihafĩ warĩ ahandĩ wamĩ nandowandanĩ anĩmbo asu ai aboedĩ yangĩrĩ botĩfe mbĩnĩngowamboane," mehundu-amboyu. ¹⁹ Ranĩyu asu Sisas ai botĩfi haya nindou ranahambo süngumarürĩ huamboemo asu ahambo süngururü-rundeimbĩ ai botiyafu houmbo Sisas babĩdĩ mahomo.

²⁰ Nĩmorehĩ mamĩ ai nĩngö hayamboyo 12 hĩmbanĩ amoamo watĩkoafira marandĩ ranai sĩnĩ Sisasĩndĩ daboadanĩ nĩngombo ahandĩ hoearĩ bidĩfirĩ-mayo ranĩfihĩ masündeandĩ. ²¹ Ai ahandĩ hohoanĩmonambo yangĩrĩ yare hoafiyowohü yahoya, "Ro moanĩ ahandĩ hoearĩ ranĩ-yangĩrĩ asündĩheandĩ amboanĩ aboedĩndaheamboyahĩ," meho. ²² Sisas ai hĩhĩrĩfihĩ hoeireandühĩ hoafiyuhü yahuya, "Wandĩ nĩmorĩ, se moanĩ ŋgusũfo afurĩndo kündowandĩ. Sihafĩ anĩhondũmbofe ranambo aboedĩreanĩnĩmboane," mehundo-amboyu. Asu moanĩ mamĩ ranĩ simboanĩ hamĩndĩ nĩmorehĩ ranai aboedĩmayo. ²³ Ranĩyu Sisas ai bogorĩ nindou-mayu ranahandĩ worĩna mahu. Ranühĩ ai hoeireandane nindou yĩnafoai tütüre haya meŋgoro nĩmorehĩ nĩmorĩ ai yĩfĩmayoambo asu nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ ranai hoafi afĩndĩ afĩndĩyei wakĩmarĩhindĩ. ²⁴ Ranĩyu asu ai aheimbo hoafiyundürühĩ yahuya, "Muŋguambo nindou se ragu andai! Nĩmorĩ akĩdou ndanana moai yĩfeyo, ŋga ai moanĩ apomboane ana," mehu-amboyei. Asu muŋguambo nindou ranai ahambo tĩkĩfĩnambo-marĩhorĩ. ²⁵ Nindou afĩndĩ ranaheimbo bukürĩmafoareandüra nĩmorĩ akĩdou-mayo ranahandĩ fondanĩ kefuai hüfu warühĩ kũmefindoa aboedĩ botĩmefeyo. ²⁶ Sisas ai ahambo ramareandĩ hoafi ranai muŋgu ranĩ hĩfĩthü nindou amarei ranai hĩmborĩyei pamarĩhindĩ.

Sisas ai himboatihari nindou yimbu aboedimareapiri

²⁷ Sisas ai ranihünda botifi haya nafini hu ane, nindou yimbu himboatihari ranai ahambo süngumariniri hafani. Ai hafani Sisas ranahambo puküna hoafiyafinandowohü safaniya, “Defitindi nimori,* yihoehimbo se hipoambondowamuni,” masafinando. ²⁸ Sisas ai worambe kefuai hüfu ane himboatihari nindou yimbumefani ai ahambo-so tükümeFINEANDA, asu ai ahafanimo dödureapirühi yahuya, “Se wamboya, Ai yihoehimbo aboedindeamunümbui safani hena anihondumbo-rineandai?” mehupiramboyafani. Asu ai hoafiyafandühi safaniya, “Yini, Adükari,” masafandamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai ahafandi himboari ra sündeapirühi hoafiyuhü yahuya, “Se shafandi anihondumbofe ranimbohünda rani-moatükuni ranai shafanimo aboedimbeyopiramboane,” mehupiri. ³⁰ Raniyo asu ahafandi himboari ranai birimarhoepiri. Raniyu asu Sisas ai ahafanimo ahini hoafiyupirühi yahuya, “Se ndani-moatükuni ndanahambo nindou amurambo weindahi hoafindamboyaafani,” mehupiriyosi. ³¹ Nga asu ai ranihünda botiyafine hena hafani rani hoafi ranahambo, munguambo rani hifihü nindou ranaheimbo hoafuhimarineanda himboriyeyi pamarihindi.

Sisas hoafikoate nindou aboedimariri

³² Ai ranihünda botiyafine henambo nafi hafandane, nindou bidifiri ai nindou ahandi fiambe moaruwai nendi nimari hayambo ranimbohünda hoafi-koateayurandeimbi ranahambo Sisas sowana sahorimindei tükümehindi. ³³ Sisas ai nindou rana handi fiambeahindi moaruwai nendi ra raguanambo-mareanda asu moani mamani ransi-mboani nindou ranai hoafi wataporimayua munguambo nindou ranai mahepühindi. Ai rarihi hoafiyeyihiseiya, “Ro moai Israer hifambe yahurai moatükuni horombo tüküfeyoani hoeirihundi,” masei. ³⁴ Nga asu Farisi nindou ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Moaruwai nendi-yafe bogorani ai ahandi nginindi ranambo moaruwai nendi ranaheimbo hemafoareari,” mehomo.

Sisas ai nindumbo hipoambomareandüri

³⁵ Sisas ai adükari ngoafi asu akidou ngoafi ranambe ndüfosi ndüfosiyuhü hoahoangu wakimareandi. Ai refih munguambo Suda-yafe rotu worambe nindumbo yamundireandürühi Aboedi Hoafi sapo God nginindi hifandarandi ranahambo bokarhendüri marandi. Asu nindou moani rani-poanimo rani-poanimo angünümü ranaheimbo aboedireandüri marandi. ³⁶ Asu ai nindou afindi ranaheimbo hoeireandürühi ahandi ngüsüfo ranai aheimbo hipoambo afindi hipoamborandüri marandi. Nimboe sapo ai afindi hohoanimoeyihiseiya moani fehefe nindou-koateyeyi sapo sipsip aheimbo hifandi-koate buriyeyi wakarihindi nou ramehindi. ³⁷ Raniyu ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Sesi ra yimunguri yimindimbo ranana afindane aningo, nga asu yimunguri yimindi nindou ranana moani yikoarifo-ane. ³⁸ Yimunguri Aharamburi ahambo didibafifeyoani animbo asu ai yimunguri yimindimbo nindou bidifiri koandihenda ahandi yimunguri ra yimungurihümündi mbüsühüsi-amboane,” mehupiri.

10

Sisasindi hoafi sowandümo homorundeimbi 12

(Mak 3:13-19; Ruk 6:12-16)

¹ Sisas ai ahandi süngururü-rundeimbi 12 ranahamumbo mborai yahupuri hühürea-puri haya mamühi asu ai ahamumbo moaruwai nendi nindou fiambeahindi raguanambofe asu munguambo rani-poanimo rani-poanimo angüni ra aboediferambo nginindi masagapuri. ² Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomondi

* 9:27: Suda ai sünambeahindi adükari bogori ai kosombo hohoanimoeyihiseiya mamarei. Ahandi nduri ngorü Defitindi nimorani ase. Nimboe horombo hondü Defit ai Israeri-yafe adükari bogorani.

ndüranepuri nda: Saimon+mboyu Pitamboyu-randeimbi, ahandi akidi Andru, Sems asu ahandi akidi Son ai Sebedindi nimoranafani. ³ Firip, Bartoromyu, Tomas anemo, Matyu nindou ra ai takis kaki semündü-randeimbani. Sems Arfius+ndi nimorani, asu Tadiusani. ⁴ Saimon Serot* asu Sudas Iskariot nindou sapo Sisas+mba hürütümbi-yomondi warühi hin+ng+ndirümbui. Ahamundi ndüranepuri ra.

Sisas ai ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi 12 ranahamumbo ratüpurü masagapurü

(Mak 6:7-13; Ruk 9:1-5)

⁵ Sisas ai nindou 12 ranahamumbo randafu-randafu ndundi yahuhaya hoafi sagapurü mbura koar+hepurühi yahuya, “Se nindou ngörü sir+hündiyei hifambe-ane asu b+idifiri Samariaye† ngoafi ranambe-ane ra ngomboemo, nga yowanü. ⁶ Nga ran+ni himbo-memohündi asu se moani h+h+ndafu sapo far+hehindeimbi sipsip nin+hondi nou Israer nindou bur+yeiani an+mba ngomo. ⁷ Ran+ni an+mba se ngomo watapor+imbondühü an+mba, God ng+ni+ndi hifandarandi ranai ana ndeara ak+mane, mb+simbo. ⁸ Asu se nindouyei angüni aboed+indundüri, yif+yeimbi+mba yang+ri aboedambo bot+indu hin+ng+indundüri, mi+man+hoeimbi aheimbo aboed+indundüri asu moaruwai nendi ranaheimbo raguambondundüri. Se moani masowandümo-ane, nga ranan+mba se moani ndoundi. ⁹ Se ngomondühi s+hamundi hoearambe gor, sirfa, kaki ra ndowandümoemo. ¹⁰ Se arü, hoeari yimbu, su, ni+mi+ni+mi, mun+gumbo ran+napo ra fih+ ndowandümo ngomboemo, nga wanti. Nindou ratüpurü+yu-randeimbi ranai an+mba nindou ngörü ahambo sesi napo ra mb+sagado-amboane. ¹¹ Se adükar+ ngoaf+hüyo asu ak+idou ngoaf+hüyo nahanühiyo se tükefundü ra nindou mbumundü+yuweimbi ranahambo an+mba kokondurü. Asu se yahurai nindou hoeindurühündoani se ai-bab+id+imbo ni+ngomo mbundu ngörün+ni ngomondühi an+mba ahambo randu hin+ng+indüwuri. ¹² Se nindouyei worambe fandafundühi ana, nindou rani worambeah+ndi-maye ranaheimbo hoaf+nd+mondühi an+mba, ‘God ai s+heimbo aboed+ aboed+mb+ireandüramboane,’ mb+simondüri. ¹³ Nindou rani worambeah+ndi ai s+hamumbo wor+ni+nd+hipuran+ ana, s+hamundi h+h+fi hoafi ra randu ranaheimbo-so digau houmbo ngomo. Nga asu nindou ai s+hamumbo refe wor+ni+fepurü-koatendeiani ana, s+hamundi h+h+fi hoafi ra h+h+ndu ndowandümo ngomo. ¹⁴ Asu nindou b+idifiri ai worambeyo adükar+ ngoaf+hüyo nahi ra ai s+hamumbo wor+ni+fepurü-koatendei, s+hamundi hoafi ranahambo himborü-koatendeiani ane, ranana se s+hamundi t+jar+ fih+ndi h+fi hasüfi ra k+k+boadu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mb+ireandüri yaho refe nafuiyondür+imbohünda. ¹⁵ Ro s+hamumbo an+hondümba-anahi nda hoafepurü, Y+bobofe si ra tüküfeyoambe ana, Sodom Gomora ngoaf+hündi nindou ranaheimbo t+jar+ifo af+ndi tükünd+femboesi, nga nindou s+hamumbo wor+ni+fepurü-koatendeiani, nindou rani ngoafambe amarei ranaheimbo t+jar+ifo af+ndi safi tükünd+femboe.”

Sisas ai ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi+mba, Af+ndi t+jar+ifo tükünd+femboe mehupurü

(Mak 13:9-13; Ruk 21:12-17)

¹⁶ “Se himborü+yomo. S+hamumbo ro sipsip nou ni+mambeah+ndi yafori af+ndi burüyei-ambe koarar+heheapurü. Nga se moani sapo amoas+ri rawefeyo nou hoan+mo-nd+mondühi h+badundi. Asu ndu wupufu rawefeyo nou yahurai himboari hoafendühi ni+mandümo. ¹⁷ Awi se h+badümba, nga s+hamumbo nindou b+idifiri ai mbundü+ndümo mbundu kotambe papi+hoaf+ndüpurü+mbaemo asu ahamundi rotu wor+ ranambe ndüfurü+boadü+purü+mbaemo. ¹⁸ Wambohündambo s+hamumbo nindou

* 10:4: Serot ai Suda+hündanemo, nga mam+ hohoan+mo sünguru-rundeimbanemo. Rom gafman ai Suda-yafe h+fi hifandü+marundi, nga Serot ai Rom bab+id+ yifiar+imbo mehomo.
† 10:5: Samaria hünd+ana Suda hondüyeipoani, nga am+ng+ri+hoandi nahurai anei. Suda ai Samariahündi y+boaruko-mar+hündi.

ranai gafmani-yomondi bogori nindou asu bidifiri adukari bogoranemo rana-hamumbo sowana papi-hoafiyopurimbo kundafu hündüpondümo ngomboemo. Asu se nindou ranaheimbo-ane asu ngörü nindou ngörü srambe-ahindane ra Aboedi Hoafi waporimbondündürü. ¹⁹ Ai s'hamumbo papi-hoafiyopurühi refe hoeifepurimbo ndowapundümo ngomondani wani asu nungu-nahurai hoafi hoafindefühi asu nungundihu hoafimandefi mbisimo houmbo afindi hohoanimo-ndimboemo, nga wani. Se hoafombo-yomondi simboani animbo God ai s'hamumbo n'ne-hoafi hoafombo-memo ra nafuindüpurühi rani-sunguru hoafiyomo mbüsüpurimbui. ²⁰ Rani hoafi se waporimboarundi ra s'hamundi-mayo hoafiyopoani, nga wani. Hoafi ranana s'hamundi Ape God ranahandi Yifiafi ranai-animbo s'hamundi yafambe sungunde haya moani aimbo waporimbondamboe. ²¹ Nindou bidifiri ai ahamundi apodoho ranahamumbo hifokoefemböhünda ngörü nindou-yomondi warühindüpurimboemo. Asu afindi mamü ai ahamundi nimori ranaheimbo amboani moani mamü rani-sungundündürimboemo. Asu nimori ai-amboani ahei boagiri ranaheimbo daboadi hihirindihindühi aheimbo hifokoandi-hindürimboyei. ²² Wamböhündambo nindou ai s'hamumbo yiboarukondhipurimboyei. Nga asu düdi ai rani-moatükuni tiririfo ranahambo moanane yahu nginindi kikihamündi hu humbo bidifirani tükefiyu aiana aboedambo-ndifimbui. ²³ S'hamumbo ngörü ngoafihü moaruwai moaruwaimbo-ndhipurani ana, rani ngoafi ra hinngindu houmbo ngörü ngoafini febou ngomo. Ro s'hamumbo an'hondumbo-anahi hoafehapuri, Se Israeri-yafe ngoafi munguambo hokoateyomondambe animbo Nindou Hondü ai kudümbui. ²⁴ Yamundihindeimbi nindou ranai moai ahandi yamunde-randeimbi nindou ranahambo ngasündiri. Asu ratüpuriyu-randeimbi nindou ranai moai ahandi bogori nindou ranahambo ngasündirü, nga wani. ²⁵ Nga yamundihindeimbi nindou ranai animbo ahandi yamunde-randeimbi nindou rani simogodühi tükefiyu ana, hihifi-hihifiyu-wamboane. Asu yahurai animbo nindou ngöründi ratüpuriyu-randeimbi ai-amboani ahandi bogori nindou rani simogodühi tükefiyu ana, ranai hihifi hihifiyu-wamboane. Worü aharamburi-mayu ranahambo ndürü moaruwai dukariorühi Bersebur asahündo ana, nindou mamü rani worambe amarei ranaheimbo amboani moani moaruwai hamindi ndürü hondü animbo dukandihindürimboyei."

Sihiri Godimbo animbo yihimbondihurümboane

(Ruk 12:2-7)

²⁶ "Ranimboane asu se nindumbo yihimbo sisirifepoani. N'ne-moatükuni hapondanambe gabudambe engoro ranana asu sungunambo weindahi gabudwami nimoamo yagodomboe. N'ne-moatükuni munguambo dibo mengoro ranai weindahi fifindendamboe. ²⁷ N'ne-moatükuni ro s'hamumbo nimbü n'maro-ambe hoafehapuri ra asu se sirühi si peyoani ro hoafimayahi sungu kaindimo hoafindomo. N'ne-moatükuni se dibo himboreyomo ra asu se weindahi worü bogimondi wami puküna bokarhoemo. ²⁸ Nindou ai fi hoeari ranahambo hifokoarundühanemosi, nga asu ngiri yifiafi hifokoandundi se ranahamumbo yihimbondipurimboemo. Nga Godimbo animbo yihimbondurü, nga aianimbo fi hoeari asu yifiafi rani kameihü munguambo Haiambe rani-nambo ndemündü moaruwaimbo-ndeambuimbohünda. ²⁹ Ndu akidou yimbu ra mamü toeanambo yangirane pemiyei sahümündi arihündi. Nga asu s'hamundi Ape ranai refembo moei ehu ana, asu ngiri ndu akidou yahurai amboani hifini pindo, nga wani. ³⁰ S'hamumbo ana, s'hamundi mbirinari amboani munguambo mamü mamü ra tapuiyoweimbanepuri. ³¹ Se Godindi himboahü adukaranei, nga ndu afindi akidou ane. Ranimbohündambo animbo se nini-moatükunimbo yihimbondimboemo."

Sisasindi ndürü weindahife hohoanimo

(Ruk 12:8-9)

³² "Nindou düdi ai wandi ndürü ranahambo nindou himboahü weindahareandürü ana, asu simbori nindou ranahandi ndürü wandi Ape sünambe amaru ranahandi himboahü

weindahⁱndⁱheamboyahⁱ. ³³ Ŋga asu nindou düdi ai wandⁱ ndürⁱ ranahambo nindou hⁱmboahü weindahⁱfe wataporⁱmbo moei ehu ana, asu sⁱmborⁱ amboanⁱ ranahandⁱ ndürⁱ ranahambo wandⁱ Ape sünambe amaru ranahandⁱ hⁱmboahü weindahⁱfembo moei mbⁱsamboyahⁱ.”

Munguambo nindou ai Sisasⁱmbo hohoanⁱmo pandⁱhorⁱ
(Ruk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Se wambo randⁱhi hohoanⁱmondeihⁱya, Ai yifiarⁱ-yifiarⁱ hⁱfⁱ ndanühⁱ engoro ra kⁱkⁱfembo makusu-ane mbⁱseimboyei, Ŋga wantⁱ. Ro moai yifiarⁱ-yifiarⁱ rana-hambo kⁱkⁱfemboyahⁱpoanⁱ makosahⁱ, Ŋga roana pisao yihⁱmⁱndⁱ nahurai sahamⁱndⁱ heheamboyahⁱ makosahⁱ. ³⁵ Rananⁱmbo ro randⁱheiaranⁱ, Nindowenihⁱ nⁱmorⁱ ai afⁱndambo hürütündürümbui. Asu nⁱmorehⁱ nⁱmorⁱ ai ahandⁱ hondambo hürütündamboe. Asu nⁱmorehⁱ ahandⁱ ahⁱboarambo hürütündamboe.

³⁶ Nindowenihⁱmayu ahandⁱ fikⁱmⁱnⁱndⁱ anⁱmbo

ai ahambo hürütündⁱhorⁱmboyei.

Maika 7:6

³⁷ Nindou düdi ai ahandⁱ afⁱndamboyu asu ahandⁱ hondamboyo ahafembo afⁱndⁱ hohoanⁱmoyupⁱrühⁱ asu wambo akⁱdou yangⁱrⁱ hohoanⁱmoayu ana, nindou ranai ngⁱrⁱ wandⁱ süngureandeimbⁱ nindoundu. Asu nindou düdi ai ahandⁱ nⁱdowenihⁱ nⁱmorⁱmboyu asu ahandⁱ nⁱmorehⁱ nⁱmorⁱmboyo ahafembo afⁱndⁱ hohoanⁱmoyupⁱrühⁱ asu wambo akⁱdou yangⁱrⁱ hohoanⁱmoayu ana, nindou ranai ngⁱrⁱ wandⁱ süngureandeimbⁱ nindoundu. ³⁸ Nindou düdi ai ahandⁱ nⁱmⁱ keimbⁱ karⁱhendeimbⁱ ra semündü haya ro ahahⁱ anümⁱ süngu ho-koateayu ana, nindou ranai ngⁱrⁱ wandⁱ süngureandeimbⁱ nindoundu. ³⁹ Nindou düdi ai ahandⁱ yangⁱrⁱ nⁱngo ranahambo kⁱkⁱharⁱmündu ana, ranⁱ-moatükunⁱ ra ai awarⁱndⁱhoemboe, Ŋga asu nindou düdi ai wambohündambo ahandⁱ yangⁱrⁱ nⁱngo ranahambo hⁱnⁱngareandⁱ ana, nindou ranai ahandⁱ yangⁱrⁱ nⁱngo hondü ra ndemündümbui.”

Nindou Kraisandⁱ nendambo farⁱhehinduranⁱ aboedⁱ takⁱnⁱ ndahümündimboyei
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Nindou düdi sⁱhamumbo aboedⁱ ndⁱndoareapurⁱ ranai ana, wambo kameihⁱ ndⁱndoreandⁱrühani. Asu ai wambo ndⁱndoareandⁱrⁱ ana, Nindou sapo wambo koamarⁱhendⁱra makosahⁱ ranahambo amboanⁱ ndⁱndorirühani. ⁴¹ Nindou düdi ai Godⁱndⁱ hoafⁱ hoafⁱyu-randeimbⁱ ranahambo ndⁱndoarirⁱ ana, sapo Godⁱndⁱ hoafⁱ hoafⁱyu-randeimbⁱ-mayuambo wambo, nindou ranai Godⁱndⁱ hoafⁱ hoafⁱyu-randeimbⁱ nindou ranahandⁱ takⁱnⁱ ra sⁱmongodⁱ ai-amboanⁱ ndemündümbui. Nindou düdi ai nindou mbumundⁱ ranahambo ndⁱndoarirⁱ ana, sapo nindou mbumundⁱ-mayuambo wambo, nindou ranai mbumundⁱ nindou ranahandⁱ takⁱnⁱ ra sⁱmogodⁱ ai-amboanⁱ ndemündümbui. ⁴² Ro nda sⁱhamumbo anⁱhondümbo-anahⁱ hoafehapurⁱ, nindou mamⁱ ai-amboanⁱ ahambo horirühⁱ awi ai Sisasⁱmbo süngurirⁱ-randeimbⁱ nindou-ani nda, Ŋga ro ahambo hoe ngⁱsⁱharⁱ fuihando ehu ana, nindou ranahandⁱ takⁱnⁱ ra ngⁱrⁱ awandⁱhoayo,” mehu.

11

Son ai Sisas sowana ahambo süngururündeimbⁱ koamarⁱhepurⁱ
(Ruk 7:18-35)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbⁱ 12 ranahamumbo ra-süngundundⁱ hoafⁱ ra yahu sagapurⁱ haya, ranⁱhünda botⁱfi haya nindou ranⁱ ngⁱoafⁱkⁱmⁱ amarei ranaheimbo Aboedⁱ Hoafⁱ bokarⁱhefendürⁱmbo asu yamundⁱfindürⁱmbo ahei ngⁱoafⁱna mahu. ² Son hundürⁱrarü-randeimbⁱ ai karabusambe nüngumbo nⁱne-moatükunⁱ ratüpurⁱ Krai ai ratüpurayu ranahambo hⁱmborⁱyu haya, asu ai ahambo süngururü-rundeimbⁱmbo koarⁱhepura ahambo sowana mahomo. ³ Ai homo Sisasⁱmbo düduyafundowohü yahomoya, “Se yⁱhoefⁱmbo hoafⁱyafⁱmunⁱ. Son ai hoafⁱyuhüya, ‘Awi nindou wandⁱ süngu düdümbui,’ mehu ranⁱyafⁱ se ndane asu ro nindou

ngorumbo tükündüfimbui mbisefi hoahu himbomandefiyo?" mehomondamboyu.
⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Se nini-moatükuniyo himbora-yomo-ane asu hoeiarundi ranane rani-moatükuni ranahambo hihirindafu ngomo Sonimbo hoafindimondo. ⁵ Nindou hímboatthari ai aboedi hímboarayeri, tinar moaruwaimbi ai asükaiyei aboedi ahahabodei, nindou nimanho fi hoeari-mayeri ai fi aboedayeri asu nindou hímbo-tühüfu güreareimbi-mayeri ai asükaiyei hoafi hímboarayeri. Nindou yifiyeimbihündi ai yangiri botehindi asu nindou napo-koateyeimbi ranai Godindi Aboedi Hoafi ra aheimbo bokarhefendura ai hímboarayeri. ⁶ Nindou ai wambo yimbu hohoanimo-koatendühi ana, nindou ranai hihifi-hihifiyu-wamboane," mehu. ⁷ Sonindi süngururü-rundeimbi ranai ndamefundamboyu mamani rani-simboani Sisas ai nindou afindi burimayeri ranaheimbo Sonimbohünda hoafiyundürühi yahuya, "Sapo se nimi wohi furi-koateyoweimbi hifihü Son sowana mahei ra nini-moatükunimboyei tüküfeyoani hoeifemboane maseia? Awi se werinambo boabodari momoangorü-marandamboyo hoeifembo maheia? ⁸ Asu se nini-moatükuni hoeifemboyei ranini mahei rana? Nindou ai moani rani-poanimbo hoeari yihururamündü haya manüngu rani hoeifemboyei mahei? Nindou yahurai hoeari yihururündümondeimbi ana bogori adükari nindou-yomondi wori ranambe-ane ningomo arundi. ⁹ Se nini-moatükuni ranahambo hoeifemboyei ranini mahei rana? Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ranahambo hoeifemboyei? Yinini, ro siheimbo hoafehandüri nindou se hoeimarhori ranana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahambo ngasündireimbi adükari hamindiyu se ahambo hoeimarhori. ¹⁰ Nga Son ranahamboyo Baiborambe God ai hoafiyuhü yahuya,

'Ro wandi hoafi semindi hombo nindou ranahambo boatei horombo sihafifi nafi diiboadifembo koandiheminimboyahifi,' mehu. Maakai 3:1

¹¹ Ro siheimbo anihondumbo-anahi hoafehandüri nda, Son hundürirari-randeimbi aiana sapo nindou müngu ndani hifihü manimboadei ranaheimbo ngasündeandüri haya moani adükari hamindani. Nga asu nindou moani akidou ai God nginindi hifandarandi ranambe animboei ana, ranai Sonimbo ngasündihorimboanei.

¹² Son hundürirari-randeimbi ai rani-simboani ranambe piyu haya ho ho hombo hapondanambe-amboani, nindou ai seiya, Sihiri yifiari yifiarindefani animbo God nginindi sünambe hifandarandi ra tükündifemboe, masei. ¹³ Ho ho hombo Son ai nünguambeyo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbiyomo asu Mosesindi-mayo ahinümbi hohoanimo raniyo münguambo rani-moatükuni tükündifemboe yahomo ranahambo wataporimbo-marundi. ¹⁴ Nga asu se wandi hoafi ranahambo hímborimboayeri ana, hímborindei. Son aiana Eraisani nindou awi tükümbifiyuwambo-ane masei horombo. ¹⁵ Se hímboambeimbideihü ana, awi se hoafi nda hímborindei. ¹⁶ Nindou hapo ndanambe burayeri ndanaheimbo ra nini-moatükuni fihü aheimbo pandihe simongorindihue hoeimandihaiara? Nindou ndanai ana nimori bidifiri nahurai-anei. Nimori akidibou maket fikimi nímareimbo, ahei bodimondambo hoafiyehüya.

¹⁷ Ro siheimbo fufunji fufunayefi,
 nga asu se herumbo moei ase.

Ro arani hoafi herü herayefi,
 nga asu se aranimbo moei ase.

¹⁸ Son ai tüküfihü sesi wehiyuhü wain hoe ranamboani simindi-koatemayu-amboyei, asu ahambo münguambo nindou ranai hoafiyhündowohü seiya, Ahandi fiambe ana moaruwai nendi nimarindo-mboane! masahündo. ¹⁹ Asu Nindou Hondü ai tüküfi sesi ra sesü asu wain hoe ra sümündi raraomarandamboyei, asu münguambo nindou ranai hoafiyehü seiya, 'Awi se nindou ndanahambo hoeirhori! Nindou ndanai ana sesi afindeimbiyu, asu wain hoe simindi afindeimbani. Aiana takis kaki sowandümo-rundeimbi nindou-anemo asu moaruwai hohoanimoyomo-rundeimbi nindou-anemo ranahamundi ngunindani,' masei. Nga asu God ai diiboadore fifirire haya rareandani

aboedi moatükunî tükefeyo ranühündambo nindou ai rani-moatükunî anihondane mbisei fifirindihimboyei,” mehu.

Nindou bidifiri ngoafihündi Godindi hoafi anihondumbofe koateyei ai hipoanimbembouanei

(Ruk 10:13-15)

²⁰ Sisas ai hepünifeimbi moatükunî afindi safi bidifiri adükari ngoafihü ramareandi, nga rani ngoafihündi nindou ranai ana moai ahei moaruwai hohoanimo ra daboadanambo-rihindi. Raniyu asu Sisas ai rani ngoafi ranahambo watikoafimarandi. ²¹ Ai yare aheimbo hoafiyuhü yahuya, “Korasin se hipoanimbembou-ane! Betsaida se hipoanimbembou-ane! Sheimbo tñirifo adükari safi tükündifendürimboe! Nindou ngorü ai Tair Saidon ngoafambe hepünifeimbi moatükunî rambarea-mbonana sapo ro shei ngoafambe ramartheandi nou, ranana asu Tair, Saidon ranai horombo hasüfi parhi siso soweimbi hoeari güdühi hehi nimarei ahei moaruwai hohoanimo daboadanambo-fembo nafuimbohünda. ²² Nga ro sheimbo hoafehandüri nda, Godindi yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, Tair, Saidon ngoafihündi nindou ranaheimbo tñirifo afindi tükündifemboesi, nga sheimbo ana moani adükari hamindi tñirifo animbo tükündifemboe. ²³ Asu Kaperneam se ra. Asu sünambe botife hafombo hohoanimoyeyai? Nga seana Haiambe hifini gadeimboyei. Nindou ngorü ai Sodom ngoafambe hepünifeimbi moatükunî rambarea-mbonana sapo ro shei ngoafambe ramartheandi nou, Sodom ai aboedi yangiri yare ho. ²⁴ Nga ro sheimbo hoafehandüri nda, Godindi yibobofe si tüküfeyo-ambe ana Sodom ngoafihündi nindou ranaheimbo tñirifo tükündifemboesi, nga sheimbo ana moani adükari hamindi tñirifo animbo tükündifemboe,” mehu.

Se wamboso tüküyahi nimarei yikunimi harhi

(Ruk 10:21-22)

²⁵ Mami rani-simboani Sisas ai yare hoafiyuhü yahuya, “Ape, sünü hifi ranahandi Adükari bogori, ro shambo hihifarhanini. Sapo se shafi hohoanimo ra nindou hohoanimo fifirihindeimbi-mayei ranahei himboahü dibonapiro mbura asu nimori akidibou ranaheimbo nafuiyafindüri-mboanafi. ²⁶ Yini Ape, seana rani-moatükunî ra yahurai yare tükümbifeyo safi hawamboyafi hohoanimomayafi. ²⁷ Muḡuambo moatükunî ra wambo wandi Ape ranai wandi wariwami manandeandi. Nindou düdi ngorü ai moai Nimorimbo fifiriri, nga moani Afindi ai yangirani fifiririmboayu. Asu nindou düdi ngorü ai moai Afindambo fifiriri, nga moani Nimori ai yangirani fifiririmboayu. Asu nindou bidifirambo Nimori ai ahandihoari Afindambo nafuimbo yahumbo rananimbo ai-amboani Afindambo fifiririmboayu.

²⁸ Nindou se didiyei afindi tñirifoayeihî fiambe yiboarukoarandüri habodei ranana se mborai wambo sowana ndühî dügüsiyanî animbo ro sheimbo afurindihe hinñginditheandürimboyahi. Asu wandi nimbori nimühi kündiho se rodibo yibobondahoaminde. ²⁹ Rananimbo asu wambo fifirindi-hindirimboyei, nimboe sapo roana nindoumbo himboari hoafendühi hinñgrou safi rarihearühanahi asu wandihoari fi hifinambo-rtheandühanahi. Rananimbo asu se shei ngusüfo ranahambo afurife kifembo hoeindihimboyei. ³⁰ Nga nimi ro sheimbo segodürimboyahi ranana tñümbiyopoani, nga ro sheimbo semindimbo asahandüri ranana ai nimboreimbiyopoani,” mehu.

12

Moani nimarimbo sihi ratüpurikoatembo hoafi

(Mak 2:23-28; Ruk 6:1-5)

¹ Rani-simboani moani nimarimbo si tüküfeyo-ane, Sisas ai wit nümbürambe mahu. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ranühi wembomboyondühüyo ai nümbürî ranambeahindi witi-mayo ra hüründümo masowasümo. ² Asu Farisi ai ra hoeiru houmbo

Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Awi se rando hoeindowandi, sifahfi sünguruni-rundeimbi ai rani-moatükuni rarawarundi ra yihoeffi moani nimarimbo si ahinümbi hohoanimo ranahambo gogonimbo-foarundühanemo!” mehomondamboyu. ³ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya “Asu se Bukambe moai hoeirundiyo, sapo nine-moatükuni Defit ai ahandi nendi bidifiri ra babidimbo wembomboyomondühi ramareandi rana? ⁴ Sapo ai Godindi wori ranambe kefuai hüfu ahandi nendi bidifiri-memo rani-babidimbo bret Godimbo hoafiyi sifeheimbihündi masowasümo ra. Rani-moatükuni ra ai sesimbo ahinümbiyo, sapo nindou Godimbo sithou-rundeimbi rani yangiri bret ra sesimbo-mayo. ⁵ Asu awi se moai Mosesindi ahinümbi hohoanimo ra hoeirundiyo? Sapo munquambo moani nimarimbo si ranambe nindou sithou-rundeimbi sapo Godindi wori ranambeahi ahinümbi hohoanimo ra gogonimbofoaru marundi, nga hütiyomopoani. ⁶ Awi ro nda sithamumbo hoafehapuri. Godindi wori ranahambo ngasündeandeimbi nindou ndanühi anüngu. ⁷ Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya ‘Hipoambo hohoanimo ranahambo roana yifirayahi, nga asu ninihondi hifokoe sifehe hohoanimo ranahambo ana moai yifiriyahi,’ meho. Asu se rani hoafi ra nini nimirindihündimboyo yare hoafimayo ranahambo fifirihimbonana, asu nindou ai nine-moatükuni hüti refe-koatemayomo se ngiri ranahamumbo papi-hoafindüpurü. ⁸ Nindou Hondü ranai ana moani nimarimbo si ranahandi aharambürani,” mehu.

*Sisas nindou watijari moaruwaimbü aboedimariri
(Mak 3:1-6; Ruk 6:6-11)*

⁹ Sisas ai ranihünda botifi haya, Suda-yafe rotu worina mahu. ¹⁰ Ranühi nindou mamü watijari moaruwaimbü ranai mamaru. Asu nindou bidifiri ai Sisasimbo papi-hoafiyumbo yahomo houmbo mamarimo, ai ahambo düduyafundowohü yahomoya, “Moani nimarimbo sihi nindou ai aboedifembo ratüpurü ratüpurayu ana, asu ai yihoeffi ahinümbi hohoanimo gogonimbifoareandühiyo waniyo?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyuhü yahuya, “Asu sehündi nindou mamü ai sipsip ra moanguirandani ningo haya asu moani nimarimbo sihi hifambe ambe pirayo ra ai nüngumandea? Nindou ranai si ranifihü ahandi sipsip ranahambo hifambe ambeahindi nimoamo hündamündi tükümandüfiyo waniyo? ¹² Nindouyei ningo ranana sipsipiyeyi ningo ranahambo ngasünde haya adükari moatükuni ane! Ranimayomboane nindou moani nimarimbo sihi nindoumbo farihfembo hohoanimo ra wangetiyo,” mehu. ¹³ Raniyu asu Sisas ai nindou watijari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyunduwohü yahuya, “Se sifahfi watijari ra ngurihoefi,” mehunduamboyu. Raniyu asu nindou-mayu ranai watijari ahandi ra ngurimarihenda asu ngörü rahurai aboedimayo. ¹⁴ Raniyomo asu Farisi nindou-memo ranai homo Sisasimbo hifokoeffimbo hoafi fifirimarundi.

Sisas ana God ai wandi ratüpurimboani yahu haya dibonimayundoani

¹⁵ Sisas ai ahambo hifokoeffimbo hoafi ra himboriyu haya, ranühinda botifi haya ndamefiyu. Raniyei nindou afindi ranai ahambo süngumarihori hei. Raniyu asu Sisas ai aheimbo mungu angüni ra aboedimareandüri. ¹⁶ Ai hoafiyundürühi yahuya, “Se nindou amurambo wandi ndüri hoafindei-ani fifirindihindirimboyei,” mehu. ¹⁷ Rani-moatükuni ai ramareandi ra sapo God ai ahandi hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaia ahandi yafambihü ai hoafimayu yahurai anihondü tükümbifeyo yahu hayamboyu ramareandi. ¹⁸ Sapo Aisaia ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Wandi ratüpuriyu-randeimbi nda kafoarhini hiningimarinini.

Asu ro ahambo ngusüfo parihinühi siaowehini.

Ro wandi Yifiafi ahandi fiambe hiningindihendomboyahü

asu ai wandi mbumündi hohoanimo ranahambo munquambo nindou ngörü sirambeahindi ranaheimbo bokandihendürümbui.

¹⁹ Nindou ranai ana ngiri watikoafi hoafinduhü hoafi puki kandihendi.

Ŋgiri nindou ai himboringeidei ai nafi bogori ra pukuna hoafindu wakinde ndandi, nga wani.

²⁰ Ai ngiri wohi emundu buruhoai yangoroweimbi ranahambo munguna buburboade digendi.

Asu ai ngiri ram hai akidou nimbirangi reandeimbi ahoro ranahambo munguna dikinde kosiboadeandi.

Ŋga aiana moani ratupurinduhi ngu ngumbo moani aboedi mbumundi hohoanimo tukundifemboe.

²¹ Rananimbo asu nindou ngoru sirambeahindi mungu ranai ahambo yangiri anihondumbo-ndihori ngeihahi ahambo himbondeimboyei,” *Aisaia 42:1-4* mehu.

Sisas ai Bersebur kameihahi ratupurayu masei (Mak 3:20-30; Ruk 11:14-23; 12:10)

²² Raniyei asu nindou bidifiri ai Sisasimbo sowana nindou mamhi moaruwai nendi ahandi fiambe nimarindo haya hoafi-koate himboatihari nimarumbimayu ranahambo sahorimindei mahei. Sisas ai nindou ranahambo aboedimarira hoafiyu himboariyu arandi. ²³ Raniyei asu nindou afindi ranai nini-moatukunio Sisas ramareandi ranimbo hoerihahi hehi mahepunehindi. Raniyei asu ai rarihi hoafiyehi seiya, “Awi nindou nda Defitindi nimirimbeyu?” masei. ²⁴ Farisi nendi ai rani hoafi himboriyomo houmbo simbori hoafiyomonduhi yahomoya, “Sisas ai moaruwai nendi raguanambore arandi ra sapo Bersebur moaruwai nendi-yafe bogori ranai nginindi sagadowan-ani ai ranahandi nginindinambo rani-moatukuni ra yare arandi,” mehomo. ²⁵ Sisas ai fifireandi Farisi ai ninimboyo hohoanimoemo ranimbo. Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Ŋgorü bidifiri hifi ranai ahafehoari ngorügoanini, yibobore ngorügoanini yibobore haya simbori yifiari, simbori yifiarayo ana, hifi ra ngiri amitata yikurubinde pindowohü awarindihoeyo. Asu bidifiri ngoafio mamhi rani worambeahindio ranai ahafehoari yibobore ngorügoanini, yibobore ngorügoanini yibobore haya simbori yifiarayo ana, ngiri gedambo ningo. ²⁶ Satan ai ahandi nendi bidifirambo hihaiבודاپوران ana, ahandi nendi ranai ndeara yikurubireanduh-ani. Ranimboane ahandi hifandarandi ra nginindi ningombo nungunde maningo? ²⁷ Se yaru hoafiyomonduhia Bersebur ai nginindi sendanane ai ranahandi nginindinambo moaruwai nendi ranaheimbo raguanamboareanduri mehomondiri. Refeana, asu nindou dudi sapo nindou se mamambeyafundeimbimemo ranahamumbo moaruwai nendi raguanambofe rambo nginindi masagapura? Ranimbohündambo animbo asu sapo nindou se mamimemo ranai se huti-anemo mbisimo houmbo shamumbo papindupurimboemo! ²⁸ Bersebur ranaiyopoani, nga Godindi Yifiati wambo nginindi sendirani raninambo moaruwai nendi ranaheimbo raguanamboaritheanduri. Ranane asu God nginindi hifandirandi ranai shamumbo sowahi ndeara tukufembo-ane ranahambo se fifindundi. ²⁹ Asu nungunde nindou ngoru ai sapo nginindi hamindi harumbi ahandi worambe birindihai fandifi ahandi napo ra fufumandamunda? Nindou ranai harumbimayu ranahambo mbundurumundi yiri wari huputupundurumundi hayambo animbo ai ahandi worambe birindihai fandifi napo ra fufundamundumbui. Ŋga moani ana ngirindu. ³⁰ Nindou dudi ai wambo ngunindimbofendirikoateayu ana, ai wandi hurutumbani. Nindou dudi ai rodibo nine-moatukuni mamuhü gugurife-koateayu ana, nindou ranai mamikare putiyu wakireanduhani. ³¹ Ranimboane asu ro ndani-moatukunimbo-anahi hoafehapurü. Nindou ai moaruwai hohoanimoaye ane asu nine-moatukuni moaruwai hoafaye ane ranahambo God ai amboawiyehi mbusumbui. Ŋga asu nindou dudi ai Yifiati Aboedimayo ranahambo moaruwai hoafayu ana, asu God ai ngiri ahambo amboawi mbusu, nga wani. ³² Nindou dudi ai Nindou Hondumayu ranahambo nine-moaruwai hoafendu ana, God ai nindou ranahambo amboawi mbusundombui. Ŋga asu nindou dudi ai Yifiati Aboedi

ranahambo n̄ine-moaruwai hoafayu ana, God ai nindou ranahambo nḡir̄i amboawi mb̄üsü hapondanane asu süngunambo aho ranamboan̄i.

N̄im̄i moaruwai ranai h̄is̄i moaruwai h̄is̄iyowohane
(Ruk 6:43-45)

³³ N̄im̄i n̄im̄ind̄i ranai aboedayo ana, h̄is̄i ranai-amboan̄i aboed̄ind̄imboe. Asu n̄im̄i n̄im̄ind̄i ranai moaruwaiayo ana, h̄is̄i ranai-amboan̄i moaruwaind̄imboe. Nindou ai h̄is̄i ra hoeind̄ihind̄üh̄i an̄imbo n̄im̄i n̄im̄ind̄i aboed̄iyo, moaruwaiyo ra f̄if̄ir̄ind̄ihimboyei. ³⁴ Awi seana nindou amoas̄ir̄i moaruwai nahurai-anemo. Asu se nindou moaruwai-anemo asu nüngundu aboed̄i moatükun̄i ranahambo watapor̄imbo-mandund̄i? N̄ine-moatükun̄i nḡusüfoambe tüküra pire haya an̄nḡo ranane asu yafambe ai ranahambo watapor̄imbora arand̄i. ³⁵ Nindou aboed̄i ai ahand̄i nḡusüfoambe aboed̄i hohoan̄imo af̄ind̄i amarondo. Ranane asu ran̄ihündambo aboed̄i ratüpur̄i hohoan̄imo ra tüküfe arand̄i. Nindou moaruwai ai ahand̄i nḡusüfoambe moaruwai hohoan̄imo af̄ind̄i amarondo. Ranane asu ran̄ihündambo moaruwai ratüpur̄i hohoan̄imo ra tüküfe arand̄i. ³⁶ Ro s̄hamumbo nda rar̄ihe hoafehapur̄i, God̄ind̄i ȳbobofe si tüküfeyo-ambe ana, muᅇguambo nindou ai n̄ine-mam̄ikar̄i watapor̄imayei ranahambo asükaindo h̄ih̄inde God̄ind̄i h̄imboah̄ü ȳbobondeand̄ür̄imboe. ³⁷ S̄hamund̄i hoaf̄i ran̄i-süngumbo an̄imbo God ai tür̄uboade ȳbobondeapur̄üh̄i nindou moaruwai hohoan̄imomayaf̄i mb̄üsü asu nindou mbumund̄i hohoan̄imomayaf̄i mb̄üsündambui,” mehupur̄i.

Nindou b̄id̄if̄ir̄i ai hepün̄ifeimb̄i moatükun̄i Sisas randeanda hoeind̄ihu sei hehi hoaf̄imayei

(Mak 8:11-12; Ruk 11:29-32)

³⁸ Ran̄iyomo ran̄i-s̄imboan̄i ah̄inümb̄i hohoan̄imo yamundu-rundeimb̄iyomo asu Farisi nindouyomo ai hoaf̄iyomond̄üh̄i yahomoya, “Yamundo-randeimb̄i nindou, se hepün̄ifeimb̄i moatükun̄i rarowanda hoeind̄ihu sefombo-aneñi,” mehomon-damboyu. ³⁹ Asu ai ahamumbo s̄imbor̄i hoaf̄iyupur̄üh̄i yahuya, “God̄imbo hohoan̄imo-koateyeimb̄i nindou moaruwai ham̄ind̄i hapondanambe an̄imboei se wamboya, Ai hepün̄ifeimb̄i moatükun̄i nafuimbiyu, yahomo houmbo-anemo. Nḡa asu ro nḡir̄i ran̄i-moatükun̄i nafuindah̄i. Sapo Sona God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyu-randeimb̄i nindou-mayu ranahand̄i hepün̄ifeimb̄i moatükun̄i yanḡir̄i an̄imbo nafuindahant̄i se hoeind̄ihimboyei. ⁴⁰ Sona ai kin̄i adükar̄ind̄i bodoambe nḡim̄i si nḡim̄i n̄imbiyu haya tükümeñiyu nou yahurai-an̄imbo asu Nindou Hondü ranai-amboan̄i h̄ifambe ragu nḡim̄i si nḡim̄i n̄imbind̄ümbui. ⁴¹ Ȳbobofe si tüküfeyo-ambe ana, nindou Ninifehünd̄i ai bot̄indah̄i n̄imboeimbo nindou se hapondanambe an̄imboei s̄heimbo pap̄i-hoaf̄ind̄ihündür̄imboyei. N̄imboe sapo nindou ran̄i ngoaf̄ihünd̄i aiana horombo Sona bokar̄imar̄ihend̄i watapor̄i ra h̄imboar̄iyei hehi ahei moaruwai hohoan̄imo ranahambo daboadanambor̄ih̄i hehimbohünd̄i wambo. Nḡa awi ro s̄hamumbo hoafehapur̄i, nindou mam̄i Sonambo nḡasündireimb̄i adükar̄i awi ndanüngu! ⁴² Ȳbobofe si tüküfeyo-ambe ana, Siba-yafe bogor̄i n̄imoreh̄i nḡorügoan̄in̄i-poed̄i ranai nindou hapondanambe an̄imboei s̄heimbo bot̄ind̄ife n̄nḡombo pap̄i-hoaf̄ind̄and̄ür̄imboe. N̄imboe sapo ai adükar̄i bogor̄i Soromon̄ind̄i f̄if̄ir̄ifeimb̄i hoaf̄i ran̄i h̄imbor̄imbo arguni-poed̄i s̄ifo hayambo-hünd̄iwambo. Nḡa awi ro s̄hamumbo hoafehapur̄i, nindou mam̄i bogor̄i Soromon̄imbo nḡasündireimb̄i ndanüngu!”

Moaruwai nend̄i koadürana h̄ih̄ir̄ife maho
(Ruk 11:24-26)

⁴³ “Moaruwai nend̄i nindou ranahambo h̄in̄ingareand̄i ana, asu ai hoe-koatereand̄i h̄if̄ih̄ü war̄i hefe n̄imar̄imbo kokora howohane, nḡa ai fond̄i ra moai horeand̄i. ⁴⁴ Asu ai rande hoaf̄indowohü an̄imboya, Awi ro asükainda koadürü n̄imboah̄i ana, h̄ih̄indahe nḡa, mb̄is̄imboe. Asu ai ho hoeireandane wor̄i sapo horombo ranambe man̄nḡo-mayo ra nindou ai ȳhoar̄iyo d̄iboadore h̄in̄inḡimareand̄i. ⁴⁵ Ranan̄imbo asu ai nḡo

moaruwai nendi 7 bidifiri ranaheimbo fihindamündündüri haya ngei wori ranambe nimanheimboyei. Weangurühididi-mayo ranahambo ngasündihi hehi 7 bidifiri ranai ana moani munguna moaruwai hamindanimbondeimboyei. Moaruwai nendi ranai nindou ranahandi fiambe nafindühümündi nimandei-ani animbo asu nindou ranai munguna moaruwai himbondu haya nimandümbui horombo rasafi mamaru yahurai nimarikoate. Moaruwai hohoanimoeyimbi nindou hapondanambe animboei aheimbo amboani yahurai-animbo tüküfendindürimboe,” mehu.

*Sisasindi hondi asu akohoandi mamai
(Mak 3:31-35; Ruk 8:19-21)*

⁴⁶ Sisas ai nindou afindi ranaheimbo wataporimbo-randühi nüngu-ane asu ahandi hondi akohoandi rani babidi ahambo-so tükümehindi. Ai hifini tüküyahi nimboeimbo ahambo hoafimbo masei. ⁴⁷ Raniyei asu nindou mamai ranambeahindi ai Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, “Se ndühi himboyafi, sihaf me ai amondi mamai babidimbo hifini animboei ra ai sedibo wataporimbo seimboanei,” mehundo. ⁴⁸ Nga Sisas ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Dide wandi me rana? Dideo wandi akohoandi rana?” mehu. ⁴⁹ Raniyu asu ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo wari nümbeirapurühi hoafiyuhü yahuya, “Ndühi himboyei, ndananemo wandi me, wandi akohoandiyomo! ⁵⁰ Nindou düdi ai wandi Ape sünambe amaru ranai refembo hohoanimoayu rani-süngu rawareandi ana, ai wandi rehane, wandi akidani, wandi meane,” mehu.

13

*Nindou sesi ahuri nümürambe bubuarandi hoafi
(Mak 4:1-9; Ruk 8:4-8)*

¹ Moani mamai rani-simboani Sisas ai wori ra hiningire haya kurihoe-mayo rani himborikimi hu mamaru. ² Nindou afindi ahambo wakimarihori ranai afindiwambo fondi tire koamarandamboyu Sisas ai botambe kefuai nimarü ane asu nindou afindi ranai gudih hoekimi burimaye. ³ Raniyu asu ai afindi kafeefe hoafi ranambo aheimbo hoafimayu. Raniyu ai aheimbo yare hoafiyuhü yahuya, “Nindou mamai ai mamimbo sesi ahuri bubumbo ahandi nümürina mahu. ⁴ Ai hu sesi ahuri ra buburandane bidifiri ai nafini putapimayoa ndu ai tüküyahi fufumarihüsi. ⁵ Bidifiri hifi akidou yangiri ningo-ambe nimoei yahafi safambe putapio. Hifi ranai ragu hani-koate ningo-ambe. Hifi ranai ragu han-koate-wambo sesi ahuri ranai nimai tütükimayo. ⁶ Asu hüfhamindi ai peyowohüyo ranambo ahuri hapoadumbo maforo ranahambo sore-soremariandi. Sapo ahasihari ai ragu hifambe hani hani rakateyo hayambo-wambo raniyo asu ai mungu yapatiparimayo. ⁷ Asu bidifiri ahuri ranai thoiari-thoiarümbi wofambe putapio haya, asu thoiari ranambo gabudandühi moaruwaimbo-mareanda hisi-koatemayo. ⁸ Asu ahuri bidifiri ai hifi aboedambe safi putapiyowohü ai aboedi hisimayo. Nimindi mamai ranahandambo bidifiri ai 100 hisiyo, bidifiri ai 60 hisiyo, asu bidifiri ai 30 hisiyo marandi,” mehu. ⁹ Sisas ai hoafi moendifembo yahumbo hoafiyuhü yahuya, “Himboambeimbideih ana, himborimbeyi-amboane” mehündüri.

*Sisas ai nüngure hohoanimoeyuhüyo kafeefe hoafinambo wataporimbora marandi
(Mak 4:10-12; Ruk 8:9-10)*

¹⁰ Raniyomo asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai Sisas sowana sifomo ahambo düdururühi yahomoya, “Nimboyafi se nindou ranaheimbo wataporimborarühi kafeefe hoafimefindüra?” mehomondo-amboyu. ¹¹ Asu simbori Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “God nginindi hifandarandi ranahandi hoafi dibo engoro ahandi nimindi ranahambo sihamumboyo masayo, nga asu nindou ranaheimbo moai sayo. ¹² Nindou düdi ai bidifiri moatükuni asihendi ana, asu God ai ahambo bidifiri moatükuni raniwami dagadombui. Rananimbo asu ai rani-moatükuni ndearindümbui. Nga asu nindou düdi ai rani-koateayu ana God ai nine-moatükuni sapo akidou

masihendi ra munngu hihinde ndemündumbui. ¹³ Ranimboane asu ro aheimbo kafeofe hoafinambo waporimbo-marhanduri.

Sapo nindou ranai hoeirihinduhaneisi,
nga asu ai ngiri ndondihi hoeindihindi.

Ai himboriyehaneisi,
nga asu ai ngiri nini-moatükunimboyo hoafayo ranahambo ndondihi himborindei firiindhindi.

¹⁴ Nindou ranaheimboyo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou Aisaia hoafimayu hoafi ra hapoana anihondü tükumefeyo. Hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Se hoafi ranahambo afindimbo himborindeimboyei,
nga asu se ngiri firiindhindi.

Se afindimbo himboapondeimboyei,
nga ngiri hoeindihindi.

¹⁵ Sapo nindou ranai ahei hohoanimo ra tapihamyonduri,
asu ai ahei himboambe ra güre papireanduri
asu ahei himboari ra tütümondeanduri hayambo wambo.

Ngga asu refe-koatembeyi-mbonana ahei himboarinambo hoeirihini,
ahei himboambenambo himboriyehini hohoanimo ra firihini mburihumbo
asu wambo sowana sineihini ro didiboado-rheandurani aboediyeyi,' *Aisaia 6:9-10*
mehu. ¹⁶ Ngga asu moani seana hihifi-hihifindimo. Sihamundi himboari ranai ana hoeireandühi türüfoareanduhane. Asu sihamundi himboambe ranai-amboani nini hoafiyu ranahambo himboriyowohü firireanduhane. ¹⁷ Ro sihamumbo anihondümbo-anahini nda hoafehapuri. Horombo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou afindi asu mbumundi nindou afindi ai nini-moatükunini se hoeiarundi ranahambo hoeifembo masei, nga asu ai moai hoeirihindi. Asu se nini-moatükunini hoafi himborayeiyeyi ranini hoafi ra himborimbo masei, nga asu ai moai himboriyeyi."

Sisas ai sesi ahuri ranahandi kafeofe hoafi nimindi türüfoare hoafimayu (Mak 4:13-20; Ruk 8:11-15)

¹⁸ "Se ndühi himborindei. Nindou sesi ahuri bubumarandi kafeofe hoafi ranahandi nimindi ra türüboadihindi. ¹⁹ Nindou sapo God nginindi hifandarandi ranahambo himboriyeyi hehi asu ndofe türüfoefe-koateyeyi nindou ranana sapo sesi ahuri nafini putapimayo nahurai-ane. Nini-moatükunini ahei ngusüfoambe sesi ahuri nou bubumayo ra moaruwai nendi-mayu Satan ranai tüküfi kosamünduhani. ²⁰ Sapo sesi ahuri nini-moeiwami putapimayo ranana nindou sapo hoafi himboriyu simboani ai nini-mai hihifi-hihifiyuhü masemüdu nahurai-ane. ²¹ Ngga ai ahuri ahasihari-koate nahurai hoafi ranai moai ahandi ngusüfoambe nginindi nimarondowohü ai moai gedambo nginindi nungu. Ranimboane nindou ranai afindi hohoanimo asu papini hoafiyu ranai Aboedi Hoafi ra süngufembo tükündifendoani asu ai ahandi anihondümbofe hohoanimo ra nini-mai hini-ngimareandi. ²² Sesi ahuri tihoari tihoariyoweimbi wofambe putapimayo ranana, sapo nindou ai hoafi ra himboriyu haya mitanaramüdu nahurai-ani. Hifinindi moatükunini ranahambo afindi hohoanimo asu napo afindi shefembo ranahambo ngusüfo pareandühi rani-moatükunini ranai Godindi hoafi ranahambo gabudimareandi, asu ahuri ranai ngiri hisindo. ²³ Ngga asu sesi ahuri hifi aboedambe bubumayoa aboedi tükumefeyo ranana, sapo nindou düdi ai hoafi ra himboriyu haya asu ai hoafi ranahambo firireandühi tümafoareandi nahurai-ane. Raniyo ai hisi aboedi hisimayo. Bidifiri ai 100 hisimayo, bidifiri ai 60 hisimayo asu bidifiri ai 30 hisimayo," mehu.

²⁴ Sisas ai aheimbo ngorü kafeofe hoafi hoafiyuhü yahuya, "God nginindi hifandarandi ranana nindou ai aboedi sesi ahuri ahandi nimbürambe bubuarandi nahurai-ane. ²⁵ Mamimbo nimbokoani munnguambo nindou ai apusiyeyi-ane, hürütümbi nindou moaruwai ranai tüküfi wohini ahuri ra nindou sapo wit ahuri bubumarandi ranambe bubura hini-ngire haya ndamefiyu. ²⁶ Wit mangiri ranai

tütük+yowohüyo asu h+s+ ranai ndeara tüküfe-tüküfe marandi. Raniyo asu rani mbusümo wohi ahuri amboani tüküme feyo. ²⁷ Nümbüri aharambüri-mayu ranahandi ratüpur+yomo-rundeimbi-memo ranai nindou ahambo-so tüküyafu hoaf+yomondüh+ya, 'Nindou adükari, se sapo sesi ahuri ra moaruwaiyopoani, nga aboediyo s+hafi nümbürambe bubumarandisi. Asu dagüda wohi ra tüküfemboyo furayo rana?' mehomondamboyo. ²⁸ Asu nindoumayu ranai simbori ahamumbo hoaf+yuhüya, 'Nindou hürütümbi ai dibo tüküfi wohi ahuri ra bubumarandane furayo,' mehu-amboemo. Asu ai simbori ahambo düdurüwurihi yahomoya, 'Ro wohi ra ho wohi+r+hefembo se hohoan+moyafai?' mehomondamboyo. ²⁹ Asu simbori ai ahamumbo hoaf+yuhüya, 'Yowan+ refepoani! Se wohi digoundühi wit mangiri ra wohi bitap+indu fir+bad+goumboemo, nga ambe. ³⁰ Wohi ranai moani rande wit bitap+inde mam+ tütük+indo ngombo asu sesi ra yimunguri+yim+nd-ambe fir+badhefemboane. Ra-simboani ro nindou yimunguri+ndümo-rundeimbi ranahamumbo wohi ra boatei wohi digau mbundu hüputüpendu haiambe fufus+ndundühi, asu moani wit safi rani yangiri gurur+indu wandi sesi sihefe worambe kur+ndundi mbisamboyah+!' mehupuri," mehu.

Sisas ai hoari ak+douhündi adükari tüküfembo kafoefe hoafi hoaf+mayu
(Mak 4:30-32; Ruk 13:18-19)

³¹ Sisas ai ngörü kafoefe hoafi hoaf+mayundüri. Ai yahuya, "God ngin+ndi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Nindou ai mastet hoari hambomo nahurai ra semündü haya ahandi nümbürambe hifi karirühani. ³² Hoari ra ai moani moaruwai ak+dou tikaimboanis, nga asu ai hifambeah+ndi tüküfe nimoamo ahafo ranana moani ngasündeandeimbi moatükuni ane, asu muḅguambo ndu ranai tükündahi n+mi düdüdü ran+wami ngeri ahei ngerambo-ndühümboyei," mehu.

Sisas ai mam+ moatükuni ahandi ndüri yis ranahambo süḅgunambore haya kafoere hoaf+mayu
(Ruk 13:20-21)

³³ Sisas ai kafoefe hoafi ngörü hoaf+mayu. Ai hoaf+yuhü yahuya, "God ngin+ndi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Nimorehi ai bret mandifembo yahombo ana, ai sapo fufud+goyo-randeimbi moatükuni, ahandi ndüri yis, ra ak+dou yangiri praua adükari ranambe bubufoare haya fande yamunderandani muḅguambo praua ranai nimoamo fufud+goyo hafohane."

Sisas ai kafoefe hoaf+nambo hoaf+mayu ranahandi n+mi+ndi
(Mak 4:33-34)

³⁴ Sisas ai kafoefe hoaf+nambo muḅguambo moatükuni ranahambo nindou af+ndi ranaheimbo hoaf+mayundüri. Nga asu ai ngiri n+ne-hoafi aheimbo hoafombo mbüsümbo ra kafoefe hoaf+nambo hoafi-koate hoaf+ndundüri, nga wani. ³⁵ Horombo, God+ndi hoafi hoaf+yu-randeimbi nindou ai hoaf+mayu rani simogodühi yahurai tüküfemboyo Sisas ai yare kafoere hoaf+mayu ra. Sapo nindou ranai yare hoaf+yuhü yahuya, 'Ro aheimbo watapor+mboar+handüri ana, kafoefe hoaf+nambo watapor+ndamboyah+. Ro muḅgu moatükuni dibo engoro hifi asu muḅgu moatükuni nafi-koateyo-ambe ho hombo hapondanambe fifirife-koatemayo ra aheimbo hoaf+ndaharümboyah+,' *Buk Song 78:2* mehu.

Sisas ai wohimbo kafoefe hoaf+mayu ranahambo türüfoare hoaf+mayu

³⁶ Raniyu Sisas ai nindou af+ndi ranaheimbo ranühi yare h+n+ngi+rearü haya worambe kefuai mahüfu. Raniyomo asu ahambo süḅgururü-rundeimbi ai ahambo-so kefoau hifomo hoaf+yomondowohü yahomoya, "Se y+hoef+imbo nümbürambe wohi tüküme feyo ranahandi kafoefe hoafi n+mi+ndi ranahambo türüfoaro hoaf+yaf+mun+," mehomondamboyo. ³⁷ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoaf+yuhü yahuya, "Nindou düdi

ai sapo sesi ahuri aboedi nimbürambe bubumarandi ranana Nindou Hondü ranani. ³⁸ Nga asu nimbürü ana hifi ndanane. Ahuri aboedi ranana nindou sapo God nginindi hifandarandi ranambe aniboadei ranane. Nga asu wohi moaruwai ranana nindou sapo Satanindaye ranane. ³⁹ Nga asu hürütümbi nindou wohi ahuri bubumarandi ranana Satan-ani. Asu yimunguri yimindiimbo si ranana hifi ndanai mungumbo si-ane. Nga asu yimunguri ndümo-rundeimbi nindou ranana Godindi sünambeahindi nendi rananemo. ⁴⁰ Sapo ai wohi ra firu hüputüpuru haiambe fufusarundi yahurai-animbo hifi nda munguyo-ambe nindoumbo tükündifemboe. ⁴¹ Rananimbo Nindou Hondü ranai ahandi sünambeahindi nendi koandihapurümbui. Asu ai mungu moatükuni nindouyei anihondümbofe hohoanimbo ranahambo moaruwaimbo-reandüri arandi asu nindou bidifiri moaruwai hohoanimoyei arihündi rananei aheimbo God nginindi hifandarandi-ambeahindi fufundündimo raguanambo-ndundürimboemo. ⁴² Rananimbo aheimbo hai hüfi afindi ranambe pinduwurani ranühi ai ahei yahafi hitihündühi hasiheindeimboyei. ⁴³ Rananimbo asu Godindi nindou mbumundi-mayei ranai ahei Ape nginindi hifandarandi ranambe hüfhamindi nou si boakiboadihimboyei. Se himboambembündeihi ana, himborindei. ⁴⁴ God nginindi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Nindou ai nginindi napo dibo hifambe samboeroa hoeireandühi ana, asu ai dibo yare gabude shendühi-ani. Ranani asu ai ranimbo hihifi-hihifi haya asu hu mungu moatükuni ai masihendi ra nindou ngorümbo fufusendühi ranihündi kaki semündü haya asu ai hihifi hu nginindi napo yanggoroweimbi hifi ra pemimayu.”

Sisas ai boagiri yafe kaki finambore hoafimayu

⁴⁵ “Asu God nginindi hifandarandi ra ndahurai ane. Nindou ai moani nginindi moatükuni boagiri kaki nahurai ranahambo kokora randühani. ⁴⁶ Asu ai ranimoatükuni ra moani aboedi hamindi hoeireandühi animbo asu ai hu mungu moatükuni ai masihendi ra nindou ngorümbo fufusendühi ranihündi kaki semündü haya asu kaki ra pemimayu.”

Sisas ai andürimbo süngure haya kafaore hoafimayu

⁴⁷ “Asu God nginindi hifandarandi ra ndahurai-ane. Nindou bidifiri kini wowariyomo-rundeimbi ai ahamundi andüri ranambo himoni safoarandühi mamikarambo kini gümarüwuri. ⁴⁸ Asu andüri ranai kini ranambo tüküfeyo-ani ane ai gudiani hüründümo shoemo houmbo kini ra yiboboarundi. Rananemo asu ai nimarimombo kini aboedi aboedi ra wambürambe wambürihirundühi asu moaruwai moaruwai moani yanggrombo ra ragu moenda pütiefu arundi. ⁴⁹ Hifi nda bidifirani si rani-simboani moani yahurai hamindi animbo tükündifemboe. Rananimbo asu sünambeahindi nendi ai nindou moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo gugundüwurü mamindüwurümboemo aboedi-mayei ranambeahindi. ⁵⁰ Rananimbo aheimbo hai hüfi afindi ranambe pinduwurani ai ahei yahafi hitihündühi hasiheindeimboyei.”

Simbori yamundife hoafi asu wamindafi yamundife hoafi

⁵¹ Sisas ai ahamumbo düdufipurühi yahuya, “Se ndani-moatükuni ranahambo fifiru türüfoarundai?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Yini, ro fifirihumboanefi,” mehomondamboyu. ⁵² Asu asükaiyu ahamumbo yahuya, “Ranimboane asu munguambo nindou ahinümbi hohoanimbo yamundu-rundeimbi-memo ai God nginindi hifandarandi ranahambo ndoru fifirarundi ranai wori aharambüri nahurai anemo. Ai kefuai hüfu ahandi napo wori-mayo ranambeahindi simbori napo asu wamindafi napo fufuaramüdu nahurai anemo.”

*Nasareti hündi ai Sisasimbo yiboarukomarihori
(Mak 6:1-6; Ruk 4:16-30)*

⁵³ Sisas ai rani kafeefe hoafi ra hoafiyu moendire haya, ranuhinda botifi haya ahandi ngoafina hihirifi mahafu. ⁵⁴ Ai hafu ahei rotu wori ranambe hoafi yamundi-mareandura nindou ahandi hoafi himborimayei ranai ranimbo mahepühendi. Ai düduyahindühi seiya, “Ai dagüdamboe fifirife ra yahurai masemüdu-a? Asu ahandi hepünifeimbi moatükun ranambo-ana? ⁵⁵ Nindou nda dadi nimoriyua? Ai awi nindou worimbora randeimbindi nimorimbeyu? Asu awi Maria ana ahandi hondimbai? Awi Sems, Sosep, Saimon, Sudas ra ahandi akohoandimbemo? ⁵⁶ Awi ahandi munguambo rehhoandi ranai ndanühi nimboeia? Asu ai dagüdamboe munguambo rani-moatükun ra masemüdu rana?” rarihi hoafimayei. ⁵⁷ Raniyei asu ai Sisas ahambo yihoaruko-marihori. Raniyu asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahambo munguambo nindou ai ahambo hihirifi-hihirifiyeih nindou adükar-ani sahündo arihündi, nga asu ahandi ngoafihündi ai ana wani,” mehu. ⁵⁸ Nindou rani ngoafihündi ai anihondümbofe hohoanimo-koatemayei-amboyu asu ai moai ranühi hepünifeimbi moatükun afindi ahei himboahü rareandi.

14

Son nindou hundürürarandeimbi mayu ranai yifimayu hoafi
(Mak 6:14-29; Ruk 9:7-9)

¹ Rani-simboani Gariri hifi hifandira-randeimbi nindou ahandi ndüri Herot ranai Sisas nime-moatükun ratüpurimayu rani hoafi himborimayu. ² Raniyu asu ai ahandi hoarehi nindou bidifiri ratüpuriyomo-rundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ai ana sapo Son nindou hundürüra-randeimbi mayu ranai ana yifihündi botifimboani. Ranimbo ani anasi ai rani nginindi ra semündü haya ranambo hepünifeimbi moatükun rawareandi,” mehupuri. ³ Nimboe sapo Horombo Herot ai Sonimbo karabusifimbo hoafimayu. Raniyomo Son ahambo mburundümo hiputüpurihauwuri mburu karabusambe hinngimarüwuri. Sapo Herot ai ahandi akidi, ahandi ndüri Firip, ahandi nimorehi, ahandi ndüri Herodias, ra ndahamindi mehu. ⁴ Horombo Son ai Herotimbo hoafiyundühi yahuya, “Herot, se nimorehi ra asowandifi ana, aboediyopoani,” mehundo. ⁵ Raniyu asu ai Sonimbo hifokoandihini yahu haya ramefiyu. Nga asu ai Sudambo yihimbomaranduri sapo ai Son ahamboyo Aiana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbani sei hoafimayei. ⁶ Mamimbo Herotimbo hondai wakimarimindo si ranahambo hohoanimoyomondühi nindou bidifiri ai fandihi nimareimbo sesesimayei. Raniyo asu Herodiasindi nimorehi nimori ranai ahei hangifoani moporiyo wakimareandi. Raniyu asu Herot ai nimorehi moporimayo ranimbo siaomefiyu. ⁷ Raniyu asu ai hoafiyuhü yahuya, “Ro sithambo nda dabareheandi se nini-moatükunimboyafi wambo düduwefoandi ra ndahaninimboyahi!” mehundo. ⁸ Nimorehi nimori ranai ahandi hondai hoafimayo süngu ningombo Herotimbo hoafiyohü yahoya, “Moani haponda hamindi ndühi Son hundürüra-randeimbi mayu ranahandi mbiro pretiwami nando ndawandi,” mehoamboyu. ⁹ Asu Herot ai rani hoafi ra himboriyu haya afindi hohoanimomayu. Nga asu sapo ai nimoamo ranifihü dükare dabarimefiyuwambo asu nindou afindi ai-babidimbo nimarei masahüsi ranimbo ai hoafiyuhü yahuya, “Ahandi hohoanimo süngu-ndundi,” mehu. ¹⁰ Raniyu asu ai nindou ahandi hoarehi ratüpuriyomo-rundeimbi ranahamumbo Sonindi mbiro kikirihelimbo hoafimepura ai homo karabus-ambe-ahindi mbiro kikirihauwuri. ¹¹ Raniyomo ai ahandi mbiro ra preti-mayo raniwami nandu sowandümo hifomo nimorehi nimori-mayo ranahambo masabudoa ahandi hondai sowana semindi maho. ¹² Raniyomo asu Sonimbo süngururü-rundeimbi ranai homo ahandi fi nimoko sowaründümo homo hifikarwuri houmbo asu ai homo Sisasimbo hoafimemondo.

Sisas ai 5,000 nindou sesi masagaduri
(Mak 6:31-44; Ruk 9:10-17; Son 6:1-13)

¹³ Sisas ai Son ramefiyu hoafi ra himboriyu haya, ranihünda botambe farifi haya moani aimbo nindou kikifoefe-koatereandi hifini mahu. Nindou bidifiri ai Sisas

ranani mahu hoafi ra himboryei hehi asu ai ahei ngoafi hini ngirihi hehi moani hifi nafi sungumarithori hei. ¹⁴ Sisas ai botambeahindi kusifoendane asu nindou afindi ranai gudih mengorowa hoeireandurui aheimbo ngusifo afindi hipoamborandurui ahei anguni ra aboedimarearu. ¹⁵ Mami rani nimb hoafombo ahambo sungurururundeimbi-memo ranai ahambo-so homo tukuyafu hoafiyomondowohu yahomoya, "Ndanana nindou koate-reanduhane, nga ndeara hufihamindi huriminduhane. Nga se nindou ranaheimbo koarhawanduran animbo ai ngoafina nimai ahei sesi kokofefembo ndambayahindi," mehomondamboyu. ¹⁶ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurui yahuya, "Ai ngiri botindahi hehi sesi kokombo ragu ngei. Nga seanimbo shamundihori sesi ra ai sesimbo dabuduri!" mehuamboemo. ¹⁷ Asu ai simbori hoafiyomondowohu yahomoya, "Roana hondahufeimbi (5) bret anemo asu kini akidou yimbu-anafani rani yangirane sahumindfimboayefi," mehomondamboyu. ¹⁸ Asu ai ahamumbo hoafiyupurui yahuya, "Refe ana ndui wambo sowana sesi ra sowandumo sifomo," mehu. ¹⁹ Raniyu asu ai nindou afindi ranaheimbo wohwami nimandei mehua mamarei. Raniyu asu ai mami hondahufimbi breti-memo raniyomo asu kini akidou yimbumefani raniyafani ra semundü haya sunambe himboyu hafuh Godimbo hihifimari. Refi mbura ai breti-mayo ra hifitire ahambo sungurururundeimbimbo masagapura asu ai nindou afindi ranaheimbo yimbumarundi. ²⁰ Munguambo nindou ai sesi ra sahusimbo ndeara nafimarihumundi. Raniyomo asu ahambo sungurururundeimbi ai sesi moani bode mengoro ra 12 wamburi tukufimbi masowandumo. ²¹ Nimorehi, nimori akidibou tapuife-koate nindowenih yangiri sesi ra masowasumo ranana ai 5,000 nahurai nindouyomo masowasumo.

*Sisas ai Gariri kurihoe hangifo sungu nimoamo putapimayu hufu
(Mak 6:45-52; Son 6:16-21)*

²² Raniyu Sisas ai ahambo sungurururundeimbimbo botambe fandafu houmbo seboatei Gariri kurihoe rani goesuruni ngomo mehuamboyu asu ai nimorehi nindowenihimbo ahei worinambo koarharenduri haya hifi wafuwami ahand-amboani mahafu Godimbo didibafifendombo. Ndeara nimb ai akimiyowohuyo asu Sisas ai moani ahand-amboani hamindi ranui manungu. ²⁴ Asu rani-simboani bot ai ndeara anguni hoe mbusumondui weri ra hangifoani sifooyo asu hoe ranai fandihoyohu bot ranahambo semindi pire semindi pire randui maho. ²⁵ Raniyu asu Sisas ai si hoafombo ahambo sungurururundeimbi ranhamumbo-so hoe hangifo sungu putapimayu hufu tukumefiyu. ²⁶ Asu ai ahambo hoeiruwura hoe hangifo sungu putapimayu hufuwa hihamindariyomondui yihimbondui yahomoya, "Rani-moatukuni ranana yifafane," mehomo. Raniyomo ai yihimbombo hisheimemo. ²⁷ Asu Sisas ai mamihari hoafi ningoambe hoafi karihoeih yahuya, "Se nginindi ningomo, roanahi nda, nga se yihimbondimboemo!" mehupuramboemo. ²⁸ Raniyu asu Pita ai ahambo hoafiyundui yahundoya, "Adukari, anihondü sendafui ana, wambo hoafiyafindira ro shambo sowana hoe hangifo sungu putapinda dugi," mehundo-amboyu. ²⁹ Asu Sisas ai Pitambo hoafiyundowohu yahuya, "Se mborai sühufi," mehundo-amboyu. Raniyu asu ai botambeahindi tukufi haya Sisas sowana hoe hangifo sungu mahufu. ³⁰ Nga asu ai weri ra hoeireandani mayowamboyu nginindi hamindimayoa yihimbonyuhü ndeara himoni tiporikomefiyu hanu. Raniyu asu ai heiyuhü hoafiyuhü yahuya, "Adukari, se wambo aboeda farhawandiri!" mehundo-amboyu. ³¹ Raniyu asu Sisas ai nimai mamihari warifi hu kikhirumundui hoafiyundui yahuya, "Sihafi anihondumbofe ra akidou ane. Se nimboe hohoanimo yimbumbomarowanda?" mehundo. ³² Asu ai yibobo botambe kefoeneanduihimbo asu weri ai afurimareandi. ³³ Raniyomo asu nindou botambe mamarimo ranai Sisasimbo Adukari hondani yahomo hohoanimoyomondui yahomoya, "Awi seana moani Godindi Nimori hond-anafi!" mehomondo.

Sisas nindou afindî Genesaret hifihündî angünî aboedimareandürî
(Mak 6:53-56)

³⁴ Ai botambe kurihoe ra barihoe mo hou homo Genesaret hifambe tüküme fundî.
³⁵ Raniyei asu nindou ranî hifihündî ai Sisasimbo fîfirîmarîhorî. Raniyei asu nindou ranîhündambo-mayeî ranai ngoafi daburî wakîmareandî ranaheimbo Sisas tüküfimboani hoafi ra hoafühîmarîhündî. Raniyei asu nindou ranai angünümboyeimbî ranaheimbo fufurühümündî-hündürî mafandîhindî Sisas sowana. ³⁶ Raniyei asu nindou angünümboyeimbî ai moanî Sisasindî hoearî ranahambo sündîfimbo hoafîmehündo habodei. Raniyo asu ai ranî hoearî ahandî ra sündîhindühî ahei angünî ra munguambo aboedimehindî.

15

God ai amoa mamîyei ahinümbî hohoanîmo hifînambomareandî
(Mak 7:1-13)

¹ Raniyo asu Farisi nindouyomo asu ahinümbî hohoanîmo yamundu rundembiyomo ranai Serusarem ngoafihündî botiyafu houmbo sinîmo Sisasimbo-so tüküyafu hoafiyomondühî yahomoya, ² “Asu nimboe sîhafî süngurunîni-rundeimbî ranai horombo yîhoefî amoa mamî ai ahamundî hohoanîmo yamunde sîhai mamaro ra süngufe-koateayomoa? Aiana moai ndoru koadürü refe-arandî süngu ahamundî warî ra popoairîhoemo mburu sesî ra sowasümo rundî,” mehomondamboyu. ³ Asu Sisas ai simborî ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Asu se nimboe God ai hoafiyumbî hoafi ra ndofe süngufe-koate moanî sîhamundî yamundife hohoanîmo ranî-süngu yangîrî sünguaru homoa? ⁴ Sapo God ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Se sîhafî meapembo ahîndafühî fandîhawapîrî ndandî.’ Asu ‘Nindou düdi ai ahandî hondafîndambo hoafi moaruwai hoafînduanî ana, nindou ranahambo hîfokoeffimboane,’ mehu. ⁵⁻⁶ Ŋga asu se hoafiyomo rundühî yahomoya, ‘Nindou mamî ai kakî napo moatükunî hondafîndî ahafembo farîhefepîrimbo asîhendî ana, ai ahafembo hoafînduhî anîmboya, Ranî-moatükunî ranana ro Godîmbo masîheheandane ehu ana, asu ai ahandî hondafîndambo ranînambo ngîrî fandîhepîrî,’ yahomo arund. Ranî hohoanîmo süngu ana, asu se Godîndî hoafi ra mbahîrîhaundühî moanî sîhamundî yamundife hohoanîmo ranî-süngu yangîrî sünguru homondühanemo. ⁷ Awi seana nindou yimbu yafambeimbanemo! Aisaia ai anîhondümboyu sîhamumbo horombo hoafiyuhü yahuya,

⁸ ‘God ai yahuya, “Nindou ranai wambo yafambe ranambo Adükarani aseindîrî, nga asu ngusüfoambe ana moai wamboso akîmiyo, nga angunanendürî.

⁹ Ai nindou-yomondî ahinümbî hohoanîmo ranahambo bokarîhehindühî yangîrî hoafîyeihüya, ‘Ndanana Godîndî hoafane,’ masei.

Ranînambo ai wambo ndürî adükarümbani, mbîsahündîrîmboyei,” ’” mehu.
Aisaia 29:13

Nînemotükunî nindumbo rareanda nindou ai moaruwai hohoanîmoyei arîhündî
(Mak 7:14-23)

¹⁰ Raniyu asu Sisas ai nindou afindî ranaheimbo mborai yahundürî haya hoafiyundürühî yahuya, “Se hoafi ndanahambo hîmborîndei hehi fîfirîndîhindî.
¹¹ Nîne-moatükunî nindou ranahandî yahamo ahano ranaiyopoanî nindou ranahambo rareranî ai moaruwai hohoanîmombî nindouayu Godîndî hîmboahü. Ŋga nîne-moatükunî ahandî yahamo nafîpoedî tükefeyo ranane rareranî ai moaruwai hohoanîmombî nindouayu Godîndî hîmboahü,” mehundürî. ¹² Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbî ai ahambo-so homo hoafiyomondowohü yahomoya, “Awi se moai fîfirîrowandîyo, Farisi ai se ranî hoafi hoafîmayafî ranîmbo hîmborîyomo houmbo ahamumbo ngusüfoambe moaruwaiarapurî rana?” mehomondamboyu. ¹³ Asu Sisas ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Munguambo mangîrî wandî Ape sünambe amaru ai hîfîfe-koatemayu ranana firîbadî hefemboane. Farisi ai nindou yahurai anemo.

¹⁴ Se ahamumbo hohoanimo yopuripoani. Nindou ranai ana himboatihari nindou anemosi, nga himboatihari bodimondambo nafu nafuimbo yahomombo-anemo. Nga asu himboatihari ngorü ai himboatihari ngorumbo nafu nafuiaruri ana, yibobo hoeapoarambe pindamboyanani.” ¹⁵ Nga asu Pita ai hoafiyundühi yahuya, “Awi se yihofimbo rani kafeefe hoafi ra fifiro hoafiyafimuni,” mehuamboyu. ¹⁶ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi se-amboani rani-moatükunü rana-hambo awi fifirife-koateyomoa? ¹⁷ Mungu moatükunü yahamo nafu ahano ana, asu rani moatükunü ranai hani bodoambe tüküfeyoani ahandi fi ranambe hasifi tüküfihane. Se ra moai fifirundi-yo? ¹⁸ Nga asu nine-moatükunü ngusüfoambeahindi hohoanimo haya yahamo nafu tükefeyo ranane ai nindou ranahambo rarerani asu ai moaruwai hohoanimo nindouayu Godindi himboahü. ¹⁹ Nindou ranahandi ngusüfoambeahindi nine-moatükunü hohoanimo tükefeyo ranana, sapo nindou ngorumbo hifokoefe hohoanimo, nimorehi sisihimo, nindowenihi birabireimbi hohoanimo, hühühüni hohoanimo, tikai hoafi, asu bodimondambo moaruwaimbofe hoafi ranane. ²⁰ Rani-moatükunü ranane nindoumo rarerani asu ai Godindi himboahü moaruwaimboarerü. Nga asu nindou ai warü popoai hefe-koate asesu ana, rani-moatükunü ranai ngiri nindou ahambo randeandani nindou ai moaruwai hohoanimo nungu, nga wanti,” mehu.

Nimorehi mamü ai Sisasimbo anihondümbomareri
(Mak 7:24-30)

²¹ Sisas ai ranühinda botifi haya Tair Saidon ngoafi anambafe hifi rani kimi mahüfu. ²² Nimorehi mamü Kenanühündi ai rani hifihü nimarü hayamboyo Sisas sowana sini puküna hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, Defitindi Ahurü, se wambo hipoamborowandiri. Wandü nimorehi nimorindi fiambe moaruwai nendi ranai nimarü hayamboane asu ahambo fi ra moaruwai mamükarandi,” mehondo. ²³ Nga asu Sisas ai nimorehi ranahambo moai hoafi akidou-amboani kareandi. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondo hoangomondühi yahomoya, “Se nimorehi ranahambo koarühawanda mbiho! Ai sifehimbo süngu sünguramunü hoangohane rani-moatükunü ranahambo himboso papara hoango,” mehomondamboyu. ²⁴ Asu Sisas ai ahamumbo simborü hoafiyupurühi yahuya, “God ai wambo Israer nindou sipsip nahurai ranaheimbo sowanamboyu yangiriyu farühefendürimbo koamarühendiri.” ²⁵ Nga asu nimorehi-mayo ranai sini Sisasindi yirikimi peyo nimarü hoafiyowohü yahoya, “Adükari, awi se wambo farühawandiri,” meho. ²⁶ Asu Sisas ai ahambo hoafiyuhü yahuya, “Awi nimorü akidibou-yafe-mayo sesi ra semindi hefe yaforimbo pife ana, aboedi hamünyopoani,” mehu. ²⁷ Asu nimorehi ranai hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, ranana anihondanesi. Nga asu yafori ranai-amboani sesi fu ra fondi waminindi ahandi afindandi-mayo ra peyoani sesowohane,” mehuamboyu. ²⁸ Raniyu asu Sisas ai ahambo simborü hoafiyundühi yahuya, “Nimorehi, sifahü anihondümbome hohoanimo ra adükari hamündane. Nine-moatükunü ro sishambo refembo se hohoanimo yafü ranana sishambo randüheaninimboyahü,” mehundo. Raniyo hoafi ni ngoambe ahandi nimorehi nimorü-mayo ranai aboedi mayo.

Sisas ai nindou afindi aboedi marearü

²⁹ Raniyu asu Sisas ai ranühinda botifi haya Gariri kurühoe-mayo rani kimi mahu. Ai hu haya hifi wafu-mayo rani wami farüfi hafu mamaru. ³⁰ Raniyei nindou afindi hamüni ranai nindou tinarü moaruwaimbi, himboatihari, nimarü titirünambo yangiri hahabudimbi, hoafi-koate, asu bidüfirü amurü mamükarambo angünümü ra mungu aheimbo sahü mündihündürü Sisas sowana mahei. Ai hei Sisasindi yirikimi hinüngümarühindüramboyu asu ai aheimbo aboedi marearü. ³¹ Asu nindou afindi hamüni ranai mahepünimehindi hoafi-koatemaye ranai wataporüyei, nimarü yangiri nimoreimbi ai aboediyei, tinarü moaruwaimbi ai hahabodei, himboatihari ai himboariyei raraamarühünda horühi hehi. Raniyei asu ai Israeriyei God ranahambo Adükarani sei hoafimehüdo.

*Sisas ai 4,000 nindoumbo sesɪ masagadürɪ
(Mak 8:1-10)*

³² Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo mborai yahupurɪ hürühepurɪ haya hoafɪyupurühɪ yahuya, “Ro nindou ndanaheimbo hɪpoamboarɪharü sapo ai ndanühɪ ro babɪdɪ ɳgɪmɪ si nɪmareimbo asu sesɪ-koatemayei-ambo ai sesɪmbomayo ra. Ro aheimbo sesɪ segodürɪ-koate koarɪhefendürɪmbo ana moeisahɪ. Asu ai ɳgoafɪna ɳgeihünda nafɪnɪ hɪmboawurɪndeimboyei samboanahɪ,” mehuamboemo. ³³ Asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo ai düdururühɪ yahomoya, “Asu sɪhɪrɪ dagüda sesɪ afɪndɪ yahurai ndare nɪnɪ kɪkefoefe-koateyowohü nda ndahumɪndefɪ hohu nindou afɪndɪ ranheimbo sesɪ ra mandahundüra?” mehomondamboyu. ³⁴ Sisas ai düdureapurühɪ yahuya, “Se bret ra nüngunɪmbɪyo sowandümomboemo?” mehupuramboemo. Asu ai sɪmborɪ hoafɪyomondowohü yahomoya, “Bret 7 anemo asu kinɪ akɪdɪmondou-anemo,” mehomondamboyu. ³⁵ Ranɪyu asu Sisas ai nindou afɪndɪ ranaheimbo hɪfɪnɪ nɪnouyei mehundüra asu ai mamarei. ³⁶ Sisas ai bret 7-yomo asu kinɪ akɪdɪbou-memo ranɪyomo ra semündü haya, Godɪmbo hɪhɪfɪrürɪ mbura, hɪfɪtɪre ahambo süngururü-rundeimbimbo masagapura asu ai nindou afɪndɪ-mayei ranaheimbo yimbumarundürɪ. ³⁷ Nindou ai sesɪ ra sahüsi nafɪrɪhümündihɪyei asu sesɪ wambürɪ 7 ranai bode meɳgorowa ahambo süngururü-rundeimbi ai fufumaründɪmo. ³⁸ Nindou ai sesɪ masahüsi ra nɪmorehɪ nɪmorɪ akɪdɪbou kameihɪ tapui-koate nindowenihɪ yangɪrɪ ana 4,000 nindouyomo. ³⁹ Ranɪyu refi mbura Sisas ai nindou ranaheimbo koakorɪhendürɪ haya asu ai botambe farɪfi haya Magadan hɪfɪna mahüfu.

16

*Hepünɪfeimbi moatükunɪ sünambeahɪndɪ hoeifembo hoafɪmemo
(Mak 8:11-13; Ruk 12:54-56)*

¹ Farisi asu Sadyusi nindou ai Sisasimbo refi hoeifimbo yahomo houmbo ahambo-so tükümefundɪ. Ai hepünɪfeimbi moatükunɪ sünambeahɪndɪ ɳgɪnɪndɪ rarowanda hoeindɪhu yahomo houmbo hoafɪmemondo. ² ɳga asu Sisas ai sɪmborɪ ahamumbo hoafɪyuhü yahuya, “Hüfɪhamɪndɪ ai hürɪmɪndɪhɪ sünü hamburɪ aboedɪ kakɪrandanɪ se yaru hoafɪyomondühɪya, ‘Hapoana ɳgɪrɪ hoendo, ɳga yahɪmo aboedɪ nɳngomboe,’ yahomondühanemo. ³ Asu siambeahɪ se yaru hoafɪyomondühɪya, ‘Hapoana hoewerɪndɪmboe, ɳga hoenɪmbarɳyowohü asu sünü anɳsahayo,’ yahomondühanemo. Yɪnɪ, se ana sünambe nɪne-moatükunɪ tükefeyo ranahambo ndoru hoerundühɪmboya, ‘Ranɪ-moatükunɪ ra randɪfemboe,’ yahomondühanemosɪ. ɳga asu se ana nɪne-moatükunɪyo hapondanambe tüküfemboayo ranahambo moai ndoru fɪfɪrundɪ. ⁴ Moaruwai hamɪndɪ hondü nindou anei hapondanambe anɪboadei! Godɪmbo hohoanɪmo-koateyeimbi nindou ra ro hepünɪfeimbi moatükunɪ nafuimbo düduyahindɪrühɪyei, ɳga ro ɳgɪrɪ sɪheimbo ranɪ-moatükunɪ ra nafuindahandürɪ. Ranɪ-moatükunɪ ana ndearamboyo sɪheimbo horombo Sona ai nafuiyundürɪ masagadürɪ ranɪ yangɪrɪ hoeindɪhimboyei,” mehupurɪ. Ranɪyu asu ai ahamumbo yare hɪnɪɳgɪrepurɪ haya ndamefiyu.

*Farisi asu Sadyusi nindouyomondɪ fufudɪgoyorandeimbi moatükunɪ yis ranahandɪ
kafoefe hoafɪ
(Mak 8:14-21)*

⁵ Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai Gariri kurɪhoe ra barɪhoemo gogoanɪnɪ mahomo, asu ai moai bret sowandümo, ɳga mɪtanɪmarundümo. ⁶ Ranɪyu asu Sisas ai ahamumbo hoafɪyuhü yahuya, “Farisi asu Sadyusi nindou-yomondɪ fufudɪgoyorandeimbi moatükunɪ yis ranahambo awi se hɪbadümbo,” mehu. ⁷ Ranɪyomo asu ai ahamundɪhoarɪ sɪmborɪ hoafɪyomondühɪ yahomoya, “Ai ra-mehu awi sapo sɪhɪrɪ bret semɪndɪ sɪfokoate-mayefɪ ranɪmboyumunɪ yare hoafɪmemunɪ,” mehomo. ⁸ Sisas ai nɪne-moatükunɪ hoafɪ ai wataporɪ mboarundɪ ranahambo fɪfɪreapurɪ. Ranɪyu asu

ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se sihamundi anihondümbofe hohoanimo ra akidou safane! Se ra nimboe sihamundihoari wataporimboarundi bret semindikoateayefi yahomo houmbo rana? ⁹ Awi se fifirundai? Sapo ro hondahüfeimbi bret hifitirithe heheya 5,000 nindoumbo yimbumaritheandi ra se hohoanimoyomondai? Asu nungunümbi wambüriyo se wambürihiru manindunda? ¹⁰ Asu bret 7 raniyo 4,000 nindoumbo hifitirithe maseheandambo asu se wambüri 7 wambürihiru manindundi ra fifirundai? ¹¹ Awi se ra ninunguyafumboyomo fifirife-koateayomo rana? Ro ana moai sihamumbo bretimbo wataporimborihapuri, nga wani. Ro ana Farisi asu Sadyusi nindou-yomondi fufudigoyoweimbi moatükuni yis ranahamboyahä awi hibadumbo masahi,” mehu. ¹² Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranai ngusüfo masowandümo Sisas ai fufudigoyo-randeimbi moatükuni yis bretambe pefe arandi ranahambo se hibadumbo yahumboypooani, nga Farisi Sadyusi nindou-yomondi yamundife hoafi hohoanimo ranahamboyahä hoafi mayu.

Pita ai Sisasimbo Kraisani mehu
(Mak 8:27-30; Ruk 9:18-21)

¹³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi Sisaria Firipai hifina homondühiyomo asu rani-simboani ai ranahambo düdufi hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ai Nindou Hondü ranahambo düdi sei hoafiyehiyeia?” mehupuramboemo. ¹⁴ Asu ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Bidihiri ai seiya ‘Son sapo nindou hundurarü-randeimbi mbeyu,’ asu bidihiri ai ‘Seremaiambeyu’ asu ‘Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi mamimbeyu’ asei,” mehomo. ¹⁵ Raniyu asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Asu sihamundihoari ro nindou didiyahi se nunguru hohoanimoyomondühiyomoa?” mehupuramboemo. ¹⁶ Asu Saimon Pita ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Seanafi Kraisyafi.* Seana God sapo yangiri koadürümbo nungumbü-mayu ranahandi Nimor-anafi,” mehundo-amboyu. ¹⁷ Asu simbori Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Saimon, Sonindi nimori, se hihifi-hihifindafi! Rani hoafi ra moai nindou hifi ndanühünda ranahandi-mayo tüküfenini, nga moani wandi Ape sünambe amaru ahandihoari sihambo masaganini. ¹⁸ Nga sihambo ro hoafehanini nda, se Pita-anafi. (Ndüri Pita ana Grik hoafinambo nimoei yitifo ane). Asu nimoei yitifo raniwami animbo ro wandi nendi gugurindihearümboyahi. Rananimbo asu ngiri yifimbo nginindi amboani wandi nendi ranaheimbo hifinambondeandi. ¹⁹ Rananimbo asu ro sihambo God nginindi sünambe hifandarandi ranahandi yipuri ki ndahaninimboyahi. Nine-moatükuni hifi ndanühi se pararowandi ranana asu God ai-amboani sünambe pandeambui. Asu nine-moatükuni hifi ndanühi se tirihoefti asihoefti ana, asu God ai-amboani sünambe tindihai digembui,” mehundo. ²⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-mbo nindou amurambo yowan Kraisi ani yahopoani yahu haya hoafimepuri. Sisas ai ro yifinda mbundaha botindaheamboyahä yahu haya hoafimayu ranimbo.

Sisas ai yifindümbui mehu
(Mak 8:31-9:1; Ruk 9:22-27)

²¹ Mami rani-simboani Sisas ai piyu haya ahambo süngururü-rundeimbi-mbo nafimefoepuri ai Serusarem ngoafinambo mbühuwamboane. Ndanühündambo bogori nindou, bogori Godimbo sesi shou-rundeimbi nindou asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi-yomondi-mayo afindi tihirifo tüküfendombomayo ranahambo hoafimayu. Ai yare nafuiyupuri hoafiyuhü yahuya, “Nindou ranai wambo hifokoandu ndirimboemosi, nga asu ngimi si süngunambo asükainda ro yangiri botindaheamboyahä,” mehupuri. ²² Raniyu asu Pita ai ahambo ngorükimi serümündü hu hiningiriri haya nginindi hoafiyundühi yahuya, “Adükari, rani-moatükuni

* 16:16: Ndüri Kraisi ranana nindou God ai nindoumbo aboedambo-fendürambo adükari bogorimbofembohünda kamafoariri ani.

ra se yowanî sîhambo yahurai tükündîfenînimboe, nga yowanî,” mehunduamboyu. ²³ Asu Sisas ai hîhîrîfi nûngumbo Pitambo hoafîyundühî yahuya, “Satan, se wambo-sowahîndî andai ragu biyafu! Awi se wambo nafî gûrarowandîrî. Awi se sîhafî hohoanîmoayafî ranana Godîndî-mayo sowandîfimbo-yafîpoanî, nga ranana hîfînîndî nindou-yafe-mayo masowandîfî,” mehundo. Ai munġuambo ahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Nindou dîdîyei ai wandî süngu hombo hohoanîmondeihî ana, asu ai ahei hohoanîmo ra hîfînambondîhi hehi nîmî keimbî karîhendîfeimbî fihî yîfîmbo noundahi hehi munġuambo si aho ra wambo süngumbîrîhindîramboane.”

²⁴ Ranîyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî-memo ranahamumbo hoafîyuhü yahuya, “Nindou düdi ai wandî süngu hombo hohoanîmoayu ana, ai moanî ahandî fimbo hîfînambonde haya nîmî keimbî karîhendeimbî fihî yîfîmbo nounde wambo süngundandîrî. ²⁵ Nindou düdi ai ahandî fi ranahambo aboedambofembohünda ahandîhoarî kîkîharamüdu ana, asu ahandî fi yangîrî nîngombo awandhoemboe. Nga asu nindou düdi ai wambohünda ahandî fi ra moanî yare hohoanîmo-koate hîningîreandî ana, asu ai süngunambo ahandî fi yangîrî nîngombo ra gedühî nîngomboe. ²⁶ Asu nindou düdi ai hîfînîndî moatükunî munġuambo ra semündü hîfanda huhü asu ahandî fi nîngo awandîhoeihî ranana ahandî munġu moatükunî nûngunde nindou ranahambo mafandîhera? I ra wanî! Nindou mamî ai nîni-moatükunînambo sîsemandendî ahandî yangîrî nîngo hohoanîmo ra hîhîrîfe semîndîmbohünda? ²⁷ Nindou Hondü ai ahandî Afîndandî hîmboamupuimborandeimbî moatükunî ranî mbusümo ahandî sünambeahîndî nendî-memo ranî-babîdîmbo ndeara akîmî kosîmbo yangîrani. Ra-sîmboanî asu ai kusühî nindou dîdîyei nîne ratüpuri ramarîhindî ranî sîmogodühî takîni dagadürümbui. ²⁸ Ro sîhamumbo anîhondümbonanahî hoafehapurî nda, nindou ndanühî anîboadei nda bîdîfîrî ai ngîrî yîfîndei, nga nîboadeimbo Nindou Hondü ranai bogorî nindoumbondüfi akusu ra hoeindîhorîmboyei,” mehupurî.

17

Sisasîndî fi ra ranîpoanîmbo hîmbomayo
(*Mak 9:2-13; Ruk 9:28-36*)

¹ Refe haya 6 si ranai howane, asu ranambe Sisas ai Pita, asu Sems Son apodoho ranahamumbo sepurümündî haya hîfî wafu nîmoamo hamîndî-mayo ranîwamî moanî ahamund-amboanî mahafomo. ² Asu ai hîmboyomondane ahamundî hîmboahü Sisas ai moanî ranî-poanîmbo fi tükümeferendo. Ranîyo asu ahandî ngusümboarî ranai hüfîhamîndî nahurai sîsîngarambo randühîyo asu hoearî magüdeandî ranai si nahurai kîfohi hamîndî tükümefero. ³ Ranîyomo asu ahambo süngururü-rundeimbî ngîmî-memo ranai Moses Eraisai ai Sisas babîdîmbo wataporîmemonda hoeimarüpuri. ⁴ Ranîyu asu Pita ai ranîmbo Sisasîmbo hoafîyundühî yahuya, “Adükarî, awi aboedî safanefî sîhîrî ndanühî sühîfî anîmboefî! Se refembo hohoanîmoayafî ana, awi ro dago ngîmî hüründîhapurîmboyahî, sîhambo mamî, Mosesîmbo mamî, asu Eraisambo mamî,” mehundo. ⁵ Ranîyo asu Pita ai hoafîyuhü nûngu ane kîfohi sîsîngarambo-randeimbî mburüngai ranai ahamumbo gabudîmafoareapurî asu hoafî mamî ranai mburüngai-ambeahîndî tüküfihî hoafîyowohü yahoya, “Nindou ndanana wandî nîmorî hondü ro ahambo ngusüfo parîhineimbani. Ro ahambo siaoyamboanahî, nga ahambo hîmborîndîmondo,” meho. ⁶ Sisasîmbo süngururü-rundeimbî-memo ranai ranî hoafî ra hîmborîyomo houmbo yîhîmboyomondühî hîfîni hîfambe mbîro pütapîmemo. ⁷ Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo-so süni sündiapurühî hoafîyuhü yahuya, “Boteyafu. Se yîhîmbondîmboemo,” mehupuramboemo. ⁸ Ranîyomo asu ai mbîro faründümo hîmboyomondane moai dîdî ai ranühî nûngu, nga Sisas ai yangîrî manûngu. ⁹ Ranîyomo asu hîfî wafu-mayo ranî-wamînîndî hîfîna hanîmondühî nafîni Sisas ai ahamumbo yowanî hoafî hoafîyupurühî yahuya, “Yowanî se nindou

amurambo hoafindimboemo sapo nîne-moatükunî tüküme feyoa hoeimarundî rana-hambo. Nga rani-moatükunî ra moanî rande yagodî ngombo Nindou Hondü ranai yifihündî botifiyu-ambe tükümbifeyo-wamboane,” mehupurî. ¹⁰ Raniyomo asu ai simborî ahambo düduyafundowohü yahomoya, “Asu nimboe ahinümbî hohoanimo yamundu-rundeimbî ai hoafiyomondühiya Godindî hoafî hoafiyu-randeimbî Eraisa boatei tükümbifiyu-wamboane mehomoa?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai ahamumbo simborî hoafiyuhü yahuya, “Yinî, anihondane Eraisa ai boatei tüküfi munguambo moatükunî ra ai nafiyimindî sîhefemboani. ¹² Nga asu ro sîhamumbo hoafehapurî, Eraisa ai ndeara tüküfimboani, nga asu nindou ai moai ahambo ndorîhorî fifîrîhorî. Nga asu ai moanî ahambo ai hohoanimoayei rani-süngurîhorî mamîkarî moatükunî raraoarîhorî hei. Mamî rani-süngumbo animbo Nindou Hondü ranahambo amboanî randîhorî moaruwaimbo-ndîhorîmboyei,” mehu. ¹³ Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbî ai rani hoafî ra himboriyomo houmbo ai Son sapo hundürü-randeimbî-mayu ranahamboani wataporimboaramunî mehomo.

Sisas ai moaruwai nendî nimorî akîdoundî fiambeahîndî hemafoareandî
(Mak 9:14-29; Ruk 9:37-42)

¹⁴ Asu ai nindou afindî menjoro ranaheimbo sowana homo tüküyafundane, nindou mamî ai Sisasimbo-so tüküfi hu yirî yimbu pusîreandühi hoafiyundühi yahuya, ¹⁵ “Adükarî, awi se wandî nimorî ranahambo hîpoamborîworî! Ai ana wunünümboyu randühi ranani asu ahandî fi moaruwai tüküfihî himboawuwure piyu arandî asu ai afindimbo haiambe piyu asu himonî piyu arandî. ¹⁶ Ro sîhafî süngurunî-rundeimbî-memo ranahamumbo-so sahümîndî mahahî, nga asu ai ngîrî ahambo aboedîndüwurî,” mehundo-amboyu. ¹⁷ Raniyu asu Sisas ai nüngumbo hoafiyuhü yahuya, “Awi nindou se ana anihondümbofe hohoanimo-koateyeyei hehi hohoanimo ndofe kife-koate nindou-aneî. Nüngunîmbîmbo ro se babîdimbo manîmboahî rana? Nüngunîmbîmbo ro ra awi hîpoambomandîheandüra? Ndühi se nimorî ra wambo sowana sahorîmîndei sühüsi,” mehündürî. ¹⁸ Raniyu asu Sisas ai moaruwai nendî nimorîmayu ranahandî fiambe mamaro ranahambo andai ragu hafî mehundoa asu ai nimorîndî fiambeahîndî kosîfoai haya ragu mahoa, asu mamî rani-simboanî hamîndî nimorî ranai aboedîmayu. ¹⁹ Raniyomo asu Sisasimbo süngururü-rundeimbî ai ahambo-so ai yangîrî tüküyafu düduyafu hoafiyomondowohü yahomoya, “Nimboe asu ro moaruwai nendî ranahambo raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu. ²⁰⁻²¹ Ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Nimboe sapo se rani-moatükunî refe ranahambo anihondümbofe akîdou yangîrî-memo ranîmbohünda se ngîrîndîmo. Ro sîhamumbo anihondümboanahî hoafehapurî nda, sîhamundî anihondümbofe hohoanimo ranai akîdou hambomo hoarî yahurai-ayopurî ana, asu se nîngomombo hîfi wafu ndana-hambo ndühünda firîhoefî hawa gogu ranühi hafî nîmarîfi ehomo ana, ra ai ngomboe. Asu se nîne-moatükunî refembo ra ngîrî sîhamumbo tîngîndapurî, nga se moanî raranî-moatükunî ra randumboemo!” mehu.

Sisas ai asükaiyu sapo ai yifimboayu ranahambo wataporîmbomarandî
(Mak 9:30-32; Ruk 9:43-45)

²²⁻²³ Sisasimbo süngururü-rundeimbî ai-babîdî Gariri hîfambe gugurîyafu mburümbo ai hoafiyuhü yahuya, “Nindou Hondü ra ndeara nindou ranahamundî warühîfembo yangîrani, nga ahambo hîfokoandüwurîmboemo. Nga asu ai randîfi haya süngunambo ngîmî si yagudî mbunda yangîrî botîndüfimbui,” mehupuramboemo. Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbî ai afindî hohoanîmomemo.

Sisas ai Godîndî worî ranahambohünda kaki masîhendî

²⁴ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdimbo Kaperneam ngoafîhü tüküyafundane, Godîndî worîmbohünda nindou takis kaki sowandümo-rundeimbî ai Pitambo-so tüküyafu düduwurühi yahomoya, “Sîhafî yamunde-randeimbî nindou ranai Godîndî worîmbo takis kaki ra sîhendai?” mehomondoamboyu. ²⁵ Asu Pita

ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Yini, ai shendi,” mehu. Asu Pita ai worambe tüküme fiyua, Sisas ai rani hoafi boatei düdufihü yahuya, “Saimon, se shafi ho-hoanimo ra nungu-nahuraiyo-a? Hifi ndanühündambo bogori nindou ra dadimayoyo mamikarambo takis ra sowandümo arunda? Ai ra nindou mam rani sirimayei ranahei-mayoyo asu nindou amuriyei-mayoyo sowandümo arundi?” mehuamboyu. ²⁶ Asu Pita ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Nindou amuriyei-mayo,” mehuamboyu. Raniyu asu Sisas ai asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Refe anasi, nindou mam rani sir rana kak ra shiefepoanisi, nga moanimoane. ²⁷ Nga asu shiri takisimbo kak shiefe-koateayefi ana, shiefimbo yiboaruko-ndihimuni-mboyei. Nga se ngafi Gariri hoe ranambe batüründandan kini weangurühi hürarhoefi ranahandi yahamo himbondafan kak ngüsarimboe. Ranana wangei Godindi wori ranahambo kak shiefembohünda ndearane. Ranimbo ndowandifi hawa ahamumbo dabapuri shehi takisimbo shiefembohünda,” mehu.

18

Nindou düdi God nginindi hifandarandi ranambe adukari hamindi hondayu
(Mak 9:33-37; Ruk 9:46-48)

¹ Mam rani-simboani ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranai Sisasimbo-so tüküyafu düduyafu hoafiyomondowohü yahomoya, “Nindou düdi God nginindi hifandarandi ranambe adukari hamindi hondayua?” mehomondamboyu. ²⁻³ Raniyu asu Sisas ai nimori akidou serümündü ahamundi mbusümo hinngiriri haya hoafiyuhü yahuya, “Ro shiamumbo anihondümboanahi hoafehapuri nda. Se hihirife nimori akidou ndahurai tüküfekoateayomo ana, asu se ngiri God nginindi hifandarandi ranambe keboundi. ⁴ Nindou düdi ai moani ahandi fi hifinamboreandühi nimori akidou ndahuraiyu ana, nindou ranai God nginindi hifandarandi ranambe adukari hamindi hondü tükündüfimbui. ⁵ Nindou düdi ai wambohönda nimori ndahuraimbo amboani hohoanimoayunduri ana, asu ai wambo amboani hohoanimoayundürühani,” mehu.

Moaruwai hohoanimo ana nindouyafe ningo hohoanimo ranahambo moaruwaim-boreandühane

(Mak 9:42-48; Ruk 17:1-2)

⁶ Nga asu nindou düdi ai nimori akidibou mam ndahurai wambo anihondümboareandiri ranahambo randeandani nimori ranai moaruwai hohoanimo sünguarandani ana, awi nindou ranahambo nimoei hondü ra kife mburumbo ahandi amindasümoambe foefendo hefe siriwara hohoeambe safoefimbo ra aboedane. ⁷ Hifi ndanüh moaruwai moatükunü afindi rareandani nindou moaruwai hohoanimoayi arihündi. Anihondane hohoanimo ra tükündife gedühi yagodomboesi, nga hipoanimoembou-anei nindou ranai rarihindani moaruwai hohoanimo ra tüküfe arandi. ⁸ Shafi wari, yiri ranai randeandani se moaruwai hohoanimoayafi ana, kandandifi ragu pütindafoandi! Aboedane se wari mamümbiyo asu yiri mamümbiyo hefe yangiri koadürümbo ningoweimbi semindi ra. Nga asu yiri yiboboyopiri, wari yiboboyopiri hefe sapo hai koadürümbo koadürümbo horoweimbi-mayo ranambe shambo pifenini ana, moaruwai-ane. ⁹ Asu shafi himboari ranai randeandani se moaruwai hohoanimoayafi ana, hündandifi ragu pütindafoandi! Se himboari mamümbiyo hefe yangiri koadürümbo ningombo ra aboedane. Nga asu himboari yiboboyopiri hefe sapo haiambe shambo pifenini ana, moaruwai-ane.

Sipsip mam mafarhoayo kafeefe hoafi
(Ruk 15:3-7)

¹⁰ Se hibadumbo sapo akidibou ndahurai ranheimbo ngiri moanane yahomondühi hinngindündüri. Ro shiamumbo anihondümboanahi hoafehapuri, ahei sünam-beahindi nendi ranai ana muḡuambo si ra wandi Ape sünambe amaru ranahandi

ngusümboari hoeirüwuri rundühanemo. [¹¹ Nga Nindou Hondü ana sapo didiyei ai awarihehindeimbi-mayei aheimbo aboedambofendürimboyu tüküme fiyu.]

¹² “Se nünguru hohoanimo yomo-ndühiyomoa? Nindou mamai ahandi 100 sipsip moangui fandandeimbihündi asu mamai afarihoayo ra nüngumandifia? Ai amuri 99 ranaheimbo rande hini ngindeiarani wafuwami wohi dagüdi wakindihindani animbo asu ai ngörü mafarihoayo ranahambo kokonda wakindeambui. ¹³ Ro sihamumbo hoafehapuri, nindou ranai sipsip mafarihoayo-mayo ra kokora hoeiareandi ana, ai ahandi sipsip ranahambo moani afindi hamindi hihifi-hihifindumbui nga, asu ngiri amuri farifehe-koate burimayei ranaheimbo yahurai hihifi-hihifindu. ¹⁴ Mare yahurai ane sihamundi Ape sünambe amaru ai-amboani akidmondou ndahurai ranaheimbo hohoanimo ayu refe farihfefoani yahu haya.”

Siha fi wandafi ai sihambo moaruwai hohoanimonduanini nüngumandowora

¹⁵ “Asu siha fi wandafi ranai sihambo moaruwai hohoanimonduanini ana, asu se ngafi ahambo-so tükündafu sapo nine-moatükuni ai hüti sihambo ramareandi ra nafuindafindo. Asu rani-moatükuni ra moani dibo sihafandamboani yangiri animbo randineandi sihafandi mbusümo. Ai siha fi hoafi ra himborayunini ana, asu se siha fi wandafi ranahambo aboedambo ngunindimboro sowarindifimbo-anafi. ¹⁶ Nga asu nindou ranai siha fi hoafi ra himbori-koatenduanini ana, asu se nindou maminduanini, yimbundafandani yahurai ndowapindifi hawa ngafi. Ranimbo asu ai sapo nine-moatükuni tüküme fiyo ranahambo anihondane mbiseimboyei. ¹⁷ Asu nindou ranai ahei hoafi himbori-koatenduanini Kraisindi nendi-mayei munguambo fandi hindani ranaheimbo rani-moatükuni ranahambo hoafindafinduri. Bidifirani nindou ranai ahei hoafi ra himbori-koate himbosihimo-ndihoayuanini ana, ranahambo randihi hohoanimondeihiya nindou ranai Godimbo anihondümbofe-koate nindou asu nindou takis kaka semündü-randeimbi nahurai-ani, mbisei-amboane,” mehu.

¹⁸ “Ro sihamumbo anihondümbo-anahi hoafayahi nda. Nine-moatükuni hifi ndanühi se kikiharündümo ranana asu God ai-amboani sünambe kikihindamündimbui. Asu nine-moatükuni se hifi ndanühi moani raru hini ngarundi ranana asu God ai-amboani sünambe moani hini ngindeambui. ¹⁹ Awi asukai sihamumbo hoafehapuri nda. Ninisimboaniyo nindou yimbu se hifi ndanühi nimbafanimbo ninimoatükunimboyo se refemboane safani hena ranahambo Godimbo didibafefineandi ana, rani-moatükuni ra wandi Ape sünambe amaru ranahandi wari süngu sihafanimbo tükündifepirimboe. ²⁰ Nga nindou yimbu-yafe, ngimiyeyi ranai wandi ndurinambo mamühiyahindani ana, ro ranühi ahei mbusümo nimboambo-anahi,” mehu.

Amboawi yaho hohoanimo

²¹ Raniyu asu Pita ai Sisasimbo-so tüküfi düdufi hoafiyundühi yahuya, “Adükari, asu wandi wandafi ai moaruwai hohoanimondupündunda nguwan wambo ra, asu ro nüngunümbimbo ahambo amboawi mbisa hini ngimandihina? 7 ambefimbi ramandihiniyo?” mehuamboyo. ²² Asu Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Yowani, 7ambe ramindeimbi asukai 7ambe ramindeimbi asukai 7ambe ramindeimbi aho ra. ²³ Nga God nginindi hifandarandi ranai ndahurai-ane. Adükari bogori nindou mamai ai ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi nindou ranhamundi ninimoatükuniyo ahandi-mayo sowandümo marundi ra simogodühi tümara hu. ²⁴ Ai hapoadümbo kaka nindou ahandi-mayo masowandümo ra didiboadoreandühi nimaruanane, nindou mamai ahandi-mayo ten mirian (10,000,000) kaka semündümbimayu ranahambo sowaründümo tüküme fundi. ²⁵ Nga asu nindou ranai moai kaka yahurai sihendini asukaiyo simbori ahambo segodimbo. Ranimboyu asu bogori nindoumayu ranai nindou ranahambo hoafiyühüya, ‘Nindou ranahambo, ahandi aborüdi asu ahandi mungu moatükuni ra sahündürühi rani fihindi kaka simbori segodimbo mbisahümundi-amboane,’ mehu. ²⁶ Raniyu asu nindou ranai bogori nindoumayu ranahandi fikimi yimündüho kare pusire nimarumbo hoafiyühüya, ‘Se awi wambo

hípoamborowandírúhí hímboarínambo yangírí hífandandírí. Ŋga awi ro síhafí-mayo munġuambo moatúkuni masahamíndíhí ra síhambo asúkainda ndahanínímboyahí! yahu híti-hoafímayundo. ²⁷ Raniyu asu bogorí nindoumayu ranai nindou ranahambo hípoamborírúhí ahandí símborí segodímbo-mayo ra híníngíre haya asu moaní aboedí koamaríheira mahu. ²⁸ Raniyu asu ai nafíní huhúndamboyu ahandí ŋgorú afíndí mamí ratúpuriyafaní-rínandeimbí ai kakí akídou símborí ahambo segodímbo engoro ranahambo hoeimarirí. Raniyu asu ai ahambo mburúmündü haya amíndasúmohü fufure waramberamündühö hoafíyuhü yahuya, ‘Se wandí-mayo ŋgímí kina símborí süngu ra ndawandírí!’ mehu. ²⁹ Raniyu asu ahandí ŋgorú afíndímayu ranai ahandí fikímí yimíndoho kare pusíre nímarímbo hoafíyundühö yahuya, ‘Se awi wambo hípoamborowandírúhí hímboarínambo yangírí hífandandírí, ŋga awi ro síhafí-mayo masahamíndíhí ra símborí híhíríndíhe ndahanínímboyahí,’ mehundo. ³⁰ Ŋga asu ŋgorú afíndí ai ahandí hoafí hímborí-koate refembo moei mehu. Raniyu asu ŋgorú afíndambo serúmündü hu karabusímarirí mamí ahandí kakí akídou ra dagadowaní anímbo híníngíndírúmbuí. ³¹ Asu ratúpuriyomo-rundeimbí bídífirí ai raní-moatúkuni ramefeyo ranahambo hoeiru houmbo ai ŋgíníndí hoafímemo. Raniyomo asu ai bogorí nindoumayu ranahambo-so tüküyafu níne-moatúkuni tüküme-feyo ranahambo wataporímbomarundí. ³² Raniyu asu bogorí nindou ai ratúpuriyurandeimbímayu ranahambo mborai yahundo hühürirí hoafíyundühö yahuya, ‘Se ana nindou ratúpuriyafí-randeimbí moaruwai hamíndanafí. Se wambo düdumefoandí asu ro afíndí kakí se wandí-mayo masowandífirí ranahambo i amboawi saheheya moaní híníngímaríheaníní. ³³ Se síhafí mamí ratúpuriyafaní-rínandeimbí-mayu ranahambo hípoamboroworúhí amboawi safíndosí sapo ro síhambo ramaríheaníní süngumbo,’ mehundo. ³⁴ Raniyu asu bogorí nindoumayu ranai ahambo ŋgíníndírúhö karabusambe asúbúsí semíndímbo koamaríheirí. Ai karabusambe nüngumbo-anímbo asu símborí saimbo ra dagadombuí,” Sísas ra-mehu. ³⁵ Raniyu Sísas ai hoafí moendíreandühö hoafíyuhü yahuya, “Moaní mamí yahurai safí wandí Ape sünambe amaru ranai nindou munġuambo síhamumbo randeapürümbuí se síhamundí ŋgusüfoambe síhamundí wandafí ranahambo amboawi yaho-koateayomo ana,” mehu.

19

Sísas ai nindowenihí nímorehí semíndíhúndambo híníngífe ranímbo yamundímareandí

(Mak 10:1-12; Ruk 16:18)

¹ Sísas ai raní hoafí wataporímbomarandí ra moendíre haya asu ai Garirí hífí ra híníngíre haya Sudia hífína Sodan hoe ŋgorú goesüríní baríhoei mahu. ² Raní-símboaní nindou afíndí safí ranai ahandí süngu maheia asu aheimbo ranühö aboedímarearü. ³ Raniyomo asu Farisí nindou bídífirí ai Sísasímbo-so tüküyafu ahambo refí hoeifímbo yahomo houmbo düdururúhö yahomoya, “Nindou mamí ahandí hohoanímbo yangírí ahandí nímorehí híníngífembo ehü ana, asu síhefí ahínümbí hohoanímbo ranahambo wangeimandíyo?” mehomondamboyu. ⁴ Asu Sísas ai símborí hoafíyuhü yahuya, “Awi se moai Baiborambe hoeirundíyo sapo hoafí ranai yare hoafíyowohüya ‘Weangurúhö hondü Nafíra-randeimbí ai nímorehí nindowenihí nafímarapírí,’ meho ra? ⁵ Sapo God ai yare hoafíyuhü, ‘Ranímbohúndambo anímbo nindou ahandí hondí afíndambo híníngíndeapírí haya ahandí nímorehí raní díbo mamí tapeimbí nímbafeihí asu yimbu ai moaní mamí tükúndafíne nímbombo-yafe,’ mehu. ⁶ Asu ŋgírí ai yimbundafe, ŋga ai fí mamananafe. Sapo God ai mamambere híníngímareandí ra asu nindou ai yükürübífepoaní,” mehupurí. ⁷ Raniyomo asu Farisí nindou ai Sísasímbo düdururúhö yahomoya, “Nímboe asu nindowenihí ranai ahandí nímorehí ranahambo moei-yaho híníngífe ranahambo Mosesíndí ahínümbí hohoanímbo ranambe yare hoafíyohüya ‘Se síhafí nímorehí

hɪnɪŋgarowandɪ ana, ahambo moei yahombo sŭrŭ pando dabado,'” mehomondamboyu. ⁸ Asu Sisas ai asŭkaiyu sɪmborɪ ahamumbo hoafɪyuhŭ yahuya, “Se afɪndafɪndeimbanemo ranɪmboane asu Moses ai sɪhamundɪ nɪmorehɪ hɪnɪŋɪfembo hohoanɪmo ranahambo moanɪ yare hɪmboana wamarapurɪ. Ʒga asu horombo hondŭ munɟu-moatŭkunɪ God ai nafɪrandambe ana hohoanɪmo yahurai moai yangoro. ⁹ Asu ro sɪhamumbo hoafehapurɪ nda, nindou mamɪ ai ahandɪ nɪmorehɪ ra nindowenihɪ ŋgorŭ-dɪbo hoanepoanɪ, Ʒga ai moanɪ hoanɟɪre haya nɪmorehɪ ranahambo moei yahu hɪnɪŋɪre haya, asu ai nɪmorehɪ ŋgorŭ asemŭndu ana, nindou ranai nɪmorehɪ semɪndɪ hohoanɪmomayo ra moaruwaimbo-reandŭhani.” ¹⁰ Sisasɪmbo sŭŋgururŭ-rundeimbɪ ai ahambo hoafɪyomondowohŭ yahomoya, “Asu nindowenihɪ nɪmorehŭhɪfembo hohoanɪmo yahurai rawefeyo ana, asu nindowenihɪ nɪmorehŭhɪfe-koate ra aboedane,” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyuhŭ yahuya, “Ndanɪ hoafɪ nda munɟuambo nindou ranahamumbo hoafɪyowohŭyopoanɪ, Ʒga nindou sapo ahamumbo God ai ranɪ ŋɟɪnɪndɪ masagapurɪ ranahamumboane hoafɪ ra. ¹² Ʒga ranɪ-poanɪmbo hohoanɪmomboane nindou ai sapo nɪmorehɪ semɪndɪ-koate anɪŋgo ra. Nindou bɪdɪfɪrɪ ra nɪmboe sapo ai moanɪ yahurai nɪŋgombo boanɟɪrɪ ai masahŭpurɪmɪndei, asu nindou bɪdɪfɪrɪ ra nɪmboe nindou ai ahamumbo moanɪ-poanɪmbo mbɪnŭnguwa seihehi tɪmoefɪ kamarɪhorɪ. Asu nindou bɪdɪfɪrɪ ai moanɪ God hɪfandarandɪ ranahambo hohoanɪmombo yangɪrɪwambo ranɪmboane nɪmorehɪ semɪndɪkoateyomo arundɪ. Nindou dŭdi ndanɪ yamundɪfe hoafɪ ra semɪndɪmboayu ana, ai moanɪ mbɪsemŭndu-wamboane,” mehupurɪ.

Sisas ai nɪmoakɪdɪboumbo-hŭndambo dɪdɪbafɪmayu

(Mak 10:13-16; Ruk 18:15-17)

¹³ Ranɪyei nindou ai Sisas sowana nɪmoakɪdɪbou ra fufurŭhmŭndi-hŭndŭrɪ tŭkŭmehɪndɪ, ai aheimbo ahandɪ warɪ nandearŭhɪ dɪdɪbafɪmbɪfindŭra sei hehi. Ʒga asu ahambo sŭŋgururŭ-rundeimbɪ-memo ranai nindou ranaheimbo ŋɟɪnɪndɪmarundŭrɪ. ¹⁴ Ʒga asu Sisas ai hoafɪyuhŭ yahuya, “Nɪmoakɪdɪbou ra ndŭhɪ aheimbo hɪnɪŋɪrɪhɪndŭra wambo sowana mbɪsŭhŭsi, Ʒga ŋɟɪrɪ gŭdŭwurɪ. Ʒga God ŋɟɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ra nindou nɪmoakɪdɪbou ndahuraiyei-ane,” mehu. ¹⁵ Ranɪyu ai aheiwamɪ warɪ nandandŭrɪ mbura asu ndamefɪyu.

Nindou hoarɪfɪ napo afɪndeimbɪ

(Mak 10:17-31; Ruk 18:18-30)

¹⁶ Nindou mamɪ ai mamɪmbo Sisasɪmbo-so tŭkŭmefɪyu. Ai ahambo dŭdufi hoafɪyundŭhɪ yahuya, “Yamundo-randeimbɪ, ro yangɪrɪ koadŭrŭmbo nɪŋgombo ra semɪndɪmbo mbɪsambo asu nɪnɪ aboedɪ moatŭkunɪ ramandɪhea?” mehundo-amboyu. ¹⁷ Asu Sisas ai ahambo hoafɪyundŭhɪ yahuya, “Se ra nɪmboe wambo nɪnɪ-moatŭkunɪ ai aboedayo ranahambo hoafɪyafŭhɪ dŭduwefoandɪr-a? Aboedɪ mamɪ-yangɪrani moanɪ aboedayu. Se gedŭhɪ aboedɪ yangɪrɪ nɪŋgombo hohoanɪmondafŭhɪ ana, se moanɪ sapo ahɪnŭmbɪ hohoanɪmomayo munɟu ranɪmbo kɪkɪhɪsafɪndandɪfɪ,” mehundo-amboyu. ¹⁸ Asu nindou-mayu ranai dŭdufinduhɪ yahuya, “Nɪne ahɪnŭmbɪ hoafɪ rana?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyundŭhɪ yahuya, “Se nindou hɪfokoefepoanɪ, se nɪmorehɪ sɪsɪhɪmopoanɪ, se hŭmbuhŭnɪpoanɪ, se nindou ŋgorŭmbo tɪkefehɪfɪ papɪ hoafɪpoanɪ, ¹⁹ se sɪhafɪ meapembo ndondondɪwapɪrŭhɪ ahafɪ hoafɪ hɪmborɪndafɪ, se sɪhafɪ wandafɪ mamɪmbo ŋgusŭfo pandoworŭ sɪhafɪ fimbo ŋgusŭfo pararowandɪ nou,” mehuamboyu. ²⁰ Asu nindou hoarɪfɪmayu ranai sɪmborɪ ahambo hoafɪyundŭhɪ yahuya, “Ro munɟuambo ranɪ ahɪnŭmbɪ hoafɪ ranahambo hɪmborɪya sŭŋgurɪheambo-anahɪ. Asu ŋgorŭ nɪnɪ-moatŭkunɪ ramandɪhea?” mehundo-amboyu. ²¹ Asu Sisas ai ahambo hoafɪyundŭhɪ yahuya, “Asu se moanɪ aboedɪ nindou hondŭ nɪŋgombo mbɪsafombo ana, se ŋgafɪ sɪhafɪ munɟu-moatŭkunɪ masɪhoefɪ ra nindou ŋgorŭmbo fufundawandŭhɪ ranɪ-fihɪndɪ kakɪ ndowandɪfɪ mbunda, nindou moaruwai napokoate-mayei ranaheimbo kakɪ ra dabadŭrɪ. Rananɪmbo

asu se sünambe napo afindeimbi-ndamboyafi. Nga asu se mborai wandi süngu,” mehundo. ²² Raniyu asu nindou hoarifi-mayu ranai rani hoafi ra himboriyu haya afindi hohoanimo kapeih ndamefiyu sapo ahandi napo afindi ranimbo wambo.

²³ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro nda sïhamumbo anihondümboanahi hoafehapuri, nindou napo afindeimbi ranai God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo ana, awi tñjümbi safane. ²⁴ Asukai ro sïhamumbo hoafehapuri nda, kemor, adükari ninihondi hos nahurai, ranai ana hoeari kakimbo nür ambe akidou rani nafi kefoefembo ana, ahambo tñjümb-ane, nga nindou napo afindeimbi ai God nginindi hifandarandi ranambe kefoefe hifombo tñjümbi safane,” mehupuri. ²⁵ Asu ahambo süngururü-rundeimbimbo ai rani hoafi ra himboriyomo houmbo asu ranimbo mahepünafundi. Raniyomo asu ai ahambo düdururühi yahomoya, “Asu nindou didi ai refe ana, aboedambomandifi?” mehomondamboyu. ²⁶ Sisas ai ahamumbo himboari pareapurühi simbori hoafiyuhü yahuya, “Ndan moatükuni ranana nindou ai refembo tñjümbi safane, nga God ai refembo ana, muŋgu-moatükuni ra tñjümbiyopoani,” mehuamboyu.

²⁷ Raniyu asu Pita ai hoafiyuhü yahuya, “Awi se ndühi himboyafi, ro muŋguambo moatükuni rarihu kokosifoarihu hohu sïhafi süngufemboanefi, nga nini takini mandahuminda?” mehuamboyu. ²⁸ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sïhamumbo anihondümbo-anahi hoafehapuri nda, hifi simbori tükufemboayo rani sihi Nindou Hondü ranai sürühoeyoweimbi nimari fondi raniwami nimanuani, asu wambo süngurundi-rundeimbimbo se-amboani mamini nimari fondi 12 raniwami nimanimbomemo 12 mamisiri Israerihündi ranaheimbo hifandiyondürimbohünda. ²⁹ Rananimbo asu nindou muŋguambo didiyei ai ahei woti, akohoandi, rehi mamini, hondafindi, nimori, asu nimbürü ra wambohünda rarihi hiningarihindi ana, asu ai 100 yimbumbondihi ndahümündihü asu aheimbo yangiri koadürümbo niŋgombo-mayo ra God ai dagadürimbui. ³⁰ Nga nindou afindi didiyei ai haponda adükari mbofemboayei ana, süngunambo ai akidoumbo-ndahimboyei, nga asu nindou afindi didiyei ai haponda akidou-mboehindi ana, asu ai süngunambo adükari mbo-ndahimboyei,” mehu.

20

Wofü hisi nimbürambe ratüpuriyomorundeimbimbo nindou kafeefe hoafi

¹ Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana sapo nindou mamini nimbürü aharambürü nahurai-ane. Ranani asu ai siambe hamindi hu nindou ahandi wofü hisi nimbürü ranambe ratüpurimbo masepurimüdu. ² Nindou ranai ratüpuriyomo-rundeimbimbo rani-babidimbo mamami si mamami kaku ra ai segopurimbo hoafi mamüheru houmbo asu ahamumbo ahandi nimbürü ranambe ratüpurimbo koamarihapuri. ³ Asukaiyu ai hüfihamindi nginindiyuambe safi huane nindou bidifiri ai maketambe moani ratüpurikoate burimemonda hoeimareapuri. ⁴ Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühüya, ‘Seamboani ngomo wandi wofü hisi nimbürü ranambe ratüpurindimo. Nga ro sïhamumbo kaku ndeara segopurimbo-mayo rani-simogodühi ndahapurimboyahü,’ mehupuri. ⁵ Raniyomo asu ai ratüpurimbo mahomo. Hüfinimbo asukaiyu nimbambe safi ai hu mamini rani-süngumareandi. ⁶ Ndeara nimbambe hondü hu hoeireapuranini nindou bidifiri ai moani ratüpurikoate ranühi yaru maningomondamboyu. Raniyu asu ai ahamumbo düdureapurühü yahuya, ‘Se ra nimboe moani ndanühi ratüpurikoate hüfihamindi gebuai afindi ra maningomo rana?’ mehuamboemo. ⁷ Asu ai ahambo hoafiyomondühi yahomoya, ‘Yihofimbo nindou ai ratüpurü saikoate-memo-ndamboanefi animboefi,’ mehomondamboyu. Asu ai hoafiyupurühü yahuya, ‘I refe anasi, se-amboani ngomo wandi nimbürambe ratüpurindimo,’ mehupuri. ⁸ Ndeara bidifirana kinini hoafambe nimbürü aharambürü bogori-mayu ranai ahandi ratüpuriyomorundeimbimbo bogorimbofi hifandapuri randeimbimbo-mayu ranahambo hoafiyuhü yahuya, ‘Ratüpuriyomo-rundeimbimbo nindou ranahamumbo mborai mbisafipuri hawa

ahamundi kakî ra dabapuri. Nindou bîdîfirani süngunambo hondü ratüpurî masa-hapuri ranhamundi fihî pîndafi hawa ŋgafi weaŋgurühi ratüpurîmemo ranhamundi fihî tündowandi,' mehundo. ⁹ Raniyo asu nindou ndeara nîmbambe hondü peyomo houmbo ratüpurîmemo ranai kakî mamamîru masowandümo. ¹⁰ Raniyomo asu nindou weaŋgurühi peyomo houmbo ratüpurîmemo ranai-amboani kakî semîndîmbo tüküme fundî. Ndanana ro afîndî safî ndahumîndemboyefî yahomo houmbo. Ŋga asu ai-amboani moani mamî yahurai kakî mamamîru masowandümo. ¹¹ Raniyomo ai kakî ra sowandümo houmbo asu ratüpurî masagapuri nindou mayu ranahambo 'Kakî ranîmbo nîmboe ndahurai masawamunî,' yahomo houmbo ŋîjepomemo. ¹² Ai yahomoya, 'Nindou süngunî se ratüpurî masagapura moani bodîfombo yangîrî ratüpurîmemo-anemo asu se ahamumbo kakî ra yîhoefîmbo masawamunî nahurai masabapuri. Roana siambe peyefî hohu hüfünî gebuai ra ratüpurî tîjîrîfomayefî hüfîhamîndî kîkîrîhundühi,' mehomondamboyu. ¹³ Nümbürî aharambürî ai nindou ŋgorümayu ranahambo sîmborî hoafîyundühi yahuya, 'Wandafi, se hîmborîyafi, ro sîhamumbo moai moaruwai dîbo nînîngurîheapuri, ŋga wanî. Asu sapo sîhîrî moai mamî si ratüpurîmbo weaŋgurühi mamî si ratüpurîyowohü, kakî mamamîfe semîndîmbo hoafî mamî süngurîhundîyo? ¹⁴ Haponda hamîndî se sîhafî kakî ra ndowandîfî hawambo ŋgoafînambo ŋgafi. Sapo ro kakî sîhamumbo masahapuri yahurai nindou süngunî ratüpurîmemo ranahamumbo amboani segopurîmbo saheheamboyahî masahapuri. ¹⁵ Awi wandî kakî ra ro hohoanîmomayahî süngu refembo ra wanîmandîyo? Rani-moatükunî ranana ai moani wandî moatükunî yangîrane. Ro sapo aboedî moatükunî ramarîheanda asu se ranîmbo wambo garîbîrowandîrühüyafi?' mehu." ¹⁶ Sisas ai ndeara hoafî moendîfembo yahumbo hoafîyupurühi yahuya, "Ŋga nindou dîdîyei ai haponda adükarîmbo-femboayei ana, süngunambo ai akîdumbo-ndahimboyei, ŋga asu nindou dîdîyei ai haponda akîdumboehindî ana, asu ai süngunambo adükarîmbo-ndahimboyei," mehu.

*Ŋgîmîmbo Sisas ai yîfîmbo ranîmbo wataporîmbomarandî
(Mak 10:32-34; Ruk 18:31-33)*

¹⁷⁻¹⁸ Sisas ai Serusaremînambo hafuhüyu ai ahandî süngururü-rundeimbi 12 memo ranahamumbo ahamundîhoarî bogo hoafîyupurühi yahuya, "Awi se hîmborîyomo. Haponda sîhîrî nda Serusarem ŋgoafînambo hahîfûhanefî, ŋga ranühi anîmbo Nindou Hondü ranai Godîmbo sîhou-rundeimbi bogorî nindou asu ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi nindou ranahamundî warühîndîfimbui. Rananîmbo asu ai ahambo yîfîmbo papîhoafî-ndürîmboemo. ¹⁹ Rananîmbo asu ai ahambo nindou amurî ranahei warambe hînîngîndurümoemo. Rananîmbo asu nindou amurî ranai ahambo nindou hîmboahü tîkîfînambondîhorî habudihü ahambo ndüfurî ndüfurîboadüwurîmboemo. Asu ahambo nîmî keimbi karîhendeimbi fihî pandüwurîmboemo. Ŋga asu randîfe hayambondoani süngunambo ŋgîmî sindu mbunda asükaindu yangîrî botîndîfimbui," mehupurî.

*Sems Son ai adükarîmbofembo masafani
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Raniyo asu Sebedindî nîmorehî ahandî nîmorî yimbu babîdî Sisasîmbo-so tüküfe ahandî haŋgîfoani peyo yirî kakîre nîmarîmbo ai mamî-moatükunî rambîreandî yaho haya düdumarerî. ²¹ Raniyu asu Sisas ai ahambo düdureandühi yahuya, "Nîmorehî ra se nînî-moatükunîmboyahî rana?" mehundo-amboyo. Asu ai ahambo sîmborî hoafîyondowohü yahoya, "Se wambo randîheamboyahî mbîsafîndîrî se bogorîmbofeyoani asu wandî nîmorî yimbu nda sîhafî warî-hondünî nîmarî, sîhafî kadüdanî nîmarî rambohünda," mehoamboyu. ²² Raniyu asu Sisas ai tîjîrîfo ahambo tüküfemboayo ranîmbo nîmorî yimbumbo hoafîyupurühi yahuya, "Se-ana moai fîfirîneandî se nînî-mboyahî düdüefîneandî ranîmbo. Se ra ro tîjîrîfo semîndîmboyahî ra mandowandîfanîyo?" mehupîramboyahî. Asu

ai sɪmborɪ ahambo hoafɪyafɪnandowohü safaniya, “Yɪnɪ, ro randɪhoamboyeheɪsɪ,” masafanɪ. ²³ Sisas ai ahafanɪmbo hoafɪyupɪrühü yahuya, “Yɪnɪ, wandɪ tɪŋɪrɪfo ndowandɪmboyanɪsɪ. Ŋga asu ro sɪhafanɪmbo hoafɪndahapɪrɪ, düdi wandɪ warɪ-hondünɪ nɪmarɪ asu kadüdanɪ nɪmarɪ rambo ra ŋgɪrɪndahɪ, ŋga wanɪ. Fondɪ ranana wandɪ Ape ai nindoumbo dɪdɪboadoramündɪ hɪnɪŋgɪmareandane,” mehu. ²⁴ Ranɪyomo asu Sisasɪmbo süngururü-rundeimbɪ 10 memo ranai ranɪ hoafɪ ra hɪmborɪyomo houbmo asu ai apodoho yimbumefanɪ ahafanɪmbo ŋgɪnɪndɪmarupɪrɪ. ²⁵ Ranɪyu asu Sisas ai ahamumbo mamɪ gugureapurɪ mbura hoafɪyupurühɪ yahuya, “Se awi ranahambo fɪfɪrumbo-anemo, ŋgorü sɪrambeahɪndɪ-mayei ranabei bogorɪ nindou ranai ana nindou ranaheimbo ŋgɪnɪndɪ hɪfandɪrundürühanemo. Rananemo asu ahei adükarɪ nindou ranai-amboanɪ ŋgɪnɪndɪ aheimbo hɪfandarundürɪ. ²⁶ Ŋga awi ndahurai hohoanɪmo ndanana sɪhamundɪ mbusümo yangorɪpoanɪ, ŋga wanɪ. Sɪhamundɪ mbusümo nindou mamɪ ai adükarɪmbofe tüküfembo hohoanɪmoayu ana, asu ranai nindou sɪhamundɪ ratüpuriyu-randeimbɪ nindoumbofi mbünüŋgu-wamboane. ²⁷ Asu nindou mamɪ ai sɪhamundɪ mbusümo ro horombonɪpoedɪ nindou-anahɪ yahu anüŋgu ana, nindou ranai sɪhamundɪ moanɪ ratüpuriyu-randeimbɪ nindoumbofi mbünüŋgu-wamboane. ²⁸ Sapo rahurai ane Nindou Hondü aiana hɪfɪnambo makusu ra ahambo nindou ai farɪhefɪmboypuanɪ. Ŋga ai nindou afɪndɪ ranaheimbo aboedambo-fendürɪmbo-hündamboyu yɪfɪmbo makusu,” mehu.

*Sisas ai nindou yimbu hɪmboatɪharɪ aboedɪmareapɪrɪ
(Mak 10:46-52; Ruk 18:35-43)*

²⁹ Ranɪyomo ai Seriko ŋgoafɪ hɪnɪŋgɪru hou mahomonda, asu nindou afɪndɪ safɪ ranai Sisasɪmbo süngumarɪhorɪ hei. ³⁰ Hɪmboatɪharɪ nindou yimbu ranai nafɪkɪmɪ nɪmarɪfanɪ hɪmborɪyafandane, Sisas ai mahuwamboyanɪ, asu ai hoafɪ puküna karɪhoefɪneandühɪ hoafɪyafandühɪ safaniya, “Defɪtɪndɪ ahuirɪ! Adükarɪ, se yɪhoehɪmbo hɪpoambo-rowamunɪ,” masafanɪ. ³¹ Nindou afɪndɪ ranai ahafanɪmbo se moanɪ yafambe kɪkɪhandɪfanɪ sei hehi ŋgɪnɪndɪ hoafɪmehüpɪrɪ. Ŋga asu ai moanɪ puküna hamɪndɪ hoafɪ karɪhoefɪ-neandühɪ hoafɪyafandühɪ safaniya, “Defɪtɪndɪ ahuirɪ! Adükarɪ, se yɪhoehɪmbo hɪpoamborowamunɪ,” masafanɪ. ³² Ranɪyu asu Sisas ai ranühɪ ŋgɪnɪnɪmareandɪ. Asu ai ahafanɪmbo düdureapɪrühɪ yahuya, “Ro sɪhafanɪmbo nɪnɪ nünüŋgufepɪrɪmboyahɪ asu se ranɪmbo hohoanɪmoayafana?” mehupɪramboyanɪ. ³³ Asu ai sɪmborɪ ahambo hoafɪyafɪ-nandowohü safaniya, “Adükarɪ, se yɪhoehɪ hɪmboarɪ aboedɪ bɪrɪhawamunɪ semboanehɪ hohoanɪmoayehɪ,” masafanɪ. ³⁴ Ranɪyu asu Sisas ai ahafanɪmbo hɪpoamboreapɪrɪ haya warɪ ahafandɪ hɪmboarambe pamareapɪra moanɪ mamɪ ranɪ-sɪmboanɪ hɪmboarɪ aboedɪ bɪrɪmarɪhoayopɪra hɪmboarɪyafandühɪ, asu ai Sisasɪndɪ süŋgu mahafanɪ.

21

*Sisas ai bogorɪ nindou nahurai Serusarem ŋgoafambe tükümeɪfiyu
(Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40; Son 12:12-19)*

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbɪ babɪdɪ Serusarem ŋgoafɪkɪmɪ akɪmɪ tɪfɪrundühɪyomo asu ai ndeara Betfage ŋgoafambe Orif Nɪmɪ Wafukɪmɪ tüküme-fundɪ. Ai ranühɪ tüküyafundühɪyomo Sisas ai ahandɪ süngunerɪ-rɪnandeimbɪ rana-hafanɪmbo hoafɪ ranɪ bɪtapɪre horombo koarɪhepɪrühɪ yahuya, ² “Ŋgoafɪ akɪmɪ anango ranɪhünda ŋgafanɪ nɪmehünou hoeindɪneandanɪ dongi mamɪ ahandɪ nɪmorɪ ranɪdɪbo wofɪfihɪ kife hɪnɪŋgɪfimbɪ-mayo ra fufurɪndɪ-heneapɪrɪ mbundɪna wambo sowana ndowandɪfanɪ dügüfanɪ. ³ Asu nindou ŋgorü ai ranahambo nɪnɪ hoafɪ hoafɪnduanɪ ana, asu se hoafɪndafandühɪya, ‘Adükarɪ ai ranahambo hoafɪmayu-amboanehɪ,’ mbɪsafandani anɪmbo asu ai moanɪ rande hɪnɪŋgɪndeandanɪ amboanɪ ndowandɪfanɪ dügüfanɪ,” mehu. ⁴ Ranɪ-moatükunɪ ranana sapo horombo Godɪndɪ

hoafi hoafiyu randeimb̄ ai hoafimayu s̄mogodüh̄i tüküfemboyo ramefeyo. Sapo ai yare horombo hoafiyuhüya,

⁵ “Saion nindou ranaheimbo hoafindafindürüh̄i animboya,

‘Awi se ndüh̄i h̄imbondei s̄hei adükari bogori nindou ranai s̄heimbo sowana asüfu!

Aiana moan̄i h̄imboari hoafendüh̄i dongi ran̄iwami n̄imarü haya asüfu.

Asu aiana dongi n̄imori mam̄i ran̄iwamani n̄imarü haya asüfu,” meho. *Sekaraia 9:9*

⁶ Ran̄iyafan̄i asu ahambo süngur̄iner̄i r̄inandeimb̄i ai hafan̄i Sisas ai hoafimayup̄ir̄i ran̄i-süngu ramar̄ineand̄i. ⁷ Ran̄iyafan̄i asu ai dongi hond̄i n̄imori kameih̄i ra sowap̄ind̄ifan̄i hüfan̄i ahafand̄i hoeari ra ahafewam̄i nand̄ine h̄in̄inḡimar̄ineap̄ira asu Sisas ai ran̄iwami far̄ifi mamaru. ⁸ Ran̄iyei nindou af̄ind̄i saf̄i ranai ahei war̄i hoandar̄i hoeari fufurüh̄ümündi naf̄in̄i kor̄imar̄ihinda asu b̄id̄if̄ir̄i ai n̄imi war̄i emündi kameih̄i hutüh̄ümündi naf̄in̄i kor̄imar̄ih̄i hei. ⁹ Nindou af̄ind̄i b̄id̄if̄ir̄i ranai Sisasind̄i hanḡifoan̄i kefoehi hehi hei asu b̄id̄if̄ir̄i süngun̄imayei ranai hoafi puküna kar̄ihendüh̄i hoafiyeh̄i seiya,

“Defit̄ind̄i ahur̄i, ranahambo h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄indahündo!

God ai ahambo aboed̄i aboed̄i-mb̄iriramboane ai Adükariind̄i ndür̄inambo asüfu ranahambo.

God̄ind̄i ndür̄i adükarane mb̄isefomboane,” masei.

Buk Song 118:26

¹⁰ Sisas ai Serusarem ngoafambe tükümeñiyua asu ngoafi adükari ranai hepün̄i k̄ik̄irandüh̄i nindou ranai düduyahindüh̄i seiya, “Nindou düdi rana?” masei. ¹¹ Nindou af̄ind̄i-mayei ranai hoafiyeh̄i seiya, “Nindou ndanana Nasaret̄ihündi Gariri h̄if̄ihündi God̄ind̄i hoafi hoafiyu-randeimb̄i nindou Sisas ani,” masei.

Sisas ai God̄ind̄i worambe kefuai mahüfu

(Mak 11:15-19; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)

¹² Sisas ai God̄ind̄i Wor̄ik̄imi hüfu nindou ranüh̄i sesi napo kak̄ifihi s̄imbori s̄iseyei wak̄ir̄ihindüh̄i n̄inoumayei ranaheimbo bukürümafoarearü. Ran̄iyu ai k̄iki s̄isefe rambo fond̄iyo asu nindou b̄id̄if̄ir̄i ai wupufo n̄imar̄imombo s̄iseru-rundeimb̄i n̄imar̄i fond̄i ra h̄ih̄ir̄i-mafoareapur̄i. ¹³ Ran̄iyu ai hoafiyundürüh̄i yahuya, “Sapo Baiborambe sürü mapaiaro ra yare hoafiyohü yahoya, ‘Wand̄i wor̄i ranana d̄id̄ibaf̄ife worane mb̄iseimboyei,’ mehu. Nga asu se wor̄i nda n̄imboe h̄ümbüh̄ün̄i nindouyei d̄ibonap̄ife wor̄imbo-ar̄ihinda?” mehupur̄i. ¹⁴ Nindou h̄imboat̄ihari asu nindou t̄iñari moaruwaimb̄i ranai God̄ind̄i wor̄i ranambe tükümehinda Sisas ai aboed̄imareandür̄i. ¹⁵ God̄imbo sesi s̄ihou-rundeimb̄i bogoriyomo asu ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo yamundurundeimbiyomo ranai hoeirundane, Sisas ai hepün̄ifeimb̄i moatükun̄i ramareanda asu n̄imoak̄id̄ibou ai puküna hoafi kar̄ihendüh̄i God̄ind̄i wor̄i ranambe seiya, “Defit̄ind̄i ahur̄i ranahambo h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄imboani,” maseiamboemo asu ai ran̄i-moatükun̄i ranahambo nḡin̄ind̄imemo. ¹⁶ Ran̄iyomo asu ai Sisas̄imbo düdururüh̄i yahomoya, “Se n̄ine-hoafi ai hoafayei ra h̄imbor̄iyafai?” mehomondamboyu. Asu Sisas ai s̄imbori ahamumbo hoafiyuh̄i yahuya, “An̄ihondane, ro ra h̄imbor̄iyamboanah̄i. Asu se moai hoafi Baiborambe mengoro nda hoeirund̄iyo? Sapo ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘God, Se n̄imori ak̄id̄ibou asu

ak̄id̄ibou hondü t̄it̄ihündi ranahei yafambe boarworan̄i animbo

asu ai S̄ihambo adükarani sei ndor̄ihi hoafimbeyai-amboane,’ meho ra,” *Buk Song 8:2*

mehu. ¹⁷ Ran̄iyu Sisas ai ahamumbo yare h̄in̄inḡireapur̄i haya Betani ngoaf̄ina ranüh̄i apombo mahu.

Sisas ai hoafimayua n̄imi fik süfur̄i nahurai n̄imb̄imayo

(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Hapoadümbö siambe hondü Sisas ai adükari ngoaf̄ina h̄ih̄ir̄ifi naf̄i huhüyu asu ai wembombomayu. ¹⁹ Ran̄iyu ai huhünda naf̄ik̄imi fik n̄im̄ind̄i ranai man̄inḡowa hoeire haya ran̄i sowana mahu. Asu moai n̄im̄ind̄i ran̄ifihi fik h̄isi ranai kiaro, nga moan̄i emündi yanḡir̄i man̄inḡowa hoeimareand̄i. Ran̄iyu asu ai n̄imi ranahambo hoafiyuh̄i yahuya, “N̄imi ndan̄imbaf̄i ndan̄i se nḡir̄i asükaindaf̄i h̄is̄indaf̄i,” mehua,

asu nĩmĩ ranai moanĩ mamĩharĩ hoafĩ nĩngõambe nĩmbĩmayo. ²⁰ Raniyomo asu ahambo süngururũ-rundeimbĩ ranai ai ramareandi ranahambo hoeiru houmbo hepũna-fundũhĩ dũduyafundũhĩ yahomoya, “Nũngumareandamboyo fik nĩmĩndĩ ranai moanĩ yahurai nĩmai hamĩndĩ nĩmbĩmayo rana?” mehomõ. ²¹ Raniyu Sisas ai sĩmborĩ ahamumbo hoafiyupurũhĩ yahuya, “Ro sĩhamumbo anĩhondũmboanahĩ hoafehapurĩ, asu se anĩhondũmbondundũhĩ moanĩ yimbu hohoanĩmo-koateayomo ana, seamboanĩ ro nĩmĩ ndanahambo ramarĩheandi nou randumboemosĩ. Ŋga se hĩfĩ wafu ndanahambo hoafĩndĩmondũhĩya, ‘Se firĩhoeĩ hawa sĩhafĩhoarĩ hanĩfĩ sirĩwara hĩmo peyafĩ,’ ehomo ana, ra ai randĩfemboe. ²² Asu se anĩhondũmboru houmbo nĩnĩmoatũkunĩmboyo sĩhamundi didĩbafĩfe ra hoafemo ana, asu se rani-moatũkunĩ ra ndowandũmboemo,” mehupurĩ.

*Sisasĩmbo dũdi ŋgĩnĩndĩ masagado yahomo houmbo dũdumefundi
(Mak 11:27-33; Ruk 20:1-8)*

²³ Sisas ai Godĩndĩ worĩmayo ranambe kefuai hu tũkũfi nindou bĩdĩfĩrambo hoafĩ yamundeandũrũhĩ manĩngũ. Raniyo asu Godĩmbo sesi sĩhou-rundeimbĩ bogorĩ nindouyomo asu nindouyei bogorĩ nindouyomo ranai ahambo-so tũkũyafu dũdururũhĩ yahomoya, “Nũngu-nahurai ŋgĩnĩndĩyo se yahurai nda sowandĩfĩ hawa ndanĩmoatũkunĩ refembo rana? Nindou dũdi sĩhambo ŋgĩnĩndĩ yahurai ra masaganĩna?” mehomondamboyo. ²⁴ Asu sĩmborĩ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurũhĩ yahuya, “Ro-amboanĩ sĩhamumbo awi mamĩ dũdufe dũdundaheapurĩmboyahĩ. Asu se wandĩ dũdufe ranahambo hoafĩ weindaharundi ana, sĩhamumbo nĩne-ŋgĩnĩndĩ ro sahamĩndĩ hehea rani-moatũkunĩ rarĩhe arĩhandĩ ranahambo hoafĩndahapurĩmboyahĩ. ²⁵ Asu dagũdamboe Son hĩmonĩ nindou hundũrĩyo rambo hohoanĩmo masemũndu rana? Rani-moatũkunĩ ra Godĩndĩ-mayo tũkũfemboyo asu nindouyei-mayo tũkũfemboyo?” mehupuramboemo. Raniyomo asu ai ahamundihoarĩ bogo sĩmborĩ hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Nĩnĩ hoafĩ sĩhĩrĩ ra hoafĩmandefa? Asu sĩhĩrĩ ahambo hoafiyahundowohũya, Godĩndĩ-mayo tũkũmefeyo ane asefĩ ana, asu ai sĩmborĩ sĩhefĩmbo rande hoafĩndũmunũhĩya, Nĩmboe refe ana, asu se Sonĩmbo anĩhondũmbofe-koatememoa? mbũsũ dũdũndũfĩmunĩmbui. ²⁶ Asu sĩhĩrĩ rarĩhu hoafiyefũhĩ, Rani-moatũkunĩ ra nindou-yafe-mayo tũkũmefeyo ane, asefĩ ana, asu nindou ranaheimbo yĩhĩmbo-ndĩhurĩmboyefĩ, nĩmboe sapo nindou ranai Sonĩmboya, Aiana Godĩndĩ hoafĩ hoafiyu randeimbĩ nindoumayu ani aseimbõhũnda,” mehomõ. ²⁷ Raniyomo asu ai Sisasĩmbo hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Rani-moatũkunĩ ra ro moai fĩfĩrĩhundĩ,” mehomondamboyo. Asu ai ahamumbo sĩmborĩ hoafiyuhũ yahuya, “Roamboanĩ ro ŋgĩrĩ sĩhamumbo hoafĩndahapurĩ dagũdamboe ro hohoanĩmo ra sahamĩndĩ hehea rani-moatũkunĩ rarĩhe arĩhandĩ ra,” mehu.

Sisas ai afĩndĩ mamĩ ranahandambo nĩmorĩ yimbu ranahandĩ kafeefe hoafĩ hoafĩmayu

²⁸ Sisas ai yahuya, “Asu haponda se ra nũnguru hohoanĩmoyomondũhĩyomoa? Mamĩmbo nindou mamĩ ai nindowenihĩ nĩmorĩ yimburaĩrĩ henũngumboyo. Ai hu ahandĩ amõngo nĩmorĩmayu ranahambo hoafiyundũhĩ yahuya, ‘Wandĩ nĩmorĩ nda, se ŋgafĩ wofĩ hĩsĩ nũmbũrĩ ranambe ratũpurĩndafĩ,’ mehu. ²⁹ Asu nĩmorĩ ai yahuya, ‘Ro ratũpurĩmbo moei samboanahĩ,’ mehu, ŋga asu süngunambo hohoanĩmoyu hoeireanda mayoa ai ratũpurĩmbo mahu. ³⁰ Raniyu asu afĩndĩ ai akĩdambo sowana hu mamĩ hoafĩ yahurai yare hoafĩmayundo. Asu nĩmorĩ ai yahuya, ‘Yĩnĩ Ape, ro ŋgamboyahĩ rani ratũpurĩmbo,’ mehu, ŋga asu süngunambo ai moai hu. ³¹ Nĩmorĩ yimbu ranai nahanĩyu sapo afĩndĩ ai hoafĩmayu süngu hĩmborĩyu haya ramareanda?” mehuamboemo. Asu nindou ai hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Amõngo nĩmorĩ ai,” mehomondamboyo. Sisas ai hoafiyupurũhĩ yahuya, “Ro sĩhamumbo haponda hoafehapurĩ nda, Nindou takis kakĩ sowandũmo-rundeimbĩ asu nĩmorehĩ nindowenihĩ bĩrabĩrĩyeyi rĩhũndeimbĩ ranai sĩhamumbo ŋgasũndĩhipurĩ hehi ai boatei God ŋgĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranambe

karefoehindi. ³² Ŋga n̄mboe Son s̄hamumbo sowahi t̄k̄umefiyu ra ai s̄hamumbo sapo nafi aboedi s̄ngumbeyafunda yahumboyu nafuimayupuri. Ŋga asu se moai ahambo an̄hondũmborũwuri. Ŋga asu nindou takis kaki sowandũmo-rundeimbi-memoyomo, asu n̄morehi nindowenih̄i b̄rab̄riyei r̄h̄undeimbi ai yanḡriyei ahambo an̄hondũmbo-mar̄hor̄i. Rani-moatũkuni ra se hoerund̄isi, Ŋga asu se moai s̄ngunambo yaru n̄ngomo hohoan̄moyomondani wani asu ahambo an̄hondũmborũwuri,” mehu.

Nindou moaruwai wofi h̄isi n̄mb̄uri h̄ifand̄imarundi kafoefe hoafi
(Mak 12:1-12; Ruk 20:9-19)

³³ Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Awi se ŋgorũ kafoefe hoafi ranahambo h̄imbor̄ind̄imo. Mam̄imbo nindou mam̄i h̄ifi aharamb̄uri ai wofi h̄isi h̄ifoare mbura gin̄rīmayu. Asu n̄mb̄uri ranambe wofi h̄isi ra boboeyo-rambohũnda h̄ip̄ri nafi marandi. Asu n̄mb̄uri ranambe n̄moamo hafo ḡiḡud̄iyo ramboghũnda yibadi ŋger̄ira hafu h̄in̄nḡimareandi. Raniyu asu ai muŋgu-moatũkuni ra raraore mbura nindou kaki sem̄ind̄imbo ratũpur̄iyomo-rundeimbi ranahamundi warambe h̄in̄nḡire haya, ŋgorũ h̄ifi na an̄guni mahu. ³⁴ Ndeara wofi h̄isi ranai s̄fiyoani nindou ranai ratũpur̄iyomo rundeimbi ranahamumbo nindou n̄mb̄urambe ratũpur̄imemo ranahamumbo sowana koamar̄hepura mahomo wofi h̄isi ra sem̄ind̄imbo. ³⁵ Raniyomo asu nindou wofi h̄isi n̄mb̄urambe ratũpur̄iyomond̄uh̄i man̄ngomo ranai nindou ahand̄i koamar̄hepura mahomo ranahamumbo mbumar̄pund̄imo. Ŋgorũmbo bubururi, ŋgorũmbo h̄ifokoarũwuri asu ŋgorũmbo n̄moeinambo-maruri. ³⁶ Raniyu asũkaiyu nindou ranai ahand̄i ratũpur̄iyomo-rundeimbi b̄id̄ifīri af̄ind̄i safi koar̄hepurane, nindou n̄mb̄urambe man̄ngomo-memo ranai ahamumbo mam̄i horombo b̄id̄ifīrambo ramarũpur̄i nou yahurai ramarũpur̄i. ³⁷ Raniyu nindou ranai b̄id̄ifīranambo hondũ ahand̄i n̄mori ranahambo ahamumbo sowana koamar̄heirũ. Raniyu ai yare hoaf̄iyuh̄i yahuya, ‘Nindou ranai awi wandi n̄mori ranahambo ndondũwurih̄i ahand̄i hoafi h̄imbor̄ind̄imboemosi,’ mehu. ³⁸ Ŋga asu ai ahand̄i n̄mori ranahambo hoeirũwurih̄i ahamund̄i hoar̄i yahomoya, ‘N̄mori ndanana sapo n̄mb̄uri aharamb̄ur̄ind̄i n̄mor-ani. Awi s̄h̄rī ahambo haponda h̄ifokoand̄ihurũh̄i an̄imbo asu s̄h̄rī ahand̄i-mayo napo ra fufund̄ihumũndefomboane,’ mehomo. ³⁹ Raniyomo asu ai ahambo mburũndũmo n̄mb̄urambeah̄ind̄i h̄imborani pirũwuri houmbo houmbo h̄ifokoamarũwuri.” ⁴⁰ Sisas ai yare dũdufih̄i yahuya, “Asu wofi h̄isi n̄mb̄uri aharamb̄uri ai asũkaindu t̄k̄und̄ifihi ra, nindou ahand̄i n̄mb̄uri h̄ifand̄imarundi ranahamumbo n̄ngumand̄epura?” mehuamboemo. ⁴¹ Asu ai hoaf̄iyomond̄uh̄i yahomoya, “Nindou moaruwai ranahamumbo nindou ranai h̄ifokoa-ndeapurũmbui. Ranan̄mbo asu ai nindou bod̄imondambo ahand̄i n̄mb̄uri ra dagapurani asu ai h̄ifand̄und̄uh̄i wofi h̄isi s̄fiambe nindou ranai n̄mb̄uri aharamb̄ur̄imbo b̄id̄ifīri dabudomboemo,” mehomo. ⁴² Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Awi, se moai hoafi Baiborambe apen̄nḡo ra hoeirund̄iyo? Hoafi ra yare hoaf̄iyowoh̄i yahuya, ‘Wor̄imboru-rundeimbi nindou ai wor̄imbombo kambohoani moaruwai ra moani yaru moei yahomo mas̄hoemo,

asu kambohoani ranai moani ndor̄ihoeimbi ham̄ind̄i kambohoan̄mbofe t̄k̄umefeyo. Rani-moatũkuni ra Adũkar̄i ai ramareandane,

ŋga rani-moatũkuni ra ro hoeir̄ihunda aboedi ham̄indane, asefi,’ *Buk Song*
118:22-23

meho. ⁴³ Raniamboane asu s̄hamumbo hoaf̄ehapuri, ‘God ŋgin̄ind̄i h̄ifandarandi ranamboani s̄hamumbo saihund̄i-mayo ra ndemũndũ haya asu nindou d̄id̄iyei ai h̄isi aboedi h̄ifandarand̄ambe t̄k̄ufemboghũnda ranaheimbo dagad̄ur̄imbui. ⁴⁴ Nindou d̄idi ai kambohoani ran̄wam̄i p̄rayu ana, ai muŋguna h̄urũh̄umbo yagudũmbui. Asu kambohoani ranai nindou ranahand̄i wam̄i p̄rayo ana, ranambo ndũn̄inder̄imboe,” mehu. ⁴⁵ Raniyomo asu God̄imbo sesi s̄hou-rundeimbi nindou bogoriyomo asu Farisi nindouyomo ranai Sisas̄ind̄i kafoefe hoafi ranahamboya ‘Ȳihoeomboani yare

kafoare hoafayu,' yahomo fifirimarundi. ⁴⁶ Raniyomo asu ai ahambo mbuimündumbo yahomo houmbo hohoanmomemo. Nga asu ai nindou afindi ahambo wakireri menjoro ranaheimbo yihimbomarundi, nimboe sapo ai Sisasimboya, Ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindoumbofimboani masei ranimbo wambo.

22

Sisas ai nimorehi semindi simboani sesesimbo kafoefe hoafi hoafimayu
(Ruk 14:16-24)

¹⁻² Asu asukai Sisas ai kafoefe hoafinambo hoafiyundurühiyahuya, "God nginindi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Mamimbo adukari bogori nindou ai nimorehi semindi sesesimbo sesi raraore fikimi-fikimire masihendi ahandi nindowenihini nitori ai nimorehi semindimbomayua. ³ Raniyu ai nimarumbo ahandi ratupuriyomo-rundeimbi nindoumbo koamarihepuri nindou bidiframbo sesesi si ranifihini tukundafundi yaho hoafiyopurimbo. Nga asu rani-simboani nindou ranai moai tukufembo hohoanmoyomo. ⁴ Raniyu asukaiyu ai ahandi ratupuriyomo-rundeimbi nindou bidiframbo koamarihepuri. Ai yare hoafiyuhü yahuya, 'Wandi sesesimbo si ranai ndeara nafiramindimboane. Burmakau anamindi asu ninihondi bidifiri wowondumbi wandi hifokoaru mandu didiboaderu nafiramindimboane. Nga se difomo nimorehi semindimbo sesesi ra sesimbo,' yahu hoafiyu koamarihendi. ⁵ Nga asu nindou ranai moai ahamundi hoafi himboriyomo hou homo, nga wani. Nga ai ahamundi hohoanmomemo süngu ahamundi ratupurimbo bukürimfoundi. Nindou mamini ai ahandi nimbürinambo-ndefi, mamini ai ahandi stoa worinambofi raraomarundi. ⁶ Asu bidifiri ai nindou ranahandi ratupuriyomo-rundeimbi ranahamumbo mburupundümo houmbo bubuhaiyomopurühi hifokoakomarupuri. ⁷ Raniyu asu bogori nindou-mayu ranai ranimbo ngusüfoambe moaruwairühüyahuya ahandi ami ranahamumbo koamarihapura ai homo nindou hifokoaru rundeimbi-memo ranahamumbo hifokoako-foarupurühi ahamundi ngoafi ra hai kamandu kamandu marundi. ⁸ Raniyu asu ai ahandi ratupuriyomo-rundeimbi ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, 'Wandi nimorehi semindimbo sesesi si ranai ndeara nafiramindimboanesi, nga asu nindou fandifembo hoafimayahi ranai moei mehomo, nga ngiri wandi worambe difomo. ⁹ Nga haponda se ngomo muṅguambo bogori nafi ranihünda muṅguambo nindou hoeindundühi ana, hoafindimondani nindou afindi safi wandi sesesimbo si ranühi ai mbifandund-amboane!' mehuamboemo. ¹⁰ Raniyomo asu ahandi ratupuriyomo-rundeimbi ranai muṅguambo nafi bogori ra homondühi muṅguambo nindou hoeirupurühi gugurimarundi. Nindou bidifiri aboedi, bidifiri moaruwai kapeihini, ranai muṅgu fandafandambo nimorehi semindi sesesimbo fondi ra nindou yangiri güremareandi.

¹¹ Raniyu bogori nindou ai nindou mafandandi ranaheimbo himboasafimbo huwane nindou mamini ranai sesesimbo hombo hoeari yihuruyimindi-koate mamaruwa hoeimariri. ¹² Raniyu asu bogori nindou ai ahambo düdurirühi yahuya, 'Wandafi, se ra nününguyafamboyafi sesesimbo sihi hombo hoeari yihuruyimindi-koate tukümefoandi ndana?' mehundoa asu nindou ranai moani hoafi-koate siri yare mamaru. ¹³ Raniyu bogori nindou ai ahandi ratupuriyomo-rundeimbi ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, 'Nindou ranahambo yiri wari hüputupundümo houmbo weindani nimbini nimaromambe pinduwuri. Rananimbo ai heindühi yahafi hitimbirandamboane,' mehu." ¹⁴ Ndeara Sisas ai hoafiyuhüya, "Nindou afindimboyo fandifembo hoafimayonduri, nga asu moani yimbu mamini yangiri ranaheimbo dibonimayonduri," mehu.

Takis kaki sai hohoanimo ranahambo Sisasimbo düdumarihori
(Mak 12:13-17; Ruk 20:20-26)

¹⁵ Farisi nindou ai homo Sisas hoafayu ranahambo ninini düdufe hoafi sihirini hoafindefühi ranambo yirümondihurimbo yahomo fifirimarundi. ¹⁶ Raniyomo

ai nindou ahamumbo sünguripuri-rundeimbi asu Herotindi süngururü-rundeimbi bidifiri ranahamumbo Sisas-sowana koamarihoupuri. Ai homo Sisasimbo-so tüküyafu hoafiyomondohü yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, ro sihambo fifirihuninimboanefi se anihondümbö hondü hoafiyafi arandi ra. Nindou ai nine-hohoanimo hohoanimoayei ranahambo se afindi hohoanimo-koate seana Godindi anihondü hohoanimo ranahambo yamundo randühanafi. Asu seana sihafii himboahü muḅgua nindou simogodühanei. ¹⁷ Ranana asu se yihoezimbo hoafiyafimunt. Se ra ranimbo nunguro hohoanimoyafühiyafa? Romi-yomondi nindou bogori Sisar ranahambo takis kaki saimbo ra aboediyo wanayo?” mehomondamboyu. ¹⁸ Nga asu Sisas ai ahamundi nine-hoafi moaruwai fifirarundi ranimbo fifireandi. Ranayu asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi seana nindou yimbu yafambeimbanemo! Se ra nimboe wambo ḅgorü-süngufendirimbo yahomo houmboemo rana? ¹⁹ Naha ndühi wambo kaki hoari takis-ambe sihefembo-mayo ra nafui-yomondiri,” mehuamboemo. Asu ai ahambo kaki hoari ra sowandümo homo nafuimemondo. ²⁰ Ranayu asu ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Se ra dade ḅgusümboariyo asu nduriyo kaki ndanifihii apaiaro rana?” mehuamboemo. ²¹ Asu ai ahambo simbori yahomoya, “Adükari bogori nindou Sisar ranahandane,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “I awi refeanasi nine-moatükun Sisarindayo ahambo sihefemboane, asu nine-moatükun Godindayo ahambo sihefemboanesi,” mehuamboemo. ²² Raniyomo asu ai rani hoafi ra himboriyomo houmbo hepünafundühi ahambo ranühi yaru hinḅgürüwuri houmbo ndamefundü.

Nindou yifihündi botife hoafi ranimbo Sisasimbo düdumemondo

(Mak 12:18-27; Ruk 20:27-40)

²³ Mami rani sihi Sadyusi nindou bidifiri ai Sisas sowana tüküme fundü. Rani nindou ai-ana ḅgiri nindou yifihündi botindife-ndandi yahomo rundeimbi nindouyomo. ²⁴ Raniyomo asu ai Sisasimbo düdurüwurihi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Nindou mami ai nimori-koate yifinduanii ana, asu ahandi akidi ai ahandi-mayo nimorehi kai ra ndemündi haya yifimayu ranahandi fondühi farihefembo-hünda ahandi nimori ra amongoandi nimori-mbiyuwamboane,’ mehu. ²⁵ Horombo yihoezi mbusümo apodoho mami 7 ranai manḅgomo. Amongo hondü ai nimorehi ra semündü haya nimori mbuimindi-koate yifyuhüyu asu ai nimorehi ahandi ra ranikimi akidimayu ranahambo hinḅgimareandi. ²⁶ Ranikimi akidimayu amboani yahurai amongo hondü ai ramefiyu nou ramefiyu. Ranayu asu ai ranikimi akidi ḅgorü mbusümondi amboani ḅgorü yahurai ramefiyu. Moani mami yahurai yangiri homo-homombo bidifirani akidi hondü 7-mayu ranahandifihii tümareandi. ²⁷ Ndeara bidifiranambo hondü nimorehi ranai yifimayo. ²⁸ Nga asu süngunambo nindou yifihündi yangiri botifembo si tüküfeambe ra nimorehi ranai nindou dadi nimorehi-manda? Apodoho-mami ranai sapo ahambo muḅguambo masowandümo anesi,” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyuhü yahuya, “Awi seana hihindi hohoanimombü nindou-anemo! Awi seana nimboe sapo Baiborambeahindi hoafiyo asu Godindi ḅginindiyo ra fifirifekoate-wambo ranimboanemo. ³⁰ Nindou yifihündi botehindi ana, ai sapo sünambeahindi nendi sünambe amarimo yahurai tükündahindühi animbo asu ai ḅgiri nimorehi nindowenihühi ndahindi, nga wani. ³¹ Asu sapo nindou ai yifihündi botife ranimbo ra, awi se moai God ai Bukambe siheimbo hoafimayundüri ra hoeirihindiyo? ³² Sapu ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro-ana Abrahamindi God-anahi, Aisakindi God-anahi, asu Sekopindi God-anahi!’ mehu. Aiana yangiri nungumbi nindou-yafe God-ani asu ai yifihündi-yafe Godiyupoani,” Sisas ra mehu. ³³ Nindou afindi ranai rani hoafi ra himboriyeyi hehi Sisasindi yamundife hoafi ranimbo mahepünahindi.

Nine ahinümbi hohoanimo bogorayo ranahambo hoafimayu

(Mak 12:28-31; Ruk 10:25-28)

³⁴ Rani hoafinambo Sisas ai Sadyusi nindou ahamundi hoafi kikimareapuri. Raniyomo asu Farisi nindou ai rani hoafi ranahambo himboriyomo houmbo ai mamühi gugurimefundi. ³⁵ Raniyu asu nindou mamü ahamundi mbusümo ahinümbi hohoanimo fifireandeimbi ranai mamü düdufe Sisasimbo randihini hoeindihini yahuhaya düdumariri. ³⁶ Ai ahambo düdurirühi yahuya, “Yamundo-randeimbi nindou, naha ahinümbi hoafi ranaiyo moani adükarü hamindayo?” mehuamboyu. ³⁷ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Adükarü sapo shafi God ranahambo, shafi ngusüfo muḅguambo, shafi hohoanimo muḅguambo, yifiafi muḅguambo ranambo ngusüfo pandowori.’ ³⁸ Rani ahinümbi hohoanimo ranane ai weangurühididi asu moani adükarü hamindayo. ³⁹ Asu ḅgorü ahinümbi hoafi adükarü rani-kiminandi ranahurai-ane, ‘Se ḅgunindambürü ranaheimbo ngusüfo pandowandürü sapo se shafi fimbo rawarowandi nou.’ ⁴⁰ Mosesindi muḅguambo ahinümbi hohoanimo aho ranane asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou-yomondi yamundife hohoanimo ranane muḅguambo ranana yimbu adükarü ahinümbi hoafi ranimindühane,” mehu.

*Sisas ai düdi Kraisyu yahu haya düdumefiyu
(Mak 12:35-37; Ruk 20:41-44)*

⁴¹ Farisi nindou ai guguriyafu mamarimonda Sisas ai ahamumbo düdufipurühi yahuya, ⁴² “Se ra Kraisimbo nünguru hohoanimoyomondühiyomoa? Ai ra dadi amoa mamiyomondambe-ahindiyua?” mehuamboemo. Asu ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Ai-ana Defitindi amoa-ambeahindani,” mehomondamboyu. ⁴³ Asu ai ahamumbo düdureapurühi yahuya, “Asu nününgufemboyo Yifiafi Aboedi ranai Defitimbo hohoanimo ngusüfoambe horimarera asu ai Krai ranahambo Adükar-ani mehundoa? Defit ai yare hoafiyuhü yahuya,

⁴⁴ ‘Adükarü Ai wandi Adükarimbo yare hoafiyuhü yahuya,

“Wandi wari hondüni ndanühi ndando nimandifi ngafimbo
asu sünguna shambo hürütümbi nindou shafi yirumbo hoarehi
hiningindihamboyahü,”’ *Buk Song 110:1*

Defit ra-mehu. ⁴⁵ Defit ai Krai ahambo Adükarü yahundo marandane. Asu nüngufimboyo Krai Ai Defitindi ahuirayu rana?” mehupuri. ⁴⁶ Asu nindou mamü ai-amboani moai Sisasindi düdufe hoafi ranimbo simbori hoafiyundo, nga wani. Raniyomo asu ai rihünda peyomo houmbo ahambo düdufembo ahinirurühi asu ai moai ahambo mamü düdufe amboani düduyafundo rundi, nga wani.

23

Sisas ai ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbi asu Farisi nindou ranahamundi hoafi ranimbo ahini hoafimayu

(Mak 12:38-39; Ruk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Raniyu asu Sisas ai nindou afindi ahambo wakireri mengoro ranaiyei asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranaiyomo aheimbo wataporimbomarandürü. ² Ai yare hoafiyundürühi yahuya, “Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi asu Farisi nindou-anemo ai shaimbo yamundifembo Mosesindi fondi kosiründümo houmbo aningomo. ³ Ranimbohündambo animbo asu se himborindei süngundhindi ninimoatükunimboyo ai se rarihi yahomo houmbo hoafemondürü ranimbo. Nga asu se nime-moatükunü ai rawarundi rasüngu randihimboyei, nga wani. Aiana hoafi yangirane ai rarihi rarihi-emo, nga asu ai ahamundihorü refembo ana, ḅgiri randündi. ⁴ Ahamundi ahinümbi yamundife hoafi ranimbo moatükunane. Ai-ana nindou amuriyei daboahamindiwami nimboreimbi moatükunü ai mbisahümündia yahomo houmbo hüputüpuründümo nandundühanemo. Asu aiana ahamundihorü ḅgiri akidou amboani nimboreimbi moatükunü ai manandündi ranahambo semindimbo moai farihouwuri, nga wani. ⁵ Nindou ai yihofimbo hoeimbi rihimuni yahomondühanemo ai nindou himboahü muḅgu-moatükunü ranayaru arundi. Ai didibafife

wadagi adükari güdu mburu yihururündümo arundi. Asu ai ahamundi hoeari rani himborifihî moani rani-poanimbo yihuru yihurumarundi. ⁶ Aiana nimarifondi aboedühi nimarimboane hohoanimoymo arundi afindi sesesimbo si simboanane asu Suda-yafe rotu wori ranambe diridühi nimarimbo-anemo hohoanimoemo. ⁷ Aiana nindou ai ahamumbo nindou afindi fandifeambe yihoeimbo hihifimbitihumuni, yahomo asu yihoeimbo yamundu-rundeimbi nindou-anemo mbisahumuni mbirihündi, yahomombo-anemo hohoanimoymo arundi. ⁸ Nindou ai sheimbo yowani yamunde-randeimbi nindou mbisahindürimboyei, nga wani. Seana moani mamî apodoho apodoho mamî yangiranei, nga shei Yamunde-randeimbi Nindou aiana moani mamî ai yangirani anüngu. ⁹ Asu se nindou mamî hifi ndanühinda ranahambo ahinindihorühi hoafindeihîya 'Ape' mbiseimboyei, nimboe sapo shei Ape mamî yangirani sünambe amaru. ¹⁰ Asu nindou ngorü sheimbo hoafindeihîya 'Yamundo-randeimbi' mbiseimboyei, nimboe sapo shei yamunde-randeimbi Krai yangirani. ¹¹ Nindou düdi ai shei mbusümo nindou adükari hamindi anüngu ana, asu ai shei ratüpurîyurandeimbi nindoumbofi mbününguamboane. ¹² Nindou düdi ai ahandihoari nindou adükaranahi ehu ana, ahandi ndürî hifinambo gadimboe. Nga asu nindou düdi ai ahandihoari hifinamboareandi ranai ana ahandi ndürî adükarindimboe.”

Sisas ai ahamundi yimbu yafambe moaruwai hohoanimo yaru arundi ranimbo hoafimayu

(Mak 12:40; Ruk 11:39-52; 20:47)

¹³ “Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, hipoanimboembou-anemo. Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana nindouyei ngusümboarühi God nginindi hifandarandi ranahambo yipurî papîru hinîngîru arundi. Asu se shamundihorî amboani moai ranambe kefoau homo-rundi. Asu asukai se moai nindou didiyei ai ranambe kefoefembo yifiraye ranaheimbo hinîngîwura kefoehi hüsi, nga nafî gürarundi. ¹⁴ [Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimboembou-anemo. Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana sapo nimorehi kai animboei ranaheimbo woshihoaforî hoafiyomo-ndündürühanemo asu se ahei worî kosaründimo. Rananemo asu se nindou ai hoembirîhimuna yahomo houmbo Godimbo moani gedühi didibafiyomondühi homo arundi. Raninimbohündambo animbo süngunambo shamundi tîngîrîfo ra moaruwai hamindi tükündîfepurimboe.] ¹⁵ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo se boboharindümo! Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana botiwami hoe hanngîfo-süngu homo arundane asu hifi-süngu homo arundane ra nindou mamî shamundi süngurapurî randeimbi tükife nîngombo kokombohündambo-anemo. Nindou ranai shamundi süngurapurî-randeimbi nindou tüküfiyuwanane asu randüwuranî ai haiambe nafî gadümbui sapo se-amboani rawefundi nou. Ranani nindou ranai se rarundani ahandi moaruwai hohoanimo shamundi moaruwai hohoanimo ranahambo ngasündearandi. ¹⁶ Nindou himboatîharî nindou amurambo nafî nafuimbo-memo, se hipoanimboembou-anemo! Seana nindou yamundundühiya, Nindou düdi ai ninimboyu dabarîfihî Godindi worî ranahambo dükare ranîfihî dabarefiyu ana, ra moanane. Nga asu nindou düdi ai gor Godindi worî ranambe engoro ranîfihî dükare dabarefiyu ana, asu ai ranî-moatükunî refembomayu ra anîhondümbo rambîreandamboane yahomo arundi. ¹⁷ Seana himboatîharî hohoanimo-koate nindou-anemo! Ninî-moatükunîyo ai moani ahinümbi moatükun-ayo, gor ranaiyo asu Godindi worî ranîyo? Gor ai Godindi worambe yangoromboane asu Godindi moatükunî hondü nahurai tükefeyo. ¹⁸ Asu asukai seana yamundundühiya, Nindou düdi ai sesi shefe hasihonî ranahambo dükare ranîfihî dabarefiyu ana, ra moanane. Nga asu nindou düdi ai sapo sesi shefe hasihonî ranîwami sesi asîhefeyo ranahambo dükare ranîfihî dabarefiyu ana, asu ai ranî-moatükunî refembomayu ra anîhondümbo

rambireandamboane yahomo arundi. ¹⁹ Awi seana nindou himboatiharanemo! Nini-moatükuniyo ai moani ahinümbi moatükunayo, sesi asihéfeyo ranaiyo asu sesi sihefe hasihoni raniyo? Sesi, sesi sihefe hasihoni raniwami yangoromboane asu sesi ra Godindi yangiri tükefeyo. ²⁰ Ranimboane asu nindou düdi ai sesi sihefe hasihoni ranahambo dukare dabarefiyu ana, mungu moatükuni raniwami engoro ranahambo kameihi ranifih dabarifihani. ²¹ Asu nindou düdi ai Godindi wori ranahambo dukare ranifih dabarefiyu ana, asu God ai wori ranambe anungu ranifih kameihi dabarifihani. ²² Asu nindou düdi ai sünu ranahambo dukare ranifih dabarefiyu ana, asu ai sapo Godindi nimari hifandimbo fondi asu ai mare fondi raniwami amaru ranahandi-ih kameihü dabarifihani.

²³ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana munguambo akidibou sesambefembo moatükuni wambifi nahurai ranane se yimunguründümo mburu asu 10 ranahandi ngörü bidifiri ra Godimbo yiboboru asihomo. Nga asu seana adükari ahinümbi hoafi bidifiri ranahambo ana se hinigirumbo-anemo. Sapo rani-moatükuni hoafi ranana ini ra, nindou munguambo ranaheimbo mam si mogodi hohoanimo hohoanimo, nindou ngörumbo hipoambo hohoanimo, asu anihondumbofo hohoanimo ranane. Godimbo nini-moatükuniyo 10 ranahanda mam bidifiri yibobofe sihefe ahinümbi hoafi ra se hinigindumboemo, nga adükari moatükuni hohoanimo hoafimayahi ranamboani se süngundu ndundi. ²⁴ Seana himboatihariyo hefe nindou ngörumbo nafi nafuimbo nindou-anemo! Seana himboaffi ranahamumbo simindi hoe ranambe foerimonda hürühupurühanemo, nga asu kamer ninihondi adükari ra kameihuru sirifoarundühanemo! ²⁵ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana sesi hipiri napo ra himborani moanambühi ranane popoaiarhoemo, nga asu wagabe ragu ana hümbühüni hohoanimo asu moani sihamundi fi ranahambo hohoanimo ranimboane foafusafu hinigirundani tüküra piareandi. ²⁶ Farisi nindou seana himboatihari nindouanemo! Awi se hipiri ranambe ra, wagabe ragu rani boatei popoaindihomondani animbo asu himborani moanambühi ranamboani kameihi aboedi himbondimboe! ²⁷ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana yifambe ranahambo yihuruyo hinigifeyoani aningo yahurai-anemo! Ranane sapo yifambe ranai moanambühi himborani ranai aboedi himboyo haya aningo, nga asu ragu wagabe ranana yifi hambohamindi fisingarümbi moaruwai ranai mamikariyombo foerimboane. Se sihamundi fiambe ragu ra moani yahurai hamindanemo! ²⁸ Yahurai-anemo se-amboani fi moanambühi nindouyei himboahü mbumundi nindou himboemo, nga asu sihamundi fiambe ragu ranana yafambe yimbumbi hohoanimo asu moaruwai hohoanimo ranambo güre pireapurimboane.

²⁹ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou-anemo! Awi se-ana yafambe yimbumbanemo! Se-ana Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ranahamundi yifambe nafiru arundi. Asu nindou aboedi mbumundi manimboei-mayei ahei yifambe-wami se yihururu hinigiru arundi. ³⁰ Asu rananemo se yaru hoafiyomondühiya, 'Ro horombo sihefi amoa mam maningomo ranambe mbanimboefi-mbonana ngiri ro Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou ranahamumbo hifokoefembo farihupuri.' ³¹ Asu se rani hoafi yaru hoafemo ranana asu se maru sapo nindou didemo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi hifokoamarüpurü ranahamumbo nahurai-anemo weindahi nafuiayomo. ³² Refe ana, awi koe se nini-moatükuni sihamundi amoa mam ai ramarundi ranifih randu ngomo nafindundümo! ³³ Awi seana amoasiranemo! Seana moaruwai amoasirindi nimori hondanemo! God ai sihamumbo papife hoafinduan se haiambe gadimboemo. Nüngundu se rana-

hambo mafebou-a? ³⁴ Ranimboane asu se himborindimo nda. Ro s'hamumbo sowana Godind' hoaf' hoafiyomo-rundeimbi' nindou, f'firundeimbi' nindou asu yamundu-rundeimbi' nindou ranahamumbo koand'heheapurimboyah'. Rananimbo asu se bidifiri' hifokoandupurimboemo, bidifirambo nimifihi' hifokoefembohunda pandupurimboemo, bidifirambo Godind' worambe bubundupurimboemo. Asu bidifirambo ngoru' ngoafihundi' heboadupuri' houmbo wandupuri' ngomo ngoru' ngoafihü' tükündafundi'. ³⁵ Ranimboane asu nindou mbumundi' hifi' ndanühi' manimboei ranaheimbo hifokoamarundura yifimayei, rani' mun'gu moatükuni' rana-hambo se hütuyomo. S'hamundi' hüti sünguyo' sapo nindou ai mbumundi' hohoanimo sünguri'hindeimbi' Eberind' s'rambeahind' peyo haya ho hombo Sekaraia' sapo Berekiand' nimorimayu' ranahand'fih' tūmareand' ranahambo hifokoamarüwuri'. Se Godind' wor' asu sesi' s'hefembo fondi' mbusümo ranambeyo hifokoamarüwuri'. Ranimbohündambo animbo s'hamundi'-wami' t'ngirifo' ranai nangopurimboe. ³⁶ Ro s'hamumbo an'hondümboanah' hoafehapur' nda. Nindou hifokoaru marundi' rana-hambohünda t'ngirifo' af'ndan'imbo God ai nindou haponda animboei aheiwami' nandandürümbui."

Sisas ai Serusarem ngoaf' ranahambo hohoanimomayu

(Ruk 13:34-35; 19:41-44)

³⁷ "Serusaremihündi', Serusaremihündi', se Godind' hoaf' hoafiyomo rundeimbi' nindou ranahamumbo hifokoar'hipurühi' asu se Godind' hoaf' semind' hombo nindou s'heimbo sowana koamar'hepur' ranahamumbo hifokoefepurimbo safombo nimoeinambo-r'ihüpur' mar'ihündi'! Ro s'hafi' mbusümo nindou animboei ranaheimbo wagi'demind'ndürühi' wari' gabud'foefendür'imbo af'nd' hohoanimomayah' kakaroko hond' ai ahand' weihoand' mbanend' hoareharamind'ndür' nou. Nga asu se wambo moai refembo raro-saf'nd'ri', nga moei masafi'. ³⁸ Asu se himborindei'. God ai Ahand' wor' s'hei' mbusümo h'ningimareand' asu moani' fondarimboe. ³⁹ Ro nda s'heimbo hoafehandür', hapondanambe ana se ngir' asukai wambo hoeind'hind'ri', nga ngo ngombo süngunambo animbo se rand'hi hoaf'ndeihiya, 'God, Se nindou ai Adükar'ndi' ndür'na tükefiyu ranahambo aboed' aboed'nd'wor', mb'iseimboyei,'" mehu.

24

Sisas ai Godind' wor' ra bir'boemboe yahu haya wataporimbomarandi'

(Mak 13:1-2; Ruk 21:5-6)

¹ Sisas ai Godind' wor' ranambeahind' tüküfi' haya huwane asu ahambo süngururü-rundeimbi' ai ahambo sowana mahomo Godind' wor' wor'imbomarundi' ra nafuiyondowohü hoafiyondombohünda. ² Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, "Yini', ro an'hondümbo-anah' nda hoafehapur'. Se haponda mun'guambo moatükuni' ra hoeirundai? Ngir' nimoei' nda süngunambo ana rande atüboaki-atüboak'indo gafuwan' hoeindund', nga mun'guambo nimoei' ra hif'ni' pind'himboyei,'" mehupur'.

Sisas ai ahambo süngururürundeimbi'mboya t'ngirifo' tükünd'femboe yahu hoafimayu

(Mak 13:3-13; Ruk 21:7-19)

³ Sisas ai Orif Nimi' Hifi' Wafuambe n'maru ane asu ahambo süngururü-rundeimbi' ai yang'ri' hafomo ahambo-so tüküme'fund'. Raniyomo asu ai düduyafu hoafiyomondühi' yahomoya, "Se y'hoefimbo hoafiyaf'muni' nün'gu-s'imboani' rani'-moatükuni' ra tükümand'fe? Asu n'ni'-moatükuni' boatei tükünd'feyoani' hoeimand'hu sapo se kosimboayafi' ranane asu ndeara bidif'ranambo si tüküfemboayo ranane ranahambo f'fir'nd'humboyefi'?" mehomondamboyu. ⁴ Raniyu asu Sisas ai simbor' hoafiyuhü yahuya, "Awi se hibadümbo nindou ai s'hamumbo wos'hoafori' hoaf'ndeimboyei. ⁵ Nga nindou af'nd' ai tükündafu wand' ndür' dükandu hoaf'nd'mondühi' animboya, 'Ro nda Krais-anah'!' mb'simondühi' animbo ai nindou af'nd' ranaheimbo wos'hoafori' hoaf'nd'mondan' ai an'hondümbond'himboyei. ⁶ Se yifiar' hoaf' asu yifiar' yafui

hoafi hĩmborĩndĩmboemo. Ŋga asu se rani-moatũkuni ranahambo hĩbadũmbo, Ŋga hepũnũdafumboemo rani-mbo. Rani-moatũkuni ra tũkũndĩfemboesi, Ŋga asu rani-moatũkuni tũkefeyo ranahambo ndeara bidĩfiranambo si ane yahopoani, Ŋga awi wani. ⁷ Hifi hifi ranai simbori yifiarĩndĩmboe. Asu adũkarĩ bogori nindou mami ahandĩ nendi ranai ŋgorũ adũkarĩ bogori nindoundĩ nendi rani-babĩdĩ simbori-simborĩndĩmboemo. Hifi bidĩfirĩ rani-fihĩ sesĩ ai wanĩndohũ asu hifihe ranai tũkũndĩfendamboe. ⁸ Muŋguambo moatũkuni ra tũkefeyo ranana moani nĩmorehi ai nĩmori wakemĩndĩmbo asũbusĩ boatei asemĩndo yahurai boatei-ane tũkefeyo. ⁹ Rananĩmbo siheimbo mbundũrũndũmo tĩŋĩrĩfombĩ moatũkunambe sĩndundũrũhĩ hĩfokoandundũrĩmboemo. Rananĩmbo muŋguambo hifiĩndĩ nindou ai wandĩ sũnguna sĩhamumbo yĩboarukondũhũpurĩmboeyi. ¹⁰ Rani-sĩmboani nindou afĩndĩ ranai ahei anĩhondũmbofe hohoanĩmo ra hĩnĩŋgĩndĩhindũhĩ, asu ai ahei ŋgunĩndĩ ranaheimbo nindou amurĩ hũrũtũmbĩ nindoueyi warũhindĩhindũrũhĩ asu aheihorĩ amboani simbori yiboarukofirĩndeimboeyi. ¹¹ Rananĩmbo asu Godĩndĩ tĩkai hoafi hoafiyomorundeimbĩ nindou afĩndĩ ranai tũkũndafundũhĩ anĩmbo asu ai nindou afĩndĩ ranaheimbo wosĩhoaforĩ hoafĩndĩmondani anĩhondũmbondĩhimboeyi. ¹² Rani-fihĩ anĩmbo asu sapo moaruwai hohoanĩmo ranai afĩndĩ tũkũndĩfeyohũ nindou ŋgorũmbo hĩpoambofeihĩ ŋgusũfo pefe hohoanĩmo ranai akĩdoundĩmboe. ¹³ Ŋga asu nindou dũdi ai nĩnĩ-moatũkuni ahambo tũkefeyo ranahambo moanane yahu kĩkĩhĩramũndĩ anũngu ai ŋgu ŋgumbo bidĩfirani si tũkũfiyuambe ranana ai aboedambondĩfimbui. ¹⁴ God ŋgĩnĩndĩ hĩfandarandĩ Aboedĩ Hoafi ranahambo muŋguambo hifi ranũhĩ nindou muŋgu ranaheimbo weindahĩ bokarĩhefendũranĩ anĩmbo asu ndeara bidĩfirani si ra tũkũndĩfemboe.”

*Moaruwai hamĩndĩ moatũkuni tũkũndĩfemboe
(Mak 13:14-23; Ruk 21:20-24)*

¹⁵ “Asu moaruwai moatũkuni nĩŋgombo-mayo sũrũhoeimbĩ fondĩ ranahambo moaruwaimbondeambui ranahambo Godĩndĩ hoafi hoafiyu-randeimbĩ nindou ahandĩ ndũrĩ Danier ai wataporĩmbomarandĩ ra se hoeindumboemo. (Nindou dũdi ai ndani hoafi ra hoeifemboayu ranai hoafi ranahambo ndore fifĩrĩmbĩreandamboane.) ¹⁶ Rani-sĩmboani anĩmbo nindou dĩdĩyeyi ai Sudia hĩfambe anĩmboeyi ranai hifi wafunambo nĩmai mbĩfefeohĩndamboane. ¹⁷ Rani-sĩmboani ana sapo nindou ahandĩ worĩkĩmĩ amaru ranai ahandĩ napo worambe kurayo ranahambo hani semĩndĩmbo hĩhĩnĩŋgĩndeambui. ¹⁸ Asu nindou dũdi ai ahandĩ nũmbũrambe anũngu ranai ŋgĩrĩ ahandĩ hoearĩ masĩhendĩ ra semĩndĩmbo hĩhĩrĩndĩfi ŋgu, Ŋga wani. ¹⁹ Rani-sĩmboani nĩmorehi dĩdĩyeyi ai nĩmori furũmbayeyi-ane asu nĩmorehi nĩmori tĩtĩ simĩndeimbayeyi ranane ranaheimbo moaruwai hamĩndĩ tũkũndĩfemboe. ²⁰ Se Godĩmbo dĩdĩbafĩndĩmo rananĩmbo asu se ŋgĩrĩ afĩndĩ ŋgĩsĩharĩ tũkũfeyoambe ane asu moani nĩmarĩmbo si ranambe ane ra se ŋgĩrĩ feboundĩ! ²¹ Rani-sĩmboani tĩŋĩrĩfo afĩndĩ tũkũndĩfemboe. Horombo God ai hifi sũnũ nafĩmarandambe peyo haya ho hombo hapondani tũkefeyombe ana, moai afĩndĩ tĩŋĩrĩfo ndahurai tũkũfeyo. Ŋga sũngunambo rani simboani ana moani muŋgunambo tĩŋĩrĩfo afĩndĩ hamĩndĩ moatũkuni anĩmbo tũkũndĩfemboe. Asu randĩfe hayambo ra sũngunambo ana ŋgĩrĩ asũkaindo tĩŋĩrĩfo yahurai tũkũndĩfeyo. ²² Ŋga asu God ai rani-sĩmboani ranahambo bodĩfombofe kĩkĩhĩyĩmĩndĩ-koatembembonana muŋguambo nindou ranai ŋgĩrĩ aboedamboyahĩndĩ. Ŋga asu God ai muŋguambo nindou sapo ranaheimbo wandanei yahu dĩbonĩmayundũrĩ rani-mbohũndambo wambo anĩmbo asu hapondani ana God ai rani si ra awi bodĩfombonde kĩkĩhĩndamũndũmbui. ²³ Rasi-mboani nindou bidĩfirĩ ai sĩhamumbo hoafiyeyihũya, ‘Se ndũhĩ hĩmboemo, Ŋga Kraisi ana ini nda!’ mbĩsei-anane, asu ‘Ai ana ini gogu ra!’ mbĩsei-anane ra se nindou ranahei hoafi anĩhondũmbo-ndundũrĩmboemo. ²⁴ Nĩmboe sapo nindou bidĩfirĩ ai tũkũyafundũhĩ wosĩhoaforĩ hoafĩndĩmondũhĩya, ‘Ro Kraisi-anahi,’ asu ‘Ro Godĩndĩ hoafi hoafiyarĩhandeimbĩ nindou-anahi,’ mbĩsimbo-memo. Asu ai hepũnĩfeimbĩ moatũkuni

nafuindimondühi ranipooanimo nginindi nafuimbo ratupuri ratupurindimboemo. Ai nindou sapo God wandanei mehu ranaheimbo amboani ndahurimndefimbo mbisimboemo, nga ngirindimo. ²⁵ Ranimoatükuni ranahambo ro horombonamborithe hoafimehapurane, nga se ranahambo himborindimo. ²⁶ Asu nindou ai randihi hoafindeihya, 'Hoeirih, Krais-mayu ranai ana nimi wohi furikoate-reandi hifuhani anüngu,' mbiseiani asu se ranini ngomboemo, nga wani. Asu nindou ai randihi hoafindeihya, 'Aiana dibo ndanambe ndanüngu nda,' mbiseiani wani asu se ranahambo anihondumbondumboemo, nga wani. ²⁷ Nga Nindou Hondü ranai ana, sapo wabürüsi sünü mungu ranifih hifhamindi süfuanpoedi ngu hafuani si boakiboadeamboe yahurai-animbo nindou himboahü tükündifimbui. ²⁸ Sapo nahanühayo nindou ai yifiyo haya yifi nimoko ranai moanambühi engoro ana, ranühi koahoeimbi ranai hei gugurhinduhanei."

*Nindou Hondü*ndi kosimbo si
(Mak 13:24-27; Ruk 21:25-28)

²⁹ "Rani tñirifombü moatükuni si ranai ndeara muḡundoani animbo nimehünu, hifhamindi ai nimbiranjinderühi asu amoamo ai ngiri sindu.

Mupui ai sünambeahindi firibadiyiboai pütapindowohü

asu muḡuambo nginindi moatükuni sünambe anigo ranai fifimindimboe.

Aisaia 13:10; 34:4

³⁰ Ranisimboani animbo Nindou Hondü ai tüküfembo nafuimbo moatükuni ranai sünambe weindahi tükündifemboe. Asu hifi ndanühündambo muḡuambo sirihündi nindou ranai arasiranndeimboyei. Asu Nindou Hondü ai sünambeahindi mburüḡgaiwami nungumbo ahandi nginindi asu adükar himboamupuimbo-randeimbi moatükuni ndemündü haya ra dibonde kuduani ranahambo hoeindihimboyei.

³¹ Rananimbo fufuñi afindi ranai hoafindimboe. Rananimbo asu ai ahandi sünambeahindi nendi ranhamumbo yimbuyimbu hifi ra himboranipoedi nindou muḡu God ai wandanei mehu gugurifendürimbohünda koandihapura ngomboemo."

Hoandasüfo nimindi ranahambo yamundife hoafi

(Mak 13:28-31; Ruk 21:29-33)

³² "Asu se hoandasüfo nimindi türüfoarundühi hohoanimondimo. Rani nimi ranai ahandi düdüdü ranifih hoehoai tütükyohü emündü aforo ana, se fifirundi sapo ranana ndeara hoemboane. ³³ Mami rani-süḡumbo animbo asu se hoeindundani muḡuambo rani moatükuni ranai tükündifeyoani hoeindundühi rananimbo se Nindou Hondü ai ngiri amitata kudu, nga yipur kmani anüngu, ra fifirindumboemo.

³⁴ Ro sïhamumbo anihondümboanahi hoafehapur nda. Bidifiri nindou hifi ndanühi animboei yifihai-koateayei-ambe animbo rani-moatükuni ranai tükündifemboe.

³⁵ Sünü hifi ranai ana awarindihoeimboe, nga asu wandi hoafi ranana ngiri awandihoyo, nga wani."

Nindou mami aiamboani moai Adükar ai tüküfembo si ra fifireandi

(Mak 13:32-37; Ruk 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Nga asu Nindou Hondü ai tüküfembo si raninambo nindou mamai-amboani moai fifireandi. Asu rani si tüküfemboayo ra sünambeahindi nendanemo asu Nimori aiani ra moai fifirundi. Nga moani Afindi ai yangirani rani-moatükuni ranahambo fifireamboayu. ³⁷ Nindou Hondü ranai tüküfembo si ranana Noa nunguambe ra simboani nahuraindimboe. ³⁸ Sapo horombo hohoambu ai tüküfe-koateyoambe rani-simboani ra nindou ai moani sesi sahüsi hoe simindei asu nimorehi nindowenihi anamindühiyahi heimbo bidifirani hondü ranambe Noa ai botambe aboeda kamefuendi. ³⁹ Rani-simboani ra nindou ranai rani-moatükuni tüküfemboayo ranahambo moai fifirihindi, nga ai moani siri mbirowohi ratupuriyeyi hei-ane asu hohoambu ranai tüküfehü aheimbo pare gogomaramindindüri. Moani yahurai-animbo süḡguna Nindou Hondü ai tüküfiyuambe tükündifemboe. ⁴⁰ Rani-simboani ana nindou

yimbu ai nūmbūrambe ratūpurīndafandūhī nīmbafandani anīmbo, nindou ŋgorūmbo nderūmūdūhī asu ŋgorū ai moanī rande bodīboadirani nūngumbui. ⁴¹ Nīmōrehī yimbu ai mbanī hīrīndafihī nīmbafeani anīmbo asu ŋgorūmbo ndemūnduanī asu ŋgorū ai moanī rande bodīboadeandani nīngomoe. ⁴² Awi se hībadūmbo nīngomo, ŋga nīnī-sīmboanīyo sīhamundī Adūkarī ai tūkūfemboayu ra se moai fīfīrūndī. ⁴³ Awi se randu hohoanīmondīmo. Worī aharambūrīyu haya hūmbuhūnī nindou ai nīnī-sīmboanīyu ahandī worambe hūmbuhūnīmbo tūkūfemboayu ra fīfīrareandī ana, nindou ranai ŋgīrī apu. Ŋga ai hūmbuhūnī nindou worambe tūkūndūfimbui mbūsū haya yanḡgīrī gūnde nīmandū ŋgumbui. ⁴⁴ Ranīmbohūndambo anīmbo se-amboanī muḡguambo si aho ra hībadūndūhī nafīndūndūmo nīmandīmo. Ŋga Nindou Hondū ranai tūkūfembo ranahambo se mītanīrūndūmo houmbo hīdībo-hīdīboyomondambeanīmbo moanī ai sūmbūndamūdū tūkūndūfimbui.”

Nindou ratūpurīyafanīrīnandeimbī aboedī asu moaruwai ranahafandī kafoefe hoafī (Ruk 12:42-46)

⁴⁵ “Asu dūdi ratūpurīyu-randeimbī kaoworī hohoanīmo-koate dīdīboadīre-randeimbī fīfīreandeimbī nindouayua? Nindou ranai ana sapo ahandī bogorī nindou-mayu ranai ahamboya, ‘Se nindou ratūpurīyomo-rundeimbī bīdīfīrī-memo ranahamumbo hībadapurī,’ yahu haya kafoarīrī hīnīngīmarīrī ranani sapo ai ahamumbo sesī segopurīmbo sīmboanī yībobofo segopurīmbohūnda. ⁴⁶ Nindou ranahandī bogorī nindou ai worambe tūkūfī hoeiriranī asu nindou-mayu ranai sapo ahandī bogorī nindou ai refembo hoafīmayu sūḡgu rawareandī ranana nindou ranai moanī hīhīfī-hīhīfīmbiyuwamboane! ⁴⁷ Ro nda sīhamumbo anīhondūmboanahī hoafehapurī, bogorī nindou ranai nindou ranahambo ahandī muḡguambo moatūkunī ranahambo hīfandīmbo bogorīmbondirī hīnīngīndirūmbui. ⁴⁸ Ŋga asu nindou ranai, moaruwai ratūpurīyu-randeimbī nindouayu ana, asu ai ahandī fimbo rande hoafīnduhū anīmboya, Wandī bogorī nindou ai ŋgīrī awi nīmai tūkūndūfīyu mbūsūmbui. ⁴⁹ Rananīmbo asu ai ahandī mamī ratūpurīyomo-rundeimbī-memo ranahamumbo piyu haya bubuhāindūpurūhī asu sesī dedū wakīndeandūhī bia ra ndūmūdī, nindou bia sīmīndīmo-rundeimbī ranī-babīdī hoanḡguhū rarandu wakīndeambui. ⁵⁰ Rananīmbo asu mamī sīmboanī sapo ratūpurīyu-randeimbī-mayu ranai ahandī bogorī nindou ranai tūkūfemboayu ra mītanīramūdū haya hīdībo-hīdīboyuambe anīmbo tūkūndūfimbui. ⁵¹ Rananīmbo asu ahandī bogorī nindou ai ahambo kībōdīrīndirī mbunda asu nindou wosīhoafōrī hoafīyeimbī ranambendīrīmbui. Rananīmbo asu ai ranambendīfihī heindūhī yahafī sīsīnderīmboe.”

25

Yihoarīfamborī 10 ranahei kafoefe hoafī

¹ “Ranī-sīmboanī ana God ŋgīnīndī sūnambe hīfandarandī ra ndahurāi anīmbo tūkūndūfemboe. Mamīmbo yihoarīfamborī 10 ranai nindou mamī nīmōrehī semūdū haya masūfuwa asu ai ahei ram hai ra fufurūhūmūdī hehī ahambo nafīnī nāfoarīfīho fīhambo mahei. ² Hondahūyahindeimbī-mayei (5) ranai moanī hohoanīmo-koateyei, ŋga asu ŋgorū hondahūyahindeimbī-mayei (5) ranai aboedī fīfīrīhindeimbīyei. ³ Sapō nīmōrehī hohoanīmo-koate-mayei ranai ahei ram ra sahūmūdī, ŋga asu moai ram hoe bīdīfīrī fūhūmūdī. ⁴ Ŋga asu nīmōrehī dīboadīre fīfīrīhindeimbī-mayei ranai ahei hoe hīpīrī-mayo ranambe hoe fūhūmūdīhī ahei ram dīboadorīhī masahūmūdī. ⁵ Ranīyei asu sapō nindou nīmōrehī semūdūmbī-mayu ranai nīmai tūkūfē-koatemayuwamboyei asu aheimbo yapombo hīmbo-marandūramboyei moanī rarīhī yapombo boarīhehī hehī kurīmayei. ⁶ Ranīyo hombo nīmōmbī mbūsūmondūhī nindou mamī ranai mīḡḡyowuhū yahuya, ‘Sapō nindou nīmōrehī semūdūmbī-mayu ana nda! Ŋga asu se ahambo sūhūsi nāfoarīhorī fīhīrīhorīmīndei!’ mehu. ⁷ Ranīyei nīmōrehī-mayei ranai muḡgu botīyahindūhī

ahei ram hai ra yimundifembo didibo domafandihündi. ⁸ Raniyei asu nimorehi hohoanimo-koateyeimbi-maye ranai nimorehi aboedi fifirihindeimbi-maye ranai hoafiyehü seiya, 'Awi se yihoeimbo ndühi sihei-mayo hoe bidifiri fuissehi, nga yihoei ana hümaraso,' maseiamboyei. ⁹ Asu nimorehi aboedi fifirihindeimbi ranai hoafiyehü seiya, 'Yowan, ngiri ndehundi. Hoe ndanana sheimboane asu yihoeimboane ra ngiri simongoründamindimunt. Nga awi hihirindahi ngei stoa worambeahindi se-amboani sheipoanimo pemindei,' masahündüramboyei. ¹⁰ Asu raniyei hohoanimo-koate nimorehi-maye ranai stoanambo hoe pemimbo hihiriyahi mbahei nou ranambo amongonimbo nindou nimorehi semündümbi-mayu ranai tüküme fiyu. Raniyei asu hondahüyahindeimbi nimorehi nafirihümündimbü-maye ranai nimorehi semindimbo sesesi fondi-mayo ranambe nindou-mayu rani-babidi kefoehi mahüsi. Raniyo asu ranambe kefoefe hombo yipuri ra pamaiaro. ¹¹ Raniyei asu süngunambo hondahüyahindeimbi nimorehi bidifiri-maye ranai tüküme hindi. Raniyei asu ai rarihi puküna hoafiyehü seiya, 'Adükari, Adükari, se yihoeimbo yipuri sübüdühawamunt digifo,' sei hoafimaye. ¹² Raniyu asu nindou ranai simbori aheimo hoafiyundürihi yahuya, 'Ro sheimbo anihondümboanahi hoafayahi, se ngiri keboehindi, nga roana moai sheimbo fifirihari,' mehundüri." ¹³ Sisas ai ndeara hoafi moendireandühi yahuya, "Awi se hibadumbo, nga moai se Nindou Hondü ai tüküfembo si ane asu rani simboanane ra fifirundi," mehu.

*Nindou ngimi ratüpuriyomorundeimbi ranahamundi kafeefe hoafi
(Ruk 19:11-27)*

¹⁴ Sisas ai asüka hoafiyuhü yahuya, "Rani si tüküfe simboani ranana ndahurai-ane. Mami simboani nindou mami ai ahandi wori ra hinngife hefe ngörü hifina hombo mehu. Raniyu asu ai ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi ahamumbo mborai yahupuri mbura ahandi munguambo moatükunt ahamundi warambe hinngimareandi. ¹⁵ Nindou-mayu ranai ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi ranahamundi ngusüfo nginindi küru hohoanimoemo rani simogodühi kak hoari ra ahamumbo yibobore yimumareapuri. Nindou ngörumbo 5,000 kak hoari sagado. Ngörumbo 2,000 kak hoari sagado. Asu ngörü-mayu ranahambo 1,000 kak hoari ra sagado marandi. Raniyu asu ai ahamumbo yare hinngiareapuri haya ngörünamefiyu. ¹⁶ Ratüpuriyu-randeimbi nindou sapo 5,000 kak hoari masemündu-mayu ranai nimehünou kak ranambo kak semindi ratüpurambe shai haya ratüpuriyuhü rani-fihindi 5,000 asükaiyu raniwami masemündu. ¹⁷ Asu mami yahurai safi nindou sapo 2,000 kak hoari masemündu-mayu ranai kak rani-fihindi 2,000 asükaiyu raniwami masemündu. ¹⁸ Nga asu nindou sapo 1,000 masemündu-mayu ranai ahandi bogorindi kak ra semündu hu hifambe kakirihai mbura hifambe dibo samboare hinngimareandi. ¹⁹ Nindou ranahamundi bogori-mayu ranai nguni hu gedühi nungu nungumbo asu ai ngoafina hihirifi hu tüküme fiyu. Raniyu asu ai ahandi kak nindumbo yibobomareapuri-mayo ranahambo nindou rani babidimbo hoafi dibo adondihapuri yahu haya. ²⁰ Nindou 5,000 kak masemündu-mayu ranai tüküfi ahandi bogori nindou-mayu ranahambo 5,000 ngörü-mayo ra masagado. Asu ai ranahambo hoafiyundühi yahuya, 'Adükari, se wambo 5,000 kak masowandiri, nga awi se nda hoeiro. 5,000 kak-mayo se masawandiri rani-fihindi ro ngörü 5,000 kak masahamindih nda,' mehuamboyu. ²¹ Asu ahandi bogori nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, 'Se aboedi hamindi ramarowandi. Seana aboedi asu anihondumbo hondü ratüpuriyafi-randeimbanafi. Seana moani akidou moatükunt dibo adiro-randeimbanafi. Nga asu raniambohündambo animbo hapondani ana shambo ro adükari moatükunt hifandimbo amboani bogorimbondihe hinngindihani nimboyah. Asu se mborai sühüfi ranahambo rodibo hihifi-hihifinde,' mehundo. ²² Raniyu asu nindou 2,000 kak masemündu-mayu raniamboani tüküfi ahandi bogori nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya,

'Adükari, se wambo 2,000 kaki masawandiri, nga awi se nda hoeiro. 2,000 kaki-mayo se masawandiri rani-fihindi ro ngorü 2,000 kaki masahamindihä nda,' mehuamboyu. ²³ Asu ahandi bogori nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, 'Se aboedi hamindi ramarowandi. Seana aboedi asu anihondumbo hondü ratüpuriyafirandeimbanafi. Seana moani akidou moatükuni diboadi-ro-randeimbanafi. Nga asu ranimbohündambo animbo hapondani ana shambo ro adükari moatükuni hifandimbo amboani bogorimbondithe hiniinginditheaninimboyahi. Asu se mborai sühüfi ranahambo rodibo hihifi-hihifinde,' mehundo. ²⁴ Raniyu asu nindou 1,000 kaki masemündu-mayu ranai-amboani tüküfi bogori nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, 'Adükari, ro shambo fifiritheaninimboanahi. Seana nindou awi himboari handini-yafeimbi nginindi hamindanafi. Seana nine-moatükuni se hifitrowandeimbi-hündiyopoani nümbürambeahindi sesi ra yimungurandifi arandi. Asu nindou amuri ai nini-moatükuni mangiriyo bubufoarhindeimbihündane seana sesi ra guguro arandi. ²⁵ Ranimboyahi asu ro shambo yihimbombo shafi kaki ra sahamindi ha hifambe kakirihä dibo masamboaritheandi. Shafi munguambo kaki ini nda, nga se rando hoeindowandi,' mehundo-amboyu. ²⁶ Asu ahandi bogori nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, 'Awi se ana ratüpuriyafirandeimbi nindou moaruwai, ratüpurikoate yiboaruko yiboaruko-yafeimbi nindouanafi. Nindou ngorü ai ratüpuriyumbü ranahandi ro sesi yimungurahamindi asu nindou ai nine ahuri buburandeimbi ranahandambohündi ro sesi ra yimungurithamindi gugurithe arithandi ranahambo awi se wambo ndoro fifiriwandirimbo-wamboayafi? ²⁷ Asu awi refe anasi, se kaki wandi ra sapo kaki shife arandi worambe shioefani animbo, asu ro tükündaheandühi amboani kaki bidifiri raniwami nandithe ndahamindimbohündisi. ²⁸ Haponda ahandi warambeahindi kaki ra ndowandümo mbundu nindou sapo 5,000 kakümbi-mayu ranahambo dabudo. ²⁹ Nga ai sapo nine-moatükuni simongorimaramündu ranifihä bidifiri pandeamboe. Nga asu nindou düdi ai nini-moatükuniyo ranahambo wanayu ana, asu ai nini-moatükuniyo ai akidou asihendi ra ahandi-mayo mungu fufuimindimboane. ³⁰ Nga yiboaruko-yiboarukoyumbü nindou ranahambo weindani hondü nimbi nimarombe pinduwurü. Rananimbo ai ranambe nmandumbo heinduhü yahafi sisinderimboe,' " mehu.

Nindou Hondü ai munguambo nindou ranaheimbo yibobondearümbui

³¹ "Süngunambo Nindou Hondü ranai bogorimbondüfi tükündüfihü ahandi sünambeahindi nendi rani-babidimbo ana, asu ai ahandi munguambo moatükuni hifandimbo ninari fondi raniwami nmandümbui. ³² Rananimbo asu munguambo hifi rani-hündambo nindou ranai ahandi hangifohü gugurindearümbui. Rananimbo asu nindou ranaheimbo sapo sipsip hifandirandeimbi nindou sipsip ngorünini yibobore asu meme ngorünini yibobore arandi nou rande yimbumbonde yibobondearümbui. ³³ Randeandühi animbo ai sipsip ahandi wari hondüni hiniingindearühi asu meme ahandi wari kadüdanä hiniingindearümbui. ³⁴ Rananimbo asu Bogori nindou ai nindou ahandi wari hondüni amarei ranaheimbo hoafindundürühi animboya, 'Se ana shheimbo wandi Ape ai aboedi-aboedimareandürane, nga se mborai sühüsi. Rananimbo asu se sühüsi God nginindi hifandirandi ranahambo sapo wandi Ape ai shheimbo semindimbo horombo hifi sünü hapoadumbo simboriyoambe raraore nafiramündü masihendi ra sahümündi. ³⁵ Sapo ro wembomboyahani asu se wambo sesi masehindiri. Ro amindanijomboyahani asu se wambo hoe simindimbo masehindiri. Ro nindou amuri tüküyaheandani asu se wambo sahümündihündiri shhei worinimarhindiri. ³⁶ Ro hoeari-koate nimboahani asu se wambo hoearinambo yihurumarhindiri. Ro angünümboyahani asu se wambo hifandimarhindiri. Ro karabusambe nimboahani asu se wambo hei wakimafoarhindiri. Ro hoeari napo-koateyahani se wambo hoearinambo wandi fi yihurumarhindiri,' mehu. ³⁷ Nindou mbumündi-mayei ranai ahambo simbori hoafindahindowohü animboya, 'Adükari, nungu-sümboaniyo shambo hoeirihunina

wembombomefa sesi masahunini, asu sihambo hoeirihunina amindanijombomefa hoe simindimbo mafuihunini ra? ³⁸ Nüngu-simboaniyo ro sihambo hoeirihunina nindou amurimboyafo tüküyafoanda sahumindefinini yihoefti worinirihunini, asu hoeari-koateyafani hoeari yihurumarihunina? ³⁹ Asu nüngu-simboaniyo ro sihambo hoeirihunina angünümboyafit asu karabusambe nimbafit randanit ro hefti wakimafoarihunina? mbiseimboyei. ⁴⁰ Asu Bogorit nindou ai aheimbo simbori hoafinduhü animboya, 'Ro siheimbo anihondumbo-anahit hoafayahandürit, nine-moatükunü se moanit ndürit-koateyeimbü nindou wandit ranahambo se ramarihindit ranana wambo rihündirit rarihi marihündirit!' mbüsümbui.

⁴¹ Rananimbo asu ai nindou ahandit warit kadüdanit animboei ranaheimbo hoafindundürühit animboya, 'Se awarihesindeimbü nindou-anei. Andai se wambo hininngirihindirit ragu ngei! Seana hai moanit yare koadürümbo horoweimbü God ai didiboadore nafamündü Satan asu ahandit nendit ranahamumbo hininngimareandit ranambe ngei! ⁴² Sapo ro wembomboyahani ra se moai wambo sesi sehindirit. Ro amindanijomboyahani se moai wambo hoe simindimbo sehindirit. ⁴³ Ro nindou amurimboyahe heheya tüküyahindanit se moai wambo sahümündi-hündirit sihei worinirihindirit. Ro hoeari-koate nimboahani se moai wambo hoearinambo yihururihindirit. Ro angünümboya, karabusambe nimboaha raraorihanda se moai wambo farihelihindirit rihündit,' mbüsümbui. ⁴⁴ Asu ai-amboani simbori ahambo hoafindahindowohü animboya, 'Adükari, nüngu-simboaniyo ro sihambo hoeirihuninani se wembomboyafit, hoeimbo amindanijomboyafit, nindou amurimboyafo tüküyafo, hoeari-koate nimbafit, angünümboyafit asu karabusambe nimbafani ro sihambo farihelufeni-koatemayefa?' mbiseimboyei. ⁴⁵ Asu Bogorit nindou ai aheimbo simbori hoafinduhü animboya, 'Ro siheimbo anihondumbo-anahit hoafehandürit, se sapo moanit ndürit-koateyeimbü nindou wandit ranaheimbo farihelendürümbo moi ase i ranana asu se wambo amboani farihelendürümbo moi seihane!' mbüsümbui. ⁴⁶ Rananimbo asu nindou ndanai koadürümbo koadürümbo tinirifo adükari ninngoweimbü ranambe mbihai-amboane, nga asu nindou aboedit mbumundi-mayei ranai-animbo yangirit koadürümbo koadürümbo ninngoweimbü ranambe mbihai-amboane," mehu.

26

Suda-yafe bogorit nindou ai Sisasimbo hifokoefimbo hoafit fifirimarundi

(Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53)

¹ Sisai ranit yamundife hoafit ra moendireanduhit asu ahandit süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühit yahuya, ² "Se fifirumboanemo, nga awi asoungu God Israer aboedambomareandit hohoanmombo Si (Pasofa) tükündifemboe. Asu sesi sesimbo si ranambe animbo Nindou Hondü ranahambo hürütümbü nindou-yomondit warihündifimbui ahambo hifokoefimbo-hündambo nimifihit tikondüründimo pandüwurimboemo," mehupurit. ³ Raniyomo asu Godimbo sihou-rundeimbü bogorit nindouyomo, asu Suda-yafe bogorit nindouyomo ranai bogorit hondü nindou Godimbo sesi shai-randeimbü ahandit ndürit Kaifas ranahandit adükari worambe mamit gugurimefundit. ⁴ Raniyomo asu ai Sisasimbo dibo kikihiyimündit hefti hifokoefimbo yahomo houmbo hoafit ra fifirimarundi. ⁵ Asu ai yaru hoafiyomonduhit yahomoya, "Rani-moatükunü ra nindou afindit fandife sesesambe ana refepoani, nga asu nindou afindit ranai hoafit afindafindideihit ngoafit moaruwaimbo-ndithimboyei," mehomu.

Betani ngoafithü nimorehit mamit ranai Sisasindiwami fisinjarümbü moatükunü kamareando

(Mak 14:3-9; Son 12:1-8)

⁶ Mamit, Betani ngoafithü Sisai Saimonindit worambe mamaru. Nindou ranai horombo mimanitho masimeiyu haya mamaru. ⁷ Sisai nindou ranahandit worambe sesühit nimaruanenimorehit mamit ranai ahambo sowana tüküme Feyo. Ai nimoehi hitrambe sanda aboedit fisinjarümbü kakit afindifihit semindit-weimbihündit ra

semĩndĩ haya tũkũmefeyo. Raniyo asu Sisas ai sesĩ fondĩ-mayo raniĩkĩmĩ nĩmaruambe ai sanda ra ahandĩ mbiro wafuambe kamareando. ⁸ Raniyomo asu Sisasĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ ai rani-moatũkuni ramareandĩ raniĩmbo hoeiru houmbo ngĩnĩndĩ hoafiyomondũhĩ dũduyafundũhĩ yahomoya “Nĩmboe nĩmorehĩ ndanai sanda nda yatĩkĩrĩ-yatĩkĩrĩra wakareandĩ? ⁹ Awi sanda ndanana kakĩ adũkarĩfihĩ anĩmbo koarĩhefihĩ kakĩ semĩndĩ mburumbo nindou napo-koate-mayei ranaheimbo kakĩ ra saimboyosĩ,” mehomu. ¹⁰ Sisas ai fĩfĩreandĩ ahambo sũngururũ-rundeimbĩ ai nĩnĩmboe hoafĩmemo raniĩmbo ra. Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurũhĩ yahuya, “Se ra nĩmboe nĩmorehĩ ndanahambo moaruwaimboarundĩ rana? Ai ana moanĩ sĩmbamĩndĩ hamĩndĩ moatũkuniyo wambo ramareandĩ rananasĩ. ¹¹ Nindou napo-koateyeimbĩ ranai ana se babĩdĩ muĩguambo si ra nĩboadeimboyei, ũga asu roana ngĩrĩ se-babĩdĩmbo muĩguambo si ra nĩmboahĩ. ¹² Aiana sanda raniyo wandĩwamĩ kamareandĩ sapo wambo samboefendĩrimbo dĩdĩboadoreandũhĩ. ¹³ Haponda ro sĩhamumbo anĩhondũmbo-anahĩ nda hoafehapurĩ, muĩguambo hĩfĩ ndanũhĩ nĩnĩ ũgoafĩhũyo Godĩndĩ hoafĩ ra wataporĩmboayo ana, nĩne-moatũkuni ai wambo ramareandĩ ra ahandĩ hoafombohũnda wataporĩmbondũhĩ-ndũhĩmboyei,” mehu.

*Sudas ai Sisasĩmbo bogorĩ nindouyomondĩ warũhĩndĩhinĩmboyahĩ mehu
(Mak 14:10-11; Ruk 22:3-6)*

¹⁴⁻¹⁵ Raniyu asu Sisasĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ nindou mamĩ ahandĩ ndũrĩ Sudas Iskariot ai Godĩmbo sĩhourundeimbĩ nindou bogorĩ-memo ranahamumbo sowana hũfu dũdufipurũhĩ yahuya, “Se wambo nĩnĩ-moatũkuni mandaundĩrĩ ro Sisasĩmbo sĩhamundĩ warũhĩ yirũmondĩhinanĩ rana?” mehupuramboemo. Raniyomo asu ai ahambo kakĩ hoarĩ 30 ra tapuiyafu masabudo. ¹⁶ Raniyu rani-sĩmboanĩ piyu haya Sudas ai Sisasĩmbo ahamundĩ warũhĩ yirũmofi hohoanĩmo tũmarandĩ.

*Sisas ai ahambo sũngururũrundeimbĩ babĩdĩ sesesĩ sesĩ ra masowasũmo
(Mak 14:12-21; Ruk 22:7-14; Son 13:21-30)*

¹⁷ Adũkarĩ si bret yis pefe-koate weaĩngurũhĩ tũkũfeyoambe rani sĩmboanĩ Sisasĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ ai tũkũyafu ahambo dũdururũhĩ yahomoya, “Nahanĩnĩyo sesesĩ sesĩ ra ro sĩhambo dĩdĩboadofembo se hohoanĩmoayafa?” mehomondamboyu. ¹⁸ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurũhĩ yahuya, “Ũgoafĩ adũkarĩ ranũhĩ anĩmbo ũgomo, nindou mamĩ ranahambo hoafĩndĩmondũhĩ anĩmboya, ‘Nindou yamunde-randeimbĩ ai yare hoafiyuhũ-randeimbĩ ai yare hoafiyuhũ yahuya, “Wandĩ si ndeara tũkũfemboane, ũga ro wambo sũngururũrũ-rundeimbĩ babĩdĩ sĩhafĩ worambe Pasofa sesesĩndefo sefĩmboanefĩ,” ’ mbĩsĩmo,” mehupurĩ. ¹⁹ Ahandĩ sũngururũ-rundeimbĩ-memo ranai moanĩ mamĩ Sisas ai hoafĩmayupurĩ sũngu sapo sesĩ ra dĩdĩboadomarundĩ. ²⁰ Ndeara nĩmbambe Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩ 12-memo rani-babĩdĩ sowasũmondũhĩ mamarĩmo. ²¹ Sesambe Sisas hoafiyuhũ yahuya, “Ro sĩhamumbo anĩhondũmbo-anahĩ hoafehapurĩ nda. Sehũndĩ mamĩ ai wambo hũrũtũmbĩ-yomondĩ warũhĩ yirũmondandĩrĩmbui,” mehuamboemo. ²² Ahandĩ sũngururũ-rundeimbĩ ranai rani hoafĩ ra hĩmborĩyomo houmbo ũgusũfoambe afĩndĩ hohoanĩmorapurũhĩ asu ahambo ũgorũ ai dũdufe, ũgorũ ai dũdufeyomondũhĩ yahomoya, “Adũkarĩ, royahĩ? royahĩ?” memo. ²³ Raniyu asu Sisas ai sĩmborĩ hoafiyupurũhĩ yahuya, “Nindou mamĩ wakĩrĩhu nĩmarefĩmbo bret hĩpĩrĩ mamĩ ranambe foare haya asesu ranai-anĩmbo wambo nindou hũrũtũmbĩ-yomondĩ warũhĩ yirũmondandĩrĩmbui. ²⁴ Baibor ai Nindou Hondũ ranahambo hoafĩmayo sũngu ai yĩfĩndũmbui. Hĩpoanĩmboembou ani nindou dũdi ai Nindou Hondũ ahambo nindou hũrũtũmbĩ-yomondĩ warũhĩ yirũmoarirĩ. Nindou ranai ana nĩmboe hondĩ ai wakĩmarĩmĩndo, ũga ambemboyu!” mehupurĩ. ²⁵ Sudas sapo ai ahambo nindou hũrũtũmbĩ-yomondĩ warũhĩ yirũmorireimbĩ-mayu ranai hoafĩ karĩhoeihũ ahambo dũdururũhĩ yahuya, “Nindou yamundo-randeimbĩ, awi se yaro hohoanĩmoyafũhĩ

rombayahi safimboyafi?" mehundo-amboyu. Asu Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahundoya, "I sapo se hoafimayafi mbisesi," mehu.

Adükar indî sesi Sisas ahandi hoari süngururündeimbo masagapuri
(Mak 14:22-26; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²⁶ Ai mamî sowasümondühi nîmarîmombo Sisas ai bret bidifiri ra semündü Godimbo hihifiruri didibafifi mbura hifitire haya ahambo süngururü-rundeimbi ranahamumbo sagapurühi yahuya, "Ndanana wandi fi safane, nga sowandümo mburu sowasümo," mehupuri. ²⁷ Raniyu ai asükaiyu hipiri ra semündü haya Godimbo hihifiruri mbura sagapurühi yahuya, "Muḅguambo se hipiri ndanambe ndimindimo. ²⁸ Ndanana wandi horane, sapo Godindi hoafi femindi sihefe ḅginemindimbo moatükunane. Wandi hori ra nindou afindi ahei moaruwai hohoanimo-ambeahindi aboedambo-fembohünda kamefoendane. ²⁹ Ro nda shamumbo hoafehapuri, ro wain hoe nda ḅgiri asükainda ndimindihî, nga awi nga ḅgambo wandi Ape ḅginindi hifandirandi ranambeyahi animbo ro simbori wain hoe ra se-babidimbo ndimindimboyahi," mehu. ³⁰ Raniyomo asu ai herü mamî herüyomo mburu Orif nîmî wafunambo mahafomo.

Sisas ai Pitamboya, Ro moai ahambo fifirihini mbüsümbui, mehu
(Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)

³¹ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, "Ndani nimbokoani ana muḅguambo se wambohündambo shamundi anihondümbofe hohoanimo hiniḅgindumboemo. Sapo Baibor ai yare hoafiyowohü yahoya, 'Ro sipsip hifandira-randeimbi nindou ranahambo hifokoandihinani animbo asu sipsip ranai buküründeî wakindihimboyei,' *Sekaraia 13:7* meho süḅgu. ³² Nga asu süḅgunambo ro yangiri botindahe heheambo ana, Gariri hifinambo shamundi wagabe ro boatei ḅgümboyahi," mehupuri. ³³ Raniyu Pita ai hoafi karthoeihü Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, "Muḅguambo nindou shambohünda ahamundi anihondümbofe hohoanimo hiniḅgarundi amboani asu roana ḅgiri wandi anihondümbofe hohoanimo hiniḅginditheandi," mehundo. ³⁴ Asu Sisas ai Pitambo hoafiyundühi yahuya, "Pita, ro nda shambo anihondümboanahi hoafehanini, nimbokoani kakaro ai hoafi-koateayuambe animbo se rando hoafindafühi animbo ḅgimimbo 'Ro moai Sisasimbo fifirihini,' mbisamboayafi," mehundo. ³⁵ Raniyu Pita ai simbori hoafiyundühi yahuya, "Ro sedibo yifayahi amboani i ambe, nga asu ro ḅgiri randihe yahurai hoafindahî," mehu. Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo muḅgu amboani maru Pita hoafimayu süḅgu yaru hoafimemo.

Sisas ai Getsemanihî Godimbo didibafimayu
(Mak 14:32-42; Ruk 22:39-46)

³⁶ Raniyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi nîmî nûmbürî mamî Getsemanihî hifomo tüküyafundühi hoafiyupurühi yahuya, "Awi se ndanühi nîmandîmondani animbo asu ro gogu ranühi nga Godimbo didibafinda," mehupuri. ³⁷ Ai Pita Sebedindi nîmorî yimbuyafani ahamumbo sepurümündî haya mahu. Raniyu Sisas ai rani-simboani ḅgusüfo afindi hohoanîmoyuhü asu ahambo afindi ḅgusüfoambe moaruwaimariri. ³⁸ Raniyu asu ai hoafiyupurühi yahuya, "Afindi hohoanimo wandi ḅgusüfoambe amaro ranai afindi hamindi tüküfendîrühane asu ai wambo borife pefendîrimbo yangirayo. Nga awi se ndanühi nîmandîmombo ro-babidimbo moani himboari yangiri hibadundi," mehupuri. ³⁹ Raniyu asu ai akidou sühüfi hu ahandi mbiro ra hifini hifambe amofihü Godimbo didibafiyuhü yahuya, "Wandi Ape, nungurihî refemboayo ana, moani yahurai tihirifombü hipiri wandi waminindi ra sowandifi raguanaboro! Nga asu rani-moatükuni refembo ra ro randihea sambo hohoanîmoyahühi-yahipoani, nga moani se hohoanîmoayafi süḅgu," yahu didibafimayu. ⁴⁰ Raniyu asu ai hihirifi ahambo süngururü-rundeimbi

ranahamumbo hoeireapurane ai yapomboyafu houmbo mapomo. Raniyu asu ai Pitambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou ngimi ra awi se nimboe moani bodifombo amboani robabidimbo himboari yangiri hifandühi nimari-koatememoa? ⁴¹ Se moani hibadumbo didibafindimondühi nimandimo. Rananimbo asu nine-moatükunî sîhamumbo moaruwai hohoanimo ranahambo süngu hühindeapurimboe. Sîhamundî ngüsüfio aiana refembo yaho, nga asu sîhamundî fi ranane ai awi mbosihosirayo,” mehupuri. ⁴² Asükaiyu mamimbo Sisas hu didibafihî yahuya, “Wandî Ape, tîngirifombü hîpirî ndanai wambo gübüsfoefendîri-koateyowanî, asu ro ranî-moatükunî ra asimindîhi ana, sapo se ninimboyo refembo hohoanimoayafî ranî-süngu refemboane,” mehu. ⁴³ Asükaiyu hîhîrîfi hu ahambo süngururü-rundeimbimbo hoeireapurane ai moani mapomo. Ai moai ahamundî himboari ra yangiri birîhoai niñgopuri. ⁴⁴ Raniyu asu Sisas ai asükaiyu ahamumbo yare hinîngireapuri haya ngimimbo noure mamî weangurühî hoafîmayu hoafî yahurai hoafiyuhü didibafîmayu. ⁴⁵ Asükaiyu ai ahambo süngururü-rundeimbî ranahamumbo-so tüküfi hoafiyupurühî yahuya, “Awi se moani fiharu apomondühiyomoa? Awi Nindou Hondü ranahambo moaruwai hohoanî-moyomondeimbî nindou ranahamundî warîhüfembo akimî tîfîreamboane. ⁴⁶ Botîyafu houmbo mborai ngefo. Awi se hoeiru nindou mamî ndanai wambo hürütümbî-yomondî warühî yirümoyondîrimbo ndanüngu,” mehupuri.

Sisasimbo mbumaründümo
(Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)

⁴⁷ Sisas ai waporîmborandühi nüngu ane asu Sudas, süngururü rundeimbî 12-ambeahîndî nindou mamî, ai tükümeñiyu. Godimbo sîhou-rundeimbî bogorî nindouyomo asu Suda-yafe bogoriyomo ranai nindou afîndî safî ranahamumbo koamarîhoupura pisao yihîmindî asu nimîharî adükarî ra fufuründümo houmbo Sudas babidimbo tükümeñundî. ⁴⁸ Nindou sapo Sisasimbo nindou hürütümbî-yomondî warühî yirümoñimbo-mayu ranai nindou afîndî ranahamumbo dîbo hoafî hoafiyupurühî yahuya, “Nindou ro ahambo wakîkîhîndühünanî anîmbo aiani, nga se ahambo mbundüründümo,” mehupuri. ⁴⁹ Raniyu asu nîmai Sudas ai Sisasimbo-so hüfu hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbî, karîhasî,” yahuhü wakîkîhîmarürî. ⁵⁰ Raniyu asu Sisas ai sîmborî ahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandafî, ranî-moatükunî ra se refembo asafî, nîmai raro,” mehundo. Raniyomo asu nindou afîndî ranai tüküyafu Sisasimbo mburündümo mburu kîkîhîsafî-marürîndümo. ⁵¹ Raniyu asu nindou mamî Sisas dîbo manüngu ranai sîsîrîfihîyü ahandî pisao hoearambeahîndî hüramundî nüngumboyu bogorî nindou, Kaiafas, ranahandî ratüpurîyu-randeimbîmayu ranahandî hîmbohoeari mafoafoareandî. ⁵² Raniyu Sisas ai nüngumbo ahambo hoafiyundühi yahuya, “Pisao ra se sowandîfî koadürambe sando. Nindou muñguambo düdi ai pisao asowandümo ana, asu ai pisao ranambo yîfîndîmboemo. ⁵³ Asu ro wandî Apembo wambo farîhefendîrimbohünda mîngîndahanî asu ai sünambeahîndî nendî bîdîfîrî ami 12 ngasündeapureimbî ai koarîhefemboayu ra awi se moai fîfîrowandîyo? ⁵⁴ Nga asu ranî-süngumbo ana, nüngunde sapo Baiborambe yare hoafiyowohüya, ‘Ranî-moatükunî ra moani yahurai rambîfeyo-wamboane,’ meho ra yahurai tükümandîfea?’ mehundo. ⁵⁵ Raniyu asu Sisas ai nindou afîndî ahambo mbuimündümo tükümeñundî ranahamumbo hoafiyupurühî yahuya, “Awi ro hümbühünümbî nindou meha ranîmbo wambo mbuimîndîndîrimbo se pisao asu nimîharî ra fufuründümo houmbo sîfomomboemo? Ro afîndîmbo Godîndî worambe nîmarîmbo hoafî yamundîhandürî habodî marîhandî, nga ranî-sîmboanî moai se wambo mburündümondîrî. ⁵⁶ Nga asu ranî-moatükunî ramefeyo ra Godîndî hoafî hoafiyu-randeimbî nindou ai Baiborambe randîfemboe yahu haya sürü pamareandî ranî sîmogodühîyo ramefeyo,” mehu. Asu muñgu süngururü-rundeimbî ranai Sisasimbo hinîngîrîwurî houmbo mafoarîhoemo.

Sisas ai kansîrî-yomondî himboahü tüküfi hoafî didîboadomareandî
(Mak 14:53-65; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Godimbo s̄hou-rundeimbi bogori hondü, Kaiafasiyu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbiyomo asu bogori nindouyomo ranai guguru mamühiyafu mamarimo. Raniyomo asu nindou ranai Sisasimbo mburündümo houmbo nindou guguriyafu n̄marimondühi worina sowaründümo mahomo. ⁵⁸ Pita ai ahambo süngumarür̄ hüfu, nga asu ai moai ahandi fikimi akimi papühiyiyu, nga ai Kaiafasindi wori giniri-mayo ranambe kefuoi hüfu hifandi-rundeimbi-memo rani-babidimbo mamaru. Ai nini-moatükuni Sisasimbo tükümandifendo yahu haya rani himboasafomboyu. ⁵⁹ Godimbo s̄hou-rundeimbi bogori asu muṅguambo Suda-yafe kansir ai Sisasimbo hifokoeffimbo-hündambo nindou ahambo tikefehefembo papihofifimbo kokomaruru. ⁶⁰⁻⁶¹ Nindou afindi ai tüküyafundühi Sisasimbo tikefehefe papihofifimbosi, nga asu ai moai n̄ne moaruwai hohoanimo ramareandi ra mami amboani ahambo hifokoeffembo-hünda fifirirundi. Ndeara bidifiranambo hondü nindou yimbu ai botiyafine hafani hoafiyafinandowohü safaniya, “Nindou ndanai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro Godindi wori nda biriboadihe mbundüha asu moani ngimi sihi yangiri asükainda fondihe hiningindüheamboyahü,’ mehu,” masafani. ⁶² Raniyu asu Godimbo s̄hou-rundeimbi-yomondi bogori hondü ranai botifi nüṅgumbo Sisasimbo hoafiyunduhü yahundoya, “Se moai nini hoafi simbori nindou s̄hambo papihofimarinanini ranahafanimbo hoafiyopirimbo s̄hawandiyoy?” mehundo. ⁶³ Nga asu Sisai moai nini hoafi ahambo simbori hoafiyundo, nga moani ai s̄s̄koate manüṅgu. Asükaiyu bogori nindou-mayu ranai ahambo hoafiyundühi yahuya, “God yangiri nüṅgumbü-mayu ranahandi ndürinambo ro nda s̄hambo hoafiyahanini, nga hapo se n̄moamo nda dabarifimbi hoafi simbori hoafindafi. Se Kraisi, Godindi Nimorindafühi ana, haponda hamindi yihoeffimbo hoafindafimuni,” mehundo-amboyu. ⁶⁴ Asu Sisai ahambo simbori hoafiyundühi yahuya, “Ndeara se rani hoafi ra hoafiyafomboanafi. Nga ro s̄hamumbo muṅguambo hoafehapuri nda. Ngiri amitata Nindou Hondü ranai bogorimbondüfi God muṅguambo nginindeimbi ranahandi warihondani n̄mandü asu ai mburüṅgaiwami s̄nambeahindi kudian hoeindüwurümboemo,” mehupuri. ⁶⁵ Raniyu asu bogori nindou-mayu ranai ngusüfoambe hüfirürühi ahandi hoeari ra hireandühi hoafiyuhü yahuya, “Ai Godimbo tirifoeffe hoafi hoafayu. Hapon-dani ana nindou ṅgorü ai Sisai ranahambo n̄ne hoafi hoafombo tüküfepoani, nga wani. Se ndeara ai Godimbo tirifoeffe hoafi hoafimayu ra himboriyomombo-anemo! ⁶⁶ Asu se ra ahambo nüṅguru hohoanimoyomondühiyomo-a?” mehupuramboemo. Asu ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Ai ana sapo ai hüti ramefiumbowambo yifiyumbiyuwamboane,” mehomo. ⁶⁷⁻⁶⁸ Raniyomo asu ai ahandi ngusümborambe ṅguri tifiyafundowohü bubumarür̄. Asu nindou bidifiri ai pakarhourühi hoafiyomondühi yahomoya, “Krais, se nindou düdi ai s̄hambo harayunini ranahambo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nahurai hoafindafi,” mehomo.

*Pita ai Sisasimbo Ro moai ahambo fifirihini, mehu
(Mak 14:66-72; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18, 25-27)*

⁶⁹ Pita ai weindani rani hifini ginirambe n̄maru-ane Godimbo s̄hou-rundeimbi bogori hondüdi ratüpurio-randeimbi mami ranai ahambo-so tüküfe hifo hoafiyohü yahoya, “Se-amboani Sisai Garirihündi rani dibomefoandane,” mehondoamboyu. ⁷⁰ Asu muṅguambo ahei himboahü ai wani yahuhüya, “Roana se wataporimbo arandi ranahambo moai fifirihendi,” mehu. ⁷¹ Raniyu asu ai giniri-mayo rani nafitambekimi mapenüṅgu. Raniyo asu n̄morehi ṅgorü ai hoiererühi nindou burimemo ranahamumbo hoafiyohü yahoya, “Nindou aiyu Nasaretihündi Sisai rani d̄bo manüṅgu,” meho. ⁷² Asükaiyu Pita ai wani yahumbo hoafiyuhü yahuya, “Roana haponda dabarehendi, ro nindou ranahambo ana moai fifirihini,” mehu. ⁷³ Akidou h̄hin̄ngire safoareambo nindou ranühi burimemo ranai Pitambo-so tüküfundü. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Se ana ai-babidihindi nindou-anafi. Nga s̄hafi hoafi hoafiyafiri ranai Garirihündanafi yaho weindahimareanini,” mehomo. ⁷⁴ Raniyu Pita ai dabarifihi hoafiyuhü yahuya, “Ro tikai hoafindahani

God ai wambo moaruwaimbo-mbireandira-mboane! Nga roana nindou ranahambo moai fifierihini,” mehu. Raniyo asu kakaro ranai hoafimayu. ⁷⁵ Asu Pita ai ngusüfo pumaramündu sapo nine hoafi Sisas ai ahambo hoafimeindo ranahambo. Sapo ai yare hoafiyuhü yahuya, “Kakaro ai hoafi-koateayuambe animbo se ngimimbo rando wambo hoafindafühüya, ‘Ro moai ahambo fifierihini,’ mbisamboyafi,” mehundo ranimbo. Raniyu asu Pita ai ginirambeahindi tüküfi haya afindi hamindi aran aranimayu.

27

*Pairatimbo sowana Sisasimbo sowaründümo mahifomo
(Mak 14:1; Ruk 23:1-2; Son 18:28-32)*

¹ Ndeara siambe hondü Godimbo sïhou-rundeimbi bogoriyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai Sisasimbo hifokoefimbo hoafi ra fifierimarundi. ² Raniyomo asu Sisas ahambo hüputüpurïhou sowaründümo hifomo Romi-yomondi Israer hifi hifanda-randeimbi bogori nindou ahandi ndüri Pairatindi warühimarüwuri.

*Sudas ai yifimayu
(Ratüpurï 1:18-19)*

³ Asu Sudas sapo Sisasimbo hürütürümbi nindou-yomondi warühimariri ahambo papi hoafiyu hifokoefimbo hoafi ra himborimayu. Ranimboane ngusüfoambe afindi hohoanïmoyuhü ai kaki hoari 30 ra hihire semündü hu Godimbo sïhou-rundeimbi bogoriyomo asu bogori nindouyomo ranahamumbo masagapuri. ⁴ Raniyu asu Sudas ai ahamumbo yare hoafiyuhü yahuya, “Awi ro hütïyahï moaruwai hohoanïmomayahï. Ro nindou ai ninï-moatükunïyo moaruwai refekoate ranahambo nindou hürütümbi-yomondi warühï yirümomarihinï,” mehuamboemo. Asu ai simbori ahambo hoafiyomondühï yahomoya, “Awi ro ranahambo ra nimboe mambisefiyo? Rani-moatükunï ra yïhoefi moatükunïyo, nga sïhafi moatükunï yangïrane ranana,” mehomondo. ⁵ Raniyu asu Sudas ai kaki hoari-mayo ra Godindi wori ranambe pire haya ndamefiyu. Raniyu asu ai hu wofïfihï kiarü ahandi fi ra ahandihoari hifokoamareandi. ⁶ Raniyomo asu Godimbo sïhou-rundeimbi ranai kaki pimareandi ra fufuründümo houmbo hoafiyomondühï yahomoya, “Kaki ndanana nindou hifokoamefiyu ranahandi hori takini kakane. Sapo sïhefi ahinümbi hohoanïmo süngumbo Godindi worambeahindi kaki gugurife sïhefe arandi ranambe pefepoani,” mehomo. ⁷ Kaki ranahambo wataporïmboru homo mamï nimindühïru sïhoemo houmbo asu ai kaki ranambo hifi mamï ahandi ndüri Hifi Sospen Nafimbo Hifi pemayomo. Hifi ra angunpoedi nindou yifïyeianï hifikefendürimbo hifane. ⁸ Ranimbohündamboane haponda hifi ranahambo rarihi dükarïhindühïya Nindou Horï Hifane, sei arihündi. ⁹ Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi mamï, Seremaia, ai hoafimayu simogodühï rahurai tüküme Feyo. Ai yare horombo hoafireandühï yahuya, “Ai kaki hoari 30 ra masowandümo sapo Israer nindou bidifiri ai horombo hoafimayu süngu ai nindou ranahambo pemimbohünda. ¹⁰ Raniyo asu kaki ranambo Hifi Sospen Nafimbo Hifi ra pemimemo. Rani hoafi ra Adükari ai wambo randowandi mehu nou ane,” mehu. Asu moani anihondü rani yahurai safi tüküme Feyo.

*Pairat ai Sisasimbo düdu düdumariri
(Mak 15:2-5; Ruk 23:3-5; Son 18:33-38)*

¹¹ Sisas ai Romi-yomondi bogori nindou, Pairat, ranahandi himboarühï manüngu. Raniyu asu Pairat ai ahambo düdurirühï yahuya, “Se ra Suda-yomondi adükari bogori nindouyafi?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühï yahuya, “Se ndeara raro hoafiyafomboanafisi,” mehundo. ¹² Godimbo sïhou-rundeimbi bogori nindouyomo asu bogori nindouyomo ranai awi ahambo papi-hoafirürï hoangomosï, nga asu Sisas ai moai ninï hoafi akïdou ahandi yahamo tüküfendo. ¹³ Raniyu asu Pairat ai ahambo hoafiyundühï yahundoya, “Awi se moai hoafi ra himboriyafiyo sïhambo ai papi-hoafarunini ranahambo rana?” mehundo. ¹⁴ Nga asu Sisas ai simbori mamï hoafi

akidou-amboani hoafombo moai hoafiyu. Raniyu asu Romi-yomondi bogori nindou mayu ranai moani adukari hamindi hepunife mahepunifiyu.

*Pairat ai Sisamboya Ai yifiyumbiyuwamboane mehu
(Mak 15:6-15; Ruk 23:13-25; Son 18:38; 19:16)*

¹⁵ Mungu himbani Pasofa adukari si tukufeyoambe, munguambo nindou ranai nindou karabusambeahindi hiningifiyuwan aboeduhi tukufembo hohoanimoeyi marihundi. Ranahambo ana Romi-yomondi bogori nindou ranahamboyo hoafiyeani ai nindou ranahambo aboeduhi koarheiri marandi. ¹⁶ Rani-simboani ana, munguambo nindou ai fifirihoreimbi nindou ahandi nduri Barabas ai karabusambe manungu. ¹⁷ Asu rani-simboani nindou afindi ranai guguriyahi mamareiamboyo Pairat ai aheimbo dudureandurui yahuya, "Se ra nindou daboe ro ahambo karabusambeahindi aboeduhi koarhefimbo hohoanimoayeia? Barabasiyu asu Sisambo ranahambo Kraiani sei arihundi raniyu?" mehu. ¹⁸ Nga Pairat Suda nindou Sisambo ngusufoambe moaruwairuruiyomo wandi waruhimaruru yahu haya ai raniambo ndore fifirihoreimbi. ¹⁹ Pairat ai nindou hoafi yiboboferambo wori safambe nimarwane, ahandi nimorehi ai hoafi koarhendui yahoya, "Nindou ra nini-moatukuniyo ai refe-koatemayu ranahambo hoafi ana moai yangoro, nga se ahambo nini-nungundorimboyafi. Hamani nimbokoani ro ahambo yafogadnambo hoeirihini hehea hididimo apoyahui afindi hohoanimomayahi," meho. ²⁰ Nga Godambo sihou-rundeimbi bogoriyomo asu bogori nindou-memo ranai-yomo ai nindou afindi ranui mengoro ranaheimboya "Se hoafindeiani animbo Pairat ai Barabasambo aboeduhi koarheirui asu Sisambo hifokoambiriramboane," yahomo houmbo aheimbo hohoanimoambo ngusufoambe botimarunduri. ²¹ Asu Pairat ai nindou afindi ranaheimbo dudufindurui yahuya, "Se nindou yimbu ra nindou daboeysi ro ahambo karabusambeahindi aboeda koarhefimbo hohoanimoayeia?" mehunduramboyei. Asu ai simbori ahambo hoafiyahundowohu seiya, "Barabasambo," masei. ²² Asu Pairat ai hoafiyundurui yahuya, "Asu refe ana, Sisambo Krai sei arihundi ranahambo ra nungumandihina?" mehuamboyei. Simbori mungu ai ahambo hoafiyehi seiya, "Nimifihitokoemundi pefimboani," masei. ²³ Asu Pairat ai aheimbo dudufindurui yahuya, "Nindou ndanai nime-moatukuni moaruwai ramareanda?" mehuamboyei. Asu ai moani pukuna hoafi nimoamo karihendui hoafiyehi seiya, "Nindou ranahambo nimifihitokoemundi pefimboani," masei. ²⁴ Pairat ai ndare hoeireandane hoafi ranahambo wataporimboyo hombo ra waniyowohu ai ro ngirindahi, nga yifiari tukundufihui hoafi afindi yagodomboe mehu. Raniyu asu hoe fuyamundi haya nindou ranahei himboahui wari ahandi ra popoifoareandui hoafiyuhui yahuya, "Nindou ndani ahandi yifi ra i ro hutiruhunipoani, nga rani moatukuni ra sheihoaranei," mehu. ²⁵ Raniyei asu nindou afindi munguambo ranai simbori ahambo hoafiyehi seiya, "Ai huti yifimboayu rani-moatukuni ra yihofane asu yihofei nitori ranahei ane!" masei. ²⁶ Raniyu Pairat ai Barabasambo aboeda koamarheira aheimbo sowana mahu. Raniyu asu ai Sisambo daboadani ndufuri-ndufurifoaruwur mehua ahambo nimifihitokoemundi pefimbohunda ami-yomondi warihumariri.

*Ami ai Sisambo tikifinamboruwurui tirifoefe hoafimariri
(Mak 15:16-20; Son 19:2-3)*

²⁷ Raniyomo asu Pairatindi ami ai Sisambo sowarundumo gafmani yomondi wori ranambe mahifomondamboemo, asu munguambo ami nindou ranai Sisambo wakimaruwuri. ²⁸ Raniyomo asu ai ahandi hoeari ra yimindibadi houndowohuyomo asu hamburi hoeari hoandari ra magudundo. ²⁹ Raniyomo asu ai wofi thoiaritihoarumbinambo mbiroambe kikimafoarundi. Asu nimihari sowandumo ahandi warihondü warani wamberundui yimindihopusturu nimarimondui ahambo tikifinamboruwurui hoafiyomondowohu yahomoya, "Suda-yafe adukari bogori, karhasou-anafi," mehomondo. ³⁰ Raniyomo asu ai ahambo nguri

titiŋyomondowohü ahandi warambeahindi nimitari-mayo ra kosiründümo ahambo mbihapiri kakimaruwuri. ³¹ Ai ahambo tikifinamboruwuri tirifoefe hoafiyomondo mburumboemo asu ahandi fihindi hamburi hoeari hoandari-mayo ra yimündündümondühiyomo asu hoeari ahandi hondü ra sowandümo güdu hinŋimarundo. Raniyomo asu ai ahambo nimitihii pefi hifokoeffimbohünda sowaründümo mahomo.

Sisasimbo nimiti keimbi karhendeimbifihii tikoründümo pamaruwuri
(Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)

³² Ahambo sowaründümo hou homondühiyomo asu ai nindou mamii Sairinihündi, ahandi ndüri Saimon, ranahambo hoeimarihorii. Raniyomo asu ai nindou ranahambo Sisasindi nimiti keimbi karhendeimbi-mayo ra sowandifindo yahomo houmbo hütihütimaruru. ³³ Raniyomo ai homo Gorgotahü tükümefundii. Gorgota ranahamboane ai mbihapiri nahurai hifi sei arihündi. ³⁴ Rani hifihüyomo ami ai Sisasimbo wain hoe hühütimbü moatükunii fandu yamundu mburu masabudo. Asu Sisas ai rani-moatükunii ra sümündü hoeireanda mayoa asu ai moai sümündü. ³⁵ Raniyomo ai ahambo nimiti keimbi karhendeimbifihii paruwuri hou asu ai ahandi-mayo hoeari ra ahamundi mbusümo sowandümo yiboborundümo hou ranambo ŋgorü ai mbisemündua yahomo houmbo piraimemo. ³⁶ Raniyomo asu ai raraoyafu mburu ranühii nimarimo Sisas ahambo yifimbiyu yahomo houmbo homo himboana wamaruru. ³⁷ Ahandi mbiro wafusifohü ahambo papii-hoafi sürü papiru mburu tikoründümo pamarundi ranai yare hoafiyohü yahoya, NDANANA SISAS SUDAYAFE BOGORI ADÜKARI NINDOUANI, yahomo paru hinŋimarundi. ³⁸ Raniyomo asu ai nindou yimbu hühühüniyafanii-rinandeimbi ranahafanimbo Sisas babidii ahandi fikimii pamarupiri. ŋgorü Sisasindi warihondü waranii paruwuri asu ŋgorü kadüdü waranii paruwuri marupiri. ³⁹⁻⁴⁰ Raniyei nindou afindi ranai hei ŋgasündihori hei rühündühii mbiro hirihirihündühii ahambo tirifoariorühii hoafiyahündowohü sahündoya, “Sapo se Godindi wori ra birifoefe mburumbo moanii ŋgimii sihi yangirii fondife hinŋifembo mayafiyosi! Se Godindi nimiriyafühanasi, se sihafihorari yaro aboedamboayafosi. Se ndahoni nimiti keimbi karhendeimbi-fihindi hifina foarefoao peyafisi!” sei hoafimehündo. ⁴¹ Nindou ai ramehindii rani-süngu yahurai Godimbo sihou-rundeimbi bogori nindou, ahinümbii hohoanimo yamundu-rundeimbi asu ranihündambo bogori nindou ranai-amboanii yaru tikifinambo-rüwuruhii tirifoarüwuruhii yahomoya, ⁴² “Sisas ai nindou bidifiramboyu ai aboedamboreandüri marandi, ŋga asu ai ŋgiri ahandi fimbo ana aboedambondeandii! Awi aiana Israeriyafe adükari bogorimbeipoanii! Asu ai haponda nimiti keimbi karhendeimbi rani-fihindi hifini akusifoendi ana, asu ro ahambo anihondümbö-ndihurimboyefi! ⁴³ Ai Godimbo anihondümborirühii Ahandi nimiranahi mehu. Refeanasii, awi sihirii hoeindiihu God ai ahambo farihetimboayu ranahambo,” mehomondo. ⁴⁴ Asu nindou hühühüniyafanii-rinandeimbi Sisasindi fikimii mapaiarifanii amboanii ai mare moanii nindou bidifiri ai ramariorii nou yahurai rarinerii tirimafoarinerii.

Sisas ai ndeara munguna yifimayu
(Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)

⁴⁵ Refe hayamboyo-ane hüfinimbo peyo haya hifi mungu ranai nimbii nimarimii ho ho hombo nimbambe hondü hüfiwuyambe tüküme Feyo. ⁴⁶ Hüfiwuyambe safi simogodühii Sisas ai puküna heiyuhü yahuya, “Eri, Eri, rema, sabaktani?” mehu. Rani hoafi ra yare yahurai hoafiyowohü yahoya, “Wandi God, wandi God, se nimboe wambo hinŋiro-wandiriimboayafi?” meho. ⁴⁷ Nindou bidifiri ranühii manimboei ranai rani hoafi ra himboriyei hehi hoafiyehii seiya, “Nindou ranai ana Erisamboani dükariri miŋgayundo,” masei. ⁴⁸ Nimai nindou mamii ahei mbusümo ranai pipiyu hu worapo-worapoyoweimbi moatükunii nou semündü mbura nimitarihihi pare himondamündü mbura hühütimbü wain hoe ranambe foare hüramündii haya Sisas ai rani moatükunii ra mbisümündü yahu haya segodimbo mehu. ⁴⁹ ŋga asu

bodimondi ai hoafiyahündowohü seiya, “Awi, hoeindihu mbundihumbo Eraisa ai ahambo farihefembo tükümandifiyu wanimandiyoy,” masei. ⁵⁰ Raniyu asu Sisas ai asükaiyu puküna heiyuhü ahandi yifiafi hininngirirühi nïmokokomayu. ⁵¹ Raniyo asu Godindî wori safambe hoeari yipuri nafitambehü mahetaro ranai nïmoamo ngahi peyo haya hani hifini gebü türeandühi yimbu kikimareandi. Hifi ai fiftimiyowohüyo munguambo nïmoei ranai gübüdümarïhoayo. ⁵² Yifambe ranai nafitambe tihoaitihoairandühi asu Godindî nindou afindî horombo yifisafimayei ranai yangiri botiyahi-botiyahi marihündi. ⁵³ Ai yifambe ra hininngirirühi hehi Sisas yangiri asükaiyu botimefiyu rani-süngunambo ai Sürühoeimbi Ngoafi adükari (Serusarem) ranina mahei. Raniyo nindou afindî ranai aheimbo ranühi hoeimarhindüri. ⁵⁴ Amiyomondi bogoriyu asu bidifiri amiyomo ranai ai-babidimbo ninngomombo Sisasimbo himboanawarürühi maninngomo ranai sapo hifiheyowohü asu munguambo moatükunî tüküme feyoa hoeimarundî ranimbo yhimboyomondühi hoafiyomondühi yahomoya, “Awi aiana Godindî Nïmori hondüyu,” mehomo. ⁵⁵ Nïmorehi afindî bidifiri Gariri hifi hininngirirühi hehi Sisasimbo farihefimbo süngumarïhorî masühüsi-mayei ranai burïyei. Ai moai akimî papühüyahindi, nga moanî angunî goagu safi nïmboeimbo himboari papimayei. ⁵⁶ Nïmorehi burimayei ranahei mbusümo ra ngorü Maria Makdarahündiyo, ngorü ra Maria Sems Sosepiyafandi hondüyo asu sapo Sebedindî nïmorehiyo rarïhi ai manimboei.

Sisasimbo Sosep Arimateahündî ai hongu ambe masïherü

(Mak 15:42-47; Ruk 23:50-55; Son 19:38-42)

⁵⁷ Ndeara nïmbambe nindou napo afindeimbî ahandî ndürî Sosep Arimateahündîmayu ranai tüküme fiyu. Nindou ranai-amboanî Sisasimbo süngurürî-randeimbî nindouyu. ⁵⁸ Ai hüfu Pairatindî himboahü tüküfi nünngumbo Sisasindî yifinimoko ranahambo ndahamindî yahu haya düdumefindo. Raniyu asu Pairat ai Sisasindî yifi-nimoko ra Sosepimbo dabudo mehu. ⁵⁹ Sosep ai yifi-nimoko serümündü mbura simborî kifohî hoearifihî parirî himondïmarirî. ⁶⁰ Raniyu ai ahandî hongu nïmoei nginindambe simborî nafirïhai hininngimareandi ranambe masïherü. Ai nïmoei yitifo afindî ra gügürïhai nafitambembo güre pare mbura ndamefiyu. ⁶¹ Rani-yafe Maria Makdarïhündî-mayo ranaiyo asu ngorü Maria-mayo ranaiyo ai hongu ra hangïfohö mamarife. ⁶²⁻⁶³ Ngorü sina moanî nïmarimbo si tükü feyoambe Godimbo sihou-rundeimbî bogoriyomo asu Farisi nindouyomo ranai Pairat babidî mamühïyafu fandu nïmarimo hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou adükari, ro hohoanïmoyefimboanefi hoafi mamî sapo nindou wosïhoafori hoafümbî-mayu ranai yare hoafiyuhüya, ‘Ro ngimî sinda mbundïha asu asükainda yangiri botindaheamboyahi,’ mehu ra! ⁶⁴ Ranimbohündambo animbo asu se hoafindafanî hongu ra ndore nginindî hifandiyo ho ngimî si ranühi tükü femboane. Rananimbo asu ahambo süngururü-rundeimbî ranai ngiri ahandî finimoko ra dïbo hümbohünimbo ndowandümo houmbo asu ai nindou ranaheimbo hoafindïmondühiya, ‘Ai yifihündî yangiri botimefiyu,’ mbisïmo. Süngunambo wosïhoafori hoafi ranai asu horombo wosïhoafori hoafimayu ranahambo ngasündeamboe,” mehomo. ⁶⁵ Raniyu asu Pairat ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se hifandïru-rundeimbî nindou bidifiri sowapundümo houmbo ngomo moanî hongu ambe ra nginindî hamindî papî papïndu hininngïndundî,” mehupuri. ⁶⁶ Raniyo asu ai ranihünda botiyafu homo hongu ambe ranahambo yowanî yahomombo paru hininngirü houmbo asu nindou bidifirambo hifandiyo nïmarimbo hininngïmarupuri.

28

Sisas ai yifihündî yangiri botimefiyu

(Mak 16:1-10; Ruk 24:1-10; Son 20:1-18)

¹ Moanî nïmarimbo si ranai munguyo ane, asu weanngurühi sihi hapoadümbö siambe hondü hüfïhamindî sïfo-koateyuambe, Maria Makdarahündiyo asu ngorü Maria ranaiyo ai hongu Sisas yangurümbü-mayo ra himboambo mahafe. ² Raniyo

moani nimai hamindi hifihe afindi ranai tüküfihayo, Adükarindi nendi ranai sünambeahindi kusü nimoie afindi nafitambihî mapaiaro ra gügürîhai sîhai hayambo ranîwami mamaru. ³ Ai wabürüsî nahuraiyowohüyo asu ahandî hoearî ranai moani mburingai kifohî hamindi nahurai tüküme Feyo. ⁴ Ranîyomo asu nindou hongu ambe ranahambo hifandu manîngomo-memo ranai ahambo yîhîmbombo hîhamîndariyomondühî yîfî nahurai korîmemo. ⁵ Asu sünambeahindi nendîmayu ranai nîmorehî yimbume fe ahafembo hoafîyupîrüh yahuya, “Se awi yîhîmbondamboyafe. Ro sîhafembo fîfîrîheapîrîmbo-anahî, sapo seana Sisas nîmî keimbi karîhendeimbîfihî hîfokoamefiyu ranahambo kokombo-anafe nda. ⁶ Aiana moai ndühî yanguru. Aiana sapo horombo hoafîmayu süngu yangîrî aboeda asükai botîmefiyu. Awi naha fondî ai menjuru nda hoerîne. ⁷ Nga se nîmai ngafe ahambo süngururü-rundeimbî nindou-memo ranahamumbo hoafîndafînapurühîya, ‘Ai yangîrî aboeda botîmefiyu. Asu haponda ai Garirinambo horombofi sîhamundi wagabe ahu, nga se ranühî anîmbo ahambo hoeindurümboemo!’ mbîsafe. Hapoana ro sîhafembo hoafîyahîpîrîmbo-anahî,” mehupîrî. ⁸ Ranîyafe ai hongu ra hîningîrîne hena yîhîmboyafesî, nga asu ai hîhîfî-hîhîfî kameihü pîpîna Sisasîmbo süngururü-rundeimbîmbo hoafombo mahafe. ⁹ Moani nîmai Sisas ai ahafembo-so tüküfi hoafîyupîrühî yahuya, “Karîhapîsî,” mehupîrî. Ai ahambo-so tüküyafîne yitînarühî kîkîhîrînandîfe henambo ahambo Adükarani safe hena hohoanîmomefînando. ¹⁰ Sisas ai ahafembo hoafîyupîrühî yahuya, “Se yîhîmbondamboyafe. Se ngafe wandî wandafî mamîmbo hoafîndafeanî anîmbo asu ai Garirinambo ngîfomo tükündafu ranühî anîmbo ai wambo hoeindurîrîmboemo,” mehu.

Nindou hîfandu manîngomo ranai hoafî sowandümo homo wataporîmbomarundi

¹¹ Nîmorehî yimbume fe ranai nafî mbahafe nou ranambo, bîdîfîrî hîfandurundeimbî nindou ranai ngoafî adükarî-mayo ranîna homo bogorî Godîmbo sîhou-rundeimbî nindou ranahamumbo munguambo wataporî nîne-moatükunî ahamundi hîmboahü tüküme Feyo ranahambo wataporîmbomarundi. ¹²⁻¹³ Ranîyomo Godîmbo sîhou-rundeimbî nindou bogorîyomo asu bogorî nindou-memo ranaiyomo ai mamühîyafu houmbo hoafî fîfîrîmarundi. Ai kaki afîndî ra ami-memo ranahamumbo sabupurühî yahomoya, “Se randu hoafîndîmondühî anîmboya, ‘Nîmbokoanî ro yapomboyahu mboapoefî nou ranambo ahambo süngururü-rundeimbî ai tüküyafu hümbuhünîmbo ahandî finîmoko ra masowaründümo,’ mbîsîmo. ¹⁴ Ranî hîfî bogorîmbofi hîfanda-randeimbî ai ranî hoafî ra hîmborînduanî asu ro ahambo bîdîfîrî hoafîndahundoanî rananîmbo asu se ngîrî ranîmbo tîngîrîfo tükündîfemboe mbîsîmo hou afîndî hohoanîmondîmo,” mehomopurî. ¹⁵ Ranîmboane ami-memo ranai kaki masabupurî-mayo ra sowandümo hou asu ai ahamumbo hoafîmemopurî süngu yaru homo hoafîmemo. Ranane asu ranî hoafî ra Suda-yafe mbusümo hapondanambe amboanî yangorü wakareandî.

Sisas ai ahambo süngururürundeimbîmbo tüküme fiyu

(Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23)

¹⁶ Sisasîmbo süngururü-rundeimbî 11memo ranai Gariri wafunambo mahafomo sapo horombo Sisas ai ranühî ngomo mehupurî süngu. ¹⁷ Ai homo ahambo hoerîwurîhüyomo asu ahambo ngusüfo parîwurî hohoanîmomemondo. Nga asu bîdîfîrî ai ahambo hohoanîmo yimbomborurü. ¹⁸ Sisas ai akîmî ahamumbo-so sühüfi hüfu hoafîyupurühî yahuya, “God ai wambo munguambo ngînîndî sünambeahîndîyo asu hîfînîndîyo ra sendîrîmboani. ¹⁹ Ranîmbohündambo anîmbo asu se ngomo munguambo nindou ranaheimbo ai wambo sünguyondîrî-rambo nindou tüküfemböhündambo randu ndundi. Asu se aheimbo Apendî ndürînambo, Nîmorîndî ndürînambo, asu Yîfiafî Aboedîndî ndürînambo hîmonî hundüründündürî. ²⁰ Asu ro sîhamumbo hoafîmehapurî ra munguambo moatükunî süngufe homböhünda yamundündürî. Asu ro se babîdî nîmbo ngambo bîdîfîranî si tükündîfemboe,” mehupurî.

Mak Aboedi Hoafi Mak ai sürü papimarandi

*Son hundürüra randeimbi ai hoafi bokamarihendi
(Matyu 3:1-12; Ruk 3:1-2; 3:15-17; Son 1:19-28)*

¹ Sisas Kraisi Godindi nimorimbo aboedi hoafane nda. ² Hoafi nda boatei tüküme feyo Godindi hoafi hoafiyu randeimbi Aisaia ai sürü papimarandi nahurai. God ai yahuya, “Ro nindou mam wandi hoafi bokarih efembohünda koandihininani ai shambohünda horombondifi ngumbui.

Asu ai animbo shambohünda nafi didi boadondeambui.

³ Nimi wohi furikoatereandühi, nindou mamindi yasimondi mingingiyo hoafiyowohü yahoya,

‘Adükarimbohünda nafi nafindihendi.

Ahandi nafi didi boadondihindi, meho,” mehu.

Aisaia 40:3

⁴ Son nindou hundürüra randeimbi-mayu ranai nimi wohi furikoatereandühi tüküfi nimorehi nindowenihimbo Godindi hoafi bokarihendühi yahuya, “Se moaruwai hohoanimo hiningingi fe aboedi hohoanimo süngufembo nafuimbohünda hundüründeiani animbo, God ai shei moaruwai hohoanimo raguanambondeambui,” mehu. ⁵ Raniyei nindou afindi Sudahündiyei asu Serusaremihündiyei ai Sonindi hoafi himborimbo mahei. Ai ahei moaruwai hohoanimo ra weindahi hoafimayeia Son ai Sodan himo hundürümarandühi. ⁶ Asu Son aiana hoeari kamer ninendinambo nafümbi güde mbura titapürinambo kikihirihaimarandi. Ahandi sesi ana yitih asu efu hoe raniyo sesü-marandi. ⁷ Son ai nindou ranaheimbo hoafi bokarihendühi ndare hoafiyuhi yahuya, “Nindou ngörü süngu düdümbui ahandi nginindi ra wandi nginindimbo ngasündeamboane. Roana amofe ahandi sufihindi wofi ra fufurifembo nindou aboedi hamindiyahipoani. ⁸ Ro shaimbo hoenambo hundürühandühi arihandi, nga ai animbo Yifiafi Aboedinambo hundürü-ndandürümbui,” mehu.

*Son ai Sisasimbo hundürümarühi
(Matyu 3:13-17; Ruk 3:21-22)*

⁹ Rani-simboani Sisas ai Nasaret ngoafi Gariri hifihü hiningingi fe haya masünuwamboyu Son ai Sodan himo hundürümarühi. ¹⁰ Asu nimöhünou hoe hiningingi fe haya tüküfi süfu hoeireandane sünu ai bureandühiyo Yifiafi Aboedi ranai ahambo sowana wupufo nahurai makoso. ¹¹ Hoafi mam sünambeahindi tüküfehü yahoya, “Se ana wandi ngüsü parihani neimbi nimor-anafi. Asu ro shamboane ngüsüfoambe siaoehandi,” meho.

*Satan ai Sisasimbo moaruwai hohoanimombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri
(Matyu 4:1-11; Ruk 4:1-13)*

¹² Nimöhünou Yifiafi Aboedi ai Sisasimbo nimi wohi furikoatereandühi koamarihera mahu. ¹³ Ranühi 40 si manüngua Satan ahambo moaruwai hohoanimombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri. Sisas ai afoendi ninihondi babdimbo nüngüwan asu sünambeahindi nendi ai ahambo mafarhawuri.

*Sisas ai Gariri hifambe piyu haya Godindi hoafi wataporimbomarandi
(Matyu 4:12-17; Ruk 4:14-15)*

¹⁴ Son ai karabusi-mefiyua asu Sisas ai Garirihü tüküfi, Godindimayo aboedi hoafi ra bokamarihendi. ¹⁵ Ai aboedi hoafi ra wataporimborandühi yahuya, “God ai hoafimayu si ra ndeara tüküfehü asu ahandi nginindi hifandarandi ra ndeara akimi tüküfemboane. Nga se moaruwai hohoanimo ra hiningingih hehi aboedi hohoanimo süngundihindi,” mehu.

Sisas ai nindou yimbuyimbu hoafimayua ahandi süngu mahomo
(Matyu 4:18-22; Ruk 5:1-11)

¹⁶ Sisas ai kurihoe Gariri himborikimi huhü Saimon Andru apodohombo hoeimareapiri. Ai andüri kurihoeambe mafoarineandi, ai kini wowariyafani rinandeimbi nindou wambo. ¹⁷ Sisas ai ahafanimbo hoafiyupirühi yahuya, “Se mborai wambo süngundinandiri ndinandi, rananimbo ro shafanimbo nindou semindimbo yamundiheapirimboyah,” mehu. ¹⁸ Asu ai nimehünou andüri shene hena ahandi süngu mahafani.

¹⁹ Ai akidou sühüfi hu Sebedindi nimori yimbu, Sems Son apodohombo botambe nimarifanimbo andüri diboamarineanda hoeimareapiri. ²⁰ Sisas ai ahafanimbo hoafimayupiramboafani, ahafandi afindi Sebedi asu mam ratupuriyomo rundeimbi nindou botambe hinigirineapuri hena, Sisasindi süngu mahafani.

Sisas ai nindou mamindi fiambeahindi moaruwai nendi hihaimafoareandi
(Ruk 4:31-37)

²¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo moani ngoafimbo nimar sihi Kaperneam ngoafinambo mahifomo. Rani-simboani ai Suda-yei rotu worambe kefui hafu nimorehi nindowenihimbo Godindi hoafi yamundimareandüri. ²² Raniyei asu ai ahandi yamundife hoafi ranahambo hepünimehindi. Sapo ai moai ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimbi nahurai yamundeandi, nga nindou adükari nginindeimbi nahurai yamundimareandüri. ²³⁻²⁴ Rani-simboani nindou mam moaruwai nendi nimarümbi-mayu ranai Suda-yei rotu worambe nimarü puküna hoafi karthoehü yahuya, “Sisas, Nasarethündi, se yohoefimbo nini nününgufemunimboafimasi nifi? Yihoeombo moaruwaimbo-fimunimbo safimboafifi? Ro fifirihani. Se ana Godindi mbumundi nindou-anafi,” meho. ²⁵ Asu Sisas ai moaruwai nendambo nginindi hoafiyuhi yahuya, “Se hoafi kikirandifi hawa kosifoao,” mehundoamboyo. ²⁶ Asu moaruwai nendi ranai nindou ranahambo yabadi hinigireri mbura hoafi moani puküna karthoi haya nindou ranahandi fiambeahindi makosifoendi. ²⁷ Raniyo asu munguambo nimorehi nindowenih ranai hepünahindühi aheihori simbori hoafiyehi seiya, “Nini-moatükuniyo nda nahurai tükumefeyoa? Nindou ndanai simbori moatükun bogori nindou nahurai yamundimareandi. Asu ai moaruwai nendambo hoafimayua ahandi hoafi himborimayei,” masei. ²⁸ Raniyo asu Sisasindi hoafi ranai nimehünou munguambo hifi Garirihü ra hoango wakimareandi.

Sisas ai Pitandi yamongoamindi aboedimareandi
(Matyu 8:14-15; Ruk 4:38-39)

²⁹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Suda-yei rotu worambeahindi tüküyafu houmbo Sems weimbo Son babidimbo Saimon weimbo Andru-yafandi worinambo mahomo. ³⁰ Saimonindi yamongoamindi ai angünumbo fondihü mapowa asu ahandi angüni ranahambo nimehünou Sisasimbo hoafimehüdo. ³¹ Raniyu Sisas ai hüfu ahandi watigarühi kikihiramündü botimareanda asu angüni ahandi ranai nimehünou makosifoenda asu sesi sindimarandi.

Sisas ai nindou afindi aboedimareandüri
(Matyu 8:16-17; Ruk 4:40-41)

³² Mam ran nimbambe hüfhamindi hürmindowa nindou ranai nimorehi nindowenih angünümbi asu moaruwai nendeimbi fufurühümündihündüri Sisas sowana mafandihindi. ³³⁻³⁴ Munguambo nindou ngoafihündi ranai hei wori Sisas nimarümbi ran yipuri-kimi burimayeia Sisas ai afindi nimorehi nindowenih munguambo mamikarambo angünümbi aboedreandüri asu moaruwai nendi afindi raguanamboreandüri marandi. Asu moaruwai nendi ranai ahambo fifirihori ranimboyo ai aheimbo yowan akidou amboani hoafiyopoani mehündüri.

Sisas ai Garirihü hoahoangu wakimareandi
(Ruk 4:42-44)

³⁵ Sisas ai siambe hondü nimbî hoangîri kiaroambe botîfi haya hu gorügoanîni nindou nîmarîkoateyohü Godîmbo didîbafîyuhü mamaru. ³⁶ Asu Saimon ai ahandî ngunindî babîdî Sisasîmbo kokomarurî homo. ³⁷ Ai homo hoeirüwurühi hoafîyomondowohü yahomoya, “Munnguambo nindou ai sîhambo kokorîhünînüthanei,” mehomo. ³⁸ Sisas ai ahamumbo hoafîyupurühi yahuya, “Ngörü ngoafî akîmî adaburo ranambo ngefo. Rananîmbo ro aheimbo amboanî Godîndî hoafî hoafîndahandürî. Ranîmboyahî ro nda masînihî,” mehu. ³⁹ Asu Sisas ai munngu Gariri hîfîhü hoahoangü wakîreandühi, Suda-yei rotu worambe hu, Godîndî hoafî bokarîhendühi asu moaruwai nendambo hîhaifoareandürî marandî.

*Sisas ai nindou mamî mîmanîho masîmeimbî aboedîmarirî
(Matyu 8:1-4; Ruk 5:12-16)*

⁴⁰ Nindou mamî mîmanîho masîmeimbî ai hu Sisasîndî yirikîmî piyu nîmarümbö hütî hoafîrürühi yahundoya, “Se refembo yifirayafî ana, wandî mîmanîho masîmei ra aboedîndowandîrî,” mehundo-amboyu. ⁴¹ Asu Sisas ai ahambo hîpoamborirühiyu, ahandî warînambo sündirühi yahundoya, “Refembo samboanahî, nga se aboedîyafo,” mehu. ⁴² Ranîyo masîmei ranai nîmehünou didîkîrîfoendühiyo asükai nindou ranai aboedîmayu. ⁴³⁻⁴⁴ Sisas ai nindoumayu ranahambo ngoafînambo koarîherühi asükaiyu hoafîyundowohü yahundoya, “Se yowanî nindou mamîmbo amboanî sîhafî fi ranahambo hoafîyopoanî. Nga se ngafî Godîmbo sîhai-randeimbîmbo sîhafî fi ra nafuindafîndo. Rananîmbo Mosesîndî ahînümbî hoafîmayo süngu sîhafî fi aboedî tüküme Feyo ra aheimbo nafuimbohünda Godîmbo sesî mbîsîhenda-mboane,” mehu. ⁴⁵ Nga asu nindou ranai hu Sisas ai ahambo aboedîmarirî ranahambo wataporîmbo-maranda asu Sisas ramareandî hoafî ra munnguambo ngoafî hîhîmborîmayei. Ranîmboyu Sisas ai nindou hoeindî-hindîrî-mboyei yahuhaya moai mamî ngoafî amboanî hu. Ai nindou nîngo-koateyeihî manünguyosî, nga asu nindou ranai munnguambo hîfîhündî ahambo sowana hei marîhündî.

2

*Sisas ai nindou yirîwarî moaruwaimbü aboedîmarirî
(Matyu 9:1-8; Ruk 5:12-16)*

¹ Yahünümbî si ho hayamboyoane Sisas ai asükai Kaperneam ngoafînambo hîhîrîfi mahu. Ranîyo ai hu worambe amaru hoafî ra mahoangö. ² Nindou afîndî ranai fandambo worî ranai tühüforeandühi moai yipurîkîmî amboanî fondî akîdou nîngo. Ranîyo Sisas ai aheimbo Godîndî hoafî yamundeandürühi mamaru. ³ Yimbu-yimbu nindou ai nindou yirîwarî moaruwaimbü ra fondîwamî foarüwurî mburu sowaründümo mahîfomo. ⁴ Nindou ranahambo Sisas sowanambo semündü hîfombo nindou afîndîwambo nafî gümareandamboyo hafomo worîwamî Sisas nünngu sîmogodühi hîfînambo titîrundeimbî worî ranambe wanğeyanîrîhou mburumbo fondî kameihü masafoarüwurî. ⁵ Ranîyu Sisas ai nindou ranahamundî anîhondümböfe ra hoeireanda mayoa, nindou yirîwarî moaruwaimbü ranahambo hoafîyundowohü yahuya, “Nindou hoarîfî, sîhafî moaruwai hohoanîmo ranana amboawi sambo-anahî,” mehu. ⁶ Asu ahînümbî hohoanîmo yamundu rundeimbî bîdîfîrî ranühi mamarîmo ranai ahamundîhoarî ngusüfoambe raru hohoanîmoyomondohü yahomoya, ⁷ “Nîmboe nindou ndanai hoafî yahurai hoafayua? Ai Godîyupoanî yahurai hoafayu. God mamî yangîrî anîmbo moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui,” mehomondamboyu. ⁸ Sisas ai nîmehünou ahînümbî hohoanîmo yamundu rundeimbî-yomondî hohoanîmo ra fîfîreandî. Ranîyu ai hoafîyupurühi yahuya, “Nîmboe se ndanî moatükunî nda raru hohoanîmoemoa? ⁹ Nîne hoafîyo nindou yirîwarî moaruwai ndanahambo hoafîmbo hînîngîrouayoa? Ro hoafîyahühi sahiya, ‘Sîhafî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi,’ asahiyo asu ‘Botîyafo sîhafî fondî sowandîfi hawa hafî,’ asahiyo. Nga yimbu ra hoafîmbo ro ngînîndeimb-anahî. Asu yimbu hoafî ra hoafîmbo nahanîyo hînîngîrouayo asu nahanîyo tîjümbayo? Yîbobo ro hoafîndahanî

an̄ihondũmbo tũkũndĩfemboe. ¹⁰ Ŋga ro s̄hamumbo rani-moatũkunĩ ra f̄f̄ir̄ĩndũndĩ asaht̄, Nindou Hondũ ai h̄f̄f̄ĩ ndanũhĩ moaruwai hohoanĩmo amboawi yahombo ŋḡin̄indeimbani,” mehu. Raniyo asu Sisas ai nindou yir̄iwarĩ moaruwaimbũ mayu rana-hambo hoaf̄iyundowohũ yahuya, ¹¹ “Ro s̄hambo hoaf̄ayahanĩnĩ, bot̄iyafo s̄hafĩ fondĩ sowandĩf̄ĩ hawa wor̄inambo hafĩ,” mehundo-wamboyu. ¹² Nindou af̄indĩ men̄goro ranahei h̄imboahũ yir̄iwarĩ moaruwaimbũ mayu ranai n̄imehũnou bot̄ifi ahandĩ fondĩ semũndũ haya mahu. Raniyo nindou af̄indĩ men̄goro ranai hep̄unahindũhĩ Godĩmbo aboedani sei hoaf̄iyehĩt̄, “Moai horombo ro ndahurai moatũkunĩ hoeir̄ihundĩ,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo mborai wandĩ sũngu mehu
(Matyu 9:9-13; Ruk 5:27-32)*

¹³ Sisas ai asũkai h̄h̄ir̄ifi haya Gariri kur̄ihoe h̄imborĩ k̄imĩ hũfuane nindou af̄indĩ men̄goro ranai ahandĩ sũngu tũmare hoamboyu asu Godĩndĩ hoaf̄ĩ yamundĩmareandĩr̄ĩ. ¹⁴ Ai huhũndamboyu Rifai Arfiusĩndĩ n̄imorĩ ai ahandĩ takis kaki semĩndĩ worambe mamaruwa hoeimarirĩ. Raniyu Sisas ai hoaf̄iyundowohũ yahuya, “Mborai wandĩ sũngu,” mehundo-wamboyu Rifai ai bot̄ifi haya Sisasĩndĩ sũngu mahu. ¹⁵ Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩ bab̄idĩmbo Rifaindĩ worambe takis kaki sowandũmo rundeimbĩ nindou-yomo asu moaruwai hohoanĩmoyomo rundeimbĩyomo ai-bab̄idĩmbo n̄imarĩmo masowasũmo. Nindou yahurai ranai mun̄guambo si Sisasĩmbo sũngururũ marundĩ. ¹⁶ Farisihũndĩ ah̄inũmbĩ hohoanĩmo yamundurundeimbĩ ranai hoeirundane Sisas ai takis kaki sowandũmo rundeimbĩ asu moaruwai hohoanĩmoyomo rundeimbĩ nindou bab̄idĩmbo sesĩ masesu. Raniyomo ahambo sũngururũ-rundeimbĩmbo dũdurũpurũhĩ yahomoya, “N̄imboe Sisas ai takis kaki sowandũmo rundeimbĩ asu moaruwai hohoanĩmoyomo rundeimbĩ nindou bab̄idĩmbo n̄imarũmbo sesĩ sesũ maranda?” mehomo. ¹⁷ Sisas ai rani hoaf̄ĩ ra h̄imborĩyu haya ah̄inũmbĩ hohoanĩmo f̄f̄ir̄undeimbĩ ranahamumbo hoaf̄iyupurũhĩ yahuya, “Nindou angũnĩ-koate ana moai dokta sowanambo hei r̄ihũndĩ, ŋga angũneimbĩ anei hei ar̄ihũndĩ. Mamĩ yahuraiane ro makosahĩ nda mbumundĩ nindou anef̄ĩ seimbĩ nindou ranaheimbo mborai yahombo-yah̄ipoanĩ, ŋga nindou moaruwai hohoanĩmoyei r̄ihũndeimbĩ seir̄ihũndeimbĩ ranaheimbo mborai yahomboyahĩ,” mehu.

*Sisas ai sesĩ weh̄isaombo hoaf̄ĩ yamundĩmareandĩ
(Matyu 9:14-17; Ruk 5:33-39)*

¹⁸ Sonĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ asu Farisi-yomondĩ sũngurundeimbĩ ai mamĩmbo sesĩ weh̄imemo. Raniyo asu nindou b̄id̄if̄ir̄ĩ ai homo Sisasĩmbo dũdurũwurũhĩ yahomoya, “N̄imboe Sonĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ asu Farisi-yomondĩ sũngurundeimbĩ ai sesĩ weh̄isaoyomo arundĩ, ŋga asu s̄hafĩ sũngurunĩnĩ rundeimbĩ ana moai sesĩ weh̄iyomo rundĩ?” mehomo-ndamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai yare hoaf̄iyupurũhĩ yahuya, “Nindou mamĩ n̄imorehĩ semĩndĩmbo sihĩ ai bab̄idĩmbo nũnguambe ra sesĩ weh̄imandeiyo? Nindou n̄imorehĩ semĩndĩmbomayu ranai ai-bab̄idĩmbo nũnguambe ana ŋḡir̄ĩ sesĩ weh̄indei. ²⁰ Ŋga sũngunambo nindou rana-hambo ndowarũndũmo ŋgomondanĩ ai-bab̄idĩmbo n̄iŋgokoate-ayambe anĩmbo sesĩ weh̄indeimboyei. ²¹ Nindou mamĩ aiamboanĩ moai hoearĩ goesũrĩ s̄imborĩ semũndũ haya wam̄indaf̄ĩ ŋḡis̄harĩ hoearĩ fihĩ pare kakiyu randĩ. Rawareandĩ ana, boboendandanĩ asu hoearĩ goesũrĩ s̄imborĩ ranai ak̄idou yanḡir̄ĩ yagodĩ mbunda ŋḡis̄harĩ hoearĩ ra h̄ir̄indeamboe. Hoearĩ goesũrĩ s̄imborĩ rananai wam̄indaf̄ĩ ra h̄ir̄indeandanĩ asu ambe af̄indĩ n̄iŋgomboe. ²² Asu nindou ŋgorũ ai s̄imborĩ wain hoe ra wam̄indaf̄ĩ wain hoe n̄in̄ihondĩ hoearĩ h̄ip̄ir̄ĩ ranambe ŋḡir̄ĩ kandeandĩ. Rawareandĩ ana, h̄ip̄ir̄ĩ ranai bor̄indĩfeihũ wain hoe ranai keboemboe. Ŋga s̄imborĩ wain hoe ana h̄ip̄ir̄ĩ s̄imborĩ ambe femboane,” mehu.

*Moanĩ n̄imarĩmbo sihĩ ratũpurĩkoatembo hoaf̄ĩ
(Matyu 12:1-8; Ruk 6:1-5)*

²³ Mami ngoafimbo nimarimbo sihi Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo wit nümbürü mbusümo mahomo. Raniyo ahambo süngururü-rundeimbi ai wit ahuri bidifiri hürimaründümo. ²⁴ Asu Farisihündi ai Sisasimbo düdurüwurihi yahomoya, “Nimboe sihambo süngurunini rundeimbi ai moani nimarimbo sihi ahinümbi ra rawarunda?” mehomondamboyu. ²⁵ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Awi se Defit ai ahandi wandafi mami babidimbo sesikoate wembomboyomondühi ramareandi ra hoeirundai waniyo? ²⁶ Sapo Abaiatar ai Godimbo sesi shairandei-mbimbofi nimarumbe Defit ai Godindi ser worambe kefuai hüfu bret Godimbo masihoundi ra masesu. Bret ranana Godimbo sesi shou-rundeimbi yangirane sowasümo arundi. Nga Defit ai sesühi ahandi wandafi mamimbo bidifiri masagapuri ra moai fifirundiyo?” ²⁷⁻²⁸ Sisas ai asukai Farisimbo hoafiyupurühi yahuya, “Moani nimarimbo si ranahambo fehefemboyopani God ai nindou nafimarandi. Nga moani nimarimbo si ranai nindoumbo mbifartheirambo yahuhayamboyu nafimarandi,” mehu.

3

*Sisas ai nindou watijari moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 12:9-14; Ruk 6:6-11)*

¹ Asukai ngorü-simboani Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfuane nindou watijari moaruwaimbü ai ranühi mamaru. ² Raniyo nindou bidifiri ai Sisasimbo himboari safühimarüwuri moani nimarimbo sihi nindou watijari moaruwaimbü ra aboedindira papihofindihuri yahomo houmbo. ³ Sisas ai nindou watijari moaruwaimbümayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botiyafo ndühi sühufani munguambo hoeimbirihinini,” mehu. ⁴ Raniyu Sisas ai düdureandürühiya, “Nini-moatükuniyo moani nimarimbo sihi refembo ahinümbi ra aboedayo, aboedi moatükuni refemboyo moaruwai moatükuni refemboyo? Nindou hifokoeffemboyo asu nindou aboedambofemboyo?” mehu. Nga ai moai simbori ahambo akidou amboani hoafiyomo. ⁵ Sisas ai nindou ranahamumbo hübudurapuri wakireapurane asu ahamundi ngusüfoambe ranai tapihamimayo-wamboyu hihifi-hihifi-koatemayu. Raniyu asu nindou watijari moaruwaimbü ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sihafi watijari ngurihao,” mehua ngurimarihenda aboedi tüküme Feyo. ⁶ Raniyo Farisi nindoumemo ranai wori ra hininjiru houmbo homo Herotindi nindou babidi Sisasimbo hifokoeffimbo hoafi fimaründümo.

*Nindou afindi ranai Sisasimbo süngumarihori
(Ruk 6:17-19)*

⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Gariri kurihoenambo mahomonda asu nindou afindi ranai ahamumbo süngu-marhüpuri hei. ⁸ Sisas ai nindou yamunde asu aboedire arandi hoafi ra himboriyei hehi, nindou afindi Gariri, Sudia, Serusarem, Idomia, hifi Sotan hoekimi adaburo, Tair asu Saidon ngoafi ranihündi ranai Sisas sowana mafandihindi. ⁹ Sisas ai nindou afindi ra hoeireanda mayowamboyu ahambo süngurururü-rundeimbiimbo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou afindane engoro, nga se bot ngorü sowandümo sifomo, nga afindi afindiindeihi wambo hoe hohoeani ninendi-hündürimboyei,” mehupuri. ¹⁰ Sisas ai horombo nindou afindi aboedimareandüri ranimboyei angünümbi nindou afindi ranai Sisasimbo sündifimbo simbori ninendürimayehei. ¹¹ Asu moaruwai nendi ranai Sisasimbo hoeirihorani mayoa ahandi wagabe piyei nimareimbo puküna hoafi karihendühi seiya, “Seana Godindi nimor-anafi,” masei. ¹² Nga Sisas ai aheimbo nünjunahurai nindouyu yaho fifirife hoafimbo yowani mehündüri.

*Sisas ai ahandi hoafi semindi horambo nindou 12 kafoare hininjimareapuri
(Matyu 10:1-4; Ruk 6:12-16)*

¹³ Ai hafu hifi wafuwami nimarumbo nindou dideyomo ai hohoanimo-yupureimbi ahamumbo hoafimayua ahambo sowana mahafomo. ¹⁴⁻¹⁵ Sisas ai nindou 12 sepurimundi hiniŋgireapuri haya hoafi sowandümo homo-rundeimbi anemo yahu kamafoareapuri. Nindou ranai Sisas babidimbo niŋgombo ai koarhefepura ho Godindi hoafi bokarhefehü asu moaruwai nendi hihaifoefembo ŋginindi masagapuri. ¹⁶ Sisas ai nindou 12 ndanahamumbo masepurimundu: Saimon, asu Sisas ai ŋgorü ndürü Pita kamafoariri. ¹⁷ Sems, Son Sebedindi nimori. Sisas ai ahafanimo Boanerges anafani yahu dukamareapiri. Ahandi nimindi ra nimoamondi hoafi nahurai nindouane. ¹⁸⁻¹⁹ Andru, Firip, Bartoromyu, Matyu, Tomas, Sems, Arfiusindi nimori, Tadius, Saimon Serot* sirambeahindiyu asu Sudas Iskariot Sisasimbo ahandi hürütümbi-yomondi warihumariri.

*Sisas ai Bersebur kapeihü ratüpurayu masei
(Matyu 12:24-32; Ruk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Sisas ai worinambo huanü asükai nindou afindi ranai hei worü gümarihori. Ranimboyu ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo sesi sesi-koatememo. ²¹ Sisasindi fikiminindi ai rani hoafi ra himboriyei hehi ahambo fihimündimbo mahei. Sapo ai hohoanimoeyehiya, ai wunünumbo-yuhümbei sei hehi. ²² Ŋga Serusaremihündi ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ai hanimo hoafiyomondühüya, “Ahandi fiambe Bersebur mbamarü. Aiana moaruwai nendiyei bogori Bersebur ahandi ŋginindinamboane moaruwai nendi nindouyei fiambeahindi hefoare arandi,” mehommo. ²³ Sisas ai nindou ranaheimbo hoafiyundüra akimi maheia kafeefe hoafi hoafiyundürühi yahuya, “Satan ai nüngunde Satanimbo hemoabodira? ²⁴ Asu mamü hifihündi ai yibobore haya yifiarayo ana, rani hifihündi ranai ŋgiri aboedi nimandei. ²⁵ Asu mamü worambeahindi ai yiboborihü hehi yifiaraye ana, ai ŋgiri aboedi nimandei. ²⁶ Asu Satan ai yifiarimbo yahuhaya ahandi nendi ranai yiboboareandi ana, ŋgiri ŋginindi niŋgo, ŋga ai raniwami randihü moendi-ndeimboyei. ²⁷ Ŋgiri nindou ŋgorü ai ŋginindi nindoundi worambe ŋgu napo hümbohünindu. Sapo nindou ranai hümbohünimbo hohoanimoayu ana, ŋginindi nindou ranahambo wofinambo hüputüpondiherü mbundambo animbo asu ahandi napo muŋgu ra fufundamündüm-bui. ²⁸ Ro sheimbo anihondumbo-anahi hoafehandürü, nindou ai Godimbo moaruwai hoafaye ane asu moaruwai hohoanimoaye ane ra amboawi mbüsümbui. ²⁹ Ŋga nindou ŋgorü ai Yifiafi Aboedimbo moaruwai hoafayu ana, God ai ŋgiri amboawi mbüsü, hapondani-ane asu süngunamboane. Ŋga moaruwai hohoanimo ranai ahambo-so koadürimbo koadürimbo yagodimboe.” ³⁰ Sisas ai rani hoafi hoafimayu ra sapo ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ai ahamboya, ‘Moaruwai nendi ahandi fiambe nimarimboane,’ mehommo-ndamboyu ra-mehu.

*Sisasindi fikiminindi
(Matyu 12:46-50; Ruk 8:19-21)*

³¹ Rani-simboani Sisasindi hondi asu akohoandi ai ahambo fihambo tükümehind. Ai moanambühi nimboeimbo aheimbo sowana hombo hoafimbo nindou mamü koamarthehori. ³² Nindou afindi ranai Sisasimbo wakirihori nimateimbo hoafiyahündowohü seiya, “Sihafi amondi aborüdi ai sithambo weindani niboadei hifandarhünini,” masei-amboyu. ³³ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Didiyei wandi me asu akohoanda?” ³⁴ Nindou wakirihü mamarei ranaheimbo hübudurandürü wakirerühi yahuya, “Ndananei wandi me asu akohoand-aye. ³⁵ Wandi me, akohoandi asu rehhoandi ana nindou didiyei Godindi hohoanimo süngurühindeimbi rananei,” mehu.

* 3:18-19: Serot ai Rom hoarehi nimarimbo moei yahomo-ndeimbanemo.

4

Sesì ahurì nùmbürambe bubufoefembo kafeefe hoafì
(*Matyu 13:1-9; Ruk 8:4-8*)

¹ Sisas ai asükai Gariri kurìhoe kìmì nindou yamundife ratüpurì ra botìmareandì. Nindou afìndì ranai ahandì hoafì hìmborìmbo mafandeanda botambe farìfi hoe harìgìfo-wamì mamaru. Asu nindou ranai gudianì hoe kìmì mamarei. ²⁻³ Sisas ai aheimbo kafeefe hoafìnambo yamundeandürühì yahuya, “Nindou mamì ai nùmbürambe hu sesì ahurì bubumarandì. ⁴ Ai hu sesì ahurì ra buburandane bìdìfìrì ai nafìnì pütapìmayoa ndu ai tüküyahi masahüsi. ⁵ Bìdìfìrì nìmoei yahafì safambe hìfì akìdou yangìrì nìngowambe pütapìmayo. Hìfì ra ragu hanìkoate-wambo ahurì ranai nìmai tütükìmayo. ⁶ Nga asu hùfìhamìndì ai pìyowohüyo ahurì hapoadümbö maforo ra sore soremarandì. Sapo ahasìharì ranai hìfambe ragu hanìkoate-wambo asu muḅgu yapataparìmayo. ⁷ Asu bìdìfìrì ahurì ranai tìhoarì tìhoarümbì wofì ranambe pütapìmayoa gabudandühì hìsìkoatemayo. ⁸ Asu ahurì bìdìfìrì ai hìfì aboedambe safì pütapìyowohü hìsìmayo. Nìmìndì mamì ranahandambo bìdìfìrì ai 100 hìsìyo, asu bìdìfìrì ai 60 hìsìyo, asu bìdìfìrì ai 30 hìsìyo,” mehu ⁹ Hoafì moendìfembo yahumbo Sisas ai hoafìyundürühì yahuya, “Nindou ai hìmbo-ambeimbìndühì ana, hoafì nda hìmborìmbiyu-wamboane,” mehu.

Sisas ai nìmboe kafeefe hoafìnambo wataporìmbomarandì
(*Matyu 13:10-17; Ruk 8:9-10*)

¹⁰ Süḅgunambo nindou afìndì ranai bukürefoendane Sisas yangìrì mamaruwa ahandì süḅgururü-rundeimbì 12-yomo asu nindou ahambo süḅgurìhorì-rìhündeimbì ai kafeefe hoafì ranahambo düdumehindì. ¹¹ Asu Sisas ai sìmborì hoafìyundürühì yahuya, “God ngìnìndì hìfandarandì ranahandì dìbo hoafì nìmìndì ra se fìfìrìfembo-hünda God ai masagadürì, nga nindou weindanì manìboadei ranaheimbo ana kafeefe hoafì yangìrìyo hoafìmayu. ¹² Ranìmboane, Ai afìndìmbo hìmboarì papìndeimboyei, nga ai ngìrì türüboadìhi fìfìrìndìhindì. Ai afìndì hoafì hìmborìndeimboyei, nga ahandì nìmìndì ngìrì fìfìrìndìhindì. Ranìmbo-anìmbo ai wambo sowana asükai hìhrìndahi dìdeiyani God ai ahei moaruwai hohoanìmo ra amboawi mbüsümbui,” *Aisaia 6:9-10* mehu.

Sisas ai sesì ahurì ranahandì nìmìndì fìfìre hoafìmayu
(*Matyu 13:18-23; Ruk 8:11-15*)

¹³ Sisas ai ahamumbo hoafìyupurühì yahuya, “Awi se kafeefe hoafì ranahandì nìmìndì ra moai fìfìrundìyo? Asu refeana bìdìfìrì amurì kafeefe hoafì ra nüḅgundu fìfìrì-mandunda? ¹⁴ Nindouyei mbusümo Godìndì hoafì wataporìmboayo ana, sapo nindou sesì ahurì nùmbürambe bubofofareandì nahuraiane. ¹⁵ Hoafì nafìnì pìrayo ana, sapo nindou Godìndì hoafì hìmborìyeihanei, nga Satan ai nìmehünou hoafì ra nindouyei mbusümonìndì semündü raguanambo-reandühani. ¹⁶ Bìdìfìrì sesì ahurì nìmoei yahafìsafambe pütapìmayo nahuraiane. Ai Godìndì hoafì ra hìmborìyei hehi nìmehünou semìndìmbo hìhìfì-hìhìfìyeihì-anei. ¹⁷ Nga ai moai hoafì ra ndorìhi sahümündia ahei ḅgusüfoambe ragu ngìnìndì nìmaro, nga ai moanì akìdou yangìrì ngìnìndì nìmboeihì anei. Ai Godìndì hoafì hìmborìyei masahümündi ranahambo refe hoeifembo nindou ḅgorü ai tìḅrìfo sehindanì nìmehünou hìnìngìrìhindühì-anei. ¹⁸⁻¹⁹ Bìdìfìrì ai sesì ahurì tìhoarì-tìhoarümbì wohambe pütapìmayo nahuraiane. Nindou ranai hoafì hìmborìyeihaneisì, nga ai hìfìndì moatükunìmbo afìndì hohoanìmoyeihì napo afìndì semìndìmbo ḅgusüfo parìhindühì Godìndì hoafì ranahambo gabudìfoareanda asu ahurì ranai ngìrì hìsìndo. ²⁰ Asu sesì ahurì hìfì aboedambe bubumayoa aboedì tükefeyo ranana sapo nindou düdi ai hoafì hìmborìyu

haya fífíreandühi tümáfoareandi nahuraiane. Raniyo bídífirí ai hísi aboedi hísiyowohü bídífirí ai 100 hísiyo, bídífirí ai 60 hísiyo, asu bídífirí ai 30 hísiyo marandi,” mehu.

Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi
(Ruk 8:16-18)

²¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi nindou ai ram hai wambürí asu fondi hoarehi díbonapímandíhiyo? Wani, nga ram ra fondi wami nímoamo ane nindíhi aríhündí. ²² Munguambo moatükuní haponda díbombo engoro ra süngunambo ana weindahí tükündífemboe. Asu níne-moatükuní gabudíhi masíhehindí ra süngunambo ana weindahí yagodomboe. ²³ Nindou ai híamboambeimbíndühi ana, hoafí nda hímborímbyu-wamboane,” mehu. ²⁴ Asúkai hoafiyupurühi yahuya, “Hoafí hímborayomo ra se wudípoapondú hohoanímóndímo. Se nindoumbo yimbuaríhindürí rani símogodühi anímbo God ai síheimbo yimbundearühi asu ngorü bídífirí pandeambui. ²⁵ Nindou düdi ai bídífirí moatükuneimbayú ana, God ai asúkai bídífirí dagadombui. Nga nindou düdi rani-koateayu ana, níne akídou ahandí warambeahíndí ra ndemündü raguanambo-ndeambui,” mehu.

Sisas ai sesi ahurí tükéfeyo kafeefe hoafí hoafímayu

²⁶ Sisas ai asúkai hoafiyuhí yahuya, “God ngíníndí hífandarandí ranana nindou sesi ahurí nümbürambe bubofoareandi nahuraiane. ²⁷ Nindou ranani apuwaníyo asu yangírí ahandí ratüpürí ratüpüríyuaníyo nímbokoaní sírühí sesi ahurí adúkarí tükéfeyo ra ai moai fífíreandi. ²⁸ Hífí yangírane sesi ahurí ra rareanda adúkarí tüküfehü hísiyo arandi. Ai moai fífíreandi níngureambombai weangurühi emündí boatei tükündífe mbunda mbíro ahurí tükündífíhü anímbo ranambe hísi tükündífemboe. ²⁹ Hísi ranai ho ngíníndíyowa nümbürí aharambürí ranai yimunguremíndímboyo símboaní yimunguramündí arandi,” mehu.

Sisas ai hoarí akídouhündí adúkarí tüküfembo kafeefe hoafí hoafímayu
(Matyu 13:31-32; Ruk 13:18-19)

³⁰ Sisas ai asúkai hoafiyuhí yahuya, “Síhírí God ngíníndí hífandarandí ranahambo níngunahuraiane mambísefa? Ranahambo hoafímbo níni-kafoefe hoafínambo hoafímandefa? ³¹ God ngíníndí hífandarandí ranana hambomo hoarí nahurai akídou ahandí ndürí mastet hoarí hífí kararowandí nahuraiane. ³² Nga hífefeyo ana, tíkoaní nahurai tüküfe haya adúkarí hamíndí amurí nümbürambeahíndí sesi ranahambo ngasündeandühane. Ranane afíndí düdüdü papíre haya níngowaní, ndu ai hei raníwami ngísíharühi nggeramborühi aríhündí,” mehu.

Sisas ai kafeefe hoafínambo hoafímayu ranahandí nímíndí
(Matyu 13:34-35)

³³ Sisas ai nímorehí nindowenihí afíndí ranaheimbo kafeefe hoafí afíndí wataporímbo marandí ahei hohoanímó ra símogodühi. ³⁴ Ai ranaheimbo kafeefe hoafínambo yangírí wataporímborandürí marandi. Nga ahambo süngururü-rundeimbí aiyangírí nímarímóndaní ana, hoafí ranahandí nímíndí ra yamundeapurímarandi.

Sisas ai hoewerí hoafímayua afurímareandi
(Matyu 8:23-27; Ruk 8:22-25)

³⁵ Mami rani nímbambe ahambo süngururü-rundeimbimbo yahuya, “Síhírí Gariri kuríhoe ra ngorü-goaníní ngefomboane,” mehupurí. ³⁶ Raniyo nímorehí nindowenihí afíndí ra raru híníngírüwuri houmbo bot Sisas mamaru ranambe fareafu houmbo sowaründümo mahomo. Asu bot bídífirí amurí ranai amboaní ai-babídímbo maho. ³⁷ Ai hífomóndane, Gariri kuríhoe ranambe ngíníndí hamíndí werí ranai tüküme feyo. Raniyo hoe ranai hafo kaifoairandühi tükühefembo yangírímayo.

³⁸ Asu Sisas ai daboadari pirowami mbiro nande haya apuane, ahambo süngururü-rundeimbi ai yangiri ruwurühi yahomoya, “Nindou Yamundo-randeimbi, sihiri yifiimbo yangirayefi ranahambo awi se moai hohoanimoayafiyoy?” mehomondamboyu. ³⁹ Sisas ai botifi hoe asu weri ranahafembo nginindi hoafiyupirühi yahuya, “Rühüsafi kikiindandife,” mehua hoafi ningowambe kikiamindühiyo hoe asu weri ai afure pimareandi. ⁴⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbiimbo hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se yihimboayomoa? Awi se anihondümbofe-koate-wamboyo?” mehu. ⁴¹ Ahambo süngururü-rundeimbi ai ahamundihoari simbori nduwuriyomondühi yahomoya, “Nindou nda ningunahurai nindouyua? Moani hoe afindi-afindimayo asu weri ranai ahandi hoafi himboriyafehü afurimarineandi,” mehomo.

5

*Nindou mamindi fiambeahindi Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi
(Matyu 8:28-34; Ruk 8:26-39)*

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Gariri kurihoe ra botambe barihoemo houmbo Gerasa-yafe hifambe mahomo. ² Sisas ai bot hiningire haya kusifuendanayo, nindou mamani ahandi fiambe moaruwai nendi nimareimbi ai yifi sihehi rihundeimbi honguambeahindi hu ahamboso tükumefiyu. ³ Nindou ranai ana yifi sihehi rihundeimbi honguambe-ani apu arandi. Ranane ngiri ahambo seninambo amboani yiriwari hüputüpu-ndürindümo. ⁴ Nindou ranahambo afindimbo seninambo yiriwari hüputüpurü-horimindei marihündi, nga sen ra gurihaimarandi. Ai nginindi hamindi-wambo nindou ngörü ai-amboani moai ahambo kikihirümündu. ⁵ Nimbokoani asu sirühi nindou ranai yifi sihehi rihundeimbi nimoei-ambe asu hifi wafu ranambe hoahoangura-marandi. ⁶ Sisas ai hapoadumbo anguni huambe nindou-mayu ranai hoeiriri haya pipiyu hu ahandi wagabe yiri yimbu pusire mamaru. ⁷ Nindou ranai pukuna hoafi karthoehü yahuya, “Sisas, se-ana God Nimooamo Hondü ahandi nimori anafi, se wambo nini nünungu-fendirimboyafa? Ro sihambo düduaritheanini, Se Godimbo dabarindafoandühi ngiri sihambo nini-moatükuni randitheandi mbisafi,” mehu. ⁸ Ramehu ra sapo Sisas ai hoafiyuhiya, “Moaruwai nendi se nindou ranahandi fiambeahindi kosifoao,” mehu ranimboyo. ⁹ Asu Sisas ai düdureandühi yahuya, “Sihafi ndüri nine?” mehuamboyu. Asu moaruwai nendi ranai yahoya, “Wandi ndüri ana amiane. Sapo ro ana afindi sirihünd-anefi,” meho. ¹⁰ Moaruwai nendi ranai rani hifihündi yowan yihofimbo hefoefemuni-poani yaho haya Sisasimbo hüti hoafimariri. ¹¹ Rani fikimi hifi wafuambe moatei afindi ranai sesi sahüsili buriyeyi wakimarihindi. ¹² Raniyo moaruwai nendi ranai Sisasimbo hüti hoafiyeyi seiya, “Se yihofimbo koandi-hawamuna moatei akimi nda burayeyi ahei fiambendahumboane,” masei. ¹³ Raniyo Sisas ai hiningi-mareandüra rasungumehindi. Moaruwai nendi ranai nindoundi fiambeahindi kosifoehi hehi moatei akimi burimayeyi ahei fiambemehindi. Raniyo 2,000 moatei ranai hiripini piyeyi hehi gügüriyeyi hanimbo kurthoemabe hoe karthüsi hehi yifisafi-mayeyi. ¹⁴ Nindou moatei hifandimarundi ranai fefou houmbo homo adükari ngoafiyoy asu akidou ngoafi adaburo raniyo ra waporimbomarundi. Raniyo ranühündambo nimorehi nindowenih ranai nine-moatükuniyo moateimbo tükumefeyo ra hoeifembo mahei. ¹⁵ Ai hei Sisasimboso tüküyahi hoeirihindane nindou horombo ahandi fiambe moaruwai nendi afindi nimareimbi-mayu ranahambo hoeimarihori. Ai asukai aboedi hohoanimo fifi-re hohoanimo yuhumbo hoeari güde haya mamaruwa hoeirihori hehi yihimbomarihori. ¹⁶ Nine-moatükuni Sisas ramareandi hoeifembo mahei ranai asukai hihiriyahi hei nindou horombo moaruwai nendi nimareimbi-mayu asu moatei ranahambo amboani waporimbo-marihündi. ¹⁷ Raniyo nimorehi nindowenih ranai rani hoafi ra himboriyeyi hehi Sisasimbo rani hifihündi ngörü-goanini hombo hüti hoafimarihori. ¹⁸ Asu Sisas ai botambe mafarifiyuwamboyo nindou horombo moaruwai nendi nimoreia hefoareandeimbi-mayu ranai aidibo hombo hüti hoafimayu.

¹⁹ Ŋga asu Sisas ai ahambo moai yin̄i yahundo. Ai hoafiyundowohü yahuya, “Se s̄ihafi worin̄ambo ŋgafi fikim̄in̄indim̄bo Adükari ai s̄ihafi fimbo hipoambo-rean̄n̄ühi ramarean̄in̄i ranahambo wataporim̄bondandi,” mehu. ²⁰ Raniyo nindou ranai hu Dekaporis hif̄thü ahandi fimbo wataporim̄bo-maranda n̄imorehi nindowenih̄i af̄ndi ranai mahep̄nahindi.

Sisas ai n̄imorehi n̄imori yif̄thündi botire asu n̄imorehi an̄günümbi aboedim̄areandi

(Matyu 9:18-26; Ruk 8:40-56)

²¹ Sisas ai Gariri kur̄hoe ra botambe far̄ifi haya ŋgorü goan̄in̄i huane nindou af̄ndi ranai ahandi hoafi h̄imborim̄bo mafandeandi. ²² Raniyo Suda-yei rotu wori h̄ifandira randeimbi, ahandi ndür̄i Sairus, ai mahu. Ai hu Sisasim̄bo hoeirirühi ahandi yirik̄imi yir̄i yimbu pus̄ire mamaru. ²³ Ai Sisasim̄bo hüti hoafiyundo hoan̄gühü yahuya, “Wandi n̄imorehi n̄imori ai yifim̄bo yanḡirane, ŋga se did̄ifi war̄i nandowandani an̄imbo aboedim̄beyo-wamboane,” mehundo-amboyu. ²⁴ Asu Sisas ai aid̄ibo mahua n̄imorehi nindowenih̄i af̄ndi ranai ahandi süngu mahei. Raniyo ahandi fikim̄i gugureandühi n̄nend̄i-mar̄hor̄i. ²⁵ Asu nindou gugurim̄areandi ranambe n̄imorehi mam̄i 12 h̄imbanühi-feim̄im̄bo amoamo wat̄ikoafira-marandi. ²⁶ Raniyo n̄imorehi ranai dokta hoeifepurim̄bo ahambo fehefem̄bo-hünda ahandi kaki af̄ndi saimarandi. Asu dokta ranai moai ahambo far̄ihoemondani aboedi tükufeyo, ŋga wan̄i. ²⁷ N̄imorehi ranai Sisas̄ndi hoafi ra h̄imboriyo haya ho nindou af̄ndi ranahei mbusümo man̄iŋgo. Raniyo ai Sisas̄ndi daboadani ho ahandi hoandari hoeari ra sündim̄areandi. ²⁸ Ai ahandihoari yare hohoan̄imo-yowohü yahoya, “Ro ahandi hoeari yanḡiri amboani sündar̄iheandi ra aboedindamboyahi,” meho. ²⁹ Ramare-andamboyo n̄imehünou amoamo wat̄ikoafimarandi-mayo ra kik̄iram̄indühi asu ahandi fiambe an̄gün̄i ranai aboedim̄ayoa fifir̄imareandi. ³⁰ Asu Sisas ai ahandi fiambeah̄ndi ŋgin̄ind̄i makosifoenda fifire haya h̄ihir̄ifi düdurearühi yahuya, “Düdi wandi hoearühi sündim̄areanda?” mehu. ³¹ Ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou af̄ndi ŋgoro ra hoeiarowandane asu düdi sündim̄areandi safi hawambo düduwefoanda?” mehomo. ³² Ŋga awi Sisas ai düdi ahandi hoeari fih̄i sündim̄areandi ra fifir̄ind̄ihea yahu haya kokomara hu. ³³ N̄imorehi ranai ahambo rani-moatükuni tükumefeyo ra fifire haya yih̄imboyohü h̄iham̄indari-mayo. Raniyo ho Sisas̄ndi yirik̄imi yim̄ind̄ihona n̄imarim̄bo muŋguambo moatükuni ahambo tükumefeyo ra wataporim̄bomarandi. ³⁴ Sisas ai n̄imorehi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “N̄imori ak̄idou, se an̄ihondümbō-arowandi ranim̄bohünda seana asukai aboedanafi. S̄ihafi an̄gün̄i aboedim̄efeyo ranim̄bohünda se ŋgusüfo afur̄indo kündo hawa ŋgafi,” mehu. ³⁵ Sisas ai wataporim̄borandühi n̄iŋguambe nindou bid̄ifiri ai Suda-yafe rotu h̄ifandi randeimb̄ndi worambeah̄ndi sin̄imo hoafiyomondühi yahomoya, “S̄ihafi n̄imorehi n̄imori yifim̄ayo. Ŋga nindou yamunde randeimbim̄bo t̄iŋir̄ifo segodopoani,” mehomo. ³⁶ Asu Sisas ai moai ahamundi hoafi ranahambo h̄ih̄imboriyu. Ai Suda-yafe rotu h̄ifandirandeimbi ranahambo yahundoya, “Yowan̄i, yih̄imbo-yopoani, ŋga se moani Godim̄bo an̄ihondümbō-ndowandi,” mehu. ³⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo ai-bab̄dim̄bo hombo yowan̄i yahu hin̄iŋgirerü haya, Pita, Sems, Son, asu ahandi ak̄idi Sems ahamumbo yanḡiri süngureapuri haya mahu. ³⁸ Ai homo Suda-yafe rotu bogor̄ndi worik̄imi tüküyafundühi Sisas ai hoeireandane arani hoafi af̄ndi af̄ndi-mayei. ³⁹ Ai worambe far̄ifi hafu hoafiyundurühi yahuya, “Nim̄boe se arani hoafi af̄ndi-af̄ndayeia? N̄imori ndanana yif̄iyopoani, ŋga moani apomboane,” mehuamboyei. ⁴⁰ Asu nindou ranai ahambo tik̄ifin̄ambo-mar̄hor̄i. Ai aheimbo rani worambeah̄ndi h̄ihaifoarearü mbura, n̄imori ranahandi hondaf̄ndiyafe asu ahandi süngururü-rundeimbim̄memo aheimbo yanḡiri semündündür̄i haya, n̄imori yifi meŋgoro rani wori safani kamefoehindi. ⁴¹ Ai hüfu n̄imori ranahandi wat̄iŋar̄ihü kik̄ih̄iram̄ündi haya hoafiyundowohü yahuya, “Tarita kumi,” mehu. Hoafi ranahandi n̄im̄ndi ana ndahuriane, “N̄imorehi n̄imori yihoarifi ro hoafehan̄in̄i, se

botiyafo,” yaho ranane. ⁴² Asu nimehünou nimorehi nimiranai botife haya mahowa nindou ranai mahepühindü. Nimiranana 12 himbani yoweimbiyo. ⁴³ Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Se yowan nindou mamimbo amboani ndani moatükuni nda hoafiyopoani. Nimiranahambo sesi sahündo animbo mbiseso,” mehu.

6

Nasaretihündi ai Sisasimbo yiboarukomarihori
(Matyu 13:53-58; Ruk 4:16-30)

¹ Sisas ai ranühi hininngire haya ahandi ngoafi hondünambo mahua asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ai-babidimbo mahomo. ² Raniyo moani nimarimbo sihi Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nimorehi nindowenihimbo yamundimareandüri. Nindou afindi ranai himboriyei hehi hepünahindühi seiya, “Ndan ndofe fifirife nda nahünda semündümboyua? Asu hepünifeimbi moatükuni refembo nginindi ra nahündambo semündümboyua? ³ Aiana worimbora randeimbi nindou yangirani. Asu ai Mariandi nimir Sems, Sosep, Sudas asu Saimon ahamundi amonjoni. Asu ahandi rehimami ai nda sihiri babidi animboei,” sei hehi Sisasimbo ngusüfoambe yiboaruko-marihori. ⁴ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ai muḅguambo ngoafihü ndürimb-ani. Nga ahandi ngoafi hondühi ahandi fikiminindi-so worambe ana ndürikoate-ani,” mehu. ⁵ Asu Sisas ai ranühi moai hepünifeimbi moatükuni rareandi, nga yimbumami angünümbi nindou yangiriyo war manandeanda aboedimehindi. ⁶ Raniyo nindou ahambo anihondümbofe-koatemayeia hepünimefiyu.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi nindou 12 ranahamumbo koamarihapura mahomo
(Matyu 10:5-15; Ruk 9:1-6)

Raniyo Sisas ai ranühi ngoafi adaburo ra hoahoanguhü Godindi hoafi yamundi-mareandüri. ⁷ Ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo nindouyei fiambeahindi moaruwai nendi hefoefembo nginindi sagapuri mbura yimbu-yimbure koamarihapuri. ⁸ Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Se ngomondühi ra ninimoatükuni ndowandümboemo, nga nininim yangiri animbo ndowandümo. Se yowan bret, arü asu kaki rani-moatükuni sandife semindi-poani. ⁹ Se su güdundi, nga hoeari ana güdarundi rani yangiri animbo güdu ndowandümo ngomo. ¹⁰ Asu se homo ngorü ngoafihü tüküyafu houmbo ngorü worambe ahafomo ra rani worambe yangiri nimanimo mbundumbo ngorü-goanini asukai ngomo. ¹¹ Ngomondani rani ngoafihündi ranai sishamumbo worinifepuri-koatendeihisishamundi hoafi himbori-koatendeiani, se ngoafi ra hininngindundi. Se hombo mbisimombo ana, sishamundi tinarihündi hasüfi ra püpürüfi boadu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbireandüri yaho nafuiyondürimbo-hünda,” mehu. ¹² Raniyo Sisasimbo süngururü-rundeimbi ranai homo nimorehi nindowenihimbo hoafi bokarhoemondühi yahomoya, “Sihe ngusüfoambe moaruwai hohoanimo hininngindihindühi simbori hohoanimo süngundihindi,” mehomo ¹³ Asu ai homo nindouyei fiambeahindi moaruwai nendi hefoaru, angünümbi nindouyewami weri hoe karunda angünümbi nindou ai aboedi tüküyahi marihündi.

Herot ai Sisasimboya Son hundürüra randeimbimbei mehu
(Matyu 14:1-12; Ruk 3:19-20; 9:7-9)

¹⁴ Sisas ai muḅgu-moatükuni ramareandi hoafi ra adükari bogori Herot ai himborimayu, sapo ahambo muḅguambo nindou fifirihori hehimbo wambo. Raniyo bidifiri nindou ai seiya, “Son hundüra randeimb-ani yifihündi botifi haya. Sapo ranimboane hepünifeimbi moatükuni yare arandi,” masei. ¹⁵ Asu bidifiri nindou seiya, “Aiana Eraisani,” masei. Asu bidifiri nindou seiya, “Aiana Godindi hoafi hoafiyomo rundeimbi horombo yifimemo nahurai-ani,” masei. ¹⁶ Herot ai rani hoafi

ra hĩmboriyu hayambo yahuya, “Ro Son hundũrũra randeimbĩmbo ana horombo mbĩro kĩkĩmarĩhehini. Ŋga asu haponda asũkaiyu yĩfĩhũndĩ botĩfĩmboyu?” mehu. ¹⁷⁻¹⁸ Horombo Herot ai ahandĩ akĩdĩ Firipĩndĩ nĩmorehĩ Herodias masemũndu. Ranĩmbo Son ai Herotĩmboya, “Aboedĩ hohoanĩmoyopoanĩ sĩhafĩ akĩdandĩ nĩmorehĩ masowandĩfĩ,” yahundo-marandĩ. Ranĩmboyo Herot ai nindou bĩdĩfĩrĩ koamarĩhepura Sonĩmbo kĩkĩhĩrundũmo mburumbo karabus-ambe hĩnĩngĩmarũwuri. ¹⁹ Herodias ai Sonĩmbo ngĩnĩndĩrĩrĩhũ hĩfokoeffimbo hohoanĩmomayo, ngga ai ngĩrĩndo. ²⁰ Sapu Herot ai Sonĩmbo yĩhĩmborũrũhĩ-wambo. Ai fĩfĩreandĩ Son ai Godĩndĩ hĩmboahũ mbumundĩ nindou-mayua ranĩmbo Herot ai ahambo hĩfandũrĩ-marandĩ. Ai Sonĩndĩ hoafĩ hĩmborĩyuhũ ana, nggũsũfoambe moaruwairĩrĩhũ afĩndĩ hohoanĩmoyuhani. Ŋga asu ahandĩ hoafĩ hĩmborĩmbo hohoanĩmoyuhani. ²¹ Herodias ai Sonĩmbo mbĩro kĩkĩfimbo, nafĩ kokorambo hoeimareandĩ. Herot ai ahambo hondĩ ai wakĩmarĩmĩndo ranĩ silĩ gafmanĩ-yomondĩ bogorĩ, ami-yomondĩ bogorĩ asu Gariri hĩfandu-rundeimbĩ ahamumbo sesĩ sĩndĩmareandĩ. ²² Ai sowasũmondũhĩ nĩmarĩmondane, Herodiasndĩ nĩmorehĩ nĩmorĩ ai hafo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩyo wakĩmareandĩ. Ranĩyo Herot asu bĩdĩfĩrĩ boboagorĩ sesĩ sowasũmondũhĩ mamarĩmo ai ranahambo afĩndĩ hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩmemo. Ranĩyo adũkarĩ bogorĩ Herot ai nĩmorehĩ nĩmorĩ ranahambo dũdureandũhĩ yahuya, “Se nĩne-moatũkunĩmboyo hohoanĩmo-ayafĩ ra ndahanĩnĩmboyahĩ, ngga se wambo hoafĩyafĩ,” mehu. ²³ Herot ai dabarĩfi hoafĩyundowohũ yahuya, “Se nĩne-moatũkunĩmboyo hoafayafĩ ana, ndahanĩnĩmboyahĩ. Se hĩfĩ hĩfandarĩhandĩ ranahambo kĩkĩrowandĩrĩ asafĩ ana, ranamboanĩ ro kĩkĩndĩheanĩnĩ-mboyahĩ,” mehu. ²⁴ Nĩmorehĩ nĩmorĩ ranai hondĩ sowana hĩhĩrĩfe ho dũdureandũhĩ yahoya, “Nĩnĩ-moatũkunĩmbo dũdumandahea?” mehoamboyo. Hondĩ ai yahoya, “Son hundũrũra randeimbĩndĩ mbĩrombo anĩmbo dũdundafoandĩ,” mehondoamboyo. ²⁵ Nĩmorehĩ nĩmorĩ ranai hĩhĩrĩfe ho adũkarĩ bogorĩmbo anahoya, “Hapondanĩ hamĩndĩ Son hundũrũra randeimbĩndĩ mbĩro pretambe foando hawa ndawandĩrĩ,” meho. ²⁶ Ai ranĩ hoafĩ ra hĩmborĩyu haya ahambo nggũsũfoambe moaruwai-marĩrĩsĩ, ngga sapu nindou fandu masowasũmo ahamundĩ hĩmboahũ nĩne-moatũkunĩ se hoafayafĩ ro randĩheamboyahĩ mehu. Ranĩmboyo ai nĩmorehĩ nĩmorĩ ranahandĩ hoafĩ sũngufembo ambe yahokoatemayu. ²⁷⁻²⁸ Ranĩyu adũkarĩ bogorĩ ranai ami mamĩ koamarĩheira Sonĩndĩ mbĩro semĩndĩmbo mahũfu. Ai hũfu Sonĩmbo karabus worambe mbĩro kĩkĩrĩrĩ mbura ahandĩ mbĩro ra pretambe foare semũndũ hu nĩmorehĩ nĩmorĩ ranahambo masagado. Ranĩyo nĩmorĩ ai semĩndĩ ho hondambo masagado. ²⁹ Sonĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ ai ranĩ hoafĩ hĩmborĩyomo houmbo homo karabus worambeahĩndĩ fĩnĩmoko sowandũmo homo honguambe masĩhawurĩ.

Sisas ai 5,000 nindoumbo sesĩ masagadũrĩ

(Matyu 14:13-21; Ruk 9:1-17; Son 6:1-13)

³⁰ Sisasĩndĩ hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ ai homo ai-babĩdĩmbo mamũhĩyafundũhĩ wataporĩmemo. Ai ratũpurĩ rarundũhĩ nĩmorehĩ nindowenihĩmbo Godĩndĩ hoafĩ yamundĩmarundũrĩ ranahambo. ³¹ Nindou afĩndĩ ranai fande bukũrefoe-marandamboyo Sisas ai ahandĩ hoafĩ sowandũmo homorundeimbĩ babĩdĩmbo sesĩ sesĩ-koatememo. Ranĩmboyo hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Andai sĩhĩrĩpoanĩmbo nindou nĩmarĩ-koateandũhĩ nggefũhĩ anĩmbo akĩdou fi-handĩhu,” mehupurĩ. ³² Ranĩyomo ai yangĩrĩ botambe fareafu houmbo nindou nĩmarĩ-koateandũhĩ mahomo. ³³ Ŋga nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ ranai hoeirĩhi fĩfĩrĩhipurĩ, ranĩmboyo nindou afĩndĩ ranai Sisas ahandĩ sũngururũ-rundeimbĩ babĩdĩmbo homboyomondanĩ ahei nggaafĩ hĩnĩngĩrĩrĩhi hehi Sisasĩmbo sowana pĩpĩna hei aiboatei tũkũmehĩndĩ. ³⁴ Ranĩyo Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩ babĩdĩmbo botambe homo tũkũyafundane, nindou afĩndĩ ranai hĩfanda megoro. Ranĩyu hoeireanda mayoa sipsip hĩfandĩyo-randeimbĩ nindou hĩfandĩyo-koate nahurai fimayeia hĩpoambo-reandũrũhĩ afĩndĩ yamundĩmareandũrĩ. ³⁵ Asu sũngunambo nĩmbambe hũfĩhamĩndĩ ai hanuambe hoafĩyomondũhĩ yahomoya, “Ndanũhĩ

ana nindou nɪmari-koatereandühane ndeara hüfɪhamɪndɪ ahanu. ³⁶ Ranɪmbo-hündambo anɪmbo nɪmorehɪ nindowenihɪ ranaheimbo koarɪhawandüra hei ŋgoafɪ akɪmɪ adaburo ranühɪ aheihoarɪ sesɪ pemɪyei mbɪsahüsi,” mehomu. ³⁷ Ŋga asu Ai sɪmborɪ hoafɪyupurühɪ yahuya, “Se sesɪ dabudürɪ,” mehuamboemo. Ai sɪmborɪ ahambo hoafɪyomondühɪ yahomoya, “Awi se hohoanɪmoyafanɪ ro afɪndɪ handret kinanambo aheimbo bret pemɪyo saimboyo?” mehomu. ³⁸ Sisas ai düdureapurühɪ yahuya, “Nüŋgünübɪ bretɪyo se sɪhoemomboemoa? Homo hoeiru,” mehuamboemo. Homo hoeirunda mayoambo yahomoya, “Hondahüfeimbɪ bret asu yimbu kinɪ ranane engoro,” mehomondamboyo. ³⁹ Sisas ai ahamumbo hoafɪmayua nindou ranaheimbo hoafɪmayomonda yɪbobo-yɪboboyahi hehi mamarei. ⁴⁰ Mamarei ra bɪdɪfɪrɪ 100, asu bɪdɪfɪrɪ 50, ranɪyei yɪbobo-yɪboboyahi mamarei. ⁴¹ Sisas ai bret hondahüfeimbɪ asu kinɪ yimbu ra semündü haya sünambe hɪmboyo hafuhü Godɪmbo hɪhɪfɪrürɪ mbura, hɪfɪtɪre haya ahandɪ süŋgururü-rundeimbɪmbo masagapurɪ nindou ranaheimbo yimbufembo. Asükaiyu kinɪ akɪdou yimbu ranamboanɪ hɪfɪtɪre haya yimbumareandɪ. ⁴² Muŋguambo nindou ranai sesɪ ra sahüsimbo sɪmŋgorɪ-marɪhümündi. ⁴³ Ranɪyo Sisasɪmbo süŋgururü-rundeimbɪ ai bret asu kinɪ bɪdɪfɪrɪ bɪdɪfɪrɪ kurɪmayo ra 12 wambürambe wambürɪhɪru hafombo tüküme feyo. ⁴⁴ Nindou sesɪ masahüsi ranana 5,000-yei.

*Sisas ai kurɪhoe hangɪfowamɪ pütapɪmayu
(Matyu 14:22-33; Son 6:16-21)*

⁴⁵ Sisas ai nɪmehünou ahambo süŋgururü-rundeimbɪmbo botambe farɪfe hefe Gariri kurɪhoe behefe hefe ai-boatei Betsaida ŋgoafɪnambo hombo hoafɪmayupurɪ. Ŋga aiana awi nɪmari mburɪmbo nindou ra koarɪhefendürɪmboyo. ⁴⁶ Nɪmorehɪ nindowenihɪ ra koarɪheirɪ mbura asu ai Godɪmbo dɪdɪbafɪfembo hɪfɪ wafuanambo mahafu.

⁴⁷ Ranɪ nɪmbambe ahambo süŋgururü-rundeimbɪ ai botambe Gariri kurɪhoe hangɪfowamɪyomo, ŋga asu aiana ŋgɪndanɪyu. ⁴⁸ Sisas ai ahambo süŋgururü-rundeimbɪ hoeireapurane werambe bot ra ahamumbo kameihü nɪnendɪ-mareapura asu bot ra semɪndɪ hombo purɪna watɪharɪmarundɪ. Ranɪyo Sisas ai si hoafɪmbo safɪ ahamumbo sowana bot ra ŋgasünde haya hoe hangɪfowamɪ pütapɪmayu hu. ⁴⁹ Ŋga asu ai hoeirüwuranɪ hoe hangɪfowamɪ pütapɪmayua yɪfɪaf-ani yahomo houmbo hasɪheimemo. ⁵⁰ Ai muŋguambo hoeirüwura mayoa yɪhɪmbo-mayomondamboyo, ai ahamumbo nɪmehünou hoafɪyupurühɪ yahuya, “Se yɪhɪmbo-ndɪmboemo, ŋga ŋgɪnɪndɪ nɪmandümo. Ndanana ro-anahɪ,” mehu. ⁵¹ Asu ai botambe farɪfi hafu ai-babɪdɪmbo mamaruwa hoewerɪ ranai afurɪmareanda mahepünafundɪ. ⁵² Ŋga Sisas ai hondahüfeimbɪ bret hepünɪfeimbɪ moatükunɪ ramareandɪ ra moai wudɪpoaporu fɪfɪrundɪ sapo ahamundɪ hohoanɪmo ranai tapɪhamɪyohü wambo.

*Genesaretɪhü Sisas ai anğünübɪ nindou afɪndɪ aboedɪmareandɪ
(Matyu 14:34-36)*

⁵³ Ranɪyomo ai botambe kurɪhoe ra barɪhoemo gudianɪ Genesaret ŋgoafɪkɪmɪ bot ra hɪmondɪndümo hɪnɪŋgɪmarundɪ. ⁵⁴ Ai botambeahɪndɪ makusɪfoendambo nindou ranai nɪmehünou fɪfɪrɪmarɪhorɪ. ⁵⁵ Ŋgoafɪ ranɪ ŋgoafɪkɪmɪ adaburo ranühɪ hahabodeihü hoafɪmayeiya, anğünübɪ nindou afɪndɪ safɪsendambe-rɪhindürɪ Sisas nünğuhɪ sahümündindürɪ hei marɪhündɪ. ⁵⁶ Ranɪyo muŋguambo ŋgoafɪ adaburo ranühɪ, nahi Sisas ai huanɪ anğünübɪ nindou ra fufurɪhü-mündindürɪ hei fandɪhɪrühündühɪ sɪhehindürɪ marɪhündɪ. Ranɪyei ahandɪ warɪ hoandarɪ ŋgɪsɪharɪ hoearɪ ra anğünübɪ nendɪ ai sündɪmbɪrɪhindɪ sei hehi hüti hoafɪmayei. Asu ahandɪ hoearɪ sündɪmarɪhindɪ ranai asükai aboedɪ tükümehindɪ.

7

*God ai amoa mamɪyei ahɪnübɪ hohoanɪmo hɪfɪnambomareandɪ
(Matyu 15:1-9)*

¹ Farisihündi b̄idifiri ai ah̄inümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou bab̄idimbo Serusarem ŋgoafihündi s̄ifomo Sisasimbo hoeimarüwuri. ² Raniyo hoeirundani Sisasimbo süngururü-rundeimbimemo ranai war̄i popoaikoate sesi sowasümondühi mamarimo. War̄i popoaikoate sesi sesimbo ranana moaruwaiane. ³ Sapo Farisi asu Suda-hündi aiana ai boagiri süngumarundi ranimboane ŋgiri war̄i popoaikoate sesi dagüdi. ⁴ Asu sesi maket ambeah̄indi pememo amboani sesi popoihefekoate ana, ŋgiri dowadümo. Sapo ai boagiri refemarandi süngumbo hipiri napo ra popoaind̄hou mbundumbo animbo mandu dowadumboemo. ⁵ Raniyo Farisi asu ah̄inümbi hohoanimo f̄firundeimbi ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Nimboe s̄hambo süngurunini rundeimbi ai boagiri ah̄ini ra süngufekoateyomoa? Asu nimboe war̄i af̄saho kapehi sesi asowasümoa?” mehomo. ⁶ Raniyo Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “God̄indi hoafi hoafiyurandeimbi Aisaia ana an̄ihondumbo yimbu yafambeimbi s̄hamumboyu hoafimayu. Ai ndare sürü pap̄irandühi yahuya,

‘Nindou ndanai ana yafambe yangirane wambo aboedani asei,
 nga ahei hohoanimoana an̄gunane engoro.

⁷ Aiana nindouyei ah̄inümbi hohoanimo ranane yamund̄hindühi God̄indi hoafane nda asei,

ranimboane ai wambo hohoanimoaye ra moanipoane,’

Aisaia 29:13

mehu. ⁸ Seana God̄indi ah̄inümbi hohoanimo ra h̄ingir̄iru houmboanemo nindouyei hohoanimo yangirane sünguarundi.” ⁹ Raniyo ai hoafiyupurühi yahuya, “Seana God̄indi ah̄inümbi hohoanimo ranahambo ambeyaho h̄in̄nḡifehümbi s̄hamundi hohoanimo süngufembo yangirane hohoanimoemo. ¹⁰ Sapo Moses yahuya, ‘Se s̄hafi meapeyafe hoareh̄indafi,’ asu ‘Düdi ahandi hondamboyu af̄indamboyu moaruwai hoafayu ana, yif̄imbiyuwamboane,’ mehu. ¹¹⁻¹² Ŋga se ndaru hoafiyomondühiya, ‘Nindou ranai ahandi hondaf̄indambo feh̄efe kak̄i napoeimbanisi, nga hondaf̄indambo hoaf̄indup̄irühiya, “Ndan̄i kak̄i ana ro God̄imbo saimbo mas̄heheandane,” mbüsu ana, asu ŋgiri nindou ranai kak̄i ranambo ahandi hondaf̄indambo feh̄efep̄irimbo yini mb̄isimo,’ yahomo arundi. ¹³ Ranimboane God̄indi hoafi ra h̄in̄nḡirundühi asu se boagiri-yafe hoafi ra süngu-arundi asu se af̄indi moatükuni rahurai raru arundi,” mehu.

N̄ine-moatükuni nindoumbo rareanda nindou ai moaruwai hohoanimoaye ar̄ihündi
 (Matyu 15:1-9)

¹⁴ Sisas ai nindou af̄indi ranaheimbo asükai m̄nḡiyu hürühendüri haya hoafiyundürühi yahuya, “Muᅅguambo nindou se wand̄i hoafi nda h̄imbor̄indei hehi f̄fir̄ind̄hind̄i. ¹⁵⁻¹⁶ N̄ine-moatükuni moanambühündi nindou fiambe ahano ai-ana ŋgiri nindoumbo randerani moaruwai hohoan̄mondu. Ŋga n̄ine-moatükuniyo nindouyei fiambeah̄indi n̄imar̄i haya moanambüh̄i tükefeyo ranane rareandan̄i nindou ai moaruwai hohoanimoaye,” mehu. ¹⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo h̄in̄nḡireandüri haya wor̄ina hafuane ahambo süngururü-rundeimbi ai ran̄i kafoefe hoafi ranahambo düdumefundi. ¹⁸ Raniyo Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi seana ŋgusüfokoatewamboemo. Awi se moai f̄fir̄undiyo, sapo n̄ine-moatükuni moanambühündi nindou fiambe ahano raniyopoani nindoumbo moaruwaimbore arandi. ¹⁹ Ranana ŋgusüfoambe hohoanimo ranambe howohüyopoani, nga ranana bodoambe han̄i mburambo awaimboreandühane.” Sapo Sisas ai ramehu ra muᅅguambo mam̄karambo sesi ra God̄indi h̄imboahü ana aboedane yahumboyu. ²⁰ Asu asükaiyu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “N̄ine-hohoanimo nindou ahandi fiambeah̄indi n̄imar̄ihaya tükefeyo ranane nindou ranahambo God̄indi h̄imboahü moaruwaimboareri. ²¹⁻²² Ro hoafimayahi ranana ndani-moatükuni nindou hohoanimoambe tükufe arandi ndani-mboyahi hoafimayahi. Muᅅguambo mam̄karambo moaruwai hohoanimo, h̄imbuhüni, n̄imoreh̄i s̄s̄ihomo asu anam̄ind̄hoandi b̄irab̄iri, nindou h̄ifokoefe, n̄imoreh̄i anam̄indeimbi d̄ibomboyo, hohoan̄i, wos̄thoafori hoafi, bod̄imondambo ŋḡin̄ndi,

moaruwai hoafi, hoafi himborikoate, afindi-afindi, asu mamikari hohoanimo ranimboyahi hoafimayahi. ²³ Munguambo ndani moatükuní ndanane nindou hohoanimo-ambeahindi tüküfeyoahü nindoumbo rareirani Godíndi himboahü moaruwaimboreri arandi,” mehu.

Fonisia hifihündi nimorehi ai Sisasimbo anihondümbomareri (Matyu 15:21-28)

²⁴ Sisas ai ranühündambo botifi haya Tair ngoafikimi mahu. Nindou ai ahambo fifirindihorimboyei yahuhaya worambe mamaru. Nga ai ngiri díbo amaru ra díbondifiyu. ²⁵ Nimorehi mamí ahandi nimorehi nímoríndi fi-ambe moaruwai nendi nímaríweimbí ai Sisas ranühi amaru hoafi ra himborimayo. Raniyo ai nímehünou ho Sisasimbo-so tüküfe ahandi yirikimi peyo mamaro. ²⁶ Nimorehi ranai ana aipoanímbo Fonisia sirihündi Grik hoafeimbiyo. Raniyo ai Sisasimbo ahandi nimorehi nímoríndi fi-ambeahindi moaruwai nendi hefoefemböhünda hütihütimariri. ²⁷ Sisas ai nímoreh ranahambo kafeefe hoafi hoafiyundowohü yahuya, “Sihiri nímorí ranaheimbo sesiboatei ndahündüri mbundühumbo anímbo. Nga awi sihiri nímoríyeyimayo sesi ra yaforímbo ndahündürümboyefi,” mehuamboyo. ²⁸ Asu nímorehi ranai hoafiyowohü yahoya, “Adükari, yinisi, nga yafori amboani sesifondi koambe nímböeimbo nímoríyeyimayo sesi bidifiri-bidifiri ra sahüsihanei,” mehowamboyo. ²⁹ Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se hoafimayafi ranímbohünda ngafi, nga moaruwai nendi ai síhafi nímorí ra híníngímareandi,” mehu. ³⁰ Nímorehi ranai hihirife ho worambe himboyowane, ahandi nímoríndi fiambeahindi moaruwai nendi ai kosifoendühi asu fondiwami mapo.

Sisas ai nindou mamí yafambe asu himboambe moaruwaimbü aboedimariri

³¹ Raniyo Sisas ai Tair híníngire haya hu Saidonihü tüküfi mbura hu Dekaporisihü tüküfi haya hu Gariri kuríhoe-kimi tüküme fiyu. ³² Sisas ai ranühi nímaruambe nindou bidifiri ai nindou mamí himbotühifo asu hihíndi hoafiyu randeimbí sahorímíndei mahei. Raniyei ai Sisasimbo nindou ranahandíwami warí mbínandeandi sei hehi hütí hoafimayei. ³³ Raniyo nindou ranahambo nindou afíndi ahei mbusümo ahambo yangiri serümündü mahu. Raniyo Sisas ai waríbatendi himboambe yimbufihí pamareanda aboedímayafea asu warí boatendífihi nguri pare mbura nindou ranahandí teífúhi pamareandi. ³⁴ Sisas ai sünambe himboyu hafu harafu afíndi hüfoareandühi nindou ranahambo yahundoya, “Efat.” Hoafi ranahandí níminíndi ra ndahuraiane, ‘sübüduhoefi’ yahoane. ³⁵ Raniyo nímehünou ahandi himboambe ai aboedíyowohü asu hoafi hihíndi hoafiyumarandi ra asúkai aboedí hoafimayu. ³⁶ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo rani-moatükuní hoeimaríhíndi ranahambo nindou ngorümbo yowaní hoafiyopoani mehu. Ai aheimbo yowaní mehündüríyosí, nga asu ai ranahambo wataporímbomarühü hei. ³⁷ Ai hepünehíndühi seiya, “Sisas ai mungu-moatükuní aboedí ramareandi. Ai rareandani himbo tühífo güreyandüreimbí amboani ai himboríyeyi asu hoafíkoateyeyimbí ai-amboani wataporíyeyi maríhündi,” masei.

8

Sisas ai 4,000 nindoumbo sesi masagadüri (Matyu 15:32-39)

¹ Asu ngorüsímboani nindou afíndi ranai Sisasimbo sowahi mafandíhíndi raniyei sesíkoatemayei. Raniyo asu Sisas ai ahandi süngururü-rundeimbímbo mborai yahupuri haya hoafiyupurühí yahuya, ² “Ro nindou ndanaheimbo hípoamboaríhearü. Ai robabídi ngími si nímareimbo wambo asu ai sesíkoateanei. ³ Ro ngiri wembopo ngoafínambo koandíhehearü, nga ai nafíni hímböa wuwuríndei hehi píndeimboyei. Nga asu bidifiri ana nafí angunípoedanei,” mehu. ⁴ Asu Sisasimbo süngururü-rundeimbí ai símborí hoafiyomondühi yahomoya, “Sihiri ana ngoafi angunane fi. Nga asu dagüdambo bret ra ndahumíndifi hohumbo nindou ndanaheimbo mandahündüra?”

mehomo. ⁵ Raniyu asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se nüngunümbi bretyo sowandümomboemo?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Ro 7 bret sihehumboanefi,” mehomondamboyo. ⁶ Raniyo asu Sisas ai bret 7 ra semündü haya Godimbo hififimarüti. Raniyo asu hifitire mburambo ahambo süngururü-rundeimbimbo bidifiri bidifiri ra yimumareapurüti. Asu ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se bret ra nindou ranaheimbo yimbundundüti,” mehupurüti. Raniyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai rasüngu-marundüti. ⁷ Asu süngururü-rundeimbi ai kini yahunümbi amboani sowapundümo. Sisas ai kini ranahambo Godimbo hihifirüti mburambo asu ahandi süngururü-rundeimbimbo hoafimayupurambo kini ra nindou ranaheimbo yimumarundüti. ⁸ Asu muñguambo nindou ai sesi ra sahüsi bodomaye. Raniyo asu bidifiri-bidifiri sesimayo ra 7 wambürüti wambürüthimarundüti. ⁹ Asu 4,000 nindouyei sesi ra masahüsi raniyo asu Sisas ai hoafimayundürambo bukürimayahindüti. ¹⁰ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi botambe fariyafu houmbo Darmanuta hifinambo mahomo.

Farisi ai Sisasimbo sisihimorurüti hoeimarüwuri

¹¹ Farisi ai Sisasimbo sisihimofi hoeifimbohünda tüküyafu düdumarüwuri. Raniyo asu Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Se Godindüti nimorayafi ana, se Godindümayo hepünifeimbi moatükunüti randüwandüti,” mehomo. ¹² Asu Sisas ai ngusüfoambe moaruwairirihü raguambe yare hoafiyuhüti yahuya, “Nindou nda nimboe hepünifeimbi moatükunüti hoeifembo düduehindüti? Ro anihondumboanahüti hoafehandüti, ngirüti nafuimbo moatükunüti yahurai hoeindühindüti,” mehu. ¹³ Raniyu asu Sisas ai Farisimbo yare hinüngireapurüti hayambo ndamefiyu. Asu botambe farifi haya kurihoe barthoei gogoaninüti mahu.

Farisi asu Herot ahamundüti yis ranahambo kafeefe hoafi

¹⁴ Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai bret adükari semindüti hifombo mitanimarundümo. Nga asu mamüti yangirirurüti botambe foarüwuri houmbo sowarindümo mahifomo. ¹⁵ Asu Sisas ai ahinüti hoafiyupurühi yahuya, “Se Farisiyomondüti asu Herotindüti yis ranahambo hibadumbo!” mehu. ¹⁶ Nga asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahandüti nimindüti ranahambo wataporimbomarundüti. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Sapo ai hoafimayu ra bretkoateayefi ranahamboyo hoafimayu,” mehomo. ¹⁷ Raniyu asu Sisas ai fifireandüti ninimoatükunütimboemo wataporimbomarundüti ranahambo. Asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se ra nimboe bretkoateayefi ranahambo wataporimboaru hoangomoa? Awi seana moai hoeirundüti asu fifirundüti? ¹⁸ Awi se himboarümbü-anemosüti, nga moai hoeirundüti asu se himboambembü anemosüti, nga moai himboriyomo. Sihirüti horombo bretkoateyefühi horombo ro ramarhendüti ra se fifirundai? ¹⁹ Horombo ro hondahüfeimbi bret 5,000 nindoumbo maseheandüti rani-simboani se nüngunümbi bidifiri bidifiri bret wambürütiyo wambürüthimarundüti?” Raniyomo asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “12 wambürüti,” mehomondo. ²⁰ “Asu se fifiru ro bret 7 4,000 nindoumbo maseheandüti ra. Asu nüngunümbi bidifiri bidifiri bret wambürütiyo wambürüthimarundüti?” mehuamboyo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “7 wambürüti,” mehomondo. ²¹ Asu ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Awi se moai ra fifirundütiyo?” mehu

Betsaidahündüti himboatihari mamüti Sisas ai diboadomarirüti

²² Betsaida ngoafihüti Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo hifomo tüküyafundane asu ahambo sowana nindou himboatihari mamüti sowarindümo mahifomo. Raniyei ai Sisasimbo fambiheira seihehi hoafimayahündo. ²³ Raniyu Sisas ai himboatiharimbo warihüti kifi hürümündüti haya ngoafi hinüngirüne hena hafanüti ahandüti himboarambe ngurüti pamarirüti. Ai kikihürümündühi düdufindühi yahuya, “Se ngorü-moatükunüti amboani hoeirüwandai waniyo?” mehundo. ²⁴ Asu nindou ranai himboapoyu wakirendühi yare hoafiyuhüti yahuya, “Ro nindou bidifiri hoeirüheamboanahüti. Nga asu ro hoeirüheandani nimüti firübadüthoai aho nahuriane,” mehu. ²⁵ Nga

Sisas ai asükaiyu ahandi himboarühi warü pamareandi. Asu ahandi himboari ra birimarhoayo. Raniyu asu himboari ahandi ra aboediyowohüyo asu munguambo moatükunü ra aboedi hoeimareandi. ²⁶ Asu Sisas ai worinambo koartherühi yahuya, “Se yowanü ngoafina ngamboyafi,” mehu.

Pita ai Sisasimboya Krais-ani mehu
(*Matyu 16:13-20; Ruk 9:18-21*)

²⁷ Nga asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi ngoafi Sisaria Firi-pai ngoafikimi adaburo ranühi mahomo. Raniyomo asu nafinambo homondühi ahambo süngururü-rundeimbi dödureapurühi yahuya, “Wambo didai-ani mbaseia?” ²⁸ Asu ai hoafiyomondowohü yahomondoya, “Bidiñiri ai hoafiyehiya, ‘Aiana Son hundürürandür-randeimb-ani.’ Asu bidiñiri ai hoafiyehi ‘Aiana Eraisa-ani.’ Nga asu bidiñiri ai hoafiyehi, ‘Aiana Godindi hoafi hoafiyurandeimb-ani,’ masei,” mehomo. ²⁹ Asu Sisas ai düdufipurühi yahuya, “Asu se wambo nünguru hoanimo yomo ro didiyaha?” Nga asu Pita ai simbori hoafiyundühi yahundoya, “Seana Krais-anafi, nindou God ai diboniyunini hinngimareanini nindou aboedambofendürimbohünda,” mehu. ³⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se yowanü nindou ngorumbo hoafindimboemo ro nindou nüngunahurayah ranahambo,” mehu.

Sisas ai ahandi asübusi afindi semindühi yifimbo hoafimayu
(*Matyu 16:21-28; Ruk 9:22-27*)

³¹ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi yamundeapurühi yahuya, “Nindou Hondü aiana asübusi afindi ndemündumbui. Asu ahambo ana bogori nindoumemo, Godimbo shou-rundeimbi bogorimemo, ahinümbi fifirundeimbi memo ai ahambo yiboarukondüwurühi hifokoandüwurimboemosi, nga ngimi sindu haya asukai botindifimbui.” ³² Asu Sisas ai hoafi ra fifirifoare hoafimayupuri. Raniyu asu Pita ai Sisasimbo serümündü himborani hu nginindühire hoafimarüri. ³³ Asu raniyu Sisas ai hihirifi ahambo süngururü-rundeimbi hoeireapurühi asu Pitambo nginindühire hoafiyundowohü yahuya, “Satan, andai se biyafu. Nga seana Godindi hohanimo-yoponi sünguarowandi, nga nindouyafe hohanimo anandi sünguarowandi,” mehu. ³⁴ Asu Sisas ai nimorehi nindowenih aheimbo ahandi süngururü-rundeimbi babidimbo mborai yahundüri haya hümarhendüri. Ai hoafiyundürühi yahuya, “Nindou düdi ai wambo süngufendürimbo hohanimoayu ana, ai nindou mamü ahandi nimi keimbi karhendeimbi semindi ho yahurai ahandi yifiri ra hinnginde haya asu wambo süngumbirandiramboane. ³⁵ Nindou düdi ai ahandihoari ahandi yangiri ra kikharamüdu ana, ahandi yangiri ra awarindihomboe. Asu nindou düdi ai aboedi hoafi asu wambohünda ahandi yangiri ra hinngareandi ana, ai yangiri gedühi nüngumbui. ³⁶ Asu nindou düdi ai mungua hifi ndanihünda moatükunü ra asemüdu ana, asu ahandi yangiri nngombo ra awarindihombui asu munguambo moatükunü ranai ngiri fandheri. ³⁷ Nga asu nindou ranai nini takini madagado yangiri ra simbori ssefembo-hündambo? ³⁸ Asu nimorehi nindowenih hapondanambe burayei ai Godimbo hinngirithorühi woshoafori hohanimoyei arihündi. Nga nindou düdiyai ai wambo asu wandi hoafi ranahambo amonng-arihündiri ana, asu ro wandi Apendimayo himboamupuirandeimbi asu sürühoeimbi sünambeahindi nendi babidi kosefi simboani ro aheimbo amboani amonng-ndihandürimboyahü,” mehu.

9

¹ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Ro shheimbo anihondumbo-anahi hoafehandüri, nindou haponda burayei ndanai yifikoateyei-ambe animbo God nginindi hifandarandi ra nginindeimbi kodowanü hoeindihimboyei,” mehu.

Sisasindi fi ranipoanimbo tüküme feyo
(*Matyu 17:1-3; Ruk 9:28-36*)

² Asu 6 si hoane Sisas ai Pita, Sems asu Son sepurimündü haya hifi wafu nimoamo raniwami mahafomo. Ranühi ai-yanğiri niŋgomombo Sisasimbo hoeirüwurane ahandi fi ranai ranipoanimbo tükümeŋefeyo. ³ Ranıyo asu Sisasindi hoeari ranai kifohi hamindimayo. Ŋga hifi ndanihündambo nindou ai ngiri randeandani kifohi yahurai tükümeŋefeyo. ⁴ Ranıyo Erasais asu Moses ai ranühi ahamumbo-so tüküyafine Sisas babidi waporıyomondühi manıngomo. ⁵ Pita ai rani moatükunı ra hoeire haya hoafıyuhı yahuya, “Yamundo-randeimbi, ndanühi animboefi ranamboani aboedanesi. Ŋga dago ngimi hüründihumboane, sihambo mamı, Mosesimbo mamı asu Erasiambo mamı,” mehu. ⁶ Asu Pita ai moai nini-hoafi hoafimbo hohoanımoyu, sapo ŋgorü yimbu babidimbo ai yihımboyomondühi-wambo. ⁷ Ranıyo asu mburıngai ai kosi muŋguambo gabudımafoareapuri. Asu mburıngai-ambeahindi hoafi mamı ranai hoafıyohü yahoya, “Nimori nda wandı nimor-ani ro ŋgusüfo pararihini, ŋga se ahandı hoafi himborindomo,” meho. ⁸ Ŋga Pita, Sems, Son ai himboapomemoyosi, ŋga asu Sisas yanğiri ai-babidimbo ranühi manıngü. ⁹ Asukai hifi wafuwani poedi hihirıyafu hanımondühi Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafıyupurühi yahuya, “Se yowanı nini-hoafi hoafindimboemo nıne-moatükunı hoeimarundi rana-hambo. Ŋga hibadu ŋgomombo Nindou Hondü ai yifihündı botındıfiyuanı animbo nımorehi nindowenihı ranaheimbo hoafindımo,” mehupuri. ¹⁰ Asu Sisas hoafımayu ra hohoanımoyomo kikihirundühiyomo ahamundihoari simbori nduwurıyafundühi yahomoya, “Sisas hoafımayu yifihündı botife ra nınea?” mehomo. ¹¹ Asu Sisasimbo düdurıwurühi yahomoya, “Nimboe ahınümbi hohoanımo fifirundeimbi ai hoafıyomondühiya, ‘Erasia boatei animbo tükündıfimbui,’ mehomo?” mehomon-damboyu. ¹² Sisas ai simbori hoafıyupurühi yahuya, “Aiana anıhondumbo ana-homo raru hoafeyomo, Erasia boatei animbo tükündüfi muŋguambo moatükunı ra diboadondeambui. Ra anıhondanesi, ŋga Godındı bukambe hoafi apenıngorı ranai yare hoafıyowohü yahoya, ‘Nindou Hondü ai asıbusı afındı ndemünduanı nindou afındı ai ahambo moanıpo-ani mbıseimboyei?’ meho. ¹³ Ro siheimbo hoafehandüri, Erasia ana tüküfimboani. Godındı bukambe hoafi yare meŋgoro süngu nindou aiana moaruwai hohoanımo randıhimboyei nıne-moatükunı ai refembo hohoanımomayeı süngu,” mehu.

Sisas ai nimori moaruwai nendi nımareimbi aboedambomariri (Matyu 17:14-21; Ruk 9:37-43)

¹⁴ Sisas ai, Pita, Sems asu Son babidimbo süngururü-rundeimbi bidifiri sowanambo mahomo. Ai homo hoeirundane ahınümbi hohoanımo fifirundeimbi ranai Sisasimbo süngururü-rundeimbi bidifiri babidimbo hoafınambo simbori simbori-memondamboyo nindou afındı ranai ahamumbo wakıre meŋgoro. ¹⁵ Ranıyeı asu nindou afındı ranai Sisas hoeirıhori hehimbo hepünehindühi ahambo hihifimbo pipımayei hei. ¹⁶ Sisas ai düdufıpurühi yahuya, “Se nınımboemo ahınümbi hohoanımo fifirundeimbi babidimbo hoafınambo simbori hoafımemoa?” mehupuri. ¹⁷ Ahei mbusımo nindou mamı ai hoafıyuhı yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro wandı nindowenihı nimori moaruwai nendi ai ahandı fiambe nımarımbı hoafıkoateyumarandambo sihambo sowanambo sahümindı asihühi. ¹⁸ Asu moaruwai nendi ranai farıfendowohü wakıfoarerani hifini piyu yanğurımbı yahamonafi ŋgasıho wutıpuıarıyuhü yahafi hıheporıyu arandı. Asu ro sıhafı sünguru rundeimbimbo moaruwai nendi ranahambo raguanambofembo düdumeheapuri, ŋga ai ngırındımo,” mehu. ¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo hoafıyundürühi yahuya, “Se ana moai anıhondümborıhındı. Ro nüngunımbımbıyo sebaıdı manımbıoaha? Asu ro nüngunımbımbı sıhei tıngırıfo ra mandahamındıha? Nimori ra ndühi sahorımindei sühüsi,” mehündüri. ²⁰ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai nimori ra sowaründümo Sisas sowana mahıfomondamboyo moaruwai nendi ranai Sisas hoeirırühi nimori ranahambo wakımafoarera hifini piyu hıhıre amoahirerandühi yanğurımbı yahomonafi ŋgasıho wutıpuıarımayu. ²¹ Sisas ai afındambo düdurırühi yahundoya,

“Nimori nda nungunimbimboyu ndahurai ramefiyuwa?” Asu afindi ai yahuya, “Akidouyuambe piyu hayamboani raraoyu arandi. ²² Munguambo si moaruwai nendi ranai nimori ranahambo haiambe asu himoni wakifoareri arandi. Se nini-moatukuni refemboayafi ana, se hipoambondiwamunühi fandi hawamuni,” mehu. ²³ Asu Sisas ai afindambo hoafiyundühi yahuya, “Se nimboe hoafiyafühiya, refemboayafi ana, fandi hawamuni masafa? Anihondumbo-reandeimbi nindoumbo ana munguambo moatukuni ra tñümbüyopoani,” mehu. ²⁴ Asu nimehünou afindi ai hihifi-hihifiyuhü hoafiyuhü yahuya, “Ro anihondumbortheambo-anahisi, nga se koe wambo fandi hawandira anihondumbo-ndiheamboane,” mehu. ²⁵ Asu Sisas ai hoeireandane nindou afindi ranai pipiyei hei wakimarioramboyo asu moaruwai nendi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Moaruwai nendi, se nindou ndanahambo rariworani himbotühifoyu asu hoafikoateyu arandi. Se nindou ndanahandi fiambeahindi kodiboawandi, nga asu se asukai yowani farifembopoani,” mehundo. ²⁶ Asu moaruwai nendi ranai heiyohüyo nimori ranahambo yabadirani hifini pimayuwa yare sitheri hayambo makosifoendi. Asu nimori ranai yifi nahurai menguruwamboyei nindou afindi ranai yifiyumboani masei. ²⁷ Nga asu Sisas ai nimori ranahambo warihü kifi botiriri hiniñgimarira manüngu. ²⁸ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi hafomo worambe nimarimombo düduyafundühi yahomoya, “Nimboe ro moaruwai nendi ra raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Godimbo didibafifenambo animbo moaruwai nendi ndahurai ana raguanambofe-ndürimboane,” mehu.

*Sisas ai ahandi yifiyo hefembo botife ranahambo wataporimbomarandi
(Matyu 17:22-23; Ruk 9:43-45)*

³⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo rani ngoafi ra hiniñgiru houmbo Gariri hifi mbusümo mahomo. Ai ramefundi ra nindou fifiñdihimunimboyei yahomo houmbo didimoamboemo ranühi mahomo. ³¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahupuriya, “Nindou Hondumbo ana hifokoeffimbo-hünda nindouyei warihündioramboyei. Nga aiana ngimi nimbindu hayambo asukai yifiñdidi botindifimbui,” mehupuri. ³² Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahandi nimindi ra moai fifiñdidi, nga ahambo düdufimbo yihimbomaruri.

*Düdi adükarü hamindayua
(Matyu 18:1-5; Ruk 9:46-48)*

³³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi homo Kaperneam ngoafihü tüküyafu houmbo worinambo homo mafariyafundi. Raniyu asu ranühi nimarumbo hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se nafimbo simbori hoafimemo sinimoa?” mehupuri. ³⁴ Nga asu moai ahambo süngururü-rundeimbi ai simbori hoafiyomondo sapo nafini simbori hoafimemo ra nindou düdi adükarayu yahomondühi wambo. ³⁵ Sisas ai nimarumbo ahandi hoafi sowandümo homorundeimbimbo hoafimayupurambo mahomo. Ai hoafiyupurühi yahuya, “Nindou düdi adükarü bogori nindou tüküfemboayu ana, ai ndürikoatendu haya munguambo nindouyei moani ratupuriyu randeimbi-mbiyuwamboane,” mehu. ³⁶⁻³⁷ Sisas ai nimori akidou serümündü ahamundi mbusümo hiniñgiriri warihü kikiñrümündü nungumbo yahuya, “Nindou düdi nimori akidou ndahuraimbo wandi sünguna afartheirü ana, ra wamboane afarhendiri. Ai wambo yangriyopoani, nga nindou düdi wambo koamarhendira makosahi ahambo kapeihani,” mehu.

*Nindou sifembo moaruwaifemuni koateyei ana, sifehi ngunindanei
(Ruk 9:49-50)*

³⁸ Son ai hoafiyundohü yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro hoeirihundani nindou mami shafi ndürinambo moaruwai nendi hefoaremarandi. Raniyo asu ahambo yowani masahundo, nimboe ai sifehi sirambeahindiyupoani sefahumbo,” mehu ³⁹ Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Se yowanayahondopoani. Nindou düdi ai hepünifeimbi

moatükunî wandî ndürinambo rawareandî ana, ngîrî wambo moaruwai hoafundîrî.
⁴⁰ Nindou düdi sîhefîmbo moaruwaimbo-femunîkoateayu ana, ai sîhefî ngunindani.
⁴¹ Ro anîhondumbo-anahî hoafehapurî. Nindou düdi ai hoeireanînanî se Kraisîndî-yafanî sîhambo hoe fuiyamündî asaganînî nindou ranai ahandî takînî hondü ra süngunambo ndemündümbui,” mehu.

*Moaruwai hohoanîmo ai anîhondumbofe hîfînamboare arandî
 (Matyu 18:6-9; Ruk 17:1-2)*

⁴² Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Nindou nîmorî akîdou ai wambo anîhondümboreandîranî asu nindou ngorü ai rariranî moaruwai hohoanîmo sünguarandî ana, nindou ranahambo nîmoei pefi hüputüpuimündî mburumbo hoe hohoe afîndambe safoefiyuwani yîfîmbiyuwamboane. ⁴³⁻⁴⁴ Sîhafî watîjarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, asu kandîhawandî. Ngga warî ngorü karîhoayowanî fi bîdîfîrî yangîrî koadürumbo nîngombo ra aboedane. Ngga fi muŋguambo hai dîkîrîfekoateyorandeimbî ranambe pîfenînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁵⁻⁴⁶ Se sîhafî tîjarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, kandîhawandî. Ngga tîjarî ngorü karîhoayowanî fi bîdîfîrî yangîrî koadürumbo nîngombo ra aboedane. Ngga fi muŋguambo hai dîkîrîfekoateyo randeimbî ranambe pîfinînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁷ Sîhafî hîmboarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, hündîhawandî. Ngga hîmboarî mameimbî yangîrîyo hefe God ngînîndî hîfandarandî ranambe kefoefe ra aboedane. Ngga hîmboarî yimbuimbüyo hefe hai dîdîrîfekoate koadürumbo horoweimbî ranambe pîfenînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁸ Asu hai ranambe kîmongîmo nindoumba asahüsîhündîrî ranamboanî ngîrî yîfîsafîndei. Asu hai ahei fi tikîrarandürî ranamboanî ngîrî dîkîrîndîfeyo. ⁴⁹ Muŋguambo nindou ranai ahei fi aboedîfembohünda Godîmbo sesî sîhefembo namî paparîhindî yahurai anîmbo hainambo tîŋîrîfo ndahümündimboyei. ⁵⁰ Namî ana aboedî moatükun-anesî, ngga asu namî ranai ahandî aparî ra hînîngîreandühî wanayo ana, budesowanî aparîkoateayo ra ahandî aparî asûkai ngîrî koadürü koadüründîfe hînîngîndîfeyo. Ngga se namî aparayo nahurai aboedî hohoanîmo süngundîhindî sîhei wandafî mamîyei mbusümo,” mehu.

10

*Nîmorehî semîndîhündî hînîngîfe hoafî
 (Matyu 19:1-12; Ruk 16:18)*

¹ Sisas ai ranî hîfî ra hînîngîre haya Sudia hîfîna Sodan hoe ngorü-goesürünî barîhoei mahu. Ranühî nindou afîndî ahandî süngu tümareandamboyu asu yamundîmareandürî ai yaremarandî süngu. ² Farisi nindou bîdîfîrî ai Sisasîmbo-so tüküyafu houmbo asu randîhurandî Sisas ai boarîbadamündî ngorü hoafî hoafîmbîyuwambo yahomo houmbo raru hoeimarüwurî. Ai Sisasîmbo düdurüwurühî yahomoya, “Nindou mamî ahandî nîmorehî hînîngîfembo ehu ana, asu sîhefî ahînûmbî hohoanîmo ranahambo wangeimandîyo?” mehomo. ³ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Moses ai nîne-ahînûmbî hohoanîmo masagapura?” mehu. ⁴ Farisi ai hoafîyomondühî yahomoya, “Moses ai hoafîyuhî yahuya, ‘Nindou ai pepa fihî sürü pande dagadowohü koandîhendani ndemîndî haya ngomboe,’ mehu,” mehomo. ⁵ Sisas ai hoafîyupurühî yahuya, “Moses ai hoafî sîhamumbo masîhendî ra Godîndî hoafî hîmbosîhîmo-rîhoemondimbî memondamboyu hoafî ra masîhendî. ⁶ Horombo hondü God ai muŋguambo moatükunî nafîrandühîyu nîmorehî nindowenihî nafîmarapîrî. ⁷ Ranîmayo-wamboane asu nindowenihî ai ahandî hondafîndî hînîngîndeapîrî haya nîmorehühîndîfimbui. ⁸ Rananîmbo asu yimbu ai mamî fi tükündafîneamboyafe. Asu nindou ra yimbuyafepoanî, ngga mamananafe. ⁹ God ai nindou yimbu ra mamambemareapîrane, ngga nindou dîdai ngîrî yikürübündepîrî,” mehu ¹⁰ Süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî

babidi worambe nimarimomboemo nimorehi semindhunda hiningifembo hoafi ranahambo dudumaruwuri. ¹¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nindou düdi ai ahandi nimorehi ra moei yahu haya hiningireandühi asu nimorehi ngorü asemündu ana, ai ahandi weyangiruhüddi ranahambo moaruwaimboreandühi nimorehi sisihimoyuhani. ¹² Asu nimorehi ai nindowenihü hiningirerü haya ngorü nindowenihü aserimindo ana, ai-amboani nindowenihü birabiriyohane,” mehu.

Sisas ai nimoakidoumbo God ai aboedi aboedimbreandüramboane mehu (Matyu 19:13-15; Ruk 18:15-17)

¹³ Nindou ai Sisas sowana nimoakidibou ra fufurhümündi tükümehindi ai aheimbo warü nandifendürimbohünda. Nga asu süngururü-rundeimbü ranai nindou ranahambo nginindimarundüri. ¹⁴ Asu Sisas ai ra hoeireanda mayoa, ahamumbo ngusüfoambe nimbimayupuri. Asu ai hoafiyuhü yahuya, “Nimoakidibou ra ndühi aheimbo hiningirundüra wambo sowana mbisihüsi. Nga ngiri bobohindundüri. Nga God nginindi hifandarandi ra nimoakidibou ndahuraiyeiane. ¹⁵ Ro anihondümbonanahü hoafehandüri. Nindou düdi God nginindi hifandarandi ra niori naurai tüküfekoateayu ana, ai ngiri ranambe kebuai ngu,” mehu. ¹⁶ Asu Sisas ai nimoakidoumbo warihü kikihiramündündüri mbura aheimbo warü nandearühi God ai aboedi aboedimbreandüramboane mehu.

Nindou napo afindeimbi (Matyu 19:16-30; Ruk 18:18-30)

¹⁷ Sisas ai botifi hayambo hüfuane asu nindou mamü ranai pipiyu hu ahandi hangifoani yimindohonambo mamaru. Raniyu asu ai düdufihü yahuya, “Yamundorandeimbi Aboedi, ro ninüngundüheandühi yangiri koadürü koadürümbo manimboahi?” mehu. ¹⁸ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahundoya, “Nimboe se wambo aboedi asafindra? Moai nindou didi ai aboedyu, nga God mamü ai yangiri ani aboedayu. ¹⁹ Se ahinümbi hohoanimo nda fifirowandi: Se nindou hifokoefepoani, se nimorehi sisihimopoani, se hümbühünipoani, se nindou ngorümbo tikefe hefe papihofipoani, se nindouyei kaki napo semindimbo tikai hoafipoani. Asu se sifahü meapembo ndondondowapiri,” mehu. ²⁰ Asu nindoumayu ranai hoafiyuhü yahuya, “Ro akidouyahambe sinü haponda munguambo rani ahinümbi hohoanimo ra himboriya süngurüheambo-anahü,” mehundo. ²¹ Sisas ai nindou ranahambo hübudurirühi hipoamborirühi hoafiyuhü yahuya, “Awi se mamü-moatükünimborandifimbo-anafi. Se ngafi mungu-moatükünü asihofü ra kakifihimbo koandihofühü ranifihindi kaki ndowandifi. Asu kaki ra napokoatemaye aheimbo dabadüri. Rananimbo shambo takini sünambe yagodoninimboe. Asu rananimbo se wambo süngundowandiri,” mehu. ²² Nindou ranai hoafi ra himboriyu hayambo afindi hohoanimo kapeihü ndamefiyu ai napo afindeimbi-wambo. ²³ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hübudureapurü haya hoafiyupurühi yahuya, “Nindou napo afindeimbimbo ana tñiyomboane God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo ana,” mehu. ²⁴ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahambo mahepünafundi. Ranio asukai hoafiyupurühi yahuya, “Wandi nimoakidibou, God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo ana tñümbi safane. ²⁵ Tñümbi safane napo afindeimbi ai God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo! Nga Kemor ai hoeari kakimbo nir ambe ranambe karefoendi ana, tñümbiyopoani,” mehu. ²⁶ Asu raniyomo ahambo süngururü-rundeimbi ai afindi hamindi hepünafundühi ahamundühoari simbori ndüwurimefundi. ‘Rawefeyo ana, asu didai yangiri aboedambomandifia?’ ²⁷ Ai ahamumbo hübudureapurühi yahupuriya, “Ndani moatükünü ana ngiri nindou aheihoari randihindi. Nga God animbo randeambui. God ai-animbo munguambo moatükünü randeambui,” mehu. ²⁸ Asu Pita ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Ro munguambo moatükünü hiningirihu hohu shambo sünguarihunini,” mehuamboyu. ²⁹⁻³⁰ Ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro shamumbo

anihondumbo-anahi hoafehapuri. Munguambo nindou didiyei ai ahei ngoafi, apodohomami, rehiamami, hondafindi, nimori asu nimburi wambo sungufembo hündambo hiningarihindi ana, ai 100 raniwami nandihhi ndahümündeimboyei. Asu ai hifi ndanühi niboadeiambe ndahümündeimboyei. God ai mungu moatükuni dagadürumbui horombo ai masihendi ra ngasündihhi hehimbo ndahümündeimboyei. Ai wori, apodohomami, rehiamami, nimorehi, boagiri nimirakidibou asu nimburi ndahümündeimboyei. Asu aheimbo moaruwaimbo-ndihindürimboyei, nga ai yangiri koadürumbo ndahümündeimboyei. ³¹ Nindou afindi didiyei ai haponda horomboehindi aiana sungunindeimboyei, nga haponda sungunayei ai-animbo horombondahimboyei,” mehu.

Sisas ai ahandi yifimbo ngimimbo hoafimayu
(Matyu 20:17-19; Ruk 18:31-34)

³² Sisas ai Serusaremnambo ahandi sungururü-rundeimbi babidi mahafomo. Nga asu Sisas ai horombofi mahafua raniyomo asu ahambo sungururü-rundeimbi ai afindi hohoanimomomaye. Asukaiyu Sisas ai ahambo sungururü-rundeimbi sepurimündü haya huhu nini-moatükuni ahambo tükufemboayo ranahambo wataporimbomarapuri. ³³ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Himboriyomo, sihiri ana Serusaremnamboanehi ahahifi, nga ranuh-animbo Nindou Hondü ranahambo ahinümbi hohoanimomomaye fifirundeimbi asu Godimbo sihou-rundeimbiyomondi warihündüfimbui. Rananimbo asu rani nindou ranai Nindou Hondü ranahambo yifimbiyuwamboane mbisimboemo. Asu ranahambo Suda-yafe ndifoyei warihündühorimboyei. ³⁴ Nindou ranai ahambo tikifindahundo asu guri tifiindahindo ndühümboyei. Asu ahambo harindimondomboemo ndifurimbi moatükuninambo hifokoandüwurumboemo. Nga asu ngimi sindu hayambo-animbo asu yifihündi asukai botindifimbui,” mehu.

Sems asu Son ai adukari tükufembo hoafimefani
(Matyu 20:20-28)

³⁵ Sems asu Son Sebedindi nimori yimbu ai Sisasimbo-so tükumefineandi. Raniyafani hoafiyafandühi safaniya, “Yamundo-randeimbi, ro sihambo yihoehimbo mamimmoatükuni randowandi sehoahoa düduarhoanini,” masafani. ³⁶ Sisas ai düdureapirühi yahuya, “Se wambo nini-moatükunimboyafani refepirimbo yifirayafana?” ³⁷ Ai hoafiyafandühi safaniya, “Se sihafi himboamupuimbo-randeimbi fondi raniwami nimarifi hifandarandi ana, ro yifirayehi se ndowandifimuni se amarifi fondi ranambe nimandefomboane. Nga asu rananimbo ngörü ai warihondünindu asu ngörü ai kadüdanuyu mbirandamboane,” masafani. ³⁸ Sisas ai hoafiyupirühi yahuya, “Se ana moai fifirineandi nime-moatükuni se düdufimeandi ranahambo. Se asubusi ro semindimboayahi ra mandowandifaniyo? Asu se ro hundürayahi yahurai ra hundürümandafaniyo?” mehu ³⁹ “Ranana randihoamboyehi,” safani hoafimefani. Asu Sisas ai hoafiyupirühi yahuya, “Se tigrifo ra ndowandumboemo ro asahamindihhi nou. Asu ro hundürayahi yahurai se-amboani hundüründimboemo. ⁴⁰ Awi, ro sihafanimbo ngiri yini mbisahapiri wandi warihondani asu kadüdanini nimarimbo ra. Nga bidifiri nindou animbo rani fondi raniwami ana nimandeimboyei. Rani fondi ranana aheimboyo ndindofe hinimgimefeyo,” mehu. ⁴¹ Asu sunguru-ndeimbi 10 ranai ra himboriyomo mburumbo asu Son, Sems ahafanimbo nginindimarupiri. ⁴² Sisas ai ahambo sungururü-rundeimbiimbo munguambo mborai yahupuri hürihapuri hayambo hoafiyupirühi yahupuriya, “Suda-yafe ndifo nindou mamimmo ranahambo dukariorühiya hifandirandeimbi asei. Se fifirihindi hifandirundeimbi ai ahamundi nginindi ra munguambo nindumbo nafuimbohünda. Asu ahei adukari hamindi horomboyafu homondeimbi, ai ahamundi nginindinambo munguambo nindumbo

hifandarundürü. ⁴³ Nga se ranî süngundumboemo. Nga nindou dîdai adükari tüküfembo ehu ana, ai moanî farîhairandeimbi nahurai mbînünguwamboane. ⁴⁴ Nindou düdi ai adükari hamîndî tüküfembo hohoanîmoayu ana, ai munguambo nindouyei moanî ratüpurîyu randeimbi tükümbîfiyuwamboane. ⁴⁵ Mamî yahuriane, Nindou Hondü ai hîfînambo makusu ra nindou ai ahambo farîhefimboyopoi. Nga ai ahandî yangîrî nînggo hohoanîmo ra nindou ranaheimbohünda hîningîfehü aboedambofendürîmboyu makusu,” mehu.

Sisas ai nindou hîmboatîharî aboedîmarirî

⁴⁶ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdîmbo Seriko ngoafîhü tükümfundî. Ai tüküyafu mburu nindou afîndî safî ranîbabîdîmbo heiane, Bartimeus Timeusîndî nîmorî hîmboatîharî kaki napombo moako moakoyu randeimbi ranai nafîkîmî mamaru. ⁴⁷ Ai Sisas Nasaretîhündî akîmî asûnu hoafî ra hîmborîyu haya puküna hoafî karîhoehü yahuya, “Sisas, Defitîndî ahurî, se wambo hîpoamborowandîrî,” mehuamboyo. ⁴⁸ Asu Nindou afîndî mahei ranai nindou hîmboatîharî ranahambo afoai hoafî kîkîrandîfî masahündo. Nga nindou ranai asûkai puküna hoafî karîhoehü yahuya, “Sisas, Defitîndî ahurî, se wambo hîpoamborowandîrî,” mehundo. ⁴⁹ Sisas ai nüngumbo hoafîyuhî yahuya, “Nindou ranahambo hoafîyahündoanî ndühî mbüsünü,” mehuamboyo. Asu nindou afîndî ranai hîmboatîharî ranahambo mborai masahündo. Ai hoafîyahündowohü seiya, “Hîhîfî-hîhîfî kapeihü botîyafu! Nga Sisas ai sîhambo mborai mehu,” masahündo. ⁵⁰ Ranîyo nindou hîmboatîharî ranai horîpîrohoei piyu haya ahandî ngîsîharî hoearî yare sîhai haya Sisasîmbo sowana mahu. ⁵¹ Sisas ai düdurirühî yahuya, “Ro sîhambo nînî-nününgufenîmboyo se hohoanîmoayafa?” mehundoamboyo. Asu hîmboatîharî ranai sîmborî hoafîyuhî yahuya, “Nindou Yamundorandeimbi, ro asûkai hîmboarînda samboanahî,” mehundo. ⁵² Sisas ai hoafîyundowohü yahuya, “Se anîhondümboarowandî ranî süngumbo aboedîyafîmboanafî, nga hafî,” mehundoamboyo. Asu mamîharî asûkaiyu hoeireandühî Sisasîmbo nafîsüngu süngumarîrî hu.

11

Sisas ai Serusarem ngoafambe adükari bogorî nindou nahurai tükümfeyu (Matyu 21:1-9; Ruk 19:29-38; Son 12:12-15)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdîmbo Serusarem ngoafîkîmî akîmî tîfirundühîyomo Orif hîfî wafuhî Betefage asu Betani ngoafîhü tükümfundî. Ai ahambo süngururü-rundeimbi yimbu koarîhepîrühî yahuya, ² “Ngoafî gogu anango ranînambo ngafanî. Se ngoafambe tükündafîneandühî dongi hoarîfî nindou ai horombo semîndî hokoate nîmîfihî wofînambo hîmondîndümo hîningîndundani nîngowa nîmehünou hoeindîneamboyafanî. Se wofî fufurîndîhene hena ndowandîfanî dügüfanî. ³ Asu nindou mamî ai sîhafanîmbo düdündüfîpîrühîya, ‘Nîmboe dongi ra sowandîfanî ahüfana?’ ehu ana, asu se hoafîndafîndowohü anîmboya, ‘Adükari ai ranambo ratüpurîndu mbunda ngîrî amîtata koandîhendî,’ mbîsafanî,” mehu. ⁴ Ai hafanî hoeirîneandane dongi ranai nafînî worî nafîtambe kîmî hîmondîrundümo hîningîrîndani manînggo. ⁵ Ai wofî fufurîheneandane, nindou akîmî manînggomo ranai düdurîpîrühî yahomoya, “Se nînî-nününgufemboyo dongi ra wofî fufurîheneanda?” mehomondambo-yafanî. ⁶ Asu Sisas ai hoafîmayupîrî süngu sîmborî hoafîmefînapurî. Ranîyo nindou-memo ranai dongi ra semîndî hombo ahafanîmbo yînî mehomopîrî. ⁷ Ai dongi ra sowandîfanî hüfanî Sisasîmbo-so tüküyafîne ahafandî hoandarî hoearî ra dongiwamî manandîneanda ranîwamî Sisas ai mamaru. ⁸ Ranîyei nindou afîndî ranai ahei ngîsîharî hoearî yimündîbadîhümündi nafînî korîhi hei asu bîdîdîfirî ai mbeyemü nahurai hutühümündi korîmarîhi hei. ⁹ Nindou afîndî ranai puküna hoafî karîhehindühî seiya, “Godîmbo hîhîfî-hîhîfîmboane!

God ai nindou Adükari^{ndi} ndürⁱⁿnambo asünu ranahambo aboedi ^{aboedi}mb^{ir}iramboane.

¹⁰ Sⁱhefi ^{amo} Defi^{ndi} sⁱrambeah^{ndi} adükari ^{bogor} hapondani ^shefi^{mb}o hⁱfandi^{yomun}imboayu ranahambo God ai aboedi ^{aboedi}mb^{ir}iramboane.

God nⁱmoamo hondü amaru ranahambo hⁱhⁱfi^{-h}hⁱfi^{mb}oane!” *Buk Song 118:25-26* masei. ¹¹ Sisas ai Serusarem^{hü} tüküfi haya hu God^{ndi} worambe mun^{gu}-moatükuni hübudura wakⁱmareandi. ¹² Nga asu ndeara nⁱmbⁱfembo yangⁱri^{mayow}amboyo ai ahambo süngururü-rundeimbⁱ 12 ranⁱbabⁱdimbo Betani ngoafi^{nambo} hⁱhⁱri^{yafu} ma-homo.

Sisas ai fik hoandasüfo nⁱmⁱndi nahurai ranahambo yowanⁱ hⁱsⁱyopoi ^{mehu}
(*Matyu 21:18-19*)

¹² Ngörü sinambo Betani ngoafi^{hündi} sⁱfomondüh^{yo}, Sisas ai wembombomayu. ¹³ Ranⁱyo fik nⁱmⁱndi ranai akⁱdou anguni ^{safi} emündü af^{ndi} momori^{yo} haya manⁱngowa hoeimareandi. Ai fik hⁱsⁱ kiarⁱhⁱpo yahu haya akⁱmⁱ hⁱmboambo mahu, nga ai moai hⁱsⁱ mamⁱ amboani ^{kiarowa} hoeiriri. Ai emündü yangⁱri^{yo} af^{ndi} momori^{mayo}, sapo ranana fik hⁱsambeyopoi ^{nga ranimbo} wamboyo. ¹⁴ Sisas ai fik nⁱmⁱndi ranahambo hoafi^{yundowohü} yahuya, “Se yowanⁱ asukai hⁱsⁱyowanⁱ nindou ai fik sesⁱpoi ^{mehuambo}yo. Asu ahambo süngururü-rundeimbⁱ ai hoafi ^{hoafi}mayu ra hⁱmborⁱmemo.

Sisas ai God^{ndi} worambeah^{ndi} nindou kaki ^{semⁱndimbo} ratüpurⁱ
ratüpurⁱmemonda hemoafoareapurⁱ

(*Matyu 21:12-17; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22*)

¹⁵ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbⁱ babⁱdimbo homo Serusarem ngoafi^{hü} tüküyafu houmbo God^{ndi} worⁱna mahu. Ai hu hⁱmboyuwane nindou ai ranambe napo kaki^{fihⁱ s}hou sowandümo raraomaründa bukür^{mafoareapurⁱ}. Ai nindou kaki ^{nandu} houmbo sⁱseru asu nindou nⁱmarⁱmo ndu kaki^{fihⁱ s}hou-marundⁱ ahamundⁱ nⁱmarⁱfondⁱ ra hⁱhⁱre amoahⁱmareandi. ¹⁶ Asu ai nindou ranahamumbo God^{ndi} worⁱ ranⁱ papampe fufuem^{ndi} horambo yowanⁱ mehupurⁱ. ¹⁷ Ranⁱyo nindou ranahamumbo yamundeapurühⁱ yahuya, “God^{ndi} bukambe yare hoafi^{yowohü} yahoya, ‘Wandⁱ worⁱ ana mun^{gu}ambo hⁱfi^{hündi} nindou ai ho wambo dⁱdⁱbafⁱfe worane,’ *Aisaia 56:7, Jeremaia 7:11*

meho. ¹⁸ Nga se hümbühünⁱ nindouyei dⁱbonapⁱfe fondⁱ nahurai rawarⁱhindi,” mehu. ¹⁸ God^{imbo} sesⁱ sⁱhou-rundeimbⁱ bogori^{yomo} asu ahⁱnümbⁱ hohoanⁱmo yamundu rundeimbⁱyomo ai ranühⁱ hoafi ^{ra h}mborⁱyomo houmbo Sisas^{imbo} hⁱfokoefimbo nafi kokomarundⁱ. Ai ramefundⁱ ra sapo nindou ranai Sisas^{ndi} yamundⁱfe hoafi ^{ranimbo} hepünahi marⁱhünda ranimbo yⁱhⁱmborurühⁱ. ¹⁹ Asu nⁱmbambeahⁱ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbⁱ babⁱdimbo Serusarem hⁱnⁱngⁱru houmbo mahomo.

Nindou düdi ai anⁱhondümbofe hondü anⁱhondümboreandühⁱ dⁱdⁱbafefiyu ana, ai
ndemündümbui

(*Matyu 21:20-22*)

²⁰ Ngörü-sⁱmboani ^{siambeahⁱ Sisas ai ahambo} süngururü-rundeimbⁱ babⁱdimbo homondüh^{yo} hoeirundani ^{fik n}mⁱndi ranai nⁱmbⁱmayo. Ai nⁱmbⁱyowohü emündü asu ahasⁱharⁱ mun^{gu}ambo yapataparⁱmayo. ²¹ Sisas ai fik nⁱmⁱndi ranahambo hoafi^{mayundo} ra Pita ai fⁱfi^{re} haya hoafi^{yundowohü} yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbⁱ hoeiro, fik nⁱmⁱndi se hoafi^{mayaf^{ndo}} ranana nⁱmbⁱyo haya anⁱngo,” mehu. ²² Asu Sisas ai sⁱmborⁱ hoafi^{yupurühⁱ yahuya,} “Se God^{imbo} yangⁱri ^{anⁱhondümbondundⁱ}. ²³ Ro sⁱhamumbo anⁱhondümb^o-anahⁱ hoafehapurⁱ. Nindou mamⁱ ai yimbu hohoanⁱmokoateyuhü nⁱmoei wafu ndanahambo sⁱri^{wara}-ambe karⁱhoefⁱ hani^{fi} ehu ana, ai hoafi^{mayu} süngu randⁱfemboe. ²⁴ Ranⁱmboane ro sⁱhamumbo hoafehapurⁱ, se nⁱnⁱ-moatükuni ^{semⁱndimbo} anⁱhondümborundühⁱ ndahumⁱndemboyefⁱ yahomo houmbo dⁱdⁱbafefundⁱ ana, ranⁱ-süngunambo anⁱmbo ndowandümb^oemo. ²⁵⁻²⁶ Asu se botⁱndafu nⁱngomombo dⁱdⁱbafⁱndafundühⁱ nindou

ngorü ai sîhambo moaruwai ramareandî ra hohoanîmoayafi ana, amboawi mbîsafîndo. Rananîmbo asu God ai sîmborî sîhafî hohoanîmo moaruwai ra amboawi mbîsûmbui,” mehu.

Sisasîmboya düdi sîhambo ngîninîndî masaganîni yahomo houmbo düdumefundî (Matyu 21:33-46; Ruk 20:1-8)

²⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdîmbo asûkai Serusarem ngoafîhü tükümefundî. Sisas ai Godîndî worambe huane Godîmbo sesi sîhou-rundeimbi, ahînümbî hohoanîmo fîfîrundeimbi asu bogorî nindou ai ahambosowana mahomo. ²⁸ Ai Sisasîmbo düdururühî yahomoya, “Se ndanî ngîninîndî ra nahanîhündambo sowandîfîmboyafa? Dîdandî ngîninîndî nda sîhambo masaganînamboyafi ndanî ratüpurî rawarowanda?” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Roamboanî sîhamumbo sîmborî mamî düdufe düdündîheapurîmboyahî. Se wambo sîmborî hoafemondîndîri ana, asu ro ndanî ratüpurî ratüpurîmbo ngîninîndî düdi masendîri ra hoafîndahapurîmboyahî. ³⁰ Se wambo hoafîyomondîndîri, Son ai nindou hundürüra-marandî ngîninîndî ra Godîndî-mayoyo, asu hîfî ndanühîndambo nindou-yomondî-mayoyo?” mehu. ³¹ Ai ahamundîhoarî sîmborî hoafîyomondühî yahomoya, “Sîhîri Godîndî-mayoane asefî ana, ai sîhefîmboya asu nîmboe anîhondümböfe-koateayomoa? mbîsûmbui. ³² Nga sîhîri hoafîyefühîya hîfîninîndî nindou-yafemayoane asefî ana, asu muŋguambo nindou ai fîfîrihîndî Son ai Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbani,” mehomo. ³³ Ranîmboyo ai hoafîyomondühîya, “Moai fîfîrihundî,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Roamboanî düdi ngîninîndî masendîri ra ngîri hoafîndahîpurî,” mehu.

12

Nindou moaruwai wain nûmbürî hîfandîmarundî kafeefe hoafi (Matyu 21:23-27; Ruk 20:1-8)

¹ Sisas ai Suda-yei boboagorî ranahamumbo kafeefe hoafi hoafîyuhî yahuya, “Nindou mamî ai wain nûmbürî nûmbürîra mbura ginîrimayu. Wainî hîsî ra bubütükîmbohünda hîfî ambe kîkîra mbura nûmbürî ra hîfandîmbo dago hûra hîninîngîmareandî. Nûmbürî ra ngorü nindou-yomondî warühî kakî semîndî ratüpurîmbo hîninîngîre haya ahandîhoarî angunî hîfîna mahu. ² Wainî ranai hîsîmayowamboyo nûmbürî aharambürî ranai ahandî ratüpurîyu randeimbi koamarîheirü. Ai nguwanî nûmbürî ranambeahîndî sesi bîdîfîri mbîsabudowa yahu haya. ³ Nga nûmbürî hîfandîmarundî ranai ratüpurîyu-randeimbi ranahambo mburündümo houmbo bubururü mburu nîni akîdou warambefendokoate koamarîhawurî. ⁴ Asu nûmbürî aharambürî-mayu ranai asûkai ratüpurîyu-randeimbi ngorü koamarîheirü. Ranîyo ranahambo amboanî mbîro burüwurî mburümbö moaruwai moaruwaimbomarüwurî. ⁵ Asûkai ngorü ratüpurîyu-randeimbi koamarîheirü. Nga ranahambo hîfokoamarüwurî. Asu asûkai süngunambo ahandî ratüpurîyomo rundeimbi afîndî koamarîhepurî. Nûmbürî hîfandîrundeimbi ranai bîdîfîri buburupurî koamarîhoupurî asu bîdîfîri hîfokoamarupurî. ⁶ Nindou nûmbürî hîfandîmarundî sowana koehefembo ra nûmbürî aharambürü ahandî ngusüfo parireimbi nîmorî yangîriyu manüngu. Nga bîdîfîranambo ahamumbo sowana koamarîheirü. Afîndî ai hoafîyuhîya wandî nîmorîndî hoafi anîmbo hîmborîndîmboemo yahu haya koamarîheirü. ⁷ Nga nûmbürî hîfandîmarundî ranai ahamundîhoarî sîmborî hoafîyomondühî yahomoya, ‘Ndanana nûmbürî aharambürîndî nîmorani. Sîhîri ahambo hîfokoandîhurühî anîmbo nûmbürî ra sîhefîmbeyo-wamboane,’ mehomo. ⁸ Ranîyo nîmorî ranahambo kîkîhîründümo mburu hîfokoarüwurî houmbo ahandî finîmoko ra wain nûmbürî ginîri hundünî pimarüwurî,” mehu ⁹ Asu Sisas ai düdufihî yahuya, “Nûmbürî aharambürî ranai nîni-nüŋgumandea? Ai düdü wain nûmbürî hîfandîmarundî ra hîfokoandepurühî wain nûmbürî ra ngorü nendambo asûkai

dagapurümbui. ¹⁰ Awi seana Baiborambe hoafi mapen+ngö ra hoeimbarundi+yopoani. Ai yare hoafiyowohü yahoya,

Kambohoani wor+imboru-rundeimbi ai moaruwaiane yahomo houmbo mas+hoemo
ranane asu hapondani wori ng+nem+ndimbo bog+mond+ kambo-
hoani+mbofemboayo.

¹¹ Adükari ai ahand+hoari ramareanda tüküme+feyoane,
ranane ro hoeir+hundani aboed+ham+ndayo,”

Buk Song 118:22-23

mehu. ¹² Suda-yei bobogori nindou ranai fifirundi ahamumboyo rani kafeefe hoafi ra Sisai watapor+imbomarandi. Rani+mboyo Sisai+mbo rani+h+ki+him+ndimbo hohoi+momemo. Nga nindou afandi ranaheimbo y+h+imboyomondü+yo, raru h+n+ng+rüwuri houmbo mahomo.

Takis kaki sai hohoi+mbo ranahambo Sisai+mbo düdumar+hori
(*Matyu 21:18-19*)

¹³ Suda-yei bobogori nindou ranai Farisi nindou bi+di+firi+yomo asu Herot+ndi nendi bi+di+firi+yomo ahamumbo Sisai+mbo sowana koamar+houpuri. Ai tikefe hefemboya Sisai ai moaruwai hoafi hoafi+mayu yahombo yahomo houmbo mahafomo.

¹⁴ Nindou ranai homo Sisai+mbo hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou Yamundo-randeimbi, ro fifir+humboanefi, seana nindumbo y+h+imbokoate an+hondumbo-anafi hoafiyafi arandi. Seana nindou ndüreimbiyei asu ndür+koateyei ranaheimbo moai hohoi+moyafi, nga God yifirayu hohoi+moyane nindou yamundo arandi. Asu se nünguro hohoi+moyafa? Romiyafe adükari bogori Sisi+mbo takis kaki saimbo ra ah+nümbi+yo, wani+yo? Asu si+h+i takis kaki saimbo ra ah+nümbi+yo, wani+yo?” mehomo. ¹⁵ Asu Sisai ai ahamundi wos+hoafi hoafi ra fifire haya hoafiyuhi yahuya, “Ni+mboe se wambo refe hoeifend+i+mbo ehomoa? Kaki hoari mam+i sowarüdümo sin+i mo an+i mbo ro hoeind+i+heal!” mehu. ¹⁶ Nindou ranai kaki hoari sowarüdümo homo masabudowamboyo düdureapurühi yahuya, “Ndür+i asu si+sami nda dadea?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sisi+ndane,” mehomo. ¹⁷ Asu Sisai ai hoafiyupurühi yahuya, “Sisi+ndi moatükunayo ra Sisi+mbo ndabudo. Asu God+ndi moatükunayo ra God+mbo ndabudo,” mehuamboemo Sisai+ndi hoafi ranahambo mahepünefundü.

Nindou yifihündi botife hoafi rani+mbo Sisai+mbo düdumefundo
(*Matyu 22:23-33; Ruk 20:27-38*)

¹⁸⁻¹⁹ Sadyusi ai hohoi+mbo-yomondühi+ya, nindou yif+iyeimbi ai ng+i asukai yang+i botindahindi yahomo-rundeimbi ai homo Sisai+mbo düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai si+hef+i mbo ndani ah+nümbi hohoi+mbo nda sürü papimarandi. Nindou mam+i ai ni+morehi semündü haya ni+mori+koate nindowenih+i ai yifayu ana, amonngoandi kai ra akidi ai mbisemündu-wamboane. Rani+mbo ahand+i amonngoandi fondambe nindou wani+ndi+mboemo-hünda ni+mori kamb+i+neandamboane. ²⁰ Mam+i mbo apodoho mam+i 7 man+ngomo. Amonngo hondü ranai ni+morehi ra semündü haya ni+mori mbuim+ndi+koate yif+yuh+yu asu ni+morehi ahand+i ra rani+k+i+m+i+ndi akidi+mayu ranahambo h+n+ng+i+mareandi. ²¹ Rani+yo ni+morehi ra asukai akidi ngörü ai semündü haya ni+mori kefekeate yif+i+mayu. Rani+yo asukai akidi ngörü rani+k+i+m+i+ndi ai-amboani mam+i yahurai ramefiyu. ²² Mam+i yahurai apodoho mam+i 7 ranai ramefundü. Rani+yo süngunambo ni+morehi ranai amboani yif+i+mayo. ²³ Apodoho mam+i ranai ni+morehi ra munguambo masowandümo. Nga süngunambo nindou ranai yifihündi botifeambe apodoho mam+i ranai botindafundühi asu ni+morehi ra dadi ni+morehi manda?” mehomo. ²⁴ Sisai ai hoafiyupurühi yahuya, “Se moai Baiborambe hoafi apen+ngö ra fifirundi asu God+ndi ng+n+ndi fifirundi. Rani+mboane se mam+i+kari hoafayomo. ²⁵ Nindou yif+iyeimbi ai asukai yang+i botehindi ana, ng+i anam+ndühi+ndahi asu ni+morehühi+ndafu ndühündi. Aiana sünambeah+ndi nendi nahurai ni+boadeimboyei. ²⁶ Nga nindou yif+iyeimbi yifihündi botife ra awi se

Moses^{ndi} buk n^{mi} ak^{dou} hai imami tüküme^{feyo} ra se hoeimbaruyo? Hoafi sürü mapen^{nggo} ranambe God ai Moses^{imbo} hoafiyuhⁱ yahuya, ‘Roana Abraham^{ndi} God-anahⁱ, Aisak^{ndi} God-anahⁱ, asu Sekop^{ndi} God-anahⁱ,’ mehu. ²⁷ God ana yifⁱyeimbiyei Godⁱ yupoanⁱ. Ngga yang^{ri} n^{boadeimbiyei} God-ani. Si^{hei} hohoan^{imo} ana hih^{ndi} hohoan^{imoane},’ mehu.

*God^{ndi} weangurüh^{ndi} ahinümbⁱ hohoan^{imo}
(Matyu 22:34-40; Ruk 10:25-28)*

²⁸ Ahinümbⁱ hohoan^{imo} fif^{reandeimbⁱ} ai süfuane Sadyusi ai Sisas bab^{idimbo} simborⁱ hoaf^{imemo}. Ran^{iyu} ai h^{imboriyuane} Sisas ai ahamundⁱ düdufe hoafⁱ ra simborⁱ aboedⁱ hoaf^{imayupuri}. Ran^{iyu} Sisas^{imbo} düdurirühⁱ yahuya, “Ahinümbⁱ hohoan^{imo} nahaniyo amurⁱ ranahambo nggasünde haya adükari ham^{indayo}?” mehuambo. ²⁹ Sisas ai simborⁱ hoaf^{iyundohü} yahuya, “Nggasündeandeimbⁱ ahinümbⁱ hohoan^{imo} ana ndanane: ‘Israer se wud^{ipoapondhi} h^{imborindei}. Adükari mamⁱ yang^{irani} si^{hefi} Godayu. ³⁰ Se si^{hefi} God Adükari ranahambo nggusüfoambe mun^{guambo}, yif^{iafi} mun^{guambo}, hohoan^{imo} mun^{guambo}, ng^{inndi} mun^{guambo} ranambo nggusüfo pand^{ihori}.’ ³¹ Ran^{ikimnndi} ahinümbⁱ hohoan^{imoane} nda: Se si^{hafi} wandafⁱ mam^{imbo} nggusüfo pandowandürⁱ si^{hafi} fimbo rawarowandⁱ nou. Moai ngorü ahinümbⁱ yimbu ndanahafembo nggasündeandeimbⁱ yangoro,” mehu. ³² Ahinümbⁱ hohoan^{imo} fif^{reandeimbⁱ} mayu ranai Sisas^{imbo} hoaf^{iyundohü} yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbⁱ, se hoafayafⁱ ra aboedane. An^{ihondane} moai ngorüpoan^{imbo} God nün^{gu}, ngga Adükari God mamⁱ yang^{irani} anün^{gu}. ³³ Ran^{imboane} God^{imbo} nggusüfoambe mun^{guambo}, fif^{irife} mun^{guambo}, ng^{inndi} mun^{guambo} ranambo nggusüfo pefembo asu wandafⁱ mam^{imbo} nggusüfo pefembo si^{hefi} fimbo rawehundⁱ nou rand^{ihumboane}. Si^{hiri} yimbu hohoan^{imo} ra rawar^{ihundi} ana, God^{imbo} sesi mun^{gu} mand^{ife} asu n^{inhond} hif^{ikoefe} mand^{ife} si^{hefe} ra nggasündeamboane,” mehu. ³⁴ Sisas ai hoeireandane ndore fif^{reandeimbⁱ} hoafⁱ simborⁱ hoaf^{imayumbo} ai hoaf^{iyuhⁱ} yahuya, “Se God ng^{inndi} hif^{andarandⁱ} ra ak^{imsafⁱ} an^{imbafⁱ}.” Sisas ai yare hoaf^{imayua} amurⁱ ranai ahambo düdufe hoafⁱ hoaf^{imbo} y^{himbomemo}.

*Sisas ai düdi Krais-ayu yahu düdumefiyu
(Matyu 22:41-46; Ruk 20:41-44)*

³⁵ Sisas ai God^{ndi} worambe nindou yamundearühⁱ düdufihⁱ yahuya, “Nimboe ahinümbⁱ hohoan^{imo} fif^{rundeimbⁱ} ai Krais, nindou ra God ai ahandⁱ nendambo aboedambofembo kamafoarirⁱ, ranahambo Defit^{ndi} n^{imor-ani} ehomoa? ³⁶ Yif^{iafi} Aboedⁱ ai Defit^{imbo} hohoan^{imo} masagadowa hoaf^{iyuhⁱ} yahuya, ‘Se wandⁱ war^{ihondü} waranⁱ n^{imand^{ifi}} ngaf^{imbo} si^{hafi} hürütümbⁱ ra si^{hafi} hoarehⁱ h^{inng^{ndi}} heapurⁱ-mboyahⁱ,’ *Buk Song 110:1* mehu ³⁷ Defit ai Krais^{imbo} Adükari yahundo-marandⁱ, asu nün^{gunde} ahandⁱ n^{imori} mand^{ü-a}?” mehu.

*Sisas ai ahinümbⁱ hohoan^{imo} fif^{rundeimbⁱ} imbo ahinⁱ hoaf^{imayupuri}
(Matyu 23:1-36; Ruk 20:45-47)*

Nindou af^{ndi} ranai yang^{orimbo} Sisas^{ndi} hoafⁱ h^{imborimbo} hih^{ifi}-hih^{ifimaye}. ³⁸ Ai yamundeandürühⁱ yahuya, “Ahinümbⁱ hohoan^{imo} fif^{rundeimbⁱ} imbo hibad^{ihumbo}. Aiana warⁱ hoandarümbⁱ hoearⁱ yihuruyo hefe maketambe howanⁱ nindou ai ah^{in^{yeih}} hih^{ifi}-m^{bir^{hümuni}} yahomomboanemo hohoan^{imoemo}. ³⁹ Aiana rotumbo-hünda rotu worambe asu sesesambe ra weangurüh^{ndi} fond^{wami} wagabe n^{imarimboanemo} hohoan^{imoemo}. ⁴⁰ Aiana n^{imorehⁱ} kaisahoabedi ranaheimbo wos^{hoaf^{or}} hoaf^{iyomondürühⁱ} ahei worⁱ kos^{iründümo} asu tikaru^{humbo} hoandarⁱ ham^{ndi} did^{ibafiyafu} arundⁱ. Ran^{imbo}-hündambo an^{imbo} papⁱ hoafⁱ y^{ibobofeambe} ahamumbo ana ti^{hirifo} ra moaruwai ham^{nd-animbo} nd^{imboe},” mehu.

Nĩmorehĩ napokoate Godĩmbo kaki masĩhendĩ
(Ruk 21:1-4)

⁴¹ Sisas ai Godĩndĩ worĩmbo kaki hĩpĩrĩ fikĩmĩ nĩmaruane nĩmorehĩ nindowenihi ai hĩpĩrĩ ranambe hei kaki mafoarĩhindĩ. Nindou kaki afĩndeimbĩ ranai afĩndĩsafĩ hĩpĩrĩ ranambe hei mafoarĩhindĩ. ⁴² Asu nĩmorehĩ napokoate kai ranai hamburĩ kaki yĩmbu toea sepĩrĩmĩndĩ ho hĩpĩrĩ ranambe mafoareapĩrĩ. ⁴³ Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩmbo mborai yahupurĩ gugureapurĩ haya hoafiyuhĩ yahuya, “Ro sĩhamumbo anĩhondũmbo-anahi hoafehapurĩ. Nĩmorehĩ kai napokoate kaki Godĩndĩ worĩ hĩpĩrambe masĩhendĩ ranana napo afĩndeimbĩ masĩhehindĩ ranhambo ŋgasũndeamboane. ⁴⁴ Nindou napo afĩndeimbĩ ranai ana ahei adũkarĩ mbegorĩndũrĩ, ŋga akĩdou mafoarĩhindĩ. Ŋga nĩmorehĩ kai napokoate ranai ana ahandĩ sesĩ pemĩmboyoweimbĩ-mayo ranĩyo muŋgu masĩhendĩ,” mehu.

13

Sisas ai Godĩndĩ worĩ bĩreboemboe mehu

¹ Sisas ai Godĩndĩ worĩ hĩnĩŋgĩre tũkũfiyuane ahandĩ sũngururũ-rundeimbĩ mamĩ ai hoafiyuhĩ yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbĩ, worĩ aboedĩ safĩ asu nĩmoei adũkarĩ ra hoeiro,” mehundo. ² Sisas ai sĩmborĩ hoafiyuhĩ yahuya, “Se worĩ afĩndĩ ndanahambo hoeiarowandĩ. Ŋgĩrĩ nĩmoei mamĩ amboanĩ ŋgorũndĩwamĩ nanjo, ŋga hĩfĩtĩreboai pĩndĩmboe,” mehu.

Sisas ai tĩŋĩrĩfo afĩndĩ tũkũndĩfemboe mehu
(Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)

³⁻⁴ Sisas ai Orif hĩfĩ wafuambe nĩmarũ hĩmboyuane, Godĩndĩ worĩ ai aŋgunĩ goagu mafondaro. Asu Pita, Sems, Son, Andru ai yaŋgĩrĩ masĩfomo. Ai sĩfomo Sisasĩmbo dũdurũwurũhĩ yahomoya, “Hoafiyafĩmunĩ ranĩ-moatũkunĩ ra nũŋgusũmboanĩ tũkũmandĩfea? Asu nĩnĩ-moatũkunĩ boatei tũkũndĩfemboe mbĩsefĩ fĩfĩrĩmandĩhua?” mehomondamboyu. ⁵ Asu Sisas ai hoafiyupurũhĩ yahuya, “Se hĩbadũmbo, ŋga nindou mamĩ sĩhamumbo wosĩhoaforĩ hoafĩndapurũmbui. ⁶ Nindou afĩndĩ ranai ŋgomo wandĩ ndũrĩ dũkandũdũhĩya, ‘Ro nindou rananahi nda,’ mbĩsĩmo houmbo nindou afĩndĩ wosĩhoaforĩ hoafĩndũndũrĩmboemo. ⁷ Asu se yifiarĩndĩmondanĩ hĩmborĩndĩmondũhane, asu yifiarĩ hoafĩ yaŋgĩrĩ aŋgunĩpoedĩ hĩmborĩndĩmondũhane ra se yowanĩ afĩndĩ hohoanĩmondĩmboemo. Ranĩ-moatũkunĩ ra tũkũndĩfemboesĩ, ŋga asu ranĩ-moatũkunĩ tũkefeyo ranahambo awi bĩdĩfĩranambo siane yahopoanĩ. ⁸ Hĩfĩ-hĩfĩ ranai sĩmborĩ yifiarĩndomboe. Asu adũkarĩ bogorĩ nindowayafe nendĩ ranai sĩmborĩ sĩmborĩndĩmboemo. Hĩfĩ bĩdĩfĩrĩ ranĩfihĩ sesĩ ai wanĩndĩmboe asu hĩfĩhe ranai tũkũndĩfemboe. Muŋguambo moatũkunĩ ranana nĩmorehĩ ai nĩmorĩ wakemĩndĩmbo yaho haya asũbusĩ boatei asemĩndo nahuraiane tũkefeyo. ⁹ Ranĩsĩmboanĩ anĩmbo se hĩbadũmbo. Ai sĩhamumbo mbundũpundũmo houmbo kansĩrĩyafe hĩmboarũhĩ papĩ hoafĩndũpurĩmboemo. Asu Suda-yei rotu worambe bubundũpurĩmboemo. Wambo sũnguna ahamundĩ adũkarĩ bogorĩ asu hĩfandĩrundeimbĩ ahamundĩ hĩmboahũ nĩŋgomboemo. Ŋga refeambe anĩmbo Aboedĩ Hoafĩ ahamumbo wataporĩmbondũpurĩ. ¹⁰ Ŋga bĩdĩfĩranambo si ranai tũkũfekoateyoambe nindou muŋguambo ranai aboedĩ hoafĩ ra hĩmborĩndei hehimbo anĩmbo. ¹¹ Sĩhamumbo mbundũpundũmo houmbo kotambe ndowapundũmo ŋgomondanĩ se yowanĩ nĩnĩ hoafĩ hoafĩmandefĩ yahoeffembo yĩhĩmboyopoanĩ. Moanĩ ranĩ-sĩmboanĩ hamĩndĩ anĩmbo se hoafĩmbo ra God ai horĩndeapurũmbui. Asu ŋgĩrĩ se sĩhamundĩhoarĩ wataporĩmbondũndĩ, ŋga Yifiarĩ Aboedĩ ai-anĩmbo wataporĩmbondamboe. ¹² Nindou ai ahamundĩ amonjo mamĩ asu akohoandambo papĩ hoafĩndũpurĩ mbundumbo hĩfokoefepurĩmbo hoafĩndĩmboemo Asu afĩndĩ ai mamĩ yahurai randeambui. Asu nĩmorĩ ai ahandĩ hondĩ afĩndambo moaruwaimbondeapĩrũhĩ nindowumbo hoafĩnduanĩ hĩfkoandũpĩrĩmboemo. ¹³ Wambohũnda

munḡuambo nindou ai s̄hamumbo moaruwaimbo-nd̄hipur̄imboyei. Ŋga asu d̄d̄iyei moanane sei ḡḡn̄nd̄i an̄imboei hei ana, God ai aboedambo-nd̄ear̄umbui,” mehu.

*Moaruwai ham̄ind̄i moat̄ükun̄i t̄ükünd̄ifemboe
(Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)*

¹⁴ Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Se hoeindundant̄ moaruwai ham̄ind̄i moat̄ükun̄i s̄r̄ühoeimb̄i fond̄iwam̄i n̄ḡomboe. Nindou düdi ndant̄ hoaf̄i nda ritimarand̄i ana, ai f̄if̄ir̄imb̄ireandamboane. Ran̄is̄imboan̄i nindou Sudia h̄if̄ih̄ü an̄imboei ai n̄imai fefoehi hehi h̄if̄i wafuanambo mb̄ihah̄üsiamboane. ¹⁵ Asu nindou ai wor̄iwam̄in̄nd̄i akus̄ifoend̄i ra ai yowan̄i ahand̄i napo fufoem̄ind̄imbo wor̄inambo keboembui. ¹⁶ Asu nindou düdi n̄ümb̄urambe an̄ḡu ranai yowan̄i ahand̄i war̄ihoandar̄i hoear̄i sem̄ind̄imbo ḡgumbui. ¹⁷ Ran̄is̄imboan̄i n̄moreh̄i warand̄ühumbanei asu n̄mor̄i kehureimbanei aiana h̄ipoan̄imboembouanei. ¹⁸ Se God̄imbo d̄id̄ibaf̄indafundant̄ an̄imbo ran̄i-moat̄ükun̄i ranai ḡḡs̄ihar̄i af̄ind̄i t̄üküfeyoambe t̄üküfekoatembeyo-wamboane. ¹⁹ N̄imboe sapo ran̄i-s̄imboan̄i an̄imbo moaruwai ham̄ind̄i t̄ḡir̄ifo t̄ükünd̄ifemboe. God ai weanḡur̄ih̄i munḡu-moat̄ükun̄i naf̄irandambe moai yahurai t̄ḡir̄ifo t̄üküfeyo, asu süḡunambo amboan̄i ḡḡir̄i yahurai moat̄ükun̄i t̄ükünd̄ifeyo. ²⁰ Asu Ad̄ükar̄i ai t̄ḡir̄ifo ranahambo bod̄ifoahüfe k̄kem̄ind̄ikoate mbeimbonana munḡuambo nindou ranai ḡḡir̄i aboedamboyahind̄i. Ŋga nindou ai wandanei yahu d̄ibon̄iyu h̄in̄ḡ̄mareandür̄i aheimbo hohoan̄imondandür̄ih̄i bod̄ifoahünde k̄k̄indeambui. ²¹ Ran̄is̄imboan̄i nindou mam̄i ai s̄heimbo hoaf̄indundür̄ih̄iya, ‘Hoeir̄ih̄i, Krais ini nda,’ mb̄iseian̄iyu asu ‘Hoeir̄ih̄i, ini goagu ra,’ mb̄iseian̄i se yowan̄i an̄ihond̄ümbofepoan̄i. ²² Nindou b̄id̄if̄ir̄i ai ḡgomo t̄ikandu houmbo an̄imboya, ‘Ro nda Krais-anah̄i,’ asu ‘Ro God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iya r̄ihand̄eimb-anah̄i,’ mb̄is̄imo hou hep̄ün̄ifeimb̄i moat̄ükun̄i randumboemo. Ai rarumbo-mbembonana God ai nindou d̄ibon̄iyundüreimb̄i ranaheimbo t̄ikai hoaf̄iyomondür̄i. ²³ Ran̄imboane munḡu-moat̄ükun̄i t̄ükefeyo ra se h̄ibad̄ih̄ümbu, ḡga munḡuambo moat̄ükun̄i t̄üküfekoateyoambe ranahambo hoaf̄ayahapur̄i,” mehu.

*Süḡunambo Nindou Hondü ai kud̄ümbui
(Matyu 24:29-31; Ruk 21:25-28)*

²⁴ Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Ran̄i-moat̄ükun̄i ranai t̄ükünd̄ife hayambondoan̄i an̄imbo, h̄üf̄iham̄ind̄i ai n̄imb̄iranj̄i ndam̄ind̄imboe asu amoamo ai ḡḡir̄i sindu.

²⁵ Mupui ai s̄ünambeah̄ind̄i f̄ir̄ibadeboai p̄ütap̄indowoh̄ü asu munḡuambo s̄ünambeah̄ind̄i ḡḡn̄nd̄i moat̄ükun̄i ranai f̄if̄im̄ind̄imboe. *Aisaia 13:10, 34:4*

²⁶ Ran̄is̄imboan̄i an̄imbo nindou ai hoeind̄ihoran̄i Nindou Hondü ai mbur̄ḡgaiwam̄i nanḡu haya ahand̄i h̄imboamupuimbo-randeimb̄i ḡḡn̄nd̄i kapeih̄i kud̄ümbui. ²⁷ Ran̄is̄imboan̄i an̄imbo ai s̄ünambeah̄ind̄i nend̄i koand̄ihēpuran̄i ḡgomo nindou God ai d̄ibon̄iyundüreimb̄i ra h̄if̄i ranahand̄i yimbuyimbu h̄imboran̄ipoed̄i gugur̄induwur̄ümboemo. Ai h̄if̄i ran̄ih̄i fufund̄ünd̄imo ḡgomombo s̄ünü h̄if̄i fonde-andambe ḡgomo t̄ükünd̄afumboemo,” mehu.

*Se süfur̄i n̄im̄ind̄i ranahambo f̄if̄ir̄ind̄ihind̄i
(Matyu 24:32-35; Ruk 21:29-33)*

²⁸ Sisas ai as̄ikai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Se süfur̄i n̄im̄ind̄i f̄if̄ir̄indund̄i. N̄im̄i ranai em̄ündü fofoyu ana, se f̄if̄ir̄und̄i ra ndeara hoembo ak̄im̄i t̄üküfembo yahomboane. ²⁹ Mam̄i yahuraiane, se hoeindundant̄ munḡuambo moat̄ükun̄i t̄ükefeyo ra se f̄if̄ir̄indund̄i, Nindou Hondü ai ḡḡir̄i amitata kudu, ḡga ndeara yipur̄i k̄mani an̄ḡu. ³⁰ Ro s̄hamumbo an̄ihond̄ümbu-anah̄i hoaf̄ehapur̄i. B̄id̄if̄ir̄i nindou h̄if̄i ndan̄üh̄i an̄iboadei ranai ȳif̄ikoateyēiambe an̄imbo ran̄i-moat̄ükun̄i ra t̄ükünd̄ifemboe. ³¹ H̄if̄i

asu sünü ana awarindihoeboe, nga wandi hoafi ana ngiri awarindihoyo, nga wani,” mehu.

Nindou mam ai-amboani moai Adükari ai tükufembo si ra ffireandi
(*Matyu 24:36-44*)

³² Sisas ai asukai hoafiyuhi yahuya, “Nindou mam ai-amboani moai rani-moatükuni tükufemboayo si ra ffireandi. Sünambeahindi nendi amboani moai ffireundi asu Nimori ai-amboani moai ffireandi, nga Afindi ai-yangirani ffireamboayu. ³³ Se hibadumbo nngomo, nimboe sapo rani-moatükuni tükufembo ra se moai ffireundi. ³⁴ Ranana nindou mam ai ngorügoanini hombo yahu haya, ahandi ratüpuriyomo rundeimbimbo hibadündi yahu haya ratüpurü yimbureapurü mbura nindou yipuri hifandira-randeimbimbo yipuri wudüpoapondo hibadandi ehu nahuraiane. ³⁵ Ranimbo-animbo se hibadumbo nmandümo, nini simboani wori aharambüri ranai tükümandifi, ra se moai ffireundi. Ai nimbambe tükümandifiyo nimbü mbusümom-bomandüyo, siambeahimandüyo ra se moai ffireundi. ³⁶ Asu ai nimehünou tükündüfi hoeindeapuranü asu se apomboemo. ³⁷ Ndanü hoafi ro shamumbo hoafehapuri ra, muñguambo nindoumbo kapeih-anahi, nga se hibadhümbö nmandei,” mehu.

14

Sudayafe bogori nindou ai nüngundihu Sisasimbo mbundihurimindefi hifokoamandihuri mehomo
(*Matyu 26:1-5; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53*)

¹ God ai Israerimbo Aboedambo-mareandüra aboedi manimboei si (Pasofa) asu bret yisikoate sesimbo si ra tükufembo yimbu si maninggo. Raniyo Godimbo shou-rundeimbiyomo asu ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbi ai Sisasimbo kikihimündi hifokoeffimbo hohoanimomemo. Raniyo ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sihiri nini-süngundihu Sisasimbo woshihoafori hoafi ndihuri mbunduhi kikihindihurimindefi hoahu hifokoamandihuri,” mehomo. ² Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sihiri adükari sihi ana refepoani, nga nindou ai nginindindeihü shifei mbusümo yifiari botindihimboyei,” mehomo.

Nimorehi mam ranai Sisasindi mbirowami fisigarümbü moatükuni kamareandi
(*Matyu 26:6-13; Son 12:1-8*)

³ Sisas ai Betani ngoafihü Saimon horombo mimanho masimeimboyoweimbi ahandi worambe mamaru. Sisas ai nindou ranahandi worambe sesühi nimarwane, nimorehi mam ai nimoehi hipirambe sanda aboedi fisigarümbü kakü afindi fihü semindeimbi semindi haya tüküme Feyo. Raniyo Sisas ai sesühi nimarwane ai hipiri ra boborehaya sanda ra ahandi mbirowami kamareando. ⁴ Nga asu nindou bidifiri mamarümo ranai nginindiyomondühi simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Nimboe sanda ra yatikiri-yatikiri aranda? ⁵ Nindou ai sanda ra kakinambo mbasahümündi-mbonana 300 kakü hoarinambo animbo sahümündihü kakü ra nindou napokoate-yeimbimbo sahundüri,” mehomo. Ranimboemo ai nimorehi ranahambo nginindimarundi. ⁶ Nga Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimorehi ra ambe, nga nimboe se ahambo nginindarunda? Ai aboedi moatükuniyo wambo ramareandi. ⁷ Nindou napokoateyeimbi ana muñguambo si sebadimbo nmandeimboyei. Se nini-simboaniyo aheimbo fehefendürimbo hohoanimoaye ra fandihendüri. Nga ro ana ngiri muñguambo si se-badimbo nimboahi. ⁸ Nimorehi ndanai nini-moatükuniyo ai refembomayo raniyo ramareandi. Ai wandi fi sandanambo hundüumarandi ra yifindahanü hifikefendürimbomayo ranimboyo rani boatei ramareandi. ⁹ Ro shamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri, muñguambo hifi aboedi hoafi ra wataporimbondündühi nimorehi ai ramareandi ranahambo hoafindimonda ahambo hohoanimondeimboyei,” mehu.

Sudas ai Sisasimbo boboagori nindouyomondi warihündihinimboeahi mehu
(*Matyu 26:14-16; Ruk 22:3-6*)

¹⁰ Ranisimboani Sisasimbo süngururü-rundeimbi mamî Sudas Iskariot ai Godimbo sihou-rundeimbi sowana Sisasimbo ahamundi warihufimbo mahu. ¹¹ Godimbo sihou-rundeimbi ai ranî hoafi ra himboriyomo houmbo hihifi-hihifiyomondühi Sudasimbo bidifiri kaki segodombo hoafimemo. Raniyo Sudas ai Sisasimbo ahamundi warihufimbo ninüngumandithe yahuhayambo hohoanîmomayu.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo sesesimemo
(Matyu 26:14-16; Ruk 22:7-14, 21-23; Son 13:21-30)

¹² Bret yisikoate sesimbo si ranai weangurühi tüküme feyo. Ranisimboani ra Pasofa sipsip nîmori sesimbohünda hifokoarîhi arihündi. Asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai düduyafundowohü yahomoya, “Se hohoanîmoyafanî ro sesesimbo ra sihambo nahü ngefî didiboado-mandihunda?” mehomondamboyu. ¹³ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi yimbu koarîhepîrühî yahuya, “Se adükari ngoafînambo ngafanî. Ranühi nindou mamî hoe hipîrambe ndemündü haya nafîni düdi tükündüfimbui. Ahambo anîmbo se süngundînerî. ¹⁴ Se hoeindîneranî nîni-worînamboyu afarîfiyu ra se worî aharambûrî ranahambo düdudafîneandühi anîmboya, ‘Nindou yamunde-randeimbi ai düdufihîya, ‘Worî nahanambe Pasofa si sesi ra sesesimandefî?’ mehuamboanehi,’ mbîsafanî. ¹⁵ Rananîmbo adükari nîmoamondî worî nafîrîndümo hîniîngîmarundî ra nafuindümbui. Ranühi anîmbo se sesi ra sindîndîneandî,” mehu. ¹⁶ Süngurînerî-rînandeimbi ranai hafanî ngoafî ranühi hoeirîneandane, muᅅgu-moatükunî ai hoafîmayu süngure meᅅgoro. Raniyo ranühi sesesimbo sesi ra sindîmarîneandî. ¹⁷ Ndeara nîmbîhoafî-mayoamboyo Sisas ai ahandî süngururü-rundeimbi 12 ranîbabidimbo mahomo. ¹⁸ Ai sesi sowasümondühi nîmarîmombo Sisas ai hoafîyupurühî yahuya, “Ro sihamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî. Nindou mamî seambeahîndî anîmbo wambo hürütümbî nindou-yomondî warîhüdeandîrîmbui. Nindou ranai hapondanî ro-dîbombo sesi asesu,” mehu. ¹⁹ Süngururü-rundeimbi ranai ranî hoafi ra himboriyomo houmbo ngusü-foambe moaruwaimarapurî. Raniyo mamai mamaiyomondühi düdururühî yahomoya, “Awi rombayahîpoanî?” ranîranîmemo. ²⁰ Sisas ai hoafîyupurühî yahuya, “Nindou ranana seambeahîndani. Ai bret semündü haya rodîbo hipîrambe afoarîhoandî. ²¹ Anîhondane Nindou Hondü ai yîfîmbiyuamboane. Baiborambe hoafîyohüya, yîfîndümbui, meho süngu. Ŋga nindou düdi Nindou Hondü hürütümbî nindou-yomondî warîharî ranai hîpoanîmboembouani. Mamîharî hondî ai ahambo ana wakemündîkoate mbeyowamboyo.” mehu.

Sisas ai ahambo süngururü rundeimbi imbo wain hoe asu bret masagapurî
(Matyu 26:26-30; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²² Sowasümondühi nîmarîmombo Sisas ai bret semündü hîfîtîre Godimbo hîhîfîrürî mbura ahambo süngururü-rundeimbi imbo yimumareapurî. Asu ai hoafîyupurühî yahuya, “Se sowandümo, ŋga nda wandî fi safane,” mehu. ²³ Asükai wain hoe kapambe semündü Godimbo hîhîfîrürî mbura masagapura ai muᅅguambo masîmîndîmo. ²⁴ Asu Sisas ai hoafîyupurühî yahuya, “Nda wandî horane God hoafi fîramündü masîhendî ra ŋgînemîndîmbo. Wandî horî karefoendî ra muᅅguambo nindoumbo fehefembo-hündamboane. ²⁵ Ro sihamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî, Ro ŋgîrî asükainda wain hoe ndîmîndîhî, ŋga moanî ŋga ŋgambo God ŋgînîndî hîfandarandî ranambe simborî wain hoe ndîmîndîmboyahî,” mehu. ²⁶ Raniyo herü mamî herüyomondühi adükari ngoafi ra hîniîngîru houmbo Orif hîfî wafuanambo mahafomo.

Sisas ai Pitamboya ai wambo daboadî hîhîrîndeandîrîmbui mehu
(Matyu 26:31-35; Ruk 22:31-34; Son 13:36-38)

²⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi imbo hoafîyupurühî yahuya, “Se muᅅguambo sihamundî anîhondümböfe hîniîngîndumboemo. Nîmboe sapo Baiborambe yare hoafîyowohü yahoya,

'Ro sipsip hifandirandeimbi nindou hifokoandihina

asu sipsip ai buküründahimboyei,'

Sekaraia 13:7

meho. ²⁸ Nga yifihündi botindahe hehea roboakori Gariri hifinambo ngümboyahi," mehu ²⁹ Pita ai hoafiyundühi yahuya, "Munguambo nindou ai sishambo anihondümbofe hohoanimo ra hiningindumboemo. Nga roana ngiri hiningindihianini," mehu. ³⁰ Sisas ai hoafiyundühi yahuya, "Ro sishambo anihondümboanahi hoafehanini, ndani nimbokoani kakaro ai yimbumbo hoafikoateayuambe animbo se ngimimbo hoafindafühiya, ro moai ahambo fifirihini mbisamboyafi," mehundo. ³¹ Nga Pita ai hoafiyuhi yahuya, "Ro ngiri moai fifirihini mbisahi, nga sedibo yifindamboyahi," mehuamboemo. Asu bidifiri süngururü-rundeimbi ai-amboani mamî yahurai hoafimemo.

Sisas ai Getsemanihî Godimbo didibafimayu

(Matyu 26:36-46; Ruk 22:39-46)

³² Ai homo Getsemani seiarhündi ranühi tüküyafu ahambo süngururü-rundeimbi hoafiyupurühi yahuya, "Se ndühi nîmandümo, nga ro Godimbo didibafinda samboanahi," mehupuri. ³³ Asu ai Pita, Sems, Son ahamumbo yangiri sepurimündü haya mahu. Raniyu asu Sisas ai ngüsüfo pukiririhü ngüsüfoambe moaruwai hohoanîmomariri. ³⁴ Raniyu hoafiyupurühi yahuya, "Wandi ngüsüfoambe pukirandirühi yifimbo yangirayahi. Nga se ndühi ndondu nîmandimo hibadündi," mehu ³⁵ Ai akidou sühüfi hu hifini amoembü amoearumbo nafî yagodohü ana, tîjirifo ra gübüsimbofoareandira yahu haya didibafimefiyu. ³⁶ Ai ndare didibafifihî yahuya, "Ape, wandi Ape, se yifirayafi ana wambo tîjirifoembü moatükunî ra raguamambo-ndowandi. Nga se yowanî wandi yifiri süngufepoani, nga sishafi yifiri süngundowandi," mehu ³⁷ Ai hîhirifi hu himboyuwane ahambo süngururü-rundeimbi ranai mapomondamboyu. Ai Pitambo hoafiyundowohü yahuya, "Saimon, se apafühiyafi? Asu se awi mamî awa amboani yangiri nîmarimbo ra waniyo?" mehu. ³⁸ Asu ai hoafiyupurühi yahuya, "Se hibadu nîngomombo didibafindafundi, nga sishambo refe hoiefepurimbo tükündifeyoani pîndimboemo. Anihondane, ngüsüfo ana refembo hohoanîmoayosi, nga fiâne nîmborayo," mehu. ³⁹ Asükai Sisas ai hîhirifi hüfo weangurühi didibafimefiyu nahurai didibafimefiyu. ⁴⁰ Ai asükai hîhirifi hu himboyuwani ahambo süngururü-rundeimbi ai yapombo himbomarapura mapomo. Raniyo yangirimareapura, asu moai nini-hoafi ahambo hoafimbo fifirundi. ⁴¹ Sisas ai asükai ngimî noufimbî hîhirifi süni himboyuwane ahambo süngururü-rundeimbi ai apusimemo. Raniyo hoafiyupurühi yahuya, "Awi se fiharu apomomboemo? Ndearambo ranî-moatükunî ranai tüküfehü Nindou Hondümo moaruwai hohoanîmoyomondeimbi-yomondi warihü-rüwurimboanemo. ⁴² Hoeiru, nindou-yomondi warihüfendirimbo nindou-mayu ranai tüküfimboani. Nga botiyafu houmbo ngefo," mehu.

Sisasimbo mbumaründümo

(Matyu 26:47-56; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)

⁴³ Sisas ai wataporimborandühi nünguane Sudas süngururü-rundeimbi 12 am-beahindi mamî ai tüküme fiyu. Godimbo sesi shou-rundeimbi bogori nindouyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai nindou afindi safi ranahamumbo koamarhoupura pisao yihimindi asu nîmîharî fufuründümo houmbo ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi babidimbo mahomo. ⁴⁴ Nindou sapo Sisasimbo nindouyomond warihüfimbomayu ranai nindou afindi ranahamumbo dibo hoafiyupurühi yahuya, "Nindou ro wakikhindihünani animbo aiani, nga se ahambo mbundürindimo houmbo ndondu hibadüri ngomo," mehupuri. ⁴⁵ Raniyo Sudas ai nîmehünou hu Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, "Yamundo-randeimbi," yahuhü wakikhîmarürî. ⁴⁶ Raniyo nindou ranai Sisasimbo wariyomo homo mbumaründümo. ⁴⁷ Nindou akimî burimemo ranambeahindi mamî ranai ahandi pisao hüramündi haya Godimbo

sihai-randeimbi adükarî bogorîndî ratüpurîyu randeimbimbo harîmeindo. Ranîyo ahandî ñgorü himbo hoearî mafoafoareando. ⁴⁸ Asu Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, “Se pisao asu nimîharî fufuründümo houmbo wambo kîkîhemîndîrimbo masîfomo ra hümbuhünümbî nindoumbo kîkîhimîndîmbo nahuraianemo. ⁴⁹ Ro si mamî-rîhandühî sebadîmbo nîmarîmbo Godîndî worambe nindou yamundîhearü marîhandî ra asu se moai wambo kîkîhîründümondîrî. Ñga Baiborambe hoafîmayo ra anîhondü tükümbîfeyoamboane,” mehu. ⁵⁰ Ranîyo ahambo süngururü-rundeimbi ranai hîniñgîrûwurî houmbo pomefoundî. ⁵¹⁻⁵² Nindou hoarîfî mamî ai kîfohî hoearî yangîrî güde haya Sisasîmbo süngumarürî hüfu. Asu ahambo kîkîhîründümondane hoearî yangîrî kîkîhîmaründümonda safî yangîrî mafifoendî.

*Sisasîmbo kansîrî yomondî himboahü papî hoafîmarîhorî
(Matyu 26:57-68; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)*

⁵³ Sisasîmbo mburündümo mburumbo Godîmbo sihai-randeimbi adükarî bogorî hondündî worambe, Godîmbo sihou-rundeimbi, bogorî nindou asu ahînümbî hohoanîmo fîfîrîundeimbi gugureafu nîmarîmondanî sowaründümo mahomo. ⁵⁴ Sowaründümo mahomondamboyo Pita ai akîdou anğunisafî süngumarapurî hu. Ai hu Godîmbo sihou-rundeimbi-yomondî bogorî hondündî worambe kefuai prisman babîdîmbo haihü mamarîmo. ⁵⁵ Godîmbo sesi sihou-rundeimbi bogorî asu muñguambo kansîr ai nîni-moaruwai moatükunîrandî Sisas ai ramareandî ra fîfîrîfembo-hünda kokomarundî. Ahambo hîfokoefimbo-hünda ahandî moaruwai hohoanîmo fîfîrîfembo-hünda kokomarundî, ñga ai moai nîni-akîdou amboanî moaruwai rareanda fîfîrîndî. ⁵⁶ Nindou afîndî ahambo tîkarîhorî hehi papî hoafîmarîhorî, ñga ahei hoafî ra yimbusümoane. ⁵⁷⁻⁵⁸ Nindou bîdîfîrî ai Sisasîmbo papî hoafîmbo yahomo houmbo nîngomombo hoafîyomondühî yahomoya, “Ro hîmborîyefanî ai hoafîyuhî yahuya, ‘Godîndî worî nindou ahamundî warînambo worîmbomarundî ra bîrîboardîheamboyahî. Asu ro ñgîmî si yangîrî asükai nindou warîna worîmbokoateyeimbi worî ra worîmbondîhamboyahî,’ mehu,” mehomo. ⁵⁹ Ñga asu ahamundî hoafî wataporîmbomarundî ranai simogodühî hoafîkoate mamîkarî wataporîmboru wakîmarundî. ⁶⁰ Godîmbo sihai-randeimbi adükarî bogorî ai kansîryomondî himboahü botîfi nüngumbo Sisasîmbo düdurirühî yahuya, “Nîmboe papî hoafîrunîni ranahambo simborî hoafîkoateayafa?” mehundo. ⁶¹ Ñga Sisas ai ahamumbo moai nîni akîdou amboanî hoafîyupurî. Asükai sesi sihai-randeimbi ai düdurirühî yahuya, “Se God aboedani sei rîhündeimbi ahandî nîmorî Kraisi-yafî, wanîyo?” mehu. ⁶² Asu Sisas ai hoafîyuhîya, “Rananahî. Rananîmbo se muñguambo hoeindîhoranî Nindou Hondü ai God Ñgîniindeimbîndî warîhondü waranî nîmandümbui asu sünambeahîndî mburîngai dîbonde kudümbui,” mehu. ⁶³ Godîmbo sihai-randeimbi adükarî bogorî ranai ahandî fihîndî hoearî hîreandühî hoafîyupurühî yahuya, “Ñgîrî nindou ñgorü ai moaruwai ramareandî ranahambo hoafîndu. ⁶⁴ Se hîmborî-yomondanî ai Godîmbo tîrîfoefe hoafîmayu. Se hohoanîmoyomondanî sihîrî ahambo nîni-nünüñgu-mandîhura?” mehuamboemo. Asu muñguambo ai hoafîyomondühî yahomoya, “Ai moaruwai ramareandî ranîmbohünda yîfîmbiyu-wamboane,” mehomo. ⁶⁵ Bîdîfîrî ai ñgurî tîfîyafundo asu hoearînambo hîmboarî gabudîfoaru mburumbo harîmemondo. Ai hoafîyomondühî yahomoya, “Hoafîyafî düdi sihambo harîmayu ra,” mehomo. Ranîyo asu prisman ai sowaründümo houmbo harîmemondo.

*Pita ai Sisasîmbo ro moai fîfîrîhîni mehu
(Matyu 26:69-75; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Pita ai hoafî yîbobofe worî ginîrî mbusümondühî nîmaruwane Godîmbo sihai-randeimbi adükarî bogorîndî ratüpurîyo randeimbi yihoarîfî ai tükümfeyo. ⁶⁷ Ai hoeirerane Pita ai haihü mamaruwa hîmboarî parerî nîngombo hoafîyohü yahoya, “Seamboanî Sisas Nasaretîhündî dîbombo manîmbafane,” mehoamboyo. ⁶⁸ Asu Pita

ai wani yahu hoafiyuhi yahuya, “Se hoafayafi ranana ro moai fifirtheandi,” yahu haya wori yipurikimi mahu. ⁶⁹ Asu ratupuriyo randeimbi ranai asukai hoeireri haya nindou akimi maningomo ranahamumbo hoafiyopurühi yahoya, “Nindou ndanai amboani ai diborihindani,” meho. ⁷⁰ Nga asukaiyu Pita ai didimoyuhü wani mehu. Akidou hihinngire mbura nindou maningomo ranai Pitambo hoafiyomondühi yahomoya, “Anihondü, seamboani Garirihünd-anafi, nga se ai diborihind-anafi,” mehomo. ⁷¹ Asu asukai ai dabarifihi yahuya, “Se nindou wataporimboarihori ranana ro moai fifirihini,” mehu. ⁷² Ai rani hoafi ra hoafiyu hayamboyuane, nimehünou kakaro ai asukai hoafimayu. Raniyo Sisas ai Pitambo hoafiyundowohüya, “Kakaro ai yimbumbo hoafikoate-ayuanbe animbo ngimimbo wamboya moai fifirihini mbisamboyafi,” mehu ra hohoanimoyuhi asu Pita ai afindi aranimayu.

15

Pairatimbo sowana Sisasimbo sowaründümo mahifomo
(*Matyu 27:1-2, 11-14; Ruk 23:1-5; Son 18:28-38*)

¹ Siambe hondü Godimbo shou-rundeimbi bogori, hifandirundeimbi nindou, ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi munguambo kansir ai hoafi mamamberu masihoundi. Raniyo asu süngunambo Sisasimbo warü hüputupuründümo mburumbo Pairat sowanambo sowaründümo mahomo. ² Asu Pairat ai Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Se Suda-yei adükarü bogoriyafi?” Asu Sisas ai simbori hoafiyuhüya, “Se shafihori hoafayafisi,” mehu. ³⁻⁴ Godimbo shou-rundeimbi ai afindi papi hoafimarura asu Pairat ai asukai düdurirühi yahuya, “Shambo afindi papi hoafarunini. Asu se nimboe akidou amboani simbori hoafikoateayafa?” mehu. ⁵ Asukai Sisas ai akidou amboani hoafi-koatemayua Pairat ai mahepünifiyu.

Pairat ai Sisasimboya yifimbiyu wamboane mehu
(*Matyu 25:15-26; Ruk 23:13-25; Son 18:39-19:16*)

⁶ Mungu himbani Pasofa sesesi si tüküfeyoambe Pairat ai karabusambeahindi nindou mamü aboedambo hininggirir-marandi. Nimorehi nindowenihü ranai aheihori ndürü dükarioranane hininggirerü marandi. ⁷ Ransimboani nindou mamü ahandi ndürü Barabas ai nindou bidifiri sepürimündü haya gafman babidimbo yifiariyomo nindou hifokoamarunda karabusimarüpurü. ⁸ Nindou afindi ranai gugureandühüyo Pairatimbo horombo aheimbo yaremarandi rasüngufembo düdumehindi. ⁹ Asu Pairat ai düdurerühi yahuya, “Se hohoanimoyeyani shheimbo sowana Suda-yei adükarü bogori ra aboedambo koandihininimboyo?” mehu. ¹⁰ Sapo Pairat ai ndore fifireandi Godimbo sesi shou-rundeimbi ai Sisasimbo ngusüfoambe moaruwaiyomondühüyo ahambo sowana koamarühawuri. ¹¹ Nga Godimbo shou-rundeimbi ai nindou afindi ranaheimbo hohoanimo botimarundürü Sisasimbo ana yowani aboedambofipoani, nga Barabasimbo animbo, yahomo houmbo. ¹² Asukai Pairat ai düdureandürühi yahuya, “Se hohoanimoyeyani, ro nini-nününgu mandihini se Suda-yei adükarü bogori sei arihündi ranahambo-a?” mehuamboyei. ¹³ Asu ai asukai hoafi karühehindühühi seiya, “Nimi keimbi karühendeimbi-fihü tikoemündü pefimboani,” masei. ¹⁴ Asu Pairat ai düdureandürühi yahuya, “Nga asu nime-moaruwai ramareanda?” mehuamboyei. Asu ai puküna hoafi karühehindühühi seiya, “Nimi keimbi karühendeimbi-fihü tikoemündü pefimboani,” maseiamboyu. ¹⁵ Raniyo nindou afindi ranai hihifi-hihifimbeyeia yahu haya aheimbo sowana Barabasimbo koamarüheirü. Asu amimbo hoafimayua Sisasimbo ndüfurü ndüfurürü mburumbo nimi keimbi karühendeimbi-fihü tikoemündü pefimbohünda ami-yomondi warühumarirü.

Ami ai Sisasimbo tirifoefe hoafimarurü
(*Matyu 27:27-31; Son 19:2-3*)

¹⁶ Ami ai Sisasimbo sowaründümo homo Rom gafmani-yomondi adükarü wori, Pretoriam seimarühündi, ranambe hininggirüwuri houmbo ami bidifirambo

hoafimemonda gugurimefundi. ¹⁷ Raniyomo hoeari yimindibadi-hounduwohüyo hamburi hoeari güdindo mburumbo tihuari tihuarümbi wofinambo at nahurai nafiru mbiroambe kikimafoarundo. ¹⁸ Raniyo ai Sisasimbo hoafiyomondühüya, “Suda-yafe adükari bogori, karihasi,” mehomo. ¹⁹ Raniyo ahambo nimharinambo mbirowohü hariyomondo, nguri tifiyafundo, adükarimbo hohoanmombo rawefundi nou tikarhou yimindhona nimarimo raraomarundi. ²⁰ Ai ahambo tirifoefi hoafimbo mungua-moatükuni ra raru mburu asu hamburi hoeari gudimarundo ra yimindiründumondühi asukai ahandi hondü ra güdimarundo. Mungu-moatükuni raraoru mburu nimi keimbi karihendeimbi-fihitikoemündi pefimbo sowaründümo mahomo.

Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbifihitikoründümo pamarüwuri
(*Matyu 27:32-44; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27*)

²¹ Sisasimbo sowaründümo houmbo heihüyei Sairinihündi nindou mamit, ahandi nduri Saimon, Areksander Rufus-yafandi afndi ai adükari ngoafinambo masufuwa hoeimarithori. Raniyo ami ai sowaründümo houmbo hoafimemondoa Sisasindi nimi keimbi karihendeimbi ra masemüdu. ²² Raniyo Sisasimbo sowaründümo homo Gorgota sei arihündi ranihi tükümehindi. Gorgota ranahandi nimindi ra mbirihapiri-ane. ²³ Ranühiyo ami ai Sisasimbo wain hoeambe hühütimbü marasen fanduyamundu mburu masabudo, nga ai moai sümüdu. ²⁴ Raniyo ami ai ahambo nimi keimbi karihendeimbi-fihit parüwuri mburumbo ahandimayo hoeari-napo ra yimbuemindimbo yahomo hou satu piraimemo. ²⁵ Sapo Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbi-fihit pamarüwuri ra siambeahit hüfhamindi kehuri süfuambeyo. ²⁶ Ahambo papit hoafit sürü paru mburu ranai yare hoafiyowohü yahoya, “SUDA-YAFE ADÜKARI BOGORI,” meho. ²⁷⁻²⁸ Asu Sisasindi fikimi nindou yimbu yifiariyafanit hümbuhüniyafanit rinandeimbit ahafanimbo amboanit tikorüpindümo pamarupiriti. Ngörü Sisasasindi kadüdanit parüwuri asu ngörü warihondanit parüwuri. ²⁹ Raniyei nindou afndi ranai ngasündithorit heiheirühündühi mbiro hirihirihündühi ahambo tirifoefe hoafit hoafiyehit “Sapo se safiya ‘Godindi wort birifoefe hefe ngimi sihit yangiri wortimbondihit hiningindihreamboyahit,’ masafit. ³⁰ Hapondanit se shafit fimbo farithoefit. Se nimi keimbi karihendeimbit fihindi foarefoa hawambo kosafit,” masei. ³¹ Asukai mamit yahurai Godimbo shou-rundeimbiyomo asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi-yomo ai-amboanit tirifoefe hoafimaruriti. Ai ahamundithoarit raru hoafiyomondühi yahomoya, “Ai nindou amurambo aboedamboreandürit-marandi, nga asu moai ahandi fimbo aboedamboreandi. ³² Krais Israeriyeyi adükari bogorit ranai nimi keimbi karihendeimbi ra hiningire haya mbikusifuendi. Rananimbo shiriti hoeindihurühi ahambo anihondumbo-ndihurimboane,” mehomo. Nindou yimbu Sisasindi fikimi pamarupiriti ai-amboanit mamit yahurai Sisasimbo tirimafoarineriti.

Sisas ai yifimayu

(*Matyu 27:45-56; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30*)

³³ Hüfinimbo ranit hifihü nimbi ranai peyo haya ho hombo hüfhamindi wuwuriyuambe tükümefeyo. ³⁴ Hüfhamindi wuwuriyuambe Sisas ai puküna heiyuhü yahuya, “Eri, eri, rema sabaktani?” mehu. Hoafit ranahandi nimindi ra ndahuriane: Wandit God, wandit God, nimboe se wambo hiningimarowandiriti. ³⁵ Nindou bidifiriti akimi manimboei ranai himboriyeyi hehi hoafiyehit seiya, “Himboriyeyi, ai Erasamboani mingayu,” masei. ³⁶ Ahei mbusümonindi nindou mamit ai pipiyu hu poposit moatükuni nahurai semündü mbura wain hoe ranambe foare mbura nimharifihit pare himondamündi haya masagado. Nga asu bodimondi ai hoafiyehit seiya, “Awi hoeindihu mbundihumbo, Erisa ai ahambo farithefimbo tükümandifiyu, wanimandiyoy?” masei. ³⁷ Asu Sisas ai asukai puküna heiyu mbura yifimayu. ³⁸ Refihiyu asu Godindi worambe hoearit kümarundi ranai nimoamo ngahit peyo haya bure hanimbo gebü hifini türeandühi yimbumbore bumareandi. ³⁹ Asu ami-yomondi bogorit Sisasindi fikimi manüngu ranai ai yifimayu ra hoeireanda

mayoa hoafiyuhî yahuya, “Anihondane, nindou nda Godîndî nîmor-ani,” mehu. ⁴⁰ Nîmorehî bîdîfirî ai akîdou argunî safî nîboadei hîmboapomayei. Ahei mbusûmo ra Maria Makdarahündîyo, Maria, Sems Sosep-yafandî hondîyo asu Saromeyo. ⁴¹ Sapo Sisas ai Garirihî nûnguambe nîmorehî ranîyei Sisasîmbo süngurîhorühî farîhehorî marîhündî. Asu amurî bîdîfirî nîmorehî Sisas babîdîmbo Serusaremînambo mahei ai-amboanî ranühî manîmboei.

*Sisasîndî yîfî nîmoko honguambe masîhehorî
(Matyu 27:57-61; Ruk 23:50-56; Son 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Sosep Arimateahündî ai kansîriyu haya munguambo nindou ai aiana aboedani sei hehi ahînrîthorî hündeimbiyu. Ai-amboanî God ngînrîndî hîfandarandî ranahambo hîmboyu-marandî. Sümbo moanî ngoafîmbo nîmarîmboane yaho yimungurîfeambe Sosep ai yîhîmbokoate hu Pairatîndî hîmboahü nûngumbo Sisasîndî finîmoko semündümbo düdumefiyu. ⁴⁴ Pairat ai Sisas yîfîmayu hoafî ra hîmborîyu haya hepünîmefiyu. Ranîyo ami-yomondî bogorîmbo mborai mehuamboyu mahua Sisas ai yîfîmbaiyu wanîyo yahu haya düdumarîrî. ⁴⁵ Ami-yomondî bogorî ranai hoafîmayua hîmborîyu haya Pairat ai Sosepîmboya yîfî nîmoko ra ndoarîndîfî, mehundo. ⁴⁶ Sosep ai hu kîfohî hoearî mamî pemîyu mbura Sisasîndî yîfinîmoko foarümündî hoearambe parîrî ngamondîfoarîrî mbura serümündî hu honguambe masîheirî. Hongu ra nîmoei nîmarîweimbîndambo nindou hüti wowondîmarundîyo. Ranîyo Sosep ai nîmoei adükarî ngorü gügüra hu hongu nafîtambe ra güre pare hînrîngîmareandî. ⁴⁷ Ranîyo Maria Makdarahündîyo asu Maria Sosepîndî hondîyo ai Sisasîmbo masîhawurî ra nîmbafe hîmboapomayafe.

16

*Sisas ai yîfîhündî botîmefiyu
(Matyu 28:1-8; Ruk 24:1-12; Son 20:1-10)*

¹ Moanî ngoafîmbo nîmarîmbo si ranai munguyowane, Maria Makdarahündîyo, Maria Semsîndî hondîyo asu Sarome ai Sisasîndî yîfînrîmoko popoaimbo sei hehi bîdîfirî aboedî fîsîngarümbü moatükunî pemîmayei. ²⁻³ Ranîyo Sande siambehondü nafîmbo hüsîhü ai aheihoarî sîmborî hoafîyeihî seiya, “Dîdai sîhefîmbo fandîhemunî hayambo hongu nafîtambehündî nîmoei ra ndemündü yîhîrîmandea?” masei. ⁴ Nîmoei ranai afîndî hamîndîyo, nga ai hei hîmboyeiane nîmoei ra yîhîrîmarundî. ⁵ Ai hongu ranambe kefoehi hei hîmboyeiane, nindou hoarîfî mamî hoandarî hoearî kîfohî güde haya warîhondü waranî mamaruwa hepünîmehindî. ⁶ Nindou ranai hoafîyundürühî yahuya, “Se yowanî hepünîfepoanî. Ro fîfîrîheambo-anahî, seana Sisas Nasaretîhündî nîmî keimbî karîhendeimb-fihî pamarîhorî ranahamboane kokoarîhorî. Aiana asükai yangîrî botîmefiyu! Aiana moai ndanühî yanguru. Ahambo masîhehorî fondî ra hoeirîhi. ⁷ Nga se ngei ahambo süngururü-rundeimbî asu Pitambo amboanî hoafîndei. Sisas aiana sîhamumbo Garirinambo horombofi haya mahu. Horombo hoafîmayu süngu Garirihü anîmbo hoeindîwurîmboemo,” mehu. ⁸ Nîmorehî ranai honguambeahîndî tüküyahi hehi mafefoehindî. Ngusüfoambe hepünahi hîhamîndarîyei hehi yîhîmboyeihîwambo moai nindou mamîmbo amboanî mamî hoafî amboanî hoafîyei.

*Maria Makdarahündî ai Sisasîmbo hoeimarerî
(Matyu 28:9-10; Son 20:11-18)*

⁹ Sisas ai Sande siambeahîhondü botîfi-hayamboyu Maria horombo Sisas ai moaruwai nendî ⁷ hefoareandeimbî ahambo-so boatei tükümeffiyu. ¹⁰⁻¹¹ Nindou horombo Sisas babîdîmbo hoahoangomo marundî ranai afîndî hohoanîmoyomondühî aranîyomondühî nîmarîmondane, Maria ai ho hoafîyopurühî yahoya, “Sisas ai yangîrî manünguwa ro hoeimarîhinî,” meho. Ai hoafî ra hîmborîyomosi, nga moai anîhondümbo-rundî.

Süŋgurineri rinandeimbi yimbu ai Sisasimbo nafini hoeimarineri
(Ruk 24:13-35)

¹² Asukai süngunambo ahambo süngurineri-rinandeimbi ai nafisüngu hafandane, Sisas ai ŋgorüpoanimbo fiyu haya hu ahafanimbo-so tükumefiyu. ¹³ Asu ai hafani süngururü-rundeimbi bodimondambo rani hoafi ra wataporimbomarindari. Ŋga ai moai ahafandi hoafi ra anihondumbo-rundi.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbo-so tükumefiyu
(Matyu 28:16-20; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23; Ratüpurü 1:6-8)

¹⁴ Bidifiranambo hondü ahambo süngururü-rundeimbi 11 ahamumbo-so sesi sowasümondühi nimarimondani tükumefiyu. Raniyo ahambo süngururü-rundeimbi ai ŋgusüfoambe tapihamiyomondühi nimorehi nindowenihai ai yangiri botimefiyua hoeirihori hehi hoafimayei ra anihondümbofekoate-memonda ŋginindi hoafimayupuri. ¹⁵ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se muŋguambo hifi ra hoahoangomondühi muŋguambo nindoumbo aboedi hoafi ra wataporimbondündüri. ¹⁶ Nindou düdi ai anihondümbore haya hundürayu ana, God ai ahambo aboedambo-ndirümbui. Ŋga nindou düdi ai anihondümbofe-koateayu ana, ai Godindi nindouyafe hoafi himboriyohü yibobofe ranambe awarindihoembui. ¹⁷ Anihondümborihindeimbi ranahei warisüngu God ai hepünifeimbi moatükuni randeambui. Ai wandi ndürinambo moaruwai nendi heboadihi asu ranipoanimbo hoafinambo hoafindei raraondihümboyei. ¹⁸ Ai amoasiri warinambo kikihindihümündi asu nindou ai simindei hehi yifiyei rihindeimbi moatükuni asimindei amboani ranai ŋgiri moaruwaimbondeandüri. Asu ai anjünümbi nindou-yeiwami wari nandihinda ai asukai aboedindeimboyei,” mehupuri. ¹⁹ Adükari Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbo wataporimborapuri mbura God ai sünambe serümündi hafu hininjirira ahandi warihondü warani mbamarü. ²⁰ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai muŋguambo hifi hoahoangomondühi wataporimbomarundi. Asu Adükari ai ai-babidimbo nüngumbo ahamundi hoafi ra ŋginemindimbo-hünda hepünifeimbi moatükuni yare-marandi.

Ruk Aboedi Hoafi Ruk ai sürü papimarandi

Ruk ai Sisas tüküme fiyu ranahambo Tiofirusimbo sürü papimarandi

¹ Tiofirus, karihasi se adükari nindou-anafi. Nindou afindi ai nine-moatükuni God ai yihoe fi mbusümo ramareandi ranahambo diboadofe sürü papimbo mehomo. ² Sapo nindou didemo weangurühi hondü Sisasindi ratüpurü ahamundi himboarinambo hoeiru mburumbo aboedi hoafi wataporimborümuni marundi ranahamboemo ai sürü papiru marundi. ³ Ro wandihoari muñguambo moatükuni ndorihoeimbi weangurühi tüküme fiyo ra tüfoarthe fifirimaritheandi. Ranimboane asu, Tiofirus, shambo rani-moatükuni tüküfe-tüküfe marandi ranahambo diboadofe sürü papimbo ro hohoanimo yahan mayoa aboed-ane masahi. ⁴ Ro randiheandani animbo asu se muñguambo moatükuni shambo yamundi marihunini ra tüfoarowandühi fifirimbirowanda sahehea.

Son tükü fembo ayu ranahambo sünambeahindi nendi ai Sekaraiambo hoafi mayundo

⁵ Herot ai Sudia-yafe bogorimbofi nuñguambe nindou mam ahandi ndüri Sekaraia ai Godimbo sesi sheferambo nindoumbofi manüñgu, aiana Godimbo sesi shoemorundeimbi Abaisa-yomondi srambeahindiyu. Ahandi nimorehindi ndürü ra Erisabetiyo ai-amboani Aronindi srambeahindiyu. ⁶ Yimbu ai Godindi himboahü mbumundi hamindi nimbafembo Adükarindi hoafi himboriyafeihi süngurine marinandi. ⁷ Erisabet ai purüsüyo hayamboyo ranimbo ai Sekaraia-dibo nimori kefekoate nimbafembo boagirimayafe. ⁸ Mami simboani Sekaraiandi sirihündi ratüpurimbo si tükü feyoambe sesi shefe ra Godindi himboahü ramareandi. ⁹ Sapo Godimbo sesi sheferambo dibonimbo rani hohoanimo süngumbo ahambo dibonimemondowa Godimbo shefembo fondi wami fisigarümbi moatükuni mandifembo Adükarindi wori ranambe kefuai mahüfu. ¹⁰ Raniyo fisigarümbi moatükuni-mayo ranai hai tikirandühi horoambe nimorehi nindowenihü afindi ranai weindani nimboeimbo Godimbo didibafiyehi burimayei.

¹¹ Raniyo asu refeyoambe Adükarindi sünambeahindi nendi ranai ahambo-so tüküfi fisigarümbi moatükuni mandife fondi warihondani manüñgu. ¹² Raniyo Sekaraia ai hoeiriri haya hepünifi yhimbo sisirimefiyu. ¹³ Nga asu sünambeahindi nendimayu ranai hoafiyundowohü yahuya, "Sekaraia, se yhimbondamboyafi! God ai shafi didibafife hoafi himboriyumboani. Asu shafi nimorehi Erisabet ai shafi nimori nderimindimboe. Ranimbo se ahambo ndürü Son kaboadiwori. ¹⁴ Nimori ranai tükündifiyuanü se afindi hamindi hihifi-hihifindamboyafi asu nindou amuri ranai-amboani afindi hihifi-hihifindeimboyei. ¹⁵ Nindou ranai ana Adükarindi himboahü ndüreimbi hondündümbui. Aiana yowanü wain asu nginindi hamindi bia ra ndümündümbui. Ahambo hondü ai wakemindimbo yangriyoambe Yifiafi Aboedi ranai ahandi fiambe yadidündifemboe. ¹⁶ Ranimbo ai Israerihündi nindou afindi ranaheimbo God ahei Adükari-mayu ranahambo sowana hihindeiri ndemündündürü ngumbui. ¹⁷ Aiana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi, ahandi ndürü Eraisamefiyü nou, yahurai nginindi ndemündü haya Adükarimbohünda ai boatei horombondüfi ngumbui. Aiana afindi mam-anemo asu nimor-anemo asukai mamühindeapura aboedi-aboedndafu, nindou Godindi hoafi himborikoate-yei-rihündeimbi aheimbo hihirindeirani mbumundi hohoanimo süngundühi, asu anihondumbo-rihindeimbi Adükari ai kosimbo-mayu ranimbo didiboadondearümbui," mehu.

¹⁸ Sekaraia ai sünambeahindi nendimayumbo simbori hoafiyundühi yahuya, "Asu ro nuñgundithe fifirimandithe rani-moatükuni ra anihondayo amboani? Roana

ndeara boagiri yamboanahi asu wandi nimorehi amboani boagiri yomboane,” mehondowamboyu. ¹⁹ Sünambeahindi nendi ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Ro Gebrier-anahi nda. Roana Godindi ngusumboarani-anahi nimboa arithandi. Aiyu wambo koamarithendira shambo aboedi hoafi hoafimbo makosahi. ²⁰ Se moai wandi hoafi ra anihondumbo-rowandi ranimbo-hünda yafadühami tapi nimbafi ngafimbo ranimoatükuni ra tükündifemboe. Nini-simboaniyo God ai dibonimayu rani-moatükuni ra anihondumbo tükündifemboe,” mehundo.

²¹ Rani-moatükuni ranai refeyoambe nindou bidifiri ai Sekaraiambo weindani nimboeimbo himboyahüindowohü hohoanimoeyehiya, “Ai nimboe Godindi worambe gedühi anüngu?” masei. ²² Ai weindani tüküfi huhü aheimbo moai hoafi kareari, nga wani. Raniyei asu ai rarihi hohoanimoeyehiya awi Sekaraia ai nine awambo moatükuni ahandi himboahumbo Godindi wori ranambe hoeire hayamboyu rawefiyu masei. Ai aheimbo nini hoafi akidou hoafiyokoate-yundürühiyu asu ai moani ahandi warinambo yangiri sisamira wakimareandi.

²³ Godindi worambe Sekaraia ai sapo nine-moatükuni refe ratüpurimbo-mayu ratüpurü ra moendire hayamboyu asu ai ngoafina mahu. ²⁴ Rani-moatükuni ranai refe hayambo-ane ranambe ahandi nimorehi Erisabet ranai warandühumbiyo haya asu ai moai hondahüfeimbi amoamo ranambe wori hinigire ho, nga wani. ²⁵ Ai yare hoafiyowohü yahoya, “Haponda ndeara bidifirani hondü Adükarü ai wambo hipoamboreandirihü ai wandi amoanigi nindou himboahü mengoro ra raguanamboareandi,” meho.

Sünambeahindi nendi ranai Mariamboya Sisas ndowarindimboyafi mehundo

²⁶ Erisabet ai 6 amoamombo nigoambe God ai sünambeahindi nendi ahandi ndürü Gebrier ranahambo Gariri hifambe ngoafi ahandi ndürü Nasaret raninambo koamaritherü. ²⁷ Ai mahu ra nimorehi sapo nindowenihü ahandi ndürü Sosepimbo momo kümarihindi ranahambo hoafi semündü hayamboyu. Sosep ranai ana adükari bogori Defitindi amoao-yomondi srambeahindiyu. Nga asu nimorehi-mayo rana-handi ndürü ana Mariayo. ²⁸ Sünambeahindi nendi-mayu ranai nimorehi ranahambo-so tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Karihasi. Adükari ai se-dibo nüngumbo shambo aboedi-aboedimareanini,” mehundo.

²⁹ Raniyo asu Maria ai sünambeahindi nendandi-mayo hoafi ra himboriyo haya asu ai afindi hohoanimoeyowohü nine-moatükuni hoafi yahurai ra yahohaya hoafimayo. ³⁰ Sünambeahindi nendi-mayu ranai ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Maria, se ranimbo yhimbondamboyafi, nga God ai shambo ngusüfoambe aboedi fufurifoareaninimboani. ³¹ Nga rananimbo se warandühumbündafi hawa nindowenihü nimori ndowarindifi mbunda asu se ahandi ndürü Sisas kaboadiwori. ³² Aiana adükari hondüduani ahambo moani Nimooamo Hamindi Hondüdi nimorani mbiseimboyei. Rananimbo asu Adükari God ranai ahambo bogorimbondirimbui sapo ahandi amoao Defit ramefiyu süngu. ³³ Rananimbo ai koadürumbo-koadürumbo Sekopindi ahuri mamyei bogorimbondifi nünguhü, ahandi nginindi hifandarandi ranai ngiri moendindo,” mehundo.

³⁴ Maria ai sünambeahindi nendi-mayu ranahambo hoafiyondowohü yahoya, “I, rani-moatükuni ra nüngunde yahurai tükümandifea? Asu roana nindowenihikoate-anahisi!” mehondowamboyu. ³⁵ Asu simbori ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Yifafi Aboedi ranai shafi fiambe tükündifeninihü animbo asu Godindi nginindi ranai shambo gabudiboadeaninimboe. Ranimbo-hündambo animbo asu sürühoeimbi nimori ranahambo Godindi Nimor-ani mbiseimboyei. ³⁶ Awi se himboriyafi, shafi mbu Erisabet amboani ngiri nimori wakindamindo masei boagirimayo, nga haponda warandühumbiyo haya 6 amoamo homboane. ³⁷ Ngiri God ai nini-moatükuni refekoate-ndu,” mehu. ³⁸ Asu Maria ai simbori hoafiyowohü yahoya, “Ro Adükarindi ratüpurüya-rihandaimb-anahi, nga se hoafimayafi süngu ai moani rambireandamboane,” mehondowamboyu asu sünambeahindi nendi ranai ndamefiyu.

*Maria ai Erisabet*imbo ndüfosimbo maho

³⁹ Rani-simboani Maria ai botife naporamindi haya nimai ngoafi mamí Sudia hifi wafuambe anango raninambo mahafo. ⁴⁰ Raniyo asu ai Sekaraiandi worambe ho haya farife hafo Erisabetimbo hihifimarandi. ⁴¹⁻⁴² Erisabet ai Maria hihifimarandi ra himboriyo-ambe asu mare ranambe nimori ai ahandi furambe sangurimbo botifi piyu marandi. Raniyo asu Erisabetindi fiambe Yifiafi Aboedi ranai tukufeyowohüyo, ai pukuna hoafi karihoehü hoafiyowohü yahoya, “God ai shambo aboedi-aboedimareanini munguambo nimorehimbo refendurikoate-mayou. God ai nimori ranahambo amboani aboedi-aboediririmboani! ⁴³ Awi adukari moatükuni wambo tukumefeyondiri. Nga wandi Adukarindi hondí ai wambo hoeifendirimbo tukumefeyo. ⁴⁴ Awi se himboriyafi, asu ro shafi-mayo hihifi hoafi ra kefoendühi himborihamindihühiyahi asu nimori wandi furambe asanguru ranai hihifi-hihifiyuhü hohoripi-hohoripimayu. ⁴⁵ Adukarindi hoafi ra se anihondumbo-ndowandühi ana, asu se hihifi-hihifindafi sapo rani-moatükuni ranai anihondü shambo tukündifeninimboe,” mehondo.

*Maria ai God*imbo herüna kakisaomariri

⁴⁶ Maria ai yahoya,
 “Ro wandi ngusüfoambe ra Adukarimbo adukar-ani sa hohoanimoayahí.
⁴⁷ Asu wandi hohoanimoambe ranai Godimboya
 wandi Aboedambo-reandiri-randeimbani yaho hihifi-hihifayo.
⁴⁸⁻⁴⁹ Ro ahandi ratüpuríya-ríhandeimbíya hehea moanindi nimorehiyahí,
 nga asu ai wambo hohoanimoaruhü ndondomareandiri.
 Hapondanambe peyo haya süngunambo gogu aho ranambe amboani
 nindou ai wambo hihifi-hihifümb-anafi mbiseimboyei,
 nimboe sapo Adukari Hamindi God ai wambo adukari moatükuni ramareandi
 ranimbo-hünda.
 Ahandi ndüri ra moani sürühoeimbane.
⁵⁰ Nga asu ahandi hipoambofe hohoanimo ranana nindou didíyei ahambo ahinaríhori
 ranaheimbo-so boagiri tühünimbo rande yagodimboe.
⁵¹ Ai ahandi wari nginindi ranambo adukari ratüpurí ratüpurímayu.
 Ai nindou afindi-afindiyeimbi ranaheimbo ahei hohoanimo nne moaruwai
 amarondüri
 rani kameihí bukürümafoareandüri.
⁵² Ai bogorí nindou-memo ahamundi nimarifondi waminindi hifini hemoafoarea-
 puri.
 Raniyo asu nindou ndürikoate-memo ranahamumbo nimoamo sepurímündü
 botimareapuri.
⁵³ God ai nindou wembomboyeimbi ranaheimbo aboedi moatükuni yimbureandüri
 asu nindou napombü-mayei ranaheimbo nini akidou-amboani warambe-
 fendürikoate koamaríhendüri.
⁵⁴ Ai ahandi ratüpuríyei-ríhüdeimbí Israer ranaheimbo mafaríhendüri ra
 sapo horombo hoafiyu masíhendí rani süngumboyu hipoambomareandüri.
⁵⁵ Ai Abraham asu ahandi ahuirí mamí ranaheimbo hoafiyondürimbo
 koadürimbo-koadürümbo ra hohoanimoynu masíhendí rani süngumboyu ramare-
 andí,”
 meho.
⁵⁶ Maria ai ngimi amoamo Erisabeti-díbo ningo himboyo asu ai ngoafina asükaiyo
 hihirife maho.

*Erisabet Son*imbo maserimindo

⁵⁷ Erisabet ai ahandi nimori semindimbo si tukumefeyondowamboyo asu rani-
 simboani ai nindowenihí nimori maserimindo. ⁵⁸ Nindou bidifiri ai-babidimbo
 worí yimburihindeimbi raniyei asu ahandi wahori mamiyomo munguambo Adukari

ai nĩne aboedĩ rani-poanĩmbo moatũkuni ahambo ramareandĩ ra hĩmborĩyeihehi ai Erisabetĩmbo ŋgusũfoambe hĩhĩfi-hĩhĩfimehũndo.

⁵⁹ Nĩmori ranai mami wikĩyu hayamboyuwane, asu ai ahandĩ fihoeari kefetĩrĩhefe mburĩmbo afĩndandĩ ndũrĩ sũngu Sekaraiambofi kafoefimboani sei hehi mahei. ⁶⁰ Ŋga asu ahandĩ hondĩ ai hoafĩyowohũ yahoya, “Yowanĩ! Ahandĩ ndũrĩ ana Son anĩmbombiyu-wamboane,” mehondũrĩ. ⁶¹ Ranĩyei asu ai ahambo hoafĩyeihĩ seiya, “Asu seana sĩhafĩ sĩrambe moai yahurai ndũrĩ ana yaŋgoro,” masahũndo. ⁶² Ranĩyei asu ai ahandĩ afĩndambo warĩnambo yaŋgĩrĩ hoafĩyeihĩ ndũrĩ nĩnĩ nĩmori ranahambo kamaboandĩhorĩ masahũndo. ⁶³ Sekaraia ai sũrũ papĩmbo moatũkunĩfihĩ ndũrĩ pareandũhĩ yahuya, “Ahandĩ ndũrĩ ana Son-ani,” mehuamboyei. Asu moanĩ nĩmboe yahurai muŋguambo ai hepũnĩmehĩndĩ. ⁶⁴ Refeyowohũyo asu moanĩ ranambe hamĩndĩ Sekaraia ai asũkaiyu hoafĩ ra wataporĩmbo-randũhĩya Godĩmbo aboed-ani yahu hoafĩmayu. ⁶⁵ Ranĩyo asu nindou ŋgoafĩ akĩmĩ amarei ranai yĩhĩmbo sĩsĩreandũrũhĩyo, asu rani-moatũkuni ramefeyo rani hoafĩ ranai Sudia hĩfĩ wafuambe ŋgoafĩ anaŋgo rani-amboanĩ ho-ho marandĩ. ⁶⁶ Muŋguambo nindou ai rani hoafĩ ranahambo hĩmborĩyei hehi hohoanĩmo kĩkĩrĩhũndũhĩ dũduyahĩndũhĩ seiya, “Nĩmori ra nĩnĩ moatũkuni nahurai nĩmori tũkũmandĩfia?” masei. Ai rarĩhi fĩfĩrĩhĩndĩ Adũkarĩndĩ ŋgĩnĩndĩ ranai ai-dĩbo anĩŋgo ho.

Sekaraia ai Godĩndĩ hoafĩ hoafĩmayu

⁶⁷ Sonĩndĩ afĩndĩ Sekaraiandĩ fiambe Yifiafĩ Aboedĩ ranai farĩfehũyo asu ai Godĩndĩ hoafĩ ra yare hoafĩyuhĩ yahuya,

⁶⁸ “Awi sĩhĩrĩ Israeri-yafe God Adũkarĩ ranahambo aboed-ani mbĩsefomboane.

Ai ahandĩ nĩmorehĩ nindowenihi ranaheimbo farĩhefendũrũhĩ aheimbo aboedambofe-ndũrĩmbohũnda makusu-ani.

⁶⁹ Ahandĩ ratũpurĩyu-randeimbĩ amoa Defitĩndĩ sĩrambeahĩndĩyu

ai sapo nindou ŋgĩnĩndĩ sĩhefĩmbo aboedambofe-munĩmbo-mayu ranahambo dĩbonĩmayundo.

⁷⁰ Ai ahandĩ sũrũhoeimbĩ hoafĩ hoafĩyomo-randeimbĩ-yomondĩ sũngu horombo hoafĩyu masĩhendĩ hoafĩ ra sũngumareandĩ.

⁷¹ Ranĩ hoafĩ ra yahurai yare hoafĩyuhĩ yahuya

ai nindou sĩhefĩmbo hũrũtũmb-anei.

Asu yĩboarukoarĩhimun-anei ranahei ŋgĩnĩndĩ warambeahĩndĩ

aboeda hũndĩhemunũmbui yahu hoafĩyu masĩhendĩ.

⁷² Ai sĩhefĩ amoa mamĩmbo hĩpoamondeandũrũmbui.

Asu ahandĩ hoafĩ hoafĩyu fĩramũndũ masĩhendĩ ranahambo hohoanĩmondũmbui.

⁷³ Sĩhefĩ amoa Abrahamĩmbo ai dabarĩfihĩ hoafĩyu masĩhendĩ.

⁷⁴ Ai sĩhefĩ hũrũtũmbĩyei warambeahĩndĩ aboedambo hũrũhefemunũhĩ,

asu ai sĩhefĩmbo ahandĩ ratũpurĩ yĩhĩmbo sĩsĩrĩfekoate ratũpurĩmbo ra sũngurĩhi yahombo hoafĩyu masĩhendĩ.

⁷⁵ Asu rananĩmbo sĩhĩrĩ yaŋgĩrĩ nĩmboefambe amboanĩ,

sĩhĩrĩ moanĩ sũrũhehundeimbĩndefĩ mbundĩhu,

aboedĩ mbumundĩ hamĩndĩ ahandĩ hĩmboahũ muŋguambo si aho ra nĩmboefomboane.

⁷⁶⁻⁷⁷ Haponda, wandĩ nĩmori, sĩhambo ana

Nĩmoamo Hamĩndĩ Hondũndĩ hoafĩ hoafĩyafĩ-randeimb-anafĩ mbĩseimboyei.

Seana Adũkarĩmbohũnda horombondafo ŋgafũhĩ ahambohũnda nafĩ dĩdĩboadondowandũhĩ

ahandĩ nendĩ ranaheimbo ahei moaruwai hohoanĩmo ra amboawi yahohũ

moaruwai hohoanĩmo-ambeahĩndĩ aboedambofe-ndũrĩmboani yahombohũnda.

⁷⁸ God ahandĩ hĩpoambofe hohoanĩmonambo

sĩmborĩ si nahurai koaboadeanda kodĩmboe.

⁷⁹ Rananĩmbo nindou yĩfĩmbo yĩhĩmboyeihĩ nĩmbĩ nĩmaroanĩ anĩmboei

aheimbo si boakĩboadeandũrĩmboe.

Asu ranan+imbo sihefi+imbo aboedi ni+mar+imbo nafi nafuindamuna ngemboyefi,”
Sekaraia ra mehu.

⁸⁰ Süngunambo Son ai adükari+yuhumbo asu Yifiafi Aboedi ranai-amboani ahandi fiambe ngi+ni+ndi tüküme Feyo. Ai hu ni+mi wohi fur+koate-reandühi nünгу humbo Israer so boatei weindahi tüküme Feyu.

2

Maria Sisas+imbo maser+imindo
(Matyu 1:18-25)

¹ Rani-simboani Romi-yafe adükari bogori Sisar Ogastas ai muңguambo nindou rani+hündambo ai ndüri sem+ind+imbo hoafi ra hoafiyu mas+hendi. ² Kwirinius ai Siria-yafe bogor+imbofi nünгуambeyo muңguambo nindou ranaheimbo ndüri sem+ind+imbo ra boatei tüküme Feyo. ³ Rani+yei asu muңguambo nindou ranai mamam+ ahandi+hoari ahandi ndüri sem+ind+imbohünda ahandi ngoafi hondü rani+nambo hei mar+hündi.

⁴ Raniyu asu Sosep ai-amboani Gariri hifambe Nasaret ngoaf+hündi botifi haya adükari bogori Defit+imbo sahor+im+indeimbi ngoafi Betrethem Sudia hifambe anango rani+nambo mahu. Sapo ai Defit+indi sirambeah+ind-ani. ⁵ Raniyo asu Maria rana-hambo Sosep+imbo semündumbo momo kümar+hindi rani-dibo ndüri sem+ind+imbo mahu. Raniyo asu Maria ranai warandühumb+yo. ⁶ Raniyo asu ai Betrethem ngoaf+hü ni+mbafeambe Maria ai ahandi ni+mor+ wakem+ind+imbo si ranai ndeara bi+di+frani tüküme Feyo. ⁷ Ai ahandi amonго ni+mor+ ra wak+r+im+indi haya ni+mor+yafe hoear+nambo hi+monder+ mbura burmakauyei sesi hi+p+rambe mafoarer+. Sapo nindou aporambo wor+ ranai nindou fond+ muңgu simongor+mayeriambo wambo.

Sünambeah+indi nendi ai sipsip hifand+ru-rundeimbi+imbo Sisas tüküme Feyu hoafi sowandümo mahomo

⁸ Rani hif+hü sipsip hifand+ru-rundeimbi ai ahamundi sipsip fufurundümo homo moanambühi hifand+rundürühi mam+ ni+mb+memo. ⁹ Adükari+indi sünambeah+indi nendi ranai ahamumbo-so tüküfihüyu asu Adükari+indi himboamupui-randeimbi si ranai ahamumbo boaki+mafoareapur+. Raniyomo asu ai rani-moatükun+ ranahambo yi+imbo si+si+imefund+. ¹⁰ Nga asu sünambeah+indi nendi ranai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ranahambo yi+himbond+imboemo. Ro ndan+imboahi nda sihamumbo aboedi hoafi saham+ind+imboanahi. Rani-moatükun+ hoafi ranan+imbo adükari hi+hifi-hihifi ndem+nd+ muңguambo nindou ranaheimbo tükünd+femboe. ¹¹ Ndan+simboani Defit+indi ngoafi Betrethem rani+hü nindou sapo siheimbo aboedambofe-ndüri+imbo-mayu ranahambo hond+ ai wak+mar+imindo. Ai nindou God di+bon+meindo Krai Adükari ranani. ¹² Nga asu ranan+imbo se ahambo an+hondumbo randu yahurai fi+fr+indüwuri. Se hoeindüwuran+ ni+mor+ ranai hoear+nambo himond+hefimb+ burmakau-yei sesi hi+p+rambe foerümbui,” mehupuri.

¹³ Raniyo asu hoafi ni+ngoambe sünambeah+indi ami-yomond+ nendi ranai tüküyafu sapo sünambeah+indi nendi ngorü-mayu rani-babi+imbo ni+ngomombo God+imbo aboed-ani yahomo hoafiyomondühi yahomoya,

¹⁴ “God ni+moamo ham+nd+ hondü anünгу ranahambo aboed-ani mb+seiamboane.

Ni+morehi nindowenih+ hifi ndan+hü an+imboei ranaheimbo ngusüfo afur+fimb+ hohoan+imo segodür+imboane.

God ai aheimbo ngusüfo pareandürühi siyaofindürühani,”
mehomo.

Sipsip hifand+ru-rundeimbi nindou ranai homo Sisas+imbo hoeimarüwuri

¹⁵ Sünambeah+indi nendi ranai ahamumbo sowah+indi botiyafu sünambe hafomondane, sipsip hifand+ru-rundeimbi nindou-memo ranai ahamundi+hoari bogo hoafi firündumondühi yahomoya, “Awi si+hiri Betrethem ngoaf+nambo ngefi sapo rani-moatükun+ tüküme Feyo ra hoeind+hu Adükari ai hoaf+memun+ süngu,” mehomo.

¹⁶ Raniyomo asu ai ni+mai rani+nambo homo Maria Sosep+imbo-so tüküyafu mburu

nimori burmakauyei sesi hipirambe mafoeru ra hoeimarüwuri. ¹⁷ Sipsip hifandiru-rundeimbi nindou-memo ranai ahafembo hoeirupiri mburu asu ai nîne-hoafi nimori ranahambo sünambeahindi nendi ai hoafimemo hoafi ra hoafimemopiri. ¹⁸ Muṅguambo nindou ai rani hoafi ra himboriyeyi hehi hepünahi afindi hoanímomayeyi. ¹⁹ Ŋga asu Maria ai rani hoafi muṅgu ra ṅgusüfoambe hohoanímoyo marandi. ²⁰ Raniyomo asu sipsip hifandiru-rundeimbi nindou ranai hihiriyafu homondühi Godimbo adükar-ani asu ndürimb-ani yahomo houmbo mahomo. Ai sapo ahamumbo sünambeahindi nendi hoafimemopuri rani süngumbo rani-moatükuni ranahambo himboriyomo hoeiru houmbo wambo.

Sisasimbo ndüri kamafoarirori

²¹ 7 Si ranai hoane rani wagabe nimori ranahambo hoeiri kefetirihelihendi ndüri Sisas kafoefimbo si ranai tüküme Feyo. Sisas ra horombo hondandi furambe saṅgorikoate-yuambe rani-simboani sünambeahindi nendi ai kamafoarir-ane.

Simion Ana ai Sisasimbo Godindi worambe hoeimarineri

²² Mosesindi ahinümbi hohoanímomo meṅgoro ranai hoafimayo süngu Maria Sosep ai aboedi tüküfe nimarimbomefe rani si ai tüküme Feyopiri. Rani-yafe asu ai nimori ra sowarindife hena Adükarindi himboahü hinṅgifimbo Serusarem ṅgoafina mahafe. ²³ Sapo rani-moatükuni refembo-mayo ra Adükarindi ahinümbi hohoanímombe yahurai sürü pare yaṅgorowohü yahoya, ‘Muṅguambo nindowenihini nimori furi simborihündi ranana Godindihini yaṅgiri paiarimboane,’ meho. ²⁴ Asu ai hafe yimbu wupufombefeyo asu dibi weimbefeyo ranamboani Godimbohünda hifokoarirne masiheneandi sapo Adükarindi ahinümbi ra-meho süngumbo.

²⁵ Rani-simboani nindou mamit ahandi ndüri Simion ranai Serusarem ṅgoafi ranihü manüngu. Nindou ranai ana ai aboedi hamindiyu haya Godimbo yaṅgiri hohoanímomo parireimbi nindouyuhü Israer nindou ranai aboedambo-mbeahindi yahu haya himboyumbüyu manüngu. Yifiafi Aboedi ranai ahandi fiambe nimaroweimbiyu. ²⁶ Raniyo asu Yifiafi Aboedi ai Simionimbo hoafi weindahireandowohü yahoya, “ṅgiri se nimai yifindafi, ṅga se nimbafi-nimbafimbo Adükarini ai Nindou koamarihirini ra hoeindiwori hawambo animbo ndamboyafi,” meho süngu. ²⁷ Yifiafi Aboedi ai Simionimbo hohoanímomo botimareramboyu asu ai Godindi worina mahüfu. Sapo ahinümbi hohoanímomo meṅgoro rani-süngumbo ahambo refimboyafe hondafindi ai nimori Sisas ranahambo sowarindife Godindi wori ranambe mahüfe. ²⁸ Raniyo asu Simion ai nimori ranahambo ahandi warambe wakirümündi Godimbo hihifirürühi hoafiyuhini yahundoya,

²⁹ “Adükarini sapo horombo wambo se hoafimayafi ra-süngumbo sifahifi ratüpuriya rihandeimbi nindou nda moani rando hinṅgindowandira ro ṅgusüfo afurindithe kündithe hehea yifindamboane.

³⁰ Ro wandi himboarinambo se yihofombo aboedambofe-munimboayafi ra hoeirihamboanahi.

³¹ Rani-moatükuni ra se sifahifi nimorehi nindowenihini ranahei himboahü didiboadorandifi masihofane.

³² Rani-moatükuni ranana weindahifembo si-ane, ṅga sifahifi hohoanímomo süngu rani-moatükuni ranai animbo Suda-yafe ndifo mayeyi ranaheimbo si dagadürimboe.

Asu nimorehi nindowenihini sifahifi Israerihündi-mayeyi ranaheimbo ndüri adükarümbi niṅgo hohoanímomo ra tükündifendürimboe,” mehu.

³³ Rani-yafe asu nimorindi hondafindi ranai nîne-moatükuni hoafi Simion ai wataporimbo-marandi ranimbo himboriyafe hena hepünimefiheneandi. ³⁴⁻³⁵ Raniyu asu Simion ai aheimbo aboedi-aboedireandürühi Maria nimorindi hondi-mayo ranahambo hoafiyundowohü yahoya, “Nimori ndanana God ai ahandihoari dibonimayuanini Israerihündi bidifiri ahambo anihondümbofekoate-ayeyi ranai

moaruwaimbo-ndahimboyei asu anihondumbo-arihori ai aboedambondahimboyei. Ai Godindi yifiri nafuindumbui asu nimorehi nindowenihi afindi ranai ahandi hoafi himborikoate-ndehi, asu ahei nine hohoanimo dibo ahei ngusüfoambe mamarondüri ra weindahindihimboyei. Rananimbo asu shambo-amboa afindi hohoanimo ranai pisao nahurai shambo ngusüfo ra nandeamboe,” mehu.

³⁶⁻³⁷ Ranihi nimorehi kai mamahi ahandi ndüri Ana Godindi hoafi hoafiyo-randeimbiyo maningo. Ai Fanuerindi nioriyo haya asu Asandi srambeahindimayo. Nimorehi ranai 7 himbaniyo nindowenihihimefeyo nga asu haponda 84 himbanimbo boagriyomboane. Ai moai Godindi wori ranahambo hinngire tifoendi, nga ai moani nimbini nimbisi aho ra Godimbo hohoanimoyowohi wembopo didibafife marandane. ³⁸ Moani rani-simboani hamindi ranambe nimorehi ranai akimi tükufe ningo Godimbo hifihimarihi. Asu ai nindou didiyei sapo Serusarem ngoafi God ai aboedambo-fembo-mayu ranahambo himbomaye ranaheimbo niori-mayu ranahambo wataporimbo-randürihi hoafimendüri.

Sosep ai ahandi ambori babidimbo Nasaretinambo hihiriyahi mahei

³⁹ Sosep Maria ai sapo nine-moatükunhi ratüpurhi Adükarindi ahinümbi hohoanimo süngumbo refembo ratüpurimayo ra rarine mburina, asu ai ahafe ngoafi Nasaret Gariri hifambe anango raninambo hihiriyafine mahafe. ⁴⁰ Niori ranai adükariyuhü nginimarichoayu. Raniyu asu ai ndore fihire haya God ai ahambo ngusüfoambe aboedi-aboedimariri.

Sisas hoarifi ranai yamundu-rundeimbi nindou babidi Godindi worambe mamaru

⁴¹ Munguambo himbani ra Sisasindi hondafindi ai Serusarinambo adükarhi si ahandi ndüri Pasofa tükufe arandi rani hoefembo hafe marinandhi. ⁴² Asu Sisas ai 12 himbanimbo nungu hayamboyuane, sapo rani moatükunhi si koadüri refemarandi süngumbo ai hoefembo mahafe. ⁴³ Adükarhi si ranai hümaramindo-wamboyafe asu ai ngoafina hihiriyafine hafe, nga Sisas hoarifi-mayu ranai Serusarem ngoafihü namaru. Nga asu ahandi hondafindi ai nimarimbo-mayu ra moai fihirineandi. ⁴⁴ Ai ndanananiya nindou amuri bidifiri rani-babidimbo mbahumbai safe hena asu ai rani si peyo haya maho ra nafhi süngu hafehü ngunindambüri asu mamisirimaye ranahei mbusümo kokomarinhari hafe. ⁴⁵ Ai ahambo hoefikoate-yafehü asu ai hihiriyafine hena Serusarinambo hüfih kokomarinhari hüfe. ⁴⁶ Yimbu si ranai howane, ngimi sinambo hondafindi ai Godindi worambe Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi babidimbo mamaruwa hoemarineri. Ai ranihi nimarumbo ahamundi hoafi hihimboriyu asu düdufe hoafi düdufipuri randühi mamaru. ⁴⁷ Rani nindou munguambo didemo ai ahandi hoafi himborimemo ranai ahandi fihirifeyo asu simborhi hoafimayu ranahambo hepünüfundhi. ⁴⁸ Ahandi hondafindi ai ahambo hoerinerühi hepünüyafine mburina hondhi ai hoafiyondowohü yahoya, “Niori nda se nimboe yihohimbo ra-süngumarowanda? Sihafi ape-dibo ro shambo afindi hohoanimoyehühi kokomarichoanini,” meho. ⁴⁹ Niori ranai simborhi hoafiyuhü yahuya, “Nimboe se wambo kokomarinandira? Ro wandhi Apendhi worambeahi nimboamboanahi ra se moai fihirineandiyo?” mehu. ⁵⁰ Nga yimbu ai moai nioriindi hoafi nimindi ra ndorine fihirineandi.

⁵¹ Raniyo asu Sisas ai ahandi hondafindi babidimbo Nasaret ngoafinambo hihiriyahi mahei. Asu ai ahafe hoafi himboriyu marandi. Ahandi hondhi Maria ai mungu moatükunhi ra ngusüfoambe hohoanimoyo kikihimareandi. ⁵² Sisas ai ahandi fi ra adükariyuhü asu ahandi fihirife hohoanimo ranai adükarhi tükufihhi God-aiyu asu nindou-aye ahambo hoerihora mayoa aboed-ani masahündo.

3

*Son hundüri*ra-randeimbi ai hoafi bokarimarihendi
(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Son 1:19-28)

¹⁻² Sisar Taiberius ai 15 hĩmbanĩ hĩfandĩrandambe Pondius Pairat ai Sudia-yafe hĩfĩ hĩfandĩmarandĩ. Herot ai Gariri hĩfĩ hĩfandĩrandane, ahandĩ akĩdĩ Firip ai Ituria hĩfĩ asu Trakonitis hĩfĩ hĩfandĩmarandĩ. Risanias ai Abirene hĩfĩ hĩfandĩrandambeyo asu Anas weimbo Kaiafas ai Godĩmbo sesi sĩhene-rĩnandeimbĩ bogorĩ adũkarĩmayafanĩ. Ranĩ sĩmboanĩyo Son Sekaraiandĩ nĩmorĩ ahambo-so nĩmĩ wohĩ furĩkoate-reandũhĩ Godĩndĩ hoafĩ ranai tũkũmefeyo. ³ Ranĩyo Son ai Sodan hoekĩmĩ ra hoahoangu wakĩreandũhĩ hoafĩ bokarĩhendũhĩ yahuya, “God ai sĩhei moaruwai hohoanĩmo ra gogorĩhefembõhũnda muŋguambo nindou sĩhei moaruwai hohoanĩmo ra hĩnĩngĩndĩhi hehi hundũrũndei,” mehu. ⁴ Ranĩ-moatũkunĩ ra Godĩndĩ hoafĩ hoafĩyo-randeimbĩ, ahandĩ ndũrĩ Aisaia, ahandĩ bukambe hoafĩmayo sũnguyo tũkĩmefeyo. Ai yare hoafĩyowohũya,

“Nĩmĩ wohĩ furĩkoate-reandũhĩ nindou mamĩ ahandĩ yasĩmondĩ ranai mĩngĩyo hoafĩyowohũ yahoya,

‘Adũkarĩndĩ nafĩ wudĩpoapondĩhindĩ,
ahambohũnda nafĩ dĩdĩboadondĩhindĩ.’

⁵ Muŋguambo hoafendĩ peyo-peyo arandĩ ra hĩfĩ hĩrĩndei koaboadĩhindũhĩ botĩre nĩngoweimbĩ ra dĩdĩboadombĩrĩhindamboane.

Nafĩ ho pusĩre ho pusĩre-randeimbĩ ra
dĩdĩboadorĩhinda mbumundĩmbeyo-wamboane,
asu nafĩ moaruwaiayo ra wudĩpoapo-mbĩrĩhindamboane.

⁶ Rananĩmbo muŋguambo nĩmorehĩ nindowenihi ranai God sĩhefĩmbo aboedambofemuniĩmbohũnda ratũpurĩmayu ra hoeimbĩrĩhindamboane,” *Aisaia 40:3-5*

meho.

⁷ Nindou afĩndĩ ranai Sonĩmboya hundũrũmbĩramunĩ sei hehi Sodan hĩmona maheiamboyu ai aheimbo hoafĩyundũrũhĩ yahuya, “Se ana amosĩrĩ moaruwai rana-handĩ nĩmor-anei. Sĩheimbo dĩdĩ ai hoafĩmayu-amboyei God ai moaruwaimbofendũrĩmboayu ranambeahĩndĩ aboedambo-fembo hohoanĩmoayeia? ⁸ Sĩhei hohoanĩmo ra hĩsĩ nahurai-ane. Se sĩhei moaruwai hohoanĩmo hĩnĩngĩmarĩhindĩ ra nafuimbohũnda hĩsĩ aboedĩ nahurai hohoanĩmombeyei-amboane. Asu se ŋgĩrĩ sĩheihoarĩ sĩmborĩ hoafũrĩndeihiya, ‘Abraham ana yĩhoefĩ amao-ani ranĩmboane God ai ŋgĩrĩ yĩhoefĩmbo ŋgĩnĩndĩndamunĩ,’ mbĩsei. Ŋga Abrahamĩndĩ ahurĩ ra moanane. Haponda ro sĩheimbo hoafayahandũrĩ, God ai yifirayu ana, ai nĩmoei nda Abrahamĩndĩ ahurĩmbonde nafĩndandũrĩ hĩnĩngĩndeandũrũmbui. ⁹ Nĩmĩ ranai aboedĩ hĩsĩkoate-ayo ana, nĩmĩ afimambe tĩme yaŋgorĩmboane, hĩtĩfoefe haiambe pifembõhũnda,” mehu.

¹⁰ Nĩmorehĩ nindowenihi ranai Son hoafĩmayu ra hĩmborĩ-yei hehi dũdurĩhorũhĩ seiya, “Asu ro nũnũngu-mandĩhunda?” masei ¹¹ Asu ranĩyo Son ai sĩmborĩ hoafĩyundũrũhĩ yahuya, “Nindou ŋgorũ ai siot yimbundapĩranĩ asu ŋgorũ ai moanĩnduanĩ ahandĩ-mayo fihĩndĩ ŋgorũ mbĩsagadowamboane. Asu nindou ŋgorũ ai sesi afĩndĩ asĩhendĩ amboanĩ moanĩ mamĩ mare ranĩ sũngumbĩreand-amboane,” mehu. ¹² Takis kakĩ sowandũmo-rundeimbĩ nindou bĩdĩfĩrĩ amboanĩ hundũrũmbohũnda mahomo. Asu ai dũduyafundũhĩ yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbĩ, asu ro nũnũngu-mandĩhunda?” mehomo. ¹³ Asu sĩmborĩ Son ai hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Se takis kakĩ ra gafman hoafĩmemo sĩmogodũhĩ yaŋgĩrĩ ndowandũmo, ŋga se ahei-mayo afĩndĩ hamĩndĩ semĩndĩpoanĩ,” mehu. ¹⁴ Asũkai ami bĩdĩfĩrĩ ranai dũduyafundowohũ yahomoya, “Asu ro nũnũngu-mandĩhunda?” mehomondamboyu. Asu sĩmborĩ hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Se yowanĩ nindou bĩdĩfĩrambo moaruwaimbondũwurũhĩ ahei kakĩ hũmbuhũnĩ-yopoanĩ. Asu se yowanĩ ahei-mayo kakĩ hũmbuhũnĩmbohũnda tĩkefehefe papĩ-hoafĩyopoanĩ. Sapo sĩhamundĩ ratũpurĩ ranĩmbohũnda kakĩ asowandũmo ra ndear-ane,” mehu.

¹⁵ Nĩmorehĩ nindowenihĩ ranai ranĩ-moatũkuni ra hoeirĩhi hehi hepũnehindũhi afĩndĩ hohoanĩmoyeihĩ seiya, “Awi Son ranana Godĩndĩ nindow ranaheimbo semĩndĩ-ndũrĩmbo kafoarirĩ hĩnĩngĩmarirĩ sapo Kraisi ranĩ-mbai,” masei. ¹⁶ Ranĩyo asu Son ai aheimbo muŋguambo hoafĩyundũrũhĩ yahuya, “Roana siheimbo hoenambo yangĩr-ane hundũrarĩhandũrĩ, nga nindow ngorũ sũnguni asũnu ranai ana ahandĩ ngĩnĩndĩ ra wandĩ ngĩnĩndĩ ngasũndeamboane. Asu roana aboedĩ hamĩndĩyahĩpoanĩ ahandĩ su wofĩ hĩmondi-maramũndu ra fufurĩhefembohũnda. Ai anĩmbo hai asu Yifiafĩ Aboedĩnambo hundũrũ-ndandũrĩmbui. ¹⁷ Aiana nindow sifet semũndũmbo nahurai anĩmbo tũkũndĩfimbui. Rananĩmbo wit hĩpĩrĩ ra fĩfirĩndĩhembui. Asu wit safĩ wit sihefe worambe dĩgendũhĩ hĩpĩrĩ ra hai koadũrũmbo koadũrũmbo horoweimbĩ ranambe mandeambui,” mehu.

¹⁸ Nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ ranaheimbo Son ai ahei ngusũfoambe ngorũ sũngurearũ botĩrearũ randũhĩ aboedĩ hoafĩ ra bokamarĩhendũrĩ. Asu bĩdĩfirĩ amurĩ hoafĩ ranamboanĩ ranĩfihĩ tũre wataporĩmbo-marandĩ.

Herot ai Sonĩmbo karabusĩmarirĩ

¹⁹ Nga Son ai ahamundĩ nindow adũkarĩ bogorĩ ahandĩ ndũrĩ Herot ranahambo ngĩnĩndĩ hoafĩmayundo. Ai ramarirĩ ra sapo Herot ai ahandĩ akĩdandĩ nĩmorehĩ ahandĩ ndũrĩ Herodias semũndũ asu bĩdĩfirĩ amurĩ moaruwai hohoanĩmo ranambo yare marandamboyo ramarirĩ. ²⁰ Ranĩyu Herot ai moaruwai hohoanĩmo ngorũ hoanĩmoyuhũyu asu ai Sonĩmbo karabusĩmarirĩ.

*Son Sisiĩmbo hundũrũmarũrĩ
(Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)*

²¹ Muŋguambo nĩmorehĩ nindowenihĩ ai huhundũrũyei hehimboyei, asu Sisiĩ ai-amboanĩ hundũrũmayu. Ai refi mbura nĩmoamo hĩmboyuhũ dĩdĩbafĩyuhũ nũngwane, asu sũnambe bumareandĩ. ²² Ranĩyo asu Yifiafĩ Aboedĩ ranai wupũfo hoearambefe haya kosĩ ahandĩwamĩ pũhĩmayo. Ranĩyo asu sũnambeahĩndĩ hoafĩ ranai tũkũfihĩ yare hoafĩyowohũ yahoya, “Seana moanĩ wandĩ nĩmorĩ hondũ-anafĩ. Ro sihambo ngusũfoambe siao yaheamboanahĩ,” yaho hoafĩmayo.

*Sisiĩndĩ amoa ahamundĩ ndũrĩ
(Matyu 1:1-17)*

²³ Sisiĩ ai 30 hĩmbanĩmboyuhũyu ahandĩ ratũpurĩ ra piyu haya ratũpurĩmayu hu. Ranĩyei asu nindow ai awi Sosepĩndĩ nĩmor-ani sei hoafĩmayei. Ranũhĩ peyo haya boagĩrĩ maho ra ndahurai-ane: Sosep ai Erĩndĩ nĩmorĩyuane asu Eri ai Matatĩndĩ nĩmorĩ-mayu. ²⁴ Matat ai Rifaindĩ nĩmorĩyuane asu Rifai ai Merkindĩ nĩmorĩ-mayu. Merki ai Sanaindĩ nĩmorĩyuane asu Sanai ai Sosepĩndĩ nĩmorĩ-mayu. ²⁵ Sosep ai Matatĩndĩ nĩmorĩyuane asu Matatias ai Amosĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Amos ai Nahumĩndĩ nĩmorĩyuane asu Nahum ai Esrĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Esri ai Nagaindĩ nĩmorĩyuane asu Nagai ai Matĩndĩ nĩmorĩ-mayu. ²⁶ Mat ai Matatiasĩndĩ nĩmorĩyuane asu Matatias ai Semenĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Semen ai Sosekĩndĩ nĩmorĩyuane asu Sosek ai Sodandĩ nĩmorĩ-mayu. ²⁷⁻²⁸ Soda ai Soananĩndĩ nĩmorĩyuane asu Soanan ai Resandĩ nĩmorĩ-mayu. Resa ai Serubaberĩndĩ nĩmorĩyuane asu Serubaber ai Siartierĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Siartier ai Nerĩndĩ nĩmorĩyuane, Neri ai Merkindĩ nĩmorĩ-mayu asu Merki ai Adĩndĩ nĩmorĩyuane asu Adi ai Kosamĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Kosam ai Ermadamĩndĩ nĩmorĩyuane asu Ermadam ai Erĩndĩ nĩmorĩ-mayu. ²⁹ Er ai Sosuandĩ nĩmorĩyuane asu Sosua ai Erieserĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Erieser ai Sorimĩndĩ nĩmorĩyuane asu Sorim ai Matatĩndĩ nĩmorĩ-mayu. ³⁰ Matat ai Rifaindĩ nĩmorĩyuane asu Rifai ai Simionĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Simion ai Sudandĩ nĩmorĩyuane asu Suda ai Sosepĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Sosep ai Sonamĩndĩ nĩmorĩyuane asu Sonam ai Eriakimĩndĩ nĩmorĩ-mayu. ³¹ Eriakim ai Mereandĩ nĩmorĩyuane asu Merea ai Menandĩ nĩmorĩ-mayu. Mena ai Matatandĩ nĩmorĩyuane asu Matata ai Natanĩndĩ nĩmorĩ-mayu. ³² Natan ai Defitĩndĩ nĩmorĩyuane asu Defit ai Sesĩndĩ nĩmorĩ-mayu. Sesi ai Obetĩndĩ nĩmorĩyuane asu Obet ai Boasĩndĩ

nimori-mayu. Boas ai Sarmonindi nimoriyuane asu Sarmon ai Nasonindi nimori-mayu. ³³ Nason ai Aminadapindi nimoriyuane asu Aminadap ai Ramindi nimori-mayu. Ram ai Hesronindi nimoriyuane asu Hesron ai Peresindi nimori-mayu. Peres ai Sudandi nimoriyuane asu ³⁴ Suda ai Sekopindi nimoriyu-mayu. Sekop ai Aisakindi nimoriyuane asu Aisak ai Abrahamindi nimori-mayu. Abraham ai Terandi nimoriyuane Tera ai Nahorindi nimori-mayu. ³⁵ Nahor ai Serukindi nimoriyuane asu Seruk ai Reundi nimori-mayu. Reu ai Perekindi nimoriyu-ane asu Perek ai Eberindi nimori-mayu. Eber ai Sarandi nimoriyuane asu Sara ai Kainanindi nimori-mayu. ³⁶ Kainan ai Arpaksatindi nimoriyuane asu Arpaksat ai Siemindi nimori-mayu. Siem ai Noandi nimoriyuane asu Noa ai Ramekindi nimori-mayu. ³⁷⁻³⁸ Ramek ai Metuserandi nimoriyuane asu Metusera ai Enokindi nimori-mayu. Enok ai Saretindi nimoriyuane asu Saret ai Mahararerindi nimori-mayu. Mahararer ai Kenanindi nimoriyuane asu Kenan ai Inosindi nimori-mayu. Inos ai Setindi nimoriyuane asu Set ai Adamindi nimoriyuane asu Adam raniyu Godindi nimori-mayu.

4

Satan ai Sisasimbo moaruwai hohoanimbombyuwa yahuhaya rari hoeimariri (Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹⁻² Sisas ai Sodan Hoe himonindi tuküfi haya Yifafi Aboedi ahandi fiambe farifehüyo kife hürimindi nindoukoate-reandi nafi maho. Raniyo asu ranihu Satan ai ahambo moaruwai hohoanimbombyuwa yahuhaya 40 sihi rari hoeimariri.

40 si maho ranai munguyoambe Sisas ai nini sesi akidou-amboani sesikoate-wambo wembombomayu. ³ Raniyu asu Satan ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Se Godindi nimor-ayafi ana, nimoei kurayo ndanahambo hoafindafani bretimbondife tükümbifeyo-wamboane,” mehundo. ⁴ Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Godindi Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou ai ngiri bret ranihi gedühi yangiri nungu, nga wani,’ meho,” mehundo.

⁵ Raniyu asukai Satan ai Sisasimbo hifi wafuambe nimoamo serümündü hafu munguambo moatükuni nginindi hifandarandi engoro hifi rani hoarehi ranahambo nafuimefoendo. ⁶ Raniyu yare hoafiyundühi yahuya, “Ro shambo mungu moatükuni nginind-ane asu nduri adükarümbi moatükuni hifi ranihu engoro ra ndahaninimboyahi. Munguambo moatükuni ranana wandi yangir-ane, nga ranimbo wambo ro nindou daboe saimboayahi ra moani wandi hohoanimonambo yangiri ndeheamboayahi. ⁷ Se wambo yangiri ngüsü parowandirühi hohoanimoayafindiri ana, ro shambo mungu moatükuni ra ndahaninimboyahi,” mehundowamboyu. ⁸ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Godindi Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Shafi Adükar God ranahambo yangiri animbo ngüsü pefihumbo ahambo hohoanimoyondowohü ahandi ratupuri yangiri refemboane!’ meho,” mehundo.

⁹ Raniyu asukaiyu Satan ai Sisasimbo serümündü haya Serusarem ngoafina hafu tüküfi Godindi wori-mayo rani bogimondi wami nimoamo hamindi ngahi hiniingimariri. Raniyu asu ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Se Godindi Nimor-ayafi ana, ndaniwaminindi shafithoari ragu horopindafo pindafti. ¹⁰ Buk Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya,

‘God ai ahandi sunambeahindi nendambo hoafindüpurani

asu ai shambo aboedindondünini hifandindüninimboemo.

¹¹ Ai shambo ahamundi wari ra nandundani kodafi raniwami pindafühi

ngiri shafi tñari ra nimoeinambo kaboadeyanini! meho,” *Buk Song 91:11-12* mehundo. ¹² Nga asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Buk Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se ngiri Adükar shafi God ranahambo rando hoeindiwori meho,” mehundo. ¹³ Satan ai ahandi refe hoeife hohoanimo hoafi ranambo Sisasimbo ngörü-sünguriri hoeiriri ngörü-sünguriri hoeiriri ra mbura awi süngunamboane yahuhaya ranihu ahambo rariri hiniingiriri haya ndamefiyu.

Sisas ai ahandi ratüpurî Gariri hîfambe boatei piyu ratüpurîmayu
(*Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15*)

¹⁴ Ranîyu asu Sisas ai Gariri hîfambe hîhîrîfi hu tüküfiyuwane Yifiafi Aboediñdî ngîñîndî ranai ahandî fiambe mamarîndo. Ranîyo asu ai ranîhü tüküfimboani hoafi ahambo ra munġuambo hîfi ranîhü hîmborîmayei. ¹⁵ Ranîyu ai munġuambo si aho ra Suda-yafe rotu worî ranambe aboedi hoafi yamundî-mareandüra asu nindou ranai ahambo aiana nindou aboed-ani masei.

Nasaretîhündî ai Sisasîndî hoafi hîmborîmbo moei masei
(*Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6*)

¹⁶ Ranîyu asu Sisas ai Nasaret ŋgoafîna ai nünġu adükarîmayu ranîhü mahu. Ranîyu asu moanî nîmarîmbo si tüküfeyoambe sapo koadürü refe arandî süngumbo ai Suda-yafe rotu worî-mayo ranambe mahüfu. Ai hüfu worî ranambe nünġumbo Godîndî hoafi bukambe hoeireandühi wataporîmbo-marandî. ¹⁷ Ranîyomo Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbî Aisaia ahandî-mayo buk ra masabudo. Ranîyu ai buk momondîfimbî-mayo ra fufurîhai hoeireandane hoafi ranambe mapenîŋgo ranai yare hoafiyowohü yahoya, ¹⁸ ‘Yifiafi Adükarîndî-mayo wandî fiambe amarondîrî.

Aboedi hoafi nindou moaruwai ranaheimbo bokarîhefendürîmbo hündambo ai wandî mbîrowamî werî kafaoreandühi dîbonîmayundîrî.

Ai wambo koamarîhendîrî ra ro aheimbo hoafi ra refe bokarîhefehüya,

Nindou karabusambe nîmboeimbî ana, karabusî ra hîñîŋgîndîhi hehi ŋgeimboyei. Nindou didîyei ai hîmboarî tîharîndeihi ana, asu ai asükaî hîmboarî bîrîndîhehi hîmboarî-ndeimboyei.

Nindou moaruwai hamîndî tîŋîrîfoayei

ai kîkîfe fufurî-hefeyoanî aboedambo-ndahimboyei.

¹⁹ Asu sapo Adükarî ai ahandî nendî ranaheimbo aboedi hohoanîmoayundürî ana, ranî hîmbanî si ra ndeara tüküfeihane yaho wataporîmboyo wakîfembohünda koamarîhendîr-anahî nda,’ *Aisaia 61:1-2*

meho.

²⁰ Ranîyu asu ai nindou worî ra hîfandandeimbî bogorî ranahambo bukî-mayo ra momonde mbura hîhîre sagado haya piyu mamaru. Ranîyei asu munġuambo nindou Suda-yafe rotu worî ranambe mamarei ranai moanî ahambo sowanambo yangîrî hîmboarî mamînambo-marîhorî. ²¹ Ai hoafiyundürühî yahundürîya, “Bukambe ndanî bîdîfirî hoafi ra haponda moanî anîhondü hondü tüküme Feyo ra sapo se ranahambo wataporîmbo-mayowa hîmborîyeimboanei,” mehundürî. ²² Munġuambo nindou ai ahambo nindou aboed-ani sei hoafîyeihî ahandî yahamo hoafi aboedi tüküme Feyo ranahambo ŋgusüfo afîndî hohoanîmomayei. Ranîyei asu ai rarîhi hoafîyeihî seiya, “Awi nindou ndanana Sosepîndî nîmor-ani, ŋga nîmboe ai ndahurai hoafayu?” sei hoafîmayei.

²³ Sisas ai aheimbo hoafiyundürühî yahuya, “Ro anîhondümboanahî hoafayahî, ndanî hoafi nda se wambo randîhi hoafîndeihi anîmboya, ‘Dokta se sîhafîhoarî ŋgüñî ra aboediñdowandî,’ mbîsei. Rananîmbo se wambo hohoanîmondeihî anîmboya, ‘Se sapo ro hîmborîyefanî Kaperneam ŋgoafîhü ramarowandî nou asu haponda sîhafî hîfi hondühî amboanî yarosî,’ mbîseimboyei,” mehu. ²⁴ Sisas ai asükaiyu ranîfihî türe haya hoafiyuhî yahuya, “Ro anîhondümboanahî hoafehandürî, Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbî ai ahandî ŋgoafî hondühündî ranaheimbo hoafayu ana, ŋgîrî ai ahandî hoafi ra hîmborîndei. ²⁵ Ro nda anîhondümboanahî hoafehandürî, Horombo Eraisia nünġuambe, Israer hîfambe nîmorehî bîdîfirî kai ra burîmayei. Ranî-sîmboanî ana ŋgîmî hîmbanîyo hayambo asu 6 amoamoyo hoekoate-mayo. Ranîyo asu hîfi ranîhü munġuambo wembo afîndî tüküme Feyo. ²⁶ Ramefeyoa God ai moai Eraisambo Israer ŋgoafîhü nîmorehî kai mamîmbo-so amboanî koarîheirî, ŋga wantî. ŋga ai ahambo nîmorehî kai mamî Saidon hîfambe Sarefat ŋgoafîhü manîŋgo ranahambo sowanamboyo koamarîherü. ²⁷ Ranî-sîmboanî Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbî Eraisia ai Israer

ngoafihü nunguambe ana nindou afindi ranai munguambo masimeimbiyei hehi afindi tihirifo masahümüdi. Nga Siriahündi nindou ahandi nduri Neman ai yangriyo aboedimayo, nga Israer nindou-yopoani,” mehuamboyei. ²⁸ Asu nindou Suda-yafe rotu wori ranambe mamarei ranai hoafi ra himboriyei hehi nginindi hohoanimo ranai ahei ngusüfoambe tükumefeyonduri. ²⁹ Raniyei ai botiyahindühi nimboeimbo ngoafambeahindi Sisasimbo kiahö hürhorimindei wafuani nimoamo ahei ngoafi nanjoani mahahüsi. Ai ramarhori ra ahambo ndrifi fani semündü safoefimbo sei hehimboyei. ³⁰ Nga asu Sisas ai nindou afindi-maye ranahei mbusümo hu haya ahandi nafi-süngu ndamefiyu.

*Sisas ai nindou mamindi fiambeahindi moaruwai nendi hemafoareandi
(Mak 1:21-28)*

³¹ Raniyu Sisas ai Gariri hifambe Kaperneam ngoafi anango raninambo mahu. Ai hu ranihü nimorehi nindowenih ranaheimbo moani nimarimbo si rani-simboani aboedi hoafi yamundimareari. ³² Munguambo nindou ranai ahandi yamundife hoafi ra ai sapo nginindeimbi nindou nahurai wataporimbo-maranda himboriyeihehi ranahambo mahepühendi.

³³⁻³⁴ Suda-yafe rotu wori-mayo ranambe nindou mam moaruwai nendi ahandi fiambe nimarindoweimbiyu haya mamaru. Raniyu ai puküna hei karhoei hoafiyuhi yahuya, “E! Sisas Nasarethündi, se yhoefombo nungufemunimbo safomboyafi nda masihüfa? Se ndanihü tükumefoandi nda yhoefombo moaruwaimbo-femunimbo safomboyafi? Ro sithambo nda fifirtheaninimboanahi. Seana Godindi sürhoeimbi hoafi hoafiyafi randeimbi nindou-anafi!” mehuamboyei. ³⁵ Asu Sisas ai nginindi hoafiyundowohü yahuya, “Se hoafi kikirandifi hawa nindou ranahandi fiambeahindi kosifoao!” mehundowamboyei. Raniyo asu nindou-mayu ranahambo nindoweyi wagabe wakifoareri sitheri haya nindou ranahambo moaruwaimbofi-koate fiambeahindi hifoai peyo haya ndamefeyo.

³⁶ Nindou ranai ranahambo hepünahi simbori hoafiyahindühi seiya, “Ninemoatükun hoafi moani yahurai rana? Moani rani-poanimbo nginindi hamindi hoafinamboyei nindou ndanai moaruwai nendi ranahambo hoafi masagadowa asu ai nindou fiambeahindi akosifoendi!” masei. ³⁷ Raniyo asu Sisas ai rani-moatükun ramarandi hoafi ranai rani hifi mungu ranambe tükumefeyoa himbori-marhümüdi.

*Sisas ai Pitandi yamongoamindambo aboedimareandi
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Sisas ai ranihü Suda-yafe rotu wori ra hinihire haya Saimonindi worina mahu. Raniyo asu Saimonindi yamongoa-mindi ranai angünimboyowohü hüfü afindi hamindi pare haya mamarowamboyei, asu nindou ranai Sisasimbo nimorehi ranahambohünda wataporimbo-marhori. ³⁹ Raniyu asu Sisas ai hu ahandi fikimi botifi nungumbo hüfü afindi ranahambo nimorehi ra hinihigiro hawa kosifoao yahuhaya hoafimayu. Raniyo hüfü afindi ranai ahambo hinihire haya makosifoenda, asu nimorehi ranai moani mamhari botife aheimbo sesi kanimareanduri.

*Sisas ai nindou afindi aboedimareanduri
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Hüfhamindi hürimindoani nimbambe nindou bidifiri ranai ahei ngunindi angün moaruwai hamindeimbi ranaheimbo sahümündihünduri Sisas sowana mafandihindi. Sisas ai nindou angünimboyeimbi munguambo mamam ranaheimbo aheiwami wari nandeandürühi munguambo didiboado-mareanduri. ⁴¹ Moaruwai nendi ranai nindou afindi ranahei fiambeahindi kosifoehindühi hasiheiyehi seiya, “Seana Godindi Nimor-anafi!” masei. Sisas ai moaruwai nendi ranaheimbo hoafikoate yafadühami tapimbiyeia yahuhaya hoafimayunduri sapo ai Kraisi-ani sei fifirimarhrambo.

Sisas ai ngorü ngoafini hoahoangu wakimareandi.
(Mak 1:35-39)

⁴² Siambe hondü Sisas ai ngoafi ra hiniŋgire haya nindoukoate reandühi mahu. Raniyei asu nindou ranai ahambo kokomarihori. Ai kokorihori hoeirihorühiyei ahambo ngumbui sei hehi kikihsafimarihorimindei. ⁴³ Nga asu ai aheimbo hoafiyundühi yahuya “God ai nginindi hifandarandi ranahambo aboedi hoafi ra bidifiri ngoafi ranihi amboani bokarihfembo samboanahi. Sapo ro rani-moatükuni refembo ranimboyu God ai wambo koamarihendiri nda,” mehündüri. ⁴⁴ Raniyu asu ai muŋguambo Suda-yafe rotu wori rani hifambe afeburo ranambe huhurandühi rani hoafi ra bokamarihendi.

5

Sisas ai ahambo süŋgrurü-rundeimbi ngimi weangurühi masepurümüdu
(Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Mamimbo Sisas ai Genesaret kurihoe-mayo rani gudikimi nunguane, asu nindou afindi ranai ahandi fikimi Godindi hoafi hoafiyowani himborimbo simbori ninendüriyeihi burimayei. ² Raniyu ai hoeireanda bot yimbu ra hürüpündimo gudiani masihoupiri. Nindou kinti batüru-rundeimbi ranai bot ra raru shoupiri houmbo andüri popoairundühi maningomo. ³ Raniyu asu Sisas ai bot yimbu meŋgorafe ra ngorü Saimonindi-mayo ranambe kefuai haya ahambo gudiani poedi akidou hoe safana ninendifembohünda hoafimayundo. Sisas ai bot ranambe nimarumbo Godindi hoafi yamundimarearu.

⁴ Wataporimbo ra kikamündühi nungumbo Saimonimbo hoafiyundühi yahuya, “Bot ra asukai akidou hohoeanambo safi ninendo hafühi animbo asu se shafi ngorü afindi yimbu rani-babidimbo shamundi andüri ra kinti wakemindimbohünda foandu gadimo,” mehundo. ⁵ Saimon ai Sisasimbo simbori hoafiyundühi yahuya, “Adükari ro nimbü gebuai maho ra hüti-hütiyefimboyefane moai akidou-amboani wakirihumindefi. Nga asu se rawasafi ana, ro andüri nda himoni foandithe gadimboyahi,” mehundo. ⁶ Ai andüri ra foarine hanifanimbo kinti afindi safi andürambe piyeihi andüri ranai biremindü piimbo yangirimayo. ⁷ Raniyomo asu ai ahamundi bidifiri wandafi mamü ngorü botambe mamarimo ranahamumbo warikakimemo yihofombo sinimo farithaumuni yahomombo. Raniyomo asu ai sifomo bot yimbu ra wambürühirupiri hafomombo bot ranai tükürini pirineandühi himoni tiporikofembo yangirimayo.

⁸ Saimon Pita ai rani-moatükuni ramefeyo ra hoeire haya Sisasindi hangifoani yirü yimbu pusire nimarumbo hoafiyuhi yahuya, “Adükari, se andai ragu ngafi, nga wandi fikimi ningopoani. Nga roana moaruwai hohoanimoyaheimbü nindou-anahi!” mehundo. ⁹ Saimon aiyu asu nindou bidifiri ai-babidimbo maningomo ranaiyomo muŋguambo kinti afindi yahurai wakimaründümo ranimbo hoeirunda mayoa mahepünafundi. ¹⁰ Saimonindi ngorü afindi yimbu Sems Son Sebedindi nimori ai-amboani marine mahepünafineandi. Raniyu Sisas ai Saimonimbo hoafiyundühi yahuya, “Se yihimbo-ndamboyafi, hapondahündi ana sapo se kinti afindi andürambeahi pirifimarandi yahurai animbo nindou-amboani se ndowandifi wambo sowana didimboyafi,” mehu. ¹¹ Raniyomo ai bot ra gudiani kiau hürüpündimo shauptiri houmbo muŋguambo moatükuni ra ranihi raru kokosifoaru shoemo houmbo Sisasindi süngumefundi.

Sisas ai nindou mamü mimanitho masimeimbi aboedimariri
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Asu Sisas ai adükari ngoafihü nimarwane, rani ngoafihü nindou mamü mimanitho masimeimbi tiririfomboyuhü mamaru. Ai Sisasimbo hoeiriri haya ahandi fikimi yimindoho yimbu pusire hifini mbiro türe nimarumbo hüti hoafirürühi yahuya, “Adükari, se refembo hohoanimondafühi ana, se wambo didiboado-ndowandira

aboedindamboane!” mehundo. ¹³ Raniyu asu Sisas ai warifi sünderühi yahuya, “Ro refembo samboanahi, nga se aboedi tüküyafo,” mehundo. Raniyo asu nindou ranahambo masime i ranai mamihari hoafi ningoambe hini ngimareri. ¹⁴ Raniyu asu Sisas ai nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou amurambo hoafindamboyafo, nga se moani ngafi Godimbo sesi shai-randeimbi-mayu ranahambo animbo shafi fi ra nafuindafi. Rananimbo Mosesindi hoafi hoafimayo süngu Godimbo sesi shai-randeimbi ai shambohünda sesi mbishendamboane. Rananimbo asu masime abodayo ra nindou amuri ranai fifirimbirihindamboane,” mehundo. ¹⁵ Nga asu Sisas ai rani-moatükuni yare arandi hoafi ranai afindi hamindi yangori wakimareandi. Raniyei nimorehi nindowenih afindi ranai ahandi hoafi himborimbo asu ahei fiambe angüni ra aboedifembohünda ahambo sowana masinei. ¹⁶ Nga afindimbo Sisas ai nindou kikefoefekoate-reandühi Godimbo didibafifembo aimbo huhani.

*Sisas ai nindou mam i yiriwari moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Mamimbo Sisas ai nimorehi nindowenih ranaheimbo yamundeandürühi nimarwane, asu ranihi Farisi nindou-yomo Suda-yafe ahinümbi hohoanimbo yamundurundeimbi-yomo ranai mamarimo. Bidifiri ai muḡuambo ngoafi Gariri hifambe adaburo ranambeahindi, bidifiri ai Sudiahünda asu bidifiri Serusarem ngoafihünda raniyomo ranihi mamarimo. Raniyo asu nindoweyi fiambe angüni moaruwai amarondüri ra aboedifembohünda Adükarindi nginindi ranai Sisasindi fiambe mamaro. ¹⁸ Nindou bidifiri ai nindou mam i yiriwari moaruwaimbü Sisasindi hangifoani safoefimbo yahomo houmbo safisendiwami nandu sowaründümo mahomo. ¹⁹ Asu nimorehi nindowenih afindi ranai gümarihindamboemo ai ahambo semündü hifombo nafi ra hoeifekoate-yomondühiyomo, asu ahambo woriwami sowaründümo mahafomo. Raniyomo ai woteimi fifahirihomo mburu rani nafi nindou-mayu ra safisendi-mayo rani kameih nindou-mayei ranahei mbusümo Sisasindi wagabe masafuarüwuri. ²⁰ Sisas ai ahamundi anihondümbofo hohoanimbo ranahambo ndare hoeireapurani mayoa, nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandafi, shafi moaruwai hohoanimbo ranahambo amboawi samboanahi,” mehundo.

²¹ Suda-yafe ahinümbi hohoanimbo yamundurundeimbi-yomo asu Farisi nindou-yomo ai ahamundihorari simbori hoafindurü-yafundühi yahomoya, “Nindou nda nini nindoweyi God nahurai hoafiyuhi rani nambo ahambo tirafoariri ndana? God yangiri animbo moaruwai hohoanimbo ranahambo amboawi mbüsümbuisi!” mehomo. ²² Sisas ai ahamundi hohoanimbo amaropuri ranahambo fifire haya ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ra nimboemo yahurai raru hohoanimboemo rana? ²³ Ro hoafiyahühiya ‘Shafi moaruwai hohoanimbo ranahambo amboawi’ asahiyo asu ‘Botiyafo hawa hafi’ asahiyo, yimbu ra hoafimbo ro nginindeimb-anahi. Asu yimbu hoafi ra hoafimbo nahaniyo hini ngirouayo asu nahaniyo tinjumbayo? Yibobo ra ro hoafindahani anihondümbo tükündifemboe. ²⁴ Se Nindou Hondü ro nginindi masahamindihini moaruwai hohoanimbo amboawi yaho hoafimbohünda ranahambo shamumbo nafuimbo ro nindou nda aboedindhini mboyafo,” mehu. Raniyu asu ai nindou yiriwari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Haponda ro shambo hoafehani, botiyafo shafi safisendi ra sowandifi hawa ngoafinambo ngafi,” mehundo. ²⁵ Hoafi ningoambe muḡuambo nindou-mayei ranahei wagabe botifi ahandi safisendi ra semündü haya Godimbo aboedi hamind-ani yahuhü ngoafina mahu. ²⁶ Raniyei asu muḡuambo nindou ranai muḡuna yahurai afindi hamindi mahepünehindü! Ai rani-moatükunimbo ngusüfo kibodiri foarhindühi Godimbo aboed-ani seihüya, “Rani-poanimbo moatükuni haponda hoeimarihundi,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo ahambo süngufimbo mborai mehundo
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Rani+moatükunî ai refe hayamboyoane ranambe Sisas ai hu hoeirirane nindou mamî ahandî ndürî Rifai takis kaki semündü-randeimbî ai ahandî ratüpurî worambe mamaru. Sisas ai ahambo hoafiyundühî yahuya, “Se wandî süngu mborai,” mehundowamboyu. ²⁸ Asu Rifai ai botîfi haya munguambo moatükunî yare kokosîfoare haya Sisasîndî süngu ndamefiyu.

²⁹ Raniyu asu Rifai ai ahandî worambe Sisasîmbo sesi afîndî sindîmarandî. Raniyomo asu nindou takis kaki sowandümo-rundeimbî-yomo asu nindou amurî raniyomo ai sesi ra ai-babîdîmbo nîmarîmo masowasümo. ³⁰ Raniyomo Farisi bîdîfîrî ranî rotu-ambeahîndî-memo-yomo asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu-ndeimbî bîdîfîrî-yomo ranai Sisasîndî süngururü-rundeimbî-memo ranahamumbo momorî hoafiyomopurühî düdurüpurühî yahomoya, “Se ra nîmboemo takis kaki sowandümo rundeimb-anemo asu nindou amurî moaruwai hohoanîmoyomo-rundeimb-anemo ranî-babîdîmbo sesi sowasümo hoe sîmîndîmo arunda?” mehomopurî. ³¹ Sisas ai ahamumbo hîhîre hoafiyupurühî yahupuriya, “Nindou angünîkoate ana, moai dokta sowana hei rîhündî, nga angüneimb-anei hei arîhündî. ³² Ro tükümeheandî nda nindou aheiharîmboya ro mbumundî nindou-aneftî sei arîhündî ranaheimbo awi se moaruwai hohoanîmo hîningîrîhindühî aboedî hohoanîmoyei sahehea tüküya-heambo yahîpoanî, nga wanî. Nga ro moaruwai hohoanîmoyeimbî nindou ai aboedî hohoanîmo süngumbeyahindî sahehea tükümeheandane,” mehupurî.

*Sisas ai sesi wehî nîngombo hoafî yamundîmareandî
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Raniyei asu nindou bîdîfîrî ai Sisasîmbo hoafiyehî seiya, “Nindou bîdîfîrî Sonîmbo süngururü-rundeimbî ana afîndîmbo sesi wehî nîngomombo Godîmbo yangîrî didîbafî-yomondühanemo. Asu nindou Farisi-yomondî hohoanîmo süngurundeimbî-ranai-amboanî maru ranî sünguru arundî, nga sîhambo süngurunî-rundeimbî aiana sesi sowasümo hoe sîmîndîmo rundühanemo?” maseiamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühî yahundürîya, “Asu se ra nindou mamî ai nîmorehî semîndîmbo yahuanî ranî-sîmboanî sesi afîndî raraorîhindühî ngunindî afandîhindî ranaheimbo sesi wembopo ndahümündihündürî mamandiyo sapo nindou nîmorehî semîndîmbo-mayu ranai ai-babîdîmbo nîmanduanî? I, ra wanî. ³⁵ Nga süngunambo nîmorehî semîndîmbo nindou ranahambo ndowarîndümo gorügoanî nî ngomondanî ranî-sîmboanî anîmbo ai sesi wehîndeimboyei,” mehu.

³⁶ Asükaiyu Sisas ai aheimbo ngorü kafoefe hoafî hoafiyundürühî yahundürîya, “Nindou mamî ai-amboanî moai hoearî sîmborîndambo buramündî haya asu ngîsîharî hoearî wamîndafî ambe anînggo ranîfihî pare haya kakîyu randî, nga wanî. Ai rawareandî ana, hoearî sîmborî-mayo ranai bundeandanî asu sîmborî hoearî ranai ngîrî wamîndafî hoearî-mayo ranîfihî sîmongorî-ndamîndo. ³⁷ Asu nindou ngorü ai wain boboe sîmborî ra sapo wamîndafî nînhondî hoearî hîpîrî wain keferandeimbî-mayo ranambe karareandî ana, sîmborî wain ranai wamîndafî wain hîpîrî ra borîndeandühî wain ranai hîfînî keboendühî wamîndafî hîpîrî-mayo ra moaruwaindîmboe. ³⁸ Nga sîmborî wain boboe ranana sapo sîmborî nînhondî hoearî hîpîrî-mayo ranambe anîmbo kefemboane! ³⁹ Nindou ai wamîndafî wain ra sümündî hayambo ana, ai ngîrî sîmborî sîmîndîmbo yifirîndu. Ai hoafiyuhîya, ‘Wamîndafî wain-ane aboedayo,’ mbüsümbui,” mehundürî.

6

*Moanî ngoafîmbo nîmarî sihî Sisas ai wit nûmbürambe mahu
(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Moanî ngoafîmbo nîmarîmbo sihî Sisas ai wit nûmbürambe mahu. Raniyu asu ahambo süngururü-rundeimbî ai wit hîsî ra warîhü hüründümo mburu warî düdühuru hîpîrî ra horîmarîhoayowa safî yangîrî masowasümo. ² Raniyomo asu Farisi

nindou b̄id̄if̄ir̄i ai d̄üduyafund̄ih̄iya, “Se n̄imboe ran̄i-moat̄ükun̄i ra rawarund̄i rana? Ȳihoēf̄i ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo ranai yahoya moan̄i ŋgoaf̄imbo n̄imar̄imbo sihi ran̄i-moat̄ükun̄i refepoan̄i meho,” mehomondamboyu. ³ Asu s̄imbor̄i Sis̄as ai hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Awi se moai bukambe hoeirund̄iyo sapo Defit ai ahand̄i nend̄i b̄id̄if̄ir̄i-bab̄id̄imbo wembomboyuh̄i ramareand̄i hoaf̄i rana? ⁴ Sapo ai God̄ind̄i worambe kefuai hüfu God̄imbo s̄ih̄efeimb̄ih̄ünd̄i bret meŋgoro ra semünd̄i ses̄uh̄i asu ahand̄i nend̄i b̄id̄if̄ir̄i-memo ranahamumbo amboan̄i masagapur̄i. Ȳihoēf̄i ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo süngu amboan̄i nindou amur̄i ai ŋḡir̄i refimb̄ih̄ünd̄i bret ra daḡüdi, ŋga moan̄i God̄imbo ses̄i s̄ihou-rundeimb̄i yanḡir̄i an̄imbo bret ra dowad̄umboemo,” mehupur̄i. ⁵ Asu Sis̄as ai hoaf̄i moend̄ireand̄uh̄i hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Nindou Hond̄ü ranai ana moan̄i ŋgoaf̄imbo n̄imar̄imbo sihi ra ai n̄im̄indani,” mehu.

*Sis̄as nindou war̄i moaruwaimbü aboed̄imarir̄i
(Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Ŋgor̄ü moan̄i ŋgoaf̄imbo n̄imar̄i sihi Sis̄as ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu n̄imoreh̄i nindowenih̄imbo yamund̄i-mareand̄ür̄i. Ran̄uh̄i nindou mam̄i war̄ihond̄ü war̄i ahand̄i ranai moan̄gor̄ifoarer̄i haya mamaru. ⁷ Suda-yomond̄i ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo yamundu-rundeimb̄i b̄id̄if̄ir̄iyomo asu Farisi nindou-yomo ai n̄in̄i naf̄is̄üngund̄ihur̄i Sis̄asimbo pap̄i-hoaf̄ind̄ihur̄i yahomo houmbo mamar̄imo. Ran̄iyomo ai moan̄i ahambo h̄imboar̄inambo yanḡir̄i h̄ifand̄ir̄ür̄uh̄i mamar̄imo Sis̄as ai moan̄i ŋgoaf̄imbo n̄imar̄imbo si ran̄ih̄ü nindou aboed̄ireand̄ih̄üpo yahomo houmbo. ⁸ Asu Sis̄as ai ahamund̄i hohoan̄imo ra f̄if̄irehayambo-wambo nindou-mayu ranahambo hoaf̄iyundowoh̄i yahuya, “Bot̄iyafo hawa nd̄uh̄i wagabe süh̄üf̄i,” mehundo. Ran̄iyu asu nindou-mayu ranai bot̄ifi hüfu wagabe man̄üngu.

⁹ Ramefi-yuwamboyu Sis̄as ai ahamumbo hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Ro s̄ih̄amumbo d̄üduweheand̄i: n̄in̄i-moat̄ükun̄imboyo s̄ih̄ef̄i ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo ranai yowan̄i moan̄i n̄imar̄imbo sihi refepoan̄i mehoa? Far̄ih̄efemboyo asu moaruwaimbo-femboyo? Nindou mam̄ind̄i yanḡir̄i n̄iŋgombo ra d̄id̄iboado-femboyo asu yemb̄üfemboyo?” mehu. ¹⁰ Ai ahamumbo muŋguambo türapur̄an̄i mayowamboyu asu nindou-mayu ranahambo hoaf̄iyundowoh̄i yahuya, “S̄ih̄af̄i war̄i ra ŋgur̄ihoēf̄i,” mehundo. Ai ran̄i-s̄üngumareanda, asu ahand̄i war̄i ranai as̄ukaiyo aboed̄imayo. ¹¹ Asu nindou-memo ranai ŋgus̄üfoambe moaruwairapur̄uh̄i Sis̄asimbo n̄üngund̄ihur̄i yahomo houmbo ahamund̄ihoar̄i watapor̄imbomarund̄i.

*Sis̄as ai ahand̄i hoaf̄i sem̄ind̄i horambo nindou 12 masepur̄imündu
(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Mam̄i ran̄i-s̄imboan̄i Sis̄as ai h̄if̄i wafuana God̄imbo d̄id̄ibaf̄ifembo mahafu. Ai n̄imbokoan̄i God̄imbo d̄id̄ibaf̄iyo hombo sürüfoefembohünda. ¹³ Ran̄iyu asu simayoambo ai ahambo süŋgrur̄ü-rundeimb̄i-memo ranahamumbo mborai yahupur̄i hür̄ih̄epur̄i haya asu 12 nindou sepur̄imünduh̄i ahamund̄i ndür̄i hoaf̄i sowand̄ümo homo-rundeimb̄i-anemo yahu kamafoareapur̄i. ¹⁴ Saimon̄imboyu Pitamboyu-randeimb̄i-mayu, asu ahand̄i ak̄id̄i Andruyu, Sems, Son, Firip, Bartoromyu, ¹⁵ Matyu, Tomas, Sems Arfius̄ind̄i n̄imor̄i, asu Saimon Serot̄ihünd̄i ran̄iyomo.* ¹⁶ Sudas Sems̄ind̄i n̄imor̄i asu Sudas Iskariot, sapo Sis̄asimbo hür̄ütumb̄i nend̄i-yomond̄i war̄ihür̄ireimb̄i-mayu ran̄iyu.

*Sis̄as ai aŋḡün̄ümboyeimb̄i aboed̄imareand̄ür̄i
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)*

¹⁷ Sis̄as ai h̄if̄i wafu wam̄in̄ind̄i ahand̄i hoaf̄i sowand̄ümo homo-rundeimb̄i-memo ran̄i-bab̄id̄i han̄imo houmboemo asu nindou b̄id̄if̄ir̄i af̄ind̄i ahambo süŋgrur̄ü-rundeimb̄i ran̄i-bab̄id̄i nd̄ümünduh̄i man̄iŋgomo. Ran̄iyei nindou af̄ind̄i ra Sudia

* 6:15: Serot ai Suda-yafe amao-yomond̄i hohoan̄imo yanḡir̄i süŋgufembo hohoan̄imo-memo. Ai Israer Rom̄i-yomond̄i gafman hoareh̄i n̄iŋgombo moei mehomo.

hifihündi, Serusaremihündi, Tair asu Saidoni-yafe hifihü siriwara gudikimi ngoafi adaburo ranihündambo ai-amboani ranihü burimaye. ¹⁸ Asu ai ranihü tükümehindi ra ahandi hoafi himboriyo asu ahei angüni ra aboedimbireandambo sei hehimboyei. Asu didiyei moaruwai nendi nimarindürimbo tñirifo sahümündeimbi ai-amboani tükümehinda aboedimareandüri. ¹⁹ Munguambo nindou ranai ahambo sindihori marihündi ra sapo ahandi fiambeahindi nginindi ranai kosifoendühi aheimbo aboedireiri marandamboyei. Raniyo Sisas ai munguambo nindou aboedimareandüri.

Hihifi hihifi asu tñirifo tükündifemboe hoafi
(Matyu 5:1-12)

²⁰ Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi-memo ranahamumbo hímboari pareapuri nüngumbo hoafiyupurühi yahuya,

“Se didemo napokoate-ayomo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga haponda God nginindi hifandarandi ra sñhamund-ane.

²¹ Se didemo haponda wembomboemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga seana bodoweimbi nñngomboemo!

Se didemo haponda arani-aranemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga seana tikifinambo nñngomboemo!

²² Didemo sñhamumboya Nindou Hondumbo süngururü rundeimb-anemo mbiseihi
asu rani süngumbo sñhamumbo yiboarukorhipuri,
nginindi hoafiyahüpuri asu seana moaruwai-anemo sei hoafaye ana,
se hihifi-hihifindimo.

²³ Rani-moatükuni ra rawefeyo ana, se hohoripi-hohoripi-ndimondühi hihifi-
hihifindimo nimboe sapo sñhamundi takini afindi sünambe begoripuri. Nimboe sapo
ahei amoa mamí amboani Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ahamumbo rani-
moatükuni ramarihindi.

²⁴ Se didiyei haponda napo afindeimbaye, seana hipoanímboembou-ane!
Sapo seana hapo yangiri animbo tñirifokoate-fi handihi nimboeimboyei.

²⁵ Se didiyei haponda bodoweimbaye, seana hipoanímboembou-ane!
nimboe seana sapo wembombondeimboyei!

Se didiyei haponda tikifi-hoafinambo amarei, seana hipoanímboembou anei!
Nimboe sapo seana arani-aranindeimboyei!

²⁶ Nindou ai sñheimbo haponda aboed-ane sei hoafiyei arihündi, seana
hipoanímboembou-ane!

Nimboe ahei amoa mamí amboani Godindi hoafi tikai hoafiyomo-rundeimbi-
memo ranahamumbo amboani yahurai rasei marihündane,” mehu.

Sñhei hürütümbi ranaheimbo ngusüfo pandihindüri
(Matyu 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Se didiyei wandi hoafi himboriyei arihündi
sñheimbo ro hoafayahí: Nindou didiyei sñhei hürütümbaye ranaheimbo se hipoambo-
ndihindüri. Nindou didiyei sñheimbo yiboaruko-arihündüri ranaheimbo se ngusüfo
pandihindürühi hipoambo-ndihindüri. ²⁸ Nindou didiyei sñheimbo hoafinambo
moaruwaimbo-arihindüri ranaheimbo se God ai aboedi-aboedimbirea-ndüramboane
mbisei. Asu nindou didiyei sñheimbo wudipoapofe-ndürikoate-aye ranaheimbohünda
se Godimbo didibafindei. ²⁹ Asu sñhambo nindou ngorü ai mamí koaihoani harinduaní
asukai ngorü koaiho amboani hihirindowandani ranifihí harimbiyuwamboane. Asu
nindou ngorü ai sñhafi ngisñhari hoeari ndemünduaní ana, asukai sñhafi siot ngorü-
amboani mbisemündu-wamboane. ³⁰ Nindou didiyei sñhambo nini-moatükunimbo
düdundahindani ranaheimbo munguambo dabadüri. Asu nindou ngorü ai sñhafi nini-
moatükuní napo ndemünduaní asukai hihirife semindimbo hoafipoani. ³¹ Asu se
nindou bidiframbo ai wambo rani-moatükuní rambirihindi asafi ra se aheimbo rani-
süngundowandi.

³² Se nindou s̄heimbo hohoan̄moyei-r̄ih̄undeimb̄i ran̄i nindoumbo yanḡir̄i se hohoan̄moayei ana, nḡir̄i ran̄i s̄nḡu s̄heimbo aboed-anei mb̄isei. Nindou moaruwai hohoan̄moyei-r̄ih̄undeimb̄i amboan̄i nindou d̄idiyei aheimbo hohoan̄moyei-r̄ih̄undeimb̄i aheimbo yanḡir̄i hohoan̄mor̄ih̄ündür̄i r̄ih̄ündühane! ³³ Asu se nindou s̄heimbo d̄idīboado-r̄ih̄indür̄i ar̄ih̄ünd̄i ranaheimbo yanḡir̄i se d̄idīboado-ar̄ih̄indür̄i ana, asu nḡir̄i ran̄i-s̄nḡu aheimbo aboed-anei mb̄isei. Nindou moaruwai hohoan̄moyei r̄ih̄undeimb̄i amboan̄i ran̄i s̄nḡur̄ühi hündühane! ³⁴ Asu se nindou d̄idiyei ranaheimbo n̄n̄i-moatükun̄i ndahundür̄ü mbund̄ihumbo h̄ih̄ir̄ind̄ihu ndahum̄indef̄i sei hehi hohoan̄moyei h̄i aheimbo yanḡir̄i sahündür̄i ar̄ih̄ünd̄i ran̄imbo nḡir̄i s̄heimbo aboed-anei mb̄isei. Nindou moaruwai hohoan̄moyei-r̄ih̄undeimb̄i amboan̄i nindou b̄id̄if̄ir̄i moaruwai hohoan̄moyei-r̄ih̄undeimb̄i ranaheimbo sahündür̄i r̄ih̄ündühane, ra aheimbo masehind̄i nahurai h̄ih̄ir̄ife sem̄nd̄imbohünda! ³⁵ Yowan̄i, nga se nindou d̄idiyei s̄heimbo hürütür̄i-hündür̄i-r̄ih̄undeimb̄imbo h̄ipoambond̄ihindür̄i. Asükai n̄n̄i-moatükun̄i nindoumbo sai mbur̄imbo se yowan̄i b̄id̄if̄ir̄i moatükun̄i h̄ih̄ir̄ife sem̄nd̄imbo hohoan̄moyopoan̄i. Ran̄an̄imbo se tak̄n̄i af̄ind̄i ndahümündi mbund̄ihü asu God N̄imoamo Ham̄ind̄i ranahand̄i n̄imor̄indamboyaf̄i. N̄imboe aiana nindou d̄idiyei h̄ih̄if̄iyo-rakoate asu moaruwai hohoan̄moyei-r̄ih̄undeimb̄i ranaheimbo aboed̄iyuhani. ³⁶ Se h̄ipoambondo ndand̄i s̄haf̄i ape ai-amboan̄i h̄ipoambore arand̄i nou.”

*Nindou nḡoründ̄i n̄nḡo ra türüfoefei h̄i pap̄i-hoaf̄ipoan̄i
(Matyu 7:1-5)*

³⁷ “Se yowan̄i nindou nḡoründ̄i n̄nḡo ra türüfoefei h̄i pap̄i-hoaf̄ipoan̄i. Asu ran̄an̄imbo nḡir̄i God ai s̄hei n̄nḡo ra türündandür̄ü h̄i pap̄i-hoaf̄indandür̄i. Se yowan̄i nindou nḡoründ̄i n̄nḡo ra ȳbobofei h̄i moaruwai-ane yaho hoaf̄iyopoan̄i. Asu ran̄an̄imbo nḡir̄i God ai s̄haf̄i n̄nḡo ra ȳbobondeand̄üh̄i moaruwai-ane mb̄üsu. Se nindou b̄id̄if̄ir̄iyei moaruwai hohoan̄mo ranahambo amboawi ase-anīmbo God ai-amboan̄i s̄hei moaruwai hohoan̄mo ranahambo amboawi mb̄üsümbui. ³⁸ Se nindou b̄id̄if̄irambo asahündür̄i anīmbo asu God ai s̄heimbo dagadür̄imbui. Refe s̄nḡu ana se af̄ind̄i ham̄ind̄i anīmbo ndahüm̄indeimboyei. Sapo se an̄ihondümb̄o nindou farahhind̄i ran̄i s̄imogodüh̄i anīmbo s̄hei warambe bab̄iboai p̄itap̄ind̄imboe. Se n̄n̄i s̄imogodüh̄iyo nindou b̄id̄if̄irambo far̄ih̄ehind̄i s̄nḡu-anīmbo God ai s̄heimbo ran̄i s̄imogodüh̄i randeandür̄imbui,” mehu.

³⁹ Asu Sis̄as ai ahamumbo kafeefe hoaf̄i nda hoaf̄imepur̄i: “Nindou mam̄i h̄imboat̄ihar̄i ai nḡir̄i nindou nḡorü h̄imboat̄ihar̄i-mayu ranahambo nderümünd̄i haya naf̄i nafuindu nḡu. Asu ai rawareand̄i ana, ȳboboambo hoe apoarambe p̄indamboyaf̄an̄i. ⁴⁰ Yamund̄ife n̄imor̄i ai ahambo yamund̄ir̄i-randeimb̄i-mayu ahand̄i n̄imoamoyupoan̄i, nga muṅguambo yamund̄ife n̄imor̄i ahei yamund̄ife ratüpür̄i ra muṅgundoan̄i ana, asu aheimbo yamundu-rundeimb̄i-memo nahuraindeimboyei.

⁴¹ Asu se n̄imboe nindou nḡoründ̄i h̄imboarambe d̄üdübud̄i ak̄dou afoeru ranahambo yanḡir̄i h̄imboapoyaf̄üh̄i asu s̄haf̄i h̄imboarambeah̄i n̄imoko b̄id̄if̄ir̄i afoero ranahambo hoeifekoate-a? ⁴² Nüṅgundo nindou nḡorümb̄o hoaf̄indaf̄üh̄iya, ‘Wandaf̄i, awi s̄haf̄i h̄imboarambeah̄i d̄üdübud̄i ak̄dou afoeru ra hünd̄ih̄ehin̄i samboanah̄i,’ mamb̄isaf̄i s̄haf̄i h̄imboarambeah̄i n̄imoko b̄id̄if̄ir̄i afoero ra s̄haf̄i hoari hoeifekoate-a? Seana yimbu yafambeimb̄i nindou-anaf̄i! Weangur̄üh̄i se boatei-anīmbo s̄haf̄i h̄imboarambe n̄imoko b̄id̄if̄ir̄i afoero ra hündüh̄oef̄i mbundambo-anīmbo asu nindou nḡoründ̄i h̄imboarambe d̄üdübud̄i ak̄dou afoeru ra wud̄ipoapondo hoeindowand̄üh̄i hündüh̄oef̄indo,” mehu.

*N̄imi-ane asu ahand̄i h̄isi ranane
(Matyu 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ Sis̄as ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “N̄imi mam̄i aboed̄i ham̄ind̄i ai nḡir̄i h̄isi moaruwaimbü n̄nḡo. Asükai n̄imi mam̄i moaruwai ai-amboan̄i nḡir̄i h̄is̄i aboedeimb̄i n̄nḡo. ⁴⁴ Muṅguambo n̄imi ra ahand̄i h̄is̄ayo ran̄i s̄nḡu-ane türüfoefei h̄i

awi rani nĩmi-ane eho. Se ngĩri nĩmi hĩsi fik ra tĩhoari tĩhoareimbi nĩmi-fihĩndĩ hũrũndandĩfi, asu ngĩri yukui amuri nĩmi-fihĩndĩ hũrũndandĩfi. ⁴⁵ Nindou aboedi ai ahandĩ ngusũfoambe hohoanĩmoambeahi aboedi moatũkuni arũhayo ranane bokarĩhai arandi, nga asu nindou moaruwai ai ahandĩ ngusũfoambe hohoanĩmoambeahi moaruwai moatũkuni arũhayo ranane bokarĩhai arandi. Nĩmboe sapo nĩne-moatũkuniyo ngusũfoambe hohoanĩmo-ambeahi amaro ranane asu yafambe ai weindahĩ hoafĩyo arandi,” mehu.

Nindou yĩmbu worĩmborĩnĩ-rĩnandeimbi
(Matyu 7:24-27)

⁴⁶ Sisas ai yahuya, “Asu se nĩmboe wambo ‘Adũkarĩ, Adũkarĩyei rĩhũndũhĩ asu wandĩ hoafayahi ra sũngufekoate-ayeia? ⁴⁷ Nindou dũdi ai wambo sowahi tũkũfi wandĩ hoafi hĩmborĩyu mburambo rani sũngũareandi anĩmbo asu ro ai nũngunahurai nindouayu ra sĩheimbo nafuindamboyahĩ? ⁴⁸ Aiana sapo nindou worĩmbombo yahuhaya hĩfambe ndihĩ ragu kakĩra hanũ mburambo kambohoanĩ nĩmoeiwamĩ mafemburĩfiyu nahurairani. Hoe ranai afĩndĩ hohoumboyohũ worĩ ranahambo hariyo randa moai fĩfĩmiyo, nĩmboe sapo ai wudĩpoapore worĩmbora hayambowambo. ⁴⁹ Nga asu nindou dũdi wandĩ hoafi hĩmborĩyu mbura rani sũngufekoate-ayu aiana sapo nindou worĩmbombo yahuhaya kambohoanĩ wudĩpoapofe feburĩfekoate-yuwani asu hoe ranai hohoumboyohũ worĩ ranahambo hariyo randani moani mamĩharĩ bĩramĩndĩ pĩrĩmayo nahurairani. Asu bĩramĩndĩ pĩrĩmayo ra moani afĩndĩ hamĩndĩ mamĩkarĩ pĩrĩmayo!” mehu.

7

Sisas ai ami-yafe bogorĩndĩ ratũpurĩyu-randeimbi dĩboadomarirĩ
(Matyu 8:5-13; Son 4:43-54)

¹ Sisas ai nĩmorehĩ nindowenihi rani hoafi ra hoafiyundũri mbura Kaperneamũhi hu tũkũmefiyu. ² Nindou mamĩ Romĩhũndĩ ami-yafe bogorĩ ranihũ manũngu. Raniyu ahandĩ ratũpurĩyu-randeimbi ngusũfohũndĩ ranai angũnũmboyohũ yĩfĩmbo yangĩrĩmayu. ³ Ami-yafe bogorĩ ai Sisas ranihũ anũngu hoafi ra hĩmborĩyu haya raniyu ai Suda-yafe bogorĩ bĩdĩfĩrĩ koamarĩhepura ahambo hoafĩmbo mahĩfomo. Rananĩmbo ahandĩ ratũpurĩyu-randeimbi ra aboedĩmbĩrir-amboane yahu haya. ⁴ Ai homo Sisas sowahi tũkũyafu watĩharũrũhi yahomoya, “Ai nindou aboed-ani, nga se ahambo fandĩhawori. ⁵ Nga ai Suda yĩhoefĩmbo ngusũfohũ pareamunĩ-randeimb-ani. Nga aiyu yĩhoefĩ rotu worĩ ra worĩmbomarandi,” mehomondamboyu.

⁶ Raniyu Sisas ai rani-babĩdĩ hu worĩkĩmĩ tũkũfiyuanĩ ami-yafe bogorĩ ai ahandĩ ngunĩndĩ Sisasĩmbo hoafĩmbo koamarĩ-hepura homo hoafiyomondũhi yahomoya, “Adũkarĩ, ambe se tĩngĩrĩfondamboyahĩ, nga ro nindou aboediyahi anĩmbo wandĩ worambe madũgũfi, nga ro moai munguna wandĩ worĩna dĩdĩfi sahehea hohoanĩmoyahi. ⁷ Raniĩmboanahi ro aboedi hamĩndĩ-yahanĩmbo sĩhambo sowana madĩdĩhĩ. Nga moani se hoafi-yangĩrĩ hoafĩndafani wandĩ ratũpurĩyu-randeimbi ai aboedĩmbiyu-wamboane. ⁸ Nĩmboe ro-amboanĩ nindou wandĩ nĩmoamo ndũreimbi-memo ranahamundĩ hoarehanahi, nga asu ami-anemo wandĩ hoarehemo. Ngorũmbo hoafĩndahũhi, ‘Se hafĩ,’ mbĩsahanĩ ai hu randũhani. Asu ngorũmbo hoafĩndahũhi ‘Se sĩnĩfi,’ mbĩsahanĩ ai sũnĩ randũhani. Asu wandĩ ratũpurĩyu-randeimbiĩmbo hoafĩndaha-ndowohũmbo, ‘Rani-moatũkuni raro,’ sahanĩ, ai rareandũhani,” mehu. ⁹ Asu Sisas ai rani hoafi ra hĩmborĩyu haya nindou ranahambo afĩndĩ mahepũnĩfiyu. Raniyu hĩhĩrĩfi nĩmorehĩ nindowenihi afĩndĩ ranaheimbo hoafiyundũrũhi yahuya, “Ro sĩheimbo hoafayahi. Ro moai anĩhondũmbofe ndahurai ndũhi hoeirĩheandi, Israerĩhũndĩ amboanĩ, nga wanĩ,” mehu. ¹⁰ Nga sapo nindou ami-yafe bogorĩ ai koamarĩhepurĩ ranai homo worambe hoeirũwurane asu aboedĩmayu.

Nĩmorehĩ kaindĩ nĩmorĩ Sisas ai yĩfĩhũndĩ botĩmarirĩ

¹¹ Refe hayamboyoane, asu süngunambo ranambe nĩmai Sisas ai ŋgoafi mamĩ ahandĩ ndürĩ Nen ranĩnambo botĩfi mahafu. Ahambo süngururũ-rundeimbiyomo asu nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩmayei ranĩyei ai mamĩ mahahũsi. ¹² Sisas ai ndeara ŋgoafi ginĩrĩ nafĩtambekĩmĩ tũküfiyuane asu ŋgoafambe-ahĩndĩ aranĩhoafi yasĩmondĩ ranai tũküme Feyo. Yĩfi nĩmoko ranana sapo nĩmorehĩ kai-mayo rana-handĩ nindowenihĩ nĩmori moanĩ mamĩ hamĩndĩ-mayu ranaiyu. Ranĩyo asu nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ ranĩ ŋgoafihũndĩ ranai nĩmorehĩ ranĩ-babĩdĩmbo mamarei. ¹³ Asu Adũkarĩ ai nĩmorehĩ ranahambo hoeireanda mayoa asu ahambo ŋgusũfoambe afĩndĩ hĩpoamboreandũhĩ hoafiyundũhĩ yahuya, “Se yowanĩ aranĩndafĩndomboyafi,” mehundo. ¹⁴ Ranĩyu Sisas ai hu yĩfi safĩsendĩ-mayo ra sündĩmareanda asu nindou yĩfi nĩmoko masowandũmo-memo ranai ŋgĩngĩnĩru manĩngomo. Ranĩyu Sisas ai hoafiyuhĩ yahuya, “Nindou hoarĩfi ro sĩhambo hoafehanĩnĩ se haponda botiyafu,” mehundo. ¹⁵ Ranĩyu asu yĩfiyumbĩ nindou-mayu ranai botĩfi nĩmarũmbo wataporĩmayuamboyo asu Sisas ai nĩmori ra ahandĩ hondandĩ warĩhũmarirĩ. ¹⁶ Ranĩyo asu nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ ranai ŋgusũfo kikĩfoarĩhindũhĩ Godĩmboya aiana aboed-ani sei hoafiyahũndowohũ seiya, “Ahandĩ hoafi hoafiyu-randeimbĩ adũkarĩ hamĩndĩ ai yĩhoefĩ mbusũmo tũküme Feyu! Ai ahandĩ nendĩ ranaheimbo aboedambofendũrĩmbo tũküme Feyu-ane!” masei. ¹⁷ Sisas ai ranĩ-moatũkunĩ rawareandĩ hoafi ranai muŋguambo Sudia hĩfi asu ranĩ hĩfikĩmĩ adaburo ranambe yangorĩ wakĩmareanda hĩmborĩmayei.

Son hundũrũra-randeimbĩ ai ahambo süngururũ-rundeimbĩ yimbu Sisas sowana koamarĩhepĩrĩ

(Matyu 11:2-19)

¹⁸ Sonĩmbo süngururũ-rundeimbĩ ai muŋgu moatũkunĩ tũküme Feyo ra ahambo wataporĩmbomarurĩ. ¹⁹ Ranĩyu asu Son ai ahambo süngururũ-rundeimbĩ nindou yimbu mborai yahupĩrĩ hũrũhepĩrĩ haya Adũkarĩmbo dũdufimbohũnda ahambo sowana koamarĩhepĩrĩ. Ahandĩ Adũkarĩmbo dũdufe hoafi ra yahuraiyo, ‘Nindou nda horombo ro tũkündũfimbui masahĩ ranĩyafi, asu ŋgorũ tũkündũfimbui mbĩsefi hohu hĩmbomandefiyu?’ ²⁰ Asu ai Sisasĩmbo-so tũküyafĩneandũhĩ hoafiyafĩnandowohũ safaniya, “Son hundũrũra-randeimbĩ ai sĩhambo refe dũdufenĩnĩmbo yĩhoehĩmbo koamarĩhemuna masĩnehĩ. Se nindou tũkündũfimbui mehuyafi, asu ŋgorũ tũkündũfimbui mbĩsefi hohu hĩmbomandefiyu,” masafanĩ.

²¹ Moanĩ ranĩ-sĩmboanĩ hamĩndĩ ranĩhũ Sisas ai nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ fi moaruwaimbũ, aŋgũnũmbĩ, moaruwai nendĩ nĩmarũmbĩ ranaheimbo aboedĩreandũrĩ asu hĩmboatĩharĩ afĩndĩ ranaheimbo hĩmboarĩ birĩhendũranĩ asũkai hĩmboarĩyei raro marĩhũndĩ. ²² Sisas ai Sonĩmbo süngururũrĩ-rĩnandeimbĩ ranahafanĩmbo sĩmborĩ hoafiyupĩrũhĩ yahuya, “Se ŋgafanĩ Sonĩmbo hoafĩndafanĩ se nĩne-moatũkunĩ hoeirĩne hĩmborĩyafanĩ marĩnandĩ ra: Ranĩ-moatũkunĩ ra sapo hĩmboatĩharĩ ai asũkai hĩmboarĩ birĩhehi hĩmboarĩyei, tĩŋarĩ moaruwaimbĩ ai botiyahi hei, fi moaruwaimbũ, mĩmanĩho masĩmeimbĩ ai aboedĩ popoatapo-foarĩhi. Hĩmbotũhũfo ai asũkai hoafi hĩmborĩ-yei, yĩfiyeimbĩ ai yangĩrĩ botiyahi asu aboedĩ hoafi ra nindou napokoateyeimbĩ-mayei aheimbo wataporĩmboyo ramarandĩ ranahambo. ²³ Nindou dĩdĩyei wambo anĩhondũmbo-arĩhindĩrĩ ai-ana hĩhĩfi-hĩhĩfĩmbeiyeyi-amboane!” mehu.

²⁴ Sonĩmbo süngururũrĩ-rĩnandeimbĩ mefanĩ ranai hafandane süngunambo Sisas ai Sonĩmbo nĩmorehĩ nindowenihĩ-mayei ranaheimbo hoafiyundũrũhĩ yahuya: “Sapo se Son sowana nĩmĩwohĩ furĩkoate-reandũhĩ heihũ ra se nĩnĩ-moatũkunĩmboyei tũküfeyoanĩ hoeifembo sei hehi hohoanĩmomayeyi a? Awi se boabodarĩ emũndũ werĩnambo mboahurĩ-hendanĩ ra hoeifemboyei mahei? ²⁵ Nĩnĩ-moatũkunĩ hoeifemboyei se mahei rana? Awi nindou hoearĩ moanĩ ranĩ-poanĩmbo aboedĩ hoearĩ yihuruyu haya nũnguwanĩ hoeifemboyei mahei? Ra wanĩ. Nindou yahurai hoearĩ aboedĩ yihuru-rĩhũmũndeimbĩ ana, adũkarĩ bogorĩndĩ worambe-ane nĩmboei arĩhũndĩ. ²⁶ Se

wambo ndühi yaríhi hoafiyahündíri sápo se níní-moatükuní hoeifemboyei mahei ra? Godíndí hoafí hoafiyu-randeimbí nindou ranahambo hoeifimboyei? Yíní ra aníhondane Godíndí hoafí hoafiyu-randeimbanisí, nga ro nda síheimbo aníhondümboanahí hoafayahandürí. Son aiana Godíndí hoafí hoafiyu-randeimbí nindou ranahambo ngasündireimb-ani. ²⁷ Son ranahamboyo Godíndí Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ro nindou mamí wandí hoafí semíndí hombohünda koandíhehinaní, ai boatei se hokoate-yafambe ngumbui síhafí nafí nafíríhefembohünda,’ meho,” mehu. ²⁸ Sisas ai bídífirí hoafí pareandühí hoafiyuhí yahuya, “Son ana nindou moaní adükarí hamíndíyu haya asu ai nindou horombo maníngomo ahamumbo ngasündeapureimb-ani. Nga asu nindou düdi ai sápo God ngíníndí hífandarandí ranambeahíndí akídou aiyu aiana Sonímbo ngasündirümboani,” mehundürí.

²⁹ Muñguambo nindou ai Soníndí hoafí hímboríyei hehi asu takis kaki sowandümo-rundeimbí nindou-amboaní muñguambo raríhi hoafíyeihí seiya, “Yíní, Godíndí hohoanímó ranana aníhondü hondü mbumundane,” masei. Raníyei asu süngunambo ai ahandí waríhü hundürümeyei. ³⁰ Nga Farisi nindou-yomo asu Suda-yomondí ahínümbí hohoanímó yamundu-rundeimbí-yomo ranai ahamundíhoarí Godíndí hohoanímó ra hímborí-yowohü süngufembo moei mehomo. Ranímboemo ai moai Soníndí waríhü hundürüyomo.

³¹ Sisas ai hoafiyuhí yahuya, “Nímórehí nindowenihí hapodanambe anímboei ndanaheimbo ro níní-moatükunífihi símongoríndíhe hoeimandíheara? Nindou nda ai nüngunahurai nindouyei ndana? ³² Nindou ndanai ana sápo nímorí akídíbou ngoafíhü nínouyeimbo nahurai-anei. Sápo ai nímareimbo bodímondí nímóakídíboumbo raríhi hoafíyeihíya, ‘Ro síheimbo fufuñínambo fufuñí-mehundürí, nga asu se moai botíyahi yiríwarí moporíyei! Ro síheimbo wengísahoafínambo maríhundürí, nga asu se moai araníhoafíríhündí raní ranímaye!’ nahurai-anei. ³³ Son sápo nindou hundürüra-randeimbí-mayu ranana tüküfi sesí sesü, wain hoe símíndí rakoate-mayua, asu se hoafíyehüya, ‘Ahandí fiambe ana moaruwai nendí nímárimboane,’ masei! ³⁴ Asu Nindou Hondü ai tüküfi sesí sesü, hoe sümündí marandambo, asu se hoafíyeihíya, ‘Nindou ranahambo hoeiríhorí! Aiana sesí afíndí sesü asu ngíníndí wain hoe sümündí arandí. Aiana nindou takis kaki sowandümo-rundeimb-anemo asu nindou moaruwai wosíhoaforí hohoanímoyomo-rundeimb-anemo ranahamundí ngunínd-ani!’ masei. ³⁵ Nga asu nindou dídíyei Godíndí-mayo fífírífe ra aníhond-ane sei sahümündimbí aiana raní fífírífe ra aníhondümbo nafuíyehaneí,” mehu.

Sisas ai Saimon Farisihündandí worambe mamaru

³⁶ Farisi nindou ai Sisasímbo sesímbohünda ro-díbo dowadífi mehundo-wamboyu asu Sisas ai ahandí worambe hu farífi hafu mamaru. ³⁷ Raní ngoafíhü nímórehí mamí ai nindowenihí bírabírí hohoanímoyo-randeimbí maníngo. Sisas ai Farisi nindoundí worambe sesí sesühí amaru hoafí ra hímboríyo haya, asu ai arabasta nímóei kaki afíndí fihi semíndümbí hípírambe físiñarümbí moatükuní hípírí tüküre semíndí haya maho. ³⁸ Raníyo ai ho Sisasíndí daboadaní yiríkímí níngombo araníyowohü Sisasíndí tíñarí ra ahandí araníhímboaho-mayo ranambo popoaimarandí. Raníyo asu ai Sisasíndí tíñarí ra ahandí mbírínaná ranambo níngombíríhoayoa yahohaya gedúhai mbura wakíkíhírapírühí físiñarümbí moatükuní ra tíñarí yimbumefaní raníwamí kamafóareandí.

³⁹ Asu Farisi nindou Sisasímbo mborai mehundo ranai raní-moatükuní ramareanda hoeire haya ahandí fimbo hoafíyuhí yahuya, “Nindou nda aníhondü Godíndí hoafí hoafiyu-randeimbayu ana, ai níné nímórehí ahambo súndarerí nda fífíríndeambui. Asu moaruwai yahurai nindowenihí bírabírümbí nímórehí aníngo ranahambo fífíríndeambui,” mehu. ⁴⁰ Sisas ai símborí hoafíyundühí yahuya, “Saimon, ro síhambo hoafíyonínímbo hoafí moai síheheandí,” mehundowamboyu. Asu Saimon ai ahambo hoafíyundühí yahundoya, “Yíní, Yamundo-randeimbí nindou se wambo ndühi hoafíyafíndíri,” mehuamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai piyu haya hoafiyuhî yahuya, “Nindou yimbu nîmbafanî henamboyanfanî ai nindou ngoründî-mayo kakî sîmborî hîhîndîho ndehoamboehî safanî hena masowandîfanî. Nindou ngorü ai sapo kakî sairandeimbi-mayu ranahandî-mayo 50 kakî hoarî semündu süngunambo sîmborî saimbohünda asu nindou ngorü-mayu ranai 50 kakî hoarî semündu süngunambo sîmborî saimbohünda. ⁴² Nindou yimbu ranai kakî masowandîfanî ra sîmborî hîhîrîfe saimbo kakîkoate-mefandamboyu asu nindou ranai ambe mehupîrî. Nindou yimbu ra didî ai nindou-mayu ranahambo ngusüfo afîndî pamandira?” mehuamboyu. ⁴³ Asu Saimon ai sîmborî ahambo hoafiyundühi yahuya, “Ro rarîthe hohoanîmoayahî ana, nindou sapo ahambo kakî adükarî masagado ranai-anîmbo afîndî hamîndî ngusüfo pandirümbui.” Ranîyu Sisas ai yahuya, “Yîni, se anîhondümbonanî hoafayafî,” mehu.

⁴⁴ Ranîyu asu ai nîmorehî-mayo ranahambo sowana hîhîrîfihî Saimonîmbo hoafiyundühi yahuya, “Se nîmorehî ndanahambo moai hoeirowandîyo? Ro sîhafî worambe mafareheandî, nga asu se moai wambo hoe sawandîrî wandî tîjarî popoaimbohünda. Nga asu nîmorehî ndanaiyo wandî tîjarî ra ahandî aranîhîmboahonambo popoaira mbura ahandî mbîrînanînambo gedümarandîrî. ⁴⁵ Seana moai wambo sowandîfîndîrî worînrîrowandîrühî wakîkîhîrandîrî, nga wanî. Nga nîmorehî ndanai ana ro sühühambe peyo haya wandî tîjarî ra moai wakîkîhî hîniîngîreandî, nga wakîkîhî hoafîna hohombo haponda tükefeyo. ⁴⁶ Se moai wambo mbîroambe kefembohünda orif nîmî hisî boboe didîboadîro sîhawandî, nga nîmorehî aiyo wandî tîjarî ra fîsîjarümbü moatükunî ranambo kamareandîrî. ⁴⁷ Ranîmboanahî ro sîhambo hoafehanîni, nîmorehî ndanai ahandî hohoanîmo moaruwai afînd-ane, nga ranahambo God ai amboawi mehu. Nîmboe sapo ai wambo ngusüfo afîndî pamareandîrî. Nga asu nindou daboe ahambo moanî akîdou yangîrî amboawi yahoweimbi nindou ana ai moanî akîdou yangîrî ngusüfo pareandîrühani,” mehu.

⁴⁸ Ranîyu asu Sisas ai nîmorehî-mayo ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sîhafî hohoanîmo moaruwai ranana ro amboawi samboanahî,” mehundo. ⁴⁹ Ranîyo asu nindou bîdîfîrî sesî fondîkîmî mamarîmo ranai ahamundî mbusümo hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou nda düdi moaruwai hohoanîmo amboawi yahu aranda?” mehomo. ⁵⁰ Nga asu Sisas ai nîmorehî-mayo ranahambo hoafiyundühiya, “Sîhafî anîhondümbofe hohoanîmo ranamboyo sîhafî moaruwai hohoanîmo ranambeahîndî aboedambo-marîheanîni, nga se ngusüfo afurîndo kündo hawa ngafî,” mehundo.

8

Nîmorehî bîdîfîrî ai Sisas-babîdîmbo mahei

¹ Ranümbî ra kîkefoendane, asu süngunambo Sisas ai adükarî ngoafî asu akîdou ngoafî ranambe huhü God ngînrîndî hîfandarandî ranahambo wataporîmbo-marandî. Sisasîmbo süngururü-rundeimbi 12 ai Sisasîndî süngu mahomo. ²⁻³ Ranîyei asu nîmorehî bîdîfîrî didîyei moaruwai nendî nîmarîndüreimbi asu nggünî moaruwaimbü Sisas ai aboedîmarearü amboanî ahandî süngu mahei. Nîmorehî-mayei ranai ana Maria Makdarahündî, sapo Sisas ai moaruwai nendî 7 ahandî fîambeahîndî raguanambo-reandeimbi-mayo ranayo, Soana, Kusandî nîmorehî, nindou ranai Herodîndî worî hîfanda randeimbi-mayu ahandî nîmorehîyo, Susana asu nîmorehî bîdîfîrî sapo ahei kakînambo Sisas asu ahandî hoafî sowandümo homorundeimbi farîhehipurî-rîhündeimbi-mayei amboanî ai-babîdî mahei.

Nindou sesî ahurî nûmbürambe bubumafoareandî kafeefe hoafî (Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Nindou afîndî ranai ngorü ngoafîhündî ngorü ngoafîhündî kîkîrîhefekoate Sisas sowana nûmbünî tûmarîhinda, ndanî kafeefe hoafî hoafiyundürühî yahuya, ⁵ “Nindou mamî ai sesî ahurî semündü hu bubufoareandane, asu bîdîfîrî nafîkîmî pütapîmayo. Nindou ai hahabodeihü pütapîyeiane, asu ndu ai nîmoamonîndî pühîyei masahüsi.

⁶ Bidiŋri ahuri ranai nimo ei boatifowami pütapiyo mbura tüküfehündamboyo asu yapataparimayo hifi ranai hoe puiri-koate niŋondi hamindiwambo. ⁷ Asu bidiŋri ai wohi tihoi tihoiarümbi ninouyoambe pütapiyo mbura rani dibore tüküfihioyo asu wohi ranambo gabudi-mafoareandi. ⁸ Ŋga asu bidiŋri ahuri ranai hifi aboedambe pütapiyo haya tütükiyowohüyo 100, 100-mbore hisimayo.” Sisas ai rani hoafi ra moendifembo yahumbo hoafiyuhi yahuya, “Nindou düdi ai himboambeimbi-nduhü ana, hoafi ra himborimbuyu-wamboane,” mehu.

⁹⁻¹⁰ Raniyomo ahambo süngrurü-rundeimbi ai rani hoafi ranahandi nimindi rana-hambo düdumefundo-wambo hoafiyupurühi yahuya, “Sihamumbo ana God ŋginindi hifandarandi dibohindi hoafi ra masayopurane, ŋga nindou amuri ranaheimbo ana kafoefe hoafinamboane hoafayondüri. Rananimbo ai himboari-ndeimboyei, ŋga ŋgiri hoeindihindi asu himbori-ndeimboyei, ŋga ŋgiri fifirindihindi.”

*Sesi ahurimbo kafoefe hoafi ranahandi nimindi hoafi
(Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ “Kafoefe hoafi ranahandi nimindi ra ndahurai-ane. Sesi ahuri ra Godindi hoafi-ane. ¹² Sapo sesi ahuri nafini pütapiyowohü pütapiyomayo ranana nindou didiyei hoafi himboriyeihaneisi, ŋga asu Satan ai ahei ŋgusüfoambeahindi semündü pireanduhani. Sapo Satan ranai aheimboya anihondumbo-ndihi hehi aboedambondahimboyei yahuhaya. ¹³ Sesi ahuri sapo nimo ei boatifowami pimayo ranana nindou didiyei hoafi ranahambo himboriyei hehi sahümündihhi hihifi-hihifiyeihaneisi, ŋga ahei ŋgusüfoambe hoafi ra moai kiki-mifoare nimarondüri. Ai hoafi ranahambo anihondumbo-rhinduhaneisi, ŋga asu nine-moatükun aheimbo refe hoeifendürimbo tüküfeyoambe ai peyeihanei. ¹⁴ Sesi ahuri wohi tihoi tihoiarümbi mbusümo pütapiyomayo ranana, sapo nindou didiyei ai hoafi ra himboriyeihaneisi, ŋga asu afindi hohoanimo, kaki napo sihefe hohoanimo, hifi ndanihündambo hihifi-hihifi hohoanimo ranai gabudi-foareandürani asu ai aboedi hisikoate-aye nahurai-ane. ¹⁵ Sesi ahuri hifi aboedambe pimayo ranana, sapo nindou didiyei ai hoafi ra himboriyei hehi ŋgusüfoambe kiki-hi-safimarihümündi-anei. Ai ahei hohoanimoambe didiboadorihoeimbi hamindi hondü nimarindürimboyo asu ai hisi aboedi tükümeffendüri.”

*Nindou ai moai si wambüri hoarehi dibonapiferandi
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ “Nindou mam ai moai ram hai ra yimunde mbura wambürinambo gabude, asu fondi hoarehi ninde randi, ŋga wani. Sapo aiana yimunde mbunda ram hai nindiferambo fondi-mayo ranawami nimoamo animbo nindeandani nindou didiyei worambe keboehindühi hoeindihimboyei. ¹⁷ Nine-moatükun dibo meŋgoro ranai ana weindah moanambühi tükündifemboe. Nine-moatükun nindou ai gabudhi masihendi ranai ana weindah hai sihi tükündifeyoani hoeindihimboyei. ¹⁸ Awi se hibadihumbo, himbo yangiri kündihi nimandei. Nindou düdi hohoanimo ra ndore fifirareandi ana, God ai adükar ndagadombui. Ŋga nindou düdi ndofe fifirifeoate-ayu ana, nine akidou fifirimareandi amboani God ai raguanambo-ndeambui,” mehu.

*Sisasindi hondü asu akohoandi
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Sisasindi hondüyo asu ahandi akidi mamiyomo ranai Sisasimbo hoeifimbo tükümehindi, ŋga ai nimorehi nindowenih afindi rani mbusümowambo moai ahandi fikimi papühüyahindi. ²⁰ Raniyei nindou bidiŋri ai Sisasimbo hoafiyahündowohü sahündoya, “Sihafti me-ane asu amondi mam-anemo ai weindani animboei sihambo hoeifeninimbo seimbo,” maseiamboyo. ²¹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo muŋguambo yare hoafiyundürihi yahuya, “Nindou didiyei ai Godindi hoafi himboriyei mburihü sünguarihindi ranai-anei wandi me asu akohoandayomo,” mehu.

*Sisas ai hoafimayua weri afurimareandi
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Mamimbo Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi babidimbo botambe fareafundühi hoafiyupurühi yahuya, “Awi sîhiri kurihoe ranî goesürünî bandîhehu ngefo,” yahupuri haya mahomo. ²³ Ai botambe homondühi-yomo asu Sisas ai yapombofi menjuru. Ranîyo asu nginîndî hamîndî hoewerî ranai kurihoe-mayo ranambe tüküfehüyo, hoe botambe tüküfehü asu ai ndeara himonî hanimbo yangirîmemo.

²⁴ Ranîyomo asu ahambo süngrurü-rundeimbi ai Sisas sowana homo yangirîrûwuri hoafiyomo-ndowohü yahomoya, “Adükari! Adükari! Sîhiri ndeara yifimbo yangirayefî,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai botîfi hoewerîmayo ranahambo awi-awimefiyu-wamboyo afureandühiyo asu hoe ranai afure mafoero. ²⁵ Ranîyu Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Asu sîhamundî anîhondümböfe ra nünguia?” mehupuramboemo. Asu ai hepünafu yîhimbo sisîreapurühi sîmborî hoafiyafundühi yahomoya, “Nindou nda düdi rana? Ai moanî hoewerî ranahambo awi-awimefiyuwa ahandî hoafî hîmborîyowohü afurîmareandî,” mehomo.

*Sisas ai nindou mamîndî fiambeahîndî moaruwai nendî hemafoareandî
(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi babidimbo Gerasa-yafe hifinambo Gariri hoe gogoasürünî homo tükümefundî. ²⁷ Tüküyafu mburu botambeahîndî kusîfoendane nindou mamî ranî ngoafîhündî moaruwai nendî nîmarîndoweimbi ranai ahambo sowanambo mahu. Aiana horombo hondü piyu haya moai hoearî güdeandî, nga moanî yare safoeyapo manüngu-ane. Ai ngoafîhü nîngokoate yifî sîhehi rîhündeimbi honguambeyu nüngu marandî. ²⁸ Nindou ranai Sisasimbo hoerirühi puküna heiyuhü yirîkîmî piyu nîmarümbö hoafîyuhî yahuya, “Sisas, God Nîmoamo Hamîndî Hondündî nîmorî, se wambo nüngufendîrimbo safomboyafa? Ro sîhambo hüti hoafarîhanîni se yowanî wambo tîjîrîfo ndawandîrimboyafî,” mehundo. ²⁹ Nindou ranai yare hoafîmayu ra sapo Sisas ai moaruwai nendî ranahambo hoafîmayundöa kosîfoendühiyo. Afîndîmbo moaruwai nendî ranai kîkîhirîmîndî nîmaroanî asu muḅguambo nindou ranai hîmboarî safühîrurühi senînambo hüputüpu-rîhawuranî ai ranî-moatükunî ra gurîhai haya moaruwai nendî ranai fare serîmîndî haya nîmî wohî furîkoate-yowanî ho-marandî.

³⁰ Sisas ai ahambo düdufihî yahundöya, “Ndürî sîhafî nînea?” mehundowamboyu. Asu ai sîmborî hoafîyundühi yahuya, “Wandî ndürî ana Awai nindou-ane.” Ai yare hoafîmayu ra sapo moaruwai nendî afîndî ranai ahandî fiambe mamarei ranîmboyu. ³¹ Moaruwai nendî-mayei ranai Sisasimbo hüti hoafîyahündowohü seiya, “Se yîhoefombo nîmbî nîmarümbî hîfambe ranambe koandîhawamunî-mboyafî,” masahündö.

³² Ranîyo asu moatei afîndî ranai hirîpinîni hîmborîhündühi burîmayei-amboyo moaruwai nendî ranai Sisasimbo moatei ranahei fiambe koarîhefendürîmbo hüti-hütimarîhora koamarîhendürî. ³³ Ranîyei nindoundî fiambeahîndî kosîfoehi hehi moateiyei fiambeyahîndühi asu moatei ranai hirîpinîni pîpinambo hanei kurîhoeambe piyei hoe karîhüsi hehi yifîsafîmayei.

³⁴ Nindou moatei hîfandîmarundî ranai hoerînda mayoa, pîpiyomo homo ranî ngoafîhü asu nûmbürambe ratüpurîyehî burîmayei ranaheimbo hoafîhûmarundürî.

³⁵ Nindou ranai nîni-moatükunîyo tüküme Feyo sei hehi hoiefembo Sisasimbo-so tüküme hindî. Ranîyo tüküyahi hoerîhindane, nindou moaruwai nendî nîmarî haya kosîfoendeimbi-mayu ranai ahandî yirî kîmî hoearî yihuruyu mbura ho-hoanîmo aboedî koadürü hohoanîmoyu arandî süngu mamaruwa hoerîhorühi yîhimbo sisîrimêhindî. ³⁶ Nindou hoiefembo mahüsi ranai Sisas nindou aboedî-marîrî ra hoerîhi hehi nindou bîdîfîrambo wataporîmbo-marîhündî. ³⁷ Ranîyei asu muḅguambo nindou Gerasa hîfîhündî ranai yîhimboyeihî Sisasimbo ragu ngafî maseia asu botambe farîfi haya ndamefiyu.

³⁸⁻³⁹ Ranîyu asu nindou moaruwai nendî nîmarî haya kosîfoendeimbi-mayu ranai Sisasimbo hüti hoafîrürühi yahuya, “Wambo se yîni safanîmbo se-dîbo dîdî,”

mehundo-wamboyu. Asu ai ahambo koar⁺heirühi yahuya, “Se ngoaf⁺ina ngaf⁺ n⁺ni-moatükun⁺yo God ai s⁺hambo ramarean⁺ni ra nindou b⁺id⁺f⁺rambo watapor⁺imbo-ndand⁺,” mehundo. Ran⁺yu asu hu n⁺ne-moatükun⁺ Sisas ai ahambo ramarir⁺ rana-hambo ran⁺ ngoaf⁺hünd⁺-mayei ranaheimbo watapor⁺imbo-marand⁺ür⁺.

Sisas ai bogor⁺ind⁺ n⁺moreh⁺ n⁺mor⁺ y⁺if⁺hünd⁺ bot⁺ire asu n⁺moreh⁺ angün⁺umb⁺ ai Ahand⁺ hoear⁺ sünd⁺mareand⁺ (Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Sisas ai asükai Gariri ngorü-goan⁺ni hu tüküme⁺fiyu-wamboyei n⁺moreh⁺ nin-douwenih⁺ ranai ahambo h⁺h⁺if⁺-h⁺h⁺if⁺mayei, sapo h⁺imbomaye⁺ hei ran⁺imbowambo. ⁴¹ Ranühi⁺ asu nindou mam⁺ ahand⁺ ndür⁺ Sairus ran⁺ ngoaf⁺hü⁺ rotu wor⁺ h⁺ifand⁺ra-randeimb⁺ ai Sisas⁺ind⁺ yir⁺k⁺m⁺ tüküfi p⁺yu n⁺marümbo wand⁺ wor⁺na dügüfi yahu haya h⁺üti-hoaf⁺marür⁺. ⁴² Ai sapo ahand⁺ n⁺moreh⁺ n⁺mor⁺ 12 h⁺imban⁺ mam⁺ yang⁺r⁺yo haya y⁺ifambo-mayowamboyu ramefiyu. Sisas ai Sairus⁺ind⁺ wor⁺na hüfuane, asu nindou af⁺nd⁺ ranai angoango-mar⁺hor⁺ hei. ⁴³ Ahei mbusümo n⁺moreh⁺ mam⁺ 12 h⁺imban⁺imbo amoamo wat⁺koaf⁺imboyo mara ho ranai man⁺ngo. Ai ahand⁺ angün⁺ ra aboed⁺femböhünda doktambo hoiefepur⁺imbo kak⁺ af⁺nd⁺ sai marand⁺, nga asu nindou d⁺d⁺ ai-amboan⁺ moai aboed⁺reand⁺. ⁴⁴ N⁺moreh⁺ ranai Sisas⁺ind⁺ daboadan⁺ ho n⁺ngombo hoear⁺ h⁺imbor⁺-mayo ran⁺fih⁺ masündeandamboyo asu ahand⁺ hor⁺ ranai moan⁺ ran⁺-simboan⁺ ham⁺ind⁺ k⁺k⁺mar⁺hoayo.

⁴⁵ Ran⁺yu asu Sisas ai düd⁺ufih⁺ yahuya, “Düdi wand⁺ hoear⁺ masündeanda?” mehuamboyo. Asu mu⁺nguambo nindou ranai wan⁺wan⁺yeih⁺ d⁺d⁺imomaye⁺-amboyo asu Pita ai hoaf⁺yuhi yahuya, “Adükari⁺, nindou af⁺nd⁺ ranai s⁺haf⁺ fik⁺m⁺ wak⁺ire yangor⁺imbo simbor⁺ koar⁺ür⁺mayei,” mehundowamboyo. ⁴⁶ Asu Sisas ai hoaf⁺yuhi yahuya, “Nindou ngorü ai wambo masündeand⁺ra wand⁺ fiambeah⁺ind⁺ ng⁺n⁺ind⁺ ranai makos⁺foend⁺ ran⁺imboanah⁺,” mehuamboyo.

⁴⁷ Asu n⁺moreh⁺ ranai wambo f⁺f⁺r⁺hi-nd⁺r⁺imboanei, nga ro ng⁺r⁺ d⁺bo n⁺imboah⁺ yahohaya, h⁺ham⁺indari kameih⁺ ho Sisas⁺ind⁺ yir⁺k⁺m⁺ p⁺yo mamaro. Ran⁺yo ai mu⁺nguambo nindouyei h⁺imboahü watapor⁺imbo-marand⁺ n⁺imboe masünder⁺ asu nününgureamboyo ran⁺-simboan⁺ ham⁺ind⁺ aboed⁺mayo ranahambo. ⁴⁸ Sisas ai n⁺moreh⁺ ranahambo yahundoya, “N⁺mor⁺ ak⁺idou, s⁺haf⁺ an⁺hondümbofe ranai s⁺hambo aboed⁺marean⁺ni, nga se ngusüfoambe afur⁺indo künde hawa ngaf⁺,” mehu.

⁴⁹ Ai watapor⁺imbo-randühi nün⁺guambe, nindou mam⁺ ai h⁺ifand⁺ra-randeimb⁺ind⁺ worambeah⁺ind⁺ tüküfi hu hoaf⁺yuhi yahuya, “S⁺haf⁺ n⁺mor⁺ ana y⁺if⁺mayo, nga se yamunde-randeimb⁺-mayu ranahambo t⁺n⁺r⁺fo dabadomboyaf⁺,” mehuamboyo. ⁵⁰ Sisas ai ran⁺ hoaf⁺ ra h⁺imbor⁺yu haya, Sairus⁺imbo hoaf⁺yunduhü yahuya, “Se y⁺h⁺imbondamboyaf⁺, nga an⁺hondümbo-ndowandani an⁺imbo s⁺haf⁺ n⁺mor⁺ ra aboed⁺ind⁺imboe,” mehundo.

⁵¹ Ai n⁺moreh⁺-mayo ranahand⁺ af⁺ndand⁺ worambe hu tüküfi haya moai nindou amur⁺ semündündür⁺ worambe kefuend⁺, nga Pita, Son, Sems asu n⁺mor⁺ind⁺ hondaf⁺nd⁺ aheimbo yang⁺r⁺yo süngurearü haya mahüfu. ⁵² Nindou af⁺nd⁺ ran⁺hü mamarai ranai n⁺mor⁺ ranahambo hohoan⁺moyeih⁺ aran⁺hoaf⁺-mar⁺hündamboyo Sisas ai yahuya, “Ai ana y⁺if⁺yombo-yopoan⁺, nga ng⁺r⁺ aran⁺hoaf⁺-nd⁺hünda,” mehuamboyei. ⁵³ Nindou ranai n⁺mor⁺ y⁺if⁺mayo ra f⁺f⁺r⁺h⁺ind⁺, ran⁺imboyo Sisas⁺imbo t⁺k⁺f⁺nambor⁺r⁺horüh⁺ t⁺r⁺foefe hoaf⁺mayahündo. ⁵⁴ Nga ai n⁺mor⁺-mayo ranahand⁺ war⁺hü k⁺k⁺hamündü hoaf⁺yundowohü yahundoya, “N⁺mor⁺ ak⁺idou, se bot⁺yafo,” mehundo. ⁵⁵ Asu ahand⁺ yifiaf⁺ ranai h⁺h⁺r⁺ife ho fiambe far⁺fehüyo asükai bot⁺mefeyo. Ran⁺yo Sisas ai n⁺mor⁺ ranahambo sesi sahündo yahu haya hoaf⁺mayundür⁺. ⁵⁶ Asu hondaf⁺nd⁺ ai hoer⁺neanda mayoa mahepünaf⁺-neandamboyo Sisas ai ran⁺-moatükun⁺ tüküme⁺feyo ranahambo “Nindou ngorümbo yowan⁺ hoaf⁺poan⁺,” mehu.

9

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi mbo koamar+hepur+
(Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ranahamumbo mborai yahupuri hürühepur+ haya moaruwai nendi asu muṅguambo aṅgüni aboed+ferambo ṅgini+ndi adükar+ masagapuri. ² Raniyu God ṅgini+ndi hifandarandi ranahambo watapor+imboyo asu aṅgüni aboed+fe-rambohünda koamar+hepur+. ³ Ai ahamumbo yare hoaf+yupurühi yahuya, "Sihamundi hoahoango ranambe se yowani nini+nimi, arü, sesi, kaki, asu hoear+ yimbu-ane ra ndowandumboemo. ⁴ Se nini-worambeyo afareafundi ra moani se rani worambe yang+ri nimandi+mo mbundu bot+ndafu ṅgomo. ⁵ Nahi homondani nindou ai sihamumbo wor+nifepur+koate-ndeiani ana, asu se ṅgoafi ra hini+ṅgindu houmbo ṅgomondühi yir+fihindi hifi hasüfi ra kükiboadu houmbo ṅgomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbireanduri yaho refe nafuiyo-nduri+mbohünda," mehupuri. ⁶ Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai rani+hü hini+ṅgiru houmbo homo muṅguambo ṅgoafi ranambe God+ndi hoafi ra watapor+imbo-rundühi nindou aṅgüni+mboyeimbi+mbobo aboed+runduri marundi.

Herot ai afindi hohoan+momayu
(Matyu 14:1-12; Mak 6:14-16)

⁷ Gariri-yafe adükar+ bogori Herot ai muṅguambo moatükuni tüküme Feyo rana-hambo hoafi ra himboriyu haya, afindi hohoan+momayu. Ai yare hohoan+momayu ra, nindou bidifiri ai rarihi hoaf+yeihi seiya, Son hundürüra-randeimbi ai yifihündi bot+mefiyu masei. ⁸ Asu bidifiri ai seiya, "God+ndi hoafi hoaf+yu-randeimbi Eraisa ai y+hoefombo-so tüküme Feyu." Asu awi bidifiri ai seiya, "Nindou mam+ God+ndi hoafi hoaf+yu-randeimbi horombo hondü manüṅgu ranai yifihündi bot+mefiyu-ane," maseiamboyu. ⁹ Herot ai yare hoaf+yuh+ yahuya, "Ro sapo Son+ndi mbi+ro ra kiki+mar+hehini. Asu nindou düdi nda ai yahurai ro hoafi nda himboriyaha tüküme Feyu. Asu ahambo hoeifimbo samboanahi," mehu.

Sisas ai 5,000 nindumbo sesi masagaduri
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Son 6:1-13)

¹⁰ Krai+ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai hihiriyafu homo Sisas+mboso tüküyafu muṅguambo moatükuni ai ramarundi ranahambo watapor+imbo-maruri. Raniyu ai süngure sepurümündü haya Betsaida ṅgoaf+nambo ai yang+ri nimar+imbo mahomo. ¹¹ ṅga asu awai nendi afindi ranai Sisas nahanafiyu mahu ranahambo türüfoarihi hehimbo-wambo, ai süngumar+hor+ hei. Raniyu asu ai aheimbo mborai-mborainduri hini+ṅgireanduri haya, God ṅgini+ndi hifandarandi ranahambo wata-por+imbo-marandi. Asu nindou didiyei aṅgünümbi-mayei aheimbo aboed+mareanduri. ¹² Hüf+ham+ndi hür+mindoambe, süngururü-rundeimbi 12 ai ahambo-so tüküyafu hoaf+yomondowohü yahomoya, "Se nindou ndanaheimbo koar+hawandürani mbi+hei. Ranan+imbo asu ai hei adükar+ ṅgoaf+hüyo asu himboraniyo rani+hü apofondiyo asu sesiyo ra kokombiri-hündamboane. Ndan+hü ana nindou nimar+koate-yohane," mehomo. ¹³ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoaf+yupurühi yahuya, "Sean+imbo sesi ra aheimbo ndabudüri," mehuamboemo. Asu ahambo yaru hoaf+yomondühi yahomoya, "Roana hondahüfeimbi bret-anemo asu kini ak+dou yimbu-anafani rani yang+ri-ane si+hehumboayefi. Asu muṅguambo nindou ranaheimbo se homo sesi pemiyomo saf+imboyafi hohoan+moayafa?" mehomo. ¹⁴ Nindowenih+ rani+hü mamar+imo ra 5,000-yomo. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi ahamumbo hoaf+yupurühi yahuya, "Nindou ranaheimbo hoaf+ndi+mondürani an+imbo ai 50, 50-ndahi mbi+mari-amboane," mehupuri. ¹⁵ Raniyomo ahambo süngururü-rundeimbi-memo ai himboriyomo houmbo nindou ranaheimbo rani-süngumaründüra mamarei. ¹⁶ Raniyu Sisas ai hondahüfeimbi bret+yomo asu kini yimbume fan+ ra semündü haya, sünambe himboyu haf+hü sesi ranahambo-hünda God+imbo hihifiruri mbura, bret kini hifitire ahambo

süngrurü-rundeimbimbo nindou-mayei ranaheimbo yimbufe-ndürimbohünda masagapurî. ¹⁷ Nindou ranai sesî ra sahüsi munğu parîhindühîyei, asu Sisasîndî süngrurü-rundeimbî ai sesî bîdîfirî bîdîfirî korîmayo ra 12 wambürî tüküru madüburafundî.

*Pita ai Sisasimboya nindou ndanana God dîbonîmayu Kraisanî mehu
(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ Mamîmbo Sisas ai ahand-amboanî Godîmbo dîdîbafîyuhü nîmaruwane, asu ahambo süngrurü-rundeimbî ai, ai-babîdîmbo mamarîmo. Ranîyu ahamumbo düdü-fipurühî yahuya, “Nindou ai wamboya ai düdi seia?” mehu. ¹⁹ Asu sîmborî ahambo hoafîyomondühî yahomoya, “Bîdîfirî ai Son sapo nindou hundürüra-randeimbî-mayu-ani sei. Bîdîfirî ai sîhambo seiya ai Erasî-ani maseiamboyei, asu bîdîfirî ai Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî horombo hondü manünğu ranai yîfîhündî botîmefiyu-ani masei,” mehomondo. ²⁰ Ranîyu asu ai ahamumbo sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Asu se ra wambo nünğuru hohoanîmoyomo ro dîdîyaha?” mehuamboemo. Asu Pita ai ahambo sîmborî hoafîyundühî yahuya, “Seana Kraî-anafî nindou God ai dîbonîyunîndî hîningî-mareanîndî nindou aboedambo-fendürimbohünda,” mehundo.

*Sisas ai yîfînda mbundîha yîfîhündî botîndaheamboyahî yahu wataporîmbomarandî
(Matyu 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)*

²¹ Ranîyu asu Sisas ai ranî hoafî ranahamboya, “Se nindou nğorümbo yowanî hoafîndîmboemo,” mehupurî. ²² Asükaiyu ahamumbo yare hoafîyupurühî yahuya, “Nindou Hondü ai ana asübusümbî tînjîrîfo afîndî ndemündühî anîmbo ahambo bogorî nindou-anemo Godîmbo sesî sîhou-rundeimb-anemo asu ahînümbî hohoanîmo yamundu rundeimb-anemo ranai yîboaruko-ndurîmboemo. Ai ahambo hîfokoandüwuranî yîfîndümbuistî, nğa asu ai nğîmî sindu mbunda sünğuna yîfîhündî botîndîfîmbui,” mehu.

²³ Ai munğambo aheimbo hoafîyundürühî yahuya, “Nindou dîdîyei ai wandî sünğu hombo hohoanîmondeihî ana, asu ai ahei hohoanîmo ra hîfînambo-ndîhi hehi nîmî keimbî karîhendeimbîfihî yîfîmbo noundahi hehi munğambo si aho ra wambo sünğumbîrîhi-ndîramboane. ²⁴ Nindou düdi ai ahandî yangîrî nîngo hohoanîmo ra ahandîhoarî hîfandarandî ana, ai awarî-ndîhoemboe. Nğa asu nindou düdi wambohünda ahandî yangîrî nîngo hohoanîmo ranahambo moanane ehu ana, ra gedühî nîngomboe. ²⁵ Nindou mamî ai ratüpurî-yuhümbo munğambo moatükunî napo hîfî ndanîhündambo ra gugurareandî ana, asu ahandîhoarî awarîndîhembui, nğa nünğunde ahambo mafandîhera? ²⁶ Nindou düdi ai, roanahî asu wandî yamundîfe hoafî ranane ranahambo amoanîngayu ana, asu ro-amboanî nindou ranahambo Ape, ro, asu sünambeahîndî nendî babîdî yîhoefî nğîndî hîmboamupuimbo-randeimbî kapeihü kosahambe amoanîngî-ndîhünîmboyahî. ²⁷ Ro sîheimbo anîhondümboanahî nda hoafayahandürî, nindou bîdîfirî dîdîyei ndanîhü anîboadei ranai ana yîfîkoate yangîrî nîmboei-ambe God nğîndî hîfandarandî ra hoeindîhimboyei,” mehündürî.

*Sisasîndî fi ranîpoanambo fiyoweimbî tüküme Feyo
(Matyu 17:1-14; Mak 9:2-13)*

²⁸ Sisas ai ranî hoafî ra hoafîyu haya, 8 si howane, ai Pita, Son asu Sems ahamumbo sepurîmündü haya hîfî wafunambo Godîmbo dîdîbafîfembo mahafu. ²⁹ Ai Godîmbo dîdîbafîyuhü nünğwane asu ahandî nğusümboarî ra ranîpoanambo fiyowohüyo asu ahandî hoearî ra kîfohî hamîndîyowohü si nahurai tüküme Feyo. ³⁰ Ranîyo asu ranî-sîmboanî Moses, Erasî ai Sisas-dîbo wataporîyafandühî manîmbafanî. ³¹ Nindou yimbu ranai hîmboamupuimbo-randeimbî kapeihü tüküyafîne henamboyafanî asu Sisas ai Godîndî ratüpurî moendîfihî Serusarem nğoaftîhü yîfîmbo-mayu ranahambo ai-babîdî wataporîmemo. ³² Pita ai ahandî nğunîndî yimbu Son asu Sems ai ahamumbo yapombo hîmbomarapura mapomo. Asu hîmboarî bîrîhoemo hoeirundane, Sisasîndî

hĩmboamupuimbo-randeimbĩ si ranambe nindou yimbu ranai-amboanĩ yahurai ai-dĩbo manĩmbafanĩ. ³³ Moses Erasai ai ndeara hombo safanĩ henambo-yafandane, Pita ai Sisasĩmbo hoafiyundũhĩ yahuya, “Adũkarĩ, aboed-ane ndanĩhũ amarefĩsĩ, ŋga sĩhĩrĩ dago ŋgĩmĩ hũndĩhupurĩmboane, sĩhambo ŋgorũ, Mosesĩmbo ŋgorũ asu Erasambo ŋgorũ.” Pita ai yare hoafĩmayu ra ai ndore fĩfĩre hayamboyoanĩ hoafĩmayu.

³⁴ Ai ranĩ hoafĩ ranahambo yare hoafiyuambe mburũngai ranai piyo gabudĩ-mafoareapura, asu ai yĩhĩmbomemo. ³⁵ Ranĩyo asu hoafĩ ranai mburũngai-ambeahĩndĩ tũkũfihĩ yahoya, “Wandĩ Nĩmor-ani nda, ro ahambo dĩbonĩmayahando-ani. Se ahandĩ hoafĩ hĩmborĩndĩmo,” meho. ³⁶ Ranĩ hoafĩ ra ho kĩkamĩndoambe Sisai ai yangĩrĩ ranĩhũ manũngu. Pita, Son, Sems ai ranĩ-sĩmboanĩ nĩnĩ-moatũkunĩ hoeimarundĩ ranahambo nindou ŋgorũmbo moai nĩnĩ hoafĩ hoafiyomo.

*Sisai ai nĩmorĩ moaruwai nendĩ fiambe nĩmarĩndoweimbĩ aboedĩmarĩrĩ
(Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)*

³⁷ Ŋgorũ sina hĩfĩ wafu ra hĩnĩngĩru houmbo hanĩmondanĩ, nĩmorehĩ nĩndowenihĩ afĩndĩ ranai Sisasĩmbo nafĩnĩ hoeimarĩhorĩ. ³⁸ Nindou mamĩ, nĩmorehĩ nĩndowenihĩ afĩndĩ-mayei ranambeahĩndĩ ai Sisasĩmbo pukũna hoafĩ karĩhoehũ yahuya, “Nindou yamundo-randeimbĩ karĩhasĩ. Se sũhũfĩ nĩmorĩ wandĩ hoeirĩworĩ, ŋga wandĩ mamĩ ndearani nda. ³⁹ Moaruwai nendĩ ai nĩmorĩ ranahambo kĩkĩhĩ-safĩrĩmĩndũhane asu ai hepũnũfi heiyu arandĩ. Moaruwai nendĩ ranai ahambo yabadĩrĩ wakĩrerĩhane asu yahamo kasiau wutũpuarĩyu arandĩ. Ai ahandĩ fi ranahambo muŋgunambo moaruwaimbo-rerĩhane asu ahambo nĩmai hĩnĩngĩfi hombo sĩsamĩndarandĩ. ⁴⁰ Ro sĩhambo sũngurunĩnĩ-rundeimbĩ ranahamumbo hũti-hũtimarĩhapurĩ moaruwai nendĩ ranahambo raguamambofembo, ŋga ai ŋgĩrĩ raguamambondundĩ,” mehundo.

⁴¹ Asu Sisai ai sĩmborĩ hoafiyundũhĩ yahuya, “Nindou nda se ana anĩhondũmbofoe hohoanĩmokoate-yeihanei, asu sĩhei nĩngo hohoanĩmo ra moai ndorĩhoayo. Nũngunĩmbĩmbo awi ro se-babĩdĩmbo nĩmboambo sĩhei nĩmborĩ ra mandahamĩndĩha? Nĩmorĩ sĩhafĩ ra ndũhĩ sowarĩndĩfĩ sũhũfĩ,” mehu. ⁴² Nĩmorĩ ranai sũfuane moaruwai nendĩ ranai serĩmĩndĩ hĩfĩhũ purapoaporerĩ sĩherĩ haya yabadĩmarĩrĩ. Ŋga asu Sisai ai moaruwai nendĩ ranahambo ŋgĩnĩndĩ hoafiyundo haya nĩmorĩ ranahambo aboedĩrĩrĩ mbura ahandĩ afĩndambo hĩhĩrĩrĩ maserũgudo. ⁴³ Ranĩyei asu muŋguambo nindou-mayei ranai Godĩndĩ ŋgĩnĩndĩ adũkarĩ ranahambo mahepũnehĩndĩ.

*Sisai ai asũkaiyu yĩfĩndamboyahĩ yahu wataporĩmbo-marandĩ
(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Muŋguambo nindou ranai Sisai ramareandĩ ranahambo afĩndĩ hohoanĩmoyeihi nĩmboeiambe, ai ahambo sũngrurũ-rundeimbĩmbo hoafiyupurũhĩ yahuya, ⁴⁴ “Ro nĩne-moatũkunĩ sĩhamumbo haponda hoafehapurĩ ndanahambo mĩtanĩndũndũmboemo. Ŋgĩrĩ amĩtata Nindou Hondũ ndanahambo nindouyei warĩwamĩ hĩnĩngĩndĩhorĩ,” mehu. ⁴⁵ Ŋga asu ahambo sũngrurũ-rundeimbĩ ai ranĩ hoafĩ ranahandĩ nĩmĩndĩ ra moai fĩfĩrundĩ. Ranĩ hoafĩ ra ahamumbo dĩbo meŋgoro wambo ai moai ndoru tũrũfoarundĩ. Ŋga asu ai Sisasĩmbo dũdũfembo ra yĩhĩmbomemo.

*Nindou dũdi adũkarayu
(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)*

⁴⁶ Sisasĩmbo sũngrurũ-rundeimbĩ ai nindou dũdi adũkarayu yahomo houmbo sĩmborĩ hoafĩmemo. ⁴⁷ Sisai ai fĩfĩreandĩ nĩne hohoanĩmo ahamundĩ ŋgũsũfoambe amaro ranĩmbo. Ranĩyu asu ai nĩmorĩ akĩdou serũmũndũ ahandĩ ŋgĩrĩsafĩnĩ pamarĩrĩ. ⁴⁸ Ranĩyu ai hoafiyuhĩ yahuya, “Nindou dũdi ai nĩmorĩ akĩdou ndanahambo wambo-hũnda hohoanĩmoayundo ana, wambo amboanĩ hohoanĩmoyu-ndĩrũhani. Nindou dũdi ai wambo hohoanĩmoayundĩrĩ ana, asu nindou sapo wambo koamarĩhendĩra makosahĩ ahambo amboanĩ hohoanĩmoyu-ndohani. Nindou dũdi ai sĩhamundĩ mbusũmo akĩdou hamĩndayu ai-ani moanĩ adũkarĩ hamĩndĩ hondayu,” mehu.

Nindou düdi s̄hef̄imbo moaruwaimbo-fekoate-ayu aiana s̄hef̄i ḡgunind-ani
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Ran̄iyu asu Son ai s̄imbor̄i hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Adükarī, ro hoeir̄ihundanī nindou mam̄i ai s̄haf̄i ndür̄inambo moaruwai nendī raguanambomareanda, ro ahambo ran̄i-moatükun̄i raguanambofembo yowan̄i masahundo. Ro ahambo ramar̄ihur̄i ra n̄imboe sapo ai moai s̄hambo süḡgurean̄in̄i ro rawehundī nou,” mehu. ⁵⁰ Sisas ai Son̄imbo hoaf̄iyundüh̄i yahuya, “Se yowan̄i ahambo yowan̄i yahondopoanī, sapo nindou düdi ai s̄imbor̄i s̄hamumbo hoaf̄iyopur̄ikoate-ayu ranai ana nindou “s̄hamundani,” mehupur̄i.

Samariahünd̄i ai Sisas̄imbo ahei ḡgoaf̄ina hombo yowan̄i masei

⁵¹ Sisas ai God sowana hafombo si ranai ndeara ak̄im̄i tüküfeyoambe, ai Serusarem ḡgoaf̄inambo hombo hohoan̄imomayu. ⁵² Ran̄iyu ai muḡguambo moatükun̄i ahambo yimuḡgur̄ifembo nindou b̄id̄if̄ir̄i horombo koamar̄ihapura homo Samaria ḡgoaf̄ihü tükümefund̄i. ⁵³ ḡga asu nindou ran̄i ḡgoaf̄ihü ranai moai Sisas̄imbo mborai sahündo ai Serusareminambo mahuwambo wambo. ⁵⁴ Sisas̄imbo süḡgurur̄i-rundeimb̄i nindou, Sems, Son ai ran̄i ḡgoaf̄ihünd̄i ramehindī ran̄imbo hoeir̄ine hena hoaf̄iyafandüh̄i safan̄iya, “Adükarī, ro s̄nambeah̄indī hai ranahambo hoaf̄indehan̄i kos̄i nindou ranaheimbo moaruwaimbofendür̄imbo ra se yifir̄indafanī ana, rand̄ihoa?” masafandamboyu. ⁵⁵ Ran̄iyu asu Sisas ai ahafan̄imbo h̄ih̄ir̄ifi ḡḡin̄indī hoaf̄imayup̄ir̄i. ⁵⁶ Ran̄iyomo asu ai ran̄ihünda ḡgorü ḡgoaf̄ina mahomo.

Sisas̄imbo süḡgufe hohoan̄imo

(Matyu 8:19-22)

⁵⁷ Ai homondüh̄iyomo naf̄in̄i nindou mam̄i ai Sisas̄imbo yare hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Se n̄in̄in̄iyo ahaf̄i ra roana moanī s̄hambo yanḡir̄i süḡgund̄ihan̄in̄i-mboyah̄i,” mehuamboyu. ⁵⁸ Asu Sisas ai ahambo hoaf̄iyuh̄i yahuya, “N̄imambeah̄indī yaforī ana ahand̄i h̄ifi ambe ra mban̄iḡgo ai ho aporambo, asu ndu ai ḡgerümb-anei, ḡga Nindou Hondü aiana fond̄ikoate-ani ai ho ahand̄i mb̄iro b̄idagor̄ife aporambo ra,” mehu. ⁵⁹ Nindou ḡgorü-mayu ranahambo Sisas ai hoaf̄iyundüh̄i yahuya, “Se wambo süḡgundand̄ir̄i,” mehundo. ḡga asu ai ahambo yare hoaf̄iyundüh̄i yahuya, “Adükarī, awi ro ḡga wand̄i apembo h̄ifi-kand̄ihin̄i heheambo asu süḡguna ḡgamboyah̄i,” mehu. ⁶⁰ ḡga asu Sisas ai ahambo yare hoaf̄iyundüh̄i yahuya, “Nindou ȳifiyeimb̄i ai aheihoarī ȳif̄in̄imoko ra h̄ifi kamb̄ir̄ih̄i-ndamboane, ḡga seana ḡgaf̄i God ḡḡin̄indī h̄ifandarand̄i ranahambo an̄imbo watapor̄imbo-ndand̄i,” mehu. ⁶¹ Nindou ḡgorü ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Adükarī, ro s̄hambo süḡgund̄ihan̄in̄i-mboyah̄i, ḡga awi ro ḡga wand̄i fik̄im̄in̄indī-maye ranaheimbo asürü ah̄in̄indīhearü mbund̄ihambo an̄imbo süḡgund̄ihea-n̄in̄imboyah̄i,” mehu. ⁶² Sisas ai ahambo hoaf̄iyundüh̄i yahuya, “Nindou mam̄i ai n̄im̄i hitandüh̄i daboadan̄i kefuai h̄imboayu ana, God ḡḡin̄indī h̄ifandarand̄i ranahambo ḡḡir̄i ratüpur̄indu,” mehundo.

10

Sisas ai 72 nindou ahand̄i ratüpur̄imbohünda koamar̄ihapur̄i

¹ Süḡgunambo Adükarī ai 72 nindou d̄ibon̄iyu mbura, ahamumbo boatei yimbu-yimbure n̄ine ḡgoaf̄i sapo ai hombo yahuhayambo-mayu ran̄i ḡgoaf̄in̄i koamar̄ihapur̄i. ² Ai ahamumbo yare hoaf̄iyupur̄üh̄i yahuya, “Nümbürambe ses̄i af̄indī burayo ranai ndeara muḡgu süfi yanḡir̄ayo, ḡga asu ses̄i ranahambo yimuḡgur̄ife gugur̄ifembo nindou ana af̄indīyopoanī. Ran̄imbo-hündambo an̄imbo asu se nümbür̄i aharambür̄i ranahambo d̄id̄ibaf̄indafundanī an̄imbo asu ai ses̄i ra yimuḡgur̄ife gugur̄ifembohünda nindou af̄indī saf̄i koamb̄ir̄i-hepuramboane. ³ Hapoana se ḡgomo, ḡga awi se h̄imbor̄iyomo! Ro s̄hamumbo sipsip wei nahurai yaforī harümb̄i n̄imboeiambe nou koarar̄iheheapur̄i. ⁴ Se kaki sand̄iferambo arü ak̄idouane, napo arü ane, asu su yirambe k̄ik̄ifoefemboane ndowandümbemo, ḡga yowan̄i. Asu se nindou naf̄in̄i

hoeindundürühi aheimbo warî furüboadundürühi wataporîmbo-ndürîmboemo, ŋga yowanî.

⁵ Se nîni worambe-yomo afareafundi ra, boatei randu hoafîndîmondühi anîmboya, 'Nindou ndanî worambe amarei se ŋgusüfoambe afurîndîhi kûndîhindî,' mbîsîmo.

⁶ Nindou bîdîfirî ranî worambe ŋgusüfoambe afurîfe kife hohoanîmombo yifirîyeimbi nîmandianî ana, nindou aheimbo-so ŋgusüfoambe afurîfe kifeimbi hohoanîmo sîhamundi-mayo ra mbeyanğoro-amboane. Ŋga asu wanayo ana, ranî hohoanîmo sîhamundi-mayo ra asükaindo sîhamundi hîhîrîfe mbîhowamboane. ⁷ Se moanî worî mamî ranambe yanğîrî nîmandîmo. Nindou ranî worambeahîndî ai nîni-moatükunîyo ndehûpuranî se ranî worambe yanğîrî sesî dowadümo hoe ndîmîndîmo ndundî. Ŋga se worîni worîni-po-ndîmboemo.

⁸ Nîni ŋgoafîhüyo se tüküyafundanî nindou ai sîhamumbo ndahûpurümündi worîniîndîhipuranî ana, se moanî nîne-moatükunî ai sîhamumbo pûpimarîhindî ra dowadümo. ⁹ Asu ranî ŋgoafîhü anğünümbî nindou amarei ranaheimbo aboedîndundürühi hoafîndomondürühi anîmboya, 'God ai ŋgîniîndî hîfandarandî ranai ndeara sîheimboso akîmî tüküfemboane,' mbîsîmo. ¹⁰⁻¹¹ Ŋga asu se nîni ŋgoafîhüyo homondanî nindou ranai sîhamumbo sepurîmîndî worîniîfekoate-ndeianî ana, asu ranî ŋgoafîhü se ŋgomo nafîni nîngomombo aheimbo hoafîndomondürühi anîmboya, 'Sîhei ŋgoafîhündî hîfî hasüfî yîhoefî tîjarîfîhi apenîŋgo ra sîheimbo hütîmbo-hündamboane pûpürîfafaorîhundî. Ŋga awi se randîhi fîfirîndîhindî God ŋgîniîndî hîfandarandî ranai ndeara akîmî tüküfemboane,' mbîsîmo. ¹² Ro sîhamumbo rarîhe hoafehapurî, Godîndî yîbobofembo si tüküfeyoambe ana, sîheimbo tîjîrîfo Sodomîhündî ranaheimbo tüküme Feyondürî ra ŋgasünde haya moaruwai hamîndî tükündîfemboe.

*Anîhondümbofekoate-yeimbi nindou ana hîpoanîhîmboe-mbou-anei
(Matyu 11:20-24)*

¹³ Hîpoanîhîmboembou-anei Korasinîhündî se! Hîpoanîhîmboembou-anei Bet-saidahündî se! Sîheimbo moaruwai hamîndî tükündîfendürîmboe. Asu ro hepünîfeimbi moatükunî sîhei ŋgoafîhü ramarîheandî rahurai Tair ŋgoafîhü Saidon ŋgoafîhü rambarîhea-mbonana, nindou ranî ŋgoafîhündî ranai horombonambo anîmbo moaruwai hohoanîmo hîniŋgîrîhi hehi dîdîboadorîhi nîmarei. Rananîmbo ai hasüfî yihuruyei mburîhümbö nîmarei sapo roana yîhoefî moaruwai hohoanîmo rana-hambo hîniŋgîrîhumboanefî sei hehi. ¹⁴ Ŋga asu Godîndî yîbobofe si tüküfeyoambe ana, Tair ŋgoaf-ane Saidon ŋgoaf-ane ranaheimbo ana ŋgîrî afîndî hamîndî tîjîrîfo tükündîfeyo, ŋga sîheimbo ana nîne moanî afîndî yahurai hamîndî tîjîrîfo tükü-mandîfendürî. ¹⁵ Asu Kaperneam se ra sünambe ndürî adükari mandahümündiyo? Wanî yanğîr-ane ana! Sîheimbo ana hîfîni safî pindeandüranî gadeimboyei!" mehu.

¹⁶ Ai ahambo süŋgrurü-rundeimbi mbo hoafîyuhî yahuya, "Nindou düdi ai sîhamundi hoafî hîmborayu ana, wandî hoafî amboanî hîmborîyuh-ani. Asu nindou düdi ai sîhamundi hoafî hîmborîyo hefe semîndîkoate-ayu ana, asu wandî hoafî ŋgîrî hîmbondu haya ndemündu. Asu nindou düdi ai wandî hoafî hîmborîyo hefe semîndîkoate-ayu ana ai ŋgîrî Nindou düdi wambo koamarîhendîrî ahandî hoafî amboanî hîmborîndu haya ndemündu," mehu.

72 nindou ai hîhîrîyafu mahomo

¹⁷ Nindou 72-memo ranai hîhîfî-hîhîfî kameihî hîhîrîyafu homo tüküyafu hoafîyomondühi yahomoya, "Adükari, sîhafî ndürî dükarihunda moaruwai nendî ranai yîhoefî hoafî hîmborîyei marîhündî!" mahomo. ¹⁸ Sisas ai sîmborî ahamumbo hoafîyuhî yahuya, "Ro hoeirîheandanî Satan ai sünambeahîndî wabürüsî nahurai pîmayu. ¹⁹ Awi se hîmborîyomo, sapo ro sîhamumbo amoasîrîyo hîfîtaŋîyo ranîwamî pütapîyo hombo ŋgîniîndî masahapur-ane. Asu sîhamundi hürütümbîndî ŋgîniîndî ŋgasünde-andeimbi ŋgîniîndî masahapurî. Ŋga ranîmbo-hündambo anîmbo

sìhamumbo ngĩrĩ nĩnĩ-moatũkuni moaruwaimbo-ndeapuri. ²⁰ Sapo moaruwai nendi sìhamundi hoafi hĩmborĩmayei ranĩmbo se yowani hĩhĩfi-hĩhĩfĩndĩmboemo. Ŋga sapo sìhamundi ndũrĩ sũnambe pare masĩhepurĩ ranĩmbo-hũndambo anĩmbo hĩhĩfi-hĩhĩfĩndĩmo,” mehupurĩ.

*Sisas ai Afĩndambo dĩdĩbafĩmefindo
(Matyu 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Ranĩyo asu ranĩ-sĩmboanĩ Yifiafi Aboedĩndĩ hĩhĩfi-hĩhĩfi ranai Sisasĩndĩ ngũsũfoambe tũkũfehũyo, asu ai yare hoafiyuhĩ yahuya, “Ape, sũnambe-ane asu hĩfi ndanĩhũ-ane se Adũkar-anafi. Ro sìhambo hĩhĩfarĩhanĩnĩ ra nĩmboe sapo nindou fĩfirĩhi mburĩhũ dĩdĩboado-rĩhehindeimbĩ-mayei aheimbo ranĩ-moatũkuni ra dĩbonapĩro mbura, asu nĩmorĩ akĩdĩbou nahurai-mayei aheimbo nafuimefĩndũrĩ ranĩmbo-hũnda. Yĩnĩ, Ape se ranĩ-moatũkuni refembo yifirayafi,” mehu. ²² Sisas ai hoafiyupurũhĩ yahuya, “Wandĩ Ape ai wambo mũnguambo moatũkuni ngĩnĩndĩ ra masendĩrĩ. Nindou dĩdĩ ai moai Nĩmor-ayu ndanahambo fĩfirĩrĩ, Ŋga Afĩndĩ ai yangĩr-ani fĩfirĩrĩmboayu. Asu nindou dĩdĩ ai moai Afĩndambo fĩfirĩrĩ. Ŋga Nĩmorĩ aiani asu nindou dĩdemo Nĩmorĩ ai ahandĩhoarĩ dĩbonĩmayupurĩ sapo Godĩmbo fĩfirĩfi hoafĩmbo-memo ai yangĩr-anemo fĩfirũmboemo,” mehu. ²³ Ranĩyo Sisas ai hĩhĩrĩfi nũngumbo ahambo sũngrurũ-rundeimbĩ-memo ranahamumbo-poanĩmbo yangĩrĩ hoafiyupurũhĩ yahuya, “Nĩne-moatũkuni se sìhamundi hĩmboarĩnambo hoeiarundi ranĩ-moatũkuni ra nindou ai-amboanĩ hoeiareandĩ ana, ai hĩhĩfi-hĩhĩfĩmbiyu-wamboane! ²⁴ Ro sìhamumbo nda hoafepurĩ, Godĩndĩ hoafi hoafiyomo-rundeimbĩ-yomo asu bogorĩ nindou-yomo ai nĩne-moatũkuni haponda se hoeiarundi ndanahambo ai hoeifembo mehomoyosĩ, Ŋga ai moai hoeirundi. Asu ai nĩne hoafi se hĩmborayomo ranahambo amboanĩ hĩmborĩmbo mehomoyosĩ, Ŋga asu ai moai hĩmborĩyomo,” mehupurĩ.

Sudahũndambo Samariahũndĩ ai mafarĩherũ

²⁵ Suda-yomondĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo yamunde-randeimbĩ nindou ranai Sisasĩmbo refi hoeifimbo tũkũmefiyu. Ai yare hoafiyuhĩ yahuya, “Yamundo-randeimbĩ, ro nũngundĩheandũhĩ koadũrũmbo yangĩrĩ nĩngombo hohoanĩmo ra mandahamĩndĩha?” mehuamboyu. ²⁶ Asu Sisas ai sĩmborĩ ahambo hoafiyuhĩ yahuya, “Asu nũngureamboyo Baiborambe hoafĩmayoa? Nũngundo se ranĩ-moatũkuni ranahambo hoeindo fĩfirĩmandowanda?” mehuamboyu. ²⁷ Asu nindou-mayu ranai hoafiyuhĩ yahuya, “Adũkarĩ aiana sìhei God-ani, ranĩmboanĩmbo se ahambo sìhei yifiafi, ngĩnĩndĩ, hohoanĩmo ranambo ngũsũfo pandĩhorĩ. Asu sìhei wandafi ranaheimbo amboanĩ ngũsũfo pandĩhindũrĩ sapo se sìhei fimbo ngũsũfo pararĩhindĩ nou,” mehu. ²⁸ Asu Sisas ai sĩmborĩ hoafiyuhĩ yahuya, “Se anĩhondũmbo-anafi hoafayafi. Se randowandũhĩ anĩmbo yangĩrĩ nĩmboamboayafi,” mehundo. ²⁹ Ŋga asu ai Sisasĩmboya ai adũkarĩ fĩfirĩreandeimb-ani yahuhaya ahambo dũdũfinduhĩ yahuya, “Nindou dũdi ai wandĩ wandafayua?” mehundoamboyu.

³⁰ Sisas ai sĩmborĩ hoafiyundũhĩ yahuya, “Mamĩmbo nindou mamĩ ai Serusarem ngoafĩhũndĩ botĩfi haya Seriko ngoafĩna hanuwane, hũmbuhũnĩ nindou ai nafĩnĩ mburĩndũmo houmbo hoearĩ napo ahandĩ hĩrĩfoarundowohũ asu ahambo bubururĩ yĩfĩmbo yangĩrĩ sìhawurĩ-houmbo ndamefundĩ. ³¹ Ranĩ-moatũkuni ranai refeyowane Sudahũndĩ Godĩmbo sesĩ sìhai-randeimbĩ nindou ai nafĩ ranĩ-sũngu mahanu. Ŋga asu nindou ranai hoeirira mayowamboyu hĩmborĩ nafĩ wakĩramũndũ tũkũfi haya mahanu. ³² Nindou mamĩ Godĩmbo sesĩ sìhai-randeimbĩ Rifai sĩrĩhũndĩ ai mahanu. Ai sũngunĩ hanũ nindou ranahambo hoeirira mayowamboyu hĩmborĩ nafĩ wakĩramũndũ tũkũfi haya mahanu. ³³ Ranĩyo asu nindou mamĩ Samariahũndĩ ai nafĩ ranĩ-sũngu mahanu. Ai hanũ nindou buburũrĩ masĩhawurĩ ranahambo-so tũkũmefiyu. Asu ai nindou ranahambo hoeirira mayoa ahambo hĩpoambo afĩndĩ hĩpoambomarũrĩ. ³⁴ Samariahũndĩ-mayu ranai hũfu ahandĩ fikĩmĩ tũkũfi orif hĩsĩ

weri hoeyo asu wain hisi hoeyo ra buburura horimayo raniwami kare mbura hoeari goesurinambo himondimarisheru. Raniyu ai nindou ranahambo serumundi ahandi dongi-mayo raniwami nandi serumundü haya, nindou fandhi apoei-rihundeimbi worina mahanu ranihu semundi ho hifandiyo nimarimbohunda. ³⁵ Ugoru sina Samariahundi-mayu ranai kak sepurimundi hu nindou tukuyahi apoei-rihundeimbi wori hifandira-ndeimbi-mayu ranahambo sagadowohu yahuya, 'Nindou ndanahambo se didiboadondiwori. Se ahambohunda kak pitayafi ana, ro asukainda hihindahe duguhühi shambo hihindithe ndahaninimboyahi,' mehundo," mehu.

³⁶ Sisas ai asukaiyu dudufindowohu yahuya, "Se shafi hohoanimonambo nindou ngimi ra dudi wandafi ranahambo ngusüfo paririmbayua?" mehuamboyu. ³⁷ Ai hoafiyuhi yahuya, "Nindou sapo dudi ai ahambo hanu hipoamboriruh mafarisheru ranai-ani," mehundowamboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyundohu yahuya, "Se ngafi moani rani sungundowandi," mehundo.

Sisas ai Mata Mariambo hu hoeimareapiri

³⁸ Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo nafi homondühi ai ngoafi mami Mata nimarimbi rani ngoafihu tukufiyuane asu ahambo serimindi worinimareri. ³⁹ Mata ai akidimbüyo hayamboyo ahandi nduri ra Maria ai sifo Adukarindi yirikimi nimarimbo ahandi yamundife hoafi wataporimbo-arandi ra hihimborimayo. ⁴⁰ Uga asu Mata ai afindi ratupuri worambe engoro ranahambo tihambo-yowohüyo ai moai ngusüfoambe ndore küreandi. Ai ahambo-so ho hoafiyondowohu yahoya, "Adukari seana awi moai wandi akidi ranai hinngireandirani munguambo ratupuri wandamboani rarawarhandi ranahambo ana hohoanimoayefi? Se hoafiyafindoani animbo ai sin wambo mbifarihendiri," mehundowamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyundowohu yahuya, "Mata, Mata, seana munguambo moatükuni ranahamboanafi afindi hohoanimoayefi ngusüfoambe ndofe kifekoate-ayafi. ⁴² Mami moatükun-ane adukari hamindayo. Maria aiana aboedi moatükuni hamind-ane ai warife semindimboayo. Rani-moatükuni ranai ahandi warambeahindi ngiri hündühümüdi," mehundo.

11

Sisas ai Godimbo didibafifembo hohoanimo yamundimareandi (Matyu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Mamimbo Sisas ai ngoründühi didibafiyuhü manügu. Ai didibafiyu kikamünduane, asu ahambo sungururu-rundeimbi mami ranai hoafiyundühi yahuya, "Adukari, se yihoeimbo didibafiyorambo ra Son ai ahambo sungururu-rundeimbi ramareapuri nou yamundowamuni," mehuamboyu. ² Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Se ndandu didibafi-ndafundühi animboya, 'Ape, shafi nduri ra moani ahinümbi-mbeyowamboane. Shafi nginindi hifandarandi ra mbikosowamboane.

³ Munguambo si ro sesi semindimbo hohoanimoayefi ra se ndawamuni.

⁴ Yihoei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbisafimuni, ro-amboani munguambo nindou yihoeimbo moaruwaimbo-rhimuna, amboawi asahunduri nou.

Asu se yihoeimbo nini-moatükuni refe hoeifemunimboayo ranambe ndowandifimuni ngamboayafi, mbisimo," mehu.

⁵⁻⁶ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Asu se shafi ngunindi-mayu ranahandi worina nimbü mbusümondühi hafi hoafiyafi-ndowohüya, 'Wandafi, se wambo bret ngimi sawapuri, nimboe sapo wandi ngunindi ai nafimbo süni tükümeiyu, nga ro ai sesimbo sesi-koate-anahi.' ⁷ Nindou worambe amaru ranai rande simbori hoafinduhüya, 'Yipuri parihamboanahi, nga se wambo tihirifo ndawandirimboyafi, nga ragu moeindani ngafi. Roana nimori babidimbo fondihü apoefi.

Ro ngiri botindahe sishambo nini-moatükuni amboani ndahanini,' mbüsümbui.
⁸ Ro sishamumbo hoafiyahapuri, wori aharambüri ranai botindüfi nini-moatükuniyo mbonimbo-maramüdu ra worambeahindi fufundamüdi dagadombui. Nindou ranai ahandi ngunindi ranahambo farihetimbo rareandühyupoani, nga düdu-düdupo-marürambo ranimbo dagadombui.

⁹ Ro sishamumbo hoafehapuri nda, düdundafundan animbo God ai sishamumbo daga-purümbui. Kokoarundi animbo hoeindumboemo. Yipurifihiri pirako-pirakondundan animbo yipuri ranai sishamumbo sübüdihomboe. ¹⁰ Anihondane, munguambo nindou düdi-düdufi arandi hu-animbo ai ndemündümbui. Nindou düdi ai kokoara hu-animbo ai hoeindeambui. Munguambo nindou düdi ai yipurifihiri pirako-pirakoara hu-animbo ahambo yipuri ra sübüdihomboe. ¹¹ Asu shafiri nimori ai kini sao sei hehi düduehindi ra se harinendi madabudüriyo? ¹² Asu shafiri nimori ai songo sao sei hehi düduehindi ra asu se aheimbo hifitari madabundüriyo? ¹³ Se moaruwai hohoanimo-yomo-rundeimbi nindou-anemosi, nga asu se sishamundi nimori ranaheimbo aboedi moatükuni sabudüri arandi. Mami yahurai-ane nindou didiyei Ape sünambe amaru ahambo düduehindi ana, Yifiafi Aboedi dagadürümbui," mehu.

Sisasimboya moaruwai nendi-yafe bogori Berseburindi nginindinamboane ratüpurüyo arandi masei

(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Mami animbo Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi nindoundi fiambe nimarimbo nindou ranai wataporikoate-yu maranda. Nindou ranahandi fiambeahindi moaruwai nendi ranai kosifoendühyo, asu nindou-mayu ranai wataporimayu. Raniyei nimorehi nindowenihiri ranai mahepünahindi. ¹⁵ Nga asu nindou bidifiri ai hoafiyehiri seiya, "Sisas ai moaruwai nendi-yafe bogori, ahandi ndüri Bersebur, ahandi nginindinambo moaruwai nendi ra nindouyei fiambeahindi raguanambore arandi," masei. ¹⁶ Asu nindou bidifiri ai Sisasimbo refe hoeifimbo seihehi hohoanimo-yehiya, "Ai Godindi ratüpurüyo rawareandi ra nafuimbohünda hepünifeimbi moatükuni rambireandamboane," masei.

¹⁷ Asu Sisas ai ahei hohoanimo ra fiftreandüri haya hoafiyundürühi yahuya, "Nindou didiyei ngoafi mami papirihiri nimateimbi ranai yimbumbore yibobore haya yifiarayo ana, ngiri aboedi nimboei. Asu nindou mami rani worambeahindi ranai yimbumbore yiboborihiri mburühi aheihari yifiaraye ana, ngiri aboedi nimboei. ¹⁸ Asu Satanindi nendi ranai yimbumbore yibobore haya ahafehari yifiarayo ana, asu nüngunde mamühi nginindi maningoa? Se wambo seiya, 'Ai ana moaruwai nendiyei bogori ahandi ndüri Berseburindi nginindinamboani moaruwai nendambo hefoare arandi,' masei. ¹⁹ Asu ro Berseburindi nginindinambo moaruwai nendi ra raguanambombarihea mbonana, asu sihei nendi ai dade nginindinambo moaruwai nendi ra raguanamboru arunda? Sihei nendi ranai siheimbo yibobondundürühi sihei hoafi ra anihondüyopoani mbisimo nafuindimboemo. ²⁰ Nga asu God ai ahandihari wambo nginindi ra sendirani rani nginindinambo moaruwai nendi ra raguanambo-arheandi ana, awi se randihiri fiftirindihindi God ai nginindi hifandarandi ra siheimbo-sotüküfemboane.

²¹ Nindou hari nginindi ai munguambo yifiariri nimatehoari gugure haya ahandi wori ranahambo hifandarandi ana, ahandi munguambo moatükuni ranai aboedi yagodimboe. ²² Nga asu nindou ngörü hari nginindi hondü ai tüküfi nindou randidibo yifariyafanimbo ahambo hifinamboariri ana, nindou munguambo nindou fehefe yifariimbo napo ra fufundamündühi asu ahandi-mayo napo munguambo ra nindou amurambo yibobondearümbui. ²³ Nindou düdi ai wandi ngunindiyupoani ehu aiana wambo yiboaruko-reandürühani. Asu nindou düdi ai wambo farihendiri hefe nindou ranaheimbo gugurifendüri-koate-ayu ana, ai aheimbo waribadandüri wakindearümbui," mehu.

Moaruwai nendi ranai asükaiyo tüküme feyo
(*Matyu 12:43-45*)

²⁴ Sisas ai yahuya, “Moaruwai nendi nindou-mayu ranahandi fiambeahindi makosifoendi ranai n³ne hifi n³ngondi anango ran³nambo ran³hü war³hefe n³mar³imbo kokora howohane. Ai fondi ra mam-amboani hoeifekoate-ayo ana, ai ahand³hoari hoaf³indowohü an³imboya, ‘Awi ro asükainda wand³ horombod³di wor³ h³n³ng³mar³heandi ran³nambo h³h³r³indahe nga,’ mb³s³imboe. ²⁵ Asu ai ngo wor³ ra hoeindeanda moani aboedi y³hoarihefe di³di³boado-y³m³ndümb³ fondar³imboe. ²⁶ Ranan³imbo asu ai ngo moaruwai nendi 7 bi³di³f³rambo fih³ndam³ind³ndür³ ngo ai mam³ ran³ worambe n³mandeimboyei. Moaruwai nendi süngu tükümehindi ranai moaruwai ham³nd³-ndeimboyei. Mu³ng³ambo ai nindou-mayu ranahandi fiambe gugur³ndahi n³mandiani an³imbo nindou ranai horombo mamaru nahurai n³mar³koate moani moaruwai ham³nd³ hondü n³mandümbui,” mehu.

N³n³ nindou ai an³hondümb³o h³h³fi-h³h³f³mandei

²⁷ Raniyo asu Sisas ai ran³ hoafi ra yare hoaf³iyambe n³moreh³ mam³ ai n³moreh³ nindowenihi af³nd³ me³goro ran³ mbusümo bot³ife Sisas³imbo hoaf³yowohü yahoya, “N³moreh³ ndanai s³hambo wak³ram³nd³n³n³ mbura tit³h³ümaran³n³ ranai ana h³h³fi-h³h³f³mbeyo-wamboane,” mehoamboyu. ²⁸ Asu Sisas ai s³mbor³ ahambo hoaf³yundühi yahuya, “Nindou di³di³yei ai God³nd³ hoafi h³mbor³yei mbur³h³ü ran³-sünguar³hindi aian³imbo h³h³fi-h³h³f³mbeyo-amboane,” mehu.

Nindou bi³di³f³i ai Sisas³imbo hepün³feimb³ moatükun³ refembo düdumehindo
(*Matyu 12:38-42; Mak 8:12*)

²⁹ N³moreh³ nindowenihi af³nd³ ranai türehowohü ahambo ak³mi kak³mar³hom³ndei heiamboyu aheimbo hoaf³yundürühi yahuya, “Nindou hapondanambe an³mboei ndanai ana awi nindou moaruwai ham³nd-anei. Ai ana hepün³feimb³ moatükun³ hoeifemboanei hohoan³moayeri sapo wamboya ai an³hondü God³nd³ ratüpur³yo ratüpurayu yaho f³f³r³ifembohünda. Nga asu aiana ng³r³ n³n³-moatükun³yo tükefeyo ranahambo hoeind³hindi, nga wan³. Aiana sapo nindou God³nd³ hoafi hoaf³iyu-randeimb³ ahand³ ndürü Sonambo n³ne-moatükun³ tüküme feyondo ran³-moatükun³ yang³r³ an³imbo hoeind³himboyei. ³⁰ Mare yahuraiyo God³nd³ hoafi hoaf³iyu-randeimb³ nindou Sona ai Ninife ngoaf³hü nindou amarei ranaheimbo yahurai-ane yaho nafuiyo-ndür³imbohünda tüküme feyo. Mare yahurai-an³imbo Nindou Hondü ndanai-amboani tükündüfimbui God ai nindou hapondanambe amarei ranaheimbo nafuiyo-ndür³imbohünda. ³¹ God ai nindoumbo y³bobofendür³imboayu ran³ si tüküfeyoambe an³imbo bogor³ adükari n³moreh³ hifi war³ kadüdan³poed³ ai tükünd³ife nindou hapondanambe an³mboei ranaheimbo n³n³-moatükun³ ai moaruwai ramar³hindi ran³imbo papi-hoaf³ndandür³imboe. Ran³-moatükun³ refemboayo ra n³mboe sapo ai adükari bogor³ Soromon³ndi ndofe f³f³r³ife hoafi h³mbor³imbohündambo ahand³ hifi bi³di³f³ran³ an³gun³poed³ h³n³ng³ire haya mas³ino. Nga ro s³heimbo hoafehandür³ nindou s³hei mbusümo anüngu aiana Soromon³imbo ngasündirümboani. ³² God ai nindoumbo y³bobofe-mboayu ran³ si tüküfeyoambe ana Ninife ngoaf³hünd³ nindou ranai bot³ndahi n³mboeimbo s³heimbo papi-hoaf³ndühür³imboyei. Ai refemboayeri ra n³mboe sapo Sona ai hoafi watapor³imbo-maranda h³mbor³yei mbur³h³ü moaruwai hohoan³mo ahei ra h³n³ng³mar³hindi ran³imbo-hünda. Nga asu ro s³heimbo hoafehandür³ s³hei mbusümo nindou mam³ anüngu aiana Sonambo ngasündirümboani,” mehu.

*Nindou-yafe hohoan³*moambe si nahurai
(*Matyu 5:15; 6:22-23*)

³³ Sisas ai yare hoaf³yuh³ yahuya, “Nindou di³di³ ai moai ram hai ra yimund³hi mbur³h³ü wambür³ hoareh³ di³bonap³rühi r³hünd³, nga wan³. Aiana moani sapo yimund³hi mbund³hümb³o n³moamo fond³wam³ nind³hindi an³imbo si ranai boak³boadeandani

nindou d̄īd̄īyei worambe fandahind̄üh̄i hoeind̄ih̄imboyei. ³⁴ S̄īhei h̄imboar̄i ra s̄īhei hohoan̄imo ranahand̄i ram hai nahurai-anend̄ür̄i. Asu s̄īhei h̄imboar̄i ra aboedayond̄ür̄i ana, s̄īhei hohoan̄imoambe si ranai boak̄īboadeand̄ür̄imboe. Ŋga asu s̄īhei h̄imboar̄i ranai moaruwaiayo ana, s̄īhei hohoan̄imoambe n̄imb̄i bündear̄ümboe. ³⁵ Ran̄imbohündambo an̄imbo se h̄ibad̄ih̄ümbo, Ŋga asu s̄īhei hohoan̄imoambe si amaro ranai n̄imb̄indeamboe. ³⁶ Asu muṅguambo hohoan̄imoambe s̄īhei fiambe ranai si yanḡir̄i boak̄īfoareand̄üh̄i gorügoan̄in̄i n̄imb̄i n̄imar̄ikoate-ayond̄ür̄i ana s̄īheimbo si ranai boak̄īboade-and̄ür̄imboe ram hai si boakafoareand̄i nou,” mehu.

Sisas ai Farisi nindouyomo asu ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo f̄if̄irundeimb̄i bogoriyomo ahamumbo pap̄i-hoaf̄imarapur̄i

³⁷ Sisas ai watapor̄imbora mbura asu Farisi nindou mam̄i ai hoaf̄iyund̄üh̄i yahundoya, “Dügüf̄i dagoade-nd̄ihoamboane,” mehundo. Ran̄iyu asu Sisas ai hüfu far̄ifi ses̄i fond̄ih̄ü mamaru. ³⁸ Ran̄iyu asu Farisi nindou ranai Sisas war̄i popaikoate n̄imar̄ü ses̄i ra masesuwa hepün̄imefiyu. ³⁹ Adükar̄i ai hoaf̄iyund̄üh̄i yahuya, “Farisi nindou seana hoe s̄im̄ind̄i h̄ip̄ir̄i asu ses̄i foefe ses̄i h̄ip̄ir̄i ra moanambüh̄-ane ndoru popoaiar̄ihoemo. Ŋga s̄ihamund̄i wagabeyah̄i ana hümbuhün̄i hohoan̄imo asu muṅguambo moaruwai hohoan̄imoane amaropur̄i. ⁴⁰ Seana h̄ih̄ind̄i hohoan̄imo-yomondeimb̄anemo n̄imboe sapo God weindan̄i naf̄imarand̄i ai wagabe-amboan̄i naf̄imarand̄i. ⁴¹ N̄ine hohoan̄imo aboed̄i s̄ihamund̄i ṅgusüfoambe amaropur̄i ranambo nindou d̄īd̄īyei n̄ine napo mbon̄imbo-ar̄ih̄ümünd̄i ranaheimbo fand̄ihaund̄ür̄i. Rawarund̄i an̄imbo asu s̄ihamund̄i muṅguambo moatükun̄i ra aboed̄i yanḡir̄ind̄imboe.

⁴² Farisi se h̄ipoan̄imboembou-anemo! N̄imboe sapo seana muṅguambo ak̄id̄ibou sesambefembo moatükun̄i wamb̄ifi nahurai ranane se yimuṅgurund̄ümo mburu asu 10 ranahand̄i ṅgorü b̄id̄if̄ir̄i ra God̄imbo ȳiboboru as̄ihoemo. Ŋga seana mbumund̄i hohoan̄imo asu God̄imbo ṅgusüfo pefembo hohoan̄imo ranahambo h̄in̄iṅgirumboanemo. Se ran̄i hohoan̄imo ra af̄ind̄i hohoan̄imo-nd̄imond̄üh̄i asu se ṅgorü ah̄in̄ümb̄i ra h̄in̄iṅgife poan̄i.

⁴³ Farisi, se h̄ipoan̄imboembou-anemo! Ŋga seana Suda-yafe rotu wor̄i ranambe bogor̄imbofe n̄imar̄imboanemo hohoan̄imoemo. Asu nindou ai s̄ihamumbo nindou af̄ind̄i h̄imboah̄ü h̄ih̄ifi-mb̄ir̄ih̄ümuna yahomo houmboanemo.

⁴⁴ Se h̄ipoan̄imboembou-anemo! Se hoifekeateimb̄i ȳif̄ambe nahurai-anemo. Nindou ȳif̄ambe ranahambo f̄if̄ir̄ifekeate ran̄iwam̄i hei hehi asu ran̄inambo moaruwai tükümehind̄i. Yahurai-ane s̄ihamund̄i moaruwai hohoan̄imo wagabe ragu amaropur̄i ranai nindou-yafe hohoan̄imo moaruwaimbo-ndeand̄ür̄imboe,” mehu.

⁴⁵ Nindou mam̄i ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo f̄if̄ireandeimb̄i ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Yamundo-randeimb̄i, se ran̄i hoaf̄i Farisimbo hoafayaf̄i ranana ȳihoefombo kameih̄i moaruwaimbo-rowamunühanaf̄i,” mehuamboyu. ⁴⁶ Asu Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo f̄if̄irundeimb̄i, Se h̄ipoan̄imboembou-anemo. Seana nindou b̄id̄if̄ir̄iyei daboaham̄ind̄iwam̄i n̄imboreimb̄i mb̄isahümünd̄i yahomo houmbo hüput̄upur̄ind̄ümo nandund̄ühanemo. Asu seana ṅgir̄i ak̄id̄ou-amboan̄i war̄i pandund̄i n̄imboreimb̄i moatükun̄i aheiwam̄i manandund̄i ranahambo far̄ih̄efend̄ür̄i hefe sem̄ind̄imbo, ṅga wan̄i.

⁴⁷ Se h̄ipoan̄imboembou-anemo! Ŋga seana God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomo rundeimb̄i s̄ihamund̄i amoa mam̄i h̄ifokoa-marapur̄i ranahamund̄i ȳifambe yihururu arund̄i. ⁴⁸ Seana nafuiyomo-nd̄ühanemo, sapo s̄ihamund̄i amoa God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomo-rundeimb̄imbo h̄ifokoamarupur̄i ranahambo aboed̄-ane yahombo. N̄imboe sapo ai ahamumbo h̄ifokoamarupur̄i, ṅga se ahamund̄i ȳifambe yihururu arund̄i. ⁴⁹ Asu aboed̄i ndor̄ihoayoweimb̄i hohoan̄imo God̄ind̄i-mayo ranai hoaf̄iyowohü yahoya, ‘Ro God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomo-rundeimb̄i asu hoaf̄i sowand̄ümo homorundeimb̄i ra koand̄ihe-heapurani b̄id̄if̄ir̄i h̄ifokoandupur̄i-mboemo, asu b̄id̄if̄ir̄ambo moaruwaimbo-nd̄upur̄imboemo,’ meho ⁵⁰ Muṅguambo nindou hapondanambe ai hüt̄iyomo God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomo-rundeimb̄i h̄if̄ikoamarupur̄i. Horombo God ai h̄ifi

nda nafirandambe peyo haya sinimbo hapondadidi nimorehi nindowenihi burayei aheimbo yagodimboe, nga rani sungumbo animbo tigrifo ndahumundimboyei. ⁵¹ Ai nindou hifokoako-marupuri Aber nunguwami piyo haya sinisi Sekaraia nunguwami kikire hinngimareandi. Nga asu ranahambo Godimbo sesi shefe fondikimi Godindi worambeyo kefoaru marundi. Munguambo moaruwai hohoanimo ranahandi huti ra nindou hapondanambe burayei aheimbo rani sungumbo animbo tigrifo ndahumundimboyei.

⁵² Ahinumbi hohoanimo fifirundeimbi, se hipoanimboembou-anemo. Nga seana fifirife aboedi semindimbo-mayo ranahambo yipuri papiru hinngirunduhanemo. Nga seana shamundithoari kefoundihiyomo-poani, nga asu bidifiri ai kefoefe fifirife semindimbo seiani-ane asu se nafi gurarunduri,” mehu. ⁵³ Sisas ai wori nimarumbi ra hinngire hayambo hu-ane ahinumbi hohoanimo yamundu-rundeimbiyomo asu Farisiyomo ai ahambo moaruwaimbo-ruwuruihi dudu-dudumaruri. ⁵⁴ Ai ahambo refi hoeifiyuwani asu aboedi simbori hoafikoate-nduanii ahambo papi-hoafindihuri yahomo houmboemo ramaruwuri.

12

Farisi-yomondi yimbu yafambeimbi hohoanimo ranahambo hibadumbo
(Matyu 10:26-27)

¹ Nindou afindi tausen gugureanduhio asu simbori tigrari yiputapurimayei. Raniyu asu Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbimbo boatei hoafiyupuruihi yahuya, “Se Farisi-yomondi fufudigoyo-randeimbi moatukuni yis ranahambo hibadumbo. Ro hoafayahii ranana ahamundi yimbu yafambeimbi hohoanimo ranahambo anahi hoafayahii. ² Nine-moatukuni munguambo hapondanambe gabudambe engoro ranana asu sungunambo weindahii gabuduwami nimoamo yagodimboe. Asu nine-moatukuni munguambo dibo mengoro ranai weindahii fifinde ffindendamboe. ³ Nine-moatukuni nimbii nimarooni hoafimayei ra asu si peyowohii himborindeimboyei. Asu nine-moatukuni se-dibo yipuri parihii hehi hoafi simoasinambo wataporimbo-marihundi ra weindahii wori bogimondiwami nimbocimbo pukuna hoafindeimboyei,” mehu.

Sihiri Godimbo yangiri animbo yihimbo-ndihurimboane
(Matyu 10:28-31)

⁴ “Wandafi mamii, ro sheimbo hoafehanduri, nindou fi hoeari yangiri hifokoaru arundi ranahambo se yihimboyoponi, nga asu ngiri yifiafi ana hifokoandundi. ⁵ Nga ro daboe yihimbombo ra sheimbo hoafindamboyahi. Godimbo se yihimbondei sapo ai animbo hifokoefe mburimbo hai ngoafinambo koarifehe rambo nginindeimbayu ranimbo-hunda. Anihondane, mamii ranahambo yangiri animbo yihimbondefomboane. ⁶ Ndu akidou hondahufeimbi ra yimbu toeanambo yangiri-ane pemiyei sahumundi arihundi. Nga asu God ai ngiri mamamboani mitanindamundu. ⁷ Nga asu God ai nungunumbi mbirinanyi shafi mbiroambe amaro fifireamboani. Ranimbo-animbo se yihimbo-ndeimboyei, seana Godindi himboahii ndu akidou ranaheimbo ngasundi-hindurimboaneii,” mehu

Sihiri yihimbokoate Sisasindi nduri weindahii hoafindefomboane
(Matyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Ro shamumbo hoafehapuri nindou dudi nindou himboahii nungumbo ro Sisasimbo anihondumbo-rihinimboanahi ehu ana, simbori nindou ranahandi nduri Nindou Hondu ro Godindi sunambeahindi nendiyomondi himboahii nindou ranana wandani mbisamboyahii. ⁹ Nga asu nindou dudi nindou himboahii nungumbo wamboya moai ahambo anihondumbo-rhini ehu ana, asu simbori amboani Godindi sunambeahindi nendiyomondi himboahii ai wandiyuponi mbisamboyahii. ¹⁰ Nindou dudi ai Nindou Hondumbo moaruwai hoafayu ana, God ai amboawi mbusumbui. Nga nindou dudi ai Yifiafi Aboedi ranahambo

moaruwai hoafayu ana, God ai ngiri amboawi mbüsu, nga wani. ¹¹ Ai sihamumbo rotu worinambo papi-hoafi himboriyomo-rundeimbi asu bogori nindou-yomondi himboahü ndowapundümo ngomondani ro nüngunahurai asu nini hoafi hoafimandefi mbisimo houmbo ranahambo afindi hohoanimondimboemo. ¹² Mami rani-simboani animbo se nine hoafi hoafimbo ra Yifiafi Aboedi ranai sihamundi hohoanimoambe horinde dagapurimboe,” mehu.

Kaki afindeimbi nindoundi hihindi hohoanimo kfoefe hoafi

¹³ Nindou afindi gugure megoro ranambeahindi mami ai hu Sisasimbo hoafiyuhi yahuya, “Nindou yamundo-randeimbi, se wandi amongoambo hoafindafani ai apendi-mayo napo yihoehi ra yibobondihoa-mindembo,” mehuamboyu. ¹⁴ Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Didi ai hoafimayuwamboyo ro shafandi papi-hoafi himboriyohü yibobofembo rana?” ¹⁵ Asukai hoafiyundurühi yahuya, “Se ndondihi hibadihumbo, nga munguambo moatükuni semindimbo afindi hohoanimondimboemo. Nga se ngiri koadürü koadürumbo niŋgo napo ranifih ndowandifi,” mehu.

¹⁶ Sisas ai kfoefe hoafi ra waporimbo-randühiya, “Nindou napo afindeimbi mami ranai hifi ranifih nümbüri hifireandani afindi safimayo. ¹⁷ Nindou ranai aimbo nimarü hohoanimoayuhüya, ‘Ro nini nüngunditheambo, nga nümbürambeahindi sesi ra kurifembo fondi wanayo,’ mehu. ¹⁸ Raniyu asu hoafiyuhiya, ‘Awi ro nda süngundithe. Wandi sesi wori ra mungu biriboadihe mbundihambo mami afindi worimbondihü mbundihambo wit asu amuri napo ra kundiheamboyahü.’ ¹⁹ Ranimbo wandifimbo hoafindahühüya, ‘Hapoana afindi himboani aho ra sesimbo aboedi napo ra wangeti-ane. Nga nmandefi sesi ra dagudifi hoe ndimndefi raraondihundühi hihifi-hihifindefo,’ mehu. ²⁰ Nga asu God ai hoafiyundühi yahuya, ‘Seana ngusüfokoate nindou-anafi! Hapo nimbikoani animbo se yifindamboyafi. Nga asu nindou didi ai napo shafi-mayo ndorandifi masihawandi ra mandemünda?’ mehu. ²¹ Yahurai animbo nindou didiyei napo afindeimbaye aheimbo tükündifemboe, nga aiana Godindi himboahü napo-koate-anei,” mehu.

Ngusüfo pukiyowohü afindi hohoanimooyo hoango hoafi
(Matyu 6:25-34)

²² Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbiimbo hoafiyuhi yahuya, “Ro sihamumbo hoafehapuri nda, Se nini sesi madagudifi mbisimo asu nini hoeari yihoefi fi gabudimandihu mbisimo houmbo afindi hohoanimondimboemo. ²³ Yangiri niŋgo ranane adükari hamindayo, nga sesi ana moanane asukai fi-ane adükari hamindayo, nga hoeari ana moanane. ²⁴ Asu awi se ndu nimoamo ahahabodei ranaheimbo hoeirundüri. Ndu ranai ana moai nini-moatükuni hoari hifikarhi, sesi yimungurühümündi hei worambe shehi raraorihündi, nga aheimbo ana God ai sesi ra sagadüri arandi. Nga seana ndu ranaheimbo ngasündihi-ndürimboanei. ²⁵ Se rani-moatükunimbo afindi hohoanimoayafi ranai ngiri fandiheninani akidou gedühi safi yangiri nimbafi. ²⁶ Asu se akidou moatükuni yahurai ra ndofe hifandiyokoate-ayafi ra asu nüngundo adükari moatükuni ra hibadimandanda?

²⁷ Nüngure hayamboyo wohi ahuriyei arihündi ra hoeiru, aiana moai ahei fimbohünda hoeari kakiyei asu ratüpuriyei rihündi. Nga ro sihamumbo hoafehapuri horombo adükari bogori Soromon ai napo afindeimbiyu, nga ahandi yihuru aboedi yihurumaramünda ra wohi ahuri ranai Soromonindi yihuru ra ngasündeamboane. ²⁸ God ai wohi hapondani yangiri amaro ra hifihü hoeari yihurure hinngireandühani, nga asu sümbo ana haiambe pifemboane. Se akidou anihondümbofe-koate-yomondeimbi God ai sihamumbo amboa hoeari yihurundeapurimbui. ²⁹ Se nini sesimboyo mbisei asu nini simindiramboyo mbisei hehi ranahambo afindi hohoanimondei ngeimboyei, nga yowani. ³⁰ Godimbo anihondümbofe-koate-yeimbi ana mungu moatükuni ra semindimboane hohoanimoayei, nga Ape God ai fifireamboani se semindimbo afindi

hohoanimoayeri ra. ³¹ Ŋga God ŋginindi hifandarandi ranahambo kokondundani animbo rani amboani dagapurumbui,” mehu.

Aboedi napo gugurife hohoanimo
(*Matyu 6:19-21*)

³² “Sipsip afindifuri ra se yowani yihimbo-ndeimboyei, ŋga ndühi sühüsi, sihei Ape ai siheimbo amboani ŋginindi hifandarandi ranambe hifandiyondürimbo yifirayu. ³³ Se sihamundi napo ra kakifihikoandihou mbundu asu napo-koate-yeimbiranaheimbo kakira dabudürü. Se kakifoefe hipiriyahurai ndowandümo nimai moaruwaiyo rakoate-yoweimbiranaanimbo aboedi napo sünambe gugurindundi. Ŋgirirünambe ana fandihoyo, ŋgirirühühüninindou ndahümündi asu süsmbüm ai dagüdi. ³⁴ Sihei ŋgusüfo ana sapo nahi sihei napo yangorihirani animbo kündarumbui.”

Nafindihümündi nimandimbo hibadihündi
(*Matyu 24:45-51*)

³⁵ “Se hoeari yihuru-rihümündi amarei nou nine-moatükünitüküfemboayo ranahambo hibadühündühi sihei ram ra yimundihinda simbeyowamboane. ³⁶ Se ratüpuriyeyirihündeimbimahuraindeihirana ahei bogorimbo nindou ainimorehiserimindimbo si ra hu mbura asu hihirifihuaninou hibadihorü. Ai süfu yipurifihirakorakondandanimai yipurisübüdehendi. ³⁷ Asu ahei bogorinindou ranai hu himboyuwani yapombofekoate yangririmareiahambo hifandariorü ana, ai hihifihihifindei. Ro siheimbo anihondümboanahihofehandürü bogorinindou ranai ahandi warthoandarümbirigisihari hoeari ra yimündihaimbunda hoafindündüransesi fondikimnimandeanidüdisesi dagadürumbui. ³⁸ Ratüpuriyeyirihündeimbirana nimbimbusümomboyo asu si hoafimboyo hifandihümbo nimateianiahei bogorinindou ranai hu hoeiareandürü ana, ai hihifihihifindeimboyei. ³⁹ Se fifindihindisapoworiharambürü ranainini-simboanayo hühühüninindou tüküfemboayo rafifirareandi ana, tükündafuhühühüninimboemo mbüsihayagünde nimandümbui. ⁴⁰ Ranimboane se-amboani hibadihümbo, ŋga Nindou Hondüranaitüküfembo ramitanirihümündi hehi hidibo-hidiboyeambe animbo kudümbui,” mehu.

Nindou ratüpuriyafanirinandeimbi aboedi asu moaruwai ranahafandi kafeefe hoafi
(*Matyu 24:45-51*)

⁴¹ Pita yahuya, “Adükari hoafayafi nda yihofimbo yangriyafi asu munguambo nindoumboayafi?” mehuamboyo. ⁴² Simbori Adükari ai hoafiyuhiyahuya, “Nindou düdi ai aboedi ndore anihondümbo fifireandeimbiyu haya aboedi ratüpuriyurandeimbeyua? Nindou ranahambo ahandi bogorinindou-mayurana anihondümboririhayambo wambo worambe sesinapoengoro rafandiyohüratüpuriyomorundeimbirana ai sesiserimindisimboanisegupurirambohündakabodirihinirigindirümbui. ⁴³ Nindou ranahandi bogorinindou ranai worambe tüküfihoeiriraniratüpurayurana, moanifindi hamindi hihifihihifimbiyuwamboane. ⁴⁴ Ro sihamumbo anihondümboanahihofehapuri, bogorinindou ranainindou ranahambo ahandi munguambo moatüküniranahambo hifandimbo bogorimbondirühinirigindirümbui. ⁴⁵ Ŋga asu nindou ranai yare hohoanimoyuhüya, ‘Awi, wandi bogorinindou ranai ŋgiririmehünou hihirindüfidüdu,’ yahu haya bodimondi ratüpuriyeyirihündeimbirimorehiserindowenihiranaheimbo bubuhaiyusesisesübia ndümündühayahihindi hohoanimondümbui. ⁴⁶ Ŋga asu bogorinindou ranahambo ahandi ratüpuriyurandeimbirana mamisimboanirigiritükündifiyumbüsihayahidibohidiboyuambe animbo tükündüfimbui. Rananimbo bogorinindou ranai bubundürümbunda koandihiranirigunindou bidifirihimborikoate-yeyirihündeimbibabidimboningumbui.

⁴⁷ Ratüpurî-yurandeimbi ranai ahandî bogorî nindou ai refembo yifirayu ra fifireandî, nga ai refekoate-yu, asu bogorî nindou ai yifirayu süngufekoate-ayu ana, bogorî nindou ranai afîndîmbo bubundürümbui. ⁴⁸ Nga asu ratüpurî-yu-randeimbi ranai ahandî bogorî nindou yifirayu ra fifirîfekoate-yu haya ndofe ratüpurîkoate-ayu ana, asu yimbumamîmbo safî bubumboani. Sapo nindou didîyei afîndî hamîndî masahümündi ana, asu sîmborî afîndî hamîndî mbîsehindamboane. Asu nindou ranahei warîhü afîndî hamîndî asîhehindî ana, asu sîmborî afîndî masîhehindî ra ngasündeandeimbi segodürîmbo hohoanîmombeye-amboane.”

*Sisas ai nindou yikürübüfe-ndürîmboyu makusu
(Matyu 10:34-36)*

⁴⁹ “Ro makosahî nda hîfî ndanîhü hai püpfemboyahî makosahî asu hai ranai yimbe-yowa sahehea yifiar-ayahî. ⁵⁰ Nindou hoeambe hundürayei nou ro asübusî afîndeimbi hundürü-ndamboyahî, nga hundürü ra awi moai hundürüyahî ranîmboanahî ngusüfo sîhayahî. ⁵¹ Se randîhi hohoanîmondeihîya, ‘Ai ana yifiarî yifiarî hîfî ndanîhü engoro ra kîkîfembo makusu-ane,’ mbîseimboyei, nga wanî. Ro moai yifiarî yifiarî ranahambo kîkîfembo kosahî, nga nindou yikürübüfe-ndürîmboyahî makosahî. ⁵² Hapondanî peyo haya aho ra nindou mamî ai ahandî fikîmînîndî hondahüfeimbeimbayu ana, yîbobondahimboyei. Rananîmbo yimbumbündafe asu ngorü ngîmeimbîndei hehi sîmborî sîmborîndeimboyei. ⁵³ Rananîmbo yîbobondahi mbundîhü, nindowenihi nîmorî ai afîndambo asu afîndî ai nîmorîmbo hürütürî-ndamboyahî. Asu nîmorehî ai ahandî nîmorehî nîmorî-dîbo sîmborî hürütürîndafe asu yamongoamîndoho ai sîmborî hürütürîndafe rarandeimboyei,” mehu.

*Munquambo nindou nîne-moatükunî tükefeyo ranahandî nîmîndî moai fifirîhindî
(Matyu 16:2-3)*

⁵⁴ Sisas ai nindou afîndî ranaheimbo hoafîyundürühî yahuya, “Se hoeirîhindanî hüfîhamîndî hanuwanîpoedî hoenîmbanjî sîfowanî hoeirîhindühî hoendîmboe seianî asu hoeyo arandî. ⁵⁵ Asükai se hoeirîhindanî ngîrîsafînpöedî werî sîfowanî yahîmondîmboe seianî asu yahîmoyo arandî. ⁵⁶ Seana yimbu yafambeyeimb-aneî, sapo se fifirîhimboanei nîne moatükunî hîfîni asu sünambe tükefeyo ra. Asu nîmboe nîne-moatükunî hapondanî God ai ratüpurîmayuwa tükefeyo ra fifirîfekoate-ayeia?” mehu.

*Düdi sîhambo hoafîmayunîni dîbo hoafî didîboadondowandî
(Matyu 5:25-26)*

⁵⁷ “Nîmboe sîhafîhoari yîbobofekoate-ayafî nîne-moatükunîyo aboedayo ranahambo? ⁵⁸ Asu nindou ngorü ai sîhambo papî-hoafîyonîmbo mbüsü haya yîbobore-randeimbi sowana hoafî hîmborîmbo ndemündünîni nguanî ana, se nîmai ngafî nafîni aboedî-aboedî-ndafîneandî. Asu se refekoate-ayafandî ana sîhambo papî-hoafî ranîni-randeimbi nindou ranai hoafî hîmborîyu randeimbîndî warîhündeanîna, prisman ai karabusambe hîningîndeanîmbui. ⁵⁹ Ro anîhondümbonanahî sîhambo hoafehanîni, se rando nîmandîfîmbo kaki pemîndafî mehomo sîmogodühî pemayafî anîmbo tükündaföamboyafî,” mehu.

13

Nindou düdi anîhondümbofekoate-ayu ana awarîndîhoembui

¹ Ranî-sîmboanî nindou bîdîfîrî ranai Sisasîmbo rarîhi hoafîyeihîya, “Nindou Garirihündî bîdîfîrî ai nînihondî hîfokoaru Godîmbo sîhoundane Pairat ai hîfokoamareapurî. Ranîyo asu ahamundî horî ra nînihondî horî Godîmbo saimbo hîfokoamarundî ranî bitapîre mamîkarîmayo,” masei. ² Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Ranî-moatükunî tüküme feyo ra se rarîhi hohoanîmoyeyanî ahei moaruwai hohoanîmo ra Garirihündî bîdîfîrî ranahei moaruwai hohoanîmo ra ngasündeamboyo? ³ Wanî, nga ro anîhondümbonanahî hoafehandürî, Se sîhei hohoanîmo ra didîboadofe-koate-ayeî ana, munquambo sîheimbo amboanî yahurai

tükündifendürimboe. ⁴ Asu nünguriyei 18 nindou Siroamihündi aheimbo nimoei wori hoandari piyowohü hifokoamareandüri rana? Se rarihi hohoanimoyeyani, Nindou worinambo hifokoamareandüri ranahei moaruwai hohoanimo ra Serusaremhündi bidifiri ahei moaruwai hohoanimo ra ngasündeamboyo? ⁵ Wani, nga ro anihondümboanahi hoafehandüri, se sihei hohoanimo ra didiboadofe-koate-aye ana, muṅguambo se-amboani yifindeimboyei,” mehu.

Nimi hisiyokoate ranahandi kafeefe hoafi

⁶ Sisas ai mamikoafeefe hoafi wataporimbo-randühi yahuya, “Nindou mamikoafeefe hoafi wain nümbürambe süfuri nimindi ra hifimareandi. Raniyo süngunambo süfuri nimindi ra hisiyohüpo yahuhaya mahu, nga moai hisi mamamboani hoeireandi. ⁷ Raniyo asu nindou ranai ahandi nümbürambe ratüpuriyu-randeimbi ranahambo hoafiyundühi yahuya, ‘Ro süfuri nimindi nda ngimi himbani sini himboyarhandi moai hisiyorandi, nga hitiboadowandi. Ai hisi-koate moani hoangire haya niṅgombo nümbüri hifi bidifiri gabudarandi,’ mehu. ⁸ Nga asu ahandi ratüpuriyu-randeimbi ranai simbori hoafiyundühi yahuya, ‘Ritifo, awi moani mamihimbani niṅgo hoeire-andühi animbo, nga hisimboyohüpo. Asu awi ro nimi ranifikimi hifambi kakindihimbundiha, asu yafisühum afümambe püpindih hoeindihamboyah. ⁹ Randihe hoeindihandane ṅgorü himbani ra hisindoani ana, aboed-ane, nga hisi-koate-ayo ana, hitifoefemboane,’ mehu.

Sisas ai moani ṅgoafimbo nimarimbo sihi nimorehi mamikoabedimareandi

¹⁰ Sisas ai Suda-yafe moani nimarimbo si ranambe ahei rotu worambe yamundimareandüri. ¹¹ Raniyo ranihü nimorehi mamiko, 18 himbani ahandi fiambe moaruwai nendi nimarimbo amoefoe semindi haya homarandi. Asu ahandi daboadi hamindi ra fare hayamboyo asu moai mbumundi botife niṅgorandi. ¹² Raniyo Sisas ai hoeireanda mayoa mborai mehondowa mahowa hoafiyundühi yahuya, “Me, hapoana ṅgüniimbomayafi ra aboedi anafi,” mehu. ¹³ Sisas ai ahandiwami warimanandamboyo asu nimehünou mbumundi botife niṅgombo Godimbo aboed-ani yaho ṅgusüfo pamareri.

¹⁴ Raniyo Suda-yafe rotu wori hifandandeimbi bogori ranai ṅginindimayu Sisas ai moani nimarimbo sihi nimorehi aboedimareandi ranimbo. Nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Sapo 6 si-ane ratüpurimbo siayo. Nga sapo aboedifembo ana, rani si animbo refemboyosi, nga moani nimarimbo si ana yowan-ane,” mehu. ¹⁵ Adükari ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Seana yimbu-yafambeimbi nindou-anemo! Asu se moai sihamundi burimakau asu dongi ra muṅguambo si asu moani nimarimbo sihi ranamboani wofi fufurihündüri mburu hoe simindimbo sowandümondüri homo rundiyo? ¹⁶ Nimorehi ro aboedimartheandi, nda ai Abrahamindi nimor-ane, asu ahambo Satan ai 18 himbani kikihiramundi manüṅgu-ane. Asu ro ahambo moani nimarimbo sihi aboedambofembo ra ahinümbiyo.” ¹⁷ Sisas ai yare hoafimayu-wamboemo asu ahandi hürütümbimemo ranai amoaniṅgambo-mefundi. Nga asu bidifiri afindi meṅgoro ranai aboedi moatükuni ramareandi ranimbo hihifi-hihifimayei.

Sisas ai hoari akidouhündi adükari tükufembo kafeefe hoafi hoafimayu (Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Sisas ai hoafiyuhiya, “God ṅginindi hifandarandi ra niṅgunahurayowa? Asu ro niṅgundithe yibobomandithe? ¹⁹ Ai rahuriane, nindou mamikoafeefe hoafi wain nümbürambe mastet hoari hambomo nahurai akidou hifireandühani. Asu hoari akidou ranihündi adükari tikoani nahurai niṅgowani, ndu ai raniwami ṅgeramborühi arihündi,” mehu.

Fufudogoyo-randeimbi moatükuni yis ranahandi kafeefe hoafi (Matyu 13:33)

²⁰ Asükai Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Ro asükainda God nginîndî hifandarandî ranahambo ninî-moatükunîfihî yibobomandîhea? ²¹ Nîmorehî ai fufudogoyorandeimbî moatükunî yis semîndî haya wambürambe fraua bubufoare mbura yis ra babîfoareandani fufudogoayo hafo nahuraiane,” mehu.

*Nafîtambe akîdou nafî ho
(Matyu 7:13-14, 21-23)*

²² Sisas ai Serusaremînambo huhüyu munguambo adükarî ngoafî asu akîdou ngoafî aheimbo wataporîmbo-marandürî hu. ²³⁻²⁴ Nindou ngorü ai Sisasîmbo hoafiyundühî yahuya, “Adükarî, yimbu mamî nindou yangîrî aboedambo-mandahindîyo?” mehuamboyo. Ai sîmborî hoafiyuhî yahuya, “Yipurî nafîtambe akîdou ranambe kefoefembo hütihütindei, nga nindou afîndî ai-amboanî hütihüti-ndeimboyei ranambe kefoefembosî, nga ngîrîndei. ²⁵ Süngunambo worî aharambüri ai yipurî papareandî ana, se weindanî nîmboeimbo yipurîfihî pîrako-pîrako-ndîhündühî anîmboya, ‘Adükarî, yipurî sübüdhawamunî,’ mbîseimboyei. Nga sîmborî hoafîndühîya, ‘Ro moai sîheimbo fîfirîheandürî,’ asu ‘Se nahanî-hündamboyei?’ mbüsümbui. ²⁶ Rananîmbo se hoafîndafühîya, ‘Ro se-dîbo sesî sahusifî hoe sîmîndefî asu yîhoefî ngoafî nafî hohü yamundowamunî marandî’ mbîseimboyei. ²⁷ Asu ai sîheimbo hoafîndühî anîmboya, ‘Ro moai sîheimbo fîfirîheandürî, nga asu nahanî-hündamboyei? Andai ragu, nga seana moaruwai hohoanîmoyei rîhündeimbanei,’ mbüsümbui.

²⁸ Se aranîndeihi asu yahafî hîthîhündühî nîmboeimboyei, nga Abraham, Aisak, Sekop asu Godîndî hoafî hoafiyomo-rundeimbî ai God hifandarandî ranambe nîmandeimboyei, nga asu sîheimbo ana ragu moeindanî pindîhirîmboyei. ²⁹ Rananîmbo nindou afîndî ai hüfîhamîndî süfuwanîpoedî, hanuwanîpoedî, hîmborî yimbunîpoedî ai God nginîndî hifandarandî ranambe sesî fondîkîmî tükündahi nîmandeimboyei. ³⁰ Rananîmbo nindou dîdîyei haponda adükarîmboehindî aiana süngunambo akîdoumbo-ndahimboyei, nga akîdoumboehindî aiana süngunambo adükarîmbo-ndahimboyei,” mehu.

*Sisas ai Serusaremîmbo hîpoambo-marandî
(Matyu 23:37-39)*

³¹ Ranî-sîmboanî Farisi bîdîfirî ai sîfomo Sisasîmbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Andai ndanühündambo ragu hafî, nga Herot ai sîhambo hîfokoefenîmbo yahumboani!” mehomo. ³² Sisas ai hoafiyupurühî yahuya, “Ngomo nindou sîsîndîra randeimbî ranahambo hoafîndîmo, nga hapo sümbo ana ro moaruwai nendî fiambe nîmareimbî raguanambo-rîheandürî asu nindou aboedambo-rîheandürühî anahî. Nga asu ngîmî si anîmbo wandî ratûpurî ra moendîndî-heamboyahî. ³³ Asu ro hapo, sümbo, asangu ranana nafî ngamboyahî. Nga sapo Godîndî hoafî hoafiyurandeimbî ana ngîrî amurühî hîfokoandüwuri, nga Serusaremîhü anîmbo hîfokoandü-wurîmboemo.

³⁴ Serusarem, Serusarem! Seana Godîndî hoafî hoafiyomo-rundeimbî sîhambo sowana koehefepura masînamo ra nîmoeinambo hîfokoaroapurî arandî. Ro afîndîmbo sîhafî nindou ranaheimbo kakaro hondî nîmorî gugureandürî mbanendî hoareharamîndo nou mbanendî hoarehî-fendürîmbo samboyahî, nga moai se yifirîyei. ³⁵ Haponda sîhafî worî ranambe ninî akîdou-amboanî yangorîkoate worî yangîrî hamîndîndîmboe. Ro hoafehanîni, se ngîrî hoeindî-hindîrî, nga ngombo se wambo randîhi hoafîndeihiya, ‘God ai aboedî-aboedî-mbîriramboane Adükarîndî ndürînambo akusu nda,’ mbîseimboyei,” mehu.

14

Sisas ai nindou anjünümbî aboedîmarirî

¹ Moanî nîmarîmbo sihî Sisas ai Farisi bogorîndî worambe sesî sesîmbo mahuwa nindou ai ahambo ndorüwuri hîmboarî safühîmarüwuri. ² Ranîhü nindou mamî yirîwarî fiyuweimbî mamaru. ³ Ranîyo Sisas ai Farisi nindou-yomo asu ahînümbî

hohoanimo fifirundeimbi-yomo ahamumbo hoafiyuhiya, “Moani nimarimbo sihi ra nindou aboedifemboyo asu yowaniyo?” mehu. ⁴ Nga asu ai moai ahandi hoafi simbori hoafiyomo. Raniyo asu Sisas ai nindou ra serumundu aboediriri mbura koamartheru.

⁵ Sisas ai ahamumbo hoafiyupuruhiya, “Sihamundi nimoriyo asu burmakauyo ai moani nimarimbo sihi feamongoambe pirayo ra nimai humandihouyo asu wanimandiyo?” mehu. ⁶ Raniyomo asu moai ahambo simbori hoafiyomondo.

Se yowani sihafimbo roana ndorithehe-andeimb-anahi yahopoani

⁷⁻⁸ Sisas ai hoeireapurane nindou sesi sesimbo hoafimayua tukumefundi ranai nimarifondi aboedi hamindiwami nimarimbo hohoanimo-memonda yare hoafiyuhiya, “Nindou ngoru ai sihambo nimorehi semindambe sesesimbo hoafinduanigafuhi ra se nimarifondi aboeduhi ndowandimboyafi, nga nindou ndorihoeimbi ahambo amboani hoafiyomondowohupo. ⁹ Nindou sihafanimo yiboboambo hoafimayupira mahafani ranai dudu sihambo hoafinduhiya, ‘Nindou ndanahambo sihafimayo fondi ra sabado,’ mbusumbui. Randifiyuwan asu se amoanigindafi mbunda ngafi bidifiran fondiwami nemandimboyafi. ¹⁰ Nga sihambo hoafindeiani ngafuhi ra fondi sapo akidou yahurigoahuri safimayo raniwami animbo nemandifi. Rananimbo sihambo hoafimayunina mahafi ranai ngu hoeindeaninani wani hoafinduhuya, ‘Wandafi, fondi aboeduhi ndaniwami suhufi nimarifi,’ mbusuwani asu bidifiri amuri mafandihindi ranai sihambo nindou adukarani mbiseihu ahinindeimboyei. ¹¹ Nindou didiyei ai ahei fi botarhindi ana, God ai hifinambo-ndearumbui. Asu nindou didiyei ahei fi hifinambo-arhindi ana, God ai aheimbo botindearumbui,” mehu.

Se takini ndowandimboyafi

¹² Sisasimbo nindou hoafimayundoa mahu ranahambo hoafiyunduhi yahuya, “Hufinimboyo asu nimbambeyo sesesimbo ra, se yowani sihafimbo ngunindi, fikiminindi, boagiri, sihafimbo napo afindeimbi wandafi aheimbo yangiri mborai yahopoani. Asu simbori amboani ngorusimboani hoafindeiani ngafani sesi ndahuninimboyei. ¹³ Ranamboasi, nga se sesesindafuhi ra napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, tinarimbo moaruwaiyeimbi asu himboatihariyeimbi aheimbo animbo mborai mbisafi. ¹⁴ Rananimbo God ai sihambo aboedi-aboedindea-ninimbui, nimboe sapo aiana napo-koate-wambo asu ngiri simbori nini ndehindi. Nga aboedi nindou ai yifihundi botiyahindi simboani God ai takini daganinimbui.”

Sisas ai nimorehi semindi simboani sesesimbo kafeefe hoafi hoafimayu
(Matyu 22:1-10)

¹⁵ Mami simboani nindou mami sesi fondiwami Sisas-dibo nimarimbo God nginindi hifandarandi ranambe nimoreimbo seses-aye hoafi ra himboriyu haya hoafiyunduhi yahuya, “Nindou ranai hihifi-hihifimbeyi-amboane,” mehuamboyo. ¹⁶ Sisas ai hoafiyundowohu yahuya, “Nindou mami ai afindi sesesimbo hohoanimo haya nindou afindimboya ‘Mborai’ mehupuri. ¹⁷ Mami munguambo sesi sindi nafiramindoani ahandi ratupuriyuru randeimbimbo hoafiyundowohu yahuya, ‘Nindou ro hoafimehapuri ranahamumbo sowana hafi hoafiyafipuruhi animboya, ‘Mborai, munguambo sesi sindi nafiramindimboane’ mbisafi.

¹⁸ Nga asu munguambo nindou ranai moeimbo ngiri didefi mehomo. Nga ngoru ai boatei hoafinduhiya, ‘Ro hifi pemiya heheambo wamboanahi nga hoeindihia samboanahi asu ro ngiri didihi,’ mehu. ¹⁹ Ranikimi ngoru ai hoafinduhuya, ‘Roana burmakau 10 ratupurimbohunda pemiya heheambo wamboanahi nga randihe hoeindihia samboanahi, nga asu ro ngiri didihi,’ mehu. ²⁰ Asu bidifiranambo nindoumayu ranai hoafiyuhi yahuya, ‘Ro ana hapondani yangiri nimorehuhiya-heheambo wambo ngiri didihi,’ mehu.

²¹ Raniyo asu ahandi ratupuriyu-randeimbi ai hihirifi hufu ahandi bogorimbo nindou ai yiboaruko-memo ranahambo hoafimayundo. Raniyu asu bogori ai ngusufoambe moaruwaiyuhü hoafiyuhiya, 'Nimehinou asukai ngafi munguambo adukari nafihü asu munguambo akidou nafihü, napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, yitijari moaruwaiyeimbi asu himboatihari ra fufondandifinduri dügüfi,' mehu ²² Süngunambo ratupuriyu-randeimbi ai hoafiyundowohü yahuya, 'Bogori, ro ramariheandi se hoafimayafi süngu, nga awi fondi aninggo,' mehuamboyu. ²³ Ahandi bogori ai hoafiyundowohü yahuya, 'Ngafi tükundafo hawa akidou nafi asu nimambe nafi ngafühi hoeindowandürühi ana huti hoafindafani mbüsühüsiamboane. Rananimbo wandi fondi ra simongori-mbeyowamboane. ²⁴ Ro nindou weangurühi hoafimehapuri ra ngiri didai-amboani wandi-mayo sesi ra apindeandi,' mehu," Sisas ramehu.

Nindou düdi ai Sisasimbo süngufembondühi ana ndonde hohoanimondu hoeindeandühi animbo (Matyu 10:37-38)

²⁵⁻²⁶ Nindou afindi ranai ahandi süngu tümareandamboyu asu aheimbo hihirifi hoafiyundürühi yahuya, "Nindou düdi ai wambo süngureandürühi asu ahandi hondafindi, nimorehi, nimori, akohoandi rehimami aheimbo asu ahandihoarimbo amboa afindi hohoanimoayuhü wambo akidou-yangiri hohoanimoayu ana, nindou ranai wandi süngureandeimbi-yupoani. ²⁷ Nindou düdi ai wandi süngunambo ahambo tiririfo afindi tükefeyo ranahambo moanane yahu nginindi ningokoate-ayu ana, ai wandi süngureandeimbi-yupoani.

²⁸ Sapo se afindi hoandari worimbombo hohoanimoayafi ra weangurühi nimanidifi hohoanimondafi nüngunümbi kakinambo wori nda moendimandihini mbisafi hohoanimondafi hoeindowandühi animbo randowandi. ²⁹ Asu refekoate-ayafi ana, se kambohoani yangiri fondo hiningindo hawa asu moendifekoate-ndafani bodimondi ai shambo tirifoefe hoafi-ndahunanimboyei. ³⁰ Ai randihi hoafindeihiya, 'Nindou nda worimbo-marandiyosi, nga moai moendireandi,' mbiseimboyei.

³¹ Adukari bogori nindou ngörü ai adukari bogori ngörü-dibo yifiarimbo hohoanimoayu ana, ai nimanidü hohoanimondu hoeindeandühi animbo rambüfiyuwamboane. Ai nimanidü hohoanimondu hoeindeandühi animbo 10,000 ami ra 20,000 ranahambo wangeimandiyo. ³² Asu ngirinduhü ana, bogori ngörü ai anguniyuambe animbo nindou ngörü koandihiranani nimai hu hoafiyuwan asu aboedi-aboedi-mbeyafine-andamboane. ³³ Mami rahuriane se munguambo moatükuni ranahambo ambe yahokoate-ayafi ana, ngiri se wandi süngurwandirir-randeimbi tükundafoandi," mehu.

Sisasimbo anihondumbo-fimbi nindou ana sor nami nahurai-ane (Matyu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Nami ana aboed-ane, nga nami ra budesowan aparikoate-ndoani ngiri ahandi apar ra koadürü koadüründife hiningindifeyo, nga wani. ³⁵ Nami moaruwai yahurai ana ngiri nümbürambeahindi sesi ranahambo fandihendani aboedi tükündifeyo. Asu ngiri hihamoe awai bitapindihu nümbürambe digehundi, nga wani. Nga nindou ai moani pindihimboyei. Se didiyei himboambeimbaye ana, ndondhi himborindei.

15

Sisas ai sipsip mam mafarhoayo kafeefe hoafi hoafimayu (Matyu 18:12-14)

¹ Takis kaki sowandümo-rundeimbi-yomo asu nindou ai ranahamumbo moaruwai-anemo ase raniyomo ai munguambo sinimo Sisasindi hoafi himborimemo. ² Raniyomo Farisi asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ai momori hoafiyomondühi yahomoya, "Hoeiru, nindou ndanai moaruwai

hohoan+moyomondeimbi sepur+mündü hin+ng+reapur+ mbura asu n+marü aibab+di ses+ sowasümo arund+,” mehomu

³⁻⁴ Rani+yu Sisas ai rani+ kafeefe hoafi+ ra hoaf+iyupurühi+ yahuya, “Nindou mam+ ai ahand+ 100 sipsip moangui fandandeimbi+hünd+ asu mam+ ai afar+hoayo ra nün+gumandüfia? Ai amur+ 99 ranaheimbo rande hin+ng+ndeiran+ wafuwam+ woh+ dagüdi wak+nd+hindant+ an+mbu asu ngorü mafar+hoayo ranahambo kokonda wak+ndeambui. ⁵⁻⁶ Nindou ranai sipsip mafar+hoayo-mayo ra kokora hoeiareand+ ana nindou ranai ahand+ sipsip ranahambo af+nd+ ham+nd+ h+h+fi+ h+h+fi+ndühi+ warambuh+wam+ nandemündü haya ngoafi+na ngumbui. Ranan+imbo ahand+ ngunind+ asu wor+iyimbu-r+ineandeimbi ranaheimbo hoaf+iyuh+ya, ‘Se robab+di h+h+fi+ h+h+fi+ndei, nga ro wand+ sipsip mafar+hoayo ra asukai hoeir+heamboanah+,’ mehu. ⁷ Ro hoafehandür+, mare yahurai-an+imbo nindou düdi ai moaruwai hohoan+mo hin+ng+re haya aboed+ hohoan+moayu ana, sünambe af+nd+ ham+nd+ h+h+fi+ h+h+fi+ an+imbo tükünd+femboe. Nga asu nindou 99 aboed+ hohoan+moyeimbi aheimbo ana ng+r+ yahurai ham+nd+ h+h+fi+ h+h+fi+ tükünd+feyo,” mehu.

Kaki mafar+hoayo kafeefe hoafi+

⁸ “N+morehi+ mam+ ai 10 kaki+ ambeimbi+ sepur+m+indoane asu mam+ p+mayu. Ranan+imbo asu ram yimunde mbunda y+hoar+ndo wak+ndeandühi+ kokonda hoeindeamboe. ⁹ Ai kokora hoeireandühi+ ahand+ ngunind+ asu wor+iyimbu-r+ineandeimbi ranaheimbo hoaf+iyowohü yahoya, ‘Se robab+di h+h+fi+ h+h+fi+ndei, nga ro wand+ kaki+ mafar+hoayo ra hoeir+heamboanah+,’ meho. ¹⁰ Mare yahurai an+imbo, nindou moaruwai hohoan+moyumbü ai moaruwai hohoan+mo hin+ng+re haya aboed+ hohoan+moayu ana, God+nd+ sünambeah+nd+ nend+ ai h+h+fi+ h+h+fi+ nd+imboemo,” mehu.

Nindowenih+ n+mor+ ngoafi+ hin+ng+re angun+ mahu kafeefe hoafi+

¹¹ Rani+yu Sisas ai hoaf+iyuh+ya, “Nindou mam+ ai nindowenih+ n+mor+ yimbumarap+r+. ¹² Asu ak+di+ n+mor+ ai af+ndambo hoaf+iyuh+ya, ‘Napo sapo wambombuimbi+ mayo ra ndawand+r+,’ mehu. Rani+yo asu af+nd+ ai napo ra n+mor+ yimbumbo y+bobomareap+r+.

¹³ Rani+yu asu moai am+тата ak+di+ ai ahand+ napo ra sagadür+ mbura ran+fih+nd+ kaki+ ra semündü mbura angun+ ngorü h+fi+na mahu. Ranühi+ ahand+ mun+guambo kaki+ mam+kare mbir+mafoareand+. ¹⁴ Ahand+ mun+guambo kaki+ ra mbir+foare hayamboyuane asu rani+ h+fi+hü ses+ wan+iyowohü asu n+mor+ ranai worambe nin+ k+kefoefekoate-yuhü wembombomayu. ¹⁵ Rani+yu ai hu nindou mam+ ngoafi+ ahar+hünd+ ahand+ ratüpur+yu randeimb+imbo-mefiyuwa asu n+mbür+na koamar+heira moatei gin+r+nambo moangui+imbo mahu. ¹⁶ Asu n+mor+ ranahambo nindou ngorü ai-amboan+ moai ses+ sagado rani+yo wembomboyuhü nim+ his+ hip+r+ moatei masahüsi ra ses+imbo hohoan+momayu.

¹⁷ Asu süngunambo ndore hohoan+moyuwa mayowamboyu, ‘Wand+ apend+ ratüpur+iyomo-rundeimbi+ aiana ses+ af+nd+ mbas+hoemo. Nga ndan+hü an+imboah+ nda ro wembombo y+fi+imbo yang+r-ayah+. ¹⁸ Ambe-hoango, nga ndühi+ hin+ng+nd+the hehea nga apembo hoaf+ndahandowohü an+imboya, ‘Ape, ro s+hambo asu God+imbo moaruwai hohoan+mo-yahap+r+imboanah+. ¹⁹ Hapondant+ ana ro nindou aboed+iyah+poan+, nga ng+r+ se wambo wand+ n+mor+ mb+saf+nd+r+. Nga moan+ se rando hin+ng+ndowand+ra s+haf+ ratüpur+ya r+handeimbi+ nahurai tükündaheamboane,” mb+samboyah+,’ mehu. ²⁰ Rani+yu asu n+mor+ ranai rani+hü hin+ng+re haya ahand+ af+nd+ sowana ndamefiyu. Ai angun+ ngah+ sünuambe af+nd+ ai hoeir+rühi+ ahand+ n+mor+ ranahambo h+poambomar+r+. Rani+yu asu af+nd+ ai p+p+iyu hüfu war+ kafaor+r+ haya wak+k+h+marür+.

²¹ N+mor+ ai hoaf+iyuh+ya, ‘Ape, ro moaruwai hohoan+mo-yamboanah+ s+hambo asu God+imbo amboan+. Nga hapondant+ ana ro nindou aboed+iyah+poan+, nga ng+r+ se wambo wand+ n+mor+ mb+saf+nd+r+,’ mehuamboyu. ²² Asu af+nd+ ai

ahandi ratüpurüyomo-rundeimbimbo hoafiyuhi yahuya, 'Nimöhünou hoeari aboedi sowandümo sifomo yihuruwuri. Asu warambeahindi moatükuni kikifoariwuri, yiri hoeari güdündo. ²³ Asu burmakau nimori safeimbi maninggo ra hifokoandu mandu houmbo animbo dagudifihümbo hihifi-hihifi-ndefomboane. ²⁴ Wandi nimori nda yifimbomayuyosi, nga asu yangiri haponda anüngu! Ai mafarahoayuyosi, nga haponda hoeiarihuri,' mehu. Raniyo ai sesesi-yomondühi hihifi-hihifimemo.

²⁵ Asu amonngo nimori ai nümbürambe nünggu mbura worikimi huane gita hoafiyowohü heirümemo ra himborimayu. ²⁶ Raniyo asu ratüpurüyu-randeimbi mamimbo düdurirühi yahuya, 'Ninimboe ndana?' mehuamboyo. ²⁷ Asu ratüpurüyu-randeimbi ai hoafiyundowohüya, 'Sihafi amond-ai aboedi tüküme fiyu, nga ranimboyo ape ai burmakau nimori mamimbo safeimbi hifokoare mande hayambo sahusifühi hihifi-hihifayefi,' mehu. ²⁸ Raniyo asu amonngo ai nginindirühi moai sesesi-mayei ranambo hu, nga wani. Raniyo afindi ai hu sesesi ranambe hombo hütihüti-marüri. ²⁹ Asu amonngo nimori ai afindambo yare hoafiyundowohüya, 'Ro sihambo afindi himbani moani ratüpurüya rihandeimbi nahurai hoafi himboriyahühi faritheheanini marihandi. Nga se moai wambo wandi wandafi babidimbo hihifi-hihifiyohü sesesimbohünda meme nimori amboani sawandi. ³⁰ Nga sihafi nimori ranana, sihafimayo kaki ra nimorehi wosihofori hohoanimo yei rihündeimbiyei-fih moendire haya tüküme fiyu-ane asu ahambo burmakau nimori safeimbi ra hifokoaro mandowando,' mehu.

³¹ Asu afindi ai hoafiyundowohü yahuya, 'Nimoakidou, se ro-dibo manimbafanesi, nga munguambo moatükuni wandi-mayo ra sihafane. ³² Sihiri hihifi-hihifi-ndefomboane nimboe sapo sihafi amond-ai yifimbo-mbuimbiyusi, nga asu haponda yangiri tüküfi anüngu. Asu ai mafarahoayuyosi, nga haponda hoeiarihuri,' mehu," Sisas mehu.

16

Anihondü aboedi hamindi napo

¹ Sisas amboani ahambo süngurü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, "Nindou mamimbo ai napo afindeimbiyu hayamboyo asu ahandi napo ra hifandimbo nindou ngörü serüdüdü hini ngimariri. Raniyomo asu nindou bidifiri ai nindou ranahambo papihofirühi yahomoya, 'Bogori, sihafi napo ra mbirimafoareandi,' mehomondo. ² Raniyu asu napo afindeimbi-mayu ranai ahandi napo hifandandeimbi bogori-mayu ranahambo mborai yahundo hürüheirü mbura düdurirühi yahuya, 'Hoafi ra nünguriyo ro sihafi ratüpurü ranahambo himborimayahi? Nga se ngafi wandi kaki raninambo nini ratüpurüyo ramarowandi ra sürü papinda ndawandi, nga ngiri se wandi napo hifanda-randeimbidafi,' mehu.

³ Raniyu asu ratüpurü hifanda-randeimbi-mayu ranai aimbo hoafiyuhüya, 'Ro nüngumandahe wandi bogori ai ratüpurü ranambeahindi raguanambo-areandiri ra? Roana hifi hirimbo nginindiyahipoani asu aheimbo moako-moakombo amonngimboanahi. ⁴ Ro fifirihamboanahi nime-moatükuni süngufeyowan nindou ai wambo semindindiri worinifendirimbo ra,' mehu. ⁵ Raniyo napo hifandandeimbi-mayu ranai ahandi bogorindi kaki masowandümo ranahamumbo mborai yahupuri hümarihapurü. Asu weangurühindidi-mayu ranahambo düdurirühi yahuya, 'Se nüngunümbiyo wandi bogorindi-mayo kaki masowandifi?' mehundowamboyo. ⁶ Asu ai simbori hoafiyundowohü yahuya, '100 adükari hipiri weriyo,' mehuamboyo. Asu napo hifandandeimbi ai hoafiyuhü yahuya, 'Nimöhünou sihafi ndüri pairoweimbi pepa ra ndowandifi hawa 50 adükari hipiri pandowandi.' ⁷ Asukai ngörümbo düdurirühiya, 'Se ra nüngunümbiyo masowandifi?' mehundowamboyo. Asu ai simbori hoafiyundowohü yahuya, '100 bek witiyo,' mehuamboyo, asu hifandirandeimbi ai hoafiyundowohüya, 'Sihafi ndüri parundeimbi pepa ra sowandifi hawa 80 bek pandowandi,' mehu.

⁸ Raniyo asu napo afindeimbi-mayu ranai anihondumbo hoafikoate hifandirandeimbi-mayu ranahambo hoafiyuhi yahuya, 'Se nini-moatükuniyo sishambo süngunambo tüküfemboayo ranahambo wudipoaporo hohoanimoayafi ra aboed-ane,' mehu. Nga ro hoafehapuri, nindou ai hifinindi moatükunimbo hohoanimoeyi arihündi ranai diboadorihoeimbi nahurai-anei, nga rananei asu nindou sürühehindeimbi ranaheimbo süngunambo nini-moatükuniyo tüküfemboayo hohoanimo ra ngasündarhindüri.

⁹ Ro sheimbo hoafehandüri hifi ndanihündambo kaki napo rani süngumbo se nimorehi nindowenih babidi ngunindimboehindi, nga süngunambo kaki semindimbo ra munğuyoambe sheimbo ndemündündüri worinindeiran asu se koadürümbo koadürümbo nimandeimboeyi.

¹⁰ Nindou düdi ai akidou moatükuni ndore hifandarandi ana, asu adükari moatükuni amboani ndonde hibandambui. Nga asu ai akidou moatükuni ndofe hifandikoate-ayu ana, asu ngiri adükari moatükuni amboani ndonde hibandandi. ¹¹ Asu se kaki napo hifi ndanihündambo moaruwai ra ndofe hifandikoate-ayei ana, asu se ngiri napo hondü ra hibadihündi. ¹² Se nindou ngoründi napo ndofe hifandikoate-ayafi ana, asu se ngiri napo shei hondü ra nondihi hibadihündi.

¹³ Nindou ngorü ai ngiri yimbu bogori nindouyafandi ratüpurümbi nünğu. Nga nindou ranai ana bogori ngorü ranahambo moaruwaimbo-ndirüh asu ngorü bogori ranahambo ngusüfo pandirümbui. Se ngiri kakimbo ratüpurü asu Godindi ratüpurü yiboboambo ngusüfo pandowapiri."

Sisas ai ahinümbi asu nginindi God hifandarandi ranahambo hoafimayu (Matyu 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴ Farisi nindou, kakimbo yangiri ngusüfo parundeimbi-memo, ranai rani hoafi hihimboryomo houmbo asu Sisasimbo tikifinambo-maruri. ¹⁵ Ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Seana nindouyei himboahü aboedi himboyomondühanemo, nga God ana shamundi hohoanimo ra fifireapurimbo-ani. Nine nindouyei himboahü aboedi hamindayo ra Godindi himboahü ana moaruwai hamindane.

¹⁶ Mosesindi ahinümbi hohoanimoayo asu Godindi hoafi hoafiyomo rundeimbi-yomondi hoafi ra wataporimboru sinimombo asu Son ai tüküfi nünğumbe kaimayo. Nga Son nünğumbe peyo haya asino ndanana God nginindi hifandarandi aboedi hoafi ra munğumbo ngoafi tükefeyo. Ranane asu God hifandarandi ranambe kefofembo munğumbo nindou ai hamindi tütüngarthehindi. ¹⁷ Hifi sünü ranai munğundimboe, nga Godindi-mayo ahinümbi hohoanimo ranana ngiri akidou-amboani awarindihoeyo."

Nimorehi semindhünda hiningifembo yamundife hoafi (Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

¹⁸ "Nindou düdi ai ahandi nimorehi hiningire haya asu ngorü asemüdu ana, ai moaruwai woshihoafori hohoanimoyumbo-ani. Asu nindou düdi ai nimorehi horombo ahandi nindowenih ai moei yahumbü asemüdu ana ai-amboani moaruwai woshihoafori hohoanimoyumbo-ani."

Napo afindeimbi asu Rasarusi-yafandi hoafi

¹⁹ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, "Nindou mam ai kaki napo afindeimbiyu haya asu ai hoeari aboedi-aboedi yihuruyu haya munğumbo si sesi aboedi sesühi nimarü marandi. ²⁰ Nindou mam napo-koate ahandi ndüri Rasarus ai ahandi fi masime yangiriyu haya napo afindeimbindi yipuri nafitambeihü nimarü marandi. ²¹ Ai napo afindeimbindi-mayo sesi fu fondiwaminindi pindoani dagadi yahuayamboyu ramefiyu. Raniyo asu yafori ai hei ahandi masime ra monğoarüh marihündi.

²² Sün̄gunambo Rasarus ai yifimayuamboyo asu sün̄ambeahind̄i nend̄i ai sowaründümo hafomo Abrahami-d̄ibo h̄in̄nḡimarüwuri. Asu napo af̄indeimbi-amboani yifimayuwa h̄if̄i kamar̄ihori. ²³ Asu yifiaf̄i ngoaf̄ihü napo af̄indeimbi-mayu ranai asübusi af̄ind̄i masemündu. Asu ai h̄imboyuane anguni goagu Abraham ai Rasarus parümundü haya man̄imbafani. ²⁴ Ai hoaf̄iyuh̄iya, 'Abraham, wambo h̄ipoambo-rowand̄iri! Se Rasarus koar̄ihaworani hoe war̄i foare h̄üramünd̄i süfo wand̄i am̄indasümo kus̄imbi-reand̄iri, nga wambo hai h̄üfnambo mungunambo-arand̄iri,' mehu

²⁵ Abraham ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, 'Wand̄i n̄imori, se yanḡiri n̄imbafambe aboedi moatükuneimbi-mayaf̄i, nga asu Rasarus ai moaruwai mamaru. Nga asu ai haponda ndan̄ihü aboedi mamaruwa asu se asübusi asowand̄ifi. ²⁶ Nḡorü-moatükun̄i ra ai hoe apoari af̄ind̄i mbusümondüh̄i k̄ik̄ireamun̄imboane, nga nḡiri d̄idai bad̄ihoei ndüh̄i düfu asu nḡiri d̄idai bad̄ihoei rüh̄i düfu,' mehu.

²⁷ Asu napo af̄indeimbi ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, 'Ape, refe ana Rasarus koand̄ihaworani apend̄i wor̄ina mb̄ihuwamboane. ²⁸ Ro hondahüfeimbi akohoandeimb-anahi ranan̄imbo Rasarus ai hoaf̄induan̄i asübusi af̄ind̄i sem̄ind̄i naf̄i kos̄ikoate-mbeyomondamboane,' yahuhaya hoaf̄imayu. ²⁹ Abraham ai hoaf̄iyuh̄iya, 'Ai ana Moses̄ind̄i-mayo ah̄in̄umbi hohoan̄imo asu God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomo-rundeimbi sürü pap̄imarund̄i ra hoeindundüh̄i f̄if̄ir̄indumboemo.' ³⁰ Napo af̄indeimbi ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, 'Wan̄i, Ape Abraham! Nindou düdi yif̄ihünd̄i ahamumbo sowana ahu ana, ai ahamund̄i moaruwai hohoan̄imo nḡorü sün̄gundundüh̄i asu an̄ihondümbomondumboemo.' ³¹ Abraham ai hoaf̄iyundowohü yahuya, 'Asu ai Moses̄ind̄i hoaf̄i h̄imbor̄ikoate-yomo, God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomo-rundeimbi-yomond̄i hoaf̄i h̄imbor̄ikoate-ayomo ana, asu nḡiri nindou yif̄yeimbi-yei hoaf̄i amboani h̄imbor̄indomo,' mehu.

17

Moaruwai hohoan̄imo ai an̄ihondümbofe hohoan̄imo h̄if̄inambore arand̄i (Matyu 18:6-7; 18:21-22; Mak 9:42)

¹ Sis̄as ai ahambo sün̄grurü-rundeimbi-mbo hoaf̄iyupurüh̄i yahuya, "Awi sün̄gunambo mam̄ikarambo moatükun̄i moaruwai tükünd̄ifemboe asu ran̄i sün̄gumbo wambo n̄imoreh̄i nindowenih̄i ai moaruwai hohoan̄imondeimboyei. H̄ipoan̄imboe-mbouanei nindou düdi n̄imoreh̄i nindowenih̄i ranaheimbo rareandani moaruwai hohoan̄imoaye. Nindou ranahambo ana moaruwai ham̄ind̄i an̄imbo tükünd̄ifemboe.

² Asu ai rareandani n̄imori ak̄id̄ibou ndanai moaruwai hohoan̄imoaye ana nindou ranahambo am̄indasümoambe n̄imoei hond̄i wof̄ifih̄i kife mbur̄imbo hoe hohoeambeah̄i pifiyuwan̄i hanü yif̄imbo ra aboed-ane. ³ Ran̄imbo-hündambo an̄imbo se h̄ibad̄ihümbō. "Asu s̄ihaf̄i wandaf̄i ranai moaruwai hohoan̄imonduan̄i se ahambo hoaf̄indafüh̄i, s̄ihaf̄i moaruwai hohoan̄imo ra h̄in̄nḡindowand̄i mb̄isaf̄indo. Asu ai ahand̄i moaruwai hohoan̄imo ra h̄in̄nḡindeandani ana, se ahambo amboawi mb̄isaf̄i.

⁴ Asu nindou ranai s̄ihambo mam̄i sihi 7-mbo moaruwai hohoan̄imoyu mbura asükai 7-mbo hu s̄ihamboya, 'Kar̄ihasi, ro s̄ihambo moaruwai hohoan̄imo-mayahan̄ini,' ehu ana, ahand̄i moaruwai hohoan̄imo ra amboawi mb̄isaf̄i," mehu.

An̄ihondümbofe hohoan̄imo

⁵ Ahand̄i hoaf̄i sowandümo homorundeimbi ranai Adükari-mbo hoaf̄iyomondüh̄i yahomoya, "Se rarowandani ȳihoēfi an̄ihondümbofe ra af̄ind̄imbeyo."

⁶ Mehomondamboyo asu Adükari ai s̄imbor̄i hoaf̄iyupurüh̄i yahuya, "Asu s̄ihamund̄i an̄ihondümbofe ranai mastet hoari nahurai ak̄id̄ouayo-amboani se n̄imi ndanahambo hoaf̄ind̄imondüh̄i an̄imboya 'Fir̄ihoēfi hawa ahas̄ihari kameih̄i haf̄imbo hoe hohoeambe n̄imbaf̄i,' mb̄is̄imondani asu n̄im̄i ranai se hoaf̄imemo sün̄gurand̄ifemboe," mehupuri.

Nḡorü nindound̄i ratüpur̄iyu-randeimb̄ind̄i ratüpur̄i

⁷ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Nindou mamî seambeahîndî ai ahandî ratûpurîyu-randeimbî ranai ngu nûmbûrambe hîfî hîrîndu asu sipsip hîfandînda mbundambo asûkai worînambo düduwanî, ai hoafîndu-ndowohüya, ‘Nîmehînou sînfî nîmarîfîmbo sesî sowasîfî,’ mambûsîndoyo? ⁸ Wanî, nga ahambo anîmboya, ‘Wandî boatei sesî ra dîdîboardondo ndao hawambo anîmbo asu se hoearî güdo mbunda nîmandîfî hîbadandîranî ro boatei sesî dagadî hoe ndîmîndahaimbo nîmandîhanî anîmbo asu se sîhafî sesî ra süngu dowadîfî,’ mbûsûmbui. ⁹ Asu bogorî nindou ranai ahandî ratûpurîyu-randeimbî nindou ranahambo hîhîfîmandîrîyo ahandî hoafî hîmborîyuhü süngumareandî ranîmbo-hünda? Wanî. ¹⁰ Ranîmbo-hündamboane se-amboanî God ai hoafîmayu ra munğu ratûpurayomo ana se randu hoafîndîmondühîya, ‘Roana aboedî ratûpurîyefî rîhundeimbîyefîpoanî, nga ranî ratûpurî ranana yîhoefîmbo ratûpurîndîmo yahu hoafîmayu ranîyo ratûpurîmayefî,’ mbîsîmo.”

Sisas ai mîmanîho masîmeimbî nindou 10 aboedîmareapurî

¹¹ Sisas ai Serusarem ngoaftîna yare huhîyu Sameria asu Gariri-yafe hîfî yipupuiambe nafî mahu. ¹²⁻¹³ Ai hu ngoaftî mamî ranîhü tüküfiyuwane, nindou 10 mîmanîho masîmeimbî ranai homo ahambo nafînfî hoeimarüwurî. Ai anğunî nîngomombo raru mîngîyomo hoafîyomondühî yahomoya, “Sisas! Nindou Adûkarî! Se yîhoefîmbo hîpoambo-rowamunî,” mehomondo. ¹⁴ Asu Sisas ai ahamumbo hoeireapurühî hoafîyupurühî yahuya, “Se ngomo Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî ahamumbo anîmbo sîhamundî fi ra nafuindîmondanî anîmbo asu ai tûmbürûpuramboane,” mehu. Ai nafî homondane ahamundî fi ranai asûkai aboedî tüküme Feyo.

¹⁵ Asu nindou mamî ahamundî mbusûmo ranai hoeireandanî ahandî fi ranai asûkai aboedî-mayowamboyo, ngoaftînambo hîhîrîfî huhü pukûna hoafîyuhî Godîmbo aboedani mehu. ¹⁶ Nindou ranai hu Sisasîndî yîrîkîmî piyu yangurûmbo hîhîfîmarürî. Nindou ranai ana Samariahündîyu. ¹⁷ Sisas ai nindou ranahambo hoeirîrî haya hoafîyuhî yahuya, “10 aboedîmayafundî. Nga asu ngorü 9 ra nûnguyafunda? ¹⁸ Asu nîmboe nindou ngorü sîrambeahîndî mamî ndanai yangîrî sünî Godîmbo hîhîfarüra?” ¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoafîyundowohü yahuya, “Botîyafô hawa hafî, nga sîhafî anîhondûmbofe ranaiyo aboedambo-mareanînfî,” mehundo.

Nindou Hondü ranai weindahî tükündüfimbui
(Matyu 20:23-28; 24:37-41)

²⁰ Farisi nindou ranai Sisasîmbo düduyafundühî yahomoya, “Nûngusûmboanî God ngînfîndî hîfandarandî ra tükümandîfea?” mehomondamboyu. Asu Sisas ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “God ngînfîndî hîfandarandî ranai tüküfemboayo ranî-moatükunî nafuimbohünda ngîrî nînfî-moatükunî tükündîfeyoanî nindou ai ahei hîmboarînambo hoeindîhindî. ²¹ Ai ngîrî randîhi hoafîndeihîya, ‘Hoeirîhi aiana ndanî,’ mbîsei asu ‘Goagu ra’ mbîsei. Nîmboe, sapo Godîndî ngînfîndî ranana sîhei mbusûmo-ane enğoro.”

²² Ranîyo asu ahambo süngrurü-rundeimbîmbo hoafîyupurühî yahuya, “Süngunambo ranî-moatükunî ranai tükündîfemboe, rananîmbo se Nindou Hondündî si ra hoeifembo afîndî hohoanîmo-ndîmboemosî, nga se ngîrî hoeindündî. ²³ Rananîmbo sîhamumbo hoafîndeihîya, ‘Hoeiru, aiana goagu anûngu ra’ mbîsei asu ‘Hoeiru, aiana ndanûngu,’ mbîseimboyei, nga se yowanî anîhondûmbofeihü ho kokopoanî. ²⁴ Sapo wabürüsî ranai sünü ngorü hîmboaranî tüküfe haya ho ngorü hîmboaranî kararamîndo, yahurai anîmbo ndîmboe Nindou Hondü ai ahandî tüküfembo sihî ra. ²⁵ Nga asûbusî afîndî boatei ndemündî mbundambo asu nindou ndanî sîmboanî anîmboei ranai ahambo daboadî hîhîrîndîhorî mbundühümbö-ndeianî anîmbo ndîmboe.

²⁶ Horombo Noa nûnguambe ramefeyo yahurai anîmbo Nindou Hondü ranai tüküfemboyuambe-amboanî randîfemboe. ²⁷ Sapo Noa nûnguambe nindou afîndî ranai sesî sahüsi, hoe sîmîndei, nîmorehühîyafu, anamîndühîyahi raraorühî heimbo

mami bidiŋranambo sihi Noa ai botambe mafarifiyu-wamboyo hohoambu afindi ranai kosowohu nindou ra hifokoako-mafoareandi.

²⁸ Horombo Rot nunguambe ramefeyo yahurai animbo ndimboe. Munguambo nindou ranai sesi sahusi hoe simindei, napo pemiyei, kaka semindimbo koarthehi, nimburi hifirahi, worimboruhi raraomarhundi. ²⁹ Nga Rot ai Sodom ngoafi ra hinngire haya hu simboani hai asu sarfa nimoei ranai hoe nahurai sunambeahindi putapowohu munguambo nimorehi nindowenih hifokoako-mafoareanduri.

³⁰ Mami yahurai animbo Nindou Hondu ranai weindahi tukufi simboani amboani randifemboe. ³¹ Rani-simboani nindou ngoafihu amaru ranai ngiri kebuai ahandi napo worambe engoro ra ndemundu. Asu mami yahuraiane nindou nimburambe anungu ranai ngiri ahandi worinambo hihirindufi ngu. ³² Sapo Rotindi nimorehimbo tukumefeyo ra se hohoanimondimo. Ai hihirife ngoafi hoeimareanda yifimayo. ³³ Nindou didiyei ahei yangiri ningo ranahambo afindi hohoanimoyehi kiharihumundi ana, awarindihomoe. Nga nindou didiyei ahei yangiri ningo ranahambo afindi hohoanimokoate-aye ana, aboedambo-ndifemboe. ³⁴ Ro shamumbo hoafepuri, nindou yimbu ranai mami fondiwami guguyafani apafani ra God ai ngorumbo nderumunduhi ngoru rande apofondiwami digeirumbui. ³⁵⁻³⁶ Nimorehi yimbu ranai mban hirayafe ra God ai ngorumbo ndemunduhi ngoru rande hinngideambui, mehu. ³⁷ Sisasimbo sungruru-rundeimbi ai didururui yahomoya, "Rani-moatukuni ra nahu tukumandifea?" Asu Sisai simbori hoafiyupurui yahuya, "Yifinimoko yangorowohu ana, koaheimb-ane hei sahusi arihundi," mehu.

18

Nimorehi kai asu yibobore-randeimbi-yafe kafeefe hoafi

¹ Sisai ahambo sungruru-rundeimbi-mbo didibafiferambo yiboaruko-ndimboemo yahu haya kafeefe hoafi mami yamundife-purimbohunda hoafimayupuri. ² Sisai yare hoafiyuhi yahuya, "Mami adukari ngoafihu nindou yibobore-randeimbi mami ai manungu. Aiana moai Godimbo yhimboyo asu nindoumbo afindi hohoanimoyu randi. ³ Raniyo adukari ngoafi ranihu nimorehi kai ningo haya ho nindou yibobore-randeimbi-mbo huti hoafiyondo randuhiya, 'Wandi hurutumbi ai wambo hurutarandiri, nga se wambo hoafi yibobofe ra farihawandiri,' meho.

⁴ Geduhi safiyu nindou yibobore-randeimbi ranai nimorehi ranahambo fehefembo moei mehu. Nga humbo sungunamboyo ai ahandi fimbo hoafiyuhiya, 'Sapo ro moai Godimbo yhimboyo asu nindoumbo hohoanimoya rihandi. ⁵ Nga nimboe nimorehi kai ranai munguambo si wambo tiririfo sai arandimbo animbo ro ahambo fandihehe hehea ahandi papi-hoafi ra himborinda. Asu ro refekoate-ayah ana wambo sowana munguambo si didi ndandan wambo sungunambo garibindea-ndirimboe,' mehu.

⁶ Asukaiyu Adukari ai hoafiyuhi yahuya, "Se nindou yibobore-randeimbi moaruwai ranahandi hoafi ra himboriyomo. ⁷ Nimorehi nindowenih God ai wandanei yahundureimbi ranai nimbini-mbi si munguambo Godimbo arani aranyei ra aheimbo fehefenduri-koate-manduyo? Asu awi fehefenduri-koate ahei hoafi ra hihimboripo-manduyo? Wani. ⁸ Nga ro shamumbo rarihe hoafepuri, ai ahei papi-hoafi ra nimehinou himborinduhu yibobondeambui. Nga Nindou Hondu ai kudumbo nimorehi nindowenih hifi ndanihu animboei ahei anihondumbofe ra hoeimandeyo?" mehu.

Farisi nindou asu takis kaka semundu-randeimbi-yafandi kafeefe hoafi

⁹ Nindou bidifiri ai ahamundi fimboyo aiana mbumundi hamind-anemo, nga ngoru nindou aiana mbumundi-yomopoani ehomo ranahambo Sisai kafeefe hoafi hoafimayu. ¹⁰ "Mamimbo nindou yimbu ranai didibafifembohunda Godindi worina mahafani. Mami ai Farisihundiyu asu ngoru ai takis kaka semundu-randeimbiyu.

¹¹ Farisihundi ranai ahandiponimbo nungumbo ngusifoambe didibafifihiya, 'God,

ro sɪhambo hɪhɪfarɪhanɪnɪ, roana moai nindou bɪdɪfɪrɪ rarɪhi arɪhɪndɪ sɪngurɪhe hehea dɪbokorɪya, tɪkai hoafɪya asu nɪmorehɪ sɪsɪhɪmoya rɪhandɪ. Ŋga roana nindou takis kaki semɪndɪ-randeimbɪ gogu ranɪ nahurai-yahɪpoanɪ. ¹² Ro mamɪ wik ranambe yimbumbo sesɪ wehɪya asu munɟuambo moatɪkunɪ ro asahamɪndɪhɪ ra 10 yɪboborɪhe hehea sɪhambo mamɪ bɪdɪfɪrɪ sɪhehe arɪhandɪ,' mehu.

¹³ Ŋga takis kaki semɪndɪ-randeimbɪ-mayu ranai ahandɪpoanɪmbo akɪdou anɟunɪ safɪ manɟngu. Ai sɪnambe hɪmbo-koate mbɪro tɪre nɪngumbo ahandɪ nɟusɪpoahɪhɪ purɪkɪreandɪhɪ yahuya, 'God, ro moaruwai hohoanɪmoya rɪhandeimb-anahɪ, Ŋga se wambo hɪpoambo-rowandɪrɪ,' mehu. ¹⁴ Ro sɪhamumbo hoafehapurɪ, takis kaki semɪndɪ-randeimbɪ-mayu ranai worɪnambo nɟuwanɪ ai anɪmbo Godɪndɪ hɪmboahɪ mbumundɪ nindou-ndɪmbui, Ŋga Farisi nindou ana wanɪ. Sapo mamɪ yahuraiane nindou dɪdɪyei ahei fimbo hɪfɪnambo-arɪhindɪ aheimbo God ai botɪndearɪmbui. Ŋga asu nindou dɪdɪyei ahei fimbo botarɪhindɪ aheimbo God ai hɪfɪnambo-ndearɪmbui," mehu.

Sisas ai nɪmoakɪdɪboumbo hɪnɪnɟɪrɪhɪndɪra wambo sowana mbɪsɪhɪsi, mehu (Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Ranɪyei nindou bɪdɪfɪrɪ ranai Sisasɪmboya ai warɪ nande haya dɪdɪbafɪ-mbɪfindɪra sei hehi nɪmoakɪdɪbou fufurɪhɪmɪndɪndɪrɪ tɪkɪmehind. Ŋga asu ahambo sɪngurɪrɪ-rundeimbɪ-memo ranai nindou ranaheimbo nɟɪnɪndɪ-marundɪrɪ. ¹⁶ Ŋga asu Sisas ai hoafɪyuhɪ yahuya, "Nɪmoakɪdɪbou ra aheimbo hɪnɪnɟɪndɪhɪndɪra ndɪhɪ wambo sowana mbɪsɪhɪsi, Ŋga nɟɪrɪ bobohɪndundɪra. Sapo God nɟɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ra nɪmorɪ akɪdɪbou ndahurai aheiane," mehu. ¹⁷ Sisas yahuya, "Se nda fɪfɪrɪndundɪ, nindou dɪdɪyei God nɟɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ra nɪmoakɪdɪbou sahɪmɪndɪ arɪhɪndɪ nahurai semɪndɪkoate-aye ana, nɟɪrɪ kebohɪndɪ, Ŋga wanɪ," mehu.

Nindou napo afɪndeimbɪ ai Sisas-dɪbo wataporɪmayu (Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Suda-yafe bogorɪ nindou ranai Sisasɪmbo dɪdurɪrɪhɪya, "Nindou yamundo-randeimbɪ aboedɪ, ro yangɪrɪ koadɪrɪ koadɪrɪmbo nɪngombo ra nɪnɪ-moatɪkunɪ nɪnɟgondɪhendɪhɪ mandahamɪndɪha?" mehundowamboya. ¹⁹ Asu Sisas ai ahambo sɪmborɪ hoafɪyundowohɪ yahuya, "Nɪmboe se wambo aboedɪ asafa? Moai nindou dɪdɪ ai aboedɪyu, Ŋga God yangɪr-ani aboedayu. ²⁰ Sapo se ahɪnɪmbɪ hohoanɪmo ra fɪfɪrowandɪ: Se yowanɪ nɪmorehɪ sɪsɪhɪmoya asu anamɪndɪhoandɪ bɪrabɪrɪyopoanɪ, wosɪhoaforɪ hoafɪyopoanɪ, nindou hɪfokofepoanɪ, hɪmbuhɪnɪyopoanɪ, se yowanɪ nɟorɪmbo tɪkefe-hefe papɪ-hoafɪyopoanɪ, asu se sɪhafɪ me-apembo ahɪnɪndafɪhɪ ahafe hoafɪ hɪmborɪndafɪ," mehu. ²¹ Nindou ranai sɪmborɪ hoafɪyundowohɪ yahuya, "Ro nɪmorɪ akɪdouyahambe peya hehea hambo hapondanɪ ro ranɪ ahɪnɪmbɪ ra sɪngurɪhe arɪhandɪ," mehu. ²² Sisas ai ranɪ hoafɪ ra hɪmborɪyu haya, sɪmborɪ hoafɪyundowohɪ yahuya, "Awi mamɪ moatɪkunɪ se randowandɪ. Sɪhafɪmayo napo ra nindou nɟorɪmbo dabadɪrɪhɪ ranɪfɪhɪndɪ kaki asowandɪfɪ ra napo-koate-yeimbɪ ranaheimbo dabadɪrɪ. Rananɪmbo se sɪnambe napo afɪndeimbɪ-ndamboyafɪ. Ranɪ boatei ranɪ-sɪngundo mbundambo anɪmbo asu wandɪ sɪngu dɪdɪfɪ," mehu.

²³ Ŋga nindou ranai Sisas hoafɪmayu ra hɪmborɪyu haya nɟusɪfoambe nɪmbɪmayu, nɪmboe sapo ai napo afɪndeimbɪ wambo. ²⁴ Sisas ai horiranɪ mayoa hoafɪyuhɪ yahuya, "Nindou napo afɪndeimbɪ ana God nɟɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranambe kefoefembo tɪnɟumbane. ²⁵ Nɪnɪhondɪ mamɪ ahandɪ ndɪrɪ kamer ranai ana hoearɪ kakɪmbo nir ambenafɪ kefoefembo tɪnɟumbɪyopoanɪ, Ŋga nindou napo afɪndeimbɪ ai God nɟɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranambe kefoefembo ana, tɪnɟumbane," mehu.

²⁶ Nindou bɪdɪfɪrɪ ranai hoafɪ ra hɪmborɪyeihɪhɪ dɪdurɪhorɪhɪ seiya, "Asu refe ana, nindou dɪdɪ ai yangɪrɪ koadɪrɪ koadɪrɪmbo manɟngua?" ²⁷ Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyuhɪya, "Nɪnɪ-moatɪkunɪyo nindoumbo tɪnɟumbayo ra Godɪmbo ana tɪnɟumbɪyopoanɪ," mehu.

²⁸ Asu Pita ai hoafiyuhî yahuya, “Awî! Ro yîhoefî ngoafî hîningîrîhu hohu sîhafî sînggu masînefî,” mehundowamboyu. ²⁹⁻³⁰ Sisas ai hoafiyupurîhî yahuya, “Ro sîhamumbo anîhondumboanahî hoafehapurî, nindou düdi God ngînîndî hîfandarandî ranahambohünda ahandî ngoafî, nîmorehî, akohoandî, boagîrî nîmoakîdîbou hîningîgareandürî ana, hîfî ndanîhü God ai aheimbo afîndî moatükunî dagadürümbui. Asu sînggunambo aho ra yangîrî koadürü koadürümbo nîngo ra ndahümündimboyei,” mehu.

Sisas ai yîfîyo hefe yîfîhündî botîfembo-mayu ranahambo asûkai hoafîmayu (Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

³¹ Sisas ai sînggurü-rundeimbî 12 sepurîmündü hîningîreapuri haya hoafiyupurîhî yahuya, “Hîmborîyomo! Haponda sîhîrî Serusaremînambo anefî ahahîfî. Ranîhü anîmbo sapo Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî nindou ai Nindou Hondü ranahambo nînî-moatükunîyo tüküfembo horombo sürü papîru masîhoemo ra anîhondü tükündîfemboe. ³² Ai ahambo ndîfoyei warîhündüwurîmboemo. Rananîmbo ahambo tîkîfînambondîhorî, türüfoefe hoafîndei, asu ngurî tîfîndahi raraondîhümboyei. ³³ Rananîmbo asu ahambo ndüfurî ndüfurîboadüwurî mbundümbo hîfokoandüwurîmboemo, nga ngîmî sindo haya sînggunambo asûkai botîndüfîmbui,” mehu. ³⁴ Nga asu ahambo sînggurü-rundeimbî ai moai hoafî ra türüfoaru fîfîrundî. Hoafî ranahandî nîmîndî ra moai ahamundî hohoanîmoambe weindahîfeyo. Asu ai moai Sisas nîmboe hoafîmayu ra akîdou-amboanî fîfîrundî.

Sisas ai nindou hîmboatîharî moako-moakoyu-randeimbî aboedîmarîrî (Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Sisas ai Seriko ngoafîkîmî huane nindou mamî hîmboatîharî nafîkîmî nîmarümbo nindou heiyantî kaki napombo moako-moakoyu marandî. ³⁶ Ai hîmborîyuwanî awai nendî afîndî ranai tümareandamboyu, asu nindou ranahambo düdureandürühi yahuya, “Nindou ra nînhünda?” mehundüramboyo. ³⁷ Asu nindou ranai seiya, “Sisas Nasaretîhündî ranai ndanafî masînuamboanîyefî,” mehomondamboyu. ³⁸ Nindou hîmboatîharî ranai puküna hoafî karîhoeihü hoafiyuhî yahuya, “Sisas, Defitîndî ahurî, se wambo hîpoambo-rowandîrî.”

³⁹ Asu nindou horomboyahi masînei ranai ngînîndî hoafiyahündowohü seiya, “Se hoafî kîkîrandîfî,” maseiamboyu. Asu nindou ranai asûkai hoafî puküna karîhoeihüya, “Sisas Defitîndî ahurî, se wambo hîpoambo-rowandîrî,” mehuamboyu. ⁴⁰ Ranîyo Sisas ai hu nîngumbo nindou hîmboatîharî ranahambo ahambo sowanambo semündühombo hoafîmayu. Nindou ranai hu manîngüwa Sisas ai düdurîrîhî yahuya, ⁴¹ “Ro sîhambo nînî-moatükunî nününgufenînîmboyo se hohoanîmoayafa?” mehundowamboyu. Asu nindou ranai yahuya, “Nindou Adükari, ro wandî hîmboarî ra asûkai aboedîmbeyowa samboanahî.” ⁴² Sisas ai sîmborî hoafiyundowohü yahuya, “Sîhafî hîmboarî ra aboed-ane. Sîhafî anîhondümbofe ranî sînggumboyafî se aboedayafî,” mehu. ⁴³ Asu mamîharî ahandî hîmboarî ranai bîrîmahoeiyowamboyu Sisasîndî sînggu huhü Godîmbo aboed-ani mehu. Nindou afîndî ranai ranî-moatükunî ra hoeirîhinda mayoa ai-amboanî Godîmbo aboed-ani masei.

19

Sisas ai Sakiusîndî worîna mahu

¹ Sisas ai Seriko ngoafî mbusümo nafî hu ngasünde haya mahu. ² Huane asu nindou mamî ranî ngoafîhü mamaru ahandî ndürî Sakius ai napo afîndeimbî, takis kaki sowandümo-rundeimbî-yomondî bogorîyu. ³ Ai Sisasîmbo nîngunahurai nindouyu yahuhaya hoeifimbo mehu, nga nîmorehî nindowenihî afîndî burîyeimbo ahambo hoefimbo fondî gümarîhinda asu Sakius ai bodîfo wambo ranîmbo ngîrî ahambo hoeindirî. ⁴ Ranîyu asu ai horombofi pîpîyu hu haya nîmîndî nîmoamo mahafu

Sisasimbo hoeindihini yahuhaya. Ai fifire haya Sisasimboya nafi mami raninafi animbo dudu haya ngumbui yahuhaya.

⁵ Raniyu Sisas ai ranihu tukufi asu nimwami nimoamo himboyuhü Sakiusimbo hoafiyundowohü yahuya, “Sakius, se kosifoao, hapoana ro shafi worambe didi nmandimboyahi,” mehundo. ⁶ Raniyu ai nimehinou kusifoendühi ngusüfoambe hihifi-hihifiyuhü Sisasimbo ahandi worina serümündü mahu. ⁷ Nga munguambo nindou ai Sisas Sakius dibombo mahafandi ra hoeirithi mburithü asu momori hoafiyehi seiya, “Ai ahu ranana moaruwai hohoanimo-yu-randeimbindi worinamboani,” masei.

⁸ Raniyo Sakius ai nungumbo Adukarimbo yare hoafiyundowohü yahuya, “Adukari se himboriyafi, hapoana wandi-mayo mungu moatükunü ra yibobondithe mbunditha nindou napokoate-yeimbimbo ngorü bidifiri ndehamboyahi, asu nindou ngoründi-mayo takis kaki woshihoafi hoafiya hehea sahaminditheimbi ana, asukai yimbuy-imbumbo hihirindahe nga ndahandomboyahi,” mehu. ⁹ Ra-mehuamboyu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Hapoana God ai nimorehi nindowenihü wori ndambeahindi aboedambo-reandürühani. Nimboe, nindou ranambo ai Abrahamindi amoaani. ¹⁰ Nindou Hondü makusu ranana sapo nindou awarthehindeimbi kokoyondüri aboedambo-fendürimboyu makusu,” mehu.

Nindou 10 kaki masowandümo kafoefe hoafi (Matyu 25:14-30)

¹¹ Rarihi nimorehi nindowenihü afindi ranai himboriyeiane, asukai Sisas ai aheimbo kafoefe hoafi mami hoafimayundüri. Nimboe sapo ai Serusarem fikimi akimimayuambo nindou ranai rarihi hohoanimo-yehiya, God nginindi hifandarandi ra nimehinou animbo tukündifemboe, masei. ¹² Asu ai yare hoafiyuhü yahuya, “Mamimbo ana bogori nindou mami angunü hifina ahambo adukari bogorimbofi hinngifimbohünda mahu. Bogorimbofe mbuiyombo asukai ngoafinambo hihirife hombo hohoanimomayu. ¹³ Nga ai hombo yahuhaya ahandi ratüpuriyomorundeimbimbo mborai yahupura mahomondamboyo gorinambo nafümbi kaki hoari nindou mamamimbo yimbureapurühi yahuya, ‘Se kaki nda ndowandümo houmbo bidifiri kaki semindimbohündambo ratüpurindimondani ro asukai tukündaheamboane,’ mehupuri.

¹⁴ Nga asu mami rani ngoafihündi ranai nindou ranahambo yiboarukomarihori. Raniyo ai huane nindou bidifiri koamarhehipura bogori nindou mahüfu ngoafina hoafi sowandümo hifomo hoafiyomondühi yahomoya, ‘Ro moei asefi nindou ranahambo bogorimbofembo ana,’ mehomo. ¹⁵ Nga asu nindou ranai adukari bogorimbofi mbura ngoafina hihirifi mahu. Ai hihirifi hu nimarumbo ahandi ratüpuriyomorundeimbi ranahamumbo nimehinou hoafimayupuri ahambo sowana howani gorinambo nafümbi kaki hoari masagapuri ranifihü nungunümbi mba-sowandümo yaho dūdūfepurimbohünda.

¹⁶ Nindou ngorü ai boatei horombofi süni hoafiyuhü yahuya, ‘Adukari, ro shafi-mayo gorinambo nafümbi kaki hoari mami raninambo bidifiri kaki semindimbo ratüpuriyambo kaki hoari 10 masahamindihü,’ mehu. ¹⁷ Asu bogori ai yare hoafiyundowohü yahuya, ‘Se aboedi ratüpurü ramarowandi ra aboedi hamindi hondüane, rani-moatükunü akidou ra se diboadoro hifandimarandi. Ranimboanahi asu ro shambo ngoafi 10 se hifandimbohünda hinngartheandi,’ mehu.

¹⁸ Asukai ratüpuriyu-randeimbi ngorü ai süni hoafiyuhü yahuya, ‘Adukari, ro shafi-mayo gorinambo nafümbi kaki hoari masawandi raninambo kaki semindimbo ratüpuriyambo hondahüfeimbi kaki hoari masahamindihü,’ mehu. ¹⁹ Asu bogori ai yare hoafiyundowohü yahuya, ‘Ro shambo hondahüfeimbi ngoafi hibandandi sa hehea hinngartheandi,’ mehu.

²⁰ Asukai ngorü ai süni hoafiyuhü yahuya, ‘Adukari, gorinambo nafümbi kaki hoari shafi-mayo nda, ro hoearambe parithe himondithe sheheanda mengoro. ²¹ Nimboe

sapo ro hoeir^hhenina, se nginⁿndiyafi-randeimbi nindoumefambo. Sapo niniⁿ-moatükuni nindou bidifiri ai sihehinda se sowandifi asu sesi amboani bidifiri nindou ai hifirihinda se sowandifi arandi ranimboanahi ro sihambo yihimboayahi,' mehu. ²² Raniyu bogori ai nindou ranahambo yare hoafiyundowohü yahuya, 'Se nindou moaruwai ratüpuriyafi randeimb-anafi. Sihafi rani süngumbo animbo sihambo hihinde papi-hoafindaninimboe. Sapo se fiftrowamboanafi ro nginⁿndiya rihandeimbi nindou-anahi, asu ro bidifiri nindou ai napo sihehinda sahamindi asukai sesi hifirihinda sahamindi rihandeimb-anahi. ²³ Asu nimboe se kaki wandi bejambe sihefekoate-mayafa? Sapo rananimbo ro hihirife kosthü wandi kaki ra bidifiri ranifihindi kameihi hihirife sahamindi,' mehu.

²⁴ Nga bogori nindou ranai nindou akimi burimemo ranahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, 'Se ahandi-mayo gorinambo nafümbi kaki hoari ra sowandümo mburumbo nindou kaki hoari 10 masemüdu ahambo dabudo,' mehu. ²⁵ Asu ai raru hoafiyimondowohü yahomoya, 'Adükari, nindou ranai ana ndeara 10 kaki hoareimb-ani,' mehomo. ²⁶ Nga asu bogori nindou ranai hoafiyuhi yahuya, 'Ro sihamumbo hoafayahi, nindou bidifiri napo afindeimbi aiyomo aiana asukai bidifiri napo ndowandumboemo, nga nindou ai napo akidouyeimbi-mayei ranahei warambeahindi ana ngorufemboane. ²⁷ Nga asu wandi hürütümbi-memo, sapo wambo adükari bogorimbobembo yowan mehomo ranahamumbo ndühi sowapurindümo sfomo wandi himboarühi hifokoarüpurü!' mehu. ²⁸ Sisai kafeefe hoafi ra hoafiyu mbura asukaiyu Serusaremna mahüfu.

Sisai adükari bogori nahurai Serusarem ngoafambe mahu

(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Son 12:12-19)

²⁹ Sisai Betani asu Betfage ngoafikimi tüküfi Orif Wafu sei-arihündi-kimi homondühiyo ahambo süngrurü-rundeimbi yimbu horombo koamarihepiri. ³⁰ Asu ai yare hoafiyupurühi yahuya, "Se ngoafi gebü anango raninambo ngafani. Ranühi se dongi mamihari hoarifi hoeindineanda wofina himondindümo hinngindumboemo ra moai nindou didi ai-amboani horombo raniwami nimaruwani serimindi horandi. Asu wofifufurigene mbundina wambo sowana ndowandifani dügufani. ³¹ Asu nindou ngorü ai sihafanimbo düdündifihiya, 'Nimboe se dongi ra fufurariheneandi?' mbüsuwan asu se ahambo hoafindafinandowohüya, 'Adükari ai bidifiri moatükuni refembo dongi ranambo hoafimayuambo anihandi,' mbisafani," mehu.

³² Sisai koamarihepira hafani hoeirineanda dongi hoarifi ranai ahafanimbo hoafimayupiri süngu ramefeyo. ³³ Rani yimbu ai dongi ranahambo hapoadümo wofifufurihoeifineanda rani afindi ai ahafanimbo yahuya, "Nimboe se dongi ra wofifufurariheneanda?" mehu. ³⁴ Nga ai hoafiyafandühi safaniya, "Adükari ai bidifiri moatükuni refembo dongi ranambo hoafimayuambo anihandi," masafani.

³⁵ Raniyafani asu dongi ra Sisaimbo sowana sowandifani mahafani. Asu ai ahafandi-mayo wari hoandarümbi ngisihari hoeari dongiwami nandine mburina Sisaimbo raniwami hinngimarüwuri. ³⁶ Ai dongiwami nimarü haya Serusarem ngoafikimi mahuwamboyei nindou bidifiri ahei wari hoandarümbi ngisihari hoeari ra nafini ahambo homböhünda kurimarihinda raniwami mahu. ³⁷ Sisai Serusarem ngoafinambo huhü Orif Hifi Wafu hani nafi tüküfeambefiyuane, nindou afindi ahambo süngurihori-rihündeimbi ranai hihifi-hihifimayei. Sapo ai muṅgu hepünifeimbi moatükuni hoeimarihindi ranimbo-hünda ai puküna hoafi karthehindühi Godimbo adükari-ani masei. ³⁸ Ai hoafiyehi seiya,

"Adükari bogori ai Adükarindi süngu akusu

ranahambo God ai aboedi-aboedimbiriramboane.

Sünambe muṅguambo ai aboedi amarei

asu God nimoamo hamindi hondü anüṅgu ranahambo aboed-ani mbisei-amboane,"

118:26

Buk Song

masei.

³⁹ Ŋga Farisi biɖifiri nindou ranahei mbusümo burimemo ranai Sisasimbo raru hoafiyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sishambo süngurihüninirihündeimbi ranaheimbo hoafindafani animbo ai ahei hoafi kiboaikimbitihümündiamboane!” mehomo. ⁴⁰ Ŋga asu Sisas ai simbori yare hoafiyupurühi yahuya, “Ro sishamumbo hoafayahapuri, nindou rani hoafi ra hoafikoate-ayei ana, nimoei ai-amboani puküna hoafindeimboyei,” mehu.

Sisas ai Serusarem imbo araninambomarandi

⁴¹ Sisas ai Serusarem ngoafikimti huhü ngoafi ra hoeireandühi ahambo araninambomarandi. ⁴² Ai yare hoafiyuhü yahuya, “Serusarem, haponda ndani silhi se aboedi nimarimbo hohoanimo nimindi ra fifirimbarowa-mbonana, aboediyo. Ŋga hapondani ana awi rani-moatükunü ra moai se hoeirowandi. ⁴³ Mami simboani süngunambo ana nindou sishambo hürütürünineimbi ranai hifi shafi ginirikimti wakindimondühi püpindu difomombo sishambo munguambo güdüninimboemo. ⁴⁴ Rananimbo sishambo moaruwaimbo-ndüninimboemo asu se-babidi amarei ranaheimbo amboa. Asu ngiri nimoei mami amboani nimoei ngoründiwami hiningindundi. Nimboe se moai fifirowandi sapo God ai sishambo aboedambofeninimbohünda makusu ra,” mehu.

Sisas ai God indühi worambe kaki semindimbo ratüpurü ratüpurimemonda hemafoareapuri

(*Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Son 2:13-22*)

⁴⁵ Sisas ai God indühi worambe kefuai hüfu nindou kakihumbo napo shoumarundi ra pütifoendühi hemafoareapuri. ⁴⁶ Ai yare hoafiyipurihi yahuya, “God indühi Buk ai yare hoafiyohü yahoya, ‘Wandi wori ranana didibafifembo wori yangirane. Ŋga se hühbühünü nindou ranahei dibofembo fondimboarhindü,’ meho.” ⁴⁷ Ŋga munguambo si God indühi wori ranambe nindou yamundireandürü marandi. Asu Godimbo sesi shou-rundeimbi bogori, ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi, bogori nindou biɖifiri ai Sisasimbo ninisüngufe hifokoefimbo nafi kokomarundi. ⁴⁸ Ŋga nindou afindi ranai ahandi hoafi himbormbo afindi hohoanimo mayeiambo wambo moai ahambo hifokoefimbo nafi ra fifirundi.

20

Sudahündi ai Sisasimboya düdi sishambo ngininindühi masendühi yahomo düdumefundi

(*Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33*)

¹ Mami simboani Sisas ai God indühi worambe nimorehi nindowenihimbo yamundireandürühi aboedi hoafi ra bokarimarihendi. Raniyo Godimbo shou-rundeimbi bogori, ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi bogori, asu Suda-yafe bogori ai Sisas babidimbo wataporimbo mahafomo. ² Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Se hoafiyafimuni ninü ngininindühi namboyo rani-moatükunü raro aranda? Düdi sishambo rani ngininindühi ra masaganina?” mehomo. ³ Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ro-amboa sishamumbo mami moatükunü düdundaheanda asu se wambo hoafindimo. ⁴ Sapo Son ai nindoumbu hundürümarandürü ngininindühi ra God indühi-mayoyo asu nindou-yafe-mayoyo?” mehu.

⁵ Raniyomo ahamundihorühi simbori hoafindürüyomondühi yahomoya, “Sapo shirühi hoafiyefühüya, Son hundürüra marandi ranana God indühi-mayoane asefi ana, ai rande hoafindühiya, ‘Asu nimboe se ranahambo anihondümbofekoate-ayomoa,’ mbüsümbui.

⁶ Ŋga asu shirühi hoafiyefühüya, ‘Ranana nindou-yafe-mayoane,’ asefi ana, nindou ranai shefimbo nimoeinambo-ndihümünimboyei. Nimboe sapo ai fifirihori Son ai God indühi hoafi hoafiyu-randeimb-ani sei anihondümbu-rihorühi wambo?” mehomo.

⁷ Raniyomo Sisasimbo raru hoafiyomondühi yahomoya, “Ro moai fifirihundi Son ai rani ngininindühi ra nahünda semündü-hayambombai,” mehomo. ⁸ Ŋga Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Ro-amboa ngiri hoafindahapuri düdi wambo ngininindühi masendühi ratüpurimbohünda,” mehu.

Nindou moaruwai wain nümbürî hîfandîmarundî kafeefe hoafi (Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Sisas ai nindou ranaheimbo kafeefe hoafi mamî hoafiyundürühî yahuya, “Nindou mamî ai wain hîffembo nümbürîra mbura nümbürî ra nindou bodîmondî-yomondî warambe hîningîmareandî ranîfihî kaki semîndîmbo ratûpurîmbohünda. Asu ai hu angunî ngorü hîffîrî gedühî manüngu. ¹⁰ Asu wain ranai hîsimayowamboyo nindou mamî koamarîheira nümbürambe ratûpurîmemo ranahamumbo sowana bîdîfirî hîsî nümbürambeahîndî semîndîmbohünda mahüfu. Ngga asu nindou nümbürî ranambe ratûpurîmemo ranai bubururü mburumbo nîrî akîdou-amboanî warambefekoate koamarîhawura mahu. ¹¹ Asükaiyu ngorü koamarîheira ahamumbo sowana mahüfu. Ranîyo ranahambo amboanî ahîrîkoate bubururü mburumbo nîrî akîdou-amboanî warambefendokoate koamarîhawura mahu. ¹² Asükaiyu ngorü koamarîheira mahüfu. Ngga asükaiyomo ahambo amboanî nümbürî hîfandî-rundeimbî ranai bubururü mburumbo moanambühî kiafu hüründümo pîmarüwurî.

¹³ Ranîyu asu nümbürî afîndî ranai hoafiyuhî yahuya, ‘Haponda ro nüngumandîhea? Ro wandî nîmorî afîndî hohoanîmo-yahandoweimbî ra koandîhehinîmboyahî. Awi ahandî hoafi animbo hîmborîndîmboemo.’ ¹⁴ Ngga asu nümbürî hîfandî-rundeimbî ranai nindou ranahandî nîmorî masüfuwa hoeirüwurî houmbo simborî hoafîrîyomondühî yahomoya, ‘Nindou ndanana nümbürî afîndandî nîmor-ani. Sîhîrî ahambo hîfokoararîhurî animbo asu mungu-moatükunî ra sîhefîndîmboe,’ mehomo. ¹⁵ Ranîyo nümbürî hîfandî-rundeimbî ranai nümbürambeahîndî sowaründümo moanewanî tüküyafu homo hîfokoamarüwurî. Asu nümbürî ranî afîndî ranai nindou ranahamumbo nîrî-nününgumandeapura? ¹⁶ Ai düdî nümbürî ranambeahîndî nindou ranahamumbo hîfokoandeapurühî wain nümbürî ra nindou bîdîfirambo dagapurîmbui,” mehu. Nindou ranai hoafi ra hîmborîyei hehimbo hoafîyeihî seiya, “Awi ranî-moatükunî ra tükündîfemboe, ngga ambembeyo-wamboane,” masei.

¹⁷ Ngga Sisas ai aheimbo hîmboarî pareandürühî nüngumbo düdureandürühî yahuya, “Nîmboe asu Godîndî bukambe sürü ra paru masîhoemoa?

‘Nîmoei worîmboru-rundeimbî ai moaruwai-ane yahomo houmbo ambe mehomo, ngga nîmoei ra worî ranahambo nggînemîndîmbo weangurühîdîdî bogorî nîmoeiyo.’ *Buk Song 18:22*

¹⁸ Muḅgumbo nindou nîmoei ranîwamî pîrayei ana, ai mbusümo kîkîndahimboyei, asu nîmoei ranai nindouwamî pîrayo ana, nindoumbo muḅguna mosîhoasîndîheirîmboe,” mehu.

¹⁹ Ranîyo ahînümbî hohoanîmo fîfirundeimbîyomo asu Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî bogorîyomo ai raru fîfirîmarundî Sisas ai kafeefe hoafi hoafîmayu ra ahamumboyo. Ranîmboemo mamî ranî-sîmboanî ai botîfe Sisasîmbo kîkîhimîndîmbo hohoanîmomemo, ngga nîmorehî nindowenihi ranaheimboya yîhoefîmbo nününgumandîhimunî yahomo houmbo yîhîmbomemo.

Ai Sîsarîmbo takîs kaki mandahündoyo asu wanîmandîyo (Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Ahînümbî hohoanîmo fîfirundeimbî-yomo asu Godîmbo sesî sîhou-rundeimbîyomo ai Sisasîmbo hîfandürühî nindou bîdîfirî koamarîhoupura tîkaruhoumbo ahandî hoafi hîmborîmbo nouyafu mahîfomo. Nindou ranai ana tîkaru hou ngorü süngufihî ahandî hoafi hîmborîyowohü moaruwai hoafîmayu yaho hefe gafman bogorîndî warîhü hîningîfîyuwanî papî-hoafi-mbüruramboane, yahomomboemo.

²¹ Tîrîfoefe hoafombo mahîfomo ranai düduyafundühî yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbî, fîfirîhumboanefî hoafi se hoafayaf-ane asu yamundarowand-ane ranana anîhond-ane. Seana nindou ranai adükarî ndüreimbîmbayeiyu asu ndürîkoate-mbayeiyu ra moai hohoanîmoyafî, ngga seana anîhondümbofe hohoanîmo Godîndîmayo ranane yamundo arandî. ²² Se yîhoefîmbo hoafîyafî, ro Sîsarîmbo takîs kaki ra mandahündoyo asu wanîmandîyo?” mehomo.

²³⁻²⁴ Sisas ai fifireandi ranana ahambo tikarhoumbo wosthoafori-rurühiyomo asu simbori hoafiyuhi yahuya, “Wambo kaki mamî nafuiyomo. Sisami asu ndüri kakifihi apenîngo ra dadea?” mehuamboemo. Yahomoya, “Sisarînd-ane,” mehomondamboyu. ²⁵ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Sisarîndî moatükunayo ana, se Sisarîmbo dabudo. Asu Godîndî moatükunayo ana ra se Godîmbo dabudo,” mehu. ²⁶ Ranîyo Sisas ai nîmorehi nindowenihi babîdîmbo nüngumbo wataporîmbo-randambe moai wosthoaforyumbo hohoanîmoyomo. Ranîyomo ahamundî düdufe hoafi ranahambo simbori hoafiyu maranda hepünafundühi hoafi kîkîründümo houmbo manîngomo.

*Sadyusi ai yifihündî botife ranahambo düdumefundî
(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)*

²⁷ Sadyusihündî bidîfîri ai raru hohoanîmoyomondühiya, nindou yifihündî ngîri asukai botîndahindî yahomo-rundeimbî ai Sisas sowana mahîfomo. ²⁸ Ai Sisasîmbo düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbî, Moses ai sîhefîmbo hoafi mamî sürü papîra masîhendî sapo nindou mamî nîmorehi semündü mbura asu nîmori-koate yîfayu ana, ahandî akîdî ranai nîmorehi ra asukai semündü haya nîmori wakîndamîndoanî nîmori ranai amonngoandî nîmori noumbiyuwamboane. ²⁹⁻³⁰ Mamîmbo apodoho mamî 7 manîngomo. Amonngo hondü ai nîmorehi semündü haya nîmori-koate yîfiyuane, asukai akîdî mbusûmonîndî ai amonngoandî kai ra semündü haya yîfiyuane. ³¹ Asukai akîdî ngorü ai-amboanî amonngoandî kai ra masemündü. Apodoho mamî 7 ranai munnguambo nîmorehi ra semîndeimbî yangîrîmemo, nga ai nîmori-koate yîfisafîmemo. ³² Asu sünguna nîmorehi ranai-amboanî yîfîmayo. ³³ Munnguambo apodoho mamî 7 ranai nîmorehi ra masowandümo. Süngunambo nindou yifihündî botifeambe nîmorehi ra dadî nîmorehi-manda?” mehomo.

³⁴ Ranîyu Sisas ai ahamumbo yare hoafiyîpurühi yahuya, “Hîfi ndanühane nindowenihi ai nîmorehühîyafu asu nîmorehi ai anamîndühîyahi arîhündî. ³⁵ Nga nîmorehi nindowenihi yifihündî asukai yangîrî botayahindî ana, ngîri nîmorehühîndafu asu anamîndühîndahi rarandîhündî. ³⁶ Ranî-sîmboanî ana ai sünambeahîndî nendî nahurai-wambo ngîri yîfîndei. Sapo God ai yifihündî botîrearü hayambo wambo ai ahandî nîmor-anei. ³⁷ Sapo Moses amboanî nindou yîfiyeimbî botîndahimboyei ranahambo ndore nafuimayu. Ai nîmî akîdou hai tikîrîmarandî ranahambo sürü papîrandühîya, ‘Adûkarî God ranana Abraham, Aisak, Sekop ahamundani.’ ³⁸ Ranîmboane asu God ranana yîfiyeimbiyei Godîyupoanî, nga yangîrî anîboadeiyei God-ani. Nindou düdi ai Godayu ra koadürümbo yangîrî nüngumboani,” mehu.

³⁹ Ahînûmbî hohoanîmo yamundo-rundeimbî bidîfîri ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbî sîhafî hoafi ra aboed-ane,” mehomo. ⁴⁰ Ranîyomo nindou ranai asukai ngorü moatükunîmbo Sisasîmbo düdufembo yîhîmbomemo.

*Nindou ranaheimbo Sisas ai God koamafoarîri ranahambo düdumefiyu
(Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Ranîyo Sisas ai nindou ranaheimbo düdureirühi yahuya, “Asu nîmboe nindou ai hoafiyehîya, ‘Krais nindou God ai nindoumbo aboedambo-fembo kamafoarîri ra Defitîndî ahuirani,’ aseia? ⁴²⁻⁴³ Sapo Defit ahandîhoari Herü Buk ranambe yare hoafiyuhîya,

‘Adûkarî ai wandî Adûkarîmbo hoafiyundowohü yahuya,

‘Se wandî warîhondanî bogorîmbondafo nîmandîfî ngafîmbo

ro sîhambo hürütümbî ra sîhafî hoarehi hînîngî-ndîheapurîmboane,’ *Buk Song 10:1*

mehu. ⁴⁴ Defit ai nindou ranahambo Adûkarî yahu marandî, asu Krais ai nüngunde ahandî ahurîmanda?” mehu.

*Sisas ai ahinümbi hohoanimo fifirundeimbimbo papi-hoafimarapuri
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40)*

⁴⁵⁻⁴⁶ Nindou afindi ranai hihimboryeiane, Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbimbo hoafiyuhü yahuya, “Se ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbimbo hibadumbo. Ai hoandarü hoearü güdife hefe hoahoango wakifeyoanü nindou ai ahamumbo hihifiyopuri asu maketambe ahamumbo ahiniyopuri-ramboanemo hohoanimoemo. Aiana Suda-yafe rotu worambe fondi wagabe raniwami nimarü asu sesi sesambe sia semindi nindife hefe wagabe nimarimboanemo hohoanimoemo. ⁴⁷ Nga aiana nimorehi kaisahoabedi ranaheimbo wosihofori-yondürühi ahei worü ahamumboru marundi. Asu ai aboedanemo mbiseiya yahomo houmbo Godimbo didibafiyomondühi ra hoandarü hamindi didibafiyomo arundi. Nga süngunambo nindou ranaheimbo yibobofendürimbo simboani ana tñjirüfo afindi safi ndowandumboemo,” mehu.

21

*Nimorehi kai napo-koate ai Godimbohünda kaki masihendi
(Mak 12:41-44)*

¹ Sisas ai nimarü himboapoyuane, nindou napo afindeimbi ranai hei Godindi worü ranahandi hipirambe kaki mafoarühindi. ² Raniyo asu nimorehi kai napo-koate ranai hamburü kaki yimbu hipiri ranambe mafoareanda hoeimareandi. ³ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro sïhamumbo anihondumboanahi nda hoafayahapurü, nimorehi kai napo-koate masihendi ranai nindou napo afindeimbi masihendi ranahambo ngasünde-amboane. ⁴ Nindou napo afindeimbi masihendi ranana akidouyo masihendi, nga ahei adükari ana mbenjoründürü. Nga nimorehi kai ndanana akidou menjoro ra masihendi,” mehu.

*Sisas ai Godindi worü birüboemboe mehu
(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Sisasimbo süngrurü-rundeimbi bidifiri ranai Godindi worü ranahambo nimoiei aboedinamboyo asu Godimbo saimbo moatüküninambo yihururu marundi ranahambo wataporimbomarundi. Nga asu Sisas ai hoafiyuhü yahuya, ⁶ “Ro sïhamumbo hoafayahapurü, ndani moatükünü hoeiarundi nda mamü simboani ngiri nimoiei mamamboani ngoründiwami nanjo, nga ai hifitireboai pütapindimboe,” mehu.

*Sisas ai tñjirüfo afindi tükündifemboe, mehu
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)*

⁷ Asu ai düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, rani-moatükünü ra nünjo-simboani tükümandifea? Nini boatei tükümandife rani-moatükünü tüküfemboayo ranahambo nafuimboa?” mehomo. ⁸ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se hibadumbo, nga nindou ai mamü simboani sïhamumbo tkai hoafindimboemo. Nindou afindi ai ngomo wandi ndürü dükandundühi animboya, ‘Ro rananahi nda,’ asu ‘Ndearambo rani-moatükünü ra tüküfemboane,’ mbisimboemo, nga se yowanü ahamundi süngufepoani. ⁹ Asu se ngorü hifihündi nindou yifiaremo hoafi, asu ngorü ngoafihündi yifiaremo hoafi ra himborindeihü yihimbondeimboyei. Nga sapo rani-moatükünü boatei tükündifemboe, nga bidifiranambo si ana ngiri nimai tükündifeyo,” mehu.

¹⁰ Raniyo aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ngorü hifihündi ai ngorü hifihündi babidimbo yifiarindimboemo asu ngorü adükari bogorindi nendi ai ngorü adükari bogorindi nendi babidimbo yifiarindimboe. ¹¹ Hifithe afindi hamindi tükündifehü asu ngorügoanini sesikoate-ndeihi wembombondei asu angünihaindei raraondihümboyei. Asu sünambe rani-poanimbo yihimboeimbi moatükünü bidifiranambo si tüküfemboayo ra nafuimbohünda tükündifeyoani se yihimbondeimboyei. ¹² Nga rani-moatükünü ranai tüküfekoate-yoambe animbo se wambo anihondumbo-arihindiri ranimbo-hünda nindou ai sïheimbo kikihindümondürü houmbo moaruwaimbo-ndundürimboemo. Rananimbo rotu

worambe papi-hoaf+ndundür+ mbundumbo karabus+ndundür+imboemo. Asu ndowandümondür+ ngomo adükari bogori asu gafmani-yomondi himboahü papi-hoaf+ndundür+imboemo. ¹³ Refeambe animbo siheimbo aboedi hoafi ra watapor+imbo-yombo nafi yagodi+imboe. ¹⁴ Ranimboane se afindi hohoan+mondeihya, ro nini hoafi hoafi+mandefi mbi+seimboyei. ¹⁵ Nimboe sapo ro wand+hoari animbo sihei hohoan+moambe hor+ndi+heandühi ndor+hoeimbi fifir+ife ndahandürani se hoafaye ra nindou ngorü ai-amboan+ ngiri gogon+mbond+hendühi moaruwaimbo-ndeandi. ¹⁶ Siheimbo sihei boagiri, amongo-mami, akohoandi, reh+mami, mami+iri, ngunindi ranan+imbo hürütümbi nindouyei war+hünd+hindür+imboyei. Ranan+imbo seambeah+ndi bidifiri ana hifokoandundür+imboemo. ¹⁷ Munguambo nindou ai sihamumbo moaruwaimbo-nd+hindür+imboyei, sapo se wambo an+hondumbo-ari+hindiri ran+imbo-hünda. ¹⁸⁻¹⁹ Nga sihei mbir+nan+ mami ra ngiri find+hoaiyo. Se ngin+ndi an+boadei animbo se yangiri n+ngombo hondü ndahümündimboyei. Ranan+imbo sihamundi fimbo fand+hepur+imboe sihamundi yangiri n+ngo ranahambo,” mehu.

*Sisas ai Serusarem+imbo moaruwaimbo-ndifemboe mehu
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)*

²⁰ Sisas yahuya, “Se hoeir+hindani ami ai sinimo Serusarem ngoafi ra worari wakarundi ana, se fifir+nd+hindi Serusarem ai ndeara moaruwaimbo aki+mane. ²¹ Ranan+imbo nindou didiyei Sudia ngoaf+hü amarei se feboehi hehi hifi wafuana gagüsi asu Serusarem ngoaf+hü amarei se ngoafi ra hin+ng+nd+hi hehi ngorüni ngei, asu ngorü hifi+hü animboei se yowan+ Serusarem ngoaf+nambo hopoani. ²² Rani-simboani animbo God ai tir+ifo masahündür+ ranaheimbo simbori moaruwaimbo-ndearümbui, ranan+imbo mungu-moatükuni Bukambe hoafi+mayo ra an+hondü tükündifemboe. ²³ Rani-simboani ana nimorehi warandühumbi asu nitori kehureimbi ana hipoan+himboeimbou-anei. Sapo rani-simboani animbo hifi ndan+hü nimbore afindi tükündifehü asu God+ndi moaruwaimbofe ra nimorehi nindowenihi ranaheiwami pindimboe. ²⁴ Ranan+imbo hari nendi ai didimo nindou bidifirambo hifokoakondundürühi asu bidifirambo karabus nindoumbo-ndundür+ munguambo hifina ndowandoümondür+ ngomboemo. Ranan+imbo ahei ndifo ranai Serusarem ngoafi ra püh+ndei nimandi ngeimbo God ai aheimbo hifand+imbo hoafi+mayu süngu tükündifemboe,” mehu.

*Nindou Hondü ai kudümbui
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)*

²⁵ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Rani-simboani ana rani-poan+imbo wos+hoafori moatükuni hüf+ham+ndi, amoamo asu mupui ranifih+ tükündifemboe. Asu hifini sir+wara ranai afindi-afind+indowohü mbundo p+ndo ndandani nindou ai afindi hohoan+mondeih+ y+himbondeimboyei. ²⁶ Nindou afindi ranai hifi ndan+hü nini-moatükuniyo tüküfemboayo ranahambo himbondeih+ y+himbombo himboari wuwur+ndearümbue. Nimboe sapo munguambo ngin+ndi moatükuni sünambe ranai-amboani fifim+nd+imboembohünda. ²⁷ Ranan+imbo nindou ai hoeind+horani Nindou Hondü ranai mbur+ngai wami n+mandü haya ahandi himboamupuimbo-randeimbi ngin+ndi rani kapeihü kudümbui. ²⁸ Rani-moatükuni ranai hapoadümbu tüküfembo mbi+si haya tükündifeyoani bot+ndahi nimboeimbo mbiro bot+nd+hindi sapo God ai siheimbo aboedambo-fembo ra ndeara tüküfembo yangirane,” mehu.

*Süfur+ nimindi ranahambo se tür+boad+hindi
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)*

²⁹ Sisas ai kafeefe hoafi mami hoafiyupurühi yahuya, “Se süfur+ nimind-ane asu amuri nimi ranamboani hoeindundi. ³⁰ Sapo se hoeirundani nimi ranai hoai-hoi simbori bokari arandi ana, se fifir+ndundi ai ndeara hoembo yahomboane. ³¹ Mami yahuraiane sapo se hoeindundani rani-moatükuni tükefeyo ra se fifir+ndundi God ngin+ndi hifandarandi ra ndeara tüküfembo yangirane. ³² Ro sihamumbo

an̄ihondümbōanah̄i hoafayahapur̄i, ŋga se fifir̄indund̄i nindou hapondan̄i an̄imboei ranai yifikoate-yeiambe an̄imbo ran̄i-moatükun̄i ra tükünd̄ifemboe. ³³ Hif̄i sün̄ü ana awar̄ind̄ihoemboe, ŋga wand̄i hoaf̄i ana ŋgir̄i awar̄ind̄ihoeyo,” mehu.

Sisas̄imbo süngrur̄ü-rundeimb̄i ai h̄ibad̄ümbo

³⁴⁻³⁵ Sisas̄i ai hoaf̄iyupur̄üh̄i yahuya, “Se h̄ibad̄ümbo! Se muᅇguambo seses̄ind̄imo asu bia nd̄im̄ind̄imo houmbo mam̄ikar̄i hohoan̄imond̄imo asu find̄i moatükun̄i ran̄imbo af̄ind̄i hohoan̄imond̄imo nd̄ümboemo. Ran̄i-moatükun̄i ranai s̄ihamumbo and̄urambe n̄in̄ihond̄i p̄irayo nou yahurai an̄imbo randeapur̄imboe. ³⁶ Se muᅇguambo si h̄ibad̄ü n̄iᅇgomombo God̄imbo d̄id̄ibaf̄indafu ndund̄i. T̄iᅇir̄ifo tükufeyo ra ŋgin̄ind̄i n̄iᅇgo homböhünda asu Nindou Hond̄ünd̄i h̄imboar̄üh̄i tükufemböhünda ran̄imbo d̄id̄ibaf̄indafund̄i,” mehu. ³⁷ Sisas̄i ai muᅇguambo si God̄ind̄i wor̄i ranambe nindou yamundeand̄ür̄i hu asu n̄imbokoan̄i hafu Orif̄i Hif̄i Wafuambe apu marand̄i. ³⁸ Asu nindou ranai siambe hond̄ü Sisas̄ind̄i hoaf̄i h̄imbor̄imbohünda God̄ind̄i wor̄ina hei mar̄ihünd̄i.

22

Suda-yafe bogor̄i nindou ai Sisas̄imbo h̄ifokoeffimbo hoaf̄i fifir̄imarund̄i
(*Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Son 11:45-53*)

¹ Bret yis̄ikoate seses̄imbo si Pasofa sei-ar̄ihünd̄i ranai tükufembo yanḡir̄imayo. ² Ran̄iyo God̄imbo ses̄i s̄ihou-rundeimb̄i bogor̄iyomo asu ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo fifir̄undeimb̄iyomo ai n̄imoreh̄i nindowenih̄imbo ȳih̄imboyomond̄üh̄i Sisas̄imbo h̄ifokoeffimbo naf̄i kokomarund̄i. ³ Ran̄iyo Sudas̄i Iskar̄iot Sisas̄imbo süngrur̄ü-rundeimb̄indambo mam̄i ahand̄i fiambe Satan ai mafar̄ifiyu. ⁴ Ran̄iyo Sudas̄i ai God̄imbo ses̄i s̄ihou-rundeimb̄i asu prisman̄i b̄id̄ifir̄i God̄ind̄i wor̄i h̄ifand̄imarund̄i ahamumbo sowanambo ai n̄ün̄ungund̄ir̄i Sisas̄imbo ahamund̄i war̄ih̄ümand̄ir̄i ran̄imbo fifir̄ifemböhünda mahu. ⁵ Ran̄iyomo asu nindou ranai h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄iyomond̄üh̄i Sudas̄imbo kak̄i masabudo. ⁶ Ai hohoan̄imo mam̄i-sün̄guru mburumbo h̄ifanda humbo nindou af̄ind̄i ranai Sisas̄-d̄ibo n̄imar̄ikoate-yei-ambe ahamund̄i war̄ih̄üfimbo yahu hayamboyu.

Sisas̄i ahambo süngrur̄ü-rundeimb̄i bab̄id̄i seses̄i si ra n̄imar̄imombo mas̄iwasümo
(*Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Son 13:21-30*)

⁷ Bret yis̄i-koate ses̄imbo si God̄i ai Israer̄imbo aboedambo-mareand̄ür̄i ra tükufeyoambe an̄imbo sipsip̄i n̄imor̄i ra h̄ifokoeffemboane. ⁸ Sisas̄i ai Pita weimbo Son̄imbo hoaf̄iyup̄ir̄üh̄i yahuya, “Ŋgafan̄i ses̄i s̄ih̄ef̄imbo s̄ind̄ind̄ineamun̄i ad̄ükar̄i si ran̄ih̄ü seses̄imbohünda,” mehup̄ir̄i. ⁹ Asu s̄imbor̄i d̄üdur̄iner̄üh̄i safan̄iya, “Nahan̄ih̄ümboyaf̄i ȳihoeh̄imbo ses̄i ra s̄ind̄ifembo hoafayaf̄imun̄i rana?” masafan̄i. ¹⁰ Asu s̄imbor̄i hoaf̄iyup̄ir̄üh̄i yahuya, “Ŋgoaf̄i ad̄ükar̄i ran̄ih̄ü ŋgafand̄üh̄i nindou mam̄i ai hoe h̄ip̄irambe fuindamünd̄ü haya ŋguan̄i hoeind̄iner̄imboyafan̄i. Ŋga ahambo an̄imbo sün̄gund̄in̄ir̄i n̄in̄i worambeah̄iyo karefuend̄i ra. ¹¹ Ranan̄imbo wor̄i aharamb̄ür̄i ranahambo hoaf̄indaf̄in̄andowoh̄üya, ‘Yamunde-randeimb̄i ai s̄ihambo hoaf̄iyuh̄i yahuya, ‘Ro wambo sün̄gurund̄ir̄i-rundeimb̄i bab̄id̄i wor̄i nahanambe seses̄imand̄ef̄i God̄i ai Israer̄imbo aboedambo-mareand̄ür̄i si ra?’ mehuamboane,’ mb̄isafan̄i. ¹² Asu ai s̄ihafan̄imbo ses̄i napo kur̄ife n̄imar̄i ses̄imbo fond̄i af̄ind̄i bur̄iyoweimb̄i n̄imoamon̄ind̄i wor̄i n̄afuind̄üpür̄imbui. Se ran̄ih̄ü ses̄i napo s̄ind̄ind̄ineand̄i,” mehu. ¹³ Ran̄i-yafan̄i Pita weimbo Son̄i ai hafan̄i hoeir̄i-neandane asu muᅇguambo moatükun̄i ra Sisas̄i hoaf̄imayu sün̄gu tüküme Feyo. Ran̄i-yafan̄i asu ran̄ih̄ü ses̄i ra s̄ind̄imar̄ineand̄i.

Ad̄ükar̄ind̄i ses̄i Sisas̄i ahand̄ihoar̄i süngrur̄ü-rundeimb̄imbo masagapur̄i
(*Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25*)

¹⁴ Ses̄i ses̄imbo yahomo houmbo Sisas̄i ai ahambo süngrur̄ü-rundeimb̄i bab̄id̄imbo ses̄i fond̄üh̄i mamar̄imo. ¹⁵ Ai ahamumbo hoaf̄iyupur̄üh̄i yahuya, “Ro af̄ind̄i ham̄ind̄i

yifirayahi se-babidi sesesimbo God ai Israerimbo aboedambo-mareanduri si, nga asu sungunambo ana ro asubusi afindi ndahamindimboyahi. ¹⁶ Ro asukai ngiri sesi ndahurai dagadhi, nga ngombo rani-moatukuni ra God hifandarandi ranambe tukundifemboe,” mehu.

¹⁷ Raniyu Sisas ai kap hoe semundu Godimbo hihifiruri mbura yahuya, “Kap hoe nda sowandumo houmbo sishamundihoari simindimo. ¹⁸ Asu ro wain boboe ra asukai simindikoate ngambo God nginindi hifandarandi ra tukundifemboe,” mehu. ¹⁹ Asu asukaiyu bret semundu Godimbo hihifiruri mbura hifitire ahambo sungurururundeimbimbo yimbureapuruhi yahuya, “Nda wandi saf-ane asahapuri. Nga se wambo hohoanmombohunda randu ndundi,” mehu.

²⁰ Mare yahurai sesi sowasumo mburu Sisas ai kap semundu hayambo hoafiyuhi yahuya, “Kap nda wandi hori sishamumbohundambo karefoendi rananimbo simbori hoafi femindi asihafeyo ra nginindamindimboe. ²¹ Sishamundi mbusumo nindou mamai ai wambo hurutumbi nindou-yafe warhundeandirimbui. Nga ahandi watijari ra wandi dibore sesi nandife fondiwami anango. ²² Nine-moatukuni God ai Nindou Hondü ahambo refimbo hohoanmomayu ra yahurai tukundifemboe. Nga Nindou Hondumbo hurutumbi nindou-yomondi waruhariri ranai hipoanimbembou-ani,” mehu. ²³ Raniyomo asu sungurururundeimbi ai ahamundihoari rani-moatukuni ra didi ramande yahomo houmbo simborinduwurimemo.

Sungurururundeimbi ai dudi adukarayu yahomo houmbo hoafinambo simbori simborimemo

²⁴ Sisasimbo sungurururundeimbi ai dudi adukarayu yahomo houmbo simbori hoafiyomonduh mamarimo. ²⁵ Sisas ai hoafiyupurui yahuya, “Ndifoyei adukari bogori ai ana nduireimbiyomo houmboanemo asu nimorehi nindowenih ra hifandirundi arundi. Nga nindou ranaheimbo hifandirundi arundi ranahamumbo aboedi farithou-rundeimb-anemo sei arihundi. ²⁶ Se yahurai randafumboemo, nga adukari hamindayu sishamundi mbusumo ra ai hoarifi nindou nahurai-mbiyuwamboane. Asu horombofi hu ratupuriyu-randeimbi ai fehefembo ratupuriyu-randeimbi nahurai-mbiyuwamboane. ²⁷ Dudi adukari hamindayua? Sesesi fonduhi amaruyu asu sesi yimbuareandiyu? Se raru hohoanmoyomonduhiya sesesi fonduhi amaruyu ai adukari hamindayu. Nga roana sishamundi mbusumo fehefembo ratupuri ratupuriya rihandeimbi nahurai-anahi. ²⁸ Se wambo tijiifo tukumefeyo ra moai hiniingirundi. ²⁹ Ro sishamumbo hifandimbo nginindi asahapuri wandi Ape wambo hifandimbo nginindi masendiri nou. ³⁰ Se ro nginindi hifandarhandi ranambe wandi sesi fondiwami sesi dowadumo hoe ndimindimondumboemo. Asu se bogorindi nimar fondiwami nmandumombo Israeri-yafe siri 12 ra hibadumboemo,” mehu.

Sisas ai Pitamboya, ai wambo daboadi hihirindeandirimbui mehu
(*Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Son 13:36-38*)

³¹ “Saimon, Saimon, Satan ai shafi anihondumbofe ra refe hoeifembo hoafiyumboani sapo nimorehi mbanhi hiriyeih badini pirhinduhi safi hiniingarihindi nou. ³² Nga ro Godimbo didibafimeheandi shafi anihondumbofe ra hiniingindowamboyaafi sahehea. Rananimbo se asukai hihirindafo wambo sowanambo didifihumbo apodoho-apodohoyomondeimbi ranahamumbo fandihawapura nginindimbeyomondamboane,” mehu. ³³ Nga Pita ai Sisasimbo hoafiyunduwohu yahuya, “Adukari, ro ndearambo nafirihamindimboanahi se-dibo karabusambe hombo asu yifimbo amboani,” mehu. ³⁴ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Pita, hapo nimbikoani kakaro ai hoafikoate-yuambe animbo se wamboya ngimimbo moai fifirihini mbisafindirimboyafi,” mehundo.

*Sisas ai ahambo sungurururundeimbi*mbi kaka sandife aru pisao yihimindi asu napo aru ra mbiswandumu-ndamboane mehu

³⁵ Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Horombo ro sihamumbo koartheheapurühi sahiya, ‘Se kaki sandiferambo arüyo asu napo sandiferambo arüyo, asu su yirambe kikifoefemboane semindipoani’ masahi rani-simboani se bidifiri moatükuni mbonimborundümondai?” Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Wani,” mehomu. ³⁶ Ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Haponda nindou düdi se kaki sandiferambo arü, düdi se pisao yihimindi hamindi ra semindikoate-ayu ana, ahandi ngisihari hoeari ra nindou ngorumbo sagadowohumbo asu rani fihindi kaki ndemündu haya pemimbiyu-wamboane. ³⁷ Godindi bukambe hoafiyowohü yahoya, ‘Ahambo moaruwai hohoanmoyu-randeimbi nindou nahurai randihorimboyei,’ meho ranana wamboyo, nga ranane hapondanambe tükefeyo,” mehu. ³⁸ Ahandi süngrurü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari! Hoeiro, pisao yihimindi hamindi yimbu nda,” mehomu. Ai hoafiyupurühi yahupuriya, “Ra ndearane,” mehupuri.

Sisas ai Orif Wafuambe Godimbo didibafimayu
(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Sisas ai adükari ngoafi ra hiningire hayambo Orif Wafuana mahafu sapo munguambo si refi marandi nou. Raniyomo asu ahambo süngrurü-rundeimbi ai ahandi süngu mahafomo. ⁴⁰ Ai hafomo nimarimboyo hü tüküfih hoafiyupurühi yahupuriya, “Nini-moatükuni sihamumbo rande hoeindeapurimboe ranimbo-hünda se Godimbo didibafindafundani sihamumbo nginindi mbisagapur-amboane,” mehupuri. ⁴¹ Sapo nimoei pifeyoani ho pirayo rani simogodühi safi Sisas ai hu yiri yimbu pusire nimarumbo Godimbo didibafimefiyu. ⁴² “Ape, se yifirayafi ana, wambo asübusümbi moatükuni tüküfemboayo ra raguanambo-ndowandi. Nga se nine yifirayafi rani süngundowandi, nga ro yifirayah rani süngufepoani,” mehu. ⁴³ Raniyo asu sünambeahindi nendi ai ahambo nginemündümbohünda tüküme fiyu. ⁴⁴ Sisas ai asübusi afindi hamindi semindimboayu ranahambo hamindi tütüngirihoei hayambo Godimbo didibafimayu hoango. Raniyo asu ahandi yikunimihoe ranai hori nahurai pimendo hoango.

⁴⁵ Sisas ai Godimbo didibafiyu moendire hayambo ahambo süngururü-rundeimbi sowana huane asu mapomo sapo afindi hohoanmoyomondühi wambo. ⁴⁶ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se hapoana apusayomoa? Nga botiyafu Godimbo didibafindafundi nini-moatükuni rande hoeindeapurani nginepurimindimbohünda,” mehu.

Sisasimbo mbumaründümo
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Son 18:3-11)

⁴⁷ Sisas ai wataporiyuhü nunguambe awai nendi afindi ranai masifo. Sapo Sudas Sisasimbo süngrurü-rundeimbi ambeahindi-mayu ranai sepurimündü haya mahafomo. Raniyu asu Sudas ai Sisasimbo wakikihimbohünda ahandi fikimi mahu. ⁴⁸ Asu Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Sudas, se wakikihimbo asafi ra Nindou Hondumbo hürütümbi nindou-yafe warihufimbo safomboyafi?” mehu. ⁴⁹ Sisasimbo süngrurü-rundeimbi ai hoeirundane ahambo kikhimindimbo yangirimemondamboemo hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari, ro yihoe fi pisao yihimindi safi ranambo hitihupirimbo?” mehomu. ⁵⁰ Raniyo asu aihüнди mami ai pisao ndarhendühindamboyo Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori hondüdi ratüpuriyu-randeimbi warihöndü himbohoeari mafoafoareando. ⁵¹ Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Yowan! Ndahurai refepoani!” mehu. Raniyo ahandi himbohoeari ra war pamareanda asukai koadürü koadürümefeyo.

⁵² Nindou sapo Sisasimbo kikhimindimbo masifomo ra Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogoriyomo, Godindi wori hifandiru-rundeimbi prisman bogoriyomo asu Suda-yafe bobogori raniyomo. Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se pisao yihimindi asu nimihari fufuründümo masifomo ra hümbohüni nindumbo kikhemündimbo

nahurayomo. ⁵³ Ro seba^{id}imbo mun^{gu}ambo si God^{ind}i worambe n^{imari} mar^{ihandi} ra moai ran^{ihü} k^{ikih}ründ^{umond}irⁱ. ⁵⁴ *Ng*a haponda s^{ihamund}i siane n^{imboe} n^{imbi} ai ad^{ukari} t^{üküfi}hⁱ simbo *ng*as^{ünde}amboane,” mehu.

*Pita ai Sisas*imboya, Ro moai f^{ifir}ihⁱⁿⁱ mehu

(*Matyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Son 18:12-18, 25-27*)

⁵⁴ Sisasimbo k^{ikih}ründ^{umo} houmbo Godimbo sesⁱ s^{ihai}-randeimbⁱ bogorⁱ hondü ahandⁱ wor^{inambo} sowaründ^{umo} mah^{ifomo}. Ran^{iyoy} asu Pita ai süngumarapurⁱ hüfü. ⁵⁵ Asu ai hai worⁱ gabusümo p^{üpiru} houmbo mamar^{imondambo}yoy ran^{ihü} ai-bab^{id}imbo mamar^{imo}.

⁵⁶ N^{imoreh}i mamⁱ rat^{üpur}iyoy-randeimbⁱ ai hai sihⁱ h^{imboyowane} Pita ai mamaruwamboyo ndorerⁱ t^{ürüfoarer}i mbura hoaf^{iyowohü} yahoya, “Nindou ndanana sapo Sisas-d^{ibo} hu marandani,” meho. ⁵⁷ Pita ai hoaf^{iyuh}i yahuya, “N^{imoreh}i se hoafayafⁱ ranana moai ak^{idou}-amboanⁱ ro f^{ifir}ihⁱⁿⁱ,” mehu.

⁵⁸ Asu ranⁱ wangabeahⁱ safⁱ nindou *ng*gorü ai hoerirⁱ hayambo hoaf^{iyundü}hⁱ yahuya, “*Ng*gorü ana sapo seanaf^{isi}.” ⁵⁹ *Ng*a Pita ai hoaf^{iyuh}i yahuya, “Wandafⁱ, roana wananahⁱ ana,” mehu. ⁶⁰ Ran-ahandambohöndⁱ ged^{üh}i safⁱ homboyoane as^{ukai} nindou *ng*gorü ai h^{üti} hoaf^{imarür}i, “Sapo nindou ndanana Sisas-d^{ibor}ih^{indani} n^{imboe} ai-amboanⁱ Garirihünd-ani.” ⁶¹ Asu Pita ai hoaf^{iyuh}iyoy, “Wandafⁱ, roana moai f^{ifir}ih^{heand}i se watapor^{imbo}-arandⁱ ranahambo!” mehu. Ran^{iyoy} asu hoaf^{iyuambe} kakaro ai hoaf^{imayu}. ⁶² Ran^{iyoy} asu Ad^{ukari} ai h^{ihir}ifi Pitambo t^{ürümafoarir}i. Asu Pita ai hohoan^{imomayu} Ad^{ukari} ai hoaf^{imeindo} ranahambo. Hapo n^{imbokoan}i kakaro ai hoaf^{ikoate}-yuambe an^{imbo} se *ng*im^{imbo} wambo moai f^{ifir}ihⁱⁿⁱ mb^{isaf}ind^{irimbo}yafⁱ. ⁶³ Ran^{iyoy} asu Pita ai weindanⁱ t^{üküfi} hu af^{ind}i ham^{ind}i aran^{imayu}.

*Nindou ai Sisas*imbo t^{irifoefe} hoaf^{iyomondü}hⁱ har^{imemondo}

(*Matyu 26:67-68; Mak 14:65*)

⁶³ Nindou Sisasimbo h^{ifand}imarurⁱ ranai t^{irifoefe} hoaf^{iyomondü}hⁱ bubumarurⁱ. ⁶⁴ Ai ahandⁱ h^{imboar}i hoear^{inambo} gabud^{ifoarüwuri} houmbo hoaf^{iyomondowohü} yahomoya, “Se God^{ind}i hoafⁱ hoaf^{yaf}i-randeimbayafⁱ ana, hoaf^{yaf}imunⁱ düdi s^{ihambo} har^{imayun}inⁱ rana!” mehomo. ⁶⁵ Ai Sisasimbo moaruwai hoaf^{iyomondo} marundⁱ.

Sisas ai kansr-yomondⁱ h^{imboarüh}i t^{üküfi} hoafⁱ d^{id}iboadomareandⁱ

(*Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Son 18:19-24*)

⁶⁶ Simayowamboyo h^{ifand}-rundeimbⁱ ai mafandundⁱ. Asu Godimbo sesⁱ s^{ihou}-rundeimbⁱ bogor^{iyomo} asu ah^{inümb}i hohoan^{imo} yamundu-rundeimb^{iyomo} ai-amboa ai-bab^{id}i fandu mburumbo Sisasimbo sowaründ^{umo} ahamundⁱ bogorⁱ hondü kot ran^{inambo} mah^{ifomo}. ⁶⁷ Ai hoaf^{iyomondü}hⁱ yahomoya, “Se Krais-ayafⁱ ana, hoaf^{indaf}imunⁱ,” mehomo. Sisas ai hoaf^{iyupurüh}i yahuya, “Ro hoafehapurⁱ amboanⁱ *ng*rⁱ se wambo an^{ihondü}mbo-ndund^{ir}i. ⁶⁸ Asu s^{imbor}i s^{ihamumbo} ro düdueheapurⁱ amboanⁱ *ng*rⁱ hoaf^{ind}imond^{ir}i. ⁶⁹ Haponda ndan^{ihü} p^{iyoy} hayambo süngunambo aho ranana, Nindou Hondü ai God *Ng*n^{indeimb}i ahandⁱ war^{ihondü} war^{ihü} n^{imandümbui},” mehu.

⁷⁰ Ai mun^{gu}ambo hoaf^{iyomondü}hⁱ yahomoya, “Ranayo ana, se God^{ind}i n^{imor}yafⁱ?” Sisas ai hoaf^{iyupurüh}i yahuya, “Se s^{ihamund}ihorⁱ hoafayomo rasⁱ, *ng*a rananahⁱ,” mehu. ⁷¹ Ai hoaf^{iyomondü}hⁱ yahomoya, “Refe ana, n^{imboe} nindou *ng*gorümbo ahambo hoefimbo hoafayefa? *Ng*a ndearambo s^{ihafi} h^{imboambenambo} hoaf^{imayuambo} h^{imbor}iyefⁱ-mboanef^{isi},” mehomo.

¹ Muṅguambo rani boboagori-memo ranai Sisasimbo sowaründumo Pairat sowanambo mahifomo. ² Ai ahambo papi-hoafirirurühi yahomoya, “Nindou nda sihefi nendambo hohoanimo mamikarimarandura kikihimarhurimindefi. Ai hoafiyuhi yahuya, ‘Yowan Sisarimbo kaki saimbopoani,’ yahu asu ahandi fimboya, ‘Krais, adukari bogor-anahi,’ mehu,” mehomo.

³ Pairat ai Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Se ra Suda-yafe adukari bogoriyafi?” mehuamboyu. Sisas ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Sihafihori hoafayafisi,” mehu. ⁴ Pairat ai Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogoriyomo asu awai nendi afindi megoro ranaheimbo hoafiyuhi yahundürüya, “Ro nindou nda moai nini-moatükuni moaruwai rareanda hoafi himboriyahi,” mehu. ⁵ Ai asükaiyei pukuna hoafiyehi seiya, “Sisas ai hoahoangu wakireandühi nindou yamundireandühi hohoanimo botimareandüri. Ai Gariri hifihü piyu haya sünumbo Sudia hifihü tükumefiyu,” masei.

Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamartheirü

⁶ Pairat ai hoafi ra himboriyu haya düdüfihü yahuya, “Garirihündiyu nindou nda?” mehu. ⁷ Herot ai mam profens hifi ra hifandimarandi rani hoarehiyu Sisas ai manüngu. Ranimboyu asu Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamartheirambo mahu sapo Herot ai rani-simboani Serusaremhü mamaru wambo.

⁸ Herot ai Sisas hoeiriranü mayowambo hihifi-hihifimayu, nimboe sapo ai moani hoafi yangiri himboriyu hayambo asu hoeindihini mehu. Ai sapo yare hohoanimo yuhü Sisas ai hepünifeimbi moatükuni randeanda hoeinditha yahuhayambo. ⁹ Herot ai Sisasimbo düdu-düdumarürü, nga asu moai akidou-amboani nini hoafi hoafiyu, nga wani. ¹⁰ Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi akimi manüngomo ranai tikaruhoumbo Sisasimbo papi-hoafimaruri. ¹¹ Herot ai ahandi ami babidi Sisasimbo tirifoefe hoafiyomo mburumbo asu bogori-yomondi hoeari aboedi safi yihuruwuri mburumbo asükai Pairat sowana koamarhawuri. ¹² Horombo ana, Pairat ai Heroti-dibo simbori nginindürimefaniosü, nga rasimboani ai aboedi-aboedimefineandi.

Pairat ai Sisasimboya yifimbiyuwamboane mehu

(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Son 18:39; 19:16)

¹³ Pairat ai Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori asu Sudayei bogori muṅguambo nindou amuri raniyei aheimbo gugurimareandüri. ¹⁴ Ai hoafiyundürühi yahuya, “Nindou wambo sowana sahorimindei masinei ndanahambo hoafiyehi seiya, ‘Moaruwai hohoanimo yu randeimbani’ masei. Ro ahambo sihei himboarühi düdumarhini, nga ro moai se ahambo papi-hoafimarirori ra nini-moatükuni moaruwai rareanda hoafi himboriyahi. ¹⁵ Asu Herot ai hoeiriranü nini-moatükuni moai rareandi, nga ranimboyu hihiriri sihefimbo sowana koamartheirambo masünu. Nga asu ai nini-moatükuni moaruwai rareandai animbo ranimbo yifimanda? ¹⁶⁻¹⁷ Ro ahambo tiririfo ndahando mbundihambo animbo asu moani aboedi koandihina ngumbui,” mehu

¹⁸ Muṅguambo nindou ranai fandihi pukuna hoafiyehi seiya, “Nindou nda ndahorimindei ngei hifokoandihori. Nga rananimbo Barabasimbo aboedambo-fimboani!” masei. ¹⁹ Barabas ra ai adukari ngoafihü gafman babidi yifiariyu nindou hifokoare hayambo karabusimefiyu-ani.

²⁰ Pairat ai Sisasimbo hinüngifiyuwanü aboedambo homboani mehu raniyu asu awai nendi afindi ranaheimbo asükai hoafimeyundüri. ²¹ Ai asükai pukuna hoafi karthehindühi seiya, “Nimi keimbi karhendeimbifihü pandiwuri! Nimi keimbi karhendeimbifihü pandiwuri,” raranimaye.

²² Ai asükaiyu ngimimbo düdureandürühi yahuya, “Nini-moatükuni ramareandi? Ahambo hifokoefimbo ase ra ro hoeirihina moai nini moatükuni akidou-amboani rareandani hoafi himboriyahi. Nga moani akidou yangiri tiririfo ndahando mbundihana aboedambo koandihina mbihu,” mehu. ²³ Nga ai moani hoafi

puküna karîhehindühî hütihofîyehî seiya, “Sisas ai yîfîmbiyu-wamboane, yîfîmbiyu-wamboane,” mayei. Ai hoafîmayei habodei ra moanî Pairatîndî hoafî ngasünde hayambo ahei nîmoamo hamîndîmayondürî. ²⁴ Ranîyu asu Pairat ai Sisasîmbo ahei hohoanîmo süngumareandî. ²⁵ Ranîyu nindou mamî Barabas gafman babîdîmbo yifiarîyu nindou hîfokoare hayambo karabusambe mamaru ahambo aboedambo koamarîherü. Ranîyu asu ai Suda nîne refembo yifirîmayei süngu Sisasîmbo ami-yomondî warîhûmarirî.

*Sisasîmbo nîmî keimbi karîhendeimbîfihî tikoründümo pamarüwuri
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Son 19:17-27)*

²⁶ Sisasîmbo sowaründümo homondane Saimon Sairinihündî ai nafînî masüfu ngoafînambo hîfombo yahuhayambo. Ranîyomo asu Sisasîndî nîmî keimbi karîhendeimbî ra sowandîfî hawa Sisasîndî süngu hüfî yahomo houmbo hütihütimarurî. ²⁷ Asu awai nendî afîndî ranai Sisasîndî süngu hüsihî, nîmorehî bidîfîrî ranambeahî mahüsi ranai Sisasîmbo hohoanîmoyehî aranînambo sahorîmîndei mahüsi. ²⁸ Ngga asu Sisas ai hîhîrîfi hoafîyundürühî yahuya, “Serusaremîhündî nîmorehî se yowanî wambo aranînambo-yondîrîpoanî. Ngga sîhei fimbo asu sîhei nîmoakîdîboumbo anîmbo aranînambo-ndîhündürî. ²⁹ Awi mamî si tükündîfemboe ranî-sîmboanî nindou ranai hoafîndeihiya, ‘Nîmorehî nîmorî wakemîndîkoate-ayei asu nîmorî tîhîkoate-ayei se hîhîfî-hîhîfîndei. Sapo aheimbo tîrîrîfo ra ngîrî tükündîfeyo,’ mbîseimboyei ³⁰ Ranî-sîmboanî anîmbo nindou ai nîmoei wafumbo hoafîndeihiya,

‘Wamîni piyafîmuni,’ mbîsei.

Asu asûkai hîfî wafumboya,

‘Gabudîfoarîwamuni,’ mbîseimboyei!

Hosea 10:8

³¹ Hapondanî ro nîmî yangîrî nahurai-anahî, ngga wambo rawarîhindîrî. Ngga süngunambo moaruwai tükündefeyoanî se nîmî yaparî nahurai-ayei sîheimbo nünghumandîfendüra?” mehu.

³² Nindou yimbu moaruwai hohoanîmoyafandeimbî amboanî Sisas dîbombo sowapündümo mahîfomo ahafanîmbo hîfokoefepîrîmbohünda. ³³ Ai hei nîmoei wafu mbîrîhapîrî sîsamî sei arîhündî ranîhü Sisas asu hümbuhünîyafanî-rînandeimbî nindou yimbu ahamumbo tikorüpundîmo pamarupurî ra Sisas ai mbusümoyuwane asu ngorü ai warîhondünîyu asu ngorü ai kadüdanîyu yafîne pamarupîrî. ³⁴ Sisas ai hoafîyuhîya, “Ape, amboawi mbîsafî nîmboe ai moai fîfîrundî nîne-moatükunî rawarundî ranahambo,” mehu. Asu ami ai satu piraimemo dîdai Sisasîndî-mayo hoearî ra mandemündü yahomo houmbo.

³⁵ Nindou afîndî ranai nîboadei hîmboanambo hîfandîhündî, ngga boboagorî nindou ai Sisasîmbo tîrîfoarîwuri hoafîyomondühî yahomoya, “Nindou bidîfîrambo aboedambo-reandürî marandî. Se Godîndî nîmorî Krais-ayafî ana, yaro sîhafîhoarî aboedamboyafo,” mehomo. ³⁶ Asu ami amboanî tîrîfoarîwurühî homo hüühütimbü moatükunî wain hoe finiga masabudo. ³⁷ Ai hoafîyomondowohü yahomondoya, “Se Suda-yafe bogorayafî ana, yaro sîhafîhoarî aboedamboyafosî!” mehomo. ³⁸ Nîmî keimbi karîhendeimbî nîmoamo ndaru sürü pamarundî: NDA SUDAYAFE ADÜKARî BOGORANI.

³⁹ Nindou hümbuhünîyafanî-rînandeimbî nîmî keimbi karîhendeimbî fihî mapenîmbafanî ngorü ranai Sisasîmbo tîrîfoarîrühî puküna hoafîyuhî yahuya “Se ra Kraisîyafî? Ranayafî ana, yaro sîhafîhoarî aboedamboyafosî asu yîhoehîmbo amboanî aboedambo-rowamuni,” mehu. ⁴⁰ Ngga asu ngorü hümbuhünîyu-randeimbî gorügoanîni mapenüngu ranai afoai yahu hoafîyundowohü yahundoya, “Se Godîmbo yîhîmboyafo? Ngga se tîrîrîfo asowandîfî nahuraiane ai-amboanî asemündu. ⁴¹ Sîhîrî tîrîrîfo asahoamîndehî ranana sapo nîni-moatükunî sîhîrî ramarîhoandî ranî-süngumboane. Ngga nindou ndanana moai nîni-moatükunî moaruwai rareandî.” ⁴² Asu ai hoafîyuhî yahuya, “Sisas, se sîhafî ngînîndî hîfandarandambe tüküyafo amarîfî

ana, se wambo hohoanⁱmondafⁱndⁱri,” mehu. ⁴³ Sisas ai hoafⁱyundowohü yahuya, “Ro anⁱhondümb^oanahⁱ haponda hoafehanⁱni se ro-dⁱbo ngoafⁱ aboedⁱ ranⁱhü nⁱmandⁱmboyafⁱ,” mehu.

Sisas ai yⁱfⁱmayu

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Son 19:28-30)

⁴⁴ Sapu hüfⁱhamⁱndⁱkoate-yowohü wambo nⁱmbⁱ ranai hüfⁱnⁱmbo peyo haya gabudⁱfoare hombo nⁱmbambe tüküme^feyo. ⁴⁵ Refeyoambe asu hoearⁱ Godⁱndⁱ worambe kumarundⁱ ranai mbusümondⁱhⁱ yimbu bumareandⁱ. ⁴⁶ Sisas ai pukünambo hamⁱndⁱ hoafⁱ karⁱhoeihü “Ape, wandⁱ yifiafⁱ sⁱhafⁱ warⁱharⁱheandⁱ,” yahu mburambo asu yⁱfⁱmayu.

⁴⁷ Asu ami-yomondⁱ bogorⁱ manüngu ranai nⁱne-moatükunⁱ tüküme^feyo ra hoeire-anda mayoa asu Godⁱmbo aboed-ani yahu hoafⁱyuhⁱya, “Anⁱhondü-ane, nindou ndanana moai nⁱnⁱ-moatükunⁱ moaruwai yare randⁱ,” mehu. ⁴⁸ Nindou afⁱndⁱ wakⁱre megoro ranai hoeirⁱhinda mayowamboyei afⁱndⁱ hohoanⁱmoyeihⁱ ahei ngusüfohü purükⁱ-purükⁱ kameihⁱ ngoafⁱna mahei. ⁴⁹ Nga Sisasⁱndⁱ fikⁱmⁱnⁱndⁱyei asu nⁱmorehⁱ Garirihündⁱ ahambo süngumarⁱhorⁱ ranai foarⁱhehi nⁱboadeimbo hⁱmboanambo wamarⁱhorⁱ.

Sisasⁱmbo honguambe masⁱhehorⁱ

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Son 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nindou mamⁱ anⁱhondümb^o-reandeimbⁱ aboedⁱ hamⁱndⁱ manüngu ahandⁱ ndürⁱ Sosep, aiana Suda-yafe kansⁱr ambeahⁱndⁱyu. Nga asu ai moai yifirⁱyu bidⁱfⁱrⁱ boboagorⁱ-yomondⁱ hohoanⁱmo Sisasⁱmbo ramarundⁱ ranahambo. Aiana Suda-yafe ngoafⁱ Arimateahündⁱyu hayamboyu asu God ngⁱnⁱndⁱ hⁱfandarandⁱ ra tüküfemboayo ranahambo hⁱfanda marandⁱ. ⁵² Sosep ai Sisasⁱndⁱ yⁱfⁱnⁱmoko ra dⁱbonapⁱfembohünda Pairatⁱmbo düdufimbo mahafu. ⁵³ Asu Sosep ai Sisasⁱndⁱ fi-nⁱmoko ra nⁱmⁱ ke-imbⁱ karⁱhendeimbⁱ fihⁱndⁱ foarⁱmündⁱ sⁱherü henüngu kifohⁱ hoearⁱnambo parirⁱ ngamondⁱfoarirⁱ mbura sowaründümo homo nⁱmoei adükarⁱ nⁱmaroweimbⁱ hongu nahurai wowondⁱmaru hⁱfomo ranambe masⁱhawurⁱ. Asu hongu ranambe ra moai horombo yⁱfⁱ sⁱhoemo rundⁱ. ⁵⁴ Ai ndeara sümbo Godⁱmbo hohoanⁱmoyowohü moanⁱ ngoafⁱmbo nⁱmarⁱmboane sei hehimbo munguambo moatükunⁱ napⁱrⁱhindane ranⁱ-moatükunⁱ ra tüküme^feyo.

⁵⁵ Nⁱmorehⁱ Garirihündⁱ Sisas babⁱdⁱmbo mahüsi-mayei ranai Sosep babⁱdⁱmbo Sisasⁱndⁱ yⁱfⁱnⁱmoko sⁱhefimbo honguanambo mahei sapo nüngurüwurⁱmboemo asⁱhawurⁱ ra hoeifimbo. ⁵⁶ Ranⁱyei asu nⁱmorehⁱ ranai worⁱna hei aboedⁱ fisⁱnarümbü moatükunⁱ mbⁱmbⁱrai asu marasen ndondomarⁱhindⁱ. Asu Mosesⁱndⁱ ahⁱnümbⁱ hohoanⁱmo hoafⁱmayo süngu moanⁱ nⁱmarⁱmbo si ra mamarei.

24

Sisas botⁱmefiyu hoafⁱ

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Son 20:1-10)

¹ Mamⁱ wik ranahandambo weangurühⁱndⁱ sihⁱ siambe hondü nⁱmoreh ranai Sisas samboarüwuranambo aboedⁱ fisⁱnarümbⁱ mbⁱmbⁱrai ndorⁱhi masⁱhehindⁱ ra sahümündⁱ mahei. ² Asu ai hei hⁱmboyeiane nⁱmoei hongu nafⁱtambeihü güru pamarundⁱ ranai pairⁱkoate tifeo hⁱhire amoahⁱre megoro. ³ Nga ai kefoehi hüsi hⁱmboyeiane, asu Adükarⁱ Sisasⁱndⁱ yⁱfⁱnⁱmoko ra moai yangoro.

⁴ Ranⁱ-moatükunⁱ ranahambo afⁱndⁱ hohoanⁱmoyeihⁱ nⁱmboeiane, nⁱmehünou nindou yimbu ranai hoearⁱ si kareandeimbⁱ güdⁱne hena ahei fikⁱmⁱ tüküyafⁱne manⁱmbafanⁱ. ⁵ Asu nⁱmorehⁱ ranai yⁱhⁱmbombo hⁱfⁱnⁱ mbⁱro pⁱyei hehi manⁱmboei. Asu nindou yimbu ranai hoafⁱyafandühⁱ safaniya, “Nⁱmboe se nindou yangⁱrⁱ nünguweimbⁱ ranahambo yⁱfⁱyeimbⁱyei fondⁱwamⁱ kokoarⁱhora?

⁶ Aiana moai ndühⁱ yanguru, nga botⁱmefiyu. Ai Garirihü nünguambe sⁱheimbo

hoafimayu ranimbo se hohoanimondei. ⁷ Ai yahuya, 'Nindou Hondü ra nindou moaruwai hohoanimoyomo-ndeimbi-yomondi warihündüwurimboemo nim keimbi karihendeimbifihitikoemündi pefimbohünda. Asu yimbu sindu haya ngimi noufimbiranihiriti animbo botindifimbui,' mehu," masafani. ⁸ Raniyo asu nimorehit-mayei ranai horombo Sisas hoafimayu ra hohoanimomayei.

⁹ Asu nimorehit-mayei ranai hongu ra hinngirihit hehi hei ahambo süngrurü-rundeimbi 11 asu munguambo amuri raniyei aheimbo munguambo moatükun wataporimbo-marhündür. ¹⁰ Sapo honguambe munguambo moatükun tüküme-feyoa hoerihit hehi Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi hoafimayei nimorehit ranana Maria Makdarahündüyo, Soana, Maria Semsindi hondüyo asu bidifiri amuri raniyei. ¹¹ Nga asu ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai nimorehit hoafimayei ranahambo tikarhi hehi hoafi yangiri anihündi yahomo houmbo moai anihondümborundi. ¹² Nga asu Pita ai pipiyu hu honguambe amofi himboyuane, hoerit ahambo himondimarhorit rani yangiri menjorowa hoeimareandi. Raniyo ai hongu ra hinngire haya hüfu worambe rani-moatükun ranahambo afindi hohoanimoyuhit mamaru.

*Nindou yimbu ai Sisasimbo Emaus nafit hohü hoeimarinerit
(Mak 16:12-13)*

¹³ Nimorehit ranai honguanambo hüsi simboani Sisasindi süngrurü-rundeimbi yimbu ranai ngoafit mamit Emaus Serusaremhündi hombo 11 kiromitahüfeimbi hoandarit nafit mahafani. ¹⁴ Ai hafandühit mungu moatükun tüküme-feyo ranahambo wataporimbo-marinandit. ¹⁵ Ai wataporimbo-rini hafandühit fifirinandane, Sisas ai ahandihoarit tüküfi haya ai-babidimbo mahu. ¹⁶ Mamit moatükun gabudimafoareapira ai moai ahambo Sisas-ani safanit türüfoarinerit fifirinerit.

¹⁷ Asu ai ahafanimbo düdureapirühit yahuya, "Se nini-moatükunimboyo waporimborinandühit ahafana?" mehuamboyanit. Asu ai ngusumboarambe sissai fiyafandühit manimbafani. ¹⁸ Asu ngorü, ahandi ndürit Kriopas, ai simborit hoafiyuhit yahuya, "Awi Serusaremhü ndüfosimbo tükümehindi ra se yangiranafit nine moatükun ranihü tüküme-feyo ra fifirifekoate-ayafit?" mehu.

¹⁹ Asukai Sisas ai düdureapirühit yahuya, "Nimboe wataporimbo-arinanda?" mehuamboyanit. Asu simborit hoafiyafandühit safaniya, "Sisas Nasarethündi ranahamboane wataporimbo-arithorit. Aiana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbiyu haya God asu munguambo nindouyei himboahü ahandi hoafi, ratüpurit ra nginindi hamindiyo. ²⁰ Yihoeft bogorit nindou asu Godimbo sesi shou-rundeimbi ai gafmaniyomondi warihü hinngimarüwurit. Raniyo gafman ai hifokoefimboani yahomo houmbo nim keimbi karihendeimbifihitikoründümo pamarüwurü. ²¹ Nga horombo ro hohoanimoyefühitaya, 'Sisas ranana God ai Israerthündi ranaheimbo aboedambofendürimbo kafoaririt hinngiririmbombai,' maseft. Asu hifokoamarüwurit ra yimbu si ho hayamboyanit hapo ngimi noufimbisiane. ²²⁻²³ Hapo siambe hondü nimorehit bidifiri roambeahindi ai hei honguambe himboyeia moai ahandi yifinimoko ra ranihü hoerihindi. Raniyo ro hepünimehundi. Ai sinei yihoeftimbo hoafiyehit seiya, 'Sünambeahindi nendit yimbu hoerihupira ai safaniya, 'Sisas ana yangirit mbanüngu,' masafani,' masei. ²⁴ Asu nindou bidifiri roambeahindi amboani hifomo honguambe munguambo moatükun ra hoerirunda nimorehit hoafimayei süngure menjoro. Nga asu moai Sisasimbo ana hoerüwurit," masafani.

²⁵ Asu Sisas ai ahafanimbo hoafiyupirühit yahuya, "Se ana ngusufokoate-anemo, se moai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi hoafimemo ranahambo nimehünou hohoanimoyomo. ²⁶ Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ai hoafiyomondühit yahomoya, 'Nindou God ai ahandi nendambo aboedambofendürimbo kamafoaririt ra asübusit ndemündi mbundambo animbo asu süngunambo Godindi himboahü ndürit adükarümbindümbui,' mehomo," mehu. ²⁷ Raniyo Sisas ai ahafanimbo ahandi fimbo

Bukambe hoafi mapeniŋgo ra Moses+ndi+mayo buki+fihi piyu haya God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi sürü papiru mas+hoemo ranahambo yamundi+mareapiri hu.

²⁸ Ai homo Emaus ngoafiki+mi+ tüküme+fundu. Raniyo Sisas ai ngasunde haya hombonoumefiyu. ²⁹ Ŋga yimbu ai hüti hoafiyafandühi safaniya, “Mborai ro-babidi apoefo, ŋga ndeara hüfi+ham+ndi hanühi nimb+fembo akimane,” masafandamboyu. Raniyu hafu ahafandi worambe aibabidi mamaru. ³⁰ Ai sesimbo yahomo houmbo nimarimombo bret semündü Godimbo hihifi+rüri mbura hifitire haya masagapiri. ³¹ Rasüŋgu-mareandamboyo ai hepüna+fi+neandühi Sisas ani safani fifiri+marineri. Ŋga asu nimehünou asukai awari+mar+hoayuwa moai hoeirineri. ³² Ai ahafandi+hoari simbori hoafuri+yafandühi safaniya, “Anihondü-ane, nafini sinesühi shehimbo wataporimbo-maramuna asu shiri ngusüfoambe hepünimehoandi,” masafani.

³³ Refe hayamboyoane, süŋgurineri-rinandeimbi ranai botiyafine hena Serusarem+nambo mahafani. Raniyo hafani hoeirineapurani ahandambo süŋgrurü-rundeimbi 11-memo ranai ahamundi ngunindi babidi gugureafu mamarimonda hoeimarineapuri. ³⁴ Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Anihondü-ane, Adükari ai yifihündi botimefiyu! Ai Saimon-so tüküme+fiyuwa hoeimariri,” mehomu. ³⁵ Raniyo asu süŋgrurü-rundeimbi yimbu ranai ahafan+imbo-so nafini tüküme+fiyu asu bret hifitireanda türüfoarineri fifiri+marineri ranahambo wataporimbo-marinandu.

*Sisasimbo süŋgrurü-rundeimbi ai hoeimarüwuru
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Son 20:19-23; Ratüpuru 1:6-8)*

³⁶ Ahambo süŋgrurü-rundeimbi ranai bidiframbo rani-moatükuni ra wataporimbo-rundane, Sisas ahandi+hoari ahamundi mbusümo tüküfi nüngumbo hoafiyupurühi yahuya, “Sihamundi ngusüfoambe afure kümbeoroamboane,” mehu. ³⁷ Raniyomo yifiafimbai hoeiar+huri yahomo houmbo yihimbo muŋguna moaruwaimemo. ³⁸ Ŋga asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se ranahambo hepünefunda? Asu nimboe se nini-moatükuniyo hoeimarundi ranahambo awi fifirifekoate-ayomoa? ³⁹ Se wandi yitijari watijari hoeiru. Ro wandi+hoar-anahi nda! Se sündu hoeirundi+ri. Sapo yifiafi ana ngiri wandi fi nahuraindo.”

⁴⁰ Sisas ai hoafiyu mbura asu ahamumbo ahandi fi hoeari ra nafuimepuri. ⁴¹ Ai afindi hihifi-hihifimemosi, ŋga ai awi ranahambo anihondümbofe-koate-afindi hohoanimo memo. Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sesi bidifiri shoundai?” mehu. ⁴²⁻⁴³ Asu ai kini mamandundi ra ngörü bidifiri masabudowa semündü haya ahamundi himboahü masesuwa hoeimarüwuru.

⁴⁴ Ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se fifirundai ro horombo se-babidimbo nimboahambe hoafimayahi ra? Ro hoafiyahapurühi sahiya, Moses+ndi ahinümbi hohoanimo ranambe, God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi bukambe asu Herü Buk ranambe muŋgu moatükuni wambo tükündifemboe masahi.” ⁴⁵ Sisas ai ramehuamboemo ngusüfoambe fufurifoareapurühi Bukambe hoafimayo ra türüfoaru fifiri+marundi. ⁴⁶ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Sapo Bukambe sürü papimarundi ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘God ai ahandi nendambo aboedambo-fendürimbo koamafoariri ra asübusi ndemündü mbunda yifindu haya ngimi noufimbi ranambo yifihündi botindifimbui. ⁴⁷ Rananimbo Serusarem+hü pindimo houmbo muŋguambo hifi ahandi ndürinambo hoafi bokarindihomoemo. Rananimbo asu moaruwai hohoanimo ra hinin+giri+hindühi aboedi hohoanimo süŋguri+hindani God ai ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbeyahuamboane,’ meho. ⁴⁸ Asu se ndani moatükuni tüküme+feyo ndanahambo wataporimbondu ndündi. ⁴⁹ Wandu Ape ai Yifiafi Aboedi koar+hefembo hoafiyu masihendi ra koandihheamboyahü. Ŋga awi se hokoate Serusarem+hü niman+imombo God+ndi-mayo ngin+ndi ra ndowandümo houmbo animbo ngomo,” mehu.

*Sisasimbo God ai sünambe serümündü mahafu
(Mak 16:19-20; Ratüpuru 1:9-12)*

⁵⁰ Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbimbo sepurümündi hu Betani ngoafihi kaimayu. Raniyo God ai ahamumbo aboedi-aboedimbi reapura yahu haya didibafimefiyu. ⁵¹ Ai ahamumbo aboedi-aboedireapurühi nünguane God ai ahamundi mbusümonindi serümündü sünambe mahafu. ⁵² Ai yiri yimbu pusiru nimarimombo ahambo ngusifo parüwuri mburumbo Serusaremnambo hihifi-hihifi kameihi hihiriyafu mahomo. ⁵³ Asu ai munguambo si Godimbo aboed-ani yaho hohoanimbombohünda ahandi worina homo marundi.

Son Aboedi hoafi Son ai sürü papimarandi

Yangiri niŋgombo Hoafi ra nindoubomefeyo

¹ Horombo hondü God ai hifi nda nafikoate-yuambe Hoafi nda meŋgoro. Hoafi ra ai Godindi fikimi meŋgoro asu God-ane. ² Horombo hondü Hoafi ra Godindi fikimi meŋgoroane. ³ God ai Hoafi raninambo munŋu moatükunî ra nafimarandi, ŋga moai ŋgorü-moatükunî ŋgorü nafi süngure tüküfeyo. ⁴ Hoafi ra yangiri niŋgombo nimindühane asu yangiri niŋgombo ra nindou-yafe si-ane. ⁵ Si ra nimbî ranahambo si asagado, ŋga nimbî ra ŋgiri si ranahambo gabudeandi.

⁶ Nindou mamî God ai koamarheira mahu. Ahandî ndürî Son-ani. ⁷ Nindou ranaheimbo si ranahambo anihondümbo hoafombohünda mahu. Nindou munŋu ai hoafi ra himboriyei hehi anihondümbo-mbirihinda yehuenüŋgu mahu. ⁸ Son ra si ranıyupoanî, ŋga si ranahambo anihondümbo hoafıyurandeimbî yangır-ani. ⁹ Si ndanana si hond-ane asu ai hifi ndanîhü tüküfe haya asu nindou munŋuambo si boakifoare arandi.

¹⁰ Ŋga Hoafi ranai hifi ndanîhü meŋgoro. Hoafi raninambo God ai hifi nda nafimarandi, ŋga asu nindou hifi ndanîhü anıboadei ranai moai ahambo fifirihori.

¹¹ Ai ahandî ŋgoafi hondüna hu, ŋga asu nindou ahandî ŋgoafihündî ai moai ahambo fihirihorimindei. ¹² Ŋga didiyei ahambo anihondümbo-rıhorühi fihimarıhorambo asu ai aheimbo kamafoareandüra ai Godindi nimori tükümehindi. ¹³ Moai hifinindi moatükuninambo Godindi nimorimboyahi tüküyahindi sıhiri boagiri ramehindi nou. Wanî, ŋga God ai ahandî hohoanimo süŋgu ahandî nimorimboyahi marıhündî. ¹⁴ Hoafi ra nindoumbofe tüküfe mburamboyo asu sıhefi mbusümo manüŋguwa ai ndürî adükarümbî ra hoeimarıhuri. Ndürî adükarümbî ra Godindi nimori mamî yangiri ranahand-ane. Ai afindi hıpoambore-randeimb-ani asu sıhefimbo Godimbo afindi moatükunî anihondümbo nafuimaramunî.

¹⁵ Son ai ahambo anihondümbo hoafımayu. Ai puküna hoafıyundürühi yahuya, “Ro nindou ndanahamboyahı hoafımayahandürî, ‘Ro boatei tükündaheanda ai wandî süŋgu tükündüfimbui, ŋga aiana adükari safı ŋgasündeandıreimb-ani. Nimboe ai boateifi manüŋguwa ro tükümeheandane,’ ” mehu.

¹⁶ Ahandî afindi hıpoambofe rani-süŋgu sıhefimbo afindimbo aboedi-aboedireamunî arandi. ¹⁷ Mosesindi warı süŋguyo ahınümbî hohoanimo tükümeŋfeyo, ŋga hıpoambofe hohoanimo asu anihondümbofe hohoanimo ra Sisas Kraıindi süŋguyo tükümeŋfeyo. ¹⁸ Moai nindou mamî ai-amboanî God hoeriri, ŋga Godindi nimori mamî Afındandî fikimi nüngumbü ai God-ani asu ai yangirıyuru Godimbo hoeriri sıhefimbo nafuimaramunî.

*Son ai ro nindou God koamafoariri-yahıpoanî mehu
(Matyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Ruk 3:1-18)*

¹⁹ Suda bogori ai Godimbo sıhou-rundeimbî bidifiri Rifai sırihündî babidimbo koamarıhoupara Serusarem hınıŋgıru houmbo kosımo Son sowahı tüküyafu düduyafundowohü yahomoya, “Se didıyafa?” mehomondamboyo. ²⁰ Ranıyuru asu Son ai moai diboreandi, ŋga weindahı anihondümbo hoafıyuhı yahuya, “Roana Nindou God koamafoariri Kraı ranıyahıpoanî, ŋga wanî,” mehu. ²¹ Ranıyomo asu sımbori hoafıyomondowohü yahomoya, “Asu se didıyafa? Asu se Erasıyafı?” mehomondamboyo. Asu Son ai sımbori hoafıyupurühi yahuya, “Wanî, roana ranıyahıpoanî.” Asükaiyomo düduyafundowohü yahomoya, “Ro Godindi hoafi hoafıyurandeimbî hıfandarıhuri, se ranıyafı?” Asükaiyuru ahamumbo sımbori hoafıyupurühi yahuya, “Wanî, roana ranıyahıpoanî,” mehupuri. ²² Ranıyomo asu ahambo hoafıyomondowohü yahomoya, “Asu se didıyafı nimora? Se yıhoefimbo

hoafiyafan-animbo asu ro hoafi ra nindou yihoeifimbo koamari-houmuni ahamumbo sowana semindi homboanefi. Se sifahafi fimbo nungumambisafa?" mehomu. ²³ Raniyu asu Son ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, "Ro rananahi: Nindou mamahi ahandi yasimondi nimi wohi furikoate-yowohü mingiyohü yahoya, 'Bogorindi nafi aboedi nafindihehendi,' meho, nga ro rananahi," mehu. Horombo hoafi nda Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaia rareamboyu yahurai bukambe hoafimayu.

²⁴ Farisi aiyomo nindou hoafi sowandümo homo-rundeimbi ahamumbo koamari-houpura makosomo. ²⁵ Nindou ranai Sonimbo hoafiyomondowohü yahomoya, "Asu se Kraisiyafipoani, Erasayafipoani, Godindi hoafi hoafiyu-randeimbiyafipoani, nga asu nimboeafi se hundürürandüri maranda?" mehomondamboyu. ²⁶ Raniyu asu simbori Son ai hoafiyupurühi yahuya, "Roana hoenambo yang+r-ane hundürühi arihandi, nga sishamundi mbusümo nindou mamahi anüngu, nga asu seana moai nindou ranahambo fifirihori. ²⁷ Ro boatei weindahi ratüpurüya arihandi, nga nindou ranai animbo süngunambo weindahi rande ratüpuründümbui. Nga asu roana nindou aboedi hamindiyahipoani ahandi su wofi himondimaramündu ra fufurihfefembohünda," mehu.

²⁸ Hoafi nda Betani ngoafihü Sodan hoe gogoanini tükumefeyoane. Asu hifi ranihüyo Son ai nimorehi nindowenihahi aheimbo hundürümarandüri.

Sisas ai Godindi sipsip nimor-ani

²⁹ Ngörü sihi Son ai himboyuwane Sisas ahambo sowana masünuwa hoeirirühi yahuya, "Godindi sipsip nimori asüfu ra hoeirihori. Ranahandi süngu-animbo God ai nimorehi nindowenihahi-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mbüsümbui. ³⁰ Nindou ranahamboyahahi ro sheimbo hoafiyahandürühi, 'Nindou ai ro nimboahani wandi süngu düdümbui. Nindou ai adükari bogor-ani, nga roana ai nahurayahipoani,' masahandüri. Nga asu ro ningokoate-yahambe ai manüngu. ³¹ Asu ro moai fifirihini, nga nindou ra didimbei, nga asu Israerihündi ai ahambo fifirimbirihora sahehea sini hundürü-marhandüri," mehu.

³² Son ai yare hoafiyundürühi yahuya, "Ro hoeirihandani Yifiafi Aboedi wupufu nahurai sünambeahindi kosi ahandiwami pühüyo mamaro. ³³ Awi ro moai nindou ranahambo fifirihini, nga God aiyu wambo hoenambo hundürümbirandüra yehuenüngu koarhendirühi yahuya, 'Se hoeindowandani Yifiafi Aboedi kodi nindou ranahandiwami nimandoani ana, asu ai-animbo aheimbo Yifiafi Aboedinambo hundüründandürümbui,' mehu. ³⁴ Yifiafi Aboedi ahandiwami kosi mamaro ra hoeimarihandühi asu anihondümboanahi hoafiyahi nindou nda Godindi nimor-ani," mehu.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi kamafoareapuri

³⁵⁻³⁶ Ngörü si Son ai asukai ranihü ahambo süngurineri-rinandeimbi babidimbo nungumbo Sisasimbo hoeirirane mahuamboyu, asu Son ai hoafiyuhi yahuya, 'Se hoeirine. Ndanani Godindi sipsip nimorayu.' ³⁷ Son ai ra-mehuamboyanani asu himboriyafani hena ai Sisasindi süngu mahafani. ³⁸ Raniyu asu Sisas ai hihirifi hoeireapirane ahandi süngu mahafandamboyu hoafiyupürühi yahuya, "Se nini kokomboyafana?" mehupiramboyafani, asu simbori hoafiyafinandowohü safanea, "Rabai, se nahiyafi nimbafi aranda?" (Ndüri 'Rabai' ahandi nimindi ra yamunde-randeimb-ane.) ³⁹ Sisas ai hoafiyupürühi yahuya, "Sühufani naha hoeirine," mehupiramboyafani. Asu ai hüfani wori nimarümbi ra hoeirine hena, asu ranihi ai-dibo mamarifani ra ndeara nimbambeyo.

⁴⁰ Nindou yimbu ranai Sonindi hoafi himboriyafani hena Sisasindi süngu mahafandi ahafandi ndüri ra ngörü ana Andru, Saimon Pitandi akidiyu. ⁴¹ Ai hu, ahandi amongo Saimon kokorüri hoeiriri haya hoafiyundühi yahuya, "Ro Mesaia hoeimarihuri," mehu. (Ndüri Mesaia ra Grik hoafinambo Kraisi-ani.) ⁴² Raniyu Andru ai Saimonimbo serümundi Sisas sowana mahüfu-amboyu, asu Sisas ai Saimonimbo hübudurürühi hoafiyundühi yahuya, "Seana Sonindi nimori Saimon-anafi, nga sifahafi ndüri ana Sifasi-mbeyowamboane," mehu. (Ndüri Sifas ranana nimoai-ane.)

Sisas ai Firip Natanier imbo fihimarapimundu

⁴³ Ngörü si Sisas ai Garirinambo hafombo yahuhaya nimarumbo, Firipimbo hoeirirühi hoafiyundühi yahuya, “Se mborai wandi süngu,” mehundo. ⁴⁴ Firip, Betsaidahündi Andru, Pita-babidimbo mamî ngoafihünd-ani. ⁴⁵ Ranîyu asu Firip ai Natanierimbo kokorüri hoeiriri haya hoafiyundühi yahuya, “Horombo Moses ai ahinümbi hoafi sürü papirandühi nindou kudumbui mehu ra fifiro. Asu Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi amboani ai mamî yahurai sürü papimarundi ranahambo hoeimarhorî. Nindou ranana Sisas-ani Sosepindi nimorî Nasarethündi,” mehuamboyu. ⁴⁶ Asu Natanier ai Firipimbo düdufindühü yahuya, “Asu Nasaret ngoafihü ra aboedi moatükunî tükümandifeyo rane?” mehuamboyu. Asu Firip ai simborî hoafiyundühi yahuya, “Naha se sühüfi hoeirosi,” mehu.

⁴⁷ Sisas ai Natanierimbo hoeirirani mahüfu-amboyu hoafiyuhi yahuya, “Nindou ndanana Israerihündi hond-ani, nga aiana anihondumbo yangiri hoafiyurandeimbani,” mehu. ⁴⁸ Ranîyu asu Natanier ai Sisasimbo düdufindühi yahuya, “Se wambo nünguro fifiro-wandirimboyafa?” mehundu-amboyu. Asu Sisas ai simborî hoafiyundühi yahuya, “Firip wambo fifirife hoafikoate-yuambe süfuri afümambe manimbafa hoeimartheanini,” mehu. ⁴⁹ Ranîyu asu Natanier ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, seana Godindi nimor-anafi! Seana Israerihündi-yafe adükarî bogor-anafi!” mehundo-amboyu. ⁵⁰ Asu Sisas ai simborî hoafiyundühi yahuya, “Ro sihambo süfuri afümambe hoeimartheanini masahi ranimboanafi anihondumbo-arowandiri? Nga awi sünguna se afindi moatükunî ranahambo ngasündeandeimbi tükündifeyoani hoeindowamboyafi,” mehu. ⁵¹ Asükaiyu hoafiyuhi yahuya, “Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Süngunambo ana sünü sübüdühoehü sünambeahindi nendi ai Nindou Hondündiwamî gafomo kodomo ndundani hoeindumboemo,” mehu.

2

*Sisas ai boatei hepün*ifeimbi moatükunî ratüpurîmayu

¹ Yimbu nimbiyomo houmbo nindowenihî ngörü ai Gariri hifambe Kena ngoafihü nimorehi masemüdu. ² Ranîyo Sisasimbo asu ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo ahamumbo amboani nimorehi semindi sesesi ranambe didimo masei. ³ Rani-simboani wain hoe ra müngu masimindeiamboyu, asu Sisasindi hondi ai nimorimbo hoafiyondowohü yahoya, “Nindou ai wain hoe müngurîhimboanei,” mehindowamboyu. ⁴ Asu simborî yare hoafiyundühi yahuya, “Me, nimboe se wambo rani-moatükunimbo hoafayafa? Ndanana sihei siane, nga awi ro ranimbofembo si ra yohoyopoani.” ⁵ Ra-mehuamboyu asu hondi ai worî aharambüriindi ratüpurîyomorundeimbi ahamumbo hoafiyopurühi yahoya, “Sisas ai ninî-moatükunimboyu refembo hoafinduanî ra-süngundühi,” meho.

⁶ Ngoafi ranihü nimoei hipiri 6 afindi hoe hafo tüküfe-randeimbi Suda ai fi aboediferambo hundürüyorambohünda burîmayu. ⁷ Ranîyu Sisas ai ratüpurîyomorundeimbi ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se hipiri ranambe hoe fuibidihündi,” mehuamboemo. Asu ai hipiri ranamboe hoe fuibidihoumbo tüküru-tükürumarundi. ⁸ Ranîyu asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se hoe ra nimoamonindi kaboandundühi-animbo nindou sesi kanimbo ehu ahambo sowanambo ndowandümo ngomo,” mehua-mboyomo asu ai rasüngumarundi. ⁹ Nindou sesi kanimareandi ai hoe ra apire hoeireandane, asu wain hoe apimayowamboyu, ai moai fifireandi dagüdambombai wain hoe ra. Nga ratüpurîyomorundeimbi ai yangiriyo hoe mafüdümo fondi ra fifimarundi. Ranîyu asu nindou sesi kanire-randeimbi-mayu ranai nindou nimorehi semindimbo-mayu ranahambo mborai mehundo. ¹⁰ Ai hoafiyondowohü yahuya, “Ndani-ndani hoafühi ana nindou wain hoe aboedi boatei simindei mburühümboanei, asu süngunamboane moaruwai ra simindei arihündi.

Ŋga asu seana aboedi safi ra kikihandifi nimarifi mburamboyafi hapondani randi sowandifi masinifi,” mehu.

¹¹ Sisas ai Gariri hifambe Kena ngoafihü boatei hapünifeimbi moatükuni ramareandi. Ai ahandi adükarü ŋginiñdi ra nafuimayu-wamboyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ahambo anihondumbo-marüwuri. ¹² Raniyo asu Sisas ai ahandi hondi, akohoandi asu süngururü-rundeimbi babidimbo Kena ngoafi hiniñgirihi hehi Kaperneam ngoafina hei ranihü yahunümbi si manimboei.

Nindou ai Godiñdi worambe kaki semindimbo ratüpurimemonda Sisas ai hemafoareapuri

(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Ruk 19:45-46)

¹³ God ai Israimbo Isipihündi aboedambo-mareandüri rani adükarü si Pasofa wari ra ndeara akimi tifi mareandamboyo asu Sisas ai Serusarem ngoafina mahafu. ¹⁴ Hafu tüküfi haya Godiñdi worambe kefuai hu hoeireandane, nindou ai burmakau, sipsip, ndu pemiyomonda asu kaki siseru sabupuri rundühi mamarimonda hoeimareapuri. ¹⁵ Raniyu wofi hoandari nafirihai semündü haya rani nambo ahamumbo burmakau, sipsip, ndu napo ra kameihi bukuri-foareapurühiyu, asu nindou kaki siseruründühi mamarimo ahamundi kaki ra buburamündi pütifihiyu fondi ra hihire amoahimareandi. ¹⁶ Raniyu asükaiyu nindou ndu kakifihü saurundühi maningomo ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Napo ra fufuründümo houmbo moanewana ŋgorü-goanini homo. Asu se wandi Apendi wori ndanambe maket worimbortihi hehi pemiyei asu kakifihimbo seihü arihünda?” mehuamboemo. ¹⁷ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi Baibor-ambe mapeniñgo ra hohoanmomemo, ‘Ro sihafü wori aboedi mbifondarowa sahehea ranimboanahi afindi tñiri foayahü,’ meho.

¹⁸ Asu Suda ai Sisasimbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se nini hepünifeimbi moatükuni ramandowandi yihoeimbo wori ranambeahindi hemoafoarowamuni ra ŋginiñd-ani yaho nafuimbohündambo?” mehomondamboyo. ¹⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafayahü, Godiñdi wori nda biriboandani asu ro asükainda ŋgimi sinambo yangiri worimbondi-hamboyahü,” mehuamboemo. ²⁰ Raniyomo asu Suda ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ai wori nda 46 himbani worimbomarund-ane asu se ŋgimi sihi yangiri asükainda worimbondihü müngundihamboyahü asafi?” mehomondamboyo.

²¹ Sisas ai ahandi fimboyo Godiñdi wori süngunambore kafaore hoafimayu. ²² Raniyo Sisasimbo God ai hoñguambeahindi botiriri simboani ahambo süngururü-rundeimbi ai horombo ahandi fimbo hoafimayu ra ŋgusüfoambe pumarindümo. Raniyo horombo Sisas hoafimayuyo Godiñdi bukambe sürü papimarundi raniyo ra anihondumbo-marundi.

Sisas ai munguambo nindouyei hohoanimo fifireandi

²³ Sisas ai Suda-yafe adükarü si Pasofa ranahambohünda Serusarem ngoafihü mamaru. Raniyo nindou afindi ranai Sisas hepünifeimbi moatükuni ramareandi ra hoeirihi hehi anihondumbo-marihindi. ²⁴ Ŋga asu Sisas ai nindou ranahei hohoanimo ra fifire hayambo-wambo moai anihondumbo-rearü. ²⁵ Asu nindou amuri ai Sisasimbo nindouyei hohoanimo ranahambo nafuiyondürühi hoafiyondopoani, ŋga ai ahei ŋgusüfoambe hohoanimo ra munguambo fifireamboani.

3

Sisas ai Nikodemus-di bo wataporimefani

¹ Nindou mamü Farisi-ambeahindi manüñgu ahandi ndüri Nikodemus ai Suda-yafe bogoriyu. ² Asu mamü nimbokoani Nikodemus ai Sisas sowahi hu tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, Ro fifiri-huninimboanefi, seana nindou yamundo-randeimbi God koamarihenin-anafi. Nindou ŋgorü ai-amboani ŋgiri hepünifeimbi moatükuni se Godiñdi ŋginiñdnambo rawarowandi ra randeandi,” mehuamboyo.

³ Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyundɪhɪ yahuya, “Ro sɪhambo anɪhondɪmboanahɪ hoafehanɪnɪ: Nindou ai sɪmborɪ tɪkɪfekoate-ayu ana, ai ŋgɪrɪ God hɪfandarandɪ ranambe ŋgu,” mehu. ⁴ Nikodemus ai sɪmborɪ hoafɪyundɪhɪ yahuya, “Asu nindou adɪkarɪhɪndɪ ra nɪŋgunde hondɪ ai wakɪndɪrɪmɪndoanɪ asu nɪmorɪ akɪdou nahuarai tɪkɪmandɪfia? Asu ŋgɪrɪ nindou ai hondandɪ furambe daguduwanɪ asɪkai wakɪndɪrɪmɪndo,” mehuamboyu.

⁵ Asɪkai Sisas ai Nikodemusɪmbo hoafɪyundɪhɪ yahuya, “Nindou ai Yɪfiafɪ Aboedɪnambo asu hoenambo sɪmborɪ tɪkɪmbɪfiyu-wamboane. Refekoate-ayu ana, ŋgɪrɪ God hɪfandarandɪ ranambe gafu. ⁶ Nindoundɪ fi ranana ahandɪ hondafɪndɪ-yafe findambo tɪkɪmefiyuani, ŋga ahandɪ yɪfiafɪ ranana Yɪfiafɪ Aboedɪndɪ ŋgɪnɪndɪnambo tɪkɪmefeyoane. ⁷ Ro hoafɪyahɪhɪ se sɪmborɪ tɪkɪndahɪndɪ masahɪ hoafɪ ranambo se ŋgɪrɪ hepɪnafoandɪhɪ afɪndɪ hohoanɪmondafɪ,” mehu. ⁸ Werɪ ranai ai hohoanɪmomayo sɪŋgu werɪyo hoarandɪ. Asu se werɪ fisɪhoasɪ ranɪ-yangɪr-ane hɪmborayafɪ, ŋga nɪnɪ-nafɪ tɪkɪfe hayamboyo asu nɪnɪ-nafɪyo aho ra moai fɪfɪrowandɪ. Asu nindou Yɪfiafɪ Aboedɪnambo sɪmborɪ tɪkehɪndɪ amboanɪ mamɪ yahurai-ane,” mehu.

⁹ Asu Nikodemus ai Sisasɪmbo dɪdɪfɪndɪhɪ yahuya, “Asu se hoafɪmayafɪ nda nɪŋgu-nahurai tɪkɪmandɪfea?” mehundowamboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyundɪhɪ yahuya, “Seana Israerɪ-yafe yamundo-randeimb-anafɪ, ŋga asu seana awi moai fɪfɪrowandɪyo? ¹¹ Ro sɪhambo anɪhondɪmboanahɪ hoafayanɪnɪ, Ro nɪnɪ-moatɪkunɪyo fɪfɪrɪmarɪhundɪ ranane wataporɪmbo-rɪhu arɪhundɪ. Asu ro nɪne-moatɪkunɪyo hoeimarɪhundɪ ranane wataporɪmbo-arɪhundɪ. ŋga hoafɪ ro wataporɪmbo-arɪhundɪ ranahambo se sahɪmɪndɪ daboadanambo-arɪhundɪ. ¹² Ro sɪheimbo hɪfɪ ndanɪhɪndambo wataporɪmbo-marɪhandɪrɪ, ŋga asu moai se wambo anɪhondɪmbo-rɪhɪndɪrɪ. Asu ro sɪnambeahɪndɪ moatɪkunɪmbo wataporɪndahanɪ ra nɪŋgundɪhɪ anɪhondɪmbo-ndɪhɪndɪhɪ fɪfɪrɪmandɪhia? ¹³ Moai nindou ŋgorɪ hɪfɪ ndanɪhɪndambo ana sɪnambe hafu, ŋga Nindou Hondɪ sɪnambeahɪndɪ makusu ai yangɪrɪyo asɪkai mahafu.

¹⁴ Sapo horombo Moses ai amoasɪrɪ nɪmɪ wohɪ furɪkoate-reandɪhɪ semɪndɪ nɪmoamo botɪmareandɪ. Asu mamɪ yahurai-anɪmbo Nindou Hondɪmbo amboanɪ semɪndɪ nɪmoamo botɪfɪamboani. ¹⁵ Rananɪmbo nindou ahambo anɪhondɪmbo-arɪhorɪ ranai yangɪrɪ koadɪrɪmbo-koadɪrɪmbo nɪŋgo ra mbɪsahɪmɪndɪ-amboane. ¹⁶ God ai nɪmorɪ mamɪmbɪyu hayamboyo nɪmorehɪ nindowenihɪ hɪfɪ ndanɪhɪ anɪboadei ranaheimbo ŋgusɪfo pareandɪrɪhɪyo asu ahandɪ nɪmorɪ mamɪ ra hɪfɪna koamarɪherɪ. Nindou mɪŋgu dɪdɪyei ahambo anɪhondɪmbo-arɪhorɪ ai ŋgɪrɪ awandɪhehɪndɪ, ŋga koadɪrɪmbo-koadɪrɪmbo nɪmboeimboyei. ¹⁷ God ai ahandɪ nɪmorɪ hɪfɪna koamarɪherɪ ra ai kosɪ nindou yɪbobore-randeimbɪ nahurai hɪfɪhɪndɪ nindouyei hohoanɪmo yɪbobofemboyupoanɪ. ŋga rananɪmbo mɪŋguambo hɪfɪhɪndɪ nindou ai ahandɪ sɪŋgu aboedambo-mbeahɪnda yahu hayamboyo koamarɪheira makusu.

¹⁸ Nindou Godɪndɪ nɪmorɪmbo anɪhondɪmbo-areandɪ ahambo ana ŋgɪrɪ yɪbobondɪrɪhɪ papɪ-hoafɪndɪrɪ, ŋga nindou ahambo anɪhondɪmbofe-koate-ayu ranahambo-anɪmbo yɪbobondɪrɪhɪ papɪ-hoafɪndɪrɪmbui. ¹⁹ Yɪbobofe ranahandɪ nɪmɪndɪ ra ndahurai-ane: Sapo si aboedɪ ra sɪnambeahɪndɪ makosoyosɪ, ŋga asu ai moai ranahambo yɪfirɪyei, ŋga ai nɪmbokoanɪ nɪmbɪ afɪndɪ pɪmayo ranambe nɪŋgomboyei yɪfirɪmayei. Nɪmboe sapo ai moaruwai hohoanɪmo rarɪhɪndɪhɪ wamboyei ramehɪndɪ. ²⁰ Mɪŋguambo nindou dɪdɪyei si ranahambo yɪboaruko-arɪhundɪ ana, ai moaruwai hohoanɪmo yangɪrɪ rarɪhɪndɪhaneɪ. Nindou yahurai ana ŋgɪrɪ si peyoanɪ ŋgei sapo si ranai ahei moaruwai hohoanɪmo ramarɪhɪndɪ ra nafuindandɪrɪmboe sei hehimbo wambo. ²¹ ŋga nindou aboedɪ hohoanɪmo yangɪrɪ semɪndɪ anɪŋgu ranai-anɪmbo sɪhɪ tɪkɪndɪfɪmbui. Rananɪmbo nindoundɪ ratɪpurɪ

ra si ranai Godindî nginindînamboane ratüpurîyu arandî mbisi nafuindîmboe,” mehu.

Son ai Sisas tüküme fiyu nîmîndî ra weindahî hoafîmayu

²² Asu süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo randîhünda botîyafu houmbo Sudia hîfîna mahomo. Ai homo ranîhü yahunümbî si nîngomomboyo Sisas ai nindou hundürümarandürî. ²³ Ainon ngoafîhü Serim ngoafîkîmî hoe afîndî mafoafusowa asu ranîhü Son ai-amboanî nîmorehî nindowenihî hundürümarandürî. Ranî-sîmboanî nîmorehî nindowenihî afîndî ranai ahambo sowana hei marîhündamboyu ai hundürümarandürî. ²⁴ Son ai karabusîfekoate nîngüambeahîyo aheimbo hundürümarandürî.

²⁵ Ranîyo asu Sudahündî mamî ai Sonîndî süngururü-rundeimbî babîdîmbo Godîndî hîmboahü aboedî tüküfembo hundürü hohoanîmo ranahambo hoafîna sîmborî hoafîmemo. ²⁶ Raoyafu mburu hîfomo Sonîmbo hoafîyomondühî yahomoya, “Yamundo-randeimbî, se hohoanîmoyafai nindou Sodan hoekîmî ai-dîbo nîmbafanîmbo se ahandî hoafî yîhoefîmbo hoafîmefîmunî. Ŋga ai haponda hundürümarandür-amboanei asu nindou ai sîhefîmbo sowana sîfokoate ahambo sowanambo yangîrî hüraramîndo,” mehomo. ²⁷ Asu sîmborî Son ai hoafîyupurühî yahuya, “Nindou ai ngîrî raranî-moatükunî moanî ndemündu, Ŋga God ai dagadowan-anîmbo ndemündümbui. ²⁸ Horombo se hîmborîyomondanî ro sîhamumbo hoafîyahapurühî sahîya, ‘Roana Kraisiyahîpoanî, Ŋga ahandî nafî dîdîboado-fembohünda God ai kamafoareandîr-anahî,’ masahî hoafî ra se sîhamundîhoarî hîmborîmemo. ²⁹ Asu nindou Ŋgorü ai nîmorehî asemündu ana, nîmorehî ra nindowenihî ranahand-ane. Asu nindowenihambo farîherü-randeimbî ai ai-dîbo nîngumbo nîmorehî masemündu ahandî hoafî hîmborîyuhü ai hîhîfî-hîhîfîmayu. Yahurai-ane asu haponda hîhîfî-hîhîfî ra wandî fiambe amaro. ³⁰ Asu nindou ranai adükarî ndürîmbî-mbiyowamboane, Ŋga wandî ndürî akîdou-mbeyowamboane.

³¹ Nindou nîmoamo sünambeahîndî makusu aiani muŋguambo nindou Ŋgasünde haya adükarî hamîndayu. Ŋga asu nindou hîfî ndanîhündamboayu ranai ana hîfîndî wambo ai hîfî ndanîhündambo wataporî ranî yangîrî semündü nîngumbo wataporîyuhani. Ŋga nindou sünambeahîndî makusu ranai ana muŋguambo nindou Ŋgasünde haya adükarî hamînd-ani. ³² Ranani asu ai raranî-moatükunî hoeire asu hîmborîyu-randeimbî ranahambo hoafîyu arandî. Ŋga asu nindou mamî ai-amboanî moai ahandî hoafî ra anîhondümboreandî. ³³ Nindou düdi ahandî hoafî ranahambo kîkîharamündu ana, asu God ai anîhondümborî hoafîyu arandî yahuhani. ³⁴ Nindou God koamarîheira makusu ranai ana ahandî hoafî yangîr-ani hoafîyu arandî. Sapo God ai moai ahambo Yifafî Aboedî ra bîdîfîrî-bîdîfîrîre sagado.

³⁵ Afîndî ai Nîmorîmbo afîndî hamîndî Ŋgusüfo parirühî asu muŋgu moatükunî hîfandîmbo Ŋginîndî masagado. ³⁶ Nindou Ŋgorü ai Nîmorî ahambo anîhondümborî-arirî ana, asu ai aboedî koadürümbo-koadürümbo nîngumbui. Ŋga asu anîhondümborî-koate-ayu aiana ngîrî yangîrî koadürümbo-koadürümbo nîngü. Asu Godîndî nginîndî hohoanîmo ra ahambo-so koadürümbo-koadürümbo yagodîmboe.”

4

Sisas ai Sameriahündî nîmorehî-dîbo wataporîmefe

¹ Ranî-sîmboanî Farisi ai yaru hîmborîyomondane, “Sisas-ani Sonîmbo Ŋgasündirî haya afîndî nindou hundürandürî arandî,” masei. ² (Ŋga moai Sisas ahandîhoarî ana Ŋgorümbo hundürandürî, Ŋga ahandî süngururü-rundeimbî ai yangîrîyomo ramarundî.) Sisasîndî süngufembo nindou afîndî hundürümaye hoafî Farisi ai hîmborîmemo ra Sisas ai fîfîreandî. ³ Ranîyu asu ai ranî hoafî ra hîmborîyu haya Sudia hîfî hînîngîre haya Garirinambo mahu. ⁴ Garirinambo hombo nafî ra Sisas ai Samariayafe hîfî mbusümo nafîyu mahu.

⁵ Ranîyu hafu adükarî ngoafî Samaria-yafe hîfambe ahandî ndürî Sikar ranîhü tüküme fiyu. Ŋgoafî ranîkîmîyo Sekob ai ahandî nîmorî Sosepîmbo hîfî kîkîre

hⁱnⁱngⁱmareando. ⁶ Horombo Sekob ai hoe rambohünda kakⁱra pumareandⁱ ra ranⁱh^ü puiaoroane, asu Sisas ai ndeara hüfⁱnⁱmbo nafi gebuai ra süfu süfumbo tⁱngambofihⁱyu asu foeamongo ranⁱkⁱmⁱ mamaru.

⁷⁻⁸ Ranⁱyo asu ahambo süngururü-rundeimbⁱ ranai boatei sesⁱ pemⁱmbo ngoafi ranambo mahafomo. Asu nⁱmorehⁱ mamⁱ Samariahündⁱ ranai hoe ra fuimⁱndⁱmbo makosowamboyu, Sisas ai hoafⁱyundowoh^ü yahuya, “Hoe ra wambo fuisao, nga ro sⁱmⁱndⁱmbo samboanahⁱ,” mehuamboyo. ⁹ Asu nⁱmorehⁱ ranai hoafⁱyondowoh^ü yahoya, “Seana Sudahünd-anafi, asu ro Samariahünd-anahⁱ, nga asu se nⁱmboe wambo hoe fuisao safⁱ hawa düduwefoandⁱra?” mehoamboyo. ¹⁰ Asu Sisas ai sⁱmborⁱ hoafⁱyundowoh^ü yahuya, “Nine-moatükunⁱ God ai sⁱhambo saimbo mehu ranahambo fⁱfⁱrⁱworühⁱ, hoafⁱmbefⁱndo-mbonana, asu hoe sⁱmⁱndⁱwanⁱ yangⁱrⁱ gedühⁱ nⁱngombo saganⁱnⁱ,” mehuamboyo. ¹¹ Asu nⁱmorehⁱ ranai hoafⁱyondoh^ü yahoya, “Adükari, hoe fuigonⁱnⁱmbo hⁱpⁱrⁱ wanⁱ, nga foeamongo hoe ndanana ambeambe ngunⁱ ragu-ane. Asu hoe sⁱmⁱndⁱwanⁱ yangⁱrⁱ gedühⁱ nⁱngombo ra naha dagüda mafuindandⁱfa? ¹² Sih^efi amoa Sekob ai foeamongo ra hⁱnⁱngⁱmareamunane. Hoe ra ai ahandⁱ nⁱmorⁱ asu burmakau, sipsip ra babⁱdⁱmbo sümündⁱ marandane. Nga asu se kosⁱrⁱhefe adükari^mbofe nⁱngombo safomboyafⁱ?” meho. ¹³ Asu Sisas ai sⁱmborⁱ ahambo hoafⁱyundowoh^ü yahuya, “Nindou hoe nda asⁱmⁱndei ranai ana asükaindei nⁱmai amⁱndanⁱngombo-ndeimboyei. ¹⁴ Nga nindou dⁱdⁱyei ro hoe aheimbo asahandürⁱ ranai ana ngⁱrⁱ asükaindei amⁱndanⁱngombonde, nga wanⁱ. Hoe ro aheimbo saimbo saheheamboayahⁱ ranana, ahei fiambe apoandⁱhorⁱ hoe nahurai fondⁱhoai-fondⁱhoaindandⁱ asu nindou ranai yangⁱrⁱ koadürümbo-koadürümbo nⁱmboeimboyei,” mehuamboyo. ¹⁵ Asu nⁱmorehⁱ ranai düdudendowoh^ü yahoya, “Adükari, se wambo hoe ra sawandⁱrⁱ. Rananimbo ro ngⁱrⁱ asükainda sünguna hoembo amⁱndanⁱngombondahühⁱ hoe nda fuimⁱndⁱmbo dⁱdⁱhⁱ,” mehoamboyo. ¹⁶ Asu Sisas ai hoafⁱyundowoh^ü yahuya, “Se ngüfⁱ sⁱhafⁱ nindowenihambo hoafⁱndafⁱndo mbundambo-animbo asükaindafⁱ ndühⁱ dⁱdⁱfi,” mehundowamboyo. ¹⁷ Asu ai hoafⁱyondowoh^ü yahoya, “Roana anamⁱndeimbi-yahipoanⁱ, nga anamⁱndⁱkoate-anahⁱ,” mehondowamboyo. Asükaiyu Sisas ai hoafⁱyundowoh^ü yahundoya, “Se ‘Roana anamⁱndⁱkoate-anahⁱ,’ asafⁱ ra wambo anⁱhondümbo-anafi hoafayafⁱndⁱrⁱ. ¹⁸ Nga se nindowenihⁱ hondahüyafundeimbⁱ masowapundⁱfi, nga se haponda nindowenihⁱ-dⁱbo anⁱmbafⁱ ra sⁱhafⁱ anamⁱndⁱ hondüyupoanⁱ. Nga se wambo haponda anⁱhondümbo-anafi hoafayafⁱndⁱrⁱ,” mehu. ¹⁹ Nⁱmorehⁱ ranai hoafⁱyondowoh^ü yahoya, “Adükari, seana ro hoeirⁱheanⁱna Godⁱndⁱ hoafi hoafiyafi-randeimb-anafi. ²⁰ Yⁱhoefⁱ amoa mamⁱ ana hⁱfi wafu ndanⁱ-wamⁱyomo rotuyomo marundⁱ, nga asu Suda se-anemo Serusarem ngoafi ranⁱh^ü yangⁱrⁱ rotuyomboane ehomo,” mehoamboyo. ²¹ Sisas ai yahuya, “Nⁱmorehⁱ, se wambo anⁱhondümbo-rowandⁱrⁱ, nga se ngⁱrⁱ amitata Apembo hⁱfi wafu ranⁱwamⁱ asu Serusaremⁱh^ü ra rotuyo ra-koate-ndei. ²² Samariahündⁱ seana Godⁱmbo ndorⁱhorⁱ fⁱfⁱrⁱ-horühⁱyeipoanⁱ ahambo rotuyei arⁱhündⁱ. Nga ro Suda ana God ranahambo ndorⁱhurⁱ fⁱfⁱrⁱ-hurⁱmboanefⁱ. Nga asu sapo Godⁱndⁱ nendⁱ aboedambofembo ratüpuri ra Suda yⁱhoefⁱmbo sowahⁱ tüküme Feyoane. ²³ Sapo rani si tüküfembo meho ra, ndeara haponda tüküfemboane, nga asu nindou ai anⁱhondümbo rotuyei arⁱhündⁱ ranai-animbo Godⁱmbo ngusüfoambe anⁱhondümbo-ndⁱhindühⁱ Yⁱfiafi Aboedⁱndⁱ ngⁱnⁱndⁱnambo rotundeimboyei. Rananimbo asu Ape ai nindou yahurai ranⁱmboani ahambo rotuyondombo hohoanⁱmoayu. ²⁴ Nga God ana yifiafi-ani. Ranⁱmboanⁱmbo nindou ai Godⁱmbo rotuyei arⁱhündⁱ ra ngusüfoambe anⁱhondümbo-ndⁱhorühⁱ Yifiafi Aboedⁱndⁱ ngⁱnⁱndⁱnambo rotumbeyei-amboane,” mehuamboyo. ²⁵ Asu nⁱmorehⁱ ranai sⁱmborⁱ hoafⁱyondowoh^ü yahoya, “Ro fⁱfⁱrⁱhinimboanahⁱ nindou God kamafoarirⁱ ra ahandⁱ ndürⁱ Krais ai-animbo kudümbui. Asu ai kusü sⁱmboanⁱ sⁱhefⁱmbo mungu moatükunⁱ ranahambo hoafⁱndümünⁱmbui,” mehoamboyo. ²⁶ Asu Sisas ai sⁱmborⁱ hoafⁱyundowoh^ü yahuya, “Ro ai-anahⁱsi haponda se-dⁱbo wataporayahⁱ nda,” mehu.

²⁷ Sisas ai raoyahuambe ahambo süngururü-rundeimbi ai sesi pemini-poedi sümburindümo tüküme fundi. Asu ai hoeirundane Sisas ai nimorehi-dibo wataporimefea hepünime fundi, nga nindou mamai ai-amboani moai düdufinduhiya, “Se nimboeafa?” yahundo asu “Nimboe se nimorehi ra-dibo wataporefea?” yahundo, nga wani. ²⁸⁻²⁹ Raniyo asu nimorehi ranai hoe fuimindi hipiri ra ranihü shai haya hifo nindou rani ngoafihündi ranaheimbo hoafiyondürühi yahoya, “Se naha sinei nindou geba anungu ra hoeirihori. Ai wambo ro mungu moatükuni ratüpurüya marhandi ra mungu ai weindahi hoafimayundiri. Nga awi ai Kraisi animbombi?” mehoamboyei. ³⁰ Raniyei asu ai ngoafi ra hinigirihi hehimbo Sisas sowana mungu mahanei.

³¹ Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai Sisasimbo hüti-hoafirurühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sesi akidounambo ngusüfo nariwori hawambo-animbo,” mehomondo. ³² Nga asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Sesi ro sesimbo asahi ra seana moai fifirundi,” mehupuramboemo. ³³ Asu ahamundihorai simbori düduyomondühi yahomoya, “Nindou ngörü ai ahambo sesi ra semündü süni sagadomboyu?” mehomondamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Wandi sesi ranana ndahurai-ane: God ai koamarihendira makosahane ro ahandi hoafi sünguferambo. Wandisi sesi ana ahandi yifiri süngufe asu ahandi ratüpurüyora ho moendifembo makosahane.

³⁵ Se yaru hoafiyomondühiya, ‘Awi nümbürambeahindi sesi yimungu-remindimboana, yimbuyimbu amoamo-ane anigomo,’ mehomo, nga asu ro hoafayahi ra se himboriyomo, naha se ndoru nübürü ra samongoriyomo hoeiru, ninimindi ana ndeara nginindi yangir-ane. ³⁶ Nindou nümbürambeahindi sesi yimungurira-randeimbi-mayu ranai ndeara rani takini ahandi kaki semündü haya, asu ai sesi aboedi koadürümbo-koadürümbo ningombo safyorambo-mayo gugurareandi. Rananimbo nindou sesi hifire-randeimbi asu yimungurira-randeimbi ai hihifi-hihifindamboyafani. ³⁷ Asu hoafi ndanana anihond-ane ‘Nindou ngörü ai hifireandühani, nga nindou ngörü ai yimungurandühani.’ ³⁸ Ro shamumbo sesi nübürü ranambe homo yimunguri mpirunda sahehea koamarithehepurü. Asu se moai hifirundi, nga amuri ai tjamboyehi hifimarihindi rani-fihindi asarimbo yahomo houmbo asowandümo,” mehu.

³⁹ Nimorehi Samariahündi ranai rani ngoafihündi ranaheimbo nine-moatükuni ai ramareandi ranimbo Sisas ai hoafimayundo ranahambo ho wataporimbo-marandi. Raniyo asu munguambo nindou ranai Sisasimbo anihondümbo-marihori. ⁴⁰ Raniyei asu Samariahündi ranai hei Sisasimbo apombo hüti-hoafimehündoa ranihü aibabidimbo yimbu apomayu.

⁴¹ Ranihi Sisas ai wataporimbo-maranda asukai nindou afindi safi ranai himboriyehi hehi anihondümbo-marihindi. ⁴² Asu nimorehi ranahambo hoafiyahündowohü seiya, “Boatei ro se wataporimbo-maranda anihondümbo-marihundi, nga se hoafimayafimuni ranimbo. Nga ro-amboani yihoeifihorai ahandi hoafi himboriyahundo hohumboanefi asu anihondümbo-arihuri. Nga ranimboane nindou ndananimbo awi hifi ndanihü munguambo nindou aboedambo-ndeandürümbui asefi,” masei.

Sisas ai adükarü bogorindi ratüpurüya-randeimbindi nimori aboedimariri (Matyu 8:5-18; Ruk 7:1-10)

⁴³ Sisas ai ranihü yimbu nimbü apu mbura asu ngoafi ra hinigire haya Gariri hifina mahafu. ⁴⁴ Asu ai ahandi fimbo hoafiyuhi yahuya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi aiana ahandi ngoafi hondühi moai ndürü yangoro,” mehu. ⁴⁵ Raniyu asu ai Gariri hifihü hafu tüküfiyuwane, ahambo hihifi-hihifimayei. Ai ramehindi ra moaniyeipoani, nga Serusarem ngoafihü Israerimbo God ai aboedambo-mareandüri Pasofa sei-arihündi rani-simboani afindi moatükuni ramareanda hoeirihi hehimbo wamboyei tüküme fiyuwa hihifi-hihifimayei.

⁴⁶ Asu Sisas ai asükaiyu Kena ngoafina Gariri hifambe mahu horombo ai hoe wain hoembore pureandühi. Nindou mamai adükarü bogorindi ratüpurüya-randeimbi

ai Kaperneam ngoafihü nungu hayamboyu, asu ahandi nimori ranai angünümbo-mayu. ⁴⁷ Asu nindou ranai, Sisas Sudia hifi hinngire haya, Garirinambo sünümboani hoafi ra himboriyu haya, hu tüküfi Sisasimbo Kaperneam ngoafinambo hombo hütihütirühü yahuya, “Wandi nimori ai angünümbo yifimbo yangirani, nga se didifi aboedindowori,” mehundowamboyu. ⁴⁸ Asu Sisas ai yahuya, “Se mamikarambo hepünifeimbi moatükunü ra hoeifekoate-yei-mbonana, ngiri anihondümbo-rhindiri,” mehu. ⁴⁹ Asu simbori Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, “Adükari, mborai se wandi süngu sühüfi, nga wandi nimori ai yifimbo yangirani,” mehu. ⁵⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Se ngafisi, nga shafi nimori ana asukai yangiri nungumbui,” mehuamboyu. Nindou ranai Sisasindi hoafi ra anihondümbore haya mahu. ⁵¹ Nindou ranai ngoafina mahuamboyu asu ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi ai nafini hoeiruwuri houmbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Shafi nimori ana aboedi mbanungu,” mehomondamboyu. ⁵² Asu ai düdufipurühü yahuya, “Nungu-simboaniyo ai akidou aboedi safi mamarua?” mehuamboemo, asu hoafiyomondühü yahomoya, “Hamani nimbambeyo angüni hüfi afindi ra hinngimareandi,” mehomo. ⁵³ Ranuyu asu afindi ai ngüsüfo pumaramündu Sisas ai ahambo ra-simboani hoafiyundowohüya, “Yini, shafi nimori ana asukai yangiri nungumbui,” mehu ranimbo. Ranuyu asu ai ahandi worambeahindi rani-babidimbo anihondümbo-marihori.

⁵⁴ Sisas ai Sudianipoedi Gariri hifinambo sünümbo hepünifeimbi moatükunü ramareandi ra yimbu noufeimbiyo.

5

Sisas ai nindou mamü foeamongokimü diboadomariri

¹ Asu ra mungumayoambe Suda-yafe adükari si ra Serusaremhü tüküme feyoa, Sisas ai Serusareminambo mahafu. ² Serusaremhü nafitambe adükari ahandi ndürü sipsip nafitambe ranikimü foeamongo hoe kakiru pumarundi. Foeamongo ra Hibruyei hoafi Betsada-ane. Hoe ranikimü mboasini hondahüfeimbi (5) mafondarei. ³⁻⁴ Asu mboasini rani hoarehi nindou angünümbi afindi ranai fondihü kurüyei, himboatihari, yiri moaruwaimbi, asu nindou ahei tihari yifiyoweimbi ranai ninoumayei. ⁵ Mboasini ranambe nindou mamü ai 38 himbani farasü haya angünümbo yanguru. ⁶ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoeirirane angünümbo menguruamboyu, nindou ranana gedühü angünümboyumboani yahuhaya hoafiyundühü yahundoya, “Se haponda aboedi nimandi safomboyafi?” mehunduamboyu. ⁷ Asu simbori nindou angünümbi-mayu ranai Sisasimbo hoafiyundühü yahundoya, “Nindou adükari, hoe ranai mininiyowanü himoni semindindiri ho hinngifendirimbo roana nindou wani. Hoe ranai mininiyowanü gadi sahehea raoyaheandani asu bidifiri ai boatei-ane horombo kosiriheli hanei rihündanane asu ro moani nimarü arihandi,” mehundo. ⁸ Asu Sisas ai hoafiyundühü yahundoya, “Botiyafu, shafi hoaparü ra sowandifi hawa hafi,” mehunduamboyu. ⁹ Ranuyu nindou ranai nimai hoafi ningoambe botifi ahandi hoaparü ra semündü haya mahu.

Rani si ra moani ratüpurikoate ngoafimbo nimarimbo siyo. ¹⁰ Ranuyomo asu Suda ai nindou Sisas diboadomarira botimefiyu, ranahambo hoafiyomondowohü yahomondoya, “Hapoana moani ratüpurikoate ngoafimbo nimarimbo-ane. Asu nimboe se shafi hoaparü ra sowandifi hawa ahafa?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu simbori hoafiyupurühü yahuya, “Nindou wambo aboedimareandiri ranai hoafiyundürühü yahuya, ‘Botiyafu, shafi hoaparü ra sowandifi hawa hafi,’ mehuamboanahi sahamindi ahahi,” mehupuri. ¹² Ranuyo asu simbori ahambo düdururühü yahomondoya, “Düdi nimori shambo hoafiyuninühü, ‘Shafi hoaparü ra sowandifi hawa hafi,’ mehunini rana?” mehomondamboyu. ¹³ Asu nindou angünümbi aboedimefiyu ranai nimorehi nindowenihü afindi ambewambo Sisas ai shai hümarimindo ra moai nindou ranahambo fifiriri.

¹⁴ Asükaiyu Sisas ai nindou ranahambo Godindî worambe mamaruwa hoeiriri haya, hoafiyundühi yahuya, “Se himboriyafi, se ndeara sîhafi fi ra aboediyafimboanafi. Ŋga se asükaindafi moaruwai hohoanîmondamboyafi. Ŋga asükaindo raranîmoatükunî ŋginîndî safî sîhafîfihî mbundamîndoanî se mamîkarîndamboyafi,” mehundowamboyu. ¹⁵ Ranîyu asu nindou-mayu ranai hu Sudambo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou wambo aboedîmareandîrî ranana Sisasiyu,” mehupuramboyo. ¹⁶ Asu ranîyomo Suda ai Sisasîmbo moanî hapoadümbö nou piyomo houmbo moruwaimbo-moaruwaimbo-marurî homo. Nîmboe asu Sisas ai moanî ŋgoafîmbo nîmarombo sihi nindou ranahambo aboedîmarirî yahomo houmbo.

¹⁷ Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Wandî Ape ai ratüpurîyu humbo hapondan-amboa, ratüpurîyuhani, ranîmboane asu ro-amboa ratîpurayahî,” mehupuramboemo. ¹⁸ Suda ai hoafi ra himboriyomo houmbo ahamundî ŋgusüfoambe ŋginîmboanîmbo-mareapura Sisasîmbo hîfokoefimbo yahomo houmbo raraomemo. Asu moanî ŋgoafîmbo nîmarambe ratüpurîmayu ranîmbo yangîrîyomoponî. Ŋga ai hoafiyupurühi, “God ana wandî Ape hondani,” mehu ranîmboemo hoafi ranana Sisas ai ‘Ro God nahurai-anahî’ mehu yahomo houmbo kameihîyomo ahambo hîfokoefimbo raraomemo.

Godindî nîmorî ai ratüpurîmbo ŋginîndeimb-ani

¹⁹ Ranîyu Sisas ai sîmborî hoafiyupurühi yahupuriya, “Ro anîhondümböanahî sîhamumbo hoafayahapurî: Nindou nîmorî ra ŋgirî raranîmoatükunî aimbo hohoanîmondu haya ranîmbondandî, ŋga wanî. Ai raranîmoatükunî ratüpurîyu ra Afîndî ai ratîpurîyu ra hoeire hayamboani, asu nîmorî ai ra-süŋgure ratîpurîyu. Muŋgu raranîmoatükunî Afîndî ai ranîmborandan-ani asu nîmorî ai yare ranîmboarandî. ²⁰ Afîndî ai ahandî nîmorî ranahambo hohoanîmoyuhü asu ai muŋgu ratüpurîyumbü ra nîmorîmbo nafuimefuendo. Ŋga asu awi Afîndî ai adükari ŋginîndî ratüpurî safî amboanî nîmorîmbo nafuindundümbui. Haponda nafuimendu ranana akîdouyo, ŋga se hepünîfemböhündambo sünguna nafuiyondomboayu ranana adükari ŋginîndî safîndîmboe. ²¹ Afîndî ai nindou yîfiyeimbîhündî botîreandürî mbura asu yangîrî nîŋgo sagadürî arandî. Ranani asu nîmorî ai-amboanî ahandî hohoanîmomayu süngureandühi nindou botîreirî hîniŋgîrearü arandî. ²² Moai Afîndî aiana nindou-yafe hohoanîmo yîborore randî, ŋga wanî. Muŋgu ranî ratüpurî ra nîmorîndî warîhümareandane. ²³ Ranîmboanîmbo asu nindou ai nîmorîmbo ahîniindeihî aboedî hohoanîmondeimboyei Afîndambo rawarîhorî nou. Asu nindou ai nîmorîmbo ahîniyohü aboedî hohoanîmokoate-aye ana, asu Afîndî ai nîmorî koamarîherü ranahambo amboanî ŋgirî ahîniindeihî aboedî hohoanîmondei.

²⁴ Ro sîheimbo anîhondümböanahî hoafiyahî, nindou düdi wandî hoafi nda himboriyuhü asu wambo hîfîna koamarîhendîrî ranahambo anîhondümbö-arirî ana, nindou ranai yangîrî koadürümbo-koadürümbo nüŋgumbui. Asu nindou ranai ŋgirî Godindî papî-hoafi ranambe tükündîfiyu. Nindou ranai yîfiyorambo nafî hîniŋgîre haya yangîrî nîŋgombo ra süngure arandî. ²⁵ Yinî, sapo si tüküfembo-mayo ra ndeara haponda tüküfemboane. Ŋga asu rananîmbo nindou yîfiymaye ranai Godindî Nîmorîndî yafambe himborîndahindühi asu nindou didîyei ahandî hoafi ndorîhi himborîmayei ranai aboedî yangîrî yîfîkoate nîmboeimboyei. ²⁶ Ranîmboani asu Afîndî ai ahandîhoari aboedî yangîrî yîfîkoate nîŋgombo ra nîmîndîyuhüyu, asu ranî-süŋgunambo noure Nîmorîmbo yangîrî yîfîkoate nîŋgombo nîmîndîmborirî hîniŋgîmarirî. ²⁷ Ai Nindou Hond-ani, ranîyu asu Afîndî ai ahandî Nîmorîmbo nindoumbo yîbobofendürîrambo hohoanîmo ra masagado. ²⁸ Asu se ndanahambo hepünahindühi afîndî hohoanîmondeimboyei, ŋga ŋgirî amîtata muŋguambo nindou yîfiyeimbîhündî honguambeahîndî ranai ahandî yafambe ra himborîndei. ²⁹ Asu rananîmbo ai honguambeahîndî tükündahimboyei. Asu nindou ahandî hoafi aboedî himborîyeihî süngurîhi arîhündî ranai aboedî yangîrî yîfîkoate tükündahi

burindeimboyei. Nga asu nindou ahandi hoafi himborikoate-yeihi moaruwai hohoanimo ratupuri ratupuriyei arihundi ai-animo tukundahinda God ai aheimbo se huti-anei mbusumbui.”

Nindou bidifiri amboani rani-moatukuni nafuimaramuni ra Sisai ai Godindi nimor-ani masei

³⁰ “Rarani-moatukuni ra roana ngiri rombondhe hohoanimonda hehea ratupurindahi. Ro nindou aheimbo yiboborthe arihandi ra God ai hoafiyuwani yangir-ane yiboborthe arihandi. Wand yibobofe ra mbumundanesi, nga ropoanimo yifirya hehea yibobortheandurühi-yahipoani, nga Ape wambo hifina koamarhendiri ranai yifiriyu haya hoafimayundir-amboyahi ro rarihe marihandi.

³¹ Asu ro wandihoari yangiri wandi fimbo anihondumbo hoafayahi ana, asu nindou ai ro wandi fimbo hoafayahi ra ngiri anihondumbo-ndihindi. ³² Nga asu ngörü ai wambohunda anihondumbo hoafiyu arandi ahandi hoafi ra anihondumboani hoafiyu arandi ra ro fifirtheandi. ³³ Se horombo Sonimbo sowana nindou düdu-fimbo koamarthehipura asu ai sheimbo anihondü hoafi hoafimayu. ³⁴ Nga nindou yangiri wambo anihondumbo hoafayu ana, ahandi hoafi ranahambo ro ngiri hohoanimondahi, nga wani. Nga God sheimbo aboedambo-mbireandura saheheamboanahi Sonindi hoafi anihond-ane asahi. ³⁵ Son ana ram hai siayo nou yahurai siyuhüyu asu shei fiambe si ranai boakimafoa-reiramboyei asu bodifohü yangiri ahandi si ranimbo hihifi-hihifimbo masei. ³⁶ Nga ngörü-moatukuni sheimbo nafuimbohunda ra Sonindi hoafi ngasundeandeimb-ane. Rarani ratupuri ro ratipurayahi ra wandi Ape ai sendrühü ‘ratupurindafi’ mehuamboanahi ro rarihe ratipurayahi. Rani ratupuri ranai sheimbo anihondumbo nafuimaranduri ra Ape ai wambo koamarhendira makosahi. ³⁷ Asu Ape wambo hifina koamarhendiri aiyu wandi fimbo weindahi hoafimayu. Asu se moai horombo ahandi hoafi himboriyei asu ahambo hoeirihori raraorihori. ³⁸ Nga asu se moai ahandi hoafi ra shei ngusüfoambe nimaronduri, nimboe sapo Ape ai koamarhendira makosahi wambo anihondumbofe-koate-maye ranimbo. ³⁹ Se rarihi hohoanimoyeihya, “Godindi bukambe hoafi apenigo ranai yangiri koadurumbo-koadurumbo ningombo sei hehi buk ranambe munguambo hoafi apenigo ranahambo turarihundi. Nga bukambeahindi hoafi ra wambo fifirifendirimbo hoaf-ane apenigo. ⁴⁰ Nga asu se aboedi yangiri ningombohundambo wambo sowana moai sifombo hohoanimoyei.

⁴¹ Nindou ai wambo seana nindou adükar-anafi mbiseimboyei saheheamboanahi ro moei asahi. ⁴² Nga ro sheimbo fifiri-hearumboanahi, asu shei ngusüfoambe Godindi ngusüfo pefe hohoanimo ra moai nimaronduri. ⁴³ Ro wandi Apembo sowahindiyahi makosahi, nga asu se moai wandi hoafi himboriyei. Asu seana nindou ngörü ai aipoanimo hohoanimo haya ahandi nginindi ranambo huan-anei ahandi hoafi himboraye. ⁴⁴ Asu seana sheihoar-anei nindou hond-anafi nindou hond-anafaye. Nga God mam yangir-ani ai sheimbo nindou hond-anafi yahombo ra se moei ase. Nga asu se nungundhi ahambo anihondumbo-mandihora? ⁴⁵ Nga asu se ngiri wambo randhi hohoanimondei, ‘Ai yihofombo Afindandi himboahü papi-hoafindamuni mbisei,’ nga wani. Nindou sheimbo papi-hoafimaranduri ranana Mosesiyu. Asu se nindou ranahamboyei aiana yihofimbo fandihemunumbui masei. ⁴⁶ Se Mosesindi hoafi anihondumbo-mbarihi-mbonana, asu se wandi hoafi amboani anihondumborihi. Nimboe sapo ai wambo hoafi sürü papimarandi ranimbo-hundambo wambo. ⁴⁷ Asu ai sürü papi-randeimbi hoafi ra anihondumbofe-koate-aye ana, asu nungundhi se wandi hoafi ra anihondumbo-mandhia?” mehu.

6

Sisai ai 5,000 nindumbo sesi masagaduri
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Ruk 9:10-17)

¹ Sisas ai raraofi mbura ranihunda asükaiyu Gariri kurthoe sei asu Taiberius sei arithündi ra barthei haya gogoasürüni mahu. ² Asu nimorehi nindowenihi afindi ranai Sisasimbo hoeirthorani hepünifeimbi moatükuni ratüpuriyuhü nindou angünümboyeimbimbo aboedirearü marandamboyei, asu ahandi süngu mahei. ³ Asu ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo hafu hifi wafu wami mamaru. ⁴ God ai Israer Isipihündi aboedambo-mareandüri rani adükar si Pasofa ra ndeara akimi tükufembo yangriyowanio. ⁵ Sisas ai himboariyu wakireand-ane nindou afindi ranai ahambo sowana masühüsiamboyu asu Firipimbo hoafiyundühi yahuya, “Dagüdambo shiri sesi afindi ra pemindefi mbundihumbo nindou afindi asihüsi aheimbo mandahundüra?” mehundo. ⁶ (Sisas ai yare hoafimayu ra Firipindi hohoanimo refe hoeifembo-hündamboyu, nga ai sesi aheimbo segudürimbo ra fifire hayamboyu.) ⁷ Asu simbori Firip ai ahambo hoafiyunduhü yahuya, “Nindou ranai sesi ra akidou-amboani ngusüfonambirihori mbisefombo ana, shiri 1200 kina nahurainambo-animbo sesi ra pemindefi koandihumboyefi,” mehu. ⁸⁻⁹ Ahambo sünguriri-randeimbi nindou ngörü Andru, Saimon Pitandi akidi ai hoafiyuhi yahuya, “Nindou mami hoarifi ndanai bari bret hondahüyafundeimb-anemo asu kini yimbu-anafani ra shaiamboani. Nga sesi ranana ngiri nindou afindi ra simongorindei,” mehuamboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nindou aheimbo sowandümondündüri sifomo hoafiyomonda mbimari,” mehu. Ranühi wohi afindi ra furimayowamboyei raniwami ninoumayei. Nindou ra 5,000-yei. ¹¹ Raniyu Sisas ai bret ra semündühaya Godimbo hihifirüri mbura asu nindou afindi ninoumayei aheimbo yimbumareandüri. Asükaiyu kini ra ranou-ranou-mareandüramboyei asu sesi ra ai sesimbo hohoanimomayei simogodühi masahüsi. ¹² Ai sesi ra sahüsimbo ndeara bodomayeamboyu, Sisas ai ahandi süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Ai sahüsimbü bidifiri-bidifiri kurayo ra fufuründümo, nga akidou bidifiri amboaniyeimbipoani,” mehuamboemo. ¹³ Raniyomo asu ai bari bret hondahüyafundeimbi akidibou-mayo ranahandambo ai sahüsimbü bidifiri kurimayo ra fufuründümo 12 wambüri tütüküru manindundi.

¹⁴ Raniyei asu nindou afindi ninou-mayei ranai Sisas hepünifeimbi moatükuni rama-reandü ra hoeirthi hehi hoafiyehi seiya, “Yini, anihond-ane, sapo nindou ndanana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi hifina kosombo-mayu ranimbai,” maseiamboyu. ¹⁵ Asu nindou ranai ndeara ahambo sifo semündü hefimbo adükar bogorimbofi hütihütifi hinngifimbo maseiamboyu Sisas ai fifire haya asükaiyu hifi wafu raniwami nimarimbo ahand-amboani mahafu.

Sisas ai hoe hangifowami mahu

(Matyu 14:22-27; Mak 6:45-52)

¹⁶ Raniyomo asu nimbambe ahambo süngururü-rundeimbi ai Gariri kurthoe raninambo mahanimo. ¹⁷ Asu nimbimareandamboyu Sisas ai moai ahamumbo sowahi tüküfiyu. Ai hanimo botambe kefou houmbo gogoanini barthou houmbo Kaperneam ngoafi nangowaneimbi mahafomo. ¹⁸ Raoyafundane asu weri afindi ranai weriyowohüyo hoe ranai fondamindi hani hafo marandi. ¹⁹ Raniyomo süngururü-rundeimbi ai ahamund-amboani boti-mayo ranambe purinambo puru hifomombo 5-mbayo asu 6-mbayo kiromita simogodühiyomondühi asu himboyomondane, Sisas ai bot ranikimi nimoamo hoe hangifo wami pühiyu mara sünüwamboemo asu ai afindi yihimbomemo. ²⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se nimboe yihimboemo, nga roanahi ndanana,” mehupuramboemo. ²¹ Asu raniyomo ai ahambo botambe semündü hinngifimbo yahomo houmbo ramefundamboyo asu bot ranai ai hombomemo raninambo nimai ho tüküme feyo.

Nimorehi nindowenihi ai Sisasimbo kokomarihori

²² Asükaiyei siambe nindou afindi ranai Gariri kurthoe gogoanini mamarei. Ai fifirihindi hamani bot mami yangiri ranihü mengoro asu Sisas ana moai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo bot ranambe hüfu, nga ahambo hinngirüwuri

houmbo ai yangiri yomo mahifomo sei hehi mamarei. ²³ Asu bot bidifiri Taibiriasi yafemayo ranai Sisas Godimbo hihifiruri mbura bret sahusih sinei tukumehindi. ²⁴ Asu ai himboyeiane Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo ranihu nimarikoate-memondamboyei asu ai bot ranambe fariyahi hehi Kaperneam ngoafina Sisasimbo kokombo mahusi.

Sisas ai yangiri ningombo bret nahurai-ani

²⁵ Asu nindou afindimayei ranai Sisasimbo kurihoe gogoasuruni manungua hoeirihori hehi, hoafiyahindowohu seiya, "Yamundo-randeimbi, se nungu-simboani ndanihu sühufimboyafa?" maseiamboyu. ²⁶ Asu simbori Sisas ai aheimbo hoafiyundurühi yahuya, "Se nimboe wambo kokoarühündira? Se bret afindi sahusimbo simongori-marihümündi ranimboyei wambo kokomarühündiri sühüsi. Nga asu se ro hepünifeimbi moatükuni ramartheandi ranimbo fifirih hoeirih hehimboyeipoani wambo kokomarühündiri sühüsi nda. ²⁷ Se sesi sümburüyo arandi ranahambo hohoanimondeih ratüpurindeimboyei, nga se yangiri koadürümbo-koadürümbo ningombo sesi ranahambo-animbo hohoanimondeih ratüpurindei ndühündi. Sesi ra sheimbo Nindou Hondü ai dagadürimbui, sapo God ai rani ranimbo-hünda ahambo nginindi masagado-ane," mehuamboyei. ²⁸ Asu nindou ranai ahambo düdurühorühi seiya, "Asu ro nungundihu ratüpurimandefi Godindi ratüpur yangiri ratüpurimbo rana?" masahündowamboyu. ²⁹ Asu simbori Sisas ai hoafiyundurühi yahuya, "God ai sheimbo ratüpur ndanimboyu ndandih ratüpurindei mehu: Nindou ndanahambo hifina koamarhehin ahambo anambo anihondümbo-ndihori," mehunduramboyei. ³⁰ Asu simbori düdurohorühi sahündoya, "Se nini hepünifeimbi moatükuni randowandani hoeindhunini houhumbo God koamarhenin-ane mbisefi shambo anihondümbo-mandihunina? Asu se nini ratüpur ratüpurimbo safomboyafa? ³¹ Sifehi amoa horombo sesi mana masahüsi nimi wohi furikoate-reandühi. Baiborambe yare hoafiyowohu yahoya, 'Ai sesi nimoamo sünambeahindi semündü haya sesimbo masagaduri' meho nou," maseiamboyu. ³² Asu Sisas ai hoafiyundurühi yahuya, "Yinisi, nga ro sheimbo anihondümboanahi hoafayah, Moses ai moai sheimbo sünambeahindi sesi sagaduri, nga wandi Ape aiyu sesi hondü sünambeahindi ra masagaduri. ³³ Sesi God ai masendi ranana sünambeahindi kosti hifi ndanihu nindoumbo yangiri ningombo segudürimboane," mehuamboyei. ³⁴ Asu nindou-mayei ranai Sisasimbo hoafiyahindowohu sahündoya, "Adükari, munguambo si yihoeimbo sesi rananimbo ndawamuni ndandi," maseiamboyu. ³⁵ Asu Sisas ai hoafiyundurühi yahuya, "Ro sesi yangiri ningombo nimind-anahi. Nindou ai wambo anihondümbo-reandirühi asünu ana, ngiri wembombondu asu amindanijombondu ndandi, nga wani. ³⁶ Ro sheimbo horombo hoafimayahanduri, se wambo hoeirihindiri, nga asu moai anihondümbo-rhindiri. ³⁷ Munguambo nindou wandi Ape ai wandi warihümareanduri ranai ana wambo sowana dügüsimboyei. Asu nindou düdi wambo sowanambo asüfu ranahambo ro ngiri yowan mbisahi. ³⁸ Ro sünambeahindi makosahi nda wandi hohoanimo sungufembo-yahipoani. Nga ro makosahi nda nine hohoanimo Ape yifirayu rani hohoanimo sungufemboyah makosahi. ³⁹ Ai wambo koamarhendira makosahi ahandi hohoanimo ra ndahurai-ane. Munguambo nindou Ape ai wandi warihümareanduri ra ngiri mam-amboani bodiboadihini, nga bidifirani si tuküfeyoambe munguambo botindihendurimboyahi. ⁴⁰ Apendi hohoanimo ai ndahurai-ane, munguambo nindou ranai Nimori ranahambo hoeirihorühi ahambo anihondümbo-arihori ana, asu ai yangiri koadürümbo-koadürümbo niboadeimboyei. Asu rananimbo ro nindou ranahambo bidirifani si tuküfeyoambe botindihiniimboyahi," mehu. ⁴¹ Raniyei asu Suda ai Sisasimbo nginindirihorühi tehümarihori ai hoafiyuhiya, 'Roana yangiri ningombo sesi nimind-anahi sünambeahindi makosahi,' mehu ranimbo.

⁴² Raniyei asu hoafi yahüindowohü seiya, “Nindou ndanana Sisas Sosepindi n̄mor-ani. Ahandi hondafindi ana ro fifirihu-pirimboanefisi. Asu ai ninüngufi hayam-boyu ro sünambeahindi makosah-anahi mehua?” maseiamboyu. ⁴³ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Ngiri se siheihorari tehündihündi, nga se h̄n̄nḡind̄hi hehimbo moani n̄mandei. ⁴⁴ Nindou mam̄ ai-amboan̄ nḡir̄i aimbo hohoan̄mondu haya wambo sowana ngu. Nga wandi Ape wambo koamar̄hend̄r̄i ai ahambo wambo sowana koand̄heiran̄i nguwan̄i asu ro ahambo hifi nda mun̄guyoambe aboedi yanḡir̄i n̄ngombohünda bot̄ind̄hin̄imboyahi. ⁴⁵ Horombo God̄ind̄i hoafi hoafiyomorundeimb̄i ai yaru bukambe sürü pap̄irund̄hi yahomoya, ‘God ai nindou mun̄guambo yamundeand̄r̄imbui,’ mehomo. Asu mun̄gu ai Apend̄i hoafi h̄mbor̄yehi ahandi wambeah̄nd̄i fifir̄ife ra asah̄m̄ündi ana, ai wambo sowana düḡüsimboyei. ⁴⁶ Asu nindou mam̄ ai-amboan̄ moai God̄imbo ahandi h̄mboar̄inambo hoeir̄ir̄i, nga nindou God̄ind̄i-mayu makusu rani yanḡir̄iyu God̄imbo hoeimar̄ir̄i. ⁴⁷ Ro sihamumbo an̄hond̄ümboanahi hoafayahapur̄i, nindou düdi wambo an̄hond̄ümbo-areand̄r̄i ana, ai yanḡir̄i koadürümbo-koadürümbo n̄ngumbui. ⁴⁸ Roana yanḡir̄i n̄ngombo sesi ra n̄m̄ind̄-anahi. ⁴⁹ Horombo sihei amoaosi ahandi ndür̄i mana ra n̄m̄i wohi fur̄ikoate-yowohü masah̄üsi, nga asu ai moai n̄boadei, nga rani sesi ra sah̄üsi mbur̄ih̄umbo yif̄imayei. ⁵⁰ Nga roana sesi sünambeah̄nd̄i makosah-ane, nindou düdi asesu aiana nḡir̄i yif̄indu, nga aboedi n̄ngumbui. ⁵¹ Roana sesi koadürümbo n̄ngorandeimb̄i sünambeah̄nd̄i makoso rananahi nda. Asu nindou ai sesi nda asesu ana, ai yanḡir̄i koadürümbo koadürümbo n̄ngumbui. Sesi nda ro ndahand̄r̄imboyahi ra wandi fi safi ranane, nindou hifi ndan̄ih̄ü an̄boadei ai aboedi yanḡir̄i koadürümbo koadürümbo mb̄in̄boadeia samboanahi,” mehu. ⁵² Raniimboyei asu Suda ai aheihorari nḡin̄ind̄i yifiar̄imbo hoafi t̄imon̄mar̄ih̄ündi. Asu ai hoafiyehi seiya, “N̄ngunde nindou ndanai ahandi fi safi ra ndenda madagudifa?” maseiamboyu. ⁵³ Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Yin̄i, asu se Nindou Hondündi-mayo fisafi ra sesi asu ahandi hori ra sim̄ind̄i ra-koate-ayei ana, nḡir̄i sihei fiambe koadürümbo-koadürümbo n̄ngombo ra n̄mandondür̄i. ⁵⁴ Nindou ranai wandi safi asu hori ra sesü sümündi arandi ana, ai yanḡir̄i koadürümbo-koadürümbo n̄nguwani, asu ro ahambo hifi nda mun̄guyowambe bot̄ind̄hin̄imboyahi. ⁵⁵ Wandi safi nda aboedi sesi hondane, asu wandi hori nda aboedi sim̄ind̄i hoe hondane. ⁵⁶ Nindou ranai wandi safi sesü asu wandi hori sümündi arandi ana, ro ai-d̄ibo n̄mand̄han̄i asu ai ro-d̄ibo n̄mand̄mbui. ⁵⁷ Ape koadürümbo n̄ngumbü ai wambo koamar̄hend̄rambo kosi ahandi nḡin̄ind̄inambo an̄imboah̄i ra ai n̄m̄ind̄üh-ani. Rani süngunamboane asu nindou ranai wambo asesund̄r̄i aiana wandi-mayo yanḡir̄i n̄ngombo ra ndemünd̄mbui. ⁵⁸ Raniamboane asu, sesi ndanana sünambeah̄nd̄i makoso-ane. Nga sesi ra horombo sihei amoamo sah̄üsi hehimbo yif̄imayei yahuraiyopani, nga wani. Nga sesi hapondad̄id̄i nda nindou ai asesu ana, ai aboedi yanḡir̄i koadürümbo-koadürümbo n̄ngumboani,” mehu. ⁵⁹ Hoafi nda Sisas ai Kaperneam ngoaf̄ih̄ü Sudayei rotu worambe nindou yamundeand̄r̄ih̄i hoafimayu.

Yanḡir̄i n̄ngombo hoafi

⁶⁰ Raniyo asu ahambo süngurur̄i-rundeimb̄i af̄ind̄i ranai hoafi ra h̄mbor̄iyomo houmbo hoafiyomond̄hi yahomoya, “Hoafi ndanana awi af̄ind̄i t̄ünḡumb-ane. Hoafi ra did̄i h̄mbor̄imand̄i rana?” mehomonamboyu. ⁶¹ Asu Sisas aimbo nḡusüfoambe hohoan̄moyu fifire haya hoafiyuhi yahuya ndanana hoafi ndanahamboanemo teih̄umarund̄i yahu haya, hoafiyupur̄ih̄i yahuya, “Hoafi nda sihamund̄i an̄hond̄ümbofe ra mam̄kar̄i-marapuramboemo? ⁶² Asu Nindou Hondü sünambeah̄nd̄i makusu ranai hoeind̄uran̄i asükaindu horombo n̄maruwanambo gafuwani ra se n̄ngundahumbo yahomomboemo? ⁶³ Yifiafi Aboedi ranane yanḡir̄i n̄ngombo sai arandi. Nga nindou-yafe nḡin̄ind̄i ranana moai yanḡir̄i n̄ngombo sai randi. Hoafi siheimbo hoafimayahand̄r̄i ranana Yifiafi yanḡir̄i n̄ngombo sai-randeimb̄i ranahamboyah̄i hoafimayah̄i. ⁶⁴ Rananemo asu moai b̄id̄if̄ir̄i se-amboan̄i hoafi ranahambo

an+hondümbö-rundi,” mehu. (Sisas ai nindou horombo ahambo an+hondümböfoekoate-mayei ra f+fireandi. Asu ai f+fireandi nindou ranai-an+imbo ahambo hürütümbi nindou-yomondi war+hündirümbui.)⁶⁵ Raniyu asu hoafiyuhi yahuya, “Hoafi n+imindi ndanahamboyahi ro sihamumbo hoafimayahapuri, ‘Ape ai nindou ranahambo wambo sowanambo sifombo yini yahokoate-ayu ana, asu nindou ranai ngiri wambo sowana düfu,’” mehu.

⁶⁶ Hoafi ra himboriyomo mburumboemo asu ahambo süngururü-rundeimbi bidifiri ai ahandi süngu hokoate hin+ngirüwuri houmbo hihiriyafu mahomo. ⁶⁷ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Asu se-amboani wambo hin+ngifendiri hefe hombo yahomomboemo?” mehuamboemo. ⁶⁸ Asu Saimon Pita ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Adükari, asu ro dabo sowana mangefa? Seana sapo aboedi yangiri koadürümbo-koadürümbo ningombo hoafi ra sowandifi-mboanafisi. ⁶⁹ Asu ro haponda sihambo an+hondümbö-r+ihu f+iri-hun+imboanefi, seana Nindou sürühoeimbi Godindi-mayafi makosaf-anafi,” mehuamboemu. ⁷⁰ Asu simbori Sisas ai yahuya, “Nimboe sapo sünguru-rundeimbi 12 sihamumbo ro kamafoar+heapur-ane. Nga sihamundi mbusümo nindou mami ranai ana moaruwai hohoanimoyumb-ani,” mehu. ⁷¹ Hoafi nda Sisas ai Sudas Saimon Iskariot+ndi nimori ahamboyu yare hürühai hoafimayu. Aiana Sisasimbo süngururi-randeimbiyusi, nga asu sünguna humboyu Sisasimbo hürütümbi-yomondi war+hündirümbui.

7

Sisas+ndi akidi mami ai moai ahambo an+hondümbö-rüwuri

¹ Refehayamboyoane, Sisas ai Gariri hifambe hoahoangu wakimareandi. Suda-yafe bogori ai ahambo hifokoefimbo yahomo houmbo raraomemondamboemu asu ai ahei hifambe hombo moei mehu. ² Asu Suda-yafe rotumbo si adükari dagoambe nimarimbo sei arihündi ranai ndeara akimi tifimareandamboemo. ³ Asu Sisas+ndi akohoandi mami ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Hifi nda hin+ngiro hawambo Suda-yafe hifinambo hahüfuh-animbo, se sihafi hepünifeimbi moatükuni rarowandani sihafi süngur+nini-rundeimbi ranai hoeimbi+rundamboane. ⁴ Nindou ranai mungu ahambo f+ir+imbi+r+hi-nd+ramboane yahumbo ana, moai d+bo rani ratüpurü ratüpurüyu randi, nga weindah-ani ahei himboahü ratüpurüyu arandi. Asu se hepünifeimbi moatükuni ratüpurayafi ra munguambo nindou hifi-hifi afindi burayei ahei himboahü weindahi nimbafan-animbo, asu ai sihambo hoeimbi+ri-hin+amboane,” mehomu. ⁵ Ahandi akidi+mami amboani ahambo an+hondümböfoekoate-wamboemo ai yaru hoafimemondo. ⁶ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi ro hafombo si ranana moai tüküfeyo. Nga nini-simboaniyo se ahafomo ra wanjeiane. ⁷ Nindou hifi ndanihü an+boadei aiana ngiri sihamumbo hürütündühüpuri, nga wambo hürütari+hündiri ro aheimbo moaruwai hohoanimoyei arihündi ranimbo weindahi hoafiyahandüri arihandi ranimbo. ⁸ Seana Suda-yafe adükari si Serusarem+hü tüküfeyo ranimbo gafomo. Nga roana wandi hafombo si ra awi tüküfekoate-mayowambo, asu ngiri haponda ngahi,” mehu. ⁹ Ai ahamumbo yare hoafiyupuri mbura Garirih+ mamaru.

¹⁰ Ahandi akohoandi mami ai adükari si ra hoeifembo mahomondamboemu, asu ai amboani sünguna mahu. Asu ai moai weindahi tüküfi haya hu, nga d+bo ahamundi süngu mahu. ¹¹ Asu Sudahündi nindou bogori-memo ranai Sisasimbo adükari si ranihü kokorurühi yahomoya, “Nindou ra nahü nüngua?” mehomu. ¹² Raniyei nindou afindi mengoro rani-simboani Sisasimbo-d+bo teihumar+hori. Bidifiri ai seiya, “Aiana nindou aboed-ani,” asu bidifiri ai seiya, “Wani, aiana aboedi+yupoani, nga aheimbo wos+hoafori hoafiyu-randeimbi-ani,” masahündo. ¹³ Nga Suda-yafe bogori nindou ranahamumbo y+himbor+hüpurihi asu moai ahambo weindahi yafambe far+hi hoafiyei.

¹⁴ Adükari si mbusümondühi Sisas ai tüküfi hafu Godindi worikimi nungumbo nimorehi nindowenihí aheimbo yamundi-mareandüri. ¹⁵ Asu Suda ai ahandi hoafi ranahambo hepünafu afindi hohoanímoyomondühi yahomoya, “Nimboe nindou nda nindou ngorü ai yamundifikoate asu ai moani hoafi nda fifirareanda?” mehomondamboyu. ¹⁶ Asu simbori ahamumbo hoafiyuhi yahuya “Ro haponda yamundariheandüri hoafi nda wandi-mayo yamundife hoafiyopoani, nga Nindou wambo hifina koamarihendiri ahandi-mayo-ane. ¹⁷ Asu nindou ranai Godindi hoafi süngumbo yifiraye ana, ro hoafi hoafiya arihandi nimindi nda fifirindihimboyei. Asu ai hoafi nda Godindi-mayo-mbayo asu ro wandi hohoanimonambo hohoanímoya hehea hoafiyahühi-mbayahyo ra fifirindeambui. ¹⁸ Nindou ai moani ahandi hohoanimonambo hohoanímoyu haya hoafayu ranana ai adükari ndürümbinda yahumboani. Nga asu nindou ngorü ahambo koamaritherü ranahambo ‘ndüri adükarümbimbiyu’ ehu ranai ana aboedi mbumundi saf-ani, nga moai tikai hoafiyu randi. ¹⁹ Horombo sihefi amoaombo Moses ai ahinümbi hohoanimo ra masagadüri. Nga asu moai se mam-amboani hohoanimo ra süngurihindi. Asu nimboe se wambo hifokoefe-ndirimbo yahomo houmbo rarawemoa?” mehuamboyei. ²⁰ Asu nindou afindi burimayei ranai seiya, “Moaruwai nendi sihafí fiambe mafarífeyowamboyafi rani hoafi ra hoafayafi. Düdi sihambo hifokoefenimbo yahuhaya raraomayua?” maseiamboyu.

²¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Ro ngoafimbo nimarimbo sihi ratüpuriyahühi nindou diboadomarihina ranimboyei se munguambo mahepühindi. ²² Horombo siheimbo Moses ai hoeari kefe tiritheferambo hohoanimo ra nafuimarandüri. (Rani hohoanimo ranana Mosesindi-mayo hohoanímoyopoani. Nga ranana sihei amoaoyafe hohoanimoane.) Ranimboane asu seana ngoafimbo nimarimbo si ranifihí nindowenihí nimoakidibou-yomondi fi hoeari karu tirihoeo arundi. ²³ Seana Mosesindi hoafi rani yangir-ane rani-süngurundühi asu se ngoafimbo nimarimbo sihi nimoakidibou-yomondi hoeari karu tirihapuri arundi. Asu ro ngoafimbo nimarimbo sihi nindou ngünumbo-mayu ahandi fi didiboadomarihina, asu se nimboe wambo nginindimarundira? ²⁴ Asu nindou ngorü hohoanimo ra se himboarinambo yangiri hoeindu houmbo yibobondumboemo, nga se mbumundi hohoanimo süngundundühi ndondu yibobondundi,” mehupuri.

Nindou ranai nda Kraisiyu düdi masei

²⁵ Asu nindou bidifiri Serusaremihündi ai düduyahindühi seiya, “Sapo nindou ndanahamboemo bogori nindou ai hifokoefimbo yahomo houmbo raraomarüwura? ²⁶ Nindou ra ai weindahí ahamundi himboarühi hoafimayuwambo hoeirihori asu himboriyei arihündi, nga ai moai ahambo hoafi karüwuri. Awi nindou ranahambo bogori nindou ai Kraisi-ani yahomo hohoanímoyomo houmbombemoyo? ²⁷ Nindou God ai diboniyu hininngimariri Kraisi ra tükefiyu ana, ngiri nindou ai ahandi ngoafi ra fifirindihindi. Nga roana nindou ndanahandi ngoafi hondü ra fifirihurumboanefi ranimboyu ai Kraisiyupoani,” masei. ²⁸ Asu Sisas ai Godindi worambe aheimbo yamundeandürühi puküna hoafiyuhi yahuya, “Se wambo asu wandi ngoafi ro masihühi ra ndorihí fifirihindiri. Nga ro, wandiopoanimbo hohoanímoya hehea kosamboyahipoani, nga Ape wambo koamarihendira makosahane. Seana moai ahambo fifirihori. ²⁹ Nga roana ahambo sowahindi koamarihendira kositheheambo wambo fifirihininboanahi,” mehu.

³⁰ Raniyomo asu bidifiri ai ahambo kikihimündimbo yahomo houmbo raraomarüri. Nga asu nindou ngorü ai moai ahambo kikihirümundu sapo ahambo hifokoefimbo si ra awi tüküfekoate-mayowambo. ³¹ Raniyei nimorehi nindowenihí afindi ranai ahambo anihondumbo-rihorühi hoafiyehi seiya, “Kraisi tükefiyu ana, ngiri Sisas hepünifeimbi moatükuní ramareandi nda ngasündiri. Nga ai Kraisiimbeyu?” masei.

Sisasiambo kikihimindimbo prisman koamarihoupuri

³² Farisi ai nĩmorehĩ nindowenihi Sisasĩmbo rani wataporĩmayei ra hĩmborĩyomo houmbo Godĩmbo sesi sihou-rundeimbi bogori-babidĩmbo prisman bidifĩrambo koamarĩhoupora Sisasĩmbo kikĩhimĩndĩmbo mahĩfomo. ³³ Asu Sisas ai hoafĩyupurũhi yahuya, “Awi se-babidĩmbo akĩdou gedũhi safĩ nĩngo-nĩngondahe heambo-anĩmbo asu ro nindou wambo koamarĩhendĩri ahambo sowana gagũmboyahĩ. ³⁴ Rananĩmbo se wambo kokondĩhũndĩrimboyeisi, nga asu ngĩri hoeindĩhindĩri. Asu ro nĩmarĩmboayahĩ ranambe se ngĩri didei,” mehu. ³⁵ Raniyomo Sudahũndĩ bogori nindou-memo ranai ahamundĩhoari sĩmbori hoafĩrũyomondũhi yahomoya, “Nindou ra ai nahanafi nguani kokondĩhurĩmbo hoeifekoate-mandefa? Asu ai Grikĩyomondĩ ngoafi adũkarĩ ranĩhũ ngu sihefi nendi nĩmareihũ Grikĩmbo hoafi yamundĩ-mandeandũriyo? ³⁶ Ai yare hoafĩyuhĩ yahuya, ‘Se wambo kokondĩ-hũndĩrimboyei, nga asu se ngĩri hoeindĩhindĩri,’ asu ‘Se ro nĩmarĩmboayahĩ ranambe ngĩri ngei,’ mehu, ra nĩmboe yare hoafĩmayua?” mehomo.

Yangĩri nĩngombo hoe

³⁷ Suda-yafe amoa-yomondĩ dagoambe nĩmarĩmbo hohoanĩmombo si ranahandĩ bidifĩranĩ si ra adũkarĩ hamĩnd-ane. Rani sihi Sisas ai botifi pukũna hoafĩyundũrũhi yahuya, “Nindou dideiyei ai hoe sĩmĩndĩmbo amĩndanĩngombondeihĩ ana, wambo sowana didei ndĩmĩndei. ³⁸ Ai Godĩndĩ bukambe yare hoafĩyowohũ yahoya, ‘Nindou ranai wambo anĩhondũmbo-arĩhindĩri ana, asu ahei ngũsũfoambeahĩndĩ yangĩri nĩngombo hoe ranai afĩndĩ tũkũndife haya ngomboe,’” mehu. ³⁹ Sisas ai yare hoafĩmayu ra hoe hondũmboypooanĩ, nga Yifiafi Aboedĩ ranahamboyu hoafĩmayu. Nindou ai ahambo anĩhondũmbo-arĩhorĩ ai-anĩmbo Yifiafi Aboedĩ ra ndahũmũndĩmboyei. Nga rani sĩmboanĩ ana Yifiafi Aboedĩ ra awi moai sahũmũndi Sisas ai yĩfĩyo mburũmbo sũnambe hafokoate wambo.

Nĩmorehĩ nindowenihi ai sĩmbori hoafĩyeihĩ yĩbobomehindĩ

⁴⁰ Nindou afĩndĩ mafandĩhindĩ ranambe nindou bidifĩri ai Sisas hoafĩmayu ra hĩmborĩyei hehi hoafĩyeihĩ seiya, “Anĩhond-ane, nindou ndanana Godĩndĩ hoafi hoafĩyu-randeimb-ani,” masei. ⁴¹ Asu bidifĩri ai hoafĩyeihĩ seiya, “Aiana Kraisi nindou aboedambo-fembo God kafaariri hĩnĩngĩmariri-ani,” sei, nga asu bidifĩri ai hoafĩyeihĩ seiya, “Ai Kraisiyupoanĩ, nga Kraisi ana ngĩri Gariri hĩfĩnĩpoedĩ dũfu! ⁴² Baiborambe yare hoafĩyowohũ yahoya, ‘Kraisi ana adũkarĩ bogori Defitĩndĩ sĩrambeahĩndĩndu hayambo-anĩmbo asu ai horombo Defit nũngũhũ Betrethem ngoafĩhũ nĩmorĩmbondũfi tũkũndũfimbui,’ meho,” masei. ⁴³ Raniĩmboyei asu nindou ranai Sisasĩmbo hohoanĩmo yimbumbo-yimbumborĩhindũhi asu nindou ranai yimbumbore yĩbobomareandĩ. ⁴⁴ Raniyei asu bidifĩri ai ahambo kikĩhimũndĩmbo yahomo houmbo raraomarũri, nga asu moai kikĩhĩrurũndũmo.

Suda-yafe bogori nindou ai moai Sisasĩmbo anĩhondũmbo-rũwuri

⁴⁵ Raniyomo asu prisman Sisasĩmbo kikĩhimũndũmbo koamarĩhoupurĩ ranai hĩhĩriyafu bogori nindouyomo asu Farisi ahamumbo sowana mahomo. Asu ai dũdurũpurũhi yahomoya, “Se nĩmboe ahambo semũndũ sĩnĩkoate-memoa?” mehomondamboemo. ⁴⁶ Asu prisman ai sĩmbori hoafĩyomopurũhi yahomoya, “Horombo moai nindou ngorũ ai haponda hoafĩyu arandĩ nahurai hoafĩyu, nga wani!” mehomondamboemo. ⁴⁷ Asu sĩmbori Farisi ai ahamumbo dũduyafupurũhi yahomoya, “Asu ai sĩhamumbo wosĩhoafori hoafĩrapurari waniyo? ⁴⁸ Farisi-anemo asu bogori nindou roanefĩ hoeirumuna nindou roambeahĩndĩ mamai-amboanĩ anĩhondũmbo-rirari asu waniyo? ⁴⁹ Nĩmorehĩ nindowenihi aiana moai Mosesĩndĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo fĩfĩrihindĩ, nga raniĩmboane ai Godĩndĩ hĩmboahũ moaruwai nĩngoayei! Ai yangĩri Sisasĩmbo anĩhondũmbo-marĩhorĩ,” mehomo.

⁵⁰⁻⁵¹ Nikodemus ai Suda-yafe bogoriyu haya horombo Sisas sowana mahu. Raniĩmboyu ai yare hoafĩyupurũhi yahuya, “Sihefi ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ana nindoumbo moanĩ hoangĩrife hefe papi-hoafĩri-hundũrũhiyefi asu waniyo? Ahandĩ hoafi boatei

wudipoapondi hu himbori ndefi mbundi humbo-animbo asu ratupuri ai rawareandi ra fifirindi humboyefi,” mehuamboemo.

⁵² Asu simbori ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Asu se kameihi amboani Garirihündiwamboyafi? Bukambeahindi hoafi ra se ndoro fifirindowandi, nga moai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ana Garirihündi süfu randi,” mehomo. ⁵³ [Raniyei asu nindou ranai ahei ngoafinambo bukürümehindi.]

8

Anamindihoandi birabireimbi nimorehi Sisasimbo sowana sowandümo masinimo

¹ Raniyei asu nindou ranai ahei ngoafinambo bukürümehindamboyo, asu Sisas ai asükaiyu Orif Wafunambo mahafu. ² Hapoadümo siambe asükaiyu Godindi worinambo mahu. Ai hu tüküfi nimarwane, asu nimorehi nindowenih ranai ahambo sowana maheiamboyo yamundimareandüri. ³ Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi asu Farisi bidifiriyomo ai nimorehi mamai hoeirundane nindowenih-dibo serimindi mahoamboemo asu ai ahambo sowandümo nindou himboahü mbusümo hinngimarundi. ⁴ Raniyomo asu ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, nimorehi ranai nindou ngorü-dibo menjorafea asu hoeimarupiri. ⁵ Mosesindi ahinümbi hohoanimo yare hoafimayo ranana yahurai-ane, ‘Nimorehi yahurai refewan ana, nimoeinambo hifokoefe-ndürimboane.’ Nga asu se haponda nungundo hoafimandafa?” mehomo. ⁶ Ai hoafi yaru hoafimemo ra moani Sisasimbo yürümombo nahurayomo rani-süngundihurani ai nungu mbüsuwani papi-hoafindihuri yahomo houmbo.

Nga Sisas ai hifini yimindiho yimbunambo nimarumbo hifihih warimbuihinambo sürü-sürumarandi. ⁷ Nindou ranai ranihü nngomombo Sisasimbo düdudupomaruramboyo asu ai botifi hoafiyupurühi yahuya, “Nindou sithamundi mbusümo moaruwai hohoanimokoate-mayu ranai boatei-animbo nimoeinambo harimbindo-wamboane.” ⁸ Yare hoafiyupuri mbura asükaiyu hifini piyu yimindiho yimbunambo nimarumbo hifihih sürü-sürumarandi.

⁹ Nindou ranai Sisas rani hoafi hoafimayu ra himboriyomo houmbo ahambo hinngirüwuri houmbo mamai kikefoefe mamai kikefoefeyomombo ndamefundü. Amongoand boateiyomo ndamefundü. Asu Sisas yangiri nunguane nimorehi ranai ahandi himboahü maningo. ¹⁰ Raniyu asu ai botifi hoafiyundühi yahuya, “E, nindou nda mungu bukürümefoendi. Asu nindou sithambo papi-hoafiyoninimbo ra mamamboani nunguai?” mehuamboyo.

¹¹ Asu nimorehi ranai Sisasimbo hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, moai nindou mamamboani nungu.” Asu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Ro-amboani ngiri sithambo papi-hoafindihanini. Se ngafi, nga yowani asükaiyo moaruwai hohoanimo yopoani,” mehu.]

Sisas ai hifinindi nindou-yafe siani

¹² Asu ngorü-simboani Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Roana hifi ndanahandi si nimind-anahi. Nindou ai wandi süngu ahu ana, ai ngiri nimbokoani hoahoangu wakindeandi, nga wani. Nindou ranai koadürümbo-koadürümbo yangiri ningo ranahandi si ra ndemündumbui,” mehu.

¹³ Raniyomo asu Farisi ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Seana sithafi fimbo-anafi hoafi ra weindah hoafiyafi arandi. Ranimboane asu sithafi hoafi ra ngiri anihondümbo-ndifeyo,” mehomondamboyo. ¹⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Yini, anihond-ane rananasi, roana wandi fimbo-anahi weindah sithaimbo hoafiya arihandi. Nga asu wandi hoafi ranana anihondü hoaf-ane. Asu wandi hoafi ra nimboe anihondü hoafayo? E! Hoafi ra yahurai-ane. Ro fifirihendi nahaninipoediyahi tükümeheandi asu nahanamboyo homboayah ra. Nga asu seana moai wandi ngoafi hondü ana fifirundi. Asu ro nahanafiyu homboayah ranamboani

se moai fífirundi. ¹⁵ Asu se hífiníndí hohoanimo süngurundühi nindoumbo yíboboru-rundeimb-anemo, nga roana moai nindou mamímbo amboani yíboboríhe ríhandí. ¹⁶ Nga asu, ro nindou daboe yíboboríheandi ana, wandí yíbobofe ra aníhondü hondündomboe. Asu roana ro yangíriyahípoani, nga waní. Ape wambo koamaríhendírí ai rodíbo raní-moatükuní ratüpuríyuhani. ¹⁷ Síhei ahínümbí hohoanimo yare mengoro. Nindou yimbu ai hoafí mamí ranahambo yíbobo hoafefandí ana, ra aníhond-ane. ¹⁸ Asu ro wandí fimbo aníhondümbo hoafíyahanane Ape wambo koamaríhendírí ranai wambo aníhondümbo hoafíyu arandí,” mehuamboyei. ¹⁹ Asu ai Sisasímbo hoafíyahündowohü seiya, “Síhafí ape nahi anüngua?” maseiamboyu. Raníyu asu Sisas ai símborí hoafíyundürühi yahuya, “Seana moai wambo fífíríhindírí asu wandí Apembo fífíríhorí raraoríhorí. Asu se wambo fífíríhindírí-mbonana, wandí Apembo amboani fífíríhorí,” mehu.

²⁰ Hoafí Sisas ai yare hoafímayu ra Godíndí woríkímí aheimbo yamundearühüyu hoafímayu, kaki foaríhi-ríhündeimbí hípírí níngo fikímí. Sisasímbo kíkíhimíndímbo si ra awi tüküfekoate-mayoa asu nindou mamai-amboani ngírí Sisasímbo kíkíhindürímündu.

Sisas ai nímorehí nindowenihímbo ro ahahí ranambe ngírí ngei mehu

²¹ Asükaiyu Sisas ai aheimbo hoafíyundürühi yahuya, “Roana ndeara ndefembo samboanahí, nga asu se wambo kokondíhündírímboyei. Nga asu se síhei moaruwai hohoanimo ranambo-anímbo ngei ngeimbo yífíndeimboyei. Asu seana ngírí ro ahahí ranambe ngei,” mehu. ²² Raníyomo asu Suda-yomondí bogorí nindou ranai hoafíyomondühi yahomoya, “Sisas ai yare hoafíyuhíya, ‘Seana ngírí ro ahahí ranambe ngei,’ mehu. Ai hoafí yare hoafímayu ra ahandíhoarí hífokoe fe yangorombo yahumboyu?” mehomo.

²³ Asu Sisas ai hoafíyuhí yahuya, “Seana hífiníndí poed-anei, nga roana nímoamo sünambeahíndí tükümeheand-anahí. Seana hífi ndaníhünda tükümehínd-ane, nga roana hífi ndaníhünda tüküyaheambo-yahípoani. ²⁴ Ranímboanahí asu ro síheimbo hoafíyahühi, seana síhei moaruwai hohoanimo ranambo-anímbo ngei-ngeimbo yífíndeimboyei masahí. Asu ro dídeahí se wambo aníhondümbofe-koate-ayeí ana, se síhei moaruwai hohoanimo ranambo-anímbo ngei-ngeimbo yífíndeimboyei,” mehuamboyei.

²⁵ Asu ai düduyahíndühi seiya, “Asu se dídíyafí nímorea?” maseiamboyu. Asu Sisas ai aheimbo hoafíyundürühi yahuya, “Ro sapo síheimbo horombo hoafímayahandürí ran-anahí nda. Nga se wambo moai aníhondümbo-ríhindírí. ²⁶ Ro síhei hohoanimo ranahambo afíndí hoafínda samboanahí. Süngunambo síhei hohoanimo yíbobondíheamboyahí. Nindou ai wambo hífína koamaríhendírí aiana aníhond-anisí. Asu ro nímorehí nindowenihí aheimbo hoafayahí ra ro ahandí-mayo hoafí hímboríya heheamboanahí hoafayahí,” mehu.

²⁷ Asu Sisas ai ahandí Afíndambo aheimbo hoafímayundürí ranímbo moai fífíríhindí. ²⁸ Ranímboyu asu Sisas ai hoafíyuhí yahuya, “Se Nindou Hondü ranahambo nímoamo sahorímíndeí botíríhorühi nímbí keimbí karíhendeimbí fíhí pararíhorí ana, asu se raní-símboan-anímbo fífíríndí-horímboyei. Rananímbo asu ropoanímbofe hohoanímoyo hefembo ratüpuríkoate-ya aríhandí ra se fífíríndíhimboyei. Ro hoafí hoafíya aríhandí ra Ape ai nafuíyundíranane síheimbo raní-sünguríhe hoafayahandürí. ²⁹ Nindou wambo hífína koamaríhendírí ranai ngírí wambo híníngíndeandírí, nga ai wandí fikímí nüngumboani, níne-moatükuní ai yífíríyu haya hohohoanímoyu ra münguambo si ratüpuríya aríhandí,” mehu ³⁰ Nímorehí nindowenihí afíndí ranai Sisasíndí hoafí hímborí-yei hehi ahambo aníhondümbo-maríhorí.

Sisas ai moaruwai hohoanimo ambeahíndí aboedambofembo hoafímayu

³¹ Raniyu asu Sisas ai nindou Sudahündi ahambo anihondumbo-marithori aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Asu se ro yamundiri-hendüreimbi hoafi rana-hambo himboriyehi rani-sunguarhindi ana, asu se wandi anihondü sungurhindi-reimbindeimboyei. ³² Asu se anihondü hohoanimo ra fifirindihindant asu hohoanimo ranai siheimbo aboedi koandheira ngeimboyei,” mehu. ³³ Asu Sisasimbo hoafiyahündowohü seiya, “Roana Abrahamindi ahuir-anefti. Asu roana moai nindou ngoründi moanti hefti ratüpuriyefi rihundi. Nimboeafi se yihoeftimbo hoafiyafimunühi hoafi ranai ‘siheimbo aboedi koandheira ngeimboyei,’ masafa?” maseiamboyu.

³⁴ Raniyu asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Yini, nindou munguambo moaruwai hohoanimo yei arihündi ranai moaruwai hohoanimo ranahandi moanti ratüpuriyehi rihündeimb-anei. Nga ranimboyo ro ramasahi. ³⁵ Nindou moanti ratüpuriyu arandi ranai moai fikiminindi babidi worambe nimarü randi, nga wani. Nga nindou ahandi nimori ai-animbo ahandi fikiminindi babidi worambe niamdümbui. ³⁶ Ranimboane asu Godindi Nimori ranai siheimbo aboedi nimarimbohünda fandihendüranti asu se aboedi hamindi niamdeimboyei. ³⁷ Ro siheimbo fifirihearumboanahi se Abrahamindi ahuir-anei. Nga wandi hoafana moai sihei hohoanimoambe nimarondüri. Ranimboane asu se wambo hifokoefendirimbo sei hehimbo raroaye. ³⁸ Nini-moatükun ra ro wandi Apendi-mayo hoeirthe heheamboanahi siheimbo hoafiyahandüri arihandi. Nga asu seana raranimoatükun ratüpuriyehi arihündi ra sihei apendi-mayo-ane sahümündi hehimbo rani-sungurhi ratüpuriyehi arihündi,” mehu.

³⁹ Asu simbori ahambo hoafiyahündowohü seiya, “Yihoefti ape ana Abraham-ani,” maseiamboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Asu se Abrahamindi nimori hondümbeyei-mbonana, asu Abrahamindi hohoanimo ra sungurhi. ⁴⁰ Ro siheimbo hoafi hondü Apendi-mayo himborimayahi raniyo weindahi hoafimayahandüri. Rananei asu se wambo haponda hifokoefendirimbo sei hehimbo rarawarihündiri. Abraham ana moai yare rani hohoanimo yei randi. Nga se yangir-anei rarihi moaruwai hohoanimo yei. ⁴¹ Asu seana raranimoatükun ra sihei apemami-yomondi hohoanimo yangiri sungurhünduhanei,” mehuamboyei. Asu Suda ai Sisasimbo hoafiyahündowohü sahündoya, “Roana boagiri fifirifekoate nafi mbusümonindi nimoriyefipoanti. Roana yihoefti ape mami God ai yangir-ani anungu asu ro ahandi nimori hond-anefti,” maseiamboyu.

⁴² Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “God ai anihondü sihei apembei-mbonana, asu se wambo aboedi hohoanimo-rihündirisi. Nga ro Godi-dibo nimboa heheamboyahi asu makosahi. Ro makosahi ra ropoanimbo hohoanimo yei hehea kosamboyahipoanti, nga God ai wambo koamari-hendiramboyahahi makosahi. ⁴³ Asu se nimboyei wandi hoafi ndofe fifirifekoate-mayeia? Asu seana ngiri wandi hoafi ra awi himborindei. ⁴⁴ Sihei ape ana Satan-ani. Rananei asu se sihei apendi hohoanimo rani yangiri sahümündi aniboadei. Horombo hondü aiana nindou hifokoare-randeimbiyu manungu. Raniyu asu ai moai anihondü hohoanimo sungure randi sapo anihondü hohoanimo ra ahandi fiambe nimarikoate-wambo. Tikai hoafi ai hoafiyu arandi ra ahandi hoafi hond-ane. Aiana nindou tikai hoafiyu-randeimb-ani, nga ranimboani asu tikai hoafi ranahandi nimindühani. ⁴⁵ Nga ro siheimbo anihondumbo hoaf-ane hoafayahandüri. Ranane asu se wandi hoafi ra anihondumbofe-koate-aye. ⁴⁶ Sihei mbusümo nindou mami ranai wandi hohoanimo-ambeahindi hohoanimo moaruwai weindahimandeyo wanimandiyoy? Asu ro anihondü hoafi hoafiya arihandi ana, asu se nimboe wandi hoafi anihondumbofe-koate-mayeia? ⁴⁷ Godindi nimori ana Godindi hoafi mungu ra himboriyehihanei. Seana Godindi nimoriyeipoanti. Ranimboane asu se ahandi hoafi himborikoate-yei arihündi,” mehu

⁴⁸ Asu Suda ai Sisasimbo simbori tirifoarihori hoafiyehi seiya, “Roana shambo rarihu hoafiyahuninuhanefi: ‘Seana Samariahünd-anafi asu shafi fiambe moaruwai nendi mamî mbamari,’ asefi. Ra anihondüyo?” maseiamboyu. ⁴⁹ Asu Sisas ai aheimbo yare hoafiyuhi yahuya, “Wandi fiambe ana moai moaruwai nendi nimaro, nga wani. Roana wandi Ape ranahambo, adükar-ani sahühanahi, nga se wambo moaruwaimbo-arihindiri. ⁵⁰ Ro wandi fimbo ndürümbanahi yahomboyahipoani. Nga Nindou mamî wambo ndürümbani yahombo hoafi yibobore-randeimbi mbanüngu. ⁵¹ Ro shheimbo anihondümboanahi hoafayahi, nindou ngorü ai wandi hoafi ra sünguarandi ana, ai ngiri yifindu, nga wani,” mehuamboyei. ⁵² Asu Suda ai hoafiyahündowohü seiya, “Haponda ro shambo anihondü fifiri-huninimboanefi, shafi fiambe moaruwai nendi amaronini. Abraham yifyu asu Godindi hoafi hoafiyomo-randeimbi amboani yifisafimemo. Ranane asu se hoafiyafühiya ‘Nindou mamî ai wandi hoafi rani-sünguarandi ana, ngiri yifindu,’ masafi. ⁵³ Se yaro hohoanimoyafühi shefi amoa Abrahamimbo ngasündiworimboyafi? Aiana sapo yifimayu rasi. Asu Godindi hoafi hoafiyomo-randeimbi amboani ai yifimemo rasi. Asu se didiyafa?” maseiamboyu.

⁵⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Asu ro wandihoari wandi fimbo ‘adükar-anahi’ mbasahi-mbonana, asu ro moan-anahi. Nga wandi Ape aiani wambo ‘adükar-ani,’ yahu arandi, nga se hoafiyehi ‘ai yihoefti God-ani,’ asefi. ⁵⁵ Asu seana moai ahambo fifirihori. Nga roana ahambo fifirihiniimboanahi. Asu ro hoafiyahühi, ‘Roana moai fifirihini,’ mbasahi-mbonana, asu ro se rawehindi nou tikai hoafiya. Nga roana ahambo ndorihini fifirihini hehea asu ahandi hoafi ra sünguriheandühanahi. ⁵⁶ Horombo shhei amoa Abraham ai ro tüküfembo-mayahî ra hoeifembo hohoanimoyuhü hihifi-hihifimayu. Ai ra hoeire hayamboyu asu ahandi ngusüfo ndore küre mamaru,” mehu.

⁵⁷ Ranimboyei asu Suda ai Sisasimbo hoafiyehi seiya, “Seana awi moai 50 himbaniyafipoani, nga se Abrahamimbo hoeimarihini asafi?” maseiamboyu. ⁵⁸ Asu Sisas ai asükaiyu aheimbo hoafiyuhi yahuya, “Yini, ro shheimbo anihondümboanahi hoafehandüri horombo hondü Abraham ai tüküfekoate-yuambeahiyahi ro boatei manimboahi,” mehuamboyei ⁵⁹ Raniyei asu Suda ai nimoei hüründümo houmbo Sisasimbo nimoeinambombo mehomo, nga asu ai Godindi wori hini ngire haya dibo ndamefiyu.

9

Sisas ai nindou himboatihari diboadomariri

¹ Sisas ai nafi-süngu huhündamboyu nindou himboatihari hoeimariri. Nindou ra hondî ai himboatihari yahurai wakimarimindo. ² Raniyomo asu ahambo süngururü-randeimbi ai hoafiyomondowohü yahomoya, “Yamundo-randeimbi, dade moaruwai hohoanimo nindou ndanahambo ramarera asu ai himboatiharayua? Ahandi moaruwai hohoanimo, asu hondafindi-yafe-mayoyo?” mehomondamboyu.

³ Asu Sisas ai ahamumbo simbori yahuya, “Nindou ndanahandi himboatihari ra ahandi-mayo, asu hondafindi-yafe-mayo moaruwai hohoanimo ranambo rarerani refimboyupoani. Nga nindou ai yare himboatihari-mayu ra Godindi hepünifeimbi moatükuni refewani hoeifembohündamboyu yare himboatihari-mayu. ⁴ God ai wambo koamarihendira makosahane, nga hüfihamindi ndare nünquambe shiri ahandi ratüpurî ratüpurî-ndefomboane. Nga nimbî pîrayo ana, asu ngiri nindou ngorü ai-amboani ratüpurîndu. ⁵ Ro hifi ndanîhü nimboahambe ana ro nimorehi nindowenihî-yafe si-anahi,” mehu.

⁶ Raniyu Sisas ai yare hoafiyu mbura, hifihî nguri tifi fideamunde mbura, nindou himboatihari-mayu ahandi himboarambe pamareandi. ⁷ Raniyu ahambo hoafiyundühi yahuya, “Se ngafi Siroam kakimarihündi hoeambe shafi himboari ra popoaindandi,” mehu. (Hoafi Siroam ra ‘koarîhefeyoa ho’ hoaf-ane.) Raniyu asu nindou

ranai hu ranihü ahandi ngusumboari ra popoaira mbura, hihirifi süfumbo aboedi himboarimayu.

⁸ Raniyei asu nindou akimi wori yimburihi nimareimbi asu ahambo horombo hoeirihoreimbi, ai horombo nimorehi nindowenihimbo kaknapombo moako-moakoyu marandi ranimbo hoeirihori hehimbo hoafiyehi seiya, “Awi sapo nindou ndanimbaiyu nimari yangiri nimarumbo aheimbo moako-moakoyu marandi?” masei. ⁹ Bidifiri ai hoafiyehi seiya, “Yini, nindou aiyu refi marandi.” Asu bidifiri ai hoafiyehi seiya, “Wani. Ai nindou yahuraiyusi, nga ai-yupoani, nga nindou ngorüyu,” masei. Nindou amuri ai rani wataporimayeiamboyu asu ahandihoari yahuya, “Rohanahi,” mehu. ¹⁰ Asu ai ahambo düduyahindowohü seiya, “Asu sihaf himboari ra nüngure birihoaamboya?” maseiamboyu. ¹¹ Asu ranai simbori yahuya, “Nindou Sisas sei-arihündi ranai hüburukonambo wandi himboarambe fandifoareandirühi yahuya, ‘Se ngafi Siroam kakimarihündi hoe ranambe himboari sihaf ra popoaindandi,’ mehuamboyah ro ha popoairihanda asu wandi himboari ra aboedi himboarimayah,” mehuamboyei. ¹² Asu ai düdurihorühi seiya, “Nindou ra nahi amarua?” maseiamboyu. Asu nindou ranai yahuya, “Nahümbei amaru ra moai fifirihini,” mehuamboyei.

¹³ Raniyei ai nindou himboatihari-mayu Sisas aboedi-mariri ranahambo Farisimbo sowana sahorimindei mahei. ¹⁴ Ngoafimbo nimarimbo si rani-simboanyu Sisas ai nindou ranahandi himboari aboedimareandi. ¹⁵ Asu Farisi ai nindou-mayu ranahambo düdururühi yahomoya “Sihaf himboari ra nüngure aboediyomboya?” mehomondamboyu. Asu ai hoafiyupurühi yahuya, “Sisas ai hüburuko wandi himboarambe pamareandramboyah asu ro ha popoaimarhandamboyo wandi himboari ra aboedimayo,” mehu.

¹⁶ Ranimboemo asu Farisi bidifiri ai yahomoya, “Nindou ndanahambo God ai koartheira kusumboyupoani, nga ai moai moani ngoafimbo nimarimbo hohoanimo ra süngureandi,” mehomo. Asu bidifiri ai hoafiyomondühi yahomoya, “Asu nindou moaruwai hohoanimoyumbü ai ngiri hepünifeimbi moatükun yahurai ratüpurindu?” mehomo. Raniyomo asu bidifiri ai ngorü hohoanimoyomo asu bidifiri ai ngorü hohoanimoyomo marundi. ¹⁷ Raniyomo asu nindou himboatihari-mayu ahambo hihiriyafu asükaiyomo hoafiyomondowohü yahomoya, “Nindou sihaf himboari aboedimareanini ranahambo se nünguro hoafiyafindoa?” mehomondamboyu. Asu ai hoafiyupurühi yahuya, “Aiana Godindi hoafi hoafiyu-randeimb-ani,” mehu.

¹⁸ Nindou ra ai horombo himboatihari-mayu-anisi, nga asu ai ranahambo anihondümbofembo moi mehomo. Ranimboemo asu nindou himboatihari-mayu ahandi hondafindambo rani hoafi ra fifirifembohünda mngiyomo hümarihauptiri. ¹⁹ Asu ai ahafembo düdurüprühi yahomoya, “Nindou nda sihafa nimoriyu? Asu se safeya ro himboatihari yahurai wakimari-horimindehane masafe, nga asu nimboe ai haponda aboedi himboarayua?” mehomo. ²⁰ Asu ahandi hondafindi ai safeya, “Yini, ro ahambo fifirihori ai yihoehi nimor-ani asu ai horombo himboatihari wakimari-horimindehi. ²¹ Nga haponda moai ahambo fifirihori ai nüngufimbombe ahandi himboari ra aboedi himboarayua. Asu ro moai fifirihori nindou ahandi himboari aboedimariri ranahambo. Düduyafundosi, ai adükariwambo sihamumbo ahandi fimbo hoafindüpurimbui,” masafe. ²² Hondafindi ai Sudambo yihimborinapurühiyafe ai ahamumbo rarine hoafimefe. Horombo Suda ai yaru hoafiyomondühi yahomoya: “Nindou ai weindah hoafiyehi, ‘Sisas ra nindou God ai ahandi nendambo aboedifembo kafoariri hinngimari Krais-ani,’ seiani ana, asu aheimbo rotu worambeahindi hihaiבודundura ngiri ai-babidi rotunde,” mehomo. ²³ Ranimboyafe asu hondafindi ai hoafiyafeihü “Ahambo düduyafundosi, nga ai adükariwambo sihamumbo ahandi fimbo hoafindüpurimbui,” masafe.

²⁴ Raniyomo asukai nindou himboatihari-mayu ranahambo mngimemonda masünu. Asu ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Se Godimbo nduri adükarümb-ani mbisafindowohü anihondumbo hoafindafi. Ro fifirihumboanefi nindou ndanana

moaruwai hohoanimo-yu-randeimb-ani,” mehomomoyu. ²⁵ Asu nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Ro moai ahambo fífirihini, nga awi ai moaruwai hohoanimo-yumbümbeiyu asu wanimbeiyu. Mami moatükuní ro fífirimaritheandi ana, yini ro horombo himboatihari manimboahiyahi, nga hapondanana ro aboedi himboarayahi,” mehu. ²⁶ Asu Suda ai düduyafundowohü yahomoya, “Sihambo nününgureaninimboyua? Sihafi himboari ra nününgure aboedireaninimboyua?” mehomondamboyu. ²⁷ Asu ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafimayahapuriyo, nga asu se hoafi ranahambo moai himboriyomo. Asukai se himborimbo yahomomboemo? Se-amboa ahambo süngururü-rundeimbimbo tüküfembo yahomomboemo?” mehu.

²⁸ Asu Suda ai nindou ranahambo nginindirurühi moaruwai hoafiyomondowohü yahomoya, “Seana Sisasimbo sünguriri-randeimb-anafi. Nga roana Mosesimbo süngurihu-rihundeimb-anefti. ²⁹ God ai Mosesimbo hoafimayundo ra ro fífirihundi. Nga nindou rananimo ai dagüdambua? Roana moai ahambo fífirihuri,” mehomomoyu.

³⁰ Asu nindou ranai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ndanana wambo rani-poanimo moatükun-ane! Aiyu wandi himboari aboedimareanda asu ro aboedi himboarayahi. Nga nimboemo se hoafiyomondühüya, ai nahaninipoediyu ro moai fífirihuri ehomoa? ³¹ Ro fífirihumboanefti, nga God ana moai moaruwai hohoanimoyomo-rundeimbimondi hoafi ana himboriyu randi, nga wani. Nga nindou ranai Godimbo hohoanimoyuhü asu ahandi hoafi süngumareandi ranahandi hoafane God ai himboriyu arandi. ³² Moai horombo nindou mami hondi ai himboatihari wakirimindoani asu nindou ngoru ai ahandi himboari aboedi-mariri hoafi ra yangoro, nga wani. ³³ Asu God ai nindou nda koehefikoate-mbei-mbonana, asu ngiri raranimoatükuní hifi ndanihü ratüpuriyu,” mehu.

³⁴ Asu simbori ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Horombo me ai sihambo moaruwai hohoanimo ranambo wakimaramindininí asu se himboatihari mayafi ranimboanefti ro fífirarahunini. Se nindou moaruwai hohoanimo-yafeimb-anafi. Asu se yihoeumbo yamundifemunimbo safomboyafi?” Ai ahambo yaru hoafiyomondowohüyomo rotu worambeahindi hihaifoarüwuri weindani hini ngimarüwuri.

Nindou anihondümbofe-koate-ayei ai himboatihari nahurai-anei

³⁵ Sisas ai ranimbo himboriyu haya, kokorüri hu hoeirirühi yahuya, “Se Nindou Hondü ranahambo anihondümboroworai waniyo?” mehundowamboyu. ³⁶ Asu nindou ranai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Adükari, Nindou Hondü ra düdia? Se wambo hoafiyafi-ndiran-animbo ro ahambo anihondümborandihini.” ³⁷ Asu Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Se ahambo hoeimariworü. Aiani se-dibo wataporayu nda,” mehuamboyu. ³⁸ Asu nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Adükari, ro anihondümborarithheanini.” Ai yahu mbura Sisasimbo yimindiho yimbu pusire nimarumbo hohoanimomayundo.

³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Ro nindouyei hohoanimo yibobofemboyahi hifi ndanihü makosahi. Ranimboane asu nindou Godindi hoafi fífirifekoate-yeimbi ai nindou himboatihari aboedehindi nahurai fífirindihimboyei asu Godindi hoafi fífirihundeimb-anefti asei ai himboatihari nahurai fífirifekoate-ndeimboyei,” mehu.

⁴⁰ Farisi bidifiri ai ahandi fikimi ningomombo ahandi hoafi ra himboriyomo houmbo yahomoya, “Asu ro-amboa himboatihariyefi?” mehomondamboyu. ⁴¹ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Asu se himboatihari mbemo-mbonana, hohoanimo moaruwai ra moai sihamundi fiambe nimaropuri. Nga se hoafiyomondühi, ‘Yihoefti himboarana aboed-ane,’ yahomo arundi, ranimboane asu hohoanimo moaruwai ra awi sihamundi fiambe amaropuri,” mehu.

¹ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Ro anihondümboanahî sîhamumbo hoafayahî, nindou ai moai sipsipî-yafe ginîrî yipurî nafî kefuai randî, nga amurî hîmborî nafî kefuai arandî, nindou ranai ana hûmbuhünîkorî napo fufuramündü-randeimb-ani. ² Asu nindou yipurî nafîtambe nafî karefuendî ranai ana sipsip ahei afînd-ani. ³ Nindou yipurî hîfanda-randeimbî ai-anîmbo nindou ahu ranahambo yipurî ra tindîhembui. Rananei asu sipsip ai ahandî yafambe ra hîmborîyei arîhündî. Ranani asu ai ahei ndürî ra dükarearü yîsîboasîyuhî asu ai aheimbo ginîrambeahîndî semündündürî moanam-bühî tüküfi ahu. ⁴ Asu ai ahandî sipsip ra muŋgu ginîrambeahîndî semündündürî moanambühî tüküfi hayambo asu ai horombofi huanî ahandî süngu ahei. Sapo sipsip ranai ahandî yafambe hîmborîyeihî ranîmboane ahandî süngu ahei. ⁵ Aiana ngîrî nindou amurîndî süngu ngei, nga wanî. Nindou amurî ai huanî ana, ai ahambo yîhîmborîhorühî fefoehindühanei. Ahandî yafambe hîmborîkoate-ayeî ranîmbo wambo.” ⁶ Sisas ai aheimbo kafeofe hoafî ra yare hoafîmayundürî, nga asu moai kafeofe hoafî ranahandî nîmîndî ra fîfîrîhindî.

Sisas ai sipsip hîfandî-randeimbî aboed-ani

⁷ Ranîyu Sisas ai asükaiyu hoafiyuhî yahuya, “Ro sîhamumbo anihondümboanahî hoafayahî. Roanahî sipsipî-yafe yipurayahî. ⁸ Asu nindou ai ro sünguyahanî horombo-yahi ahei aiana hûmbuhünîyeihî raranî napo moanî fufurühümündi rîhündühanei. Asu sipsip ai-amboanî moai ahei hoafî hîmborîyei rîhündî. ⁹ Ro-anahî yipurayahî. Asu nindou dîdîyei wambo sowanambo sînei ginîrî ranambe karefoehindî ana, God ai aheimbo aboedambo-ndeandürümbui. Rananîmbo asu ai keboehi tükündahi ndühündühî asu ai ginîrî ranambe sesîmbo amboanî keboehi tükündahimboyei. ¹⁰ Nindou hûmbuhünîyurandeimbî ginîrî ranambe karefuendî ra moanîyupoanî karefuendî. Nindou karefuendî ra ai kefoefe hefe hîfo sipsip hûmbuhünîmbo hîfokoeffindürümbo yahumboani. Nga roana keboeheadühî sipsip aboedî yangîrî dîboadeimbî asu ahei fiambe aboedî hohoanîmo yangîrî nîngombo afîndî mbîmarîndüra samboanahî asîhühî.

¹¹ Roana sipsip hîfandîrîrî-handeimbî nindou aboedî saf-anahî. Nindou sipsip hîfandîra-randeimbî aboedî ranai ana aheimbo farîhefe-ndürîmbohünda yîfîndümbui. ¹² Nindou kakî semîndîmbo ratûpurîyu arandî aiana sipsipîyei afîndîyupoanî. Asu ai sipsip aheimbo hîfandîrarü-randeimbîyupoanî. Asu aiana nîmambeahîndî yaforî moaruwai howanî hoeimareandî ra fiboembui. Rananîmbo asu yaforî ranai sipsip ranaheimbo warîbadarü wakîndeandüra buküründeimboyei. ¹³ Nindou ranai ana moanî kakî semîndîmbo yangîrî hohoanîmoyuhü wambo ngîrî sipsip ranaheimbo hîfandîyondürîmbo hohoanîmondu.

¹⁴ Nga roana sipsipîyei hîfandî-hîfandîyondürîrambo nindou aboedî saf-anahî. Ro ana wandî sipsip ranaheimbo fîfîrîheandüranî asu ai-amboanî wambo fîfîrîhindîrîmboanei. ¹⁵ Hoafî ra yahurai-ane, ro wandî Apembo fîfîrîhinanî asu Ape ai wambo fîfîrareandîrî nou. Rananîmbo asu ro sipsipîmbo farîhefe-ndürîmbohünda yîfîndamboyahî. ¹⁶ Asu wandî sipsip bîdîfîrî mbanîboadei ranana ndanî ginîrambeahî moai nîboadei. Aheimbo amboanî ginîrî ndanambe semündündürî koafoefendürîmbo samboanahî. Rananîmbo asu ai ro hoafîyaheimbî wandî yafambehündî ra hîmborîndeimboyei. Rananîmbo sipsip ranai mamambe nîboadeiya asu nindou aheimbo hîfandîyondürîmbo ra mamî yangîrî nîngumbui.

¹⁷ Ro yîfîyo hefe asükai botîfemboayahî ranîmboane Ape ai wambo ngusüfo parareandîrî. ¹⁸ Nga wambo nindou mamai-amboanî hîfokoeffendîrîmbo hohoanîmondu. Nga ro hohoanîmomayahî süngu wandî yangîrî nîngoro ra hîfokoeffe-ndîrîmbohünda hînîngî-ndîheamboyahî. Asükainda ro hohoanîmomayahî süngu wandî yangîrî nîngoro ra hîhîndîhe ndahamîndîmboyahî wandî Ape ai randafandî mehu süngu,” mehu.

¹⁹ Suda ai ranî hoafî ra hîmborîyomo houmbo asükai yimbumboru yîbobomefundî. ²⁰ Ranîyomo asu bîdîfîrî ai yahomoya, “Moaruwai nendî ahandî fiambe mamaroamboani ai yare wunünümbo-wunünümboayu. Asu se nîmboemo ahandî hoafî ra hîmborayomoa?” mehomo. ²¹ Asu bîdîfîrî ai yahomoya, “Hoafî ndanana nindou

moaruwai nendi nimarümbindi hoafiyopoani. Asu moaruwai nendi ranai ngiri nindou himboatiharindeiani ahei himboari ra aboedindeandi,” mehomomo.

Suda ai moai Sisasindi hoafi himboriyomo

²² Serusarem ngoafihü horombo Godindi wori ahandhoar-ane masei ranahambo asukai hihifi-hihifimbo si tüküme feyo. Rani si ra ngisihariyowambeyo tüküfe marandi. ²³ Raniyu asu Sisas ai Godindi worambe Soromonindi weindani yibadiwami mahüfu. ²⁴ Raniyomo asu Suda ai sifomo ahambo wakiruru ni ngomombo yahomoya, “Ro yimbu hohoanimoayefi hefi ra asu nungusumboani se hoafimandafimuna? Asu se Krais-ayafana yihoeumbo weindahi hoafiyafan-animbo ro himborindefosi,” mehomondamboyu.

²⁵ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sithamumbo hoafi ra hoafimayapuriyosi, nga asu se moai wandi hoafi ranahambo anihondumbo-rundi. Mungu hepünifeimbi moatükuni wandi Apendi nginindinambo ratüpurayahi ranai ro didimbayahi ra nafuiyoarandi. ²⁶ Nga asu seana wandi sipsip rani diborihindiyomopoani. Ranimboanemo asu se wandi hoafi anihondumbofe-koate-yomo arundi. ²⁷ Asu wandi sipsip ranana ro hoafiyahaimbi ra himboriyehü asu ro aheimbo fifirihendurananei asu ai wandi süngu hei arihündü. ²⁸ Asu ro aheimbo yangiri koadürumbo-koadürumbo ni ngombo asahandüri ra ai ngiri yifindei. Asu ngiri nindou mamai-amboani wandi warambeahindi hündamündündüri. ²⁹ Wandi Ape ai sipsip wandi ra wambo masendür-anei. Asu ai munguambo moatükuni ranahei nginindi ngasünde haya nginindi saf-ani. Asu ngiri nindou mamai-amboani Apendi warambeahindi hündamündündüri. ³⁰ Ape-ani asu roanahi roana mamanehi,” mehu.

³¹ Raniyomo asu Suda ai nimoei hümaründümo Sisasimbo pifendombo yahomombo. ³² Raniyu asu Sisas ai yahuya, “Ro sithamumbo Apendi ratüpurü afindi nafuimehapuri. Asu se nini ratüpurü aboedi ranahambo hohoanimo-yomondühiyomo wambo nimoeinambo hifokoefendirimbo yahomo houmbo rawefunda?” mehuamboemo. ³³ Asu simbori Suda ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana sithafi ratüpurü aboedi ramarowandi ranimboyefipoani nimoeinambo hifokoefeninimbo asefi, nga wani. Se moani nindou yangir-anafi asu Godimbo moaruwaimbofe hoafirirühi, ‘Roana God-anahi’ masafi ranimboanefi,” mehomondamboyu.

³⁴ Asukaiyu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Hoafi nda sithamundi ahinümbi hohoanimo Bukambe ndare mengoro: God ai yahuya, ‘Ro sithaimbo hoafimayahi, seana god-anei,’ meho. ³⁵ Nindou God ai ahandi hoafi masagadüri ranaheimboyo ai god-anei mehondüri. Asu ngiri Baiborambeahindi hoafi ranana ngörü-süngunde hoafindo. ³⁶ Nga Ape aiyu ahandihoari wambo kafaore-andiri mbura, asu hifina koamarhendira makosahi. Ranimboyahi ro hoafiyahühi, ‘Roana Godindi nimor-anahi,’ masahi asu nimboe se wambo hoafiyomo-ndirühiya, ‘Nimboe se Godimbo gogonimbo-rihaworühi hoafayafi,’ mehomoa? ³⁷ Asu ro Apendi ratüpurü ratüpurükoate-ndahani ana, asu se wandi hoafi ra yowani anihondumbo-ndumboemo. ³⁸ Nga asu ro ahandi ratüpurü ratüpurüyahani se wandi hoafi ranahambo anihondumbofembo moeimbo ana, asu ratüpurü rani yangiri anihondumbo-ndundi. Ranimbo asu se hohoanimo ra ndondu hohoanimo-ndimondühi fifindumboemo Ape ai ro-dibo mam-anehi amarehi,” mehu. ³⁹ Asukaiyomo Suda ai hoafi ra himboriyomo houmbo ahambo kikihimündumbo yahomo houmbo ramefundü, nga asu Sisas ai aboedambo mahu.

⁴⁰ Sisas ai asukaiyu hihirifi hanü Sodan himo horombo Son hundürürarü randühi manüngu. ⁴¹ Ai nunguane, nindou ranai ahambo sowana sühüsihü seiya, “Horombo Son ai moai hepünifeimbi moatükuni ratüpurüyu. Nga mungu raranimbo moatükuni hoafi nindou ndanahambo hoafimayu ranana anihond-ane,” masei. ⁴² Raniyei asu nindou afindi ranihü ranai ahambo anihondumbo-marihori.

11

Sisas ai Rasarus yifihündi botimariri

¹ Nindou mamî ahandî ndürî Rasarus Betani ngoafihündi ranai angünimbo mamaru. Betani ra Maria asu Mata apodoho nîmarî-feimbî ngoaf-ane. ² Maria aiyo werî fîsînarümbî Sisasîndî tînarîwamî kafoare mbura, asu ahandî mbîrînanînambo gedümarîhendî. Nîmorehî mamî ranahandî ranihîyu Rasarus angünimbo Betani ngoafihü menjuru. ³ Ranîyafe asu apodoho ranai Sisasimbo hoafimbo nindou koarîhenerühî safeya, “Adükari, nindou se ngusüfo pamarîworî ranai angünümboani,” masafeamboyu.

⁴ Ranîyu asu Sisas ai ahafe hoafî ra hîmborîyu haya hoafiyuhî yahuya, “Angünî ranana yifimbo angünüyopoanî, nga wanî. Ranana moanî Godimbo ndürî adükari segodimbo-hündamboane tükefeyo asu ranî-süngumboanî Godîndî Nîmorî amboanî ndürî adükari ndemündümbui,” mehu. ⁵ Sisas ai Mata apondoho asu Rasarus aheimbo ngusüfo pareandürî marandî. ⁶ Nga asu Sisas ai Rasarus angünümboayu hoafî ra hîmborîyu haya, ranîhü yimbu si mamaru.

⁷ Asükaiyu sünguna nîmarümbo ahambo süngururü-rundeimbimbo yahuya, “Asükai mborai, Suda-yafe hîfînambo ngefombo,” mehuamboemo. ⁸ Asu sîmborî hoafiyomondowohü yahomoya, “Yamundo-randeimbî, sapo hapondaniyomo Suda ai sîhambo nîmoeinambo hîfîkoefenînimbo yahomo houmbo raraomarünînisî. Asu se asükai Suda-yafe hîfînambo hîfombo safomboyafî?” mehomondamboyu. ⁹ Asu sîmborî Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühî yahuya, “Mamî si ra gebuai-ane anîngo. Nindou ai sîrühî ana ngîrî pîndu si ra hoeireambowambo. ¹⁰ Nga asu nindou ai nîmbokoanî ahu ana, piyu arandî si yangorîkoate wambo.”

¹¹ Ahamumbo yare hoafiyupurî mbura asükaiyu hoafiyupurühî yahuya, “Sîhefî wandafî Rasarus ai mapuamboanahî awi ro ngü ahambo botîndîhinî samboanahî,” mehuamboemo. ¹² Asu ahambo süngururü-rundeimbî ai hoafiyomondühî yahomoya, “Adükari, nindou ra apo yangîrî apu ana, asükai ahandî angünü ra aboedîndümbui,” mehomondamboyu. ¹³ Sisas ai hoafîmayupurî ra, Rasarus ana yifîmayu yahumboyu, nga ahambo süngururü-rundeimbî ana moanî apo hondü mapu-amboani yare hoafayu mehomo. ¹⁴ Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo dîboardîre hoafiyupurühî yahuya, “Rasarus ana muḡguna yifîmayu. ¹⁵ Ranî-simboanî ro moai ai-dîbo nîmarîhî, nga ro ranîmbo-hündambo hîhîfi-hîhîfayahî. Ranînimbo asu se wambo anîhondümbo-ndundîrî. Nga hapondanî sîhîrî ahambo sowana ngefimboane,” mehupurî. ¹⁶ Ranîyu asu Tomas ahambo Didimas sahündo-rîhündembî ai Sisasimbo süngururü-rundeimbî ahamumbo yahuya, “Wai sîhîrî andai ngîfî, Sisas-babîdîmbo Sudiahü yifîndefo,” mehu.

Sisas ai yangîrî nîngombo nîmîndühani

¹⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo hîfomo Betanihî tüküya-fundühîyomo Rasarus ai yifîmayua honguambe masîhehorî ra yimbuyimbu si homboane hoafî ra hîmborîmayu. ¹⁸ Betani ngoafî ana Serusaremîhündî angünîyopoanî. Betani ngoafihündî botîfe hefe Serusarem ngoafîna aho ra ngîmî kiromita-ane. ¹⁹ Rasarus yifîmayua ranîyei asu Sudahündî afîndî ranai Mata Mariambo kîkîmîfoefepîrî nîmaroanî ngusüfo aboedî kürîne mbîmarîfeya sei hehimbo masühîsi.

²⁰ Mata ai Sisas masüfu hoafî ra hîmborîyo haya, ahambo nafaarîfimbo ho, nga asu Maria ai worambeahî nîmaro. ²¹ Mata ai Sisasimbo hoafiyomondowohü yahoya, “Adükari, asu se ndanîhü mbanîmbafî-mbonana, wandî ranihî ai ngîrî yifîyu. ²² Nga ro fîfîrîheamboanahî, asu se hapondanî amboanî Godimbo nînimbo dîdîbafefoando ana, sîhambo daganînimbui,” mehoamboyu. ²³ Asu Sisas ai ahambo hoafiyomondowohü yahuya, “Sîhafî ranihî ana yangîrî aboedî hîfambe-ambeahîndî botîndüfimbui,” mehundowamboyu.

²⁴ Asu Mata ai ahambo asükaiyo hoafiyowohü yahoya, “Ro ranîmbo fîfîrîheamboanahî, nga ai asükaindu süngunambo hîfî nda muḡguyowambe yangîrî

aboedi botindifimbui,” mehoamboyo. ²⁵ Asu Sisas ai yahuya, “Yifihündi yangiri botife ningo ra ro nimind-anahi. Nindou ai wambo anihondumbo-reandiri haya yifayu ana, ai asükaindu yifihündi botindüfi nungumbui. ²⁶ Nga nindou mungu yangiri nimboeimbo wambo anihondumbo-arihindiri ana, ngiri yifindei, nga ai koadürümbo-koadürümbo yangiri niboadeimboyei. Asu se hoafi ndanahambo anihondumbo-rowandai waniyo?” mehuamboyo. ²⁷ Asu Mata ai yahoya, “Yini, Adükari, ro sishambo anihondumbo-riheaninimboanahi seana God kafoare hiningimareanini Krais-anafi. Seana Godindi nimori horombo hifinambo nindou kudumbui mehu ran-anafi,” meho.

Sisas ai aranimayu

²⁸ Mata ai yare hoafiyoy haya, ahandi akidambo hifo hiningirou himboambeambe hoafiyowohü yahoya, “Yamunde-randeimbi ana ndanihu süfumboani sishambo düdumefinini,” mehoamboyo. ²⁹ Asu Maria ai rani hoafi ra himboryo haya, nimehinou botife haya Sisasimbo sowana maho. ³⁰ Sisas ai awi moai ngoafihu tüküfiyu, nga nafini Mata ho hoeirerühi ranihu manungu. ³¹ Raniyo Maria ai nimai botife haya pipinambo mahowamboyei asu Suda Maria-babidimbo worambe ahafembo kikumifoarhipiri mamarei ranai ahandi süngu mahei ndanana Rasarus yangurühi ho arani-hoafimboane aho sei hehi.

³² Maria ai ho Sisas nunguhü tüküfe ahambo hoeirerühiyo ahandi fikimi yiri yimbu pusire yimindho yimbunambo nimarimbo hoafiyowohü yahoya, “Adükari, se ndanihu mbanimbafi-mbonana, wandi ranihi ai ngiri yifiyu,” mehoamboyo. ³³ Sisas ai Mariambo hoeireandane arani-hoafimaranda, asu Suda ahandi süngu masinei ranai kameihi arani-hoafi-marihündamboyo. Asu Sisas ai ahandi ngusüfoambe moaruwaimariri. ³⁴ Asu Sisas ai aheimbo düdufindürühi yahuya, “Se ahambo nahü sishedora?” mehuamboyei. Asu ai seiya, “Adükari, naha se sühüfi hoeiro,” maseiamboyo.

³⁵ Asu Sisas ai aranimayundo. ³⁶ Asu Suda ai hoafiyehi seiya, “Hoeirühi. Sisas ana nindou ranahambo afindi hamindi ngusüfo parirühi wamboani,” masei. ³⁷ Nga bidifiri ai hoafiyehi seiya, “Sisas ai nindou himboatihari aboedimariri. Nga asu ai nimboe Rasarusimbo fehefiyu yangiri ningombo ra wanimayua?” masei.

Sisas ai Rasarus botimariri

³⁸ Asükaiyu Sisas ai ahandi ngusüfoambe moaruwai mahafowamboyo hu honguambe tüküme fiyu. Hongu ra nimoei nimaroweimbi wowondimarihündiyo raniyo nimoeiambe nafitambe ra nimoei ngorünambo gürühi pamarihindi. ³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Nimoei ambembo gürühi pamarihindi ra farihehi,” mehuamboyo. Asu Mata nindou yifimayu ranahandi rehi ai yahoya, “Adükari, Rasarus ana yimbuyimbu si honguambe yangurimb-ani. Nga fisinjirümbei nawe,” mehoamboyo.

⁴⁰ Asu Sisas ai yahuya, “Sapo hapoasüngu hoafiya-hanineimb-ane. Asu se wambo anihondumbo-arowandiri ana, se Godindi nginindi ra hoeindowamboyafi,” mehuamboyei. ⁴¹ Raniyei asu ai nimoei ra mafarihendamboyu, Sisas ai nimoamo himboariyuhü yahuya, “Ape, ro sishambo hihifarihanini. Se wandi hoafi himboryafomboanafi. ⁴² Ro firiheandi ro hoafiya arihandi ra se afindimbo himboryafirandühanafi. Nga nindou ndanihu maniboadei-amboanahi ro ndarithe hoafayahi. Ranimbo se wambo koamarhawandira makosahi ra anihondumbo-mbirihindiramboane.” ⁴³ Raweyahu haya pukuna mingiyuhü yahuya, “Rasarus, se weindana tüküyafo sinifi,” mehuamboyo. ⁴⁴ Raniyu asu Rasarus ai honguambeahindi tüküfi haya masünu. Ahandi yitinar watinar ra hoeari goesürinambo hüputüpurühümündi hiningimarihindiyo, asu ahandi ngusümboari hoearinambo gabudi-mafoarhindiyorani-kameihi tüküme fiyu. Raniyu asu Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Hoeari ra furihehindoan-animbo ai mbühu,” mehündüri.

Suda-yafe bogori ai Sisasimbo hifokoefimbo hohoanmomemo
(*Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2*)

⁴⁵ Raniyei asu Suda bídíriri ranihü Mariambo hoeifembo masühüsi ranai ranimoatükuní Sisas ai ramareandí ranimbo hoeiríhi hehi asu ahambo anihondümbo-maríhori. ⁴⁶ Ŋga asu bídífirí ai Farisi sowana hei, Sisas ratüpurímayu rana-hambo ahamumbo hoafímehüpuri. ⁴⁷ Raniyomo asu nindou Godímbo síhou-rundeimbí bogorí ai Farisi bídífirí-babídímbo kansírímbo gugurüpuri houmbo hoafiyomopurúhi yahomoya, “Síhirí nda nüngumandahua? Nindou ndanani ai hepünífeimbí moatükuní afíndí ratüpuríyu arandí. ⁴⁸ Síhirí ahambo moaní raríhuri híngíríhurani ai hepünífeimbí moatükuní ratüpuríyu randaní nindou afíndí ai ahambo anihondümbo-aríhori ana, Rom bogorí síhefímbo hífandarímuni ai dífomo síhefímbo moaruwaimbo-ndímunihi asu síhefí Godíndí worí ra bíríboadümboemo,” mehomó.

⁴⁹ Raniyo asu raní hímbanífihí nindou mamí ahandí ndürí Kaiafas ai Godímbo síhai-randeimbí adúkarí bogorímbofi manüngu. Ai hoafiyupurúhi yahuya, “Seana moai raraní-moatükuní fífirundi! ⁵⁰ Se ndoru fífirundai? Nindou mamí ai nindou amurí aheimbohúnda yífayu ranana aboed-ane, Ŋga Suda síhefímbo muŋguambo moaruwaimbofe ana, moaruwai-ane,” mehu. ⁵¹ Kaiafas ai yare hoafímayu ra ahandí hohoanímonambo yangíríyupoaní. Ŋga raní hímbanífihí Godímbo síhai-randeimbí adúkarí bogorímbofi nímarümbowambo Sisas ai aheimbohúnda yífímboayu ranimbo horombo hoafíreandúhiyu. ⁵² Ai Sudambo faríhefembo yangíríyupoaní yífayu ra, Ŋga Godíndí nímorí muŋgua hífíhü buríyei wakaríhindí aheimbo semündündürí mamambefendüraní mamísírímboyahi mbíníboadeia mbüsí hayambo-anímbo yífíndümbui.

⁵³ Asu raniyomo raní-símboaní píyomo houmbo, Suda-yomondí bogorí ai Sisasímbo hífokoeffimbo yahomo houmbo hoafí fífírímarundi. ⁵⁴ Ranímboyu asu Sisas ai moai Suda-yomondí hímbóahü weindahí tükúfiyu. Raniyu ai Sudia hífí ra híngíríre haya, ŋgorú hífí ními wohí furíkoate-reandúhi ŋgoafí ŋgorú ahandí ndürí Efraim raníhü hu ahambo süngururú-rundeimbí babídímbo manüngu.

⁵⁵ God ai Sudambo Isipíhündí aboedímareandürí si Pasofa ra awi tükúfekoate akímí tükúfembo yangíríyoambe nindou ŋgorú ŋgoafíhündí ŋgorú ŋgoafíhündí ranai Serusarem ŋgoafínambo ahei fi Godíndí hímbóahü aboedí tükúfembohúnda mafandíhindí. ⁵⁶ Raniyei asu ai Sisasímbo kokoríhori wakíríhora mayoa Godíndí worambe nímbóeimbo aheihoarí wataporíyeihí seiya, “Se nüngurúhi hohoanímóayeia? Sisas ai adúkarí si túkefeyo nda hoeifembo madúfuyo wanímandüyo?” masei. ⁵⁷ Nindou Godímbo síhou-rundeimbí bogorí ai Farisi-babídímbo yaru hoafímemo: ‘Nindou mamí ai Sisasímbo hoeiriraní anüngu ana, asu ahamumbo raníhani anüngu yahopuran-anímbo ahambo papí-hoafíyumbóhúnda kíkhí-mbírundümondamboane,’ mehomó.

12

*Maria ai Sisasíndí tíjaríwamí werí kamafoareandí
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Adúkarí si ra tükúfembo awi 6 si níngowane, asu Sisas ai Betani ŋgoafínambo mahu. Ŋgoafí ra Rasarusíndí ŋgoafí-ane. Rasarus ranahamborürí Sisas ai hoŋguambeahíndí yífíhündí botímarirí. ² Raní ŋgoafíhündí ai Sisasímbo síndírühündúhi mamarei. Mata ai sesí kakíreandí, Ŋga Rasarus ai nindou Sisas-babídímbo nímarei masahüsi rababídímbo nímaru. ³ Maria ai werí físjarúmbí hípirí mbuisamongo-ramíndeimbí kakí afíndífihí sahümündimbí ra semíndí haya Sisasíndí tíjarí wamí kare mbura, asu ahandí mbírínanjnambo gedúmaríhendí. Raniyo asu werí ranahandí físjarú aboedí ranai worambe kíkhímáyo. ⁴ Ŋga asu nindou mamí ahambo süngurúrí-randeimbí ahandí ndürí Sudas Iskariot ai-amboaní raníhü nímaru. Nindou ranai-anímbo Sisasímbo nderümündú ahandí hürütümbí ahamundí waríwamíndirümbui. Ai moai Maria ramareandí ranahambo híhífí-híhífíyu. ⁵ Nindou ranai hoafíyuhí yahuya, “Nímboe werí aboedí nda nindou ai sahümündíhi asu ranífihí 300 kakí semíndí mburímbo nindou napokoateimbí aheimbo segudürímbomayoa?” mehu. ⁶ Ŋga nindou

napo-koateimbi aheimbo hohoan+moyunduri haya hoafiyumbuyupoani, nga wani. Nindou ranai humbuhuniyu-randeimb-ani ranimboane asu ai yare hoafimayu. Aiyu kaki hipiri ahamundi ra hifandimarandi raniyu asu ai kaki foarhi marihundi ra bidifiri humbuhuniyu marandi.

⁷ Ranimboyu asu Sisas ai yahuya, “Nimorehi ranahambo se hinngindihindi. Ai wandi yifi si ranahambo horombonambo noure rarenduhane fisjarumbi moatukuni aboedi ra afandifoareandiri. ⁸ Nindou napo-koateimbi ai-animbo se-babidimbo koadurumbo-koadurumbo nimboeimboyei asu se aheimbo fandithehi-ndurindihundi, nga roana ngiri se-babidimbo koadurumbo-koadurumbo nimboahi,” mehu.

⁹ Suda ai Sisas Betani ngoafihu aningu hoafi himboriyei hehimboyei, raninambo mahusi. Ai mahusi ra Sisasimbo hoeifimbo yangriyeipoani, nga Sisas Rasarusimbo yifihundi honguambeahindi botimariri ranimbo hoeifimbo kameihiyei mahusi. ¹⁰ Raniyu asu Godimbo sihou-rundeimbi bogori ranai Rasarusimbo kameihi hifokoefimbo yahomo houmbo hoafi didiboado-marundi. ¹¹ Nimboe sapo Suda bidifiri ai Sisas Rasarus yifihundi botimariri ranahambo hohoanimoeyehi asu ahei bogori-yomondi ratupuri ra hinngirihahi hehimbo Sisasimbo yangiri anihondumbo-marihora ranimbo wambo.

Sisas ai Serusarem ngoafihu adukari bogori nahurai tukimefiyuwa mungu ai hihifi-hihifimayei

(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40)

¹² Nimohoafirehi nindowenihafi andi ranai adukari si ra hoefembo masuhusi ranai ranihu nimareiane. Asu ngoru sihi Sisas ai Serusarem ngoafinambo asufu hoafi ra himborimayei. ¹³ Raniyei asu ai mbe emundi nahurai hutei sahumundi hehi, nafina nafoarihori hehu hoafi andi-andiyeyihiyehi seiya, “Godimbo hihifi-hihifindefo!

Nindou Adukarindi sungu tukefiyu ranahambo ‘aboed-ani’ mbisefomboane.

Israeri-yafe adukari bogorimbo aboed-ani mbisefomboane,” *Buk Song 118:25-26* masei.

¹⁴ Sisas ai dongi semundi haya raniwami masufu Baiborambe hoafimayo sungu. ¹⁵ Ai yare hoafiyowohu yahoya,

“Saion ngoafi, se yihimbondamboyafi!

Sihaafi Adukari bogori asufu ra hoeriwori.

Aiana dongi nimori raniwamani nimarumbo asufu,”

Sekaraia 9:9

meho.

¹⁶ Horombo ana ahambo sungururu-rundeimbi ai ranani moatukuni moai wudipoaporu fifirundi. Nga sunguna Sisas ai sunambe hafuane, rasimboani ai hohoanimomemo Baibor ahambo hoafimayo ra. Raniyomo asu nindou ai Sisasimbo raraorihori marihundi ranahambo fifirimarundi.

¹⁷ Horombo Rasarus ai yifiyu haya honguambeahi yanguruane, asu Sisas ai ahambo mingimayua honguambeahindi tukimefiyu ra nindou andi ranai ai-dibo niboadeimbo hoeimarihori. Asu nindou andi ranai Rasarusimbo honguambeahindi botimariri hoafi ra sahumundi hehimbo, weindahi wataporiyehi wakimarihindi.

¹⁸ Nindou andi ranai Sisas hepunifeimbi moatukuni ramareandi hoafi ra himboriyehi hehi nafini nafoamarihori hei. ¹⁹ Raniyomo asu Farisi ai ahamundihorihahi wataporiyomonduhi yahomoya, “Haponda sihiri ra hoerihumboanehi. Nimorehi nindowenihafi mungu ahandi hoafi sunguruhinduhi wambo ngiri nine hohoanimo sihiri hohoanimomefi ra aboedindo,” mehomo.

Grik ai Sisasimbo kokomaruri

²⁰ Nimorehi nindowenihafi ai Pasofa adukari si ra Serusareminambo Godimbo hohoanimombo masuhusi. Asu raniyehi Grik bidifiri Suda-yafe rotu hohoanimo sunguruhindeimbi ai Suda-babidimbo masuhusi. ²¹ Nindou Grikimayehi ranai Firip Betsaidahundi Gariri hifambeahindi ahambo sowahi sinei duduyahindowohu seiya,

“Ritifo, ro Sisasimbo hoeindihuri sefimboanefi,” maseiamboyu. ²² Asu Firip ai hu Andrumbo hoafiyundo haya, hafani Sisasimbo hoafimefinando.

²³ Raniyu asu Sisas ai ahafanimbo hoafiyupiruhi yahuya, “Ndeara ndani simboani ana Nindou Hondü ai nduri adukari ndemündumbui. ²⁴ Ro sifahanimbo anihondumboanahi hoafayahapiri: Wit mangiri ra hifini pirikoate-yo haya nimbayo ana, asu mamani rani yangiranimbo ningomboe. Nga asu wit mangiri ra hifini peyo haya nimbayo ana, asu aboedi tukundifehü hisi aboedi hisindimboe. ²⁵ Asu nindou ai ahandi fi ranahambo yangiri afindi hohoanimoayu ana, awandihomboe. Nga asu nindou ranai hifi ndanihi ahandi yangiri ningo hohoanimo ra daboadanambo-areandi ana, koadürümbo-koadürümbo nungumbui. ²⁶ Nindou mamani ai wandi ratupuri asemundu ana, asu ai moani wandi hohoanimo sungu yangiri sungumbi-randamboane. Ro ngoafi animboahi ranih-animbo nindou wandi ratupuriyurandeimbi ai ro-dibo nungumbui. Nindou ra wandi ratupuri rani yangiri semündü anungu ana, asu wandi Ape ai ahambo nduri adukari dagadombui,” mehu.

Sisas ai yifimbomayu ranahambo hoafimayu

²⁷ Sisas ai yahuya, “Haponda wandi ngusüfoambe moaruwai-arandiri. Asu ro nungumambisaha? Asu ro hoafindahühi, ‘Ape wandi fiambe nini-moatükuniyo tukufembo yahohaya rarawayo nda sowandifi piro,’ mambisahiyo? Roana ngiri randihe hoafindahi, nga wani. Nga ro wambo rambifeyowambo saheheamboanahi ndanihi tükeheandi. ²⁸ O Ape, sifahani nduri ra adukari-mbeyowamboane.” Sisas ai yare hoafimayuwamboyo asu hoafi mamani sunambeahindi ndahurai kostwohü yahoya, “Ro wandi nduri ra adukarimbo-rheamboanahi, nga wandi nduri ra randiheandani asukai adukari safi tukundifemboe,” mehu. ²⁹ Nimorehi nindowenihahi akimi maniboadei ranai hoafi ra himboriyei hehi hoafiyehi seiya, “Nimoamondihoafi burü-goayo,” masei. Asu bidifiri ai seiya, “Sunambeahindi nend-ani ahambo hoafeindo,” maseiamboyu.

³⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Hoafi se himborimayei ranana wambo farihendirimbo tukufehüyopoani, nga wani. Ranana sheimbo farihendirimboane tükefeyo. ³¹ Haponda God ai nindou hifi ndanihi aniboadei ranaheimbo yibobo-ndearumbui. Ranimbo asu ai Satan ndani hifi ndanihi bogorimbofi anungu ra nderümündü pindirumbui. ³² Ranimbo ai wambo botindihindira, asu ro randiheandura nindou afindi ai wambo sowana ngeimboyei.” ³³ Sisas ai rani hoafi hoafimayu ra, nindou ai ahambo nimi keimbi karthendeimbifihahi panduwurani yifindumbui.

³⁴ Ranimboyei nindou ai ahambo simbori hoafiyahündowohü seiya, “Krais ai yangiri koadürümbo-koadürümbo nungumbui, ahinumbi hohoanimo Bukambe ranimbo hoafimayoa himborimayefi. Asu se nimboeafi haponda hoafiyafühi, ‘Nindou Hondü ahambo nimoamo ndahorimindei botindihora yifindimbui,’ masafa? Asu Nindou Hondü ra düdia?” maseiamboyu. ³⁵ Asu simbori Sisas ai yahuya, “Si ra se-babidimbo akidoumbo animbo ningomboe. Si yagodowanani nimbü tukufekoate-yoambe-animbo si ra-dibo ngei. Nindou ai si waniyowanani nimbokoi ahu ana, ai moai nafahi hombo ra ffireandi. ³⁶ Haponda si ra sheimbo sowahi maningowa hifandihumboanei, nga se si ranahambo anihondumbo-ndihinduh-animbo, asu ahandi nimorindei,” mehu.

Suda afindi ai moai Sisasindi hoafi anihondumbo-rhindi

Sisasi rani hoafi ra rare hoafiyu mbura asu ai ahei himboarhi hu dibonapimefiyu. ³⁷ Ai hoeirihora hepünifeimbi moatükuni afindi ahei himboahü ratupuriyu marandiyosi, nga asu ai moai ahambo anihondumbo-rhori. ³⁸ Ranimboyo asu Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaiandi hoafi ra anihondü tukumefeyo. Ai hoafiyuhi yahuya,

“Adukari, düdi nindou yihoe fi hoafi ranahambo anihondumbo-areanda?

Asu Adukari ranai daboe nginindi hohoanimo ra nafuiayundoa?”

Aisaia 53:1

mehu.

³⁹⁻⁴⁰ Aisaia ai ngorü hoafinambo yare sürü papirandühi yahuya,
“God ai ahei himboari ra gabudearumboani.

Ranimoanei asu ai ngiri raranimoatükunü ahei himboarinambo ndondühi
hoeindihindi.

Ahei ngusüfoambe ragu God ai nimoeni nahurai nginindi ramareandüra tüküme feyo.

Ranamboane asu ai ngiri ngusüfoambe ndondühi hohoanimondeihü wambo
sowana hihindahi dügüsiandi diboadondühearü, nga wani,” *Aisaia 6:10*

mehu. Aisaia ai ra-mehu ranimoanei Suda ai Sisambo ngiri anihondümbon-
dihori. ⁴¹ Horombo hondü Sisas hifini nngokoate-yuambe Aisaia ai ahandi-mayo
himboamupuimbo-randeimbü hoeire hayambo ahambo hoafi ra yare hoafimayundo.

⁴² Nindou afindi bogorimboyafu mamarimo ai-amboa Sisambo anihondümbon-
arüwuri. Nga Farisimbo yhimboyomondühi wambo ai anihondümbon-arüwuri hoafi
ra moai weindahü hoafiyomo. Ai hohoanimoyomondühi yahomoya “Weindahü
hoafindefani yhoefimbo rotu worambeahindi hihaiבודi-munimboemo,” mehomo.

⁴³ Nindou ranahamumbo nindou ai aboed-anemo mbiseiya yahomo hohoanimomemo,
nga God ai ahamumbo ‘aboed-anemo’ yahombo moai yifiriyomo.

Sisasindi hoafi ranai nindouyei hohoanimo yibobondeamboe

⁴⁴ Ranüyu Sisas ai puküna hoafiyuhü yahuya, “Nindou wambo anihondümbon-
areandiri aiana wambo yangiri anihondümbon-reandirühüyupoani. Nga ai Ape wambo
koamarihendira makosahü ahambo kameihani anihondümbon-ariri. ⁴⁵ Asu nindou
wambo hoeiareandiri ranai Ape wambo koamarihendira makosahü ahambo kamei-
hani hoeariri. ⁴⁶ Roana, hifi ndanihü si nahurai, nindou ai wambo anihondümbon-
rinhindirühü nimbü nimarombe nngokoate-mbeyeia saheheambo makosah-anahi.

⁴⁷ Asu nindou mami ai wandi hoafi himboriyuhü, süngufekoate-ayu ana, ro
ngiri ahandi hohoanimo yibobondihini. Roana hifi ndanihü nindou aheimbo
yibobofendürimbo kosamboyahüpoani, nga wani. Roana aheimbo aboedambo-
fendürimbo makosah-anahi. ⁴⁸ Asu nindou ai wambo daboadi hihireandirühü
wandi hoafi semindikoate-ayu ana, ahambo ahandi hohoanimo yibobofe hoafi
ra yagodomboe. Hoafi ro hoafimayahü ranimbo bidifirani si tüküfeyoambe
yibobondeirimboe. ⁴⁹ Hoafi nda ropoanimbo hohoanimoya hehea hoafiyahühü-
yahüpoani, nga wani. Ape wambo koamarihendira makosahü ranai mungu moatükunü
Se hoafindafindürü, mehuamboanahi hoafayahü. ⁵⁰ Ro hoafi ra fifirtheamboanahi.
Apendi hoafana aboedi yangiri koadürümbo-koadürümbo nngorandimb-ane.
Ranimoanahi Ape ai wambo hoafimayundira asu mungu hoafi nda sheimbo
hoafayahü,” mehu.

13

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbü-yomondi yitijari popoaimarapuri

¹ Sudayei mami adükari si Pasofa sei-arihündi ranai tüküfembo yangiriyuambe Sisas
ai hifi nda hinngife hefe, ahandi Afindi sowanambo hafombo si ra tüküme feyo
fifirimareandi. Ai ahandi nendi afindi hifi ndanihü burayei aheimbo afindi ngusüfo
pamareandüri. Ai aheimbo horombo piyu haya ngusüfo pareandüri huhumbo ndeara
yifimbo yangiriyuhü afindi hamindi ngusüfo pamareandüri.

² Sapo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbü babidimbo sowasümondühi
nimarimondane asu Satan ai Saimonindi nimori Sudas Iskariot ahandi fiambe
hohoanimo moaruwai masagadowa Sisambo ahandi hürütümbü-yafe warühimbo
mehu. ³ Sisas ai fifireandi Afindi ai ahambo munguambo moatükunü hifandimbo
nginindi adükari masagado ra. Asu Godimbo sowahindi makusu ra fifireandi ranimbo
ai Ahambo sowana gafumbui. ⁴ Ranimboyu asu ai sesi sesambeahindi hinngire
botifi, ngisihari hoeari yimündamündü mbura, tawor mami semündü ahandi
mbusümondühi hühüre hinngimareandi. ⁵ Ranüyu asu ai hoe semündü disambe

kare mbura, ahambo süngururü-rundeimbimbo ahamundi tñjari ra popoairapurühi tawor mbusümondühi hühümareandi ranambo gedümarapurü.

⁶ Raniyu asu Sisas ai Saimon Pitambo sowana masünuwamboyu, asu Pita ai hepünifi hoafiyundühi yahuya, “Adükari, se wandi tñjari popoaimbo safimboyafi?” mehuamboyu. ⁷ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Ro haponda ratüpurayahi ndanana se moai fifirowandi. Nga süngunambo-animbo ranahambo fifirindowamboyafi,” mehuamboyu. ⁸ Asu Pita ai yahuya, “Se wandana tñjari ra popoaindamboyafi, nga yowanü,” mehuamboyu. Asu Sisas ai simbori kafaore hoafiyunduhü yahuya, “Asu ro sñhambo popoaiyoninikoate-ayahü ana, asu se ngiri wandi sünguro-randeimbindafoandi,” mehundowamboyu. ⁹ Asu Saimon Pita ai simbori yahuya, “Adükari, ambe, wandi tñjari yangiri popoaiyondiri ana. Nga wandi watñjari ngusümboari ra kameihi amboani popoaindandiri,” mehuamboyu.

¹⁰ Asu Sisas ai ahambo yahuya, “Nindou ai ahandi fi ra mungu hundüriyu hayamboayu ana, asu asükaindu ngiri hundürümbo hohoanimondu. Ai tñjari yangiri amboani popoiaifoareandi ra afisaho pairikoate aboediyuhani. Se afisaho-koate aboedi aningomo, nga se munguamboemopoani,” mehu. ¹¹ (Sisas ai nindou mamü ahambo ahandi hürütümbi-yomondi warihüfimbo mehu ahambo fifiriri. Ranimboyu ai ahamumbo hoafiyupurühi, “Seana moai munguambo afisaho-koate ningomo,” mehupuri.)

¹² Sisas ai ahamundi tñjari popoairapurü mburamboyu, asu asükaiyu ahandi ngisihari hoeari ra güde haya, sesi yangoro fondani mahu. Hu nimarümbo ahamumbo düdufipurühi yahuya, “Haponda sñhamundi tñjari popoaimarhandi. Se wandi ratüpurü nda fifirundai? ¹³ Se wambo dukarundürühi ‘Yamundo-randeimbi,’ asu ‘Adükari,’ yahomo arundi, ranana anihond-anesi, nga ro ran-anahi. ¹⁴ Roana sñhamundi Adükariamboya asu Yamundihе-rihandeimb-anahi. Raniyahü asu ro sñhamundi tñjari popoaimarhapuri. Asu yahurai se-amboani sñhamundihoari ngorundi hoarehndimondühi simbori fehefirindimo. ¹⁵ Ro sñhamumbo nafuimbohünda ramarheandi nou, se nindou ngorümbo rani-süngundundi. ¹⁶ Ro anihondümboanahi hoafayahapuri: Ratüpurüyu-randeimbi nindou ai ahandi bogorimbo ngasündirümboyupoani. Asu nindou ratüpurümbo ahu ranai nindou ahambo koamarherü ahandi nimoamoyupoani. ¹⁷ Asu se rani-moatükuni ranahambo anihond-ane yahomo fifirundühi, rani-sünguarundi ana, se ranimbo hihifi-hihifindimboemo.

¹⁸ Ro sñhamumbo munguambo hoafiyaha-purühiyahipoani. Ro sñhamumbo dibonimehapuri fifirtheapuri-mboanahi. Nga sehündi mamü wambo refendiri-mbo-mayu ranahandi hoafi Baiborambe hoafimayo ra anihondü tükündifemboe. Hoafi ra yare hoafiyohü yahoya, “Nindou sesi mamühi asahoasehi ranai wandi hürütümbi tükündüfimbui,” meho. ¹⁹ Awi ndani moatükuni ra moai haponda tüküfeyoaniyahipoani ranahambo hoafayahü. Rananimbo ndani moatükuni ra süngunambo tükündifeyoani, asu se wambo anihondümbo-ndundiri ro God ai sñheimbo aboedambo-fembohünda koamarhendir-anahi. ²⁰ Ro anihondümboanahi sñhamumbo hoafayahü: Nindou düdi ro nindou koararihini ranahambo aserümündu ana, ai wambo kameihi semündündiruhani. Asu nindou düdi wambo asemündündiri ranai nindou wambo koamarhendiri ahambo amboani serümündühani,” mehu.

*Sudas ai Sisasimbo ahandi hürütümbi-yomondi warihündirimbui
(Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Ruk 22:21-23)*

²¹ Sisas ai yare hoafiyuwane asu ahandi ngusüfoambe moaruwai-mariri. Asu ai hoafiyuhü yahuya, “Ro anihondümboanahi sñhamumbo hoafayahapuri: Nindou mamü sñhamundi mbusümo anüngu ai-animbo wambo hürütümbi-yomondi warihündeandiriimbui,” mehu.

²² Sisas ai yare hoafimayuamboemo asu ai sɪmborɪ hɪmboapefirumemo. Asu ai moai fɪfɪrundi Sisas ai nindou dabombe yare hoafimayu ra. ²³ Nindou Sisasimbo sɪngurururundeimbɪ ahandɪ ŋgusũfoahündɪ ai ahandɪ fikimɪ mamaru. ²⁴ Ranɪyu asu Saimon Pita ai ahambo mbɪro kareandũhɪ yahuya, “Se Sisasimbo dũdurɪworɪ, ai nindou daboe yare hoafayu rana,” mehuamboyu. ²⁵ Asu ai Sisasimbo sowana sũhũfi hũfuhũ dũdufinduhũ yahuya, “Adũkarɪ, nindou ra dũdia?” mehundowamboyu. ²⁶ Asu Sisas ai sɪmborɪ yahuya, “Awi ro bret bɪdɪfɪrɪ sesɪ hoeambe foandɪhe hehea ndahandomboyahɪ. Ro sesɪ asahando nindou aiani,” mehu. Ranɪyu asu ai bret bɪdɪfɪrɪ ra sesɪ hoeambe foare mbura, Sudas Iskariot, Saimonɪndɪ nɪmorɪ-mayu, ahambo masagado. ²⁷ Sudas ai Sisasɪndɪ hũrũtũmbɪ-yomondɪ warɪhũfɪmbo hohoanɪmoyuhũ sesɪ ra semũndũ hayamboyuwane asu Satan ranai ahandɪ fiambe mafarɪfiyu.

Ranɪyu asu Sisas ai ahambo yahuya, “Se ranɪ-moatũkunɪ ratũpurɪmbo ana, nɪmai ratũpurɪyafɪsɪ,” mehu. ²⁸ Nindou sesɪ fikimɪ nɪnoumemo ai mamai-amboanɪ moai Sisas hoafimayu ranahambo fɪfɪreandɪ. ²⁹ Nindou bɪdɪfɪrɪ ai Sudas ahamundɪ kaki hɪpɪrɪ hɪfandarandɪ ai adũkarɪ si sesesimbo hoafimayundowambo sesɪ pemɪmboani yahomo asu nindou kakɪkoate-mayei aheimbo saimboani yahomo raraomarundɪ. ³⁰ Nɪmbɪ mamarowamboyu Sudas ai bret bɪdɪfɪrɪ Sisas masagado ra semũndũ haya hɪfɪnambo makusɪfoendɪ.

Sisas ai ahambo sɪngurururundeimbɪmbo sɪmborɪ ahɪnũmbɪ hohoanɪmo masagapurɪ

³¹ Sudas ai hɪfɪna makusɪfoendamboyu, asu Sisas ai yahuya, “Haponda Nindou Hondũ ai ndũrũmb-ani yahombo ra weindahɪ tũkũndɪfemboe. Rananɪmbo asu Nindou Hondũ ai God ndũrũmbayu ra weindahɪndɪrɪmbui. ³² Asu Nindou Hondũ ai God ndũrũmbayu ra weindaharɪrɪ ana, asu God ai ahandɪ sũngu Nindou Hondũ ndũrũmbayu ra nɪmehũnou weindahɪndɪrɪmbui. ³³ Nɪmoakɪdɪbou, ro ŋgɪrɪ se-babɪdɪmbo gedũhɪ nɪmboahɪ. Se wambo kokondundɪrɪ-mboemo, ŋga se ŋgɪrɪ hoeindundɪrɪ. Horombo Sudambo hoafimayahɪ ro homboayahɪ ŋgoafɪ ranambe se ŋgɪrɪ ŋgei. ³⁴ Ro sɪhamumbo sɪmborɪ hohoanɪmo asahapurɪ. Wandafɪ mamɪ, se sɪhamundɪhoarɪ sɪmborɪ ŋgusũfo pefirɪndɪmo, ro sɪhamumbo ŋgusũfo pararɪheapurɪ nou. ³⁵ Asu se sɪhamundɪhoarɪ sɪmborɪ ŋgusũfo pefirɪndɪmondan-anɪmbo nindou ai sɪhamumbo amboa ‘ahambo sɪngurururundeimb-anemo’ mbɪseimboyei,” mehu.

Sisas ai Pitamboya, ro moai ahambo fɪfɪrɪhɪnɪ mbũsũmbui mehu

(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)

³⁶ Saimon Pita ai hoafɪyunduhũ yahuya, “Adũkarɪ, se nahanamboyaafa?” mehundowamboyu. Asu Sisas ai ahambo sɪmborɪ yahuya, “Ro nahanafɪyo ahahɪ ra-nafɪ ana se ŋgɪrɪ wandɪ sũngu ŋgafɪ. Ŋga sũngunambo-anɪmbo ra-nafɪ wandɪ sũngu ŋgamboyaafɪ,” mehundowamboyu. ³⁷ Asu Pita ai asũkaiyu sɪmborɪ hoafɪyunduhũ yahuya, “Asu nɪmboe ro haponda sɪhafɪ sũngu sɪnɪkoate-ayaha. Sɪhambondũnɪnɪ asu wambondũndɪrɪ ndũmboemo,” mehuamboyu. ³⁸ Asu Sisas ai ahambo sɪmborɪ hoafɪyundũhɪ yahuya, “Se wamboyondɪrɪ asu sɪhamboyonɪnɪ rambo hoafayafɪsɪ, ŋga ro sɪhambo anɪhondũmboanahɪ hoafayahanɪnɪ: Kakaro hoafɪkoate-yuambe-anɪmbo se ŋgɪmɪmbo hoafɪndafũhɪ anɪmboya ‘Ro moai Sisasimbo fɪfɪrɪhɪnɪ,’ mbɪsamboyaafɪ,” mehu.

14

Sisas ai Ape God sowanambo ho naf-ani

¹ Sisas ai hoafɪyupurũhɪ yahuya, “Se ŋgusũfoambe hepũnafundũhɪ afɪndɪ hohoanɪmo-ndɪmboemo. Ŋga se Godɪmbo-anɪmbo anɪhondũmbo-ndũwurɪ. Asu se wambo amboanɪ anɪhondũmbo-ndundɪrɪ. ² Wandɪ Apendɪ worɪ ana fondɪ afɪndane. Ŋga roana sɪhamumbo fondɪ dɪboadɪfembo kameihɪ hahũhũhanahɪ. Asu ranɪ-moatũkunɪ ra tikaimbe-mbonana, ro ŋgɪrɪ sɪhamumbo hoafɪyahapurɪ. ³ Ro ŋga sɪhamumbo fondɪ dɪboadondɪhe hɪnɪŋgɪndɪhe heambo-anɪmbo, asũkainda

sìhamumbo sepurimindimbo kodamboyahì. Asu rananimbo se ngoafi ro amarihì ranihü se-amboani nìmandimboemo. ⁴ Ro ahahì nafi ho ra se fìfirumboanemo,” mehuamboemo.

⁵ Asu Tomas ai hoafiyundühì yahuya, “Adükari, roana moai fìfirihundi se hombo asafi ranana. Nüngundihu ro fìfirimandihu ra-nafi ho rana?” mehuamboyu. ⁶ Asu Sisas ai simborì hoafiyunduhü yahuya, “Roanahì nafayahì, anihondü hoafi, asu yanggiri nìngombo ra nìmindüyahahì. Nindou mamai-amboani ngiri ngorü nafindüfi Ape sowahì tükündifiyu, nga roanahì nafayahì. ⁷ Asu se wambo fìfirarundiri ana, wandì Apembo amboani fìfirindü-wurimboemo. Nga hapoadumbo se hoeirüwuri houmbo fìfirarüwuri,” mehuamboemo.

⁸ Asu Firip ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, se yìhoefimbo Ape ra nafuiyafimuni. Rananimbo yìhoefimbo wangei-mbeyowamboane,” mehuamboyu. ⁹ Asu Sisas ai simborì hoafiyunduhü yahuya, “Firip, ro se-babidimbo gedühì manimboahì ranane asu se wambo fìfirifendiri-koate-ayafi? Düdi wambo hoeimareandiri ranai ana Apembo-amboani hoeiriri. Asu se ngiri hoafindafühi, ‘yìhoefimbo Ape ra nafuiyafimuni,’ mbisafi. ¹⁰ Seana moai anihondumbo-mbaropoani ro Ape sowahì animboahì asu Ape ai wambo sowahì anüngu ra? Hoafi ro masahapuri ra ropoanimbo hohoanimo hehea sahapurimbo-yahipoani. Nga Ape ro dibofihani ai ahandì ratüpurì ra ratüpurìyu arandì. ¹¹ Se hoafi ndanahambo anihondumbo-ndundi: Ro Ape-dibo-anahì asu Ape ai ro-dibo-ani. Ra wanindoani ana, asu se ro muḅgu hepünifeimbi moatükuni ratüpurìya marìhandì ranahambo hohoanimondimondühì anihondumbo-ndundiri. ¹² Ro sìhamumbo anihondumboanahì hoafayahapuri: Nindou ai wambo anihondumbo-areandiri ana, ai-amboani hepünifeimbi moatükuni rande ratüpurìndümbui. Rananimbo asu ai wandì ratüpurì ngasündeandeimbi ratüpurìndümbui sapo ro Ape sowana hahühühì wambo. ¹³ Asu se muḅgu moatükuni wandì ndürì süḅguna didibafefundi ana, ro randìheamboyahì Ape ai wandì süḅgu ndürì adükari semindimbohünda. ¹⁴ Asu muḅgu moatükuni se wandì ndürìna didibafefundi ana, ro randìheamboyahì.”

Sisas ai Yifiafi Aboedì dagadürimbui

¹⁵ “Asu se wambo ngusüfo pararundiri ana, se wandì-mayo hohoanimo ra süḅgundumboemo. ¹⁶ Asu ro Apembo didibafi-ndaheandani ai sìhamumbo ngorü farìhefembohünda dagapurimbui. Asu ai se-babidimbo koadürümbo-koadürümbo nìngomboe. ¹⁷ Farìhe-randeimbi ndanana anihondü hoafiyorandeimbi Yifiafi Aboedì ranane. Hifinindi nindou aiana ngiri Yifiafi Aboedì ndanahambo ndahümüdi. Asu ai moai Yifiafi hoeirihì fìfirihì raraorihündì, nga wanì. Nga se ahambo fìfirundi asu aiana se-babidimbo sìhamundi mbusümo nìngomboe.

¹⁸ Ngiri ro hinngi-ndìheapurani asühi nìmorì nahurai nìngomo, nga sìhamumbo sowana kodamboyahì. ¹⁹ Nindou hifi ndanihündambo ai ngiri amìtata wambo hoeife-ndirìkoate-ndei, nga seana wambo hoeindundirimboemo. Ro hifi ndanihü yanggiri nìmboahambo wambo asu se-amboani yanggiri nìngomboemo. ²⁰ Ro yifihündì botìndaheandani ranì-simboani ro wandì Ape-dibo nìmboahani asu se ro-dibo nìngomondani asu ro se-babidimbo animboahì ra fìfirindumboemo. ²¹ Nindou wandì hohoanimo ra süḅguareandì ranai ana wambo ngusüfo pareandirühani. Nindou wambo ngusüfo parareandiri ranahambo wandì Ape ai ngusüfo parirühani. Asu ro-amboani, ahandì himboahü weindahì tükündaheandühì, asu ahambo ngusüfo pandìhinimboyahì,” mehuamboyu.

²² Asu Sudas, (Sudas Iskariotì-yupoani, nga ngorü Sudas,) ai Sisasimbo hoafiyundühì yahuya, “Adükari, se nìmboeafi yìhoefi himboahü weindahì tükündafoandühì asu nindou hifi ndanihü anìboadei ahei himboahü weindahì tüküfekoate-ayafa?” mehuamboyu. ²³ Asu Sisas ai simborì ahambo hoafiyundühì yahuya, “Nindou ranai wambo ngusüfo parareandiri ana, ai wandì hoafi ranì-süḅgundeambui. Rananimbo asu wandì Ape ai ahambo ngusüfo pandirümbui. Rananimbo asu ro Ape-dibo ahambo sowahì

nge ai-babidi koadürümbo-koadürümbo nímboemboyehi. ²⁴ Nindou wambo ngusüfo pefendiriikoateyu-randeimbi-mayu ranana wandi yamundife hoafi moai süngureandi. Hoafi haponda se himborayomo nda wandi hoafi yangiri-yopoani, nga wani. Wambo Ape koarhendira makosahi ahandi-mayo-ane hoafi nda.

²⁵ Awi ro se-babidi-mbo nímboamboanahi asu ro sítamumbo ndani moatükuni hoafi nda hoafayahapuri. ²⁶ Nga Farithai-randeimbi ranana Yifiafi Aboed-ane. Asu wandi nduri süngunambo-anímbo ahambo Ape ai koandihendani kodimboe. Ai-anímbo sítamumbo munju moatükuni ranahambo yamundeapurimboe. Asu ai sítamumbo ngusüfoambe horindeapura sítamumbo ro hoafiyahapureimbi ra asükaindimbo hohanimondimboemo. ²⁷ Ro sítamumbo randitheapuraní se ngusüfo afurindu kúndumboemo. Ngusüfo afurife kife hohanimó wandi-mayo ra asahapuri. Ro ngusüfo afurife kife hohanimó asahapuri nda nindou hifi ndanihündambo asahupuri nahurayopoani, nga wani. Se ngusüfo sítamundi ra afindi hohanimó-ndimondühi yihimbondimboemo.

²⁸ Ro rani hoafi sítamumbo masahapuri ra se fifirundi: 'Roana ndearambo sítamumbo hinigiri-heapurühanahi, nga asükainda tükündaheamboyahi.' Se wambo ngusüfo pambarundi-mbonana, asu ro haponda Ape sowana ahahühi ndanimbo hihifi-hihifiyomo. Nimboe sapo Ape ai adükari saf-ani asu wambo ngasünde-andiri-mboani. ²⁹ Yifiafi Aboedi kosowani-yahipoani hoafiyahapuri. Rananímbo asu süngunambo ra tükündifeyoani ranahambo anihondümbo-ndundi. ³⁰ Hifi ndanihündambo hifandi-randeimbi Satan ai ndeara haponda tüküme fiyuwambo ro ngiri se-babidi-mbo afuri gedühi wataporindahi. Satan ai ngiri wambo hibadandiri. ³¹ Nga nindou hifi ndanihü aniboadei ranai ro Apembo ngusüfo parhini arithandi ranímbo fifiri-mbirihindamboane. Ranimboane asu Ape ai hoafimayundirambo ratüpuruya arithandi. Se botiyafu houmbo, mborai sithiri ngefombo," mehu.

15

Sisas ai wain nimindi hond-ani

¹ "Roana wain nimindi hond-anahi. Asu wandi Ape ai wain nümbüri rani aharambüri-ani. ² Wandi düdudu ra hisikoate-yowani, asu nümbüri aharambüri ranai düdudu ra hifitirihairanduhani. Düdudu hisiyorandeimbi ranana Ape ai afindi hisimbeyowa yahuhaya diboadore-randuhani. ³ Seana ro hoafi hoafimayahapuri ranambo ndeara afindi hisimbohünda hifitirihomombo nahurai-anemo aningomo. ⁴ Asu se wandi hoafi sünguarund-anímbo, se ro-dibo ningomboemo asu ro-amboani se-babidi-mbo nímboamboyahi. Asu wain düdudu ra nimindi ranifihí pefekoate-ayo ana, ngiri nimi ra hisindo ndandi. Ranimboane asu se-amboani ro-dibo ningokoate-ayomo ana, ngiri hiseimbi nimi nou ningomo.

⁵ Ro wain bogori nimind-anahi, nga asu se wain nimindi ranahandambo düdüdanemo. Nindou ranai ro-dibo nünguaní asu ro ai-dibo anímboahi ana, ai hisi afindi hisiyu randuhani. Nga se wambo hiningarundi ana, asu se ngiri raraní moatükuni randundi. ⁶ Asu nindou mami ai ro-dibo ningokoate-ayu ana, ai wain düdü rawefeyo nou kandihaurani asu yaparindümbui. Rananímbo nindou ai düdudu ra gugundu mbundumbo, haimbo mandifembohünda haiambe pütindafumboemo. ⁷ Asu se ro-babidi-mbo ningomombo wandi hoafi sünguarundi ana, se nini-moatükunimboyo hohanimóemo ranahambo didibafindafundi. Rananímbo se nini-moatükunimboyo didibafimefundi ra sítamumbo sowahi tükündifemboe. ⁸ Asu se nimi nou afindi hisi hiseimo ana, se wandi süngu-rundeimbimbondafu ningomboemo. Rananímbo asu wandi Ape ai ndüreimbümbui.

⁹ Asu ro sítamumbo ngusüfo pamaritheapuri Ape ai wambo ngusüfo pamareandiri nou. Se koadürümbo-koadürümbo ngusüfo pefe hohanimó wandi-mayo ndani mbusümo ningomo. ¹⁰ Asu se wandi hoafi rani yangiri sünguarundi ana, se wandi ngusüfo pefe hohanimó rani mbusümo ningomboemo. Ro-amboani wandi Apendi

hoafi rani-süngurihe hehea, asu ahandi ngusüfo pefe hohoanimo rani mbusümo animboahi. ¹¹ Asu se ro hihifi-hihifayahi nou hihifi-hihifimbeyomonda sahehea hoafi mungu ra hoafimayahapuri. Asu hihifi-hihifi ra sïhamundi ngusüfoambe afindi safi tükümbifeyoa sambanahi. ¹² Wandï hoafi ndanana ndahurai-ane: Ro sïhamumbo ngusüfo parariheapuri nou-animbo se-amboani sïhamundi wandafi mamimbo ngusüfo pandüpurï. ¹³ Asu nindou mamï ai ahandi ngunindi fehefembohünda yifayu ana, moai nindou ngorumbo ngusüfo pefe hohoanimo ranahambo ngasündeandi, nga wani. ¹⁴ Asu se ro hoafayahi ra süngurundihi rawarundi ana, se wandi wandafi mam-anemo. ¹⁵ Haponda ro ngiri sïhamumbo wandi ratüpurïyomorundeimbi mbisa dükandïheapuri, nga wani. Sapo ratüpurïyu-randeimbi ai ana ahandi bogorindi hohoanimo ra ngiri fifirindeandi. Nga asu ro haponda sïhamumbo 'wandafi mam-anemo' asahapuri. Nimboe ro mungu moatükunï wandi Apendïmayo hoafi hïmboriya heheambo wamboanahi rawasahi. ¹⁶ Seana moai wambo 'ai yïhoef-ani' yahomo diboniyomondiri, nga wani. Nga simbori sïhamumboyahï ro 'ai wand-anemo' sa diboniya hinïngi-marïheapuri. Raniyahï ro sïhamumbo ratüpurïfihï tïmarïheapuri nimï nou hisiyomondühi, asu mare hisi yangiri mbiniïngowa sahehea. Ranimbo-hündambo-animbo se Apembo wandi ndürinambo didibafï-ndafundani raranï-moatükunï se didibafïmefundi ra dagapurümbui. ¹⁷ Hoafi nda ro sïhamumbo randundi asahapuri, se sïhamundihoari simbori ngusüfo pefendürindïmo," mehu.

Hifi ndanihündambo nindou ai Sisasimbo süngururü-rundeimbimbo yïboarukondïhipurïmboyei

¹⁸ "Asu nindou hifi ndanihündambo ai sïhamumbo yïboaruko-arïhipuri ana, se fifirïndundi horombo wambo boatei yïboaruko-marïhindïrane. ¹⁹ Asu se hifi ndanihündambombemo-mbonana, nindou hifi ndanihündambo sïhamumbo, 'yïhoefï wandafi mam-anemo' mbïseihü ngusüfo pandïhipurïmboyei. Nga ro sïhamumbo hifi ndanihündambo fihïmarïhapuri-mïndühane, nga seana hifi ndanihündambo-yomopoani. Nga ranimboanei asu nindou hifi ndanihündambo ai sïhamumbo yïboaruko-arïhipuri. ²⁰ Ro sïhamumbo hoafayahapuri nda ndondu hohoanïmondïmo: Ratüpurïyu-randeimbi nindou ai ahandi bogori ranahambo ngasündirümboyupoani. Wambo moaruwaimbo-arïhindiri nou-animbo asu sïhamumbo amboani moaruwaimbo-ndïhipurïmboyei. Asu ai wandi hoafi süngumbarïhi-mbonana, sïhamundi hoafi amboani süngundïhimboyei. ²¹ Asu aiana moai Ape wambo koarïhendïra makosahi ranahambo fifirïhorï. Se ro diborïhindï-memondambo wambo sïhamumbo raranï moatükunïmbo moaruwai randïhipurïmboyei. ²² Asu ro kostï aheimbo rani hoafi ra hoafïkoate-mbayahi-mbonana ahei moaruwai hohoanïmo ranahambo ngiri hütiyei. Nga hapondanana ro hoafïyahandürï heheambo wambo ai ngiri ahei moaruwai hohoanïmo ra ngorü-süngundïhi hoafïndei. ²³ Nindou ranai wambo yïboaruko-areandiri ana, asu ai wandi Apembo amboani yïboarukorirühani. ²⁴ Ro raranï ratüpurï nindou amuri ai ratüpurïkoate-mayei raniyo ahei mbusümo ratüpurïmayahi. Asu ro rani ratüpurï refekoate-mbehi-mbonana ai ahei moaruwai hohoanïmo ranahambo hütiyeipoani. Nga haponda ro ratüpurïmayahi ra hoerïhimboaneisi, nga asu Ape-dïbo yïhoehïmbo yïboaruko-marïhimuni. ²⁵ Ahïnümbï hoafi sürü pare masïhendï ranai yare hoafïyohü yahoya, "Wambo moani hoangrïhi hehi yïboaruko-marïhindiri," meho. Hoafi ra anïhondümbö tüküfembohünda ai wambo yïboaruko-marïhindiri.

²⁶ Ro Farïhai-randeimbi Ape sowahindï koandïheheanda sïhamumbo sowana kodïmboe. Yifiafi ranana anïhondü hondü hoafïyo-randeimb-ane. Ai kodï wandi ratüpurï ranahambo sïhamumbo hoafïndïpurïmboe. ²⁷ Horombo se ro-babïdïmbo manïngomonda asu ro ratüpurï ra weangurühi peya hehea ratüpurïmayahi, asu hapondani amboani se anïngomo. Ranimbo-hündambo-animbo se-amboani hoafi ra weindahï tükündafu hoafïndïmo," mehu.

16

¹ Sisas ai yahuya, “Sihamundi anihondumbofo ra hinngindumboemo saheeam-boyahi hoafi ra rarihe hoafimayahapuri. ² Sihamumbo ai-babidimbo rotumbo yowani mbisimboemo. Sungunambo rani-moatukuni ra tukundifeyoan-animbo asu ai hoafindimondühi animboya, ‘Sihiri Godimbo ratüpurindefühi Sisasimbo süngururü-rundeimbi hifokoa-ndihupurimboane,’ mbisimboemo. ³ Ai moai Apembo fifirüwuri asu wambo fifirundiri, nga wani. Ranimbo-hündambo-animbo ai rani hohoanimo ra randu ratüpurinimboemo. ⁴ Ro sihamumbo rani-moatukuni ra hoafiyahapureimb-ane. Nga asu sungunambo-animbo rani-moatukuni ra tukundifeyoani horombo ro hoafimayahapuri ranahambo hohoanimo-ndimo.”

Yifiafi Aboedindi ratüpurü

“Ro se-babidimbo nimboambowambo asu horombo moai sihamumbo hoafi ra hoafiyahi. ⁵ Nga roana Nindou koamarhendira makosahi ahambo sowana hahühühanahi. Nga moai nindou seyafundeimbi ranai wambo düdufihü, ‘Se ra nahanamboyafi ahafa?’ yahu. ⁶ Hapoana sihamumbo ro Ape sowana hafombo hoafi ra hoafimehapura asu se afindi hohoanimoemo. ⁷ Nga ro sihamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Sihamumbo ro hinngiriheapuri hehea ahahühi ranana sihamumbo fehufepurimboane. Asu ro hafokoate-mbayahi-mbonana, Farihapurü-randeimbi ai ngiri sihamumbo sowana koso. Nga ro ahahü-animbo sihamumbo sowana koanditheheanda kodimboe. ⁸ Ranimbo Farhendü-randeimbi ai kodü nindou hifi ndanihü aniboadei aheimbo türüboade nafuindandüra ai moaruwai hohoanimo, mbumundi hohoanimo, asu Godindi yibobofe hohoanimo nimindi ra fifindihimboyei. ⁹ Ai moai wambo anihondumbo-rhindiri, nga ranimboane asu ai hütüyei mbisi aheimbo nafuindandürimbui. ¹⁰ Mbumundi hohoanimo nimindi ranimbo ai nafuindandürimbui. Ape ai wamboya, ‘mbumund-ani,’ mbusümbui asu ro ahambo sowana gagühanü wambo ngiri asükaindimo hoeindundiri. ¹¹ God ai aheimbo yibobofe hohoanimo ra rande nafuindandürimbui. Hifi ndanihünda hifandi-randeimbi Satanimbo God ai yiboboriri haya hütimb-ani mehu asu aheimbo amboani yibobondearümbui.

¹² Hoafi afindi awi ro siheheamboanahi, nga se ngiri haponda munngu ndowandümo. ¹³ Yifiafi hoafi anihondumbo hoafiyorandeimbi tukundifembo-animbo sihamumbo hoafi hondü ranambo didiboado-ndeapurimboe. Aiana ngiri aipoanimbo hohoanimondo haya ratüpurindo, nga wani. Ai hoafi himborimayo ranimbo asu sihamumbo weindahü hoafindimboe. Ranimbo ai sihamumbo rani-moatukuni süngunambo tukufemboayo ranahambo hoafindipurimboe. ¹⁴ Asu ai wandi-mayo hoafi ra ndemindi hayambo-animbo sihamumbo weindahü hoafindimboe. Ranimbo ai wandi ndürimbo adükar-ani mbisimboe. ¹⁵ Apendi moatukuni munnguambo ra wand-ane. Ranimboanahi sihamumbo haponda hoafiyahapurühiya: ‘Yifiafi ai-animbo wandi-mayo hoafi ndemindi haya sihamumbo weindahü hoafindipurimboe,’ asahapuri,” mehu.

Afindi hohoanimondi fondühi hihifi-hihifi tukundifemboe

¹⁶ Sisas ai yifimbo-mayu ranimbo hoafiyuhi yahuya, “Akidoumbo yangir-animbo se ngiri wambo hoeindundiri asu süngunambo akidoumbo yangir-animbo se wambo asükaindimo hoeindundirimboemo,” mehu. ¹⁷ Ahambo süngururü-rundeimbi bidifiri ai ahamundihoari ndaru wataporiyomondühi yahomoya, “Nine hoafi nimindi ranahandamboyo ai yihofimbo yare hoafemuna? Asu ai yare hoafyuhüya, ‘Akidoumbo yangir-animbo se ngiri wambo hoeindundiri asu süngunambo akidoumbo yangiri se wambo asükaindimo hoeindundirimboemo,’ mehü? Asu yahuya, ‘Sapo roana Ape sowanambo hahühühi wambo,’ mehu.” ¹⁸ Asu ai yaru düduyafundühi yahomoya, ‘Akidoumbo yangir animbo,’ ai hoafimayu nda nüngufe-nünguferamboyoa? Roana moai hoafimayu ndanahandambo nimindi ana fifirihundi,” mehomondamboyo. ¹⁹ Sisas ai hoeireandane ahambo düdufimbo yahomo

houmbo raraomemo ra fifirimareapuri. Ranimboyu asu ai hoafiyuhi yahuya, “Awi seana ro hoafimayahapuri ndanimbo nimindi hoafi ra fifirifembo yahomomboanemo dudu-duduyomo wakarundi? Ro hoafiyahühi sahiya, ‘Akidoumbo yangir animbo se ngiri wambo hoeindundi asu süngunambo akidoumbo yangir-animbo se wambo asükaindimo hoeindundiimboemo,’ masahi,” mehu. ²⁰ Sisas ai yifiyo hefe botifembo-mayu ranimbo hoafiyuhi yahuya, “Ro sishamumbo anihondümboanahi hoafayahapuri: Awi seana afindi hohoanimo-ndimondühi aranindimboemo. Nga nindou hifi ndanihü burayei aiana hihifi-hihifindeimboyei, nga seana ngusüfoambe afindi hohoanimondimboemo. Sishamundi ngusüfoambe afindi hohoanimo ra mungundowohü asu hihifi-hihifi hohoanimo sishamundi mbusümo tükündifemboe. ²¹ Nimorehi ai nimori wakemindimboayo ra rani si tüküfeihü ngusüfoambe afindi hohoanimo kürareandi. Asu süngunambo nimori ra wakiramindi mburambo ana, ai asubusi ranimbo ngiri afindi hohoanimondo, nga wani. Asu aiana nimori wakimaramindo ranimbo hihifi-hihifindimboe. ²² Ranimboanemo se haponda hohoanimo afindi küru amarimo. Nga asu ro asükainda sishamumbo hoeindihapurani se asükaindimo ngusüfo aboedi kündumboemo. Asu ngiri nindou ngorü ai sishamundi ngusüfo aboedi kife nimar hihifi-hihifi ra ndemündü pindeandi, nga wani. ²³ Rani-si ra tüküfe simboani ana ngiri se wambo ninimbo akidou düdundafundi. Ro sishamumbo anihondümboanahi hoafayahapuri: Asu se Apembo raranimo-atükuni mbisenda yahomo houmbo, didibafefundi ana, asu ai wandi nduri süngunambo sishamumbo rani-moatükuni ra dagapurimbui. ²⁴ Horombo ana moai se wandi ndurinambo didibafiyafu rundi raranimo-atükuni semindimbo yahomombo ra. Se ahambo didibafindimondani ana, ai sishamumbo dagapurimbui. Ranimbo asu se afindi hihifi-hihifindimondimboemo.”

Sisas ai hifi ndanihündambo nginindi ngasündimareandi

²⁵ “Ro sishamumbo kafoefe hoafiyahi hoafimayahapurisi, nga süngunambo ana ngiri sishamumbo kafoefe hoafinambo hoafindahapuri, nga wani. Nga ro sishamumbo Apembo hoafi hondü hoafinda-hapurimboyahi. ²⁶ Rani-simboan-animbo se wandi nduri süngunambo Apembo didibafindafundo. Wandihorai ana ngiri Apembo sishamumbo farifehe-purimbohünda didibafindahahi, nga wani. Se sishamundihorai ahambo didibafindafumboemo. ²⁷ Nga Ape ahandihorani sishamumbo ngusüfo parareapuri. Nimboe sapo Ape wambo koamarhendira makosahi ranimbo anihondümbo-rundühi ngusüfo pararundi ranimbo wambo. ²⁸ Horombo ro Ape-dibo nimboa mburhamboyahi, asu ahambo hiningirihini hehea hifina makosahi. Nga asu hapondani ana ro asükai hifi nda hiningife mburimbo Ape sowana hafombo samboanahi,” mehuamboemo.

²⁹ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Yini, hapondani ana se moai kafoefe hoafinambo hoafiyafi, nga hoafi hond-ane hoafiyafi. ³⁰ Hapoana sishambo ro fifirihuninimboanefi. Yihoeft ngusüfoambe düdufembo hohoanimo ran-amboa se fifirowandi asu ngiri sishambo düdundahundi. Se mungu moatükuni fifirimarowandi. Ranimboanefi se God-dibo nimbafi hawa makosafi ranahambo anihondümbo-arihundi,” mehomo.

³¹ Raniyu asu Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyuhi yahuya, “Hapoana se akidou anihondümbo-arundi. ³² Nga se himboriyomo! Rani si ra ndearambo tüküfembo yahomboane asu sishamumbo bukürü-boadühipurani mamimami se sishamundi worina ngomboemo. Ranimbo asu se wambo yangiri hiningindundira nimboamboyahi. Nga asu ro yangiriyahipoani animboahi, nga Ape ai ro-dibo nungumbui. ³³ Se ro-dibo ningomondani sishamundi ngusüfo afure kümbearowa samboanahi hohoanimoayahi. Ranimboyahi ro sishamumbo rani hoafi ra rarihe hoafimehapuri. Hifi ndanihü ana se afindi hohoanimo künü nimandimboemo. Roana hifi ndanihündambo hohoanimo ranana hifinambo-riheamboanahi, nga sishamundi ngusüfo rananimbo se nginindi künü nimandimo,” mehu.

17

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbo imbohünda Godimbo didbafimefiyu

¹ Sisas ai rani hoafi ra hoafiyu mbura sünambe himboyuhü hoafiyuhü yahuya, "Ape, rani si ra tüküfemboane. Se shafi Nimori ranahambo ndürü adükarümb-ani mbisafi nafuindafindüran-animbo asu simbori Nimori ai shambo adükar-ani mbüsü nafuindandürimbui. ² Nga nindou munguambo ahei bogorimbortworü kafoarüworü hinüngimariwor-ani. Asu munguambo se ahambo masabadürü ranaheimbo ai-animbo aboedi yangirü koadürümbo-koadürümbo nüngombo hohoanimo dagadürimbui. ³ Asu nindou ai se mamü God hond-anafi fifierihini asu Sisas Kraisimbo koamarü-hawora makusu ranahambo fifierahori ana, ai koadürümbo-koadürümbo yangirü niboadeimboyei. ⁴ Ro mungu ratüpurü se wambo ratüpurüimbohünda masawandirü ra mungumarüheandi raninambo hifi ndanü ro se nindou adükar-anafi sa nafuimayahü. ⁵ O Ape, horombo ro hifi nda tüküfekoate-yoambe se-dibo nimboahambe ro se nahurai aboedi hamindi manimboahi asu hapondanü ro shambo sowahü dügühü amboanü ndürü adükari ndawandirü.

⁶ Se wambo nindou hifi ndanühündambo masawapurü ranahamumbo shambo weindahü-marüheapurü. Nindou ra shafiyomo, asu se wambo ndeara sawapurüimboanafi. Asu ai shafi hoafi yangirü sünguarundi. ⁷ Asu haponda se wambo mungu moatükunü masawandirü ra 'ahandi-mayo makosoane' yahomo fifierarundi. ⁸ Mungu hoafi se wambo masawandirü ra ro ahamumbo hoafimayahapurü. Asu ai himboriyomo houmboanemo ro horombo se-dibo nimboa hehea makosahü ranimbo anihondümbo fifierarundi. Asu ai se wambo koamarühawandira makosahü ranimbo anihondümboarundi.

⁹ Ro ahamumbo-hündamboanahi didibafeheanini. Nga roana nindou hifi ndanü aniboadei aheimbo farühefe-ndürüimboyahüpoanü didibafeheandi, nga nindou se wambo masawapurü ahamumboanahi shafi-memondambo wambo didibafeheandi. ¹⁰ Asu mungu moatükunü wandi-mayo ra shaf-ane. Asu mungu moatükunü shafimayo ra wand-ane. Asu ahamundi warü-süngu nindou ai rarühi fifierihindi ro ndürü adükarümb-anahi. ¹¹ Hapoana ro ngirü hifi ndanü nimboahi, nga shambo sowana asihühi. Nga aiana hifi ndanü nüngomboemo. Ape, moai ngorü se nahurai nüngu. Se nindou wambo masawapurü ra shafi hohoanimo süngundowandühü ahamumbo hibadapurü. Rananimbo se ndürü wambo masawandirü ranisüngunambo mbününgomondamboane. Rananimbo ai-amboanü mamü hohoanimo süngumbüru-ndamboane shirü mamü hohoanimo sünguarühoandi nou. ¹² Ro aibabidimbo nimboahambe se wambo nginindi masowandirü raninambo ahamumbo hifandimarühapura aboedambo anüngomo. Ro ahamumbo ndorühe hifandimarühapura asu moai mam-amboanü farühoei raraorandi. Nindou ai farühefembo-mayu rani yangirüyu mafarühoayu. Rananimbo asu Baiborambe horombo hoafimayo ra anihondü weindahü tüküme feyo.

¹³ Hapoana ro shambo sowana asihühi. Ro awi hifi ndanü ndarühe hoafayahü. Rananimbo wandi hihifi-hihifi hohoanimo ra ahamundi fiambe afindi mbimarowa sahehea. ¹⁴ Shafi hoafi ro ahamumbo masahapura asu nindou hifi ndanü aniboadei ranai ahamumbo yiboaruko-marühipurü. Ai ramehindi ra nimboe sapo roana hifi ndanühündambo-yahüpoanü asu ai-amboanü hifi ndanühündambo-yomopoanü. ¹⁵ Ro ahamumbo hifi ndanühündambo sepurüimndü raguanambo-fepurüimbo didibafi-yaheandühü-yahüpoanü, nga wani. Se ahamumbo hifandirapurani asu Satan ai ahamumbo moaruwai hohoanimo refekoate-mbiyuwa saheheamboanahi didibafeheandi. ¹⁶ Ro-amboanü hifi ndanühündambo-yahüpoanü maru ai-amboanü hifi ndanühünda-mbo-yomopoanü. ¹⁷ Se ahamumbo shafi anihondü hohoanimo shafühoari kaboadowapurü. Nga shafi hoafi ranana anihondü hohoanimo nimündühane. ¹⁸ Horombo se wambo koamarühawandira kosa, nindou hifi ndanü burayei ahei mbüsü manimboahi. Mare yahurai-animbo asu ro-amboanü ahamumbo

koamaritheheapura homo nindouyei mbusümo aningomo. ¹⁹ Ro ahamumbo fehefepurimbohünda wandi fi sishambo maseheandi rananimbo ai anihondü sishafi ratupuriyomo-rundeimbi tükümbeafunda sahehea.

²⁰ Nga asu ro didibafeheandi ra ranimbo farihfefepurimbo yangiriyopoani, nga wani. Nga ro didibafeheandi ra nindou ai süngun ahamundi hoafi himboriyei hehi, asu ai wandi hoafi anihondumbo-ndihimboyei ranaheimbo kameih-anahi didibafeheandi.

²¹ Ape se ro-dibo animbafi asu ro se-dibo animboahi, nga ai-amboani yahurai-animbo mamihohoanimo süngundhi mbiniboadei sahehea hohoanimoayahi. Ranimboanahi asu ai sishiri-babidimbo mbiniboadei-amboane. Rananimbo asu nindou hifi ndanihü aniboadei ranai se wambo koamarthawandira makosahi ranimbo anihondumbo-ndihimboyei.

²² Nduri adukari wambo masawandiri yahurai ahamumbo sahapurimboanahi. Asu shiri rawehoandi nou ai-amboani mamihoboedi rani hohoanimo yangiri sowandümo mbiningomonda asahi. ²³ Ro ai-babidimbo animboahi, nga asu se ro-dibo animbafi. Ranimboanahi asu ai-amboani hoboedi mamihobodi rani hohoanimo yangiri hohoanimombemo asahi. Rananimbo nindou hifi ndanihündambo ai se wambo koamarthawandira makosahi ranimbo fifirimbiri hinda asahi.

²⁴ Ape, se wambo nindou masawapuri ra ro animboahi ranihü mbiningomonda samboanahi hohoanimoayahi. Ai wandi-mayo himboamupuimbo-randeimbi hoeimbirundi samboanahi. Horombo hifi nda tüküfekoate-yoambe se wambo ngusüfo parowandirühi himboamupuimbo-randeimbi ra masawandiri. ²⁵ Ape, se mamihobodi yangiri-anafi mbumundayafi. Nindou hifi ndanihündambo ana moai fifirihinini, nga roana sishambo fifirihia-ninimboanahi. Nga nindou ndan-anemo se wambo koamarthawandira makosahi ranimbo fifirumboemo. ²⁶ Ro ahamumbo sishambo nafuimayahapuri. Asükainda ro nafuinda-hapurimboyahi se wambo ngusüfo pamarowandi nou ai-amboani ngusüfo peferü-mbeyomondamboane. Asu ro-amboani aibabidimbo nimboamboyahi," mehu.

18

Sisasimbo kikihimaruründümo
(*Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53*)

¹ Raniyu asu Sisas ai didibafiyu kikumündü haya, ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Kidron hoe apoari hanimo bamarthoemo. Orif nini nübürü mamihobodi ranai gogoanini yangoroane, ai ranafi hanimo barthoemo houmbo nübürambe nafihafafomo. ² Sudas, nindou sapo Sisasimbo hürütümbi-yomondi warthüfimbo-mayu ranai nübürü ra fifireandi. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo nübürü rani fikimi homo guguriyafu nimarimo marundi, ranimboyu Sudas ai ranahambo fifirimareandi. ³ Ranimboyu Sudas ai ami bidifiriyomo asu prisman Godimbo shourundeimbi bogori ai koamarthoupuriyomo, Farisi bidifiriyomo sepurümündü haya, nübürü yangoro nafihafafomo. Ai ranafi hifomondühüyomo, ram haiyo, asu hai hondü yimundu sowandümo, asu yifiarimbo napoyo ra raraoru sowandümo houmbo mahifomo.

⁴ Asu Sisas ai ahambo nini-moatükuniyo tüküfemboayo ra fifireandi. Ranimboyu ai ahamumbo sowahi akimi hüfu hoafiyupurühi yahuya, "Se ra daboe kokoarura?" mehuamboemo. ⁵ Asu ai simbori yahomoya, "Ro ana Nasarethündi Sisasimbo kokomboanefi," mehomondamboyu. Asu Sisas ai yahuya, "Ro Sisas-anahi ndasi," mehuamboemo. Asu Sudas Sisasimbo hürütümbi-yomondi warthüfimbo-mayu ranai ai-babidimbo manüngu. ⁶ Raniyu asu Sisas ai "Ro Sisas-anahi ndasi," mehupuramboyo nindou ranai daboadanambo sühiyafu-ndühündamboemo hifini putapimemo.

⁷ Ranimboyu asu Sisas ai ahamumbo asükaiyu düdufipurühi yahupuriya, "Se nindou dabo kokomboemo?" mehupuramboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, "Sisas Nasarethündi," mehomondamboyu.

⁸ Asu Sisas ai simbori yare hoafiyuhi yahuya, "Ro sishambo hoafiyahapureimbane, ro Sisas-anahi. Se wambo kokondundirühi ana, asu wandi süngururü-rundeimbi

hiniŋgindupuranĩ mbĩhomondamboane.”⁹ Ai yare hoafĩmayu ra sapo ai horombo hoafĩmayu ra anĩhondũ tũkũmbifeyoa yahuhayamboyu yare hoafĩmayupurĩ. Sapo ai ndare hoafiyuhĩ, “Nindou wambo se masawapurĩ ra ro moai mam-amboanĩ hiniŋgirĩhini,” mehu. Ranĩmboyu asu ahamumbo farĩhefepurĩmbo hohoanĩmoyuhũ “Wandĩ süngururũ-rundeimbĩ hiniŋgindupuranĩ mbĩhomondamboane,” mehupurĩ.

¹⁰ Saimon Pita ai pisao yihĩmĩndĩ semũndũ hayamboyu pisao ra Godĩmbo sĩhou-rundeimbĩ-yomondĩ adũkarĩ bogorĩndĩ ratũpurĩyu-randeimbĩndĩ warĩhondũ himbohoearĩ mafoafoareandĩ. Nindou ratũpurĩyu-randeimbĩ ahandĩ ndurĩ ra Markus.¹¹ Ranĩyu asu Sisas ai Saimon Pitambo hoafiyundũhĩ yahuya, “Pisao ra asũkaiyafĩ koadũrambe sando! Ro Ape ai wambo asũbusĩ saindirĩmboayu ra ŋgirĩ hiniŋgĩndĩheandĩ,” mehu.

Sisas ai Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩ Anasĩndĩ himboahũ manũngu (Matyu 26:57-58; Mak 14:53-54; Ruk 22:54)

¹² Ranĩmboemo asu amiyomo, ahamundĩ bogorĩyu, asu Suda-yomondĩ prismanĩyomo ranai Sisasĩmbo mburũndũmo mburu hũputũpu-marĩhawurĩ.¹³ Ranĩyomo asu ai Anas sowanambo boatei sowarũndũmo mahomo. Anas ai Kaiafasĩndĩ yamoŋgoamĩndĩyu haya ranĩ himbanĩfihĩ Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩmbofi mamaru.¹⁴ Kaiafas ranĩyu nindou Sudahũndĩmbo horombo yare hoafiyupurũhĩya, “Nindou mamĩ ai hĩfĩ ndanĩhũ burayei aheimbo farĩhefembohũnda yĩfĩmbiyuwamboane,” mehu.

Pita ai Sisasĩmbo ro moai fĩfirĩhini mehu (Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Ruk 22:55-57)

¹⁵ Saimon Pita ai Sisasĩmbo süngururĩ-randeimbĩ ŋgorũ-dĩbo Sisasĩmbo süngumarĩnĩrĩ hafanĩ. Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩ ai süngururĩ-randeimbĩ ŋgorũ-mayu ahambo fĩfirirĩ. Ranĩyu asu ai Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩndĩ ginĩrambe Sisas dĩbo kamefoeneandĩ.¹⁶ Asu Saimon Pita ai weindanĩ yipurĩkĩmĩ nũngu. Ranĩmboyu asu Sisasĩmbo süngururĩ-randeimbĩ ŋgorũ Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩ ai fĩfirireimbĩ-mayu ranai hu, nĩmorehĩ yipurĩ hĩfanda-randeimbĩ-mayo ahambo hoafiyundo haya Saimon Pitambo ginĩrambe serũmũndũ kamefuendĩ.¹⁷ Nĩmorehĩ yipurĩ hĩfanda-randeimbĩ ai Saimon Pitambo yahoya, “Awi se-amboanĩ nindou ndanahambo süngururĩ-randeimb-anafĩ?” mehoamboyu. Asu Pita ai yahuya, “Roana wantĩ,” mehu.

¹⁸ Nindou ratũpurĩyomo-rundeimbĩyomo asu prismanĩyomo ai hai mamĩ pũpiru hiniŋgirũ houmbo ŋgĩsĩharĩmboemondũhĩ wakĩyomo nĩŋgomombo haihehũmemo. Asu Pita amboanĩ ai-babĩdĩmbo nũngumbo haihehũ-mayu.

Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩ ai Sisasĩmbo dũdumefindo (Matyu 26:59-66; Mak 14:56-64; Ruk 22:66-71)

¹⁹ Ranĩ-sĩmboanĩ Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩ ai Sisasĩmbo süngururũ-rundeimbĩ asu hoafĩ nindou yamundearũ marandĩ ranĩmbo dũdumefindo.²⁰ Ranĩyu asu Sisas ai ahambo sĩmborĩ yahuya, “Ro nĩmbĩ-nĩmbĩsi Godĩndĩ worambe, Suda ai muŋgu fandĩhi nĩmarei rĩhũndambe ranĩhũyahĩ ro aheimbo hoafĩ ra yamundĩ-marĩheandũrĩ. Ŋga ro moai hoafĩ mam-amboanĩ dĩbo hoafiyahĩ.²¹ Se nĩmboe wambo dũduefoandĩra? Nindou hoafĩ himborĩmayei aheimbo-anĩmbo dũduyafandũrĩsĩ. Ai ro hoafiyahimbĩ ra fĩfirĩhimboaneisĩ.”

²² Sisas ai ra mehuamboyu, asu prisman mamĩ manũngu ranai Sisasĩmbo pakarũmũndũ pũrirũhĩ hoafiyuhĩ yahuya, “Ŋgirĩ se Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩmbo rando hoafĩndafĩ,” mehundowamboyu.²³ Asu Sisas ai ahambo sĩmborĩ yahuya, “Ro moaruwai hoafĩndahanĩ anĩmbo se hoafĩ ra weindahĩ ndowandĩfĩ wataporĩmbo-ndandĩ. Ŋga asu ro aboedĩ hoafayahĩ ana, se nĩmboe wambo harĩmayafa?” mehu.²⁴ Asu wofĩna hũputũpumarurũndũmo ra fufurĩhefikoate mbanĩŋgo nou, Anas ai ahambo Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩ Kaiafas sowana koamarĩherũ.

Pita ai asükaiyu ro moai Sisas ffr̄r̄hini mehu
(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Ruk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita ai haikim̄ haihū manūnguamboemo. Nindou Pita-dībo manīngomo ranai ahambo hoafiyomondowohū yahomoya, “Awi se-amboan̄ ahambo sūngur̄r̄- randeimb̄mbayafi?” mehomondamboyu. Asu ai dīdimofih̄ yahuya, “Roana wan̄,” mehu. ²⁶ Nindou mam̄ God̄mbo s̄hai-randeimb̄nd̄ ratūpur̄yu-randeimb̄yu haya, asu Pita h̄mbo hoear̄ mafoafoarir̄ ahand̄ mam̄s̄r̄ ranai hoafiyuh̄ yahuya, “Awi seana Sisas-dībo nūmbūrambe mamar̄ifa hoeimar̄hean̄ni,” mehuamboyu. ²⁷ Asu Pita ai asükaiyu “Roana wan̄,” yahuambe asu kakaro ai hoaf̄mayu.

Sisas ai Pairat̄nd̄ h̄mboahū manūngu
(Matyu 17:1-2; Mak 15:1-5; Ruk 23:1-5)

²⁸ Ran̄iyomo asu ai hapoadūmbo siyoambe Kaiafas̄nd̄ wor̄ h̄nīngiru houmbo, Rom̄-yafe gafman bogor̄nd̄ wor̄nambo Sisas̄mbo sowarūndūmo mahomo. Asu Suda ai moai gafman bogor̄nd̄ worambe kefou h̄fomo ai adūkar̄ si Pasofa ra ses̄mbo yahomombo wambo. Suda nindou ai nd̄fo-yafe worambe kefoefembo ra ah̄nūmb̄-ane. Ŋga asu ai karefoahund̄ ana, asu ‘ŋḡr̄ Pasofa ses̄ ra dagūdifi,’ yahomo houmboemo. ²⁹ Ran̄iyomo asu ai weindan̄ n̄ngomondane Pairat̄ ai ahamumbo sowah̄ tükūfi hu hoafiyuh̄ yahuya, “Se n̄mboe nindou ndanahambo pap̄i-hoaf̄yumbo yahomo houmboemo?” mehuamboemo.

³⁰ Asu s̄mbor̄ hoafiyomondūh̄ yahomoya, “Asu nindou ndanai moaruwai ho- hoan̄mo sūngufekoate-mbei-mbonana, ŋḡr̄ ndar̄hu s̄hambo sowana sahurūm̄ndef̄ s̄nefi,” mehomondamboyu. ³¹ Asu Pairat̄ ai ahamumbo hoafiyupurūh̄ yahuya, “Se s̄hamund̄hoar̄ sowarūndūmo houmbo s̄hamund̄ ah̄nūmb̄ sūngu pap̄i- hoaf̄nd̄ür̄,” mehuamboemo. Asu Suda ai hoafiyomondowohū yahomoya, “Ȳhoēfi pap̄i-hoaf̄ambe ŋḡr̄ nindou ŋgorūmbo h̄fokoand̄hund̄,” mehomo. ³² Horombo Sisas ai yahurai rand̄he ȳf̄ndamboyah̄ mehu. Asu ran̄ hoaf̄ ra an̄hondū tükūfembo- hūnda Suda ai ra-sūngumarund̄.

³³ Ran̄imboyu asu Pairat̄ ai gafman bogor̄nd̄ worambe asūkai kefue hūfu Sisas̄mbo mborai mehundowa mahūfuwa dūdūf̄ndūhū yahuya, “Se Suda-yomond̄ adūkar̄ bo- gor̄iyafi?” mehuamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai hoaf̄yundūhū yahuya, “Awi s̄haf̄hoar̄ hohoan̄moyafi hawamboyah̄ se yaro hoafayafi, asu nindou amur̄ ai wambo yaro hoaf̄memondamboyah̄ yaro hoafayafi?” mehuamboyu. ³⁵ Asu Pairat̄ ai s̄mbor̄ hoafiyuh̄ yahuya, “Roana Sudayah̄poan̄. Ŋga s̄haf̄ nend̄iyomo God̄mbo s̄hou- rundeimb̄ bogor̄-bab̄dīmbo wambo sowana sowandūmon̄ni mas̄nīmo. Asu se n̄ni nūnūngur̄owamboyah̄?” mehundowamboyu.

³⁶ Asu Sisas ai s̄mbor̄ yahuya, “Ro ŋḡn̄nd̄ h̄fandar̄hand̄ ranana h̄fi ndan̄hūdambo-yopoan̄. Ran̄ hohoan̄mo wand̄ ra h̄fi ndan̄hūdambomb- mbonana, asu wand̄ ratūpur̄iyomo-rundeimb̄ ranai yifiar̄nd̄monda asu ŋḡr̄ nindou ranai wambo Suda-yomond̄ war̄hūdund̄r̄. Ŋga wand̄ ŋḡn̄nd̄ h̄fand̄mbo ranana h̄fi ndan̄hūdambo-yopoan̄,” mehu. ³⁷ Ran̄iyu asu Pairat̄ ai yahuya, “Refe ana, asu se adūkar̄ bogor̄wamboyah̄!” mehuamboyu. Sisas ai s̄mbor̄ hoaf̄yundūh̄ yahuya, “S̄haf̄hoar̄ an̄hondūmboanafi yaro hoaf̄yafūh̄, ‘Se adūkar̄ bogor̄-anafi,’ asafi. Roana an̄hondū moatūkuni ro hoeimar̄heand̄ ran̄mbo an̄hondūmbo hoaf̄mbohūnda makosah̄. Ran̄imboyah̄ Ape wambo koamar̄hend̄ra makosaha me ai wambo wak̄maram̄nd̄-nd̄r̄. Nindou ai hohoan̄mo hondū ran̄-sūngur̄h̄indeimb̄ ana ai wand̄ yaf̄mbehūd̄ hoaf̄ h̄mbor̄iyeȳ r̄hūdūh̄anei,” mehuamboyu. ³⁸ Asu Pairat̄ ai ahambo hoaf̄yundūh̄ yahuya, “An̄hondū hohoan̄mo ra n̄nea?” mehu.

Pairat̄ ai Sisas̄mbo n̄mi keimbi kar̄h̄endeimb̄fil̄ t̄ikondundūmo pand̄iwur̄ mehu
(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Ruk 23:13-25)

Ai yare hoaf̄iyu haya, asūkai Suda sowana kus̄foai haya mahu. Ai hoaf̄iyuh̄ yahuya, “Nindou ndanahambo pap̄i-hoaf̄mbohūdambo moai n̄ni-moatūkun̄ moaruwai

nĩmaroani hoerĩheandi. ³⁹ Ŋga sĩhamundi boagirĩ hohoanĩmo rani-sũngunambo adũkarĩ si Pasofa ranihũ ro nindou mami sĩhamundi hohoanĩmo sũngu ahambo karabusambeahĩndĩ aboedambo koarĩhehinĩ arĩhandĩ. Se hohoanĩmoyomondani ro ‘Sudayeri adũkarĩ bogorĩ’ nda aboedambo koandĩhehinĩmboyo?” mehuamboemo. ⁴⁰ Raniyomo asu ai sĩmborĩ pukũna hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Aiana wanĩ, Ŋga se Barabasĩmbo-anĩmbo hĩnĩngĩndĩworĩ!” mehomo. Barabas ra gafman-babĩdĩmbo yifiarĩyu nindou hĩfokoare randeimb-ani.

19

¹ Raniĩmboyu asu Pairat ai hoafĩmayua ami ai Sisasĩmbo sowarũndũmo houmbo ndũfurĩ-ndũfurĩmarũwuri. ² Asu ami ai adũkarĩ bogorĩndĩ at tĩkai wofĩ tĩhoarĩ tĩhoarũmbĩnambo nafĩru mburu, Sisasĩndĩ mbĩroambe kĩkĩmafoarundĩ. Raniyomo asu adũkarĩ bogorĩndĩ hamburĩ hoearĩ gũdu hĩnĩngĩmarundĩ. ³ Asu ai ahambo tũkũyafu sisĩndĩ hoafiyomondowohũ yahomoya, “Suda-yomondĩ adũkarĩ bogorĩ nindou, karĩhasĩ,” yahomondũhĩyomo asu ahambo harĩmemondo.

⁴ Pairat ai asũkaiyu weindani tũkũfi hu hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Hĩmborĩyei! Ro ahambo weindani sĩheimbo sowana sahũmĩndĩ tũkeheandi. Rananĩmbo se fĩfĩrĩndĩhindĩ. Ro moai papĩ-hoafĩmbo nĩnĩ-moatũkunĩ fĩfĩrĩheandi,” mehu. ⁵ Raniyu asu Sisas ai weindani tũkũmefiyu. Asu ahandĩ mbĩroambe at tĩhoarĩ tĩhoarũmbĩ wofĩnambo nafĩmarundĩ, asu hamburĩ hoearĩ ra gũdaroane rani kameihĩ tũkũmefiyu. Raniyu Pairat ai hoafiyuhĩ yahuya, “Nindou ranani nda,” mehu. ⁶ Raniyomo Godĩmbo sĩhou-rundeimbiyomo asu prismaniyomo ai hoerũwuri houmbo pukũna hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Nĩmĩ keimbĩ karĩhendeimbĩfihĩ tĩkorũndũmo parũwuri! Nĩmĩ keimbĩ karĩhendeimbĩfihĩ tĩkorũndũmo parũwuri!” raramarũrĩ. Pairat ai yahuya, “Sĩhamundihoarĩ anĩmbo nĩmĩ keimbĩ karĩhendeimbĩfihĩ tĩkorũndũmo parũwuri. Ŋga ahandĩ hohoanĩmoambe ro moai nĩnĩ-moatũkunĩ ŋgorũ-sũngufe hohoanĩmo nĩmaroa hoerĩheandi,” mehu. ⁷ Asu Suda ai sĩmborĩ hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Roana yĩhoefĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo sũngu yare hoafiyohũ yahoya, ‘Nindou ndanana ai yĩfĩmbiyu-wamboane,’ meho. Nĩmboe sapo ai yahuya, ‘Ro Godĩndĩ nĩmor-anahĩ,’ mehu,” mehomo.

⁸ Raniĩmboyu asu Pairat ai rani hoafĩ ra hĩmborĩyu haya yĩhĩmbo afĩndĩ yĩhĩmbomayu. ⁹ Raniyu asu asũkai gafmanĩ-yomondĩ worĩ ranambe kefuai hũfu Sisasĩmbo yahuya, “Se nĩnĩ-nĩpoediyafa?” mehundo. Ŋga Sisas ai moai sĩmborĩ ahambo hoafiyundo. ¹⁰ Raniyu asu Pairat ai yahundoya, “Nĩmboe se wambo hoafĩkoate-ayafĩndĩra? Roana sĩhambo moani koehafenĩnĩyo asu nĩmĩ keimbĩ karĩhendeimbĩfihĩ tĩkoemĩndĩnĩnĩ pefenĩnĩyo ra refembo ŋgĩnĩndĩ hĩfandĩhamboanahĩ. Awi asu rani hohoanĩmo ra fĩfĩrĩfekoate-wamboayafĩ?” mehundowamboyu.

¹¹ Asu Sisas ai sĩmborĩ ahambo yahuya, “God nĩmoamo amaru ranai sĩhambo ŋgĩnĩndĩ hohoanĩmo ra segonĩnĩkoate-mbei-mbonana, asu se ŋgĩnĩndĩ hohoanĩmoyowohũ wambo hĩfĩnambofendĩrĩ hohoanĩmo ra ŋgĩrĩ hohoanĩmoyafĩ. Raniĩmboane asu nindou ai wambo sĩhafĩ warĩhũmareandĩrĩ ranahandĩ moaruwai hohoanĩmo ana sĩhafĩ moaruwai hohoanĩmo ranahambo ŋgasũnde haya adũkarĩ hamĩnd-ane,” mehuamboyu. ¹² Raniyu asu Pairat ai rani hoafĩ ra hĩmborĩyu haya, Sisasĩmbo koandĩhehina mbũhu yahuhaya nafĩ kokora wakĩmareandĩ. Ŋga asu Suda ai pukũna hoafĩyeihĩ seiya, “Asu se ahambo koarĩhaworanĩ ahu ana, se ŋgĩrĩ Romĩ-yafe adũkarĩ bogorĩ Sisarĩndĩ ŋgunĩndĩndafĩ. Nindou ai hoafiyuhĩ ‘Roana adũkarĩ bogoranahĩ,’ ehu ana, asu nindou ranai Sisarĩmbo yĩboaruko-rirũhani,” mehomondamboyu.

¹³ Pairat ai rani hoafĩ ra hĩmborĩyu haya, Sisasĩmbo weindani serũmũndũ tũkũmefiyu. Raniyu ai hu, papĩ-hoafĩ hĩmborĩyo rambo nĩmarĩfondĩ mami manĩngoo ‘nĩmoei yibadi’ sei-arĩhũndĩ raniwani mamaru. (Hiburu-yafe hoafĩnambo nĩmoei yibadi ra Gabata-ane.) ¹⁴ Rani si ranana Suda-yafe adũkarĩ si Pasofa raniĩmbo sesi napo fikĩmĩfikĩmĩfembo si-ane. Asu ndeara hũfĩnĩmboyawane, Pairat ai Sudambo hoafiyundũrũhĩ

yahuya, “Sihei adükari bogori ranahambo hoeirihori,” mehuamboyei. ¹⁵ Asu ai puküna hoafiyehi seiya, “Koarihawori! Koarihawori! Nimi keimbi karthendeimbifihitikoründifi pariwori,” maseiamboyeu. Pairat ai Sudambo düdureandürühi yahuya, “Sihei adükari bogori ranahambo ro nimi keimbi karthendeimbifihitikuimindi pefimbo yini sei?” mehuamboyeu. Asu Godimbo sihou-rundeimbi adükari bogorimemo ranai simbori hoafiyomondowohü yahomoya, “Yihoefi adükari bogori ana moai ngörü nüngu, nga Sisar yanggir-ani anüngu,” mehomondamboyeu. ¹⁶ Ranıyu asu Pairat ai Sisasimbo ahamundi warambe hinıngimariri, nimi keimbi karthendeimbifihitikuimindi pefimbohünda.

*Sisasimbo nimi keimbi karthendeimbifihitikoründümo pamarüwuri
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43)*

Ranıyomo asu ami ai Sisasimbo masowaründümo. ¹⁷ Ranıyu asu Sisas ai ahandihoari nimi keimbi karthendeimbi ra semündü haya ngoafi ra hinıngirihahi hehimbo, wafu mamı mbirihapiri nahurai wafu sei-arihündi ranınambo mahei. (Hiburu-yafe hoafana ‘Gorgota-ane’.) ¹⁸ Ranühi ai Sisasimbo nimi keimbi karthendeimbifihitikoründümo pamarüwuri. Asu nindou ngörü yimbu amboanı Sisas-dıbo tikoripündümo pamarupiri ra ngörü ai gogoanınyu asu ngörü ai gogoanınyu, nga asu Sisas ai mbusümoyu. ¹⁹ Pairat ai hoafi mamı nimi keimbi karthendeimbi-mayo ranıfihitı sürü papıra pareandühi yahuya: ‘SISAS NASARETHÜNDI SUDAYAFE ADÜKARI BOGORI’ yahu pamareandı. ²⁰ Sisasimbo tikoründümo pamarüwuri ra ngoafi adükari ranı fikimı safıyo. Ranımboyo hoafi Pairat ai hoafımayua pamarundi ra nindou afındı ranai hei hoeimarıhındı. Pairat ai hoafi sürü papıra pamareandı ra, Hiburu-yafe hoafi, Romı-yafe hoafi, asu Griki-yafe hoafi ranınamboyeu sürü papımarandı. ²¹ Ranımboemo Godimbo sihou-rundeimbi bogori ai Pairatimbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se nimboe ‘Suda-yafe adükari bogori’ safı sürü papıra pamarıwanda? Nga ndaro papıra parowandai: ‘Nindou ranai hoafıyuhıya, “Ro Suda-yomondi adükari bogoranahtı,” mehu,’ safı parowandai,” mehomondamboyeu. ²² Asu Pairat ai yahuya, “Hoafi ro sürü papımarıhandı ra ngırı asükainda ngörü-süngundıhe pandıheandı,” mehu.

²³ Ami ai Sisasimbo nimi keimbi karthendeimbifihitikoründümo parüwuri houmboemo, asu ahandı-mayo hoearı napo ra mungu fufuründümo mburümbo yimbu-yimbumbu yimbumarundi. Ranıyomo ami ai napo ra mamarıru fufumaründümo. Asu ai ahandı hoandarı hoearı kameihı masowandümo. Nga asu hoandarı hoearı ra moai ngörü hoearı ranıfihitı parıhi kakıyei, nga mamı ranı yanggirıyo kakımayei. ²⁴ Ranımboemo asu ami ai ahamundıhoari yahomoya, “Hoearı ndanana sıhırı kıkıfepoanı, nga yowanı. Nga hoearı ranımbo-hünda sıhırı satu piraindefomboane, nindou ngörü ai semındımbohünda.” Nindou ai yaru hoafımemo ra sapo horombo Baiborambe yare hoafımayo süngu. Ai yare hoafıyowohü yahoya, “Wandı hoearı napo yimbumaründümo.

Asu hoearı wandı ranahambo nindou mamı semındımbohüdambo satu piraimemo,”
Buk Song
22:18

meho. Ranıyo asu ami amboanı ranı-süngumarunda hoafımayo ra anıhondü tüküme-feyo.

²⁵ Sisasındı hondıyo, asu ahandı akıdıyo, asu Maria Koropasındı wuhıyo, asu Maria ngörü Makdarahündıyo ai Sisasındı nimi keimbi karthendeimbi-mayo ranı fikimı manımboei. ²⁶ Ahandı hond-aiyo asu süngururü-randeimbi Sisas ai ahambo ngusüfo pariri-randeimbi-dıbo manımbafea hoeimareapiri. Ranıyu ai hondambo yahuya, “Nımorehi, ndanana sıhafı nımor-ani,” mehu. ²⁷ Asu ahambo süngurürı-randeimbi-mayu ahambo yahuya, “Ndanana sıhafı me-ane,” mehuamboyeu. Asu ranı-sımboanı ai Mariambo ahandı worınambo semündü hu ai-dıbo manımbafe.

*Sisas ai yifimayu**(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49)*

²⁸ Ranıyo süngunambo Sisas ai ahandı ratıpurı hıfı ndanıhü ra munguyohane yahu fıfırımareandı. Ranıyo asu Godındı hoafı Baiborambe anıhondü tükümbıfeyoa yahuhaya ndare hoafıyuhı yahuya, “Amıندانıñoarandıri,” mehu. ²⁹ Hıpırı mamı yangorı hayamboyo ranambe hühütımbü hoe finiga ranai mapuiaro. Ranıyo asu ai sırıwara-ambeahındı hoe kıkıhamındeımbı semündü hayambo, finiga ambe foareanda tüküfe haya manıngo. Asu ai hisop nımıharıfıhı pare hımondamündı mbura, Sisasındı yafambehü tümareandı. ³⁰ Sisas ai finiga ra sümündü mbura hoafıyuhı yahuya, “Munguayo,” yahu mbura mbıro hıfını piyuhı yifimayu.

³¹ Ranı si ra Suda-yafe moanı ngoafımbı nımarı si ranahambo mungu moatükunı dıboadıfembo sıyo. Si ra moanı adükarı hamındıyo ranıyo asu Suda ai ranı sıhı nındou nımı keımbı karıhındeımbıfıhı paıarımbo ra yowanı mehomo. Ranımbımoemo Paıratımbo nındou ranahamumbo tıjarı kehefepura nımai yıfındımonda foepumındı raguanambo-fepurımbo hoafımemondo. ³² Ranımbımoemo asu ami ai nındou yımbu Sisas-dıbo tıkorıpündımo pamarupırı ahafanımbı tıjarı ra kamarıhaupırı. ³³ Nga asu ai Sisasımbı sowahı tüküyafu hoeırüwurane, ai munguna yifımayuamboemo asu ahandı tıjarı ra moai karıhaundı. ³⁴ Nga ami mamı ai yangırı yıfıarınambo ngırısafını wafusımarümündü. Ranıyo asu nımai horı ranai hoe dıbore haya ahandı fıambeahındı pımayo. ³⁵ Nındou hoeımareandı ranai ranahambo hoafıyuweımb-ane. Asu ai hoafımayu ra anıhondü hoaf-ane, asu ahandıhoarı amboanı hoafı hond-ane yahu fıfıreandı. Ranımbı-hündamboane asu se-amboanı ranahambo anıhondümbındıhındı. ³⁶ Ranı-moatükunı tükümeıfeyowamboyo, Baiborambe hoafı pamaiaro süngu yare hoafıyowohü yahoya, ‘Ngırı ahandı hamındı ngorü kandundı,’ meho. ³⁷ Nga asu hoafı ngorü ranambe megoro ra yahoya, “Asu ai-anımbı nındou wafusımarümündü ahambo hımbıapındeımbıyeı,” meho.

*Sisasımbı honguambe masıhehorı**(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Ruk 23:50-56)*

³⁸ Süngunambo Sosep Arimateahündı ai Paıratımbo Sisasındı yıfınımoko ra semündümbo yahuhaya hoafımayundo. Sosep ai Sisasımbı süngurürı-randeımbıyu, nga ai Sudambo yıhımbırapurıhıyu asu ahandı anıhondümbıfoe hıhoanımo ra moai weındahıreandı. Paırat ai ahambo ndowarındıfıfı mehuamboyo, asu Sosep ai Sisasımbı serümündü mahu. ³⁹ Nikodemus, horombo Sisas sowahı nımbıkoanı mahafu, ranai amboanı Sosep-dıbo mahafanı. Asu ai fıfıngırımbı moatükunı sanda nımı horı yımbu mamıberu fanduyamundu houmbo nafı-rundeımbı ra semündü haya mahu. Nımı horı ranahandı nımborı ra 30 kirogramıyo. ⁴⁰ Ranıyafanı ai Sisasındı yıfınımoko ra sowarındıfanı mburına, Suda ai yıfınımoko raru arundı süngu fıfıngırımbı moatükunı sanda parıne mburına hoearınambo hımondımarıhınerı. ⁴¹ Sisasımbı nımıfıhı tıkorındümo parıwurıhı nımbürı mamı ranai yangoroane, asu nımbürı ranambe hongu sımbıborımbı yıfı sıheıfıkoate manıngo. ⁴² Suda ai moanı ngoafımbı nımarımbo si ranahambo sesı napo dıboado-marıhındımbıyafanı. Asu hongu ra akımı nıngo hayamboyoane, Sisasındı yıfınımoko ra sowandıfanı hafanı masıhıneandı.

20

*Sisas ai botımeıfıyu**(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Ruk 24:1-12)*

¹ Sande hapoadümbo sıambe nımbı hoangırı kiarowane, Maria Makdarahündı ai hongu ranı sowana mahıfo. Ai hıfo hongu ranı fıkımı tüküfe hımbıyoane, nımoı adükarı nafıtımbıhı mapaiaro ra paıarıkoate-mayo. ² Ranımbıyo asu ai Saimon Pıta asu süngurürı-rundeımbı ngorü ahandı ngusıfoahündı ranahafanımbı sowana

pipimayo ho. Ai ho, hoafiyopirühi yahoya, “Adükarimbo nindou ai honguambeahindi masowaründümo, nahü mbasihawuri, nga moai fifirihuri,” mehoamboyanani.

³ Ranimboyanani Pita asu Sisasindi ngorü süngurüri-randeimbi-mayu ranai nimai hongu sowana mahafani. ⁴ Ai yibobo pipina mahafaniyo, nga asu ahambo süngurüri-randeimbi ngorü ranai Pitambo ngasündirü haya, ai boatei hu hongu fikimi tüküme fiyu. ⁵ Asu ai hu nimarumbo amuifoai hoeireandane hoeari Sisasimbo himondüfihindi ra megoro hoeimareandi. Nga asu ai moai kefuai honguambe hüfu. ⁶ Asu Saimon Pita ai sünguni hu tüküfi hayamboyu, ai honguambe kefuai mahüfu. Ai hüfu hoeireandane hoeari Sisasimbo himondühefimbihündi ra kurimayo. ⁷ Asu hoeari ngorü Sisasindi mbiro himondühefimbihündi ranamboani megorowa hoeimareandi. Hoeari ranana moai amuri kurimayo rani-dibo yangoro, nga wani. Rani poanimboyo nindou ngamondife shefembo nahurai kare pare haya megoro. ⁸ Raniyu asu ahambo süngurüri-randeimbi ngorü boatei hongu sowana mahu, ranai asükaiyu sünguni honguambe kefuai hüfu, hoeari yangiri megoro ra hoeire haya anihondumbo-mareandi. ⁹ (Ranimboani ana moai ai fifirineandi Baiborambe yare hoafiyowohüya, “Honguambeahindi botindifimbui,” meho ra.)

Sisas ai Maria Makdarahündi sowahi tüküme fiyu
(Mak 16:9-11)

¹⁰⁻¹¹ Raniyanani asu ahambo süngurüri-rinandeimbi ai worina hihiriyafine mahafani, nga Maria ai hongu fikimi ningombo araniyohü maningo. Asu ai araniyowohüyo hongu-mayo ranambe amoefoe himbomayo. ¹² Asu ai himboyowane, sünambeahindi nendi yimbu kifohi hoearümbi Sisasimbo shehori wani mamarifanda hoeimareapiri. Ngorü ai mbirowani nimarü, asu ngorü ai yirimbomani nimarü. ¹³ Ai Mariambo safaniya, “Nimorehi, se nimboeafi aranayafa?” masafandamboyo. Asu ai ahafanimbo hoafiyopirühi yahoya, “Nindou ai wandi Adükarimbo sahorimindei hehimbo, nahü mbasihewori ro moai fifirihini, nga ranimboanahi,” meho.

¹⁴ Ai raweyaho haya hihirifeyowane, asu Sisas ai daboarani manünguwa hoeimareri. Nga asu Maria ai moai Sisas-ani yaho fifireri. ¹⁵ Sisas ai yahuya, “Nimorehi, se nimboe aranayafa? Se dabo kokorihüyafa?” mehuamboyo. Asu Maria ai nümbüri aharamburi-ani yahohaya hoafiyondowohü yahoya, “Se Sisasimbo sowarindifühi ana, sowarindifi hafi shaworühi nafuindafan-animbo ro ahambo ndahümi ndi ngamboane,” mehoamboyo. ¹⁶ Asu Sisas ai yahuya, “Maria,” mehuamboyo. Asu Maria ai hihirife, ahambo fifireri haya Hiburu-yafe hoafinambo yahoya, “Rabonai,” meho. (‘Rabonai’ ra Hiburu-yafe hoafinambo ‘Yamundo-randeimb-ane’.) ¹⁷ Sisas ai yahuya, “Se wambo kikhindandifi-ndirimboyafi. Awi ro moai wandi Ape sowana hahühi. Nga se wandi wandafi mamü sowana ngafi rando hoafindafipurühi animboya, ‘Roana wandi Ape, shamundi Ape asu wandi God, shamundi God, ahambo sowana hahühühanahi,’ mbisafi,” mehuamboyo.

¹⁸ Asu Maria Makdarahündi ai ho ahambo süngurü-rundeimbi hoafiyopurühi yahoya, “Ro Adükarimbo hoeimarihini,” asu Sisas hoafiyuweimbi hoafi ra hoafimepuri.

Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi sowahi tüküme fiyu
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49)

¹⁹ Sisasimbo süngurü-rundeimbi ai Sudambo yihimbo-rupurühyomo wori ai nimarimondeimbi ra yipuri paru houmbo mamarimo. Raniyu asu Sisas ai Sande nimbambeahi tüküfi, ahamundi mbusümo manüngu. Ai yahuya, “Se ngüsüfo afurindu kündüdi,” mehupuri. ²⁰ Ai yare hoafiyupurühyo asu ahandi watinari ngiri safini ra ahamumbo nafuimepuri. Asu ahambo süngurü-rundeimbi ai ahamundi Adükarirahambo hoeirüwuri houmbo hihifi-hihifimemo. ²¹ Asu Sisas ai asükaiyu yahuya,

“Se ngusüfo afurindu kündundi. Wambo Ape ai koamar+hend+ra makosahi yahurai-animbo asu ro sihamumbo koand+heheapurani ngomo,” mehu. ²² Ai raweyahuhüyu, ahamumbo sowanambo yafambenambo ahandi yafui ra foehepurühi yahuya, “Se Yifiafi Aboedi sowandümo. ²³ Asu se ngorü nendi-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mbisimondani ana, God ai amboawi mbusumbui. Nga asu ngorü nendi-yafe moaruwai hohoanimo ranahambo se amboawi yaho hoaf+koate-ayomo ana, asu God ai ngiri ranahambo amboawi mbüsu,” mehu.

Tomas ai Sisasimbo hoeimariri

²⁴ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi sowahi tüküfiyuwane, asu süngururü-randeimbi mamai ai moai amuri ra-babidimbo namaru. Nindou aiana Tomasiyu, nga asu ahandi ndüri ngorü ra Didimus-ani. ²⁵ Raniyomo bidifiri ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana Nindou Adükarimbo hoeimar+huri,” mehomo.

Nga asu Tomas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Asu ro ahambo tikomaruründimo ambe ra hoefekoate-ya, asu ahambo wandi warinambo ambe ranambe sündifekoate-ya, asu yifiarinambo ngirisafini wafusumaründimo sündifekoate-ayahi ana, ro ngiri ranimbo anihondumbo-ndiheandi, nga wani,” mehu.

²⁶ Asükaiyo mamai wik ho hayamboyowane, ahambo süngururü-rundeimbi ai Tomas-babidimbo worambeahi mamarimo. Ai yipuri mungu papiru houmbo nimarimondane, asu Sisas ai ahamundi mbusümo tüküfi manüngu. Raniyu ai yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi,” mehu. ²⁷ Raniyu asu Tomasimbo hoafiyunduhü yahuya, “Si+hafi wari batendi naha ndanifihü sündowandüh-animbo, asu se wandi watihari ra hoeiro. Asu se wandi ngirisafini wari paro. Se ndanahambo yimbu hohoanimo-ndamboyafi, nga anihondumbo-ndowandi,” mehuamboyu.

²⁸ Asu Tomas ai simbori ahambo yahuya, “Se wandi Adükarü asu wandi God-anafi,” mehuamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wambo hoeirowandiri hawambo wamboanafi anihondumbo-arowandiri. Nga nindou ai wambo hoeifendiri+koate-yehü anihondumbo-arihindiri ana, ai hihifi-hihifi-mbeyeamboane,” mehu.

Son ai buk nda sürü papimarandi ahandi nimindi

³⁰ Sisas ai God sowahindi makusu ra nafuimbohünda hepünifeimbi moatükuni afindi ahambo süngururü-rundeimbi-yomondi himboahü ratüpurimayu ra ro moai buk ndanambe mungu sürü papirihandi. ³¹ Nga ro ndani hoafi nda sürü papirihamboanahi. Ro sürü papimarihandi nda Sisas ai Kraisi-ani asu Godindi Nimorani ranimbo anihondumbo-mbirihinda samboyahi sürü papimarihandi. Nga asu se ranahambo anihondumbo-arihindi ana, asu aboedi yangiri ni ngombo hohoanimo ra ndahümündimboyei.

21

Sisas ai süngururü-rundeimbi 7 ahamumbo sowahi tüküme fiyu

¹ Asükaiyu süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi sowahi Taiberias kurihoe puarihi ndahurai ndare tüküme fiyu. ² Saimon Pita, Tomas, ndüri ahandi ngorü Didimus yahomo-rundeimbiyu, Natanier Kenihündi Gariri hifihündiyu, Sebedindi nimori yimbuyafani, asu ngorü yimbu ahambo sünguri-neandeimbiyafani ai maningomo. ³ Raniyu asu Saimon Pita ai ahandi horombodidi ratüpurü asükai semindimbo hohoanimoyuhü yahuya, “Ro ana andürinambo kini wowarimboanahi,” mehuamboemo. Asu ai yahomoya, “Ro-amboani se-dibo ngefo sefomboanefi,” mehomo. Raniyomo ai homo houmbo, botambe mafareafundi. Nga rani nimbunambo ai moai kini mam-amboani hürühündi, nga wani. ⁴ Hapoadumbo siambe hüfihamindi foriforiyuambe, Sisas ai hoe kimi manünguambo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai Sisasimbeipoani mehomo. ⁵ Raniyu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya,

“Wandafi mamî, se moai kinî wakîründîmoyoa?” mehuamboemo. Asu ai sîmborî hoafiyomondühî yahomoya, “Wanî,” mehomondamboyu.

⁶ Asu ai hoafiyupurühî yahuya, “Andürî ra naha se warîhondü waranî bot ranîhundünî daboandund-anîmbo, se kinî bîdîfirî hoeindumboemo,” mehuamboemo. Asu ai andürî ra hoafîmayu ranambe masafoarunda, kinî afîndî ranai andirî ra tüküme feyoa, himîndîmbo sîsamîndîmarundî. ⁷ Sisas ahambo süngurürî-randeimbî wudîyafandeimbî-mayu ranai Pitambo yahuya, “Pita, nindou ranana Sisas-ani,” mehundamboyu. Asu Saimon Pita ai nîmai ahandî ngîsîharî hoearî yimündîhai masîhendî ra hühîre hînîngîre haya hîmonî pîmayu. ⁸ Asu bîdîfirî ai botambe gudi sowana hafomo mburu, andürî ra kinî kameihî hüründümo. Asu ai gudi ranî fikîmî angunî safiyomopoanî, nga 100 mitayo manîngomo. ⁹ Gudikîmî hîfomo tüküyafu hoeirundane, asu hai ranai gudiwamî horowohüyo ranambe kinî mamî huru asu bret mamî yangurü marandî. ¹⁰ Ranîyu Sisas ai hoafiyupurühî yahuya, “Kinî haponda wakîmaründümo bîdîfirî ra sowandümo sîfomo,” mehuamboemo.

¹¹ Ranîyu asu Saimon Pita ai botambe kefuai nîmarümbö, andürî ra gudiana hüramündî masüfu. Ranîyo asu andürî ranambe kinî afîndî boagîrî-boagîrî 153 pütapîmayo. Kinî ranai afîndîyosî, nga asu andürî ranai moai kîkîfeyo. ¹² Ranîyu Sisas ai hoafiyupurühî yahuya, “Se sîfomo, kinî sowasümo!” mehu. Nga asu moai nindou mamî ai ahambo düdurirühî, ‘Se dîdîyafî?’ yahundo. Nga ai munguambo Adükâr-ani yahomo fîfirüwuri. ¹³ Ranîyu Sisas ai süfu kinî ra yimbureapurî mbura asu bret ranamboanî rasüngu-rasüngumareapurî. ¹⁴ Sisas ai honguambe-ahîndî tüküfi hayamboyu, asu ahambo süngurürî-rundeimbî-yomondî hîmboahü ngîmîmbo tüküme fiyu.

Sisas ai Pitambo hoafîmayundo

¹⁵ Ai sowasümondühî nîmarîmomboemo, Sisas ai Saimon Pitambo yahuya, “Saimon, Sonîndî nîmorî, awi se nindou ndanahamumbo ngasünowapurî hawambo, wambo se afîndî hohoanîmo-yafîndîrühî-yafîndîrî?” mehuamboyu. Asu Pita ai hoafiyundühî yahuya, “Yîni, Adükârî, se fîfiröwandî, ro sîhambo aboedî hohoanîmoayahanîni,” mehuamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî manguindandürî ndandî,” mehu. ¹⁶ Asükaiyu yimbumbore hoafiyunduhü yahuya, “Saimon Sonîndî nîmorî, se wambo anîhondü hohoanîmo-yafîndîrai wanîyo?” mehundowamboyu. Asu Saimon ai hoafiyunduhü yahuya, “Yîni, Adükârî, se fîfiröwandî ro sîhambo hohoanîmo-yahanîni,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî manguindandürî ndandî,” mehu. ¹⁷ Asükaiyu ngîmîmbore hoafiyunduhü yahuya, “Saimon, Sonîndî nîmorî, se wambo hohoanîmo-yafîndîrühîyafî?” mehuamboyu. Ranîmboyu asu Saimon Pita ai ngusüfo afîndî kümareandî Sisas ai ngîmîmbore hoafiyuhî, “Se wambo hohoanîmo-yafîndîrühîyafî,” mehu ranîmbo. Ranîmboyu ai Sisasîmbo yahuya, “Adükârî, se mungu moatükunî fîfirîwamboanafî. Se fîfiröwandî ro sîhambo hohoanîmoyahanîni,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî manguindandürî ndandî. ¹⁸ Ro anîhondümböanahî hoafayahanîni, se horombo hoarîfî nîmbafambeyafî ret sîhafî hondü ra güdo hawa hîfî se hombo yifîrîmayafî ranî-süngu yangîrî mahahabodîfî. Nga süngunambo se boagîrîyafambe ana, sîhafî watîjarî ra ngurîndohöfî hawa asu nindou ngorü ai sîhafî ret ra sîhambo güdeanîni haya, se nahanîniyo hombo moei safanî nindou ranai sîhambo ndemündünîni ngumbui,” mehu. ¹⁹ Sisas ranî hoafî yare hoafîmayu ranahandî nîmîndî ra: Süngunambo Pita ai Sisasîndî ratüpurî ratüpurîmayu ranîmbo Godîmbo ndürî adükârî segodomböhünda yîfîndümbui. Ai Pitambo hoafiyunduhü yahuya, “Se wambo süngundandîrî,” mehu.

Sisasîmbo süngurürî-randeimbî ahandî ngusüfoahündî

²⁰ Pita ai hîhîrîfi hoeirirane, Sisas ahambo süngurürî-randeimbî ngusüfoahündîmayu ai ahafandî süngu mahu. Nindou ranana horombo sowasümondühî

nimarimombo Sisasindi hangifoani nimarumbo hoafiyuhi, “Adükari, nindou didai sihambo hürütümbi-yomondi warihümandeanini?” mehu, aiyu ahandi süngu mahu.

²¹ Pita ai hoeiriri haya, Sisasimbo yahuya, “Adükari, nindou nda nüngufimboyua?” mehuamboyu.

²² Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Ai nünguanı ro asükainda tüküfembo sahehea hohoanımoayahı ana, asu ranı hohoanımo ra sihafıyo? Se wambo süngundandıri!” mehu. ²³ Ranıyo asu yafui hoafi ra nindou müngu ahei mbusümo tüküfeyowohü yahoya: ‘Süngürürı-randeımbı ra ngırı yifındu,’ meho. Nga Sisas ai moai hoafıyo, ‘Ai ngırı yifındu’ yahumboyoanı. Nga ai yahuya, ‘Ai nünguanı ro asükainda tüküfembo sahehea hohoanımoayahı ana, asu ranı hohoanımo ra sihafıyo?’ mehu. ²⁴ Süngürürı-randeımbı ranai-ani ndanı hoafi nda sürü papımarandı. Asu ro rarıhu fıfırıhundi ahandı hoafi anıhond-ane.

Bıdıfıranı hoafi

²⁵ Afındı moatükunı bıdıfırı Sisas ratüpurımayu ra engoro, nga moai müngu sürü papıyo. Nga asu nindou ai müngu moatükunı Sisas ratüpurımayu ra müngu hondü mamanı randühi paparandı ana, asu buk ranambe sürü ra afındı safı papındımboe. Asu ro hohoanımoayahı münguambo hıfı ngırı simongorındo.

Ratüpurî

Hoafî Sowandümo Homo-rundeimbî-yomondî Ratüpurî

Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai Ahandî hoafî Serusarem ngoafîhü bokamarîhoemo

¹⁻² Tiofirus, Sisas ai piyu haya ratüpurîyu asu nindou yamundera humbo God ai ahambo sünambe serümündî mahafu ranahamboyo weangurühî bukambe sürü papîmarîhandî. Sünambe hafokoate-yuambe, Sisas ai ahandî hoafî semîndî horambo kafoare hîningîmareapurî ahamumbo-so tüküfi Yifiafî Aboedîndî ngîninîndînambo ratüpurî ai süngunambo refembo ra hoafîmayupurî. Refehayamboyawane, asu süngunambo God ai serümündü mahafu. ³ Ai yîfiyu mbura ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-so tüküfi Ai yîfîhündî botîmefiyu ra nafuimbohünda afîndî moatükunî ramareandî. Ranîyo 40 si ranambe Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai hoeimarüwurî. Ranîyo ai God ngîninîndî hîfandarandî ranahambo wataporîmbo-marapurî. ⁴ Ranîyo ai ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-babîdîmbo sowasümondühî nîmarîmombo ahamumboya, “Se yowanî Serusarem hîningîfepoanî. Nga Ape ai saimbo hoafîmayua asu ro hoafîmayahî ranahambo se hîmbondîmondühî nîngomo. ⁵ Son ai nindoumbo hoenambo hundürandürî marandî, nga asu yahunümbî si süngunambo Yifiafî Aboedînambo hundürîndeimboyei,” mehu.

Sisas ai sünambe mahafu

⁶ Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai gugurîyafu nîmarîmombo düdürürühî yahomoya, “Adükari hapondanî ndanî-sîmboanî se Israerîmbo ngîninîndî dabupura ahamundîhoari hîfandî-mandundîyo, wanîmandîyo?” mehomondamboyu. ⁷ Asu Ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Ranana se fîfîrifembo moatükunîyopoanî. Nga Ape yangîr-ani nînî-sîmboanîyo ranî-moatükunî refembo ra fîfîreamboayu. ⁸ Nga süngunambo Yifiafî Aboedî ai sîhamumbo sowana akoso ana, se ngîninîndî ndowandümbomo. Asu rananîmbo wandî hoafî Serusarem, Sudia, Samaria asu muŋgu hîfî ra wataporîmbo-ndümbomo,” mehu.

⁹ Sisas ai ranî hoafî ra wataporîmbora mbura ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai nîngomo hîmboapo-yomondane, nîmoamo mahafu. Ranîyo mburîngainambo gabuderühî asu ahambo hoeifikoate-memo. ¹⁰ Sisas ai hafuwane, ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai sünambe hîmboapo-yomondühî nîngomondane, nîmehünou nindou yimbu ranai kîfohî hoearî güdîne hena ahamundî fikîmî manîmbafanî. ¹¹ Nindou yimbu ranai safanîya, “Garirihündî nindou, nîmboe se nîngomombo hîmboapoayomoa? Sisas se hoeirüwurî marundî ranana God ai sünambe serümündü mahafu. Se hoeirüwura mahafu yahurai anîmbo asükai hîhîrîndüfi kudümbui,” masafanî.

Sudasîndî ratüpurî fondî semîndîmbo kamafoarüwurî

¹² Ranîyo asu Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ranai Orif Wafu ra hîningîru hou Serusaremînambo mahomo. Orif Wafu ranana Serusarem ngoafîhündî angunî hamîndîyopoanî, nga mamî kiromita-ane. ¹³ Ai adükari ngoafî ranîhü tüküyafu mburu worî nîmoamo yibadî ahamundî nîngomo-rundeimbî ranambo mahafomo. Ranana Pita, Son, Sems, Andru, Firip, Tomas, Bartoromyu, Matyu, Sems Arfiusîndî nîmorî, Saimon Serot-yomondî hohoanîmo süngure randeimbî asu Sudas Semsîndî nîmorî ranîyomo.* ¹⁴ Nindou ranai muŋgu mamühî gugureafu nîmarîmombo

* 1:13: Serot ranana Rom-yomondî hoarehî nîngombo moei yahomo rundeimb-anemo. Asu ai Israer ahei hohoanîmo yangîrî süngufembo hohoanîmo-yomo rundeimb-anemo.

Godîmbo dîdîbafî-memo. Bîdîfîrî nîmorehî asu Maria Sisasîndî hondîyo ahandî akohoandî-yomo ai-amboanî munngu gugureahi nîmareimbo dîdîbafîmayei.

¹⁵ Rani-simboanî Sisasimbo anîhondumbo-rîhindeimbi ranana 120-yei. Pita ai ahei mbusümo botîfi nüngumbo Godîndî hoafî wataporîmbo-randühî yahuya, ¹⁶⁻¹⁷ “Amoŋgo-mamî asu rehi-mamî Godîndî bukambe Yifiafî Aboedî ai Defitîndî yasîmondî süngure hoafîmayo Sudas ai Sisasimbo hürütümbî nindou-yomondî warîhüfimbo ra asu hapondanî anîhondü tüküfemboane. Ai-amboanî ro-ambeahîndî mamî ratüpurîyefî-rîhundeimb-ani,” mehu.

¹⁸ Sudas ai Sisasimbo hürütümbî nindou-yomondî warîhürirühî ranî-takînkî kakî masemündu ranînambo hîfî pemîmayu. Asu süngunambo hîfî ranîhü yîfî piyuhümbö bodo bureandühî furî ranai bokarîmefoendî. ¹⁹ Ranîyo süngunambo nindou Serusaremîhü amarei ranai fîfîrîhi hehi hîfî ra ahei hoafînambo Akerdama sei marîhündî. Ahei hoafînambo Akerdama ranana horî kefoendeimbi hîf-ane. ²⁰ Pita ai yare hoafîyuhü yahuya, “Herü bukambe hoafî sürü papîmarundî ranana ndahurai-ane, ‘Hîfî ra nindou ŋgorü ai ndemündümbui,

ŋga moanî yare mbînîŋgo-wamboane.’

Buk Song 69:25

Asu ŋgorü bîdîfîranî buk ranambe yare hoafîyowohü yahoya,

‘Ahandî ratüpurî ra nindou ŋgorü ai mbîsemündu-amboane,’ mehu.

Buk Song 109:8

²¹⁻²² Ranîmboane nindou mamî ahei mbusümonîndî hînîŋgî-ndîhurîmboane sîhîrî-babîdî Sisas ai yîfîhündî botîmefiyu hoafî semîndî horambo. Sapo nindou ranana sîhîrî-ambeahîndî Sisas ai sîhîrî-babîdîmbo huranda Son ai nindou hundürürandürî ra humbo asu Sisas ai hînîŋgîreamunî haya sünambe mahafu rananîmbo wataporîmbo-mbîrundamboane,” mehu.

²³ Ai nindou yimbu ndürî pamarupîrî: Sosep Barsabas, ahandî ŋgorü ndürî Sastus yahomondo-rundeimbi, asu ŋgorü Matias. ²⁴⁻²⁵ Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi ranai yaru dîdîbafîyafundühî yahomoya, “Adükarî, se muŋguambo nindou-yei hohoanîmo fîfîrowamboanafî. Se yîhoefîmbo nafuindafî nindou yimbu nda daboe se kamafoarîworî ndanî ratüpurîmbohünda. Yîhoefîmbo nindou dîdai sîhafî hoafî semîndî horambo tükümandîfi Sudasîndî fondambe. Sudas ai yîhoefîmbo hînîŋgîreamunî haya ai nîŋgomboayu ranînambo mahu,” mehomo. ²⁶ Ai nîmarîmombo nindou dîdai Sudasîndî fondühî ratüpurî ra mandemündü ranîmbo nîmoei pütimemo. Ranîyo nîmoei ranai Matiasîndî tükümfeyoa asu Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi 11 ranî-babîdîmbo hoafî sowandümo homo-rundeimbi nindumbo-mefundî.

2

Yifiafî Aboedî makoso

¹ Nümbür-ambeahîndî sesî yimuŋgu-remîndîmbo hîhîfî-hîhîfî si Pendikos sei arîhündî ranai tüküfeyoambe Sisasimbo anîhondumbo-rîhindeimbi nindou ranai mamî worambe gugurîmehindî. ² Ranîyo nîmehünou ŋgîndî hamîndî werî nahurai sünambeahîndî kostî worî ai gugurîyahi nîmareimbi ranahambo sîmoŋgoramîndî haya meŋgoro. ³ Asu ranîhü hai imami teifî dîdîŋarîyohü ahoro nahurai tüküfe haya muŋguambo mamamî aheiwamî nînouyo wakîmareandî. ⁴ Ranîyo Yifiafî Aboedî ranai ahei fiambe farîfehü ahandî ŋgîndînambo ŋgorü-poanîmbo ŋgorü-poanîmbo hoafînambo wataporîmayei.

⁵ Asu Serusarem ŋgoafîhü muŋguambo hîfî adaburo ranîhündî Suda bîdîfîrî Godîmbo hohoanîmoyei-rîhündeimbi ai tüküyahi mamarei. ⁶ Werî nahurai tükümfeyo ra hîmborîyei hehi nindou afîndî ranai gugurîmehindî. Ranîyo asu hîmborîyeianî Sisasimbo anîhondumbo-rîhindeimbi nindou ranai wataporîmayei ra ahei hoafînambo wataporîmayeia hîmborîyei hehi mahepünehindî. ⁷ Asu Sudahündî-mayei ranai hoafî wataporîmbo-marîhündî ranahambo hepünehî hehimbo hoafîyeihî seiya, “Awi nindou ranana muŋguambo Garirihündî-mbayeiyo? ⁸ Sîhîrî ana mamî ŋgoafîhündî-yefîpoanî, ŋga nüngurîhi hehimboyo asu muŋguambo mamamî sîhefî hoafînambo

waporîmayeia ahei hoafi ra himborayefa? ⁹⁻¹⁰ Sîhîrî ana Partia, Midia, Eram, Mesopotemia, Sudia, Kapadosia, Pondus, Esia, Frigia, Pamfira, Isip asu Sairini ngoafîkîmî Ribia distrik ranambe ngoafî adaburo asu Rom, hîfî ranîhündambo nindou-aneîfî nda fandîhu animboefî. ¹¹ Suda sîhîr-aneîfî asu nindou amurî sîhefî Godîmbo hohoanîmo süngurîhi arîhündî anei, Kritîhündî asu Arebiahündî muḅguambo himborîyefanî God ai ngînîndî-moatükunî ramareandî ranahambo sîhefî hoafînambo waporîmbo-arîhündî,” masei. ¹² Asu nindou muḅguambo ranai hepünahi afîndî hohoanîmoyeihî aheihoarî sîmborî hoafürîyehî seiya, “Nîne-moatükunîyo hapondanî nda yahurai tükefeyo?” masei. ¹³ Ņga asu bîdîfîrî ai tîrîfoefe hoafî-yahündürühî seiya, “Awi aiana wain hoe afîndî hamîndî sîmîndei hehi mamîkarî hohoanîmoyeihîmbayei,” masahündürî.

Pita ai hoafi bokamarîhendî

¹⁴ Asu Pita ai Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbî 11 ranî babîdîmbo nîngomombo puküna hoafîyuhü yahuya, “Wandî wandafî mamî, Suda anei asu nindou bîdîfîrî haponda Serusaremîhü amarei, se ro ndanî-moatükunî tükefeyo ranahambo hoafayahî nda hîmboyangîrî kündîhi nîmandimbo himborîndei. ¹⁵ Se hohoanîmoyeihîya, nindou nda wain hoe sîmîndei hehi mamîkarî hohoanîmoyeihaneî aseî, Ņga awi hapondanî ana 9 kirok siambeahaneîfî. ¹⁶ Ņga ndanî-moatükunî tükefeyo ranana Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbî Soer hoafîmayu süngu-ane tükefeyo.

¹⁷ God ai hoafîyuhü yahuya, ‘Bîdîfîranambo si ranai akîmî tüküfemboyoambe ro wandî Yifiafî muḅguambo nindou-yeiwamî koandîhe-heamboyahî. Sîhei nindowenihî nîmorî asu nîmorehî nîmorî ai Godîndî hoafi hoafîyomo-rundeimbî nahurai waporîmbo-ndühümboyei.

Sîhei nindowenihî nîmorî hoarîfamborî ai ranî-poanîmbo moatükunî yafo-goadînambo nahurai hoeindumboemo asu boagîrî nindou ai yafogoadî-ndîmboemo.

¹⁸ Asu ranî-sîmboanî ana ro wandî ratüpurîyeî-rîhündeimbi, nîmorehî nindowenihî yîboboambo, aheiwamî Yifiafî koandî-heheanda Godîndî hoafi hoafîyomo-rundeimbî nahurai hoafîndeimboyei.

¹⁹ Bîdîfîranambo si ra nafuimbohünda ro hepünîfeimbî moatükunî sünambe asu hîfîhü nafuindamboyahî.

Horî, hai asu hasîheimî afîndî tükündîfemboe.

²⁰ Adükarî ai ahandî adükarî hîmboa-mupuimbo-randeimbî si ra tüküfekoate-yoambe animbo hüfîhamîndî ai nîmbîndîrî-mîndowohü asu amoamo ai horî nahurai hamburî tükündîfimbui.

²¹ Ranî-sîmboanî animbo muḅguambo nindou ai aheimbo fehefendürîmbo hünda Adükarîmbo dîdîbafehîndî ranaheimbo aboedambo-ndeandürümbui,’ mehu.” *Joeî* 2:28-32

²² Pita yahuya, “Israerîhündî nindou se wandî hoafi nda hîmborîndei. Sisas Nasaretîhündî aiana ranîpoanîmbo nindouyu. God ai sîhei mbusümo ahandî warîsüngu hepünîfeimbî moatükunî ramareandî ra se fîfîrîhîndî. ²³ God ai horombo hondü hoafi fîramündü sîhai mburamboyu Sisasîmbo sîhei warîhümarîrî, Ņga hürütümbî nindou ai nîmî keimbî karîhendeimbî fihî tîkoründümo pamarüwura yîfîmayu. ²⁴ Ņga God ai ahambo yîfîndî asübusî ngînîndîkoate-yoweimbî ranambeahîndî botîmarîrî. Nîmboe sapo yîfî ai ngîrî ahambo bobohîndîrîmîndo.

²⁵ Horombo Defit amboanî ahambo yare hoafîyuhü yahuya, ‘Ro hoeirîhinanî Adükarî ai muḅguambo si wandî-fikîmî anüngu.

Ai wandî fikîmî nüḅgumbo wambo ngîrî nînî-moatükunî amboanî asübusî ndendîrî.

²⁶ Ranîmboane ro ḅgusüfoambe aboedî hîhîfî-hîhîfîyahühî God ai wambo aboedî moatükunî refemboayu ranahambo himboayahî.

²⁷ Asu se ngîrî wambo yîfî ambe-ambe rando hînîḅḅîndowandîrî.

Sapo se ngîrî sürühoeimbi nindou kafoaro hinîngîmarîworî ra hinîngî-ndowora yîfî ambe-ambe sümburîndu.

²⁸ Rananîmbo se yangîrî aboedî nîngombo nafî ra yamundo-wandîrîmboyafî.

Asu se yînî mbîsafanî ro se-dîbo nîmboambo afîndî hîhîfî-hîhîfî-ndamboyahî,

Buk Song 16:8-11

mehu. ²⁹ “Amoŋgo mam-ane mo asu rehi mam-anei, ro siheimbo anihondumboanahi hoafehanduri, shefi amoa Defit ai yifimayuwambo masamboarhuri. Asu ahandi yifi ambe ranai haponda shefimbo sowahi aningo ho. ³⁰ Defit ai-ana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi wambo fifireandi God ai ahambo hoafiyundowohüya, ‘Süngunambo shafi sirambeahindi mamî shafi fondi semindimbohünda ahambo bogorimbondihini hinîngî-ndîhinîmboyahî,’ mehu. ³¹ Defit ai ninî-moatükunî tükündifembo ra fifireandühi wataporimbo-randühiya, ‘God ai ngîrî ahambo yifiyeimbiyei ngoafihü hinîngîindirî, asu ngîrî yifi ambe-ambe sümburîndu,’ mehu. God ai ahandî nendambo aboedambo-fendürimbo Kraisiyifihündî botîmarirî ranahambo wataporimbo-marandî. ³² Sisasi mboyoy God ai yifihündî botîmarirî. Muŋguambo ro hoerîhu hohu ranahamboane wataporimbo-arîhundî. ³³ Sisasi mbo God ai sünambe serümündü hafu hinîngîriranî ahandî warîhondü waranî mbamarü. God ai horombo hoafîmayu süngu Sisasi mbo Yifiafi Aboedî masagado, ranîyo asu Sisasi ai shefiwami koamafoareandi, ran-ane haponda se hoafi himborîyei asu hoerîhi arîhundî. ³⁴⁻³⁵ Defit ai moai sünambe hafu Sisasi ramefiyu nou, nga ai hoafiyuhü yahuya, ‘Adükari ai wandî Adükari mbo hoafiyundowohü yahuya,

“Se wandî warî hondünî nîmandîfî ngafimbo

asu shafi hürütümbî ra shafi hoarehi hinîngî-ndîheapuranî se hîbadapurî-mboyafî,” mehu.

Buk Song

110:1

³⁶ Ranîmboane Israer nindou muŋguambo se nda ndondîhi fifirîndîhindî. God ai Sisasi se nîmî keimbi karihe-ndeimbîfihî tikorîhomondei pamarîhorî ranahambo Adükari mborirî asu ahandî nendambo aboedambofembo nindoumborirî kafoarirî hinîngîmarirî,” mehu. ³⁷ Pita ai ranî hoafi ra wataporimbo-maranda nindou afîndî ranaheimbo ngusüfoambe horîmareandüra bidîfirî amurî Kraisi ndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-babîdîmbo ahamumbo düdurîhipurühi seiya, “Asu ninî nünüŋgumandîhunda?” maseiamboyu. ³⁸ Asu Pita ai simborî hoafiyundürühi yahuya, “Muŋguambo mamami se shei moaruwai hohoanîmo ra hinîngîndîhi hehi simborî hohoanîmo süngundîhindühi Sisasi ndî ndürinambo hundüründeianî anîmbo God ai shei moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui. Ranî-süngundîhindanî anîmbo God ai sheimbo Yifiafi Aboedî dagadürümbui. ³⁹ God ai Yifiafi Aboedî saimbo hoafi firamündü masîhendî ranana se, shei nîmorî asu süngudîdî nîmorî hondü sheimbo muŋguamboyo. Ranî-moatükunî ranana nindou muŋguambo God ai wand-anei yahundüreimbi aheimbo hoafiyu masîhend-ane,” mehu.

⁴⁰ Pita ai amurî bidîfirî hoafi ranîfihî pare haya wataporimbo-marandî. Ai hütîhoafi-yupurühi yahuya, “Se hîbadîhümbö, nga nindou moaruwai hohoanîmoyeirîhündeimbi ranî-babîdîmbo moaruwaimbo-ndahimboyei.” ⁴¹ Pita hoafi waporimbo-marandî ranai nindou afîndî ranaheimbo ngusüfoambe botîmareandüra hundürümaye. Ranî-simboanî 3,000 nindou-yei Sisasi mbo anihondumbo-rîhindeimbi horîmbodîdî ranîfihî pamareandi. ⁴² Nîmorehi nindowenihî ranai ranîhü Sisasi ndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomondî yamundife hoafi himborîyeihî bidîfirî wandafî ranaheimbo fehefendürîmbohünda sesî mamî sahüsihi Godîmbo dîdîbafiyahi marîhundî.

Sisasi mbo anihondumbo-rîhindeimbi ai mamî hohoanîmo süngumarîhindî

⁴³ Sisasi ndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomondî warîsüngu God ai hepünifeimbi moatükunî ramareanda nindou afîndî ranai yîhimboyehî ahînimarîhorî. ⁴⁴ Sisasi mbo anihondumbo-rîhindeimbi nindou ranai mamühiyahi

nîmareimbo mamamî ahei napo ra ahei mamühî nahuraimayo. ⁴⁵ Ai ahei hîfî asu napo ra nindou ngorümbo sehindühî ranîfihîndî kakî sahümündî hehi kakî ra nindou napokoate-yeimbîmbo sehi marîhündî. ⁴⁶ Muᅅguambo si Godîndî worambe gugureahi marîhündî. Asu ai ahei worambe gugureahi nîmareimbo sahüsi rîhündühî aheimayo napo ra nindou ngorümbo ᅅgusüfoambe hîhîfî-hîhîfî kapeihü sehi marîhündî. ⁴⁷ Nindou ranai muᅅguambo si Godîmbo aboed-ani sei hohoanîmoyeia asu muᅅguambo nindou ranai aheimbo hîhîfî-hîhîfî-yahündürî marîhündî. Muᅅguambo si Adükarî ai nindou bîdîfîrî semündündüra asu Sisasîmbo anîhondümbo-rîhindeimbî nindou ranai afîndî safî tüküfe marandî.

3

Pita ai nindou mamî tîᅅarî moaruwaimbü aboedîmarîrî

¹ Mamî nîmbambeahî Pita ai Son-dîbombo dîdîbafîfembohünda Godîndî worîna mahüfanî. ² Ranîyo ginîrî yipurî Aboedî Yipurî sei arîhünd ranîkîmî nindou tîᅅarî moaruwaimbü mamaruwa hoeimarînerî. Ahandî tîᅅarî ra hondî ai yahurai wakîrîmîndî hayamboyo muᅅguambo si ginîrî nafîtambe ranîkîmî sahorîmîndei hei hînîᅅgîrîthoranî nîmarümbo nîmorehî nindowenihi Godîndî worîna heianî kakî moako-moakoyu-marandî. ³ Nindou ranai hoeireandane, Pita ai Son-dîbombo Godîndî worîna mahüfandamboyo kakî moakomayu. ⁴ Pita weimbo Son ai ahambo himboarî parînerî nîmbafanîmbo safanîya, “Yîhoehîmbo sowana himboyafî,” masafandamboyo. ⁵ Nindou ranai ahafanîmboya wambo kakî saimbo-mbayafanî yahu haya hîmbomayu.

⁶ ᅅga Pita ai hoafîyundowöhü yahuya, “Ro moai kakî sîhambo saimbo sahamîndîhî, ᅅga ro sîhambo mamî-moatükunî ndahanînimboyahî. Sisas Krai Nasaretîhündî ahandî ᅅgîndînambo botîyafo hawa hafî,” mehundo. ⁷ Ranîyu Pita ai ahandî warîhondü watîᅅarî kîkîhîramündü mbura botîmarîra nîmehünou ahandî tîᅅarî asu yimîndîho ranai ᅅgîndîramîndîwohü botîmefiyu. ⁸ Ai horîpîrîthoei piyu nūᅅgu mbura mahu. Ai Pita weimbo-babîdîmbo Godîndî worambe hu nūᅅgu wakîreandühî hohorîpî-hohorîpiyu randühî Godîmbo adükar-ani mehu. ⁹⁻¹⁰ Muᅅguambo nindou ranai fîfîrîhîndî sapo nindou ranaiyu Godîndî worî ginîrî yipurî Aboedî Yipurî sei arîhündî ranîkîmî nîmarümbo kakî moako-moakoyu-marandî. Asu hapondanî hoeîrîthoranî nindou-mayu ranai hoahoᅅguhü Godîmbo aboed-ani yahu hoafîmayua nindou ranai nūᅅgure-hayamboyo ranî-moatükunî ra tüküfefeyo sei hehi mahepünahîndî.

Pita ai Godîndî worambe hoafî bokamarîhendî

¹¹ Nindou-mayu ranai Pita weimbo Sonîmbo kîkîhîrapümündî nūᅅguambe nîmorehî nindowenihi afîndî ranai hepünahi hehi Soromonîndî yibadî sei arîhündî Godîndî worambe ranînambo pîpîmayei hei. ¹² Pita ai nindou afîndî mahüsi ra hoeireandürî haya hoafîyundürühî yahuya, “Israerîhündî nindou se nîmboe hepünehînda? Se nîmboe yîhoefîmbo himboapoayei ahafandî ᅅgîndî asu ai-ana mbumündî nindowambo mbayafandî nindou ra aboedîmarînerî sei hehimboa?” ¹³ Abraham, Aisak, Sekop asu sîhefî amoao-yei God ai ahandî ratüpurîyu-randeimbî Sisas ahambo ᅅgîndî masagado, ᅅga se hîfokoe-fimbohünda hürütümbî nindou-yei warîhümarîhorî. Pairat ai aboedambo koarîhefimbo hohoanîmoyuwane, asu se Pairatîmbo seiya, ‘Ro moai Sisasîmbo aboedambo koarîhefimbo hohoanîmoyefî,’ masei. ¹⁴ Se moai aboedî sürühoeimbî ranahambo hohoanîmoyei, ᅅga ahambo semündümbo hündî-mayo ranîyo asu yifiarîyu nindou hîfokoare randeimbîmayu ra masahorîmîndei. ¹⁵ Se nindumbo koadürümbo-koadürümbo yangîrî nîᅅgombo nafî semîndîndürî hombo-mayu ra hîfokoamarîhorî ranahamboane wataporîmbo-rîhu arîhündî. ¹⁶ Sapo se nindou hoeiarîhorî nda se fîfîrîhorî, ro Sisasîmbo anîhondümbo-arîhoandî ranîmboyo nindou tîᅅarî moaruwai nda aboedîmefiyu. Se muᅅguambo aboedî hamîndî tüküfefiyuwa hoeiarîhîndî ra Sisasîmbo anîhondümbofe ranînamboyo.

¹⁷ Amongo-mamî asu rehi-mamî, ro fifirîheandi se Sisasimbo ramarîhori ra moai sihei bobogori nindou rani-babidimbo ninî-moatükuniyo ramarîhindi ra fifirîhindi. ¹⁸ God ai ahandî hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondî yasimondî süngure hoafiyuhüya, 'Krais ai asübusî ndemündü haya yifîndümbui,' mehu. Raniyo asu God ai haponda anîhondü ndanîsüngure hinîngîmareanda tüküme Feyo.

¹⁹ Ranîmbo-anîmbo se sihei ngusüfoambe hohoanîmo ngorü süngundîhindühi God sowana hîhîrîndahi dideiyani anîmbo asu sihei moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbeyahuamboane. Rananîmbo Adükari ai fi hefe nîmarîmbo si ra koandîhembui. ²⁰ Rawehindi anîmbo God ai nindou siheimbo fehefendürîmbo kafoarirî hinîngîmarirî Krais Sisas ra, koandîherümbui. ²¹ Sapo horombo ahandî hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondî yasimondî süngu hoafîmayu süngu. Sisas ai sünambe nüngu ngumbo God ai muᅅgu-moatükunî simborî tüküfembo hoafîmayu ranambe tükündüfimbui. ²² Horombo Moses yahuya, 'Nindou mamî ro nahurai Godîndî hoafi hoafiyorambo Adükari God ai seambeahîndî kaboadirî hinîngîndirümbui. Asu muᅅgu-moatükunî ai hoafiyuweimbi ra süngundîhindî,' mehu. ²³ Nindou Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbi ahandî hoafi himborîyo süngufekoate-aye ana, God ai hîfokoandeira yifîndeimboyei asu ngîrî Israerîyei sirambeahîndîndei.

²⁴ Nindou Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbi Samuer nünguambe peyo haya sinîmbo ahandî wagabe ra muᅅguambo mamî rani hoafiyu waporîmboru homombo asu hapondanambe tükü Feyo. ²⁵ Se-ana Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbi ahamundî ahurî mam-anei. Asu God ai sihei amoa mamî-babidimbo hoafi firamündü masîhendi ra siheimbo-hündamboane. Ai sihei ape Abrahamîmbo hoafiyundowohü yahuya, 'Sîhafî ahurî ranahambo süngunambo anîmbo muᅅguambo nindou ndani hîfîhü anîboadei ranaheimbo aboedî-aboedîndîheandürî-mboyahî,' mehu. ²⁶ Siheimbo aboedî-aboedîfendüra sihei moaruwai hohoanîmo hinîngîfembohünda God ai weᅅgurühî ahandî ratüpurîyu-randeimbi Sisas siheimbo sowahi koamarîherü," mehu.

4

Pita weimbo Sonîmbo kansîrîndî himboahü papi-hoafîmarupîrî

¹ Pita ai Son-dîbo nîmorehî nindowenihîmbo waporîmbo-rînandürühî nîmbafandambe, Godîmbo sesî sîhou-rundeimbi-yomo, ami Godîndî worî hîfandîrundeimbi-yomondî bogorî-yomo asu Sadyusi-yomo ai aheimbo sowahi hafomo tüküme fundî. ² Ahamumbo ngusüfoambe moaruwai marapurî ra sapo Kraisîndî hoafi sowandîfanî hafanî-rînandeimbi ranai nindoumboya, Sisasîndî ngînîndînambo yifîhündî botîndahimboyei hoafi ra yamundî-marîneanda ranîmboyo ahafanîmbo ngusüfoambe ngînîndî-marupîrî. ³ Suda-yafe bogorî nindou ranai Pita weimbo Sonîmbo kîkîhîrupîndümo houmbo papi-hoafiyopîrîmbo mehomo. Ņga asu nîmbîfembo yangîrî-mayoamboyo sümbo papi-hoafiyopîrîmboane yahomo houmbo karabusambe hinîngîmarupîrî. ⁴ Pita, Son ai waporîmbo-marînanda nindou afîndî ranai hoafi waporîmbo-marînandî ra himborîyei hehi Sisasimbo anîhondümbomarihindi. Nindou ahafandî hoafi himborîyei hehi anîhondümbomarihindi ranana 5,000-yei.

⁵ Süngunambo ngorü sinambo Suda-yei hîfandîrundüreimbi, bogorî nindou asu ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi ai Serusarem ngoafîhü mafandundî. ⁶ Godîmbo sesî sîhou-rundeimbi, Anas, Kaiapas, Son, Areksander asu muᅅguambo Godîmbo sîhou-rundeimbi-yomondî fikîmînîndî ai-amboanî ranîhü mafandîhindî. ⁷ Ai Pita weimbombo sowapündümo ahamundî himboahü hinîngîrupîrî houmbo düdurîpîrühî yahomoya, "Se ninî-ngînîndînamboyo rani-moatükunî ra ramarîneanda?" mehomondamboyo.

⁸⁻⁹ Pitandî fiambe Yifiafi Aboedî ranai tüküfehüyo simborî hoafiyupurühî yahuya, "Hîfandî-rundeimbi asu bogorî nindou, se nindou tîjarî moaruwaimbü ranahambo

aboedi moatükunî ramarîhoandi ranîmboyo yîhoehîmbo düduwefundî? Asu düdi aboedîmarirî yahomomboemo yîhoehîmbo düduwefundî? ¹⁰ Refe ana ro ho-hoanîmoyehanî munġuambo se-anemo asu Sudahünd-anei nda fîfirîndîhîndî, nindou ranai ana Sisas Nasaretîhündî ahandî ndürînamboyo aboedi tükümeŷiyu. Se nîmî keimbî karîhendeimbî fihî tikorîhorîmîndeî pamarîhorî, ŋga asu God ai yîfîhündî botîmarirî. Nindou ndanai tîŋarî moaruwaiyusî, ŋga Sisasîndî ŋġîndînambo aboedîfi haya haponda sîhei wagabe ndanüŋgu. ¹¹ Sisas ai ana, 'Kambohoanî worîmboru-rundeimbî nindou ai ambe mehomoyosî, ŋga asu worî ŋġînemîndîmbohünda bogîmondî kambohoanî noumbofi tükümeŷiyu.'

Buk Song 118:22

¹² Sisasîmbo yangîrîyo hîfi ndanîhü God ai nindou aboedambofembo ŋġîndî masagado. Ahandî süŋgu anîmbo sîhîrî aboedambo-ndahumboyefî asu ai yangîrî anîmbo nindou aboedambo-ndeamunîmbui," mehu.

¹³ Suda-yafe bogorî nindou ranai fîfirîndî Pita weimbo Son ai moai skurî-yafanî, ŋga moanîndî nindou-yafanî yîhîmbokoate-wataporî-mayafandamboyo nindou ranai mahepünafundî. Ranîyo horombo Sisas babîdîmbo hoahoangomo marundî ra ai fîfirîmarundî. ¹⁴ Nîmboe sapo nindou aboedîmarînerî ranai ahafandî fikîmî manüŋguwamboyo asu ahafanîmbo nîndî akîdou-amboanî hoafîkoate-memo. ¹⁵ Suda-yei bogorî nindou ranai hoafîmemonda Pita ai Son-dîbo tüküyafîne hena mahafanî. Ai hafandaniyo bogorî nindou ranai nîmarîmombo ahamundîhoarî bogo sîmborî ndüwurîmefundî. ¹⁶ Ai hoafîyomondühi yahomoya, "Nindou ndana-hafanîmbo nîndî nünüŋgu-mandîhupîra? Munġuambo nindou Serusarem ŋgoafîhündî ai fîfirîhîndî sapo ai hepünîfeimbî moatükunî ramarîneandî ra. Ŋga ranî wambo asu sîhîrî ŋġîrî dîdîmondefühî wanî mbîsefî. ¹⁷ Ŋga ranî hoafî ra munġuambo nindoumbo goago wakînde-amboembohünda yowanî mbîsefomboane. Yowanî mbîsefanî anîmbo nindoumbo Sisasîndî ndürî ranahambo wataporîmbo-yondürîkoate-mbeyafandamboane," mehomo.

¹⁸ Ai asükaiyomo mîŋġîyomo hürîhaupîrî houmbo yahomopîrîya, "Se yowanî Sisasîndî ndürî ranahambo nindoumbo wataporîmbo-yondürî asu yamundîfendürî-rapoanî," mehomo. ¹⁹ Ŋga asu Pita ai Son-dîbo sîmborî hoafîyafandühi safanîya, "Nîne-hohoanîmo God ai yîfirayu ra se türüboadundî. Ro sîhamundî hoafî süŋgu-mandîhoyo asu Godîndî hoafî süŋgu-mandîhoyo? ²⁰ Sapo ro nîne-moatükunî hoeirîho asu hoafî hîmborîye marîhoandî ranahambo wataporîmbo-hündambo ŋġîrî ro yafambe kîkîhî-ndîhoamîndehî," mehu.

²¹ Ai moai ahafanîmbo karabusî-fepîrîmbo nafî fîfirîndî, sapo nindou munġuambo ai hepünîfeimbî moatükunî ramarîneandî ranîmbo Godîmbo adükar-ani seihü wambo. Ranîyo Suda-yei bogorî nindou ranai Sisasîndî ndürî ranahambo wataporîmboyo asu nindou yamundîferambo ŋġîndî hamîndî yowanî yahomo mburumbo asükai aboedambo koamarîhaupîrî. ²² Nindou hepünîfeimbî moatükunî rarîneandühi aboedîmarînerî ranana 40 hîmbanî ŋgasünde-andeimbîyu.

Anîhondümborîhindeimbîyei dîdîbafîfe hoafî

²³ Suda-yafe boboagorî ranai Pita weimbo-babîdîmbo hoafî dîdîboado-marundî. Ranîyafanî ranîhündambo ai mamî anîhondümborîhindeimbî aheimbo-so hîhîreafîne hafanî Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî asu Suda-yafe boboagorî wataporîmbo-marundî ra wataporîmbo-marînanî. ²⁴ Sisasîmbo anîhondümborîhindeimbî nindou ranai ranî hoafî ra hîmborîyei hehi munġuambo Godîmbo dîdîbafîyeihî seiya, "Adükarî serandî hîfi, sünü, sîrîwara asu munġu-moatükunî ranambe engoro ra nafîmarandî. ²⁵ Horombo yîhoefî amoa Defit sîhafî ratüpurîyo randeimbîmbo Yîfiafî Aboedîndî süŋgu se hoafîyafühî safîya, 'Nîmboe munġuambo hîfîhündî nindou ra ŋġîndîndayeî?

Asu nîmboe nindou ranai ŋgusüfo hohoanîmo-koate hoafî fîrarîhümündî?

²⁶ Hîfîñîndî adükari boboagorî nindou ranai
yifiarîmbo yahomo houmbo guguriyafu hoafi firarîndümo.

Ran-ane hîfandî-rundeimbi boboagorî ranai

Adükari asu Kraisi nindou aboedambofembo kafoarirî hîñîngîmarirî

ahafanîmbo hîfinambo-fepîrîmbo hoafi firarîndümo, masafi. *Buk Song 2:1-2*

²⁷ Herot, Pondius Pairat, Suda-yafe ndîfo asu Suda ai Serusarem ngoafîhü mamühîyahi Sisas Kraisi sîhafî ratüpurî, ratüpurîyu-randeimbi se nindoumbo aboedambofembo kafoarîworî hîñîngîmarîworî ranahambo hoafi fîmarîhümündi. ²⁸ Nindou ndanai ndani-moatükunî ramarîhindî ra sîhafî yifirî sünguyo, sapo se horombo sîhafî ngîñîndînambo hoafi firandîfûhî ndani-moatükunî nda tükümbîfeyo-wamboane safî masîhawandî sünguyo. ²⁹ Asu haponda Adükari se yîhoefîmbo yîhîmbombîyeia sei hehi hoafi wataporîmbo-marîhündî ra hîmborîndafi. Sîhafî ratüpurîyefî-rîhundeimbi yîhoefîmbo fandîhawamunanî anîmbo yîhîmbokoate-sîhafî hoafi ra wataporîmbo-ndîhumboane. ³⁰ Asu se sîhafî warî anğünümbî nendîyei-wamî nandowandüranî aboedîndahindühi Sisas sîhafî ratüpurîyu-randeimbi ahandî ndürî süngu hepünîfeimbi moatükunî ratüpurîndafi.”

³¹ Ai rarîhi Godîmbo didîbafîyei kîkîrîhümündianîyo, worî guguriyahi nîmareimbi-mayo ranai yabadîmarandî. Ranîyo Yifiafi Aboedî ranai ahei fiambe tüküfehüyo yîhîmbokoate Godîndî hoafi ra wataporîmbo-marîhündî.

Sisasîmbo anîhondümborîhindeimbiyafe fehefe hohoanîmo

³² Muñguambo anîhondümborîhindeimbi ranai hohoanîmo mamamberîhi hehi mamî hohoanîmo süngumarîhindî. Ranîyo asu ahei napo ra moai yîhoefî yangîr-ane sei, ñga nindou mamamî ahei napo ra muñguambo aheimayo. ³³ Hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai God Sisasîmbo yîfîhündî botîmarirî hoafi wataporîmbo-marundî ra ngîñîndîyo. Ranîyo asu God ai nindou ranaheimbo fehendürîmbo hohoanîmo-yundürühi afîndî aboedî-aboedî-mareandürî. ³⁴⁻³⁵ Nindou afîndî ranambeahîndî moai mamî ai-amboanî nîñî-moatükunî mbonîmboramündu. Nindou hîfî asu woreimbi-mayei ranai kakîfihî koarîhehi mburîhü kakî ra sahümündi hei hoafi sowandümo homo-rundeimbi-mbo sehinda ai nindou napokoate-yeimbi mbonîmbo-rîhümündianî yimbundürî marundî.

³⁶ Nindou mamî ahandî ndürî Sosep ranîhü manüngu asu ranîyo hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai ahambo ñgorü ndürî Barnabas kamafoarîwurî. Ndürî Barnabas ranana ahandî nîmîndî ra ñgusüfoambe ngîñîramîndî randeimb-ane. Asu aiana Rifai sîrambeahîndî Saiprusîhündîyo. ³⁷ Ai hîfembüyo hayamboyo hîfî ra kakîfihî sai mbura kakî ra semündü hu hoafi sowandümo homo-rundeimbi-mbo masagapurî.

5

Ananias asu Safaira yîfîmayafe

¹ Nindou mamî, ahandî ndürî Ananias, ai ahandî nîmorehî Safaira-dîbo hîfî bîdîfirî nindou ñgorümbo kakîfihîmbo masabînando. ² Ai kakî ra ahamböhünda bîdîfirî masîhenda nîmorehî ai-amboanî fîfîreandî. ñga asu bîdîfirî yangîrî semündü hu hoafi sowandümo homo-rundeimbi-mbo masagapurî.

³ Asu Pita ai hoafîyundowohü yahuya, “Ananias, nîmboe Satan ai sîhafî hohoanîmoambe nîmarümbo Yifiafi Aboedî ranahambo wosîhoaforî-randühi kakî hîfîhündî masowandîfi ra bîdîfirî dîbonapî-marowanda? ⁴ Se hîfî masowandî ra sîhafî hohoanîmo yangîrîyo, asu kakî masowandîfi ra se nîñî-moatükunî refemboayafi ra sîhafî hohoanîmo yangîrîyo. ñga asu nîmboe se rasüngu-marowanda? Yîhoefîmbo-yopoanî wosîhoafi hoafîmayafi, ñga Godîmboyo wosîhoafi hoafîmayafi.”

⁵⁻⁶ Pita ai hoafîmayuwa Ananias ai hîhîmborî-yuhündamboyo yîfî pîmayuwa akohoandî nîmorî ai ahandî fi-nîmoko ra hoearînambo hîmondîwurî sowarîndümo homo dîbonapîmarîwurî. Ranîyo nindou afîndî ranai ranî hoafi ra hîmborîyei hehi yîhîmbomayei. ⁷ Ahandî nîmorehî ai ranî-moatükunî ramefeyo ra moai fîfîreandî,

ranîyo ngîmî awa hohayamboyawane, ai asükai maho. ⁸ Pita ai ranahambo düdureandühi yahuya, “Se hoafiyafîndîri, hîfi-hündî kaki masowandife ra ndearamboyawai?” mehuamboyo. Asu simborî Safaira ai hoafiyowohü yahoya, “Yîni, ra ndearîyo,” mehuamboyo. ⁹ Asu Pita ai ahambo simborî hoafiyundowohü yahuya, “Se nîmboe sîhafî nindowenihi-dîbo Adükarîndî Yîfiâfî ranahambo refe hoeifembo hoafî fîmarîndîfea? Hoeiro, nindou sîhafî nindowenihambo hîfikamarüwuri ranai yipurîkîmî anîngomo. Asu sîhambo amboanî ndowandümonîni ngomo hîfi kandunînimboemo,” mehuamboyo. ¹⁰ Hoafî nîngoambe Safaira ai Pitandî yirikîmî peyo yîfîmayo. Ranîyo nindou akohoandî ranai sîfomo hoeirunda yîfîmayowamboyo sowandümo homo ahandî nindowenihandî fikîmî hîfi kamarundî. ¹¹ Ranîyo Kraisîndî nendî-yei asu amurî bîdîfîrî ranîyei ranî hoafî ra hîmborîyei hehi yîhîmbomayei.

Hoafî sowandümo homo-rundeimbi ai hepünifeimbi moatükunî ramarundî

¹² Hoafî sowandümo homo-rundeimbi ai nindou-yei mbusümo hepünifeimbi moatükunî ramarundî. Ranîyo anîhondümborîhindeimbi nindou ranai Godîndî worambe Soromonîndî Yîbadî sei arîhündî ranîhü gugurîmehindî. ¹³ Nindou bîdîfîrî ranai moai ai-babîdîmbo fandîhindî, nga ai aheimbo ahînimayei. ¹⁴ Ranîyo nîmorehî nindowenihi afîndî hamîndî ranai Adükarîmbo anîhondümborîhindühi, asu weangurühi anîhondümborîhindeimbi manîboadei aheifihî pamarîhindî.

¹⁵ Ranîmbo-hündamboyo nindou ranai angünümbî nendî fufurîhümü-ndindürî hehi nafî hohü fondîwamî asu hoaparî foasîhi hehi kurîmarîhindürî. Ai hohoanîmo-yeihîya, Pita ai ngu ngasündeandanî hüfîhamîndînambo ahandî hüfîhamîndîhündî yîfiâfî ranai boakîmbîfoareanda sei hehi. ¹⁶ Serusarem ngoafîkîmî ngoafî adaburo ranîhündambo nindou afîndî ranai angünümbî asu moaruwai nendî nîmareimbi fufurîhümü-ndindürî tükümehindî. Ranîyo nindou munguambo ranai aboedîmehindî.

Suda-yafe bogorî ai hoafî sowandümo homo-rundeimbiimbo yowanî mehomopurî

¹⁷ Hoafî sowandümo homo-rundeimbi ai ranî-moatükunî ra ramarunda Godîmbo sîhou-rundeimbi ai Sadyusi-babîdîmbo ngînîndî-memo. ¹⁸ Ranîyo ahamumbo kîkîhîrîpundümo mburumbo karabusambe hîniîngîmarupurî. ¹⁹ Nga asu nîmbokoanî Adükarîndî sünambeahîndî nendî ai karabus worî yipurî ra sübüdîmarîhenda tükümefundî. Ranîyo sünambeahîndî nendî ranai hoafîyuhü yahuya, ²⁰ “Ngomo Godîndî worambe nîngomombo nîmorehî nindowenihiimbo simborî hohoanîmo ranahambo wataporîmbo-ndundürî,” mehupurî. ²¹ Ranîyo hoafî sowandümo homo-rundeimbi ranai ranî hoafî ra hîmborî-yomo houmbo Godîndî worîna siambe hondü homo nîmorehî nindowenihiimbo yamundî-marundürî.

Godîmbo sîhai-randeimbi ai ahandî wandafî-babîdîmbo tüküyafundühi-yomo Suda-yei kansîr asu bogorî hondü ahamumbo gugurîfe wataporîmbo hoafîmemo. Ranîyo nindou bîdîfîrî hoafî sowandümo homo-rundeimbiimbo karabus worambeahîndî sepurîmîndîmbo koamarî-houpurî. ²² Nga asu nindou ranai homo hîmboyomondane, hoafî sowandümo homo-rundeimbi ranai karabusî worambe moai nîmarîmo. Ranîyo hîhîriyafu homo Suda-yei bogorî ranahamumbo hoafîmemopurî. ²³ Ai homo hoafîyomondühi yahomoya, “Karabus worî yipurî ra paru mburumbo karabus hîfandîru-rundeimbi ai yipurî hîfandu manîngomo. Nga asu yipurî sübüdîhoehü hîmboyefane, worî yangîrî mafondaro,” mehomo. ²⁴ Karabus worî hîfandîru-rundeimbi-yomondî bogorîyu asu Godîmbo sesî sîhou-rundeimbi-yomo ai ranî-moatükunî ranahambo nününgufemboyo yahomo houmbo afîndî hohoanîmo-memo.

²⁵ Nindou mamî ranai süni hoafîyupurühi yahuya, “Hîmborîyomo, nindou se karabusîmarüpurî ranana Godîndî worambe nîmorehî nindowenihiimbo yamundundürühi mbanîngomo,” mehu. ²⁶ Ranîyo bogorî-mayu ranai ratüpurîyomorundeimbi sepurîmündü haya homo hoafî sowandümo homo-rundeimbi ra masîwapundümo. Nga asu nindou yamundîmarundürî ranaheimboya, “Yîhoefîmbo nîmoeinambo ndîhümünîmboyei,” yahomo houmbo moai nîni nününgurüpurî.

Hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranai yihombokoate-kansirîmbo Godîndi hoafi wataporîmbo-marundi

²⁷ Karabus hifandîrundeimbi nindou ranai sowapurîndümo homo guguriyafu wataporîmbo-marundi ranambe Suda-yei bogori-yomondi himboahü wagabe hinîngîmarupurî. Godîmbo sîhai-randeimbi ai düdureapurühi yahuya, ²⁸ “Ro sîhamumbo nîmorehi nindowenihîmbo nindou ranahandi ndürî ranahambo wataporîmbo yowanî masefi. Nga se wataporîmbo marunda munnguambo nindou Serusarem ngoafihü ranai sîhamundi hoafi ra himborîmayei. Ran-ane se yîhoefîmboya, se-rurî nindou ranahambo hifokoamarüwuri yahomo houmbo papîhoafarîmuni,” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Pita ai hoafi sowandümo homo-rundeimbi bidîfîri-babîdîmbo nîngomombo sîmborî hoafiyupurühi yahuya, “Ro Godîndî hoafi yangîrî anîmbo süngundîhumboyefî, nga ngîrî hîfi ndanîhündambo nindou-yei hoafi ana süngundîhundî. ³⁰ Se Sisasîmbo nîmî keimbi karîhendeimbîfihî tikoründümo parüwuri mburümbö hîfokoa-marüwuriyosî. Nga sîhefi amoaoyei God ranai yîfîhündî botîmarirî. ³¹ God ai sünambe serümundî hafu ahandî warîhondü waranî nindou sîhefîmbo aboedambofembo bogorîmborirî hinîngîrîra anüngu. Ahandî süngu anîmbo munnguambo Suda ai moaruwai hohoanîmo hinîngîndîhindühi aboedî hohoanîmo süngundîhinda ahei moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui. ³² Ranî-moatükunî God ai ramareandî ra hoeirîhu hoahu anîhond-ane sefi wataporîmborîhu arîhundî. Asu Yifiafi Aboedî ai-amboanî anîhond-ane yaho arandî. Asu munnguambo nindou didîyei Godîndî hoafi süngurîhinda ranaheimbo Yifiafi Aboedî sagadürî arandî,” mehu.

Gamarier ai kansirîmboya hoafi sowandümo homo-rundeimbi mbo hinîngîrou-safîndüpurî mehu

³³ Pita ai ranî hoafi ra hoafîmayuwa Suda-yei bogorî nindou ranai ngînîndîyomondühi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranahamumbo hîfokoeffepurîmbo hohoanîmo-memo. ³⁴ Nga guguriyafu wataporîmbo-marundi ranambe ahînûmbî hohoanîmo yamunde-randeimbi nindou Farisihündî mamî ahandî ndürî Gamarier ahambo ahîniyei rîhündeimbi manüngu. Ranîyu hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranahamumbo guguriyafu wataporîmbo-marundi ranambeahîndî akîdou tükümbeafundî mehu. ³⁵ Hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranai botîyafu houmbo homondane Gamarier ai kansîr ranahamumbo haofiyupurühi yahuya, “Israer nindou se ranî-moatükunî ra hohoanîmondîmo hoeindundühi anîmbo randundî mehupurî. ³⁶ Se Tadius tüküfi manüngu ra fîfirundai. Ai hoafiyuhü yahuya, ‘Ro adükarî bogorî nindou-anahi,’ mehua 400 nindou ahambo süngumarurî. Nga ahambo gafman ai hîfokoamarîwura ahambo süngururü-rundeimbi ai fefondühi ahamundî ratüpurî ra hinîngîmarundî. ³⁷ Asükai süngunambo gafman ai ndürî semîndambe Garirihündî nindou mamî ahandî ndürî Sudas amboanî gafmanî-babîdî yifiarîmbo nindou bidîfîri masepurîmündu. Ai ahambo süngururü-rundeimbi masepurîmündu, nga ahambo hîfokoa-marîwuramboyo ahambo süngururü-rundeimbi ranai mafefoundî. ³⁸ Ranîmboane ro haponda sîhamumbo hoafehapurî, Se nindou ndanahamumbo nîni nününgu-fepurîpoanî. Ranî-moatükunî ai rawarundî ra hîfi ndanîhündambo nindou-yomondî ratüpurayo ana, ngîrî aboedîndo. ³⁹ Asu ranî-moatükunî ra Godîndî-mayoayo ana, se ngîrî yowanî mbîsîmo kîkîhî-ndüpurîndümo. Rawarundî ana, se God-babîdîmbo-anemo yifiar-ayomo,” mehuamboemo.

⁴⁰ Suda-yafe bogorî ranai Gamarierîndî hoafi süngurundühi hoafi sowandümo homo-rundeimbi mbo hinîngîyomo hürîhoupura mahomondamboyo buburupurî mburumbo moanî koarîhoupurühi yahomoya, “Se yowanî nîmorehi nindowenihîmbo Sisasîndî ndürî ranahambo wataporîmbo-yondürîpoanî,” mehomopurî.

⁴¹ Ranîyo hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranai hîhîf-hîhîfî kapeihî mahomo. Sapö God ai ahamumbo Sisasîndî sünguna tîngîrîfo masagapurî ranîmbo. ⁴² Ranîyo

mun̄guambo si Godîndî worambe asu nindou-yei worambe homo aboedî hoafî yamundî-rundürühi nindou ranaheimboya, Sisas Krai ranana God ai ahandî nendambo aboedambo-fendürimbo kafoarirî hin̄ngî-marir-ani, mehomo.

6

Hoafî sowandümo homo-rundeimbimbo fehefembo nindou 7 kafoaru hin̄ngîmarupurî

¹ Rani-simboani süngurîhindeimbi ranai afîndî hamîndî tükümehindî. Raniyo asu süngurundeimbi Grik hoafî hoafümbi ai Aram hoafî hoafümbi ranahamumbo ngînin̄dîmarundürî. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Mun̄guambo si sehündî nindou sesîkoate-yeimbi ranaheimbo farîhehindürî arîhündî, nga nîmorehî kai rohündî ranaheimbo ana moai farîhehindürî rîhündî,” mehomo. ² Raniyo hoafî sowandümo homo-rundeimbi 12 ranai mun̄guambo süngurîhindeimbi mborai yahomo hürîhoundürî houmbo hoafiyomondühi yahomoya, “Asu ro Godîndî hoafî bokarîhefe ra hin̄ngîfe hefe sesi yimbufe ana, aboedî hamîndiyopoani. ³ Ranimboane wandafî mamî se siheiambeahîndî nindou 7 ndofe fîfîrîfe hohoanîmo asu Yifiafî Aboedî ahamundî fiambe nîmarîpureimbi kaboadu hin̄ngîndüpürî. Rananîmbo sîhirî rani ratüpurî ra hîfandîmbo ahamumbo hin̄ngîndîhu-purîmboane. ⁴ Rananîmbo asu ro nindoumbo Godîndî hoafî yamundîfe asu didîbafîfe ra randîhumboane,” mehomo.

⁵ Mun̄guambo nindou ranai rani hohoanîmo ranahambo yifîrimayei. Raniyo Stifen ngînin̄dî anîhondümbore haya Yifiafî Aboedî ahandî fiambe adükarî nîmaroweimbiyu, Firip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas asu Nikoras Suda-yafe ndîfohündî ahei rotu süngureandeimbiyu. ⁶ Nindou ranahamumbo hoafî sowandümo homo-rundeimbi-yomondî himboahü hin̄ngîmarupurî. Raniyo rani ratüpurî ra refembohünda kafoefe hin̄ngîfembo ahamundîwamî warî nandu houmbo didîbafîmefundî. ⁷ Raniyo Godîndî hoafî ranai mun̄guambo hîfî hoahoangohü Serusaremîhü nindou süngurîhindeimbi ranai adükarî tükümehindî. Raniyo asu Godîmbo sîhou-rundeimbi afîndî ranai hoafî ra hîmborîyomondühi anîhondümbomarundî.

Suda ai Stifenîmbo papî-hoafîmarurî

⁸ Stifenîmbo God ai aboedî-aboedîrirühi ngînin̄dî masagadowa nîmorehî nindowenihîyei mbusümo hepünîfeimbi moatükunî yare marandî. ⁹ Asu Suda-yafe rotu, moanî ratüpurambeahîndî aboedambomehindî sei arîhündî ranambeahîndî nindou bîdîfîrî ranai tüküyafu Stifen babîdîmbo hoafînambo sîmborî hoafî-memo. Aiana Sairini, Areksandria ngoafî asu Sisiria, Esia profens hündî-yomo. ¹⁰ Nga asu Yifiafî Aboedî ranai Stifenîmbo farîherühi ahandî hoafî ranai ngînin̄dîyo haya ndorîhoeimbi-mayoa moai ai-babîdîmbo hoafînambo sîmborî-sîmborî-yomo.

¹¹ Raniyomo nindou bîdîfîrambo dîbo hüti-hüti-marüpürî ho hoafiyowohüya, “Ro hîmborîyefanî Stifen ai Moses asu Godîmbo tîrîfoefe hoafîmayu,” yahombo. ¹² Ramehomo-ndamboyo Suda-yafe boboagorî, ahînümbî hohoanîmo yamundurundeimbi asu nindou mun̄guambo aheimbo ngusüfoambe moaruwai-marandürî. Raniyo homo Stifenîmbo kîkîhîrundümo houmbo Suda-yafe boboagorî-yomondî fandîfe hoafî fîfîrîfe ranambe sowaründümo mahîfomo. ¹³ Raniyo nindou bîdîfîrî sowapurîndümo hin̄ngîmarupurî tîkefehefe Stifenîmbo wosîhoaforyuhüya, “Nindou ndanai ana Godîndî worî asu Mosesîndî ahînümbî hohoanîmo ranahambo tîrîfoefe hoafîmayu. ¹⁴ Ro hîmborîyefanî ai hoafîyuhü yahuya, ‘Sisas Nasaretîhündî ai worî nda bîrîboade mbunda asu Mosesîndî hohoanîmo horombo sîhefîmbo masendî ra ngorü-süngundeambui,’ mehu,” mehomo. ¹⁵ Mun̄guambo nindou hoafî fîfîrîfembo gugurîmefundî ranai Stifenîndî ngusümboarambe hoeirundane, ahandî ngusümboarî ranai sünambeahîndî nendî-yomondî ngusümboarî nahuraimayo.

7

Stifen ai kansîrîmbo hoafi bokarîmarîhendî

¹ Godîmbo sîhai-randeimbî adûkarî bogorî ranai Stifenîmbo düdurirühî yahuya, “Ndanî-moatükunî wataporîmbo-arundî ra anîhondüyo?” mehuamboyo. ² Asu sîmborî Stifen ai hoafîyuhü yahuya, “Amoŋgo mam-anemo asu ape mam-anemo, awi se wandî hoafi hîmborî-yomo. Sîhefî amoao Abraham ai Haran ŋgoafînambo hokoate Mesopotemia hîfîhü nûnguambe Adûkarî God ŋgîndîmbo ranai ahambo-o tükümeŋyû. ³ Ranîyo God ai hoafîyundowohü yahuya, “Sîhafî hîfî asu fikîmîndî hîningîndo hawa ŋgorü hîfî ro nafuindahani ranînambo ŋgafî,” mehundo. ⁴ Ranîyo Abraham ai Kardîa hîfî hîningîre haya hu Haran ŋgoafîhü manûngu. Asu ahandî afîndî ai yîfîmayuamboyo God ai koamarîheira haponda se anîngomo ndanîhü hîhîrîfi sünî manûngu. ⁵ God ai moai Abrahamîmbo hîfî ra akîdou-amboani kikîreando. Ŋga Abraham ai nîmorîkoate-yuambe God ai hoafîyuhüya, “Hîfî nda ndahanînanî sîhafî nîmorî asu ahurîhoandî ahei hîfîndîmboe,” mehundo. ⁶ God ai Abrahamîmbo ndare hoafîyundowohü yahuya, “Sîhafî ahurîhoandî ranai hîfîkoate-ndei hehimbo ŋgorü nindou-yei hîfîhü ŋgei nîmboeimboyei. Rananîmbo nindou ranî hîfîhündî ranai 400 hîmbanî aheimbo moanî ratüpurîyei rîhündîmbo ndîhindürühî moaruwaimbo-ndîhindürîmboyei. ⁷ Ŋga asu süngunambo ana nindou dîdîyei aheimbo moanî ratüpurîyei rîhündîmbo-arîhindürî ranaheimbo tîŋîrîfo ndahandürîmboyahî. Asu süngunambo ahei nîmorî ai ranî hîfî ra hîningîndîhi hehi ndühî dîdei wambo ŋgusüfo pandîhindîrîmboyei. ⁸ Fihoeari kefe tîrîhefe hohoanîmo ra God ai Abraham-dîbo hoafi fîramündî masîhendî. Ranîyo süngunambo Abraham ai ahandî nîmorî Aisakîmbo 8 siyuambe fihoeari kari tîrîmarîherü. Aisak amboanî ahandî nîmorî Sekopîmbo hoeari kari tîrîmarîherü, asu Sekop amboanî ahandî nîmorî 12 sîhefî amoao mamî ahamumbo ramareapurî.

⁹⁻¹⁰ Sekopîndî nîmorî apodoho mamî-memo ranai ahamundî akîdî Sosepîmbo yîboaruko-rüwurühî-yomo Isipînambo moanî ratüpurîyo randeimbî nindoumbo-fembo nindou-yomondî warîhûmarüwurî. Ŋga God ai, ai-dîbofihî ahandî tîŋîrîfo ranambeahîndî aboedambomarî. God ai Sosepîmbo ndorîhoeimbî fîfîrîfe masagado ranîmbo ahandî adûkarî bogorî ranai ahînrîrühî hohoanîmoyundo marandî. Ranîmboyo Isip-yafe adûkarî bogorî ranai gafmanî-yomondî adûkarî bogorîmbo marîra ahandî worambe mûngu-moatükunî ŋgoro ra hîfîndîmarandî.

¹¹ Ranîyo süngunambo Isip asu Kenan hîfîhü yahîmo afîndî tüküfehü nûmbürîhündî sesî yapataparîyohü sesîkoate-yehî wembo afîndî tükümeŋyû. Ranîyo Sekopîndî nîmorî sîhefî amoao mamî ranai sesîkoate-memo. ¹² Ŋga asu Sekop ai Isipîhü wit ŋgoro hoafi hîmborîyu haya ahandî nîmorî sîhefî amoao mamî ra weŋgurühî hondü koamarîhepurî. ¹³ Asûkai hîhîrîyafu mahomondamboyo Sosep ai ahandî amoŋgo mamîmbo ro Sosep-anahî mehua asu Isip-yafe adûkarî bogorî ranai Sosepîndî amoŋgo mamî ra fîfîrîmareapurî. ¹⁴ Ranîyo Sosep ai ahandî afîndî Sekop asu fikîmîndî 75 nîmorehî nindowenihî ra semîndîndürî Isipînambo hombohünda nindou koamarîhepurî. ¹⁵ Ranîyo Sekop ai ahandî nîmorî-babîdîmbo homo Isipîhü nîngomombo sîhefî amoao mamî ra ranîhü mûngu yîfîsafîmemo. ¹⁶ Ranîyo asu ahamundî fî-nîmoko ra Sekem ŋgoafînambo sowapurîndümo mahîfomo hîfî-kefepurîmbohünda. Sapo Sekem ŋgoafîhü horombo Abraham ai Hamorîndî nîmorî-yomondî-mayo yîfî samboefembo hîfî kakînambo pemîmayu ranambe samboefe-purîmbohünda.

¹⁷ Horombo God ai Abraham-dîbo hoafi fîramündî masîhendî ra asu anîhondü tüküfehü Israerîhündî nindou Isipîhü anîmboei ranai afîndî safî tükümeŋyû. ¹⁸ Asûkai süngunambo nindou mamî Sosepîmbo fîfîrîfîkoate ai adûkarî bogorîmbofi tüküfi haya Isip hîfîndîmarandî. ¹⁹ Ranîyo süngudîdî adûkarî bogorîmayu ranai sîhefî amoao mamîmbo wosîhoaforî-randürühî aheimbo moaruwaimbo-mareandürî. Ranîyo ahei nîmorî ra yîfîsafîmbeyeia yahuhaya moanambühî hîningîfendürîmbo hütîhoafîmarandürî. ²⁰ Ranî-sîmboanîyo Mosesîmbo hondî ai wakîmarîmîndoa

aboedi hîmbomayua asu God ai ahambo hohoanîmo-mayundo. Ranîyo Mosesîmbo ahandî afîndandî worambe ngîmî amoamo hîfandîmarîhorî. ²¹ Asu Mosesîmbo moanambühi masîhehoramboyo Isip-yei adükarî bogorîndî nîmorehî nîmorî ai serîmindî haya ahandî nîmorîmbore moanguimarîrî. ²² Ranîyo Isipîhündî ranai Mosesîmbo ahei munguambo hohoanîmo aboedi ra yamundîmarîhorî. Asu ai ngînîndî nindouyu haya mungu-moatükunî ai hoafîyuhü yare marandî.

²³ Moses ai 40 hîmbanîyu haya ahandî nendî Israer aheimbo ho hoeifendürîmbo hohoanîmo-mayu. ²⁴ Moses ai huane Isipîhündî nindou mamî ai Israerîhündambo moaruwaimbomarîrî. Ranîyo Israerîhündî-mayu ranahambo hoarehîrümündî haya Isipîhündî-mayu ranahambo buburürî hîfokoamarîrî. ²⁵ Moses ai ahandî nendambo hohoanîmoyuhüya, God ai wandî warî süngu afarîhendürî ra fîfîrîmbîrîhi-ndamboane mehu, nga ai moai fîfîrîhindî. ²⁶ Ngörü sinambo asükai huane Israerîhündî yimbu ranai yifiarî-mayafandamboyo kîkîfepîrîmbo mehu. Ranîyu hoafîyupîrühî yahuya, 'Se nîmboe sîmborî buburürî-ayafandî, nga se-ana apodoho-anafanî,' mehupîrî. ²⁷ Ranîyu nindou ngörü, ngörü-dîbo yifiarî botîmareandî ranai Mosesîmbo nînindirî pirirühî yahundoya, 'Düdi sîhambo yîhoefî bogorîmbore asu nindou yîboboferambore hîningîmareanîna?' ²⁸ Se hamanî Isipîhündî hîfokoamarîworî nou asu wambo hîfokoa-mandowandîrîyo?' mehuamboyo. ²⁹ Moses ai ranî hoafî hîmborîyu haya Isip hîfî hîningîre haya hu Midian hîfîhü manüngu. Ai ranîhü nüngumbo sünguna nindouwenihî nîmorî yimbu kamareapîrî.

³⁰ Asu 40 hîmbanî howane süngunambo sünambeahîndî nendî ranai Mosesîmbo-so nîmî-wohî furîkoate-reandühî Sainai wafukîmî nîmîwamî hai imami ambere tüküme-fiyu. ³¹⁻³² Moses ai ranî-moatükunî ra hoeire haya hepünîfi afîndî hohoanîmoyuhü akîmî türüfoefe hoeifembo mahu. Ranîyo Adükarî ai hoafîyundowohü yahuya, 'Ro sîhafî amoao mamî, Abraham, Aisak, Sekop ahamundî God-anahî,' mehuamboyo Moses ai hîhamîndarîyuhü hoeifembo yîhîmbomayu. ³³ Adükarî ai hoafîyundowohü yahuya, 'Sîhafî yirî hoearî ra safurîhoefî nga, se hîfî haponda anîmbafî ndanana wandî yangîr-ane. ³⁴ Wandî Israer nindou ranaheimbo Isipîhü nîne moaruwai moatükunî ramarîhindî ra hoeirîheandî. Asu ro ahei aranî ra hîmborîya heheamboyahî Isipîyei warambeahîndî aboedambo-fendürîmbo makosahî. Ranîmboane haponda Moses sîhambo asükai Isipînambo koandîheheanîna ngamboyafî,' mehu.

³⁵ Moses mamî ranahamboyo weangurühî Israerîhündî yimbu ai hoafîyafînandowohüya, 'Düdi sîhambo bogorîmbo-mareanîni asu hoafî hîmborîyohü yîboboferambo mareanîna?' masafînando. Asu mamî aiyu God ai sünambeahîndî nendî nîmîwamî hai imamiambe tüküme-fiyu ahandî ngînîndînambo ahambo bogorîmbofe asu Israerîmbo aboedambofembo koamarîherü. ³⁶ Moses ai Israerîhündî nindou ranaheimbo Isipîhündî semündündürî mahu. Ai hepünîfeimbî moatükunî Isipîhü asu Hambur sîrîwara ranîhü rareandühî 40 hîmbanî nîmîwohî furîkoate-reandühî manîboadei. ³⁷ Moses mamî ranaiyu Israer nindoumbo hoafîyundürühî yahuya, 'God ai ahandî hoafî hoafîyu-randeimbî ro nahurai seambeahîndî ndagadürîmbui' mehündürî. ³⁸ Moses mamî ranaiyu Israer-babîdîmbo nîmîwohî furîkoate-reandühî gugurîyahi mamarei. Asu ahamboyo Sainai wafuambe sünambeahîndî nendî ai hoafîmayundo. Ai Godîndî hoafî yangîrî nîngo hohoanîmo sairandeimbî ra semündü haya sîhefîmbo masendî.

³⁹ Nga sîhefî amoao mamî ranai moai Mosesîndî hoafî hîmborîyei. Ai ahandî hoafî sahümündî pirîhi hehi asükai Isipînambo hombo hohoanîmomayei. ⁴⁰ Ai Aronîmbo hoafîyahündowohü sahündoya, 'Moses ai yîhoefîmbo Isipîhündî semündümünî masüfu, nga ahambo nîni-moatükunîyo tüküme-feyo ra ro moai fîfîrîhündî. Ranîmbo anîmbo se god mamî nafîndandani ai yîhoefîmbo aboedi nafî semündümünî mbîhuwamboane,' masei. ⁴¹ Ranîyo nindou-mayei ranai tîkai god burmakau nîmorî nahurai nafîrühü mburîhü sesi sîhehindühî warînambo hüti nafîyoweimbî tîkai

god ranahambo hihifi-hihifimayei. ⁴² Ranimboyo God ai aheimbo daboadi hihiri-mareandüra ai hüfthamindi, amoamo, mupui ranahambo hohoanmomayei. Sapo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi bukambe mapenitngo süngu. God yahuya,

“Israer, se nimî wohi furikoate-reandühi 40 himbanî manimboei
ra moai wambohünda sesi shehindî.

⁴³ Se ser worimbombo sahümündi mahei ra wambo-hündambo-yopoi,
nga tikai god Morek asu

Refan ranî god sisami mupuiyo nafirühü mburihü hohoanmoyei marhündî.

Ranimbo-hündambo animbo ndühindambo koandhe-heandüranî
Babiron hifinambo ngeimboyei,”

Amos 5:25-27

mehu.

⁴⁴ Nimî wohi furikoate-reandühi nimboeiambe worimbombo ser ra ai-babidimbo menjoro ranambeyo God ai shefi amoa mamimbo hoafiyu marandi. Ser raninambo worimbombo hohoanimo ra God ai Mosesimbo hoafimayu-ndowamboyo ahandî hohoanimo-mayu sünguru worimbomarundi. ⁴⁵ Asukai süngunambo amoa mamî ranahei nimorî ranai ser ra sahümündi hehi Sosua-babidimbo ngorü nindou-yei hifi kosemindimbo mahei. Shefi amoa mamî ranai tükümehindamboyo God ai ahei himboarühi ngorü nindou ranaheimbo hemafoareandüri. Ranîyo ser raninambo worimborühü hininngirihinda ningo hombo adükari bogori Defit nunguambe tüküme-feyo. ⁴⁶ Sapo Defit, God ai ahambo hihif-hihifiyundo-randeimbi-mayu ranai didibafihî yahuya, ‘Se yini mbisafani, ro Sekopindi God shambo aboedi wori worimbondîha,’ mehundo. ⁴⁷ Nga Soromonîyo Godindi wori ra worimbomarandi.

⁴⁸ Nga God Nimooamo Hondü ranai ana moai wori nindou worimbo-rundeimbi ranambe nîmaru, sapo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ai hoafimayu süngu. ⁴⁹ God ai hoafiyuhü yahuya,

‘Sünü ana wandî nîmarimbo muŋgu-moatükni hifandimbo fond-ane,
asu hifi ana wandî yitigari pühîyo nîmarimboane.

Asu se wambohünda ninî-moatükunî wori worimbo-mandundiyo?

Asu ro fi hefe nîmarî fondimbo ra hohoanmoyahai?

⁵⁰ Sapo se fifiri-ndihindi ro wandî warinamboyo muŋgu-moatükunî ra
nafimarihandî,’

Aisaia 66:1-2

Adükari ra mehu,” mehu.

⁵¹ Stifen ai kansrimbo hoafiyupurühî yahuya, “Shamundi hohoanimo ana anihondümbefekoate nindou-yei nahurai tapihamiyomboane. Se-ana himboambekoate-yomondühi moai Godindi hoafi himbori-yomo rundî. Ranimboane se Yifiafi Aboedindi hoafi himborikoate-ayomo shamundi amoamamî ramefundî nou. ⁵² Shamundi amoa ai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi horombo hondü maningomonda hifokoefepurimbo mehomo. Ranai horombo hondü hoafiyomondühi yahomoya, ‘Süngunambo nindou mamî Mbumundi Hohoanimo-yurandeimbi tükündüfimbui,’ mehomo, nga shamundi amoa ai hifokoamarüpuri. Asu se haponda ranahambo daboadi hihirundühi hifokoamarüwuri. ⁵³ Se Mosesindi ahinümbi hohoanimo God ai sünambeahindi nendandi süngu masagado ra masahümündiyosi, nga se moai süngurihindi,” mehu.

Stifenimbo nimoeinambo hifokoamarüwuri

⁵⁴ Kansiri-memo ranai ranî hoafi ra himboriyomo houmbo Stifenimbo nginindirurühî yahafi hitimarundi. ⁵⁵ Nga Yifiafi Aboedi ranai Stifenindi fiambe farifehüyo sünambe himbomayu hafu. Ranîyo ai Godindi himboa-mupuimborandeimbi si ra hoeireandane, asu Sisas ai ahandî warihondü waranî manüngu. ⁵⁶ Asu Stifen ai hoafiyuhü yahuya, “Himboriyomo! Ro hoeirheanda sünü ai bureandühîyo Nindou Hondü ranai Godindi warî hondü waranî manüngu,” mehu.

⁵⁷ Ai ranî hoafi ra himboriyomo houmbo, himbo tühifo warinambo kikuru papiründümo mburu puküna hoafi karhoemo houmbo pipiyomo homo Stifenimbo

kîkîhîmaründümo. ⁵⁸ Raniyo ngoaf-ambeahîndî moanambühi sowaründümo homo hîfokoeffimbo yahomo houmbo nîmoeinambo hüfütimarurî. Nindou horombo ahambo papi-hoafîmarurî ranai ahamundi warî hoandarî ngîsîharî hoearî ra yimündîndümo nindou mamî hoarîfî ahandî ndürî Sor ahandî yirîkîmî kurîmarundî. ⁵⁹ Stifenîmbo nîmoeinambo hüfütirüwurambe didîbafîfihî yahuya, “Adükarî Sisas, se wandî yîfiarî ndowandîfî,” mehu. ⁶⁰ Ai piyu yimîndoho yimbunambo nîmarümbö puküna hoafî karîhoehü yahuya, “Adükarî se yowanî ahamumbo moaruwai hohoanîmo ndanîmbohünda

8

tîrîrîfo segupurîpoanî,” yahu mbura yîfîmayu. ¹ Stifenîmbo hîfokoamarüwurî ra Sor ai aboed-ane, mehu.

Sor ai Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbîmbo moaruwaimbo mareandürî

Ranî-sîmboanî munguambo anîhondümbö-rîhindeimbî Serusaremîhü manîboadei ranaheimbo piyei hehi moaruwaimbo marîhindüra Sudia asu Samaria-yafe hîfîna bukürümaye. Nga hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai yangîrî Serusaremîhü manîngomo. ² Anîhondümbö-rundeimbî nindou bidîfirî Godîndî hohoanîmo yangîrî süngurundeimbî ai Stifenîmbo pukünambo aranîhoafîrurî mburu hîfî-kamarüwurî. ³ Raniyo asu Sor ai anîhondümbö-rîhindeimbî-yafe hohoanîmo moaruwaimbo-reandürühi hu worîni-worînyuhü worambeahîndî nîmorehî nindouwenihî kifi hüramündîndürî hu karabusambe hîningîreandürî marandî.

Firip ai Sameria ngoafîhü aboedî hoafî bokamarîhendî

⁴ Anîhondümbö-rîhindeimbî ai munguambo ngoafî bukürümaye ranîhü aboedî hoafî bokarîhoemo marundî. ⁵ Raniyo asu Firip ai Sameria-yafe adükarî ngoafîna hanü Sisasîmbo ai Krais-ani yahu wataporîmbo-marandî. ⁶ Raniyo asu nindou afîndî ranai ahandî hoafî hîmborîyeihî hepünîfeimbî moatükunî ramareanda hoeirîhindühi ahandî hoafî wudîpoaporîhi hîmborîmayei. ⁷ Nindou ranahei fiambe moaruwai nendî mamarondürîyosî, nga Firip ai hemafoareandüra wurünîyombo gorefoendühi nindou ranaheimbo hîningîmarîhindürî. Asu nindou afîndî yirî warî nîmokoyeimbî tîrîrî moaruwaimbü ranai-amboanî aboedîmayei. ⁸ Raniyo asu nindou afîndî ranai ranî ngoafîhü afîndî hîhîfî-hîhîfî-maye.

⁹⁻¹⁰ Nga nindou mamî ahandî ndürî Saimon ranî ngoafîhü manîngu. Ai hîmoarokora randeimbîyu, ranîyo asu Samariahündî ai hepünîmehindî. Saimon ai hoafîyu randühiya, “Ro adükar-anahî,” yahu marandamboyei, amonggohandî asu akohoandî munguambo ahandî hoafî wudîpoaporîhi hîmborîmayei. Nindou ranai hoafîyeihî seiya, “Nindou ra ngînîndeimb-ani asu ngînîndî ra Godîndî nahurai adükar-ane,” sei marîhündî. ¹¹ Asu Saimon ai afîndîmbo ngongoonî hoafî yare maranda hepünînahindühi ahandî sünguyahi marîhündî. ¹² Nga Firip ai God ngînîndî hîfandarandî asu Sisas Kraisîndî aboedî hoafî ra wataporîmbo maranda nîmorehî nindouwenihî ranai Firipîndî hoafî hîmborîyeihî hundürümaye. ¹³ Saimon amboa Godîndî hoafî anîhondümbö-mareanda ahambo hundürümarüra asu Firip-dîbo manîngu. Ai hoeire-andane, Firip ai hepünîfeimbî moatükunî ramareanda, asu ai afîndî hohoanîmo-mayu.

¹⁴ Nga asu ranîyomo hoafî sowandümo homo-rundeimbî Serusaremîhü manîngomo ai hoafî hîmborîyomondane, Sameriahündî ai Godîndî hoafî anîhondümbö-marîhindî. Raniyo Pita asu Son aheimbo sowana koamarî-haupîra mahanîfanî. ¹⁵ Ai tüküyafîne anîhondümbö-rîhindembî-maye, ranaheimbo-hündambo Godîmbo didîbafî-yafîneandühi safanîya, “Sîhafî Yifiafî Aboedî aheimbo dabadürî,” masafanî. ¹⁶ Nindou ranai Sisasîndî ndürînambo yangîrîyei hundürümaye. Nga awi moai ranî sîmbonî Yifiafî Aboedî ai aheiwamî koso. ¹⁷ Nga asu süngunambo hoafî sowandîfanî hafanî-rînandeimbî ai ahafandî warî aheiwamî nandîne mburînambo, didîbafî-mefîneanda, Yifiafî Aboedî ranai aheiwamî makoso.

¹⁸ Saimon ai hoeireapirane hoafi sowandifani hafani-rinandeimbi ai ahafandi wari aheiwami manandineanda, Yifiafi Aboedi ahei wami makoso. Raniyu asu Saimon ai kaki semündü-haya, ahafanimo sowana hu hoafiyupirihü yahuya, ¹⁹ “Ŋginindi ra wambo amboa seneandiri, rananimo asu ro-amboa wandi wari nindou ranaheiwami nanditheandani, Yifiafi Aboedi aheiwami mbikoso-amboane,” mehu. ²⁰ Ŋga Pita ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Rani-moatükuni God ai moani asendi ra, asu se nimboe kakinambo pemimo hohoanimoayafa? Ranana se shafi kaki rani bitapindo yifindamboyafi. ²¹ Se ŋgiri Godindi-mayo ratüpurî ndanambe keboawandi. Nimboe sapo shafi hohoanimo ra Godindi himboahü aboediyoponi, ŋga moaruwai-ane. ²² Ŋga ranimoane se didiboadingo hohoanimondafühi animo, shafi moaruwai hohoanimo randühindo hininğindowandi. Asu se Adükari-mbo didibafindafoando rananimo ai shafi ŋgusüfoambe moaruwai hohoanimo ra ambowi mbüsümbui. ²³ Ro fifirihendi, se-ana hohoani afindeimbanafi asu shafi ŋgusüfoambe moaruwai rani hohoanimo ran-ane nimaririni-mbo hifandaranini,” mehu. ²⁴ Saimon ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Se wambo farihefembohündambo Adükari-mbo didibafindafoandani animo, asu ranani moatükuni se hoafimayafi ra ŋgiri tükündifeyo,” mehu.

²⁵ Asu Pita weimbo Son ai nini-moatükuni Adükari ai ramareandi ra ai hoafiyafinanduri mburimbo, asukai Serusaremnambo hihiriyafine mahahufani. Nafinambo hahufandühi, Samaria-yafehi munğua ŋgoafi adaburo ranaheimbo Adükari-ndi hoafi ra bokamariheneanduri.

Firip ai Itiopia-hündambo aboedi hoafi bokamarihendi

²⁶ Sünambeahindi nendi mamai ai Firipimbo Serusaremihü hoafiyuhü yahuya “Botiyofo, gebü Gasa ŋgoafinambo nindou ŋgoafi nangokateyo nafi gadifi,” mehu. ²⁷ Raniyu asu Firip ai botifi yaha hanühi rani nafihü Itiopiahündi mamai hoeimariri. Nindou ra Itiopia-yafe adükari bogori nimorehi Kandas ahandi kaki hifandirandeimbi bogoriyu. Nindou ranai timoefi kariwurimb-ani. Ai rotumbohündambo Serusaremnambo mahafu. ²⁸ Asukai ahandi karisambe ŋgoafina hihirifi mahu. Karisambe huhü Aisaia Godindi hoafi hoafiyu randeimbi ai bukambe sürü papimarandi ra nafina hüdümara hu. ²⁹ Raniyo Yifiafi Aboedi ai Firipimbo hoafiyohü yahoya, “Akimi ŋgafi karisi-kimi nimbafi,” meho.

³⁰ Raniyu Firip ai pipiyu hu, karisi fikimi-fiyuane, nindou ranai buk Aisaia sürü papimarandi ra ritimaranda himboriyu haya düdufihü yahuya, “Hoafi se ritimarandi ra awi fifirohawambo wamboyafi?” mehuamboyu. ³¹ Asu ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Nindou wambo hoafi ranahandi nimini fifirife hoafikoate-ayu ana, ro ŋgiri aboedi fifirindihendi. Ŋga se mborai shüfi, fareafo, ro-dibo karisambe nimanembo,” mehundo.

³² Nindou buk hoeimareandi ranai ndare hoafiyohü yahoya,
 “Ahambo sipsip hifokoefembo sowandümo ahomo nahuraiyo sowaründümo mahomo.
 Sipsip wei ninendi tüpurî-hehindani, heikoate-ayo nou
 nindou nda moai simbori yafambe fare hoafiyu.

³³ Ai ahambo amonin-ŋgeimbi moatükuni rarihindühi moai didibo-dorihori papihofirihori.
 Hifi ndanihü hifokoa-marüwura ai nimorikoate yifimayu,
 ranimoane ahandi nimorin-ŋgo-koateyei,” meho. *Aisaia 53:7-8*

³⁴ Kaki hifandira randeimbi ranai Firipimbo düdufindowohü yahuya, “Hoafindafindiri, Godindi hoafi hoafimbi ra dabui hoafimayu? Ahandi fimboyu, asu nindou ŋgorümboyu?” mehuamboyu. ³⁵ Raniyu asu Firip ai ahambo Aisaiani buk ranihü piyu hayambo, Sisaindi aboedi hoafi ra yamundimariri.

³⁶⁻³⁷ Ai nafisünğü hanifani, himoni tükümeFINEANDI. Nindou kaki hifanda randeimbi ranai hoafiyuhü yahuya, “Hoeiro, hoe apuiaro ra, ŋga wambo hundürüyondirimbo

ra moai nîni-moatükunî gureandîrî,” mehu. ³⁸ Nindou ranai karis ngîngîni-mareanda manîngo. Ranîyafanî hanîfanî hîmonî kosîfoene Firip ai ahambo hundürî-marürî. ³⁹ Hoe hîniîngîrîne hena hahüfandane, Adükarîndî Yifiafî ai Firipîmbo nîmai serîmindî maho. Nindou kakî hîfanda randeimbî ranai Firipîmbo moai asükai hoeirîrî, nga nindou ranai ahandî nafîsüngu hîhîf-hîhîfî-kameihî mahu. ⁴⁰ Firip ai Asdot ngoafîhü tüküfi haya Sisasîndî aboedî hoafî wataporîmbora hüfumbo Sisaria ngoafîhü tüküme fiyu.

9

Sor ai Sisasîmbo anîhondümbom-marîrî

¹⁻² Ranî-sîmboanî Sor ai Adükarîmbo süngurîhoreimbîmbo hîfokoako-foefendürîmbo hoafî, hoafîyumarandî. Ranîyu asu Godîmbo sesî sîhai-randeimbî bogorî adükarî sowahî hu, hoafîyundühî yahuya, “Damaskus ngoafîhü Suda-yei rotu worambe fandîhi arîhündî ranaheimbo pas papînda koandîhawandî. Pas ranambe hoafîndafühî anîmboya, ‘Sor ai nindowenihîyu nîmorehîyo Sisasîndî nafî süngurîhindeimbî ranaheimbo hoeiareandürî ana, watîjarî hüputüpu-ndîhendürî ndemündündürî Serusaremîna ngumbui,’ mbîsafî,” mehu. ³ Ranîyo asu Sor ai pas ra semündü hu Damaskus ngoafîkîmî tüküfiyuane, nîmehünou sünambeahîndî wabürüsî nahurai ahandî fihî sümifoareandî. ⁴ Sor ai hîfîniî piyu yangurîmbo hîmborîyuwane, hoafî mamî hoafîyondowohü yahoya, “Sor, Sor, nîmboeafî se wambo moaruwaimbo arowandîrî?” mehondo. ⁵ Ranîyu asu ai sîmborî hoafîyuhü yahuya, “Adükarî, Se dîdîyafa?” mehuamboyu hoafî ranai sîmborî hoafîyondowohü yahoya, “Ro Sisas-anahî, se wambo moaruwaimbo arowandîrî. ⁶ Se botîyafa, hawa adükarî ngoafînambo ngafî. Ranîhü nindou mamî ai se nîni-moatükunîyo refembo ra hoafîndünînîmbui,” mehu.

⁷ Sor-babîdî nindou mahomo, ranai hoafîkoate homo manîngomo. Hoafî ra hîmborîyomo, nga asu nindou fi ra moai hoeirüwuri. ⁸ Ranîyo Sor ai botîfi hîmboarî bîrîhoei hîmbomayu, nga asu moai nîni-moatükunî hoeireandî. Ranîyo asu nindou ai-babîdîmbo mahomo ranai Damaskusînambo wamburündumo mahomo. ⁹ Asu ngîmî sihî ahandî hîmboarî ranai rahurai yangîrî manîngo howa moai sesî sesü, hoe sümündî randî.

¹⁰ Sisasîmbo süngureandeimbî nindou mamî Damaskusîhü manîngu ra, ahandî ndürî Ananaias. Ai ranîpoanî moatükunî yafogoadînambo nahurai hoeireandane, Adükarî ai hoafîyuhü yahuya, “Ananaias,” mehuamboyu. Ananaias ai yahuya, “Adükarî, ro-ana ndanîmboahî nda,” mehu. ¹¹ Adükarî yahuya “Botîyafa hawa, Nafî Mbumundî aho rasüngu ngafî Sudasîndî worambe se Tarsusîhündî nindou mamî hoeindîworîmboyaafî, ahandî ndürî Sor. Ai dîdîbafîyuhü mbamarü. ¹² Sor ai yafogoadînambo nahurai ranîpoanîmbo moatükunî ranambe hoeireandane, nindou mamî ahandî ndürî Ananaias ai ahandî hîmboarî bîrîmbîhoayuwambo yahu haya worambe kefuai nindou ranahandîwamî warî manandeandî,” mehu. ¹³ Nga Ananaias ai sîmborî hoafîyuhü yahuya, “Adükarî, nindou afîndî ai Sorîmbohünda wambo hoafîmehündîrî. Sîhafî nindou Serusaremîhündî ranaheimbo moaruwaimbo mareandürî, ranahambo. ¹⁴ Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî bogorî ai ahambo kamafoarîwuri, ai nindou afîndî ndanîhü sîhafî ndürîmbo hohoanîmoyeihî dîdîbafî-yahünîniî arîhündî ranaheimbo karabusî-fendürîmbohünda,” mehu. ¹⁵ Nga Adükarî ai Ananaiasîmbo hoafîyunduhü yahuya, “Se ngafî. Nindou ra wandî ratüpurîyurandeimb-ani. Suda-yafe ndîfo, nindou adükarî bogorî, asu Suda, ranaheimbo sowana hombo, ai wandî ndürî fîfîrîfembohünda kamafoarîhin-ani. ¹⁶ Muñguambo tîjîrîfo wamböhünda ahambo tükündîfemboe ra ro ahambo nafuindaha-ndomboyahî,” mehu.

¹⁷ Ranîyu asu Ananaias ai hu, worambe kefuai, Sorîndî wamî ahandî warî nande haya hoafîyundühî yahuya, “Wandafî Sor, Adükarî Sisas nafîniî sîhambo sowahî tüküme fiyu ranai wambo koamarîhendîra makosahane se asükai wudîpoapofe hîmboarîyo asu

Yifiafi Aboedi sihafî fiambe tüküfembohünda,” mehu. ¹⁸ Raniyo asu himboarîhü kinî yapurî nahurai foare mapaiaro ranai nimai foarîthoai pirîmayo-wamboyo asu wudîpoapore himboari-mayu. Ai botîfi mamaru-wamboyo ahambo himonî hundürî-marürî. ¹⁹ Asu süngunambo Sor ai sesi sesühiyu, ahandî fi ra ngînimarîmîndo. Ai Damaskusîhü yahunümbî si Sisasîmbo süngururü-rundeimbî-babîdî manüngu.

Sor ai aboedî hoafi Damaskusîhü hoafîmayu

²⁰ Ai nîmehünou Suda-yafe rotu worambe hoahoangu wakîre randühi yahuya, “Sisas ra Godîndî nîmor-ani,” yahu marandî. ²¹ Ahandî hoafi himborîyeihî, hepünahi hehi, hoafîyeihî seiya, “Nindou ndanîmbaiyu Serusaremîhü nindou afîndî Sisasîndî ndürîna dîdîbafîyei arîhündî, ranaheimbo moaruwaimbo-rendürî marandî? Raniyo horombo ndanîhü Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündeimbîmbo watîjarî hüputüpuhefe semîndî Godîmbo sesi sihou-rundeimbî bogorî sowana hombo hohoanîmo-mayu ranîmbeyu?” masei. ²² Sorîndî hoafi ngînimîndî ho-hombo adükarî tüküme Feyo. Asu ai Sudahündî Damaskus ngoafîhü anîboadei ranî-babîdî wataporî-mayua ahei hohoanîmoambe seiya nînihoafîyo anîhondayo masei. Raniyo asu ai anîhondümbö hamîndî aheimbo nafuiyundürühi yahuya, Sisas ra Nindou God ai nindou aboedambo-fendürîmbo kamafoarir-ani mehu.*

Sudahündî Sorîmbo yîboaruko-marîthora mafifoendî

²³ Afîndî siyo-hayamboyo, Suda ai hoafi firündümo sihou hou hoafîyomondühi yahomoya, “Sihiî Sorîmbo hîfokoa-ndîhurîmboane,” mehomo. ²⁴ Ŋga asu ranî hoafi ra Sor ai himborîmayu. Raniyo asu nîmbî-nîmbî si Suda ai ngoafi adükarî nîmoei ginîrî yipurîkîmî Sorîmbo hîfokoefimbo-hündambo sirîfoaru nîmarîmo marundî. ²⁵ Ŋga nîmboambo ahambo süngururü-rundeimbî ai arambe sandüwurü hou ginîrî nafîtambe nafî masaföarüwurî hanîmo.

Sor ai Serusaremîhü manüngu

(Ratüpurî 4:26)

²⁶ Sor ai Serusaremînambo hu Adükarîmbo süngururü-rundeimbî babîdîfembo mehu. Ŋga asu ai ahambo yîhimborurühi, ai-ana Sisasîmbo süngurî randeimbîyupoanî mehomo. ²⁷ Ŋga asu Barnabas ai fifîreapurî ai Sorîmbo yîhimbomemonda asu ai Sorîmbo serümundü haya Godîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbî sowana hu ahamumbo hoafîyupurühi yahuya, Sor ai Damasakusîna nafî huhî Adükarîmbo hoeimarira ai ahambo hoafîmayundo. Asu Damasîkusîhü Sor ai yîhimbokoate Sisasîndî hoafi bokarîmarîhendî, mehu. ²⁸ Raniyo asu Sor ai süngururü-rundeimbî-babîdî nüngumbo Serusaremîhü münguambo hoahoangu wakîreandühi yîhimbokoate Sisasîndî hoafi bokarîhendürî marandî. ²⁹ Suda Grik hoafi fifîrundeimbî ai Sor-babîdî simborî hoafi, simborî hoafîyomo marundî. Raniyo ahambo hîfokoefimbo-hündambo nîni-süngundîhurî, nîni-süngundîhurî-memo. ³⁰ Raniyo asu süngunambo Sisasîmbo anîhondümbö-rundeimbî ai ra fifîru mburümbö asu ahambo sowaründümo hanîmo Sisaria ngoafîhü koamarîhawura Tarsusînambo mahu.

³¹ Raniyo asu münguambo anîhondümbö-rîhindeimbî Sudia, Gariri, Sameria-yafeambe manîmboei, ranai aboedî manîboadei. Adükarîmbo ahîniyei-ane, Yifiafi Aboedî aheimbo ngînimara-mîndîndüra asu nindou afîndî Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindühi aboedî mamambeyahi manîboadei.

Pita ai Ainiasîmbo aboedîmarirî

³² Pita ai müngua ngoafi hoahoanguhü ngorü-sîmboanî Godîndî nendî Ridahü amarei ranaheimbo sowana ndüfosimbo mahu. ³³ Ranîhü ai nindou mamî ahandî ndürî Ainiäs hoeimarirî. Ai yirî warî nîmokoyu haya 8 himbanîyu worambe yangîrî mamaru. ³⁴ Pita ai ahambo hoafîyundühi yahuya, “Ainiäs, hapoana Sisas Krai ai

* 9:22: Suda-yafe hoafînambo nindou ra ahandî ndürî Mesaia-ani.

sîhambo aboedareanîni. Botîyafu, sîhafî fondi dîboadîro,” mehundoa nîmehünou botîmefiyu. ³⁵ Ridahündî nindou-yei asu Seronîhündî-yei ai hoeirîhora mayoa ai Adükarîmbo anîhondümbo-marîhorî.

Pita ai Tabitambo botîmareandî

³⁶ Sopa ŋgoafîhü süngureandeimbi mamî ra ahandî ndürî Tabita-ane. Griki-yafe hoafînambo ana, Dokas. Nîmorehî ra ahandî hohoanîmo aboedîyo haya ai nindou napokoate-yeimbîmbo farîhendürî marandî. ³⁷ Ranî-sîmboanî ai anġünümboyo mbura moaruwaimayo. Ranîyo ahandî yîfînimoko ra hundürühî mburîhümbo, nîmoamo yibadîwamî manandîhindî. ³⁸ Rida ra Sopa ŋgoafîkim-ane. Asu Pita ai Rida ŋgoafîhü nîmaruane, Sopahündî süngurîhindeimbi ai hîmborîyei hehi nindou yimbu ahambo sowana koamarîhehipîra mahafanî. Asu ai ahambo hoafîyafînandowohü safanîya, “Mborai, nîmai ro-babîdî ŋgefombo,” masafînando-amboyu.

³⁹ Pita ai botîfi haya, ai-babîdîmbo homo tüküyafu hou ahambo nîmoamo yibadînambo sowaründümo mahafomo. Asu ranîhü nîmorehî kaisahoabedî ai hei, Pitandîkimî nîboadeimbo Dokasîmbo hohoanîmoyeihî aranîyeihî seiya, “Hoandarî hoearî asu bîdîfirî hoearî ro gudarîhundî nda Dokas yangîrî nîngombo nafîmarand-ane,” sei hehi ahambo nafuimayei. ⁴⁰ Asu Pita ai muŋguambo nindou hîhaimafoareandüra weindanî maheiya, yirî yimbu pusîre nîmarümbo, Godîmbo dîdîbafîfi mbura asu hîhîrîfihî yahuya, “Tabita, se botîyafu,” mehundo. Ranîyo asu nîmorehî ranai hîmboarî bîrîhoai, Pitambo hoeirera mayowa, asu botîfe mamaro. ⁴¹ Ranîyu asu Pita ai wambuamündî nüngumbo anîhondümbo-rîhindeimbi asu nîmorehî kaisahoabedîmbo hoafîmayua kamefoehinda ai Dokas nafuimendürî. ⁴² Pita ai Dokasîmbo yîfîhündî botîmareandî hoafî ra Sopa ŋgoafî muŋgu ho meŋgorowa, nindou afîndî ranai hîmborîyei hehi, Adükarîmbo anîhondümbo-marîhorî. ⁴³ Ranîyo Pita ai Sopahü afîndî si manüŋgu. Nindou mamî burmakau hoearî nafîra randeimbi Saimon ra-dîbo manüŋgu.

10

Pita ai Korniriusîmbo Godîndî hoafî hoafîmeindo

¹ Suda-yafe ndîfo nindou mamî adükarî ŋgoafî Sisariahü manüŋgu, ahandî ndürî Kornirius. Ai Romî-yafe ami ranambe 100 ami Itari sei arîhündî ra hîfandapurî randeimb-ani. ² Ai Godîmbo hohoanîmo parirî randeimbiyu haya asu ahandî fikîmîninîndî babîdî Godîmbo ahîniyei rîhündeimbo-aneî. Asu Suda ai napo mbonîmbo-marîhümündia ahandîmayo kaki adükarî sagadürî randühî asu Godîmbo muŋguambo si dîdîbafîfi marandî. ³ Nîmbambe safî yafogoadînambo nahurai hoeireandane, Godîndî nendî mamî ahambo sowahî kusü hoafîyundühî yahuya “Kornirius,” mehu. ⁴ Asu Kornirius ai ahambo yîhîmboyuhü hîmboa parirühü hoafîyundühü yahuya, “Adükarî, se nînimboeafa?” mehuamboyu. Asu Godîndî nendî ai sîmborî yahuya, “God ai sîhafî dîdîbafîyafu marandî ra hîmborîyumboani. Asu ai hoeireandî se nindou afîndî napo mbonîmbo rîhümündeimbi mbo farîhawandürî marandî ranahambohünda God ai sîhambo hohoanîmo-yumboani. ⁵ Haponda se nindou bîdîfirî Sopa nambo koandîhawapurî nindou ahandî ndürî Saimonîmboyu Pitamboyo randeimbîmayu ranahambo fihimündî sînimbohünda. ⁶ Ai ndürî mboafu Saimon burmakau hoearî nafîra randeimbî-dîbo manüŋgu. Ahandî worî ra sîrîwara hoekîmî mafondaro,” mehu. ⁷ Godîndî nendî Korniriusîmbo hoafîmeindo ra huane asu Kornirius ai ahandî ratüpurîyafanî rînandeimbi asu ami mamîyu ranahamumbo mborai mehupurî. Ami ra Godîmbo hohoanîmo parirî randeimbiyu haya asu Korniriusîmbo farîherü randeimbiyu. ⁸ Asu Kornirius ai muŋgu-moatükunî tüküme Feyo ranahambo ndore wataporîmbo-rapurî mbura Sopanambo koamarîhepura mahomo.

Pita ai ranîpoanîmbo moatükunî hoeimareandî

⁹ Ŋgorü sina ai homo Sopa ŋgoafî tebünanî tüküyafundane, hüfünîmbo Pita ai Godîmbo dîdîbafî-fembohünda worî bogîmondîwamî mahafu. ¹⁰ Ranîyo asu Pita ai

wembomboyuhü sesi sesimbo hohoanîmomayu. Ŋga awi sesi didîboadombarîhi nou ranîpoanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai Pitambo tüküme Feyoahoeimareandî. ¹¹ Ai hoeireandane, sünü sübüdühoehiyo, asu ninî-moatükunîmbai hoearî adükari yimbuyimbu himborümbî nahurai hîfnambomare koso. ¹² Muᅅgua mamîkarambo yimbuyimbu tîᅅarümbî ninîhondî asu wako, amoasîrî ai hîfîsüᅅgu hahabodei, asu ndu ai nîmoamo botîrîhehi arîhündî ranambe ninoumayo. ¹³ Asu yafambe mamî Pitambo hoafîyohü yahoya, “Pita, se botîyafo, ninîhondî hîfokoaro, mando, sowasîfî,” meho. ¹⁴ Pita ai sîmborî hoafîyundowohü yahuya, “Adükari, ro sesi Sudambo ai moaruwai-ane sei arîhündî ra ᅅᅅîrî dagadîhî,” meho. ¹⁵ Asu yafambe ranai asükaiyo yimbumbo hoafîyohü yahoya, “Ninî-moatükunîyo God ‘aboed-ane’ meho ra, se ᅅᅅîrî ‘moaruwai-ane’ mbîsafî,” meho. ¹⁶ Yafambe ra ᅅᅅîmîmbo yare hoafîmendowa, asu ranî-moatükunî ra nîmehünou sünambe asükai hîhîrîfe mahafo.

¹⁷ Asu Pita ai ranîpoanîmbo moatükunî ahandî nîmîndî ranahambo hohoanîmoyuane, nindou Kornirius koamarîhepurî ranai sînîmo tüküyafu hou asu Saimonîndî worî ranahambo düduyafu hou homo, ahandî ginîrî yipurîkîmî manîᅅᅅomo. ¹⁸ Asu ai mîᅅᅅiyomo düduyafundühi yahomoya, “Saimonîmboyou Pitamboyou randeimbî ranai nūᅅguwai wanîyo?” mehomo. ¹⁹ Pita ai yafogoadînambo nahurai hoeimareandî ranahambo hohoanîmoyuhü nūᅅguwane, Yifiafî Aboedî ai hoafîyohü yahoya, “Se himborîyafî. Nindou ᅅᅅîmî ai sîhambo kokoarunî. ²⁰ Se botîyafo hawa, hanîfî hîfînî yibadînambo asu se ᅅᅅîrî ai-babîdî ᅅᅅafîhü afîndî hohoanîmondafî. Ŋga ranana ro koamarîheheapura masînîmo-ane,” meho.

²¹ Pita ai ranahamumbo sowana hanü hoafîyupurühi yahuya, “Se wamboemo kokomaründîrî, ᅅᅅa ro-ana nda. Nîmboemo se masînîmo-a?” mehuamboemo. ²² Asu ai hoafîyomondühi yahomoya, “Godîndî sünambeahîndî nendî ami bogorî Korniriusîmbo hoafîmeindoa ai koamarîhemuna masînefî sîhambo hoafîyowanî se ahandî worîna hîfomböhünda. Ai mbumund-ani asu Godîmbo ahînîyuhü ndore hohoanîmoyumb-ani. Muᅅgua Suda ai ‘Aboedî hohoanîmoeimb-ani’ sei marîhündî. Godîndî sünambeahîndî nendî ai ahambo hoafîyundowohü yahuya ‘Se Pitandî hoafî himborîmbohünda ahambo hoafîndafî koaboadî-wandühi anîmboya, “Wandî worîna didîfî,” mbîsafî,’ meho.” ²³ Pita ai ahamumbo hoafîyupurühi yahuya “Se sînîmo mamî nîmbî ro-dîbo apoefo,” mehuamboyo. Apomo mburu asu siambe ai botîfi napoamündî haya mahomonda asu Sopahündî Sisasîmbo süᅅᅅururü-rundeimbî bîdîfîrî ai Pita-babîdî mahomo.

Pita ai Korniriusîndî worîna mahu

²⁴ Ŋgorü sihî ai homo Sisariahü tüküme fundî. Asu Kornirius ai ranîhü ahamumbo hîfandapurî mamaru. Ai ahandî mamîsîrî, asu ᅅᅅunîndî ranaheimbo hoafîmayundüra ahandî worambe Pitandî hoafî himborîmbohünda gugurîyahi mamarei. ²⁵ Pita ai hu worambe kefuai Korniriusîndî himboahü tüküfiyuane Kornirius ai ahambo adükari-ani yahu haya ahandî yirîkîmî piyu mamaru. ²⁶ Ŋga asu Pita ai ahambo hoafîyundowohü yahuya, “Se botîyafo. Ro-amboa nindou se nahurai-anahî,” meho. ²⁷ Pita ai Kornirius-dîbo wataporîyu hu kefuai, asu nindou afîndî fanda meᅅgoro ra hoeimareandî.

²⁸ Asu Pita ai yare hoafîyundürühi yahuya, “Se sîheihorî fîfîrîhîndî ro yîhoefî ndîfo-babîdî nîmarîpoanî asu ahei worambe kefoefepoanî sei arîhündî. Ŋga God ai wambo nafuimayu, ro ᅅᅅîrî nindou mamî moaruwai-ani mbîsahî. ²⁹ Ranîmboanahî asu ro moai sîmborî hoafî kîkîhîrîheandî wambo ndanîhü sînîmbo hoafîmemo ra. Asu haponda sîheimbo düduweheandî, nîmboyei se wambo sînîmbo hoafîmayeia?” mahuamboyo.

³⁰ Asu Kornirius ai hoafîyuhü yahuya, “Ranîhündî ro wandî worambe nîmbambe safî Godîmbo didîbafî-yaheandane, asu nîmehünou sünambeahîndî nendî mamî ai wandî himboarühi himboarambe forîhoeimbî hoearî güde haya manūᅅgu. ³¹ Asu ai hoafîyuhü yahuya, ‘Kornirius, God ai se didîbafîyafo marandî ra himborî-yumboani. Asu se napo mbonîmbo-rîhümündî-mbîmbo kakî napo sabadürî arandî

ra fifireamboani. ³² Ranîmboane asu se sîhafî nindou bidîfirî koandîhawapura Sopa-nambo ngomo Saimon Pitambo hoafîndîmondowa mbüsüfuwamboane. Saimon ai ahandî ndürîmboafö Saimon-dîbo-ani anüngu. Ngörü Saimon ai burmakau hoearî nafîra randeimb-ani. Ahandî worî ra sîrîwara hoekîm-ane afondaro,' mehu. ³³ Ranîmboyu asu sîhambo sowana nindou bidîfirî nîmehünou koamarîheheapurî. Asu se aboedî hamîndîyo ndanîhü masîfomo. Asu haponda muᅅguambo ro sühifî ndanîhü Godîndî hîmboarühî anîboadefî. Muᅅguambo hoafî Adükarî ai sîhambo hoafîmayu ra se hoafîyowanî ro hîmborîmbo asefî," mehu.

*Pita ai Kornirius*îndî worambe hoafî bokamarîhendî

³⁴ Asu Pita ai hoafîyuhü yahuya, "Haponda ro wudîpoaporîhe fifîrîhea-mboanahî nindou muᅅgua Godîndî hîmboahü sîsîmogodî yangîr-aneftî. ³⁵ God ai muᅅguambo nindou ahambo ahîniyeihî ahandî hohoanîmo süngurîhinda ranaheimbo hohoanîmoyundürî arandî. ³⁶ God ai Israer yîhoefîmbo aboedî hoafî koamarîhendî ra se fifîrîhîndî. Hoafî ra rahurai-ane, 'Sisas Kraîs ai muᅅguambo nindou ahei Adükar-ani asu ai sîhefîmbo God-babîdîmbo mamühî-mareamunî.' ³⁷ Horombo Sudiayafeambe muᅅguambo nîni-moatükunîyo tükümeᅅyo ra se fifîrîhîmboanei. Horombo Son ai Garirihü boatei nindou hundürîmbo hoafîmayu. ³⁸ Se Sisas Nasaretîhündî ra fifîrîhorî God ai Yifiafî Aboedî ngînîndî kameihî masagado. Ai hoahoᅅgu wakîreandühî nindou farîhendürühî muᅅgua Satanîndî ngînîndî hoarehî manîmboei ranaheimbo aboedambo-mareandürî sapo God ai-dîbo nüngumbo wambo. ³⁹ Suda-yafe hîfambe asu Serusaremîhü muᅅgu-moatükunî ramareandî ra hoerîhu hohu anîhond-ane sefî arîhundî. Ngga Suda ai ahambo Serusaremîhü nîmî keimbî karîhendeimbîfihî parüwuri hou hîfokoamarüwuri. ⁴⁰ Ngga ngîmî siyo haya God ai ahambo botîmarira nindou hîmboahü weindahî tükümeᅅiyu. ⁴¹ Nindou muᅅgua moai ahambo hoerîhorî, ngga wanî. Ngga yîhoefîmbo horombo God ranahambo hoeife hefe hoafîmbohündambo kafoare hîniᅅngî-mareamunî ro yangîrî hoeimarîhurî. God ahambo yifîhündî botîmarirî asu ro ai-babîdî sesî sahusifî, hoe sîmîndefî marîhundî. ⁴² Asu ai yîhoefîmbo hoafîyuhü yahuya, 'Nindou muᅅguambo se aboedî hoafî bokarîndîhoemo-ndühî anîhondümbo hoafîndomondühî anîmboya, "God ai ahambo nindou yangîrî nîboadeimbî asu yifîyeimbî aheimbo refe yîbobofembohünda kamafoarir-ani," mbîsîmo,' mehu. ⁴³ Horombo muᅅgua Godîndî hoafî hoafîyomorundeimbî ahambohündambo yaru hoafîyomondühî yahomoya, 'Muᅅgua ahambo anîhondümbo-ndîhoranî ahandî ngînîndîna ranaheimbo God ai ahei moaruwai hohoanîmo ra gogorîndîhe-ndürîmbui,' mehomo," Pita ramehu.

God ai ahandî Yifiafî Aboedî Suda-yafe ndîfoambo koamarîhenda masahümündî

⁴⁴ Pita ai hoafîyuambe Yifiafî Aboedî ai nindou muᅅguambo hoafî hîmborîmayei ranaheiwamî makoso. ⁴⁵ Suda-hündî anîhondümbo-rundeimbî Pita-babîdî masîfomo ai hepünafu hou yahomoya, "God ai ahandî Yifiafî Aboedî Suda sîhefî ndîfoambo amboanî masagadürî," mehomo. ⁴⁶ Suda-yafe ndîfo ai ranîpoanîmbo ranîpoanîmbo hoafîna wataporîyeihü 'God ai aboed-ani' masei ra hîmborîmemo. ⁴⁷ Asu Pita ai hoafîyuhü yahuya, "Aheimbo hîmonî hundürümbo nindou dîdai yowanî mambüsîndüra. Ai Yifiafî Aboedî masahümündî sîhîrî masahumîndefî nahurai-ane," mehu. ⁴⁸ Asu ai aheimbo hoafîyundürühî yahuya, "Sisasîndî ndürînambo sîheimbo hundürü-ndürîmboemo," mehu. Asu ai Pitambo hoafîyahündowohü seiya, "Se robabîdî yahunümbîmbo nîmbafî," masei.

11

Pita ai Serusaremîhü anîhondümbo-rundeimbî ahamumbo ranî-moatükunî tükümeᅅyo ranîmbo wataporîmbo-marandî

¹ Kraîsîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu anîhondümbo-rundeimbî Suda-yafe hîfambe anîᅅgomo ai hîmborîyomondane Suda-yafe ndîfo ai-amboa Godîndî hoafî ra masahümündî. ²⁻³ Ranîyo asu Pita ai Serusaremîna hafuane

anîhondümbö-rundeimbi nindou fihoeari karu tirîhoundeimbi ai ahambo ngîniñdi hoafiyomondowohü yahomoya, “Se-ana nindou fihoeari kefe tirîhefekoate-yomondi worambe apafi asu ai-babidi sesi masowasifi,” mehomö.

⁴ Raniyo asu Pita ai piyu haya muñgu-moatükunî tüküme feyo ra ndore wataporîmbo-marandi. ⁵ “Sapo ro adükarî ngoafi Sopahü nimboambo Godîmbo didîbafi-yaheandühi nimboahani ranipoanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai wambo sowahi tüküme feyoa hoeimarîheandi. Raniyo hoeari adükarî nahurai ninîmbai yimbuyimbu himborani kikihamîndî haya asu wambo sowana sünambeahîndî afurîmare koso. ⁶ Ro wagabe ragu himboyahaniyo nimambeahîndî ninîhondi, yimbuyimbu tinjarümbî, amoasîri asu ndu ra hoeimarîheandi. ⁷ Asu ro himborîyaha yafambe mamî wambo hoafiyondîrühî yahoya, ‘Pita, se botîyafö, ninîhondi hîfokoaro mando sowasifi,’ meho. ⁸ Nga ro hoafiyahühî sahiya, ‘Adükarî, wani. Suda ro sesi moaruwai-ane sefi arîhundi ra moai sahasî rîhandî,’ masahando. ⁹ Nga yafambe ranai sünambeahîndî asükaî wambo hoafiyondîrîhü yahoya, ‘Nini-moatükunî God nafîmarandi ranana aboed-ane, nga se ngîri moaruwai-ane mbîsafi,’ meho. ¹⁰ Rani-moatükunî ra refe hayambo-yowanîyo asu muñgua ninoumayo ra sünambe asükaîyo hümaramîndo hafo.

¹¹ Asu rani simboani hamîndî nindou ngîmi ai sinîmo worî ro nimboahmeimbi rasowahi tüküme fundî. Nindou mamî Sisariahündî ai wambo fihemîndîrî hîfomböhündamboemo koamarîhepura masîni mo. ¹² Yifiafi Aboedi ai wambo hoafiyohü yahoya, ‘Se yîhimbokoate ai-babidi ngoafi,’ meho. Raniyo anîhondümbö-rundeimbi 6 anîngomo ndanamboa ro-babidi mahomo. Asu ro hefi Korniriusîndî worambe mafariyahundî. ¹³ Asu ai hoafiyumunühî yahuya sünambeahîndî nendî mamî wandî worambe farîfi manüñguwa hoeimarîhinî. Ai yahuya, ‘Nindou bidîfirî Sopa-nambo koandîhawapurî ndürî Saimonîmboyu Pitamboyu-randeimbi ranahambo hoafiyowanî sîfomböhünda. ¹⁴ Ai sîhambo hoafîndünînimbui asu hoafi ranînambo God ai se sîhafi fikîmîniñdi-babidi aboedambo ndeandürîmbui,’ mehu.

¹⁵ Ro peya hehea wataporîmbo-rîhandambe Yifiafi Aboedi aheiwami makoso, weangurühî sîhefiwami makoso nou. ¹⁶ Ro Adükarîndî hoafi asükaî hohoanîmomayahî. Horombo ai yahuya, ‘Son hoenambo hundüra-marandürî, nga Yifiafi Aboedi ai kosowohü ranambo se hundürî-ndeimboyei,’ mehu. ¹⁷ Horombo sîhrî Adükarî Sisas Kraîs anîhondümbö-marîhura God ai Yifiafi Aboedi moani masemunî, nga haponda Yifiafi ra Suda-yafe ndîfoambo amboani moani masagadürî. Nga ro nüngunahurai nindou-yahî anîmbo Godîndî nafi kîkîndîhe gündîheandani hundürîkoate-mandeia?’ mehu.

¹⁸ Asu Sudahündî ai hoafi ra himborîyomo hou moai simborî ahambo asükaî hoafiyomo, nga Godîmbo adükar-ani yahomo hoafiyomondühî yahomoya, “God ai sîhefi ndîfoambo amboa mafarîhendüra ahei hohoanîmo moaruwai hîniñgîndîhi hehi asu yanğîrî koadürümbo nimboeimboyei,” mehomö.

Aboedi hoafi Andiokîhü tüküme feyo

¹⁹ Horombo Stifenîmbo hîfokoarîhori hehimboyowanî Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbi ranaheimbo moaruwaimbo marîhindüra bukürümehîndî. Ai hei Finisia hîfiñhü, Saiprus hîfiñhü, Andiok ngoafiñhü tüküyahi hehi aboedi hoafi Sudambo yanğîrî hoafîmehündürî. ²⁰ Nga anîhondümbö-rundeimbi bidîfirî Saiprusîhündî, Sairinihündî ai Andiokînambo homo Grikîmbo amboani Sisas Adükar-ani yahomo hou aboedi hoafi ra hoafîmemo. ²¹ Asu Adükarîndî ngîniñdi ai-babidi manîngowa nindou afîndî ai Ahambo anîhondümbö-rîhindühî süngumarîhori.

²² Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbi Serusaremîhü hoafi ranahambo himborîyei hehi Barnabas koamarîhehora Andiokîna mahu. ²³ Barnabas ai hu tüküfi God ai nindou aboedi-aboedi-mareandürî ra hoeire haya hîhîf-hîhîfiyuhü ahei ngüsüfoambe ngînamündî-ndürühî yahuya, “Nimbi-nimbi si se Adükarîmbo aboedi süngundîhori,” mehu. ²⁴ Barnabas ai nindou aboed-ani, nga Yifiafi Aboedeimbiyu haya asu afîndî

hamîndî anîhondümbö-reandeimb-ani. Asu nindou afîndî ai Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbi babîdîmbo mamambe-mehindî.

²⁵ Ranîyu asu Barnabas ai Sorîmbo kokombo Tarsus ŋgoafîna mahu. ²⁶ Ahambo hoeirirî mbura serîmündü Andiokîna mahafanî. Mami hîmbanîyo haya nindou yimbu ranai Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbi babîdîmbo fandîhimbo afîndî yamundî-marîneandürî. Asu Andiokîhü weŋgurühîdîdî Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbi ranaheimbo Kristen anei masahündürî.

²⁷ Ranî-sîmboanî Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi bîdîfirî ai Serusarem hîningîru hou Andiokîna makosîmo. ²⁸ Nindou mamî aihündî Agabus-ani. Yifiafî Aboedî ai ahambo hoafîmendoa ai botîfi hoafîyundürühî yahuya, “Süŋgunambo muŋgu hîfi ndanîhü wembo adükari tükündîfemboe,” mehu. Ai yare hoafîmayu, ŋga süŋgunambo Krodius ai Romî-yafe adükari bogorî nünŋuambe wembo ra tükümeŋyo. ²⁹ Ranîyu asu süŋgurîhindeimbi ai Sudahündî wandafî mamî farîhefembo-hündambo kaki koarîhefembo hoafî fîmarîhümündi. Mamamî ai aheimbo kaki saimbo sei hehi hohoanîmoyehü kaki bîdîfirî yîboborîhi masîhehindürî. ³⁰ Ai Barnabas asu Sor koamarî-hehipîra kaki ra sowandîfanî hena Serusaremîna hahüfanî hîfandî-rundembîmbo masabînapurî.

12

Herot ai Sems hîfokoarirü mbura Pitambo karabusîmarirî

¹ Ranî-sîmboanî bogorî adükari Herot ai Kraisîndî nendî bîdîfirambo moaruwaimbo-mareandürî. ² Ai hoafîmeyuwa Sems Sonîndî amonŋo pisao yihîmîndînambo hîfokoamarüwuru. ³ Herot ai hoeireanda Suda ai ranahambo aboedane maseiamboyu Pitambo kameihî karabusîmarirî. Suda ai bret yisîkoate-sesesîmayei rasîmboa Herot ai ramareandî. ⁴ Ai Pitambo serîmündü karabus worambe hîningîmarira, yimbuyimbu bîdîfirambe yimbuyimbu ami ai hîfandîmarurî. Herot ai yare hohoanîmoyuhüya, “Awi Suda ai bret yisîkoate-sesesîndei mbundühümbo anîmbo ro Pitambo weindahî papi-hoafîndühünî-mboeahî,” mehu. ⁵ Asu Pita ai karabusî worambe mamaru, ŋga anîhondümbö-rîhindeimbi ai ahambohünda Godîmbo dîdîbafîyeyi marîhündî.

Pita karabus worî hîningîmareandî

⁶ Ndanî nîmbînambo sümü noufe Herot ai Pitambo papi-hoafîmbo yahumboyu sen yimbunambo hüputüpurundümo ami yimbu-yafandî mbusümo sîhawura mapu. Asu hîfandîru-rundeimbi ai karabus worî yipurîkîmî hîfandîmarundî. ⁷⁻⁸ Nîmehünou Adükariîndî sünambeahündî nendî ai manünŋuamboyo asu worambe si pîmayoa Pitambo ŋgîrîsafîni sindira botîmefiwa hoafîyuhü yahuya, “Nîmai botîyafol!” mehuamboyo nîmehünou asu sen ai Pitandî warîhündî fufurîmarîhoayo. Sünambeahîndî nendî ai Pitambo hoafîyuhü yahuya, “Hoearî yîhuruyafî mbura su güdo,” mehuambo Pita ai rasünŋu-mareandî. Asu sünambeahîndî nendî ai yahuya, “Sîhafî hoandarî hoearî güdo mbura wandî süŋgu sînfî,” mehu. ⁹ Ranîyu asu Pita ai ahandî süŋgu karabus worî safambeahîndî tükümeŋyü. ŋga Pita ai sünambeahîndî nendî ramarirî ra moai weindahane yahu, ŋga yafogoadî-nambombai yahuhayamboyo. ¹⁰ Yîbobo ai hafanî yimbu hîfandî-rînandeimbi ŋgasündîne hena karabus ain yipurî ra-sowahî tükümeŋîneandî. Yipurî ra ahafanîmbo moanî timarîhoayo-wamboayafanî weindanî tüküyafîne hena adükari nafî süŋgu hafanî asu nîmehünou sünambeahîndî nendî ai ahambo hîningîmarirî.

¹¹ Pita ai wudîpoapore fîfîre hohoanîmoyehü yahuya, “Haponda ro anîhondümbö fîfîrîhe-amboanahî Adükari ai ahandî nendî koamarîheira kusü mafarîhendîra Herot ai ŋgîrî wambo moaruwaimbo-ndeandîrî. Suda ai wambo moaruwaimbo-fendîrimbo mehomo, ŋga ŋgîrî randundîrî,” mehu. ¹² Ranîyu asu ai Maria, Sonîmboyu Makîmboyu-randeimbi hondandî worîna mahu. Nindou afîndî ai ranîhü Godîmbo

dîdîbafi-fembo-hündambo gugurîmehindî. ¹³⁻¹⁴ Ranîyu asu Pita ai hu yipurühi pîrako-pîrako-marandamboyo nîmorehi ratüpurîyo-randeimbi ahandî ndürî Roda ai yipurî sübüduhefembo ho Pitandî yasîmondî himborîyo haya hîhîfi-hîhîfi-mayo. Ranîyo asu yipurî moai sübüdühendî, nga hîhîrife worî safana pîpîyo ho hoafîyondürühi yahoya, “Pita yipurî nafîtambehü anüngu,” mehoamboyo. ¹⁵ Asu ai ahambo hoafîyeihî seiya, “Se ra hîhîndî-hîhîndî-yafühîyafî!” masei. Nga asu ai yahoya, “Tîkaipoanî, nga anîhondümbö asahî,” yahoenîngo asükaiyo hoafîmayo. Asu ai hoafîyeihî seiya, “Awi sünambeahîndî nendî Pitambo hîfandîrürî-randeimbi-mbai ranana?” masei.

¹⁶ Asu Pita ai asükaiyu pîrako-pîrako-marandamboyo ai yipurî sübüdü-hehindîhünda hoeirîhorî hehi hepünîmehindî. ¹⁷ Pita ai aheimbo warînambo afoai yahu haya Adükari ai ahambo karabus worambeahîndî serümündü moanambühî tüküme fiyu hoafî ra wataporîmayu. Ai yahuya, “Sems asu wandafî mamî ranahamumbo hoafîndahüpurî,” mehu. Asu ai Pita ranîhü hînîngîrîrî haya ngorü goanîni mahu.

¹⁸ Asu ranîyo ngorü siambeahî Pita ai nîmarîkoate-mayuwa, ami ai hepünafundühi afîndî hohoanîmo-yomondühi yahomoya, “Pita nüngufiyuwa?” mehomo. ¹⁹ Herot ai Pitambo karabus worî munğu kokofoefimbo hoafîmepuramboemo ramarundî, nga asu moai hoeirüwuru. Ranîyo asu karabus hîfandî-rundeimbimbo Pita ai aboedambomefiyu ranîmbo düdumareapurî, nga ai moai dîdîboadoru hoafîyomo. Ranîyo asu ahamumbo hîfokoe-fe-purîmbo hoafîmayu. Sünguna ai Sudia hîfi hînîngîre haya hanü Sisaria ngafîhü mamaru.

Herot ai yîfi mayu

²⁰ Herot ai Tairîhündî asu Saidonîhündî ranaheimbo ngîni ndî-marandürî. Ranîyei asu ai fandîhi hehi nindou bîdîfîrî ahambo sowana koamarîhehipura mahomo. Weangurühi ai Brastus, bogorî adükari ndî ratüpurîyo-randeimbi-mayu, ranahambo yahomoya, “Farîhawamunî,” mehomo-ndamboyo. “Fandîhehea-purîmboyahî,” mehu. Ai Herot soana homo hoafîyomondühi yahomoya, “Sîhîrî aboedî-aboedî-ndahumboane,” mehomo. Nîmboe hîfi ra Herot ai hîfandîmarandî ranîhü Tair asu Saidon ai ahei sesî sahümündî rîhündühi wambo. ²¹ Ranîyo Herot ai mamî sihî ware haya, ahandî adükari bogorî hoearî yihuru-ramündü haya, ahandî adükari bogorî nîmarî fondîwamî nîmarümbö nindou afîndî ranaheimbo wataporîmbo-marandürî. ²² Asu nindou ranai puküna hoafî karîhehindühi seiya, “Ndanana god mamîndî yafambe-ane! Nga nindou-yomondî yafambeyopon!” masei. ²³ Asu Herot ai ahei hoafî ranîmbo moai ambe yahu asu ai moai Godîmbo adükari-ani yahu. Ranîmboyo sünambeahîndî nendî harî-memondowa nüngarî ahandî safî ra sahüsi wakîrîhi marîhünda yîfi mayu.

²⁴ Nga asu Adükari ndî hoafî ai ngîni ndî tüküfe haya munğuambo ngoafî maho. ²⁵ Asu Barnabas, Sor ai ratüpurî Serusaremîhü moendîrîne hena hîhîreafîne Andiok ngoafîna mahafanî. Ai Son Mak sowarîndîfanî hena ai-babîdîmbo mahomo.

13

Barnabas Sorîmbo Godîndî ratüpurîmbo koamarîhaupîra mahafanî

¹ Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbi Andiokîhü anîboadei ranahei mbusümo Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi asu yamundu-rundeimbi manîngomo. Ahamundî ndürî ra Barnabas, Simion, ahambo fi nîmbandî sei marîhündî, Rusius Sairinîhündî, Manayen, ai Herot bogorîndî ngunindîyu asu Sor. ² Ai Godîmbo hohoanîmoyeihî sesî wehîyeiane, asu Yifiafî Aboedî ai hoafîyohü yahoya, “Ro Barnabas weimbo Sor wandî ratüpurî ratüpurîmbo dîbonîmehapîr-ane, nga se ahafanîmbo ranî ratüpurîmbo kaboadîhi hînîngîndîhipîrî,” meho. ³ Ranîmboemo ai sesî wehîyomondühi ahamundî warî ahafandîwamî nandu houmbo koamarîhaupîra mahafanî.

Barnabas asu Sor Saipîrasîhü Godîndî hoafî hoafîmefanî

⁴ Yifiafi Aboedi ai Barnabas, Sor ahafanîmbo koamarîhepîra Serusia ngoafîna mahaniñani. Raniñü ai sipambe farefiñeanda sip ai Saiprus airanînambo sepîrîmîndî maho. ⁵ Ai Saramis ngoafîñü tüküyafîne hena Suda-yei rotu worambe Godîndî hoafi wataporîmbo-marînandî. Son Mak ai-babîdîmbo manüngu ahafanîmbo farîhefepîrîmbohünda.

⁶ Ai Saiprus airan ngoasündîne Pafosîñü tükümeñîneandî. Raniñü tîbagîre randeimbî mamî hoeimarînerî, ahandî ndürî Barsisas. Ai Sudahündîyu asu tîkarehaya hoafîyuhüya, “Ro Godîndî hoafi hoafîya rîhandeimb-anahî,” mehu. ⁷ Ai gafman bogorî Sergus Paurus-dîbo mamaru. Sergus Paurus ana aboedi hohoanîmoyu küküñîfoare fîfîreandeimb-ani. Ai Godîndî hoafi himborîmbo yîfiriyuhü asu Barnabas Sorîmbo mborai mehupîrî. ⁸ Nga asu tîbagîre randeimbî Erimas ai gafman bogorî ranahambo Sisasîndî hoafi anîhondümböfembo ra yowanî yahundombo Sor weimbo Banabasîmbo hîfînambo-mareapîrî. (Tîbagîre randeimbî Barsisas ndürî ra Grik hoafînambo Erimas-ane masei.) ⁹⁻¹⁰ Nga Sor, Grik hoafîna ahandî ndürî Por. Yifiafi Aboediñdî ratüpurî worîborî kîdaboarî-mayu ranai Erimasîmbo himboa parirühî yahuya, “Se-ana Satanîndî nîmor-anafi asu se-ana aboedi hohoanîmo ranahandî hürütîmb-anafi. Muñguambo tîkai hoafi, moaruwai hohoanîmo sîhafî ngusüfoambe amaro ranana afîndî hamînd-ane. Se-ana muñguambo Adükarîndî aboedi nafi moaruwaimboro randüh-anafi. Awi se rani hohoanîmo ra hîñîngîfembo moei safîmboyafa? ¹¹ Asu se himborîndafi! Hapondanî Adükarî ai sîhambo himboarî sündianînanî se tütümondamboyafi. Haponda se ngîrî hüfîhamîndî hoeindowandî, nga akîdou gedühî safî nîmandîmboyafi,” mehundo. Raniyo asu nîmehünou mburîngai peyowohüyo Erimasîmbo nîmbî mamaro. Raniyu asu ahambo watîñarîñü kîkîhimündî hefembo nafi nafuimbohünda nafî kokomarandî. ¹² Gafman bogorî ai ra hoeire haya anîhondümbömareandî. Asu ai Adükarîmbo yamundîfe hoafi hoafîmefanî ra himborîyu haya hepünîmefiyu.

Barnabas Sor ai Andiok ngoafîñü Pisidia-yafeambe Adükarîndî hoafi hoafîmefanî

¹³ Por asu nindou bîdîfîrî ai-babîdî Pafos ngoafî ngoasündandanîyo sip ai sepurîmîndî haya Perga ngoafînambo Pamfîria-yafeambe maho. Nga Son Mak ai hîñîngîreapurî haya hîhîrîfî Serusaremînambo mahu. ¹⁴ Ai Perga ngoasündîne hena, hafanî Andiokîñü Pisidia-yafeambe tükümeñîneandî. Raniyo asu moanî ngoafîmbo nîmarîmbo si rasîmboanî ai Suda-yafe rotu worambe kefoene mamarîfanî. ¹⁵ Mosesîndî ahnûmbî hoafi asu Godîndî hoafi hoafîyomo-rundeimbî-yomondî hoafi ra bokarîhoemo mburumbo asu hîfandî-rundeimbî ai hoafîyomondühî yahomoya, “Wandafî weimbo, se nindou-yei ngusüfoambe ngînemîndîmbo hoafi hohoanîmo-ndafandühî ana, hoafîndafanî,” mehomo. ¹⁶ Por ai botîfi nünngumbo warî pakarîfoareandühî hoafîyuhü yahuya, “Wandaf, Israerîñdî asu nindou amurî Godîmbo ahîñîrîhorî rîhündei se himborîndei. ¹⁷ Israer-yafe God ai sîhefî amoo kamafoareandür-ane. Ai Isipîñü fehefehündî-yahi nîboadeiane, God ai ngorü süngumareanda nindou afîndî momorîmayei. Süngunambo ahandî adükarî ngîñîndînambo ai semündündürî Isip hîñîngîrîhi hehi mahei. ¹⁸ Nîmî wohî furîkoate-reandühî nîboadeimbo 40 hîmbanî Godîndî hoafîmbo moei masei, nga asu God ai aheimbo fehefendürîmbohünda tîñîrîfomayu. ¹⁹ Kenan-yafe hîfîñü 7 sîrî God ai aheimbo yîhîrîrearühî hîfî ra Israer aheimbo masagadürî horombo hoafîmayu süngu. Horombo Israer ai Isip sowana hei nîmareimbo asu süngunambo Kenanînambo mahei ra 450 hîmbanîyo. ²⁰ Süngunambo God ai Israerîmbo hîfandîyo-ndürîmbohünda yîboboru rundeimbî nindou kamafoareapura ai hîfandîrundürî homomboyo süngunambo Samuer Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbî ai tüküfi ahamundî fondî kasîmaramündu.

²¹ Rani-sîmboanî Israer ai adükarî bogorî semîndîmbo hoafîmehündowamboyu asu God ai Sor, Kisîndî nîmorî, ahei adükarî bogorî kamafoarîrî. Ai-ana Bensaminîndî sîrambeahînd-ani. Raniyu ai adükarî bogorîmbo 40 hîmbanî mamaru. ²² Nga God

ai ahambo raguanamboriri mburambo Defit ahei adükari bogorimbo hiniŋgimariri. God ai ahambo hoafiyuhü yahuya, 'Ro Sesindi nimori Defit fifirihini, ŋga wandi ŋgusüfo ai nindou rahurai ranahambo anahi hohoanimo-ayahi. Nimboe ai animbo wandi hohoanimo süngundeambui,' mehu. ²³ God ai Defitindi sirambeayahindi Sisas sihefimbo aboedambo-fembohünda Israer sowana koamartherü horombo hoafimayu süngu.

²⁴ Sisas ai weindahi tüküfekoate-yuambe Son ai Israerhündi mungu ranaheimbo aboedi hoafi bokarihendürühi yahuya, 'Sihei hohoanimo moaruwai daboadanambo-ndihinda asu siheimbo hundürü-ndihandüri-mboyahi,' mehu. ²⁵ Ndeara Son ai ahandi ratüpurî mungumbo yangiri-yoaniyo ai hoafiyuhü yahuya, 'Se hohoanimoyeiya ro dideyaha? Ro-ana nindou sapo se hifandarhündi raniyahipoani. Se himboriyei! Nindou ra sünguna tükündifimbui, ŋga ro-ana ahandi sufihindi wofi fufurhefembo ra aboediyahipoani,' mehu.

²⁶ Wandafi mamî, se-ana Abrahamindi ahurî anei, asu Suda-yafe ndifo se Godimbo hohoanimoyei arihündi God ai aboedambo-ndeamunimbui hoafi ranana ai sihefimbo soana koafoareamboani. ²⁷ Serusaremihündi nindou anei asu ahei bogor-anemo ai moai Sisasimbo aboedambore randeimb-ani sei ndorihori fifirihori. Asu ai moai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi hoafi munguambo ŋgoafimbo nimarimbo si ranambe hoeiru marundi ra fifirihindi, ŋga wani. Ai ahambo papi-hoafimarihori horombo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi rani-moatükunî tükündifemboe mehomo süngu. ²⁸ Ŋga yibobofeambe Sisasimbo hifikoefimbo moai hoafi yangoro, ŋga asu moani hoangirihî hehimboyei papi-hoafirihorühi Pairatimbo hoafiyehi seiya, 'Hifokoarîworî,' masei. ²⁹ Ai munguambo moatükunî ramarihindi ra horombo Baiborambe hoafimayo süngu. Raniyo süngunambo nîmî keimbi karhendeimbifihindi foarindümo hanimo honguambe masihawurî. ³⁰⁻³¹ Ŋga God ai ahambo yifihündi botimariramboyo nindou ai-babidi Gariri hiniŋgîru hou Serusaremnambo afindi si mahafomo ranai ahambo hoeimarüwurü. Nindou ranai haponda Sudambo ranimbo wataporimboru marundi.

³²⁻³³ Haponda ro siheimbo yarîho hoafayehi: God ai sihefi amoao mamimbo horombo hoafimayu süngu haponda ahei ahurîmamî sihefimbo anihondümbo tüküme Feyo ra Sisas yifihündi botimariri. Ndani-moatükunî hoafimayo ra Herü Buk yimbu ranambe amboa mbapenîŋgo.

'Se wandi nimor-anafi,
haponda ro sihafî ape-anahi.'

Buk Song 2:7

³⁴ God ai yifihündi ahambo botimariri, ŋga ai ŋgiri hihindüfi ŋgu yifi ambe-ambe sümbondu. Rani-moatükunî ra God ai hoafimayu süngu,

'Ro siheimbo aboed-aboed-ndiheandürühi
asu anihondü aboedi moatükunî ndahandüri-mboyahi
horombo ro Defitimbo saimbo hoafimayah süngu.'

Aisaia 55:3

³⁵ Ranimboyo ŋgorü Herü Bukambe hoafiyohü yahoya,

'Sürîhoeimbi nindou ranahambo se ŋgiri hiniŋgî-ndoworanî sümbondu,' meho. *Buk Song 16:10*

³⁶ Defit ai nunguambe Godindi hohoanimo süngu ratüpurîmayu. Süngunambo ai yifimayuwamboyo ahandi amoao-babidimbo masamboarîhora asu ahandi fi ra sümbomayo. ³⁷ Ŋga sapo nindou God ai honguambeahindi yifihündi botimariri ranana moai ahandi fi ra sümboyo. ³⁸⁻³⁹ Ranimbo-animbo, wandafi mamî, se fifirîmbirihinda-mboane, ro siheimbo hoafi aboedi hoafiyefühi sefiya, Nindou ndanana wanŋei sihei moaruwai hohoanimo gogorindihembui. Mungu moaruwai hohoanimo ra Mosesindi ahinümbi hohoanimo ana ŋgiri gogorindihe mbunda nindou mbumundi mbîso. Ŋga nindou Sisasimbo anihondümbo-arîhori ana, ahei moaruwai hohoanimo gogorihendühi nindou mbumundi mbüsümbui. ⁴⁰ Ranimbo animbo se hibadühündî! Ŋga rananî moatükunî Godindi hoafi hoafiyomo-rundembi hoafimemo ra siheimbo sowahi tükündifemboe. ⁴¹ Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya,

'Anîhondümbö-fekoate-yeimbi, se hîmborîndei,
 Se-ana hepünündahi mbundühi ñgei yîfîndei.
 Nîmboe se ñboadeiambe ro mamî-moatükunî ratüpurî-ndamboyahî.
 Nindou mamî ai ratüpurî ranahambo hoafayu ana,
 se ñgîrî anîhond-ane mbîsei,'

Habakuk 1:5

mehomo," mehu.

⁴² Asu Por, Barnabas ai Suda-yafe rotu worî hîningîrîne hena hafandanîyo, nîmorehî nindowenihî ai hoafîyeihî seiya, "Ñgoafîmbo nîmarî si ranambe hoafî nda süngunambo asükai yîhoefîmbo hoafîndafanî," masei. ⁴³ Rotu worî hîningîrîhi moanambühi tüküyahindanî, Suda nindou asu ndîfo Suda-yafe rotumbo hei-rîhündeimbi ai Por Barnabas yafandî süngu mahei. Aheimbo dîbafîrînearühî safanîya, "Se Godîndî moanî hîpoambofe ranambe nîmboei ñgei," masafanî.

⁴⁴ Asükai ñgorü ñgoafîmbo nîmarîmbo si ranambe nindou adükarî ñgoafîhündî munguambo ai Adükarîndî hoafî hîmborîmbo mafandîhindî. ⁴⁵ Asu Suda ai nindou afîndî hoeirîhi hehi ñgusüfoambe moaruwaimayei. Ranîyo ai Porîndî hoafî hîfînambo-rîhindühi moaruwai moaruwaimbo-marîhindî. ⁴⁶ Ranîmboyo Por weimbo Barnabas ai yîhîmbokoate hoafîyafandühi safanîya, "Godîndî hoafî sîheimbo boatei mbîhowamboane. Ñga asu se hoafî ndanahambo daboadanambo-arîhindî. Ro rarîhe hohoanîmoayahî, se sîheihoarî hohoanîmoyeihî seiya, 'Ro-ana koadürümbo-koadürümbo nîngombo ra ñgîrîndefî,' aseî. Ranîmbo anîmbo se hîmborîndei! Haponda sîheimbo hîningîrîhorü hohoa sîhei ndîfo sowana ahehî. ⁴⁷ Adükarî ai yîhoefîmbo hoafîyuhü yahuya,

'God ai nindou aboedambo-fembo ranahambo munguambo hîfî semîndî hombohünda ro sîhambo Suda-yafe ndîfombo si nahurai hîningî-marîheanîni,' " masafanî.

⁴⁸ Suda-yafe ndîfo ai hoafî ra hîmborîyei hehi hîhîf-hîhîfîyeihî Adükarîndî hoafî aboed-ane masei. Munguambo nindou God ai yangîrî gedühi nîngombo kamafoareandürî ranai anîhondümbö-marîhindî. ⁴⁹ Adükarîndî hoafî ra mungu hîfî ranîhü maho. ⁵⁰ Ranîyo asu Suda ai ñgoafî hîfandî-rundeimbi asu Suda-yafe ndîfo nîmorehî bogorî Godîmbo hohoanîmoyei rîhündeimbi ranaheimbo hohoanîmo botîmarîhindüra Por Barnabasîmbo moaruwaimbo-rîhipîrühî ahei ñgoafîhündî hemafoarîhipîrî. ⁵¹ Ranîmbo yafanî ai ahei hohoanîmo moaruwai ra fîfîrîmbîrîhinda safanî hena nafuimbohünda hîfî hasüfî ahafandî yirîfîhîndî kükifoarîne mburîna asu Aikoniamînambo mahafanî. ⁵² Yîfiáfî Aboedî ai Andiokîhündî Sisasîmbo süngurîhoreimbi ranahei fiambe tüküme feyondüra afîndî hîhîf-hîhîfîmayei.

14

Por Barnabas ai Aikoniamîhü aboedî hoafî hoafîmefanî

¹ Aikoniamîhü Por weimbo Barnabas ai asükai mamî rasüngu-marîneandî. Ai Suda-yafe rotu worambe hafanî kefoene hoafî dîboadorîne wataporîmbo-marînandî ranî süngu asu Suda-yafe ndîfo afîndî ai anîhondümbö-marîhindî. ² Ñga Suda bîdîfîrî anîhondümbö-fekoate-yeimbi ai nîmorehî nindowenihî Suda-yafe ndîfo bîdîfîrî-yafe ñgusüfoambe botîmarîhi-ndüramboyei anîhondümbö-rîhindeimbi yiboaruko-marîhindürî. ³ Ai gedühi Aikoniamîhü nîmbafanîmbo Adükarîmbohündambo yîhîmbokoate hoafîyafanî marînandî. Ranîyo Adükarî ai ahafanîmbo ñgînîndî masagapîra hepünîfeimbi asu ñgînîndî moatükunî ramarîneanda ai ahafandî hoafî ranai Adükarîndî hîpoambo ra anîhond-ane yaho nafuimeyondürî. ⁴ Ñga nîmorehî nindowenihî adükarî ñgoafîhündî ai yikürübümehîndî. Bîdîfîrî ai Suda-babîdîmbo-yahîndî asu bîdîfîrî ai Kraîndî hoafî sowandîfanî hafanî-rînandeimbi babîdîmbo-yahîndî. ⁵ Süngunambo Suda-yafe ndîfo asu Suda ahei bogorî-babîdîmbo sübabî hoafîrundühi yahomoya, "Sîhîrî ahafanîmbo moaruwaimbo-ndîhupîrühî nîmoeinambo hîfokoandîhu-pîrîmboane," mehomo. ⁶ Ranîyo ai ra fîfîrîne hena fefoene hena Rikonîa-yafeambe yimbu adükarî ñgoafî Rîstra asu

Debi ngoafîhü tüküyafîne mburîna ranî hîfîkîmî mahafanî. ⁷ Ranîhü amboanî nîmbafanîmbo aboedî hoafî wataporîmbo-marînandî.

Por Barnabas ai Ristrahü asu Debihü aboedî hoafî hoafîmefanî

⁸ Ristrahü nindou mamî tîjarî moaruwaimbü mamaru. Ahandî hondî ai rahu-rai wakîmarîmîndo-ane, nga ngîrî hoahoangu ndandî. ⁹ Asu ai Porîndî hoafî hîmborî-mayua, ahambo hîmboarî parirî nüngumbo hoeirira ahandî anîhondümböfe ranînambo God ai wanjei aboedîndirîmbui. ¹⁰ Ranîmboyu Por ai puküna hoafîyuhü yahuya, “Sîhafî tîjarînambo botîyafo nîmbafî,” mehundowamboyu horîpîrîhoei piyu mburambo hoahoangu wakîre marandî.

¹¹ Nindou afîndî ai Por ramareandî ra hoeirîhi hehi Rikonia-yei hoafînambo puküna hoafîyeihî seiya, “God bîdîfîrî nindoumbo-yafîne henambo sîhefîmbo sowana makosafanî,” masei.* ¹² Asu Barnabasîmbo ndürî Sus dükamarîhorî. Asu Por ai hoafî wataporîmbora randeimbî-mayua ranîyo asu ahambo Hemis-ani masahündo. ¹³ Susîndî adükarî rotu worî adükarî ngoafî hîmboranîkîmî mafondaro. Ranîyo Susîmbo sesî sîhai-randeimbî ai burmakau anamîndî bîdîfîrî asu nîmî ahurî wofî amboa sifimbî semündü haya adükarî ngoafî yipurî nafîtambekîmî sünü tükümefiyu. Nindou afîndî ai-babîdî Por Barnabasîmbo, “Ai yîhoeî god-anafanî,” sei hehi burmakau hîfokoeî segopîmbo masei.

¹⁴ Nga Kraisîndî hoafî sowandîfanî hafanî-rînandeimbî ai ranî hoafî hîmborîyafanî hena yowanîmbo hohoanîmo-yafandühî ahafandî hoearî hirîne hena pîpîyafanî hafanî nindou afîndî-yafe mbusümo puküna hoafîyafandühî safanîya, ¹⁵ “Wandafî mamî se, nîmboe ramarîhinda? Ro-ana nindou yanğîrî se nahurai-anehî. Ro sîheimbo aboedî hoafî wataporîmbo-rîhoanda se nîmîndîkoate-moatükunî ra hîningîndîhi hehi God Yanğîrî Nüngumbü sowana ngei. Ai sünü, hîfî, sîrîwara asu munğumoatükunî ranambe engoro ra nafîmarandî. ¹⁶ Horombo God ai nindou munğumbo hîfîhü hîningîreandüra, ahei hohoanîmo süngu hei marîhündî. ¹⁷ Nga ai anüngu ra nafuimbohünda sîhefîmbo aboedîreamunî arandî. Ai sîheimbo sünambeahîndî hoe koafoare nûmbür-ambeahîndî sesî yimunğuremîndambe sagadürî arandî. Ai sesî afîndî asu ngusüfoambe hîhîf-hîhîfî sagadürî arandî,” masafanî. ¹⁸ Ai ranî hoafî ra wataporîmbo-marînandî, nga nindou ai ahafanîmbo burmakau hîfîkoeî sîhefembo hohoanîmo-mayei hei, nga ai kîkîfoefe-ndürîmbohünda tîjarîfomefanî.

Ai Porîmbo nîmoei pîmarundî

¹⁹ Ranîyo Andiokîhündî-yomo asu Aikoniamîhündî-yomo Suda bîdîrîfî ai sînîmo nindou-yei ngusüfoambe botîmarundüra ai Porîmbo yîfîmbiyuwa yahomo houmbo nîmoeinamborurü mburu asu ngoafî bîdîfîranî kiafu hüründümo mahomo. ²⁰ Nga Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündeiimbî ai sînei wakîrîhorî manîmboeia ai botîfi haya, asükai adükarî ngoafîna mahu. Ranîyu asu ngorü sina Barnabas dîbombo Debinambo mahafanî. ²¹⁻²² Ranî ngoafîhü aboedî hoafî ra bokarîmarî-heneanda asu nindou afîndî ai Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündei-mbîmboiyahi tükümehîndî. Ranîyo asu ai hîhîrîyafîne Ristra, Aikoniam, asu Andiok ranînambo hafanî süngurîhorî-rîhündeiimbî ngînandîfî-nandürühî safanîya, “Se Godîmbo ndondîhi anîhondümbö-ndîhorî ndühündî. Tîjarîfo afîndî sîhefîmbo tükündîfemboe sîhîrî God ngînîndî hîfandarandî ranambe hombohünda,” masafanî. ²³ Asu mamamî ngoafîhü anîhondümbö-rîhindeimbî ranaheimbo nindou hîfandî-yondürî rambo kafoarîneapurî hena asu sesî wehîyafandühî Godîmbo dîdîbafî-mefîneandî. Asu ai Adükarîmbo anîhondümbö-marîhorî ahandî warîwamî aheimbo hîningîmarîneandürî.

Ai hîhîrîyafîne Siria-yafe-ambe Andiokînambo mahafanî

* 14:11: Airarîhi hohoanîmoyeihî Sus ai ahei adükarî bogorî god-ani asu Hemis ai Susîndî yasîmondîhündî hoafî semündü hu hoafîyu-randeimb-ani masei.

²⁴⁻²⁵ Raniyo ai Pisidia-yafe mbusümo hafanîmbo Pamfiria-yafeambe tüküyafîne Pergahü hoafi-wataporîmbo-rînrü mburîna asu Atarianambo mahafanî. ²⁶ Ateriahü ai sipambe fariyafîne hena Andiokînambo sepîmindî maho. Ranihü horombo Sisasîmbo anîhondümborîhindeimbî ai ahafanîmbo Godîndî ratüpurî ratüpurîmbohünda hîningî-rîhipîrühî seiya, “God ai sîhafanîmbo hîpoambo-ndeapîrühî mbîfarîhepîramboane,” masei. Asu ai ratüpurî ra ratüpurîyafanî moendî-marîneandî. ²⁷ Ai Andiokîhü tüküyafîne hena, anîhondümborîhindeimbîmbo gugurî-marîneandürî. Asu muṅgu-moatükunî God ai ahafandî warî süṅgu ratüpurî-mayu ranahambo hoafîmefanî. Ai hoafîyafandühî safanîya, “God ai ṅgorü nafî nafîmaranda Suda-yafe ndîfo ai-amboanî Godîmbo anîhondümborîmarîhorî,” masafanî. ²⁸ Asu ai afîndî si Sisasîmbo süṅgurîhorî-rîhindeimbî-babîdîmbo mamarîfanî.

15

Serusaremîhü Sisasîmbo anîhondümborîhindeimbî-yafe bogorî ai gugurî-mefundî

¹ Raniyo asu nindou bîdîfirî ai Sudianîpoedî Andiokîna kosîmo Suda-yafe ndîfo Sisasîmbo anîhondümborîwureimbîmbo yamundîrûpurühî yahomoya, “Se Mosesîndî hohoanîmo süṅgufekoate-ndîmondühî sîhamundî fihoearî kefe tîrîhefekoate-ndîmondanî asu ṅgîrî aboedambo-ndafundî,” mehomo. ² Asu Por Barnabas ai Sudiahündî-babîdîmbo hoafîna sîmborî sîmborî-memo. Raniamboemo anîhondümborîrundeimbî ai hoafî fründümondühî yahomoya, “Por, Barnabas asu nindou bîdîfirî-amboanî ai Serusaremînambo mbîhomo-ndamboane. Asu ai hoafî ra Kraisiîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu hîfandî-rundeimbî-babîdîmbo dîdîboado-mbîrundamboane,” mehomo. ³ Anîhondümborîhindeimbî ai koamarî-hehipura mahomo. Ai Finisia asu Samaria-yafeambe mbusümondühî homo hoafîyomondürühî yahomoya, “Asu sîhefî ndîfo amboanî Sisasîmbo anîhondümborîmarîhorî,” mehomonda asu anîhondümborîhindeimbî muṅguambo ai afîndî hîhîfî-hîhîfî-mayei.

⁴ Ai homo Serusaremîhü tüküme funda anîhondümborîhindeimbî Kraisiîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu hîfandî-rundeimbî ai ahamumbo hîhîfî-marîhüpurî. Asu Por Barnabas ai muṅgua-moatükunî God ai ahafandî warî süṅgu ratüpurîmayu ranahambo hoafîmefînandürî. ⁵ Ṽga asu anîhondümborîrundeimbî Farisihündî bîdîfirî ai botîyafu hoafîyomondühî yahomoya, “Sîhefî ndîfo ai ahamundî fihoearî karu tîrîmbîhou-ndamboane asu ai Mosesîndî ahînûmbî hohoanîmo süṅgumbrîhindî-amboane,” mehomo.

⁶ Raniamboemo Kraisiîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu hîfandî-rundeimbî ai hoafî ranahandî nîmindî wataporîyo dîdîboado-fembohünda gugurîmefundî. ⁷ Ai wataporîyomo homo muṅgumayoa asu Pita ai nûṅgumbo hoafîyupurühî yahuya, “Wandafî mamî, se fîfirundî horombo hondü God ai seambeahîndî wambo kafeare hîningîmareandîrî sîhefî ndîfo ranaheimbo wandî yasîmondînambo aboedî hoafî hoafîyowanî hîmborîyohü anîhondümborîfembohünda. ⁸ God ai muṅguambo nindou-yafe hohoanîmo ra fîfîreandî. Ai sîhefî ndîfo ranaheimbo yînî mehu ra nafuimbohünda Yifiafî Aboedî masagadürî sîhefîmbo masemunî nou. ⁹ Ai moai sîhefîmbo ṅgorü süṅgureandühî aheimbo ṅgorü süṅgurearü, ṅga wantî. Ai anîhondümborîmarîhînda asu God ai ahei ṅgusüfoambe ramareandüra sürühehindeimbî tüküme-hîndî. ¹⁰ Ṽga nîmboe asu se Godîmbo randîhu hoendîhurü yahomo houboa? Se ṅgîrî sîhefî ndîfoambo sîhamundî fihoearî karu tîmbîrîhound-amboane mbîsîmondühî aheiwamî nîmboreimbî moatükunî nandundî. Ṽga horombo sîhefî amoao asu sîhîrî-amboanî nîmboreimbî moatükunî ra ṅgîrî ndahumîndefî. ¹¹ Suda sîhîrî ndarîhu anîhondümborîarîhundî ana, Sisasiîndî hîpoambonambo aboedambo-ndahumboyefî, ṅga asu sîhefî ndîfo ai-amboanî ranînambo aboedambo-ndahimboyeyî,” mehu. ¹² Barnabas Por ai Godîndî ṅgînîndî nafuimbo moatükunî asu hepünîfeimbî moatükunî ra God ai Suda-yafe ndîfombo ahafandî warîsüṅgu ramareandî ranahambo

ndorîne wataporîmbo-marînandî. Asu muŋgu ai wataporî ra hîhîmborî-yomondühi hîmbo yangîrî kûmarundî.

¹³ Hoafî moendîmayowa asu Sems ai hoafîyuhü yahuya, “Wandafî mamî. Se wandî hoafî hîmborîyomo. ¹⁴ Saimon ai haponda ndore korîfoare hoafîyuhü yahuya, God ai ahandî hîpoambofe hohoanîmo nafuiyuhü sîhefî ndîfo bîdîfîrambo weaŋgurühi wand-aneî mehu. ¹⁵ Asu Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî-yomondî hoafî-amboa mamî yahurai-ane. Ai yaru hoafî nda sürü papîmarundî: ¹⁶ Adükarî ai hoafîyuhü yahuya,

‘Defitîndî mamîsîrî ai worî nahurai bîrîmefoendî,
nga süngunambo ro hîhîndahe koda

asu ahandî mamîsîrî ra asükainda botîndîhe-amboyahî

nindou ai worî bîrîfoare mbura sîmborî worîmbo-arandî nou.

¹⁷⁻¹⁸ Rananîmbo asu nindou amurî ai randîhi Adükarîmbo kokondî-horîmboyei.

Asu muŋguambo Suda-yafe ndîfo ro wand-aneî masahî ranai-amboa kokondî-horîmboyei. Hoafî nda horombo hondü ndanî-moatükunî tükündîfemboe mehu-ane.

Adükarî ai yare hoafîmayu ai ranî-moatükunî raremarandî,

asu horombo hondü nindou ai ra fîfîrîmarîhîndî,’ mehu.”

Amos 9:11-12

¹⁹ Ranîmboyo asu Sems ai hoafîyuhü yahuya, “Ro rarîhe hohoanîmoayahî sîhefî ndîfo ai hîhîrîyahî Godîmbo sowana mahei ranaheimbo sîhîrî ŋgîrî tîŋrîro ndahundürî. ²⁰ Wanî, ŋga sîhîrî aheimbo pasambe ndandîhu hoafînde-fomboane. Kabomombo sesi dîdîbafîfe sîhefeimbî sesîpoanî, nîmorehî sîsîhîmopoanî asu anamîndîhoandî bîrabîrîyopoanî, nînîhondî amînda-wofîfeimbî asu horî sesîpoanî.

²¹ Ai ŋgîrî randîhîndî ra nîmboe horombo peyomo houmbo haponda muŋguambo ŋgoafî adükarambe nindou ai Mosesîndî hoafî bokarîhoemo arundî. Asu muŋguambo ŋgoafîmbo nîmarîmbo si ranambe Suda-yeyi rotu worambe ritimîru arundî,” mehu.

Suda-yafe ndîfo anîhondümborî-rîhindeimbî ahei pas-ane nda

²² Ranîmboane asu Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-yomo hîfandîrîhundeimbî-yomo asu anîhondümborî-rîhindeimbî-yeyi ai hoafî fîrîhümündîhî seiya, “Sîhîrî-hündî bîdîfîrî ai Por Barnabas babîdîmbo Andiokînambo homböhünda koandîhehu-purîmboane,” masei. Ai Sudas, ahandî ndürî ŋgorü Barsabas, asu Sairas ahafanîmbo ŋgafanî sei hînîŋgî-marîhipîrî. Yimbu ai anîhondümborî-rîhindeimbî-yeyi bogorî-yafanî. ²³ Ahafandî warîhü ai pas mamî koarîhoe-mondühî hoafîyo-mondühî yahomoya:

“Ro Kraisîndî hoafî sahumîndefî hefî rîhundeimb-aneî asu hîfandîrîhundeimb-aneî. Suda-yafe ndîfo anîhondümborî-rîhindeimbî Andiokîhü, Siriahü, Sirisiahü anîboadei, se karîhasî-handürî.

²⁴ Ro hîmborî-yeyîmboaneî rohündî bîdîfîrî ai homo wataporî-memondamboyo sîhei hohoanîmo mamîkarî-marandürî, ŋga asu ro moai ahamumbo randundî sefî.

²⁵ Ranîmboane asu ro hoafî fîrîhumîndefî mburîhu sefîya ro nindou sîheimbo sowana koandîhe-hupurîmboyeî. Ro nindou ra yîhoeî ŋgunîndî Barnabas asu Por-babîdî koamarîhehupîrî. ²⁶ Ai moai ahafandî fimbo hohoanîmo-yafanî, ŋga ai sîhefî Adükarî Sisas Krais ahambo-hündambo ahandî ratüpurî ratüpurî-mayafanî.

²⁷ Ranîmboyeî ro Sudas asu Sairasîmbo koandîhehupîra ŋgafanî hoafî ro sürü paparîhundî rahurai randîne ahafandî yafambenambo hoafîndamboyafanî. ²⁸ Yîfîafî Aboedî ai yîhoeî mbusümo nîmarîmbo asu ro mamî mamamberîhu hohoanîmo-yefühî sefîya, ‘Ro ŋgîrî ŋgorü tîŋümbî hohoanîmo sîhei wamî nandîhundî,’ maseî, ŋga se ndanî hohoanîmo yangîrî anîmbo randîhimboyei. ²⁹ Se kabomombo sesi dîdîbafîfe sîhefeimbî sesîpoanî, horî sesîpoanî, nînîhondî amînda-wofîfeimbî sesîpoanî, nîmorehî sîsîhîmopoanî asu anîmîndîhoandî bîrabîrîyopoanî. Se ranî hohoanîmo süngufepoanî. Se ranî-moatükunî ra hînîŋgarîhîndî ana, aboedîndeimboyei. Yîhoeî hoafî ndear-ane, ŋga se aboedî nîboadei,”

mehomo.

³⁰ Raniyo asu Serusaremîhündî anîhondümbö-rîhindeimbî ai nindou yimbuyimbu ra koamarî-hehipura Andiokînambo mahanîmo. Asu ai anîhondümbö-rîhindeimbî gugurundürî mburu pas ra masabudürî. ³¹ Anîhondümbö-rîhindeimbî ai pas ranambeahîndî aheimbo ngînemîndîndürîmbo hoafî hoeirîhi hehimbo hîhîfî-hîhîfî-mayei. ³² Sudas asu Sairas ai Godîndî hoafî hoafîyafanî rînandeimb-anafanî. Raniyo asu yimbu ai aheimbo afîndî ngînemîndîmbo hoafî hoafîyafîndürî marînandî. ³³⁻³⁴ Yimbu ai Andiokîhü nîngö-nîngö-yafîne mburîna anîhondümbö-rîhindeimbî ai ahafanîmboya, “God ai aboedî-aboedî mbîreapîr-amboane asu ngusüfoambe afurînde kündeambui,” sei hehi nindou koamarî-houpîrî ranahamumbo sowana koamarîhehipîra hîhîrîyafîne mahafanî. ³⁵ Ngâ Por asu Barnabas ai Andiokîhü manîmbafanî. Ranîhü yimbu ai nindou bodîmondî-babîdî Adükârîndî hoafî bokarîhe-neandühî yamundî-marîneandürî.

Por Barnabas ai yûkürübî-mefîneandî

³⁶ Süngunambo Por ai Barnabasîmbo hoafîyundühî yahuya, “Sîhîrî mungu ngoafî adükârî sapo Godîndî hoafî horombo bokamarî-hehoandî ranî ngoafînambo anîhondümbö-rîhindeimbî ai nûngumbayahi ranî ndüfosimbo gagimboane,” mehu. ³⁷ Barnabas ai Sonîmboyu Makîmboyu randeimbî-mayu ranahambo ai-babîdî semündü hombo mehu. ³⁸ Horombo Son Mak ai Pamfîria ngoafîhü ahafanîmbo hîningîmareapîrî, ngâ moai ai-babîdî Adükârîndî ratüpurî, ratüpurîyu hu. Ngâ asu Por ai ahambo moai semündü-hombo yifîryu. ³⁹ Yimbu ai sîmborî hoafîyafîne hena yûkürübî-mefîneandî. Barnabas ai Mak serümündü haya sipambe farîyafîne hena Saiprusînambo mahafanî. ⁴⁰ Ngâ Por ai Sairas serümündü mahafanî. Anîhondümbö-rîhindeimbî ai ahafanîmbo hoafîyeihî seiya, “Adükârî ai sîhafanîmbo moanî hîpoambo-ndeapîrühî mbîfarîhepîr-amboane,” masei. ⁴¹ Yimbu ai Siria, Sirisia-yafeambe hahabodîfanî wakîrîneandühî anîhondümbö-rîhindeimbîmbo ngînimarî-nandîfîndürî.

16

Timoti ai Por-dîbo mahu

¹ Por ai Derbe ngoafî hu ngasünde haya Rîstra ngoafîna mahu. Sîsasîmbo süngurürî-randeimbî mamî, ahandî ndürî Timoti ai ranîhü mamaru. Ahandî hondî ai Sudahündî anîhondümbö-reandeimbîyo, ngâ asu ahandî afîndî anîmbo Grikîhündîyu. ² Rîstrahündî asu Aikoniamîhündî anîhondümbö-rîhindeimbî ai Timotimbo ahînyeihi seiya ai nindou aboed-ani masei. ³ Asu Por ai Timotimbo ahandî süngu semündü-hombo yahu haya hohoanîmo-mayu. Ai Sudahündî ranî hîfîhü manîngomo ranahamumbo hohoanîmoyuhü ahambo serümündü haya ahandî fi hoearî ra karîrî tîmarîherü. Sapo muŋguambo ai fîfîrundî Timotîndî afîndî ra Grikîhündîmayuwambo. ⁴ Ai ngoafî adükârînambo homo tüküyafu, homo tüküyafu rundühîyo asu horombo Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu hîfandî-rundeimbî Serusaremîhü hoafî ranî sünguru masîhoemo ra anîhondümbö-rîhindeimbîmbo masabudürî. ⁵ Asu ranîmboyu Kraisîndî nendî ranai hoafî ranînambo ngînimîndî anîhondümbö-rîhindühî muŋguambo si aho ra nindou ai afîndî tüküyahi marîhündî.

Por nindou mamî Masedoniahündî hoeimarîrî

⁶ Ngîmî ai Frîgia, Garesia-yafeambe homondane, Yîfiafî Aboedî ranai ahamumbo nindou Esia hîfambe ranaheimbo Godîndî hoafî hoafîyo-ndürîpoanî meho. ⁷ Raniyomo ai Bitînia hîfînambo hombo yahomo houmbo Misia-yafe yûpupuikîmî tüküyafundane, asu Sîsasîndî Yîfiafî ranai ahamumbo ranafî hombo yowanî mehopurî. ⁸ Raniyomo asu ai Misia nafîyafu hou Troas ngoafînambo mahanîmo. ⁹ Raniyu asu ranî nîmbokoanî Por ai yafogoadînambo nahurai ranîpoanîmbo moatükunî hoeireandane, nindou mamî Masedoniahündî ai botîfi nûngumbo hütî-hütîrürühî yahuya, “Se ndanafî kosafî yîhoefombo farîhawamunî,” mehu. ¹⁰ Por ai ranî-moatükunî hoeire hayamboyu ro hohoanîmo-yefomboanefî God ai ranaheimbo ahandîmayo hoafî ra hoafîmbohünda

koamarîhemuni. Ranîmboane asu nîmehünou ro Masedonia hîfînambo hombo naporîhundühi nafî kokomarîhundî.

Ridia ai Godîndî hoafî süngumareandî

¹¹ Sipambe fariyahu Troas ngoafî hîningîrîhu hohu asu Samotres airanînambo hefî asu ngorü sihö Neapolis ngoafîhü tükümehundî. ¹² Ranîyefî asu ranîhü hîningîrîhu hohu hefî, Firipai ngoafîhü tükümehundî. Masedonia-yafe hîfambe Firipai ngoafî adükari Rom ai hîfandî-marundî. Ranîhü tüküyahu yahunümbî nîmbî manîmboefî. ¹³ Ngoafîmbo nîmarîmbo si tüküfeyoane, asu ro hefî ginîrûmbî ngoafî tebünanî tüküyahu mburîhu, hoekîmî mahefî. Hoe ranî fikîmî ranîpoanîmbo fondî Godîmbo dîdîbafî-fembohünda fondî mbanîngoyo sefî hoahumboyefî mahefî. Ranîhü nîmorehî bîdîfîrî ai guguriyahi nîmarei-ane asu ro ai-babîdî wataporîmayefî. ¹⁴ Nîmorehî mamî adükari ngoafî Taiatairahündî, ahandî ndürî Ridia, ai hoafî ro hoafîmayefî ra hîmborîmayo. Ranai ana Godîmbo dîdîbafîfe hoafîyorandeimbî asu ai hamburî hoearîfihî kakî semîndî-randeimb-ane. Adükari ai ahandî ngusüfoambe hohoanîmo botîmare-andamboyo Por ai hoafî, hoafîmayu ra anîhondümbö-mareandî. ¹⁵ Ai ahandî worambeahîndî-babîdîmbo hîmonî hundürümayeri. Ai hîmonî hundürüyo mbura yîhoefîmbo hoafîyohü yahoya, “Se ro Godîmbo anîhondümbö-marîhinî ra fîfîrîndundühi ana, se wandî worambe dîfomo nîmandomo,” meho. Ai yîhoefîmbo hüti-hüti-maramuna-mboyefî, asu ro ahandî hoafî süngu mahefî.

Por ai Sairas-dîbo Firipai ngoafîhü karabusî-mefîneandî

¹⁶ Mamîmbo ro Godîmbo dîdîbafîfembo fondühi hefane, moanî ratüpurîyorangeimbî nîmorehî mamî yîhoefîmbo nafîni hoeimareamunî. Nga moaruwai nendî ahandî fiambe nîmarîmbo nîni-moatükunî süngunambo tüküfemboayo ra hoafîyomarandî. Ranîmboyo asu nindou ai ahandî hoafî hîmborîmbo ranahambo hîfandîrurundeimbî ahamumbo kakî adükari sahüpurî marîhündî. ¹⁷ Ranîyo nîmorehî ranai Por-babîdîmbo yîhoefî süngu hohüyo asu ai yare puküna hoafîyowohü yahoya, “Nindou ndanai ana God Nîmoamo Hondü amaru ranahandî ratüpurîyomo-rundeimb-anemo. Rananemo asu God ai sîheimbo aboedambo-fendürîmboayu hoafî ra hoafîyomorundühanemo,” yaho marandî. ¹⁸ Muŋguambo si ai rapomayo hoamboyo asu Por ai ranahambo yîboaruko-yîboarukofi haya, asu ai hîhîrîfi nüngumbo moaruwai nendî amaro ranahambo hoafîyundühi yahoya, “Ro Sisasîndî ndürînambo hoafayahî se nîmorehî ranahambo hîningîndo hawa ngafî,” mehundo. Ranîyo asu moaruwai nendî ranai mamî ranî simboanî hîningîre haya maho.

¹⁹ Ahambo hîfandîrurundeimbî ranai ahamundî kakî semîndî nafî awarîmarîhoayo ra fîfîrîmarundî sapo nîmorehî ra ngîrî nîni-moatükunî tüküfemboayo ra asükai hoafîndo. Ranîmbo-anemo ai Sairas asu Por ahafanîmbo kîkîhîrîpîndümo mburîmbo kiafu hürîpîndümo nindou adükari ahamundî koadürü guguru nîmarîmo rundühi mahomo. ²⁰ Ai ahafanîmbo sowapîndümo nindou hoafî hîmborîyomo-rundeimbî ahamumbo soana homo hoafîyomondühi yahomoya, “Nindou yimbu ndanana Sudahünd-anafanî, nga aiyafanî nindou sîhefî adükari ngoafîhü amarei ranaheimbo moaruwai hohoanîmo botîmarîneandî. ²¹ Ran-anafanî nindou Romîhündî sîhîrî ahînümbî hohoanîmo süngukoatembo-mayo ranahambo yamundarîneandî,” mehomo. ²² Ranîyei asu nindou afîndî ranai ahafanîmbo ranîmbohünda papî-hoafî-marîhüpîrî. Ranîyomo asu hoafî hîmborîyomo-rundeimbî ai ahafandî hoearî yümündühaupürî mburu hoafîyomondühi yahomoya, “Ahafanîmbo wofî bogorînambo harîmbemopîra-mboane,” mehomo. ²³ Ranîyomo asu ahafanîmbo wofî bogorî-mayo ranambo puküna buburîpîrî mburu, asu karabusî-marupîrî. Ranîyomo nindou karabus worî hîfandî-randeimbî ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Se ahafanîmbo wudîpoapondo hîbadapîrî,” mehomo. ²⁴ Ranîyu nindou ranai hoafî ranahambo hîmborîyu mbura ahafanîmbo karabus worî safambe ragu nîmî ahi yîrîfoneimbînambo yitîŋarîhü hüputüpu-rapürîmündî hîningîmareapîrî.

²⁵ Raniyafanî Por Sairas ai nîmbî mbusümondühi nîmarîfanîmbo herüyafandühi Godîmbo dîdîbafî-mefîneando. Asu nindou bîdîfîrî karabusiyafu mamarîmo ranai ahafanîmbo himborî-memopîrî. ²⁶ Asu nîmehünou hîfîthe afîndî tüküfehüyo karabus worî kambohoanî ranai fîfîmîmayo. Raniyo nîmai yipurî ranai sübüdîhoehüyo nindou karabus worambe mamarîmo ahamundî fihîndî sen makiaro ra fufurîmarîhoayo. ²⁷ Raniyu asu karabus hîfandarandeimbi ranai botîfi yipurî sübüdîhoai menjorowa hoeire haya nindou ai mbafefou yahu haya yîhîmboyuhü penau hoandarî semündü haya wandîhoarî hîfokoandîthea yahu haya ramefiyu. ²⁸ Nga Por ai heiyuhü yahuya, “E! Se sîhafî fi yimbündamboyafî! Ro-ana muŋgu amarefî,” mehuamboyu. ²⁹ Raniyu karabus hîfandî-randeimbi ai nindumbo hai sowandümo sînîmo yahu mîŋgiyu hoafîyu mbura nîmai worî safambe pîpîyu hu Por Sairas yafandî yîrîkîmî hîhamîndarîyuhü piyu menjuru. ³⁰ Raniyu ai ahafanîmbo sepîrîmündî weindanî hüfu nîmarümbö hoafîyupurühî yahuya, “Rîtîfo yimbu, ro nînî nünüŋgundîheanda God ai wambo aboedambo-mandeandîra?” mehuamboyafanî.

³¹ Asu ai sîmborî safaniya, “Se Sisas Adükarî ranahambo anîhondümböndîworanî anîmbo asu God ai sîhambo, sîhafî worambeahîndî-babîdî aboedambo-ndeandürümbui,” masafanî. ³² Asu raniyo Por Sairas ai karabus hîfandî-randeimbi-mayu ranahambo nindou mamî ranî worambe manîmboei aheimbo kameihî parînerî hena Adükarîndî hoafî hoafîmefînandürî. ³³ Raniyo asu ranî nîmbokoanî karabus hîfandî-randeimbi-mayu ranai ahafanîmbo sepîrîmündî mbura ahafandî masîmei ra popoaimarandî. Raniyo asu ai ahandî fikîmînîndî-babîdîmbo muŋgu hundürümayeî. ³⁴ Raniyu ai ahafanîmbo sepîrîmündî hafu ahandî worambe nîmarümbö sesî sagapîra masowasîfanî. Asu ai ahandî fikîmînîndî-babîdî haponda Godîndî hoafî himborîyeyî mburîhü anîhondümbö-marîhindî ranîmbohünda hîhîf-hîhîfîmayeyî.

³⁵ Raniyomo siambe hoafî himborîyomo-rundeimbi ai prisman bîdîfîrî koarîhoupurühî yahomoya, “Hapoana se nindou yimbu ranahafanîmbo hînîŋgîndowapîra mbîhafanda-mboane,” mehomo. ³⁶ Raniyu nindou karabusîmbo hîfandî-randeimbi ai Porîmbo hoafîyundühi yahuya, “Hoafî himborîyomo-rundeimbi ai ‘hînîŋgîndowapîra mbîhafanda-mboane,’ mehomonda-mboanahî sînî hoafayahapîrî, nga hapoana se aboeda ŋafanî,” mehupîrî. ³⁷ Asu Por ai prismanîmbo hoafîyupurühî yahuya, “Ro-ana Romîhünd-anehî, nga ai yîhoehîmbo nînîhümboyo hoafî himborambe nindou himboahü buburümünî mburu, karabus worambe koamafoarümünî. Asu ran-anemo haponda ŋgoafîna yîhoehîmbo dîbo semîndîmünî koehefembo hohoanîmoemo. Refeana wanî! Nga ahamundîhoarî anîmbo sîfomo sowandümomünî koarîhoumuna ŋgemboyeyî,” masafandamboemo.

³⁸ Asu prisman ranai ahafandîmayo hoafî ra hoafî himborîyomo-rundeimbi-mbo hoafîmemo-puramboemo. Raniyomo asu Por Sairas ai Romîhünd-anafanî hoafî ra himborîyomo mburu yîhîmbo-memo. ³⁹ Raniyomo asu ai homombo ahafanîmboya, “Karîhapîsî, ro hütiyefî,” yahomo mburu moanambühî sowapündümo mahomo. Asu raniyomo ahafanîmbo hoafîyomopîrühî yahomoya, “Se ŋgoafî nda hînîŋgîndîne hena ŋgorü goanîni ŋafanî?” mehomo. ⁴⁰ Raniyafanî ai karabus worî ra hînîŋgîrîne hena Ridiandî worîna mahafanî. Ranîhü anîhondümbö-rîhindeimbi ai mafandî-hindamboyo asu aheimbo ŋgusüfoambe kîkîmî-foarîneirî hena mahafanî.

17

Tesaronaika-hündî ai Por Sairasîmbo hürütümarîhüpîrî

¹ Raniyafanî Por Sairas ai hafanî Amfiporis Aporonia ŋgoafî kefoene hena hafanî Tesaronaika ŋgoafîhü tükümeffîneandî. Ranîhü Suda-yafe rotu worî mamî mafondaro. ² Raniyu asu Por ai yaremarandî süŋgu Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nîmarümbö ŋgîmîmbo moanî nîmarîmbo si ra ai-babîdîmbo Baibor-ambeahîndî hoafî ranahambo ndorîhi wataporîmbo-marîhündî. ³ Ai aheimbo Godîndîmayo hoafî rana-handî nîmîndî ra wataporîmbo-randühî yahuya, “Nindou God ai ahambo nîmorehî

nindowenihimbo aboedambo-fendürimbo kafaorirî hinîngîmarirî ra Kraisi-ani asu ai asübusî afîndî semündü haya yîfiyu mbura asükaiyu botîmefiyu,” mehu. Asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Sisas ndanahambo ro siheimbo hoafayahî ai Kraisi-ani,” mehu. ⁴ Nindou bîdîfirî ranîhündambo ai hoafî ranahambo anîhondumbo-rîhi mburîhü, Por Sairasi-yafandî süngu mahei. Nindou bîdîfirî Grikîhündî Godîmbo hohoanîmo parîhoreimbî asu nîmorehî afîndî bogorîmbo-yahindeimbî ai-amboa ahafandî süngu mahei.

⁵ Ranîmboyo asu Sudahündî bîdîfirî ai ngusüfoambe moaruwai-marapura nindou bîdîfirî funîru wakîrundeimbî maketambe manîngomo ranahamumbo gugurîmarüpora ai homo nindou afîndî gugurîpurî mburîmbo hohoanîmo botîmarîpura ngoafambe ngînîndî hoafemo wakîmarundî. Ranîyomo asu ai Por Sairas kîkîhepîmîndî nindou afîndî burîmemo ranahamumbo sowana sepîmîndî homböhünda ahafanîmbo kokorupîrühî Sesonîndî worîna pîpîna mahomo.

⁶ Nga ranîyomo ahafanîmbo hoiefepîrîkoate-yomondühi-yomo, ai Sesonîyu asu anîhondumbo-rundeimbî bîdîfirî-yomo ahamumbo nindou bogorîmboyafu mamarîmo ahamumbo sowana kîafu hürüpundümo mahomo. Ai homo puküna hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndanai ana munguambo hîfî ranîhü moaruwai hohoanîmoyomo marundî ran-anemo asükai haponda ndanîhü tüküyafu anîngomo.

⁷ Asu Seson ai ahafanîmbo worînimareapîrî. Nga nindou mungu ndanai ana adükarî bogorî hondü Sisarîndî ahînûmbî hohoanîmo gogonîmbo-rîheneandühi safanîya, ‘Awi nindou adükarî bogorî ngorü manüngu, nga ahandî ndürî Sisas-ani,’ safanî marînandî,” mehomo. ⁸ Ranîyomo ngoafîhündî bogorî-yomo asu nindou afîndîyei ranai hoafî ranahambo hîmborîyei hehi afîndî hohoanîmoyeihi ngusüfoambe moaruwai-marandürî. ⁹ Ranîmboemo nindou bogorî ai Sesonîyu bodîmondî-yomo ahamumbo kot pemîndomo mehomonda asu ai kakî masabupura hinîngîmarîpura mahomo.

Por Sairas ai Beria ngoafîhü mamarîfanî

¹⁰ Mamî ranî nîmbokoanî anîhondumbo-rîhindeimbî ai Beria ngoafînambo Por Sairas koamarîhehipîra mahafanî. Ai hafanî Beria ngoafîhü tüküyafîne mburîna Suda-yafe rotu worî mafengoro ranambe kefoene mahüfanî. ¹¹ Beria ngoafîhü Suda mamarei ahei hohoanîmo ra Tesaronaikahündî-yafe hohoanîmo ngasündîmareandî. Beriahündî ai Por Sairas-yafandî hoafî hîmborîyei mburîhü, asu hoafî ranahambo masahümündî. Ranîyo ai munguambo si maho Bukambeahî hoafî ra hoerîhi marîhündî ahafandî hoafî ra anîhondumbayo sei hehi. ¹² Ranîyei asu Sudahündî afîndî ranai hoafî ranahambo anîhondumbo-marîhindî. Asu Grikîhündî nîmorehî ndüreimbî bogorîmbo-yahindeimbî afîndî asu nindowenihî afîndî ai hoafî ranahambo anîhondumbo-marîhindî.

¹³ Por ai Beriahündambo Godîndî hoafî bokarî-marîhendürî ranahambo Tesaronaikahündî Suda ai hîmborîyei hehi Beria ngoafîhü amboa hei tükümehîndî. Ranîyo asu Tesaronaikahündî ai nindou Beriahündî-mayei ahei ngusüfoambe moaruwai hohoanîmo botîmarîhindürî. ¹⁴ Ranîyei asu anîhondumbo-rîhindeimbî ai hohoanîmoyeihi seiya Porîmbo moaruwaimbo ndîhorîmboyei sei hehi ahambo hoekîmî koamarîhehora mahanu, nga Sairas Timoti ai Beriahü mamarîfanî. ¹⁵ Ranîyomo nindou bîdîfirî ai Por sowaründümo hou ai-babîdî Atens ngoafîna mahomo. Asu Por ai yahuya, “Sairas Timoti ai nîmai wambo-sowana mbîsînî-fandamboane,” mehuamboemo asu hoafî ra sowandümo hou hîhîrîyafu Berianambo mahomo.

Porî ai Atens ngoafîhü Godîndî hoafî hoafîmayu

¹⁶ Por ai Atens ngoafîhü Sairas asu Timoti ahafanîmbo hîfandapîrühî nîmarümbö hoireandane, ngoafî ranîhü tîkai god sîsamî afîndî burîmayo ranîmbo ngusüfoambe nîmbîmayu. ¹⁷ Ranîyu Por ai Suda-yafe rotu worambe Grikîhündî bîdîfirî asu Suda bîdîfirî anîhondumbo Godîmbo hohoanîmoyomo-rundeimbî ahamumbo wataporîmbo-marapurî. Ranîyu munguambo si maho ra nîmorehî nindowenihî maketambe

gugureyahi nîmareiane, hu ai-babîdî nîmarûmbo wataporîyu marandî. ¹⁸ Ranîyomo Epikurian asu Stoik fîfirundeimbi nindou ranai Por-babîdî hoafînambo simborî-simborî-memo. Ai yaru hoafîyomondühi yahomoya, “Nindou hoafî afîndeimbi ndanai nîni hoafî, hoafînda yahumboyuwa?” mehomoma. Asu bîdîfîrî ai hoafîyomondühi yahomoya, “Awi, ai ndîfo-yafe sîsamî god mamî ranahambo hoafîmbo yahumboani,” mehomoma. Nga Por ai Sisas yîfîhündî botîmefiyu hoafî ra hoafîmayuwambo ranîmboemo asu ai rahurai yaru hoafîmemo. ¹⁹ Ranîyomo ai kansîr Areopagus wafuwamî mafandundî ahamumbo sowana Porîmbo sowaründümo mahafomo. Ai homo ahambo hoafîyomondühi yahomoya, “Ro simborî hoafî nda se nindou aheimbo hoafîyafî arandî ra hîmborîmbo sefomboanefî. ²⁰ Asu ro sîhafî hoafî ra hîmborîyefî hohu hoafî ranahandî nîmîndî ra fîfirîndîhu sefomboanefî,” mehomoma. ²¹ Nga nindou Atens ngoafîhü amarei anei asu ngorü ngoafîhündî sühüsi Atens ngoafîhü amarei anei ranai moai amurî hohoanîmoyei rîhündî, nga wanî. Ai ana hoafî simborî engoro ranahamboane hoafîyo asu hîmborîyo ranîmbo yangîrî hohoanîmoayei.

²² Ranîyu asu Por ai Areopagus wafuwamî kansîr-yomondî mbusümo nûngumbo hoafîyuhü yahuya, “Nindou Atensîhündî, ro hoeirîheandane se-ana munguambo god ranaheimbo süngufe hohoanîmo-ane hohoanîmo-memo. ²³ Nga ro nafîna habodîhühi sîhei sîsamî god hoeimarîheandürî. Asu sîsamî godîmbo sesî sîhefe randeimbi fondî mamî hoeimarîheandî ranîfîhî se sürü papîmarîhündî ra yare hoafîyowohü yahoya, ‘Ndanana sîsamî god ro fîfirîfekoate-mayefî ran-ane,’ meho. Nga asu se moai ranî god ra ahambo fîfirîhorî, nga se ahambo moanî hohoanîmoyei marîhündî God ranahambo haponda ro hoafîndahandürî samboanahî.

²⁴ God ai hîfî nafîra mbura asu munguambo moatükunî ranîfîhî nafîra hînîngîmareanda anîngo ranai Adükar-ani sünambeahî asu hîfînî. Ranîmboani aiana ngîrî nindou ai ahei warînambo worîmbo-rîhündeimbi worî ranambe ana nîmandu, nga wanî. ²⁵ Ai moai rananî moatükunî mbonîmboramündî randî ranîmboane asu ngîrî nindou ahei warîna ahambo rarani-moatükunî fandîhehuri. Sapo ai-ani nindoumbo yangîrî nîngombo hohoanîmo, yafui asu munguambo ranî-moatükunî ra saimunî arandî. ²⁶ Amoa mamî ranahandambo-hündîyo God ai nindou mungua sîrî nafîmarandî munguambo hîfîhü nîngombohünda. Asu ai ahandîhoarî horombo nindou ranîhü nîngombo asu hîfî yûpupui kîkîre hînîngîmareandî. ²⁷ God ai yare hînîngîre hayambo hohoanîmoyuhü yahuya, ‘Ranîhü dîboadimbo anîmbo asu ai wambo ro anîmboahî ra koko-mbîrîhündîr-amboane,’ mehu. Ranîmbo-hündambo anîmbo nindou ai God nahi anîngu ranahambo kokondîhorî hoeindohorî-mboyei. Nga God ai mamamî sîhefîmbo sowahî anîngunîyupoanî. ²⁸ Sîhîrî ai-dîbo yangîrî anîmboefî, ai-dîbo ahahabodefî asu ai-dîbo-aneî anîboadefî. Rahurai-ane sîhei herü fîfirundeimbi bîdîfîrî ai yaru hoafîyomondühi yahomoya, ‘Sîhîr-amboanî Godîndî nîmor-aneî anîmboefî,’ mehomoma. ²⁹ Sîhîrî Godîndî nîmor-aneî asu ngîrî sîhîrî randîhu hohoanîmondefühiya, God ai gor, sirfa kapa, nîmoei ranî sîsamîyu mbîsefî. Asu ngîrî hohoanîmo-ndefühiya, God moanî sîhefîhoarî hohoanîmoyefî hohu sîhefî warînambo nafîmarîhur-ane mbîsefî, nga yowanî. God ai-ana gor, sirfa kapa, nîmoei ranî sîsamîyupoanî.

³⁰ Horombo nindou ai Godîmbo fîfirîfikoate-mayeiamboyu rasîmboanî ai moai aheimbo ngînîndîrandürî. Nga hapondanambe ai munguambo nindou munguambo hîfîhü ranaheimbo yahuya, ‘Se sîhei hohoanîmo moaruwai daboadanambo-ndîhi hehi wandî hohoanîmo süngundîhindî,’ mehu. ³¹ Nga asu ai mamî sîhî dîbonîyu hînîngîmareandî si ranambe ai mbumundî hohoanîmo süngundeandühi ahei hohoanîmo ranî sîmogodühi munguambo nindou yîbobo-ndeandürîmbui. Nga ai nindou mamî ranî-moatükunî ra hîfandîmbohünda hînîngîrîrîmboani. Nindou ra yîfîmayuwa God ai honguambeahîndî botîmarîrî ranani, nga ranahambo anîmbo sîhîrî anîhondümbö-ndîhurîmboane,” mehu.

³² Nindou bîdîfirî ai nindou yîfîhündî yangîrifembo hoafî ra hîmborîyomo houmbo-yomo asu ai ahambo sisîndî hoafîmarurî. Îga bîdîfirî ai hoafîyomondühi yahomoya, “Asükaindefî ranî-moatükunî ranahambo sîhafî hoafî hîmborîndefo,” mehomondo. ³³ Asu Por ai kansîrî-yomondî wataporî yare hîningîreapurî haya mahu. ³⁴ Nindou bîdîfirî ai ahambo süngurîhorühî hoafî ranahambo anîhondümbomarihindî. Nindou mamî ahandî ndürî Dionisius Areopagusîhündî ai kansîrimbofi mamaru. Asu nîmorehî ahandî ndürî Damaris ai-amboanî anîhondümbomareanda asu nindou bîdîfirîyeyi hoafî ranahambo anîhondümbomarihindî.

18

Por Korin ngoafîhü amaru

¹ Süngunambo Por ai Atens ngoafî hîningîre haya Korin ngoafîna mahu. ² Ranîhü ai Sudahündî mamî ahandî ndürî Akwira hoeimarirî. Aiana Pondus-hündîyu. Nindou ranîyu ai ahandî nîmorehî Prisira-dîbo Itari hîfî hîningîrine hena asu Korinîna mahafe. Nindou mamî Rom ngoafîhü adûkarî bogorîmbofi nîmarümbî ahandî ndürî Krodius ai Sudahündî nindou muŋgu aheimbo yahuya, “Se Rom ngoafî nda hîningîndîhi hehimbo ŋgorü hîfîna-ndahindî,” mehuamboyafe ai Korinînambo mahafe. Ranîyu asu Por ai ahafembo ranîhü hoeifepîrimbo mahu. ³ Nindou yimbu ranai Por-babîdî mamî ranî ratüpurî ra ratüpurîyeyi rîhündeimbi wamboyu Por ai, ai-dîbo nüngumbo serî worî kakîyeyi marîhündî. ⁴ Muŋguambo moanî ngoafîmbo nîmarîmbo si Por ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nüngumbo Sudahündî nindou ranaheimbo wataporîyu marandî. Nindou Sudahündî asu Grikîhündî aheimboya ahei ŋgusüfoambe botîndîheiranî asu Sisasîmbo anîhondümbombrîhinda yahuhayamboyu hüfu hoafîmendürî.

⁵ Sairas asu Timoti ai Masadonia hîfî ra hîningîrine hena Korin ngoafîna kosafandani Por ai Sudahündî ranaheimbo aboedî hoafî yamundeandürühî manüŋgu. Ai Suda-mayeyi aheimbo anîhondümbom hoafîyundürühî yahuya, “Sisas ana nindou God ai nindou aboedambofembo kafoarirî hîningîmarir-ani,” mehu. ⁶ Îga ai ahandî hoafî ra sahümündî pirîhi mburîhü asu ahambo tirîfoarîhorî hoafîmehündo. Ranîyu asu Por ai ahandî hoearî filîndî düdübudî püpürüfî-foareandühî sîmborî hoafîyundürühî yahuya, “Se hoafî ra hîmborîkoate-yeyî awararîhehindî ana, ro hütirîharüpoanî, ŋga sîheihöar-anei. Îga haponda ndühünda ro-ana sîheimbo hîningîndîhearü hehea asu nindou sîhefî ndîfo sowana, ŋgamboyahî,” mehu. ⁷ Ranîyu asu ai rotu worî ra hîningîre haya worî akîmî Titius Sastusîndî worîna mahu. Nindou ranai ana Suda-yafe ndîfoyu, ŋga asu Godîndî hoafî süngure randeimbiyu. ⁸ Suda-yafe rotu worî hîfandrandeimbi ahandî ndürî Krispusîyu asu ahandî fikîmîndîyeyi ai Adûkarîmbo anîhondümbomarihorî. Asu nindou afîndî Korin ngoafîhündî ranai Porîndî hoafî ra hîmborîyeyi mburîhü anîhondümbomarihinda aheimbo hundürümarandürî.

⁹ Por ai mamî nîmbokoanî ranîpoanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai hoeireandane, God ai hoafîyundühî yahuya, “Se yîhîmbo-ndamboyafî, ŋga hoafîndafî ndandî. ¹⁰ Îga ro se-dîbo nîmboamboanahî ranîmboane asu sîhambo nindou ŋgorü ai ŋgîrî moaruwaimbo-ndeanî. Îga wandî nendî afîndî ai adûkarî ngoafî ndanîhü nîmandeimboyeyi,” mehu. ¹¹ Ranîmboyu Por ai mamî hîmbanî asu 6 amoamo ranîhü nüngumbo Godîndî hoafî aheimbo yamundeandürî marandî.

¹² Gario ai Akaia-yomondî gafman bogorîmbofi nüngumbeahiyo asu Suda ai mamîhüyafu mburümbom Porîmbo ŋgîndîmarurî. Ranîyomo ai ahambo sowaründümo hoafî dîdîboadofe worîna mahomo. ¹³ Ai yahomoya, “Nindou ndanai ana nîmorehî nindouwenihî aheimbo Godîmbo hohoanîmombo ra ranîpoanîmbo yamunde-andürühani asu ai ahînümbî hohoanîmo hîfînambo-mareandî,” mehomomo. ¹⁴ Por ai sîmborî ahamumbo hoafîyupurîmbo yahuhayamboyusî, ŋga Gario ai Sudambo hoafîyupurühî yahuya, “Nindou ndanai sîhefî gafmanî-yafe hohoanîmo ra hîfînamboreandühî moaruwai hohoanîmombei-mbonana ro sîhamundî hoafî ra

hîmborîya. ¹⁵ Nga Suda se-ana sîhamundi hoafi, ndürî asu sîhamundi hohoanîmo ranîmboanemo se wambo sîfomo düdufundîrî, nga ambe, ranî-moatükunî ana sîhamundihoarî ngomo didîboadondundi. Ro-ana yahurai hoafi hîmborîyo mburîmbo yîbobofembo-yahîpoanî, nga wanî,” mehu. ¹⁶ Ranîyu asu ai ahamumbo hoafi didîboadofe worî ranambeahîndî koamarîhepurî. ¹⁷ Ranîyomo nindou bîdîfîrî ai nindou ahandî ndürî Sostenis, Suda-yomondi rotu worî hîfanda-randeimbî bogorî, ranahambo kîkîhîrundümo mburu hoafi didîboadofe worî ranî hangîfoanî harîmemondo. Nga asu Gario ai moai ranî-moatükunî ranahambo afîndî hohoanîmoyu, nga wanî.

Por Andiok ngoafîna hîhîrîfi mahüfu

¹⁸ Por ai Korin ngoafîhü afîndî si nûngu mbura asu ai anîhondümborîhîndeimbî aheimbo hîningîreandürî haya Senkrianambo mahu. Ranîyo Prisira asu Akwira ai Porîndî süngu mahafe. Horombo Por ai Godîmbo hoafîyunduhü yahuya ro mamî moatükunî randîheamboyahî mehu. Ranîmbo nafuimbohünda ai ahandî mbîro ra tüpurîmarandî. Ranîyei asu ai Sirianambo sipambe farîyahi hehi mahei. ¹⁹ Ai hei Efesus ngoafîhü tüküyahi mburîhümboyei asu ranîhü Prisira Akwira hîningîreapîrî haya ai yangîrî Suda-yafe rotu worî ranambe kefuai hüfu nûngumbo Godîndî hoafi aîbabîdîmbo wataporîmayu. ²⁰ Ranîyomo asu ai ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Awi se ndanîhü gedühî nîmbafî,” mehomondo, nga “Ngîrîndahî,” mehu. ²¹ Asükaiyu ahamumbo hîningîfepurîmbo yangîrî hoafîyupurühî yahuya, “God ai yîfirayu ana, awi ro asükainda hîhîrîndahe didîmboyahî,” mehu. Ranîyu asu ai sipambe farîfi mbura Efesus ngoafî hîningîre haya mahu. ²² Ranîyo asu sip ai ho Sisaria ngoafîhü tüküme Feyo-wamboyu asu Por ai kusîfoai haya hafu Serusarem ngoafîhü anîhondümborîhîndeimbîmbo hîhîfîrîrîrü haya Andiokînambo mahanu.

Aporos ai Godîndî hoafi Efesus ngoafîhü hoafîmayu

²³ Ranîyu asu Por ai Andiok ngoafîhü gedühî nûngu mburamboyu Garesia asu Frisiayafeambe ngoafî daburî wakîreandühî ranîhü Sisasîmbo anîhondümborîhîndeimbî amarei aheimbo kîkîmî-foefendürîmbo mahu.

²⁴ Nindou mamî, ahandî ndürî Aporos Sudahündî, Areksandria ngoafîhündî Efesus ngoafîhü manûngu. Nindou ai-ana hoafi aboedî hoafîyu-randeimbî asu Godîndî hoafi ra aboedî hamîndî ndore fîfîreandebîyu. ²⁵ Horombo ahambo Adükarîmbo süngufi hombo ranî hohoanîmo ra yamundi-marîhor-ane. Ranîyu asu ai ngusüfoambe botîreirühî nîmorehî nindowenihî ranaheimbo hoafi aboedî sagadürühî Sisas ai nindou God koamafoarîrî ranahambo wudîpoapore hoafîyundürî marandî. Nga ai moai Sisasîndî hoafi aboedî mungua fîfîreandî, nga Son hundürü-marandürî ranahambo yangîrî fîfîrîmareandî. ²⁶ Asu ai hüfu Suda-yafe rotu worambe kefuai nûngumbo yîhîmbokoate pîyu haya Godîndî hoafi hoafîmayundürî. Prisira asu Akwira ai ahandî hoafi hîmborîyafe hena ahambo sowarîndîfe hüfe ahafe worambe Godîmbo süngufimbo hohoanîmo ra ndorîne hoafîmefînando. ²⁷ Ranîyu asükai Aporos ai Akaia-yafe hîfîna nga yahu haya ramefiyu-wamboyei, Efesusîhündî ai ahambo farîhehorî hehi Aporos ai tükündîfiyuanî ndahorîmîndei sei hehi Godîndî hoafi süngurîhîndeimbîmbo pas sürü papîmarîhündî. Ranîyu Aporos ai hu Akaia hîfambe tüküfi mbura asu nindou ranîhünda God ai aheimbo hîpoambo-mareandüra anîhondümborîhîndî ranaheimbo afîndîmbo aboedî mafarîhendürî. ²⁸ Ai Suda-babîdî sîmborî-sîmborîyuhî ndore hoafîyuhü ahei hoafi hîfînambo-mareandî nîmorehî nindowenihî-yafe hîmboahü. Ai Godîndî Bukambe hoafi ranînambo Sisas ra God ai nindou aboedambo-fendürîmbo kafoarîrî hîningîmarîr-ani yahu hoafîyuhü nafuimayundürî.

¹ Aporos ai Korin ngoafîhü nünguambe Por ai hîfî wafuambe ngoafî adaburo ra hoahoangü hu Efesus ngoafîhü tüküfi Sonîmbo süngururü-rundeimbî hoeimareapurî.

² Asu ai ahamumbo dudufipurühi yahuya, “Se Godîmbo anîhondümbo-rîwuranî ahandî Yifiafî Aboedî sîhamundî wamî kosowai wanîyo?” mehuamboemo. Asu ai sîmborî ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Yifiafî Aboedî ra ro moai hîmborîyefî,” mehomondoamboyu. ³ Ai yahuya, “Nîni süngure hayamboyu sîhamumbo hundürü-marapura?” mehuamboemo. Asu ai ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, “Sonîndî sünguyo hundürü-maramuni,” mehomondamboyu.

⁴ Por ai hoafîyuhü yahuya, “Sonîndî hundürü ranana nindou ai moaruwai ho-hoanîmo daboadanambofe hefembo aboedî hohoanîmo süngufembo-hündamboane. Ranîyu asu ai nindou Israerîhündî ranaheimbo hoafîyundürühi yahuya, ‘Se nindou wandî süngu tükefiyu ranahambo anîhondümbo-ndîhorî. Nindou ranana Sisas-ani,’ mehu. ⁵ Sonîmbo süngururü-rundeimbî ai hoafî ra hîmborîyomo houmbo Adükarî Sisasîndî ndürînambo hundürü-memo. ⁶ Ranîyu Por ai ahamundîwamî warî manandepuramboemo Yifiafî Aboedî ranai ahamundî wamî kosîwohü ranîpoanîmbo hoafînambo wataporî-yomondühî Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî nahurai hoafîmemo. ⁷ Ramefundî ranana 12 nindou-yomo. ⁸ Ngîmî amoamo Por ai Suda-yafe rotu worî ranambe kefuai hüfu nüngumbo yîhîmbokoate hoafîyu marandî. Ai aheimboya, God ngînîndî hîfandarandî ranahambo anîhondümbo-mbîrîhinda yahuhayamboyu wataporîmborarü marandî. ⁹ Ngâ nindou bîdîfirî ai ahei hohoanîmo tapîhamî-randürühi anîhondümbofe-koateyeihî Sisasîndî nafî ranahambo nindou hîmboahü moaruwai hoafîmayei. Ranîyu asu Por ai aheimbo ranîhü hînîngîrearü haya, Sisasîmbo süngururü-rundeimbîmbo sepurümündî haya hu Tiranusîndî yamundîfe worambe muṅguambo si wataporîmbora marandî. ¹⁰ Ranî-moatükunî ra yimbu hîmbanî yare marandamboyei Sudahündî asu Grikîhündî muṅguambo Esia hîfîhü amarei, ai Adükarîndî hoafî ra hîmborîmayei.

Skefandî nindouwenihî nîmori

¹¹ God ai ranîpoanîmbo hepünîfeimbî moatükunî Porîndî warîsüngu yare marandî. ¹² Ranîyo nindou bîdîfirî ai yikunîmî gedühefe hoearî asu güdîfe hoearî ra Porîndî fi sündiandeimbî sahümündi hei nindou aṅgünümboyeimbî aheiwamî manandîhinda ahei aṅgünü ranai muṅguyowohü moaruwai nendî ranai hînîngî-rîhindürî hehi mahei.

¹³ Ngâ Sudahündî bîdîfirî ai hoahoangomo wakîrundühî moaruwai nendî nindou fiambeahîndî ranîpoanîmbo ngînîndîna raguanamboru marundî. Ai moaruwai nendî hefoefembohünda Sisasîndî ndürîna yaru hoeimarundî. Ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, “Por Sisasîndî hoafî hoafîyu marandî ranahandî ndürî ranînambo ro sîheimbo anîhondümboanefî hoafayefî, ngâ se nindou ranaheimbo hînîngîrîhindürî,” mehomo. ¹⁴ Nindou mamî Sudahündî Godîmbo sesi sîhai-randeimbî bogorî ahandî ndürî Skefa. Ahandî nîmori 7-yomo ai ranî-moatükunî ra ratüpurîyomo marundî. ¹⁵ Ngâ asu mamî sihî moaruwai nendî ranai hoafîyopurühî yahoya, “Ro Sisasîmbo fîfirîhinî asu Porîmbo fîfirîhinî, ngâ se dîdemoa?” mehopurî. ¹⁶ Ranîyu asu nindou mamî ahandî fiambe moaruwai nendî nîmarümbî-mayu ranai ahamundî wamî horîpîrîhoei piyuhü bubuhaimepura ai horî kapehü ahandî worambeahîndî safî yanggîrî mafefoundî. ¹⁷ Nindou muṅgu Sudahündî asu Grikîhündî Efesus ngoafîhü mamarei ranai hoafî ra hîmborîyei hehi, yîhîmboyeihî Adükarî Sisasîmbo adükar-ani masei. ¹⁸ Ranîyei asu Sisasîmbo anîhondümbo-rîhoreimbî ai nindou hîmboahü tüküyahi moaruwai moatükunî ratüpurîyei marîhündî ranahambo weindahî hoafîmayei. ¹⁹ Hîmoarokoru-rundeimbî bîdîfirî ranai ahei buk ranîpoanîmbo hîmoarokombo hoafî ranambe eṅgoro ra mamambe-mamamberühi sahümündi hei nindou-yei hîmboahü fufusîmarîhindî. Horombo buk masahümündi kakî ra tapuiyei heimbo 50,000 kakîfihîyo masahümündi. ²⁰ Ranî hohoanîmo ranînamboyo Adükarîndî hoafî ranai ngînîndî tüküfehü muṅguambo hîfî yanggorî wakîmareandî.

Efesus ai Porîmbo hîmbosi papîmarîhori

²¹ Ranî-moatükunî ranai ramefeyo-wamboyu Por ai hohoanîmoyuhü yahuya, ro Masedonia asu Grik hîftî, ngasündî-heapîrî mbundîha sipambe fandahe hehea Serusaremînambo, ngamboyahî mehu. Ai yahuya, “Ranî nafî boatei nga heheambo anîmbo, asu nga Rom ngoafî hoeindîhea,” mehu. ²² Ranîyu ahambo farîhenerî-rînandeimbi, Timoti asu Irastusîmbo Masedonianambo koarîhepîra ai-boatei mahafanda, asu ai Esia hîfîhü akîdou geduhî safî manüngu.

²³ Ranî-sîmboanî Efesus ngoafîhü Sisasîndî hohoanîmo ranahambo hümbö hoafînambo sîmborî-sîmborîmayei. ²⁴ Nindou mamî Demetrius ai sirfanambo munğambo sîsamî nafîra randeimb-ani. Ranîyu ranî-moatükunî-nambo tîkai god sîsamî Atemisîndî rotu worî nafîramarandî. Asu sîsamî nafîru rundeimbi ai ranîfihî kakî afîndî sowandümo marundî.* ²⁵ Ranîyu Demetrius ai sîsamî nafîru-rundeimbi-yomo asu nindou amurî munğuşîmogodî ratüpurî, ratüpurî-yomorundeimbi ahamumbo gugureapurî haya hoafîyupurühî yahuya, “Wai, se fîfîrarundî sîhefî ratüpurî ndanamboane kakî ra tükefeyo. ²⁶ Sîhamundîhoarî se hoeirundî asu hîmborîyomo nîne-moatükunî Por ratüpurîmayu ra. Ai yare hoafîyuhü yahuya, ‘Sîsamî god warînambo ratüpurîyo-weimbîhündî ana god hondüy-opoanî,’ yahu arandî. Nindou afîndî ranaheimbo gugurearü haya hohoanîmo ngorü süngurarearü marandî ra Efesus hîfîhündî yangîrî randürîpoanî, nga bîdîfîrî munğuş Esia hîfîhündî kameihî randürî. ²⁷ Porîndî hoafî ranambo ana sîhefî kakî semîndîmbo ratüpurî ra moaruwai-ane mbîseimboyei. Ranî yangîrîyopoanî, nga sîsamî god rehî Atemisîndî worî ra nindou-yei hîmboahü moaruwai hîmbondîmboe. Asu ahandî ndürî adükarî ra hîfînambo-ndeamboe. Sapo nindou afîndî Esia hîfîhü asu munğuşamho hîfîhü ahambo dîdîbafîyahîndo arîhündî,” mehu.

²⁸ Ranî hoafî ra hîmborîyei hehi nindou ranai ngînîndîyeihî puküna seiya “Efesusî-yafe Atemis ana Adükar-ane!” masei. ²⁹ Ranîyo hoafî ra adükarî ngoafî Efesusühî mahoamboyo nindou ranai munğumbo hoafî warapomayei. Ranîyomo bîdîfîrî ai Masedoniahündî Gaius asu Aristakusîmbo kîafu hürîpîndîmo ahei gugurîhi nîmarei rîhündanambo mahomo. Nindou yimbu ra Por-babîdî hahabodîfanî rînandeimbiyafanî. ³⁰ Ranîyu Por ai nindou afîndî ahei mbusümo nga mehuamboemo asu süngururü-rundeimbi bîdîfîrî ai ranambe hombo yowanî mehomondo. ³¹ Porîndî ngunîndî Esia hîfîhündî, gafman bogorî ai-amboanî hoafîyomo koarîhoemondühî yahomoya, “Ambe, se gugurîfe wataporîyorambo ranambe hopoanî,” mehomo.

³² Nindou afîndî ai mamîkarî hohoanîmoyeihî nînüngu-yefühîyefî masei. Bîdîfîrî ai ngorü-moatükunî hoafîyeiane, asu bîdîfîrî ai ngorü-moatükunîmbo hoafîmayei. Nga nindou afîndî nîmboyei munğuş mafandîhindî ra ai moai fîfîrîhindî. ³³ Ranîyomo Sudahündî bîdîfîrî ai Areksandambo ahei hîmboahü nînendîhorî hei hînîngîmarîhora manüngu. Ranîyo nindou bîdîfîrî ai hoeirüwurü houmbo moaruwai hohoanîmo nîmîndîhümbai mehomo. Ranîyu Sudambo fehefendürîmbo hündî ai warî nîmoamo-mareandî hoafî kîkîmbîrîhümündîa yahu haya. ³⁴ Nga ai Sudahündîmayuwa ahambo fîfîrîhorî ranîyei puküna yimbu awa mamî afîndî hoafîyeihî seiya, “Efesus-yafe Atemis ana adükar-ane,” masei.

³⁵ Ranîyu asu Efesus-yafe kuskus ai ahei hoafî gobadîhendürühî yahuya, “Efesusîhündî se hîmborîyei. Munğuşambo ai fîfîrîhindî nîmoei sîsamî Atemis sünambeahîndî pîyo haya makoso asu ahandî hoafîyorambo worî Efesus ngoafî ra ai hîfandarandî. ³⁶ Nindou mamî ai-amboanî ngîrî hoafî ndanahambo tîkai-ane mbüsu. Nga ranîmbo-hündambo-anîmbo se sîhei hoafî ra kîkîndîhümündî. Nga se awi ranahambo hohoanîmokoate-yirünîmbo randîhimboyei. ³⁷ Asu se nindou yimbu ndanahafanîmbo sahüpîrîmündî masühüsi. Nga asu ai moai nînî-moatükunî

* 19:24: *Atemis ai tîkai god sîsamî nîmoreh-ane. Ahandî rotu worî adükarî Efesus ngoafîhü mafondaro, nga munğuş ai worî ranahambo aboedî saf-ane masei.*

sisami godîndî worambeahi hümbuhünyafani asu worî moaruwaimbo-rîneandî. Asu moai ai nîmorehî god sîhefî ranahambo tîrîfoefe hoafî, hoafîyafani. ³⁸ Nga asu Demetrius ai ahandî mamî ratüpurîyomo-rundeimbi babîdimbo ahamundî hoafî engoro ranana awi ngorü-sîmboani ranîpoanîmbo anîmbo fîfîrîfemboane. Asu bogorî gafman ai nîmarîmo-mboanemo, nga ai anîmbo hoafî ranahambo fîfîrîndumboemo. ³⁹ Nga sîhamundî hoafî ra yagodowanî ana, mamî wataporambe anîmbo ranahambo anîhondü wataporîmbo-mboane. ⁴⁰ Haponda sîhîrî hoafî afîndî ndahumîndemboyefî, nîmboe sîhîrî ndani sîhî sîmborî hoafîmayefî ranîmbohünda. Rana-handî nîmîndîhündî ana moai hoafî yangoro, nga moanîyefî sîmborî hoafîmayefî. Nga sîhefî gugurîfe moaruwai ranahambo düduwehimunî ana, asu anîkîrî sîmborî hoafîmandefî,” mehu. ⁴¹ Ai yare hoafîyundürî mburamboyu asu koamarîheira bukürümehindî.

20

Por ai Masedonia asu Grik hîfîna mahu

¹ Süngunambo hoafî afîndî-afîndîmayei ranai ho sîsîhî-mareandamboyu, Por ai Sîsasîmbo anîhondümborî-hîndeimbi gugureandürî haya ngusüfoambe ngînîramîndürî mbura asürahîni-mareandürî. Ranîyu asu ai yare hînîngîrearü haya Masedonia hîfîna mahu. ²⁻³ Ranîyu ai ranî hîfambe huhü Sîsasîmbo süngurîhîndeimbi afîndî ranaheimbo ngusüfoambe ngînîndî kürîhi hohoanîmo-mbeyeia yahuhaya hoafîmeindürî. Ranîyu asu Masedonia hîfî hînîngîre haya Grik hîfîhü tüküfi ngîmî amoamo manüngu. Ranîyu süngunambo ai Siria hîfîna sipambe hombo hohoanîmo-mayuwamboemo, Suda ai ahambo hîfokoeffimbo yahomo houmbo hoafî fîmaründümo. Ranîmboyu asu asükai hîhîrîfe hefe Masedonianambo hombo hohoanîmo-mayu. ⁴ Asu Sopater, Pirasîndî nîmorî, Beria ngoafîhündî ai Por-dîbo mahüfu. Ranîyo Tesaronaihündî Aristarkus Sekundus yafani, Gaius, Derbe-hündîyu, Timotiyu asu Tikikus, Trofîmus Esia hîfîhündî-yafani ai mungu Por-babîdî mahîfomo. ⁵ Mungu ai-boatei hîfomo Troas ngoafîhü nîmarîmo yîhoefîmbo hîmbomemo. ⁶ Ranîyefî Suda ai Bret yisîkoate sesîmbo si ranai mungumayowamboyo Firipai ngoafîhündî sipambe farîyahu hohu hondahüfeimbi siyefî mburîhu hefî Troas ngoafîhü ahamumbo sowahî tükümehündî. Ranîyefî Troas ngoafîhü 7 si mamarefî.

Por ai Yutikusîmbo yîfîhündî botîmarîrî

⁷ Ranîyefî asu Sande Adükârîndî sesi, sesîmbohünda gugurîmehündî. Ranîyu Por ai sümbo nafî hîmbowambo nindou afîndî ranaheimbo gedühî wataporîyu humbo nîmbî mbusümondühî tükümefiyu. ⁸ Worî ro nîmarefî wataporîyefeimbi ranambe nîmoamo yibadîwamî ram afîndî siyowohü hangîfoani burîmayo. ⁹ Nindou hoarîfî mamî ahandî ndürî Yutikus ranai nafîtambe karîhoemo hînîngîmarundî ranîwamî mamaru. Por ai hoafîmayu hoanguamboyu Yutikus ai yapombo hoafînambo kümeru. Ranîwamî yapombofi nîmarühündamboyu fîmaramündu yangîrî hanü ngîmî yibadî ngasünde haya hîfîni pîmayu. Bîdîfîrî ai hanîmo sowaründîmondane, ai nîmoko meᅅguru. ¹⁰ Ranîyu Por ai hanü ahandî fi kameihî amofi hanühüyu wagîdîrîmündühî hoafîyundürühî yahuya, “Se awi ngusüfo kîkîboadîhindühî afîndî hohoanîmondeimboyei, nga nindou ndanana yangîr-ani,” mehu. ¹¹ Refî mburamboyu asükaiyu nîmoamo farîfi hafu bret hîfîrîre mbura masahüsi. Ai aheimbo gedühî wataporîmbo-randürî mbura süngunambo siambe hüfîhamîndî masüfuwamboyu hînîngîrearü haya mahu. ¹² Yutikus ai yîfîhündî yangîrîmefiyu-wamboyei asu ai ahambo ngoafîna sahorîmîndei hei ngusüfoambe aboedî kürîhi hehimbo mamarei.

Por Troas ngoafî hînîngîre haya Miretusînambo mahu

¹³ Nga ro-boatei sipambe farîyahu hohu Asos ngoafîhü Porîmbo fîhimündî hefe hombohünda mahefî. Ai hîfî nafî huhü hoafîyumunühî randafundî mehumunamboyei ahambo nafîni fîhimîndîmbo mahefî. ¹⁴ Ranîyu asu Por ai yîhoefîmbo Asos ngoafîhü

süfu mbureamuni haya, asu sipambe sahurimindefi hohu, Mitirini ngoafinambo mahefi. ¹⁵ Raniyefi sipambe fariyahu hohu Mitirini ngoafihündi hefimbo siambe Kios airanikimi tükümehundi. Apoefi simayowamboyefi asu siambe Samos airan tüküyahu mburihu asukai ngorü sihi Meretus ngoafihü tükümehundi. ¹⁶ Por ai Efesus ngoafi ngasündife hefe Esia hifihü gedühi hifo nngombo moei yahuhayamboyu hohoanmomayu. Ai nimehünou Serusaremnambo hifo ahei hihifi-hihifimbo si Pendikos tüküfemboayo ra hoeifemboyu hohoanmomayu.

Por ai nindou bogori Efesusihündi ahamumbo asürahinre hinngimareapuri

¹⁷ Por ai Miretus ngoafihü tüküfi nimarumboyu Efesus ngoafinambo hoafi koamarhendî Kraisindi nendimbo hifandu-rundeimbimbo ai sifomonda hoeindheapuri yahuhaya. ¹⁸ Ai sifomo tüküfundamboyu hoafiyupurühi yahuya, “Ro boatei tüküyahe Esia hifihü nimboambo asu muŋguambo si se-babidi animboahi nini-moatükunyo ramarheandi ra sïhamundihoari se fïfirumboanemo. ¹⁹ Rani-simboani Suda ai wambo moaruwaimbo-fendirimbo hoafi fïmarindümonda, raniyo asu afindi hohoanmoyahühi aranimbo yangirïmayahi. Ro wandî fi hifinambo-rïheandühi Adükariindi ratüpurî rani yangirï sahamindi manimboahi. ²⁰ Se fïfirundi ro sïhamumbo farïhefepurimbo aboedi hoafi bokarïhefembo moai awi sahi, nga nindou afindi himboahü asu sïhamundi mamami worambe yamundiheapuri marïhand-ane. ²¹ Ro Suda, Grik yïboboambo ahini hoafiyahindurühi sahiya, ‘Se sïhei hohoanimo moaruwai hinngindïhi hehi Godimbo hohoanmondei asu Sisas sïhefi Adükari ranahambo anihondumbo-ndïhori,’ sa marïhandî. ²² Nga hapoana Yifiafi Aboedi ranai wambo koamarïhendïra Serusaremnambo ahühi, nga ro ranihü ngühanî nini-moatükunî wambo tüküfemboayo ra ro moai fïfirïheandi. ²³ Nga ro rarïhe fïfirïheandi, Yifiafi Aboedi ai mamami ngoafihü tüküyaheandani wambo hoafiyondïrïhü yahoya, ‘Se hïbadambo ngafi, nga karabusïndafo nimbori afindi ndowandïfi ndamboyafi,’ yaho arandi. ²⁴ Nga ro moai wandî fimbo adükari moatükun-ane sahi. Nga Adükari Sisas ai wambo ratüpurî asendi ra tïŋirïfoyo ho moendïfembo saheheamboanahi hohoanmoayahî. Wandî ratüpur-ane nda, God ai nindou moanî hïpoamboreandürî arandi raninambo aboedi hoafi ranahambo anihondumbo hoafïndamboyahî.

²⁵ Horombo ro sïhamundi mbusümo hahabodühi God nginindi hïfandarandi ranahambo hoafiya marïhandî. Nga haponda ro fïfirïheandi süngunambo ana se muŋguambo ngirï wandî ngusumboarî asükaindimmo hoeindundi. ²⁶ Ranimboanahi haponda ro sïhamumbo anihondumbo hoafehapurî. Sïhamundi mbusümo nindou mamî ai awararïhoayu ana, ro hütirühünïpoanî. ²⁷ Ro moai Godindi hohoanimo muŋguambo sïhamumbo ranahambo hoafïmbohünda mbosïyahî. ²⁸ Se sïhamundihoari asu muŋguambo Godindi nendi amboa wudïpoapondü hïbadündürî. Yifiafi Aboedi ai aheimbo hïbadïyondürïrambo kafaore hinngimareapuri. Se Godindi nendi hïbadündündürî sipsip hïfandïra-randeimbî nou. Nga aheimbo ahandî horïna pemïyu haya masemündündürî. ²⁹ Ro fïfirïheamboanahi, sïhamumbo hinngirï-rïheapuri hehea ahahi ana, wosïhoafi hoafeimbî nendi ai nïmambeahindi yafori nahurai tükündahi sïhamundi mbusümo nïmboeimbo sipsip ra moaruwaimbo-ndïhindürïmboyei. ³⁰ Asu nindou bodïmondî sïheiambeahindi animbo bogorïmbondafu nïngomboemo. Ai animbo Sisasindi süngurïhi-ndeimbimbo ahamundi süngu homböhünda tikai hoafi yamundündüra asu ai ahamundi süngu ngeimboyei. ³¹ Ranimbo-hündambo animbo se hïbadumbo nïngomo! Nga se ranimbo ndondu fïfirïndundi. Ngimî hïmbanî maho ra nïmbî-nïmbïsi ro aranî kapehü moai mamami sïhamumbo ahini hoafimbo mbosïyahî. ³² Asu haponda ro sïhamumbo Godindi warïwami hinngarïheapuri asu se ahandî hïpoambofe hoafi ranahambo hohoanmondïmo. Hoafi rananimbo sïhamumbo nginïndamïndïpurïmboe asu muŋguambo aboedi-moatükunî God ai nindou wandanei mehu ranaheimbo dagadürümbui.

³³ Ro-ana moai nindou ngoründî gor, kaki, hoearî napo ranîmbo hohoanîrîhe rîhandî. ³⁴ Se sîhamundîhoarî yaru fifîrundî, ro wandîhoarî wandî warînambo ratüpurîmayahî ra nîne-moatükunî ro mbonîmbo-rîhamîndîhühî wandî fi farîhehe-rîhandîhümbo asu nindou ro-dîbo nîngomondeimbî ranahamumbo farîheheapurî marîhandî. ³⁵ Ro raranî ratüpurî, ratüpurîyahühî sîhamumbo rarîhe nafuimehapurî nindou düdi ai fi ngîndîkoate ranaheimbo fandîhe-hurîmboane. Adükarî Sisas ai yare hoafîyuhü yahuya, 'Nindou ai ngorümbo raranî napo segodombo hîhîfi-hîhîfayu ana, asu nindou ai napo semîndîmbo hîhîfi-hîhîfi ngasündeamboane,' mehu ranahambo sîhîrî ndondîhu fifîrîndîhumboane," Por ra mehu.

³⁶ Por ai ahamumbo ranî hoafî ra hoafîyupurî mburamboyu, asu nindou bogorî-memo ranî-babîdîmbo yimîndîho pusîre nîmarümbo Godîmbo dîdîbafîmefiyu. ³⁷ Ranîyomo asu ai muŋguambo arasîranî-yomondühî-yomo Porîmbo mburîndümo houmbo wakîkîhîmarüwurî. ³⁸ Ranîyu Por ai hoafîyupurühî yahuya, "Hapondanî ana se ngîrî kairîmo wandî ngusümboarî hoeîndundî," mehuamboyo, asu ai ranîmbo ngusüfo afîndî kürundühî hîpoambo-marüwurî. Ranîyomo asu ai ahambo sip sowanambo koakomarürî hanîmo.

21

Por ai Serusaremînambo mahu

¹ Ranîhü Efesusîhündî hîfandî-rundeimbî hîningîrîhupurî mburîhu sipambe farîyahu hohu refe ho refe ho rakoate Kos airanîna mahefî. Ranîhünda simayowa Rodes airanîna hefî mburîhu asükai hefî adükarî ngoafî Patarahü tükümehundî. ² Ranîhü tüküyahundane, sip mamî ranai Finisia hîfîna hombo yahohaya ramefeyo-wamboyefî hoeirîhu hohu ranambe farîyahu hohu mahefî. ³ Mamî hefî Saiprus airan hoeirîhu hohu warî kadüdanî hefî hohu Siria hîfînambo mahefî. Ranîyefî asu hefî Tair ngoafîhü tükümehundî sip ai ranîhü napo mbahîbadî-foefembomayowa. ⁴ Ranîhü hefî nindou Adükarîmbo süngurîhindeimbî mamareia hoeirîhurî hohu asu ai-babîdî 7 si manîmboefî. Yifiafî Aboedî ranai aheimbo ngusüfoambe botîmareandüra Porîmbo hoafîyeihî seiya, "Se yowanî Serusaremînambo hîfopoanî," masahündo. ⁵ Ndeara ranîhü nîmboefî mburîhumboyefî asu ranîhünda botîyahu hohu mahefî. Ranîyomo asu Adükarîmbo sünguru-reimbî ai ahamundî nîmorehî nîmoakîdîbou-babîdî adükarî ngoafî tebünanî sahümündihümunî hei gudihî tüküyahu yirî yimbu pupusîrîhu nîmarefîmbo ai-babîdî Godîmbo dîdîbafîmefî. ⁶ Ranîyefî sîmborî hîhîfürîyefî mburîhu asu ro sipambe farîyahu hohu mahefa ai asükai hîhîrîyahî ngoafîna mahüsi.

Sisaria ngoafîhü Godîndî hoafî hoafîyu randeimbî nindou Agabus ai Porîmbo hoafî masagado

⁷ Sipambe farîyahu hohu hefî Tair ngoafî hîningîrîhu hohu hefî Toremes ngoafîhü tükümehundî. Ranîyefî ranîhü anîhondümbo-rîhindeimbî wandafî mamî aheimbo hoeirîhundürî hohu asu ranîhü mamî si mamarefî. ⁸ Asükai ngorü sihî Toremes ngoafî hîningîrîhu hohu hefî Sisaria ngoafîhü tükümehundî. Asu nindou mamî Firip aboedî hoafî hoafîyu-randeimbîndî worambe farîyahu mapoefî. Nindou ranai ana farîhoundürî rundeimbî 7 ranambeahîndî mbusümonîndîyu hayamboyu. ⁹ Nindou ranai ana nîmorehî nîmorî yimbuyimbu anamîndîhü-fekoate Godîndî hoafî hoafîyei rîhündembî-yei afîndîyu. ¹⁰ Ro Sisaria ngoafîhü yahunümbî nîmbî nîmarefanîyo asu Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî mamî ahandî ndürî Agabus ai Sudia hîfî hîningîre haya Sisaria ngoafînambo makusu. ¹¹ Ranîyu ai yîhoefîmbo sowahî kusü tüküfi haya Porîndî-mayo hoearî kikîhîrîhefembo ret ra semündü haya ahandî yitîŋarî watîŋarî ra ahandîhoarî hüputüpo-marîhoayu. Ai hoafîyuhü yahuya "Yifiafî Aboedî ai yare hoafîmayo, 'Ndahurai nindou Sudahündî Serusaremîhü mamarîmo ranai ana

hoearî kîkîhîrîhefembo aharambüri ndanahambo hüputübugawurî mbundu Suda-yafe ndîfombo dabupurîmboemo ahambo moaruwaimbo-fimbohünda,' mehu," mehu.

¹² Nîmorehî nindouwenihî ranî ngoafîhündî-babîdî ranî hoafî ra hîmborîyefî hohumboyefî asu Porîmbo Serusarem ngoafîna se hafopoanî sefî hohu kîkîfoefimbî hoafî hoafîmehundo. ¹³ Ranîyu asu Por ai sîmborî hoafîyuhü yahuya, "Se nîmboe aranî-aranîyehî wandî hohoanîmo moaruwaimbo-arîhinda? Ro moai karabusîmbo yangîrî hohoanîmoyahî, nga ro Serusarem ngoafîhü Adükarî Sisasîndî süngu yîfîmbo wanjei samboanahî hohoanîmoayahî," mehu. ¹⁴ Nga ro ngîrî Porîndî hohoanîmo ngorü-süngundîhundî sefî hohumboyefî asu hoafî ranahambo ambe masefî. Ranîyefî hoafîyefühî sefîya, "Adükarîndî hohoanîmonambo yangîr-anîmbo ranî moatükunî ra tükümbîfeyo-wamboane," masefî.

Por ai Serusarem ngoafîhü hafu tüküme fiyu

¹⁵ Yahunümbî nîmbîyefî mburîhu asükai yîhoefî napo fufurîhumîndefî hohu Serusaremînambo mahahifî. ¹⁶ Ranîyei asu süngurîhindeimbî nindou Sisariahündî ai ro-babîdî mahüsi. Ai yîhoefîmbo nindou mamî Saiprusîhündî horombo ai boatei Sisasîmbo süngurireimbî ahandî ndürî Nason ahandî worînambo sowandümünî houmbo mahefî ahandî worambe nîngombohünda. ¹⁷ Hefî Serusarem ngoafîhü tükümehu-ndamboyei süngurîhindeimbî ai yîhoefîmbo hoeirîhimunî hehi hîhîfî-hîhîfîmayei. ¹⁸ Ngorü sihî Por ai ro-babîdî Semsîmbo hoeifimbohünda hefane, asu hîfandî-rundeimbî muŋgu ranîhü mamarîmo. ¹⁹ Por ai ahamumbo hîhîfîrapurî mbura muŋgua-moatükunî God ai ahandî warî süngu Suda-yafe ndîfoyei mbusümo ramareandî ranahambo ndore wataporîmbo-marandî.

²⁰ Ranîyomo ai hoafî ra hîmborîyomo hou Godîmbo aboed-ani mehomo. Asu ai ahambo hoafîyomondowohü yahomoya, "Wandafî, se fîfîrowandî. Sudahündî nindou afîndî tausen ai Sisasîmbo anîhondümbö-rîhorîmboaneî. Nga muŋgua anîhondümbö-rîhindeimbî ranai Mosesîndî ahînümbî hohoanîmo ra süngufembohünda tîtaboarayeî. ²¹ Nga nindou bîdîfîrî ai sîhambohünda hoafîyahündürühî seiya, 'Por ai Suda bîdîfîrî Grikî-yomondî hîfîhü anîboadeî aheimbo hoafîyundürühü yahuya, "Mosesîndî hohoanîmo ra se süngundîhindühî asu nîmoakîdîbou-yomondî hoearî kandîhi tîrîndîhehimboyeî. Yaboateihündî hohoanîmo ranana se süngundühümboyeî," mehu,' maseî. ²² Se sühüfîmboanafî hoafî ra ai hîmborî-ndeimboyeî. Nga sîhambo moaruwaimbofembo hohoanîmo-ndeiyeyiya, asu sîhîrî nüŋgumanda-hunda? ²³ Nga ro sîhambo mamî hoafî hoafîndahunînanî anîmbo asu se ranî-süngundîwandî. Yîhoefî-memo nindou yimbuyimbu Godîmbo mamî moatükunî refemboane yahomo houmbo-anemo anîngomo. ²⁴ Se ai-babîdî ngafühî anîmbo asu ahamundî fi Godîndî hîmboahü aboedî tüküfembo hohoanîmo ra randundî. Asu ahamumbohünda kakî dabapura ai ahamundî mbîrînanjî ra kîkîmbîru-ndamboane. Ai randundanî rananîmbo asu Suda ai sîhambo nîne hoafîmemo ra nindou-yei hîmboahü tîkai nahurai hîmbondîmboe. Rananîmbo ai-amboanîya awi Por amboanî ahînümbî hohoanîmo ranahambo süngureandeimb-ani mbîseimboyeî. ²⁵ Suda-yafe ndîfo anîhondümbö-rîhindeimbî ranaheimbo pas sürü papîrîthu koarîhehundühî hoafîmayefî sapo horombo ro Mosesîndî ahînümbî hohoanîmo ranahambo masîhehundî ranîmbohünda. Pas ranambe se sisamî godîmbo sesî dîdîbafîfe sîhefeimbî sesîpoanî, se horî sesîpoanî, se nînîhondî amîndawoffeimbî sesîpoanî asu se nîmorehî sîsîhîmoyo nindouwenihî bîrabîrî-yorapoanî, masefî," mehomo. ²⁶ Ranîyu Por ai ngorü sihî nindou ranahambo sepurîmündü haya hanü fi aboedî tüküfembo moatükunî ra ai-babîdî ramareandî. Ranîyu ai Godîndî worambe kamefuendî. Ranî si fi aboedî tüküfembo hohoanîmo ra moendîndowanî anîmbo asu mamamî Godîmbo sesî segodîmbo ranahambo Por ai sesî sîhou-rundeimbîmbo hoafîmepurî.

Godîndî worambe Porîmbo Suda ai kîkîhî-maründümo

²⁷ Fi aboedi tüküfembo moatükunî moendi mayowamboyo 7 si ra mungumbo yangîri-yoambeyahi Suda bidîfirî ai Esia hîfîhündî Porîmbo Godîndî worambe hoeimarüwuri. Ranîyomo asu ai nindou afîndî ranahamumbo ngusüfoambe botîmarîpura Porîmbo kîkîhîmaründümo. ²⁸ Ai puküna hoafîyomondühî yahomoya, “Israerîhündî nindou, se farîhaumunî! Nindou ndan-ani munguambo hîfî ra hoahoanguhü nindou munguambo sîhîrî Israerîhündî asu sîhefî ahînûmbî hohoanîmo asu Godîndî worî ndanahambo hîfînambore arandî. Ranî yangîri-yopoanî, nga haponda ai nindou Grikîhündî sîhefî Godîndî worî ndanambe sepurümündü kefue raraorandühî worî nda moaruwaimbo-reamboani,” mehomo. ²⁹ Grik hîfîhündî Efesus ngoafîhündî Trofimus ai Por-dîbo Serusarem ngoafîhü manünguwa hoeirüwuri houmboemo ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, “Nindou yîhoefî ndîfohündî ndanana Por ai Godîndî worî ranambe serümündü kambeifuai,” yahomo houmbo hoafîmemo. ³⁰ Ranîyo hoafî ra Serusarem ngoafîhü mahowa hîmborîyomo houmbo mungu fandu mburu pîpîna mahomo. Ranîyomo asu ai Porîmbo kîkîhîründümo houmbo Godîndî worambeahîndî weindana kiafu hüründümondühî nîmai worî yipurî ra pamarundî.

³¹ Ranîyei nindou afîndî ranai Por hîfokoeffimbo sei hehimbo hohoanîmomayeî. Ranîyo hoafî afîndî afîndîmayeiya, Rom ami bogorî hondü Serusaremîhü amaru ranai tîjîrîfo tükefeyo yahu fîfirîmareandî. ³² Ranîyo asu nîmehünou ami bogorî hondü ai ahandî ratüpurîyomo-rundeimbî bogorî-yomo asu ami bidîfirî-yomo ahamumbo sepurümündü haya ahamumbo sowana pîpîmemo hanîmo. Nindou afîndî ranai ami bogorî asu ami hoeirüpurî houmboemo Porîmbo bubumarüwuri hündî kîkîmaründümo. ³³ Ranîyu ami bogorî ai Por sowana hüfu kîkîhîrümündî mbura hoafîyuhü sen yimbunambo hüputüpugawurî mehu. Ranîyu ai düdufihî yahuya, “Nindou nda düdia? Asu ai nîni-moatükunî moaruwai rareanda?” mehuamboyo. ³⁴ Ranîyomo asu bidîfirî ai ngorü hoafî hoafîyomo asu bidîfirî ai ngorü-moatükunî hoafîyomondühî hoafî afîndî afîndîmemo. Ai mamîpo hoafîkoate ngorü kiafu ngorü kiafu raraomarundamboyo ami bogorî ai fîfirîfekoateyuhü ahandî amimbo yahuya, “Ndowaründümo ami worîna gafomo keboundî,” mehupurî. ³⁵ Por ai yîpîngî saboagoambe tüküfiyuane, nindou afîndî ranai ahambo bubumbo mehomonda ami ai hoeiru houmbo warîhü-warîhuru sowaründümo mahafomo. ³⁶ Ranîyomo asu nindou afîndî Porîndî süngu mahomo ranai puküna hoafîyomondühî yahomoya, “Ahambo hîfokoarüwuri,” mehomo homo.

Por ai Sudambo ahandî anîhondümböfe ranahambo hoafîmendürî

³⁷ Ami ai ndeara Porîmbo ahamundî worî safanambo sowaründümo hafomo kefoefembo yangîri-memondamboyo asu Por ai ami bogorî hondümbö hoafîyundowohü yahuya, “Ro awi sîhambo mamî hoafî hoafîndahanîni samboanahî,” mehuamboyo. Asu ami bogorî ai düdufindowohü yahuya, “Se Grik hoafîyafî-randühîyafî?” ³⁸ Hamanda Isipîhündî mamî ai gafman-babîdî yifiarî botîmareandî. Ai 4,000 yifiarîyomo-rundeimbî sepurîmündü nîmî wohî furîkoate-reandühî mahu. Sembayafînawe masahî, nga wanî. Nîmboe se Grik hoafî fîfirîrowandî,” mehundowamboyo. ³⁹ Asu Por ai sîmborî hoafîyundühî yahuya, “Ro-ana Sudahündanahî. Ro-ana Tarsus ngoafî Sirisia hîfîhünd-anahî. Nga wandî ngoafî ana ndürî adükarî yanggorümb-ane. Nga karîhasî awi ro nindou ndanaheimbo hoafînda samboanahî,” mehuamboyo. ⁴⁰ Asu ami-yomondî bogorî ai hoafîyafîpurî mehuamboyo Por ai yîpîngîwamî botîfi nüngumbo nindou ranahamumbo warîna pakamafoareapurî. Mungu ai hoafî kîbodîrî-maründümo-ndamboyo Por ai Hibru ahamundî hoafînambo hoafîmepurî.

22

¹ Por ai yahuya, “Wandî wandafîmamî, asu apemamî se hîmborîyomo ro wandî fimbo hoafî hoafombo samboanahî,” mehu. ² Por ai Hiburu ahamundî hoafînambo wataporî-mayuamboemo asu ai hoafî kîbodîründümo houmbo manîngomondamboyo asu ai ahamumbo hoafîyupurühî yahuya, ³ “Ro-ana Sudahündî asu

Tarsus ngoafîhü Sirisia hîfambe tükümeheandî, nga asu Serusarem ngoafî ndanîhü adükarîmayahî. Ranîyahî ro Gamerier-dîbo nîmboambo ai wambo sîhefî boagîrî-yomondî ahînûmbî hohoanîmo ra yamundi-mareandîra ro wudîpoaporîhe fîfîrîmarîheandî. Ranîyahî ro Godîndî hohoanîmo süngufembo tîngîrîfomayahî haponda se tîngîrîfoayei nou. ⁴ Nindou bîdîfîrî Adükarîndî Nafî süngurîhindeimbi aheimbo ro moaruwaimbo-marîheandîra bîdîfîrî ai yîfîmayei. Ro bîdîfîrî aheimbo senînambo hüputüpurîhehearü mburîha karabusîna sahamîndîharü mahahî. ⁵ Sesi sîhai-randeimbi adükarî bogorîyu asu kansîr muŋgu ai ro nindou moaruwaimbo-marîheandî hoafî ra anîhond-ane mbîsîmo hoafîndîmboemo. Sudahündî Damaskus ngoafîhü amarei ra aheimbo ai pas sürü papîru koamarî-hoemonda sahamîndî Damaskusînambo mahahî. Ranîyahî ro nindou Sisasîmbo anîhondümbö-rîhindeimbi ranîhü amarei ranaheimbo hüputüpurîhefendürî semündîndürî Serusaremîna ho karabusî-fendürîmbohünda mahahî.

⁶ Ro ha ndeara Damaskus ngoafîkîmî hüfînîmbo tüküyaheandane nîmehünou sünambeahîndî si adükarî ranai kosi wambo boakîmafoareandîrî. ⁷ Ranîyahî ro hîfînî pîya yangora hîmborîyahane hoafî mamî ranai hoafîyohü yahoya ‘Sor, Sor, se nîmboe wambo moaruwai-mborowandîrî aranda?’ mehondîrî. ⁸ Asu ro düduyaheandühi sahiya, ‘Adükarî, se dîdîyafa?’ ‘Ro Sisas Nasaretîhünd-anahî, nga asu se wambo süngurîhi-ndeimbi-mbo moaruwaimbo-arîwandürî ana, wambo amboa moaruwaimbo rowandîrüh-anafî,’ mehundîrî. ⁹ Ranîyomo asu wandî wandafî mamî ai si ra hoeimarundî, nga asu ai nindou düdi wambo hoafîmayundîrî ranahandî hoafî moai hîmborîyomo. ¹⁰ Asu ro düduyaheandühi sahiya, ‘Adükarî, ro nüngumandahea?’ masahamboyu. Asu ai hoafîyundîrühî yahuya, ‘Se botîndafo hawa Damaskusînambo ngafî, nga ranîhü anîmbo God ai sîhambo muŋgu-moatükunî ratüpurîndafî mehu ra nindou ranîhü amaru ranai hoafîndünînîmbui,’ mehundîrî. ¹¹ Si ranai ngînîndî hamîndîyo haya hîmboamupui-randühi muŋgu-moatükunî hoeifekoate-mehamboemo nindou ro dîbo masînîmo ranai wambo warîhü kîkîhi-rundümondîrî houmbo Damaskusînambo mahefî.

¹² Ranîhü nindou mamî ahandî ndürî Ananias Suda sîhefî Godîmbo ahînrîrühî Mosesîndî ahînûmbî hohoanîmo ra ndore süngureandeimbi manüŋgu. Nindou ranahambo Sudahündî Damaskusîhü anîmboei ranai aboed-ani masei. ¹³ Nindou ranai wandî fikîmî süfu nüngumbo hoafîyundîrühî yahuya, ‘Wandafî Sor, se asükaindafî ndondo hîmboarîndafî!’ mehundîrî. Asu hoafî ra nîngowambe asükaiya aboedî hîmboarîyahühî ahambo hoeimarîhinî. ¹⁴ Ranîyu asu Ananias ai yahuya, ‘Sîhefî amoaoyafe God ai sîhambo, ahandî yîfîrî süngufembo horombo hondü kafeare hînîngîmareanî. Nindou mbumundî hamîndî Sisas ranahambo hoeifîhî asu nîne hoafî ahandî yahamonîndî tükefeyo ra hîmborîmbohünda kafeare hînîngîmareanî. ¹⁵ Seanîmbo muŋguambo nindou ranaheimbo Adükarîmbohünda weindahî hoafîndafîndürî nîne-moatükunî se hoeiro asu hîmborîyafî marandî ranahambo. ¹⁶ Asu se haponda nîmboe gedühî hîfandaranda? Botîyafö hawa hundüründafühî asu ahandî ndürînambo hoafînda-fîndoanî sîhafî moaruwai hoanîmo ra popoaimbîhenda-mboane,’ mehu.

God ai Porîmbo koamarîheira Suda-yafe ndîfo sowana mahu

¹⁷⁻¹⁸ Por ai hoafîyuhü yahuya, “Asükaiya ro Serusaremînambo ha ranîhü Godîndî worî ranambe dîdîbafî-yaheandühi nîmboahanî yafogoadînambo nahurai ranambe Sisasîmbo hoeimarîhinî. Ranîyo ai wambo yare hoafîyundîrühü yahuya, ‘Nîmai se Serusarem ngoafî hînîngîro hawa hafî, nga nindou ndanî ngoafîhündî ranai ana se wambohünda hoafayafî ra ngîrî hîmborîndei,’ mehundîrî. ¹⁹ Asu ro sîmborî hoafîyahühî sahiya, ‘Adükarî, horombo ro Suda-yafe rotu worî afîndî mafeburo ranambe kefoehe hühühî nindou sîhambo anîhondümbö-rîhinînei-mbîmbo karabusî-rîherü hehea harîyahandürî marîhandî ra ai fîfîrîhindî,’ masahî. ²⁰ Sîhambo wataporîmbora randeimbi Stifen hîfokoarüwuri sîmboanî ro fikîmî nîmboambo wandî ngusüfoambe aboed-ane masahî. Ranîyahî asu nindou ahambo hîfokoamarüwuri

ranahamundi hoandari hoear ra sahamindi manimboahi. ²¹ Ranïyo asu adükari ai hoafiyundirühi yahuya, 'Hafisi, ñga ro sihambo anguni Suda-yafe ndifo sowana koandithe-heanina ñgamboyafi,' mehu.

Rom ami-yomondi bogori Porimbo mafartherü

²² Nindou afindi ranai ahandi hoafi hihimboriyei heimbo asu 'Suda-yafe ndifo' ra hoafimayu-wamboyei puküna hoafiyehü seiya, "E, ahambo hifokoefimboani, ñga nindou ndahurai ana ñgiri yangiri nungu!" masei. ²³ Ranïyei ai puküna hoafi karihehindühi ahei hoeari-mayo ra wurakamo-rihündühi hifi hasüfi nimoamo karühümündi pimarhindü. ²⁴ Ranimboyu asu ami bogori ai amimbo hoafiyupurühi yahuya, "Por ndowaründümo gafomo sihamundi worambe koaboadüwuri. Suda ai ahambo puküna hoafimemondo nimindi ra fifirifembohünda ahambo bubundürühi düdündafundo," mehu. ²⁵ Ñga asu ai ahambo bubumbohünda kikihiruründümo mburumbo hüputüpo-marithawu-ramboyu asu Por ai ami bogori ñgorü akim manüngu ranahambo hoafiyundühi yahuya, "Romihündi mam ahandi hoafi diboadifekoate-ayambe ahambo bubumbo ra ahinümbi hohoanimo yangoroai wanïyo?" mehuamboyo.

²⁶ Asu ami bogori ai hoafi ra himboriyu haya hu ahamundi bogori hondü hifanda randeimbi ranahambo hoafiyundühi yahuya, "Se ñgiri rasüngundüworü. Nindou ndanana Romihünd-ani," mehu. ²⁷ Ranïyu asu ami bogori hondü ai Porimbo hüfu hoafiyundühi yahuya, "Se wambo hoafiyafindiri, se Romihündi hondüyafi?" mehuamboyo. Asu Por ai simbori hoafiyundühi yahuya, "Yini, ro rananahi," mehundo. ²⁸ Ranïyu asu ami bogori hondü ai hoafiyuhü yahuya, "Ro kaki afindi pirihandühiyah asu Romi-hündimboyahe tükümeheandi," mehu. Asu Por ai yahuya, "Ñga wambo wandi me ai wakimaramindi-ndiramboyahi ro Romi-hündimboyahe manimboahi," mehu. ²⁹ Ranïyomo asu nindou bidifiri ahambo düdufihü bubumbo yangiri-memo ai hoafi ra himboryomo houmbo nima hihingirüwuri süsühümefundü. Ranïyu asu ami bogori hondü ai ahambo hoeirira mayowa nindou ranai Romihündimayüwa ai senina hüputüpo-marithawuri ranahambo ai-amboani yihimbo-mayu.

³⁰ Porimbo Suda ai papi-hoafimarüri nimindi ra ami-yomondi bogori hondü ai wudüpoapondihe fifindihe mehu. Ranimboyu asu ai rasinambo Porimbo seninambo hüputüpo-marithawuri ra fufurütherü haya Godimbo sesi shou-rundeimbi bogori-yomo asu Suda-yafe kansir-yomo ai babidi gugurife wataporimbo hoafimepurü. Ranïyu asu ai Porimbo ahamundi himboahü ñngombohünda serümündü mahu.

23

Por ai Suda-yomondi kansirimbo hoafimepurü

¹ Por ai kansirimbo hübudureapurühi yahuya, "Wandi wandafi mam, ro Godindi himboahü moai nini moaruwai yariheandi. Ro nine wandi ñgusüfoambe aboed-ane masahi ranïyo yarihe marhandi," mehu. ² Ai hoafimayuwamboyo asu sesi shairandeimbi adükari bogori Ananias ai nindou Porindi fikim maningomo ahamumbo Porimbo yafambe hoearühi harimbo hoafimepurü. ³ Asu Por ai ahambo hoafiyundühi yahuya, "Se-ana yimbu hohoanimoemb-anafi. Ñga asu God ai harindününimbui. Se ndanihü amarifi ra ahinümbi hohoanimo süngufehü wambo hoafi diboadofembo safimboanafi, ñga se-ana ahinümbi hohoanimo ra sowandifi pirowandühi wambo harimbo hoafimefipuri," mehuamboyo.

⁴ Nindou Porindi fikim maningomo ranai hoafiyomondowohü yahomoya, "Awi se-ana Godimbo shairandeimbi adükari bogori ranahambo moaruwai hoafiyafindowohanafi," mehomondo. ⁵ Asu simbori ai yahuya, "Wandi wandafi mam, nindou ranai Godimbo shairandeimbi adükari bogori-mayu ra ro moai fifirihini. Godindi Buk ai hoafiyowohü yahoya, 'Nindou shihei bogori ranahambo se moaruwai hoafindamboyaafi,' meho ra fifirihendi," mehu. ⁶ Por ai fifireandi kansir

bîdîfirî ai Sadyusi-yomo asu bîdîfirî ai Farisi-yomo. Ranîmboyu ai ahamumbo puküna hoafiyupurühi yahuya, “Wandî wandafî mamî, ro-ana Farisi ambeahînd-anahî asu wandî ape-amboanî Farisi-ambeahînd-ani. Ro anîhondumbo fîfirîheamboanahî nindou yîfiyeimbîhündî ranai ana asükaindei botîndahi-mboyei ranî hoaf-ane nda hoafayahî. Ranîmbo-hündamboane wambo hoafî engoro,” mehu.

⁷ Ranîyo Por ai ranî hoafî ra hoafîmayuwambo Sadyusi Farisi ai ahamundîhoarî sîmborî hoafiyomo-ndühiyomo yîbobomarundî. ⁸ Ŋga Sadyusi ai hoafiyomondühi yahomoya nindou yîfîhündî botîfe asu sünambeahîndî nendî ai yîfiáfîkoate-anei yahomo marundî. Ŋga Farisi ai muŋguambo hoafî ranahambo anîhondümboru marundî. ⁹ Ranîyo asu Sudahündî ranai pukünambo hoafiyomo wakîmarundî. Asu Farisi-ambeahîndî ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî ai botîyafu nîŋgomombo puküna sîmborî hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndanahambo ana ro hoeirîhuranî moai ahandî nîni hoafî yangoro. Ao, yîfiáfî mamîmbayo asu sünambeahîndî nendîmbayo ahambo hoafîmendo ra anîhondüyohüpo,” mehomo. ¹⁰ Sîmborî hoafî ranai moanî afîndî hamîndî tüküme Feyo-wamboyu asu ami bogorî hondü ranai Porîmboya hîfokoandüwuri-mboemo yahuhaya yîhîmbomayu. Ranîyu asu ai ahandî amimbo se hanîmo Porîmbo ahamundî warambeahîndî hüründümo houmbo sîhamundî worîna hafomo mehu.

¹¹ Ŋgorü nîmbokoanî Adükarî ai Porîmbo sowahî tüküfi nûngumbo hoafiyundowohü yahuya, “Se ŋgînîndî nîmbafî! Serusarem ŋgoafîhü ndanîhü se wambohünda anîhondumbo hoafîmayafî, ŋga asu Rom ŋgoafîhü amboanî rahurai anîmbo hoafîndafî,” mehu.

Suda ai Porîmbo hîfokoefimbo hoafî fîmaründümo

¹² Ranîyomo asu siambe Suda bîdîfirî ai guguriyafu hoafî fîmaründümo. Ranîyomo ai dabariyafundühi yahomoya, ŋgîrî sesî dagudifî hoe ndîmîndefî ndîhundî, ŋga Porîmbo hîfokoandîhuri hohumbo anîmbo randîhumboyefî mehomo. ¹³ Nindou bodîmondî 40 ŋgasünde-andeimbî-yomo hoafî ra fîründümo masîhoemo. ¹⁴ Ranîyomo ai Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî asu Suda-yomondî bogorî sowahî hafomo hoafiyomondühi yahomoya, “Ro-ana Porîmbo hîfokoandîhuri hohumbo anîmbo sesî dagudimboyefî sefî anîhondumbo dabarîmehundî. ¹⁵ Ranîmbo-hündambo anîmbo se-anemo asu kansîr-anemo se ami bogorî hondü ranahambo sîhamumbo sowana Porîmbo semündü-kosîmbohünda hoafî koandîhoemo. Rananîmboya kudüwanî ahandî hoafî engoro ra wudîpoapondîhu fîfirîndîhumboane mbîsîmo. Ŋga ro-ana muŋguambo moatükunî nafîrîhumîndefo-mboanefî, ŋga ndühi tüküfekoate-yuwambe anîmbo nafîni ahambo hîfokoa-ndîhurîmboyefî,” mehomo.

¹⁶ Ŋga Porîndî amîŋgîrî ai hoafî fîmaründümo ra hîmborîyu haya ami-yomondî worambe farîfi hu Porîmbo ranî hoafî ra hoafîmeindo. ¹⁷ Ranîyu asu Por ai ami bogorî ŋgorü hoafîmeinduwa makusuwambo hoafiyunduwohü yahuya, “Nindou hoarîfi nda sowarîndîfî ami bogorî hondü sowana hafî. Ai bîdîfirî moatükunî ahambo hoafendombo yahumboani,” mehundo. ¹⁸ Ranîyu asu ami-yomondî bogorî ranai Porîndî amîŋgîrî serümündü haya hahüfanî bogorî hondü-mayu ranahambo sowahî tüküyafîne hoafiyundühi yahundoya, “Sapo karabusîhündî Por ranai wambo hoafîyu koamarîhendîra nindou hoarîfi nda sîhambo sowana sahümîndî asîhühi. Ai sîhambo mamî hoafî hoafîyonîni-mbohünda,” mehundo.

¹⁹ Ranîyo asu ami bogorî hondü ranai nindou ranahambo wamburümündî haya aipoanîmbo hafanî düdufindühi yahuya, “Nîni hoafîmboyafî hoafiyondîrîmbo masafa?” mehundo. ²⁰ Asu Porîndî amîŋgîrî ai hoafiyundühi yahuya, “Suda ai sîhambo tikandu houmbo anîmboya sîmbu se Por kansîrîmbo sowana semündü hanî ahamumbo sowahî ahandî hoafî engoro ra wudîpoapofe fîfirîfembo hünda mbîsîmboemo. ²¹ Se hoafî ranahambo anîhondumbo-ndowamboyafî, ŋga sapo nindou bodîmondî 40 ŋgasündeandeimbî nafîni worarîndu houmbo hîbadümbemo Porîmbo hîfokoe-fimbohünda. Ai yahomoya awi ŋgîrî sesî dagudifî hoe ndîmîndefî

ndîhundî, nga ahambo hîfokoandîhurî hohumbo anîmbo randîhumboyefî mehomo. Ai-ana ndeara muŋgu-moatükunî nafîrundümo houmbo-anemo asu sîhamboane türu hîfandarundî se yîni mbîsafanî anîmbo yahomo houmbo,” mehundowamboyu. ²² Ranîyu asu ami-yomondî bogorî hondü ranai hoafîyundühi yahuya, “Se nindou ŋgorümbo hoafîndafühîya wamboya ahambo rarîhe hoafîmehando mbîsamboyafî, nga yowanî.” Rayahundo mburamboyu asu ai nindou hoarîfî-mayu ranahambo koamarîheira mahu.

Porîmbo Feriks sowana koamarîhawurî

²³ Ami bogorî hondü ai ahandî hoarehî bogorî-mefanî ahafanîmbo hoafîyupîrühî yahuya, “Ami 200 pisao sowandümondeimbî, asu 70 nindou hos wamî nîmarîmondeimbî ŋgorü, 200 nindou yifiarî sowandümondeimbî ra gugurîndîneapurî mbundîna muŋgu-moatükunî nafîndündümo dîgau houmbo anîmbo asu Sisaria ŋgoafîna nîmoakîdîbou boabofoefeambe gadîmo. ²⁴ Hos bîdîfîrî Por ai ranîwamî hanîmbohünda kokoboada hîniŋgîndu mbundümbo anîmbo asu ahambo ndondurî Rom bogorî nindou Feriks sowana hîbadürî gadîmo,” mehu. ²⁵ Ranîyu asu ami-yomondî bogorî ranai pas ra ndare süürü papîrandühîya.

²⁶ Karîhasî, Ro Krodius Risias-anahî gafmanî-yomondî bogorî adükarî Feriksîmbo pas nda süürü paparîhandî: ²⁷ Suda ai nindou ndanahambo mburündümo houmbo ndeara akîmî hîfokoefimbo yanggîrimemo. Nga asu ro hîmborîmayahî ananîya ai ana Romîhündî mayuwamboyahî asu ro wandî ami-babîdîmbo ahambo ahamundî warambeahîndî hümarîhehurî. ²⁸ Ai nîmborurî ahambo papî-hoafarurî saheheambayahî asu ro ahamundî kansîr sowana sahümîndî mahanîhî. ²⁹ Ro hoeirîheandanî ana ai ahamundî ahînûmbî hohoanîmo ranîmboyo moanî hoanggîrûwurî houmbo papî-hoafîmarurî. Nga moai nîni hoafî ahambo hîfokoefî asu karabusîfi rambo papî-hoafî ranambe tüküfeyo, nga wantî. ³⁰ Suda ai Porîmbo hîfokoefimbo hoafî dîbo masîhoemo ra ro hîmborîmayahî. Ranîmboanahî asu sîhambo sowana ro ahambo nîmai koarîhehina akusu. Nindou düdi ahambo papî-hoafîmarürî ranahamumbo sîhambo sowahî tüküyafu hoafî dîdîboado-mbîrundamboane sahehea hoafîmehapurî.

³¹ Ranîyomo asu ami ai ahamundî ratüpurîwambo refembo yahomo houmbo Porîmbo sowaründümo ranî nîmbokoanî Andipatris ŋgoafîna mahanîmo. ³² ŋgorü silî ami hîfînafî mahanîmo ranai ahamundî worîna hîhîrîyafu Serusaremînambo hafomondühî-yomo asu hosîwamî homo-rundeimbî ahamumbo koamarî-haupura Porîmbo Sisaria ŋgoafînambo sowaründümo mahanîmo. ³³ Ai sowaründümo hanîmo Sisaria ŋgoafîhü tüküyafu gafmanî-yomondî nindou bogorî Feriksîmbo pas sabudowohü asu Porîmbo ahambo sowahî pamarîwurî. ³⁴⁻³⁵ Feriks ai pas ra hoeireandanî mayowamboyu asu Porîmbo se nîni hîfîhündîyafî yahu haya düdumefindo. Por ai Sirisia hîfîhündî-mayu ranîmbo ai fîfîre hayamboyu asu ai hoafîyuhü yahuya, “Awi ro sîhafî hoafî hîmborî-ndamboyahî nindou sîhambo papî-hoafîmaranîni ranai kodîmondanî,” mehu. Ranîyu asu Herotîndî worî adükarî ranambe Porîmbo koafoefî mburumbo hîfandümbo hoafîmayu.

24

Suda ai Porîmbo papî-hoafîmarürî

¹ Hondahüfeimbî si muŋgumayowa asu Godîmbo sîhai-randeimbî bogorî adükarî ahandî ndürî Ananias ai nindou bogorîmbo yafundeimbî-yomo asu Terturus Romî-yafe ahînûmbî hohoanîmo fîfîreandeimbî nindou ra-babîdî Sisaria ŋgoafîna mahanîmo. Ranîyomo asu ai tüküyafu gafman bogorî hondü Feriks ahandî hîmboahü Porîmbo papî-hoafîmarurî. ² Ranîyo Porîmbo mborai yahundowanî süfu tükümeŋyüwa asu Terturus ai ahambo papî-hoafîrürühî yahuya, “Feriks nindou adükarî, se hîfandamunambe ana, ro moai yifiarî-yifiarîyefî rîhundî, nga aboedî hamîndî manîmboefî. Ranîyo asu sîhafî-mayo hohoanîmo aboedî ranambo ndanî hîfîhü ro sîmborî hohoanîmo süngurîhu marîhundî. ³ Ranîmbo-hündamboane

munġuambo ŋgoafi munġuambo si yihoeŋi ŋgusüfoambe aboedi fufurifoare-amunühi asu sihambo hihifarihunini.

⁴ Awi ro sihambo gedühi kikihemindimbo moeisahi, ŋga yihoeŋimbo hipoambondowamunühi yihoeŋi hoafi akidou nda himborindafi sefomboaneŋi. ⁵ Ro hoeirihurani nindou ndanana afindimbo moaruwai hohoanimoju randeimb-ani asu munġuambo hifi Suda-yomondi mbusümo ai hari hoafi botire-arandi. Por ai nindou bidifiri aipoanimo hohoanimoju rihundeimbi Sisas Nasaretihündi süngurihuririhundeimb-aneŋi sei arihündi ahei bogoriyu. ⁶⁻⁷ Raniyu asu Godindi wori ranamboani moaruwaimbo-ndiheyahay hohoanimo-mayuwa asu ro ahambo kikihimari-hurimindeŋi. Ro ahambo yihoeŋi ahinümbi hohoanimo ranambo yibobofembo maseŋi, ŋga ami bogori hondü Risias ai kusü ahandi ŋginindi-nambo yihoeŋi wambeahindi hümarümündu. ⁸ Raniyu Risias ai hoafiyuhü yahuya, 'Ahambo papi-hoafimbo nindou ranai sihafi himboahü tükümbiyafu-ndamboane,' mehu. Asu nindou ranahambo düduariwori ana, se sihafihoari munġu-moatükuni ro ahambo papi-hoafi-marihuri ra anihondümbo fifirindowamboyaŋi," mehu. ⁹ Munġuambo Suda ai Terturus-babidi Porimbo papi-hoafirurühi yahomoya, "Rani-moatükuni ra e, anihond-ane," mehomo.

Por ai Feriksindi himboahü hoafimayu

¹⁰ Raniyu asu Feriks ai Porimbo hoafiyafi yahumbo warinambo yangiri koamarherü. Raniyu asu Por ai hoafiyuhü yahuya, "Se afindi himbani ndani hifihi yiboboro-randeimbi manimbafi ra ro fifirihhe-amboanahi. Ranimboanahi ro ahamumbo simbori hoafombohünda moai yihimboyaŋi. ¹¹ Se düdu-düduayaŋi ana, fifirindowamboyaŋi, ŋga 12 si maho ra ro Godimbo hohoanimombohünda Serusaremnambo hahühane. ¹² Ro-ana moai nindou ŋgorü-dibo Godindi worambe simbori hoafiyahi. Asu ro moai Suda-yafe rotu worambe adükar ŋgoafihü amboani hari hohoanimo botirihendi. Ro raweheanda asu Suda ai moai hoeirundiri, ŋga wani. ¹³ Haponda ai wambo papi-hoafaründiri ra ŋgiri aboedi hoafindomondani fifirindowandühi anihond-ane mbisafi.

¹⁴ Ŋga ro nda anihond-ane asahi. Ro yihoeŋi amoao-yafe Godimbo hohoanimoyahando arihandi nafi ra Suda ai ŋgorüpoanimoane ase. Asu munġuambo hoafi ahinümbi hohoanimoambe engoro ranane asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi sürü papimaründi anihondümbo-arihendi. ¹⁵ Rananahi asu ro anihondümbo-rihendühi God ai moaruwai asu aboedi hohoanimojuymbi yifimayei munġuambo botifendü-rimboayu rani si ranahambo hifandarihandi nindou ranai hifandarundi nou. ¹⁶ Ranimboanahi asu ro munġuambo si wandi ŋgusüfoambe aboedi hohoanimo God asu nindou-yafe himboahü aboedi mbimarowa sahehea tihirifoayaŋi.

¹⁷ Ro afindi himbani maho ra habodimboyaŋi asu süngunambo wandi sirambeahindi Suda aheimbo saiwan Godimbo saimbohündambo Serusaremna mahahühi. ¹⁸ Ro rarihe hehea wandi fi aboedi tükümeŋeyowa Godindi worambe Godimbo siheheandane, Suda ai wambo hoeimarundiri. Ŋga asu rani-simboani ranihi nindou afindi moai ro-dibo niŋgombo hoafi gobadirundi, ŋga wani. ¹⁹ Ŋga asu Esia hifihiündi Suda bidifiri ai maningomo. Ai-boatei wambo papi-hoafimarundiri. Ŋga nindou ranai ahamumbo sowahi wandi hoafi engoro-ana, ai sihambo sowahi ndühi sifomo wambo papi-hoafi-mbiründiramboane. ²⁰ Ai refekoate-ayomo ana, asu nindou ndanai ro Suda-yomondi kansir ahamundi himboahü nimboambo nime moaruwai ramarihendi ra hoeiarundiri ana, asu ai ndühi tükündafu sihafi himboahü hoafindi-ninimboemosi. ²¹ Mami hoafi yangiri mbeŋgorimbai? Horombo ro kansir ahamundi mbusümo nimboambo rarihe puküna hoafiyahühi sahiya, 'Yifiyeyimbi aiana botindahimboju sa anihondümbo-arihendi masahi ranimboanemo ai sihafi himboahü hoafemo ranana?' masahi," mehu.

²² Feriks ai Adükarimbo anihondümbo-rihoreimbi-yafe hohoanimo ra aboedi fifireandi, ŋga ranimboju asu Sudambo awi hibadu niŋgomo mehupuri. Asu ai

Suda ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi ami bogori hondü Risias ai kudüwani animbo asu ro sihamundi hoafi ra didiboado-ndiheamboyahî,” mehupuri. ²³ Raniyu asu ami bogorimbo hoafiyundühi yahuya, “Se ahambo hibadirihü awi hiniŋgîrou-hiniŋgîroundiri. Asu Porindi ŋgunindi ai ahambo nine akidou moatükuni farihfimbo ra se yowani mbisamboyahî,” mehu.

Feriks ai Porimbo yimbu himbani karabusi-fimbohünda hüputüpo-maritherü

²⁴ Yahunümbi nimbïyo hayamboyawane, Feriks ai ahandi nimorehi Drusira-diibo makosafe. Ahandi nimorehi ranai ana Suda sirambeahindïyo. Raniyu asu Feriks ai Porimbo mborai yahundo hürüherü haya Porindi Sisas Kraisimbo anihondümbofoe hoafi himbori-mayundo. ²⁵ Raniyu Por ai mbumundi hohoanimo, nindou ai ahandi hohoanimo ra ndonde hibadandi hoafi, asu God ai süngunambo sihefimbo yibobonde-amunümbui hoafi ra hoafimayuwa asu Feriks ai hoafi ranahambo yihimbomayu. Raniyu asu Feriks ai hoafiyundühi yahuya, “Andai ŋgafi, ŋga awi süngunambo ranipoanimo ambe-yanŋirühi sihambo mborai mbisahanimboyahî,” mehundo. ²⁶ ŋga asu Feriks ai mamî moatükunimbo kameihïyu himboyu marandi. Ai ndanananiya Por ai kaki ndembui yahuhayamboyu asu afindimbo ahambo mborai yahundo haya wataporimborürî marandi. ²⁷ Süngunambo yimbu himbani ranai howane, asu nindou mamî ahandi ndürî Posius Festus ai Feriksindi fondi masemündu. Raniyu asu Feriks ai Sudambo hoafi nafireapurühi Por karabusambe hiniŋgimariri.

25

Por ai Rom adükari bogori Sisar papi-hoafi himborimbo hoafimayu

¹ Festus ai Sudia-yafe adükari bogorimbofi haya hu ranihü tükümeŋiyu. Asu ŋgimi nimbï howane, rani-simboani Festus ai Sisaria ŋgoafi hiniŋgîre haya hafu Serusarem ŋgoafihü tüküfi manüŋgu. ² Raniyo ranihü Godimbo sihou-rundeimbi bogori-yomo asu Suda bogori bidifiri-yomo ranai ahambo sowana Porimbo papi-hoafiyumbo hoafi sowandümo mahomo. ³ Ai Festusimbo düdu-düduyomo-ndühi yahomoya, “Se yihoeŋimbo fandihawamuni hawambo animbo Porimbo koandihaworani Serusaremnambo mbisüfu-wamboane,” mehomo. Ai ramehomo ra nafini worarife nimarithefe Porimbo hifokoefimbo yahomo houmoemo. ⁴ Raniyu asu Festus ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Por ana Sisaria ŋgoafihü karabusambe mbanüŋgu. ŋga ro-amboani ŋgiri amitata Sisaria ŋgoafinambo hihirindahe gadihi. ⁵ Rananimbo asu sihamundi bogori nindou bidifiri ranai ro-babidi mbihanimondamboane. Asu nindou ranai moaruwai hohoanimonduanî ana, ai ahambo ranihü papi-hoafimbiru-ramboanesi,” mehu.

⁶ Festus ai, ai-babidi 8 simbaiyo asu 10 simbaiyo nimarü mbura asükaiyu Sisaria ŋgoafinambo hihirifi mahanu. Raniyu asu rani sinambo papi-hoafi didiboadofoe wori ranambe nimarumbo Porimbo papi-hoafimbohünda ndowaründümo tükündafundi mehu. ⁷ Raniyo asu Por ai ahambo sowahi tükümeŋiyu-wamboemo Suda Serusarem ŋgoafi hiniŋgîru houmo makosomo ranai botiyafu ahandi fikimi wakiru niŋgomombo ahambo papi-hoafimaruri. Ai moaruwai moatükuni ramareandi yahomo houmo hoafi ranahambo anihond-ane yahombo moai nini Festusimbo nafuiyomo, ŋga wani. ⁸ Raniyu asu Por ai simbori ahamumbo güre-gürerapurühi yahuya, “Ro moai nini moaruwai moatükuni nününguritheandi. Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo, Godindi adükari wori asu Romi-yafe bogori adükari Sisarimbo amboani müŋguambo ro moai nini moaruwai nününguritheandi, ŋga wani,” mehuamboyu. ⁹ Raniyu asu Festus ai Suda-memo hihif-hihifi-yopurimbohünda Porimbo düdufindowohü yahuya, “Awi se Serusaremnambo hafombo safomboyahî? Refe-anasî ro sihafi papi-hoafi engoro ra gagü Serusarem ŋgoafihü fifirindiheamboane,” mehunduwoamboyu. ¹⁰ ŋga asu Por ai hoafiyuhü yahuya, “Haponda hoafi didiboadofoe wori ndanambe animboahî nda ai Romi-yafe bogor adükari Sisarindi wor-ane. Wori ndanambe animbo wandi hoafi nda ndanihü didiboadofemboane. ŋga se wudipoaporo fifirowandai ro moai

Suda ahamumbo nîni-moaruwai nününgurîheapurî. ¹¹ Asu ro ahînümbî hohoanîmo ra hîfînambo-rîheandühi nîni-moatükunî rawarîheandî ana, ai wambo hîfokoandundîra yîfîmbo aboed-ane anasî. Ŋga ro moai fefoefembo hoafîyahî. Ŋga asu ai wambo papi-hoafarundîrî ranî-moatükunî ai tîkai yangîrayo ana, asu didai wambo ahamundî warîhündendîrî, Ŋga wanî. Ŋga awi ro Sisarîmbo hoafîndahanî anîmbo ai wandî hoafî nda hîmborîmbiyu-wamboane,” mehu. ¹² Asu Festus ai kansîr-babîdî wataporî-yomo mburu hoafîyuhü yahuya, “Se Sisarîmbo ai sîhafî hoafî ra hîmborîmbiyu-wamboane masafî ranîmbohünda se ahambo sowana Ŋgafî,” mehundo.

Festus ai Agripambo Porîndî hoafîmbo düdumefiyu

¹³ Ranîyo asu yahunümbî nîmbî howane, Suda-yafe adükarî bogorî ahandî ndürî Agripa ai ahandî rehî Bernaisi-dîbo Sisarianambo makosafe Festusîmbo wakîfoefimbohünda. ¹⁴ Afîndî si Agripa ahoro ho ai ranî Ŋgoafîhü nîmbafe hafembo mefeyamboyu asu Festus ai adükarî bogorî Agripambo Porîndî hoafî ranahambo hoafîyundühi yahuya, “Nindou mamî ndanîhü mbanüngu horombo Feriks ai karabusambe hîniŋgîmarîrî. ¹⁵ Horombo ro Serusarem Ŋgoafîhü tüküyahe nîmarîthane, Godîmbo sîhou-rundeimbi bogorî asu Suda-yafe bogorî ai Porîmbo papi-hoafîrurühi-yomo asu ai wamboya se ahambo wagîriyafîsî, Ŋga karabusî-ndafoandî mbîsafîndo mehomondîrî. ¹⁶ Ranîyahî asu ro ahamumbo hoafîyahapurühi sahiya, ‘Rom-yafe hohoanîmo süngu ro-ana moai moaruwai hohoanîmo ratüpurî ra nindou Ŋgorümbö moanî-hoangîrîhu hohu nîmborî sehu rîhundî. Nindou ranai ahambo hoafî engoro ana, ai sapo düdi nîmorî ai ahambo papi-hoafîmarürî ahamundî hîmboahü nünguanî anîmbo asu ahambo nafî sîhefendowanî ai nîni-moatükunîmboyo hoafî-memondo ranahambo ahandîhoarî güre-güerandühi mbo fîfîre hoafîmbiyu-wamboane,’ masahî.

¹⁷ Ranîmboanahî asu ai tüküme funda ro moai afurî hîhîniŋgî-rîheandî. Ŋga rasinambo siambe hoafî didîboadofe worî ranambe nîmarîmboyahî nindou ranahambo sowaründümo sîfomo masahapurî. ¹⁸ Ŋga asu nindou sapo ai ahambo papi-hoafîyumbo-memo ranai botîyafu manîŋgomo, Ŋga asu ai moai ahambo moaruwai moatükunîmbo papi-hoafîrurî. Asu ro ahambo ranî-moatükunî ranîmbo randüwurîmboemo masahî, Ŋga wanî. ¹⁹ Ŋga ai-ana Porîmbo hoafînambo yangîriyo ahamundî Godîmbo süngufi asu nindou mamî ahandî ndürî Sisas yîfîmayu ranahambohönda raraomarurî. Ŋga Por ai yahuya, Sisas ai moai yîfîyu, Ŋga yangîrî mbanüngu mehu. ²⁰ Ro hoafî ranahandî nîmîndîhündî ra fîfîrîndîhe türüboadîhea saheheamboyahîsî, Ŋga asu wambo hohoanîmo ranai mamîkar-andîrühîyo ro moai fîfîrîheandî. Ranîmboyahî asu ro Porîmbo Serusaremînambo gagüfani anîmbo ranîhü sîhafî hoafî ra yîbobo-mbîrundamboane sahehea düdumeheando. ²¹ Ranîyu asu Por ai hoafîyuhü yahuya, ‘Ro-ana moeisahî, Ŋga awi moanî ratüpurîndahîhü nîmboahanî Sisar ai anîmbo hoafî wandî ra didîboado-mbîreand-amboane,’ mehu. Ranîmboane ahambo awi karabusambe kîkîhîrümündî mbura sünguna Sisar sowana Romînambo koandîheira mbühuwa samboanahî,” mehu. ²² Agripa ai Festusîmbo yahuya, “Ro wandîhoarî Porîndî hoafî ra hîmborî-ndahando samboanahî,” mehundowamboyu. Asu sîmborî Festus ai hoafîyundühi yahuya, “Refe-anasî, sümbu anîmbo hoafî ra hîmborîndafîndo,” mehundo.

²³ Ranîyo asu siambe Agripa ai Bernaisi-dîbo yihuru saharî-saharîyafe hena mahüfe. Ranîyafe ai ami-yomondî bogorî-yomo asu nindou ranî Ŋgoafîhündî bogorîmbo-yafundeimbi-babîdî hoafî didîboadofe worî ranambe kefoehi mahüsi. Ranîyu asu Festus ai hoafîmayuwa Porîmbo sowaründümo mahîfomo. ²⁴ Ranîyu asu Festus ai hoafîyuhü yahuya, “Adükarî bogorî Agripa-ani asu nindou se muŋgu ro-babîdî anîŋgomo ran-anemo se muŋguambo nindou ndanahambo hoeirüwurî. Nindou ranahambo afîndî Sudahündî ai ana Serusaremîhü asu ndanîhü amboanî wandî hîmboahü

ahambo papî-hoafîrîhorühi puküna hoafîyeihî seiya, 'Ahambo hîfokoandîworî, ŋga ai-ana ŋgîrî asükaindu yangîrî nüngul' masei. ²⁵ Asu ro hoeirî-heandani ana ai moai nîni-moatükunî moaruwai ratüpurîyuwanî wambo ahambo hîfokoa-mandüwuri-yopoani. Ŋga ahandîhoarî Rom adükarî bogorî hondü Sisarîmbo yahuya, ai anîmbo wandî hoafî nda didîboado-mbîreand-amboane, mehu. Ranîmboanahî ro ahambo koarîhefiyuwanî hombo hoafî nda didîboadorîhe asîheheandî. ²⁶ Ŋga ro hoeirîheandani moai ahandî hoafî ra aboedî fifîrîheandî, ranîmbo-hündambo anîmbo asu ro sîhefi bogorî adükarîmbo sowana pas nda sürü papîndîhî koandîheheamboyahî. Bogorî Agripa, ranîmboanahî se-anafî asu nindou muŋguamboanei sîheimbo sowana nindou nda sahümindî koarîhehina asünu. Sîhîrî ahandî hoafî bidîfîrî ndondîhu hîmborîndefî mbundîhumbo anîmbo asu ro bidîfîrî papî-hoafî pasambe Sisar sowanambo sürü papîndîhamboane. ²⁷ Asu ro nindou karabusîhündî koarîhehinühi nîne hoafî nindou ranahambo papî-hoafarîhorî ra pasambe pefe koehefekoate-ayahî ana, wandî hîmboahü aboedî hamîndîyopoanî," mehu.

26

Por ai Agripandî hîmboahü hoafîmayu

¹ Ranîyu asu Agripa ai Porîmbo hoafîyundühi yahuya, "Hapooanani se sîhafi fimbo hoafî ra hoafîyafîsî," mehuwamboyu. Ranîyu asu Por ai ahandî wari nîmoamoreandühi ahandî fimbo yare hoafîyuhü yahuya, ² "Bogorî adükarî Agripa, ro hohoanîmoyahani aboedî saf-ane sîhafi hîmboahü Suda ai wambo papî-hoafîmaründîrî ranahambo weindahî hoafîndamboyahî. ³ Ndanana awi anîhond-ane, ranî-moatükunî ra nîmboe se Suda yîhoeft Godîmbo hohoanîmo sîmborî hoafîyefî arîhundî ra wudîpoaporo fifîrowandî. Ranîmbo anîmbo asu se wandî hoafî nda afurîndo nîmandîfî hîmborîndafî.

⁴ Horombo ro akîdouyahambe peya hehea hahambo haponda ndani sîmboani tükeheandî ra Suda ai ro hohoanîmo sünguarîheandî ra fifîrundi. Horombo ro wandî hîfîhüyo asu Serusarem ŋgoafîhü nîmboahambe peyomo houmbo ai wandî hohoanîmo fifîrundi. ⁵ Farisi-yafe hohoanîmo ranana ai tünjümbî safîyo hayamboyo asu Suda yîhoeft hohoanîmo ranahambo ŋgasünde-andeimbîyo. Ro ranî hohoanîmo süngumarîhandî. Ai fifîrundîrî-mboanemo, ŋga asu ai hoafîndîmondühi ana, ra anîhond-ane mbeyahomo-ndamboane. ⁶ Ŋga haponda ro ndanîhü manîmboaha ai wambo papî-hoafaründîrî. Ndanahandî nîmindî nda yahurai-ane: God ai yîhoeft amoa mamî ranaheimboya sîheimbo aboedî-aboedî ndîheandürî-mboyahî mehu ranîmbo anîhondümborîhe heheamboanahî hîfandîhî anîmboahî. ⁷ Yîhoeft 12 sîrî ranai Godîmbo nîmboambo sîrühî didîbafîyahindo rîhündühi ranî-moatükunî ranahambo yangîrîyei ai anîhondümborîhi hehi hîfandîmarîhündî. Ŋga Bogorî, ro-amboani hoafî ranahamboane anîhondümborîhe hehea hîfandarîhandî. Ŋga ranahandî nîmindîhündîyo Suda ai wambo papîmaründîrî. ⁸ Nîmboe bidîfîrî se ŋgîrî ro-ana God ai yîfîyeimbî nendî botareandürî ranahambo anîhondümbö-ndîhundî aseia? God ai aboedî-aboedî-ndemunühi yîfîhündî botînde-amunîmbui.

⁹ Horombo ro wandîhoarî rarîhe hohoanîmoyahühi sahîya awi ro Sisas Nasaretîhündî ahandî ndürî hîfînambofimbo afîndî ratüpurî ratüpurînda masahîyosî. ¹⁰ Ranîyo asu ranî-moatükunî ra Serusarem ŋgoafîhü ramarîheandî. Ranîyahî ro Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî-yomondî ŋgînîndî sahamîndî hehea asu Godîndî nendî aheimbo karabusî-marîheandürî. Ranîyahî asu ro nindou bidîfîrî-babîdiyahe hehea aheimbo hîfokoefendürîmbo sahehea refemboane masahî. ¹¹ Asu ro aheimbo afîndîmbo Suda-yafe rotu worî muŋguambo ranambe tîjîrîfo afîndî sahandürî marîhandî. Ro aheimbo ramarîheandürî ra Adükarîmbo moaruwai-moaruwaimbofe hoafî, hoafîmbeyahündowa saheheamboyahî ramarîheandürî. Ro ŋgusüfoambe ŋgînîndî-rîhandürühi aheimbo ŋgoafî adükarî anjuni manango ranîhü amboani ha kokofoa-rîheandürî marîhandî."

Por ai Sisasimbo anihondumbo-mariri ranahambo hoafimayu

¹² “Raniyo Godimbo s̄hou-rundeimbi bogori ai wambo yini yahomo houmbo nḡinindi masaundra Damaskus adukari ngoafinambo mahahi. ¹³ Nindou Bogori Adukari, ro hufinimbo nafi mbusumo hahühi si mam̄i s̄nambeah̄indi makosowa hoeimar̄theandi. Si ranai ana huf̄iham̄indi siayu ranahambo nḡasunde-andeimb̄yo. Raniyo asu si ranai nindou ro-babīdi naf̄is̄ungu mahefi ȳihoefimbo kost̄ boak̄mafoareamuni. ¹⁴ Raniyefi asu ro mun̄guambo h̄if̄ini p̄utap̄iyefi kor̄iyefimbo ro h̄imbor̄iyahane, hoafi mam̄i ai yare hoaf̄iyowohü Hibru-yafe hoaf̄inambo yahoya, ‘Sor! Sor! Nīmboe se wambo moaruwai-mboarowand̄ira? Se ana yih̄im̄indi moatükunimbo yitarowand̄i ranimboane asu s̄haf̄ihoari asubusimboayafi,’ mehoamboyahi. ¹⁵ Asu ro duduyaheandühi sahiya, ‘Adukari, se did̄iyafa?’ masahamboyu. Asu simbor̄i Adukari ai hoaf̄iyund̄irühi yahuya, ‘Ro Sisas-anahi, nga asu se-ana wamboane moaruwaimboarowand̄iri. ¹⁶ Se bot̄iyaf̄o nīmbafi. Ro tükümeheand̄i nda s̄hambo wand̄i ratüpurimbohünda kfoefe h̄in̄nḡifeninani wand̄i ratüpur̄i sem̄ind̄imboyahi. Ro s̄hambo nīne-moatükun̄i haponda nafuimehan̄ini, asu s̄nḡunambo nafuinda-han̄in̄imboyahi ran̄i-moatükun̄i ranahambo nindou bīdif̄irambo anihond̄ane mb̄isafi. ¹⁷ Ro nḡiri h̄in̄nḡi-nd̄ihean̄inani, s̄haf̄i nendi Suda anei asu ahei nd̄ifo anei ranai moaruwaimbond̄ihini. Nga ro aheimbo sowanamboanahi koarari-hehean̄ini. ¹⁸ Rananimbo se ahei himboari bir̄id̄ihawand̄ura nīmbi ra h̄in̄nḡirihi hehi si ran̄i-sowana mbeyahindamboane. Asu Satan̄indi nḡin̄indi ra h̄in̄nḡirihi hehi God sowana mbeyahindamboane. Rananimbo asu wambo anihondumbo-nd̄ihind̄irani ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi mb̄isahan̄i asu nindou God ai wand̄ane mehund̄ur̄i ran̄i-babīdimbo nīmandeimboyei,’ Adukari ai ramehund̄iri,” mehu.

Por ai ahandi ratüpurimbo hoafimayu

¹⁹ Por ai asukai hoaf̄iyuhü yahuya, “Bogori Agripa, ro s̄nambeah̄indi moatükun̄i tüküme Feyo ra hoeir̄the heheambowambo asu ro nḡiri hoafi h̄imbor̄inda h̄in̄nḡi-nd̄iheandi. ²⁰ Nga Damaskus ngoaf̄ihü boatei hoaf̄iyahand̄ur̄i heheamboyahi asu Serusarem ngoaf̄ihü, Suda-yafe h̄ifambe, Suda-yafe nd̄ifo aheimbo amboani hoaf̄imehand̄ur̄i. Ro sahiya, ‘Se s̄hei moaruwai hohoanimo h̄in̄nḡi-nd̄ihi hehi God sowana n̄gei. Asu se s̄hei moaruwai hohoanimo h̄in̄nḡifembo nafuimbohünda aboedi hohoanimo s̄nḡund̄ihindi,’ masahi. ²¹ Ranimbo-hündamboyo Suda ai wambo God̄indi worambe k̄ik̄ih̄ir̄ündumond̄iri mburu h̄ifokoe-fend̄irimbo mehomo. ²² Nga God ai mafar̄ihend̄ira aboedi nīmboambo nindou moan̄ind̄ane asu bogor̄imbo-yafundeimb̄-anemo mamam̄i s̄heimbo hoafi nda hoafehand̄ur̄i. Ro nḡor̄üpoan̄imbo hoaf̄ir̄ihand̄ipoani hoafayahi, nga God̄indi hoafi, hoaf̄iyomo-rundeimbi asu Moses ai hoaf̄imemo ranahanda-mbohünd̄ane hoafayahi. ²³ Ai yaru hoaf̄iyomond̄uh̄i yahomoya, ‘Krais ranai ȳif̄indu mbunda asu mun̄guambo nindou ai bot̄ifekoate-yeiambe ai-boatei bot̄ind̄ufimbui. Rananimbo Suda anei asu ahei nd̄ifo ran̄ane aheimbo aboedi hoafi ra watapor̄imbo-ndand̄ür̄umbui,’ mehomo,” mehu.

Por ai Agripambo anihondumbo-ndowandi mehu

²⁴ Por ai ran̄i hoafi ra ahand̄i fimbo güre-gürerand̄uh̄i hoaf̄imayu huwamboyo asu Festus ai ahambo hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Por, se-ana mam̄ikari hohoan̄imoayafi. Se s̄haf̄i fif̄ir̄ife af̄indi yamund̄imara hafi, ran̄inamboane s̄hambo mam̄ikari hohoan̄imoaran̄ini,” mehuamboyu. ²⁵ Asu Por ai simbor̄i hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Adukari Festus, ro-ana moai mam̄ikari hohoan̄imoyahi. Ro wud̄ipoapor̄ithe fif̄ir̄ithe heheamboanahi anihondumbo hoafayahi. ²⁶ Bogori Adukari Agripa ai ndani-moatükun̄i ra mun̄gu fif̄ireamboani, nga ahambo ȳih̄imbokoate-nimboambo hoafayahando. Ro fif̄ir̄iheandi ai moai ran̄i-moatükun̄i ra mamamboani bod̄ifoareandi, nga nīni-moatükun̄i Sisasimbo tüküme Feyo ra moai d̄ibo tükü Feyo. ²⁷ Bogori Adukari Agripa, se God̄indi hoafi, hoaf̄iyomo-rundeimbi yomondi hoafi anihondumbo-rowandai? Awi ro fif̄ir̄iheamboanahi, se-ana rambefoandi!” mehuamboyu.

²⁸ Asu Agripa ai Porîmbo hoafiyundühi yahuya, “E, nîmboea, hapondani yangîri hamîndî se wambo rando hoafîndafîndîra Sisasîmbo anîhondümbö-rîheandeimbi tükümandaheyo?” mehu. ²⁹ Ranîyu asu Por ai sîmborî hoafiyuhü yahuya, “Bodîfohüyo asu hoandarühîyo ranambo aboed-ane. Îga ro yarîhe Godîmbo dîdîbafêheandî. Senafî asu nindou munğu düdi ai haponda wandî hoafî hîhîmborayeî munğuambo se ro nahurai tükündahindî samboanahî. Îga asu sîheimbo senînambo nahurai hîmondî-hefendüra se karabusambe nîmarîmbo ro moei asahî,” mehuamboemo.

³⁰⁻³¹ Asu ranîyomo bogorî adûkarî Agripa, gafmanî-yomondî bogorî Festus, Bernaisi asu nindou bîdîfîrî ai-babîdî mamarei ranai bobotiyahi hehimbo ngorü-goanîni heihü ai rarîhi hoafîyeihî seiya, “Nindou ndanai ana moai nîni moaruwai ratüpurî mamambo rareandî, nîga ranîmboane ai ngîrî yîfîndu asu karabusîndüfiyu,” masei. ³² Ranîyu asu Agripa ai Festusîmbo hoafiyundühi yahuya, “Nindou ndanai Sisarîmbo hoafiyowanî ahandî papi-hoafî hîmborîkoate-yumbonana se ahambo moanî koarîhawuranî hu,” mehu.

27

Porîmbo Romînambo homböhünda sipambe hîningîmarîwuri

¹ Ro Itari hîfînambo sipambe hombo hoafî ra fîmarîndümo. Ranîyo Romîhündî ami-yomondî bogorî Surius ai Por asu karabus nindou bîdîfîrî ahamumbo Itarinambo hîfandîmarapurî hu. Surius ai Romî-yomondî bogorî adûkarîndî ami bîdîfîrambeahînd-ani. ² Ro sip mamî Adramitium nîgoafîhündî-mayo ranai ndeara Esia hîfambe hîmbomayo ranambe kefohu hohu mahefî. Nindou mamî ahandî ndürî Aristarkus Tesaronaikahündî Masedonia hîfambeahîndî ranai-amboanî ro-babîdîmbo mahu. ³ Siambe hefî Saidon nîgoafîhü tükümehündî. Ranîyo asu ranîhü Surius ai Porîmbo aboedî ndore hohoanîmo-yundowohü yahuya, “Se nîgafî sîhafî nîgunindî sîhambo fehêfenînimbo hoeindowapurî,” mehundo. ⁴ Asu ranîhünda botiyahu hohu sipambe hefane werînambo semîndîmunî koamarîhemuna Saiprus airanîkîmî mahefî. ⁵ Asu ro Sirisia hîfî asu Pamfîria hîfîkîmî sîrîwara hanğîfo süngu hefî Risia hîfambe Maira nîgoafîhü tükümehündî. ⁶ Ranîhü ami-yomondî bogorî ranai ngorü sipî Areksandriahündî Itari hîfînambo hîmbomayo ra fîfîre hayamboyo asu ai yîhoefîmbo sip ranambe koamarîhemunî. ⁷ Asu sip ranai werî afîndîwambo moanî hîningîrou mahowa ranambe yahunümbî siyefî hohu, moanî afîndî tîjîrîfombü hîningîrou safî Nîdus nîgoafîkîmî tükümehündî. Îga ranafî hombo werî ranai gümareamunambo tîjîrîfoyefühî asu Krit airan Sarmone bîdîfîranî raguani hundünî wakîmehündî. ⁸ Asu ro sîrîwara hîmborî süngu moanî hürütümbo hefî hohoe mamî ahandî ndürî Hohoe Aboedî sei arîhündî Rasea nîgoafîkîmî ranîhü tükümehündî.

⁹ Ro moanî gedühî nîmarefî hefî hefîmbo asu Suda ai sesi wehîmbo si ranai ho hayambo wambo sîrîwara ranai afîndî-afîndî mayowambo sipambe hombomayo ra moaruwai hamîndîyo. Ranîmboyo asu Por ai ahamumbo ahîni hoafîmayupurî. ¹⁰ Ai yahuya, “Wai, ro rarîhe fîfîrîheandî sîhîrî moanî haponda botiyahu ahefî ana, moaruwai hamîndî tükündîfemboe asu ngîrî napo sip yangîrîndo, nîga sîhîrambo kapeihü anîmbondemboyefî,” mehu. ¹¹ Îga asu ami-yomondî bogorî ranai moai Porîndî hoafî ranahambo anîhondümbö-reandî, nîga sip semündü-hurandeimbi nindou-mayu asu sip aharambüri ranahafandî hohoanîmo süngumareandî. ¹² Aboedî hohoe ranana ai werî afîndîyowambe ra aboedîyopoanî sip ho paiarî rambo. Ranîyomo asu nindou afîndî sipambe mamarîmo ranai ranîhünda botîfe hefê sîrîwara süngu ho Finiks hohoeambe nîmarîmbo hohoanîmo-memo. Finiks hohoe Krit airanîhane apuiaro. Ranîhü anîmbo ai werî afîndambe aboedî nîmandeimboyei.

Sîrîwara ambe hoewerî afîndî tükümeffeyo

¹³ Refe hayamboyo wane, süngunambo werî akîdou ranai hoarînafîni-poedî werîmayo. Ranîyomo asu nindou ranai yaru hoafîyomondühîya awi ndandîfeyowanî ana, aboedî safî nîgemboyefî mehomo. Ranîyomo ai sipîmbo kîkîhîyîmîndî nîngombo

moatükunî ahandî ndürî anğa ra hüründümo foaru houmbo ai Krit airanî hîmborîkîmî mahomo. ¹⁴ Ŋga asu homondane, moai amitata ŋgîndî hamîndî werî ahandî ndürî ‘Ndîhoanîpoedî Werî’ ranai Krit airan ranafîpoedî masîno. ¹⁵ Ranîyo asu werambe sip semîndî hîmbomayo ra ŋgîrîndîmo. Ŋga ro moanî rarîhu hîŋgîrîhundane, werî ai sip ra semîndî maho. ¹⁶ Ranîyefî asu ro rebanafî airanî akîdou mamî ahandî ndürî Kauda hundünî werîkoate-yowanî wakîmehundî. Ranîhü ro sapo bot akîdou sipambeahîndî makiaro ranahambo hürütümbo tîŋrîfoyefühî kiahu hühîmarîhundî. ¹⁷ Ranîyomo asu bot akîdou ranahambo sipambe hüründümo nandu hüputüpumaründümo. Asu wofî ŋgîndî bîdîfirî sip hoarehî safoaru hanîmo mburu hühîru hîŋgîmarundî. Sip ranai Ribia-yafe hîfîkîmî gudi karîhoeimbi ranî süngu ŋgomboe yahomo houmbo yîhîmbo-yomondühî ser sipîfihî makiaro ra hîfînamaru hanîmo. Sip ra werînambo yangîrî funamîndî mbîho yahomo houmbo. ¹⁸ Moanî afîndî hamîndî hoewerî ranai yare matiyaro-wamboemo, asu ŋgorü sinambo bîdîfirî napo sip ranambeahîndî hîmonî fufumafoarundî. ¹⁹ Asükai ŋgorü sina ai sip ranahandî napo ra masafoarundî. ²⁰ Afîndî si maho ra moai ro akîdou-amboanî hüfîhamîndî mupui hoeirîhundî. Ŋga werî ranai moanî afîndî ŋgîndî hamîndî tümero ho. Ranîyefî asu ro ŋgîrî aboedambo-ndahundî sefî hohu hohoanîmomefî.

²¹ Nindou sipambe mamarîmo ranai sesî, sesîkoate-moanî gedühî heimbo süngu-nambo Por ai botîfi hanğîfoanî nünğumbo hoafîyuhü yahuya, “Awi se wandî hoafî ra hîmborîmbei-mbonana ŋgîrî Krit airan ra hîŋgîrîhi hei. Asu ranîmbe-mbonana ŋgîrî munğambo napo ra yare yahurai moaruwaimbo reandühî yeimbîrîhundî, ŋga wanî. ²² Ŋga asu ro haponda sîheimbo nda hoafehandürî, awi hapoana ŋgusüfoambe afurîndîhi kündîhindî! Nindou se-ana ŋgîrî mamî ai-amboanî yîfîndu, ŋga sip ranai yangîrî anîmbo awarîndîhoemboe. ²³ Ro Godîndî nindouya hehea asu ahambo hohoanîmoya rîhandeimbi mayahambo nîmbokoanî ahandî sünambeahîndî nendî wambo-so tükümeŋiyu. ²⁴ Ai wambo hoafîyuhü yahuya, ‘Por, awi se yîhîmbo-ndamboyafî! Ŋga se Romî-yomondî bogorî hondü Sisarîndî hîmboahü mbînîmbafamboane. God ai sîhambo aboedî hohoanîmo-yunînühi nindou se-babîdîmbo sipambe ahei ranai ŋgîrî moaruwaimbo-ndahîndî,’ mehu. ²⁵ Ranîmbo-hündambo anîmbo awi nindou nda se ŋgusüfoambe afurîndîhi kündîhindî! Ro Godîmbo anîhondümbo-rîhinîmboanahî, ŋga ranî-moatükunî ra sünambeahîndî nendî hoafîmayundîrî yahurai hamîndî anîmbo tükündîfemboe. ²⁶ Ŋga awi sîhîrî hoe mbusümondühî ŋgorü airanî amaro ranî hîmborîkîmî ŋgefî tîrîmondî-humboyefî,” mehu.

²⁷ Ndeara 14 nîmbîyefî hohu hoewer-ambeahîndî Edriak Sîrîwara ambe mahefî. Nîmbî mbusümondühî nindou sip sowandümo homondeimbi-memo ranai yaru hohoanîmo-yomondühüya, ndeara gudianî tüküyahu-ndühanefî mehomo. ²⁸ Ranîyomo asu ai wofî hoandarî ranîfihî nîmboreimbi moatükunî paru hîmonî-marundümo ra hîmonî sîmoŋgoru hoeirundane, asu hoe hohoe ranai 40 mita sîmoŋgorîfihî hanî kaimayo. Asükaiyomo akîdou sühîyafu homo mburumbo safoaru sîmoŋgorundane, 30 mita sîmoŋgorühü hanî kaimayo. ²⁹ Sip ranai nîmoei yahafî hîmonî nînouayo ranîfihî ŋgo pandarîmboe yahomo houmbo yîhîmbo-yomondühî-yomo, asu ai sip kîkîhîyîmîndî moatükunî anğa yimbuyimbu ra sipambeahîndî daboadanîpoedî safoarundühî simbeyowa yahomo houmbo dîdîbafîmemo. ³⁰ Ranîyomo asu nindou bîdîfirî sip sowandümo homo-rundeimbi-memo ranai sipambeahîndî fefoefe hefe aboedambofembo yahomo houmbo nafî kokomarundî. Ranîyomo ai botî akîdou sipambe mafoero ra sowandümo houmbo sip hanğîfoanî anğa safoefe tîtanîmemo. ³¹ Ŋga asu Por ai ami-yomondî bogorî-mayu asu ami bîdîfirî ranahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Asu nindou ndanai sipambe refe nîmarîkoate-ayomo ana, asu se ŋgîrî aboeda gudianî ŋgomo tükündafundî,” mehupurî. ³² Ranîyomo asu ami ai wofî botîfihî makiaro ra kîkîmarunda bot ranai hîmonî pîmayo.

³³ Ndeara simbo yangîrîmayo-wamboyu Por ai aheimbo sesî sahüsi yahuhaya

hoafîmendürî. Ai yare hoafîyundürühi yahuya, “Se 14 nîmbî ra afîndî ho-hoanîmoyeihi hîfandîmarîhü hei-ane. Asu ranambe se moai nîni sesi akîdou-amboanî kîkîfoarîhîndî. ³⁴ Haponda ro sîheimbo hûti hoafehandürî, nga se yangîrî nîngombohûnda sesi bîdîfîrî dagüdi. Asu ngîrî sîhei akîdou moatükun-amboa moaruwaindo, nga se moanî aboedî nîboadeimboyei.” ³⁵ Por ai ranî hoafî ra hoafîyu mbura sünguna bret bîdîfîrî fufuramündü haya ahei hîmboahü Godîmbo hîhîfîrürî mbura karamündî haya masesu. ³⁶ Ranîyei asu muŋguambo nindou-mayei ranai aheimbo ngusüfoambe aboedî ndore küreandürühi asu ai-amboanî sesi ra sahümündi hehi masahüsi. ³⁷ Nindou muŋguambo ro sip ranambe mamarefî ra 276 nindou-yefî. ³⁸ Ndeara muŋguambo nindou ai sesi, sesi sîmogodühi sahüsi nafîrîhümündihî nîboadeimbo sip ranai nîmborîkoate yîmoembîreandî yahomo houmbo wit bîdîfîrî ra sîrîwara ambe fufumafoarundî.

Sip ra ho gudîfîhî pareandühi butakî-marîhoayo

³⁹ Ndeara sifoai peyoane, asu ai moai hîfî gudîkîmî ra ndoru hoeirundühi fîfîrundî. Nga asu ai wafeho kare sîhendani gudi aboedî pimaramîndo ranî yangîrî hoeiru houmbo awi sîhîrî ranambe anîmbo sip semîndî homboane yahomo houmbo ho-hoanîmomemo. ⁴⁰ Ranîyomo asu ai anga ranahandî wofî ra kîbodîru mburu sîrîwara ambe fufumafoarundî. Rarundühi nîngomomboemo asu ai maru wofî sapo sip nîmîndî kîkîhemîndî horambomayo ranîfîhî hîmondîmemîndo ra fufurîmarîhoemo. Ranîyomo asu ai serî hangîfoanî botîmaru hafomo sipîmbo semîndî mbîhowa yahomo houmbo. Ranîyefî asu ro gudianî mahefî. ⁴¹ Nga asu sip ranai gudianî hîfo hîmonî gudiambe kîkîhîyo haya mamaro. Ranîyo sip hangîfoyowanî ranai kîkîhîyowohü asu daboadanî ranai werîyafuinambo butakîmarîhoayo. ⁴² Ranîyomo asu ami ai karabus nindou ranahamumboya, hîfokoandîhupuranî anîmbo mamî ai-amboanî boborîyo aboedambofekoate-mbeyomonda yahomo houmbo, hoafî fîfîrîmarundî. ⁴³ Nga asu ami-yomondî bogorî ranai Porîmbo aboedambofîmbo yahuhaya hohoanîmo-mayundo. Ranîyu asu ai ami ranahamumbo refe hohoanîmo ana yowanî yahuhaya refepoanî mehupurî. Ai ahamumbo hoafîyupurühiya, nindou muŋguambo düdi ai boborîyurandei mbî ranai boatei sipambeahîndî hîmonî horîpîndohoi pündu haya gudianî boborîndu ngu tükündüfiyu,” mehupurî. ⁴⁴ Rananîmbo asu amurî ai nîmî goesürî asu sip butakî-rîhoeimbi-mayo ranîfîhî kîkîhî-ndündümo houmbo funî-funîndu ngomo mehupurî. Ai rawoyafu houmboemo boborîyomo homo gudianî muŋgua aboedî tüküme fundî.

28

Por ai Marta airanîhü manüngu

¹ Asu ro aboeda gudianî tüküyahu hoeirîhu-ndühiyefî awi nda Marta airanî sei arîhünd-ane, masefî. ² Nindou ranîhündambo mayei ranai yîhoefîmbo aboedî-boedîmarîhimunî. Hoeyowohumbo ngîsîhari-mayowamboyei, asu ai hai pûpirîhündühi yîhoefîmbo muŋguambo se mborai sühüsi haihehüyei, masei. ³ Por ai hai dîdarî fufuramündü hai-mayo ranîwamî daburîfiyuwane, amoasîrî ai ranambeahîndî hai hüfînambo tüküme feyo. Ranîyo ai Porîndî warîfîhî ngamondamîndî haya makiaro. ⁴ Nindou ranîhündambo-mayei ranai hoeirîhindane, amoasîrî ranai Porîndî warîhü ngamondamîndî haya makiaro-wamboyei, ai aheihoarî sîmborî ndüwurî-yahîndühi seiya, “Awi nindou ndanai nindou hîfokoare randeimbani. Ai sîrîwara ambe moai yîfîyu, nga asu mbumundî hohoanîmo ranai moai ahambo yangîrî nîngombo hohoanîmoyo,” masei. ⁵ Nga asu Por ai amoasîrî ranahambo kîkimarîhoayuwa haiambe kîkefoai pimayo, nga Porîmbo moai nîni-moatükunî akîdou-amboanî tüküfeyo. ⁶ Ai ahambo watîŋarî fimandîyo asu moanî nîmai yîfî pimandüyo sei hehi hîfandîmarîhorî. Ai ahambo gedühi hîfandühi heimboyeianî ahambo nîni-moatükunî moaruwai tüküfendokoate-mayowa, asu sünguna ngorü süngurîhi hohoanîmoyeihi seiya, “Awi ai-ana god-ani,” masahündo.

⁷ Asu nindou mamî hîfî ranîhünda bogorî ahandî ndürî Pubrius ahandî hîfî ra ngoafîkîmî manîngo. Ranîyu nindou ranai yîhoefîmbo aboedî hamîndî mboraimborai fi semündümünî ahandî worîni-mareamuna asu ro ahambo-so ngîmî si manîmboefî. ⁸ Ranîyo asu ranîhü Pubriusîndî afîndî ranai furîmboyuhü anğünümbo fondîhü mapu. Ahandî fi ranai hüfî afîndî tüküfe asu furîmboyuhü ahandî fondanî mapu. Ranîyo asu Por ai kefuai hüfu warî ahandîwamî nande mbura dîdîbafîfihî anğünü ra aboedîmarirî. ⁹ Por ai ranî-moatükunî ra ramareandamboyo asu muŋguambo anğünümî nindou hîfî ranîhündambo-mayei ranai masîneia ahei anğünü ra aboedîmareandürî. ¹⁰ Ranîyei ro sipambe hombo masefa ai yîhoefîmbo bîdîfîrî moatükunî ro mbonîmbo-marîhumîndefî ra fufumasehümünî.

Por ai Romînambo mahu

¹¹ Asu ro ngîmî amoamo ranîhü nîmboefîmbo süngunambo sip mamî airanî ranîhü hoewerî afîndîmayowa mamaro ranambe kamefoehundî. Sip ranana Areksandria-yafe sipîyo. Asu sip haŋgîfoyowamî Mboafî god sîsamî ra mapaiaro. Ranîyefî ro sipambe kefoehu hohu ranî hîfî ra hîniŋgîrîhu hohu mahefî. ¹² Ranîyo asu hefî hefîmbo Sirakyus ngoafîhü tüküyahu ranîhü ngîmî si mamarefî. ¹³ Asükai ranîhünda botîyahu hohu hefî hefîmbo Regium ngoafîhü tükümehundî. Mamî ngorü si ranambo werî ranai hoarinîpoedî werîmayo asu yimbu siyefî mburîhu hefî Puteori ngoafîhü tükümehundî. ¹⁴ Ranîhü ro anîhondümbo-rîhindeimbî manîmboeia hoeimarîhundürî. Ranîyei ai yîhoefîmbo ai-babîdîmbo ranîhü mamî wik nîngombo hoafîmayeia manîmboefî. Nîmboefî mburîhu asu sünguna Rom ngoafîhü hefî tükümehundî. ¹⁵ Romîhündî anîhondümbo-rîhindeimbî ai ro ranî ngoafîhü tüküyahumboanefî hoafî ra hîmborîyei hehimbo, asu ai Apîusîndî Maket sowahî nindou aporambo worî ngîmî fondarühî sînei mbumarîhimünî. Ranîyu Por ai aheimbo hoeireandürî haya, Godîmbo hîhîfîrürühî ngusüfoambe afure kümareandî.

Por ai Romîhü Godîndî hoafî bokamarîhendî

¹⁶ Hîfî Rom ngoafambe tüküyahundane, ranîhünda gafman nindou ranai Porîmboya se sîhaf-amboanî worî mamî ranambe nîmbafanî ami mamî ai sîhambo hîfandîmbîranînamboane mehomondo. ¹⁷ Ngîmî si ra howane, asu Por ai Suda-yei bogorîmemo ranahamumbo wataporîmbohünda mborai yahupurî haya hümarîhepurî. Ai muŋgu mafandunda, hoafîyupurühî yahuya, “Wandafî mamî. Ro moai nîni akîdou-amboanî rarîheandî sîhefî nindou asu sîhefî amoa mamî-yomondî ahînümî hohoanîmo ranahambo hîfînambo-fembohünda. Ngî Suda ai moanî wambo Serusaremîhü kîkîhîründümondîrî mburu Romî-yomondî warîhümarundîrî. ¹⁸ Ranîyomo Rom ai wandî papi-hoafî hîmborî-yomonda ro moai nîni-moatükunî rarîheanda hoeirundî wambo hîfîkoeefe-ndîrîmbohünda. Ranîyo ai wambo aboedambo koarîhefe-ndîrîmbo mehomo. ¹⁹ Ngî asu Suda ai ranî hoafî ra hîmborîkoate-memonda asu ro hoafîmbo moai ngorü nafî yanğoro. Ranîyahî ro Rom adükarî bogorî Sisar ai wandî hoafî ra awi hîmborîmbiyu masahî. Ranî-moatükunî rameheandî ra ro moai akîdou-amboanî nindou ro-mayei ranaheimbo papi-hoafîrîhandürî, ngî moanî hamîndîyo rameheandî. ²⁰ Ranî hoafî ranîmboyahî ro sîhamumbo mborai-sa hümarîhehepurî hoeifepurühî wataporîmbo-yopurîmbo sambo. Ro anîhondümborîhe heheamboanahî hîmboayahî sapo nîne-moatükunî Israer muŋguambo hîmboayei ranahambo. Ranî-moatükunî ranahandî nîmîndîhündane sen haponda wambo hüputüpu-rîhendîrîmboayo,” mehupurî. ²¹ Ranîyomo asu ai ahambo sîmborî hoafîyomo-ndowohü yahomoya, “Ro moai Sudia-yafe-mayo pasi sîhambohünda akîdou-amboanî sahumîndefî. Asu moai yîhoefî wandafî mamî Suda ai ranîhündambo sîhambo hoafîmbo hündî hoafî sowandümo sîfomo. Asu moai sîhambo moaruwai hoafîyoweimbî hündî hoafî ra tüküfe raraorandî, ngî wanî. ²² Ngî awi ro sîhafî hohoanîmo ra hoafîyafanî hîmborîmbo sefomboanefî. Ranî-moatükunî ra nîmboe sapo ro fîfîrîhundî muŋguambo nindou Sisas ai Godîndî

nîmor-ani seimbi aipoanîmbo-mehindi ranai se nîmbafambeahîndî ranahambo moaruwaimbofe hoafîmayei,” mehomondo.

²³ Ranîyomo asu ranî-simboanî fandîhumboane yahomo houmbo, nindou afîndî ranai Por nîmarühî mafandundî. Ranîyu Por ai God ngînîndî hîfandarandî ranahambo wataporîmbo-marandî. Ranîyo nindou ranai Sisasîmbo anîhondümbombîrûwuramboane yahu haya Mosesîndî-mayo ahînümbî hohoanîmo asu Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi yomondî-mayo hoafî sürü pefe masîhefeyo ranahandî nîmîndî ra wataporîmbo-marandî. Ranî-moatükunî ra moanî hapoadümbö siambe piyu haya wataporîmbora hu-hu-humbo nîmbokoanî kîkîmaramündu. ²⁴ Ranîyomo asu nindou-memo ranai bîdîfîrî ahandî hoafî ra anîhondümborundî, nga asu bîdîfîrî ai awi moai ranahambo anîhondümborundî. ²⁵ Por ai mamî hoafî ra hoafîyu hayamboyuwane, asu süngunambo ai bobotîyafu houmbo ahamundîhoarî hoafî ranahambo sîmborî hoafîyomo houmbo bukürümefundî. Sapo Por ai yare hoafîyuhü yahuya, “Yîfiâfî Aboedî ranai Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbi Aisaia ranahandî yafambe süngure haya asu sîhamundî amoa mamî ranahamumbo anîhondü hoafîmayu! ²⁶ Aisaia ai yare hoafîyuhü yahuya,

‘Se ngafî nindou ndanaheimbo hoafîndafîndürî.

Se hîmborî yangîrî hîhîmborîpo-ndeimboyei,

nga asu ngîrî fîfîrîndîhi türüboadîhindî.

Se hîmboapondei ngeimboyei,

nga asu ngîrî hoeindîhindî.

²⁷ Nîmboe sapo nindou ndanahei hohoanîmo ranai tapîhamî-yondürühî

ahei hîmboambe ra güre papîreandürî

asu ahei hîmboarî ra dîkîreandürî raraora hayambo wambo.

Refekoate-ndeianî, nindou ranî-maye ranai awi ahei hîmboarînambo hoeirîhi,

ahei hîmboambe ranambo hîmborîyei

asu ahei hohoanîmo ranai korîfoareandürühî

ai wambo sowana hehüpo ro aheimbo aboedî-aboedî fendürîmbo-hünda,’ *Aisaia 6:9-10* mehu,” mehu.

²⁸⁻²⁹ Ranîyu asu Por ai ndeara bîdîfîrana hoafîyuhü yahuya, “Awi se ranî-moatükunî ranahambo hohoanîmo türüboadühi fîfîrîndîhindî. Sapo God ai nindou aboedambofembo hoafî ra Suda-yafe ndîfo ranaheimbo-so maho-ane, nga asu ai-amboanî hoafî ranahambo hîmborî-ndeimboyeisî!” mehu. ³⁰ Por ai worî mamî ahandî pemîyu haya ranambe yimbu hîmbanî manüngu. Ranîyu asu ai nindou dîdîyei ahambo-so tüküyahindanî mborai-mboraifi semündündürî dîdîboado-reandürî marandî. ³¹ Ai rarearühî God ngînîndî hîfandarandî ranahambo aheimbo yîhîmbokoate-wataporîmbo-randürühî Sisas Kraîs Adükarî-mayu ranahambo yamundeandürî marandî, nga nindou mamambo moai yowanî yahundo.

Rom

Pas Por ai Rom hündambo sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı ro Por-anahı, roana Krais Sıasındı moanı ratüpurıya-rıhandeimb-anahı. God ai wambo Kraisındı hoafı semındı ho-rambohünda kafaore hınıngıreandırühı asu se aboedı hoafı ra bokandıhawandı mehu-anahı nda. ² Aboedı hoafı ndanahambo God ai horombo hoafımareandı asu hoafı ra ahandı hoafı hoafıyomo-rundeimbı ai ahandı Bukambe sürü paru masıhoemo. ³ Aboedı hoafı ranana ahandı Nımorı ranahamboane hoafımayo. Nımorı ra Sudahündı nındou adükarı bogorı Defitındı sırambeahındı nındoumbofi tükümeıyü. ⁴ Ŋga ahandı sürühoeimbı yıfıafı ranahambo ana God-ani ahandı afındı hondayı. Ai Godındı Nımor-ani ranımbı weindahı randeanda tüküfembohünda God ai ahandı Ŋgınındı afındınambo ahambo yıfıhündı botımarırı. Sapo aiana sıhefı Adükarı Sıas Krais ra. ⁵ Ahandı sünguyo ro hoafı semındı ho ratüpurı ra masahumındefı. Asu Suda-yafe ndıfo nımorehı nındowenihı muŋguambo hıfıhü ranai Sıasımbı anıhondümbı-ndıhorühı ahandı hoafı ra süngumbırıhindı yahuhaya ranımbı-hünda God ai yıhoefımbı kamafoareamunı. ⁶ Asu nındou Rom ŋgoafıhü amarei ra sıheimbo kameihıyu hoafı ra hoafımbı koamarıhemunı. Sapo sıheimbo God ai Sıasınd-aneı mehündürı. ⁷ Se Rom ŋgoafıhü amarei sıheimboyu sapo God ai ŋgusüfo parearühı asu ai nındou wand-aneı yahuhaya dıbonımendürı, sıheimboanahı ro sürü nda paparıhandı. Sıhefı Ape God asu Adükarı Sıas Krais ai sıheimbo moanı hıpoambo-ndıneandürühı ŋgusüfoambe afurıfımbı hohoanımo mbısabına-ndıramboane.

Por ai Rom hündı hoeıfendürımbı yahumboanı

⁸ Ro randıhe hoafındahandürı samboanahı, muŋguambo hıfı nındou amarei ranai se anıhondümbı-rıhindeimbı nındou anımbıoeı ranımbı wataporımbı-arıhündı ranımbıanahı asu Sıas Kraisındı süngu sıheimbohünda wandı God ranahambo hıhıfarıhünı. ⁹⁻¹⁰ Godındı Nımorı ranahambo aboedı hoafı ra hoafıya rıhandühı wandı muŋguambo hohoanımo Godımbı ratüpurı-yahühanahı. Ai fıfıreamboanı sapo ro nımbı-nımbı sıheimbo hohoanımoayahühı ahambo dıdıbafıya arıhandı. Ai wambo sıheimbo hoeıfendürımbı farıhefe-ndırımbıbohündambo hohoanımoayu ana, asu ro süngunambo dıdı sıheimbo hoeındı-heırımbıoyahı. ¹¹ Ro Yıfıafı Aboedındı-mayo moatükunı sıheimbo ŋgınemındı-ndürımbıbohünda segodürımbı sambo, ranımbıanahı asu ro sıheimbo hoeıfendürımbı hohoanımo-ayahandürı. ¹² Hoafı nda rahurai-ane: Sıhefı anıhondümbıfofe ranına sımborı-sımborı ŋgınımbıramındımun-amboane samboanahı hohoanımoayahı.

¹³ Wandafı mamı, se ndorıhi fıfırındıhindı, ro sıheimbo sowana afındımbı sınımbı samboanahı hohoanımoayahı. Ŋga asu wambo afındımbı bıdıfırı moatükun-ane nafı güreandırı marandı. Ro Godındı ratüpurı ratüpurıyahühı Suda-yafe ndıfo aheimbo farıheheandüranı ahandı hoafı anıhondümbı-rıhindeimbı nındou tüküyahi marıhünd-ane. Ŋga ranımbıanahı sıheimbo sowanambo amboanı sınımbı samboanahı, sıhei anıhondümbıfofe hohoanımo ra farıhefembohünda sapo aheimbo mafıheheandürı nou. ¹⁴ God ai wambo ranı ratüpurı masendıra ranımbıane asu roana nındou Grikındı adükarı ŋgoafıhü amarei-aneı asu nındou nımbıburıyeyı-ane, nındou fıfırıhindeimbı rananeı asu fıfırıfekoate-mayeyı rananeı muŋguambo aheimbo hoafı ro moanı bokandıheheı samboanahı ŋgusüfoambe fıfurıfoareandırı. ¹⁵ Ranımbıanahı asu Godındı aboedı hoafı nda Rom ŋgoafıhü amarei sıheimbo amboa bokandıheheandürı sa heheı ro hürütayahı.

Aboedı hoafı ana Godındı ŋgınınd-ane

¹⁶ Ŋga ro moai aboedi hoafi ranahambo amoanŋgiyah. Nimbœ sapo ranana Godindi hoafi nginindi hamindiyo hayamboane asu ai didiyei anihondumboarihindi ranaheimbo aboedambo-reanduri-randeimbi mayowambo wambo. Sudahundi aheimbo-so boatei tukufe mburamboyo asu sunguna ahei ndifo ranaheimbo-so amboa tukumefeyo. ¹⁷ Ŋga aboedi hoafi ra sapo God ai nindou anihondumboarihindi ranaheimboya nindou mbumund-anei ehunduri asu Godindi mbumundi hohoanimo hoafi ra ranambeah-ane weindahi tikefeyo. Mbumundi hohoanimo ranana anihondumbofe hohoanimo rani-sungu yangiri weangurühi peyo haya hombo bidifirani tikefeyo. Ŋga Baiborambe hoafi ranahambo yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou ranai ana anihondumbofe hohoanimo rani-sungu yangiri nimbœimboyei,' meho.

Munquambo nindou Godimbo daboadanambo-arihori

¹⁸ Nindou sapo Godimbo daboadanambo-rihorühi asu moaruwai hamindi hohoanimoeyehi ahei moaruwai hohoanimonambo ahandi anihondü hoafi ra gürühi arihündi. God sunambe amaru ahandi hürütü ra ranaheimbo weindahi tukufe arandi. Asu ai ranambo nindou rahurai ranaheimbo yibobondearimbui. ¹⁹ Ŋga nindou ai God ranahambo fifrifembo hohoanimo ra moai dibo yangoro. Ŋga God ai ahandihoari rani-moatükun ra aheimbo weindahi-mareanduri. ²⁰ Yin, God ai hifi nda nafimarandi asu horombo hondü peyo haya ho-hombo hapondani amboan raranimoatükun ai nafimarandi ra nindou ai hoeirihimboanei. Raninambo asu nindou ranai God ahambo ngiri himboari hondünambo hoeindihorisi, Ŋga ai nungu-nahuraiyu ranahambo fifrindihimboyei. Ai ahandi koadürümbo yangoroweimbi nginindi ra fifindihindi asu ai God hodayu ranahambo fifrindihimboyei. Ranimboane asu ai ngiri roana moai ranahambo fifrihundi mbisei.

²¹ Sapo nindou ai Godimbo fifiri-marihoriyosi, Ŋga asu ai moai Ahambo adükarani seihü, sihefi God-ani sahündowohü hihifirihori rihündi. Ŋga asu moanindi moatükunimbo ngusüfo pamarihindi asu ahei hohoanimokoate hohoanimonambo ahei ngusüfo ra nimb mamaronduri. ²² Asu ai rarihi hoafiyehi seiya, roana fifrihundeimbi nindou-ane, masei, Ŋga ai nindou fifrifekoate tukumehindi. ²³ Asu ai God koadürümbo-koadürümbo nunguweimbi ranahambo hinngirih hehi asu ai sümbuyo-randeimbi moatükun, nindou, ndu, ninthondi, wako sisami ranahambo hei didibafiyehi rihündühi hihifi-hihifiyei marihündi.

Mamikari hohoanimo

²⁴ Nindou ranai moaruwai rani hohoanimo-mayeiamboyo asu God ai aheimbo yare moani hinngi-mareandüra asu ai yikoarifo hohoanimo ngusüfoambe botimareanduri asu amoanngümbi moatükun simbori hoyei marihündi. ²⁵ Nindou ra Godindi anihondü hoafi ranahambo hinngirih hehi asu tikai hoafi sungurühi arihündi. Raniyei asu ai nine-moatükun God nafimarandi ranahambo hohoanimoeyehi didibafiyehi marihündi, Ŋga asu ai God munqu-moatükun nafimarandi ranahambo moai anihondumbo-rihorühi didibafiyahindo rihündi. Ŋga awi shiri munquambo si aho ra ahambo adükar-ani mbisefimboane, Ŋga anihond-ane.

²⁶ Nindou ranai moaruwai hohoanimo ramarihindi ranimbo-hündambo God ai aheimbo amoanngümbi hohoanimo ngusüfoambe amaro ra-sungure hinngi-mareanduri. Ranimboyei asu nimorehi ai-amboan nindowenih-dibo aboedi ningokoate-yehi ngörü nimorehi dibo mami rani hohoanimo sungumarihündi. ²⁷ Asu nindowenih ai-amboan rani-sungumboemo ai hohoanimo aboedi ahamundi nimorehi-babidi refembo ra hinngiru houmbo nindowenih ahamundhoari bogo moaruwai hohoanimombo mehomo. Raniyomo asu ai amoanngümbi moatükun yaru arundi ranimbo-hünda asu ahamundhoari tngirifo afindi masowandümo sapo ai ramefund rani simogodihumbo.

²⁸ Nindou ai Godindi anihondü hohoanimo fifirife ranahambo sungufembo moei masei ranimboyo asu God ai ahei yikoarifo hohoanimo moaruwai yare

hiniŋgimareandüra, asu ai rani-moatükunî refembo yowanimbo-mayo ra ai rani-süŋgumarîhindi. ²⁹ Asu aheimbo hohoanimo moaruwai hamîndî menjoro ranai tüküra pimareandürî yîkoarîfo hohoanimo, sümbuyo-randeimbi hohoanimo, hohoanife hohoanimo, ŋgorümbo yifiarî hohoanimo, ŋgorümbo ŋgusüfoambe moaruwaimbofe hohoanimo, nindoumbo hîfokoefe hohoanimo, ŋgîndî hoafi hohoanimo, ŋgorümbo tîkai hoafi hohoanimo, ŋgorümbo moaruwaimbofe hohoanimo, muŋgu hohoanimo ra süŋgumarîhü hei. ³⁰ Raniyei asu ŋgorümbo daboadanî hoafi hohoanimo, ŋgoründî ndürî weindahî hamîndî moaruwaimbofembo hohoanimo, Godimbo yiboarukofi hohoanimo, hoafi mbahîrîhefimbî hohoanimo, afîndî-afîndeimbî hohoanimo, ahei fi ranahambo bori hohoanimo, muŋguambo ra süŋgumarîhü hei. Ai simborî moaruwai hohoanimo ranahambo refembo hohoanimo, asu hond-afîndî-yafe hoafi himborî-koate, hohoanimo muŋgu ra rareiranî hohoanimo muŋguambo ra rarîhi marîhündî. ³¹ Ai ŋgusüfo hohoanîmokoate-aneî, asu moai ahei hoafayeî ranahambo kîkîhîrîhümündî, moai ahei fikîmîndîmbo hohoanîmoyei, asu ai moai nindou ŋgorümbo hîpoambo-rîhindühî farîhehindürî. ³² Nindou ranai Godîndî mbumundî hohoanimo hoafi ra ndorîhi fîfîrîhindi. Hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou düdi ai hohoanimo yahurai hohoanimoayu ana, yîfîmbiyuwamboane,' meho. Nindou ai ra fîfîrîhindi, ŋga moaruwai rawarîhindi. Asu rani yangîrîyopoanî, ŋga nindou bidîfîrî ai rawarîhindi ranaheimbo siaoyahi arîhündî kameihî.

2

Godîndî yîbobofe hohoanimo ai mbumund-ane

¹ Ranimboane asu nindou didîyei nindou ŋgorümbo papi-hoafîrîhündüranî, se ŋgîrî ro hütiyefîpoanî mbîsei. Ŋga se ŋgorümbo papi-hoafîrîhündüranî se sîhei-fimbo amboanî papi-hoafîrîhî arîhündî, nîmboe se rani moatükunî ai rawarîhindi ra sapo se-amboanî rawarîhindi ranimbo wambo. ² Nindou sapo moaruwai hohoanimo rahurai rawarîhindi ranaheimbo God ai papi-hoafarandürî, ŋga ahandî yîbobofe hohoanimo ra mbumundî saf-ane, ra sîhîrî fîfîrîhundi. ³ Ŋga se nindou bidîfîrambo ai hohoanimo rahurai hohoanimoayu ranahambo papi-hoafîrî-hündühaneisî, ŋga se-amboa sîheihorî rani hohoanimo rahurai rarîhindühaneî, ŋga se nüŋgurîhi ranahambo hohoanimo-yeihîyeia? Asu se Godîndî yîbobofe tüküfeyowambe ra aboedambo-ndahumboyefî seimboyei? ⁴ God ai sîheimbo hohoanimo aboedî safî hohoanîmoyundürühî sîheimbo nîmai yîbobofe-ndürîkoate gedühî hîfandarandürî. Ŋga ahandî hohoanimo ra se moanane seimboyei? Godîndî aboedî hohoanimo ra sîheimbo didîboado-fendüranî asu se hîhîrîfe ahambo süŋgufimbo-hündamboane, ŋga se ranahambo moai fîfîrîhindiyo? ⁵ Ŋga se afîndî-afîndeimb-aneî asu ŋgîrî sîhei moaruwai hohoanimo ra hiniŋgîndîhindi. Mamî rani hohoanimo süŋgu Godîndî-mayo ŋgîndî hamîndî hohoanimo ra sîheiwamî papîrîhündühî nou-aneî. Asu se süŋgunambo God ai ŋgîndîndühî ahandî mbumundî hohoanimo süŋgu yîboboreandambe anîmbo rani-simboanî weindahî tükündîfeyoanî asübusümbî hohoanimo ra ndahümündimboyei. ⁶ Ŋga nindou mamamî nîne-moatükunî ai rawarîhindi rani simogodîhümbo anîmbo God ai aheimbo yîbobondearümbui. ⁷ Nindou bidîfîrî didîyei aboedî hohoanimo ra süŋguarühî hei ana, sapo God sîhefîmbo ndürî adükarîmboane asu sümbokoate yangîrî nîŋgombo ranane muŋguambo rani-moatükunî mbîsemuna seimboaneî rawarîhindi. Nindou rahurai ranaheimbo-anîmbo God ai yangîrî koadürümbo nîŋgoweimbî ra dagadürîmbui. ⁸ Ŋga asu nindou bidîfîrî didîyei ai ahei fimbo yangîrî hohoanîmoyeihî anîhondü hohoanimo ranahambo yîboaruko-rühîndühî asu nîne hohoanimo moaruwai menjoro ra süŋgufembo hohoanîmoayeî ranaheimbo-anîmbo God ai ŋgîndîndühî tîŋîrîfo afîndî dagadürîmbui. ⁹ Rani-simboan-anîmbo nindou muŋguambo sapo hohoanimo moaruwai menjoro süŋguarîhi hei ranaheimbo tîŋîrîfo-ane asu asübusî afîndî ranane rani-moatükunî ra dagadürîmbui. Rani-moatükunî ra Sudahündî aheimbo-so boatei

tükündifendürî mbundambo-anîmbo asu süngunambo munġuambo nindou amurî-mayei aheimbo-so amboanî түкүндифендүрîmboe. ¹⁰ Ŋga asu nindou munġuambo didiyei ai sapo hohoanîmo aboedi ra-sünguarîhindi ranaheimbo-anîmbo God ai ahandî himboamupui-randeimb-ane, ndürî adükar-ane asu ŋgusüfo afurîfe kife-ane munġuambo ra dagadürîmbui. Ranî-moatükunî ra Suda aheimbo boakorî dagadürî hayambo-anîmbo asu nindou amurî-mayei ranaheimbo amboanî dagadürîmbui. ¹¹ God aiana ŋgîrî nindoundî sirî ranahambo hohoanîmondu, ŋga munġuambo mamî hohoanîmo süngu türüfoa-reandürîhani yîboboareandürî arandî. Ŋga nîne-moatükunî nindou ai rawarîhindi ranî-süngu yangîrî anîmbo ai türüboadeandühî yîbobondeambui. ¹² Ŋga nindou didiyei Mosesîndî-mayo ahînümbî hohoanîmo ranahambo fîfirîfekoate-mayei-aneisî, ŋga moaruwai hohoanîmo süngurîhindanî God ai ahînümbî hohoanîmo ranahambo hohoanîmokoate-nduhü aheimbo randeandüra awandîhehimboyei. Asu Suda ai ahînümbî hohoanîmo fîfirîhindîsî, ŋga asu didiyei moaruwai hohoanîmo süngurîhindanî ahînümbî hohoanîmo ranî-süngu yîbobondearümböe.

¹³ Ŋga nindou didiyei ahînümbî hohoanîmo ranahambo himborîmayei ranî-yeipoanî ai Godîndî himboahü aboedi mbumundî nindou anîmboei, ŋga wanî. Ŋga nindou ai ahînümbî hohoanîmo ranai hoafîmayo ranahambo süngurîhindühî rawarîhi hei ranai-anîmbo Godîndî himboahü aboedi mbumundî nindou түкүндифендүрîmboe. ¹⁴ Ŋga nindou Suda-yafe ndîfo aiana moai ahînümbî hohoanîmo ra fîfirîhindîsî, ŋga bîdîfirî ai moanî ahei hohoanîmonambo yangîrî aboedi moatükunî ahînümbî hohoanîmo ranai hoafîmayo ranî-süngu-ane ratüpurîyei arîhündî. Ai ahînümbî hohoanîmo ra fîfirîfekoate-aye amboanî asu ai aboedi hohoanîmo ra aheihoarî purîhümündihü hohoanîmoyeihaneî. ¹⁵ Ranî hohoanîmo ai ranî-süngurîhi hohoanîmoyei arîhündî asu ahei aboedi hohoanîmo ranai-ane ahei ŋgusüfoambe ahînümbî hohoanîmo sürü apaiaro ranahambo nafuiarandî. Ranîyei asu ahei ŋgusüfoambe ranai-amboanî ahînümbî hohoanîmo ra purarîhümündi ranahambo nafuiayo, ŋga ŋgoambo yiboarukureandürî asu ŋgoambo ndoreandürî randühane. ¹⁶ Yîbobofe si ra түкүфе sîmboan-anîmbo munġu-moatükunî sapo rahurai hamîndî nindou aheimbo-so түкүндифендүрîmboe God ai Sisas Kraisîndî warî-süngu nindou-yei hohoanîmo dîbo meŋgoro ra türüboadeandühî yîbobondea-ndürîmbui. Hoafî yahurai ranane ro sîheimbo aboedi hoafî hoafayahîndürühî bokarîhehe arîhandî.

*Sudah*îndî asu ahînümbî hohoanîmo

¹⁷ Asu se nüngu-mandahia? Se hoafîyeihîya, roana Suda-aneî, ŋga ranîmbo-hündambo ahînümbî hohoanîmo ra fîfirarîhundî ranîmbo wambo Godîndî yîbobofeambe sîhefîmbo aboedambo-ndeamunümbui aseî. Asu se ro-aneî Godîndî nindou-ayefî sei hehi ranahambo borîyei arîhündî. ¹⁸ Sapo se ahînümbî hohoanîmo ra yamundîhi mburîhü fîfirîhi hehimbo wambo God ai nîne aboedi hohoanîmo-ane ehü ra fîfirarîhindi asu mbumundî hohoanîmoayo ranahamboane yifirayei. ¹⁹⁻²⁰ Asu se hoafayeihîya ahînümbî hohoanîmo ranambe fîfirîfe hohoanîmo asu anîhondü hoafî ra munġu fîfirarîhundî aseî. Ranîmbo-hündambo anîmbo himboatîhari-mayei ranaheimbo nafî nafuinda-hundürîmboyefî asu nindou nîmbî nîmaroanî anîboadeî ranahei si rahurai-aneî. Asu roana sapo ŋgusüfokoate nindouyei didîboadorîhundürî-rîhundeimbanefî asu nîmoakîdîbou yamundîhundürî-rîhundeimb-aneî munġuambo raseî arîhündî. ²¹ Se nindou bodîmondambo yamundarîhindürî ana, asu nîmboe sîhei fimbo yamundîfekoate-ayeia? Se hoafîyeihîya, se hûmbuhünîpoanî, aseî-aneî, ŋga asu se ra sîheihoarî hûmbuhünîyeihîyei wanîyei? ²² Se hoafîyeihîya, se nîmorehî sîsîhîmo, nindoweniî bîrabîrîpoanî, aseî-aneî, ŋga asu se sîheihoarî ra raweahîndühîyei wanîyei? Se sîsamî god ranahambo yiboarukoarîhündîsî, ŋga asu se sîsamî godîndî worambeahîndî napo hûmbuhünîyei rîhündai wanîyeiaî? ²³ Se ahînümbî hohoanîmo ranahambo ro fîfirîhumboaneî seihü ranahambo borîyei rîhündühaneisî, ŋga se hohoanîmo ra süngufekoate-yeihî asu rananîmbo se Godîndî

ndürî moaruwaimbo-rîhindühiyei waniyei? ²⁴ Nga ranahambo Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Suda sihei sünguna nindou ngorü sirihündî ranai Godîndî ndürî ranahambo moaruwaimborîhi hoafiyei arîhündî,' meho.

Hoearî kefe tirîhefe hohoanîmo asu ngusüfoambe hohoanîmo-ane

²⁵ Asu Suda se ahînümbî hohoanîmo ranahambo sünguarîhi hei ana, sihei hoearî kefe tirîhefe hohoanîmo ra mbumundî saf-ane. Nga asu se hohoanîmo ranahandî süngufe hokoate-yeianî hoearî kefe tirîhefe hohoanîmo ranai refekoate himbondeimboyei. ²⁶ Asu nindou ngorü sirihündî sapo didîyei ahei fihoearî ra kefe tirîhefekoate-aneisî, nga asu ai ranî ahînümbî hohoanîmo ra sünguarîhi hei ana, nindou ranaheimbo God ai nindou ranai ana fihoearî kefe tirîhefimbî himboyeimboanei mambüsüyo? ²⁷ Yinî, asu Suda seana ahînümbî hohoanîmo ra Bukambe mbergorîndürîsî asu sihei fihoearî kefe tirîhefe hohoanîmoyeimb-aneisî, nga asu se ahînümbî hohoanîmo ranahambo süngufekoate-yei arîhündî. Nga nindou ngorü sirihündî aiana moai ahei fihoearî karîhi tirîhehi rîhündîsî, nga asu ahînümbî hohoanîmo ra sünguarîhindî ana, nindou rahurai ana ahei aboedî hohoanîmonambo siheimbo papî-hoafarandürî. ²⁸ Nga nindou ai moanî fi yangîrî Sudahünd-ani ranai ana Suda hondüyopoanî. Asu fihoearî kefe tirîhefe hohoanîmo hondü ranana moanî fi ranahambo hohoanîmo yangîriyopoanî. ²⁹ Nga nindou düdi ai Godîndî-mayo moatükunî ra ahandî ngusüfoambe amarondo ana, ai Suda hond-ani. Fihoearî kefe tirîhefe hohoanîmo hondü ranana ai ngusüfoambeahîndî hohoanîmo yangîr-ane. Ranî hohoanîmo ranana moanî fimbo hohoanîmoyopoanî, nga Yifiafîndî hohoanîmo-ane. Nindou rahurai ai nindouyei himboahü ndürümbî adükariyopoanî, nga Godîndî himboahü ndürümbî nindou-ane.

3

Moaruwai hohoanîmo ra ngîrî aboedî hohoanîmo hîfînambondeandî

¹ Ranana asu nüngunde Sudahündî-yei nîngombo ranai ngorü sirihündî-yei nîngombo ranahambo ngasündîmandea? Asu fihoearî kefe tirîhefe hohoanîmo ranambe nîne-moatükunî aboedî tüküfe aranda? ² E! Afîndî muŋguambo moatükunî aho ra ranî-poanî ranî-poanîreamboane. Mamî adükari moatükunî ranane God ai Suda aheimbo ahandî hoafi hondü ai aheimborîhi hîfandîmbîrîhünda yahuhaya masagadürî. ³ Asu nindou bidîfirî ai hoafi ranahambo anîhondümbö süngufekoate-aye ranana asu nüngumandîfea? Nindou ai ranî-moatükunî rawarîhindî ranîmbohünda asu God ai-amboanî anîhondümbö hohoanîmo hoafi ahandî ra hîningîmandeyo? ⁴ Tikaiyopoanî, nga anîhond-ane, God ai ngîrî ranî-moatükunî ra randeandî! Nindou ai tikarihi hehi hoafaye amboanî asu God aiana moanî anîhondümbö mam-anîmbo hoafîndîmbui. Sapö Bukambe hoafi ranai God ranahambo yare hoafiyowohü yahoya, 'Nüŋgu-sîmboanîyo se hoafîndafanî nindou hoafi ra anîhondayo fîfirîmbîrî-hindamboane.

Asu nüŋgu-sümboanîyo nindou sihambo papî-hoafîndîhünanî sihafî hoafi ra ahei hoafi ranahambo ngasündîmbî-reandüramboane,' *Buk Song 51:4*

meho.

⁵ Nga asu sihefî moaruwai hohoanîmo ratüpuri ranî hohoanîmo ranai Godîndî mbumundî hohoanîmo ranahambo weindahîndeandani ana, sihirî ranahambo nüŋgu mambîsefa? God ai sihirî moaruwai hohoanîmoyefî arîhundî ranîmbo-hünda ai sihefîmbo simborî tîŋrîfo asemunî ana, asu ahandî hohoanîmo ra moaruwai-ane, randîhu ramambîsefiyo wanîmandefîyo? (Nindou sihefî hohoanîmo sünguanahî moanî ndarîhe hoafîyahî.) ⁶ Ranî-moatükunî ra ai wanî! Asu God ai mbumundî hohoanîmokoate-ayu ana, asu nüngunde ai nindou hîfî ndanîhü anîmboei ranaheimbo türüboadeandürühi yîbobomandeandüra? ⁷ Asu wandî tikai hoafi hohoanîmo ranambo Godîndî hoafi hondü ra weindahî-rîheandani asu ahandî ndürî adükari

tüküfeyo ana, asu nĩmboe wambo moaruwai hohoanĩmo-yaheimbĩ nindou nou God ai papĩ-hoafarandĩra? ⁸ Refeana, sĩhĩrĩ randĩthu hoafĩndefĩhũya, awi sĩhĩrĩ moaruwai hohoanĩmo ranĩ yangĩr-anĩmbo süngundĩhu ŋgefani ranĩmbo asu aboedi hohoanĩmo ra ranĩ-süngu tükündĩfeyoanĩ mambĩsefĩyo? Karĩhasĩhandürĩ wanĩ. Nindou bĩdĩfĩrĩ wambo tĩkai hoafĩyahũ-ndĩrĩhũya Por aiana yahurai hoaf-ane wataporĩmbora arandĩ aseĩ. Süngunambo-anĩmbo God ai aheimbo ramarĩhindi süngu türũboadeandürĩhĩ tĩŋĩrĩfo dagadürĩmbui, ŋga ranĩ-moatükunĩ God ai refemboayu ra ai aboed-anesĩ.

Nindou moai mbumundĩ mamĩ ai-amboanĩ hĩfĩnĩ nũngu

⁹ Awi refe ana, Suda sĩhĩrĩ nindou ŋgorũ sĩrĩhündĩ ranaheimbo ŋgasündĩhurĩmbo-mbeyefĩyo? Ra ai wanĩ! Ro ranĩ-moatükunĩ ranahambo hoafĩyaheimb-ane, nindou ŋgorũ sĩrĩhündĩ ranane, asu Suda ranane, muŋguambo sĩhĩrĩ ana mamĩ sĩmogodi nindou yangĩr-aneĩ asu muŋguambo moaruwai hohoanĩmo süngurĩhu-rĩhundũhĩ sĩhefĩhoarĩ hũti-aneĩ. ¹⁰ Ŋga Bukambe hoafĩ ranahambo yare hoafĩyowohũ yahoya, 'Nindou mamĩ ai-amboanĩ moai mbumundĩ nũngu.

¹¹ Nindou mamĩ ai-amboanĩ moai Godĩndĩ moatükunĩ ranahambo fĩfĩreandĩ, nindou mamĩ ai-amboanĩ moai Godĩmbo kokorũrĩ randĩ.

¹² Muŋgoambo ai Godĩmbo daboadĩ hĩhĩrĩhorĩ-mboanei.

Muŋguambo ai nindou moaruwai saf-aneĩ tükũmehindĩ.

Nindou mamĩ ai-amboanĩ nĩne-moatükunĩ aboedayo ranĩ-moatükunĩ moai rareandĩ, ŋga wanĩ,' *Buk Song 4:1-3; 53:1-3; Saveman 7:20*

¹³ 'Muŋgu yafambe ana yĩfambe gabudĩfekoate anĩŋgo rahurai-anendürĩ.

Tĩkai hoafĩ moaruwai ranai ahei teifĩ ranĩ-süngu hĩhĩre ho piyowohũ moanĩ yangoroweimbĩ hoafĩ ranai tükũfih-ane.' *Buk Song 5:9*

'Amoasĩrĩndĩ yahafambe nindou hĩfokoefembo tĩbagĩ amaro nahurai.' *Buk Song 40:3*

¹⁴ 'Ahei yafambe ambe ana nindoumbo God ai moaruwaimbo-mbĩreandũra-mboane yaho hoafĩ

asu moaruwai hũhũtimbũ hoafĩ ranĩ yangĩr-ane hoafĩyeĩ arĩhündĩ.' *Buk Song 10:7*

¹⁵ 'Aiana nindou hĩfokoefembo hohoanĩmoayeĩ.

¹⁶ Aiana nahanĩnĩyo ahei ra muŋgu-moatükunĩ moaruwaimbofe howohũ tĩŋĩrĩfo afĩndĩ saimbo yangĩrĩ nindou-aneĩ.

¹⁷ Aiana nindou ŋgorũ-babĩdĩmbo moai wudĩpoaporĩhi nĩmareĩ.' *Aisaia 59:7-8*

¹⁸ 'Aiana moai Godĩmbo akĩdou-amboa ahĩnĩrĩhorũhĩ yĩhĩmboyahũndo rĩhündĩ,' *Buk Song 36:1*

meho.

¹⁹ Asu sĩhĩrĩ fĩfĩrĩhumboaneĩ, muŋguambo hoafĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ai hoafayo ra nindou dĩdĩyeĩ ranahandĩ hoarehĩndehĩ süngumbĩrĩ-hindamboane. Ranĩmboane asu nindou mam-amboa ŋgĩrĩ hoafĩndũhĩ ro mbumund-anahĩ mbũsu, ŋga wanĩ. Asu nindou muŋguambo Godĩndĩ hĩmboahũ hũti-aneĩ ra nafuimbohũnda ahĩnũmbo hohoanĩmo ŋgoro. ²⁰ Ŋga ahĩnũmbĩ hohoanĩmo süngufembo ranĩnambo ŋgĩrĩ nindou mamĩmbo amboanĩ Godĩndĩ hĩmboahũ nindou mbumund-anahĩ mbũsu. Ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ranai ahandĩ ratũpurĩ sĩhefĩ hohoanĩmo moaruwai nafuiyamanĩ randũhane.

Anĩhondũmbofe süngu nindou ai Godĩndĩ hĩmboahũ mbumund-aneĩ

²¹ Ŋga hapondanĩ ana God ai ahandĩ nindoumbo mbumund-aneĩ ehu hohoanĩmo ranana ai weindahĩ tükũfemboane. Ŋga asu ranĩ-moatükunĩ ra sapo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo meŋgoro ranĩ-süngupoanĩ tükũmefeyosĩ, ŋga ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ranĩyo Godĩndĩ hoafĩ hoafĩyomo-rundeimbĩ ranai-amboanĩ ranĩ-moatükunĩ ranahambo weindahĩru masĩhoemo. ²² Godĩndĩ-mayo mbumundĩ hohoanĩmo ranana ndahurai-ane: Nindou muŋguambo dĩdĩyeĩ ai Sisas Kraismbo anĩhondũmbo-arĩhorĩ, ranaheimbo God ai nindou mbumund-aneĩ ehu ahei anĩhondũmbofe hohoanĩmo ranĩmbo-hũndambo. Ŋga nindou ranai ŋgorũ-poanĩyombo-yoponĩ. ²³ Wanĩ, ŋga

nindou munguambo moaruwai hohoanimo-yeimboanei asu mbumundi sürühoeimbi hohoanimo God ai siaoayu ra mbonimbo-rithümündimboanei. ²⁴ Nga asu God ai aheimbo moani hipoamboarandiri. Ranimboyu asu ai nindou ranaheimbo aboedi mbumund-ane mehundiri sapo Krai Sisai aheimbo aboedambo-mareandiri rana-handi süngu. ²⁵ God ai Krai ahamboya, ahandi hori ranai pindowohü-animbo nindou didiyei ahambo anihondumbo-arihori ranai moaruwai hohoanimoaye ra popoaimbiramindüramboane yahu hayamboyu. God ai rani-moatükuni ramareandi ra ahandi hohoanimo moani mbumundi hamindi hondayo ra nafuimbohünda ramareandi. Nga horombo ana nindou ai moaruwai hohoanimomayeisi, nga God ai rani-moatükuni ranahambo hiniñgiriou safi hifandandühi asu ai moai nimai rani-moatükuni ranahambo simbori tiriñifo saimbo hohoanimo. ²⁶ Yini, ai Sisaimbo maserü ra haponda ndanambe ana ahandi mbumundi hohoanimo ra weindahi nafuimbo-hündamboyo. Rani süngumboane ro fifirihundi ra God ai ahandihoari mbumundi hamindi hond-ani asu nindou düdi ai Sisaimbo anihondumbo-ariri ranahambo seana nindou mbumund-anafi yahu arandi.

²⁷ Asu refe ana, nine-moatükuni ranahambo shiri borimandefi habodefa? Ngiri moani borindefi. Asu nimboe rani-moatükuni rana? Rani mbumundi moatükuni ra sapo ahinümbi hohoanimo megoro ra süngufembo-hündamboyo? Wani, nga sapo shiri anihondumbo-arihundi ranimbo-hündamboane. ²⁸ Nga shiri ana ra fifirihundi, nindou moani anihondumbo-arihindi ranaheimbo-animbo God ai nindou mbumund-ane mbüsümbui, nga ahinümbi hohoanimo ra süngufembo ranimbo-hündambo ngiri randearü.

²⁹ Asu nimboe rana? Asu God ai Suda-yei God yangiriyu? Asu nindou ngörü sirihündiyei God kameihiyu? Yini, God ai nindou ngörü sirihündiyei God amboanani. ³⁰ God aiana moani mamani. Raniyu hayambo ranani Suda sapo ai ahei fihoeari karihi tirihahi arihündi ranai anihondumbo hohoanimo süngu aheimbo nindou mbumund-ane mbüsümbui. Asu nindou ngörü sirihündi sapo ai ahei fihoeari kefe tirihhefekoate ranai anihondumbo hohoanimo süngu aheimbo amboa nindou mbumund-ane mbüsümbui. ³¹ Asu shiri rani anihondumbofo hohoanimo ranambo sapo ahinümbi hohoanimo megoro ra moanane sefai? Ai ra wani! Nga ahinümbi hohoanimo ahandi nimindi ra nginiri-humündefühanefi.

4

*God ai Abraham*imbo nindou mbumund-anafi mehundo

¹ Asu shiri shefi amoa Abraham ranahambo nungu mambisefa? ² Abraham ai nine aboedi moatükuni ratüpurimayu ranahambohünda God ai ahambo nindou mbumundi aboed-ani mbehu-mbonana, asu ranimbo-hünda borimbomayu-hündiyosi. Nga ranimbo-hünda Godindi himboahü ngiri borindu. ³ Nga Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya,

‘Abraham ai Godimbo anihondumbo-mariri ranimboyu asu God ai ahambo nindou mbumund-anafi mehundo ahandi anihondumbofo hohoanimo rani-süngumbo wambo,’ meho. *Stat 15:6*

⁴ Shiri fifirihundi ra, nindou ai nine ratüpuriri ratüpurayu ana, ai rani takini kiki semündüh-ani. Ahandi kiki ra moani sabudowan semündühüyupoani, nga sapo ai ratüpurimayu rani takinimbo asabudo-ane. ⁵ Nga asu nindou düdi ai ahandi ratüpuriri ranahambo hohoanimokoate-yuwohü asu ai moani God sapo nindou hohoanimo moaruwaimbü aheimbo nindou mbumund-ane ehu ranahambo anihondumboariri ana, asu ai ahandi anihondumbofo hohoanimo ranahambo mbumundi hohoanimo-ane yahu arandi. ⁶ Nindou rahurai-ane God ai ahambo mbumundi nindou-ani ehu, nga moai ahandi ratüpurimbohünda, nindou ranai hihifi-hihifümbi nindou-ani yahu. Nga Defit amboa ranahambo hoafimayu. ⁷ Ai yare hoafiyuhü yahuya,

‘Nindou ai hihindi hohoanimoyeiani asu God ai amboawiyeyi yahuhü ahei moaruwai hohoanimo ranahambo gabudareandi,

nindou ranai ana hihifi-hihifümbi nindou-anei.

⁸ Nindou ai moaruwai hohoanimo yuwaní asu Adükari ai ranahambo hohoanimo kooate-ayundo ana, nindou ranai hihifi-hihifümbi nindou-ani,' *Buk Song 32:1-2*

⁹ Sapo hihifi-hihifi hohoanimo ranahambo Defit hoafimayu ra, nindou fihoeari kefe tirihefe hohoanimo süngurundeimbi ranaheimbo yangiriyu hoafimayu? Wani. Nga nindou fihoeari kefe tirihefe hohoanimo süngufekoate-ayei ranaheimbo kameihiyu ai yare hoafimayu. Nga shiri rarihu firihundi ra, God ai Abrahamindi anihondümbofe ra hoeireandani mayoa ahambo nindou mbumundani mehu, asefi. ¹⁰ Nga nüngusumboaniyo rani-moatükuní ra ahambo tüküme feyowa? Abraham ai ahandi fihoeari ra kefe tirihefekoate-yuwambeyo asu kare tirihai hayambo yuwambeyo God ai ahambo yare hoafimayundo ra? Sapo ai fihoeari kefe tirihefekoate-yuwambeyo, nga süngunambo-yopoani. ¹¹ Ai ahandi fihoeari ra kefe tirihefekoate nünguambe Godimbo anihondümbo-marira asu God ai ahamboya se nindou mbumund-anafi mehundo. Ra nafuimbohünda God ai ahambo fihoeari kefe tirihefe hohoanimo masagado. Raniimboani Abraham ai münguambo nindou moai fihoeari ahei ra karihi tirihendi, nga asu ai Godimbo anihondümbo-arithori ranahei amoa amboanayu. Raniimbo-hündamboyo asu God ai aheimbo amboani se nindou mbumund-anei mehündüri. ¹² Nindou bidifiri ai fihoeari karihi tirihendeimbi yangiri-yeipoani, nga anihondümbo-rihindeimbi kapeih-anei asu shefi amoa Abrahamindi anihondümbofe hohoanimo süngurithi arihündi. Asu horombo Abraham ahandi fihoeari kefe tirihefekoate-yuambe anihondümbo-mareandi rani-süngumefundi raniimbo-hündamboani ai ahei amoa-ayu.

Godindi horombo hoafi ra münguambo anihondümbo-rihindeimbi-yafe-ane

¹³ God ai Abraham asu ahandi amoa mamí ranaheimbo hifi münguambo ra ndahandürimboyahí yahuhaya horombo hoafimareandüri. God ai ahambo rani hoafi ahinümbi hohoanimo süngufembo rani-sünguyopoani ai horombo hoafimareandi. Nga Abraham ai Godimbo anihondümbo-mariramboyo asu God ai nindou mbumundani mehundo. Nga rani-süngumboyo rani-moatükuní semindimbo God ai horombo hoafi ra hoafimeindo. ¹⁴ Sapo nindou ai ahinümbi hohoanimo ra sünguri-hündeimbi-mayei ai yangiri Godindi müngu-moatükuní ra asahümündi ana, asu anihondümbo hohoanimo ra moani nüngombo nou-ane. Asu Godindi horombo hoafi ranamboani yafui hoafi yangiri nou-ane. ¹⁵ Sapo ahinümbi hohoanimo ra yangorühi asu Godindi nginindiyowohü tiririfo saimbo hohoanimo ai-amboa yangoromboane. Nga asu ahinümbi hohoanimo ra yangorikoate-yowohü asu ngiri nindou ai ahinümbi hohoanimo ranahambo süngufekoate-ayei mbisefi hoafindefi.

¹⁶ Raniimboane asu rani-moatükuní ranahambo sapo God ai saimbo horombo hoafimareandi ra anihondümbofe hohoanimomayo rani-süngu tükefeyo. Raniimbo-hündambo-animbo rani-moatükuní ra sapo ahandi hipoambofe hohoanimomayo rani-süngu yangir-ane tükefeyo. Nindou didiyei sapo ahinümbi hohoanimo ranahambo sünguarithindi ranaheimbo yangiriyopoani, nga nindou sapo anihondümbo-arithindi ana, Abraham ai anihondümbo-mareandi nou ai-amboani ra ndahümündimboyeisi. Abraham ai ana münguambo shefi amoa nahurai-ani. ¹⁷ Raniyo Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Ro shambo afindi hifi hifi nindou ranahei amoaombeyafa sahehea hiningi-maritheanini,' meho. Raniyo rani hoafi ra anihond-ane nimboe sapo God ahandi hoari hoafimayu. Abraham ai Godimbo anihondümbo-mariri ranai-ani nindou yifihündi yangiri botire asu nime-moatükuní münguambo tüküfekoate ra ahandi hoafi süngu hoafi yangiri moani aimbore tüküfe arandi.

¹⁸ God ai Abrahamimboya, 'Shafi amoa mamí ana tapuiyowa ngiri kikindeandi,' mehundo ra ai moai fireandi nüngunde rani-moatükuní ahambo tükümandife. Nga Abraham ai rani hoafi ranahambo himboriyu haya Godimbo anihondümbo-rirühi

himbomayu hu. Ranimboane asu nindou afindi hifini ranahei amoao tüküme fiyu God ai yare hoafimayu nou. ¹⁹ Abraham ai ndeara 100 himbani boagiri safiyusi, nga asu Godimbo anihondumbo-fimbo hohoanimo ranai moai warambe hoafireri ahandi fi ranai ndeara akimi yifimbo yangriyowambe ra. Asu ahandi nimorehi Sara amboani ahandi fi ra ndeara boagiri-yowohü wambo ngiri nimori wakindamindo. ²⁰ God ai Abrahamimbo mamä moatükuni ndahandomboyahi yahuhaya horombo hoafimendu ranimbo moai yimbumbore hohoanimo, nga Godimbo nginindi anihondumborirühi aboed-ani mehu. ²¹ Ranüyu ai nüne hoafi God ahambo randiheamboyahä mehu ranimbo anihondumbo ai randeambui yahuhaya himbomayundo. ²² Ai yare hohoanimomayu-wamboyu asu God ai ahamboya, 'Seana mbumund-anafi wandi himboahü,' mehundo.

²³ Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, 'God ai ahambo nindou mbumund-anafi wandi himboahü,' mehu ra Abraham ahambo yangiri hamindi hoafiyumbo-yupoani, nga wani. ²⁴ Nga rani hoafi ra shéfimbo kameihiyu hoafimemuni. Shiri sapo God Sisas shéfi Adükari ranahambo yifihündi botimariri ranahambo-animbo anihondumbo-ndihurimboane. Rananimbo asu God ai shéfi anihondumbofe hohoanimo ranahambo hoafinduhüya rani anihondumbofe ranana mbumundi hohoanimo nou-ane mbüsümbui. ²⁵ God ai Sisas ranahambo hifi ndanihü yifimbohünda koamaritherü ra shéfi moaruwai hohoanimo ranahambo gogorihéfembohündamboyu. Asu God ai asükaiyu yifihündi botimariri ra shéfimbo wandi himboahü nindou mbumund-anei yahombohündamboyu botimariri.

5

God ai shéfimbo nindou mbumund-anei ehumuni

¹ Shéfi anihondumbofe hohoanimo ranimbo-hündambo God ai shéfimbo nindou mbumund-anei ehumuni. Ranane asu haponda shiri shéfi Adükari Sisas Kraisindi süngu-ane fi God-babidimbo aboedi-aboediyahumboayefi. ² Shéfi anihondumbofe hohoanimo ra Adükarindi sünguyo nafi menjorowa shiri Godindi moani hipoambofe ranambe kefoehu animboefi. Ranane fi asu shiri God ai shéfimbo semindimunani asu ahandi sürühoeimbi himboamupui-randeimbi ranahambo semindimbo anihondumbo-rihündühi hihifi-hihifiyefühi himboayefi. ³ Asu ranahambo yangriyefipoani hihifi-hihifiyefi arihundi, nga wani. Nga nüne tñirifo shéfimbo-so tükefeyo ranahambo kameihanefi hihifi-hihifiyefi arihundi. Nga shiri fñirihundi tñirifo tükefeyomuni ranai moanane yaho hohoanimo ra süngueandi. ⁴ Asu moanane yaho hohoanimo ra nginindi nñgombo hohoanimo süngueandi. Asu nginindi nñgombo hohoanimo ra Godimbo anihondumbo himboyondombo hohoanimo süngueandi. ⁵ Asu shiri rarihu yahurai anihondumbo himboayefi hefi ana, asu ngiri ngusüfoambe moaruwaindamuni, sapo God ai shéfimbo Yifiafi Aboedi semuni mbura rani-süngu ahandi-mayo ngusüfo pefe hohoanimo ra shéfi ngusüfoambe botimareamuni wambo.

⁶ Nga horombo shiri nginindi nñgokoate-yefambe rani-simboani God ai kamafoareandi nindou ahambo daboadi hihirihirihihündeimbi ranaheimbohünda Kraisi ai yifimayu. ⁷ Nindou mbumundi hohoanimo yefimbi amboani ngiri ahambohünda yifimbo hohoanimöndu. Nga nindou mamami ai nindou ngorü aboedimayu ranahambohünda yifimbo hohoanimomandüyo asu wanimandüyo. ⁸ Nga asu shiri moaruwai hohoanimo süngu yangiri süngurihündühi nimboefambe Kraisi ai shéfimbohündambo yifimayumuni. Ranimambo asu God ai shéfimbo ngusüfo pamareamuni ra nafuiyumuni arandi. ⁹ Ranana asu haponda Kraisindi hori rani-süngu God ai shéfimbo ai mbumund-anei ehu ana, asu shiri fñirihundi ahandi süngu Godindi hürütü ranambeahindi aboedambo-ndahumboayefi. ¹⁰ Horombo ana shiri Godindi hürütümbiyefi, nga asu hapondani ana Godindi Nimori yifimayu rani-süngumboyo God-babidi ngunindimbore hinñgimareamuni. Asu haponda shiri ahandi yifi süngu ndarihu Godindi ngunindayefi ana, shiri fñirihundi ra ahandi

yangiri niŋgombo hohoanimo rani-sungu aboedambo-ndahumboyefisi. ¹¹ Nga asu rani yangiri-yopoani, nga sihiri shefi Adukari Sisas Kraisindi sungu Godimbo hihifi-hihifi-yahu-ndowohanefti. Ranahandi sungu shefimbo Godindi ngunindimbore hiniŋgimareamuni.

Adam ai yifi hohoanimo nimindihüyu asu Kraisi ai yangiri niŋgombo hohoanimo nimindihüyu

¹² Nindou mamî ranahandi sunguyo hohoanimo moaruwai ranai hifi ndanihü tükümeŋeyo. Nga moaruwai hohoanimo ranai yifiyorambo hohoanimo rani dibore tükümeŋeyo. Raniyo asu yifi hohoanimo ranai muŋguambo nindou ranaheimbo-so tükümeŋeyo sapo muŋguambo nindou moaruwai hohoanimomaye ranimbo. ¹³ Nga ahinümbi hohoanimo tüküfekoate-yowambe moaruwai hohoanimo ranai hifi ndanihü meŋgoro-ane. Nga asu ahinümbi hohoanimo yangorikoate-yowambe ana, moaruwai hohoanimoyeianî ra moai ranahambo hoafi yangori randi. ¹⁴ Nga anihond-anefti, horombo Adam ai nunguwambe peyo haya ho-hombo Moses nunguwambe tükümeŋeyo ranambe ana muŋguambo nindou ranaheimbo yifimbo hohoanimo ranai hifandimarandürî howa yifisafimaye. Nindou bidifiri Adam moaruwai hohoanimomayu ai moai rahurai rahindisi, nga aheimbo yifimbo hohoanimo ranai hifandimarandürî.

Adam aiana Nindou sunguna tüküfemboayu ahandi sisami nahuraiyu ramefiyu. Nga asu nindou yimbu ahafandi hohoanimo ra ngorü-poani ngorü-poanimboyo. ¹⁵ Nga Godindi moani saimbo moatükunî ranana Adamindi moaruwai hohoanimo rahurai simogodiyopoani, nga wani. Nga nindou mamî ahandi moaruwai hohoanimo sungu nindou afindi yifiyei marihündi. Nga asu Godindi moani hipoambofe hohoanimo, moaruwai hohoanimo ra afindi ngasündareandi. Nga Nindou mamî Sisas Kraisi ahandi moani hipoambofe hohoanimo sungu moani saimbo moatükunî nindou afindi ranaheimbo tüküfe marandî. ¹⁶ Ranane asu Godindi moani sai moatükunî asu nindou mamî ahandi moaruwai hohoanimo ra ngorü-poani ngorü-poani reamboayo. Nga nindou mamî ahandi hohoanimo moaruwai ranahandi sunguyo God ai nindou aheimbo papi-hoafirihüti aheimbo hüti-ane mehu. Nga asu Godindi moani sai moatükunî ranahandi sunguyo nindou hohoanimo moaruwai afindi ramarihindisi, nga asu God ai aheimbo nindou mbumund-ane wandi himboahü mehündürî. ¹⁷ Nga sapo nindou mamî ranahandambohündi ahandi moaruwai hohoanimo sungu yifi hohoanimo ranai tüküfe haya hifandarandürî. Nga asu nindou didiyei Godindi-mayo moani hipoambofe afindi safi ranane asu ahandi moani sai moatükunî sapo mbumund-ane ehu hoafi ranane ra asahümündi ranai yangiri niŋboeimbo hibadihümboyei.

¹⁸ Ranane asu nindou mamî ahandi moaruwai hohoanimo ranimbo-hünda muŋguambo nindou ranaheimbo God ai se hütiyei, nga ranimbo-hünda moaruwai-mbeyeiamboane mehu hoafi ra tükümeŋeyondürî. Mare yahurai-ane Nindou mamî ahandi mbumundi hohoanimo ranimbo-hünda muŋguambo nindou ranaheimbo Godindi himboahü se mbumundi nindou-ane hoafi ranane asu yangiri niŋgombo hohoanimo-ane muŋguambo tükümeŋeyondürî. ¹⁹ Nindou mamî ai Godindi hoafi sungufekoate-mayu asu ranimbo-hünda nindou afindi ranai hohoanimo moaruwaiye-imbî tükümeŋehindi. Mare yahurai-ane Nindou mamî ai Godindi hoafi sungure haya asu ranimbo-hünda nindou afindi ranai Godindi himboahü hohoanimo mbumundiyeimbî nindou tükündahimboyei.

²⁰ Ahinümbi hohoanimo moaruwai hohoanimo ratüpuri afindi tüküfembohünda tükümeŋeyo. Nga asu moaruwai hohoanimo ranai afindi tükümeŋeyo-wamboyo Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranai afindi hamindi tükümeŋeyo. ²¹ Asu hoafi ra rahurai-ane, horombo moaruwai hohoanimo ranai nindou hifandimarandürî asu rani-sungu yifi hohoanimo tükümeŋeyondürî. Mare yahurai-ane haponda Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranai nindou

hifandirandüra rani-süngu nindou Godindi himboahü mbumundi tükehindi. Ranihünd-ane yangiri koadürümbo animboei shefi Adükari Sisas Kraisindi süngu.

6

Moaruwai hohoanimo süngumbo yifimbo nahurai-mayefi, nga Kraisindi süngu yangiri animboefi

¹ Asu refe ana shiri nüngu mambisefa? Shiri moaruwai hohoanimo rani yangiri randihu ngefa Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranai afindi tükümbifeyo-wamboane, mbisefi hoafimandefiyo? ² Rani-moatükuni ra ai ngiri randifeyo, nga wani! Sapo shiri moaruwai hohoanimo ranahambo yifi nahuraimayefi. Asu nüngundihu moaruwai hohoanimo ra süngumandihu ngefa? ³ Shiri Sisas Krais-babidi nimboefimboyefi himoni hundürimayefi ra. Ranana asu shiri ai-babidi yifimayefi ra se moai fifirihindiyo? ⁴ Shiri himoni hundürimayefi ra ai-babidimbo yifiyefa asu ai-babidimbo masamboareamuni nou-ane. Ranimbo-hündambo Apendi nginindi afindi raninambo Kraisimbo yifihündi botimariri yahurai-ane asu shiri amboani simbori hohoanimo yangiri süngundihumboane.

⁵ Shiri ai-babidi mam yifimayefi sapo ai yifimayu nou. Ranana asu shiri ai-babidi mam yifihündi botindahumboane ai botimefiyu nou.

Shiri Krais-babidi yangiri nimboemboyefi

⁶ Asu shiri fifirihündi nda, shefi wamindafi hohoanimo ra ai-dibo nini keimbi karthendeimbi fih yifimayo, moaruwai hohoanimo sapo shefi fiambe hoangohü ratüpurüyo arandi ra ahandi nginindi ra raguanambo-fembohünda. Asu ranimbo-hündambo ngiri shefimbo moaruwai hohoanimo ranai hibadamuni ngo. ⁷ Nga nindou düdi ai yifayu ana, asu moaruwai hohoanimondi nginindi ranahambo aboedambofihani.

⁸ Asu shiri Krais-babidi yifi-yefeimbihündi nouehündi ana, rani-moatükuni ra shiri anihondümbo-rihu fifirihumboanefi, ranana awi shiri ai-babidi yangiri nimboemboyefi. ⁹ Kraisi yifihündi botifi hayambo wambo asükaindu ngiri yifindu. Asu yifimbo hohoanimo ranai ngiri ahambo ahandi nginindinambo hibadiri ngo. Nga shiri rani-moatükuni ranahambo fifirihumboanefi. ¹⁰ Sapo ai munguambo moaruwai hohoanimo ra hifinambofembo mamimbo yangiri yifimayu. Nga asu haponda ai yangiri anüngu ranimbo kameihüyo. Nga haponda ai yangiri anüngu ranana God-dibo-ani anüngu. ¹¹ Mam rani-süngumbo-animbo se shei fimbo hohoanimondei, se moaruwai hohoanimo ranahambo yifimayei nou asu ahandi nginindi hoarehi moai niboadei hei, nga wani. Nga se shefi Adükari Sisas Kraisi ahandi süngu God-babidi yangiri aniboadei.

¹² Ranimbo asu se shei yifiyo-randeimbi fi ra moaruwai hohoanimo ranai hibadarümboe, nga yowan. Moaruwai hohoanimo ranai sheimbo hühündeirani asu se shei wamindafi hohoanimo ahandi yifiri moaruwai ranahambo süngundihimboyei, nga yowan. ¹³ Asu se shei fi mam bidingiri amboani moaruwai hohoanimo ranahambo hinüngindowandani ndemindimboe. Mamkari hohoanimo moaruwai fifanüngareimbi ra refembohünda hohoanimondeimboyei. Nga se sheihoari Godimbo ndahündo sapo se nindou yifihündi botifi yangiri anüngu nou-anei. Asu shei bidingiri fi munguambo ra ahambo hinüngindihindo mbumundi hohoanimo refembohünda. ¹⁴ Nga moaruwai hohoanimo ranai sheimbo hibadarü ngomböe, nga yowan. Nimboe sapo ahinümbi hohoanimo ahandi hoarehi se moai niboadei, nga se Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranahandi hoarehi animboei.

Shiri ana mbumundi hohoanimondi moani ratüpurüyefi-rihundeimb-ane fi

¹⁵ Ranana asu sihiri ra nungumandahuwa? Haponda sihiri ahinumbi hohoanimo menjoro rani hoarehi ningokoate, nga sihiri Godindi moani hipoambofe hohoanimo rani hoarehi animboefi. Asu ranimbo-hunda sihiri ra moaruwai hohoanimondefi mandihundiyo? Rani hohoanimo ra sihiri ngiri randihundi, nga wanane! ¹⁶ Se nindou ngorundi hoarehi niboadeimbo ahandi hoafi himborayei ana, asu se ahandi moani ratupuriyei-rihundeimbi nahurai-anei. Asu se moai ranimbo fifirihindiyo? Se moaruwai hohoanimondi hoafi sunguarihundi ana, asu ranimbo yifindeimboyei, nga se Godindi hoafi sunguarihundi ana, asu ranimbo ahandi himboahü mbumundi nimandeimboyei. ¹⁷ Yini, horombo ana se moaruwai hohoanimo ranahandi moani ratupuriyei-rihundeimbi nindou manimboei-anei. Nga asu hapondani ana se anihondü yamundife hoafi masahümündi ra shei munguambo hohoanimo ra sungurihindhane. Nga ranimbo-hündambo-animbo God ahambo hihifindihurimboane! ¹⁸ Seana moaruwai hohoanimondi nginindi ranambeahindi aboedamboyahi hehimboane asu mbumundi hohoanimo ranahandi ratupuriyei-rihundeimbi nindou-yahimboane. ¹⁹ Rani hoafi ranai himborimbo sheimbo tihümbane ranimboane asu ro moani nindou shefi hohoanimonambo ndarthe hoafayahandiri. Horombo ana shei fi ra moaruwai hohoanimo refembohünda rarihi hinihngirih hehimbo moaruwai hohoanimo ra rasungumarahi hei. Mami yahuriane hapondani ana shei munguambo fi ra randihi hinihngirihindi mbumundi hohoanimo asu sürühoeimbi hohoanimo refembohünda.

²⁰ Horombo se moaruwai hohoanimo ranahandi ratupuri moani ratupuriyeiambe se moai aboedi mbumundi hohoanimo ranahandi ratupuriyei-rihundeimbi niboadei. ²¹ Amoaningeimbi moatükun se ramarihinda ra-sungumbo asu nne moatükun aboedi tükümefoyowa? Hohoanimo ranihundi yifi yangir-ane tükefe arandi. ²² Nga hapondani ana se moaruwai hohoanimo ranambeahindi aboedamboyahi tüküyahi hehi Godindi moani ratupuriyei-rihundeimbi yangiri nindou tüküyahimboane. Hohoanimo ranihundi se sürühoeimbi hohoanimo sahümündi asu yangiri koadürümbo koadürümbo ningombo hohoanimo ra tüküfeyondüri arandi. ²³ Nga moaruwai hohoanimo ra ahandi ratupuriyei-rihundeimbi ahei ratupuri süngu ran takini sagadüri arandi, sapo takini ra ai yifi hohoanimo ranane. Nga asu God ai moani shefimbo sai arandi ahandi moani saimbo moatükun ra sapo yangiri koadürümbo ningombo ranane, shefi Adükari Sisas Kraisindi süngu.

7

Simbori hohoanimo süngufe

¹ Wandafi mami, ro haponda nini hoafiyo hoafimbo sa heheamboayah nda, se fifirihimboane sapo seana munguambo hifinindi ahinumbi hohoanimo menjoro ra fifirih hehimbo wambo. Nindou ai yangiri nunguambe yangir-ane ahinumbi hohoanimo ranai ahambo hifandiri arandi. Nga nindou ai yifinduwani, ahinumbo hohoanimo ranai ana ngiri asükaindo ahambo hifandindi. ² Mami moatükun yahuriane, nimorehi mami ai ahandi nindowenih anüngu ana, ahinumbi hohoanimo ranai ahambo ahandi nindowenih ra-dibo kikihiramindoani ai moani ahandi nindowenih-dibo yangiri ningomboane. Nga asu ahandi nindowenih ai yifayu ana, asu ahinumbi hohoanimo nindowenih ahandi rani-dibo kikihimaramindo ranai rani hohoanimo ranambeahindi hinihngireamboane. ³ Ahandi nindowenih nunguan nindowenih ngorü-diboefeyo ana, nimorehi ranahambo nindowenih birabiriyorandaimb-ane mbisei. Nga asu ahandi nindowenih ranai yifiyuwani, nimorehi ranai nindowenih ngorü aserimindo ana, ai nindowenih birabiriyohiyopoani, sapo ai ahinumbi hohoanimo menjoro ranambeahindi hinihngire tüküfe hayambo wambo. ⁴ Wandafi mami, mare yahurai hohoanimo-ane sheimbo-so amboani engorondüri. Seana Krai-babidi niboadei hehi asu ranimbo-hunda aibabidi yifimayei nou. Ranimambo asu ahinumbi hohoanimo ranai sheimbo moai

kikihira-mündündürü. Ranimbo wambo asu se hapondani ana nindowenihi ngorü sahorimindeimbo nahurai-anei sapo God ai yifihündi botimareir-ane sibir aboedi hohoanimo ra süngufemböhünda. ⁵ Nga horombo sibir wamindafi hohoanimo ranambe nimboefambeyo ahinümbi hohoanimo mengoro ranai shefi findi moaruwai hohoanimo hohoanimo botireamuna asu sibir raninambo moaruwai hohoanimo ratüpurü aho ra rarihu marihundi. Asu hohoanimo ra yifi hohoanimo yangir-ane yare marandi. ⁶ Nga asu hapondanambe ana sibir yifyefi mburithumbo ahinümbi hohoanimo kikihamindimuni maninggo ranambeahindi hinngi-rithumboaneffi. Ranimboane asu hapondani ana sibir moai wamindafi ahinümbi hohoanimo sürü paru masihoemo rani-süngurühu ratüpurüyefi, nga sibir Yifiafindi-mayo simbori hohoanimo rani-süngurühu ratüpurüyefi arihundi.

Moaruwai hohoanimo ai shefimbo moaruwaimbo-mareamuni

⁷ Asu ranimbo sibir nüngumambisefa? Ahinümbi hohoanimo ra moaruwai hohoanimo? Ranana ai wani! Nga ahinümbi hohoanimo mengoro ranaiyo wambo moaruwai hohoanimo ranahambo hoafiyowohü nafuimendira ro fifirimartheandi. Rani-moatükuni ra yahurai-ane: Ahinümbi hohoanimo ranai hoafiyowohüya, se nindou ngoründi napo hohoanimo ndowamboyafi, hoafi ra nafuiyondirihü hoafiyondirikoatembe-mbonana, asu ro ngiri nindou ngoründi napo hohoanimo hohoanimo ranahambo fifirtheandi. ⁸ Nga moaruwai hohoanimo ranaiyo ahinümbi hohoanimo hoafi rani süngu nafi ranahambo kokofore semindi haya asu ai wandi ngusüfoambe mamikarambo hohoanimo hohoanimo ranahambo botire marandi. Ahinümbi hohoanimo ranai yangirkoate-mbembonana, asu moaruwai hohoanimo ranai ngiri nginindiyo. ⁹ Horombo ana ro ahinümbi hohoanimo ra fifirifekoate-yahambe yangiri aboedi manimboahi. Nga asu ahinümbi hohoanimo hoafi ranai tüküfihüyo wamboso, moaruwai hohoanimo ranai yangiri botife maningowa asu ro yifyambo nahuraimayahi. ¹⁰ Asu ahinümbi hohoanimo ranai nindou yangiri ningombo hohoanimo saimbo ra nimindühiyo, nga asu ahinümbi hohoanimo rani-süngu moai yangiri ningombo hohoanimo sai-randi, nga shafi moaruwai hohoanimo süngu yifindafi yaho marandi. ¹¹ Nga moaruwai hohoanimo ranai ahinümbi hohoanimo hoafi rani-süngu ahambo kokofore masemindo ranahandamboyo hoafi ranai wambo yirimomareandira asu ro rani-süngumaritheanda wambo moaruwai hohoanimo ranai hifokoa-mareandira ro yifyambo nahuraimayahi.

¹² Nga asu ahinümbi hohoanimo mengoro ranai ana Godindi-mayo-ane. Asu ahinümbi hohoanimo hoafi ranai-amboani Godindi-mayo wambo mbumundiyo haya aboed-ane. ¹³ Nga asu ahinümbi hohoanimo aboedi ranai wambo ramareandira ro yifyahai? Ai ra wani! Nga moaruwai hohoanimo aboedi moatükuni süngu ramareandira yifimayahi. Asu raninambo moaruwai hohoanimo ai moaruwai hamindi moatükun-ane ra weindahimefeyo. Ranimboane asu ahinümbi hohoanimo rani-süngu sibir ndondihu fifirindhumboane, moaruwai hohoanimo ranana ai munguna moaruwai hamindi moatükun-ane.

Moaruwai hohoanimo ai shefi hohoanimo ranahambo kikihami-ndimboane

¹⁴ Sibir fifirihundi, ahinümbi hohoanimo ranana Godindi moatükun-ane. Nga asu roana sümbuyo-randeimbi fiambeahindi nindou-anahi. Rananahi asu moaruwai hohoanimo ahandi hoarehi nimboamboyahi ahandi moani ratüpurüya-rihandembi-mayahi. ¹⁵ Roana ratüpurayah ranahambo fifirtheandühi-yahipoani, nga wani. Nga ro hohoanimo refembo yifirayah ra moai rarihe rihandi. Nga hohoanimo yiboarukoayah ra asu ro rarihe rihandühanahi. ¹⁶ Nini-moatükuni ro refembo yiboarukoayah ra rawartheandi. Asu ro rarihe hoafiyahühiya, ahinümbi hohoanimo ranana anihondü aboed-ane sa arihandi. ¹⁷ Asu ro rani-moatükuni ratüpurüya arihandi ranana wandi-hoariyahipoani. Nga moaruwai hohoanimo wandi fiambe amaro ranai-ane moaruwai rani hohoanimo arandi. ¹⁸ Ro fifirtheamboanahi, wandi fiambe

ana aboedi hohoanimo moai nimarō, sapo wandi wamindafi hohoanimo moaruwai ranambeahindi wamboanahi asahi. Nga ro aboedi hohoanimo ra refembo sa hehea hohoanimo-yahühanahisi, nga asu ro ngiri rani-moatükunī ra randiheandi. ¹⁹ Ro aboedi mbumundi ratüpurī refembo sahehea hohoanimoayahī ranana asu ro ngiri randiheandi. Nga asu nīne moaruwai fifanīngarimbī hohoanimo ratüpurī ro refembo moei-asahi ranane rarihe arihandi. ²⁰ Ro moei saheimbī hohoanimo rawartheandi ana, ro wandihoari-yahipoanī rani-moatükunī ra rawartheandi, nga wani. Nga sapo moaruwai hohoanimo wandi fiambe amaro ranai-ane wambo yaro yahoanī rawartheandi.

²¹ Ranane asu ro hoeirtheandani nīne hohoanimo aboedi ra refembo sa heheam-boyahani, asu fifanīngarimbī, moaruwai hohoanimo amaro ra aboedi hohoanimo ranahambo semīndi gīgīranambore arandi. ²² Wandi hohoanimo ragu asāgoro ranai ana Godīndi hohoanimo ranimbo yangīr-ane süngufembo hohoanimoaya habodarhandi. ²³ Nga asu ro hoeirtheandani hohoanimo ngorū wandi fiambe amaro asu ngorū hohoanimo ranai wandi fiambe ragu asāgoro rani-dībo simbori-simboriyafe arinandi. Ranane asu wandi fiambe moaruwai hohoanimo amaro ranahandi ratüpurī hohoanimo ranai wambo kikīhamīndīndīrī anīngo. ²⁴ Roana hīhīfi-hīhīfikoate nindou hamīnd-anahi! Nindou didai wambo yifimbo hohoanimo ranambeahindi aboedambo-mandeandira? ²⁵ Godimbo hīhīfarīhūnī. Sihēfi Adūkarī Sisas Kraīndi süngu ai wambo aboedambo-ndeandīrīmbui! Asu ndanana moanī wandi hohoanimo-ane: Roana yangīrī Godīndi hohoanimo rani hoarehī anīmboahi, nga asu wandi wamindafi hohoanimo ranai moaruwai hohoanimo ranahandi hoarehī nīngombo ahandi hohoanimo ratüpurīyo ho arandi.

8

Yifiafi Aboedīndi süngu yangīrī nīngombo hoaf-ane nda

¹ Ranīmboane asu haponda nindou didīyei Sisas Kraī-babīdī anīmboei aheimbo ana se hūtiyei, nga yifīndeimboyei yaho papī-hoafi ra moai yangoro, nga wani. ² Nga Kraī Sisasīndi süngu yangīrī nīngombo sai-randeimbī Yifiafi Aboedīndi hohoanimo ranai wambo moaruwai hohoanimo-ane asu yifīyorambo hohoanimo-ane ranambeahindi hūmarīhendīra aboedambo-meheandi. ³ Ahīnūmbī hohoanimo ranimbo fifīrifembo rani-süngu sīhīrī moai moaruwai hohoanimo ranahambo aboedambo-yahundi sapo wamindafi hohoanimo sīhefi ra ngiri ahīnūmbī hohoanimo ra süngundīhūndi, nga ranimbo wambo. Nga asu rani-moatükunī ra ahīnūmbī hohoanimo ranai ngiri randeandi, rani-moatükunī ana God ai ahandihoariyu ramareandi. Sapo ai ahandi Nīmori mamī koamarīheira nindou sīhīrī moaruwai hohoanīmoyefeimbī sīhefi fi hīmboyimbū tükūfi manūngu. Nīmori ra moaruwai hohoanimo ahandi nginīndi mungufembo-hūndamboyu kusū yifīmayu. ⁴ Mbumundi hohoanimo ahīnūmbī hohoanimo ranahambo hoafayo ranai sīhefi fiambe tükūmbīfeyo-wamboane yahuhayamboyu ai rani moatükunī ra ramareandi. Ranīmbo-hūndambo haponda nīne hoafi ahīnūmbī hohoanimo ranai mbumundi hohoanimo ranahambo hoafayo, ra sīhīrī süngundīhumboyefī. Sapo Yifiafi Aboedi ranahandi hohoanimo rasüngu hefi arīhundi, nga wamindafi hohoanimo sīhefi fiambe amaro ra moai süngurīhundi.

⁵ Nindou didīyei wamindafi hohoanimo süngu ahahabodei ranai ana wamindafi hohoanimo ranahambo yangīrī hohoanimo-yeihanei. Nga asu nindou didīyei Yifiafi Aboedīndi hohoanimo süngu ahahabodei ranai ana Yifiafi Aboedīndi moatükunī ranahambo yangīrī hohoanimo-yeihanei. ⁶ Nindou ahandi hohoanimo wamindafi ranahambo yangīrī hohoanimoayu ana, ai yifīndīmbui. Nga nindou Yifiafi Aboedīndi hohoanimo ranahambo yangīrī hohoanimoayu ana, yangīrī nīngombo hohoanimo asu ngusūfoambe afurīfe kifeimbī hohoanimo rani yangīrī ndemündü nūngumbui. ⁷ Nga nindou wamindafi hohoanimo sünguarēandi ana, Godīndi hūrütūmb-ani nīmboe ai ahandi ahīnūmbī hohoanimo rani hoarehī ngiri nūngu. ⁸ Nindou didīyei ai ahei

wamɪndafɪ hohoanɪmo ranahambo sɯngurɪhindɯhɪ ahahabodei ranai God ai refembo yifirayu ra ŋgɪrɪ randɪhindi. ⁹ Ŋga asu seana sɪhei wamɪndafɪ hohoanɪmo moai sɯngurɪhindi. Ŋga Godɪndɪ Yifiafɪ sɪhei fiambe amaro ana, se Yifiafɪndɪ hohoanɪmo ra sɯngundɪhimboyei. Asu dɯdi ai Kraiɪndɪ Yifiafɪ ra ahandɪ fiambe nɪmarɪndokoate-ayo ana, nindou ranai Kraiɪndɪyupoanɪ, ŋga wanɪ. ¹⁰ Ŋga Kraiɪ ai sɪhei fiambe amaru ana, sɪhei fi ranana moaruwai hohoanɪmo ranɪmbo-hɯndambo yɪfɪndowohɯ sɯmbondɪmboesɪ, ŋga sɪhei yifiafɪ ranai ana yangɪrɪ aboedɪ nɪŋgomboe sapo se Kraiɪndɪ sɯngɯ Godɪndɪ hɪmboahɯ mbumundɪyeihɪ wambo. ¹¹ Sapo God Sisasɪmbo yɪfɪhɯndɪ botɪmarirɪ ahandɪ Yifiafɪ ranai sɪhei fiambe amarondɯrɪ ana, asu mare God Kraiɪmbo yɪfɪhɯndɪ botɪmarirɪ ranai sɯngunambo ahandɪ Yifiafɪ ranɪ-sɯngɯ sɪhei yɪfɪyo-randeimbɪ fi ranahambo yangɪrɪndeambui.

Yifiafɪ Aboedɪ ai Godɪndɪ nɪmorɪmbo-areamunɪ

¹² Ŋga ranɪmboane wandafɪ mamɪ, sɪhɪrɪ Yifiafɪ Aboedɪndɪ hohoanɪmo ra sɯngundɪhumboane, ŋga sɪhefɪ wamɪndafɪ hohoanɪmo ai hoafemunɪ ra ŋgɪrɪ sɯngundɪhu ŋgefɪ. ¹³ Ŋga se sɪhei wamɪndafɪ hohoanɪmo ranɪ-sɯngɯ ahabodei ana, se yɪfɪndeimboyei. Ŋga asu se Yifiafɪ ranɪ-sɯngɯ sɪhei fiambe moaruwai hohoanɪmo amaro ra hɪnɪŋgarɪhindi ana, asu yangɪrɪ aboedɪ nɪmboeimboyei. ¹⁴ Nindou dɪdɪyei Godɪndɪ Yifiafɪ nafuiyandɯranɪ sɯngurɪhɪ arɪhɯndɪ ranai ana Godɪndɪ nɪmor-anei. ¹⁵ Ŋga Yifiafɪ se masahɯmɯndi ranai moai sɪheimbo rareandɯra se moanɪ ratɯpurɪyei-rɪhɯndeimbɪ tɯkɯyahindɯhɪ yɪhɪmboyei, ŋga wanɪ. Ŋga se sapo Yifiafɪ sɪheimbo Godɪndɪ nɪmorɪmbo reiranɪ masahɯmɯndi ranɪ-sɯngɯ sɪhɪrɪ Godɪmbo Ape yɪhoefɪ Afɪndɪ sefɯhanefɪ. ¹⁶ Yifiafɪ ranai-ane sɪhefɪ yifiafɪ-babɪdɪmbo sɪhefɪmbo ragu ŋgusɯfoambe weindahɪ yare hoafɪyowohɯya, Se Godɪndɪ nɪmor-anei yaho arandɪ. ¹⁷ Asu sɪhɪrɪ God ahandɪ nɪmorɪmbo yahu anɪboadefɪ ana, sɯngunambo sɪhefɪ Ape God ai ahandɪ nɪmorɪmbo ahandɪ aboedɪ moatɯkunɪ dɪbonɪyɯ sɪhai gɪgɪnɪmayu ra ndahumɪndemboyeftɪ. Asu sɪhɪrɪ Kraiɪ-babɪdɪ tɪŋɪrɪfombɯ moatɯkunɪ ai masemɯndu nou asahumɪndefɪ ana, aboedɪ ndɯreimbɪ nɪmarɪmbo moatɯkunɪ ai-babɪdɪmbo ndahumɪndemboyeftɪ.

Sɯngunambo aboedɪ ndɯreimbɪ nɪmarɪmbo moatɯkunɪ ndahumɪnde-mboyeftɪ

¹⁸ Ŋga ro ranahamboanahɪ hohoanɪmoayahɪ nda, haponda ndanɪ sɪmboa sɪhɪrɪ tɪŋɪrɪfo afɪndɪ tɪŋɪrɪfoayefɪ haboddefɪ ranana moanane. Ŋga Godɪndɪ aboedɪ ndɯreimbɪ nɪmarɪmbo moatɯkunɪ sɪhefɪmbo weindahɪ tɯkɯfemunɪmboayo ranana adɯkarɪ hamɪnd-ane. ¹⁹ Munɯambo moatɯkunɪ God nafɪmarandɪ ranai tɯkɯfe yangori hɪmboyowohɯ ai ahandɪ nɪmorɪ munɯambo weindahɪ tɯkɯfemboayo si ra tɯkɯmbɪfeyowa yahohaya hɪmboayo. ²⁰ Hapondanambe ana sapo munɯ-moatɯkunɪ God nafɪmarandɪ ranai moaruwaimbofe burɪyombo sɯmboyorandɯhane. Ranɪ-moatɯkunɪ refe arandɪ ra ahandɪhoarɪ hohoanɪmoyo hayambo refe-randɯhɪyopoanɪ, ŋga God ai ahandɪhoarɪ hɯti ranɪ-sɯngundafoandɪ mehuamboane refe arandɪ. Ŋga asu aboedɪ moatɯkunɪ ranahambo hɪmbondohɯ yagodomboe. ²¹ Sɯngunambo God nafɪmarandɪ ranai sɯmbuyo-randeimbɪ hohoanɪmo kɪkɪhamɪndɪ anɪŋgo ranambeahɪndɪ aboedambo-ndeambui asu ranɪ-sɪmboanɪ ai Godɪndɪ nɪmorɪmbondahi tɯkɯndahi aboedɪ safɪ nɪŋgo ranambe keboehi nɪmboemboyei.

²² Ŋga sɪhɪrɪ fɪfɪrɪhundi horombo peyo haya ho-hombo hapondanambe ana munɯambo moatɯkunɪ God nafɪmarandɪ ranai nɪmorehɪ nɪmorɪ wakemɪndɪmbo hoafɪferandɯhɪ amaro nahurai hɪmboyohɯ engoro. ²³ Ŋga ranɪ-moatɯkunɪ ra munɯ Godɪndɪ warɪhɯ tɯkɯmefeyowambo ranɪ yangɪrɪyopoanɪ, ŋga wanɪ. God ai ahandɪmayo Yifiafɪ sapo ahandɪ weŋgurɯhɪ moanɪ saimbo moatɯkunɪ ŋgorɯ ra masemunɪ. Ŋga sɪhɪrɪ amboanɪ kameihanefɪ raguambe ŋɪpoyefɪ haboddefɯhɪ God ai sɪhefɪ fi ra ahandɪ nɪmorɪmboreamunɪ aboedambo-mbɪreamunɪ seftɪ hohu hɪmboayefɪ haboddefɪ. ²⁴ Ŋga sɪhefɪ ranahambo anɪhondɯmbo asu hɪmbombo hohoanɪmo ranɪmbo wambo God ai sɪhefɪmbo aboedambo-mareamunɪ. Ŋga asu nɪne moatɯkunɪ sɪhɪrɪ

hoerihundeimbi-mayo ranahambo tüküfeyoani hoeifembo sefi hohu himboayefi ana, rani himbo shefi ra himbo hondüyopoani. Nga nindou didai hoeireandeimbi moatükuni ra tükündifeyoani hoendíhea mbüsü haya himbomanda? ²⁵ Nga asu shiri nine-moatükuni hoeifekoate-yefeimbi himboayefi ana, moani shiri sisikoate tükümbifeyowa mbisefi hohu hifandaríhundi.

²⁶ Mare yahurai-ane nindou shiri nginindi ningokoate-yefani Yifiafi ranai-amboani tüküfe faríhemuni arandi. Shiri moai wudípoapofe Godimbo didíbaífembo fífiríhundi, nga asu Yifiafi ranai ahandíhoari shefímbo faríhemunúhi Godimbo didíbaífemuni arandi ra ngiri weindahí hoafíndo. ²⁷ Asu God, sapo nindou-yei ngusúfoambe hoeire-randeimbi-mayu, ranai Yifiafi ai hohoanímoyohú hoafímbo-mayo ranamboani fífireandi. Nga Yifiafi ranai Godíndi nindou ranaheimbohúnda ahambo hoafiyondombo ahandí hohoanímó süngu yahohaya hohoanímóayo.

²⁸ Asu shiri raríhu fífiríhumboanefi, nindou didíyei ai God ahambo ngusúfo paríhori aríhúndi ranaheimbo ana mungu-moatükuni tükífeyoani God ai rareandani aheimbohúnda aboedi tükéfeyo. Sapo ranaheimbo God ai ahandí hohoanímoy masíhendí süngu aheimbo mborai mehúndürí. ²⁹ Nga nindou didíyei God ai aheimbo horombonambo fífirímareandürí ranaheimbo amboani díboníyu híningírímareandürí. Wandí nímoríndi hohoanímó nahurai hondüre tükümbiyahindamboane asu ranahandi ana Nímorí ranai nindou afíndi ranahei amongo nímorímbofi mbínünguwamboane yahuhayamboyu ramareandi. ³⁰ Raníyu asu nindou didíyei God ai ahambohúnda díboníyu híningírímareandürí ranaheimbo amboani ahambo sowanambo hombo mborai mehúndürí. Asu nindou daboe God ai mborai mehúndürí ranaheimbo amboani aiana wandí himboahú nindou mbumund-anei mehúndürí. Asu nindou didíyei aheimbo mbumund-anei mehúndürí ranaheimbo ai ahandí himboamupuimbo-randeimbi ra masagadürí.

Godíndi hípoambo ai ngiri híningíndeamuni

³¹ Rani-moatükuni ra God ai ramareandi ranahambo shiri nüngumambísefa? God ai shefímbo yare yahurai faríhemuni arandi ra, asu nindou didí nímorí ai shefímbo moaruwaimbo-mandeamuna? ³² God ai moai ahandí Nímorí ranahambo warambe kíkíhírímúndu, nga ai munguambo shefímbohúnda koamaríheira ními keimbi karíhendeimbífihi yífímayu. Asu ai shefímbo ahandí Nímorí ra asemuni ana, asu ai bídífirí mungu-moatükuni moani raníwamí nandeamunúbui.

³³ God ai nindou wand-anei yahúndüreimbíhúndi ranaheimbo ra, nindou didai hoafímandúndúra? God ai ahandíhoari anímbo aheimbo hoafiyundürúhíya, ai wandí himboahú ana mbumund-anei yahu arandi. ³⁴ Asu nindou didai aheimbo papi-hoafiyondüríhi se hítiyei asu ranímbo-húndambo se asúbusi afíndi ndahúmúndimboyei hoafi ra hoafímandúndúra? Waní. Krais Sisas sapo ai yífíyu asu yífíhúndi yangírí botífi mbura Godíndi hangífoani anüngu, ai yangír-ani shefímbo faríhefemunímbohúnda Godimbo hoafíyu arandi. ³⁵ Ranane asu nindou didai shefímbo Kraisíndi hípoambofe hohoanímó ranambeahíndi yikürübú-mandeamuna? Asu níne tíngírífo tükündífemunúhane, asúbüsümbi hohoanímó-ane, nindou ai moaruwaimbo-ndíhimunúhane, wembombondefúhane, safí yangíríndefúhane, níni-moatükuni ai shefímbo moaruwaimbo-femunímbo yahohaya aho-ane asu shefímbo-so hífokoefe moatükuni tükündífeyowohane, rani-moatükuni ranai shefímbo Kraisíndi ngusúfo pefe hohoanímó ranambeahíndi yikürübú-mandeamuníyo? Waní.

³⁶ Aníhond-ane, yahurai rani-moatükuni shefímbo tükúfearandi ra Buk Baibor ai ranahambo yare hoafíyowohú yahoya,

‘Síhambo-húndamboanefi ro moaruwaiambe yífímbo yangírí munguambo si ra hefi aríhundi.

Roana sapo sipsip hífokoefembo sei hehi rawehíndi nahurai himboyefomboanefi,’

Buk Song 44:22

meho. ³⁷ Nga asu munnguambo rani-moatükunî sîhefîmbo tükefeyomunî ai daboadan-ane, nga sapo Nindou düdi ai sîhefîmbo ngusüfo pamareamunî ranai ana farîthemunî randanî aboedî hamîndî harîhehu tüküyahundühanefî! ³⁸⁻³⁹ Nga Ro anîhondümbö fîfîrîheandî, ngîrî nîni-moatükunî ai ahandî ngusüfo pefe hohoanîmo ranambeahîndî yikürübü-ndeamunî: Yîfî hohoanîmo-ane, yangîrî nîngo hohoanîmo-ane, Godîndî nend-anemo, sünambeahîndî bogor-anei, hîfînîndî bogor-anei, nîne-moatükunî haponda tükefeyo-ane, sünguna tüküfemboayo-ane, nîne-moatükunî nîmoamo anîngo-ane, asu nîne-moatükunî hîfî hoarehî ragu engoro ranane. Nîne-moatükunî munnguambo God ai nafîrandeimbîhündî ranai ngîrî Godîndî ngusüfo pefe hohoanîmo sîhefî Adükarî Sîsas Kraîsîndî süngu ranambeahîndî yikürübü-ndeamunî. Nga wanî.

9

Por ai Israerîmbo afîndî hohoanîmo-ayundürî

¹ Ro anîhondümböanahî hoafayahî. Ro Kraîsîndî nindouya hehea ngîrî ro tîkai hoafîndahî. Yîfiáfî Aboedî ai wandî ngusüfoambe hîfandarandî asu wandî ngusüfoambe wandî hoafî ranahambo anîhond-ane yahohane. ² Ro wandî mamîsîrî Sudahündî nindou ranaheimbo munnguambo si aho ra ngusüfo afîndî kürüheandühi afîndî hamîndî hohoanîmo amarondîrî. ³ God ai wambo moaruwaimbo-reandîra asu Israer, wandî mamîsîrî hondü, ai anîhondümbö-rîhindeimbî nindoumboyahi tükümbeyahi-mbonana ra aboed-ane sa. ⁴ Ranîyu God ai Israer ranaheimbo wandî nîmor-anei yahuhaya asu ai ahandî hîmboamupuimbo-randeimbî moatükunî ra hoeimarîhindî. Asu God ai hoafî fîramündü masîhendî ranane asu ahînûmbî hohoanîmo ranane ra masahümündî. Asu Godîmbo ndofe hohoanîmombo hohoanîmo ranane asu God ai horombo hoafîre masîhendî hohoanîmo ranane ai ra masahümündî. ⁵ Amoao mamî horombo weangurühî manîngomo ranai ana ahei amoao mam-anemo. Suda ahei sîrambeahîyu Kraîs ai nindoumbofî tüküfi manîngu. Ranani asu Kraîs ai munngu-moatükunî burayo ranahei mbîroyu haya hîfandarandî. Aiana God hond-ani, nga ranîmbo-hündambo-anîmbo munnguambo si aho ra ahambo Adükar-ani mbîsefomboane! Anîhond-ane.

God ai ahandî nendî ranaheimbo wandanei ehundürî

⁶ Israerîhündî munnguambo Israerîhündî hondüyeipoanî. Nga Godîndî horombo hoafî ra moai peyo, nga wanî. ⁷ Abrahamîndî ahuirîmamî ranai ana munnguambo ahandî ahuirî hondüyeipoanî. Nga sapo God ai Abrahamîmbo yahuya, 'Aîsakîndî ahuirîmamî yangîr-anîmbo sîhafî sîrîmbo-ndahimboyei,' mehundo. ⁸ Asu ranane nindou Abrahamîndî ahuirîmamî ranai munnguamboyoipoanî Godîndî nîmorî hond-ayei, nga nindou ai Godîmbo horombo hoafîre masîhendîhündî tükümehindî rananei ai Abrahamîndî ahuirî hond-ayei. ⁹ Nga Godîndî horombo hoafî ranai ndare hoafîmayo, 'Sapo ro hoafîya masîheheandî ranî-sîmboan-anîmbo ro asükainda tükündaheandühi asu Abrahamîndî nîmorehî Sara ai nindowenihî nîmorî nderîmîndîmboe,' meho.

¹⁰ Nga asu ranî yangîrîyopoanî. Nga asu süngunambo Aîsakîndî nîmorehî Rebekandî mboafö nîmorî yimbu afîndî mamî ranahandambo masepîrîmîndo. Nga ahafandî afîndî mamî aiana Aîsak sapo sîhefî amoao-ani. ¹¹⁻¹² Nîmorî yimbu tüküfekoate-yafandambe God ai nîmorî mamî ranahambo dîbonîmayundo moanî ahandî hohoanîmonambo yangîrî hamînd-ane. Sapo Godîndî nindoumbo dîbonîmayu hohoanîmo ra nindou nîne rareanda tüküfemboyopoanî, nga God ai ahandîhoarîyu nindoumbo kafoarîrî hînîngîrîrî arandî. Ranîmboane asu nîmorî yimbu ranai tüküfe nîne ratüpurî aboedîyo moaruwaiyo ra refekoate-yafandambeyu, God ai Rebekambo hoafîyundühi yahuya, 'Amongo nîmorî ai akîdandî hoarehî mbînînguamboane,' mehu. ¹³ Rahurai God ai 'Sekopîmbo ngusüfo pamarîhinî, nga Isombo yîboarukomarîhinî,' mehu hoafî ra Bukambe yare hoafîmayo.

¹⁴ Asu ranimbo sɪhɪrɪ nʊŋgumambɪsefa? God aiana moai ndore ratʊpurɪyu-randi mambɪsefiyo? Ŋgɪrɪ ra-mbɪsefi, ŋga wani. ¹⁵ Ai Mosesimbo yare hoafɪyundowohü yahuya,

‘Nindou daboe ro wandɪ hohoanɪmonambo ahambo amboawi yahando-mboayahɪ ana, asu ro amboawi mbɪsahandomboyahɪ.

Asu nindou daboe ro wandɪ hohoanɪmonambo hɪpoambo-fimboayahɪ ana, ro hɪpoambo-ndɪhinimboyahɪ,’ *Kisim Bek 33:19*

yahu hoafɪmeindo. ¹⁶ Ranahandamboane God ai nindou dɪbonayu ra nɪne-moatükunɪ nindou ai hohoanɪmoayu-ane asu rawareandɪ ranane ranɪ hohoanɪmo sʊŋguy-opoanɪ, ŋga Godɪndɪ hɪpoambofe hohoanɪmo ranɪnamboane dɪbonayu. ¹⁷ Ŋga Bukambe hoafɪ ranai God ai Isip-yafe nindou bogorɪ Ferombo hoafɪmeindo ra yare hoafɪyowohü yahoya, ‘Ro wandɪ ŋgɪnɪndɪ ra muŋguambo nindou ranaheimbo nafuindahüranɪ asu wandɪ ndürɪ ranahambo muŋguambo hɪfɪ ndanɪhü bokarɪ-mbɪrɪhehindamboane samboanahɪ. Ranimbo-hündamboane ro sɪhambo bogorɪmbo-rɪheanɪnɪ hɪnɪŋgarɪheanɪnɪ,’ meho. ¹⁸ Asu ranimboane sɪhɪrɪ fɪfɪrɪhundɪ God ai moanɪ ahandɪ hohoanɪmonambo yangɪrɪ nindou daboe amboawi yahuhani, asu nindou daboe ahambo afɪndɪ-afɪndeimbɪ tükümbɪfiyu-wamboane yahuhaya ranahambo randeandanɪ afɪndɪ-afɪndeimbɪ tükündɪfimbui.

Godɪndɪ ŋgɪnɪndɪ hohoanɪmo asu hɪpoambofe hohoanɪmo

¹⁹ Ranimbo-animbo nindou mamɪ se hoafɪ-ndafɪndɪrühɪ anɪmboya, asu refe ana, nɪmboe God ai nindou moaruwai hohoanɪmoyei arɪhündɪ ranaheimbo ai hütɪ-aneɪ mambüsa? Nindou dɪdai Godɪndɪ yifirɪ ranahambo daboandɪ hɪhɪrɪmandɪhinda? ²⁰ Ŋga nindou se dɪdeyafɪ se ra Godimbo afɪndɪ-afɪndeimbɪ yahurai hoafɪ-mandafɪndoyo? Wambürɪ ai nindou düdi sapo wambürɪ sūmarandɪ ranahamboya, ‘Se nɪmboe wambo ndaro sūmarandɪrɪ?’ mambɪsɪyo. ²¹ Nindou düdi sūra-randeimbɪ ranai purükɪnɪ ra kadamündühɪ moanɪ ahandɪ hohoanɪmonambo purükɪnɪ mamɪ ranahand-ambohöndɪ wambürɪ yimbu sündapɪrɪmbui. Rananimbo asu wambürɪ yimbu ra ŋgorü aboedɪ safɪ ahandɪ hohoanɪreandeimbɪ ra raranɪ hoafühɪ sesɪ ranambe raraofe rambohünda ndonde dɪgembui. Ŋga asu ŋgorü moanɪ yahurɪ ŋgoahurɪ nahurai ra moanɪndühɪ yafɪsühumɪ ranambe raraofe-rambohünda dɪgembui.

²² Mare yahurai God ai ahandɪ hürütü hohoanɪmo ra weindahɪ nafuimbo yahuhayambo asu ai muŋguambo nindou ahandɪ ŋgɪnɪndɪ ranahambo fɪfɪrɪmbɪrɪhind-amboane yahuhayambo hohoanɪmoayusɪ. Ŋga asu awi ai nindou ŋgɪnɪndayundürɪ ranaheimbo afurɪ gedühɪ hɪfandarandürɪ. Ŋga nindou ranaheimbo moaruwaimbo-fendürɪmbo-hündambo nafɪmara-mündɪndürɪ. ²³ Asu God ai nindou muŋguambo ahandɪ hɪmboamupuimbo-randeimbɪ ra nafuimbohündambo afurɪ gedühɪ hɪfandarandürɪ. Nindou daboe ai hɪpoamboareandürɪ ranaheimbo ahandɪ hɪmboamupuimbo-randeimbɪ ra segudürɪmbo yahumboani. Ai ahandɪ hɪmboamupuimbo-randeimbɪ moatükunɪ ra semɪndɪmbohünda nafɪmara-mündɪndürɪ. ²⁴ Sɪhɪrɪ amboa, God ai sɪhefɪmbo dɪbonɪyuhü mborai mehumunɪ. Sudahündɪ ranaheimbo yangɪrɪpoanɪ, ŋga nindou ŋgorü sɪrɪhündɪ ranaheimbo kameihɪ mborai mehündürɪ. ²⁵ God ai Hoseandɪ Buk ranambe ai ndare hoafɪyuhü yahuya,

“Nindou dɪdɪyeyi wandɪ nendɪyeipoanɪ,

ranaheimbo ana wandɪ nend-aneɪ mbɪsaha-ndürɪmboyahɪ.

Nindou daboe ro ŋgusüfo pefekoate-ayahɪ,

ranaheimbo ro ŋgusüfo pandɪ-hearümboyahɪ.

Hosea 2:23

²⁶ Asu nɪnɪ hɪfɪhündɪ-yeyi ranaheimbo hoafɪyahündürühɪ seiya, ‘Ai ana Godɪndɪ nendɪyeipoanɪ,’ masei,

ŋga hɪfɪ ranɪh-animbo nindou ranaheimboya ‘God yangɪrɪ nʊŋgu-randeimbɪ ranahandɪ nɪmor-aneɪ,’ mbɪseimboyei,” *Hosea 1:10*

Hosea ra mehu.

²⁷ Asu Aisaia ai Israer ranaheimbo yare hoafiyuhü yahuya,
‘Nindou Israerthündi ai himonindi gudi kikirí afindi nahurai afindiyeisi,
nga asu moani yimbu mamí yangír-anímbo aboedambo-ndahimboyei.

²⁸ Nga Adúkarí ai ngírí afindi hoafindu,
nga nindou muṅguambo hífhü aníboadei ranaheimbo nímai papí-
hoafindandüríhí
ahei moaruwai hohoanímbo ranímbohünda muṅguna raní takíní tíṅírífo da-
gadürímbui,’ *Aisaia*
10:22-23

mehu. ²⁹ Horombo Aisaia ranahambo amboani yare hoafiyuhü yahuya,
‘Adúkarí Muṅguambo Ngínindeimbí ranai síhefí amoao mamí bídífirí ranaheimbo
híníngífendürí-koatembei-mbonana,
síhírí Sodomíhündí nahurai tüküyahundühümbo
asu Gomorahündí nahurai nímbóefí,’ *Aisaia 1:9*

mehu. ³⁰ Asu síhírí nüngumambísefa? Raní-moatükuní ranana ndahurai ane: Suda-yafe
ndífo sapo tíṅírífoyokoate moani mbumundí hohoanímbo süngufemboaye ranai ana
nindou mbumundí Godíndí himboahü tükümehindí. Sapo mbumundí hohoanímbo
ranaiyo aníhondümbofe raní-süṅgu tüküfe arandí. ³¹ Nga asu Sudahündí sapo
tíṅírífoyowohü mbumundí hohoanímbo Godíndí himboahü semíndímbo ahínümbí
hohoanímbo yangírí süngufembo raní-süṅgu ana moai mbumundí nindou Godíndí
himboahü tüküyahindí. ³² Nímboe sapo ai aníhondümbofe hohoanímbo raní-süṅgu
mbumundí hohoanímbo ra semíndímbo moai hohoanímoyei, nga waní. Nga ai ahei
moani ratüpurí raní-süṅgu yangíríyo mbumundí hohoanímbo ra semíndímbo ho-
hoanímoyei. Nímoei tíṅarühí bemareandí ranínambo bendeiraní búbüríndeí ṅgei
píndeimboyei. ³³ Bukambe ranahambo yare hoafiyowohüya,

‘Hoeiríhi, ro Saion wafuambe Serusarem ṅgoafíhü nímoai masíhehíní,
nga ranai-anímbo nindou ranaheimbo bendeiraní búbüríndeimboyei,
nímoai yítífo rananímbo aheimbo randeiraní ai píndeimboyei.

Nga asu nindou dúdi ai ahambo aníhondümbo-arírí ana,
nindou ranai ngírí amoaníngí-ndu,’ *Aisaia 8:14; 28:16*
mehu.

10

Israer ai moai Godíndí-mayo mbumundí hohoanímbo ra sahümündi

¹ Wandafí mamí, ro ṅgusüfoambe wandí nindou Israer ranai aboedambo-
mbeahindí samboanahí hohoanímoyahí! Ranímboanahí ro aheimbohünda Godímbo
dídíbafíyahando aríhandí. ² Nga ro aheimbo ndoríhe fífíríhe heheamboanahí
hoafayahí, ai ana awi Godíndí hohoanímbo raní yangírí süngufemboanei ṅgusüfo
pararíhindí. Nga ahei ṅgusüfo pefembo hohoanímbo ra aníhondü süngupoaní. ³ Aiana
moai ndoríhi fífíríhindí God ai nindumbo mbumund-aneí yahu hohoanímoyu
ranana, nga aiana aheipoanímbo mbumundí tüküfe hohoanímbo-ane süṅguríhi
aríhündí. Ranane asu God ai nindou mbumundí hohoanímbo híníngímareandí ra moai
sahümündi. ⁴ Nga síhírí fífíríhündí, nindou aníhondümbo-aríhorí ana, ranaheimbo
ndeara Kraís ai ahínümbí hohoanímbo süngufe ho ra moendímareandí. Ranímboane
asu nindou ai aníhondümbo-aríhorí ana, ai Godíndí himboahü mbumund-aneí.

⁵ Moses ai nindou ahínümbí hohoanímbo rasüṅgu mbumundí nindou tüküfemboayo
ranahambo sürü pare masíhendí. Ai yahuya, ‘Nindou dúdi ai ahínümbí hohoanímbo
meṅgoro muṅgu raní-süṅgure huhü rananímbo ai yangírí gedühí nüngumbui,’ mehu.
⁶ Nga asu nindou ai Godímbo aníhondümbofiwaní asu God ai nindou ranahambo seana
mbumund-anafí yahu arandí. Mbumundí tüküfe hohoanímbo ranana ndahurai-ane.
Se ngírí randíhi hohoanímondeihíya, ‘Nindou dídai sünambe magafua?’ mbísei.
Hoafí ranahandí nímindí ra ‘Dídai sünambe gafu Kraís síhefímbo nderümündü

makuda?’ ⁷ Asu se ngiri randi hohoanimondeihya, ‘Nindou didai hifini yifambe ranambe magada?’ mbosei. Hoafi ranahandi nimindi ra ‘Didai gadu horguambeahindi Kraisi nderumundu madufua?’ ⁸ Nga mbumundi tukufembo hohoanimo hoafi ra ndahurai-ane: ‘Hoafi ranana akimi shafi fikim-ane, shafi yafambe hoeari raniwami engoro asu shafi ngusifo ranambe.’ Sapo anihondumbofe hohoanimo hoafi ranane ro bokarhehu arihundi ra. ⁹ Se shafi yafambenambo weindahi yaro hoafiyafihya, ‘Sisas ai wandi Adukar-ani,’ safi mbura, asu shafi ngusifo ranambo God sapo Sisasimbo yifihundi botimariri ranahambo anihondumbo-arowandi ana, se aboedambo-ndafoamboyafi. ¹⁰ Nga shafi ngusifoambe anihondumbo-riwandani God ai nindou mbumund-anafi yahuhaya asu shafi yafambe ranambo weindahi hoafiyafani God ai aboedambo-ndeaninimbui.

¹¹ Bukambe hoafi ranai hoafiyowohu yahoya, ‘Nindou dudi ahambo anihondumbo-ariri ana, nindou ranai ngiri amoaningindu,’ meho. ¹² Suda-anei asu Suda-yafe ndifo rananei ranai ngoru-poanimo ngoru-poanimo-yahimboyeipoani, nga nindou Godindi himboahu mamisi mogodi yangiri-anei. God aiana munguambo nindou ranahei Adukar-ani. Asu nindou munguambo didiyei ai ahamboya farihawanduri sei arihundi ranaheimbo aboedi-aboedireanduri arandi. ¹³ Ranimboyo Bukambe yare hoafiyowohu, ‘Munguambo nindou ai Adukarimboya farihawanduri sei hoafiyei arihundi ana, ai aboedambo-ndahimboyei,’ meho. ¹⁴ Nga asu nindou ranai anihondumbofe-koatendeihana, ngiri ahambo hoafindahundo. Asu ai hoafi ranahambo himborikoate-ndei ana, ngiri ahambo anihondumbo-ndihori. Nindou ranai hoafi ra bokari-hefekoate-ndimondani asu ai ngiri himborindei. ¹⁵ Asu nindou koehefepura hokoate-ayomo ana, ai ngiri bokandihundi. Nga Bukambe yare hoafiyowohu yahoya, ‘Nindou aboedi hoafi sahumundi asinei ra aboedi safane,’ meho.

Israer ai moai aboedi hoafi ranahambo sahumundihu sungurihindi

¹⁶ Nga asu Suda yimbu-mamisi yangiri ai aboedi hoafi ranahambo sahumundi sungurihimboanei. Nga Aisaia ai yare hoafiyuhu yahuya, ‘Adukari, nindou ai yhoefimayo hoafi ra moai anihondumbo-rihindi,’ meho. ¹⁷ Nga ranimoatukuni ra ndahurai-ane: aboedi hoafi ra himboriyehiyeyi asu anihondumbofe tukumefeyo. Asu Kraisi ranahambo hoafi bokarhefembo aboedi hoafi ra himboriyehiane.

¹⁸ Nga asu haponda ro duduehandi, Anihonduyo Suda ai Godindi hoafi ra himborikoate-mayei? Wani. Hoafi ra ai anihondu himborimayeisi. Nga Bukambe yare hoafiyowohu yahoya,

‘Mungu-moatukuni God ai nafimarandi ranahandi hoafi ra munguambo hifi ranihu ho tukumefeyo,

ahai hoafi munguambo hifi kaiyowohu ho tukumefeyo,’ *Buk Song 19:4*

meho. ¹⁹ Asukaiya ro duduehandi, Awi Israer ai moai fihirihindiyo? Ai fihirimarihindi. God ai Mosesindi sungure hoafiyuhu yahuya,

‘Ro Suda-yafe ndifo ai mamisi ranini-poediyefipoani ranaheimbo fandihairani, asu Israer se ngusifoambe moaruwai-ndeimboyei.

Ro Suda-yafe ndifo ai fihirifekoate-yeimbi ranaheimbo fandihairandurani,

asu Israer se ngusifoambe nginindi-ndeimboyei,’ *Io 32:21*

meho. ²⁰ Asu sungunambo Aisaia ana ai moai hoafimbo yhimboyu, nga God ai ahandi sungure yare hoafiyuhu yahuya,

‘Nindou wambo kokoendirikoate-mayei raniyeyi wambo hoeimarihindiri.

Roana nindou wambo hohoanimo-yokoate-mayei ranaheimbo sowahi weindahi tukumeheandi,’ *Aisaia 65:1*

meho. ²¹ Nga asu Israerimbo ai yare hoafiyuhu yahuya,

‘Ro nimbi-nimbisi nindou hoafi mbahirihindeimbi asu himborikoate-yeimbi

ranaheimbo wandi wari kikhirihamindinduri arihandi ai-babidi aboedi-aboedifembohunda,’ *Aisaia 65:2*

mehu.

11

God ai Israer bɪdɪfɪrambo hɪpoambo-mareandürɪ

¹ Ranɪmboanahɪ asu ro rarɪhe düdueheandɪ nda, Asu God ai ahandɪ nindou Sudahündɪ munɟuambo daboadanambo-mbareandürɪyo asu wanɪmbeiyo? Wanɪ! Ro Por amboanɪ Sudahünd-anahɪ. Ro Abrahamɪndɪ ahuir-anahɪ asu Bensaminɪndɪ sɪrambeahɪnd-anahɪ. ² God ai ahandɪ nendɪ Sudahündɪ tüküfekoate-yeiambeahɪ fɪfɪreandürühɪ wand-anei mehu ranaheimbo ana moai daboadanambo-reandürɪ, nɟa wanɪ. Asu se hoafɪ Eraisa ai Sudambo papɪ-hoafɪrandürühɪ yare Godɪmbo dɪdɪbafɪmefiyu ra fɪfɪrɪhindai? Ai Godɪmbo yare dɪdɪbafɪndowohü yahuya, ³ 'Adükari, aiyomo nindou sɪhafɪ hoafɪ hoafɪyomo-rundeimbɪ ahamumbo munɟu hɪfokoamarüpuri. Asu ai sɪhambo sesɪ sɪhefe dɪdɪbafɪferambo fondɪ ra bɪrɪmafoarundɪ. Nɟa ro mamɪ yangɪr-anahɪ anɪmboahɪ. Asu ai wambo hɪfokoefendɪrɪmbo mehomo,' mehu. ⁴ Nɟa asu God ai ahambo asükaiyu nüngure sɪmborɪ hoafɪyundoa? Ai hoafɪyundühɪ yahuya, 'Ro 7,000 nindou wandambofimbɪ sahapurɪmɪndɪ anɪmboahɪ ai tɪkai god Ber ahambo yirɪ yimbu pusɪfekoate-mayei,' mehu.

⁵ Rahurai-ane hapondanɪ amboanɪ nindou yimbu-mamɪ God ai ahandɪ moanɪ hɪpoambofe ranambo dɪbonɪmayuwa anɪboadei. ⁶ God ai aheimbo moanɪ hɪpoamboreandürühɪ dɪbonɪmayundürɪ, nɟa ai nɪne ratüpürɪmayei ranɪmbohünda dɪbonɪyu-ndürɪmboyupoanɪ. Nɟa nindou ranai ranɪ ratüpürɪyeianɪ God ai dɪbonɪmbeyundürɪ-mbonana, asu nɟrɪ moanɪ hɪpoambofe ra moanɪ hɪpoambofe hondü tüküfeyo.

⁷ Asu ranɪmbo-hünda sɪhɪrɪ nüngumambɪsefa? Ranɪ-moatükunɪ ranahambo Israer ai hüti kokomarɪhündɪ ra asu ai moai sahümündi. Nɟa nindou bɪdɪfɪrɪ God ai dɪbonɪmayundürɪ ranai yangɪrɪyei ranɪ-moatükunɪ ra masahümündi, nɟa asu bɪdɪfɪrɪ ranai hɪmboatühüfo papɪmareandürɪ Baibor yare hoafɪmayo nou. ⁸ Ai yare hoafɪyowohü yahoya,

'God ai aheimbo ramareandüra moai nɟusüfoambe hohoanɪmo purɪhümündi.

Asu ahei hɪmboarɪnambo nɟrɪ hoeindɪhindɪ
asu ahei hɪmboambenambo nɟrɪ hɪmborɪndei,

nɟa yare nɪnɟo hombo hapondanambe tükefeyo,'

Io 29:4; Aisaia 29:10

meho. ⁹ Defit ai hoafɪyuhü yahuya,

'Nindou aiana sesesɪ-ndeianɪ kinɪ tɪfɪnɟambe ahanei nou mbɪhaneia asahɪ.

Asu ahei hohoanɪmo moaruwai ranɪ-süngumbo nɪmoeifihɪ pɪmbeyeia asahɪ.

¹⁰ Ahei hɪmboarɪ amboanɪ dɪkɪreandürɪhɪmbo asu ai hoeifekoate-mbeyei-amboane.

Asu se aheimbo daboahamɪndɪ pupurügürɪhi hehi yahurai koadürümbo-
koadürümbo rarɪhi mbɪnɪmboeia samboanahɪ,'

69:22-23

Buk Song

mehu.

God ai Suda-yafe ndɪfo masemündündürɪ

¹¹ Ranɪmboane asu ro haponda düdueheandɪ nda, Sapo Suda ai bübürɪmayei peyehü munɟuna moaruwaimbo-reandürɪmboyo? Ai ra wanana! Nɟa sapo ai moaruwai hohoanɪmo-mayeiamboyo asu God ai Suda-yafe ndɪfo ranaheimbo nɟusüfoambe garɪbɪ-mbɪrɪhindür-amboane yahuhayamboyo ahei ndɪfo ranaheimbo aboedambo-mareandürɪ. ¹² Suda ai moaruwai hohoanɪmo süngu-marɪhündamboyo asu God ai nindou munɟuambo ranaheimbo dɪdɪboado-mareandürɪ. Ai Godɪmbo daboadanambo-marɪhoramboyo asu God ai ahei ndɪfo ranaheimbo mafarɪhendürɪ. Ranɪmboane asu munɟuambo Suda ai God sowana asükai gugurɪindahindanɪ anɪmbo nindou munɟu ai aboedɪ hamɪndɪ hondü nɪmandeimboyei.

¹³ Suda-yafe ndifo s̄heimbo haponda ro hoafehandür̄i nda. S̄heimbohünda God ai wambo ahandi hoafi saham̄indi har̄handeimb̄i kamafoareand̄iri. Ran̄imboanah̄i asu ro ndan̄i ratüpuri nda ranahambo bor̄iyahühi yifirayah̄i. ¹⁴ Ran̄an̄imbo asu wandi nendi ranai God ahei ndifo afar̄hendür̄i ra hoeind̄ihindüh̄imbo ran̄imbo ngusüfoambe gar̄ib̄nd̄ihimboyei. Ran̄an̄imbo asu ro b̄id̄if̄irambo fand̄iheiran̄i asu ai Ape sowana n̄geian̄i aboedambo-ndearümbui. ¹⁵ God ai Sudambo daboadanambo-mareandür̄i asu ahei ndifo ranaheimbo ngunind̄imbo-mareandür̄i. God ai Sudambo asükai asemündündür̄i ana, ra n̄ngumand̄ifea? Ai nindou yif̄ihündi botefeyo nahurai-ane!

¹⁶ Bret mam̄i ranahandambo b̄id̄if̄iri kemündi God̄imbo asayo ana, asu bret yipoate muᅇgu ra ahandi yanḡir̄-anendo. Asu n̄im̄i ahar̄i mam̄i ranahand̄i ahambo asego ana, asu düdudu ranamboan̄i ahandi yanḡir̄-anendo. ¹⁷ Orif n̄im̄i h̄if̄ifehündi ranahandambo düdudu b̄id̄if̄iri ai t̄itaboari-hendüh̄iyu asu n̄im̄am̄beah̄indi orif n̄im̄i düdudu ranai ran̄ifih̄i pap̄imareand̄i. Suda-yafe ndifo seana n̄im̄am̄beah̄indi orif n̄im̄i nahurai-anei. Ranane asu haponda se aboedi emündü momoriyeih̄i Sudayei-mayo yanḡiri n̄ngombo hohoan̄imo ra hoe nahurai asahümündi. ¹⁸ Ran̄imbo-hündambo-an̄imbo asu Suda orif düdudu nou t̄itaboari-mefoehind̄i ranaheimbo se ȳiboarukond̄ihindür̄imboyei. N̄ngundahi bor̄imandeia? Seana moan̄i düdudu yanḡir̄-anei, n̄ga seana n̄im̄i ahar̄i ranahambo tüpür̄ihindüh̄i-yeipoan̄i. N̄ga n̄im̄i ahar̄i ranane s̄heimbo tüpareandür̄i.

¹⁹ N̄ga sean̄imbo hoaf̄indeih̄iya, Ȳin̄i, n̄ga sapo düdudu ranai t̄itaboari-foar̄indüh̄iyu asu ȳihoef̄imbo ran̄i fondüh̄imbo fond̄i h̄in̄nḡimareamun-ane, mb̄isei. ²⁰ Ȳin̄i, ranana an̄ihond-ane. Ai t̄itaboari-mefoehind̄i ra God̄imbo an̄ihondümbofekoate-wamboyei ramehind̄i, n̄ga asu seana ran̄ihü rarihi an̄imboei ra an̄ihondümbo-r̄ih̄i hehimbo-wamboyei ahei fondüh̄i an̄imboei. N̄ga asu se ranahambo af̄ind̄i-af̄indeih̄i s̄heihoar̄imbo bor̄indeimboyei, n̄ga awi ȳih̄imbondei. ²¹ Suda ai düdudu hond-anei, n̄ga God ai aheimbo moai n̄im̄indüh̄i h̄in̄nḡirearü, n̄ga t̄itaboari-mafoareand̄i. N̄ga se h̄ibad̄ihündi. Se düdudu hondüyeipoan̄i, n̄ga God ai s̄heimbo amboan̄i n̄im̄indüh̄i nḡiri h̄in̄nḡindearü, n̄ga t̄itaboari-boadeandür̄imbui. ²² God̄ind̄i h̄ipoambo hohoan̄imo asu nḡin̄ind̄i hohoan̄imo ra s̄hiri d̄iboadond̄ihu f̄if̄ir̄ind̄ihumboane. Nindou ahandi hoafi h̄imbor̄iyeis̄i, n̄ga h̄in̄nḡimar̄ihind̄i ranaheimbo nḡin̄ind̄i-ndarümbui. N̄ga asu se Suda-yafe ndifo ahandi h̄ipoambofe hohoan̄imo ran̄i-s̄nḡu ahei ana, asu ai s̄heimbo h̄ipoambo-ndearümbui. N̄ga se-amboan̄i ahandi hohoan̄imo ran̄i-s̄nḡu hokoate-aye ana, rand̄ihi t̄itaboari-boegimboyei. ²³ Suda ai an̄ihondümbo-ar̄ihind̄i ana, God ai asükai aheimbo n̄im̄ind̄ihü pap̄indearümbui. God ai yifirayu ana, asükai aheimbo koadürü n̄im̄ind̄ihü pap̄inde h̄in̄nḡi-ndeandür̄imbui. ²⁴ Suda-yafe ndifo se-amboan̄i n̄im̄am̄beah̄indi orif düdudu-aneis̄i, n̄ga asu aboedi orif n̄im̄ind̄i ran̄ifih̄i pap̄ir̄ihimboanei, n̄ga ranahand̄i hondüyopoan̄i. Suda-anei ai h̄if̄ifehündi orif n̄im̄ind̄i hond-aye. Ran̄imboane asu aheimbo ana God ai düdudu hondü t̄itaboari-mefoend̄i ra semündü asükaiyu koadürü n̄im̄ind̄i hondüfih̄i papareandür̄i ana, ai asükai aboedi ham̄ind̄i ran̄ifih̄i pen̄iboadeimboyei.

God ai nindou muᅇguambo h̄ipoamboareandür̄i

²⁵ Wandafi mam̄i, d̄iboh̄ind̄i hoafi ran̄imboanah̄i se f̄if̄ir̄imb̄ir̄ihinda sahehea. Se s̄heihoari rand̄ihi hohoan̄imondeih̄i hoaf̄indeih̄iya, 'Roana f̄if̄ir̄ihu hohoan̄imoyefeimb-aneŋi,' mb̄iseimboyei sahehamboanah̄i. Hoafi nda yahurai-ane, Israer b̄id̄if̄iri ana hoafi h̄imbor̄ikoate-yeimb-anei. Ran̄i hohoan̄imo ranana ahei ngusüfoambe n̄mandündür̄i n̄go-n̄gombo asu Suda-yafe ndifo n̄ngunümb̄iyeyi God ai d̄ibon̄imayundür̄i ranai fond̄i ra s̄imongori-ndam̄ind̄imboe. ²⁶ Ran̄i s̄nḡumbo-an̄imbo God ai Israer aheimbo aboedambo-ndearümbui. Buk Baibor ai yare hoaf̄iyowohü yahoya, 'Aboedambore-randeimb̄i ai Serusarem̄i-n̄ipoedi kudü Sekop̄ind̄i ahuir̄i Suda ranaheimbo randeandür̄an̄i,

ahei Godimbo hohoanimo-koate hohoanimo hiniŋgindihimboyei.

²⁷ Rananimbo ro ahei hohoanimo moaruwai ra gogorindi-heheandühi rani-simboan-animbo ai-babidi hoafi femindi sihefe ra randihea-mboyahi,'
Aisaia 59:20-21

meho. ²⁸ Ŋga Suda ai aboedi hoafi himborikoate-mayei ranimboane asu God ai Suda-yafe ndifo siheimbo fehefemböhündambo hohoanimomayu raniyo asu Suda ai ahandi hürütimb-anei. Ŋga God ai Sudambo dibonimendürü ranimboane asu ai ahandi horombo hoafimareandi Suda-yafe amoaombo ranahamumbo hohoanimoyuhü aheimbo ŋgusüfo pareandürü arandi. ²⁹ Ŋga asu nindou God ai aheimbo aboedi moatükunü masagadürü asu dibonimendürü ranaheimbo ŋgiri hohoanimo ŋgorüsüngundeandi, ŋga wani.

³⁰ Horombo se Godindi hoafi himborikoate-mayei, ŋga hapoana God ai siheimbo hipoamboareandürü, Suda ai Godindi hoafi himborikoate-mayei ranimbo-hündambo. ³¹ Asu hapoana God ai siheimbo hipoambo-mareandürü ranimboane asu Suda ai Godindi hoafi himborikoate-mayei. Rani-moatükunü tüküme Feyondürü ra God ai aheimbo hipoambofe-ndürimbo-hündamboyo. ³² God ai nindou muŋguambo aheimbo hipoambofe-ndürimbo yahuhaya raniyo asu nindou muŋguambo ahei himborikoate hohoanimo ranina bobohiramündürü hiniŋgimarearü.

God adükar-ani mbiseiamboane

³³ Godindi ŋgasündeandeimbi hohoanimo ra adükari hamind-ane!

Ahandi aboedi hohoanimo asu fifirife ra hoandari saf-ane!
Nindou didai ahandi hohoanimoyuhü hoafayu ra fifirinde hoafimanda?

Asu didai Godindi nafi muŋguambo ra fifirimanda?

Godindi hoafi hoafiyohü yahoya,

³⁴ 'Didi Adükariindi hohoanimoambe amaro ra fifireamboayua?

Didi nindou ai ahambo ratüpurimbo rasüŋguro rasüŋguro-meyundoa?

³⁵ Nindou düdi Godimbo ninimmoatükunüyo masagado,

asukai ai süŋgunambo ahambo hihirife segodimbo-hündambo? *Aisaia 40:13*

meho. ³⁶ Muŋgu-moatükunü ra God ai ahandihoari nafimarand-ane asu ahandi ŋginindinamboane aningo asu ahand-ane. Muŋguambo si Godimbo adükar-animbiseiamboane. Ŋga anihond-ane.

12

Sihefi fi ra Godimbo ndahundimboane

¹ Wandafi mamü, Godindi-mayo hipoambofe hohoanimo adükari ranimbo-hündamboane ro siheimbo hoafehandürü nda. Sihei fi yangiri niŋgoambe ra se moani Godimbo ndahündo ahambo sesi asihefeyo nou. Se ahandi yangirindeiananimbo asu God ai ranimbo hihifi-hihifindümbui. Se randihindüh-animbo wudipoapondihi Godimbo hohoanimondahündo. ² Se hifi ndanihündambo hohoanimo süŋgundihimboyei, ŋga sihei hohoanimoambe simbori hohoanimo süŋgundihindi. Rananimbo God ai hohoanimoayu ra se ndondihi fifindihi mbundihü rasüŋgundihimboyei. Ninimmoatükunü ai aboedayo asu nine ai yifirayu asu nine ai aboedi ndorihoeimbi hamindi hondayo ra se fifindihimboyei.

God ai sihefimbo hohoanimo moani masendi ranambo ratüpurindefimboane

³ Ŋga God ai wambo ahandi-mayo moani hipoambofe hohoanimo masendi ranimbo muŋguambo siheimbo ro bidifiri hoafi hoafinda samboanahi. Se siheihari sihei fi ranahambo yangiri afindi hohoanimo-ndeimboyei, ŋga wani. Ŋga God ai siheimbo anihondümböfe hohoanimo masagadürü rani simongorühi safi sihei fi ranahambo ndondihi hohoanimondei. ⁴ Sihiri ana fi mamani ranifihü afindi moatükunü ŋgorü-poani ŋgorü-poani fi ra hifoareamboane. Ranane asu ŋgorü-poani ŋgorü-poanimbo fi ranai ahandi ŋgorü-poani ŋgorü-poanimbo ratüpurü mbenkori. ⁵ Rahuraimayowamboane asu sihiri nindou afind-aneftsü, ŋga asu Sisas Kraisiindi finambo ana

sihiri fi mami rananefti. Raniamboane asu sihiri ana nindou ngorü-ngorü ra sihiri mami wandafi mami yangir-anefti fi mami ranifihi.

⁶ God ai shefimo moani hipoambo-reamunühüyu asu ai nindou mamami shefimo rani-poanimbo rani-poanimbo fifirife moani masemuni. Godindi hoafi hoafimbohünda nindoumba ratupuri ra segodoa asemüdu ana, sapo anihondümbofe hohoanimo ai asemüdu rani-süngu animbo hoafendomboane. ⁷ Düdi ai farihfembo ratupuri ra asemüdu ana, ai ndonde mbifari-hendamboane. Asu yamundi fembo ratupuri ra asemüdu ana, ndonde yamundi-mbireandamboane. ⁸ Nindou mami ai ngusüfoambe kikimofeendürimbo ratupuri ra asemüdu ana, asu ngusüfoambe kikimo-mbifoareandüramboane. Nindou düdi ai nini-moatükuni napoyo masihendi ra nindou bodimondambo yibobofe saimbo ratupuri asemüdu ana, ai afndi saimbo nimbonindu. Nindou düdi bogorimbofe niingombo ratupuri ra asemüdu ana, ai ratupuri ra tigrifo-mbiyuwamboane. Düdi ai hipoambofe ratupuri asemüdu ana, ai moani hihifi-hihifinambo nindou ngorumbo mbifari-heiramboane.

Wandafi mamimbo abodi hohoanimoyondo hohoanimbo

⁹ Nindou ngorumbo anihondümbo ngusüfo pandihindi. Nine-moatükuni moaruwai-ayo ranahambo yiboaruko-ndihindi. Nine-moatükuni abodayo ranahambo kikihisafindihümüdi. ¹⁰ Se muḡuambo simbori hohoanimurindei se shei fikiminindimbo hohoanimoyei nou. Asu nindou amuri ranaheimbo wambo ngasündihi-ndireimbane mbisei hohoanimondei. ¹¹ Afndi tḡambombü ratupurimbo hohoanimondei, nga asu se yiboaruko-yiboaruko-ndeimboyei. Se ratupuraye ra Adükarimbohünda ratupurindei. ¹² Se Adükarimbo anihondümbo-ndihorühi hibadhorühi hihifi-hihifindei. Tigrifo sheimbo tükündifeyoani se afurindihindühi nimatei. Nimb-nimbisi se Adükarimbo didibafindahi ndihündi.

¹³ Shei anihondümbo-rhindeimbi wandafi mami ai napo mbonimbo-ndihümüdi se aheimbo shei-mayo ndahündüri. Asu ndifo nindou tükündahindaniani aheimbo amboni worinindihündüri.

¹⁴ Nindou sheimbo moaruwaimbo-arhindüri ranaheimbo God ai abodi-mbireandüramboane mbisei hehi didibafi-ndahindüri. Godimboya aheimbo didiboado-mbireandüramboane mbisei, nga ngiri se Godimboya aheimbo moaruwaimbo-ndowandüri mbisei. ¹⁵ Nindou hihifi-hihifaye rani-babidi hihifi-hihifimbeyei-amboane, asu nindou aranaye rani-babidimbo amboni aranimbeyei-amboane. ¹⁶ Shei wandafi mami rani-babidi wudiwudindahindi. Se ngiri abodi nindou yangiri hohoanimondei wudinidihündüri, nga se nindou moaruwai rani-babidi nimboei. Asu se shei fimbo hohoanimondeih ro fifirihendeimb-anahi mbiseimboyei.

¹⁷ Nindou ngorü ai sheimbo moaruwai-moaruwaimbo-ndihindürani, asu se simbori aheimbo moaruwaimbo-ndihindürimboyei, nga yowan. Nine hohoanimbo nindou ai aboed-ane ase ana, se rani yangir-animbo randihindi. ¹⁸ Se muḡuambo nindou-babidi abodi nimarimbohündambo nafi kokondihündi. ¹⁹ Wand wandafi, nindou ai sheimbo moaruwaimbo-ndihindürani asu se sheihoari rani-moatükuni ranahambo simbori hihirindihimboyei. Nga moani randihini nḡngindihindani God ai aheimbo nginindi-mbirandürimboane. Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou ngorumbo hihirife moaruwaimbofe ranana wandi ratupur-ane.

Wandihar-animbo ro aheimbo simbori moaruwaimbo-ndihearümboyah,' *to*

32:35

mehu Adükar ai. ²⁰ Nga asu, Bukambe yare hoafiyowohü yahoya,

'Nindou shambo hürütüranini-randeimbi ranai wembombonduan, ahambo sesi dabado,

asu amindaniḡombo-nduan, hoe dabado.

Se ahambo randoworani ana, ai shambo ramareanini ranimbo asu ai amonḡgindümbui,'

25:21-22

Sindaun

meho. ²¹ Moaruwai hohoanimo ai ngiri s'hambo ngasündeanini haya hifinambondeanini. Nga se aboedi hohoanimo rani-süngundowandühi ratüpurindafan-animbo asu se moaruwai hohoanimo ranahambo hifinambondowamboyafi.

13

Sihiri gafmani-yomondi hoarehindefomboane

¹ Nindou munguambo gafmani-yomondi hoareh-animbo n'ngomboane. Nga moai gafman ai aimbo hoangiru tüküyafundi, nga Godindi hoafi süngu ahandi warihünd-anemo. Munguambo gafman ra God ai kafaare hini'ngimareapur-anemo. ² Ranimbo-hündamboane nindou ai gafmani-yomondi hoafi mbah'rar'hehindi ra asu Godindi hoafi kameih-ane mbah'rar'hehindi. Ranimbo wamboane asu ai t'ng'ifo ndahümündimboyei. ³ Gafman ai nindou aboedi hohoanimo ratüpur' rawar'hindi aheimbo refendür'imboyopoi, nga nindou düdi ai moaruwai hohoanimoayu ranahambo refembo-hündamboanemo an'ngomo. Gafmanimbo y'hibombo se moeimboyafi? Refe ana, se moani aboedi ratüpur' rani yang'ir-animbo süngundowandani asu ai s'hambo aboed-anafi mbisimo hoaf'nd'imboemo. ⁴ Gafman aiana Godindi ratüpur'yomo-rundeimb-anemo se aboedi mb'ni'imbafa yahomo houmbo an'ngomo. Nga asu se moaruwai ratüpur' randowandühi rananimbo se y'hibondafi ranahambo. Nga aiana moai moani ng'inindi moatükun' ra semüdu. Aiana God kafaare hini'ngimareandi wambo asu ai Godindi-mayo ng'inindi nindou moaruwaimbofe hohoanimo ra semündümboani nindou ai moaruwai hohoanimoaye aheimbo moaruwaimbo-fendür'imbohünda. ⁵ Ranimbo-hündambo-animbo asu se gafmanindi hoarehi nimboei. Asu rani-moatükun' sünguefeyo ra moaruwaimbofe ranahambo-hünda y'hibombo yang'ir'yopoi, nga gafmani-yomondi hoarehi n'ngo ra aboedi hohoanimo süngufe-ane.

⁶ Ranimbo-hündamboane asu se gafmanimbo takis pir'hi ar'hündi. Gafman aiana Godindi ratüpur' ratüpur'yomondühi rananemo asu ai rani ratüpur' rani yang'iri hifand'ru arundi. ⁷ Gafman nindou ranahamumbo n'ni-moatükun'yo segodür'imboaye ana, aheimbo moani rani-moatükun' ra dagadür'. Gafman ai n'ni'ni-moatükun' takisimboyo hoaf'nd'imondani, se ahamumbo ndehindi. Asu bogori nindou ranahandi hoareh'ndeihi asu ahambo ah'in'ndei. Asu nindou ndür' adükarümbi ranahambo ndür' adükarümb-ani mb'tsei hohoan'mondei.

Simbori ngusüfo pefembo hohoanimo

⁸ Se nindou ngoründi-mayo n'ni-moatükun' ndowandifi mbunda simbori saimbo-mayo ra h'ng'ndowanda gedühi n'ngomoe, nga yowan'. Se sapo simbori ngusüfo pefe hohoanimo rani yang'ir-animbo süngund'hindi. Nindou düdi ai ngorümbo ngusüfo parareandi ana, ai munguambo ah'nümbi hohoanimo menjoro ra süngure-andeimb' nindou-ani. ⁹ Moses'ndi ah'nümbi hohoanimo ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Nimorehi nindowenih-yafe hohoanimo moaruwaimbo-fepoi. Nindou hifokofepoi. Hümbühün'poi. Nindou ngoründi napo hoha'nfepoi,' meho. Mungu rani ah'nümbi hohoanimo ranane asu amur' munguambo engoro ranane munguambo mamambere haya n'im'ndi hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, 'Se nindou amurambo ngusüfo pandowandi se s'hafi fimbo ngusüfo pararowandi nou,' meho. ¹⁰ Nindou düdi ai nindou ngorümbo ngusüfo parariri ana, ai ng'iri ahambo moaruwaimbo-ndiri. Ranimboane nindou ai ngorümbo ngusüfo parariri ana, asu ai ah'nümbi hohoanimo hondü munguambo ra süngurandühi-ani.

Sihiri moani mbumundi hahabodefomboane

¹¹ Se f'f'ir'himboanei haponda n'ni siyo sihiri an'imboefi ranimboane se rani hohoanimo süngund'hindi. Ndeara rani si ra se mapoei-ane, nga hapondan-ana

se botindahindi. Horombo shiri Godindi hoafi anihondumbo-rihundeimbi nindou nimboefimbo God ai shefimbo aboedreamuneimbi-mayu rani si ra akimiyoy, nga hapondani ana ndeara akimi safi tukufembo yangir-ane. ¹² Nimbai ai ndeara mungumbo yangiriyowohu asu si ai ndeara akimi simbo yahomboane. Nimbokoanindi ratupuri ra hiningifemboane, nga asu sirihundi yifiari napo ra ndahumindefomboane. ¹³ Nindou sirihu aboedi anungu nou shiri nimboefomboane. Shiri mamikari hohoanimo wakife asu bia simindi hefe mamikari hohoanimo wakifepoani. Nimorehi sisihimoyoy wakife asu moaruwai hohoanimo wakifepoani. Watikoafi hoafiyoy asu nindou ngorumbo ngusufoambe moaruwaimbo-fepoani. ¹⁴ Nga se Sisas Kraismbo yangir-animbo yifiari nimehoarimbo-ndihori shefihit gudihori. Nga shei horombodidi moaruwai hohoanimo ngusufoambe amaro ranahambo sungundhimboyei.

14

Wandafindandi hohoanimo ra shiri yibobo-ndihumboyefi, nga wani

¹ Nindou mamai ai Godimbo anihondumborirani asu ahandi anihondumbofe ra kehurindoani ana, asu se ahambo Godindi nendi shei mbusimo ndahorimindei ngei. Asu ai nine hohoanimoayu ranahambo simbori wataporimbo-nduhimboyei.

² Nindou mamai ai ahandi anihondumbofe hohoanimo nginindi sunguareandi ana, ai munguambo sesi ra sesuhani, nga asu nindou ngoru ai ahandi anihondumbofe ra kehurayo ana, ai ngiri safi aboedi dedu, nga wandumo yangiri sesuhani. ³ Nindou ai munguambo sesi sesu-randeimbi ana, asu nindou moani wandumo yangiri sesumbimayu ranahambo yowan moaruwai hohoanimo-yondopoani. Asu nindou wandumo yangiri sesu-randeimbi ranai nindou mungu-moatukuni sesumbimayu ranahamboya, aiana moaruwai hohoanimo-yu-randeimb-ani yahopoani. God ai nindou ranahambo amboani serumundumboani mbohunda. ⁴ Nindou se didiyafi, asu se nindou ngorundi ratupuriyu-randeimbi nindumbo yiboboarwora? Nindou sapo ahambo hifandarandi ai-animbo ahandi ratupuri ra aboedimbayo wanimbayo mbusu yibobondeambui. Nga asu ratupuriyu-randeimbi ahandi ratupuri aboedi ngomoe nimboe sapo Adukari ai ahambo nginirumundu nungumbo wambo.

⁵ Nindou mamai aiananiya mamai si ranana ai adukari hamindiyoy haya amuri si aho ranahambo ngasundeamboane yahuhani. Nga asu nindou ngoru aiananiya munguambo si aho ra simogod-ane yahuhani. Nindou mamami se sheihoari ngusufoambe hohoanimondei hoendihinduh-animbo hohoanimondei. ⁶ Nindou dudi ai mamai si ra adukari si-ane yahuhani ana, ai Adukarimbo yangiri hohoanimo-yundowohani. Asu nindou dudi ai munguambo sesi sesu arandi ra ai Adukarimbo hohoanimo-yuhani asesu. Rani sesi ra Godimbo hihifiruri mburamboani asesu. Asu nindou dudi ai munguambo sesi wehayu ra Adukarimbo hohoanimo-yundowohani wehayu. Asu ai amboani Godimbo hihifirurihani.

⁷ Nindou mamami shiri moai shefi hohoanimonambo yangiri nimboefi. Asu mamami shiri moai shefipoanimbo hohoanimonambo yangiri yifiyefi rihundi.

⁸ Shiri yangiri animboefi ra Adukarimbo hohoanimo-yefuhanefi. Asu shiri yifayefi ra Adukarimbo hohoanimo-yefuhit yifayefi. Shiri nimboefuhindowani asu yifindefuhindowani ra moani shiri Adukarindi yangiri hamind-anefti. ⁹ Ranahambo sunguyo nindou yangiri animboei-anei asu yifimayei-anei ahei Adukarimbofe ningombo-hundamboyu Sisas amboani yifyu mbura asu honguambeahindi yangiri botimefiyu.

¹⁰ Asu se, nimboe shafi wandafindandi hohoanimo ranimbo yiboboarwora? Asu se, nimboe shafi wandafindambo yiboaruko-arowora? Shiri ranahambo fihirindihumboane, nga munguambo shiri Godindi himboahü nimboemboyefi ai shefimbo yibobofe-munimbohunda. ¹¹ Bukambe hoafi ra yahoya, Adukari ai yahuya, 'Ro yangiri nimboambo dabareheandi nindou munguambo ranai wambo yiruyimbu pusnduhi-ndihumboyeyi

asu nindou munḡuambo ahei yafambenambo weindah† hoaf†ndahündürü† God Adükar-ani mb†seimboyei,’ Aisaia 45:23

mehu. ¹² Ran†mbo-hündambo-an†mbo asu munḡuambo s†h†r† sünguna God†nd† himboahü s†h†r† n†ne ratüpur† ratüpur†mayef† ranahambo hoaf†nda-hund†mboyef†.

¹³ Ran†mbo-hündambo-an†mbo asu wandaf†-bab†d† s†mbor† y†boboferüpoan†, ḡga rühisaf† h†n†ḡḡfemboane. ḡga s†h†r† ḡgorü hohoan†mo süngund†humboane. Sapo s†h†r† mam† moatükun† refeyoan† ana, wandaf† ai bübüründü† moaruwai hohoan†mo süngund†fimbui ran† hohoan†mo ana h†n†ḡḡfemboane. ¹⁴ Ro Adükar† d†bo-anah†,

ḡga ran†mboanah† ran†-moatükun† ra ro f†f†r†heamboanah†. Moai n†n† ses† ai ahand†hoar† moaruwaiyo. Nindou ai ran†-moatükun† ra moaruwai-ane ehu ana, moan† ai ahambo moaruwai-ane. ¹⁵ Ra ai yahurai-ane. Se n†n†-moatükun†yo sowas†fan† ran†mbo-hünda s†haf† wandaf† ai hoeirean†nüh† af†nd† hohoan†moayu ana, asu se ahambo moai hohoan†moyaf†. Sisas nindou ranahambohünda y†f†mayuane, ḡga asu s†haf† ses† hohoan†mo ranambo se nindou ra moaruwaimbo-nd†wor†mboyaf†.

¹⁶ Se mam† moatükun† ranahambo aboed-ane asaf† ana, se h†badambo. S†haf† hohoan†monambo yang†r†po, ḡga moaruwai-ane mb†seimboyei. ¹⁷ Ses†, ses† asu hoe s†m†nd† hohoan†mo ranana God ḡḡn†nd† h†fandarand† ranahand† n†m†nd†yopoan†, ḡga wan†. ḡga God ḡḡn†nd† h†fandarand† ran† n†m†nd† hohoan†mo-ane nda. Mbumund† hohoan†mo, ḡḡsüfo afur†fimb† hohoan†mo, asu Yifiaf† Aboed†nd† h†h†f†-h†h†f† hohoan†mo ra. ¹⁸ Nindou ai Sisas Krais†nd† ratüpur†mbo yang†r† ran† hohoan†mo süḡgu anḡḡgu ana, God ai ahambo h†h†f†-h†h†f†ndundowan† asu nindou amur† ai-amboan†ya ai nindou aboed-ani mb†sahündomboyei.

¹⁹ Ran†mbo-hündambo-an†mbo asu munḡuambo ai s†hef†mbo mamambefemun† hohoan†mo asu wandaf† mam†yei hohoan†mo ḡḡn†nem†ndündür† ran† yang†r† süḡgun†-nd†humboane. ²⁰ Se ses† ranahambo yang†r† hohoan†mondeih† asu God ai n†ne-moatükun† ramareand† ranahambo moaruwaimbo-nd†himboyei. Munḡu ses† moatükun† ranana aboed-ane. ḡga asu se n†ne ses† sowas†fan† nindou ḡgorü ai ranahambo ahand† fimbo moaruwai-ane yahu mbura asesu ana, ai moaruwai hohoan†moyuhani asu ranan†mbo se-amboan† moaruwai hohoan†mo-yafühanaf†. ²¹ Asu se n†n†hond† sowas†f†, bia s†m†nd†f†, asu amur† moatükun† aho ra rarowand† ran†mbo s†haf† wandaf† ranai hohoan†mo moaruwai hohoan†monduan† ana, asu se ran†-moatükun† ra h†n†ḡḡndowand†. Ranane aboedayo. ²² Se n†ne hohoan†mo an†hondümbo-arowand† ranan†mbo God-d†bo se yang†r† hohoan†mondaf† k†k†h†ndowand†. Nindou ai moan† ahand†hoar† mam† moatükun†mbo aboed-ane yahu hohoan†moayu ana, ra aboed-ane. Asu ran† hohoan†mo ranai ahand† fi ranahambo pap†-hoaf†koate-ndoan† ana, asu ai h†h†f†-h†h†f†mbiyu-wamboane! ²³ ḡga asu nindou ranai yimbu hohoan†mo süḡgu ses† ra asesu ana, ai ra ahambo moaruwai-ane sapo ai n†ne ses† ranahambo moaruwai-ane yahuhaya asesu ran†mbo-hünda. Nindou ai hohoan†mo mam† ranahambo aboed-ane yaho an†hondü-mbofekoateyu randü† yare arand† ana, asu ai moaruwai hohoan†mo-yumboani.

15

Krais†nd† hohoan†mo yang†r† s†h†r† süngund†humboane

¹ Nindou s†h†r† d†d†yef† an†hondümbofe hohoan†mo ḡḡn†nd† sahumündeifeimbi s†h†r† nindou düdi ai an†hondümbofe kehur† arand† ranahambo far†hef†mboane ḡḡn†nd† n†ḡgomböhünda. ḡga s†hef† fimbo yang†r† hohoan†mopoan†. ² S†h†r† mamam† nindou s†hef† wandaf† ranaheimbo aboed† n†ḡgomböhünda d†d†boadond†hundüran† ai h†h†f†-h†h†f†ndeimboyei. Ranan†mbo asu ai ḡḡn†nd† n†mboeimbo an†hondümbo-nd†himboyei. ³ ḡga Sisas Kraisa ana ai moai ahand† fimbo yang†r† hohoan†moyu. ḡga asu ai ramefiyu ra, Bukambe hoaf†mayo nou, ‘Ape, nindou s†hambo moaruwaimbo-mar†hin†n† hoaf† ra s†n† wambo gabud†-mafoareand†r†,’ mehu. ⁴ Munḡuambo hoaf† horombo Bukambe sürü pap†marand† ra s†hef†mbo

yamundi-fe-mun+ambohöndamboyo sürü pap+marandi. Rani hoafi ra sihefi+ambo ngusufoambe ng+n+ram+nd+muni asu afur+hemuna an+hondümbond+thu h+imbondefühi nimboemboyefi. Rani+amboane asu si+ri+ an+hondümbö-nd+hündühi nimboemboyefi. ⁵ God ai ngusufoambe ng+nem+nd+imbo asu afur+ife ni+ngombo hohoan+mo ra sai arandi ai siheimbo mb+far+hendür-amboane ranan+imbo asu se Sisas Krias+imbo süngur+hi ar+hündi, sihei mbusümo mam+ hohoan+mo yang+ri süngund+himboyei. ⁶ Ranan+imbo asu se hohoan+mo, yafambe mamambend+hi mbund+hü, sihefi Adükar+ Sisas Krais+ndi God asu af+ndi ranahandambo adükar-ani mb+sefi+amboane.

Krais ai Suda asu Suda-yafe ndifo ranaheimbo mafar+heirü

⁷ Nindou ai God+imbo aboed-ani hoafi+ambohöndambo se siheihor+ ndahümündi-hündür+ sapo Krais ai siheimbo masem+ndündür+ nou. ⁸ Nga ro siheimbo hoafehandür+, Sisas ai Suda-yafe ratüpur+yu-randeimb+ nindoumbofi manüngu. Ranan+imbo asu God ai ahei amao mam+imbo horombo hoafire mas+hend+ ra an+hondümbö ramareandi ra nafuimbohünda Sisas tüküme+fiyu. ⁹ Ranan+imbo asu Suda-yafe ndifo ai-amboan+ God+ndi h+poambofe hohoan+mo ran+nambo ahambo adükar-ani mb+seiya yahuhayamboyo rame+fiyu. Sapo Bukambe yare hoaf+yowohü yahoya, 'Ranan+imbo Suda-yafe ndifo ranahei h+amboahü ndür+ adükar+umb-ani mb+sa hoaf+ndamboyah+.

Asu si+hafi ndür+ herüna kak+saondi-han+n+imboyah+, *2 Samue+ 22:50* meho süngu. ¹⁰ Asükaiyo Bukambe yare hoaf+yowohü yahoya, 'Suda-yafe ndifo se-amboan+ God+ndi nendi ran+bab+d+ h+h+fi-h+h+fi+ndei,' *Io 32:43* meho. ¹¹ Asükai hoaf+yowohü yahoya,

'Suda-yafe ndifo mu+ngu se Adükar+imbo ndür+ adükar+umb-ani mb+sei.

Asu mu+nguambo n+moreh+ nindowenih+ se ahand+ ndür+ herüna kak+saond+hori+,'

Buk Song 117:1

meho. ¹² Asükai Aisaia ai hoaf+yuhü yahuya,

'Sesind+ ahuir+ ai tükündüfimbui.

Nindou ranai-an+imbo Suda-yafe ndifo ranahei bogor+imbond+fi nüngumbui.

Ranan+imbo nindou ranai ahambo an+hondümbö-nd+horühi h+bad+hörühi nimboeimboyei,' *Aisaia 11:10*

meho. ¹³ God ai an+hondümböfe h+imboyondombo hohoan+mo ra n+im+ndühani. Se ahambo an+hondümbö-r+hori ar+hündi ran+imbo-an+imbo asu ai siheimbo ahand+mayo h+h+fi-h+h+fi asu ngusufo afur+ife kife hohoan+mo ra af+ndi safi mb+sagadür-amboane. Ranan+imbo Yifiafi Aboed+ndi ng+n+nd+nambo sihei God+imbo an+hondümbö-fih+ h+imboyondombo hohoan+mo ranai adükar+ ham+ndi ngomboe.

Por ai Suda-yafe ndifo-yafe ratüpur+yu-randeimb-ani

¹⁴ Wandafi mam+, ro ngusufoambe an+hondümbö-r+heamboanah+ se aboedi hohoan+mo hohoan+moyei ar+hündi ran+imbo. Se mu+nguambo mamam+ fi+ri+fe ra aboedi fi+ri+himbo wambo asu se siheihor+ simbor+ yamundi-fir+ndei. ¹⁵⁻¹⁶ Ro sihei hohoan+mo asükainda bot+ndihearü saheheamboanah+ asu y+h+imbokoate bi+d+fi+ri hoafi siheimbo sürü pap+mar+hand+. N+imboe sapo God ai wambo ran+poan+imbo ng+n+ndi masend+ ran+na Sisas Krais+ndi ratüpur+ Suda-yafe ndifo aheimbo far+hefe-ndür+imbohünda. Roana God+imbo sesi sihai-randeimb+ nahurai ahand+mayo aboedi hoafi ra Suda asu ahei ndifo ranaheimbo hoaf+yahandür+ ar+hand+. Ro ranaheimbo God sowana ndaham+ndi-handür+ ngahan+ asu Yifiafi Aboed+ ranai randeira asu ai God+ndi yang+ri tükümbeyahinda samboanah+. Ranan+imbo asu ro God+ndi war+hündihear+ümboyah+ sapo ahambohünda n+n+hond+ h+fokoaru sihoemonda h+h+fi+fiyu nou.

¹⁷ Rani ratüpur+ ra Sisas Krais+d+bo ratüpurayah+ ana, asu ro God+ndi ratüpurayah+ ran+imbohünda h+h+fi-h+h+fi+ndamboyah+. ¹⁸⁻¹⁹ Ro ng+ri+ amur+ moatükun+ ranahambo hoaf+ndah+, nga n+n+ ratüpur+yo Krais ai wambo ramareandi ran+sünguyu Suda-yafe ndifo God+ndi hoafi süngumar+hind+ ran+ yang+ri+imboanah+ hoaf+nda sahehea. Ai wand+ hoafi, ratüpur+ ranahandamboyo far+hend+ri+ haya ratüpur+mayah+.

Raniyu asu Yifiafi Aboedindi nginindinambo ai wambo mafarhendira hepünüfe-imbĩ moatükunĩ asu Godindi nginindi nafuimbo moatükunĩ ra ramarheandi. Ranimboyahĩ ro Serusarem ngoafihũ peya hehea Kraisindi aboedi hoafi munguambo ra wataporimbo-rĩhi hambo asu Iririkum hifihũ tükumeheandi. ²⁰ Rani ratüpuri ra nindou bĩdĩfirĩ ai Sisasindi ndürĩ himborikoate-yeimbĩ ranaheimboanahĩ ro ho aboedi hoafi bokarhefembo hohoanimoayahĩ. Roana worĩ moani ngorũ nindoundĩ kambohoanĩwami worĩmbombo-yahĩpoani hohoanimoayahĩ, ŋga wani. ²¹ Ŋga Bukambe yare hoafiyowohũ yahoya,

‘Nindou dĩdĩyei ai Kraisi ahambo hoafiyondürĩ-koate-memondürĩ ai-animbo hoeindĩhorĩ-mboyei.

Nindou dĩdĩyei ai ahandĩ hoafi himborikoate-yeimbĩ ai animbo ahambo fĩfirĩndĩhorĩmboyei,’

Aisaia 52:15

meho ranimboanahĩ refembo hohoanimoayahĩ.

Por ai Spen hifina hombo hohoanimomayu

²² Ranimbo-hündamboanahĩ asu ro sheimbo sowana afĩndimbo tükufembo kĩkarĩheheandi. ²³ Ŋga asu ndani hifinĩ ro ratüpuriimbo ratüpuri moai nĩngo. Afĩndĩ himbanĩ maho ra ro sheimbo sifo hoeifendürĩmbo sahehea hohoanimomayahĩ. ²⁴ Ŋga hapondani ana awi refembo himboayo. Ro Spen hifina gagühühĩ asu nafina sheimbo sinĩ hoeifendürĩ hefe homboanahĩ hohoanimoayahĩ. Ranimbo awi ro dĩdĩ asu ranihũ se-babĩdĩ akĩdou nĩmandĩ hĩhifĩ-hĩhifĩnda sahehea. Sheimbo hoeindĩhe hĩnĩngĩndĩhearũ heheambo-animbo, asu se wambo Spenĩnambo hombo ranafĩ fandĩhehindĩra ŋgamboane.

²⁵ Ŋga awi haponda hamĩndĩ ana Serusaremĩnambo Godĩndĩ nindou ra farĩhefe-ndürĩmbo hahũhanahĩ. ²⁶ Godĩndĩ nendĩ bĩdĩfirĩ Serusaremĩ-yafe mbüsumo amarei ranai napokoate-mayeiamboyei Masedonia asu Akaiahündĩ Godĩndĩ hoafi süngurĩhindeimbĩ ai kakaĩ gugurĩfe mburũmbo farĩhefe-ndürĩmbohündambo hoafi firĩhümündĩ masĩhehindĩ. ²⁷ Ai aheĩ hohoanĩmonambo yangĩrĩ moani kakaĩ ra gugurĩhi masĩhehindĩ. Suda ai aheĩ ndĩfo nindou ranaheimbo Godĩndĩ aboedi hohoanimo ranĩnamboyo farĩhehindürĩhi dĩdĩboado-marĩhindürĩ. Ranimboane asu Suda-yafe ndĩfo ranamboani Sudambo aheĩ fi nĩngo hohoanimo ranimbo simborĩ mbĩfarĩhehindüramboane. ²⁸ Rani-moatükunĩ ra ro mungundĩhe mbundühambo-anambo samboanahĩ. Ro kakaĩ Suda Serusaremĩhündĩ ranaheĩ warambe hĩnĩngĩndĩhe heheambo-animbo, asu ro Spenĩna ŋgahühĩ nafina rühĩ dĩdĩ sheimbo hoeindĩ-hearũmboyahĩ. ²⁹ Sheimbo sowana asinĩhi ana, ro fĩfirĩheamboanahĩ Kraisindi-mayo dĩdĩboadofe hohoanimo rani simongorühĩ dĩdĩmboyahĩ.

³⁰ Wandafĩ mamĩ, Adũkarĩ Sisas Kraisindi süngu asu Yifiafi ai ŋgusũfo pefe sairandeimb-ane rani-süngu ro shei ŋgusũfoambe botĩrĩheandũhi sheimbo hoafehandürĩ nda: Se wambo fandĩhehindĩri hehimbo Godimbo dĩdĩbafĩfembo ra tĩrĩrĩfo-ndefomboane ai wambo farĩhefe-ndĩrĩmbohũnda. ³¹ Nindou Sudiahündĩ Godĩndĩ hoafi süngufekoate amarei ra wambo-yĩndĩrĩmbo maseimbo se wambohũnda Godimbo dĩdĩbafĩ-ndahindani animbo asu ai wambo aheĩ warambeahĩndĩ aboedambombĩreandĩramboane. Asu se dĩdĩbafĩ-ndahindani animbo ai wambo fandĩhendĩra Godĩndĩ nendĩ Serusarem ngoafihũ amarei ranai wandĩ-mayo fehefe ratüpuri ra ndorĩhi mbĩsahümündĩ-amboane. ³² Ranimboane asu God ai yare hohoanimoyu ana, ro sheimbo sowana hĩhifĩ-hĩhifĩfũmbĩ dũgühühĩmbo se-babĩdĩmbo fi handĩhe nĩmandĩmboyahĩ.

³³ Sapu God, afurĩfimbĩ hohoanimo nĩmĩndũhayu ranai munguambo se babĩdĩ mbĩnũnguamboane. Ŋga anĩhond-ane.

¹ Se s̄hef̄i reh̄i Fibimbo fih̄ind̄üh̄ümündi samboanah̄i hoafayah̄i. Sapo ai Senkria ŋgoaf̄ih̄ündi an̄ihond̄umbo-r̄ih̄indeimb̄i far̄ih̄end̄ür̄i-r̄andeimb̄i-mayo ranahambo. ² Se Adük̄ar̄ind̄i süngu Fibimbo fih̄ind̄üh̄ümündi se-bab̄id̄imbo s̄hei mbusümo mb̄in̄iŋgo-wamboane. Ran̄i hohoan̄imo ranane aboedayo, ŋga God̄ind̄i nindou s̄h̄ir̄i ran̄i hohoan̄imo ranan̄imbo süngund̄ih̄umboane. Asu n̄in̄imboyo ai mbon̄imbondam̄indowan̄i ra se ahambo fand̄ih̄eh̄ind̄i. N̄imboe ai nindou af̄ind̄i ranaheimbo far̄ih̄end̄ür̄i marand̄i asu wambo amboan̄i mafar̄ih̄end̄ür̄i. ³ Sisas Krais̄ind̄i ratüpur̄i ro mam̄i ratüpur̄iyef̄i-r̄ih̄undeimb̄i Prisira, asu Akwirambo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄üp̄ir̄i. ⁴ Nindou yimbu ai ȳif̄imbo moai ȳh̄imboyafe wambo far̄ih̄efend̄ir̄imboh̄ünda. Ranane asu ro yanḡḡir̄iyah̄ipoan̄i ahafembo h̄ih̄ifar̄ih̄ap̄ir̄i, ŋga wan̄i. Suda-yafe nd̄ifo God̄ind̄i hoaf̄i süngur̄ih̄indeimb̄i muŋgu ranamboan̄i ahafembo h̄ih̄if̄ir̄i-h̄üp̄ir̄uh̄anei. ⁵ Asu wand̄i h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda nindou ahaf̄e worambe fand̄ih̄i ar̄ih̄ündi aheimbo hoaf̄indah̄ündür̄i. Wand̄i wandaf̄i hondü Epainetus̄imbo amboan̄i wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündo. Nindou ra ai boateiyu Esia h̄if̄ih̄ündi God̄ind̄i hoaf̄i masem̄üdu. ⁶ Maria n̄imoreh̄i sapo s̄heimboh̄ünda ratüpur̄i t̄iŋ̄ir̄ifomayo ho ranahambo amboan̄i se wand̄i h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündo. ⁷ Wand̄i h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda nindou yimbu Andronikus asu Sunias̄imbo hoaf̄indah̄üp̄ir̄i. Nindou yimbu aiana wand̄i s̄rambeah̄ind̄i-anafan̄i, ŋga aiyafan̄i ro mam̄i muŋgu karabusambe man̄imboef̄i. Nindou aiana God̄ind̄i hoaf̄i sowand̄ümo homo-rundeimb̄i ahamund̄i mbusümo ndür̄imb-anafan̄i. Ai boateiyafan̄i wambo ŋgasünd̄ir̄ineand̄ir̄i hena asu ai Krais̄imbo süngun̄imar̄in̄ir̄i. ⁸ Ambriatus ai wand̄i wandaf̄i hondani Adük̄ar̄ind̄i hohoan̄imo ran̄i-süngu ahambo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündo. ⁹ Urbanus ana Krais̄ind̄i ratüpur̄i ra mam̄i s̄h̄ir̄i-bab̄id̄imbo ratüpur̄iyu-randeimb-ani. Asu wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda ahambo hoaf̄indah̄ündo. Asu Stakis̄imbo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündo n̄imboe ai wand̄i wandaf̄i hondani. ¹⁰ Aperes ahand̄i Krais̄imbo süngufe hohoan̄imo ra rar̄ih̄i hoeir̄ih̄inda mayowa ŋḡin̄ind-ane masei, ŋga ahambo wand̄i h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündo. Asu Aristoburus̄ind̄i worambe nindou-an̄imboei aheimbo wand̄i h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündür̄i. ¹¹ Herodion, wand̄i s̄rambeah̄ind̄i nindou, ahambo wand̄i h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündo. Asu Narsisus̄ind̄i worambe nindou Adük̄ar̄i-bab̄id̄i amarei ranaheimbo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündür̄i. ¹² Adük̄ar̄ind̄i ratüpur̄i t̄iŋ̄ir̄ifoyafe-r̄in̄andeimb̄i Trifina asu Trifosa ahafembo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄üp̄ir̄i. Persis wand̄i wandaf̄i hondane asu ai-amboan̄i Adük̄ar̄ind̄i ratüpur̄i t̄iŋ̄amboyo-randeimb-ane ahambo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündo. ¹³ Rufus ana nindou aboed̄i ham̄ind-ani Adük̄ar̄imbo süngufimbo. Asu ahand̄i hond̄i ai wambo amboan̄i ahand̄i n̄imor̄i hond̄ümboreand̄ir̄i haya d̄id̄iboado-mareand̄ir̄i. ŋga ahafembo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄üp̄ir̄i. ¹⁴ Asinkritus, Fregon, Hermes, Patrobas, asu Hermas-anemo asu wandaf̄i mam̄i ai-bab̄id̄i an̄imboei ranaheimbo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündür̄i. ¹⁵ Firrogus Suria-anafe, Nereus, asu ahand̄i reh-ane, Orimbas asu God̄ind̄i nend̄i ai-bab̄id̄i an̄imboei ranaheimbo wand̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoaf̄indah̄ündür̄i. ¹⁶ God̄ind̄i nend̄i-yafe hohoan̄imona wandaf̄i mam̄i ranaheimbo s̄mbor̄i wak̄ik̄ih̄i-ndür̄imboane. Muŋgu ai s̄heimbo h̄ih̄ifar̄ih̄ündür̄i.

Krais̄ind̄i nend̄imbo yikür̄übiru-rundeimb̄i

¹⁷ Wandaf̄i mam̄i, s̄heimbo ro hoafehand̄ür̄i nindou yikür̄übiru asu s̄hei an̄ihond̄ümbofe hohoan̄imo moaruwai-mboru arund̄i ranahamumbo se h̄ibad̄ih̄umbo. Asu an̄ihond̄ümbo hoaf̄i se masah̄ümündi ranahambo gogon̄imbofoaru-rundeimb-anemo se ahamumbo sowah̄i ŋgeimboyei, ŋga bündah̄ind̄i. ¹⁸ Yahurai nindou ana s̄hef̄i Adük̄ar̄i Sisas Krais̄i ranahand̄i ratüpur̄i ra rarund̄ühi-yomopon̄i, ŋga moan̄i ahamund̄i fimbo h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄i hohoan̄imo ran̄i yanḡḡir-ane ratüpur̄iyomo arund̄i. Ahamund̄i aboed̄i asu apar̄ümb̄i hoaf̄i ranambo asu nindou ai f̄if̄ir̄ifekoate-mayei ranaheimbo t̄ikai hoaf̄imemo. ¹⁹ Se God̄ind̄i hoaf̄i sünguar̄ih̄ündi ran̄imbo hoaf̄i ra mahowa nindou ai h̄imbor̄iyei par̄himboanei. Ran̄imboanah̄i ro s̄heimbo h̄ih̄if̄i-h̄ih̄ifayah̄i.

Ŋga roana s̄heimbo se aboed̄i hohoan̄imo ra f̄if̄ir̄ind̄ihindi samboanah̄i, ŋga moaruwai hohoan̄imo se f̄if̄ir̄ind̄ihimboyei, ŋga yowan̄i, saheheamboanah̄i hoafayah̄i. ²⁰ God ana ŋgusūfoambe afur̄ife kifeimb̄i hohoan̄imo ra n̄im̄ind̄uhani asu ŋḡir̄i am̄itata Satan̄imbo yir̄una p̄uh̄indu s̄hei yir̄i hoareh̄i h̄if̄inambondir̄i. S̄hef̄i Ad̄ukar̄ind̄i-mayo h̄ipoambofe hohoan̄imo ra se-bab̄id̄i mb̄imar̄i-nd̄uramboane.

Nindou b̄id̄if̄ir̄i ai Romoh̄ündambo h̄ih̄if̄i hoaf̄i koamar̄ih̄ehind̄i

²¹ Ro mam̄i rat̄upur̄iye-r̄ihoandeimb̄i Timoti ai s̄heimbo h̄ih̄ifarand̄ur̄i. Asu Rusius, Seson, Sosipater mam̄i amboan̄i wand̄i s̄rambeah̄ind̄-anemo ai s̄heimbo h̄ih̄if̄i hoaf̄i hoafemond̄ur̄i. ²² Ro Tertius-anah̄i. Ro Por̄ind̄i yafambeh̄ünd̄i hoaf̄i nda saham̄ind̄i heheamboanah̄i s̄ür̄ü pap̄imar̄ih̄and̄i. Ad̄ukar̄ind̄i nd̄ür̄inambo ro s̄heimbo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoafayah̄ind̄ur̄i. ²³⁻²⁴ Gaius ai s̄heimbo h̄ih̄if̄i hoaf̄i hoafeyund̄ur̄i. Ro ahand̄i worambe-ane an̄imboah̄i. Asu nindou b̄id̄if̄ir̄i God̄ind̄i hoaf̄i s̄üngur̄ih̄indeimb̄i ahand̄i worambe amboan̄i mare rar̄hi ar̄ih̄ünd̄i. Erastus ai gafman̄i-yomond̄i kak̄i h̄if̄and̄i-randeimb̄-ani ndan̄i ŋgoaf̄ih̄ü asu s̄hef̄i wand̄af̄i Kwartus-ani ai s̄heimbo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda hoafefan̄i.

S̄ih̄ir̄i God̄imbo aboed̄-ani mb̄isef̄imboane

²⁵ Asu ro Sis̄as Kraism̄bo aboed̄i hoaf̄i hoaf̄iya ar̄ih̄and̄i ran̄inambo s̄heimbo God ai ŋḡin̄inda-m̄ündür̄imbui. D̄ibo hoaf̄i nda horombo ana d̄ibo mengoroyo, ŋga asu hapondan̄iyo God ai ra sem̄ündü weindah̄imareand̄i. ²⁶ God koadür̄imbo-koadür̄imbo n̄üngumb̄ü ai hoaf̄imayuwa asu ahand̄i hoaf̄iyomo-rundeimb̄i hoaf̄i s̄ür̄ü pap̄iru mas̄ihoemo ran̄inambo d̄ibo hoaf̄i ra weindah̄i t̄üküme Feyo asu nindou ai rana-hambo f̄if̄ir̄imar̄ih̄ind̄i. Muṅguambo s̄ir̄ih̄ünd̄i ai hoaf̄i ra an̄ihond̄umbo-r̄ih̄ind̄üh̄i s̄üngumb̄ir̄ih̄ind̄i yahuhayamboyu God ai ramareand̄i. ²⁷ God mam̄i ai f̄if̄ireandeimb̄i hond̄-ani asu Sis̄as̄ind̄i s̄üṅgu muṅguambo si ahambo aboed̄-ani mb̄isef̄imboane. Ŋga an̄ihond̄-ane.

1 Korin

Pas mamî Por ai Korinîhündambo sürü papîmarandî

¹ Ro Por-anahî God aiyu wambo Sisas Kraisîndî hoafî semîndî horambohönda kafaore hîningî-mareandîrî. ² Wandî wandafî Sostenes-dîbo nîmaremboanehî Kraisîndî nendî Korin ngoafîhü amarei sîheimbo pas nda sürü paparîhandî. God ai sîheimbo Krais-dîbo nîngombohönda wandî yangîr-aneî yahu hîningî-mareandîrî. Ranîyu asu ai nindou muŋguambo sîhefî Adûkarî Sisas Kraisîmbo dîdîbafîyeî arîhöndî ranaheimbo ai-babîdîmbo nîngombohönda kafaore hîningî-mareandîrî. Adûkarî ranai ana ahei asu sîhefî muŋguamboani. ³ Ape God asu sîhefî Adûkarî Sisas Krais ai sîheimbo moanî hîpoambo-ndîneandîrîhî asu ŋgusüfoambe afurîfembü hohoanîmo mbîsabîna-ndûramboane.

Por ai Godîmbo hîhîfarürî

⁴ Sisas Kraisndî sünguyu sîheimbo God ai moanî hîpoambo-mareandîrî ranîmbohöndambo-anîmbo asu ahambo sîheimbohönda muŋguambo si hîhîfirîhünî arîhandî. ⁵⁻⁶ Kraisîndî hoafî ro sîheimbo hoafîmehündürî ranana sîhei ŋgusüfoambe ŋgîndî nîmarîndürîmboane. Se Krais-babîdî anîboadeî ranî-süŋgu God ai ahandî hoafî hoafîyorambo asu ahambo fîfîrîfembo moatükunî ra sîheimbo masagadürî. ⁷ Ranîmboaneî asu se sîhefî Adûkarî Sisas Krais ai weindahî tüküfemboayu ranahambo hîmboyeihî asu se-ana moai Yifiafî Aboedîndî-mayo moatükunî ra mbonîmborîhümündî, ŋga wanî. ⁸ Asu ai sîheimbo ŋgîndî kîkîhî-ndamündündürî nüŋgu ŋgumbo bîdîfirîranî si asu ai kosîmbo tüküfiyuambe ŋgîrî se hütiyeî mbüsu. ⁹ Asu ai nîndî-moatükunî hoafayu ai randeambui. Ahandî nîmorî Sisas Krais sîhefî Adûkarî-babîdî wudîmbeyeia yahuhayamboyu ai sîheimbo mborai mehündürî.

Kraisîndî nendî ai yikürübümehindî

¹⁰ Wandafî mamî, sîhefî Adûkarî Sisas Kraisîndî süŋgu sîheimbo hüti hoafayahandürî. Muŋguambo se mamî hohoanîmo ranî yangîr-anîmbo hohoanîmondeî. Ŋga asu se yikürübündei wakîndîhimboyeî. Se moanî mamî hohoanîmo süŋgu-anîmbo moanî mamîmbondahi nîmboeî. ¹¹ Wandafî mamî, nindou bîdîfirî Kroendî worambeahîndî ai hoafîmehündürî sîhei mbusümo sîmborî hoafî hohoanîmo eŋgoro ranahambo. ¹² Awi ro ndarîhe hoafayahî: Nindou mamamî se ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo hoafîyo hoafîmayeî. Ŋgorü ai hoafîyohü yahoya, “Roana Porîndî süŋgueheandî,” ŋgorü ai, “Roana Aporosîndî süŋgueheandî,” ŋgorü ai, “Roana Pitandî süŋgueheandî,” asu ŋgorü ai, “Roana Kraisîndî süŋgueheandî,” ranî hoafî hoafîmayeî. ¹³ Asu Sisas Krais ai yikürübü-reandeimbîyu? Asu Por ai sîheimbohöndambo nîmî keimbî karîhendeimbîfihî yîfîyuwai? Porîndî süŋgurîhorî-rîhöndeimbîmboyahî hundürîyeî-ai? ¹⁴ Ro moai sîheimbo ana dabo hundürîhandürî, ŋga Krispus asu Gaius ahafanîmbo yangîrîhapîrî hundürî-marîhapîrî. Ranîmbohöndamboanehî ro Godîmbo hîhîfarîhünî. ¹⁵ Ranîmbohöndambo-anîmbo nindou mamî ai ŋgîrî wandî ndürînambo hîmonî hundürîmayeî mbüsü haya hoafîndu, ŋga wanî. ¹⁶ Awi yîndî, ro Stefanosîyu asu ahandî fikîmîndî aheimbo amboanî hundürî-marîhandürî, ŋga nindou amurambo hundürî-yondürîmbo ana, moai hohoanîmoyahî. ¹⁷ Sisas Krais ai wambo moai nindou hundürî-yondürîmbo koarîhendîrî, ŋga aboedî hoafî ra bokarîhefembohöndamboyo koamarîhendîrî. Ŋga roana, fîfirîndeimbî nindou tîkai hoafîyomo arundî nahurai ranî hoafî moai hoafîya rîhandî. Ranîmbe-mbonana asu Sisas Krais nîmî keimbî karîhendeimbî-fihî yîfîmayu ranai ŋgîndîmbeyu-poanî.

Krais ana Godîndî ŋgîndînd-ani

¹⁸ Sisas Krais nîmî keimbî karîhendeimbîfihî yîfîmayu hoafî ranana nindou moaruwaimbo-femboayeî ranaheimbo hîhîndî hohoanîmo-anendürî, ŋga asu

nindou God ai aboedambo-reamuneimbi s̄hef̄imbo ana rani hoafi ra God̄indi nḡin̄ind-anemun̄i. ¹⁹ Bukambe yare hoaf̄iyowoh̄ü yahoya, “H̄if̄in̄ind̄i ndor̄ih̄i hohoan̄imoyeimbi-yei ndofe hohoan̄imo ranana moaruwaimbo-nd̄iheand̄üh̄i asu nindou h̄if̄in̄ind̄i aboed̄i hohoan̄imo-yomondeimbi-yafe hohoan̄imo ra ḡiḡiranambo-nd̄iheamboyah̄i,” meho. ²⁰ Refe-anas̄i asu nahi ndoru hohoan̄imoyomo-rundeimbi man̄inḡomoa? Asu ah̄in̄umbi f̄if̄irundeimbi nindou amboan̄i nahiyomo an̄inḡomoa? Asu nahiyomo h̄if̄i ndan̄ih̄ündambo s̄imbor̄i hoafi naf̄iru-rundeimbi an̄inḡomoa? Nindou h̄if̄i ndan̄ih̄ü an̄imboei ranahei ndofe hohoan̄imo ranahambo God ai h̄ih̄ind̄i hohoan̄imo-ane yahu nafuimayu!

²¹ God̄ind̄i ndofe hohoan̄imo sünguyo h̄if̄i ndan̄ih̄ündambo nindou ndor̄ih̄i f̄if̄ir̄ih̄indeimbi ai ahei hohoan̄imonambo yanḡir̄i nḡir̄i God̄imbo f̄if̄ir̄ind̄ihor̄i. Hoafi ro hoaf̄iyef̄i ar̄ihund̄i ra nindou ranahambo h̄ih̄ind̄i hohoan̄imo-ane asei, nga God ai yifir̄iyu haya nindou Kraismbo an̄ihond̄umbo-ar̄ihor̄i ranaheimbo aboedambo-nd̄iheand̄ür̄i-mboyah̄i, mehu. ²² Hoafi ranahambo an̄ihond̄-ane yahomboh̄ünda Suda ai hep̄ün̄ifeimbi moat̄ükun̄i ran̄imboanemo hoeind̄ihu ehomo, nga asu Grik ai f̄if̄ir̄ife hohoan̄imo ran̄imboanemo yifirayomo. ²³ Nga s̄hef̄imbo ana Sisas Kraism̄i keimbi kar̄ihendeimb̄ifih̄i yif̄imayu ranahamboane ro bokar̄ihehu ar̄ihund̄i. Rani hoafi ranane Suda-yomond̄i hohoan̄imo ranahambo mam̄ikarapuri arand̄i. Asu Grik ana ndan̄i hoafi ndanahamboya rani-moat̄ükun̄i ana h̄ih̄ind̄i hohoan̄imo-ane yahomo houmbo hohoan̄imo-yomond̄ühanemo. ²⁴ Nga asu s̄ih̄ir̄-aneft̄i, Sudahünd̄-ane asu Grik̄ih̄ünd̄-ane mun̄guambo s̄hef̄imbo God ai mborai mehumun̄i ra h̄imbor̄iyef̄imb̄ü s̄hef̄imbo ana Kraism̄i ai God̄ind̄i nḡin̄ind̄i moat̄ükun̄iyu haya, asu ahand̄i ndofe hohoan̄imo-ani. ²⁵ God ai h̄ih̄ind̄i hohoan̄imombayu-mbonana, ahand̄i hohoan̄imo ra nindou-yei ndofe hohoan̄imo nḡasünde. Asu God ai kehur̄imbeyu-mbonana, ahand̄i kehuri ra nindou-yei nḡin̄ind̄i nḡasünde.

²⁶ Wandaf̄i mam̄i, se ndand̄ih̄i hohoan̄imondei sapo horombo s̄heimbo God ai hoaf̄imayund̄ura ahand̄i nindou t̄ükümehind̄i ran̄imbo. S̄hei mbus̄umo nindou af̄ind̄i ai h̄if̄in̄ind̄i hohoan̄imo f̄if̄ir̄ih̄indeimbi-yeipoan̄i. Nindou af̄ind̄i ai nḡin̄ind̄i-yeipoan̄i. Nindou af̄ind̄i ai ad̄ükari ndür̄imb̄i-yeipoan̄i. ²⁷ Nga asu h̄if̄i ndan̄ih̄ündambo nindou ai hohoan̄imoyeih̄i h̄ih̄ind̄i hohoan̄imoyeimb̄-ane masei ranaheimbo God ai moan̄i hohoan̄imoyu haya masemündündür̄i ndor̄ih̄i hohoan̄imoyei-r̄ih̄ündeimbi nindou aheimbo amoan̄inḡambo-fendür̄imbo-h̄ünda. Asu h̄if̄i ndan̄ih̄ündambo nindou ai ra nḡin̄ind̄ikoate-yeimb̄-ane masei ranaheimbo God ai hohoan̄imoyu haya masemündündür̄i nindou nḡin̄ind̄i h̄if̄and̄i-r̄ih̄ündeimbi aheimbo amoan̄inḡambo-fendür̄imboh̄ünda. ²⁸ Raniyu asu ai h̄if̄i ndan̄ih̄ü ndür̄ikoate-yoweimbi moat̄ükun̄i raniyo, asu nindou ai rani-moat̄ükun̄i ana moanane seih̄ü yiboaruko-mar̄ih̄ind̄i ra God ai masemündu nindou ai aboed̄i ham̄ind̄-ane masei ranahambo h̄if̄in̄ambo-femboh̄ünda. ²⁹ Rani-mayowamboane nindou mam̄i ai nḡir̄i God̄ind̄i h̄imboah̄ü ahand̄ihoar̄imbo bor̄indu. ³⁰ Nga God ai s̄heimbo Sisas Kraism̄i h̄in̄inḡimarear-ane. God ai ahambo s̄hef̄i f̄if̄ir̄ife hohoan̄imo, God̄ind̄i h̄imboah̄ü mbumund̄i n̄inḡo hohoan̄imo, sür̄ühoeimbi hohoan̄imo süngufembo hohoan̄imo, asu aboedambo-femun̄imbo hohoan̄imo ranahambo n̄im̄ind̄imborir̄i h̄in̄inḡimarir̄i. ³¹ Ran̄imboane God̄ind̄i hoafi ai hoaf̄iyoh̄ü yahoya, “Nindou ai bor̄imboayu ana, ai Ad̄ükari-mbo yanḡir̄-an̄imbo bor̄imb̄iyu-wamboane,” meho.

2

Por ai Sisas yif̄imayu ranahambo hoaf̄imayu

¹ Wandaf̄i mam̄i, sapo s̄heimbo sowana sühüh̄ü God̄ind̄i-mayo d̄iboh̄ind̄i hoafi hoaf̄iyah̄ü ro moai ndor̄ih̄oeimbi ham̄ind̄i hoafi nahurai hoaf̄iyah̄i asu moai hohoan̄imo ndor̄iheand̄eimb̄-anah̄i sahehea hoaf̄iyah̄i. ² Ro se-bab̄id̄i n̄imboambo ana rar̄ihe hohoan̄imoyah̄ühiya, nḡir̄i nḡor̄ü-moat̄ükun̄imbo yamund̄iheand̄i, nga Sisasimbo asu ai n̄im̄i keimbi kar̄ihendeimb̄ifih̄i yif̄imayu ranahambo

yangir-animbo yamundiheamboyahî, masahî. ³ Ro sîheimbo-so nîmboahambe hamîndî kemîndîkoate-yahûhî hîhamîndarî kapeihîyahî manîmboahî. ⁴ Ro yamundiheandûhî asu bokarî-marîheheandî ra fîfirundeimbi nindou-yomondî-mayo fîfirife hoafînambo-yopoanî hoafîmayahî. Nga ro hoafîyahane Godîndî Yifiafîndî ngîndînambo ratûpurîmayahî ranai wandî hoafî anîhond-ane yaho nafuimeyondûrî. ⁵ Sîhei anîhondûmbofe ra se nindou-yei fîfirife hohoanîmonambo tükûfembo moeisahî, nga Godîndî ngîndînambo-animbo tükûmbîfeyo-wamboane.

Godîndî ndofe hohoanîmo

⁶ Nga nindou ngîndînambo-yahindeimbi aheimboane ro ndofe hohoanîmo hoafî ra hoafîyahandûrî arîhandîsî, nga ndofe hohoanîmo ranana hîfî ndanîhündambo-yopoanî asu hîfî ndanîhündî bogorîyafe-mayopoanî. Nga ahei ngîndî afure arandî. ⁷ Godîndî ndofe hohoanîmo-ane yamundihe arîhandî. Hohoanîmo ranana dîbo menjoro-ane. God ai muŋgu-moatükunî nafîkoate-yuambeyo ai ranî ndofe hohoanîmo ranahambo sîhefîmbo ai ndürümbî mbîmariamboane yahuhaya ahandî hohoanîmonambo yangîrî hoafîyu masîhendî. ⁸ Hîfî ndanîhündambo nindou bogorî mamî ai-amboanî ndofe hohoanîmo ra moai fîfirandî. Asu ai fîfirîmbarumbonana ngîrî nindou Adükarî hîmboamupuimbo-randeimbi-mayu ra sowaründümo houmbo nîmî keimbi karîhendeimbi-fihî parüwurî, nga wanî. ⁹ Nga Bukambe yare hoafîyowohü yahoya,

“Nindou Godîmbo hohoanîmo parîhori-rîhoreimbi ranaheimbo ai afîndî moatükunî dîdîboadore masîhendî.

Ranî-moatükunî ra hîmboarî ai moai hoeireandî,
hîmboambe ai moai hîmborîyo

asu nindou-yafe hohoanîmonambo yangîrî moai tükûfeyo,”

Aisaia 64:4

meho. ¹⁰ Hoafî ra ai dîbo menjoroyosî, nga Yifiafî Aboedî ranahandî ratûpurînamboyo God ai ranî-moatükunî ra nafuimemunî. Yifiafî Aboedî ranai ana Godîndî hohoanîmo dîbo engoro amboanî kokondambo hoeindeamboe. ¹¹ Nindou ngorü ai ngîrî ngoründî hohoanîmo amaro ra fîfirîndeandî, nga yifiafî ahandî fiambe amarondo ranai-animbo ahandîhoarî fîfirîndeamboe. Mare yahuraiane nindou ai moai God hohoanîmoayu ra fîfirîhindî, nga ahandî Yifiafî Aboedî ranane ahandî hohoanîmo ra fîfirreamboayo. ¹² Sîhîrî ana hîfî ndanîhündambo yifiafî ranana moai sahumîndefî, nga Yifiafî God ai koamarîthemunî ranîyo masahumîndefî. Sapo God ai nîne-moatükunî mase-munî ra fîfirîferambohünda. ¹³ Ranîmboane sîhîrî ngîrî hoafîndefühî nindou-yafe hohoanîmo hoafînambo yamundîhundî, nga Yifiafî Aboedîndî yamundîfe hoafî rananîmbo nindou Godîndî Yifiafî ahei fiambe nîmarîndüreimbi ranaheimbo Godîndî moatükunî fîfirife hoafîmboane.

¹⁴ Nga nindou Yifiafî ahandî fiambe nîmarîkoate-yondoweimbi ranai ngîrî Godîndî Yifiafî sai-randeimbi moatükunî ra ndemüdu. Nindou aiana ranî-moatükunî ra ngîrî ndonde fîfirîndeandî. Nga ahambo hîhîndî hohoanîmo nahuraindîmboe. Nga Yifiafîndî warî-süŋgu yangîr-animbo nindou ai ranî-moatükunî yîbobondeandûhî fîfirîndeambui. ¹⁵ Nindou düdi ai Yifiafî Aboedî ra ahandî fiambe amarondo ana, ai muŋguambo moatükunî yîbobondeambui, nga asu nindou ngorü ai ngîrî ahandî hohoanîmo yîbobondeandî. ¹⁶ Godîndî hoafî yare hoafîyowohü yahoya, “Nindou düdi Adükarîndî hohoanîmo fîfirreamboayu-a? Nindou dîdai ahambo yamundîmandira?” Nga sîhefîmbo ana awi Kraisîndî hohoanîmo ra ngusüfoambe nîmarîmunîmboane.

3

Kraisîndî nendîyafe ratûpurîyu-randeimbi ana Godîndî ratûpurîyu-randeimbani

¹ Wandafî mamî, horombo ana ro ngîrî sîheimbo Yifiafî Aboedî nîmarîndüreimbiimbo hoafîyahandûrî arîhandî nou hoafîyahandûrî. Ro nindou ai hîfî ndanîhündambo hohoanîmoyeimbi asu nîmoakîdîbou nahurai sîheimbo hoafîmehandûrî. ² Awi ro sîheimbo kehurî sesî safîyo moaŋgui-marîhandûrî, nga

nimboe sapo se moai nginindî sesi sesimbo tüküyahindî hapondanî amboanî. ³ Nga hapondanî ana awi se nindou hifî ndanîhünda animboei nahurai-anei. Wandafî ngörümbo moaruwaimbofi hohoanimo asu siheihöarî simborî hoafî ranana awi sihei mbusümo yangromboane. Hohoanimo ranana nindou hifî ndanîhündambo hohoanimo asu wamîndafî hohoanimo ranane hifandarîhündî. ⁴ Nindou mamî ai hoafîyuhüya, “Roana Porîndî süngueheandî.” Asu ngörü ai hoafîyuhüya, “Roana Aporosîndî süngueheandî.” Ranî hohoanimo se hohoanimoaye ranana nindou hifî ndanî-hündamboyafe hohoanimo-ane hohoanimoaye.

⁵ Se ranahambo ndondîhi hohoanîmondei. Aporos ra nindou düdia? Asu ro Por nda ro didîyaha? Roana moanî Godîndî ratüpurîmbo yangîrî nindou-anehi. God ai yîhoefîmbo ratüpurî masemun-ane asu yîhoefî ratüpurî ranî-sünguyei se Sisas Kraismbo anîhondümbo-marîhorî. ⁶ Ro nûmbürî mamî ranambe hoarî hifî-kamarîheandî. Asu Aporos ai wohîmarîhendî. Nga asu Ape God aiyu ranî-moatükunî ranahambo botîmareanda adükarî tüküme Feyo. ⁷ Ranîmboane nindou ai ninî mangîriyo hifî-karareand-ane asu woharîhendî ranai ana ndürîmbîyupoanî, nga wanî. Nga sapo God ai ranî-moatükunî ranahambo botîreandanî tükü Feyo ranai yangîr-ani ndürümbî hamîndayu. ⁸ Nga nindou düdi mangîrî hifîkare asu nindou düdi wohîrîhai arandî ranî yimbu ai moanî simogodî nindou-anafanî. Nga nindou ranahafanîmbo God ai ahandîhoar-anîmbo sünguna nîne ratüpurî ai ratüpurîmefanî takîni dagapîrimbui. ⁹ Roana mamîmboyaho hohoa Godîndî ratüpurî ratüpurayehî, nga seana Godîndî nûmbürî, asu worî nahurai-anei.

Godîndî ratüpurîyeyi-rîhündeimb ai worî worîmboru-rundeimbî nahurai-anei

¹⁰ Godîndî moanî hîpoambofe-namboyahî ro nindou aboedî worîmbora-randeimbî nou tükümeheandî. Ranîyahî asu ro kambohoanî boatei nginindî mafeburaheandî. Ranîyo asu nindou ngörü ai kambohoanî ranîwamî worî mafondeandî. Nga nindou mamamî düdi worîmboarandî ranai moanî ndonde hoeindeandühi worî ra worîmbondandî. ¹¹ God ai mbusümo kambohoanî hondü nginindî mafondirî ra Sisas Kraisi-ani, nga asu kambohoanî ngîrî asükai nindou ai yahurai fondeandî. ¹² Nindou bidîfirî ai gor, sirfa, nîmoei kaki afîndî fihî koarîhefembo ranîmbo ranîwamî worîmbo-ndühümboyei. Nga asu nindou bidîfirî ai nîmî, wohî asu ahurîndambo nîmîndî ranînambo worîmbo-ndühümboyei. ¹³ Rananîmbo nindou ai nîne-moatükunî nüngunahuraiyo ratüpurîyeyi hîningîmarîhindî ra Kraisi tüküfi simboanî weindahî tükündîfemboe. Asu ranî si weindahî tüküfe simboan-anîmbo God ai hai nahurai ahei ratüpurî ra rande hoeinde-andürîmbui. Rananîmbo ai nahanîyo aboedî safayo ranahambo hoeindeambui. ¹⁴ Asu nindou ai kambohoanî ranîwamî worîmbo-rîhündanî asu worî ahei ranai hai tikîrîkoate-ayo ana, nindou ranai takîni ndahümündimboyei. ¹⁵ Nga asu nindou ahei ratüpurîmayei ra hai tikîrarandî ana, asu ai ranahandî takîni ngîrî ndahümündi. Nga asu aheihöarî ana haiambeahîndî hürarîhehindî nouehindî ana, aboedambo-ndahimboyei.

Sihrî Godîndî wor-aneffî

¹⁶ Se fîfirîhindai, seana Godîndî wor-anei, nga asu ranane Godîndî Yifiafî ranai sihei mbusümo amaro. ¹⁷ Nga asu nindou düdi ai Godîndî worî ra moaruwaimbo-areandî ana, asu simborî God ai nindou ranahambo moaruwaimbo-ndirümbui. Godîndî worî ana ahandî yangîr-ane asu seana ahandî wor-anei.

Sihrî ngîrî nindoumbo adükar-anei mbîsefi

¹⁸ Se sihei fimbo tikai hoafîndeimboyei. Sihei mbusümo nindou mamî ai hifî ndanîhündambo hohoanimo süngurandühi yare hohoanîmoyuhüya, “Roana fîfirîheandeimb-anahî,” ehu ana, nindou ranai awi nindou-yeyi hîmboahü hîhîndî hohoanîmoyu-randeimbî nahurai tükümbîfi-yuwamboane. Rananîmbo asu ai Godîndî hohoanîmoambe fîfirîreandeimbî nindou hondü tükündîfimbui. ¹⁹ Hifî ndanîhündambo aboedî fîfirîfe ranana Godîndî hîmboahü hîhîndî hohoanîmo nahurai-ane. Godîndî hoafî yare hoafîyowohü yahoya,

“Fifirundeimbi nindou ai wosihofori hoafiyomo arundi,
 nga God ai ahamundi hohoanimo moaruwaimbo-ndeapurimbui,” *Job 5:13*
 meho. ²⁰ Nga Godindi hoafi asukai yare hoafiyowohu yahoya,
 “Adukari ai fifireamboani fifirundeimbi nindou-yomondi hohoanimo ranana
 nimindi aboedi fifirifekoate-ane,” *Buk Song 94:11*
 meho.

²¹⁻²² Se ngiri ngoru nindou ranimbo borindei, nga Por, Aporos asu Pita munguambo ra siheimbo fehefembo awi sihei-anemo. Yini, nga munguambo moatukuni siheimbo fehefembo sihei-ane. Hifi, yangiri ningo, yifi, hapondan-ane asu sungunamboane mungu-moatukuni ra sihei-ane. ²³ Asu se Kraisind-ane asu Kraisi ai Godind-ani.

4

Adukari ai ahandihoar-ani ahandi ratupuriyomo-rundeimbi ahamumbo fifireapuri arandi

¹ Se yihoeimbo rahurai hohoanimondei: Ai Kraisindi ratupurimbo nindou-anemo. Ai Godindi hoafi dibo mengoro ranahandi hifandiru-rundeimb-anemo. ² Nga nindou hifandimboayu ahandi ratupurimbo hohoanimo ana ndahurai-ane. Ai nine ratupuri hifandimboayu ana, ai ndore aboedi hifandi-mbirandamboane. ³ Se-ane asu nindou hifihundi hohoanimo sungurihindeimbi ai wandi hohoanimo ranahambo yiboboareandi ana, ra moanane asahi, nga asu ro moai wandihoari rarihe yiboborithe rihandi. ⁴ Ro moai nini-moatukuni moaruwai ramaritheandi ra hohoanimoyahi, nga asu ngiri ro wandihoari randithe hoafindahuhuya, “Roana nindou mbumundi hamind-anahi mbisahi, nga wani.” Wandi ratupuri yibobofe ra Adukari yangiranimbo randeambui. ⁵ Ranimboane asu rani si ra awi tukufekoate-yoambe ana, se nindou ngorundi hohoanimo yibobofenduripoani, nga Adukar-animbo kusu simboani yibobondearimbui. Ai-animbo mungu-moatukuni dibo engoro ra ndemundi si ningoani digembui. Rananimbo asu ai munguambo nindou-yafe ngusufoambe hohoanimo ra weindahindeambui. Rani-simboani animbo God ai nindou mamami ahei hohoanimo ranahambo aboed-ane mbusumbui.

⁶ Wandafi mamai, ro siheimbo farife-ndurimbo hohoanimoyahuh-anahi asu Aporos-dibo yihoei fimbo mungu hoafi ranahambo hoafayahi. Se yihoeimbo hohoanimo-nduhimuni-animbo asu mbumundi hohoanimo rani yangiri sungundihindi hoafi mamai hoafimayo nou “Godindi bukambe hoafimayo ra wudipoapondihini sungundihundi,” meho. Ranimboane asu se nindou ngorumbo hihifi-hihifindeihini asu ngorumbo moaruwaimbo-ndihorimboyei. ⁷ Wandafi mamai, moai nindou ngoru shambo ngorundi himboahu adukarimbore hiningireanduri. Asu se nini-moatukuni Godindi-mayo semindikoate-mayeia? Asu se Godindi-mayo yangiri nine-moatukuni asahumundi ana, asu nimboe se rani-moatukuni ra siheihuari nimindihanefi sei hei siheihuarimbo borayeia?

⁸ Se rarihi hohoanimoyehini seiya, “Roana ndeara munguambo moatukuni nafirihumi-ndefomboanefi. Roana Godindi-mayo aboedi-moatukuni sahumindefi hohu afindeimbanefi. Roana ndeara adukari bogorimboyahu tukuyahumboanefi,” maseisi, nga roana adukari bogorikoate-ane. Seana anihondumbo adukari bogorimbondahi niboadei animbo asu ro se-babidi bogorimbondahu nimboefomboanesi. ⁹ Ro rarihe hohoanimoayahi, Kraisindi hoafi sahumindefi hefi-rihundeimbi yihoeimbo ana God ai hifini hondu hiningimareamuni. Roana kotambe papi-hoafiyomuni mburimbo hifokoefemuna sunambeahindi nendi asu nindou-yei himboahu yifimbo nahurai-ane. ¹⁰ Kraisimbo farifehembahunda ro hihindi hohoanimoyefeimbi nahurai-ane, nga se rarihi hohoanimoyehinya, “Ro Kraisindi hohoanimo fifirihundeimbi nindou hondu tukuyahumboanefi,” maseisi. Roana nginindiyefipoani, nga seana nginindi saf-ane. Seana nindou ndurimbane, nga roana nindou yihoeimbo moaruwaimbo-rihimuneimb-ane. ¹¹ Horombo piyo

haya ho-hombo hapondani amboani ro wembomboyefühi amindasümo kikire yaparimarthemuni. Asu hoeari amboani wonimbi moaruwai magüdühundi. Ai yihoeftimbo wari momondifekoate pakarhamuni marundi. Ro moai aboedi ndorihu nimarefti. ¹² Roana yihoefti warinambo ratüpuru ra tñirifoyefi marthundi. Ai yihoeftimbo tirifoefe hoafirihümunani asu roana aheimbo simbori aboedi hoafimehundüri. Ai yihoeftimbo moaruwaimbo-rihimunanani asu moanane sefühi nginindi manimboefti. ¹³ Ai yihoeftimbo amongoni hoafiyahümunani asu ro simbori aheimbo hoafendühi hoafiyahundüri marthundi. Roana muñguambo nindou-yei himboahü yafisühumi nahurai-ayefi. Ro horombo piyefi hohu düdübudeimbi nahurai-ayefi.

*Korin*hündi ai Porindi hohoanimo ra süngumbirihind-amboane

¹⁴ Se amoanngi-mbeyeiya saheheambo-yahipoani ro pas nda sürü paparihandi. Nga sheimbo didiboadondiharu samboanahi se wandi ngusüfoahündi nimori nou sürü nda paparihandi. ¹⁵ Kraisindi hohoanimo süngumbo sheimbo 10,000 nindou hifandiyondürimbo animboeisi, nga afindi hamindi yahurai boagireimbi-yeipoani, nga wani. Ro Godindi hoafi aboedi ra hoafimeha himboriyei mburühi Krai-babidi animboei rani-süngumbo ro mam-anahi sihei ape nahurai-ayahi. ¹⁶ Ranimboanahi ro sheimbo hüti hoafayahandüri wandi-mayo hohoanimo nda sahümündi mburühi rani-süngu mbihahabudia saheheambo. ¹⁷ Ransüngumboanahi haponda ro sheimbo sowana Timoti koamarihelina asüfu. Aiana Adükarimbo süngunambo wandi ngusüfoahündi nimori nahurai aboedi ratüpuruyu-randeimb-ani. Ai-animbo ro Kraisindi simbori hohoanimo süngurühi asu ahandi nendi muñguambo hifihü yamundihe arihandi ra sheimbo asukai hohoanimo botindearumbui.

¹⁸ Awi bidifiri aiana wamboya aiana ngiri yihoeftimbo sowana düfu sei hehimboane asu ai ahei fimbo borieyi wakirühi arihündi. ¹⁹ Nga asu God ai yifirayu ana, ro sheimbo sowana nimai tükundaheamboyahü. Asu rananimbo nindou ahei fimbo borieyembi-yei nginindi ra ro türüboadihe fifirindi-heamboyahü. Nga ahei hoafi ranana moanane. ²⁰ God ai nginindi hifandarandi ranana hoafi yangiriyopoani, nga wani. Nga nginindi moatükuni saf-ane. ²¹ Nga se nini hohoanimomboyei hohoanimoayeia? Asu se sihei hohoanimo ra didiboadofekoate-yeiyani ro nimihari semindi hefembo sheimbo didiboado-fendürimboyo hohoanimoayeia? Asu se sihei hohoanimo ra didiboado-ndihindani ro sheimbo himboari hoafendühi hipoambofe hohoanimo semindi hefembo sheimbo sowana sifombo ranimboyei hohoanimoayeia?

5

Nimorehi sisihimo hohoanimo Korin ngoafihü engoro

¹ Sihei mbusümo ana nimorehi sisihimo hohoanimo hoafi ranane yangori wakareandi. Rani-moatükuni ra moai nindou Godindi hoafi süngufekoate ana rarihi rihündi. Nindou mamai ai afindandi nimorehi hüramündü marandi hoafi nahurai himborimayahü! ² Asu awi se sihei fimboanei borayei. Nga awi se afindi hohoanimondeihü aranindei. Asu sapo nindou düdi ai sihei mbusümo moaruwai rani hohoanimomayu ranahambo siheiambeahindi hündihorimindei himboranambo-ndihori. ³ Roana wandi fi-ane angunayahü, nga wandi hohoanimo ana se-babidimboane engoro. Sihefi Adükarü Sisas Kraisindi ndürinambo ro sapo nindou sihei mbusümo moaruwai hohoanimomayu ranahambo papirihinühi tñirifo asahando mamai ranihü se-babidimbo nimboambo hoeirihambo nou. ⁴ Awi se mamai fandihindan-animbo asu ro hohoanimonambo se babidi fandihundani sihefi Adükarü Sisasindi nginindi ranambo ai akimi sihiri-babidi nüngumbui. ⁵ Ranimbo asu se nindou ranahambo Satanindi warihündihori ahandi moaruwai hohoanimo rani-sünguna ahandi fi ranai moaruwaimbo-ndifimbuisi, nga yifiafi ranai Adükarindi si tükufe simboani aboedambo-mbifeyowamboane.

Korin ai nindou moaruwai ranahambo yihirimbiri-horamboane

⁶ Awi se borayei habudi ranana aboedi hamindi hohoanimo yopoani! Se fifirihindi hoafi nda, “yis akidou praua ambe parefeyo ana, bret munguambo ra fufudigondimboe.” ⁷ Ranimbo-hundambo-animbo asu se moaruwai hohoanimo yis wamindafi nahurai ra fifirihindi humundi pindhindan-animbo asu se bret simbori nou aboedi hamindi tukundahimboyei. Sapo aboedambo-femunimbo sipsip nimori Krai ra hifokoaruwuri shawurimboanemo asu shefi God aboedambo-femunimbo sesesimbo si tukumefeyo. ⁸ Ranimbo-hundambo-animbo shiri rani aboedambofembo si ranahambo hihifi-hihifimbohundambo didiboado-ndihumboane. Shiri moaruwai hohoanimo raguanambo-ndihumboane Suda ai yis wamindafi pimarhindi nou. Shiri yiskoate bret nahurai tukundahumboyefi sapo ra ai anihondumbo hoafimbo asu didiboadofe ratupurimbo nou-ane.

⁹ Horombo ro pas suru papirih koarheheanduhi sahiya, “Se nindou nimorehi sisihimoyei-rihundeimbi babidi fiyimbu-ndeimboyei,” masahanduri. ¹⁰ Nindou munguambo hifi ndanihunda ai nimorehi sisihimoyomo-rundeimbi, hohaari-rihundeimbi, humbuhuniyei-rihundeimbi asu tkai godimbo hohoanimo yei-rihundeimbi, ranaheimbo munguambo hinigife-ndurimboyopoani hoafimayahi, nga wani. Asu se nindou hifi ndanihundambo rahurai hinigifendurimbo hohoanimondeihi ana, hifi ndan-amboani hinigihindihindi. ¹¹ Nga roana ranahandambo nimindi hoafi suru papirihanduhi hoafimayahi ana, ndani hoafi ndanahamboyahi hoafimayahi: Nindou mamani ranahambo se anihondumbore-randeimbi wandafi sahundoweimbi ai nimorehi sisihimoyu arand-ane, hohaari arand-ane, tkai godimbo hohoanimo yei arand-ane, tirifoefe hoafiyu arand-ane, asu bia sumundi haya mamikari hohoanimo yei arand-ane, se ai-babidi fiyimbu-ndeimboyei. Nga ai-babidi nimari sesi sesimbo amboani kapeihiyahi yowani masahi. ¹² Ai nungu-nahuraiyo rani hohoanimo rana? Nindou dudi ai Godindi nindou-yei mbusumo ningokoate himborani amaru ranahandi hohoanimo yibobofe ra wandi ratupurimbaiyo? Ai ra wani. Nga nindou didiyei shei mbusumo aniboadei ranahei hohoanimo yibobombirihindamboane. ¹³ Nindou himborani amarei ahei hohoanimo ana God ai yangir-animbo yibobondea-ndurimbui. Nga Godindi hoafi hoafiyohu yahoya, “Se-ana nindou moaruwai shei mbusumo anungu ranahambo yihirihindihori,” meho.

6

Kraisindi nindou ana wandafi ngorumbo anihondumbofe-koateyeimbi-yei himboahu pap-hoafiyupoani

¹ Asu Kraisndi nindou seambeahindi mamani ahambo hoafi engoro ana, nindou ranai ngiri Godindi nindou seambeahindi fukakiboenduri haya ngu nindou Godimbo fifirifekoate-aye ahei himboahu hoafi ahandi ra didiboadondeandi. ² Godindi nindou shiri sungunambo nindou hifi ndanihu-ndamboyei hohoanimo yibobofendurimboayefi ranahambo awi se moai fifirihindiyo? Anihond-ane, sapo se nindou hifi ndanihundambo ahei hohoanimo yibobofembomayei ana, moani akidou hoafi yahurai tukufeyoani nimboe asu ra yibobofehi fifirifekoate-mayeia? ³ Asu sunambeahindi nendi-yomondi hohoanimo sunguna shiri yibobofembomayefi ra awi se moai fifirihindiyo? Asu ra adukar-ane, nga ranimbo-hundambo animbo haponda ndarihu nimboefambe akidou ndahurai moatukuni ra yibobondihumboane. ⁴ Asu akidou yahurai moatukuni tukundifeyoani nindou Godindi hoafi sungufekoate-mayei aheimbo sowana hoafi ra nimboe sahumundi aheia? ⁵ Seana amoanigikoate-anei, nga anihond-ane nda, shei mbusumo shei wandafi mamani ai fifireandeimbi mbanungu niniyafani Kristen apodoho ranai simbori hoafiyafandani didiboado-fepirimbohunda. ⁶ Asu ngoru Kristen ai ngorumbo pap-hoafimbo nindou Godindi hoafi sungufekoate-mayei aheimbo sowana nindou ranai ahandi hoafi ra didiboado-fembohunda hu-marandi. ⁷ Se shei wandafi ngoru ranahambo pap-hoafirihoruh

sĩmborĩ hoafiyei arĩhũndĩ ranana awi Kraisiĩndĩ hohoanĩmo ana munguna hifiĩna hanimboanei. Asu se nĩmboe aheimbo himboarĩ yangĩrĩ hifandiyondũra sĩheimbo moaruwaimbo-fendũrĩkoate-mayeia? Asu se nĩmboe aheimbo himboarĩ yangĩrĩ hifandiyondũranĩ sĩhei-mayo napo hũmbuhũnĩkoate-mayeia? ⁸ Ŋga asu sĩheihorĩ-yei sĩmborĩ hũmbuhũnĩyeihĩ sĩmborĩ moaruwaimbo-firĩmayei, Ŋga sĩhei Kristen wandaf-anei.

⁹⁻¹⁰ Anĩhondane, Ŋga se ra fifirĩhindai, nindou moaruwai hamĩndayeĩ ranai ana ngĩrĩ God ngĩnĩndĩ hifandarandĩ ranambe Ŋgei. Nindou dĩdĩyei ai nĩmorehĩ sĩsĩhĩmo hohoanĩmoyei, sanendĩ kabomombo dĩdĩbafiyei, nĩmorehĩ nindoweniũmbĩ sĩmborĩ himĩndiyei, asu nindoweniĩ bogo fiyimbu sĩmborĩ moaruwai hohoanĩmoyomo, hũmbuhũnĩyei, nindou Ŋgorũndĩ napo hohoanĩrĩhi, bia sĩmĩndei hehi moaruwai mamĩkarĩ hohoanĩmoyei, nindou Ŋgorũmbo tĩrĩfoefe hoafiyei asu nindou Ŋgorũndĩ-mayo napo fufurĩhũmũndi rarao-rĩhindeimbĩ nindou God ngĩnĩndĩ hifandarandĩ ranambe ngĩrĩ Ŋgei. ¹¹ Horombo ana nindou bĩdĩfirĩ se yahurai manĩmboei-anei. Ŋga Adũkarĩ Sisas Kraisi asu Yifiafĩ Aboedĩ ai sĩhei moaruwai hohoanĩmo ra popoi-marĩheneandũra haponda se Godĩndĩ yangĩr-anei asu ahandĩ himboahũ mbumund-anei.

Sĩhefi fi ana Godĩndĩ sũrũhoeimbĩ ratũpurĩmboane

¹² Nindou mamĩ ai hoafĩnduhũya, “Roana moanĩ ro hohoanĩmomayahĩ sũngu nĩnĩmoatũkunĩyo refemboayahĩ ra randĩheamboyahĩ,” mbũsũmbui. Yĩnĩ, Ŋga refeana randowamboyahĩ, Ŋga mungu-moatũkunĩ se refemboayahĩ ranana sĩhambo aboedĩ yangĩrĩyopoanĩ. Yĩnĩ ranĩ-moatũkunĩ ra, ro hoafĩndahũhĩya, “Ro nĩnĩ-moatũkunĩ refemboayahĩ ra randĩheamboyahĩ, Ŋga asu ro ngĩrĩ nĩne-moatũkunĩ wambo hifandĩndandĩrĩ,” asahi. ¹³ Nindou Ŋgorũ ai afĩndĩ sesĩmbo hohoanĩmondũhũya, “Sesi ana bodombo-hũndamboane, asu bodo ana sesĩmbo-hũndamboane,” ehu. Yĩnĩsĩ, Ŋga asu ranĩ-moatũkunĩ ana God ai bĩdĩfirĩranambo si tũkũndĩfeyoanĩ yĩbobo moendĩndeapĩrĩmbui. Nindou ranahandĩ fi ranana nĩmorehĩ sĩsĩhĩmo hohoanĩmo fiyopoanĩ, Ŋga Adũkarĩmbo ratũpurĩmbo fi yangĩr-ane. Asu Adũkarĩ ai fi ranahambo ratũpurĩyuhũ wudĩpoapore arandĩ. ¹⁴ God ai Adũkarĩmbo yĩfĩhũndĩ botĩmarirĩ ranĩmbo-hũndambo-anĩmbo asu sĩhefĩmbo amboanĩ ahandĩ ngĩnĩndĩnambo mare yahurai botĩndeamunĩmbui.

¹⁵ Se fifirĩhindai, sapo sĩhei fi ranana Kraisiĩndĩ fi bĩdĩfirĩ kameihane? Asu ro Kraisiĩndĩ fi ra ndahamĩndĩ hehea nĩmorehĩmbo dĩbo ho hohoanĩmo ranambe Ŋga madĩheheyo? Ŋgĩrĩndo ranana! ¹⁶ Nindou ahandĩ fi ra semũndũ haya hu nĩmorehĩmbo dĩbomborandũhĩ ahandĩ fi ra nĩmorehĩ ranahandĩ fihĩ parareandĩ ra awi se fifirĩfekoate wamboyei? Hoafĩ mamĩ ranai Bukambe yare hoafiyowohũ yahoya “Nindou yimbu ahafe fi ranai mamĩ nahurai tũkũndĩfemboe,” meho. ¹⁷ Ŋga ranĩmboane nindou dũdi ai ahandĩ fi ra Adũkarĩndĩ fihĩ parareandĩ ana, Adũkarĩndĩ hohoanĩmoambe mam-anafanĩ. ¹⁸ Nĩmorehĩ sĩsĩhĩmo hohoanĩmo ra se refepoanĩ. Nindou ranai amurĩ moaruwai hohoanĩmoayu ranana ahandĩ fi ranĩfihĩ pareandũhĩyupoanĩ, Ŋga nĩmorehĩ sĩsĩhĩmoayu ranana ahandĩhoarĩ ahandĩ fi ra moaruwaimbo-reandũhani. ¹⁹⁻²⁰ Sĩhei fi ra Yifiafĩ Aboedĩndĩ wor-ayo ra awi se moai fifirĩhindĩyo? Sapo God ai Yifiafĩ Aboedĩ masagadũrĩ sĩhei fiambe amarondũrĩ. Sĩhei fi ana sĩhei yangĩrĩyopoanĩ, Ŋga Godĩnd-ane, sapo ai sĩheimbo kaki adũkarĩnambo nahurai pemĩmayundũrĩ. Ranĩmbo-hũndambo-anĩmbo sĩhei fi ranĩmbo nĩne-moatũkunĩ refembo Godĩmbo ahĩnĩndei.

7

Nĩmorehĩ semĩndĩ hohoanĩmo hoafĩ

¹ Haponda ro pasambe hoafĩ sũrũ papĩmarĩhandĩ ranahambo dĩdĩboardondĩhe waporĩmbo-ndĩhandũrĩ samboanahĩ. Nindou mamĩ ai nĩmorehĩ semĩndĩkoate-ayu ana, ra aboedĩ saf-anesĩ. ² Ŋga sĩhei mbusũmo nĩmorehĩ sĩsĩhĩmo asu nindoweniĩ bĩrabirĩ hohoanĩmo adũkarĩ engoro ranĩmbo-hũndambo-anĩmbo, mamamĩ nindoweniĩ ai nĩmorehũmbĩ yangĩrĩmbiyomo-ndamboane. Asu nĩmorehĩ mamamĩ

ai amboani nindowenihümbi yangiri+mbi+yei-amboane. ³Nindowenihî ahandî fi ranana ahandî nimorehî ranahandî fi-ane, nga ranimbo-hündambo-animbo nindowenihî ai ahandî fi ra kiki+hem+indipoani. Mare yahurai saf-ane nimorehîndî fi amboani ahandî nindowenihî ranahand-ane, nga ranimbo-hündambo-animbo nimorehî ranai-amboani ahandî fi ra kiki+hem+indipoani. ⁴Nimorehî aiana ahandî fi ra ahandîhoari hifandamboyoani, nga wani. Ahandî nindowenihî ai-ani hifandamboayu. Mare yahurai-ani nindowenihî ai-amboani ahandî fi ra ahandîhoari hifandamboyoani, nga ahandî nimorehî ai-ane hifandamboayo. ⁵Se nimorehühî asu anamîndühîndafîne hena, sîhafehoari sîhafe fi ra simborî dibokorürî-ndamboayafe. Yinî, asu se sîhafehoari fi ranahambo bodîfohö kiki+hem+indî mburümbo Godimbo didîbafi-fembohünda hoafi firandife mburîna, sîhafe fi ra kiki+hîrandîfe anîmbafe ana, i ra aboed-ane. Nga asu sîhafe fi ra süngunambo mamambe-ndîneandî. Nga asu se sîhafe fi ra ndofe hifandîkoate-ndafeani asu Satan ai sîhafembo rande hoeindeapiri+mbui. ⁶Ndani hoafi ndanana moai ro sîheimbo randîhindî sahî, nga sîheimbo fehefembo se yifirayei ana, randîhindî asahî. ⁷Nüngurühî ana nindou muŋguambo ro nou anamîndühîfe asu nimorehühîfekoate nîboadei asahî, nga muŋguambo mamamî God ai rani-poani rani-poani ngîni+ndî yimbumareand-ane. Raniyo nindou ŋgorü ai ŋgorü-poani+mbi moatükunî semündü nindou ŋgorü ai ŋgorü-poani+mbi semündü marandî.

⁸Haponda yihoari+fi hoari+fi asu kai aheimbo hoafayahandürî: Ro raweheandî nou se-amboani moani rari+hi anîmboei hei ana, aboed-ane. ⁹Nga asu se sîhei hohoanîmo ra ndofe hohoanîmokoate fi sîhei ra mamîkar-arîhündî ana, awi se nimorehühî asu anamîndühîndahindî. Se rawehindî ranana aboedî saf-ane. Se refekoate-ayei ana, sîhei hohoanîmo ranai moaruwai ratüpurî hohoanîmo ranimbo ŋgusüfo botîndearümboe. ¹⁰Nimorehî nindowenihühî+yeimbi aheimboane ndani hoafi nda randîhindî asahî ranana wandî hoafiyoani, nga wani. Ranana Adükarîndî hoaf-ane. Hoafi ra yahurai-ane: Nimorehî ai ahandî nindowenihî ranahambo yowanî hîni+ŋgînderî+mbi. ¹¹Nimorehî ai randîfeyowohü ana, ai moani nindowenihîkoate niŋgombowohü asu ahandî nindowenihî ra sowana hîhîrîfe hombowohü. Asu nindowenihî ai ahandî nimorehî ranahambo moei mbüsühî koandîhembui, nga yowanî.

¹²Nga nindou amurî ranaheimbo ana, royahî wandî hohoanîmonambo yangiri rari+he hoafi+mayahî, nga Adükarîndî hoafiyoani. Nindou anîhondümbo-reandeimbi mamî ai nimorehümbayu ana, asu nimorehî ranai Godimbo anîhondümbofekoateayo ranai nindowenihî rani-dîbo niŋgombo hohoanîmondoani ana, asu nindowenihî ranai ahambo moei mbüsühî hîni+ŋgîndeambui, nga yowanî. ¹³Asu mare anîhondümbo-reandeimbi nimorehî ai Godimbo anîhondümbofi-koate nindou serîmîndoani, nindowenihî ranai nimorehî rani-dîbo niŋgombo hohoanîmoayu ana, asu ahambo moei mbîsowohü hîni+ŋgînderî+mbi, nga yowanî. ¹⁴Se ranahambo ndondîhi fîfirîndîhindî, nindou düdi Godimbo anîhondümbofekoate-yumbü, ai ahandî nimorehî Godimbo anîhondümbo-reandeimbi-mayondî fihî ahandî fi ra parareandî ana, nindou ranai Godîndî hîmboahü aboed-ani. Asu nimorehî Godimbo anîhondümbofekoate-yoweimbi ai ho nindou Godimbo anîhondümbo-marirî ranahandî fihî ahandî fi ra parareandî ana, asu nimorehî ranai Godîndî hîmboahü aboed-ane. Asu rani-moatükunî ra wanayo ana, nîmori ahafe ranai Godimbo anîhondümbofekoate-yeimbi+yafe nîmori nahuraindî+mbi. Nga hapondani ana ai Godîndî hîmboahü aboed-anei. ¹⁵Nga asu, nindou ai Godimbo anîhondümbofekoateyu haya, ahandî anîhondümbo-reandeimbi nimorehî ra moei yahohéfembo hîni+ŋgîfembo hohoanîmoayu ana, ambesî, nga rambîreandamboane. Nga mare nimorehî amboa mamî yahurai-ane. Yahurai moatükunî tükündîfeyoani ana, nindowenihîyu asu nimorehîyo Kraisi+mbi anîhondümbo-reandeimbi nindou ranai nîne hohoanîmo ai hohoanîmomayei süngu, rambürîhindî-amboane, nga aheimbo moai nîni-moatükunî kiki+hamîndîndürî. Nga God ai se aboedî-aboedîfe nîmarî+mbi+hünda hîni+ŋgîmareandür-anei. ¹⁶Godimbo anîhondümbo-rîworeimbi nimorehî se nüŋ-

gundo sɪhafi nindowenihɪ ranahambo fandiɪhaworani, asu ai-amboani anɪhondũmbo-reandeimbi tũkũfembo fɪfɪrowandũhiyafa? Asu Godɪmbo anɪhondũmbo-rɪworeimbi nindowenihɪ, se nũngundo sɪhafi nɪmorehɪ ranahambo fandiɪhawandani, asu ai-amboani anɪhondũmbo-reandeimbi tũkũfembo ra fɪfɪrɪwandũhiyafa?

God ai sɪhefɪmbo mborai mehu ranɪ hohoanɪmo sũngu nɪmboefɪmboane

¹⁷ Ɔga Adũkarɪ Sisas ai nindowumbo muŋguambo nɪŋgombohũnda hohoanɪmo yimbumareandũri. Ɔga nindow ranahambo God ai Kraissowana mborai ehu ana, moanɪ ai mamɪ ranɪ hohoanɪmo yangɪrɪ sũngundandɪ. Yahurai hohoanɪmo ranɪyo ro muŋguambo ŋgoafɪhũ Kraissɪndɪ nendɪ amarei ranaheimbo rarɪhe yamundɪhe arɪhandɪ. ¹⁸ Nindow mamɪ Sudahũndɪ ahambo fi-hoearɪ karu tɪrɪhau-reimbɪhũndɪ ahambo God ai Kraissowanambo mborai ehu ana, asu ai ŋgɪrɪ ranɪ-moatũkunɪ ra asũkai koadũrũ-koadũrũ-ndeandũhɪ dɪbonapɪndeandɪ. Asũkai nindow ai ahandɪ fi-hoearɪ ra kefe tɪrɪhefekoate-yu haya, God ai ahambo Kraissowanambo mborai ehu ana, asu ai ŋgɪrɪ ahandɪ fi-hoearɪ ra kande tɪrɪndɪhendɪ. ¹⁹ Nindow fi-hoearɪ kefe tɪrɪhefe hohoanɪmo-ane asu fi-hoearɪ kefe tɪrɪhefekoate nɪŋgo hohoanɪmo-ane, ranana moanane. Ɔga Godɪndɪ hoafɪ sũngufe ho ranane ai moanɪ aboedɪ mbumũndɪ hond-ayo. ²⁰ Muŋguambo nindow ai nũngu-nahurai nindow-yei nɪboadeianɪ, God ai Kraissowana mborai ehu ana, ranɪhũ moanɪ randɪhi mbɪnɪboadei-amboane. ²¹ Awi se moanɪ ratũpurɪyei-rɪhũndeimbi nɪmboeianɪyo God ai sɪheimbo mborai ehua? Awi moanane, ŋga aboedambofembo nafɪ ɛngoro ana, se rasũngundahindɪ. ²² Ɔga asu nindow ranai moanɪ ratũpurɪyu-randeimbi nũnguanɪ God ai ahambo Kraissowana mborai ehu ana, nindow ranai Godɪndɪ hɪmboahũ moanɪ ratũpurɪyo-rakoateyu-randeimb-ani. Mare yahurai-ane nindow dũdi moanɪ ratũpurɪyo-rakoate nũnguanɪ, Kraissowana mborai ehu ana, nindow ranai Kraissɪndɪ moanɪ ratũpurɪyu-randeimbi nũngumboani. ²³ God ai sɪheimbo kaki adũkarɪnambo nahurai masemũndũndũr-anei. Ɔga ranɪmbo-hũndambo-anɪmbo se ŋgɪrɪ nindowyafe hohoanɪmo sũngundowandũhɪ moanɪ ratũpurɪyafɪ-randeimbi nahuraindɪ. ²⁴ Wandafɪ mamɪ, mamamɪ se nɪne-moatũkunɪ rarɪhinda God ai Kraissowana mborai ehu ana, se mamɪ ranɪ hohoanɪmo yangɪrɪ-anɪmbo randɪhindũhɪ nɪmboei.

Hoarɪfamborɪ asu kaisahoabedɪ ranahei hoafɪ

²⁵ Yihoarɪfɪ hoarɪfɪ ranaheimbo ro moai Adũkarɪndɪ-mayo hoafɪ sahamɪndɪ heheambo-yahɪpoanɪ, ŋga moanɪ wandɪ hohoanɪmonambo yangɪrɪ-anahɪ ro ndarɪhe hoafayahɪ. God ai wambo hɪpoambo-reandɪrũhɪ anɪhondũmbo-reandɪrɪ haya ahandɪ ratũpurɪ masendɪrɪ. ²⁶ Haponda tɪŋɪrɪfo afɪndɪ ɛngoro ranɪmbohũnda nindow ai moanɪ yahurai-poanɪmbo mbɪnũnguwamboane. ²⁷ Se nɪmorehũmbayafɪ ana, asu se nɪmorehɪ ranahambo moi mbɪsamboyafɪ. Awi asu se nɪmorehɪ semɪndɪkoate-ayafɪ ana, asu se nɪmorehɪmbo kokondamboayafɪ. ²⁸ Ɔga asu se nɪmorehɪ asowandɪfɪ ranana moaruwai hohoanɪmoyoponɪ. Nɪmorehɪ yihoarɪfɪ ranai ho nindowenihɪ aserɪmɪndo ana, ranɪ-moatũkunɪ ra ai moaruwai hohoanɪmoyowohũ-yoponɪ. Ɔga nɪmorehɪ nindowenihɪ ranai nɪmorehũhɪ nindowenihũhɪ-yahindeimbi ana, hɪfɪ ndanɪhũ tɪŋɪrɪfo afɪndɪ ndahũmũndimboyei, ŋga ranɪmboanahɪ yahurai moatũkunɪ ra sɪheimbo sowahɪ tũkũfembo ro moi asahɪ.

²⁹ Wandafɪ mamɪ, ro ndahurai-anahɪ ndarɪhe hohoanɪmoayahɪ. Adũkarɪndɪ si ra hapondanɪ gedũhɪyoponɪ anɪŋgo. Awi haponana hombo nindow nɪmorehũmbɪ ai nɪmorehɪkoate anũngu nou yare yahurai mbũnũnguwamboane. ³⁰ Nindow dũdi aranɪ-aranɪyu-randeimbi, ai moanɪ afɪndɪ hohoanɪmokoateyu-randeimbi manũngu nahurai-mbiyuwamboane. Nindow dũdi hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪyu-randeimbi ai nindow hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪkoateyu-randeimbi nahurai-mbiyuwamboane. Nindow dũdi napo pemɪyu-randeimbi ai nindow napokoateyu-randeimb-mayu nahurai-mbiyuwamboane. ³¹ Asu nindow hɪfɪ ndanɪhũdambo ratũpurɪ ratũpurɪyei-rɪhũndeimbi, ai ŋgɪrɪ hɪfɪ ndanɪhũdambo ratũpurɪ ranahambo yangɪrɪ ŋgusũfo pandɪhindɪ. Hɪfɪ haponda ndare anɪŋgo ra ŋgɪrɪ ndande gedũhɪ hamɪndɪ nɪŋgo.

³² Se afɪndi hohoanimo yo wakife ranahamboanahi ro moei asahi. Anihondumbo-reandeimbi nimorehikoate hoarifi anungu ana, ai Adukarindi ratupuri ranahamboani afɪndi hohoanimo yo arandi. Adukari ai ranahambo hihifi-hihifimbiyuwa yahuhaya. ³³ Nga asu nimorehuhifimbi nindou ana hifi ndanhundambo moatukunimbo afɪndi hohoanimo yo arandi nimorehi ai ranahambo hihifi-hihifimbeyowa yahuhaya. ³⁴ Ranimboane asu hohoanimo ahandi ranai yimbumboareandi. Nga anihondumbo-reandeimbi nimorehi nindowenihikoate yihoarifi-mayo ranai ana hohoanimo ahandi ranai Adukarindi ratupuri hohoanimo ranifihi yangir-ane apenihongo, ai ahandi fi asu yifiafi ra Adukarindi yangiri mbinihongo yahuhaya. Nga asu nimorehi nindowenihimbi ana, ai hifi ndanhundambo moatukuni ranahamboane hohoanimo yo arandi, ahandi nindowenih ranahamboya ai hihifi-hihifimbiyuwa yahuhaya. ³⁵ Sheimbo ro rani hoafi ranahambo yowan sahandurihi-yahipoani, nga wani. Ro sheimbo fehefendurimbo samboanahi hoafi ra hoafayahi. Asu rananimbo se mbumundi hohoanimo sungundhinduhi Adukarindi ratupuri rani yangiri randhinduhi nimboeiani rananimbo, asu nini-moatukuni ranai ngiri sheimbo fondamindinduri ngo saheheamboanahi hoafayahi.

³⁶ Nga nindou ranai nimorehi semindimbo diboniyahundo-weimbi, ranahambo ngusifoambe hohoanimo yo ana, asu ai nimorehi ranahambo semindimbo afɪndi hohoanimo yo ana, ra moani sikoate mbisemundu-wamboane. Rani hohoanimo ana moaruwai hohoanimo yo poani. ³⁷ Nga asu rani hohoanimo ranahambo ahandi ngusifoambe yangiri hohoanimo yuhu, asu ahambo rani hohoanimo ra nimai botifekoatendowohu, ahandi hohoanimo ranai nginindi nimarindowohu, nimorehi ra moani mbinihongo ehu ana, ra aboed-ane. ³⁸ Nindou ranai sapo ahandi nimorehi dibonimayei ra asemundu ana, aboed-anesi, nga asu nindou dudi ai nimorehi moani dibon-ayei ranahambo semindikoateyo ana, ra moani aboedi hamind-ane.

³⁹ Nimorehi nindowenihumbi ana nine-hohoanimo ai hohoanimo yo rani-sungu ngiri randeandi ahandi nindowenih ai nunguambe ana. Nga nindowenih ai yifinduan-animbo, ai nindowenih ngoru semundimbo hohoanimo yo amboani ai rambifeyo-wamboane. Nga ai Adukarimbo anihondumbo-rireimbi yangir-animbo nderimindo. ⁴⁰ Asu ai moani yare anihongo ana, ai moani mare aboedi ranihu rande hihifi-hihifina nihongo. Ranana moani wandi hohoanimo-ane. Nga ro rarihe hohoanimo yohuhi Godindi Yifiafi ranai fiambe nimarimbo farhendiri arandi asahi.

8

Tikai godimbo ninihondi shefeimbihundi sesimbo hoafi

¹ Haponda ro tikai godimbo sesi shefeimbihundi ranahambo wataporimbondiha samboanahi. Bidifiri ai seiya, “Roana fifirihundeimb-anefti,” asei. Yinisi, nga fifirife ranana afɪndi-afɪndumbi hohoanimo botireanduhane, nga ngusifo pefe hohoanimo ranane nindou ngorumbo nginiramindi arandi. ² Nindou ranai nine-moatukuni ra anihondü hamindi fifirihendeimb-anahi ehu ana, awi nindou ranai mungu-moatukuni ra fifireandeimbi hamindiyupoani. ³ Nga asu nindou didiyei ai Godimbo hohoanimo yeyi ana, asu God ai nindou ranaheimbo fifireandurimboani.

⁴ Nga asu sapo ninihondi tikai godimbo shefeimbihundi sesi ranahambo ana ro rarihe hoafayahi: Sihiri ranahambo ndorihu fifirihumboanefti, tikai god ranana anihondü hondüyopoani, nga sisami yangir-ane. Nga God hondü ana moani mam yangiri hamind-ani anungu ranahambo sihiri fifirihurimboanefti. ⁵⁻⁶ Asu afɪndi moatukuni ranahambo hoafiyehiya “god” asei ane, asu afɪndi moatukuni ranahambo “adukari” asei-ane. Mungumbo rani-moatukuni god asu dukari ra nimoamo-ane hifin-ane ra anihongo ana, I ra ambamboane, nga sihiri ana mam God yangir-ani shefi Ape anungu. Aiana mungumbo moatukuni ra niminduhani asu sihiri ana ahand-anefti animboefti. Adukari aiana moani mam hamind-ani anungu asu aiana Sisas Krais-ani.

Ahandi sünguyo munguambo moatükuni ranai tüküme feyo. Asu ahandi sünguna sihiri amboani animboefi.

⁷ Nga nindou bidifiri ana ranahandambo hohoanimo ra moai fifirihindi. Aiana tikai god horombodidi ranahambo süngumarihundi. Ranimoanei asu tikai godimbo ninihondi shefeimbihundi ra anihondü hond-ane masei. Aiana türüfoarihi fifirihindühi-yeipoani. Ranane asu ai sesi sahüsihü, ranahambo ahei ngusüfoambe moaruwai-ane fi ase. ⁸ Anihond-ane, nga asu sesi aseso ra ngiri God sowana akimi ndemindinduri ngo. Sihiri sesi ra sesikoate-ayefi ana, ngiri Godindi himboahü moaruwai tükündahundi. Nga asu sihiri asahusifi ana, ngiri ahandi himboahü aboedi tükündahundi. ⁹ Nga asu se rani-moatükuni ranahambo hibadihumbo. Se nine hohoanimo refemboayei ra randihindani, asu nindou düdi ai ahandi Godimbo anihondümbofe akidou safayo ranai hoeindihindani-wani, asu ai-amboa refembo hohoanimoayei ana, ai moaruwai hohoanimo-ndeimboyei.

¹⁰ Nindou fifiriwandeimbi se tikai godindi wori ranambe hafi nimarifimbo sesi sowasifani, nindou Godimbo akidou yangiri anihondümbo-reandeimbi-mayu ranai hoeiareanini ana, asu ai tikai godimbo ninihondi shefeimbihundi ra sesimbo hohoanimondumbui. ¹¹ Rananimbo asu shafi hohoanimo ranai shafi wandafi ahambohündambo kameihi Sisas Kraisi yifimayu, sapo akidou yangiri anihondümbo-reandeimbi-mayu ranahambo moaruwaimbo-nderimboe! ¹² Rani süngumbo-animbo asu se shafi wandafi ranahambo hohoanimo moaruwaimbo-rowandoani, ai ahandi ngusüfoambe nini-moatükuniyo aboediyo asu moaruwaiyo türüfoefe hohoanimo ra moaruwaimbo-arowandi. Ranimoane asu se Kraimbo hohoanimo moaruwaimbo-marowando. ¹³ Ranimoane asu nini sesi wandi wandafi ranahambo rarerani moaruwai hohoanimo asemundu ana, ro ngiri sesi ra asükainda dagadhi, wandi wandafi ai moaruwai hohoanimo-ndümbuimbohünda.

9

Por amboani Kraisi ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi bidifiri nahurai-ani

¹ Ro nindou-yafe hohoanimo süngufekoate-anahi moani aboedi animboahi. Ro Kraisi ndi hoafi sahamindi ha-rihandeimbi animboahi asu Sisas shefi Adükari hoeimarihin. Ro Adükari ndi ratüpurü ratüpurümayahi sünguyo munguambo seana anihondümbo-rihindeimbi tükümehindi. ² Asu wambo nindou bidifiri ai Godindi hoafi semündü hu-randeimbiyupoani masei. Nga se fifirihimboanei, wandi ratüpurü ranambo se anihondümbo-rihindeimbi tükümehindi rani na ro Adükari ndi hoafi sahamindi ha-rihandeimb-anahi ranahambo nafuimayo.

³ Nindou bidifiri ai wandi hohoanimo ra yiboborihinda rani hoafi ranane simbori hoafiyahanduri arihandi. ⁴ Kraisi ndi hoafi sahumindefi hefi-rihundeimbi ro yihoe fi ratüpurü ranimbohünda sesi, sesi asu hoe simindimbo, ra ahinümbiyo? ⁵ Asu Adükari ndi akihoandi-yomo, Pitayu bidifiri Kraisi ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomo ai ramefundü nou anihondümbo-reandeimbi nimorehi-dibo hoafi semindi hoahoangombo ra ahinümbiyosi? ⁶ Awi Barnabas-dibo ro yangiri yihoe fi fi farihefembo kakü semindi ratüpurü ratüpurüyoani, asu amuri Kraisi ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranai wanimboyosi? ⁷ Nindou mamü ai amimbofi anüngu ra ahandi hoari sesi kokombo-mandiyosi? Nindou ai nümbüri hifareandi ra ahandi hoari sesi yimungu-remindikoate-mandiyosi? Asu nindou ai burmakau moanguiarandi ra ahandi hoari burmakau titi boboe ra simindikoate-mandiyosi?

⁸ Roana nindou-yafe hohoanimo süngu yangiriyahipoani hoafayahü. Nga ahinümbi hohoanimo amboani yahurai hoafimayo. ⁹ Nga Mosesi ndi ahinümbi hohoanimo ranambe sürü papirandühi yahoya, "Burmakau ai wit hipiri fifirigendani se yowani ahandi yafambe kikhemindi poani, bidifiri wit dedimboe yaho hefembo," meho. Asu God ai burmakaumbo yangiri hoafiyuwaisi? ¹⁰ Ranana yihoe fimboyu hoafimayu. Anihond-ane, Bukambe hoafimayo ra shefimbo rambirihinda yahohayamboyo. Nindou ngörü ai nümbüri hifireandaniyo, asu ngörü ai yimungu-ramüduanüyo, ranai

sapo ahafandi ratüpurayafani ranimbohünda sesi ra bidifiri semindimbo hohoanimo-mbeyafandamboane. ¹¹ Ro sihei mbusümo Yifiafi Aboedindi-mayo hoari ra hifi kamarihundi, ranimbohünda se yihoezimbo fi farihfembo bidifiri sesi saimbo ra yowanimandiyosi? ¹² Sapo se nindou bidifirambo sihei-mayo napo semindimbo yini, ase ana, asu yihoezimbo amboani afindimbo yini, mbiseiamboane.

Ro sihei-mayo napo semindi ra nafi yangrosi, nga ambe masefi. Ro semindikoate-mayefi ra, sapo Kraisindi aboedi hoafi ra nafi gifepoani, sefi hoahumboyefi. Ranimboane ro tiriifo afindi sahumindefi arihundi, nga ranimbo moanane asefi. ¹³ Se fifirihindai, nindou Godindi adukari worambe ratüpuriyomo arundi, ranai ranifihind-ane sesi sowandümo arundi. Nindou Godimbo ninihondi hifokoaru sihou-rundeimbi fondi raniwami ratüpuriyomo arundi, ranai sihefembo fondi raniwaminind-ane ninihondi bidifiri sowandümo arundi. Awi ra se moai fifirihindiyo? ¹⁴ Mami rani-sunguyo, Adukari ai yahuya, "Nindou aboedi hoafi wataporimbo-arundi ranai nindou wataporimbo-arunduri ahei-mayo bidifiri napo ahamundi fi fehifembo mbisahupur-amboane," mehu.

¹⁵ Nga ro moai rasungurihundi. Asu hapondani amboani sihei-mayo napo semindimbo-yahipoani pas nda sürü paparhandi, nga wani. Ro napo semindikoate ranahambo hihifi-hihifayahi, asu ngiri ngörü nindou ai ro hihifi-hihifayahi nafi ra gündeandi. Ai rambarea-mbonana, ro yifayahi ra aboed-ane. ¹⁶ Ro Aboedi hoafi hoafindahühi ra ngiri wandi fimbo borindahühi roana aboedi hohoanimo sunguritheandemb-anahi mbisahi, nga wani. Sapo Aboedi hoafi hoafimbo ranana wandi ratüpurü wambo ro ngiri hiniingindiheandi. Ro aboedi hoafi hoafikoate-yahimbonana, ro ngiri aboedi nimboahi. ¹⁷ Ro wandi hohoanimo sungu ratüpurayahi ana, ranifihitaki ni ndahamindimboyahi. Nga Adukari ai wambo rani ratüpurü ra masendiramboanahi ro ratüpurayahi. ¹⁸ Asu ro nini takini wandi ratüpurü ranimbohünda mandahamindihahi? Ro takini semindimbo-mayahi aboedi hoafi hoafiya arihandi ranimbo-hündambo ranana moai nini-moatükuni sahamindihahi. Nimorehi nindowenihimbo moani hoafimbo ranahambo takini nahurai-ane.

Por ai munguambo nindou-yei moani ratüpurü-rambeimbimbofi manüngu

¹⁹ Ro nindou ngöründi moani ratüpurü-rihandeimbimbo-yahipoanisi. Nga asu ro wandi hohoanimonambo Kraisindi nindou tüküfembohünda nindou afindi safi semindimbo ahei moani ratüpurü-rihandeimbimbo nahurai animboahi. ²⁰ Ranimboane ro Suda-dibo nimboambo ahei hohoanimo sunguritheandi, Suda aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. Ahinümbi hohoanimo ra moai wambo hifandirandiri, nga nindou-yei himboahü ahinümbi hohoanimo ra sunguritheandühi nou-ayahi ahinümbi hohoanimo sungurihindeimbi aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. ²¹ Asu Suda-yafendüfo ahinümbi hohoanimo sungufekoate-ayei, ranaheimbo ro-amboani ahinümbi hohoanimo sungufekoate-ayahi aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. Nga asu ro moai Godindi ahinümbi hohoanimo ana hiniingiriheandi. Wani, nga Kraisindi ahinümbi hohoanimo ana sunguri-heandühanahi. ²² Asu didiyei nginindi anihondümbofekoate-ayei, ranaheimbo semindi-ndürimbohünda ro-amboani nginindi anihondümbofekoate nahurai-ayahi. Ro nindou bidifiri aboedambo-fendürimbohünda nafi kokombo munguambo nindou-yei hohoanimo sungurithe arihandi. ²³ Ro rani ratüpurü ra rarihe marihandi, Sisaindi aboedi hoafi ra nginindi tükümbifeyowa sahehea. Rananimbo ro-amboani Adukari ai aboedi hoafindi aboedi moatükuni nindou ranaheimbo saimbo napire masihendi ra ndahamindi sahehea.

Sihiri napo semindimbo pipi-ndefomboane

²⁴ Sapo se fifirihindi napo semindimbo pipi ranambe munguambo nindou pipiyeihanei, nga mami yangiri-animbo pipi ranahandi napo ra ndemündümbui. Nga ranimboane se-amboani napo semindimbo pipi ra tiriifondei. ²⁵ Munguambo nindou pipi ranambe napo semindimbo-ayei ana, ahei fimbo hohoanimo ra hiniingirihi hehi, napo semindimbo pipi ranambe tiriifoyeihanei. Aiana awarihoei-randeimbi

napo semindimbo tñirifoyei arihündi, nga ro awaríhoefekoateyo-randeimbi napo semindimbo tñirifoyefi arihündi. ²⁶ Ranimboane ro nindou napo semindimbo pipiyuhü amurí hímboate ahu nahurai-ayahí. Asu nindou fifahí yangoambe díboadore yangora arandí nou raweheandí, nga moai mamíkarí yangoríhandí, nga waní. ²⁷ Nga ro hohoanimoayahí süngufembo tñirifoyahühí wandí fi yamundíhe aríhandí.

10

Ngírí síhírí Israer hohoanímomayei süngundíhundí

¹ Wandafí mamí, síhefí amoaó mamí ai Moses sünguhorani, nínemoatükuní aheimbo-so tüküme Feyondürí ranahambo-anímbo hoeindíhirühí ndondíhi hohoanímó ra türíboadíhindí. Aiana hamburí síríwara aboeda bamaríhehindí munguambo mburüngai mamí raníhoarehí nímboeimbo. ² Mburüngai-ambeyo asu síríwara-ambeyo ra ai Mosesindí sünguríhündei-mbímboyahi hundürímayei. ³⁻⁴ Nindou munguambo ai God sesí masendí ra sahüsi asu, God hoe masendí ra símíndei maríhündí. Asu ai hoe ra masímíndei Godíndí nímoei aboedambeahíndí asu nímoei ra ahei süngu maho. Nímoei ranana Kraisi-ani. ⁵ Nga asu God ai nindou afíndí aheimbo híhífí-híhífíkoate-yundüríhí, asu ranímboyo nímí wohí furíkoate-reandühí yífísafíyeihí, ahei yífínímoko ranai moaní mamíkare kurímayo.

⁶⁻⁷ Ranímoatükuní aheimbo tüküme Feyondürí ranana síhírí hoeifembohünda nafuimboane. Nindou bídífirí ai moaruwai moatükuní ra süngumaríhündí asu sísamí god ranahambo sünguríhi maríhündí, ranímboyo se-amboaní ranímoatükuní ra yowaní raní-süngufepoaní yaho haya yare nafuí-mayo. Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou ai sesesíyo asu wain hoe símíndírambo nímareimbo, asu ai botíyahi híhífí-híhífíyeihí nímorehí sísíhímoyei maríhündí,” meho. ⁸ Síhírí ana nímorehí sísíhímó, nindowenihí bírabírí hohoanímoyopoaní, nindou bídífirí ramehindí nou. Raníyo mamí-símboaní 23,000 nindou ai yífísafí kurímayei. ⁹ Ranímboane asu síhírí ngírí Adúkarí ahambo sísíndíndíhurühí, randíhurí hoeindíhurí nindou bídífirí ai ahambo ramaríhorí nou. Aiana ramaríhorí ranímboyei aheimbo amoasírí ai tíkírímarandüra yífísafímayei. ¹⁰ Nindou bídífirí ramehindí nou, síhírí nínímoatükuní tüküfeyoaní hoafíyo hoangopoaní. Nga ranímboyo nindou bídífirí ranai ramehinda sünambeahíndí nendí nindou hífokoare-randeimbi ai aheimbo moaruwaimbo-mareandürí.

¹¹ Ranímoatükuní aheimbo tüküme Feyondürí ra nindou bídífirírambo nafuimbo nahuraiyo, nga ranímboyo asu ranímoatükuní ranahambo síhefímbo ahíní hoafembohünda sürü papíru masíhoemo. Síhírí ana ndeara bídífiríranambo sí tüküfembo bídífiríhanefí anímboefí nda. ¹² Ranímboane asu nindou mamí ai hoafiyuhüya, “Roana ngíníndí nímboambo-anahí,” ehu ana, moaní ai híbadambo-anímbo nünгу, nga asu ai pündümbuí. ¹³ Nínímoatükuní refo hoeifembo moatükuní síheimbo sowahí tüküme Feyondürí, ranana ranípoanímbo moatükuníyopoaní, nga waní. Síheimbo sowahí tüküfeyondürí ra bídífirírambo amboaní tüküfendürí arandí nahurai-ane. God ai hoafíyu masíhendí hohoanímó rasünguaréandí ana, asu ngírí nínímoatükuní síheimbo refo hoeifembo tüküfeyo ranai síhei ngíníndí ranahambo ngasündeandí, nga God ai síheimbo ngorü-süngunde fandíheirímbo. God ai-anímbo síheimbo ngíníndámündü-ndüraní, asu se ngíníndí nímboeimboyei nínímoatükuní síheimbo refo hoeifembo tüküfeyo símboaní. Rananímbo asu ai síheimbo aboedí nafí koandíheira tükündahimboyei.

Síhírí ngírí God asu moaruwai nendí yíbobo süngundíhundí

¹⁴ Wandafí mamí hondü, ranímbo-anímbo se moaruwai nendambo dídíbafífe raní fikímí hopoaní. ¹⁵ Se fífíríhindeimbi nindou-aneisí, nga ro síheimbo hoafí nda hoafehandürí, nga ro hoafayahí nda se síheihóarí türüboadíhindí. ¹⁶ Adúkaríndí kap nda Godímbo dídíbafíyahu híhífíríhurí mburíhu símíndefí aríhundí ra síhefímbo

Kraisindî horinambo mamihüreamuni arandi. Sapo bret bidifiri hifitirihu arihundi ra Kraisindî fi ranifihî mamihüreamuni arandi. ¹⁷ Sapo bret mamî engoro ranimbohündambo wamboane, asu nimorehî nindowenihi sîhiri afind-aneftî, nga fi mamayefî. Sapo muᅅguambo sîhiri bret mamî ranahandamboane sahusiftî arihundi. ¹⁸ Se Israer nindou ranaheimbo hohoanimo-ndahündürî. Ranihündambo nindou ana ai Godimbo fondiwamî sesî sîhefeimbîndambo sahusimbî, ranai ana sapo sesî Godimbo sîhefeimbî babidimboyei ai mamühîyahi marihündî.

¹⁹ Se ᅅgîrî randîhi hohoanimondeihîya, Ro Por tikai godimbo sesî saimbo ra anihond-ane asahî mbisei. Roana moai tikai god ranahambo anihond-ane sahi. ²⁰ Wanî, nga ro rarîhe hoafayahî: Nîne-moatükunî Godimbo süngufekoate nindou ai sesî asîhehindî, ranana ai moaruwai nendî ranaheimbo hohoanimo-yahündürîthanei aheimbo asîhehindî, nga Godimbo ana wanî. Ranimboanahî ro sîheimbo moaruwai nendî ranî-babidimbo mamîhüfembo yowanî asahandürî. ²¹ Se ᅅgîrî Adükarîndî kap ranambe ndîmîndei asu moaruwai nendî-yafe kapambe ndîmîndei ndîhündî. Asu se ᅅgîrî Adükarîndî sesî dagüdi asu moaruwai nendî-yafe sesî ra dagüdi ndîhündî. ²² Awi sîhiri randîhundani, Adükarî ai sîhefîmbo ᅅgusüfoambe moaruwaimbo-mbîreamuni sefîmboyefa? Asu sîhefî ᅅgînîndî ra ahandî ᅅgînîndîmbo ᅅgasündeamboyo?

Muᅅguambo si aho ra Godimbo aboed-ani yahomboane

²³ Bidifiri seiya, “Muᅅguambo moatükunî ra sîhiri randîhumboane,” asei. Yinîsî, nga asu ᅅgîrî muᅅguambo moatükunî sîhiri rawarîhu hefî ranai sîhefîmbo fandîhemunî. Bidifiri seiya, “Muᅅguambo moatükunî ra sîhiri randîhumboane,” asei. Yinîsî, nga asu muᅅguambo moatükunî sîhiri rawarîhundî ranai ᅅgîrî fandîhemuna ᅅgînîndî nîmboefî. ²⁴ Nindou mamî ai ᅅgîrî ahandî fimbo yangîrî hibadandî, nga wanî. Nindou muᅅguambo ai ᅅgorümbo fehefembo hohoanimondei.

²⁵ Muᅅguambo maketambe nînihondî safî sahümündeimbî ranana dagüdi, nga ranahambo aboedîmbayo mbisei hehi afîndî hohoanimondeihî düdu-düdundei wakîndîhimboyei. ²⁶ Nga Bukambe yare hoafîyowohü yahoya, “Hîftî ndan-ane asu muᅅgu-moatükunî hîftî ranîfihî engoro, ranane muᅅguambo ra Adükarîndî yangîr-ane,” meho. ²⁷ Asu nindou mamî Godimbo anihondümbofe-koateyuweimbî ai sîheimbo ho ahandî worambe sesîmbo hoafînduanî, asu se hombo hohoanimoayei ana, nîne sesî sîheimbo asahündürî ra se dagüdi. Nga asu se ranahambo afîndî hohoanimondeihü, düdu-düdundei wakîndîhimboyei. ²⁸ Nga asu nindou mamî ai hoafîyundürühîya, “Sesî ndanana moaruwai nendambo sîhefeimbîhünd-ane,” mbüsüwanî ana, se sesî ra dagüdimboyei, nindou ai yare hoafîmayu mbisei hehi asu ᅅgusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoanîmombohünda. ²⁹ Ro sîhei ᅅgusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoanîmombombo-yahîpoanî. Nga nindou ᅅgorü ai ᅅgusüfoambe ranahambo moaruwai-ane mbüsübui ranîmbo hohoanîmoayahî.

Ro wandîhoarî ana sesî ra dagadîmboyahî, nga asu nindou ᅅgorü ai moaruwai-ane ehua, ᅅgîrî wandî ratüpürî ra gündeandî. ³⁰ Asu ro Godimbo hîhîfîrîhünî hehea sesî ra sahasîhanî, asu nîmboe nindou ᅅgorü ai ro hîhîfîmarîhünî ranahambo moaruwai-ane ehua?

³¹ Ranîmboane asu se sesî ra dagüdi, hoe ndîmîndei, asu nîne-moatükunî aho ra rawarîhindî ra, muᅅguambo Godimbo adükar-ani yahombo-hündambo-anîmbo randîhindî. ³² Se nînî-moatükunî randîhindühî Suda-aneî, ahei ndîfo-aneî, asu Godîndî nend-aneî ranaheimbo hoeindîhindühî moaruwai-ane mbîseimboyei. ³³ Ro-amboanî muᅅguambo nindou ai refemboayei ranî hohoanîmo-ane rarîhe arîhandî. Roana wandî fi ranahambo farîhefembo yangîrî hohoanîmoyopoanî rarîhe arîhandî, nga wanî. Roana muᅅguambo nindou ranaheimbo God ai

11

aboedambo-mbîreandürî hohoanîmo ranane ratüpürîya arîhandî. ¹ Se wandî hohoanîmo ra süngundîhi ᅅgei, ro Kraisindî hohoanîmo süngurîhe arîhandî nou.

Nĩmorehĩ ai mbĩro gabudĩfembo hoaf-ane

² Ro sĩheimbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfayahandũrĩ, sapa se muŋguambo si aho ra wambo hohoanĩmo-yahũndĩrũhĩ, asu ro sĩheimbo yamundĩhearũhĩ sĩhei warambe masahandũrĩ, ra sũngurĩhũ hei marĩhũdambo. ³ Ŋga ro sĩheimbo ndanĩ-moatũkunĩ ndanĩmboanahĩ ndondĩhi fĩfĩrĩndĩhindĩ asahĩ ra ndahurai-ane: Kraisi ai muŋguambo nindou-yei mbĩro-ani, nindowenihĩ ai ahandĩ nĩmorehĩ ranahandĩ mbĩro-ani, asu God ai Kraisiĩndĩ mbĩro-ani. ⁴ Ranĩmboane nindou dũdi ai nindou hĩmboahũ mbĩro gabude haya, Godĩmbo dĩdĩbafĩfi asu Godĩndĩ hoafĩ hoafayu-ane ra Kraisiĩmbo moaruwaimbo-rirũhĩ nou-ani. ⁵ Ŋga asu nĩmorehĩ mamĩ ai ahandĩ mbĩro ra gabudĩfekoate dĩdĩbafĩfe arand-ane, asu Godĩndĩ hoafĩ hoafayo-ane ra ai ahandĩ anamĩndĩ ranahambo moaruwaimbo-rerĩhũ nou-ane. Nĩmorehĩ ranai ana sapa amoanĩŋgĩ-mbeyowa sei hehi, mbĩro foarĩhehindeimbĩ moanĩ anĩŋgo nahurai-ane. ⁶ Nĩmorehĩ ranai ahandĩ mbĩro ranahambo gabudĩfembo wanĩndowohũ ana, ai mbĩrĩnanĩ ra bodĩfo kĩkĩrandũhĩ tũpurĩmbĩrĩ-hendamboane. Ŋga asu nĩmorehĩ ranai ahandĩ mbĩro ra kĩkĩyo foarĩhefembo amoanĩŋgĩndowohũ ana, asu ai mbĩro ra gabudĩmbĩreandamboane. ⁷ Ŋga asu nindowenihĩ aiana ahandĩ mbĩro ra gabudeambui. Aiana sapa Godĩndĩ ndũreimbĩ asu ŋgĩnĩndĩ nafuimbo sisamĩ nahurai-ani. Ŋga asu nĩmorehĩ ahandĩ ra sũngumbo nindowenihĩ ai ndũreimbĩ-ndũmbui. ⁸ Ŋga moai nindowenihĩ ai nĩmorehĩndĩ hamĩndĩnambo tũkũfiyu, ŋga nĩmorehĩyo nindowenihĩ ranahandĩ hamĩndĩnambo tũkũmefeyo. ⁹ God ai moai nindowenihĩ ranahambo nafĩrũrĩ nĩmorehĩ ranahambo fehefembohũnda, ŋga wanĩ. Ŋga nindowenihĩ ranahambo fehefembohũndamboyo nĩmorehĩ ra nafĩmarandĩ. ¹⁰ Ranĩ-mayowamboane sũnambeahĩndĩ nendĩ ai hoeifeyoanĩ, nĩmorehĩ ranai Godĩndĩ ratũpurĩ ratũpurayo ra nafuimbohũnda, ai ahandĩ mbĩro ra gabudĩ-mbĩreandamboane.

¹¹ Ŋga Adũkarĩ-babĩdĩ anĩmboefĩ ranana nĩmorehĩ ai moai aheipoanĩmbo nĩboadei rĩhũndĩ. Asu nindowenihĩ ai moai ahamundĩ-poanĩmbo nĩŋgomo rundĩ, ŋga wanĩ. ¹² Ŋga God ai nĩmorehĩ ranahambo nindowenihĩ ranahandĩ finambo randĩ nafĩmaranda, nĩmorehĩ ranai tũkũmefeyo. Ŋga asu God ai haponda nindou ranahambo nĩmorehĩ-yei furambe nafĩrapurĩ arandĩ. Asu muŋgu-moatũkunĩ ra Godĩndĩ sũngu-ane tũkũfearandĩ. ¹³ Sĩheihorĩ hoafĩ ndanahambo tũrũboadĩhindĩ: Ranĩmboane asu nĩmorehĩ ai ahandĩ mbĩro ra gabudĩfekoate, nindou hĩmboahũ Godĩmbo dĩdĩbafĩfe hoafĩ ra aboedĩyo? ¹⁴ Nindou sĩhefĩ hohoanĩmonambo yaŋgĩr-ane sĩheimbo rahurai nafuiyoarandĩ. Nindowenihĩ ai mbĩrĩnanĩ hoandarũmbĩ ana, aboedĩ hamĩndĩyopoanĩ. ¹⁵ Ŋga asu nĩmorehĩ ai mbĩrĩnanĩ hoandarũmbayo ana, ranamboanĩ aboedĩ hĩmbombeyo-wamboane. Sapa ranĩ-moatũkunĩ ra God ai ahandĩ mbĩro gabudĩfembohũnda masagado-ane. ¹⁶ Ŋga nindou mamĩ ai ranĩ-moatũkunĩ ranahambo hoafĩndu hoanũguhũ ana, ai ranahambo ndore tũmbĩfoareand-amboane: Roanahĩ asu Godĩndĩ nend-anei ro moai ŋgorũ hohoanĩmo sũngurĩhu rĩhũndĩ.

Adũkarĩndĩ sesi sesĩmbo

¹⁷ Ŋga hapoana ro sĩheimbo bĩdĩfĩrĩ moatũkunĩ yamundĩheandũrĩ samboanahĩ, ŋga asu se nĩne-moatũkunĩ ratũpurĩyei arĩhũndĩ ranahambohũnda ŋgĩrĩ ro sĩheimbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩ-ndahandũrĩ. Se Godĩndĩ hoafĩ hĩmborĩmbo fandĩhindũhĩ, asu se moaruwai hohoanĩmo afĩndĩ hohoanĩmoayei ra moai nindou farĩhendũrĩ randĩ. ¹⁸ Sĩheimbo ndanĩ hoafĩ nda boatei hoafĩnda samboanahĩ: Asu seana fandĩhindũhĩ yikũrũbũyei wakĩrĩhi-ndũhanei. Ro ranĩ hoafĩ ra rarĩhe rahurai hĩmborĩmayahĩ, ŋga asu ro hoafĩ ranahambo akĩdou anĩhondũmbo-marĩheandĩ. ¹⁹ Ŋga awi anĩhondũ yikũrũbũfe hohoanĩmo tũkũmbĩfeyo-wamboane, sapa dũdi sĩhei mbusũmo anĩmboei ranai Godĩndĩ hohoanĩmo sũnguarĩhindĩ ra ndorĩhi hoeimbĩrĩ-hindamboane. ²⁰ Ranĩmboanej asu se mamĩ fandĩhindũhĩ, asu Adũkarĩndĩ sesi ra ndofe mamĩ nĩmarĩmbo sesi-koate-mayei. ²¹ Rananej asu nindou mamamĩ se sesi ra sĩheipoanĩmbo sahũmũndi hehimbo, nĩmai sahũsi arĩhũndĩ. Ranane asu nindou bĩdĩfĩrĩ ai moanĩ wembopo nĩmareianĩ, asu bĩdĩfĩrĩ ai afĩndĩ hamĩndĩ sahũsihĩ, hoe sĩmĩndeihi,

hohoanimo mamikararandürü arandü. ²² Awi se sesi, sesi asu hoe simindi rambo ra worikoate-wamboyei? Asu se Godindi nendi ranaheimbo moananei seimboyei, wandafi mamü bidingiri ranaheimbo sesi napokoate ai mamareia, amoanijgamborarihindürü. Ro sheimbo nungundithe hoafimandahandür-a? Awi ro sheimbo hihifi-hihifi-mandandürüyo? Wanü yangir-ane.

²³⁻²⁴ Yamundife hohoanimo nda Adükarindi-mayo sahamindi heheambo-anahi, asu sheimbo masahandürü: Rani nimbokoani Sudas ai Adükarü Sisasimbo hürütümbi nindou-yomondi warihumariramboyu asu ai bret mamü ra semündü haya, Godimbo hihifirürü mbura, hifitire haya, hoafiyuhü yahuya, "Bret nda wandü fisaf-ane, shamumbo farihafepuri-mbohünda. Ndanü-moatükunü nda se randu ndundi, wambo hohoanimombohünda," mehu. ²⁵ Raniyu asu sesi ra sowasümo mburu, mare yare yaurai kap amboani semündü haya, hoafiyuhü yahuya, "Kap ndanana Godindi simbori hoafi femindi shefe moatükun-ane, asu wandü horinambo nginindi tükündifemboe. Ndanü-moatükunü nda se nini-simboani-yomo asimindimo ra se randu ndundi wambo hohoanimo-yondirimbohünda," mehu. ²⁶ Munguambo si ra se bret nda sahüsi asu kap ndanambe simindi arihündü ana, Adükarü ai yifimayu ranahambo weindahü hoafiyeyi rihündühanei. Rani-moatükunü ra se randühi ngeiani, asu Adükarü ai hihirüfi mbikusuwamboane

Nindou ai Adükarü indi sesi moaruwaimbo-areandi ana, ai hüti-ani

²⁷ Ranimboane nindou düdi ai ndofe hohoanimo-koateyuhü, ai bret ra sesü, asu kap ranambe hoe sümündü arandü ana, Adükarü indi fi asu hori ra moaruwaimbo-reandühani, asu nindou ranai ahandü fi hüti-anandi. ²⁸ Nindou ai moani ahandü fi ranahambo hohoanimöndu hoeindeandühü animbo, ai bret ra dedü asu kap ranambe hoe ndümündü ndandi. ²⁹ Rani-moatükunü ra rahurai-ane: Nindou düdi ai Adükarü indi fi ranahambo ndofe hohoanimo türüfoefekoateyu haya, moani sesi ra sesü, kap ranambo hoe simündü arandü ana, ai ahandü fi ra ahandühoari hüti-anandi. ³⁰ Sapo ranimboanei nindou afindi se angünimboyeihü, hamindi kemindükoate-yeyihü, asu bidingiri ai yifimayei. ³¹ Asu shiri shefithoari shefi fi ranahambo türüfoarhundühü, bret sahusifi, asu hoe asimindefi ana, Godindi himboahü ngiri hütindefi. ³² Nga asu Adükarü ai shefi hohoanimo ranahambo türüfoare-amunühü, aboedükoate-mayowambo shefi hohoanimo ngorü-süngure arandü. Ai shefimbo rawareamunanimbo, asu shiri ngiri hifi ndanühündambo nindou rawehindi nou, ai-babidi awarindühehundü.

³³ Wandafi mamü, rani-mayoamboane, asu se sesimbohünda fandühindühü ana, awi se sesimbo mbiseimbo ra bidingirambo hibadühindürü hehimbo animbo, mamü dagüdi. ³⁴ Nindou düdi ai wembombondühü ana, ai ahandü worambe animbo mbisesuwamboane. Ranimbo asu se mamü fandühindühü amboani, asu ngiri Godindi papü-hoafi ranambe ngei. Bidingiri hoafi awi engorosi, nga asükainda tükündaheandüh-animbo ranamboani didüboado-ndüheamboyahü.

12

Yifiafi Aboedü-mayo rani-poani rani-poani ratüpurü moatükunü

¹ Wandafi mamü, rani-poani rani-poani ratüpurü Yifiafi Aboedü sai-arandü ranahambo se ndorühi fifirümbirühindü samboanahi. ² Horombo se Godindi hoafi süngufekoate nimboeiambe, rani-simboani ana munguambo si maho ra sisanü god hoafikoate, yifi nahurai mengoro, rani sowanamboyo ai sheimbo hürühümündühindürü hei marühünda, asu rani-süngü hei marühündü ra se fifirühimboanei. ³ Ranimboanahi asu se ndanü-moatükunü ranahambo fifiründühindi asahi, ra ndahurai-ane. Asu Yifiafi Aboedü ranai nindou ngoründü fiambe amaro-ana, nindou ranai ngiri hoafindühüya, "Sisas ai moaruwaimbo-mbifiyu-wamboane," mbüsü. Nga asu nindou mamü ai hoafiyuhüya, "Sisas ai Adükar-ani," ehu ana, asu ai Yifiafi Aboedündü süngü yangir-ane hoafiyu arandü.

⁴ Yifiafi Aboedi ndi ratupuri ra afind-ane engoros, nga asu awi Yifiafi ranana mamani rani yangir-ane sagaduri arandi. ⁵ Adukarandi ratupuri ra rani-poani rani-poani ratupur-anesi, nga asu Adukarandi mamani ranahamboane ratupuriyei arihundi. ⁶ Rani-poani rani-poani ratupuri nginind-ane, nga God mamani ranai-ani nindou mungu ranaheimbo nginindi ra sagaduri arandi. ⁷ Yifiafi Aboedi ranane ahandi-mayo nginindi ra nindou mamani ranaheimbo tukufe arandi nindou munguambo farifehendurimbohunda. ⁸ Nindou ngorumbo Yifiafi Aboedi ranai nginindi sagadowohane ndofe hohoanimo wataporimbo-yondurimbohunda. Nga asu nindou ngorumbo mare Yifiafi mamani ranai nginindi sagadowohane ndofe fifirife ranahambo wataporimbo-yondurimbohunda. ⁹ Yifiafi mamani ranane nindou ngorumbo anihondumbofe hohoanimo ra sagado arandi. Asu mare Yifiafi mamani ranane ai nindou ngorumbo nindou angunumbo-yeimbimbo didiboado-fenduri-rambo nginindi ra sagado arandi. ¹⁰ Asu nindou ngorumbo hepunifeimbi moatukuni refembo nginindi ra sagado arandi. Asu nindou ngorumbo Godi ndi hoafi hoafiyo rambo nginindi ra sagado arandi. Asu ngorumbo ai Yifiafi Aboedi ndi-mayoyo asu moaruwai nendiyei-mayoyo ratupuri ra turufoefimbohunda nginindi ra sagado arandi. Nindou ngorumbo rani-poanimbo hoafi hoafimbo nginindi ra sagado arandi. Asu ngorumbo rani-poanimbo hoafi hihirife hoafi nginindi ra sagado arandi. ¹¹ Yifiafi Aboedi mamani ranane ai rani-poanimbo rani-poanimbo nginindi ranahambo yare arandi asu ai-ane moani ahandi hohoanimonambo yangiri nindou mamani ranaheimbo nginindi yiboborearu arandi.

Munguambo sihiri fi mamani ranahandambo bidifiri-ane fi

¹² Fi ra mam-anesi, nga asu ngoru-poani ngoru-poani moatukuni ra ranifihipapireamboane. Ahandi rani-poani rani-poanimbo moatukuni afind-anesi, nga fi mamani ranifihitüremarand-ane. Kraisi rahurai-ani. ¹³ Mamani rani-sungumboane munguambo sihiri, Suda, Suda-yafe ndifo, moani ratupuriyei-rihundeimbi, asu moani nimboeimbi nindou, sihiri fi mamani raninambo hundurimayefi. Asu munguambo sihefimbo God ai Yifiafi mamani ra masemuni.

¹⁴ Fi ranana moani mamani moatukuninambo yangiriyopoani pare haya aningo. Aiana afindi rani-poani rani-poani moatukuni ra papire mburamboane fi ra mamani nahurai aningo. ¹⁵ Asu tihari ai hoafindowohüya, “Roana watihari-yahipoani, ranimboane asu ro fi ranahandi-yahipoani,” mbisimboesi, nga sapo aiana fi mamani ranahandamboane. ¹⁶ Asu himboambe ai hoafindowohüya, “Roana himboariyahipoani, ranimboane roana fi mamani ranahandi-yahipoani,” mbisimboesi, nga sapo aiana fi mamani ranahandamboane. ¹⁷ Asu fi mungu ranai himboari rani yangirayo ana, asu nungunde himborimanda? Asu fi mungu ranai himboambe rani yangirayo ana, nungunde fisiharü kamadada? ¹⁸ Fi mamani ranana ai yahurayopoani, nga God ai moani ahandi hohoanimonambo rani-poani rani-poani moatukuni ra fi mamani ranifihipapimareand-ane. ¹⁹ Nga asu fi mamani ranahandambo moani mamani rani yangirayo ana, asu fi ranai nahü maningo? ²⁰ Fi ranai moani yare ningowan-ane, asu fi mamani ranifihirani-poani rani-poani moatukuni ranai papire haya aningo.

²¹ Ranimboane asu ngiri himboari ai watiharimbo hoafindowohüya, “Ro ngiri sihambo ndahamindihanini,” mbiso, nga wani. Asu ngiri mbiro ai tiharimbo hoafindowohüya, “Roana ngiri sihambo ndahamindihanini,” mbiso, nga wani. ²² Nga awi sihiri nahaniniyo sihefi fi ranahambo ranana nginindeimbi-yopoani asefi, rani-moatukuni ranai fi ranifihipaiarikoate-ayo ana, asu ngiri fi ranai aboedi ndonde ningo, nga wani. ²³ Asu fi ranahandambo bidifiri moatukunimbo sihiri aboedi moatukuni-yopoani asefi, ranahamboane fi sihiri aboedi yihuruhi arihundi. Nga asu fi ranahandambo bidifiri amoaningimbü moatukuni ranahamboane aboedi didiboado-arihundi. ²⁴ Fi bidifiri aboedi ra moani hinngirihu arihundi. Nga God aiyu ahandihoari munguambo rani-poani rani-poani fi bidifiri ra fi mamani ranifihimamambere hinngimareandi. Raniyu asu fi bidifiri ranahambo moanane asei

ranahambo ai ndorihoeimbi hiniŋgire marandi. ²⁵ Fi mamî ranai ŋgorü-poani ŋgorü-poani mbeyo yahuhayambo yare hiniŋgireambo-yupoani, ŋga fi mamî bidifiri, mamî bidifiri ranai mamî hohoanimo süngu simbori farihfirü-mbeyeia yahuhayambo yare hiniŋgimareandi. ²⁶ Ranimboane fi ra ŋgorü mamî bidifiri asubusimboayo ra, asu fi mamî mungu ranai-amboani asubusyowohane. Asu fi ra mamî bidifiri aboedane ase ana, asu munguambo fi ranai-amboani aboedi hihifi-hihifiyowohane.

²⁷ Ranimboane munguambo nindou se Kraisindi fi-anei animboei. Asu munguambo se ahandi fi bidifiri nou-ayei. ²⁸ God ai bidifirambo Kraisindi nendi-mayei ranaheimbo rahurai yare hiniŋgimarearü. Weangurühididi ranai Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi, ranikimindi ranai Godindi hoafi hoafiyei-rihundeimbi, asu ranikimi ra yamundu-rundeimbi, asu hepünifeimbi moatükuni rarihi-rihundeimbi, asu nindou angünümbi aboedirih-rihundeimbi, asu nindou farithehi-rihundeimbi, asu munguambo ratüpurü aho ra hifandirühi-rihundeimbi, asu ŋgorü-poanimbo hoafi hoafiyoramboanei ranaheimbo hiniŋgi-mareandüri. ²⁹ Awi nindou munguambo Kraisindi hoafi sahümündi hei-rihundeimbi yangiriyei animboeia? Awi munguambo Godindi hoafi hoafiyei-rihundeimbi nindou yangiriyei animboeia? Awi munguambo yamundih-rihundeimbi nindou yangiriyei animboeia? Awi munguambo hepünifeimbi moatükuni ratüpurüyei rihundeimbi yangiriyei animboeia? ³⁰ Asu munguambo nindou ai angünümboyeimbi aboedi-fendürimbo ŋginindeimbi yangiriyei? Munguambo nindou ai ŋgorü-poanimbo hoafi ra hoafiyei-rihundeimbi yangiriyei? Asu munguambo nindou ai hoafi ra hihirifoadih hoafiyei-rihundeimbi yangiriyei? E! ranimoatükuni ra ai wani. ³¹ Se moani aboedi hamindi moatükuni ran yangiri semindimbo ŋgusüfo pandihindi.

Sihiri nindou amurambo ŋgusüfo pandihumboane

ŋga ro siheimbo nahanayo aboedi hamindi nafi aho ranahambo nafuindahandüri samboanahi.

13

¹ Asu ro nindou ranaheimbo nindou-yei hoaf-ane, asu sünambeahindi nendiyomondi hoafi ranane ra hoafiyahandürühi, asu ro nindou ranaheimbo ŋgusüfo pefekoate-ayah ana, asu ro nümüsi fandiyonani, moani hoafayo hoango nahuraindamboyahi. ² Asu ro Godindi hoafi hoafindahandürühi, Godindi hohoanimo dibo engoro ra munguambo fifirartheand-ane, asu munguambo fifirife ra fifirartheand-ane, asu ŋginindi hamindi anihondumbo-rtheandühi asu nimoei-wafu nimaroani hoafiyahan gorügonani aho-ane, asu ro nindou ranaheimbo ŋgusüfo pefekoate-ayah ana, asu ro moan-anahi. ³ Ro wandi napo munguambo masiheheandi ra napokoateyeimbi nindou fehefendürimbo yimbondihe, asu wandi fi ra hiniŋgi-ndiheandani nindou ai wambo haiambe mandundirani hai tikirinda-ndirimboesi, ŋga asu ro ŋgorü nindumbo ŋgusüfo pefekoate-ayah ana, ra ŋgiri wambo aboedi fandihendiri.

⁴ ŋgorümbo ŋgusüfo pare-randeimbi ai warü hoafeandüh-reandühi farihendüri arandi. Asu ai moai nindou ŋgorümbo ŋgusüfoambe moaruwai hohoanimo yu randi, asu ahandi fimbo moai borüyu randi, asu moai ahandi fimbo hihifi-hihifiyu randi. ⁵ Ai moai afindi-afindiyurandi. Asu ai moai ahandi moatükunimbo yangiri hohoanimo pare randi, asu moai nimehünou ŋginindiyu randi. Asu ai moai nindou ahambo moaruwaimbo-marhorü ranahambo hohoanimo yu randi. ⁶ Asu ŋgorümbo ŋgusüfo pare-randeimbi aiana nime-moatükuni moaruwai-ayo ranahambo moai hihifi-hihifiyu randi, ŋga aiana anihondü hohoanimo ranahamboane hihifi-hihifiyu arandi. ⁷ Ai ana munguambo tiririfo aho ra moanane yahu arandi, asu munguambo si aho ra Godimbo anihondumbo-riri randuhani. Munguambo si aho ra God ai fandihendüribui yahuhaya, hifandandühi asu munguambo tiririfo ra tüküfeyonani, ai ŋginindi nungumboani.

⁸ Ŋgorümbo ŋgusüfo pefe hohoanimo ra ai ŋgiri awarindihoyoy. Ŋga Godindi hoafi hoafombo hohoanimo ranana kikingamindimboe. Rani-poanimo hoafina hoafi hohoanimo ranana moendindimboe. Fifiñife hohoanimo ranana awarindihoyoy. ⁹ Muñgu-moatükuni aho ra moani bidifiri-bidifiri yangir-ane fifiñihumboayefi. Godindi hoafi hoafimbo ranamboani awi moani bidifiri yangir-ane hefi hoafiyefi arihundi. ¹⁰ Ŋga süngunambo nine-moatükuni aboedi hamindi-mayo ranai tükündifeihini animbo, asu nine-moatükuni moani bidifiri-bidifiri yangiri hohoanimomayefi ranai awarindihoyoy. ¹¹ Horombo ro nimori-yahambe rani-simboani wandi hoafi, hohoanimo, fifiñife rani-moatükuni ra nimori nou rasüñgumaritheandi. Ŋga hapondani ana ro adükari-yahühi nimoakidibou-yei hohoanimo ra hiniñgi-ritheamboanahi. ¹² Haponda muñguambo moatükuni awi moai sihiri ndorihu fifiñihundi, ŋga hoehimboambe nahurai-ane hoeirihu arihundi. Ŋga süngunambo animbo sihiri Godimbo ndondihuri ahandi ŋgusumboari ra hoeindihumboyefi. Hapondani ana moani bidifiri yangir-ane fifiñiraritheandi. Ŋga süngunambo-animbo ro ahambo ndondihini fifiñindi-hinimboyahi, ai wambo haponda ndore fifiñirareandiri nou. ¹³ Ŋga haponda ŋgimi moatükuni nda, Godimbo anihondümbofe hohoanimo, Godimbo anihondümbofehü himboyondombo hohoanimo, asu nindou ŋgorümbo ŋgusüfo pefe hohoanimo ra moani koadürümbo-koadürümbo yagodimboe. Ŋga ŋgimi hohoanimo ranahandambo, ŋgorümbo ŋgusüfo pefemboane ai adükari hamindayo.

14

Godindi hoafi hoafimbo hohoanimo pandihumboane

¹ Muñguambo si aho ra nindou bodimondambo ŋgusüfo pefembo hohoanimo homboane. Asu se Yifiafi Aboedindi-mayo ŋginindi rani semindimbo hohoanimondei ŋgei. Ŋga Godindi hoafi hoafiyorambo ŋginindi ranimbo se moani ŋgusüfo pandihindi. ² Nindou düdi ai rani-poanimo hoafinambo hoafayu ana, nindou ranaheimbo hoafiyundürühi-yupoani, ŋga ai Godimbo yangir-ani hoafayu. Sapo hoafi ra nindou ranai ŋgiri fifiñindihindi, ŋga ranana Yifiafi Aboedi-mayo ranahandi ŋginindinambo Godimbo yangir-ani dibo hoafi hoafiyundo arandi. ³ Ŋga asu nindou düdi ai Godindi hoafi hoafayu ana, asu ai nindou ranaheimbo anihondümbofe ra ŋginemindindürühi farihendürühi, asu ŋgusüfoambe aboedi didiboado-rearühane. ⁴ Nindou düdi rani-poanimo hoafinambo hoafayu ana, ai ahandi fi ŋginemindimbo yangir-ani hoafayu. Ŋga asu nindou düdi ai Godindi hoafi ra hoafayu ana, asu hoafi ranai Kraisindi nendi ranaheimbo ŋginindamündürimboe. ⁵ Ro siheimbo muñguambo rani-poanimo hoafinambo hoafindei sahehea hohoanimoayahisi, ŋga awi ro siheimbo Godindi hoafi hoafiyoramboanahi hohoanimoayahisi habodihini. Nindou düdi ai rani-poanimo hoafinambo hoafinduanisi asu nindou ŋgorü ai hoafi ranahambo hihirifoefe hoafiyonisi animbo, asu Kraisindi nendi muñguambo ranaheimbo hoafi ra fandihendürimboe. Ŋga nindou düdi ai Godindi hoafi weindahisi hoafayu ranana rani-poanimo hoafinambo hoafimbo ŋgasündeamboane.

⁶ Wandafi mamisi, awi ro siheimbo sowahisi tükundaheandühi rani-poanimo hoafinambo hoafindahandürani ra ro ŋgiri siheimbo fandihandürisi. Ŋga ro siheimbo God ai wambo bidifiri moatükuni weindahisi-mareandiri hoafi, fifiñifembo moatükuni hoafi, Godindi hoafi hoafiyorambo hoafi asu yamundifembo hoafi ra ndahandüranimbo, siheimbo fandihhehe-andürimboyahi.

⁷ Hoahoango rakoate-randeimbi moatükuni, nümüsü, fufuñisi, mbonifaifai ranamboani moani mamisi rahurai-ane. Rani-moatükuni muñguambo ranai mamikari hoafindoani ra nüngundihisi nindou ai himborimandei hoafi ahandi rana? ⁸ Nindou ai yifiarimbo yinafoaiyu-randeimbi ai ndofe yinafoaikoate-ayu ra, asu nindou didai

yifiarimbo napo ra didiboadomandea? ⁹ Moani mare yahurai-ane, asu se rani-poanimbo hoafinambo hoafayei ra asu nindou amuri ai nungundihisi shei hoafi fifirihinda? Ranana se moanipo hoafindamboayafi, nga shafi hoafi ranai moani weriyafui nou nimoamo ngomboe! ¹⁰ Yini, munguambo hifi ndanihu rani-poani rani-poani hoafi afind-ane engoro. Nga asu moai mamani hoafi ranai ranahandambo nimindi fifirifekoate yangoro, nga wani. ¹¹ Nga asu ro hoafi wataporayu ranahandi nimindi ra fifirifekoate-ayah ana, nindou hoafayu ranai wandi nindou amurinduan asu ro-amboa ahandi nindou amurindamboyah. Se rani-poanimbo hoafinambo wataporindeiani sheimbo yahurai tukundifemboe. ¹² Nga se-amboa Yifiafi Aboedindimayo nginindi ra semindimbo hohoanimoeyei arihundi ranimboane asu se Kraisindi nendi fehefembo nginindi ra semindimbohunda tihirifondei ngei.

¹³ Ranimboane nindou dudi ai rani-poanimbo hoafinambo hoafiyu-randeimbi ana, ai hoafayu ranahambo Kraisindi nendi ranaheimbo hihirifoefe hoafombohunda nginindi ranahambo Godimbo didibafi-mbifiyuwamboane. ¹⁴ Asu ro rani-poanimbo hoafinambo didibafehandi ana, wandi yifiafi ranai-ane didibafefeyo, nga asu wandi hohoanimo ranai ana moani moaruwai titanimbo-reamboane. ¹⁵ Asu randifeyoani ra ro nungumandihia? Ro wandi yifiafi ranambo didibafinda-heamboyahisi, nga asu ro wandi hohoanimo ranambo amboani didibafinda-heamboyah. Ro wandi yifiafi ranambo herunda-mboyahisi, nga asu ro wandi hohoanimo ranambo amboani herundamboyah. ¹⁶ Godimbo se shafi yifiafi ranambo yangiri hihifariri ana, asu moanindi nindou-mayei ranai fandifeambe ngiri hoafindeihi, "Anihond-ane," mbisei se hihifiyafambe. Sapo se hoafayafi ranahambo ana nindou ranai moai fifirihindi. ¹⁷ Godimbo hihifimbo didibafife shafi ra abodi saf-anesi, nga ngiri nindou ngoru ranahambo ngininda-mindundur. ¹⁸ Ro afindimboanahi rani-poanimbo hoafinambo Godimbo hoafiya ahandi ra sheimbo ngasundihia-ndurimboanahi asu ranimboanahi ro Godimbo hihifarihuni. ¹⁹ Nga Kraisindi nendi fandifeambe roana, moani nindou ai fifirihindeimbi hondahufeimbi (5) hoafi yangiri yamundifendurimbo hohoanimoayah. Nga asu hoafi moani afindi hamindi rani-poanimbo hoafinambo wataporimboyo ho ana, abodi hamindiyopoani.

²⁰ Wandafi mamani, se nimoakidibou hohoanimoeyei nou hohoanimo-ndeimboeyei. Moaruwai hohoanimo aho rananimbo se nimoakidibou nou hohoanimondeihi nimboei, nga asu shei hohoanimo ranana nindou boagiri nahurai-animbo se nimboei. ²¹ Ahinumbi hohoanimo suru papiranduh yahoya, "Rani-poanimbo hoafi hoafumbi nindoundi yafambe sungu-ane, asu nindou amuriyeyi yafambe sungu-ane, rananimbo nindou ndanaheimbo ro hoafindahanduri-mboyahisi, nga asu ai ngiri wambo himboringei," mehu Adukari ai.

²² Nga ranane asu rani-poanimbo hoafi hoafimbo nginindi ranai nindou Godimbo anihondumbofe-koate-mayei ranaheimbo nafuimbo moatukun-ane, nga asu anihondumbo-rithoreimbi ranaheimbo ana wani. Nga asu Godindi hoafi hoafimbo nginindi ahei mbusimo ranai anihondumbo-rithoreimbi aheimbo nafuimbo moatukun-ane, nga Godimbo anihondumbofe-koate-mayei ranaheimbo ana wani. ²³ Ranimboane asu Kraisindi nendi ranai mamuhi fandihindani se rani-poanimbo hoafinambo hoafayei ana, asu fifirifekoate-yeimbi asu anihondumbofe-koate yeimbi ranai tukundahi sheimbo hoeindihindurhi, ai ana hihindi-hihindiyehanei mbiseimboeyei. ²⁴ Nga munguambo Godindi hoafi rani yangiri hoafindeian-animbo, asu anihondumbofekoate-yumbü asu fifirifekoate-yumbü ai tukundifi-hindambo amboani asu ai hoafi ra himboringu haya moaruwai hohoanimomayu ranimbohunda ngusifoambe afindi hohoanimondimbui. ²⁵ Ranimbo asu ahandi hohoanimo dibo mengoro ra weindahindeanduh, asu ai yiri yimbu pusinde nimandumbo Godimbo hohoanimonduwohu hoafinduhumboya, "Awi anihond-ane, nga God ai se-babidi shei mbusimo anungu!" mbusumbui.

Godimbo ratupuri hohoanimo ra abodi mbihowamboane

²⁶ Wandafi mamî, asu se nüngundîhi ramandîhinda? Muᅅguambo se fandîfeambe, nindou ᅅgorü ai herü hohoanîmonduhane, ᅅgorü ai yamundîferambo hohoanîmo hohoanîmonduhane, ᅅgorü ai God ai nîñî-moatükunîmboyo hoafîmbohünda nafuimayundoane, ᅅgorü ai ranî-poanîmbo hoafînambo hoafîmboane, asu awi asükai sapo ai hoafîyumbî hîhîrîfe hoaf-ane, muᅅgu ranî-moatükunî ra hoafîmbeyei-amboane. Muᅅgu-moatükunî ra Kraisîndî nendî ranaheimbo ᅅᅅñîmbîra-mîndüramboane. ²⁷ ᅆga asu nindou bîdîfîrî ai ranî-poanîmbo hoafînambo hoafîmbo hohoanîmondeihî ana, moanî nindou yimbundafandantî asu ᅅᅅᅅmîndîmondantî yaᅅᅅr-anîmbo rambîrundamboane. ᅆga asu moanî ᅅgorü ai hoafîndu kîkîndamünduanî, ᅅgorü ai hoafîyu-mbîrandamboane. Rananîmbo asu nindou ᅅgorü ai nîne hoafî ᅅgorü ai hoafîmayu ranahambo hîhîrîfoare hoafîmbiyu wamboane. ²⁸ ᅆga asu nindou ᅅgorü ai ranî-poanîmbo hoafînambo hoafînduanî ranahambo hîhîrîfe hoafîmbo nindou ranîhü nîᅅᅅgokoate-nduanî ana, asu nindou ranai ranî hoafînambo hoafîndümbui, ᅆga moanî ai sîsîkoate nîmandümbö-anîmbo ahandî fimboane asu Godîmboane ranî yaᅅᅅrî hoafîmbiyu-wamboane.

²⁹ Yimbu ᅅᅅᅅmî nindou saf-anîmbo Godîndî hoafî hoafîmbo-mayo ra hoafîmbeyo-mondamboane. ᅆga asu amurî bîdîfîrî ai moanî nîmarîmombo nîne hoafî ai hoafayomo ranahambo tümbîrundamboane. ³⁰ ᅆga asu nindou mamî wataporambe amaru ahambo God ai nafuiduanî, asu nindou nüngumbo hoafayu ranai ahandî hoafî ra awi kîkîmbîramündu-amboane. ³¹ Ranî-süngumbo-anîmbo nindou muᅅguambo mamamî Godîndî hoafî hoafîndîmondantî, asu nindou muᅅgu amarei ranai hoafî ranahambo fîfîrîhindühî ᅅᅅñîndî mbîñîmboei-amboane. ³² Godîndî hoafî hoafîmbo ᅅᅅñîndî sowandümondeimbî nindou ana ai moanî ranahandî ᅅᅅñîndî ra hîfandîmbîrundamboane. ³³⁻³⁴ Sapo God ai sîhefîmbo moai mamîkarîyo wakîferambo yifirîyu, ᅆga moanî aboedî ndorîhefe nîᅅᅅgomboane yifirayu.

Kraisîndî nendî muᅅgu ai fandîfeambe ana, awi nîmorehî ai wataporîndeimboyei, ᅆga moanî sîsîkoate nîmandei. Kraisîndî nendî muᅅguambo yahurai-ane rarîhi arîhündî. Nîmorehî aiana ᅅᅅrî hoafîndei sapo Mosesîndî ahîñümbî hoafî hoafîmayo süᅅᅅ ai moanî nindowenihi-yomondî hoarehî nîmboei. ³⁵ Nîmorehî ai ranî-moatükunî ranahambo fîfîrîfehü türüfoefembo mbîseimbo ana, ai ahei nindowenihi ranahamumbo worambe düdumbeyahi-puramboane. Nîmorehî ai Kraisîndî nendî fandîfeambe botîfe hoafî ana, amoanîᅅᅅgeimb-ane.

³⁶ Awi Godîndî-mayo hoafî ra sîheimbo sowahîndî botîfe homboyo? Awi asu hoafî ra sîheimbo yaᅅᅅrî tüküfemboyo? ³⁷ ᅆga asu nindou mamî ai rande hohoanîmondühüya, “Ro Godîndî hoafî hoafîya-rîhandeimb-anahî,” ehuyo, asu “Yifiafî Aboedîndî fîfîrîfe masahamîndîhî,” ehü ana, refeana ai fîfîrîmbîreand-amboane, ᅆga Adükarî ai randîhindî mehu hoaf-ane nda ro sîheimbo sürü paparîhandî. ³⁸ ᅆga asu nindou ranî hoafî ranahambo hîmborîkoate-ayu ana, asu se ᅅᅅrî ahambo hîmborîndei.

³⁹ Ranîmboane wandafi mamî, Godîndî hoafî hoafîmbo hohoanîmo ranahambo yaᅅᅅrî ᅅᅅsüfo pandîhi ᅅᅅei, ᅆga asu se ranî-poanîmbo hoafîna hoafîmbo yowanî mbîseimboyei. ⁴⁰ Kraisîndî nendî fandîfeambe muᅅgu-moatükunî aho ra wudîpoapondîhi ndondîhi randîhindî.

15

Krais ai yîfîyu hayamboyo asükaiyu botîmefiyu

¹ Wandafi mamî, haponda ro sîheimbo aboedî hoafî masahandürî ra asükainda hohoanîmo botîndîhendürî samboanahî. Aboedî hoafî ra se sahümündi hehimboyei asu se ranîfihî ᅅᅅñîndî manîboadei ranahamboanahî. ² Aboedî hoafî sîheimbo ro bokarîmarî-heheandürî ranahambo ᅅᅅñîndî kîkîhîrîhümündi anîboadei hei ana, ranambo se aboedambo-ndahimboyei. ᅆga refekoate-ndeianî ana, ᅅᅅrî fandîhendürî.

³ Ro hoafi hĩmboriya heheambo masahamĩndĩhĩ ra sĩheimbo masahandĩrĩ ra ai aboedĩ adũkarĩ moatũkunĩ hamĩnd-ane: Kraisi ai sĩhefĩ moaruwai hohoanĩmo ra raguanambo-fembo-hũndamboyu yĩfĩmayu, sapo Godĩndĩ hoafi yare hoafĩmayo sũngu. ⁴ Ahambo honguambe sĩhehorane, asu ranambe ŋgĩmĩ nĩmbiyu mbura asũkaiyu botĩmefiyu, Godĩndĩ hoafi yare hoafĩmayo sũngu. ⁵ Raniyu asu ai Pitambo-so boatei tũkũfi mburamboyu asu sũngunambo ahandĩ 12 sũngururũ-rundeimbĩmbo-so tũkũmefiyu. ⁶ Raniyu asũkaiyu ahandĩ wandafĩ mamĩ 500 ŋgasũndeandeimbĩ nindou ranaheimbo-so tũkũmefiyu. Nindou ra afĩndĩ ana anĩmboei, ŋga asu bĩdĩfĩrĩ ana yĩfĩsafĩmayei. ⁷ Raniyu ai Semsĩmbo-so tũkũfi mburamboyu asu sũngunambo ahandĩ hoafi sowandũmo homo-rundeimbĩ-memo muŋguambo ahamumbo-so tũkũmefiyu. ⁸ Raniyu asu sũngunambo hondũ wambo-so amboa tũkũmefiyu. Asu ro furambe sanjorambo hapoadũmboyahaha wakemĩndĩ-ndĩrĩmbo nahurai-anahĩ.

⁹ Kraisiĩndĩ hoafi sowandũmo homo-rundeimbĩ-yomondĩ mbusũmo ra akĩdou saf-anahĩ. Wambo ana Kraisiĩndĩ hoafi semũndũ hu-randeimbĩ mbĩsei dũkandĩhĩ-ndĩrĩmboeyi sapo ro Godĩndĩ nendĩ ranaheimbo moaruwaimbo-marĩhearũ hahĩ ranĩmbohũnda. ¹⁰ Ŋga God ai wambo moanĩ hĩpoambo-mareandĩra ranĩmboanahĩ haponda ro Kraisiĩndĩ hoafi sahamĩndĩ ha-rĩhandeimbayahĩ. Ŋga asu ahandĩ moanĩ hĩpoambofe hohoanĩmo ranai moai moanĩmbofeyo, ŋga wanĩ. Kraisiĩndĩ hoafi sowandũmo homo-rundeimbĩ bĩdĩfĩrĩ ai muŋgu moai ro ratũpurayahĩ nou yaru tĩŋĩrĩfoyomo. Ŋga roana, wand-amboanĩ moai ratũpurĩya rĩhandĩ. Ŋga Godĩndĩ moanĩ hĩpoambofe hohoanĩmo wandĩ fiambe amarondĩrĩ ranane farĩhendĩra ro rawarĩheandĩ. ¹¹ Ranane hoafi ra ro hoafiyahembũ hũndĩyo asu ai hoafiyomondeimbĩ hũndĩyo ra sapo mamĩ ranĩ hoafi ranĩyo bokarĩ-marĩhehundĩ ranahambo se anĩhondũmbo-marĩhindĩ.

Sĩhĩrĩ yĩfĩhũndĩ botĩfe hoafi

¹² Kraisi ai yĩfĩmayua asu God ai honguambeahĩndĩ botĩmarirĩ hoafi ra ro afĩndĩmbo hoafiyefĩ marĩhundĩ. Ŋga asu nĩmboe nindou bĩdĩfĩrĩ sĩhei mbusũmo anĩmboei ranai hoafiyeyĩhĩya, “Nindou yĩfĩyoweimbĩ-hũndĩ ana, ŋgĩrĩ asũkaindo botĩndĩfeyo,” maseia? ¹³ Rani hoafi ra anĩhondũmbayo-mbonana, God ai moai Kraisiĩmbo honguambeahĩndĩ botĩrĩrĩ. ¹⁴ Asu Kraisi ai yĩfĩhũndĩ botĩfekoate-mbeimbonana asu ro ŋgĩrĩ nĩnĩmbo hoafiyefĩ rĩhunda asu se ŋgĩrĩ nĩnĩ-moatũkunĩmbo anĩhondũmbo-rĩhindĩ. ¹⁵ Rambefe-mbonanasi, asu ro Godĩmbo tĩkai hoafiyefĩ-rĩhundeimbĩ nindou tũkũmbayahu. Sapo ro ahambo anĩhondũmbo hoafiyefũhĩ sefĩya, “God ai Kraisiĩmbo botĩmarirĩ,” asefĩ. Nindou yĩfĩhũndĩ botĩfekoate-mbembonana, God ai ŋgĩrĩ Kraisiĩmbo yĩfĩhũndĩ botĩrĩrĩ. ¹⁶ Ŋga God ai nindou yĩfĩyeimbĩhũndĩ ranaheimbo botĩfendũrĩra koatembei-mbonana, asu Kraisi ai-amboanĩ yĩfĩhũndĩ botĩmbefipoanĩ. ¹⁷ Ŋga asu God ai Kraisiĩmbo yĩfĩhũndĩ botĩfikoateyu-mbonana, asu sĩhei anĩhondũmbofe ranai sĩheimbo mbafarĩ-hendũrĩpoanĩ. Ŋga seana sĩhei moaruwai hohoanĩmo ranaianĩmbo kĩkĩhĩndamĩndĩndũrĩ nĩŋgombœ. ¹⁸ Asu anĩhondũmbo rambefembonana, nindou dĩdĩyeyi Kraisiĩmbo anĩhondũmbo-rĩhorĩ mburĩhũ yĩfĩmayei ranai-amboanĩ moaruwaimboyahi. ¹⁹ Sĩhĩrĩ ana Kraisiĩmboanefĩ anĩhondũmbo-rĩhurũhĩ hĩmboayahundo. Ŋga asu Kraisi ai sĩhefĩmbo ndanĩsĩmboanĩ yangĩrĩ fehefemunĩmbo hĩmbombayefĩ-mbonana, asu nindou bĩdĩfĩrĩ sĩhefĩmbo hĩpoanĩmboembou-anei sahũmunĩ.

²⁰ Hohoanĩmo ra yahurayopœanĩ, ŋga wanĩ. Ŋga anĩhondũyo Kraisi ai yĩfĩyu mbura honguambeahĩndĩ God ai botĩmarirĩ. Nũmbũrambeahĩndĩ horombonambo sesĩmbo moatũkunĩ boatei nafaramĩndo nahuraiyo God ai Kraisiĩmbo boatei yĩfĩyeimbĩ nindou ai yangĩrĩ botĩfekoate-yeiambe ahambo botĩmarirĩ. ²¹ Nindou mamĩ ahandĩ sũngu yĩfĩmbo hohoanĩmo tũkũmefeyo asu nindou mamĩ ai-amboanĩ ahandĩ sũngu yangĩrĩ botĩfembo hohoanĩmo tũkũmefeyo. ²² Sapo nindou muŋgu ai ra Adamĩndĩ sĩrĩhũnd-anei yĩfĩmayu sũngu yĩfĩyeyi arĩhũndĩ. Ŋga nindou muŋguambo Kraisiĩndĩ sĩrĩhũnd-anei botĩmefiyu sũngu botĩyahĩ arĩhũndĩ. ²³ Ŋga muŋguambo nindou mamamĩ ahei

botifeambe botindahumboyefi. Krais ai boateimayu asu ai asükaindu kudüwan-animbo asu nindou ahandi sirimayei ra munngu botindahimboyei.

²⁴ Rani-simboan-animbo munngu-moatükunî munngumboayo si ranai tükündifemboe. Rananimbo asu Krais ai sanendi, ananî, kabomo ra hifandi-rundeimbi, munnguambo ratüpurî bogorimboyafu-ndeimbi, asu munnguambo nginîndî hifandu-ndeimbi ranahamumbo hifinambo-ndeapurîmbui. Rananimbo asu ai nginîndî hifandarandî ra Ape Godîndî wariwami hinîngîndeambui. ²⁵ Awi ranambe ana Krais ai bogorimbondüfi nungu ngumbo animbo, asu God ai moaruwai nendi ranahaimbo hifinambo-ndeandürî haya Kraisîndî yirumbo hoarehî hinîngîndearümbui. ²⁶ Amurî hürütümbî ranahaimbo hifinambo-ndeandürî ngu-ngumbo animbo, asu süngunambo hondü-animbo yifi ranahambo amboanî hifinambo-ndeambui. ²⁷ Godîndî hoafi yare hoafiyowohü yahoya, “God ai munngu-moatükunî ahandî hoarehî hinîngîmareandî,” meho. Nga God ai munnguambo moatükunî ranambeyupoanî. Ranimbo-animbo sîhîrî fifîrîndî-humboane, God ai munngu-moatükunî ra Kraisîndî hoarehî hinîngîmareand-anesî, nga asu ai moai ahandî hoarehî nungu, nga wani. ²⁸ Nga munngu-moatükunî ra Kraisîndî hoarehî yangîrîndoan-animbo, asu Godîndî Nîmorî ranai sapo Afîndî ai munngu-moatükunî ahandî hoarehî hinîngîmareandî ranî-hoarehîndümbui. Rananimbo asu God ai ahandîhoarî munngu-moatükunî aho ranahambo bogorî hondündümbui.

²⁹ Nga asu yifiyeimbi ai botifekoate-ayei ana, asu nindou bidîfirî aheimbo-hünda himonî hundüriyei arîhündî ranai nungurîhi-ndühiyeia? Asu yifiyeimbi ai botifekoate-ayei ana, asu nimboe nindou bidîfirî ai aheimbo fehefe-dürîmböhünda himonî hundüriyei arîhünda? ³⁰ Asu yihoeffimbo amboa. Ro Krasîndî ratüpurî ratüpurîmayefî asu nindou bidîfirî ai munnguambo si aho ra moaruwaimbo-rîhimunî hei arîhündî. Asu yifiyeimbi nendi ranai asükaiyo botifekoatembo-ayei ana, asu ro nimboe moanî ndarîhu animboefa? ³¹ Wandafî mamî, munnguambo si aho ra ro yifimbo nahuraiya arîhandî. Ra anîhond-ane. Se munnguambo Sisas Krais-babîdî anîboadei ranimboanahî ro sîheimbo hîhîfî-hîhîfîyahühî weindahî rarîhe hoafehandürî. ³² Efesus ngoafîhü ro nîmambeahîndî nînîhondî-babîdî nahurai yifiarîmayahî. Ranimbo-hündambo nindouyafe hohoanîmo süngu ro nînî-moatükunî aboedî mandahamîndîha? Nga asu yifiyeimbîhündî nindou ranai asükaindei ngîrî botindahîndî hoafi ra anîhondayo ana, ambesî, nga sîhîrî moanî, “Sesî dagudîfî, hoe ndîmîndefî raraondîhu ngefîmboane. Nga sümbu ana awi sîhîrî yifîndemboyefî,” hoafi mamî hoafîmayo süngu.

³³ Se tikai hoafi anîhondümbö-ndîhimboyei. Sîhîrî sîhefî wandafî moaruwaimayei ranî-babîdî ahahabodefî ana, asu ai sîhefî hohoanîmo aboedî ra moaruwaimbö-ndîhimunîmboyei. ³⁴ Se wudîpoapondîhi hohoanîmondeihî asu moaruwai hohoanîmo ra rühüsafî hinîngîndîhîndî. Nindou bidîfirî seana moai awi Godîmbo fifîrîhorî. Ranahandambo se amoanîngîmbeyei-amboane.

Fi asükaiyo botefeyo ranana ngorü-poanîmboane

³⁵ Nindou bidîfirî ai düdundahîndühî anîmboya, “Nindou yifîhündî ra nungundîhi asükai botîmandahînda? Fi ra asükaindo botîndîfeyowohü nungu-nahurai fi ndemîndî haya tükündife manîngoa?” mbîseimboyei. ³⁶ Ranana hîhîndî hoaf-ane? Se ra fifîrowamboanafî nînî-moatükunî hoarî hîfambe hîfî kararowandî ranai yifîkoate-nahuraiyo ana, asu ai ngîrî yangîrî aboedî tükündîfeyo. ³⁷ Se konîyo asu nînî mangîrîyo hîfarowandî ra moai emündü düdüdü kameihî hîfîrowandî, nga hoarî yangîrî-ane hîfî kararowandî. ³⁸ Ranana asu God ai hohoanîmomayu süngu düdüdü emündü napo ra ranîfihî papareandî. Ranai munngu nîne-moatükunî mamamî hoarî ranahaimbo ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo düdüdü, emündü ra sagadürî arandî. ³⁹ Munngu-moatükunî yangîrî nîngo haya hoahoango-randeimbi ranahai fisafî ana mamî simogodî yangîrîyopoanî, nga wani. Nindou ai ngorü-poanîmbo fisaf-ane, nînîhondî ai ngorü-poanîmbo fisaf-ane, ndu napo ai ngorü-poanîmboane. Asu kinî

ai ŋgorü-poanímboane. ⁴⁰ Sünambeahíndí moatükuní fi-poanímboane, asu hífi ndaníhündambo fi-poanímboane. Ŋga asu sünambeahíndí moatükuní ranai ŋgorü-poanímbo fiyomboane, asu hífi ndaníhündambo moatükuní ranai ŋgorü-poanímbo fiyomboane. ⁴¹ Hüfíhamíndí ai-amboaní ahandí raní-poanímbo fi anandí. Amoamo ai-amboaní ahandí raní-poanímbo fi anandí. Asu mupui amboaní raní-poanímbo fi anandí, ŋga asu muŋguambo mupui ra bídífirí ai ŋgorü-poanímbo fiyo asu bídífirí ai ŋgorü-poanímbo fiyo ra hoanġomboane.

⁴² Moaní yahurai-anímbo nindou yífiyeimbíhündí asükaindei botíndahinda tükündífemboe. Fi ra asamboefeyo rananímbo ai sümboyo-randeimb-ane. Ŋga asu fi ranai yangírrambofe tükufeyo ranai ana sümbokeateyo-randeimb-ane. ⁴³ Fi asamboefeyo ranana wosíhoaforí hímbowohü hoafendíyowohane. Ŋga asu fi yangírí botefeyo ranana moaní aboedí hímbowohü ŋgíníndí tüküfeihane. ⁴⁴ Fi asamboefeyo ranana hífi ndaníhündambo fi yangír-ane. Ŋga asu fi botefeyo ranana sünambeahíndí fi-ane.

Hífi ndaníhündambo fi-poanímboane, asu sünambeahíndí fi-poanímboane rehayamboane aníŋgo. ⁴⁵ Sapo Godíndí hoafí yare hoafíyowohü yahoya, ‘Weanġurühídídí nindou, ahandí ndürí Adam ana, nindou yangírí níŋgombo tükümeŋfiyu,’ meho. Ŋga asu ŋgorü Adam, Krai, aiana yangírí níŋgombo yifiafí saimboyo tükümeŋfiyu. ⁴⁶ Yifiafí hoearambe fi ranai moai raboatei tüküfeyo, ŋga waní. Ŋga hífi ndaníhündambo fi raníboatei tüküfeyoane, asu süŋgunambo yifiafí fi ranai tükümeŋfiyu. ⁴⁷ Weanġurühídídí Adam aiana hífíhündíyu tükümeŋfiyu. Ŋga asu süŋgudídí Adam ana sünambeahíndí tükümeŋfiyu-ani. ⁴⁸ Hífi ndaníhündambo nindou ana sapo nindou hífinambo nafíyumbíhündí-mayu nahurai-anei. Ŋga asu nindou sünambeahíndí aiana sapo nindou sünambeahíndí tükümeŋfiyu nahurai-anei. ⁴⁹ Hapondaní ana síhírí nindou hífinambo nafíyumbí-mayu ranahandí fi-hoearí-yefomboanefí, ŋga mare yahurai-anímbo síhírí nindou sünambeahíndí tükümeŋfiyu rahurai fi-hoearí-ndemboyefí.

⁵⁰ Wandafí mamí, hoafí nda ndahurai-mayowamboanahí hoafehandürí. Nindou hífi ndaníhündambo safí horí raní-finambo tüküfimbí nindou ranai ana ŋgírí God ŋgíníndí hífandarandí ranambe ŋgu. Asu níne-moatükuní sümboyo-randeimbí ra asu ŋgírí níne-moatükuní sümbokeateyo-randeimbí ra ndemündu. ⁵¹⁻⁵² Díbo hoafí meŋgoro nda hímboríndei, nindou muŋguambo síhírí ŋgírí yífindefí. Ŋga muŋguambo síhírí ŋgorü-süŋgundahundühí anímbo raní-poanímbo findefí hohu tükündahumboyefí. Nímehünou, hímboarí díkíríhu afaríthumíndefí nou bídífiríranambo fufuŋí ai hoafíndoaní símborí tükündahumboyefí. Sünambeahíndí fufuŋí ranai hoafíndoaní anímbo nindou yífiyeimbíhündí ranai asükaindei botíndahimboyei, asu muŋguambo síhírí moaní raní-poanímbo tükündahumboyefí. ⁵³ Sümboyo-randeimbí fi ranana ŋgorü-poanímbo findo haya sümboyokeate-randeimbí tükümbífeyo-wamboane. Ŋga asu yífiyo-randeimbí fi rananímbo ŋgorü-poanímbo findo haya yífiyo-rakoate tükümbífeyo-wamboane. ⁵⁴ Rananímbo sümboyo-randeimbí fi ranai sümboyo-rakoate findoaní, asu yífiyo-randeimbí fi ranai yífiyo-rakoate findoan-anímbo, asu Baiborambeahíndí hoafí ranai aníhondü tükündífemboe. Ai yahoya, “Yífi ai awaríhoeihü yangírí koadürümbo níŋgombo ranai haríhoai tükümeŋfiyu!” meho.

⁵⁵ “Yífi se, naha síhafí haríhefembo ŋgínínda?”

Yífi se, naha síhafí ŋgíníndí moaruwaimbofe ramboa?”

⁵⁶ Moaruwai hohoanímbo, ra yífiníndí moaruwaimbofe ŋgíníndí níminíndühane. Ahínümbí hohoanímbo ra nindou-yafe moaruwai hohoanímbo nafuiyo arandí rananímbo asu nindou ai moaruwaimbo-ndahimboyei. ⁵⁷ Síhefí Adükarí Sisas Kraiíndí ŋgíníndínamboyo God ai síhefímbo ramareamuna yifiar-ambeahíndí hamaríthendí. Ŋga ranímbo-hündambo-anímbo síhírí Godímbo híhífiníndíhurímboane!

⁵⁸ Wandafí mamí, ranímboane se akídou-amboaní búbüríndeimboyei, ŋga se moaní ŋgíníndí hamíndí níboadei. Se muŋguambo si ahora Adükaríndí ratüpürí tíŋírífondei

ndühündi, nĩmboe sapo ndani-moatũkuni nda se fifirĩhĩndi. Se Adũkarĩmbo ratũpũ-rayei ra ŋgĩrĩ moaniĩmbondiĩfeyo.

16

Godĩndi nendi fehefembo kaki

¹ Hapondani kaki Godĩndi nendi Sudia hĩfĩhũ amarei ranaheimbo fehefendũriĩmbohũnda gugurĩfembo hoafĩnda samboanahi. Kraisĩndi nendi Garesia hĩfĩhũ amarei aheimbo hoafĩmayahi nou se-amboani rasũngundĩhĩndi. ² Munũguambo Sande aho rananiĩmbo nindou munũguambo mamami se kaki masahũmũndi ranahandi saimbo sihei worambe bidĩfirĩ digehĩndi. Rananiĩmbo sũngunambo ro tũkũndaheandani, aheimbo kaki gugurĩfe segudũriĩmbo ra se ŋgĩrĩ afuri koko-pondũhĩndi. ³ Raniĩhũ ro tũkũndaheandũh-anĩmbo nindou se dĩbonĩmehũpurĩ ranai sihei-mayo kaki gugurĩmarĩhĩndi ra sowandũmo houmbo koandĩheheapura wandĩmayo ahamundi fimbo pas kameihĩ Serusarem ŋgoafĩnambo mbĩhanĩmo-ndamboane. ⁴ Ŋga asu ro-amboa hohoanĩmo-yahanĩwanĩ ahanĩhĩ ana, nindou raniĩmemo ranai ro dĩbo mbĩkosomo-ndamboane.

Porĩndi hohoanĩmo

⁵ Awi ro Masedonia hĩfi mbusũmo nafĩndahe hehea siheimbo sowahi tũkũndaheamboyahĩ, ŋga ro Masedonia hĩfĩnafĩ homboanahi hohoanĩmoayahĩ. ⁶ Awi ro moai fifirĩheandi, ŋga se-babidi akĩdou nĩmboahani ŋgĩsiharĩ tũkefeyo ra aboedĩndoani manũgahiyo, nũngumandahe. Se-babidi nĩmboa mbundĩha asu ro nĩni-nafĩyo hombo hohoanĩmoarandĩrĩ rananiĩmbo se wambo nafĩ hombo mbĩfarĩhehindĩr-amboane. ⁷ Roana se-babidiĩmbo akĩdou yangĩrĩ nĩmarĩmbo ana moisahĩ. Ŋga awi roana se-babidi gedũhĩ nĩngomboanahi hohoanĩmoayahĩ, Adũkarĩ ai rawoyafu ehu ana. ⁸ Ŋga awi roana, Efesus ŋgoafĩhũ ndaniĩhũ nĩmandĩhanĩ Suda-yafe adũkarĩ si Pendikos* ra tũkũndĩfeyoan-anĩmbo ndamboyahĩ. ⁹ Nĩmboe sapo God ai nĩmorehĩ nindowenihi afĩndi aheimbo ahandi nindowumfofe tũkũfembohũnda wambo fondi masendĩmbo wambo. Ŋga asu nindou afĩndi ai wambo ndaniĩhũ hũrũtarĩhũndĩrĩ.

¹⁰ Ŋga asu Timoti ai rũhĩ sihei nafĩndũfiyuanĩ wanĩ, se ndahorĩmĩndei worĩnĩndĩhoran-anĩmbo ai se-babidi aboedi yĩhĩmbokoate mbĩnũnguwamboane. Ŋga ai-amboani mare ro raweheandi nou Adũkarĩndi ratũpurĩyu-randeimb-ani. ¹¹ Ŋga asu nindou ŋgorũ ai ahambo yowanĩ moaniĩndi nindou-ani mbũsũmbui. Ŋga se ahambo moani aboedi fandĩhehorani ŋgusũfoambe afure kũre haya mbũsũnũwamboane. Ŋga ai wandafi mamĩ bidĩfirĩ babidiĩmbo mbĩsĩnĩmonda sahehea hĩmboyaha-purũhanahi.

¹² Haponda wandafi Aporosĩndi hoaf-ane siheimbo hoafayahĩ nda: Ro ahambo wandafi mamĩ bidĩfirĩ-babidi siheimbo sũni hoeimbĩreandũri sahehea hoafiyahandowohanahi. Ŋga ai hombo moei yahumboani, awi hapondanambe ana. Ŋga awi ai nĩniĩmboaniyo hombo nafĩ engoro ana, ai ngumbui.

Bidĩfirĩnambo hoafi

¹³ Se hĩbadĩhũndũhĩ anĩhondũmfofe hohoanĩmo ŋgĩnĩndi kĩkĩhĩndũhũmũndi nĩmboei. Se yĩhĩmbokoate moani ŋgĩnĩndi nĩmboei. ¹⁴ Se ratũpurĩndeihi ra sihei ŋgusũfo pefe hohoanĩmo ranambo yangĩr-anĩmbo ratũpurĩndei ŋgei.

¹⁵⁻¹⁶ Wandafi mamĩ, sapo se Stefanas asu ahandi worambeahĩndi-yei hoafi ra fifirĩhĩndi. Sapu ai boateiyei Akaia hĩfĩhũ Kraisĩmbo anĩhondũmbo-rĩhĩndeiĩmbi tũkũmehĩndi. Ai Godĩndi nendi ranaheimbo fehefendũriĩmbo ratũpurĩ ra refembo afĩndi hohoanĩmoyei arĩhũndi. Wandafi mamĩ, ro haponda siheimbo hũti-hoafyahandũri se-amboani yahurai nindou-yomondi hoarehĩ nĩmboei. Asu nindou dũdi ai-babidi farĩhoundũrĩhĩ houmbo ratũpurĩyomo arundi amboani kameihĩ.

¹⁷ Stefanas, Fortunatus asu Akaikus ai sihei fondiĩhũmbo sapo se ndaniĩhũ siĩfokoate-mayei raniĩmbo asu ai wambo sowana masĩfomo-ndamboanahi hĩhĩfi-hĩhĩfayahĩ.

* 16:8: Pendikos ai Suda-yafe adũkarĩ si nũmbũrambeahĩndi sesi yimũngu-remĩndĩmbo si-ane.

¹⁸ Aiyomo wambo wandi ngusüfoambe ndoru kümarundi ri sapo siheimbo ramarundi ri nou. Nindou yahuraimbo-animbo nindou aboed-anemo mbisefi hoanimo-ndefomboane.

¹⁹ Esia hifambe Kraisindi nendi amarei ranai siheimbo hihifarihündüri. Akwira, Prisira-anafe, asu Kraisindi nendi ahafe worambe fandihi nimarei arihündi ranai-amboani Adükariindi ndürinambo siheimbo hihifarihündüri. ²⁰ Asu wandafi mamü müngu ndanihündambo amboani siheimbo hihifarihündüri. Se Kristeni-yafe hoanimo süngu simbori wakikihürindei.

²¹ Ro Por-anahi wandi warinambo siheimbo hihifi hoafi nda sürü paparihandi.

²² Nindou düdi ai Adükariimbo aboedi hohoanimo-yondokoate-ayu ana, ai moaruwaimbo-mbifiyuwamboane. Adükari, se mborai!

²³ Adükari Sisas ai ana siheimbo moani hipoambo-mbireandür-amboane.

²⁴ Münguambo se Sisas Krais-babidi animboei siheimbo ro ngusüfo pararihandüri.

2 Korin

Pas yimbu Por ai Korin hündambo sürü papimarandî

¹ Karîhasîhandürî, wandafî mamî, ro Por-anahî sapo God ai wambo moanî ahandî yîfirî süngu Sisas Kraisîndî hoafî semîndî ho ramböhünda kafaore hîningî-mareandîrî. Ro asu sîhefî wandafî Timoti-dîbo Godîndî nendî se Korin njoafîhü amarei-anei, asu muŋguambo Akaia hîfambe amarei rananei, sîheimbo muŋguambo pas nda sürü papîrîho koararîhehoandî. ² Sîhefî Ape God asu Adûkarî Sisas Krai ai sîheimbo moanî hîpoambo-ndîneandürühî njosüfoambe afurîfe kifeimbi hohoanîmo mbîsabînandür-amboane.

Godîmbo Por ai hîhîfîmarürî

³ Awi sîhîrî Adûkarî Sisas Kraisîndî God asu Ape ranahambo aboed-ani mbîsefîmboane. Ai hîpoambo-reandeimbi Ape-ani asu njosüfoambe afurîfe kifeimbi hohoanîmo muŋgu ra sai-randeimbi God-ani. ⁴ Aiani yîhoefîmbo-so nîne tîŋîrîfo afîndî tüküfeyoanî njosüfoambe afure küreamunî arandî. Rananimbo asu ro mandîho nîndou bîdîfîrî aheimbo sowahî tîŋîrîfo tüküfeyondürî ranaheimbo hohoanîmondehühi njosüfoambe afurîndîho kündîhoa-ndürîmboyehe sapo ro yîhoehîhoarî Godîndî-mayo njosüfoambe afurîfe kife hohoanîmo sahoamînde hohoambo nahurai wambo. ⁵ Kraisîmbo sowahî tîŋîrîfo afîndî tüküfeyoanî semündü marandî asu ranane ro-amboanî sahoamînde arîhoandî. Rahurai-ane Kraisîndî njosüfoambe afurîfe kifimbi hohoanîmo afîndî ranai yîhoehîmbo-so tüküfeyomuna sahoamînde arîhoandî. ⁶ Asu yîhoehîmbo-so tîŋîrîfo afîndî tükündîfeyoanî ro sîheimbo hohoanîmondemboyehe sîhei njosüfoambe afurîfe kifemboane, asu rananimbo God ai sîheimbo aboedambo-ndeandürümbui. Nja asu God ai yîhoehî njosüfoambe afurîfembü hohoanîmo küreamunî ana, asu sîhei njosüfoambe afurîfendürîmbo kameihane. Ranînambo ro tîŋîrîfo masahoamîndehe nahurai se moanane sei hehi nŋîndî anîmboei hei ana, God ai sîhei njosüfoambe hohoanîmo afure küre arandî. ⁷ Ro sîheimboya se nŋîndî mbînbîboadeia sehohoa anîhondümborîhorühanehe. Ranîmbo-hündambo ro rarîho fîfîrîhoamboanehe, se ro-babîdî tîŋîrîfo sahümündianî asu se-amboanî njosüfoambe afurîfe kifimbi hohoanîmo ra ro asahoamîndehe nou ndahümündimboyei.

⁸ Tîŋîrîfombü moatükunî Esia hîfambe wambo tüküfendîrî ranahamboanahî ro wandafî mamî sîheimbo hoafîndahandüra se ranahambo fîfîrîmbîrîhînda saheheamboanahî. Ranühî wambo tîŋîrîfo afîndî hamîndî tüküfendîrîhîyo asu wandî nŋîndî nîngombo ratüpurî hohoanîmo ra muŋguna hîfînamareandîrî. Ranîyahî asu ro nŋîrî yangîrî aboedî nîmboahî sahehea hoanîmomayahî. ⁹ Ranîyahî asu ro hohoanîmoyahanî wandî fiambe tîŋîrîfo afîndî tüküfeyowa yîfîndamboyafî masahî sapo nîndou kot hîfandî-randeimbi ai hoafîyuhüya, se yîfîndamboyafî, ehu nahuraiyo tüküfeyondîrî. Nja asu ranî-moatükunî yîhoefîmbo tüküfeyo ra yîhoefî fimbo hohoanîmokoate-ndehühi, ro God yîfîhündî botîre-randeimbi-mayu ranahambo yangîrî-anîmbo hohoanîmo-ndefomboane. ¹⁰⁻¹¹ Ranî-moatükunî moaruwai ranai yîhoefîmbo hîfokofemunîmbo mayoyosî, nja asu God ai yîhoefîmbo ranambeahîndî aboedambo-mareamunî. Mande ai-anîmbo süngunambo aboedambo-ndeamunîmbui. Asu se yîhoefîmbo farîhehimunühî Godîmbo dîdîbafayahündo ana, ro ahambo nŋîndî anîhondümborîhurühî sefîya, “Ai yîhoefîmbo aboedambo-ndeamunî nju,” asefî. Rananimbo hohoanîmo-yahümunühî amboanî asu Godîmbo hîhîfî-mbîrîhor-amboane ai yîhoefîmbo afarîhemunî ranîmbohünda. Ai nîndou afîndîyei dîdîbafîfe süngu yîhoefîmbo hîpoamboreamunühî mafarîhemunî.

Por ai hohoanîmo ngorü-süngumareandî

¹² Ndanimoatükuni ndanahamboanahi ro hihifi-hihifiya arithandi: Wandi ho-
hoanimoambe yare hoafimeyondiri ro Godindi-mayo sürühoeimbi hohoanimo ho-
hoanimoya marithandi. Hifi ndanihundambo nindou-yafe fifirifenambo wambo
moai rani hohoanimo ranai rareandira tükufeyondiri, nga wani. Nga Godindi
hipoambofe hohoanimo ranai wambo ramareandira asu ro nindou-yei mbusumo
mbumundi hohoanimo rani-sungu yangiri mahahabodih. Stheimbo-poanimo ro
yahurai ramaritheandiri hahi. ¹³⁻¹⁴ Ro stheimbo pas sürü papiritho arithoandi ra se
hoeindihhi mbundihü hoafi ra fifirindihimboyei. Hapoana hoafi ra se akidou yangiri
fifirihindi. Nga se ro hoafayehi nda munguambo fifirindihindühi hohoanimombeyei-
amboane sehehoamboanehi. Ranimbo Adükari ai kosimbo si ra tükufeyoambe-animo
ro stheimbo hihifi-hihifinda-hoandürimboyei mare yahurai-animo se yihoeimbo
hihifi-hihifinda-hümünimboyei.

¹⁵⁻¹⁶ Ro rarihe hohoanimoyahiya, ai wandi hohoanimo wudipoapondihhi
fifirindihindi sahehea horombo ro stheimbo sowana sifomboanahi masahi.
Ro Masedonia hifinambo hafohü kosohü stheimbo hoeifendürimbo asahi, asu
se wambo Sudia hifinambo hombo mbifari-hehindiramboane saheheamboyah
hohoanimomayah. Ranimbo se wambo yimbumbo hoeindihindirühi hihifi-
hihifimbeyei-amboane masahi. ¹⁷ Horombo ro stheimbo yimbumbo hoeifendüri
horombo hoafirthe masiheheandiyosi, nga wani. Nga ro wandi hohoanimo
ngorü-sungumaritheandi. Ro yimbu hohoanimo-yaheimbi-mbayahyo? Ro hifi
ndanihundambo nindou nou moai mam siamboani wandi horombo hoafirthe
masiheheandi ranahambo yini sa asu wani sa rithandi, nga wani.

¹⁸ Sihiri Godimbo anihondumbo-arihuri nou asu se wandi hoafi amboa
aniondumbo-ndihimboyei. Munguambo hoafi ro stheimbo asahandüri ra yini ranane
asu wani ranane ra ai wani. ¹⁹ Ro Sairas, Timoti-babidi stheimbo Godindi Nimori Sisas
Krais ranahambo hoafimehundüri, aiana yini yahu, wani yahu-randeimbityupoani.
Nga mam hohoanimo yangir-ani hohoanimoyu arandi. ²⁰ Nga asu Godindi horombo
hoafi afindi ra yangoromboane, nga ranane asu Sisas Kraisindi sungu-ane horombo
hoafi mungu ra aniondumbo tükufe arandi. Ranane asu sihiri Godindi hoafi
himboriyefühi asu Sisas Kraisindi sungu hoafiyefühi, "Aniond-ane," asefi God
ai adükari-ani hoafimbohünda. ²¹ God aiani yihoeimbo se-babidimbo nginindi
kikihiramündümuna asu sihiri Krais-babidi nginindi animboefi. Asu ai shefimbo
ahandi ratüpurimbo amboani kafaare hininngimaremun-anehi. ²² Aiyu ai ahandihoari
shefimbo diboniyumuni hininngimareandi. Yifiafi Aboedi ra shefi
hohoanimoambe hininngimareandi. Yifiafi Aboedi ranana sapo God ai shefimbo
aboedambo-femunimboayo ranahambo nafuimbo-hündamboane.

Por ai moai aheimbo sowana asukai hu

²³ Nga ro aniondumbo hoafi hoafayah nda God ai aniond-ane mbüsü
nginindamündumbui. Nga ro stheimbo didi tihirifo afindi segudüripoani
saheheamboyah asu ro hombo hoafimayahi shei ngoafi Korinnambo asukai
sinikoate-mayah. ²⁴ Shei aniondumbofe ranana ro hifandi-handürühiyahipoani,
nga wani. Shei aniondumbofe hohoanimo ranamboanei se-amboani sheihoari
nginindi kikihirihümündi animboei. Rananehi asu ro shei hihifi-hihifi hohoanimo
ra botifembohünda se-babidimbo ratüpurie arithoandi.

2

¹ Ranimboyah ro moani wandi hohoanimonambo yangiriyah, awi ro ngiri
aheimbo sowana gadi asukainda nginindifimbi hoafindahandürani, afindi ho-
hoanimondei sahehea hohoanimomayah. ² Asu ro sühühühi stheimbo ngusüfoambe
afindi kifimbi hohoanimo mbasahandürimbonana, asu nindou mam ai ngiri
wambo hihifi-hihifimbohünda farithendiri. Nga se yangir-anei wambo hihifi-hihifi
moatükuni randihinda hihifi-hihifayah. ³ Seana wambo hihifi-hihifiyahündiri-
rühündeimbi nindou-anei. Ranimboanahi asu ro stheimbo sowana sini stheimbo

ngusüfoambe afɪndɪ kifimbɪ hohoanɪmo ra segodürɪmbo moei asahɪ. Ranɪmbo-hündamboyahɪ ro horombo sɪheimbo pas sürü papɪrɪhɪ koamarɪheehandɪ. Ro nɪnɪ-moatükunɪmboyo hɪhɪfɪ-hɪhɪfayahɪ ana, asu se-amboanɪ ro-babɪdɪ ranahambo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪyeihanei. Ranɪ moatükunɪmbo sɪheimbo munɟuambo anɪhondümbo-rɪheandürɪmboanahɪ. ⁴Horombo sɪheimbo pas sürü papɪrɪhɪ koarɪheehandɪ sɪmboanɪ ana wandɪ ngusüfoambe tɪɟɪrɪfo afɪndɪ nɪmarɪwohüyo asu asübusümbɪ hohoanɪmo ranai tüküfihɪyo ro aranɪmbo-aranɪmboya wakɪmarɪheandɪ. Se tɪɟɪrɪfombü hohoanɪmo-mbeyeia sahehea pas ra sürü papɪrɪhambo-yahɪpoanɪ. ɟga se wambo ro sɪheimbo hohoanɪmo afɪndɪ hohoanɪmo-arɪhandürɪ ra fɪfɪrɪmbɪrɪhinda saheheamboyahɪ parɪhe koamarɪheehandɪ.

Nindou ai sɪheimbo moaruwaimbo-mareandürɪ ranahambo amboawi mbɪsei-amboane

⁵ Nindou ai ngusüfoambe afɪndɪ kifimbɪ hohoanɪmo wambo yangɪrɪyopoanɪ masendɪrɪ, ɟga sɪheimbo munɟuamboyo masagadürɪ. Ro ranɪ moatükunɪmbo afɪndɪ hoafɪmbo moeisahɪ, ɟga ranɪmboanahɪ moanɪ bɪdɪfɪrɪ yangɪrɪ hoafayahɪ. ⁶ Nindou ranahambo nindou afɪndɪ se tɪɟɪrɪfombü ratüpurɪ masahündo ra awi rühü safɪ ahambo hɪnɪɟɪndɪhorɪ. ⁷ ɟga awi se ahandɪ hohoanɪmo moaruwai ranahambo amboawi sahündowohü asu ngusüfoambe afurɪfe kifimbɪ hohoanɪmo ndahündo. ɟga asu ngusüfoambe afɪndɪ hamɪndɪ kifimbɪ hohoanɪmo ai ahambo munɟuna moaruwaimbo-nderɪmboe. ⁸ Ranɪmboane ro sɪheimbo hoafɪ nda hoafehandürɪ, se ahambo sɪhei-mayo hɪpoambofe ra nafuindahündoan-anɪmbo ai fɪfɪrɪ-mbɪreandamboane. ⁹ Ro horombo pas sürü papɪrɪhɪ koamarɪ-heehandürɪ moanɪ sɪheimbo refe hoeife-ndürɪmbohünda. Wandɪ-mayo hoafɪ se süngurɪhündühɪ munɟu moatükunɪ ra rarɪhi mbarɪhündɪyo wanɪmbaiyo? ɟga se ahambo tɪɟɪrɪfo masahündo. ¹⁰ Asu se nindou düdi ai sɪheimbo moaruwai hohoanɪmoayundürɪ ranahambo amboawi aseɪ ana, asu ro-amboanɪ ahambo amboawi mbɪsahandomboyahɪ. Moaruwai hohoanɪmo engoro ana, ranahambo ro amboawi asahɪ ana, Kraistɪndɪ hɪmboahü sɪheimbo fehɪfe-ndürɪmbohünda amboawi sahühanahɪ. ¹¹ Satan ai sɪhefɪmbo tɪkai hoafɪndɪmunɪ-mbui sahehea ramarɪheandɪ ra. Ahandɪ dɪbohɪndɪ hohoanɪmo ra sapa sɪhɪrɪ fɪfɪrɪhumboanefɪ.

Troas ɟgoafɪhü Por ai tɪɟɪrɪfo afɪndɪ masemündu

¹² Ro sɪheimbo hɪnɪɟɪrɪheirɪ hehea Troas ɟgoafɪhü Godɪndɪ hoafɪ hoafomböhünda tüküyaheandühɪ hoeirɪheandane asu Adükarɪ ai wambo ranɪhü ratüpurɪmbohünda aboedɪ hohoanɪmo nafuimayundɪrɪ. ¹³ ɟga ro sɪhefɪ wandafɪ Taitus ranɪhü hoefikoate-yahühɪ asu ngusüfo afɪndɪ kürɪheandühɪ afɪndɪ hohoanɪmomayahɪ. Ranɪyahɪ asu ro nindou ranɪhü amareɪ aheimbo hɪhɪfɪrɪharü hɪnɪɟɪrɪhearü hehea, asu ro Masedonia hɪfɪnambo mahahɪ, ɟga sɪheimbo sowana moai asükai sühühɪ.

Kraistɪndɪ ɟɟnɪndɪnambo ro ɟgasündɪ-hurɪmboanefɪ

¹⁴ ɟga Godɪmbo hɪhɪfɪndɪ-hurɪmboane nɪmboe sapa aiani Krai-babɪdɪ nɪmboefanɪ munɟuambo si aho ra sɪhefɪmbo aboedɪ nafɪ semündümünɪ huhü asu nɪne-moatükunɪ ranai sɪhefɪmbo moaruwaimbo-femunɪmbo aho ra ɟgasündɪhu aboedühɪ tükehündɪ. Yɪhoefɪ ratüpurɪ ranahamboani God ai hoafɪyuanɪ asu nindou ai Krai ranahambo fɪfɪrarɪhorɪ. Kraismbo fɪfɪrɪfe ranana aparümbɪ fɪsɪɟarü yangorɪ wakareandɪ nahurai-ane. ¹⁵ Sɪhɪrɪ amboanɪ aparümbɪ fɪsɪɟarü Kraistɪndɪ-mayo Godɪndɪ aboedɪ sesɪ mandɪfe fondɪ waminɪndɪ aboedɪ tüküfe hafo arandɪ tüküfe haya God sowana aho nahurai-ane. Fɪsɪɟarü ranane nindou Godɪndɪ hoafɪ süngurɪhindeimb-ayei asu ahandɪ hoafɪ süngufekoate-ayei ahei mbusümo yangorü wakareandɪ. ¹⁶ Nindou dɪdɪyɪ Godɪndɪ hoafɪ hɪmborɪkoate anɪmboei aheimbo ana yɪfɪ fɪsɪɟarɪ nahurai-ane. Sapa fɪsɪɟarü ranai-ane aheimbo hɪfokoarearü arandɪ. ɟga asu nindou Godɪndɪ hoafɪ süngurɪhindeimbɪ aheimbo ana fɪsɪɟarü ranai yangɪrɪ nɪɟombo sagadürɪ arandɪ. Nindou munɟuambo aiana ɟɟrɪ aheihoarɪ Godɪndɪ ratüpurɪ ra randɪhindɪ. ¹⁷ ɟga se fɪfɪrɪhimboanei, roana nindou afɪndɪ ai homo Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyomondühɪ kaki

sowandümo arundi nahurai nindou-yefi+poani. Nga God ai y+hoefi+mbó ratüpurí ra masemuna asu ro moai ahandí ratüpurí ranahambo tikai hoafi+yefi rihundi. Nga roana Krai-babidi hohoanimo mamí sünguri-hundühanefi asu Godíndi hímboarühi hoafi ra mbumundi süngu yangiri hoafi+yefi aríhu hefi.

3

Símbori hoafi femíndi síhefembo ratüpurí+yomo-rundeimbi nindou

¹ Ro Godíndi ratüpurí+yefi-ríhundeimb-aneftí maseftí ra awi asúkai y+hoefi+hoari y+hoefi fimbo borí+yefi+húmbo se y+hoefi+mbó aboed-anemo mbíseiya seftímbo mbaiyefi+yo? Asu awi ro nindou bídifiri nou ai pas sürü papírí+hü-ndeimbí+hündi síheimbo saiyoani asu se y+hoefi+mbó aboed-anemo yahombóhünda mbayefi+yo? Asu se y+hoefi+mbó faríhefe-muní+mbóhünda pas yahurai sürü papí+mbóyo? Nga wani. ² Seanei y+hoehímbo nindou muñgu aboed-anafani yahomuní+mbóhünda pas nahurai-ayei. Pas ranahambo sürü papí+marí+hündi ranana síhei ngusúfoambe-ane amaro. Muñguambo nindou ranai pas ranahambo fífiríhi hehi asu ai hoeiferambo-hündamboane. ³ Rani-moatükuní ra díbohíndi+yopoani, nga ai yahurai-ane. Krai ahandíhoari randí pas ra sürü papíra mbura y+hoefi süngu koamaríhendí. Pas ra moai penínambo sürü papírírandí, nga God yangiri koadürümbo nüñgu-randeimbi ranahandi Yifiaftínambo sürü papímarandi. Asu moai God horombo ramareandi nou nímoiefihí sürü papírírandí, nga nindou-yei hohoanimoambeahiyo sürü papímarandi.

⁴ Ro raní hoafi hoafayehí ra sapo Kraiíndi süngu ro Godímbo aníhondümbo-maríhori. ⁵ Asu ngírí y+hoefi+hoari yangiri ana raní ratüpurí ra randíhündi, nga ranímboane asu ro ngírí hoafíndefühüya, y+hoefi+hoari ríhündi raní ratüpurí ra ramaríhündi mbíseftí. Nga Godíndi ngíníndi sahumíndefi hohumboaneftí ratüpurí+yefi aríhündi. ⁶ God ai ahandíhoari y+hoefi+mbó se randumboemo mehuwa, asu ro símbori hoafi femíndi síhefe ratüpurí raní nindoumboyahu anímboeftí. Ratüpurí ranana horombo sürü papíru síhoemombo-yomopoani. Nga Yifiaftí Aboedíndi ngíníndi+namboyo sürü papíra masíhendí. Ahínümbí hohoanimo sürü papíru masíhoemo raní-süñgu ana nindou ai yífiyei aríhündi, nga Yifiaftí Aboedí ana nindumbo gedühi yangiri níngombo sendühane.

⁷ God ai ahínümbí hohoanimo ra nímoiefihí sürü papímarandi. Nga asu raníyo raní-moatükuní ra Godíndi-mayo hímbóamupuimbo-randeimbi raní bitapíre tüküme-feyo. Raníyo asu Mosesíndi ngusúmboari ranai hímbóamupuimbo-maranda asu Israeríhündi ai ahandí ngusúmbori ra ngírí ndondíhi hoeindíhindí. Nga asu süñguna homboyo raní-moatükuní ranai afurí+maríhoayo. ⁸ Ranímboane Yifiaftí Aboedíndi ratüpurí ra ahínümbí hohoanimo ranahambo ngasünde haya hímbóamupui-randeimbo-ane. ⁹ Ahínümbí hohoanímondí ratüpurí ranana nindumbo papí-hoafi+mbóane, nga asu Godíndi-mayo hímbóamupuimbo-randeimbi si raní-díbo meñgoro. Raní hohoanimo raní-süñguyo nindou ai yífiyei aríhündi. Nga asu nindumbo Godíndi hímbóahü mbumundi tüküfembo ratüpurí hímbóamupuimbo-randeimbi si raní-díbo eñgoro ra ngasündeamboane. ¹⁰ Aníhond-ane, horombodídi ratüpurí ranahandi hímbóamupui-randeimbi si adükari+mayosi, nga ndeara díkírí+femboane. Nímboe sapo hapoana aboedí hoafíndí ratüpuríndi hímbóamupuimbo-randeimbi si adükari hamínd-ane. ¹¹ Ahínümbí hohoanímondí ratüpurí hímbóamupuimbo-randeimbi si kameihí tüküme-feyosi, nga moai gedühi yangoro. Nga aboedí hoafíndí ratüpurí koadürümbo-koadürümbo yagodomboe ranímboane asu ahandí hímbóamupuimbo-randeimbi si ra adükari hamíndi-mbeyowamboane.

¹² Aboedí hoafíndí ratüpurí ranana ngírí muñgundo ranahambo ro aníhondümbo-ríhu hohu anímboeftí. Ranímboane asu ro y+hímbokeate ranahambo hoafi+yefi aríhündi. ¹³ Roana Moses yare marandi nou moai yaríhu ríhündi. Aiyu ahandí ngusúmboari ra hoarínambo gabudímareandi. Rananímbo Israeríhündi ai sapo hímbóamupuimbo-randeimbi si ra ahandí ngusúmboarambe tüküme-feyo ra ngírí

hoeindihinda afurinde gado. ¹⁴ Nga asu ahei hohoanimo ra moai hoeireanduri. Raniyei asu ai horombodidi hoafi femindi shefe ra hoeirihinduhi asu ahei ngusumboarambe hoeari nou ranai ahei ngusumboambe gabudifoareanduri haya ho-hombo haponda tukefeyo. Ai moai rani-moatukuni ra raguanambo-rihindi, nga wani. Krais mami ranahandi sungunambo yangir-animbo God ai hoeari ngusumboambe gabudareandi ra raguanambo-ndeambui. ¹⁵ Horombo peyo haya ho-hombo hapondan-amboani ai Mosesindi hoafi hoeiruhi maruhi hei ra hoeari ranai ahei hohoanimo ranahambo gabudimareandura asu hoafi nimindi ra moai fifirihindi. ¹⁶ Nga nindou ai Adukari sowanambo hihiriyahi ahei ana, hoeari ra Adukari ai raguanambo-ndeambui. ¹⁷ Adukari ndanai ana Yifiaf-ani. Nga asu Adukarindi Yifiafi ranai nindou ranahandi fiambe amarondo ana, asu nindou ranai moani aboedambo-ndufimbui. ¹⁸ Munguambo shiri ana moai shefimbo nini-moatukuni ai ngusumboari gabudeamuni. Ranane asu Adukarindi-mayo himboamupuimbo-randeimbi si ranai shefimbo tapara-mindimunuhi asu shiri hoehimbo nou nindou ranahei fih hefi taparihumimidefimbo nou-ayefi. Ranane fi munguambo si aho ra himboamupuimbo-randeimbi si ranai adukari tukufe howohu shefimbo ngoru-sungureamuni hoani shiri Adukari anungu nou nimboefi arihundi. Adukari shefi ranai Yifiafi wamboani ai rasungure arandi.

4

Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi ai hifina nafumbi hipiri nahurai-anemo

¹ Sapo God ai yihoeimbo hipoambo-reamuni hayambo-wamboyu ratupuri ra masemuni ro refembohunda, ranimboane asu ro moai yiboaruko-yiboaruko-yahunduhi ambe sefi hini-ngirihundi, nga wani. ² Ranimbo-hundamboye fi asu ro amoanngumbi ratupuri dibo engoro nindou ai yaru marundi ra daboadanambo-marihundi. Roana moai tikai hoafi hohoanimo sungurihu hefi rihundi asu moai Godindi hoafi ra ngoru-sungurihu rihundi, nga wani. Nga roana nindou ranai yihoe fi ratupuri Godindi himboahu ra hoeirihinduhi ahei hohoanimoambe ratupuri ranahambo aboed-ane mbiseiya sefimboane fi asu hoafi hondu ra weindah hefi hoafiyefi arihundi. ³ Godindi hoafi ro hoafiyefi arihundi ranai dibo engoro ana, sapo nindou ahandi hoafi himborikoateyei heimbo awarihefemboaye aheimbo-anenduri. ⁴ Nindou ranai ana hoafi ranahambo moai anihondumbo-rihindi, sapo ahei hohoanimoambe nimb amaro hifi ndanihundambo tikai god nungumbu Satan ai gabudifoareanduri hayambo wambo. Ranane asu ai Krais sapo Godindi sisami hondu nahurai aiyu ranahandi aboedi hoafindi himboamupuimbo-randeimbi si ra moai hoeirihori rihundi. ⁵ Ro bokararithehandi ra moai yihoe fi fimbo hoafiyefi rihundi, nga wani. Nga Krais ai Adukar-ani sefi hoahumboane fi asu ro ahandi sunguyo shei ratupuriyefi rihundeimbi animboefi ranahambo hoafiyefi arihundi. ⁶ Sapo God hifi sunu nafirandambe ai hoafiyuhü yahuya, "Nimb yare nimarombe si ranai simbeyo-wamboane," mehu. Asu God mami ranani shefi hohoanimoambe si ramareanda afindi hamindi tukumefeyo asu shefi ngusumboambe ranai aboedi si nahurai engoro. Ro si ranahambo fifirihumboane fi sapo Godindi himboamupuimbo-randeimbi si Sis Kraisindi ngusumboarambe apenngo ranahambo.

⁷ Nga roana sapo aboedi hoafi nginindi napo nahurai hifina nafumbi hipirambe afoero nahurai-ane fi. Rani-moatukuni ra nindou ai yarhi fifirihinduhi ndani-moatukuni nginindi afindi nda Godindi-mayoane, nga asu yihoe fi-mayopoani mbisei-yambohundamboane ra. ⁸ Yihoeimbo afindi tngirifo ranai moaruwaimbo-reamunisi, nga asu awi moai mungunambo moaruwaimbo-reamuni. Afindi moatukuni ranai yihoe fi hohoanimo ranahambo kikihiramindi-munühanesi, nga asu awi yihoe fi hohoanimo ra moai mungunambo hamindi peyo randi. ⁹ Nindou bidifiri ai yihoeimbo moaruwaimbo-rhimuni marihundisi, nga asu God ai yihoeimbo moai hini-ngireamuni randi. Ai yihoeimbo hariyahumuni marihundisi, nga asu

ro moai moaruwaimbo-yahu rihundi. ¹⁰ Munguambo si maho ra Sisas yifimayu nou yihoefti fimbo amboani yifimbo yangiri nahurai-mayefi. Ranimboane asu Kraisindi yangiri ningo hohoanimo ra yihoefti fiambe hoeimbitihind-amboane. ¹¹ Ro yangiri nimboefuhi Sisasindi ratupuri, ratupuriyefani, nindou ai yihoeftimbo hifokoefemunimbo sei hehi raraomarihumuni. Ranimbo asu Sisas ai hifi ndanihu manungu ahandi yangiri ningo hohoanimo amboani yihoefti yifimbo fiambe weindahi tukumbifeyo-wamboane. ¹² Ranane asu yifimbo hohoanimo ra yihoeftimbo sowahi engoro, nga yangiri ningo hohoanimo siheimbo sowahi engoro.

¹³ Godindi hoafi yahoya, "Ro anihondumbo-rthe heheambo wamboanahi hoafayahi," meho. Mare yahurai-ane ro-amboani mamani anihondumbofenamboanefi hoafayefi. ¹⁴ God ai Sisasimbo yifihundi botimariri ranahambo fiftirihumboanefi. Ranimbo-hundambo-animbo asu yihoeftimbo amboani Sisas ramefiyu nou botindeamuni haya, ndemundumuni siheimbo kameihi gafu ahandi fikimi hiningi-ndeamunimbui. ¹⁵ Nga asu siheimbo farifehe-ndurimboane mungu tihirifombu rani-moatukuni yihoeftimbo sowahi tukufe arandi. Sungunamboanimbo Godindi hipoambo hohoanimo ranai nindou afindi ahei ngusifoambe tukundifenduri ndandanu asu ai Godimbo afindi hihifindihoruh ahambo aboed-ani sei mbirihundamboane.

¹⁶ Roana ranimbo hohoanimo yefi hoeirihunduhanefi asu ro Godindi ratupurimbo ra moai mbosiyefi rihundi. Yihoefti fi ranai moaruwai-yowohanesi, nga asu yihoefti ngusifoambe hohoanimo ranai munguambo si aho ra aboedi simbori tukufeyoani ndorihu hohoanimo-yefuhanefi. ¹⁷ Rani-moatukuni ra ai ndahurai-ane: Tihirifo yihoeftimbo sowahi tukufe arandi ra afindi hamindi yopoani, nga ranimbo wambo asu ngiri amitata moendindo. Nga asu sungunamboanimbo sunambe moani aboedi hamindi ngoru-sungundahu koadurumbo-koadurumbo nmandemboyefi. Sunambe sungunambo aboedi hamindi nimarani ranai-animbo asu haponda hifi ndanihu tihirifo akidou engoro ranahambo ngasundeamboe. ¹⁸ Sihiri ana moai nine-moatukuni himboarinambo hoeife-randeimbi moatukuni ranahambo yopoani kokorihu hefi arihundi, nga wani. Nga sihiri ana nine-moatukuni himboarinambo hoeifekoateyefi arihundi ranahamboane hohoanimo parihu arihundi. Sapo nine-moatukuni shefi himboarinambo hoeirihu arihundi ranana ngiri geduhi yagodo, nga nine-moatukuni sihiri shefi himboarinambo hoeifekoateyefi arihundi ranai-animbo geduhi koadurumbo-koadurumbo yagodimboe.

5

¹ Sihiri fiftirihumboanefi hifi ndanihu dago ndanambe animboefi ndanana kandihoeyoani asu ngoasumboani ana God ai woti hondu sunambe sihiri ningombohunda hiningimareandi ranambe-animbo nimboemboyefi. Woti ranana nindou moai wotimboarundi, nga moani koadurumbo fondarimboane. ² Hapondanana sihiri woti aboedi hamindi sheftimbo sunambeahindi nou gabudi-foareamunimbo afondaro ranahamboanefi sihiri hanafumboyefuhi hohoanimo pararihundi. ³ Sihiri rani-moatukuni aboedi ra fi ranahambo gabudafoarihundi ana, asu sihiri ngiri fi safi yangiri nimboefi. ⁴ Yini, awi sihiri haponda dago ndanambe nimboefomboanefi hanafumboyefuhi afindi hohoanimo yefi. Asu sihiri rawehundi ra shefi fihoeari wamindafi ra raguanambo-fembo sefi hohumboyefipoani, nga wani. Nga shefi fihoeari simbori ra sapo hoeari hondu simbori nahurai gudifemboane. Asu rananimbo shefi fi sumboyo-randeimbi ranai aboedi yangiri geduhi ningombo ra mbisemindowambo sefi hohumboanefi. ⁵ God ai ahandihoariyu sapo sihiri yangiri semindi hefe ningombo ra didiboadore masihendi. Raniyu asu ai sheftimbo Yifiafi Aboedi ra masemuni. Yifiafi Aboedi masemuni ranana sapo mungua aboedi moatukuni sungunambo God ai sheftimbo refemunimboayu ranahandambo weanguruhididi bidifiriyu.

⁶ Ranane sihefi fiambe nginindi tükufemuni arandi. Haponda shiri ra randihu fifirindi-humboane sihefi fi nda sihefi wori nahurai ranambe animboefisi, nga shiri Adükarindi wori ranahambo angun-aneft animboefi. ⁷ Hapondanambe shiri moani Adükarimbo anihondumbo-rihuruhaneft animboefi. Nga nini-moatükuniyo hoeifembo ranahambo hohoanimo parihu-ndühıyefıpoani animboefi. ⁸ Sihefi hohoanimo ranai nginindi tükufemunühane asu roana yıhoefi fi nda hifi ndanihu hıngıfe hefembo hafo Adükarı-babıdı ngoaft hondühi nımarımbo rananeft hohoanimoayefi. ⁹ Ranımboaneft shiri ana ngoaft hondühi nımböföhı-ndoan-ane asu ndühi nımböföhı-ndoan-ane ra ro moani nıne hohoanimo Adükarı ai hohoanimoayu ra süngufembo yangrı hohoanimoayefi. ¹⁰ Munguambo shiri Adükarı ai yıboboreandi simboani ra ahandı hımböahü tükündahumboyefi. Rananimbo ranısimboani shiri fi ndarihu nımböfambe aboedi ratüpurı ratüpurımayef-ane, asu moaruwai ratüpurımayef-ane, ranımbo munguambo shiri mamani nıne-moatükuni ramarıhundı simongorühi Adükarı ai ndemunümbui.

Nindou ai Kraıındı süngu Godındı ngunındımböfe tükufemboane

¹¹ Ranımboane roana Adükarımbo yıhımböyeföhı, ahandı hoarehi nımböföhı nindou bıdıfırambo hoafıyefı habödefı arıhundı ahei hohoanimo botıfendüranı ai Adükarımbo anihondumbo-fımböhünda. God ai yıhoefımbö ndore fıfıreamunımböani. Mare yahurai-ane sıhei hohoanimoambe se yıhoefımbö ndorıhi fıfırımbırıhimunamboane asefi. ¹² Ro asükai sıheimbo ndanı hoafı hoafayefı nda se yıhoefımbö aboedanemo yahombo-hündamboyoanı, nga se yıhoefımbö hıhıfı-hıhıfı-mbeyahümuna sefımböyefı. Rananimbo asu se nindou bıdıfırı-yafe hohoanimo ranahambo hıhıfı-hıhıfıyefı, nga nindou-yafe hohoanimo ranahambo moai hohoanımoyei se sımbörı hoafımböhünda hoafayahandüri. ¹³ Nindou bıdıfırı ai yıhoefımbö hıhındı-hıhındı-yomondühanemo masei. Ro hıhındı-hıhındıyefı ana, Godımbö-hündamboaneft. Nga asu haponda ro ndorıhu hohoanimoayefı ana, ra sıheimbo farıhefendürımböhündamboane. ¹⁴ Kraıı yıhoefımbö hıpoambo-mareamunı hohoanimo ra yıhoefı ratüpurı ranahambo hıfandarandı. Ra yarıhu fıfırıhundı nindou mamı ai nindou munguambo ranaheimbo sünguna yıfımayu ranı-süngunambo-anımbo nindou mamani shiri amboanı yıfıyefımbö nahurai-aneft. ¹⁵ Ai nindou munguambo sıhefi sünguna yıfımayu. Ranı süngumbo-anımbo nindou shiri ndarıhu yangrı nımböfambe ra shiri hohoanımoyefı süngu yangrı hohoanımoyöhü hoahoangöpoanı, nga yowanı. Nga sapo ai sıhefi sünguna yıfıyü mbura asükaiyu botıfi mahafu ranımbo shiri ndondıhu hohoanımondöföh-anımbo hahabödefömböane.

¹⁶ Ranı-mayowamboane roana ngırı nindou-yafe hohoanimo ra süngundıhundühi asu nindou ngöründı hohoanimo türüboadıhu ngefı. Yını, horomboyefı shiri nindou-yafe hohoanimo ra yarıhu hohoanımoyeföhı Kraıımbö tümafoarıhurı hefıdı. Nga asu hapondanı ana shiri moai ahambo ranı hohoanımoyahundo rıhundı. ¹⁷ Hımbörıyefı. Nindou mamı ai Kraıı-dıbo anıngu ana, God ai nindou ranahambo sımbörı nındoumböndırı hıngındırümbui. Wamındafı hohoanimo awarımarıhoayo, nga asu sımbörı hohoanimo tükufemboane.

¹⁸ Ran-moatükunı ranana God aiani nımindühyü haya yare arandı. Horombo ana shiri ahandı hürütümbü nındoumböyahu manımböfıyosı, nga asu hapondanıyü Kraıındı süngu sıhefımbö God ai aboedi-aboedi-mareamunı. Ranıyü asu Godındı hürütümbü ranaheimbo farıhefendüranı asu ai God-babıdımbö wudı-wudıfembo ratüpurı ra yıhoefımbö masemunı. ¹⁹ Sıheimbo ro ndarıhu hoafehundüri: God ai nindou munguambo Kraıındı sünguyü ngunındımböre arandı. Asu ai moai nini-moatükuniyo moaruwai hohoanımoyei marıhündı ranahambo hohoanımoyü sıhairandı, nga wanı. Asu ai nındoumbö wudı-wudıfembo hoafı ra hoafımbö ratüpurı masemunı. ²⁰ Ranımboaneft ro Kraıındı yasımondühindı hoafı ra sahumındefı hohu hoafayefı. God ai ahandıhoarıyü yıhoefı yasımondı süngure haya munguambo nındou ranaheimbo wudı-wudındahındı yahundüri arandı. Rananeft ro Kraıındı fondı

sahum+ndefi hohu hoafi+ياهو-ndürühiya, “Awi se God-bab+di hürütümbü hohoan+mo ra hini+ngiri+hi hehi asu wud+ti-wud+iyahi,” sefi hohu hoafi+yefi ar+hundi. ²¹ Krais ai moai moaruwai hohoan+moyu randi. Nga asu God aiyu sihefi+mayo moaruwai hohoan+mo ra ahandi wami semündü manandeandi. Rani+yu asu Sisas ai nindou moaruwai hohoan+moyumbü nou tüküme+fiyu. Sihefi+mboya, ai wambo-so nimboeimbo wandi ngin+indinambo God+indi nindoumbo+yahi moani aboedi mbumundi safi mbin+imboei-amboane yahuhayamboyu ai rani+moatükuni ra ramareandi.

6

¹ Ro God-bab+di ngin+indi nimboefombo ratüpur+yefi rihundeimbi+anefi nda siheimbo hüti+hoafehundüri, “Sapo se God+indi+mayo hi+poambo hohoan+mo masahümundi+ane, nga asu se rani+moatükuni ra moani+yeimbündühümboyei,” asefi. ² God ai yare hoafi+yuhü yahuya, “Rani si ham+indi hondü ro sihei hoafi himbor+mayahi. Asu siheimbo ro aboedambofe-ndür+imboayah+ rani si tüküfeyoambe mafari+heheandüri,” mehu. Se hoafi ra himbor+yei! God ai siheimbo fehefembo aboedi si+ane tüküfeyo. Hapondanana God ai siheimbo aboedambo-fendür+imbo yahumboani.

³ Roana nindou bidif+iri ai yihoefi ratüpur+ ranahambo moaruwai+ane mb+seimboyei sefi hohumboanefi. Asu ro ngiri nindou ranahei himboahü moaruwai ratüpur+ randihundani ai hoeindi+hindühi ranana moaruwai hohoan+moane mb+sei. ⁴ Nga roana God+indi ratüpur+imbo nindoumbo+yahu nimboefombo wambo, asu mun+guambo si aho ra yihoefi aboedi ratüpur+ rani+yang+ir+ane mun+guambo nindou ranaheimbo yar+hu nafuiyahundüri ar+hundi. Rananefi asu roana n+ne ti+ngiri+fo yihoefi+mbo-so tüküfeyoane, asu af+indi hohoan+mo tüküfeyoane, ra moanane sefi hohu ngin+indi an+imboefi. ⁵ Nindou ai yihoefi+mbo hari+yahümuni, karabus+ri+himuni, asu mam+ af+indi guguri+hi mburi+hü moaruwaimbo+ri+himuni ar+hundi. Asu ro gedühi ratüpur+mayefi hefi rani+yefi ndofe apo, sesi, sesi raraokoateyefi ar+hundi. ⁶ Asu ro sürühoeimbi hohoan+moyefühi yihoefi God+imbo fifi+ri+fe ra ndori+hu kiki+ri+hum+ndefi ar+hundi. Yifiafi Aboedi+indi ngin+indi ranai yihoefi fiambe ni+marowohüyo asu ro nindoumbo aboedi ndondori+hundüri ar+hundi. Asu ro nindou ranaheimbo God+indi ratüpur+yefi+ri+hundeimbi+anefi sefi hohu nafuiyefi ar+hundi. ⁷ Ro God+indi ngin+indinambo nimboefomboanefi asu ahandi+mayo hoafi hondü ra hoafi+yefi ar+hundi. Ro mbumundi hohoan+mo ra yifiari, ni+mi+nehoari nou sahum+ndefi hohumboanefi an+imboefi rani+moatükuni ra rani+nambo yifiari+yo rambohünda.

⁸ Nindou bidif+iri ai yihoefi+mbo didi+boado+ri+himunühi aboed+anemo sei, asu bidif+iri ai yihoefi+mbo moaruwai+anemo sei ar+hundi. Bidif+iri ai yihoefi+mbo amon+goni hoafi+yahümuni, nga asu bidif+iri ai nindou bidif+iramboya, aiana aboedi ratüpur+ane ratüpuremo sahumuni ar+hundi. Bidif+iri ai yihoefi+mboya, aiana wos+hoafori hoafi+yomo+rundeimbi+anemo sahumuni+si, nga asu roana hoafi hondü rani+yang+ir+ane hoafi+yefi ar+hundi. ⁹ Ro Krais+indi hoafi sahum+ndefi hefi+ri+hundeimbi+mayefi ra nindou bidif+iri ai moai fifi+ri+himuni, nga asu af+indi ai se rananemo sei hehi fifi+rari+himuni. Roana nindou ndeara yi+fi+mbo yang+iri+yefi+si, nga asu awi aboedi yang+iri an+imboefi. Yihoefi+mbo ti+ngiri+fo masemun+yosi, nga asu awi ro moai moaruwaimbo+yahundi. ¹⁰ Ro af+indi hohoan+moyefi ar+hundi+yosi, nga asu mun+guambo si ra hi+hi+fi+hi+hi+yefi ar+hundi. Ro nindou moaruwai safi an+imboefi+si, nga awi ro mun+guambo nindou ranaheimbo af+indi moatükuni aboedi sahundüri ar+hundi. Ro nindou kiki+koate+ayefi+si, nga asu ro napo af+indeimbi nahurai+ayefi.

¹¹ Wandafi mam+ Korin+hündi, ro siheimbo hoafi nda himboahü hoafehundüri. Ro siheimbo yihoefi ngusüfoambe af+indi ham+indi hohoan+mo+ayahundüri. ¹² Roana siheimbo hohoan+mo kiki+ri+hum+ndefi himbo+yefühi+yefi+poani, nga asu simbori seanei yihoefi+mbo moai yahurai hohoan+moyahümuni. ¹³ Ro haponda siheimbo wandi ni+mor+imbo nou hoafehandüri: Sihei hohoan+mo ra yihoefi+mbo ngusüfo pand+ihimuni simbori ro siheimbo rawehundi nou.

Sihiri ana Godindi wor-anefti

¹⁴ Godindi hoafi anihondü-mbofekoate nindou rani-babidi-mbo ana se mamigeimboyei, nga yowan. Nungundine mbumundi hohoanimo asu hohoanimo moaruwai ra mamambemandine? Nungundine si-ane asu nimb-ane ra mamimanimbafea? ¹⁵ Nungundine Kraisi-ane asu Satan-ane ai hohoanimo mamisungumandine? Asu nungundine nindou ai Kraisi-mbo anihondümboriri-randeimb-ane asu nindou ai ahambo anihondümbofe-koateyu-randeimbi ranai hohoanimo mamisungumandine? ¹⁶ Nungundihu Godindi wori ra sanendi kabomo wori ranti-dibo mamambe-mandifepira? Nga sihiri ana God Yangiri Nungumbü ahandi wor-anefti! God ai ahandihoari hoafiyuhü yahuya, "Ro wandi wori ra wandi nindou ranti-babidi worimbondihimbundiha ahei mbusümo nimandimboyahi. Ranimbo ro ahei Godindahani asu ai wandi nendi-ndeimboyei," mehu. ¹⁷ Ranimboane asu Adükarai hoafiyuhü yahuya,

"Se aheimbo hinngindihindüri hehi
sepoanimbo ngei nimandei.

Nga asu se moaruwai hohoanimo ra randihimboyei.

Nga ranimbo asu ro siheimbo wandihoari ndahamindiharü-mboyahi. *Aisaia 52:11*

¹⁸ Ranimbo asu ro sihei apembondahe nimboahani,
asu se wandi nimorehi asu nindowenihimborimbondahi nimboeimboyei," *2 Samuei 7:14*

Adükarai Munguambo Nginindi Hifandandembi ai ramehu.

7

¹ Wandafi mamis, Godindi-mayo hoafi ndanana sapo shefimbo hoafiyu masihendane. Rani-mayowamboane awi sihiri Godimbo yihimbondefühi, shefi fiambe-ane asu hohoanimoambe-ane nine moaruwai hohoanimo ra hinngindihu hohu moani aboedi sürühoeimbi yangiri hamindi nimboefomboane.

Korinhündi ai ngor-sungumarihindi ranahambo Por ai hihifi-hihifi-mayu

² Se wambo sihei ngusüfoambe hohoanimo pandihindiri. Roana moai nindou ngorümbo moaruwai hohoanimo pandihindiri. Asu ro moai nindou ngorümbo moaruwai hohoanimo sungufembo yarithe rihandi. Moai ro nindou ngorümbo tkai hoafiyahandowohü asu ahandi napo kiahe hüsihamindi rihandi. ³ Ro sihei wami papifendüri hoafomböhünda ndarithe hoafiyahühi-yahipoani, nga wani. Nga horombo hoafimayahi nou siheimbo ngusüfoambe pandihuri ngefombo yifindemboyefti. ⁴ Ro siheimbo weindahimnda hoafehandüri. Roana siheimbo hihifi-hihifi nafirihamindiharümboanahi! Wambo-so tiririfo afindi tükefeyo-amboani, asu ro siheimbo hohoanimo-yahandürühi, asu wandi ngusüfoambe hohoanimo fufurifoa-reandirani ranimbo ro afindi hihifi-hihifiya arihandi.

⁵ Horombo ro siheimbo hinngirihundüri hohu Masedonia hifihü hefi tükümehundi amboa ranihü ro moai fi harihu nimarefti, nga wani. Nga ranihü ana yihofimbo-so tiririfombü hohoanimo afindi ranai tüküfeyowohüyo, nindou ngorü-babidi simbori hoafiyefühüyefi ngusüfoambe yihimbomaramuni. ⁶ Nga awi God ai nindou düdi ai tiririfombü hohoanimo ahandi fiambe tüküfeyoani aboedi fufurifoa-reandirani. Raniyo rani-simboani God ai Taitusimbo koamarihaira yihofimbo-so süni tükümfeyiwa asu yihofimbo ngusüfoambe fufurifoa-mafoareamuni. ⁷ Ai yihofimbo sowana masünu ranimbo yangiriyefipoani ramehundi, nga se ahambo sapo ngusüfoambe didiboado-marihori hoafi ra semündü süni hoafimemun-amboyefti asu yihofimbo God ai ngusüfoambe fufurifoa-mafoareamuni. Taitus ai yihofimbo hoafimemun sapo se wambo hoefendirühi mamis hohoanimo sungufembo afindi hohoanimomoyei asu se wambo fehefendirimbo sei hehi hohoanimoayei habodei. Asu ranimboanahi ro hihifi-hihifayahimhabodihim.

⁸ Ro pas siheimbo parthe koamari-heheandamboyei se moai hihifi-hihifiyeisi, nga asu ro moai ranimbo afindi hohoanimoyahi. Horombo ana ro afindi hohoanimoyahisi, nga hapondani ana aboed-anahi. Ro fifirtheandi, pas ra siheimbo afindi hohoanimombasagadurisi, nga ranana moani bodifoahu yangir-ane. ⁹ Haponda ro hihifi-hihifayah se afindi hohoanimomaye ranahambo-yahipoani, nga afindi hohoanimorani sihei hohoanimomaye ra aboedi ngoru-sungumareandura aboedi hohoanimomaye ranimboanahi hihifi-hihifayah. God ai ahandihoari randuri siheimbo afindi hohoanimomaye ra masagaduri, nga ranimboyo asu wandi-mayo hoafi ranai moai siheimbo moaruwaimbo-reanduri. ¹⁰ Wani, nga afindi hohoanimomaye God ai siheimbo rareanduri arandi ranana se ngoru-sungurhindani asu ai siheimbo aboedambofe-ndurimboyo ranimboane rareanduri arandi. Ranimboane se ranahambo afindi hohoanimomoye hoangoponi. Nga hifi ndanihundambo afindi hohoanimomaye ranai nindoumbo moaruwaimbore arandi. ¹¹ God ai siheimbo afindi hohoanimomaye masagaduri raninamboyo siheimbo aboedi hohoanimomaye tukumefeyo. Afindi hohoanimomaye ra siheimbo botimareandura se botiyahi sihei hoafi ra didiboadofembo hohoanimomaye. Asu nindou ai moaruwai hohoanimomaye ranahambo nginindi hoafimayahundo asu se Godimbo yhimboyei marihundi. Asu se wambo nimai hoafendirimbo hohoanimomaye. Asu nindou moaruwai hohoanimomaye ranahambo tigrifo saimbo hohoanimomaye habodei. Raniyo asu sihei hohoanimomaye ra yare weindahi tukumefeyo: Asu seana siheihari hutiyeponi.

¹² Ro horombo pas ra siheimbo parthe koamariheheandisi. Nga asu roana moai nindou moaruwai hohoanimomaye asu ngorumbo moaruwaimbo-mariri ranahambo hohoanimomaye-yahahuyaponi hoafiyahi. Se yihofimbo hohoanimomayehumuni habodei ra God ai siheimbo nafuimbohunda ro pas siheimbo parthe koamariheheandi. ¹³ Ranane asu sihei rani hohoanimomaye sunguyo yihofimbo ngusufoambe afurimareamuni.

Ro ngusufoambe afurihu kurihu mamarefi yangiriyosi, nga asu ro hihifi-hihifimayefi amboani. Sapo munguambo se Taitusimbo hihifi-hihifi-yahundowohu didiboado-marihori ranimboyo ai-amboani hihifi-hihifimayu. ¹⁴ Ro Taitusindi himboahu siheimbohunda borimayah se ahambo aboedi hohoanimomayehundo ranimboyei se moai wambo amonngiyahunduri. Roana siheimbo moani anihonduhofi honduyo hoafiyahanduri marihandi. Rani-sungumboyo siheimbohunda Taitusimbo borimayah se anihondumayo. ¹⁵ Taitus ai siheimbo sowahi tukumefiyuwa se yhimboyeih hihamindariyei ahambo masahorimindei. Raniyei asu mungambo se ahandi hoafi ra sungumarihindi. Se ahambo ramarihori ranimbo hohoanimomayehuyu ai siheimbo afindi hohoanimomaye-maranduri hu. ¹⁶ Ro fifirtheamboanahi se aboedi hohoanimomaye rani yangiri sungundhi ngeimboyei. Nga ranimboanahi ro siheimbo hihifi-hihifi nafaraha-mindihanduri.

8

Godindi nendi fehefembohunda kaki gugurimarhindi

¹ Wandafi mam, ro siheimbo Godindi hipoambo aboedi Kraisi nendi Masedonia hifihü amarei aheimbo masagaduri ranahambo hoafindahunduri sefomboanefi. ² Aheimbo-so tigrifo afindi tukumefeyondura ai moaruwai napokoate manimboeyosi, nga asu ai afindi hihifi-hihifiyeih Godindi nendi bidifiri ranaheimbo farifehe-ndurimbohunda kaki gugurimarhindi. ³ Rani-moatukuni ra ro fifirthe heheamboanahi siheimbo weindahi nda hoafiyahi. Ai kaki nungunumbiyo saimbo masei ra masehunduriyosi, nga asu raniwami bidifiri parihimburihumboyei masahunduri. ⁴ Godindi nendi Sudia hifambe amarei ranaheimbo farihendurimbo sei hehi ahei hohoanimomayehuyu yangiri yihofimboya, se ranahambo yini yahomondan-animbo randihu sei hehi hoafimehumuni habodei. ⁵ Horombo ro ai kaki digegimboyei sefi hohu hohoanimomayefi. Nga asu ai moai rani yangiri rarihindi. Boatei ai Adukarindi yifiri ra sungufembo hohoanimomaye

asu mare Godindî hohoanîmonambo yîhoefî yifirî ran-amboanî sün̄gufembo hohoanîmomayei.

⁶ Horombo Taitus ai hîpoambofe hohoanîmo ra sîhei mbusûmo botîmareandî. Ranîyefî asu ro ahambo ranî ratûpurî ra mando rando ngafî moendîndowandî sefî hohu hûti-hûtîmarîhurî. ⁷ Muᅅgambo moatûkunî se yarîhi arîhündî ranana aboedî hamînd-ane. Sîhei anîhondûmbofe hohoanîmo, sîhei sÿrûhoeyoweimbî hoafî, sîhei fîfîrîfe, sîhei Godindî ratûpurîmbo yifirî hohoanîmo, asu yîhoefîmbo ngusûfo pefemunî hohoanîmo, muᅅguambo ra aboedî saf-ane. Mandîhi yahurai hamînd-anîmbo nindou fehefendÿrîmbo kakî gugurîndîhindî asefî.

⁸ Ro sîheimboya, “Se randîhindî,” saheheambo-yahîpoanî, nga wanî. Nga nindou bîdîfîrî ai aboedî ratûpurî ranahambo refembo sei hehi hohoanîmoayei habodei asu ro sîhei hohoanîmo ra ai hohoanîmoayei nou hohoanîmombayeyo, asu nÿngumbehi sahehea moanî yarîhe hoeiarîheandî. ⁹ Seana sîhefî Adûkarî Sisas Kraisîndî hîpoambofe hohoanîmo ra fîfîrîhimboanei. Aiana muᅅgu-moatûkunîmboyu manÿngu, nga asu sîheimbo farîhefe-ndÿrîmbo ranîmboyu ai nindou moaruwai napokoate nahurai tükûmefiyu. Se muᅅguambo aboedî moatûkunî afîndeimbîmbeyeia yahuhayamboyu asu ai nindou napokoate nou manÿngu.

¹⁰ Haponda wandî hohoanîmo-ane nda sîheimbo hoafehandÿrî. Ngorÿ hîmbanîfihîyo se nindou fehefembo kakî gugurîfe ratûpurî botîmarîhindî. Nga asu se ranî ratûpurî ra refembo boatei hohoanîmomayei. ¹¹ Se ratûpurî botîmarîhindî ra haponda moendîndîhindî. Horombo seana ratûpurî ra refembo hohoanîmomayei habodei. Yahurai-anîmbo hapondanî amboanî nîne kakî engoro ranambo ratûpurî ra moendîfembo amboanî hohoanîmondei habodei. ¹² Nindou ai nîne-moatûkunî akîdouyo, adûkarîyo, nindou ngorÿmbo saimbo hohoanîmoyuhÿ asîhendî ra asendî ana, Godindî hîmboahÿ aboed-ane. Asu kakî akîdouyoweimbî ai kakî akîdou asendî ana, Godindî hîmboahÿ moaruwaiyopoanî.

¹³ Roana se tîᅅrîfo sahÿmÿndî nîmareianî asu bîdîfîrî ai aboedî mbîmari samboyahîpoanî, nga se muᅅgambo mamî ndorîhi mbîmarei samboanahî. ¹⁴ Hapondanambe ana sîhei-mayo afîndî napo ra nindou bîdîfîrî ai mbonîmboarîhÿmÿndî ranaheimbo fehefendÿrîmbo ra aboed-ane. Ranîmbo-anîmbo asu se-amboa mbonîmboarîhÿmÿndî ana, asu ai afîndî dîgegindÿhî amboanî sîheimbo mbîfarîhe-hindÿramboane. Ranî hohoanîmo sÿnguarîhind-anîmbo muᅅguambo mamî ndondîhi nîmandeimboyei. ¹⁵ Godindî hoafî yare hoafîyowohÿ yahoya, “Nindou dÿdî ai afîndî sesî asemÿndu ana, ai ngîrî afîndî fondanî dîgendî. Nga nindou dÿdî ai akîdou sesî asemÿndu ai-anîmbo ngîrî mbonîmbondamÿndu,” meho.

Por ai kakî gugurîfembohÿnda nindou Korinînambo koamarîhepurî

¹⁶ God ai Taitusîmbo hohoanîmo botîmarîra marîhu ro hohoanîmoayefî nou hohoanîmomayua ranîmbo ro Godîmbo hîhîfîmarîhÿnî. Ai-amboanî sîheimbo farîhefe-ndÿrîmboani hohoanîmoayu. ¹⁷ Ro ahamboya, ai ho sîheimbo fehefendÿrîmbo yifîrîmayefîsî, nga ai ahandî hohoanîmonambo sîheimbo sowana masÿfu. ¹⁸ Asu rananefî ro yîhoefî wandafî mamî Taitusîndî sÿngu koarîhehura asÿhÿfanî. Muᅅguambo Kraisîndî nendîyeyî hîmboahÿ nindou ndanai ana aboedî hoafî hoafîmbo ra ndÿrîmb-ani. ¹⁹ Asu ranî yangîrîyopoanî, nga ro nindou fehefembohÿnda hahabodefÿhî ratûpurîyefî arîhundî, asu Kraisîndî nendî ai ahambo ro-babîdî hombo amboanî koamarîhehorî. Ro ranî ratûpurî rawarîhundî ra Godindî ndÿrî aboed-ane yahombohÿnda ro nindou fehefendÿrîmbo hohoanîmoayefî ra aheimbo nafuiyondÿrîmbohÿnda.

²⁰ Kakî afîndî masîhendî ra ro hîfandîmbo ranahambo nindou ai hoafîndeyî habodeimboyei sefîmboane ahînîyefÿhî nindou ra sahurîmîndefî ahefî. ²¹ Roana aboedî mbumundî ratûpurî hohoanîmo ra Adûkarîndî hîmboahÿ yangîrî ndofe refembo hohoanîmoyefÿhî-yefîpoanî, nga muᅅguambo nindou ahei hîmboahÿ kameih-anefî refembo asefî.

²² Rani+moanefi asu ro yi+hoefi wandafi nda ahafandi süngu koarari+hehuri. Ro ahambo afi+ndimbo ratüpurü ra refembohünda yar+huri hoeir+hurane, asu ai rani+moatükunü refembo yahuhaya ngusüfo pamareandi. Hapondani ana se mbumundi ratüpurü hohoanimo rani yang+rü süngumbir+hinda yahuhayamboani ngin+ndi anihondumbo+areandi. Rani+moane asu ai rani+moatükunü ranahambo refembo ra ngusüfo parareandi. ²³ Taitusimbo se randi+horü fifi+ndi+horü. Aiana wandü wandafiyu haya, asu si+heimbo fari+hefe-ndür+rambo ro mamü ratüpurü+ye-rü+hoandeimb-ani. Nga asu yi+hoefi wandafi yimbu ranahafan+imbo-an+imbo se randi+hi fifi+rü+ndi+hipü+rü: Nindou yimbu aiana Godi+ndi nindouyei ratüpurü ratüpurü+yafanü rü+nandühi asu ai ahafandi ratüpurü rani+nambo Adükari+imbo ndürü adükari+umb-ani safanü+rü+nandeimb-anafanü. ²⁴ Se ahafan+imbo si+hei hi+poambofe hohoanimo ra nafuindahü+rü. Ranan+imbo asu Kraisi+ndi nendi muḅguambo ranai si+hei hi+poambo hohoanimo asu ro si+heimbo moanü borü yang+rü borü+yefühi+yefü+poanü ra ndori+hi fifi+rü+mbü+rü+hind-amboane.

9

Godi+ndi nendambo fari+hefembo kaki gugurü+ndi+himboyei

¹ Godi+ndi nendambo fari+hefembo kaki gugurü+hi arü+hündi ranahambo se fifi+rü+himboane. Nga rani+mayowamboane asu ro ngü+rü si+heimbo asükainda pas pandi+he koandi+heheandi. ² Ro fifi+rü+hearumboanahi si+hei hohoanimoambe nindou ngorumbo fehefembo hohoanimoaye ra. Nga rani+mayahi ro Masedoniaye hi+moahü si+heimbo borü+mayahandürü. Ro aheimbo rari+he hoafi+yahandürühi sahi+ya, “Ngörü hi+mbanü+fihi+yo wandafi mamü Akaia* hi+fi+hü amarei ai rani ratüpurü ra süngufemboane sei hehimbomaye,” masahi. Rani+yei asu se rani hohoanimo botü+fembo hohoanimomaye hoafi ra hi+mbori+yei hehi asu rani+moatükunü ra ai-amboanü refembo sei hehi ngusüfoambe botü+mareandürü. ³ Ro si+heimbohünda borü+mayahi ra hoafi yang+rü tüküfembo moeisahi. Nga se fari+hefe-mbohünda kaki ra nafü+ndi+hümü+ndi ni+mandei, nga ro nindou ndanahambo hoafi+mayahapurü. Ro ranahambo hohoanimoaya hoeirü+heanda mayowamboanahi asu ro wandafi mamü ngü+mü ndanahamumbo si+heimbo sowana koandi+heheapura di+fomboemo. ⁴ Ro anihondumbo-rü+humboanefi se ni+ne-moatükunü sairambo ra nafü+rü+hümü+ndi mbamarei. Asu Masedonia ai ro babü+di kosü+mo hoeirundüranü, se nafemü+ndi ni+marü+koate-ndeianü, ro amoanü+ngü+ndemboyei asu se-amboanü amoanü+ngü+ndeimboyei. ⁵ Rani+moanahi ro hohoanimoaya hoeirü+heanda mayoa asu wandafi mamü ngü+mü nda boatei si+heimbo sowana mbü+kosomonda sahehea hohoanimoayahi habodühi. Ranan+imbo asu ai di+fomo si+heimbo-so tükü+ndafu si+heimbo fandi+houndürü mbundu sapo se ni+ne-moatükunü saimbo masei ra di+di+boadondi+hi di+gehindi. Ranan+imbo asu ai randu fifi+rü+ndumboemo rani+moatükunü si+hei hohoanü+monambo masü+hehindi, nga ro si+hei-mayo moanü sahumü+ndefühi+yefü+poanü.

⁶ Wandafi mamü, se randi+hi fifi+rü+ndi+hindi: Nindou düdi ai ni+ni-moatükunü mangü+rü+yo akü+dou safü hi+fareandi ranai ana süngunambo ranahandambo sesü safü ra akü+dou ndemü+ndümbü. Nga asu nindou düdi ai mangü+rü adükari hi+fareandi ranai-an+imbo sesü ranahandambo adükari hi+sü+ndowa ndemü+ndümbü. ⁷ Nindou muḅguambo mamamü se si+hei ngusüfoambe hohoanü+mondei hoeindi+hindü+h-an+imbo, asu se rani+moatükunü saimbo masei ra moanü ndehindi. Nga asu nindou mamü ai ahandü ngusüfoambe moaruwaimbo-nderühi rani+moatükunü saimbo ranahamboya, nindou ai wambo hütü+hütimarü+ndi+r-amboanahi ro wandü rani+moatükunü ra maseheandi mbüsümbü. Nga wanü. Nga God aiana nindou hi+hi+fi+hi+fi+yuhü moanü saimbo yang+rü hohoanimoayu ranahamboani hohoanimo pararirü. ⁸ God aiana si+heimbo muḅguambo afü+ndi aboedi moatükunü ra dagadüranü asu se aboedi moatükunü afü+ndeimbi+ndeimboyei. Ranan+imbo muḅguambo si aho ra mbonü+mböe-mü+ndi+koate

* 9:2: Korin ngoa+fi ai Akaia hi+fi+h-ane anaḅgo.

afɪndɪ dɪgɛhimboyei asu nindou farɪhefembo ra afɪndɪ yagodomboe. ⁹ Godɪndɪ hoafɪ ranahambo yare hoafɪyowohü yahoya,

“Nindou düdi ai nindou napo-koate-maye aheimbo warambe kɪkɪhemɪndɪkoate-ayu
ra nindou ahurɪ bubufoareandɪ nahurai-ani.

Ahandɪ mbumundɪ hohoanɪmo ranai koadürümbo-koadürümbo yagodɪmboe,” *Buk Song 112:9*

meho. ¹⁰ God ai sesɪ mangɪrɪ nindou nümbürɪra-randeimbi ranahambo sagado asu mamɪkarambo sesɪ sesɪmbo sagadürɪ arandɪ. Ranɪmbo-hündambo-anɪmbo asu God ai sɪheimbo afɪndɪ moatükunɪ dagadüranɪ asu se dɪgɛhi hehi ahandɪ nendɪ ranaheimbo fandɪhehi-ndürɪmboyei. Rananɪmbo sɪhei fehefembo hohoanɪmo ranai afɪndɪ hamɪndɪ tükündɪfemboe nindou nümbürambeahɪndɪ moatükunɪ hɪfɪreanda afɪndɪ hɪsayo nou. ¹¹ God ai sɪheimbo afɪndɪ aboedɪ moatükunɪ dagadüranɪ asu se muŋgambo si warambe kɪkɪhemɪndɪkoate ndehimboyei. Rananɪmbo asu sɪhei-mayo kakɪ aheimbo asehindɪ yɪhoefɪ warɪhü ra ndahümündi hehi asu Godɪmbo hɪhɪfɪndɪhorɪmboyei. ¹² Se ranɪ ratüpürɪ rawarɪhindɪ ra Godɪndɪ nindou ranai nɪne moatükunɪ mbonɪmboarɪhümündi ranahambo farɪhefe-ndürɪmbo yangɪrɪyopoanɪ, ŋga ai ranɪ-moatükunɪ ra hoeirɪhindühɪ Godɪmbo afɪndɪ hɪhɪfɪmbɪrɪhorambo kameihane. ¹³ Ranɪ ratüpürɪ se rawarɪhindɪ ranana sɪhefɪ wandafɪ mamɪ ranaheimbo farɪhefe-ndürɪmboane, ŋga asu rananɪmbo ranɪ-moatükunɪ ranai weindahɪ hamɪndɪ tükündɪfemboe. Rananɪmbo asu wandafɪ mamɪ ranai randɪhi fɪfɪrɪndɪ-hindühɪmboya, seana Kraisɪndɪ aboedɪ hoafɪ ranahambo ndorɪhi süngurɪ-hindühane mbɪsahündürɪmboyei. Asu muŋguambo nindou se aheimbo kakɪ sɪhei hohoanɪmonambo yangɪrɪ warambe kɪkɪhemɪndɪkoate asehindɪ ranɪmbo ai rarɪhi hoeirɪhindanɪ wantɪ asu ai Godɪndɪ ndürɪ ranahambo aboed-ani mbɪsei-amboane. ¹⁴ Rananɪmbo Godɪndɪ hɪpoambo hohoanɪmo sɪhei fiambe amaro ra ai hoeimbɪrɪhind-amboane. Rananɪmbo asu ai sɪheimbo hohoanɪmo-ndühɪndürühɪ amboanɪ asu ai Godɪmbo sɪheimbohünda dɪdɪbafɪmbe-yahündowamboane. ¹⁵ God ai moanɪ aboedɪ hamɪndɪ moatükunɪ mase-munɪ ranahambo ŋgɪrɪ sɪhɪrɪ wudɪpoapondɪhu nɪmɪndɪ hoafɪ ra wataporɪmbo-ndɪhundɪ, ŋga ahambo hɪhɪfɪ yangɪrɪ hɪhɪfɪndɪ-hurɪmboane.

10

Nindou ai Porɪmboya aiana Kraisɪndɪ hoafɪ semündü hu-randeimbi hondüyupoanɪ masei ranaheimbo sɪmborɪ hoafɪmayu

¹ Nindou bɪdɪfɪrɪ ai wamboya, “Por ai ro-dɪbo nünguambe afure manüŋgu, ŋga ai-poanɪmbo nünguambe ranɪ-sɪmboanɪ yangɪrɪ yɪhoefɪmbo pasambe ŋgɪnɪndɪ hoafɪyumunɪ marandɪ,” asei. Ro Por-anahɪ haponda wandɪhoarɪ pas ndanambe sɪheimbo Krais ramefɪyu nou hɪmboarɪ hoafendahü hɪpoamborɪhearühɪ hoafayahandürɪ. ² Ro sɪheimbo ŋgɪnɪndɪ hoafɪmbo moeisahɪ, ŋga se wambo amongonɪ hoafɪndeianɪ ana, asu ro sɪheimbo-so dügühanɪ sɪheimbo ŋgɪnɪndɪ hoafɪndamboyahɪ. ŋga nindou dɪdɪyei ai wamboya, aiana hɪfɪ ndanɪhündambo hohoanɪmo ranane sünguarɪ hu asei ranaheimbo-anɪmbo ro yɪhɪmbokoate ŋgɪnɪndɪ hoafɪndahandürɪmboyahɪ. ³ Ro nindou yangɪrɪ-aneftsɪ, ŋga asu ro moai nindou-yafe hohoanɪmo süngurɪhundühɪ yɪfiarɪyefɪ rɪhundɪ. ⁴ Muŋguambo yɪfiarɪ nɪmɪnehoarɪ sahumɪndefɪmboayefɪ ra hɪfɪ ndanɪhündambo-yopoanɪ. ŋga wantɪ. ŋga ranana Godɪndɪmayo ŋgɪnɪndɪ yɪfiarɪ nɪmɪnehoar-ane. Ranana hürütümbü nindou-yafe ŋgɪnɪndɪ hɪfɪnambondeamboe. Ranamboane wosɪhoaforɪ hohoanɪmo ra raguanambo-arɪhundɪ. ⁵ Asu nɪne-moatükunɪ ai Godɪmbo fɪfɪrɪfɪmbo-mayo ranahambo nafɪ gürareandɪ ra hɪfɪnambo-ndɪhumboyefɪ. Asu muŋguambo sɪhefɪ hohoanɪmo kɪkɪhɪrɪ-hümündeihi Kraisɪmbo yangɪrɪ hohoanɪmo pambɪrɪhinda asefɪ. ⁶ Se Kraisɪndɪ hoafɪ ranɪ yangɪrɪ süngundɪhi mbundɪhümbo-anɪmbo asu sehündɪ bɪdɪfɪrɪ ai süngufekoate-ayei ranaheimbo tɪŋümbɪ hohoanɪmo ndahu-ndürɪmboyefɪ.

⁷ Seana nɪne-moatükunɪ hoeiarɪhindɪ ranahambo wudɪpoapondɪhi türüboadɪhi hohoanɪmondei. Nindou mamɪ ai hoafɪyuhüya, roana Kraisɪndɪ nindou hond-anahɪ

ehu ana, awi ai rande wudipoaponde hohoanimonduhü ro-amboani ai rawefiyu nou Kraisindi nindou-anefti mbeyahu-wamboane. ⁸ Sihei anihondümbofe hohoanimo ra nginemindi-ndürimbo-hündamboyu Adükari ai yihoeftimbo ndani ratüpurü nda masemuni. Rani-moatükuni ranana siheimbo moaruwaimbofe-ndürimbo-yopoani. Nga asu ro ndani ratüpurü raniimbo wandihoari akidou borayah ana, asu raniimbo ro moai amoanngiyahi. ⁹ Se randihi hohoanimondeihya, “Por aiana ahandi pasambe hoafi raniimbo yihimboaramuni,” mbiseimboyei. ¹⁰ Nindou bidifiri ai randihi hoafindeih animboya, “Porindi-mayo pas ranana tñümbi saf-ane. Nga ai sihefi fikimi nüngumbo ana, ai himboari hoafendi safi nüngumbo asu hoafi ahandi ra ndorihéfekoate-ane,” sei arihündi. ¹¹ Nindou düdi yahurai hoafiyu arandi ranai ana rande ndonde hohoanimondühü türüboadeandi. Ro anguni nimboeftimbo pasambe hoafayef-ane, asu siheimbo-so ranihü nimboeftimbo hoafehundür-ane, rani moatükuni ra ngorü-poanimboyopoani, nga wani.

¹² Roana ngiri yihoeftihoari yihoefti fi ra simongorindihu hoeindihu ndihundi nindou bidifiri ai ahamundi fimbo borayomo nou. Nindou ranai ana moani ahamundi hohoanimonambo yangir-anemo ai ahamundihöari ngorü ahandi hohoanimo ra ngoründi-mayo hohoanimo ranihi simongoru hoeiru arundi. Yahurai nendi ana firi-fekoate-anemo! ¹³ Nga asu ro yihoefti fimbo ana ratüpurü yihoefti ranahambo simongori ra ngasündife hefe borayo ho ranahambo moei asefi. Nga nine-moatükuni ratüpurü God ai yihoeftimbo masemuni rani simongorühi animbo ngemboyefi siheimbo-so ratüpurimbo kameihü amboani. ¹⁴ God ai yihoeftimbo ratüpurü masemuni rani hoarehi se animboei. Rani-simboani ro siheimbo sowahi tüküyahundühü Kraisindi Aboedi Hoafi ra sahumindefi hohu siheimbo hoafimehundürü. Raniimbo God ai yihoeftimbo ratüpurü masemuni rani yangiri süngumarhundü. ¹⁵ Roana moai God ai ratüpurü nindou ngorumbo masagadürü ranahambo boriyefi hefi rihündi, nga wani. Nga roana sihei anihondümbofe ranai ngoani asu ro sihei mbusümo ratüpurümböhünda God ai rani ratüpurü masihendi ra refeyowani aboedi adükari tüküfembo ranahamboane anihondümbo himboayefi. ¹⁶ Raniimbo asu ro aboedi hoafi ra ndahumindefi nindou bidifiri sihei hifi daboadani amarei ranahambo hoafinda-hundürimboyefi. Asu ro ngiri nindou ngorü ai ratüpurümayu ranahambo borindefi.

¹⁷ Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi ai borimbo hohoanimoayu ana, moani Adükari ai nine-moatükuni ramareandi ranahambo yangir-animbo borimbiyu-wamboane,” meho. ¹⁸ Nindou düdi ai sapo nine-moatükuni ramareandi raniimbo ahandihöari borayu ana, Godindi homboahü ndürimbüyupoani. Nga asu Adükari ai nindou daboe ndürimb-ani ehu ana, nindou ranai ndürimb-ani.

11

Por ai se Kraisindi hoafi wosihöafori hoafiyomo-rundeimbi ahamundi hoafi himboriyopoani mehu

¹ Awi se wambo rarihi hinngirihindirani-animbo asu ro hihindi hoafi hoafinda. Nga se wambo hinngiri-hindirimboane. ² Awi ro ngusüfo pararheandürü God ai siheimbo ngusüfo parareandürü hu nou. Seana moani nimorehi yihoarifi hamindi nindowenihü mamü ranahambo yangiri segodombo sei hehi diboniyei hinngarhindi nahurai-anei. Nindowenihü mamü ranai ana Krai ranani. ³ Sapo amoariri tkai hoafi firi-reandeimbi hamindiyoy haya Ifimbo tkai hoafimendo ranahamboanahi ro afindi hohoanimoayahü. Siheimbo-so amboa hohoanimo yahurai tükündifendürani, asu sihei Kraisimbo hohoanimo aboedi ngusüfo pamarihori ranai moaruwaimbo-ndifemboe saheheamboanahi ro yihimboayahü. ⁴ Nindou bidifiri ai siheimbo-so tüküyafu Sisas sapo ro bokarihü arihündi ranahamboemopoani, nga ngorü-poanimbo Sisas ranahambo bokarihü rundühanemo. Asu se ngorü-poanimbo yifiafi masahümündi, nga ro Yifiafi Aboedi ranahambo hoafiyefi arihündiyopoani masahümündi. Asu se ngorü-poanimbo

aboedi hoaf-ane sahümündi arihündi, nga aboedi hoafi ro sinefi hoafiyahundüri marihundi raniyopoani. Nindou bidifiri ai rani hoafi ra hoafiyomondürani asu se rarihi hinngirihipurani yahurai hoafi ra hoafiyomo arundi.

⁵ Ro sheimbo hoafehandüri, nindou ranahamumbo Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindou bogor-anemo ase ranahamundi hoarehi nimboamboyahipoani. ⁶Yini anihond-ane, hoafi hoafiyorambo ra ro aboedi hamindi-yahipoani, nga fifirife ranana ro moai mbonimbo-rishamindihü. Munguambo moatükuni hohoanimo ro rarihu marihundi ra sheimbo rani fifirife raniyo munguambo nafuiyahundüri marihundi.

⁷ Se fifirihindi roana sheimbo Godindi-mayo aboedi hoafi hoafiyahandüri marihandi ranimbo-hünda moai kaki napombo semindimbo wariyarihandi. Ro sheimboya, ai-animbo nindou aboedi hamindi tükumbeyahindi sahehea asu wandi fimbo ro hifinambo-riheandühi himboari hoafendühi hoafiya marihand-ane. Asu rani-moatükuni ra nimboea? Refe-ana awi wandi hohoanimo ranambo ro moaruwai hohoanimombayahio? ⁸Ro sheimbo farife-ndürimbohünda Godindi nendi ngorü ngoafihü amarei ranai wambo kaki akidou sehi rihünda masahamindihü. Ranimböhündamboyahi ro ahei-mayo kaki ra moani hümbohünimbo fufurishamindimbo nahurai-mayahi. ⁹Ro se-babidimbo ranihü nimboahi simboani ana ro kaki-napo yahurai shife-koate mbonimbo-rishamindihühü moai nindou mamü shi mbusümo ahambo tiririfo sahando, nga wani. Nga wandafi mamü Masedoniahündi ndanihü sühüsi tükümehindi aiyei nene napo ro shifembo mbonimbo-marishamindihü ra masehindiri. Horombo maho-ane, asu süngunamboane ro ngiri sheimbo tiririfo ndahandüri. Nga ro rani hohoanimo ra sünguri-heandühanahi. ¹⁰Kraisindi hoafi hondü ra wandi ngusüfoambe nimarimboane, ranane asu ro sheimbo anihondümbo hoafehandüri: Hohoanimo ra ro süngurihe arihandi ranahambo borayahü ra ngiri Akaia hifihü ngorü nindou ai wandi borü hoafi ra kikindeandi. ¹¹Nimboe ro sheimbo tiririfo saikoate-ayaha? Ro sheimbo ngusüfo pefindürikoate-wamboyahi? Nga wani. God ai fifireamboani ro sheimbo ngusüfo parihendüri arihandi ra.

¹²Ro haponda nene ratüpurü rawariheandi ra ro moani rani yangiri ratüpurü-yahühanahi, nindou bidifiri ranahamumbo nafi gifepurimbohünda. Ai ngomondühiya, roana Por mamü ratüpurüyomo arundi yahurai-ane fi ratüpurüyefi arihundi mbisimo houmbo borindimboemo sahehea. ¹³Nindou ranai ana, Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi hondüyomopoani. Aiana ahamundi ratüpurüyomo arundi ranahamumbo tkai hoafiyomo rundühanemo nindou amuri ranaheimboya, ai Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi hond-anemo sei hoafimbiyeiya yahomo houmbo. ¹⁴E! Asu se ahamundi hohoanimo ranahambo afindi hohoanimo-ndeimboyei. Satan ai-amboani ahandi fi ra ngorü-süngure haya sünambeahindi nendi-yomondi si ranimbofi haya tüküfi arandi. ¹⁵Ranimboane Satan ahandi ratüpurüyomo-rundeimbi nindou ranai nindou ahei himboahü aboedi mbumundi ratüpurü-yomondeimbi rani hoearambeyafu tüküyafunda ranahambo hepünifepoani. Nindou ranai ana süngunambo rani-moatükuni ramarundi simongorühü asübusi ndowandümboemo.

Por ai Godindi ratüpurümbofi nüngumbo tiririfo masemüdu

¹⁶Ro asukai hoafayahü: Nindou mamü ai wamboya, aiana hihindi-hindindiyuhani mbüsü haya hohoanimondimbui, nga yowani. Se wambo randihi hohoanimombondeihü ana, ambesi, nga wamboya, aiana hihindi-hihindiyumb-ani mbisahündiran-animbo asu wandi fimbo borinda habodimboanesi. ¹⁷Ro haponda ndarihe hoafayahü nda: Adükarindi hohoanimo süngu hoafiyambo-yahipoani, nga wani. Nga ro moani wandihoari hihindi-hihindiyahühüyahü ro rarihe boriyahühü hoafayahü. ¹⁸Nindou bidifiri ai hifi ndanihündambo hohoanimo süngu homondühü sheimbo-so homo ahamundi fimbo borüyomo arundi rananimbo asu ro-amboani wandi fimbo mandihe yahurai borindamboyahi.

¹⁹ Seana siheiharimboya, “Ro hohoanimo aboedi fifirihu-ndeimbanefi,” aseisi, nga ranimboanei se hihindi-hihindiyomondeimbi nindou ranahamumboya, “Ambemo, nga moani ai rani hoafimbeyomo,” aseisi. ²⁰ Seana nindou ranai siheimbo moani hoafemo sungufembo yangir-anei hohoanimoaye. Asu sihei-mayo napo fufemindi, ahamundi wosihofori hoafi ranambo siheimbo semundundurane, siheimbo moaruwai-moaruwaimbo-arundurane, asu ngusumboarambe pakararhoundurane, rani-moatukuni ra rarundan-ane asu seana ahamumboya, ai ambemo aseisi. ²¹ Rani-moatukuni hohoanimo ai rawarundi ranahambo ana awi ro nginindi hamindiyefipoani.

Nga asu nindou ngoru ai ahandi fimbo borimbo ehua-ana, ro-amboani, awi hihindi-hihindiyahuh hoafayah, nga wandifimbo borindamboyahi. ²² Nindou ra Hibruhundi-yomosi? Nga ro-amboani Hibruhund-anahisi. Asu ai Israerihundi-yomosi? Asu ro-amboani Israerihund-anahisi.* ²³ Ai Kraisindi ratupuriyomorundeimbi-yomosi? Awi ro hohoanimokoate nindou-anahi, nga roana ratupuri ra refembo ahamumbo ngasundi-heapurimboanahi. Roana ratupuri ra afindi hamindi tinirifoya, afindimbo karabusiyahe, afindimbo wambo buburundi, raramarundi-anesi. ²⁴ Wambo hondahufeimbi wofi bogorinambo Suda 39 amberamindeimbiyo bubumarundi. ²⁵ Romihundi ai wambo ngimimbo nimiharinambo buburundi. Asu mamimbo nimoeinambo-rundi, asu ngimimbo ro nimartheimbi sip ranai himoni hihirimafoareandi asu ro mam si himoni yangiri boboriya wakimartheandane. ²⁶ Ro afindimbo hahabodi marhandi ranambe hohoambumbo ha asu humbuhuni nendi afindi yangorambe ha marhandi. Asu ranambe yangiriyopoani, nga Sudahundi wandafi mamaye asu Suda-yafe ndifoyei ai wambo moaruwaimbo-marhindiri. Adukari ngoafihüyo asu nimambe nindou ningokoate-reanduh ranamboani ro moaruwaimbo-fembo yangiriyaya marhandi. Siriwara himoyo asu tikai ngunindiyomo ranambe ro moaruwaimbo-fembo yangiriyaya ha marhandane. ²⁷ Ro rani-poani rani-poani ratupuri afindi safiyo ratupuriya marhandi. Afindimbo ro nimbokoani geduhi moai ndorthe apo rihandi. Wembombo-yarhanduhi asu wandi amindasumo ranai hoe simindimbo kikire-yaparhoai marandi. Ro sesi afindi sihefe, wori aboedambe nimari, hoeari aboedi gudufe raraokoate-ya marhandane. ²⁸ Rani-moatukuni yangiriyopoani wambo-so tukufe marandi, nga wani. Munguambo si maho ra Godindi nindou ngoru ngoafihü amarei ranaheimbo hifandiyondurimbo hohoanimo ranai-amboani tukufeyo-aniyahi ro tinumbi hohoanimo sahamindi marhandi. ²⁹ Nindou dudi ai nginemindi-koate-ayu ana, asu ro-amboani nginemindi-koate-anahi. Nindou ngoru ai rareanda ngoru ai moaruwai hohoanimoayu ana, asu ro ngusüfo nimbiyahuh nimari arhandi.

³⁰ Ro borimbo asahi ana, sapo ro nginemindi ningokoate animboahi ranahamboanimbo borinda habodimboyahi. ³¹ God ai God-ani asu Adukari Sisasindi Afind-ani ranahandi nduri koadurimbo-koadurimbo aboed-ani seihanei. Ai wambo fifireandiri ro tikai hoafiyo rakoate anihondumboanahi hoafayah nda. ³² Ro Damaskus ngoafihü nimarhambe bogori nindou rani ngoafi hifanda-randeimbi adukari bogori Arestasindi hoarehi mamaru. Nindou ranai wambo kikihemindi mburimbo karabusifendirimbohunda ami bidifiri ngoafi giniri nafitambe fikimi hinngi-mareapura maningomo. ³³ Nga asu wambo ngoafi giniri ranambe naf wandafi mam bodimondi ai basketambe wofi kuru mburu foarundi houmbo masafoarundira aboedambomehandi.

12

God ai Porimbo afindi moatukuni nafuimeindo

* 11:22: Hibruhundi ai Abrahamindi ahuri hond-anei. Israerihundi ai Suda-yafe Godimbo hohoanimo sungurahi arihund-anei.

¹ Ro borinda ngamboyahisi, nga asu ranana ngiri siheimbo fandihendi. Ambesi, nga hapondan-ana wambo Adukari ai yafogoadnambo nahurai munju-moatukuni sunguna weindahi tukufemboayo weindahi-mareandiri ra siheimbo wataporinda samboanahi. ² Ro nindou mamu Krais-dibo nungumbu ffrarhini, nga 14 himbani maho ranambe ranahambo God ai serumundu nimoamo hondu sunambe mahafu. Rani-moatukuni ra roana moai ffrtheandi, nga moani nindou safmbayo asu yifiafi yangrimbayo, nga God aiani ra ffreamboayu. ³ Ro ffrtheandi nindou ranai Godindi ngoafi sunambe moani aboedi hamindi ranambe nimehunu hasfi tukufi mahafu. Nga asukai ranahambo amboa ro moai ffrtheandi, nindou safmbayo asu yifiafi yangrimbayo, nga God aiani ranahambo ffreamboayu. ⁴ Raniyu asu dibohindi moatukuni nindou ranahambo ngiri hoafindei hoafi ra ahandi himboambenambo himborimayu. ⁵ Ro nindou ranahambo-animbo borindamboyahi, nga wandi fimbo ngiri borindahi. Nga wandi fi nginindikoate-yaheimbi ranahambo yangiri wandi fimbo borindamboyahi. ⁶ Ro nini-moatukunimboyo borimbo mbasahi-mbonana, asu ro ngiri hihindi-hihindiyahaimbi nindou-anahi mbisahi sapo ro rani-moatukuni ranahambo anihondumbo-animbo hoafindamboyahi. Nga wandihoari borimbo moi asahi rananimbo nindou ngiri wambo aboed-ani mbisahundiri. Nga ro nine ratupuri rawartheand-ane, asu nine hoafi hoafayah-ane, ranimbo nindou ai hoeirhindiruhi wambo wudipoapondihiffrindi-hindirimboyei.

Porindi fihitihuari nahurai kamareri

⁷ God ai wamboa, nini ngoru-poanimbo moatukuni ai hoeimareandi ranahambo ahandi fimbo borindimbui yahuhamboyu, mamu moatukuni tihuari nahurai wandi fihu futimareandiri. Rani-moatukuni ramareandi ranana Satanindi ratupuriyu-randeimbi nindou nahurayu wamboa, ahandi fimbo borindu hoangumbui yahuhaya hifnambo-fendirimbohunda hariyondirimbo mehu. ⁸ Adukarimbo rani-moatukuni ra fimbirihenda sahehea ro ngimimbo didibafimeheando. ⁹ Raniyu asu ai wambo simbori yare hoafiyundiruhi yahuya, "Wani, nga wandi-mayo hipoambofe hohoanimo ranana awi se-dibo ndear-ane, nga wandi nginindi ranana nindou hamindi kemindikoate-aye ranahaimbo so-ane tukufe arandi," mehuamboyah. Asu ro sahiya, hapondan-ana ro hamindi kemindikoate-anahi ranahambo hihifi-hihifindahuh borindamboyahi Adukarindi-mayo nginindi ai wambo hamindi nginemindi-ndirambohunda. ¹⁰ Ranane asu ro hamindi kemindikoate-ayah, nindou ai wambo moaruwaimbo-rhindiri, tingumbi hohoanimo tukefeyondiri, nindou ai moaruwaimbo-moaruwaimbo-arhindiri hei, ranahambo Kraisimbohundambo ro hihihifi-hihifayah. Ro hamindi kemindikoate-ayah ana, asu rasimboani ro nginindi nimboamboanahi.

Por ai Korin hindambo afindi hohoanimo-ayunduri

¹¹ Ro ndani hoafi hoafimayahi ra hihindi-hihindiyahaimbi nindou nouyah hoafimayahi, nga wambo se ngusifoambe botimarihi-ndiramboyahi rani hoafi ra hoafimayahi. Nga simbori se-animbo wandi aboedi hohoanimo ranahambo hoafindahundiri, nga asu se moai rarihindi, ranimboyahi asu wandihoari rani hoafi ra hoafimayahi. Yini, anihond-anesi, roana ndorthehehe-ndeimbi nindou honduyahipoani, nga Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi nindou "rani-poanimbo" ase sihei mbusumo aningomo ranahamundi hoarehi nimboamboyahipoani. ¹² Ro hohoanimoaya kikihirthe heheamboyah Kraisindi hoafi semindi ho-rambo ratupuri sihei mbusumo nimboambo rani ratupuri ra ramartheandi. Godindi nginindi nafuimbo ratupuri asu hepunifeimbi moatukuni ratupuri ra sihei mbusumo ramartheandi Kraisindi hoafi sahamindi harihandaimb-anahi sahehea nafuimayahi. ¹³ Siheimbo ramartheanduri nou-ane asu Kraisindi nendi ngoru ngoafihu amarei aheimbo amboani rariheanduri arihandi. Ro moai siheimboya, wambo sesi-napo sehindiri sahehea siheimbo tiririfo sahanduri, nga

wani. Karithasithandüri, nga se wambo amboawi mbisahündiri ro sheimbo tñirifo segodürükoate-mayahi ranimbo-hünda.

¹⁴ Hapoana ngimimboanahi nda ro sheimbo sowana sifombo saheheamboayahi, nga asu ro ngiri shei-mayo napofih yangiri kiarimbohünda tñirifo-ndahandüri. Nga roana shei kaki-napo semindimboyahipoani, nga sheimbo fehefendürimbo yangiranahi. Rarani moatükun ra se fifirihindi nimori akidibou aiana boagirambo fehefendürimbohünda ngiri sesi-napo kokoboadihi ndahümündi tükündahi dgehind, nga wani. Nga simbori boagiri ai-animbo nimorambo rani-moatükun ra didiboadofe sifefemboane. ¹⁵ Sheimbo farifehe-ndürimbohündambo ana wandi-mayo napo engoro ra segudürimbo wandi fimbo kameihi hihifi-hihifiyamboanahi. Ro sheimbo afindimbo ngusüfo pandiheandüran asu se simbori wambo akidou yangiri ngusüfo pamandihindiriyoy?

¹⁶ Anihond-ane, ro shei-mayo kaki-napo semindimbohünda moai sheimbo tñirifo sahandüri. Nga asu nindou bidifiri ai seiya, “Yinisi, nga shefi kaki-napo semindimbo-ana, ai tikarehayambo ngörü-süngundeamuni mbunda ndemündumbui,” masei. ¹⁷ Nga asu nüngufemboyoya? Asu ro wandi nindou bidifiri sheimbo sowana koamartheheapuri ranai shei-mayo napo ra moai kiafu hüsindümo. ¹⁸ Ro Taitusimbo sheimbo sowana sinimbohünda hoafiyahando habodihühi asu ahandi süngu wandafi mam koamarthehina masinu asu Taitus shei-mayo napo kifi hüsiamünduwai? Nga ra ai wani. Nindou ranai ro hohoanimoayah hohoanimo süngure hayambo ro rawartheandi rani-süngu yare randühiyu? Asu ro ai-dibo mam hohoanimo süngurihoandühi nne-moatükun rarihoandühiyehi.

¹⁹ Se hoafi ra rarihi hoeirihindühiyo yihoeifimboya, aiana ahamundihor aboedi hoafimbohünda sürü papimbarundi seimboyei? I, ra wani. Ro haponda sheimbo hoafehandüri roana Kraisindi nindou hondümboyaho nimboemboanehi, ranane asu rani hoafi ra Godindi himboahü shei ngusüfo ra ngininemindürimbohündamboanahi rarihe hoafehandüri, nga yihoeifi fimbo hoafiyambo-yahipoani. ²⁰ Ro sheimbo-so tükeheandi ra asu sheimbo aboedi hoeifendürimbo samboanahi, nga asu se ngiri aboedi nimandei sahehea ranimbo yihimboyahi. Asu simbori amboani se wambo hoeindihindirani nindou yahurai se hoeifembo sei hehi hohoanimoayei yahurai ningokoate-ndamboyahi. Ro akidou yihimboyahüh-anahi rani-moatükun ranahambo ro ndarihe hoafayahi. Shei mbusümo yifiari, wandafi ngörümbo hohoanimo moaruwai hohoanimoyondo, simbori watikoafi, afindi-afindi hohoanimo, tirifoefe hoafi, daboadan hoafi, ahandi fimbo yangiri hohoanimo, mamikari hohoanimo mungu-moatükun ra yahurai tükündifemboe sahehea yihimboyahühi hoafayahi. ²¹ Ro sheimbo sowana dügühan wandi God ranai wambo shei himboahü amoanngambo-ndeandirimbui samboanahi ro yihimboayahi. Asu ro nindou bidifiri horombo moaruwai hohoanimo yei mburthümbu asu ai nimorehi sisihimo, nindowenihi birabiri hohoanimo, ngusüfoambe botife hohoanimo ranahambo daboadanambofe-koate-mayei ranaheimbo, hoeindihe-andüran wani amoanngindahühi aranindamboyahi. Ranahambo wambo God ai hifinambo-ndeandirimbui saheheamboanahi akidou yihimboayahi.

13

Bidifiranambo ahini hoafi asu hihifi hoaf-ane

¹ Haponda ndeara ngimimboanahi sheimbo hoeifendürimbo sifombo asahi. Bukambeahindi hoafi ranai yare hoafiyomunühi yahoya, “Nindou yimbuyo ngimiyoy ai anihondümbo hoafindomondühiya, ‘Ro hoeirihumboanefi nindou mam ai moaruwai hohoanimomayuwa,’ mbisimondan-animbo, awi shiri rani hoafi ra didiboado-femboane,” meho. ² Nindou didiyeyi horombo moaruwai hohoanimomayeyi ranaheimbo haponda asükainda hoafinda samboanahi nindou amuri ranaheimbo kameihi amboani. Horombo ro yimbumbo sühi sheimbo ahini hoafi hoafiyahandüristi, nga

hapondani amboani ro asükainda ahini hoafindahandüri samboanahi ro anguni ndarthe animboahi amboani. Ro asükaiya sheimbo sowana asihühi ana, nindou moaruwai hohoanmomayei ranai mami ai-amboani tiriifombü ratüpurü ra ngiri gübüsüboadea-ndüri. ³ Ranimboyu se randhi anihondumbo firirindhimboyei Kraisi ai wandi yafambe süngufi haya hoafindumbui se firirifembo masei. Nga wandi wari süngu Kraisi ai se-babidi mbo nüngumbo sheimbo farihendürimbo ana, ngiri ai mbosi-mbosindu. Nga asu aiana ahandi rani-poanimbo nginindi adükari ra sheimbo nafuiyundürühani. ⁴ Yini, ra anihond-ane, horombo ai hamindi nginemindikoateyu ranimboyomo nindou nimi keimbi karhendeimbifihitikorundümo pamarü-wura yifimayu. Nga asu hapondani ana Godindi nginindi adükari hamindi ranambo botimarira asu ai yangiri botifi anüngu. Asu ro-amboani ai-dibo nimboefimboanefi hamindi kemindikoate-ayefi. Nga asu Godindi nginindi ranambo-animbo mare ro-amboani sheimbohündambo ai-babidi yangiri nimboemboyefi.

⁵ Se sheihoari ro hoafi ranahambo anihondumbo-mbarihuyo asu wani-mbayefiyombisei hehi hohoanimondei hoeindihindi. Moani sheihoari yangiranimbo hohoanimo ra randhi hohoanimondei hoeindihindi. Sisas Kraisi ai shei hohoanimoambe anüngu ra firirihindai? Se ahambo firirifikoate-ayei ana, awi se ahambo wudi poapofe anihondumbofe hohoanimo aho ra firirifekoate-wamboanei. ⁶ Se hoafindeihiya, ai Kraisiindi anihondü ratüpuriyomo-rundeimb-anemo mbisei hohoanimondei sahehea ro anihondü firirihamboanahi. ⁷ God ai sheimbo fariheirani asu se moaruwai hohoanimo süngufekoate moani aboedi yangiri mbininimboeia sefi hohumboanefi ro ahambo sheimbo farifehe-ndürimbohünda didibafiyahundo arihundi. Se yihoeimboya, aiana Kraisiindi aboedi ratüpuriyomo-rundeimb-anemo nafuimbo yihoei fimbo hoafiyefühi-yefipoani, nga wani. Nga bidifiri nindou yihoeimboya, "Ai Godindi ratüpurimbo moai aboedi ratüpuriyomo," asei ana, ambesi, nga se aboedi hohoanimo ra süngumbirihisi heiya sefimboanefi didibafiyahu arihundi. ⁸ Roana ngiri hoafi hondü ranahambo giranambofembo moatükuni hohoanimo ana randihundi, nga hoafi hondü ranahambo yangir-anefti hohoanimo parihu hefuhirawarihu hefti. ⁹ Ro hamindi kemindikoate-yefani ana, asu se nginindi aboedi nimboeiani ro ranahambo hihifi-hihifi-yefühanefi. Asu ro sheimboya, hohoanimo moaruwai hini ngirihisi hehi didiboadorihisi hohoanimombeyeia sefi hohu Godimbo sheimbohünda didibafiyahundühanefi. ¹⁰ Ranimboanahi ro anguni ndanihu nimboambo sheimbo pas nda sürü papirihandühi hoafayahandüri. Asu rananimbo ro sheimbo-so tükündaheandühi amboani Adükari ai wambo nginindi masendiri rani hohoanimonambo sheimbo nginindi hoafimbo moei asahi. Nginindi ai wambo masendiri ra sheimbo moaruwaimbo-fendürimbo-hündamboyo poani, nga sheimbo nginemindi-ndürimboane. Ranimboanahi ro sheimbo pas nda sürü papirihandüri.

Bidifiranambo hihifi hoafi

¹¹ Nga karhasihandüri. Hohoanimo moaruwai hini nginidhi hehi didiboadindihisi hohoanimondei. Ro hoafayahi ranahambo himborindeihisi rani-süngundihindi. Mami hohoanimondeihisi aboedi sisi-koate nimboei. God nindou hipoamboreandühi aboediyu-randeimbi asu afurife hohoanimo sai-randeimbi ai se-babidi nüngumbui.

¹² Se Godindi nendi-yafe hohoanimo süngu wandafi-wandafindeihisi simbori wakikihürindei-ndühündi. ¹³ Godindi nendi mungumbo ai-amboani sheimbo hihifarihündüri.

¹⁴ Sifefti Adükari Sisas Kraisi ai sheimbo hipoambombireandür-amboane asu God ai sheimbo ngüsüfo pambireandür-amboane asu Yifiafti Aboedi ai shei ngüsüfoambe mamambe-mbireandür-amboane.

Garesia Pas nda Por ai Garesiahündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por-anahi. Nindou ai moai ahei hohoan+monambo wambo Kraisi+ndi hoafi ndowandi+fi ngafi ndandi sei hehi kafoar+hindiri mbur+hu koar+hehindiri, nga wani. Nga Sisas Kraisi asu Ape God sapo yif+hündi bot+mariri rani di+boyafani wambo ahafandi hohoan+monambo ahandi hoafi sem+indi ho ramböhünda kafoare hin+ngi+mareandiri.

² Munguambo an+hondümbor+hindeimbi ndan+hu ro-babi+dimbo an+boadei ai-amboani Kraisi+ndi nendi Garesia hif+hu amarei si+heimbo h+h+far+hündüri.

³ God si+hefi Ape asu Adükari Sisas Kraisi ai si+heimbo moani hi+poambo-ndineandürühi asu ngusüfo afurife kife hohoan+mo ra mb+sab+nandür-amboane.

⁴ Si+hefi moaruwai hohoan+mo raguanambo-fembohünda asu n+ne moaruwai hohoan+mo hifi ndan+hu engoro ranambeah+ndi aboedafe-mun+mböhünda Kraisi ai si+hefi Ape God+ndi yifiri sünguyu ahandi fi masagado. ⁵ Rani+mbokane asu si+iri munguambo si aho ra God+imbo aboed-ani mb+sefi hohoan+mo-ndef+imboane. Nga an+hond-ane.

Aboedi hoafi mam+ rani yang+ir-ane engoro

⁶ God ai si+heimbo Kraisi+ndi moani hi+poambofe sünguyu di+bon+yu-ndürühiya, wand-ane mehuys+, nga asu moai se gedü+ hoafi ra süngur+hindi. Nga asu ngörü rani-poan+imbo aboedi hoafi ra süngur+hindühi asu ahandi fik+m+ ni+ngokoate-mayei. Rani+yo asu ro rani-moatükun+ ramar+hindi ranahambo mahepünaheandi!

⁷ An+hond-ane, moai ngörü rani-poan+imbo aboedi hoafi yangoro. Nga nindou bidi+iri ai si+hei hohoan+mo ra mam+kar+yo wak+fih+ asu ai Kraisi+imbo aboedi hoafi ra ngörü-süngu ngörü-süngufe wak+fembo hohoan+moyomo arundi. Rani+mbokane ro ndar+he hoafayah+. ⁸ Nga ro-aneft asu sünambeah+ndi nend-ani aboedi hoafi ra hoafi+nduan+ sapo si+heimbo hefi hoafi+mayefi yahurai hoafi+koate rani-poan+imbo fiyoweimbi hoafayu ana, nindou ranahambo God ai hai ngoafi moaruwai rani+nambo koambi+r+their-amboane. ⁹ Si+heimbo rani hoafi ra horombo hoafi+yahundüreimb-anesi, nga asükaiya ro hapondani si+heimbo hoafehandüri: Nindou ngörü ai ngu si+heimbo aboedi hoafi ra, sapo horombo ro hoafi+mefa se an+hondümbor-mar+hindi, yahurai hoafi+koate moan+ rani-poan+imbo hoafeyundür+ ana, nindou ranahambo God ai hai ngoafi moaruwai rani+nambo koambi+r+their-amboane. ¹⁰ Ro ndani hoafi hoafayah+ nda, nindou wambo aboed-ani yahomböhündamboyo? Wani, nga God+imbo yang+ir-anahi. Ro rani-moatükun+ ra an+hondü refembo sahehea rambar+thea-mbonana, asu ro Kraisi+ndi ratüpur+ya-r+handeimbi nindouyah+poani.

Por ai God+ndi hoafi sem+indi horambo tüküme+fiyu hoafi

¹¹ Wandafi mam+, awi si+heimbo rand+he hoafi+ndahandüri, ro si+heimbo aboedi hoafi ra ha hoafi+yahandüri ar+handi ranana nindou-yafe hohoan+monambo hoafi+yopoani.

¹² Rani-moatükun+ ra nindou-yei-mayo moai saham+nd+h+ asu moai nindou mam+ ai wambo yamundeandiri, nga wani. Nga Sisas Kraisi ahandi+hoari rand+ri rani hoafi ra wambo weindah+mareandiri.

¹³ Ro horombo Suda-yafe God+imbo hohoan+mo rani-süngu yang+iri süngur+hindühi nimboahambe ana, ro Kraisi+ndi nendi ranaheimbo moaruwaimbo-r+hearühi mun-gunambo awar+hefendür+imbo hohoan+momayah+. Rani hoafi ra se horombo hi+mbor+yeimb-ane. ¹⁴ Wandafi mam+, Sudahündi ranahei mbusümo nindou akohoandi ro di+bombo-memo ranahamumbo ngasündi-heapur+imboanahi. Roana moani Suda-yafe hohoan+mo hondü ranahambo süngufembo nindou ham+ndiyahi rani-poan+imbo man+imboahi. Rani+yahi asu ro moani yi+hoefi amoao-yafe hohoan+mo rani+imbo yang+iri süngufe hombo ngusüfo pamar+heandi. ¹⁵ Nga asu ro ni+ngokoate-yahambeahiyo God ai wambo moan+ hi+poambo-reandürihi ahandi ratüpur+ ratüpur+imbohünda kafoare

hiningimareandiri. ¹⁶ Raniyo asu ro ahandi-mayo aboedi hoafi ra semindi ho Suda-yafe ndifo ranaheimbo bokari-hefembohünda ahandi nimori wandi hohoanimoambe ndore korimafoareandiri. Ro moai nindou ngorumbo-so didiboadore hoafimbijundiri sahehea tüküyaheandi.

¹⁷ Asu ro moai Serusaremnambo Kraisi ndi hoafi horomboyafu sowandümo homorundeimbi ranahamumbo sowana ndüfosimbo hahühi. Nga roana nimehünou Arabia hifinambo yangiriyahi ha mburüha asu asükaiya Damaskus ngoafina hihirimaritheheandi. ¹⁸ Raniyo asu ngimi himbani hoane, rani mbusümo ro Serusarem ngoafinambo Pitandi-mayo bidifiri watapori himborimbo mahahühi. Raniyahi asu ro ranihü ai-dibo yimbu wik yangiri manimboahi. ¹⁹ Ranihü ro moai Adükarindi hoafi sowandümo homorundeimbi hoeirtheapuri, nga Sems Adükarindi akidi yangiriyu hoeimarhini. ²⁰ Ro sheimbo pasambe nda anihondumboanahi hoafayahi. God ai hoafi ranahambo ffireamboani, nga ro tkai hoafiyahühi-yahipoani!

²¹ Raniyahi asu süngunambo ranihünda botiyahe hehea Siria, Sirisia hifambe mahahi. ²² Asu Kraisi ndi nendi Suda-yafeambe amarei ranai moai wambo ndorühi fifirihindiri. ²³ Nga nindou bidifiri ai wambo hoafi yangiri himborimayei. Bidifiri ai hoafiyehiya, nindou sapo ndan-aiyu shefimbo moaruwaimbo-reamuni marandi ranani anihondumbofe hohoanimo ra awarhefembo yahuhaya hohoanimomayu. Nga asu ranane haponda ai rani hoafi ra bokarühai arandi, masei. ²⁴ Raniyei asu ai wandi sünguyo Godimbo aboed-ani masei.

2

Por ai Adükarindi hoafi sowandümo homorundeimbi nindou bidifiri babidi hohoanimo mam sünguarundi

¹ 14 himbani sünguna asükai hihiriyaha Serusarem ngoafinambo wandafi Barnabas-dibo hahihühüyehi Taitusimbo fihimari-horimindehi. ² Ro rani ngoafina mahahühi ra God ai wambo nafuimarandir-amboyahi mahahi. Raniyahi ro ranihü tüküyahe nimboambo anihondumbo-rihindeimbi-yei bogori nindumbo aningomo ahamumbo poanimboreheapuri mburüha ro Suda-yafe ndifo Godindi hoafi hoafiya marühandi ranahambo hoafimehapuri. Ro nene ratüpuri horombo ramaritheandi asu haponda rawaritheandi ranai moani ngo afurindihöemboe saheheamboyahü ramaritheandi. ³ Wandafi Taitus ai Grikihündüyu ro-dibo mahahi, nga asu ahambo moai shafi fi-hoeari ra kando tindihawandi yahomo houmbo hütihütiruri. ⁴ Tihirifo tüküme feyo ra tkaruhou anihondumbo-rundeimbi nahurai nindou yihöefi mbusümo dibo hasiyafu tüküyafu masifomo. Ai ramefundü ra sapo shefimbo Kraisi ai Suda-yafe ahinümbi hohoanimo-ambeahindi aboedambo-mareamuna asu shiri Krai-babidimbo aboedamboyahü animboefi. Rani hoafi hihimboriyo mburümo asu shefimboya, ai ahinümbi hohoanimo rani hoarehi mbiniboadei-amboane moani ratüpuriyehi-rihundeimbi nou yahomo houmboemo dibo masifomo. ⁵ Godindi aboedi hoafi hondü ranai sheimbo-so koadürümbo mbeyangorowa sefi hohumbo wambo asu ro moai ahamundi hoafi rani hoarehiyefi. Asu Taitusimbo fi-hoeari kefe tirihembo rani hoafi ahamundi-mayo ranahambo moai yini sefi, nga wani.

⁶ Nindou bidifiri ahamumbo ndüreimb-anemo masei. Ai bogorimbo-efundiyo wanayomoyo ra ambe. Nga Godindi himboahü nindou munguambo simogod-anei. Nindou ranai moai nini simbori hoafifimbi wandi aboedi hoafi ranihi türu hoafiyomo, nga wani. ⁷ Nga ai yaru fifirimarundi God ai wambo Suda-yafe ndifo ranaheimbo aboedi hoafi ra hoafimbohünda koamarihendiri, sapo ai Pitambo Suda ranaheimbo ahandi hoafi hoafimbohünda koamarisherü nou. ⁸ Nga sapo God ai Pitambo Suda ranaheimbo hoafi semindi ho hoafiyondüri-rambo ramariri nou ai wambo nginindi masendi Suda-yafe ndifo ranaheimbo Kraisi mbo aboedi hoafi semindi ho hoafiyorambo.

⁹ God ai ahandi aboedi hoafi hoafiyorambo rani-poanimbo ratüpuri masendiri ra nindou ranai fifirimarundi. Raniyomo Sems, Pita, asu Son ai bogori nindoumboyafu

nɪŋgomombo Barnabas-dɪbo yɪhoehɪmbo warɪ fumafoarɪmuni sɪhɪrɪ mamɪ rani ratɪpurɪyefɪ-rɪhundemb-aneɪ yaho mo houmbo. Raniyefɪ asu ro mbiro fokoakomayefɪ Barnabas-dɪbo ro Suda-yafe ndɪfo-yei mbusumo ratɪpurɪndehani asu ai Suda-yei mbusumo ratɪpurɪndimboemo seɪ hohu. ¹⁰ Ai mamɪ hoafɪ yangɪrɪ yɪhoehɪmbo hoafɪyomondɪhɪ yahomoya, 'Awi se nindou moaruwai ranankoate-mayei ranaheimbo-animbo farɪhefendurɪmbo hohoanɪmondafani,' mehomondamboyahɪ asu ro amboanɪ kameihɪ ranahambo refembo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪyahɪhɪ hohoanɪmomaya hahɪ.

Por ai Andiok ŋgoafɪhɪ Pitandɪ moaruwai hohoanɪmo weindahɪmareandɪ

¹¹ Pita ai Andiok ŋgoafɪhɪ tɪkumefiyu-amboyahɪ asu ro ahandɪ hɪmboahɪ ŋɪnɪndɪ hoafɪmehando ahandɪ hɪhɪndɪ hohoanɪmo ranahambo. ¹² Sapo rani ŋgoafɪhɪ nindou bɪdɪfɪrɪ Sems koamarɪhepurɪ ranai tɪkufekoate-yomondambe ana, Pita ai Suda-yafe ndɪfo anɪhondumbo-rɪhindeimbɪ rani-babɪdɪmbo sahɪsɪhɪ nɪmarɪ marandɪ. Ŋga asu nindou ranai tɪkumefundamboyu ai Suda-yafe ndɪfo-babɪdɪ ranihɪ piyu haya moai nɪmarɪ sesɪ randɪ Sudambo yɪhɪmborapurɪhɪ wambo. ¹³ Raniyomo asu Sudahɪndɪ wandafɪ mamɪ bɪdɪfɪrɪ ranai Pita hohoanɪmomayu sɪngu hohoanɪmomemo. Raniyo asu ahamundɪ rani hohoanɪmo ranai Barnabasɪndɪ hohoanɪmo ranahambo mamɪkarɪmarɪra rani-sɪngumareandɪ. ¹⁴ Raniyahɪ asu ro ahamumbo hoerɪheapura aboedɪ hoafɪ anɪhondɪ meŋgoro rani-nafɪ sɪngufe ho-rakoate-memonda, asu ro nindou mɪnguambo ahei hɪmboahɪ Pitambo hoafɪyahandowohɪ sahɪya, "Pita, seana Sudahɪndɪ-anafɪ, ŋga moai se Suda-yafe hohoanɪmo sɪngurowandɪ, ŋga Suda-yafe ndɪfo nahurai-anafɪ. Ŋga nɪmboe se Suda-yafe ndɪfo ranaheimboya, 'Se Suda-yafe hohoanɪmo sɪngundɪhɪndɪ,' asafɪ," sa hoafɪmehando.

Nindou ai Sisasɪmbo anɪhondumboarɪhorɪ ana, ai nindou mbumundɪ hamɪndɪ nɪmboemboyei

¹⁵ Ro Sudahɪndɪ-aneɪ yɪhoefɪmbo hoafayahɪmuni, sapo roana Suda-yafe sɪrambeahɪndɪ tɪkumehund-anesɪ. Ŋga roana yɪhoefɪ ndɪfo sɪrambeahɪndɪ ahɪnɪmbɪ hohoanɪmo sɪngukoate-yeimɪ moai tɪkɪyahundɪ, ŋga wanɪ. ¹⁶ Ro rarɪhu fɪfɪrɪhumboaneɪ, God aiana moai nindou dɪdɪ ahɪnɪmbɪ hohoanɪmo meŋgoro ra sɪngure huani ranimbo nindou mbumund-ani yahu randɪ, ŋga wanɪ. Ŋga nindou moanɪ Sisas Kraisɪmbo anɪhondumboarɪhorɪ ranaheimboani nindou mbumund-anei yahu arandɪ.

¹⁷ God ai Sudahɪndɪ yɪhoefɪmbo nindou mbumund-anei mbeyahumuna seɪ hohu asu ro Kraisɪmbo anɪhondumborɪhurɪ hefɪhɪ ahɪnɪmbɪ sɪngukoate-yefeimbɪ nahurai tɪkumehundɪ nindou amurɪ rawehɪndɪ nou. Ŋga ranimboane asu ro randɪhu hoafɪndefɪhɪya, 'Krais-ana moaruwai hohoanɪmo nɪmɪndɪhɪni,' mbɪseɪ hoafɪmandefɪyo? Ŋgɪrɪ randɪhu hoafɪndefɪ, ŋga wanɪ. ¹⁸ Ro mbumundɪ nɪngombohɪnda ahɪnɪmbɪ hohoanɪmo sɪngufembo ra hɪnɪngɪrɪhe mburɪha asɪkai hɪhɪrɪyahe asahamɪndɪhɪ ana, ro nindumbo moaruwai hohoanɪmoayahɪ ra nafuiya arɪhandɪ. ¹⁹ Godɪndɪ hoarehɪ nɪmarɪmbohɪnda ahɪnɪmbɪ hohoanɪmo ranahandɪ sɪnguyo ro yɪfɪ nahurai-mayahɪ ranimbo-hɪndambo-animbo ahɪnɪmbɪ hohoanɪmo ŋgɪrɪ wambo hɪbadandɪrɪ.

²⁰ Ranane asu ro nɪmɪ keimbɪ karɪhendeimbɪ-fihɪ Krais-dɪbo yɪfɪyamboanahɪ, ŋga hapondanambe ana ro moai yangɪrɪ nɪmboahɪ wandɪhoarɪ hɪfandɪrɪhandɪ, ŋga Kraisɪndɪ yangɪrɪ nɪngombo hohoanɪmo wandɪ fiambe nɪmarɪmbo wambo hɪfandarandɪrɪ. Ranane asu Godɪndɪ Nɪmorɪ ai wambo hɪpoamboreandɪrɪ haya nɪmɪ keimbɪ karɪhendeimbɪ-fihɪ yɪfɪmayu aboedambofe-ndɪrɪmbohɪnda ahandɪ ŋɪnɪndɪnambo ro yangɪrɪ anɪmboahɪ. ²¹ Ro rarɪhe hoafɪyahani moai Godɪndɪ moanɪ hɪpoambofe hohoanɪmo ranahambo yɪboaruko-rɪheandɪ. Ŋga sɪhɪrɪ Suda-yafe ahɪnɪmbɪ hohoanɪmo sɪnguarɪhundɪ ranɪnambo sɪhɪrɪ Godɪndɪ hɪmboahɪ mbumundɪ nɪmboefɪ-mbonana, asu Krais sɪhefɪmbohɪnda yɪfɪmayu ra moanɪmbore.

3

Ah+nümbi hohoan+mo süngufe asu an+hondümbofe hohoan+mo süngufe

¹ Garesiahündi seana hohoan+mokoate-anei! Nindou didai s+heimbo ngorü-süngumarundür-amboyei se hohoan+mokoate-ayeia? Ro s+hei h+imboahü sapo Sisas Krai ai s+hef+imbo aboedambofe-mun+imbohünda n+imi keimbi kar+hendeimbi-fih+ y+fi+mayu ra hoaf+mayaha se wud+poapor+hi h+imbor+mayei. ² Ro s+heimbo mam+ hoaf+ ndanahambo düdundaheandür+ samboanahi, nga se wambo rani-moatükun+ ra hoaf+ndahünd+ri. Se Yifiafi Aboedi ra nüngur+hi sahümündimboyeia? Ah+nümbi hohoan+mo engoro ra süngur+hindüh+ rani-süngumbo sahümündimboyei, asu God+ndi hoaf+ ra an+hondümbor+hi hehi süngur+hindüh+ sahümündimboyei nüngur+himboyeia? An+hondümbofe süngu! ³ Awi se h+h+ndi hohoan+mo-yei+h+yeia? Se God+ndi-mayo Yifiafi Aboedi ranahandi ng+n+nd+nambo piyei hehi Krai+imbo süngumar+hor+ he asu haponda se moan+ s+hei ng+n+nd+nambo rani ratüpur+ ra moend+mand+hiyo? ⁴ Se horombo God+ndi hoaf+ ranahambo sem+nd+imbo t+ng+r+fofomaye he, nga asu t+ng+r+fo ra moan+imbo-mand+feyo wan+mand+yo? Ro s+heimbo hoafehandür+ rani-moatükun+ ranai ana ng+r+ moan+imbond+feyo. ⁵ Nimboe God ai s+heimbo Yifiafi Aboedi sagadür+ asu s+hei mbusümo hepünüfeimbi moatükun+ ra ratüpur+yu arandi? Ra sapo se ah+nümbi hohoan+mo süngur+hindan+yo asu ahandi hoafi h+imbor+yei an+hondümbor+hi hehi süngur+hindan+yo? An+hondümbofe sünguan.

⁶ Sapo Abraham ramefiyu ranahambo-an+imbo hohoan+momboane. Sapo God+ndi hoafi yare hoaf+yowohü yahoya, 'Abraham ai God+imbo an+hondümbomarira ai ahamboya nindou mbumund-anafi mehundo,' meho. ⁷ Awi se ranahambo ndond+hi türüboad+hind+, nga sapo nindou didiyei ai God+imbo an+hondümbor+hor+ ar+hündi ranai ana Abraham+ndi ahuir+ mam-anei. ⁸ Horombo hondü God ai Suda-yafe ndifo ranaheimbo fif+r+mareandür+ nindou ranai ana sünguna aboedi hoafi ra an+hondümbor+nd+himboyei rani+imboane ai ranaheimbo aiana nindou mbumundi ham+nd-anei mb+samboyahi mehu. Raniyo asu horombo God ai aboedi hoafi ra Abraham+imbo yare hoaf+mayundo sapo ahandi hoafi yare hoaf+yowohü yahoya,

"S+hafi süngu-an+imbo süngunambo ro muḅguambo nindou ranaheimbo aboedi-aboedi+ndi-heandür+imboyahi," Stat

12:3

meho. ⁹ Sapo Abraham ai God+imbo an+hondümbomarira God ai ahambo aboedi-aboedi-mariri nou-an+imbo asu nindou didiyei an+hondümbor+ar+hor+ ranaheimbo amboani Abraham+imbo ramefiyu nou God ai aboedi-aboedi-ndeandür+imbui.

¹⁰ Nindou didiyei hohoan+moyei+hiya, ro ah+nümbi hohoan+mo muḅgu sünguar+hundi ana, God ai y+hoef+imboya, 'seana mbumund-anei,' mbüsümbui ase ana, awi God ai aheimbo moaruwaimbo-ndearümbui. Nimboe sapo Baibor ai yare hoaf+yohüya, 'Didiyei muḅguambo ah+nümbi hohoan+mo Bukambe engoro ra mamami amboani süngukoate-aye ana, God ai nindou ranaheimbo moaruwaimbo-ndearümbui,' meho. ¹¹ Nda muḅguambo fif+r+himboane ah+nümbi hohoan+mo süngufe rani n+im+ndi süngu ng+r+ nindou ai God+ndi h+imboahü mbumundi nüngu. Rani-moatükun+ ra sapo God+ndi hoafi yare hoaf+yowohü yahoya, 'Nindou düdi ai God+imbo an+hondümbor+ri ranai-an+imbo God+ndi h+imboahü nindou mbumundi tükündüfi nüngumbui,' meho. ¹² Nga asu ah+nümbi hohoan+mo ranai ana an+hondümbofe hohoan+mo rani-d+ibo simogodi-yafepoani. Sapo Baibor ai yare hoaf+yowohü yahoya, 'Nindou düdi ah+nümbi hohoan+mo sünguar hu-an+imbo yang+r+ nüngumbui,' meho.

¹³ S+h+ri ng+r+ muḅguambo ah+nümbi hohoan+mo süngund+hundi, nga rani+imboane asu s+h+ri moaruwaimbo-ndahumboyefi. Nga Krai ai s+hef+imbo moaruwaimbo-fembo ranambeah+ndi aboedambo-femun+imbohünda ai moaruwaimbo-mefiyu. Sapo God+ndi hoafi yare hoaf+yowohü yahoya, 'Nindou daboe ahambo h+fi+koefembohünda kambohoani-fih+ parar+hor+ ana, ahambo God ai moaruwaimbo-ndirümbui,' meho.

¹⁴ God ai Abrahamimbo aboedi-aboedife hohoanimo masagado ranahandihündiyu Sisas Kraisiindi süngu Suda-yafe ndifo aheimbo-so amboani tükümbifeyo-wamboane yahuhayamboyo aboedambo-mareandüri. Sapo horombo God ai hoafimayu süngu, sihefimboya ai Kraisiimbo anihondumbo-rhindühi asu ai Yifiafi Aboedi ra mbisahümündi-amboane yahuhayamboyo ramareandi.

Ahinümbi hohoanimo ana God ai horombo hoafirea-ndeimbihündi ra ngiri raguanambo-ndeandi

¹⁵ Wandafi mami, awi nindou sihiri munguambo si aho ra rarihu arihundi yahurai hoafinda samboanahi: Sapo nindou yimbu ai nini-moatükunimboyo hoafi firiine mburuna ranahambo ndeari hoaf-ane ranihusi safandeimbi-hündi ra, asu nindou didai hoafi ranahambo ngorü-süngunde asu bidifiri hoafi ranifihit taparimandamündipoani, nga wani. ¹⁶ God ai Abraham asu ahandi nimori mami ranahafanimbo süngunambo aboedi moatükuni tükündifemboe yahuhaya horombo hoafimareapiri. Asu ai moai ahuri afindi ranaheimbo hoafiyu, nga wani. Nga ai moani ahuri mami ranahamboyo yare hoafiyuhü yahuya, 'sihafi ahuirambo' mehu. Ahuri ranana Sisas Kraisi ranahamboyo yare hoafimayu. ¹⁷ Ro hoafimayahit ra yahurai-ane: Horombo God ai Abrahamimbo horombo hoafirirühi hoafi firamündi masihend-ane. Nga asu süngunambo 430 himbani ai hoanimo ranambe, ahinümbi hohoanimo ranai tükümebeyo. Ranimboane asu ahinümbi hohoanimo sünguni tükümebeyo ranai ngiri horombo God ai hoafi firamündi masihendi ranahambo yihirinde pandeandi. Asu ngiri horombo God ai horombo hoafirea-ndeimbihündi ranahambo raguanambo-ndeandi. ¹⁸ Nini-moatükuni God ai sihefimbo saimbo horombo hoafimareamuni ra ahinümbi hohoanimo rani nafi süngu sahumindefi mbarihu-mbonana, asu sihiri sapo God ai horombo hoafimareamuni rani-süngu ngiri sahumindefi. Nga horombo hoafi yangiri sünguyo God ai Abrahamimbo moani aboedi-aboedimariri. ¹⁹ Nga asu nimboe ahinümbi hohoanimo ranai tüküfe mengoroa? Moaruwai hohoanimo niniindi aho ranai weindahifembo-hündamboyo ahinümbi hohoanimo ra tükümebeyo. Nga asu ahinümbi hohoanimo ra ho-hombo rani-poanimbo nimori God ai Abrahamimbo horimbo hoafimariri ra tükümebiyu. Nga asu God ai ahinümbi hohoanimo sünambeahindi nendi ranahamumbo hoafimayupura asu ai Mosesimbo hoafimemonda asu Moses hoafi semündü hu semündü hu-randeimbi nindou ranai Sudambo hoafimayundüri. ²⁰ Mami nindou ahandihoari hoafimboaiyu ana, ai ngiri hoafi semündü hu semündü hu-randeimbimbo hoafindüdo. God ai ahandihoari hoafiyu marandi. Nga God mami ai yangiriyu Abrahamimbo horimbo hoafire masagado ranimboane asu horimbo hoafi ranai ahinümbi hohoanimo ngasündeamboane.

Ahinümbi hohoanimo ranana sihefimbo Kraisi sowana semindimuni hombo moangui boagiri nahurai-ane

²¹ Ranayo ana, asu ahinümbi hohoanimo ranai sapo horombo God ai Abrahamimbo horombo hoafimareandi ranahambo hifinambomandeyo? Ai ra wani. Nga ahinümbi hohoanimo süngu God ai sihefimbo koadüri yangiri ningombo mbasemuni-mbonana, sihiri anihondumbo Godindi himboahü mbumundi nimboefi. ²² Nga asu Godindi hoafi hoafiyowohü yahoya, 'Munguambo nindou ranai moaruwai hohoanimondi nginindi rani hoareh-anei,' meho. God ai yare hoafimayu ra sapo ai yifiriyu nindou düdi Sisas Kraisiimbo anihondumbo-arihori ana, ai yangir-animbo nini-moatükuniyu ai Abrahamimbo horombo hoafimariri ra ndahümündi-mboyei.

²³ Kraisiimbo anihondumbofe hohoanimo ranai tüküfekoateyo-ambeahiyu ahinümbi hohoanimo ranai sihefimbo tüküfe kikihiramindimuni ho-hombo anihondumbofe hohoanimo ra weindahit tükümebeyo. ²⁴ Raniyo asu sihefimbo ahinümbi hohoanimo ranai sihiri Kraisi sowana hombohünda hifandimaramuni. Sihiri ahambo anihondumbondihurühi Godindi himboahü nindou mbumundi tüküfembohünda hifandimaramuni. ²⁵ Ranimboane asu sihiri Kraisiimbo anihondumbofe nafi ranana

hapondani ndanihü engoro. Rani+amboane asu ngiri hapondanambe ana, ahinümbi hohoanimo ranai hibadamuni ngo.

²⁶ Sisas Kraisi+ambo anihondümbofe hohoanimo rani-süngumboane munguambo se aibabidi nimboeimbo asu Godindi nimorimboyahi animboei. ²⁷ Se didiyei Kraisi-babidi hundürimayei rani+mboyei asu se ahandi hohoanimo masahümündi. ²⁸ Rani+amboane asu Kraisi+ndi nendimbofe ra Sudahünd-anei asu ahei ndifo rananei munguambo ra ngörü-poanimo fiyeimbi-yeipoani. Nindou moani ratüpur+iyeimbi rananei asu moani aboedi-poanimo animboei rananei ai ngörü-poanimo fiyeimbi-yeipoani. Asu nimorehi, nindowenih ai ngörü-poanimo fiyeimbi-yeipoani, nga wani. Nga munguambo se Sisas Kraisi babidi animboei seana mam-anei. ²⁹ Asu se Kraisi+ndi nend-aye ana, Abraham+ndi ahuri mam+nde hehi asu se nini-moatükunimboyu God ai saimbo yahuhaya horimbo hoafire masihendi ra ndahümündi-mboyei.

4

Sisas Kraisi+ndi sünguyefi siri+ Godindi nimorimbomehundi

¹ Nga hoafi ra ndahurai-ane: Nindou nimori anüngu ana, sapo ai ahandi afindandi-mayo mungu-moatükun ra ndemüdümbui. Ai mungu-moatükun hibadambuisi, nga asu awi ai akidoyu-ambe ana, ngiri ai hibadandi, nga ai moani ratüpur+iyu-randeimbi nahurai nüngumbui. ² Nindou nimori ranai akidoyu-ambe ana, ai moangui afindi asu hifandi-randeimbi ranahafandi hoarehi nüngu ngumbo asu ai nini-simboaniyo afindi ai ahambo hifandimbirand-amboane mehu rani-simboani dagadombui. ³ Mare yahurai safane siri horombo nimori akidou nahurai hifi ndanihündambo moatükun ranahandi moani ratüpur+iyeifeimbi manimboefi. ⁴⁻⁵ Nga asu ndeara si ra tükufembo yangiriyoambeyo God ai ahandi Nimori ra hifina koamartherü. Nimorehi ai ahambo wakimari+mino asu ai Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo mengoro rani-hoarehi manüngu. Nindou didiyei ahinümbi hohoanimo rani-hoarehi animboei ranaheimbo aboedambo-fembohünda God ai ahambo koamartherü. Rananimo asu siri+ Godindi nimorimbondahu burindemboefi. ⁶ God ai shefi+mboya, ai wandi nimorimboyeiamboane yahuhayamboyu. Rani+amboane asu ahandi Nimori+ndi Yifiafi shefi ngüsüfoambe koamarhendi, sapo Yifiafi ranai ramareamuna siri+ Ape, wandi Ape, sefi arihundi. ⁷ Rani+ambo-hündamboane asu se hapondani ana nindou ngöründi moani ratüpur+iyei-rihündeimbi nindou-yeipoani, nga Godindi nimor-anei. Asu se ahandi nimorimbo-mehindambo-wambo ai nini-moatükun ahandi nimorambo napire masihendi ra dagadürimbui.

⁸ Horombo maho ana awi se moai Godimbo fifirihori. Nga rani+mboyei se God hondü nüngokoate amuri godi-mayei ranahei moani ratüpur+iyei marihündi. ⁹ Nga asu hapondani ana se Godimbo ndorihori fifirihorimboanei. Nga awi asu God ai sheimbo fifirea-ndürimboani. Rani+amboane asu se nimboe asukai hifi ndanihündambo moatükun engoro ranahambo hihiriyahi aheia? Asu se nimboe hifi ndanihündambo ngin+ndi-koate ranahambo moani ratüpur+iyei-rihündeimbi nüngombo hohoanimoayeia? ¹⁰ Seana Suda-yafe hohoanimo süngur+hindühi rani-poanimo si, amoamo, hoembo, yahimombo asu himbani ranahambo afindi hohoanimo yei rihündühanei. ¹¹ Roana sheimbo yihimboarharü. Ro sheimbo farihefe-ndürimbohünda ratüpur+ afindi tiri+foayah ra hifini pindimboe samboanahi hohoanimoayah.

¹² Kar+hasihanduri wandafi mam, ro sheimbo hüti-hoafehanduri. Se awi ro ahinümbi hohoanimo süngufekoate animboahi nahuraindei. Horombo ana roambo se ahinümbi hohoanimo süngufekoate manimboei nahurai tükümeheandane. Horombo se moai wambo nini-moatükun moaruwai hohoanimo yahündiri, nga wani. ¹³ Wambo angününambo-marandira sheimbo sowahi boatei sühi aboedi hoafi sheimbo hoafimehandura se firar+hindi. ¹⁴ Wand fiambe ra moai ndoreandiri asu se rani+mboyei tiri+fomayei, nga asu se wambo moai dabodi hihirihindirühimbo

yiboaruko-rĩhindĩrĩ, ŋga wani. Ŋga se moani wambo masahũmũndi-ndĩrĩ Godĩndĩmayo sũnambeahĩndĩ nendĩyu asu Sisas Kraiss ahandĩhoariyu semĩndĩmbo nou. ¹⁵ Se rani-simboani wambohũnda hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩmayei, ŋga haponda asu hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩ ra nahana? Horombo se wambo fehefembo afĩndĩ hohoanĩmomayei. Ŋga asu se sĩhei hĩmboarĩ ra hĩmĩndĩmbombe-mbonana, se wambo hũrũhũmũndi sehi. ¹⁶ Awi ro sĩheimbo aboedĩ hoafĩ ra anĩhondũmbo hoafayahandũrĩ ra ro sĩhei hũrũtũmbĩmbaiyahĩyo ndane?

¹⁷ Yĩni, nindou bĩdĩfirĩ ai ahamundĩ hohoanĩmo sũngufembohũnda sĩheimbo hũhũmarũndũrĩ hoŋgomosĩ, ŋga aboedĩ hohoanĩmokoate-yomondũhĩ ramarundũrĩ. Ŋga ai ramefundĩ ra sĩheimboya, Por mamĩmbo daboadĩ hĩhĩrĩhipurũhĩ asu yĩhoefĩmbo ŋgĩnĩndĩ sũngumbĩhimuna yahomo houmboemo. ¹⁸ Sĩhĩrĩ nindou fehefembo afĩndĩ hohoanĩmondefani ra aboed-ane. Muŋguambo si se randĩhindĩ ro se-babĩdĩmbo nĩŋgokoate-yahambe amboani. ¹⁹ Wandĩ nĩmorĩ mamĩ, sapo nĩmorehĩ ai nĩmorĩ wakemĩndĩmbo nĩmĩnĩ nĩmarĩmbo asũbusĩmboayo yahurai-ane wandĩ ŋgusũfoambe asũbusĩ amaro. Ro moani yahurai hamĩnd-anĩmbo sĩheimbo asũbusĩmbonda ŋga-ŋgambo se Godĩndĩ nĩmorĩ Sisas Kraiss nahurai tũkũndahĩmboyei. ²⁰ Karĩhasĩhandũrĩ, haponda ro se-babĩdĩmbo nĩŋgombo afĩndĩ hohoanĩmoayahĩ. Awi asũkai sĩheimbo afurĩndĩhe hoafĩndahandũrĩ samboanahĩ. Awi hapondanambe ana ro sĩhei hohoanĩmo ranahambo ŋgusũfo afĩndĩ kũrũheamboanahĩ.

Hagar Sara-yafe kafoefe hoafĩ

²¹ Awi haponda ro nindou se dĩdĩyei ahĩnũmbĩ hohoanĩmo engoro ranahandĩ hoarehĩ nĩmboefĩmbo aseĩ sĩheimbo dũdũndaheandũrĩ samboanahĩ: Awi se ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ranai hoafĩmayo ra hĩmborĩkoate-wamboyei? ²² Sapo Baiborambe yare hoafĩyowohũ yahoya, Abraham ai nindowenihi nĩmorĩ yĩbumarapĩrĩ. Ŋgorũ nĩmorehĩ moani ratũpurĩyo-randeimbĩndĩyu asu ŋgorũ ahandĩ nĩmorehĩ hondũndĩmayu. ²³ Abrahamĩndĩ nĩmorĩ ra nĩmorehĩ moani ratũpurĩyo-randeimbĩ Hagarĩndĩmayu ranai koadũrũ nĩmorĩ wakĩrĩhũmũndi arĩhũndĩ sũngu tũkũmefiyu. Ŋga asu nĩmorehĩ aboedĩ nĩŋgo-randeimbĩ Sarandĩmayu ranai God horombo hoafĩmareandĩ rani-sũngu tũkũmefiyu. ²⁴ Hoafĩ ai yare hoafĩmayo ranahambo refe tũrũfoefemboane, ŋga kafoefe hoaf-ane ra. Nĩmorehĩ yĩmbu ra God ahandĩ nindow-babĩdĩ hoafĩ femĩndĩ asĩhefeyo yahurai-anafe. Ŋgorũ hoafĩ femĩndĩ asĩhefeyo ranana God ai Mosesĩmbo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo masagado nahurai Sainai wafu amaro ranahand-ane. Sainai wafuwamĩ Moses ai ahĩnũmbĩ hohoanĩmo masemũndu. Asu nindou ranai ahĩnũmbĩ hohoanĩmo rani hoarehĩ nĩmareimbo moani ratũpurĩyei-rĩhũndeimbĩ nahurai-aneĩ. Ranĩmboane Hagar ai ahĩnũmbĩ hohoanĩmo hoafĩ femĩndĩ asĩhefeyo nahurai-ane. ²⁵ Hagar ai Sainai Arebia-yomondĩ hĩfĩ wafu asu Suda-yomondĩ adũkarĩ ŋgoafĩ Serusarem nahurai-ane. Ranĩmboane asu Serusarem ŋgoafĩ ranai nindou rani ŋgoafĩhũ amarei rani-badĩdĩmbo ahĩnũmbĩ hohoanĩmondĩ hoarehĩ moani ratũpurĩyei-rĩhũndeimb-aneĩ. ²⁶ Ŋga asu ŋgorũ Serusarem sũnambe anango ranai ana moani aboedĩ nĩmarĩ-randeimbĩ ŋgoaf-ane. Ŋgoafĩ ranai ana anĩhondũmbo-rĩhũndeimbĩ sĩhefĩ me-ane. ²⁷ Baiborambe yare hoafĩyowohũ yahoya, “Nĩmorehĩ ra seana hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩyafĩ.

Serusarem se hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩyafĩ.

Se nĩmorĩ wakemĩndĩkoate nahurai-anafĩ.

Se heirũndafũhĩ asu hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩndafũhĩ hoafĩ pukũna hoafĩndafĩ.

Se nĩmorĩ wakemĩndĩmbo simboani asũbusĩ afĩndĩ semĩndĩkoate-ayafĩ.

Se nĩmorehĩ nindowenihi hĩnĩŋgĩreandeimbĩ nahurai-anafĩ,

ŋga se nĩmorehĩ nindoweniheimbĩ aheimbo ŋgasũndĩworĩ hawa nĩmorĩ afĩndeimbĩ-ndamboayafĩ,”

Aisaia 54:1

meho.

²⁸ Wandafĩ mamĩ, seana Aisak nou Godĩndĩ nĩmor-aneĩ horombo Abrahamĩmbo horombo hoafĩmareandĩ sũngu. ²⁹ Ŋga asu nĩmorĩ mamĩ sapo hondĩ ai nindou

sìhefi hohoanimo süngu wakimarimindo ranaiyu nimorehi nìmorì Yifiafi Aboedindi nginindi süngu wakimarimindo ranahambo tìnjirifo masagado. Hapondani amboani mamì yahurai ahinümbi hohoanimo süngurihindeimbi ai anihondümborihindeimbi aheimbo tìnjirifo sahündürì arthündì. ³⁰ Nga asu Baiborambe hoafi ra nüngure hoafiyowa? Ai yare hoafiyowohü yahoya, 'Nimorehi moani ratüpurìyo-randeimbi ra ahandi nìmorì rani-dìbo hefoarìhipirì. Nga ahandi-mayu nìmorì ranai ana ngirì afindandi-mayo napo nimorehi aboedì nìngo-randeimbindi-mayu rani-dìbo yìbobondandifani,' meho. ³¹ Wandafì mamì, müngu-moatükunì sìhirì rani nìmindihündì fìfirarìhundì ana, moani ratüpurìyo-randeimbi nimorehi ranahandi nìmorìyefìpoani, nga sìhirì ana nimorehi aboedì nìngoweimbindi nìmor-aneftì.

5

Sìhirì aboedì animboeftì yahurai yangirì nìmboeftìmboane

¹ Sìhirì aboedì nìngombohünda Sisas Krai ai sìhefìmbo ahinümbi hohoanimo-ambeahindì aboedambo-mareamunì. Ranìmbo-hündamboane asu se nginindihümündi nìmboei. Nga asu se asükaindei ahinümbi hohoanimo rani hoarehi moani ratüpurìyei-rìhündeimbi tükündahimboyei.

² Se hìmborìndei! Ro Por-anahi nda sìheimbo ndarìhe hoafehandürì. Se ahinümbi hohoanimo süngufemböhmünda sìhamundìhoari fi-hoearì ra kefe tìrìhefe hohoanimo sünguarundì ana, Sisas Krai ai ngirì sìhamumbo fandìhepurì, nga wanì. ³ Nindou düdi ai ahandì fi-hoearì ra kare tìrarìhoayu ana, awi ro ahambo ahinì hoafehando: Asu se rani hohoanimo sünguarandì ana, se ahinümbi hohoanimo münguambo engoro ra kameih-animbo süngunda ngafì. ⁴ Nga asu ahinümbi hohoanimo ra süngufeyoani ranìmbohünda God ai sìheimbo mbumund-anei mbeyahua sei hehi hohoanimoaye ana, awi se Kraimbo hìningirìhorühì asu Godindì moani hìpoambofe hohoanimo ra ngirì sìheimbo fandìhendürì. ⁵ Nga ro Yifiafi Aboedì ranahandi nginindìnamboaneftì Godimbo anihondümborìhurühì yìhoefìmbo nindou mbumund-anei mbeyahumunì seftì hohu ranahambo hìmboayefì. ⁶ Nga asu nindou ai Sisas Krai dìboehindì ana, fi-hoearì kefe tìrìhefe hohoanimo-ane asu nindou fi-hoearì kefe tìrìhefekoate hohoanimo-ane ranana awi moanane yahomboane. Nga anihondümböfe hohoanimo ai nindou ngorümbo ngusüfo pefe hohoanimo ranahambo botareandì ana, rani hohoanimo ra ai ndorìhoeimbi hamìnd-ane.

⁷ Se horombo ana Kraiindì hohoanimo rasüngu aboedì maheyio! Nga asu düdi nìmorì ai sìheimbo ranìnafì ra gümareandüra asu se anihondü hohoanimo ra süngufekoate-mayeia? ⁸ God sapo sìheimbo wand-anei mehu ranai moai nafì güreandürì. Nga wanì. ⁹ Hìbadìhümbo! Akìdou hìhìndì hohoanimo ra afindì nindouyafe hohoanimo mamìkari-ndandürìmboe tapoko akìdou sesambe apaiaro ana, asu sesi müngu hühüti yangirì nahurayohane. ¹⁰ Se Krai-dìbo manìmboei-amboanahi asu ro yarìhe hohoanimoayahì, ngirì se ngorü hohoanimo ndahümündi, nga wandì hohoanimo-animbo ndahümündi-mboyei, asahi. Nindou düdi ai sìhei hohoanimo haponda ngorü-süngu ngorü-sünguarandürì ranana God ai ahambo tìnjirìfo dagadombui.

¹¹ Nga wandafì mamì, ro fi-hoearì kefe tìrìhefe hoafi ra bokarìhehe-mbarìhì hahìmbonana, asu wambo ngirì moaruwaimbo-rundirì. Nga ro hoafi ra bokarìhehe-mbarìhì hahìmbonana, asu ro Krai ai nìmì keimbi karìhendeimbi-fihì yifìmayu ranahambo bokarìhehe arìhandì rananìmbo Suda ai ngirì ngusüfoambe yìboarukorìhindirì. ¹² Nindou dìdìyei sìhei hohoanimo ra ngorü-süngu ngorü-süngu arundì ranai ana, awi ai ahamundìhoari fi-hoearì yangirì karu tìrìhoemo asu tìmoefì kameihì kambìrupur-amboane.

¹³ Wandafì mamì, sìheimbo ana God ai aboedambo mbìnimboeia yahuhayambo sìnei yahundìreimb-anei. Haponda se aboedambo animbeisi, nga asu se ranahambo ngirì hohoanìmondeihì hìfì ndanìhündambo hohoanimo ra warìndahi ndahümündi. Nga

se sɪmborɪ ŋgusũfo pefirɪndeihi fandihehindũri ndũhũndi. ¹⁴ Muŋguambo ahɪnũmbi hohoanimo engoro ra hoafi mamɪ rani nɪmɪndɪfih-ane tũrefɪra-mɪndɪmboayo. Ai yare hoafɪyowohũ yahoya, 'Se nindou ŋgorũmbo ŋgusũfo pandowandi sapo se sɪhafi fimbo rawarowandi nou,' meho. ¹⁵ Ŋga asu se nɪmambeahɪndi nɪnɪhondɪ burayei nou hohoanɪmoyeihi sɪheihorɪ sɪmborɪ hoafũrayei ana, awi se ranahambo hɪbadɪhũmbo. Ŋga asu awi se sɪheihorɪ sɪmborɪ moaruwaimbo-firɪndeimboyei.

Yifiafi Aboedɪndi hohoanimo asu hifi ndanihũndambo hohoanimo

¹⁶ Wandɪ hoafi ro hoafayahɪ nda ndahurai-ane. Sɪhei hohoanimo ra Yifiafi Aboedɪ ranai-animbo hɪfandi-mbɪrandũri howamboane. Rananimbo asu se ŋgɪrɪ horombodɪdi hohoanimo ŋgusũfoambe amarondũri ranahandi yifirɪ sũngundɪhi ŋgei. ¹⁷ Awi sɪhɪrɪ randɪhu fɪfirɪndɪhũmboane, horombodɪdi hohoanimo ranai Yifiafi Aboedɪndi hohoanimo ra pũhɪyo hɪfɪnambofembo yaho haya refeyoan-ane, asu sɪmborɪ Yifiafi Aboedɪndi hohoanimo ranai horombodɪdi ŋgusũfoambe hohoanimo hɪfɪnambofembo hohoanimoayo. Rananafe yimbu moatũkunɪ ranai sɪmborɪ ŋgɪnɪndũrefe hafe. Ranimboane nɪnɪ-moatũkunɪ se refembo sei hehi hohoanimoaye ra ŋgɪrɪ randɪhindɪ. ¹⁸ Sɪheimbo Yifiafi Aboedɪ ranai semɪndɪndũri aho ana, asu se ahɪnũmbi hohoanimo ranahandi hoarehɪyeipoanɪ.

¹⁹⁻²¹ Horombodɪdi ŋgusũfoambe hohoanimo ranana se fɪfirɪhimboane. Rani-moatũkunɪ ra ndahurai-ane: Nɪmorehɪ sɪsɪhɪmo hohoanimo, nindowenihi bɪrabɪrɪ hohoanimo, ŋgusũfoambe moaruwai botɪfe hohoanimo, tɪkai godɪmbo hohoanimombo, sanendɪ kabomombo didɪbafɪfe hohoanimo, yiboarukofe hohoanimo, hohoanɪfe hohoanimo, watɪkoafi hohoanimo, dɪbokorɪ hohoanimo, sɪmborɪ hoafi hohoanimo, yikũrũbũrɪhefe nɪmarɪ hohoanimo, ŋgorũmbo ŋgusũfoambe moaruwaimbofe hohoanimo, bia sɪmɪndɪ hohoanimo, patiambe bia sɪmɪndɪ hefe ho hohoanimo, rahurai hohoanimo aho ra. Horombo sɪheimbo hoafɪmehandũri yahurai-ane asũkaiya ahɪnɪ hoafehandũri. Muŋguambo nindou ai yahurai hohoanimo sũnguarɪhi hei ana, ai ŋgɪrɪ God ŋgɪnɪndi hɪfandarandɪ ranambe ŋgei, ŋga wanɪ.

²²⁻²³ Ŋga asu Yifiafi Aboedɪ aiana aboedɪ hohoanimo ndahurai ŋgusũfoambe botɪre randũhane. Ŋgusũfo pefe hohoanimo, hɪhɪfi-hɪhɪfi hohoanimo, ŋgusũfoambe afurɪfe kife hohoanimo, nindou ŋgorũ ai sɪhefɪmbo moaruwaimbo-rɪhimunanɪ ambɪrɪhũmunɪ yaho hohoanimo, fehɪfe hohoanimo, nindou ndondofe hohoanimo, asu moanɪ aboedɪ mbumundɪ ho hohoanimo, hɪnɪŋgɪrou safɪ nɪŋgo hohoanimo, hohoanimo ndofe kife hohoanimo aho ra. Moai ahɪnũmbi hohoanimo mam-amboanɪ ranɪ hohoanimo ranahambo yowanɪ yaho, ŋga wanɪ. ²⁴ Nindou didɪyei ai Kraisɪndaye ana, ai ahei horombodɪdi ŋgusũfoambe hohoanimo ra ahandɪ yifirɪ asu hohoanɪfe hohoanimo ranɪ kameihɪ raguamambo-marɪhind-ane. ²⁵ Yifiafi Aboedɪ ranai sɪhefɪmbo yangɪrɪ nɪŋgo hohoanimo masemunɪ. Ranimboane asu randɪhu hɪnɪŋgɪndɪhunda Yifiafi Aboedɪ ai sɪhefɪ hohoanimo ra hɪfandɪmbɪra howamboane. ²⁶ Awi ŋgɪrɪ sɪhefɪ fi ranahambo moanɪ hoanɪgɪrɪndɪhu sɪhɪrɪ borɪndefɪ. Asu ŋgɪrɪ nindou ŋgorũndɪ ŋgusũfoambe moaruwaimbo-fembohũnda hohoanimo botɪndɪhundɪ. Asu ŋgɪrɪ ŋgorũmbo ŋgusũfoambe moaruwaindefũhɪ hohoanimo-mbondefɪ.

6

Sɪhɪrɪ sɪmborɪ farɪhefirɪ-ndefomboane

¹ Wandafɪ mamɪ, asu nindou ŋgorũ ai moaruwai hohoanimo ranambo hɪmondarɪmɪndo ana, nindou sapo didɪyei Yifiafi Aboedɪndi hohoanimo sũngurɪ-hindeimbɪ se nindou ranahambo warɪ hoafendũhɪ aboedɪ ndondondɪhorɪ hɪnɪŋgɪndɪhorɪ. Randɪhindũhɪ asu se sɪheihorɪ hɪbadɪhũmbo, ŋga asu ranɪ hohoanimo ranai sɪheimbo amboanɪ rande hoeindeandũranɪ moaruwai hohoanimo-ndeimboyei. ² Se nindou ŋgorũmbo tɪŋgɪrɪfo tũkefeyo ra sɪmborɪ farɪhefirũndei. Ranɪ sũngumbo-animbo asu se Kraisɪndi-mayo ahɪnũmbi hohoanimo engoro ra sũngundɪhimboyei. ³ Nindou mamɪ ai ndũrɪkoate-ani, ŋga ai ro ndũrũmb-anahɪ, ehu ana, nindou ranai ahandɪ fimbo wosɪhoaforɪ hoafɪyuhani. ⁴ Nindou mamamɪ

s̄heihōar-an̄imbo n̄ine hohōan̄imo ranahambo aboed̄iyo moaruwaiyo rawar̄heand̄i mb̄isei hehi tür̄üboad̄ihind̄i. Ŋga se s̄heihōar̄ hohōan̄imo n̄indou ŋgor̄ünd̄i hohōan̄imo ra mam̄üh̄ind̄ihi ȳibobond̄ihimboyei. Asu se s̄heihōar̄ n̄in̄i-moat̄ükun̄iyo ramar̄ihind̄i ranahambo h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄indeimboyei. ⁵ N̄imboe n̄indou muṅguambo mamam̄i ai aheihōar-an̄imbo ahei rat̄üpur̄i ranahambo wud̄ipoapor̄ihi h̄ifand̄imb̄ir̄ihünd-amboane.

⁶ N̄indou düdi God̄ind̄i hoaf̄i yamunde-randeimb̄imayu ahand̄i yamundea-nd̄üreimb̄i ahambo b̄id̄if̄ir̄i napo mb̄isah̄ündo-wamboane.

⁷ Awi se s̄heihōar̄ s̄heihōar̄ fi ranahambo t̄ikai hoaf̄indeimboyei. N̄indou d̄idai-amboan̄i ṅḡir̄i God̄imbo t̄ikai hoaf̄ind̄undo. N̄indou n̄in̄i-moat̄ükun̄i maṅḡir̄i n̄ümb̄ür-ambe h̄ifareand̄i ana, asu süṅgunambo mare h̄if̄imareand̄i yahurai-an̄imbo as̄ükaindu h̄ünd̄ihembui. ⁸ N̄indou ranai n̄ine moaruwai hohōan̄imo maṅḡir̄i nahurai h̄ifareand̄i ana, ȳifayu amboan̄i süṅgunambo rahurai saf̄indowan̄i h̄ünd̄ihembui. Ŋga asu ai Yifiaf̄i Aboed̄i ranahand̄i ṅḡin̄ind̄inambo aboed̄i hohōan̄imo h̄ifareand̄i ana, asu süṅgunambo ai Yifiaf̄i Aboed̄i ran̄inambo yaṅḡir̄i koad̄ür̄umbo-koad̄ür̄umbo n̄iṅgoweimb̄i saf̄indowan̄i h̄ünd̄ihembui. ⁹ Ran̄imboane awi s̄ih̄ir̄i aboed̄i mbumund̄i ham̄ind̄i rat̄üpur̄i ranahambo refembo gar̄ib̄ipoan̄i. S̄ih̄ir̄i ran̄imbo gar̄ib̄ikoate ran̄i-fih̄i ham̄ind̄i t̄ütüṅgar̄ihund̄i ran̄inambo süṅgunambo ranahand̄amboh̄ünd̄i ses̄i ranai saf̄indowan̄i aboed̄i h̄ünd̄ihelumboyef̄i. ¹⁰ Ran̄imboane n̄in̄i-s̄imboan̄iyo s̄ih̄ir̄i n̄indou amurambo feh̄efend̄ür̄imboayo, ras̄üṅgund̄i-hur̄imboane. Rand̄ihund̄ih̄indowan̄i sapo wandaf̄i mam̄i d̄id̄iyei Ad̄ükar̄imbo an̄ihond̄ümbo-r̄ihoreimb̄i aheimbo ran̄i-poan̄imbo ham̄ind̄i fand̄ihehu-nd̄ür̄imboane.

Por ai Krai s̄ȳfiyuweimb̄i n̄im̄i keimb̄i kar̄ihendeimb̄i ranahambo h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄iyu

¹¹ Hoaf̄i nda ro wand̄ihōar̄i s̄ür̄ü papar̄ihand̄i. Se hoeind̄ihind̄i ro wand̄ihōar̄i s̄ür̄ü boaḡir̄i-boaḡir̄i pamar̄iheand̄i.

¹² N̄indou b̄id̄if̄ir̄i ai s̄ih̄amumbo fi-hoear̄i karu t̄ir̄ihou yahomo h̄üti-h̄üt̄iar̄üpur̄i ran̄an̄imbo Suda ai aboed̄-anemo mb̄iseiya mehomo. N̄indou ranai ȳih̄imboyomond̄üh̄i yahomoya, 'Ro Krai s̄ih̄oef̄imbo n̄im̄i keimb̄i kar̄ihendeimb̄ifih̄i ȳif̄imayu ranahambo yaṅḡir̄i an̄ihond̄ümbo-ar̄ihund̄i ana, Suda ai ȳih̄oef̄imbo moaruwaimbond̄ümun̄imboemo,' mehomo. ¹³ N̄indou ranai sapo Suda-yomond̄i ah̄in̄ümb̄i hohōan̄imo ra sowand̄ümo-ndeimb̄-anemos̄i, ṅga asu ai moai ahamund̄ihōar̄i ran̄i-moat̄ükun̄i ra ndoru süṅguru homo rund̄i. Ŋga aiana s̄ih̄amund̄i fi-hoear̄i ra kefe t̄ir̄ih̄efih̄ü asu ranahambo bor̄indefo yahomo houmboanemo hohōan̄imoayomo. ¹⁴ Ŋga wand̄i fimbo ana, awi ro s̄ih̄ef̄i Ad̄ükar̄i Sisas Krai ai n̄im̄i keimb̄i kar̄ihendeimb̄i ȳif̄imayu ranahambo yaṅḡir̄-an̄imbo bor̄inda ṅgamboyah̄i. Ran̄i-s̄üṅguane h̄if̄i ndan̄ih̄ündambo hohōan̄imo ra wand̄i hohōan̄imoambe moanane asah̄i. Ran̄iyah̄i asu ro-amboan̄i mar̄ihe n̄indou h̄if̄in̄ind̄i ahei hohōan̄imo ran̄imboh̄ünda ȳif̄imayaha n̄indou ai wand̄i hohōan̄imo ranahambo moanane asei.

¹⁵ Fi-hoear̄i kefe t̄ir̄ih̄efe hohōan̄imo asu fi-hoear̄i kefe t̄ir̄ih̄efekoate hohōan̄imo ra ȳiboboambo God̄ind̄i h̄imboah̄ü moanane. Ŋga s̄ih̄ef̄imbo God̄i ai s̄imbor̄i n̄indouboreamun̄i h̄in̄iṅḡimareamun̄i ranane ai aboed̄i ham̄ind̄i hondayo. ¹⁶ N̄indou muṅguambo ai ran̄i hohōan̄imo eṅgoro ra süṅguar̄ihi hei ranaheimbo God̄i ai h̄ipoambo-reand̄ür̄üh̄i ṅgus̄üfo afur̄ife kife hohōan̄imo mb̄isagad̄ür̄-amboane. Asu God̄ind̄i n̄endi muṅguambo ranaheimbo amboa mb̄isagad̄ür̄-amboane.

¹⁷ Ndeara b̄id̄if̄iranambo hoaf̄i hoaf̄ayah̄i: N̄indou mam̄i ai wambo t̄iṅj̄umb̄i hohōan̄imo ṅḡir̄i ndend̄ir̄i, ṅga yowan̄i. N̄indou ai wambo har̄imemond̄ira s̄ifo an̄ȳgond̄ir̄i ran̄i-s̄üṅgunambo muṅguambo f̄if̄ir̄ihind̄i ro Sisas Kraiind̄i yaṅḡir̄-anah̄i.

¹⁸ Wandaf̄i mam̄i, s̄ih̄ef̄i Ad̄ükar̄i Sisas Krai ai s̄ih̄eimbo moan̄i h̄ipoambo-mb̄ireand̄ür̄imboane. Ŋga an̄ihond̄-ane.

Efesus

Pas nda Por ai Efesus hündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por, Sisas Kraisi ndi hoafi sahani ndi ha-ri handeimb-anahi. God ai ahandi hohoani monambo wambo ahandi hoafi semindi hombohünda kafoare hini ngi-mareandiri. Se Efesus hündi Sisas Kraisi mbo anihondumbo-rihoreimbi siheimbo God ai wand-anei, yahuenüngu kamafoareandür-anei. ² Sifehi Ape God asu Adükari Sisas Kraisi ai siheimbo moani hipoambo-ndineandüra, asu sihei hohoani mo afundihi kündihi hehi mbimariya samboanahi.

Kraisi ndi süngüyu God ai sifehi hohoani moambe aboedi moatükuni masemuni

³ Sihiri sifehi Adükari Sisas Kraisi ndi God asu Ape-mayu ranahambo aboedani, mbisefimboane. Sihiri Kraisi-babidi manimboefamboyu asu God ai sifehi hohoani moambe sünambeahindi moatükuni müngu ranimbo aboedi-aboedireamuni arandi. ⁴ Sapo God ai hifi, sünu nafikoateyu-ambeahiyu sifehimbo ahandi sürühehindeimbi nindou-yehi asu ahandi himboahü hütikoate-mbeyeiya yahuhaya dibonimayumuni. ⁵ Horombo hondü God ai ahandi hipoambofe süngu sifehimbo Sisas Kraisi ndi süngüyu ahandi nimorimbore kamafoareamuni. Ahandi-hoari yifirimayu rasüngu ramefeyuwa asu ai hihifi-hihifimayu. ⁶ Ai ahandi ngüsüfo parireimbi nimorindi süngu sifehimbo hipoambo-mareamuni ranimbo-animbo asu sihiri ahandi rani-poanimbo hondü moani hipoambombofe ranahambo aboed-ane, mbisefimboane. ⁷⁻⁹ Kraisi ai yifyuhüyu, asu ahandi horinambo sifehi moaruwai hohoani mo ranahambo God ai amboawiyeyi yahuhaya aboedambo-mareamuni ai sifehimbo afindi hamindi hipoambo-reamunühi-wambo. Nga Godi ndi moani hipoambofe hohoani mo ra adükari hamindi hond-ane! Horombo God ai Kraisi ndi warisüngu ro randiheamboyahi mehu ra dibo mengoroyosi, nga ai diboadore fiftireandühi yifiriyuhü ahandi hohoani mo ra sifehimbo weindahimareamuni. ¹⁰ God ai ahandi hoari aboedi hohoani mo nda yare hohoani moyu masihend-ane, nga rasimboani refembo si tükündifeyoani münguambo hifinindi asu sünambeahindi moatükuni ra mamambe-ndeandüh-animbo asu Kraisi ai bogorimbondifi hibadarümbui, mehu. ¹¹ Nini-moatükuni God ai yifiriyu haya hohoani moyu masihendi ra yare-randa tüküfe arandi. Horombo God ai hohoani moyu masihendi ra hapondani ana rasüngureandühi asu Kraisi-babidi Suda yihoeffimbo ahandi nendimbore kamafoareamuni. ¹² Ranane asu Suda ro boatei Kraisi mbo hifandirihuri manimboefi ra God ai wambo aboedi hamindi ndürü adükarümb-ani mbisei, yahuhaya kamafoareamuni. ¹³ Aboedi hoafi ndanambo-animbo Suda-yafe ndifo siheimbo amboani God ai aboedambo-ndineandüri-mboyahi mehu. Se hoafi ra himboriyeyi hehi, anihondumbo-marihindi asu se Kraisi-babidi mamani animboei. God ai horombo hoafire masihendi süngu siheimbo wand-anei mehu ra nafuimbohündambo ahandi Yifiafi Aboedi masagadüri. ¹⁴ God ai sifehimbo ahandi nouehundi ranimbo müngu aboedi moatükuni horombo hoafimareamuni, nga asu ai ndaiamunümbui. Nga ranimboanefi sihiri hifandarihundi ra fiftirifembo-hündambo ahandi Yifiafi Aboedi masemuni. Süngunambo ai sifehimbo aboedindeamuna aboedi hamindi ningomboayefi rasimboani ndahumündemboyefi. Ranimbo-animbo süngunambo ai ndürümbindühi asu ahambo aboedi hamind-ani mbiseimboyeyi.

Por ndi Godimbo didibafife hoafi

¹⁵⁻¹⁷ Ranimboyahi asu se Adükari Sisasimbo anihondumbo-rihori arihündi, asu ahandi nendi münguambo hipoambo-rihindüri arihündi, rani-hoafi ranahambo himboriya hehea, siheimbohündambo Godimbo hihifi hoafi kikirihamindi himboyahühi-yahipoani. Nimbini-nimbisi siheimbo hohoani moyahühi Adükari Sisas Kraisi ndi God asu sifehi Aboedi Hamindi Ape ahambo didibafi-yaheandühi sahiya, 'Se

aheimbo s̄haf̄i Yifiaf̄i Aboedi dabadürühi, ranambo asu aheimbo d̄boador̄thoeimbi hohoan̄mo dagadürühi, asu s̄haf̄i hohoan̄mo nafui-ndaf̄indürani ranan̄imbo asu s̄hambo d̄boadond̄hi f̄if̄ind̄hi-n̄n̄imboane. ¹⁸ Ape, se aheimbo ḡsusüfoambe sürühoeimbi hohoan̄mo dabadürani an̄imbo asu se n̄n̄i-moatükun̄imboyo hoaf̄imayaf̄indür̄i ra ai h̄imboayei ranahambo f̄if̄ir̄imbir̄ihind-amboane. Ape, se s̄haf̄i nendi ranaheimbo aboedi ham̄ind̄i n̄ḡgombo d̄bon̄iyaf̄i h̄in̄ḡḡi-mar̄wandür̄i ranahambo f̄if̄ir̄ifembo-hündambo fand̄ihawandür̄i. ¹⁹ Asu s̄haf̄i ḡḡin̄ind̄i adükari ham̄ind̄i an̄hondümbor̄thi-r̄ihündeimbi nindou ranaheimbo fehefembohünda ratüpur̄iyo arand̄i ranahambo f̄if̄ir̄ifembo-hündambo fand̄ihawandür̄i. Yahurai s̄heimbohündambo God̄imbo d̄id̄ibaf̄iyahe ar̄hand̄i. Asu God̄ind̄i ḡḡin̄ind̄i ra ak̄idouyo, ḡga adükari saf-ane. ²⁰ ḡḡin̄ind̄i ra s̄hef̄imbo rat̄ipurayo ra rahurai-ane, God ai ranamboyo Krai yif̄ihünd̄i bot̄iriri haya, bogor̄imboriri ahand̄i war̄ihondü waran̄i sünambe h̄in̄ḡḡimarira amaru. ²¹ Krai ai n̄moamo saf-ani, ḡga sünambeahind̄i moatükun̄i ḡḡin̄indeimbi, bogor̄i, ndürümbi ra muḡguambo ahand̄i hoareh-ane. Muḡgu-moatükun̄i ndürümbayo ranambo, ahand̄i hoareh-ane, hapondan̄i asu süḡgunambo amboan̄i. ²² God ai muḡgu moatükun̄i ra Kraiind̄i hoareh̄i s̄hai mbura asu ahand̄i nend̄-ayei ranaheimbo bogor̄imboriri h̄in̄ḡḡimariri. ²³ Kraiind̄i nendi ra ahand̄i fi-ane, ḡga ai ahei mb̄iro-ani. Ai muḡgu moatükun̄i naf̄iramündümboani asu ahand̄i nendi ahambo amboan̄i naf̄ir̄ihori-m̄indeimboanei.

2

S̄hiri yif̄ihünd̄i nahuraimefa God ai yanḡiri-mareamun̄i

¹ Horombo se God̄ind̄i hoaf̄i h̄imbor̄ikoate-yeih̄i, hohoan̄mo moaruwai süḡḡur̄ih̄i mar̄ihünd̄i, ran̄iyei se yif̄ihünd̄i nahurai-mayei. ² Ras̄imboa se ndan̄i h̄if̄in̄ind̄i moaruwai hohoan̄mo ra süḡḡur̄ihindühi, asu moaruwai nendi n̄moamo sünambe amarei ahei bogor̄ind̄i hoaf̄i süḡḡur̄ih̄i mar̄ihünd̄i. Asu haponda ai God̄ind̄i hoaf̄i h̄imbor̄ikoate-yeimbi muḡgu h̄ifandarandür̄i. ³ Horombo s̄hiri amboan̄i ai ramehind̄i nahurai-mayef̄i. S̄hiri s̄hef̄i h̄if̄in̄ind̄i hohoan̄mo süḡḡur̄ihundühi asu n̄n̄i-moatükun̄i s̄hef̄i fiambe hohoan̄mo yifirayo ra rar̄ihu süḡḡur̄ihu mar̄ihund̄i. Asu bod̄imondambo ramefeyo nou, s̄hef̄imbo amboa God ai ḡḡin̄ind̄i-ndamunühi t̄ḡḡir̄ifo mb̄isayamun-amboane. ⁴⁻⁵ Ȳin̄i, ro God̄ind̄i hoaf̄i h̄imbor̄ikoate-yefühi yif̄ihünd̄i nahurai-yef̄i, ḡga God̄ind̄i moan̄i h̄ipoambofe ra adükari ham̄ind-ane asu ai s̄hef̄imbo af̄ind̄i ḡsusüfo pareamunühi Krai-bab̄id̄i yanḡiri-mareamun̄i. Ahand̄i moan̄i h̄ipoambo-nambo yanḡiri s̄hef̄imbo far̄ihemunühi aboedambo-mareamun̄i. ⁶ Asu s̄hef̄imbo Krai-bab̄id̄i yanḡireamunühi sünambe n̄moamo h̄in̄ḡḡi-mareamuna, ai-bab̄id̄imbo bogor̄ind̄i fond̄ihü amaref̄i. ⁷ Ai af̄ind̄i ham̄ind̄i moan̄i h̄ipoambo-reamunühi Kraiind̄i süḡḡuyo s̄hef̄imbo aboedi hohoan̄momemun̄i. Ra koadürümbo-koadürümbo süḡḡunambo nafuimbohünda Krai-bab̄id̄i ahand̄i fond̄ihü n̄moamo h̄in̄ḡḡimareamun̄i. ⁸ Se an̄hondümbo-mar̄ihind-amboyo asu God ai ahand̄i h̄ipoambofena aboedambo-mareandür̄i. God ai moan̄i masagadür-ane s̄heimbo, ḡga s̄heihoar̄i moai ran̄i-moatükun̄i ra rar̄ihind̄i. ⁹ God ai moai se aboedi ratüpur̄i ramar̄ihind̄i ran̄imbo hohoan̄moyuhü aboedambo-reandür̄i. Ran̄imayowamboane, asu ḡḡir̄i se s̄heihoar̄i ran̄imbo bor̄indei. ¹⁰ S̄hef̄imbo naf̄iramunühi asu Krai-bab̄id̄i mamambereamunühi, aboedi hohoan̄mo süḡḡufembo-hündambo naf̄imaramun-aneff̄i. Horombo God ai aboedi hohoan̄mo ra hohoan̄moyu mas̄ihend-ane, s̄hiri rasüḡḡufembo-hündambo.

Krai ai Suda-yei nd̄ifo aheimbo mamühi-marearü

¹¹ Ran̄imboane asu se ndanahambo hohoan̄mondei. Suda ai ahamund̄i war̄ina fi-hoar̄i karu t̄ir̄ihoemo arund̄i. ḡga seana Suda-yafe nd̄ifo-ane asu moai s̄hamund̄i fi-hoar̄i karu t̄ir̄ihoemo rund̄i. Asu Suda ai s̄heimbo s̄s̄ind̄i hoaf̄irundürühi seiya fi-hoar̄i kefe t̄ir̄ihefe-koateyomo-rundeimb-anemo sei dükamar̄hipur̄i. ¹² Se

ndanahambo hohoanimo dei. Horombo se Krai-babidi moai niboadei. Se nindou amur-anei, nga se nindou God ai dibonyu hinngi-mareanduri raniyei-poani. God ai Sudambo horombo hoafimareanduri rasungumbo aheimbo hoafi framundü masihendi, nga sheimbo-ana, wani. Se hifi ndanihu ana Godi-koate-aye asu God sheimbo farifehe-ndurimboayu moai hifandühi nimarei. ¹³ Horombo se Godindi fikimi moai nimboei, nga haponda God ai sheimbo, Sisas Kraiindi hori raninambo, ai-babidi mamambe-mareandura, Godindi fikimi animboei. ¹⁴ Krai ai Suda, asu Suda-yafe ndifo mamambe-reamunühi, shefimbo wudimbohünda mafarhemuni. Horombo simbori ngininduriyefühi nimboefimbo asu simbori yihoaruko-firiyefühi rani-moatükuni ra giniri nou mbusümo mapaiaro. Krai ai simbori ngininduri ra mbusümo kiki-mareandi. ¹⁵ Suda-yafe ahinümbi ai yowani yahomo asu randihindi yahomo marundi, nga Krai yifimayu raninambo ahinümbi hohoanimo ra awamarhoayo. Suda asu Suda-yafe ndifo ai-babidi mamambefe-pirimbo, simbori nindou mami nahurai tüküfembohünda Krai yifimayua, asu yimbu ai wudimayei. ¹⁶ Ahei simbori ngininduri kiki-fembohünda, asu yimbu mamambefepiri sepirimindi God sowana hombohünda, ai nimit keimbi karhendeimbifih yifimayu. ¹⁷ Suda ai Godindi fikimi manimboei, nga Suda-yafe ndifo se ahandi fikimi anguni manimboei, nga Krai ai kusü yimbu ranahafembo yahuya, 'Se God-dibo wudindafineandühi asu sheihoari amboa wuindei ndihünda,' mehu ¹⁸ Kraiindi sünguyo ro Suda, asu se Suda-yafe ndifo Godindi Yifiafi Aboedi raninambo naf masihemunambo wambo asu shiri Ape sowana hefi arihundi. ¹⁹ Ranimboane asu hapondani ana Suda-yafe ndifo se Godindi himboahü nindou rani-poanimbo asu amuri-yeipoani, nga moani se Godindi nindou yangir-anei asu se munguambo ahandi fikiminindi yangir-anei. ²⁰ Se Godindi wori nahura-anei. Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi, asu Kraiindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai hawesafi nahurai-anemo, asu Sisas Krai ai bogimondi nahurai-ani. ²¹ Krai ai nimit mungu ra mamambemareanda nginindi maningo. God ai wori ra worimbo-randühani adükari tükündifewani asu Adükari ai wandi yangir-ane mbüsümbui. ²² God ai sheimbo amboa Kraiindi nendi asu Krai-babidi mamambe-reandürühi, ahandi Yifiafi ranambe nimarimbohünda wori ra worimboarandi.

3

Por ai Suda-yafe ndifombo aboedi hoafi hoafimenduri

¹ Raneahi asu ro Por sheimbohündambo Godimbo hoafiya arihandi. Ro Sisas Kraiindi ratupuri ratupuriya, Suda-yafe ndifo sheimbo Godindi hoafi hoafimayahi, raniyo asu wambo karabusi-marundi. ² Se ra himborimbeyeyo, God ai sheimbo moani hipoamboreandürühi ahandi hipoambo hohoanimo ra nafuimbohündambo wambo ranipoani ratupuri masendiri. ³ Ai hohoanimo masihendi hoafi ra horombo dibo mengoro, nga haponda ai wambo hoafi ra weindahimareandi. Horombo ro ranimbo akidou sürü papimarhandi. ⁴ Nga se wandi hoafi ra hoeiarhindi ana, se fihindihimboyei, ro Kraiimbo diborihünda hoafi mengoro God weindahimareandi ra ndorthe fihirimarhandi. ⁵ Horombo God ai ahandi dibo hohoanimo ra moai nindoumbo hoafiyunduri, nga haponda ahandi Yifiafi Aboedi ranai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi, asu Kraiindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi, ranahamumbo hohoanimo ra weindahi nafuimarapuri. ⁶ Diborihindi hoafi God ai weindahimareandi ra ndahurai-ane: Suda-yafe ndifo amboa ahandi aboedi hoafi anihondumbo-arihindi ana, ai shiri Suda nahurai, Godindi aboedi moatükuni ndahümündeimboyei. Ai-amboa Kraiindi fi-anei. Asu koadürü yangiri nngombo God ai horombo hoafimareandi, ranambo Sisas Kraiindi wari-süngunde aheimbo dagadürimbui. ⁷ Ai wambo moani hipoambo-reandürühi, ahandi nginindi sendiri hayambo, ahandi aboedi hoafi hoafimbohündambo ratupuriya-rhandeimbi kamafoareandiri. ⁸ Godindi nendi-yafe mbusümo ro bidifirani hamind-anahi, nga God ai moani hipoambo-reandürühi, ranipoani ratupuri masendiri. Ro Suda-yafe ndifombo God ai shefimbo afindi hamindi didiboado-reamunühi Krai masemuni ranimbo

aboedi hoafi ra hoafiyondürimbo-hündambo ratüpurî ra masendîrî. Nga ahandî aboedambofe hohoanimo afîndî hamîndî wambo ngîrî munġuambo fifîndîhundî. ⁹ God ai munġu moatükunî nafîmarandî, nga horombo hondü peyo-haya hombo ahandî hohoanimo ra dîbo menġoro. Nga asu haponda wambo ahandî hohoanimo ra weindahî nafuimbohündambo ratüpurî ra masendîrî. ¹⁰ God ai hohoanimo yuhü yahuya, 'Sünambeahîndî bogorimbo-yafundeimbi asu ngîndeimbi ai wandî ranî-poanî ranî-poanîmbo ndofe fifîrîfe ra fifîrî-mbirund-amboane,' yahuhaya Kraisîndî nendî-yafe warîna ranahamumbo nafuirapurühani. ¹¹ Horombo hondü God ai hohoanimo ra hohoanimo yu masîhendî, nga asu sîhefî Adükarî Sîsas Kraisîndî warî-sünġuyu hohoanimo ra, rasünġumareandî. ¹² Sîhîrî Kraisîmbo anîhondümbo-rîhurühî ai-babîdî amarefî ranî-sünġumboane sîhîrî moanî yîhîmbokoate Godîmbo yimiyamboarîhurî. ¹³ Ranîyo asu sîheimbo hoafiyahandürühî sahea, 'Ro sîheimbo mafarîhe-heandürambo asu wambo sowahî tîġîrîfo afîndî tükefeyo. Nga se ngîrî ranîmbo ngusüfoambe moaruwaindei, nga ranînambo se ndüreimbi-ndeimboyei,' asahî.

Kraisîndî hîpoambofe hohoanimo

¹⁴ Ranîyo asu ro Apembo yirî yimbu pusîrîhe nîmarîmbo didîbafîyahe arîhandî. ¹⁵ Ai sünambeahîndî nendî, hîfîndî nendî, mamîsîrî munġu ranahei nîmîndîhani. ¹⁶ Ro ahambo sîheimbohündambo didîbafîyahe hoafiyahühî, 'Ape, se munġu aboedi moatükunî nîmîndîh-anafî, asu sîhafî Yîfîafî Aboedînambo aheimbo ngîndeî dabadüranî, asu ngusüfoambe ngîndeî kürühi hehi mbîmarei-amboane. ¹⁷ Asu ai Kraisîmbo anîhondümbo-arîhorî rananîmbo, ahei ngusüfoambe mbîmarîndüramboane. Ai ngusüfo pefe hohoanimo ranambe, ngîndeî mbînimboei-amboane, nîmî ahari hîfambe hanî ngîndeî anîġgo nou. ¹⁸ Rananîmbo ai nafîndîhümündîhî asu Kraisîndî ngusüfo pefe ra, Godîndî nendî-babîdîmbo munġuambo, dîboadondîhî fifîrîmbî-rîhindamboane. Ngusüfo pefe ra afîndî hamîndîyo hayambo, hoandarî, hanî, ho asu hafomboane. ¹⁹ Yînî, ai ahandî ngusüfo pefe fifîrî-mbirîhindamboane, nga nindou ngîrî ngusüfo pefe ra munġu hamîndî fifîndîhindî. Ai ra fifîndîhindanî, sîhafî aboedi hohoanimo aheimbo hafö tükündîfemboe sîhafî ngusüfoambe hafö tüküme feyo nou,' asahî. ²⁰ God ai ngînd-ani. Asu nînî-moatükunî sîhîrî ahambo düduwehundo, asu hohoanîmoayefî ra, Godîndî ngîndeî ai ngasündeamboane. Nga hapo ngîndeî ra sîhefî ngusüfoambe ratüpurîyo arandî. ²¹ Kraisîndî nendî Godîmbo, koadürümbo-koadürümbo aboed-ani, mbîsei-amboane. Anîhond-ane.

4

Kraisîndî fi mam-ane

¹ Ro Adükarîndî ratüpurî sünguyahî karabusî-meheandî. God ai sîheimbo ahandî mbumundî hohoanimo süngufembo yahuhaya mborai sînei mehündürî. Ranîmboane asu ro sîheimbo hütî-hütîarîharü se Godîndî mbumundî hohoanimo ra ndondîhî süngundîhî ŋgei asahî. ² Se sîheihoarî fi hîfînambofe, warî hoafendühîfe asu tîġîrîfo tükündîfewanî moanane yaho hohoanimo ra süngundîhî ŋgei. Asu Kristen bîdîfîrî ai sîheimbo tîġîrîfo ndehindüranî-wanî, se moanane mbîsei hehi, ranahimbo ngusüfo pandîhindürî. ³ Nga Yîfîafî Aboedî ai dîboado-mareamuna asu sîhîrî hohoanimo mamî süngufeihü wudî-wudîfe-mbohünda wofî nînînî-moatükunî mamambere hühareandî nou. Nga se mamî yahurai hohoanimo-anîmbo tîġîrîfondeihî süngundîhindî. ⁴ Kraisîndî fi mam-ane asu Godîndî Yîfîafî mam-ane. Asu God ai sîhefîmbo 'Mborai ro sîheimbo aboedambo-fendürîmbo ra hîbadühî nîmandei,' mehu ranî-moatükunî mamî ranahamboane hîfandarîhundî. ⁵ Adükarî mam-ani, Kraisîmbo anîhondümbofe hohoanimo mam-ane asu hundürümbo hohoanimo ra mam-ane. ⁶ Asu God mam-ani, nindou munġuambo-yei Ape-ani, munġuambo-yei Adükar-ani asu ai munġuambo-yei mbusümo ratüpurîyo arandî, asu munġuambo moatükunî ranî-mbusümo amaru. ⁷ Krai ai ahandî afîndî hamîndî moanî hîpoambofe hohoanimo ra ranî-poanîmbo aboedî ratüpurî sîhefîmbo sîmogodî yimbumareamunî. ⁸ Ranahambo

Godindî hoafî ai yahoya, 'Ai ahandî hürütümbîmbo ngasündirî mburambo, nindou yifiarambe ngasündîmareapurî ai sepurîmündü haya, nîmoamo hamindî hafuhü, asu nindoumbo aboedî moatükunî masagadürî,' meho. ⁹ Mami hoafî 'ai mahafu' ra nüngufimboyu mahafuwa? Ranane ra, ai rahurai-ane, ai moai sünambe nîmoamo yangîrî hafu, nga boatei kusü mbura hîfîrî hîfambe-ambe ragu hamindî amboa mahanu. ¹⁰ Nindou mahanu ra, mami ranaiyu asu sünambe nîmoamo hamindî mahafu, muḅguambo hîfî, sünü ranîfihî nîngombo-mayo ranîmbo. ¹¹ Ai ahandîhoarî bîdîfîrambo ahandî hoafî semindî ho ratûpurî ra sagapurî, bîdîfîrambo Godindî hoafî hoafîmbo ratûpurî ra sagapurî, bîdîfîrambo ho aboedî hoafî hoafîyo-rambo ratûpurî asu bîdîfîrambo ahandî nendî ranaheimbo moḅguindürîmbo asu yamundîfembo ratûpurî ra masagapurî. ¹² Krais ai ahandî fi ra afîndî kokoendühî asu ngîndîmbeyowa yahuhaya Godindî nendambo farîhefe ratûpurî ranîmbo dîboado-fembohündambo ranî-poanîmbo ratûpurî ra masagadürî. ¹³ Sîhîrî randîhu ḅgefombo, Godindî nîmori wudîpoapondîhu anîhondümbö-ndîhurîhümbö fîfîndîhurühî, mami hohoanîmo süḅgundîhumboyefî. Sîhîrî randîhundühî, Krais nahurai dîboadorî-hehundeimbî hondü nîmboemboyefî nîmori heimbo ngînarîhehindî nou. ¹⁴ Sîhîrî randîhundani, ngîrî nîmoakîdîbou nahurai nîmandefî. Asu nindou ai sîhefîmbo mamîkarambo sîmborî yamundîfe hoafînambo tîkai hoafîndîhümunanî sîhîrî ahei hohoanîmo ra ngîrî süḅgundîhundî. Nindou ai tîkai hoafî süḅgufembo-hündambo ai hoafî nafîrîhi rîhündühaneî. Asu ahei tîkai yamundîfe hoafî ra ngîrî sîhefîmbo yamundîhimunühî werînambo nîmî fondamîndî ho fondamîndî ho arandî nahuraindefî. ¹⁵ Wani, nga sîhîrî nindoumbo ngusüfo pandîhu ḅgefühî, asu anîhondü hoafî hoafînda-hündürîmboane. Asu sîhîrî Krais-babîdîmbo afîndîkokoe nahurai nindou adûkarî dîboadorî-hehundeimbî-ndefomboane. Nga ai sîhefî mbîro-ani. ¹⁶ Mbîro ranai fi-safî muḅgu hîfandarandî asu mandûharî ai fi muḅgu türe-türe arandî. Asu fi-safî napo ḅgorü-ḅgoanîni, ḅgorü-ḅgoanîni, ahei ratûpurî wudîpoapondîhi ratûpurîndeianî asu fi afîndî kokoendühî ngusüfo pefenambo ngînîndî tükündîfemboe.

Anîhondümbö-rîhindeimbî ai sîmborî hohoanîmo süḅguarîhindî

¹⁷ Ranîmboane asu sîheimbo Adûkarîndî süḅgu ahîni hoafayahandürî nda, se Godîmbo fîfîrîfe-koateyeimbî-yafe hohoanîmo ra asûkaindei süḅgundîhimboyei, nga ahei hohoanîmo ra nîmîndî fîfîrîfe-koate-ane. ¹⁸ Asu ai ngusüfoambe dîboadofe fîfîrîfe-koateyeimbî-aneî. Asu Godindî-mayo yangîrî nîngombo ra ranîkoate-aneî. Sapo ai ngusüfo hohoanîmo-koate-aneî asu himboambe himborî-koate-aneî. ¹⁹ Ahei moaruwai hohoanîmo ranahambo amoanîngî-koate hohoanîmo yangîrî süḅgurîhi arîhündî. Asu ngusüfo hîhîrî wakîrîhi kürîhi hehi, hohoanîmo moaruwai hamîndî ra yahuraimbo himboyehî süḅguarîhindî. ²⁰ Nga sîheimbo Kraisîmbo horombo yamundîmarundürî ranana yahuraiyopoanî. ²¹ Krais ranahambo hoafî himborîmayeisî, nga se ahambo süḅgurîhoranî Sisasîmbo anîhondü aboedî hoafî ra sîheimbo yamundîmarundürî. ²² Se sîhei horombodîdî ngusüfoambe hohoanîmo ra raguanambo-fembo yamundîmarundürî. Ai sîheimbo hîfandîrandürî marandamboyei asu se moaruwai hohoanîmo süḅgurîhi marîhündî. Horombodîdî hohoanîmo ra nindoumbo tîkarehaya ngusüfoambe botîreandürî arandî, nga ai aheimbo awarîhendürî arandî. ²³ Nga sîhei ngusüfoambe ra sîmborî tükümbîfendüramboane. ²⁴ Asu se sîmborî hohoanîmo ra ndahümundî kîkîboadîhindî, nga hohoanîmo sîmborî ra God ai ahandîhoarî ramareanda ahandî hohoanîmo yahurai tükümeŷeyo. Sîmborî hohoanîmo ra sürühoeimbî asu aboedî dîboadorî-hoeyoweimbî hond-ane. ²⁵ Ranîmboane asu se tîkai hoafî hohoanîmo ra hînîngîndîhindî. Nga wandafî mamîmbo anîhondümbö yangîrî hoafîndei, nîmboe sîhîrî muḅgu Kraisîndî fi-aneŷî. ²⁶ Se ngînîndîndeianî hîbadîhümbö, nga se moaruwai hohoanîmondeimboyei. Se mami ngînîndîndei ḅgeimbo hüfîhamîndî hündamîndîmboe, nga

yowani. ²⁷ Se Satanimbo nafi nafindi-hehimboyei. ²⁸ Hümbuhüni nendi asükaiyo hümbuhüni mbopoani, nga yimbukoari warinambo ratüpurü aboedi ratüpurüyo mburimbo-animbo kakü asu sesi semindi mburimbo, nindou mbonimbo-arihümundi aheimbo farifehe-ndürimboane. ²⁹ Se moaruwai hoafi hoafindeimboyei, nga nindou farifehembohündambo asu nginemindürimbo aboedi hoafi yangiri hoafindeian-animbo, asu sihei hoafi ra ahei hohoanimoambe mbonimbo-arihümundi ranahambo didiboadondearümböe. ³⁰ Se moaruwai hohoanimo ra refe-poani, nga Yifiafi Aboedi ai afindi hohoanimondömböe. God ai siheimbo dibonimayundürü asu ra nafuimbohünda Yifiafi Aboedi masagadürü. Rananimbo se wudipoaporühi fifirihindi bidifirani si tüküfeyo-ambe God ai siheimbo aboedambo-ndearümbui. ³¹ Ngusüfoambe yi-boarukofimbi, nginindi hoafümbi, paipaife hoafümbi, tirifoefe hoafümbi, asu ngusüfoambe moaruwaimbofe hoafi muᅅgu hohoanimo moaruwai ra hiniᅅgindihindi. ³² Nga se wandafi mamimbo hipoambo-ndihindürühi asu afufurifoefimbi hohoanimo hohoanimo-ndahündürü. Bodimondi ai siheimbo moaruwai hohoanimondeiani, asu moaruwai hohoanimo ranahambo amboawiyeyi mbisei God ai Kraisindi süᅅgu sihei hohoanimo moaruwai ranahambo amboawiyeyi mehu nou.

5

Sihiri sihi yangirihü ngefimboane

¹ Se Godindi nimor-anei, asu siheimbo hohoanimo pamareandürü. Ranimboane asu se ai ahandi hohoanimoayu nahurai ra süᅅgundihindi. ² Se ngusüfo pandühi ndühündi, Kraisi sihefimbo ramareamuni nou. Siheimbo farifehembohünda yifiyuhü, ahandi fi Godimbo masagado ahambo hihifi-hihifimbohündambo nindou sesi asu aboedi fisinjarümbi moatükuni Godimbo asayo nahurai. ³ Nimorehi sisihimo, animindihöandi birabiri, ngusüfo moaruwai hohoanimo, hohoanü hohoanimo, moaruwai hohoanimo muᅅgu ra ᅅgiri sihei mbusümo nimando, nimboe se Godindi sürühoeimbi nindou-anei. ⁴ Se hohoanimo-koate hoafi, amoanüᅅgümbi hoafi, asu sisindi hoafi, hoafindeimboyei. Hoafi ra refembo aboedi-yopoani, nga Godimbo hihifimbo aboed-ane. ⁵ Se ra fifirihindi! Nimorehi sisihimömbü, anamindihöandi birabireimbi, hohoanümbü, ᅅgiri Kraisi God ᅅginindi hifandarinandi ranambeahi ᅅgei. Nga asu hohoanü hohoanimo ra tikai godimbo süᅅgufe randeimb-ane. ⁶ Se hibadihümbö, nga nindou siheimbo hihindi hoafi rani-süᅅgu ndahümundihündürü ᅅgeimboyei. Nga asu nindou Godindi hoafi ranahambo ᅅᅅᅅrana-mboarühindi ana, asu God ai ranaheimbo ᅅginindandürimbi. ⁷ Nga se ai-babidimbo wudindeimboyei. ⁸ Horombo se nimbokoani nahurai mamarei, nga asu haponda se Adükarindi nimorimboyahi mburihümbö asu sihi aniboadei. Rananimbo asu se sirihündi nindou rawehindi nou randihindi. ⁹ Aboedi hohoanimo, diboadöfe hohoanimo, anihondümböfe hohoanimo ra si ai botimareand-ane. ¹⁰ Nüne hohoanimo Adükari ai yifirayu ranahanambo kokondihündi. ¹¹ Nindou ai nimbokoani hahabodei arihündi, ra-babidimbo se ᅅgeimboyei, nga asu rani hohoanimo ranana ᅅgiri hisi aboedi hisindo, nga wani. Nga se hohoanimo ra weindahindhindi. ¹² Nindou ranai moaruwai hohoanimo dibo ratipurayeyi arihündi ranahambo hoafimbo ro amoanüᅅgayahü. ¹³ Muᅅgua hohoanimo ra sihi tüküfeyo ranahandi nimindhündi ra weindahireandühane. ¹⁴ Asu hohoanimo ra weindah-ndifewani nindou ai ahandi nimindi fifirindhimboyei. Nga asu ranimboane hoafi nda hoafayo, 'Nindou se apoei ra se botindahindi, asu yifihündi hiniᅅgindihindi.

Rananimbo asu Kraisi ai sihei wami sindümbui,' meho. ¹⁵ Se sihei ahabodei ra hibadihümbö. Se nindou hohoanimo-koate ahabodei nahurai ᅅgeimboyei, nga fifirihindeimbi ahei nahurai ᅅgei. ¹⁶ Haponda moaruwai hohoanimo ᅅᅅgoro, ranimboane asu aboedi ratüpurü nafi ᅅᅅgoro ana, asu se ra süᅅgundihindi. ¹⁷ Ranimboane asu se hihindi-hihindi-ndeimboyei, nga ranimboane se wudipoapondühi fifindhindi hohoanimo Adükari ai ahandihöari yifirayu rasüᅅgu.

¹⁸ Se bia hoe ndimindei hehi, mamikari hohoanimo-ndeimboyei, nga ai sheimbo moaruwaimbo-ndearumboe. Nga se Yifiafi Aboedi ai sheimbo hifandimboramunamboane mbisei. ¹⁹ Se wandafi mami-babidi wataporimbo-nduhündühi bukambeahindi herü asu Sisasimbo kakisaombo herü asu Yifiafi Aboeindi-mayo herü hoafi raninambo wataporimbondihü ndühündi. Asu ngusüfoambe Adükariimbo hohoanimondeih adükar-ani mbisei hehi herüna hori-horindihori ndühündi. ²⁰ Nimbimbi se mungua moatükun ranahambo Ape Godimbo hihifindihori ndühündi sifehi Adükari Sisas Kraisindi warisungu.

Nimorehi nindowenih ahafe hoaf-ane nda

²¹ Se Kraisimbo ahinindeih ngoründi hoarehindei. ²² Nimorehi, se shei nindowenih-yafe hoarehindei, se Adükariimbo rawehindi nou. ²³ Nga nimboe, nindowenih ai nimorehi hifandarandi, asu ahandi mbiro-ani, Krai ai ahandi nendi hifandirandi asu ahandi mbiroayu nou. Kraisindi nendi ai ahandi fi-anei, asu ai aheimbo aboedambo-reanduri-randeimb-ani. ²⁴ Ranane asu nimorehi se nindowenih-yafe hoarehindei, Kraisindi nendi ahandi hoarehayei nou. ²⁵ Nindowenih, se sishamundi nimorehi ranaheimbo ngusüfo pandunduri, Krai ai ahandi nendambo ngusüfo pareandurühimbo aheimbohündambo yifimayu nou. ²⁶ Krai ai aheimbo Godimbo yangiri saimbohünda ramefiyu. Ai ahandi hoafinambo hoenambo nahurai ahandi nendimbo hundurumarandura aboedimayei. ²⁷ Krai ai ahandi nendambo ahandi himboahü aboedi hamindimbeyeia yahuhayambo yifimayu. Ai sürühoeimbi, hüti-koateyeimbü, moaruwai hohoanimo-koate, aboedi yangiri mbidiboada yahuhaya diboadofembohünda yifimayu. ²⁸ Mami rani-sungumbo-animbo nindowenih sishamundi nimorehimbo ngusüfo pandunduri, sishamundi fimbo ngusüfo pararundi nou. Nga asu nindowenih ai ahandi nimorehi ngusüfo pare arandi ana, ai ahandi fimbo ngusüfo pare arandi. ²⁹⁻³⁰ Nindowe ai ngiri ahandi fimbo yiboarukondeandi, nga wan. Nga ai ahandi fimbo diboadoreandühi, sesi moanguiranduhani. Krai ai ahandi nendambo yahurai rawareandi nimboe sapo shiri ahandi fi safi bidifiri nahurai-anehi. ³¹ Godindi hoafi yare hoafimayo, 'Ranane asu nindowenih ahandi hond-afindi hininngindeapiri haya, nimorehi-dibo nimandimboyafe asu yimbu aianafe fi mamindamboyafe,' meho. ³² Diborihindi hoafi ra ndorihoyoweimb-ane, nga ro rarihe hohoanimoayah, hoafi ra Krai ahandi nendi-babidi ranahambo hoafimayo. ³³ Nga asu sifehimbo kameihyo yare hoafimayo, 'Se sishamundi nimorehimbo ngusüfo pandunduri, se mamami sishamundihor ngusüfo pararundi nou. Nga asu mare nimorehi ai ahandi nindowenihimbo ahinindo.

6

Nimoakidibou asu hondafindi aheimbo hoaf-ane nda

¹ Nimoakidibou, se Adükariindi hohoanimo sungundihindühi, shei meape-yafe hoafi himborindeih ra sungundihindi. Hohoanimo ra diboadorihoeimbi hohoanimo-ane. ²⁻³ Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Se shei meapembo ahinindei,' meho. Ahinümbi hoafi ra God ai weangurüh horombonambore rani bitapire masihendi. 'Se randihindani rananimbo se aboedi yangiri niboadeimbo, asu hifi ndanihü gedühi nimboeimboyei,' meho.

⁴ Nga boagiri, se shei nimorambo nginindi himbondihhindura nimori ai ngusüfoambe nginindi-ndeimboyei, nga yowan. Nga Adükariindi hoafi ra diboadondihindurüh yamundihinduri.

Moani ratüpuriyei-rihündeimbi asu hifandiru-rundeimbi aheimbo hoaf-ane nda

⁵ Moani ratüpuriyei-rihündeimbi, se shei hifandiru-rundeimbiimbo ahinindeih yihimbo sistrindahindühi ahamundi hoafi himborindei. Moani mami aboedi hohoanimo sungundihindühi, ahamundi hoafi himborindei, se Kraisindi hoafi rawehindi nou. ⁶ Ai shei ratüpuri ranahambo aboed-ane mbisimonda mbisei hehi ahamundi himboahü yangiri aboedi ratüpuri-ndeimboyei, nga yowan. Se

Kraisindî moanî ratûpurîyei-rîhûndeimbî nahurai nîboadeimbo nîni-moatükunî God ai yifirayu ra hîhîfi-hîhîfîndeihî süngundîhindî. ⁷ Se hîhîfi-hîhîfîndeihî, moanî ratûpurî ra dîboadondîhi ratûpurîndei. Se nindoumbo ratûpurayeî nahurai-yopoanî, nga Adûkarîmbo ratûpurayeî nahurai ratûpurîndei. ⁸ Se ra fîfîrîhindî, Adûkarî ai ahandî takîni ratûpurîyei-rîhûndeimbî asu moanî ratûpurîyei-rîhûndeimbî aheimbo munġuambo dagadûrîmbui.

⁹ Hîfandîru-rundeimbî, se sîhamundî moanî ratûpurîyei-rîhûndeimbîmbo aboedî-aboedîndündürî, nga se aheimbo ngîniindî hoafîndîmboemo. Adûkarî ai sünambe amaru ra, sîhamundî asu ahei munġuambo hîfandîra-ndüreimb-ani. Asu ai moai nindou ngorûmbo ngorû-poanî ngorû-poanî hohoanîmoyu, nga ahandî hîmboahü mam-anei.

Anîhondümbö-rîhîndeimbî ai Godîndî ami nahurai-anei

¹⁰ Asu hapoana ro hoafî nda munġufembo samboanahî. Adûkarî ai ngîniind-ani asu ahandî ngîniindînambo ngîniindî nîboadei. ¹¹ Se Godîndî-mayo yifiarîmbo napo ra ndahümündî hehimbo Satan ai sîheimbo sîsîhîmo-ndandüranî ngîniindî nîmboei. ¹² Nga asu sîhîrî moai nindou-babîdîmbo yangîrî yifiarîyefühi-yefîpoanî, nga munġu moaruwai nendî sünambe amarei ra-babîdîmboanefî yifiarayefî. Moaruwai nendî-yafe bogorî, ngîniindî nendî, asu hîfîniindî moaruwai hohoanîmo ra hîfandundeimbî munġuambo ai-babîdîmbo yifiarîyefî arîhundî. ¹³ Ranîmboane asu Godîndî-mayo yifiarîmbo napo ra ndahümündî. Rananambo asu moaruwai tükündîfewanî, se ngîniindî nîboadeimbo yifiarîndei nġeimbo, se harîndîhehi nîboadeimboyei. ¹⁴ Yîni, se randîhi nîboadei, anîhondü hohoanîmo rananambo sîhei botîfohü retîmbondîhi güdühîndî. Asu sürühoembî hohoanîmo ranînambo nîmînehoarî nahurai güdühîndî. ¹⁵ Godîndî hoafî aboedî hoafîmbo dîboadondîhi hehi nîmandei. God ai nindou-babîdî wudîmbo yahumboani hoafî ra su nahurai güdühîndî. ¹⁶ Munġuambo moatükunî ra ndahümündî hehi Godîmbo anîhondümbö-fembo hohoanîmo ranambo nîmafümî nahurai ndahümündî mbundîhümbö, rananîmbo Satanîndî yifiarî hai ra pakandîhehindî. ¹⁷ God ai sîheimbo aboedambo-mareandürî, ranambo yifiarîmbo at ra kîkîboadîhindî. Godîndî hoafî ra Yifiafî Aboedîndî nîmerî nahurai-ane, se ra ndahümündî. ¹⁸ Nîmbî-nîmbîsi Yifiafî Aboedîndî ngîniindînambo se dîdîbafî-ndahîndühî ranî-poanîmbo dîdîbafîfe ranambo Godîmbo düdündahîndühî se fandîhawamunî mbîsei ndühîndî. Se ngîrî afurîndîhindî, nga nîmbî-nîmbîsi Godîndî nendîmbohündambo ahambo dîdîbafîndei. ¹⁹ Se ndandîhi dîdîbafîndahîndî: God ai wambo hoafî ndendîranî ro yîhîmbokoate nîmboambo ahandî dîborîhindî aboedî hoafî weindahî-mareandî ra hoafîndamboyahî. ²⁰ Ro Godîndî aboedî hoafî ra hoafîya-rîhandeimb-anahî ranîyahî, asu ro ranîmbo-hündambo karabusî-meheandî. Nga se wambohünda Godîmbo dîdîbafîndeian-anîmbo, ro yîhîmbokoate aboedî hoafî ra hoafînd-amboane God ai yifirayu süngu.

Bîdîfirana hoafî

²¹ Tikikus sîhefî wandafî asu Adûkarîndî dîboadore ratûpurîyu-randeimbî ai hoafîndündürîmbui ro ratîpurayahî asu nüngurîheamboyahî anîmboahî ranîmbo se-amboa dîboadondîhi fîfîrîndîhimboyei. ²² Ranîmboayahî ahambo koarîhehina asüfu, ro nînüngu-yahumboyeî anîboadefî ranîmbo-hündambo fîfîrîndîhimboyei. Asu ai ngusüfoambe kîkîmo-boadearümbui. ²³ Ape God asu Adûkarî Sîsas Krais ai, se munġu wandafî mamîmbo ngusüfo pefe hohoanîmo, anîhondümböfe hohoanîmo, ngusüfoambe afurîfe kîfe hohoanîmo mbîseneand-amboane. ²⁴ Nindou sîhefî Adûkarî Sîsas Kraisîmbo ngusüfo parîhorî arîhundî, ranaheimbo God ai moanî hîpoambo-mbîreandür-amboane.

Firipai

Pas nda Por ai Firipaihündambo sürü papimarandi

¹ Por ro Timoti-dibo Sisas Kraisindi moani ratüpurıye-rıhoandeimb-anehi. Se Godındi nendi Firipaihündi Sisas Krais-babıdı anıboadei asu anıhondümbo-rıhindeimbımbı hıfandı-rundeimbı asu farıhou-rundeimbı babıdımbı se muŋguambo karıhasıhandür-aneı. ² Sıhefi Ape God asu Adükarı Sisas Kraıs ai sıheimbo moanı hıpoambo-ndıneandürühi ŋgusüfoambe afurıfimbı hohoanımo mbısabıinandür-amboane.

Por ai Godımbı hıhıfımarüri

³ Ro sıheimbo hohoanımo-yahandürühi-ana sıheimbohünda wandı Godımbı hıhıfırıhüni arıhandı. ⁴ Ro sıheimbo muŋguambohünda muŋguambo sı Godımbı dıdıbafı-yahandowohü hıhıfı-hıhıfıya arıhandı. ⁵ Horombo se Kraısımbı anıhondümbo-marıhori ra hei-heimbo haponda asu ro aboedı hoafı bokarı-hefembohünda wambo farıhehindıri arıhündı ranımbıoanahi ro Godımbı hıhıfarıhüni. ⁶ God ai ranı-sımbıoanı piyu haya sıhei ŋgusüfoambe aboedı ratüpurı ratüpurıyu humbo asu süngunambo Sisas Kraıs asükaindu kuduani ratüpurı ra moendındeambui, ro ranahambo türüfoarıhe anıhondümbo-rıheandı.

⁷ Ranımbıoane ro sıheimbo yahurai hohoanımoayahi ra aboed-ane. Ro sıheimbo ŋgusüfo pararıheandıri. God ai sıhefımbı moanı hıpoamboaremunühi ratüpurı mamı masemunı. Ŋga ro haponda karabus-ambe anımbıoahıyo asu horombo karabusı-fekoate-yaheand-ambe manımbıoahıyo aboedı hoafı ranahambo anıhondü nafuımbı asu nındou ŋgıńındı anıhondümbo-fembo farıhehe arıhandı ra se wambo farıhehindıri arıhündı. ⁸ Ro sıheimbo ŋgusüfoambe afındı hohoanımo-ayahandürı asu ranı hohoanımo ra Sisas Kraısındı-mayo-ane. Ro ranımbıoanı anıhondümboanahi hoafayahi, ŋga God ai wandı hoafı ra anıhond-ane mbüsümbui.

⁹ Ro Godımbı dıdıbafı-yaheandühi sahiya, sıhei ŋgusüfoambe nındou ŋgorümbo ŋgusüfo pefe ra afındı hamındı tükümbıfendür-amboane. Asu rananımbıo se aboedı fıfırındıhindühi asu sıhei hohoanımoambe ra sündıhoe-ndürımbıo. ¹⁰ Rananımbıo se hohoanımo yıbobondıhindühi aboedı hohoanımo ra fıfındıhimboyei. Süngunambo Kraıs kusü sımbıoanı ra se sürühehi-ndeimbı asu hütikoate-ndeimboyei. ¹¹ Sisas Kraısındı warı-süngu mbumundı hohoanımo sıhei hohoanımoambe tükündıfewanı asu nımorehi nındowenihı ai hoeındıhindühi Godımbı aboed-ani mbıseimboyei.

Por ai karabusımefıyu ranıyo asu nındou afındı ai aboedı hoafı hımborımayei

¹² Wandafı mamı, se ra fıfırımbıhında samboanahi, wambo karabusı-marundıri ra aboedı hoafı hoafıyo hombo mafarıhendı. ¹³ Ranımbıoane asu muŋgu prisman ai Rom adükarı bogori Sısarındı worı hıfandımbı, asu bıdıfıri amurı amboanı ai fıfırıhındı ro Kraısındı hoafı sünguarıhandı ranımbıo-hündamboyo wambo karabusı-marundıri. ¹⁴ Anıhondümbo-rıhindeimbı wandafı afındı ai ro karabusı-meheandı ranımbıo hohoanımomayei. Ranımbıoane asu Adükarımbıo anıhondümbo-rıhorühi ŋgusüfoambe kıkımfıoarıhi hehi yıhımbıkoate-yeihı asu Godındı hoafı wataporımborıhü arıhündı.

¹⁵ Ŋga bodımondı nındou ai sımborı hıfınambofe-yomondühi wambo ŋgusüfoambe moaruwaimbo-rundırühi Kraısındı hoafı bokarıhou arundı. Ŋga bodımondı ai dıboadoru hohoanımo-yomondühi Kraısındı hoafı bokarıhou arundı. ¹⁶ Ŋga ro aboedı hoafı anıhondü nafuımbıohünda anımbıoahı ra nındou ranı yaru fıfırundı. Ranımbıoane asu ai wambo ŋgusüfo parundırühi Kraısındı hoafı bokarıhou arundı. ¹⁷ Ŋga bodımondı ai ahamundı-hoarımbıo yangrı hohoanımo-yomondühi moai dıboadoru Kraısındı hoafı bokarıhou rundı. Ai hohoanımo-yomondühiya, 'Ro randıhundan-anımbıo Porımbıo karabus-ambe tıŋrıfo tükümbıfendo-wamboane,'

mehomo. ¹⁸ Ŋga ambe, moanane masahi. Aboedi hohoan+monamboyo asu moaruwai hohoan+monamboyo, ai muŋguambo Kraisi+mo bokar+hou arundi. Rani+moanahi ro hihifi-hihifayahi.

Rani+moane asu ro hihifi-hihifi+nda ngamboyah. ¹⁹ Ŋga asu ro yari+he fifri+heandi s+hafi d+d+ba+ffe asu Sisas Kraisi+ndi Yifia+ndi fehewe rani+nambo s+ngunambo karabus hini+ngi+ndi+he hehea tükunda+heamboyah. ²⁰ Ro afi+ndi yifirayah ra Kraisi+ndi ratüpur+i hini+ngi+ndi+heandühi amoani+ngi+ndamboyahi sahehea, ŋga haponda hamindi ro y+i+mbokoate Kraisi+ndi hohoanimo s+ngundi+he ngamboyah horombo yari+he mar+handi nou. Rani+mo ro yang+ri+ni+moah+yo asu yifayah+yo ra Kraisi+mo aboed-ani mb+seimboyei. ²¹ Asu ni+mo+e ro yang+ri+ni+moah+i? Ro yang+ri+ni+moah+i ra Kraisi+mo-hündamboane. Ŋga ro yif+ndahan+i, ra wambo aboedi saf-ane. ²² Ro yang+ri+ni+moah+i ana, rani+ni+moah+i ratüpur+i aboedi ratüpur+i+ndamboyahi. Ro yifayah+yo asu yang+ri+ni+moah+yo ni+ne aboedayo ra moai fifri+heandi, ŋga nahan+i+mbai? ²³ Rani+mo ro y+i+bo+ar+handi. Ro Kraisi sowanambo hafo ai-d+i+bo ni+mar+i+mo asahi, ra aboed-ane. ²⁴ Ŋga asu si+heimo fehewendüri+mo hifi ndan+hi+ni+moah+i rani+ni+ngunde-amboane. ²⁵ Ro wud+i+po+ar+i+he fifri+heandi nda, ro ndan+hi+ni+se-bab+i+mo ni+mo+ambo si+hei hihifi-hihifi asu an+i+hondü+mofofe ra ho-hombo afi+ndi tükufembohünda fand+he-heandüri+moyah. ²⁶ Rani+moane asukai si+heimo sowahi ngahani se wandi s+ngu Kraisi+mo afi+ndi hamindi siaondahindühi ngusüfoambe fufur+i+boadi-himboyei.

Firipai+hündi Por-bab+i+mo rani+ni+mo ratüpur+i+mo t+i+ng+i+fo-mbeyei-amboane

²⁷ Ŋga se aboedi hohoanimo yang+ri+ni+mo s+ngundi+hi ndü+hündi, Kraisi+ndi aboedi hoafi hoafi+mayo nou. Ŋga rani+nambo ro si+heimo sowahi tükunda-heandühi+ndoani wan+doani, hoafi nda rani+he h+i+mbor+i+nda samboanahi. Se mam+i moatükun+i+mo yang+ri+ni+mo hohoanimo+yeih+i ng+i+ni+ndi+hü+mi+ndi ni+boadei. Asu aboedi hoafi ra an+i+hondü+mofofe hohoanimo rani+handi ni+mi+ndi+hane, ŋga se mam+i hohoanimo yang+ri+ni+mo s+ngur+i+hindühi an+i+hondü+mofofe ra fehewembo t+i+ng+i+fo+yei ar+i+hündi ra h+i+mbor+i+nda samboanahi. ²⁸ Ŋga se si+hei hürütü+mb+i+mo y+i+mbokoate ŋgei. Se rani+handi ana, aheimo nafu+nda-hündüri+mo+yei ai awandi+hehimboyei, ŋga se aboedambondahi handi+hehimboyei. Ŋga God ai ra rani+handi. ²⁹ Sapo se Kraisi+mo an+i+hondü+mo-r+i+hinda God ai Kraisi+mo+hündi si+heimo ndondomareandüri. Se Kraisi+mo an+i+hondü+mofofembo yang+ri+ni+mo+poani, ŋga asu ahambohündambo asübusi sem+i+ndi+mo kapeih+i+yo ndondomareandüri. ³⁰ Ŋga asu horombo ro se-bab+i+ni+moah-ambe ro God+i+ndi ratüpur+i t+i+ng+i+fo+mayahi ra se hoeimar+i+hindi. Ŋga haponda ro ahandi ratüpur+i t+i+ng+i+fo+yah ra se h+i+mbor+yei. Ŋga haponda se ro nahurai t+i+ng+i+fo+yei.

2

Si+hi+ni+si+hefi+hoari moanane+fi mb+i+sefuh-an+i+mo wandafi mam+i+mo hohoanimo-ndahundüri+moane

¹ Kraisi se-bab+i+ni+ngumbo si+heimo ng+i+ni+ndi sagadüri arandi rani+nambo se ng+i+ni+ndi an+i+boadei. Ai si+heimo ngusüfo pareandüra se ngusüfoambe afur+hi amarei. Se Yifia+fi Aboedi-bab+i+ni+ni+ wud+i+yeih+i asu se nindou ngorü+mo aboedi hohoanimo+yeih+i h+i+po+ambo-ar+i+hindi. ² Rani+moane asu wambo afi+ndi hihifi-hihifi+ni+mo+hündambo, mam+i hohoanimo s+ngundi+hindühi, si+heihoi+ni+ni+mbor+i ngusüfo pefir+i+ndeihi, mam+i hohoanimo s+ngundi+hindi. ³ Se si+heihoi+ni+ni+ yang+ri+ni+mo hohoanimo+deih+i ni+ngon+i+ndei+mo+yei. Ŋga se si+hei fi hifi+nambo-nd+i+hindühi bod+i+mondamboya, ai ndeari ham+i+nd-anei mb+i+sei. ⁴ Se si+hei rani+ni+moatükun+i+mo yang+ri+ni+mo d+i+boadofemboane mb+i+seimboyei, ŋga bod+i+mondi+yafe rani+ni+moatükun+i+mo kapeihü d+i+boadofemboane mb+i+sei hohoanimo+deih+i.

Kraisi ai ahandi+hoari fi hifi+nambo-mareanda God ai adükar+i+mbomar+i+ni

⁵ Sisas Kraisi ai hohoanimo+mayu nahurai se mand+i+hi s+ngundi+hindi. ⁶ Koadüri+mo koadüri+mo Kraisi ai God-ani, ŋga ai moai God nahurai ni+ngombo ra kiki+ham+i+ndu,

nga moani hiniŋgimareandi. ⁷ Nga God nahurai niŋgombo ra ai ahandi hoari hiniŋgimareandi, asu moani ratupuriyu-randeimbi nahurai hohoanimo masemundu. Nindoubofi tukufi nungumbo, asu nindou-yafe fi wusindamundu manungu. ⁸ Nindou ranahambo nindou nahuraiyu hoeimarihori, nga ahandi fi hifinambore hayambo Godindi hoafi sungura humbo yifimayu. Yini, nimi keimbi karihe-ndeimbifihif yifimayu. ⁹ Ranimboane asu God ai ahambo serumundu hafu nimoamo hiniŋgiriruhif, asu munguambo ngasundeandeimbi bogori kamafoariri. ¹⁰ Ranimboane asu nimoamonindi, hifinindi, hifi hoarehindi nendi munguambo ai yirimbo pusindihif Kraisindi hoarehi nimateimboyei. ¹¹ Asu munguambo ai Sisas Krai Adukari Bogorani mboseimboyei. Ranimbo-hundamboane nduri adukarumb-ani mboseimboyei.

Sihiri ngoru nindou-yafe mbusimo si nahurai-ndefomboane

¹² Ranimboane asu ngusifo partheandureimbi mamif, ro se-babidimbo nimboahambe se nimbini-nimbisi wandi hoafi himborei-yei marthundi. Nga haponda se-babidif nimateikoate-yahambe se wandi hoafi ra sungundihif ngei. God ai sheimbo aboedambo-mareanduri, nga ratupuri ra moendifembohunda se aboedif hamindi nimateimbohundambo buburiŋindahi ngei. ¹³ Sapo nini-moatukunimboyei God ai yifirayu ra se yifirayo hefe ratupurimbohunda farhenduri arandi.

¹⁴ Munguambo moatukunif se ratupurindeihif ngirif yiboaruko hoafindeihimbo simborif-simboreidei. ¹⁵ Ranimbo-hundambo se moaruwai hohoanimokoate-yeimbideihif asu Godindi aboedif suruhehindeimbi nimorif nimboeimboyei. Hifinindi nimorehif nindowenihif ai diboadofekoate-yeimbi moaruwai hohoanimoyeirihundeimb-anei. Nga se aheimbo yanggirif niŋgombo hoafi hoafindeiani, se ahei mbusimo niboadeimbo sindeimboyei mupui nimbokoanif siayo nahurai. ¹⁶ Se rahurai randihindanif, aheimbo yanggirif niŋgombo hoafi hoafindeiani, Krai ai asukai kudianif, rasimboanif ro sheimbohundambo hihifihifihifindahuhif hoafindamboyahif, 'Ro moanif hoanggirithe tiririfo-yahuhif-yahipoanif.' ¹⁷ Se Godimbo anihondumbo-rithoruhif ratupuri-yei arthundi ranimbo God ai hihifihifihififayuf se ahambo sesi shefembo nahurai-ane. Wambo hifokoarahindirif ana, ra ro se-babidif Godimbo sesi shefembo nahuraindimboe asu se-babidimbo hihifihifihifindamboyahif. ¹⁸ Raninambo asu se-amboanif ranahambo ro-dibo hihifihifihifindei.

Timotindif hoaf-ane

¹⁹ Adukari Sisas ai yifirayu ana, ngirif amitata Timoti sheimbo sowanambo koandihhehina dudu sahehea hohoanimoayahif. Rananambo asu ai asukai dudu sheimbohundambo wambo hoafinduanif, ro ngusifoambe hihifihifihifindamboyahif. ²⁰ Nindou ngoru moai rahurai nungu, nga Timoti yanggir-ani ro mamif hohoanimo sunguarifhoandi. Sheimbo farifefendurimbo ai afindi hohoanimoayuf. ²¹ Bodimondif ai aheiroarimbo yanggirif hohoanimoyeirihundi, nga Sisas Kraisindi ratupurimbo moai hohoanimoyeirif. ²² Nga se yarihif hifirihindi, Timoti ai nindou aboed-ani. Aboedif hoafi hoafimbo wambo mafarihendirif, nimorif ai rananif moatukunif ratupurimbo afindambo afarihiruf nou. ²³ Ranimboane asu nini-moatukunif tukufemboayo ra nungundithe hifindithe mbundihambo-animbo, nimai koandihhehinanif sheimbo sowanambo mbusunuwa asahif. ²⁴ Ro turifoarithe anihondumbo-ritheandi Adukari ai yifirayu ana, ngirif amitata ro-amboanif sheimbo sowana didihif.

Epafroditusindi hoaf-ane

²⁵ Epafroditusimbo sheimbo sowanambo koehefiwa sinimbo hohoanimoayahif. Ai shehif wandaf-ani, nga ai ami nahurai wandi mamif ratupuriyu-randeimb-ani. Wambo farifehe-ndirimbo sei hehi, koamarihhehora wambo sunimbo mafarihendirif. ²⁶ Sheimbo hoeifembo afindi hohoanimoayuf. Se ahambo angunimbomayuf hoafi himboreimayeirif ranahambo hifire hayambo asu sheimbo afindi hohoanimo-mayunduri. ²⁷ Anihond-ane, horombo angunimboyuhuf ndearambo akimif hamindi yifimbo yanggirimayuf. Nga asu God ai ahambo hipoamboriruhif diboadomarira asu

aboedimefiyu. God ai moai ahambo yangiri hipoamboriri, nga wani. Nga ai wambo amboani hipoambo-mareandiri, nimboe ro afindi hohoanmomayahi, nga asu ai yifimbei-mbonana, ro afindi hamindi hohoanmoya. ²⁸ Ranimboanahi ahambo koehefimo afindi hamindi hohoanmoayahi rananimo se asukai hoeindihorühi hihifi-hihifindeimboyei. Rananimo asu ro sheimbo afindi hohoanmokoate-ndamboane. ²⁹ Ranimboane asu se hihifi-hihifinambo Epafroditus ndahorimindei Adukarimo anihondumbo-rihoreimbi ai anihondumbo-rihindeimbi asahorimindei nou. Se yahurai nindoumbo ndüreimb-anemo mbisei. ³⁰ Ai Kraisindi ratüpurü ratüpurüyuhü ndeara akimi hamindi yifiyuane, nga ai moai ahandi fimbo ndorihefe ningombo hohoanmoyu. Nga wani. Se wambo fehefendirimo masei, nga ngirindei. Nga shei-mayo fehefe ra wambo saimbohünda ahandi angüni ra karefarthoei hayambo ahandi ratüpurü ratüpurümayu.

3

Nindou didiyei Kraisimo anihondumbo-arihori ana, ai mbumundi hamind-anei

¹ Wandafi mamü, hoafi nda moendifembohünda randihe hoafinda samboanahi: Se Adukari-babidi animboe asu ranahambo se hihifi-hihifindei. Rani-moatükunimbo asukai sheimbo sürü papimbo ro moai yiboarukoyahi, nga ro sheimbo fanditheheandürimboyahi.

² Nindou afoendi yafori nahurai ratüpurü moaruwai ratüpurüyomo-rundeimbi ahamumbo se hibadihumbo. Rani nindou ai hütihütirundürühü hoafiyomondühüya, 'Sihiri munguambo Suda rarihi arihündi süngu shefi fi-hoeari kandihu tindihumboane,' mehomondüri. ³⁻⁴ Nga Kraisimo anihondumbo-rihuri arihündi sihiri Godindi mamisiri hond-anefti. Nimboe sihiri ahandi Yifiafinambo ahambo hihifi-hihifimbo kakisaorihurühi asu Sisas Kraisimo ndürü adükareimbani sefi arihündi.

Nindou düdi ahandi fimbo moatükunimbo yangiri türüfoare anihondumbo-areandi ranahambo ro ngasündi-hinimboanahi. ⁵ Wambo me ai wakimara-mindindiri ra 8 siyo hayamboyoane, wandi fi-hoeari karu tirimari-hoemondiri. Nga asu ro Israerihündi Bensaminindi sirambeahind-anahi. Ro Hibruhünd-anahi asu wandi meape amboa Hibruhünd-anafe. Nga ro ndorithe Farisi-yafe ahinümbi hohoanimo ra süngurithe marih hahi. ⁶ Ro ahinümbi hohoanimo süngufembo hütihütiya habodihühüyahü asu Kraisindi nendi aheimbo moaruwaimbo-maritheandüri. Nindou ai Suda-yafe ahinümbi hohoanimo ranahambo hohoanmoyei asu wandi hohoanimo ranahambo yibobomarhindü ranahambo ro hütikoate-yahi.

⁷ Horombo rani-moatükunü ra wambo ndorihoyayo-weimbi hondü hamindi-mayo, nga asu haponda Kraisindi süngumbo rani-moatükunü ra moanane asahi. ⁸ Roana Suda-yafe moatükunü ranahambo moanane yahombo yangiriyahüpoani, nga wani. Nga munguambo moatükunü ranahambo moanane asahi Sisas Krais wandi Adukarimbo fifirari-hinimbohünda. Rani-moatükun-ane ai afindi hamindi hondayo, nga asu munguambo aboedi moatükunü hifi ndanihünd-ambo ranana ai yafisühümü nahuriane. Roana Kraisimo yangir-anahi süngumbo hohoanimoayahi, nga asu bidifiri amuri moatükunü ranana hinüngi-maritheandi, nga asu rananimo ro Kraisimo yangiri kikihisafindi-hüminimboyahi. ⁹ Ro ahinümbi hohoanimo sünguaritheandi ana, wambo mbumund-ani mbiseiani, ra moanane, asahi. Nga ro Kraisimo anihondumbo-aritheandi ana, God ai wambo mbumund-ani mbüsuanü, ra aboed-ane. ¹⁰ Ro Kraisimo ndondihinü fifirindihinü samboanahi. Ai yifihündi botimefiyu, rani nginindi ra fifirindihü samboanahi. Kraisi ai tihirifo masemündua asu ro-amboani wabodihinimbo tihirifo ndahamindi samboanahi. Ai hohoanmoyu mbura, yifimayu nou, ro-amboa rani süngundahea samboanahi. ¹¹ Ro rani-süngundithe heheambo-animbo ro-amboani yifihündi botindaheamboyahü sahehea-mboanahi hohoanimoayahi.

Por ai tüküfembo-yowam tüküfembohünda pipimayu hu

¹² Ro Kraisindi hohoanimo moai munquambo sünguriheandi asu nafirihamindih, nga wani. Ranimbo-hünda awi ro tñjirifoayah tüküfih takini semindimbohünda. Nga ranimbo-hündamboyu Krai ai wambo wand-ani, mehu. ¹³ Nga wandafi mam, ro hohoanimoayah, moai awi munquambo tüküyaheandi, nga ro mam moatükuni yangir-ane süngurihe arihandi. Wand horombodidi hohoanimo ra moanane asahi, asu süngunambo Krai nahurai ndorihoeimbi nñgombo rani hohoanimo tñjirifoayah. ¹⁴ Ro munquamboyah tüküfembo hütihütayah napo semindimbohündambo nahurai. God ai Kraisindi warisünguyu wambo hoafimeindiri sünambe God-dibo nñgombohünda ra napo nahurai-ane. ¹⁵ Sihiri didiyefi hohoanimo nginindi küküh-foarhundembayefi ana, sihir amboa hohoanimo yahurai randihu hohoanimo-ndefomboane. Nga bidifiri se hohoanimo ra mam süngufekoate-ayei ana, God ai sheimbo rani hohoanimo ranahambo koriboadeandürümbui. ¹⁶ Nga sihir aboedi hohoanimo sahumindefimboanefi rani hohoanimo ra kikhisafin-ndihumindefimboane.

¹⁷ Wandafi mam, se munquambo wandi hohoanimo ndani-süngundihindi. Sheimbo aboedi hohoanimo nafuimari-hündüri. Nindou ai rani hohoanimo rasüngurihi arihündi ranaheimbo diboandih hoeindhündüri mbundihümboanimo, se-amboa rasüngundih ndühündi. ¹⁸ Horombo sheimbo afindimbo hoafimehandüri, nga haponda arani himboahombo-rhamindhühi hoafayah. Nindou afindi ai moaruwai hohoanimo süngurihi arihündi asu raninambo Krai nini keimbi karihe-ndeimbifih yifimayu ranahambo daboadi hihirima-rihindi. ¹⁹ Süngunambo nindou ranai ana awarindi-hehimboyei. Nini-moatükuni ai yifirayei rani-moatükunimbo yangiri hohoanimo yei arihündi ra ahei god nahurai-ane. Ahei amoanñgümbi hohoanimo ranahambo boriyei rihündühi asu hifinindi moatükuni ranahambo yangiri hohoanimo yei arihündi. ²⁰ Nga shefi ngoafi hondü ana sünambe-ane. Adükari Sisas Krai shefimbo aboedamboreamuni-randeimbi ai sünambeahindi kosimboayu ra hifandarihündi. ²¹ Ahandi nginindinambo ai munqu-moatükuni ra ahandi hoarehindimboe. Asu mam rani nginindinambo ai shefi fi moaruwai fiyoweimbi ra hihiri-boadeanda asu ahandi rani-poanimo fiayu nahurai tükündahumboyefi.

4

Hihifi-hihifindeih wudinideih aboedi hohoanimo süngundihindi

¹ Ranimboane asu se Adükari-dibo aniboadei ra se nginindihümündi niboadei. Ngüsüfo parihandüreimbi, ro sheimbo afindi hohoanimoayah. Sheimbo ro hihifi-hihifiyahühi asu ngüsüfoambe yibidafoa-rheandi.

² Yuodia-ane asu Sindiki-ane, shafembo hütih-foafayah, se Adükari-dibo animbafe, nga se wudi-wudindefineandi. ³ Nga se ro-dibo ratüpuriyafi-randeimb-anafi shambo hoafayahanini, “Nimorehi yimbu ra fandihawapiri,” masahi. Kremen asu wandi mam ratüpuriyei-rihündeimbi babidi nimorehi yimbu ai tñjirifo-mayafe aboedi hoafi hoafimbohünda. Horombo God ai ahei ndüri munqu koadürümbo yangiri nñgombo bukambe sürü papmarandi. ⁴ Se Adükari-dibo amarei, nga rananimbo munquambo si hihifi-hihifindei. Asukai hoafayah, se hihifi-hihifindei. ⁵ Nindou bodimondi shei himboari hoafendi hohoanimo hoeimbi-rhind-amboane. Nga ngiri amitata Adükari ai kudu. ⁶ Se ngiri nini-moatükunimbo afindi hohoanimondei. Nga nini-moatükuni sheimbo fehefembohündambo se Godimbo hihifinidihorihü didibafi-ndahindo. ⁷ Ranimbo asu se Krai-dibo nimanheimbo Godindi afurife hohoanimo ranai shei hohoanimoambe asu ngüsüfoambe ra ngininda-mindimboe. Afurife hohoanimo ra nindou ai ngiri aboedi fihindihindi.

⁸ Nga wandi bidifirani hoaf-ane nda: Aboedi hohoanimo asu hohoanimo ranahambo nindou aboed-ane sei arihündi ranahambo se hohoanimondei ndühündi. Hohoanimo ra anihond-ane, ndondofeimb-ane, diboadorihoeimb-ane, sürühoeimb-ane, aboedi

saf-ane asu hohoanimo ranahambo aboed-ane asei, rani hohoanimo ranahambo nimbini-nimbisi se hohoanimondei. ⁹ Ro wataporimbo-marhandi asu yamundi-marhanduri ra se fifirihimboane asu ninimoatukunio ro ramartheandi ranahambo himborimayeio asu hoeimarhindiyo munguambo ra se sungundhi nduhundi. Se randihindani, God afurife hohoanimo saimuni-randeimbi ai se-babidi nmandumbui.

Ahei-mayo fehefe ranahambo Por ai hihifimaranduri

¹⁰ Haponda se asukaiyei wambo hohoanimoeyehi mafarthehindiri. Ranimboanahi Adukari-dibo hihifi-hihifayahi. Horombo se wambo farifehe-ndirimbo sei marhundi, nga nungundhi mafandihendiri. ¹¹ Ro moai rananini moatukunimbo mbonimbo-rhamindi hehea hoafiyahi, nga wani. Nga ro fifirthe-amboanahi ninimoatukuni wambo tukefeyo ranahambo ro moai afindi hohoanimoyahi. ¹² Ngorsimboa ro napo mbonimbo-rhamindi, asu ngorsimboa napo afindeimbiya ranimoatukuni ranahambo ngiri afindi hohoanimondahi. Ninimoatukuni tukufeyo ranahambo ro moai afindi hohoanimoyahi, nga aboedi nimar arhandi ra ro fifirtheandi. Ro sahasi heheambo nahurai-mbayahio wembopo nahurai-mbayahio, afindimbayo akidoubayo ranimoatukunimbo wangei-ane asahi. ¹³ Krais ai wambo nginindi masendira, asu ranina ro mungu moatukuni ra randiheamboyahi.

¹⁴ Nga wambo moaruwai tukumefeyoa, se mafarthehindiri ra aboed-ane. ¹⁵ Firipaihundi se-amboa yarhi aboedi fifirhindi, horombo ro peya hehea, Godindi aboedi hoafi ra bokari-hefembohunda, Masedonia hifi hiniangi-martheandi. Rasimboa Kraisindi nendi ngoru ngoafihundi wambo moai farthehindiri, nga se yangiri farthehindiri hehi wambo kaki masehindiri. ¹⁶ Ro Tesaronaikahu nimarhambe bidifiri moatukuni mbonimbo-marhamindaha, rasimboani se yahunumbimbo farthehindiri marhundi. ¹⁷ Ro moai sihei-mayo napo semindimbo yangiri hohoanimoyahi, nga wani. Nga se wambo mafarthehindiri ranahambo God ai siheimbo aboedimbreandur-amboane asahi. ¹⁸ Sihei-mayo mungua-moatukuni masahamindihahi. Ra akidouyopoani, nga adukar-ane. Epafroditus sihei-mayo moatukuni semundu suni wambo masendira, ranane asu ro afindi engoro. Sihei-mayo moatukuni wambo masehindiri ra Godimbo aboedi fisigaru moatukuni saimbo nahurai-ane. Rani hohoanimo ranahambo God ai aboed-ane yahuhaya hihifi-hihifayu. ¹⁹ Se ninimoatukuni mbonimboa-rhumundi ra wandi God ai ahandi napo afindeimbi saf-ane ra Kraisindi sungu siheimbo dagadurimbui. ²⁰ Sifehi Ape Godimbo koadurimbo-koadurimbo aboed-ani mbisefomboane. Anihond-ane.

Hihifi hoafi

²¹ Godindi nendi Krais Sisas-babidi aniboadei aheimbo hihifarhundur. Bodimondi wandafi mam ro-babidi amarei, siheimbo amboani hihifarhundur. ²² Godindi nendi ndanihu amarei siheimbo hihifarhundur. Romi-yafe bogori adukari Sisarindi worambe ratupuriyei-rhundeimbi ai-amboani siheimbo hihifarhundur. ²³ Adukari Sisas Krais ai siheimbo moani hipambo-mbreandur-amboane.

Korosi Pas nda Por ai Korosihündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por Sisas Kraisiñdi hoafi sahamiñdi ha-rithandeimb-anahi. God ai ahandi hohoaniñmonambo wambo Kraisiñdi hoafi semiñdi hombohünda kafaore hiniñgi-mareandi. ² Wandi wandafi, Timoti diñoanehi pas nda sürü papiriho Godiñdi nendi Sisasiñbo anihondümborihoreimbi Korosi ngoafihü amarei siheimbo koararithehoandi. Sihefi Ape God ai siheimbo moani hipoambo-ndearühi ngüsüfoambe afurife kifimbi hohoaniñmo mbişagadür-amboane.

God ai Korosi nendambo anihondümbofe hohoaniñmo botimareandüri

³ Yihoehi didibafife hoafi ranambe siheimbohünda muñguambo si Godiñbo sihefi Adükari Sisas Kraisiñdi afiñdi ranahambo hihifirihorihü hoafiyahoando rihöandühanehi. ⁴ Se Sisasiñbo anihondümborihorühi asu Godiñdi nendi amuri animboei aheimbo ngüsüfo parihi marihündi hoafi ra ro himborimayehi ranimboyehi ro Godiñbo hihifimarihori. ⁵ Niñboe sapo se anihöndü hoafi asu aboedi hoafi ranai tüküfeyoani aboedi moatükuni God ai sünambe masihendi ranahambo himboriyeyi hehi semiñdiñbohünda anihöndümborihü niñmoamo himboyeyi arihündi. Asu ranana sihei hipoambofe asu ngüsüfo pefe hohoaniñmo ranahandi niñindihane. ⁶ Muñguambo hifihü ai bokamarihoemo raniyo niñmorehi nindowenihü afiñdi anihöndümborihindühi süngumarihindi asu raniyo ahei hohoaniñmo ra aboedi tükümeşeyo siheimbo rawareandi nou. Aboedi hoafi ra weañgurühi siheimbo sowahi tükümeşeyo himboriyeyi asu ranimbo Godiñdi moani hipoambofe hohoaniñmo ra anihöndümborihindühi. ⁷ Epafras ai Godiñdi-mayo moani hipoambofe hohoaniñmo hoafi ra yamundi-mareandüri ra se fifirihimboanei. Nindou ranai ro-diño Sisasiñdi ratüpuriyefirihundeimb-ani asu ai yihoehimbo farihemuni arandi ahambo ngüsüfo pamarihori. ⁸ Yifiafi Aboedi ranai siheimbo nindou ngörümbö ngüsüfo pefe hohoaniñmo masagadüri ra Epafras ai yihoehimbo wataporimbo-marandi.

God ai Korosimbo nginiñmbi-ramündüri yahuhaya Por ai didibafimeşindo

⁹ Ranimbo-hündamboyehei ro siheimbo himboriye hohoa muñguambo si ra siheimbohünda Godiñbo didibafiyeyey arihöandi. Raniyeyi ro Godiñboya ai Yifiafi Aboediñdi-mayo aboedi fifirife dagadürani asu se niñi-moatükuni ai yifirayu ra fifirimbirihinda se hohoa didibafi-yahoando arihöandi. ¹⁰ Ranimbo-hündambo-animbo asu se Adükariñdi nendi nahurai hahabodeihü asu niñi hohoaniñmo se rawarihindi ra hihifi-hihifiñdübui. Rananimbo asu se niñboeimbo ahandi-mayo aboedi ratüpurü rani yangiri süngundihi ndühündi asu sihei Godiñbo fifirife ra ngombo adükariñdiñboe. ¹¹ Ro rarihö didibafi-yahöandühi sehiya: God ai siheimbo ahandi hepünüfeimbi nginiñdiñnambo ngüsüfoambe nginiñamindüri-mboane. Ranimboane asu nginiñdi niñboeimbo muñguambo tihirifo ranahambo moanane mbişeihü hihifi-hihifiñdeihü Godiñbo hihifiñdihori asehi. ¹² Ai siheimbo ramareandüra se aboedi hohoaniñmo süngurühi arihündi ranimboane asu aboedi moatükuni semiñdiñbo diñonyu masihendüri raninambo süngunambo ndahümündimboyeyi. Rananimbo Godiñdi nendi muñguambo si God hifandirandi ranifihü animboei rani-babiñdi rani-moatükuni ra se ndahümündimboyeyi. Ranahambo se Godiñbo hihifiñdihori. ¹³ God aiyu sihefiñbo niñmbi niñmarivanipoedi hüramündümuni tüküfi aboedambo ahandi niñmoriñ mamñ ranahandi nginiñdi hifandirand-ambe hiniñgi-mareamuni. ¹⁴ Ahandi sünguyefi sihirü aboedambo tüküyahundühi sihefi moaruwai hohoaniñmo ranahambo amboawiyei mehumuni.

Sisas asu ahandi ratüpurü hohoaniñmo

¹⁵ Godindî nîmorî Krai-ana sapo God hoeifekoate-ayefî yahurai sisamî hamînd-ani. Aiana weangurühî hondü tüküfi haya asu munguambo moatükunî God ai nafîmarandî ra ai ngasündife nîmîndîhani. ¹⁶ Ahandî sünguyo God ai mungu moatükunî nîmoamo sünambe asu hîfîni ra nafîmarandî. Ai hoeifeimbî asu hoeifekoateimbî moatükunî ngînîndî munguambo nafîmarandî. Ranîyu mungu moatükunî ra ahandî süngu ahambohünda nafîmarandî. ¹⁷ Ranîyu Sisas Krai ai boatei mungu moatükunî tüküfekoateyoambe manüngu asu ranî-moatükunî ranai ahandî ngînîndînambo aboedî tüküfe engoro. ¹⁸ Ranîmboane asu ai ahandî nendî-yafe fi ranahambo mbîroyuhü asu fi ranahambo yangîrî nîngombo nîmîndîhayu. Ai boatei weangurühî tüküme fiyu asu mungu moatükunî ranahambo bogorî nîngombohünda ai boatei yîfîhündî botîmefiyu. ¹⁹ God ai ahandî munguambo yangîrî nîngombo hohoanîmo asu ngînîndî ra ahandî Nîmorîndî fiambe mbîmarowamboane mehu. ²⁰ Mungu moatükunî hîfî ndanîhünda asu sünambeahîndî ra Godîmbo hürütimb-aneî, nga ahandî nîmorîndî sünguyu ai mungua moatükunî ra ai randeambui asu God-babîdî wudîndeimboyei. Ranîmboyo Sisasîndî horî ranai nîmî keimbî karîhendeimbî fîhî kamefoenda asu God ai sîhefî hürütimbü hohoanîmo ra hîfînambo-mareandî.

²¹ Horombo ana God ai angunî manüngu asu se angunî manîmboei. Ranîyei asu se ahambo hohoanîmoambe hürütümarîhorî. Sapo se moaruwai hohoanîmo ra süngurîhindühî wambo. ²² Nga asu Sisas ai nîmî keimbî karîhe-ndeimbîfîhî yîfîyuhü ranî-süngunamboyu God ai-dîbo nîngombo mamambe-mareandî. Sîheimboya, ai wambo sowana sühüsîhümbö asu ai aboedî sürühehindeimbî nîmboeimbo moaruwai hohoanîmo ra nîmarîkoate-mbeyondî yahuhayamboyu ramareandî. ²³ Se anîhondümböfe hohoanîmo ranînambo kîkîhîsafî-rîhümündîhî moanî ngînîndî anîmboei ana, ranî-moatükunî sîheimbo tükündîfemboe. Nga moaruwai ratüpurî hohoanîmo ranai sîheimbo hühündêiranî asu se aboedî hoafî hîmborîyei hehi anîhondümbö-marîhindî ra hînîngî-ndîhimboyei. Ro Por aboedî hoafî ranahandî ratüpurîya-rîhandeimb-anahî asu hîfî ndanîhü nindou munguambo ranaheimbo ranî hoafî ra hoafîya marîhandî.

Por ai Korosimbo mafarîhendîrî

²⁴ Haponda ro sîheimbo farîhefendürîhî nîne tîngîrîfo ra wandî finambofe semîndîmbo hîhîfî-hîhîfehandî. Roana Kraiîndî nendî ahandî fi nouayo ranîmbo fehefembo samboanahî. Kraiîndî asübusî ahandî nendî ranaheimbo farîhefembo ra awi mbejgorî. Asübusî ra ro semîndîmboayahî nda Sisasîndî asübusî ranî-dîbo sîmongorîndîthea samboanahî. ²⁵ God ai ahandîhoarî kamafoareandîr-amboyahî ro Kraiîndî nendî-yafe ratüpurîyo-rambo sîheimbo farîhefe-ndürîmbohünda tükümeheandî. Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu ro Godîndî hoafî engoro ra mungu wataporîmbo-ndîhamboyahî. ²⁶ Munguambo si maho ra horombo ana hoafî ra munguambo nindou ranahei hîmboahü dîbo mejgoroyö. Nga hapondanî ana Godîndî nendî ranahei hîmboahü weindahî hamîndî tüküfemboane. ²⁷ God ai hoafî dîbo engoro ra Suda-yafe ndîfo ranaheimbo nafuimbo yahumboani. Hoafî dîbo hamîndî mejgoro, nga God ai weindahîmareandî ra ndahurai-ane: Sisas ai se-babîdî manüngu-wamboaneî asu se ahambo hîfandarîhorî. Nîmboe ai sîheimbo semîndîndürî hafo ai-babîdî aboedî napo ahandî-mayo sünambe engoro ra semîndîmbohünda.

²⁸ Roana Sisasîndî aboedî hoafî ra munguambo nindou mamamî ranaheimbo hoafîyefî-rîhundeimb-aneffî. Rananefî ro nindou munguambo ranaheimbo wudîpoaporîthu yamundîrîhurühî ahîni hoafîyefî arîhundî. Asu ro aboedî hamîndî fîfîrîfenambo yamundîhundürî arîhundî sapo ai ngînîndî hamîndî süngurîhindeimbî tükündahîndanî asu ro Godîmbo sowana semîndîndürî homböhünda. ²⁹ Ranîmbohündamboane asu ro Adükarîndî ngînîndînambo tîngamboyahühî ratüpurayahî. Krai aiyu ranî ngînîndî ra wandî fiambe hînîngî-mareandîrî.

2

Ai nginindi anihondumbo-ndihindühi tikai hoafi yihiri-mbirihind-amboane

¹ Ro sheimbo yarähi fifirimbirihinda samboanahi afindi hamindi tihirifoayah se-anei adükari ngoafi Raodisiahünd-anei asu Godindi nendi wandi ngusumboari hoeifekoate-mayei-anei fehefembohünda. ² Ahei hohoanimo ra nginindi tükündifehümbö ngusüfo pefirindeihä aboedi hohoanimo sahümundihümbö asu rani hohoanimo ranai ahei anihondümbofe hohoanimo ranahambo nginimbiramindindüra samboanahi. Asu Godindi dibo hoafi horombo mengoro ranamboani ai fifirimbirihinda samboanahi. Nga Krais-ani ai ahandihoari hoafi ranahambo nimindihayu. ³ Godindi munguambo fifirife asu hohoanimo ra Krais ahandi hohoanimoambe tükufemboane nginindi napo arambe tükefeyo nou. ⁴ Nindou ngorü ai sheimbo sisindi hoafinambo tikai hoafinda-hündürimboyei saheheamboanahi hoafi nda sheimbo hoafayahä. ⁵ Ro se-babidimbo nimboambo-yahipoani, nga wandi hohoanimo ana se-babidimboane engoro. Rananahi ro se Kraisimbo anihondümbö-rühorühi aboedi nginindi nimboeimbo ratüpurayei ranahambo fifirithe hehea hihifihifayahä.

Sihiri Krais-babidi niboadefüh-animbo yangiri ningo hondü ra ndahumindeximboane

⁶ Nga asu se Sisas Kraisimbo yihoeft Adükar-ani seihü masahorimindei ranimboane asu se ai-babidi nimboei ngei. ⁷ Rananimbo se ahandi nginindinambo nimboei sapo nimi ahari hifambe hanihü nginindi aningo-ane asu wori kambohani nginindiwami nginindi afondaro nahurai nimboei. Ro sheimbo aboedi hoafi yamundarhundürü rani yangiri anihondümbö-ndihindühi nginindi nimboeimbo asu se Godimbo hihifindihori ndühündi. ⁸ Asu se randihindühi hibadihümbö. Nga nindou ngorü ai sheimbo hoafi nimindi fifirifekoate hoafinambo tikai hoafindandürümbui. Yahurai nindou-ana ahamundi amoao-yomondi-mayo asu moaruwai nendi hifandirundeimbi-yomondi-mayo hohoanimo masemündu, nga ai moai Adükarindi hohoanimo süngureandi. Nga wani.

⁹ Munguambo yangiri ningombo hohoanimo Godindi-mayo ranana Kraisindi fiambe tükufemboane. ¹⁰ Krais ai mungu-moatükuni nginindeimbi ranahei mbiro-ani. Se Kraisind-anei, ranimboyu God ai sheimbo yangiri ningo hohoanimo masagadüra shei fiambe tükufemboane. ¹¹ Se Krais-dibo animboadei ranimbo-hündamboyo se fi-hoeari kefetirihefe hohoanimo hondü sünguarihindi. Rani-moatükuni ranana fi-hoearindi-yopani, nga wani. Nga rani-moatükuni ranana Kraisindi sünguyo shefti yaboteihündi ngusüfoambe hohoanimo ra raganambo-fembohünda ramarihindi fi-hoeari kefe tirihefe nou. Rani-moatükuni ranana Kraisindi-mayo fi-hoeari kefe tirihefe hohoanimo hond-ane. ¹² Se hundürayei ana, se Krais-babidi hifambe masamboerei nahurai-ane, asu se ai-babidi botimehindi. Se Godindi nginindi Sisasimbo botimariri ranahambo anihondümbö-marhinda ranimbo God ai sheimbo botimareandüri.

¹³ Horombo ana se moaruwai hohoanimo süngumarühi hei. Raniyei asu se yaboteihündi hohoanimo ra moai raganambo-rühindi, nga asu ranai sheimbo hifokoa-mareandürü noumehindi. Nga asu sheimbo God ai ahandi hipoambona Kraisindifihä yangiri ningombo hohoanimo ranambo botireandürü pamareandürü. Raniyu asu ai rani-simboani shei moaruwai hohoanimo mamarondürü ra raganambo-mareandürü. ¹⁴ Raniyo munguambo ahinümbi hohoanimo ranai sheftimbo papi-hoafireamuni mbura shefti moaruwai hohoanimo ra weindahi-mareandi. Nene hohoanimo moaruwai ratüpuriyefi marihündi ranana papi-hoafi sürü pefe shefewa engoro, nga asu God ai rani-moatükuni ra nimi keimbi karthe-ndeimbifihä pare tikoramündühi mungu moendimareandi. ¹⁵ Raniyu God ai moaruwai nendi, asu nginindi bogorimboyafu-ndeimbi hifinambo-mareapuri. Nimi keimbi karthendeimbifihä God

ai munɔuambo nindou-yafe hiṁboahü nafuimayu Krai ai ahamumbo nɔasündi-mareapura asu ai nɔɔnɔndi-koate-memo.

Sihiri Krai-babidi yifimayefi

¹⁶ Ranimbo-hündamboane nindou nɔgorü ai nɔgiri siheimbo papi-hoafindandüri sesi sesi, hoe simindi, adükari rotumbo si asu simbori amoamofih rotumbo asu moani nɔoafimbo nimarimbo si ahinümbi ranimbo. ¹⁷ Horombo ahinümbi hohoanimo ranana ninimoatükunio süngunambo tükufemboayo ranahambo sisami nahurai-ane, nɔga haponda Krai-ani ai anihondü hamindi hondayu. ¹⁸ Se hibadhimbo nindou mami ai siheimbo papi-hoafindandüri animbo se nɔgiri Godindi takini ndahümüdi. Ai tikarehaya ahei ndüri hifinambo-mareandi, nɔga asu sünambeahindi nendi ranaheimbo adükari-anei sei hehi ahei nɔgusüfo ranaheimbo parhi arihündi rani hohoanimo ranahambo hihifi-hihifiyei arihündi. Nindou ranai ninimoatükunio yafogoadinambo nahurai hoeirhi hehi ranahambo afindi wataporimbo-arihündi ahei-hoari ndüreimb-ane fi asei. Nɔga ai nindou-yafe hohoanimo yangiri süngurhindühi fifirihundeimb-ane fi asei. ¹⁹ Rananei asu nindou ranai Krai mbiro hondü ranahambo moai ndorhi kikihirihomidei. Kraiindi nendi ai ahandi fi-ane asu Krai ai manduhari fisafi ranai türe-türe ra haya fi afindi tükefeyo God ai ramareandambo wambo.

²⁰⁻²¹ Seana Krai-babidi yifiyei mburihü asu rani-simboani hifi ndanindhünda hohoanimo moaruwai ra ndeara hininɔgiri-marhind-ane. Nɔga asu nimboeyei haponda se nindou hifi ndanindhüdambo hahabudi arihündi nahurai tükehinda? Asu nimboeyei se munɔuambo hifinindi hohoanimo ndahurai nɔngoro rani-hoarehi animboei ra sapo yare hoafiyowohüya, 'Rani-moatükunio ra refepoani, rani-moatükunio ra sesipoani, rani moatükunio ra sündifepoani,' yaho arandi. ²² Se munɔu moatükunio ra randihinda moendindimboe. Nindou aiyomo rani hohoanimo ra moani ahamundi hohoanimonambo yangiri hohoanimoymo houbombo sihefimbo yamundimarümuni. ²³ Anihond-ane, rani hohoanimo raniramuni sihefimbo nɔɔnɔndi hohoanimo botireamunani asu sihiri sünambeahindi nendambo didibafi-yahundühi sihefi hohoanimo ranahambo hifinambo-reamunühi asu sihefi fi ranahambo asubusi semuni marandi. Ranimboyo asu sihefi hiṁboahü ana rani-moatükunio ra ai aboedi mbumundi hamindi himbomayo. Nɔga asu rani-moatükunio ranana moaruwai hohoanimo sihefi nɔgusüfoambe botife ranahambo nɔgiri hifinambo-ndeandi, nɔga wani.

3

God ai Krai-babidi botimareamuni

¹ God ai Krai-babidi sihefimbo botireamunimboani. Ranimbo-hündambo-animbo asu ninimoatükunio hohoanimo nimoamo sünambe nɔngoro ranahambo yangiri hohoanimondei. Nimoamo ranihü ana Krai ai munɔuambo moatükunio ranahambo bogorimbofi Godindi wari hondüni nimarümboani. ² Munɔuambo si aho ra se sünambeahindi moatükunimbo yangiri-animbo hohoanimo pandihindi, nɔga hifinindi moatükunio raniyopoani. ³ Seana Krai-babidi yifimayei, ranimbo-wambo asu sihei koadüri yangiri ninɔngombo hohoanimo ranai-ana diho mbenɔgiri Krai-diho Godindi fikimi, nɔga awi moai weindahi yangoro. ⁴ Krai-ana sihei yangiri ninɔngombo hohoanimo ranahambo ninindihani. Süngunambo ai weindahi tüküfiyu-ambe-animbo asu se ai-babidi Godindi nɔɔnɔndi hiṁboamupuimbo-randeimbi nɔngoro ra ndahümüdi hehimbo ranihü weindahi tükündahimboyei.

Se simbori hohoanimo sahümüdi-mboanei

⁵ Ranimboane se sihei hohoanimoambe hifi ndanindhüdambo hohoanimo amarondüri ra raguanambo-ndihindi. Ro hoafehandüri moaruwai hohoanimo nda ndahurai-ane: Nimorehi sisihimo hohoanimo, nindowenih birabiri hohoanimo, nɔgusüfo botireandeimbi moaruwai hohoanimo asu nindou nɔgoründi napo hohoanife hohoanimo. Hohoanife hohoanimo ranana tikai godimbo süngufe hohoanimoane.

⁶ Nindou düdi ai Godindi hoafi himborikoate rani-moatükunio hohoanimo

sünguareandi ana, asu God ai nindou ranahambo nginindindürühi moaruwaimbo-ndirümbui. ⁷ Horombo se-amboani nindou rani-babidi nimboeimbo munguambo moaruwai hohoanimo ra süngumarhünd-ane. ⁸ Nga haponda se hohoanimo nda munguambo hiningindihindi: Nginindi hohoanimo, watikoafi hohoanimo, nindou ngorumbo moaruwaimbofe hohoanimo, amogoni hoafi, munguambo moaruwai hoafi ranana se mungu hiningindihindi. ⁹ Se mamami simbori tikai hoafuri-ndeimboyei sapo ndeara yaboateihündi moaruwai hohoanimo ra shei ngusüfoambe-ahindi hiningi-rhimboanei. ¹⁰ Nga asu hapondan-ana se simbori nindou tüküyahimboanei. God aiyu ahandihoari nindou simbori ra nafimarandi. Raniyu asu ai sheimbo hohoanimo simbori simborireandüri hiningireandüri arandi se God munguambo moatükuni nafira-randeimbi ranahambo diboadofe fifirifimbohünda. ¹¹ Ranimboane asu Godndi simbori hohoanimo süngu shiri ahandi himboahü mam-anefti. Suda asu Suda-yafe ndifo rani-poanimboyopoani, nindou fi-hoeari kefe tirihfeimbi asu nindou fi-hoeari kefe tirihfe-koateimbi rani-poanimboyopoani. Ndifo asu nimambeahindi burieimbi nindou, kakti semindikoate ratüpuriyomo-rundeimbi nindou asu nindou moani aboedi ningomondeimbi ra rani-poanimboyopoani. Nga Kraisi ai yangiri adükari moatükun-ani asu munguambo shefi fiambe amarumuni.

¹² God ai sheimbo wand-anei yahu hiningima-reandür-amboani, asu se ahandi nindoumboiyahi manimboei-amboanei asu ai sheimbo munguambo si ngusüfo pare-andüri arandi. Ranimboane asu se hohoanimo ndahurai ndahümündi: Hipoambofe hohoanimo, nindou didiboadife hohoanimo, afurife hohoanimo, wari hoafeandühife hohoanimo, simbori hoafikoate hohoanimo. Rani-hohoanimo ra se süngundhi ndühündi. ¹³ Nindou ngorü ai sheimbo moaruwaimbo-areandüri ana, asu se amboawi mbisei. Nindou ngorü ai ngorumbo moaruwaimboariri ana, nindou ranai ngiri ahambo simbori hoafindu. Sisi Kraisi ai shei hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mehu nahurai-animbo asu se-amboani rani-süngumbo nindou ranaheimbo amboawi mbisei. ¹⁴ Amuri hohoanimo mungu ra ranahambo kapeihi ngusüfo pefirindei. Ranane ngusüfo pefe hohoanimo ra munguambo mamambere hiningireanda nginindi aningo.

¹⁵ Sisi Kraisindi-mayo ngusüfoambe afurifimbi hohoanimo masemuni ranai shei ngusüfo ranahambo ndore hifandimbirandür-amboane. Se fi mamani nahurai-anei asu God ai sheimbo afurife küfimbi hohoanimondei yahuhaya mborai mehündüri. Asu se Godimbo hihifindihori ndühündi. ¹⁶ Kraisindi hoafi ra shei hohoanimoambe nginindi mbimarindür-amboane. Se sheihoari ndondhi fifirindihindühi simbori yamundifirindei. Se Herü Bukambeahindi herü, Sisi simbo kaksambo herü asu Yifiafi Aboeindi-mayo herü ra heründehi shei hohoanimoambe Godimbo hihifindihori.

¹⁷ Ranimbo asu se mungu moatükuni hoafi hoafayei-ane asu nene ratüpurü ratüpurayei-ane ra Sisi Adükari yifirayu süngu ratüpurindei. Kraisi ai sheimbo mafarihendüri ranimbo-hündambo se Ape Godimbo hihifindihori.

Nimorehi nindowenihü asu ahei nimori ranaheimbo hoafi

¹⁸ Nimorehi se, shei nindowenihü ranahamundi hoarehi nimboei. Rani hohoanimo ranane Godndi himboahü aboedi hamindayo. ¹⁹ Nindowenihü se-amboani, nimorehi shamundi ranaheimbo ngusüfo pandundürühi sisi-koate ndowandümondüri ningomo. ²⁰ Nimori se-amboani mungua moatükuni shei boagiri ai hoafayei ahei hoarehi niboadei. God ai rani hohoanimo ranahamboani hihifi-hihifayu. ²¹ Asu afindi se-amboani shamundi nimori ranaheimbo randüwuranü asu ai nginindi-ninginindeihü digori-digorindahimboyei.

Ratüpur yei-rihündeimbi asu hifandu-rundeimbi-yafe hoafi

²² Ratüpur yei-rihündeimbi se shei hifandündüri-rundeimbi ahamundi hoafi rani-yangiri süngundihindi. Se ahamundi himboahü yangiri ai hoeirundühi aboed-anei mbisimonda mbisei hehi ratüpurü aboedi ratüpurü-ndeimboyei. Nga se Adükarimbo yihimbondeih-animbo asu shei hohoanimo ra ratüpurü aboedi ranahambo yangiri hohoanimo pandihindi. ²³ Se nene ratüpurü ratüpurayei ra ndondhi

ratüpurindei. Sapo se mungu ratüpurî ratüpuraye ra Adükarîmbohünda ratüpuraye, nga nindou-yeiyopoanî. ²⁴ Se fîfirîhimboanei, süngunambo ana Adükarî ai sîheimbo takîni dagadürîmbui. Ai nîni-moatükuniyo sîheimbo segudürîmboayu ra napîre sîhaiamboani. Se Kraisîndî ratüpurîyo-rambohünda nîmboei. Aiana sîhei Adükarî-ani. ²⁵ Nindou ai moaruwai hohoanîmoaye ana, asu God ai aheimbo sîmborî moaruwaimbo-ndearümbui. Nga God ai nîmorehî nindowenihi-yafe hohoanîmo ra mamî sîmogodühi yîbobore randühani.

4

¹ Ratüpurî hîfandündeimbi bogorî se-amboanî sîhamundî ratüpurîyei-rîhündeimbi nindou ranaheimbo aboedî ndondündürî hîbadündürî. Se fîfirumboanemo, Bogorî sîhamundî ranai-amboanî sünambe mbamarü.

² Godîmbo didîbafîfendombo hohoanîmo ra se ndondîhi kîkîhîndîhümündi. Se didîbafîfembo ra ndondîhi hohoanîmondeihî Godîmbo hîhîfîndîhorî. ³ Se yîhoefîmbo kameihî Godîmbo didîbafî-ndahindowanî asu ai yîhoefîmbo nafî nafuinduanî ro Kraisîndî hoafî weindahî bokarîndî-hehumboane. Hoafî ranahandamboyo wambo karabusambe hîniñgîma-rîhindîrî. ⁴ Se didîbafî-ndahindan-anîmbo asu ro Sisasîndî-mayo hoafî ra ndondîhe türîboadîhe hoafîndahani weindahî tükümbîfeyo-wamboane God ai ranahambo hohoanîmoayu süngu. ⁵ Se nindou Godîmbo süngufekoate-yeimbi babîdî nîmboeimbo ndondîhi hohoanîmondeihî aboedî hohoanîmo süngundîhindî ahei hîmboahü. Se munguambo si hîbadîhündühî Kraisîndî hohoanîmo nafuindahündürî. ⁶ Munguambo si se aboedî hoafî yangîrî hoafîndei. Yahurai hoafî ranîmboanei nindou ai hîmborîmbo yîfiraye. Rananîmbo se nindou-yafe düdufe hoafî ra sîmborî hoafîmbo wudîndîhi fîfirîndîhi hoafîndeimboyei.

*Por ai Tikikus Onesimus*îmbo Korosinambo koamarîhepîrî

⁷ Tikikus ai sîheimbo mungua ratüpurî ro ratüpurîmayahî ranahambo hoafîndündürîmbui. Nindou ndanana aboedî anîhondümbö Adükarîndî ratüpurî ratüpurîyu-randeimb-ani asu ro-dîbo sîhefî ratüpurîyefî-rîhundeimbi wandaf-ani. ⁸ Ranîmboanahî ro ahambo sîheimbo sowana koararîhehinî, ai sîni ro nîne ratüpurî ratüpurayefî ranîmbo hoafîyo-ndürîmbohünda. Ranînambo sîhei ngusüfo ngîniñdamîndî-ndürîmboe. ⁹ Onesimus amboanî ai-dîbo koararîhehinî. Ai sehünd-ani asu sîhefî aboedî hamîndî wandaf-ani. Ai-anîmbo sîheimbo nîne-moatükuni ndanîhü tüküfe arandî ranahambo wataporîmbo-ndînarümboyafanî.

Por ai Korosimbo karîhasîhandürî ehündürî

¹⁰ Aristarkus ro-dîbo karabusambe anüngu ai-amboanî sîheimbo hîhîfarandürî. Mak, Barnabasîndî asandî, ranai-amboanî sîheimbo hîhîfarandürî. Ai sîheimbo sowana düduwanî ana, ahambo se ndahorîmîndei sapo ro sîheimbo hoafîmayahandürî ranîmbohünda. ¹¹ Sisas Sastus sahündo-rîhündeimbi ai-amboanî sîheimbo hîhîfarandürî. Ai yangîrî Sudahünd-anemo ro-babîdî God ngîniñdî hîfandarandî ranahambo ratüpurîmayefî. Aiyomo wambo aboedî hamîndî mafarîhündürî. ¹² Epafra sehündî ai Sisas Kraisîndî ratüpurîyu-randeimb-ani sîheimbo hîhîfarandürî. Munguambo si aho ra aiani sîheimbo ngîniñdî nüngumbo sîheimbohünda Godîmbo didîbafîfi arandî. Ai sîheimboya, nindou hondü nîmboeimbo sîhei hohoanîmo ranai God hohoanîmoayu ra fîfirîhindühî ngîniñdî mbîniñboadeia yahuhayamboani Godîmbo didîbafîfi arandî. ¹³ Ro yarîhe sîheimbo hoafayahandürî, Raodisia-hündî, Hiroporisî-hündî ai sîheimbo farîhefe-ndürîmbohünda afîndî ratüpurî tîñîrîfoyei arîhündî. ¹⁴ Ruk yîhoefî dokta asu Dimas ai-amboanî sîheimbo hîhîfarîndürî. ¹⁵ Wandî hîhîfî hoafî nda se wandafî mamî Raodisia adükarî ngoafîhü amarei aheimbo hoafîndahündürî. Nimfa asu Kraisîndî nendî ahandî worambe fandîhi-rîhündeimbi ranaheimbo yîhoefî-mayo hîfîfî hoafî nda hoafîndahündürî.

¹⁶ Pas nda se hoeindîhi mbundîhümbo-anîmbo asu nindou Raodisia ngoafîhü amarei aheimbo sowana koandîhehinda ai-amboanî hoeimbîrîhind-amboane. Asu se-amboanî wandî-mayo pas Raodisia-hündambo koamarîheheandî ra hoeindîhindî.

¹⁷ Ŋga asu se Arkipusiṁbo randiḥi hoafiṁdahünowohü aniṁboya, ‘Sapo ratüpurî Adükariṁdi-mayo masowandiḥi ranahambo se hiḥadambo aniṁbo ndondo ratüpurîndafi,’ mbiṁsahündo.

¹⁸ Ro Por-anahi wandi warinambo siḥeimbo hiḥifi hoafiṁnda sürü paparḥhandi. Se wambo hohoaniṁmo-ndahündiri, Ŋga ro karabusambe-anahi aniṁboahi. Ŋga Godiṁdi moani hiḥpoambofe hohoaniṁmo ra siḥeimbo sowahi mbeyangoro-wamboane, Ŋga kariḥasiḥandüri.

1 Tesaronaika

Pas mamî Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papîmarandî

¹ Ro Por, Sairas, Timoti-aneftî, Kraistîndî nendî Tesaronaikahü amarei sîheimbo pas nda sürü paparîhundî. Se Ape God asu Adükari Sisas Krai-yafand-anei. God ai sîheimbo hîpoambo-reandürühi, afurîfe hohoanîmo mbîsagadür-amboane.

² Muḡguambo si sîheimbohündambo Godîmbo didîbafî-yahundürühi hîhîfî-rîhurühanefî. ³ Se anîhondumbo-rîhindühi aboedî ratûpurî ratûpurîyeihî, ḡusüfo parîhindühi tîḡîrîfoyeihî, asu Adükari Sisas Krai ai kosomboayu ranîmbo hîmboyeihî ḡḡîndî nîmboei arîhundî. Ranîmbo ro hohoanîmoyefühi, nîmbî-nîmbîsi sîheimbohündambo sîheftî Ape Godîmbo hîhîfîrîhurühi didîbafîyefî arîhundî. ⁴⁻⁵ Wandafî mamî, yîhoefî hoafî aboedî nda hoafî yangîrîyopoanî sîheimbo tükefeyo, ḡga ḡḡîndînambo tükümeḡeyo-ane. Yîfiáfî Aboedî ai mafarîhemuna aboedî hoafî ra hoafîmayefî, asu ranîmboane se ḡḡîndî anîhondumbo-marîhindî. God ai sîheimbo ḡḡusüfo pareandürühi, ahandîhoari sîheimbo kamafoareandürî, ra ro yarîhu fîfîrîhu mburîhu hîhîfarîhuri. Sîhei mbüsumo nîmboefombo sîheimbo fehefe-ndürîmbohünda hohoanîmomayefî, ra se fîfîrîhindî. ⁶ Se Godîndî hoafî masahümündia hohoanîmo afîndî tükümeḡeyondürîsî, ḡga Yîfiáfî Aboedî ai mafarîhendüra hîhîfî-hîhîḡmayei. Se yîhoefî hohoanîmo asu Adükarindî hohoanîmo ra dîboadorîhi süḡḡurîhi marîhundî. ⁷ Ranîyo asu se Masedonia hîfîhindî, Akaia hîfîhindî anîhondumbo-rîhindeimbi ranaheimbo aboedî hohoanîmo nafuimehündüra asu ai ranî-süḡḡumarîhindî. ⁸ Sehündî Adükarindî hoafî ra fufuḡayomo rahurai maho. Masedonia Akaia hîfî yangîrîyopoanî, ḡga muḡḡu hîfî se Godîmbo anîhondumbo-marîhorî hoafî ra maho. Ranane asu ro asükaindefî ranîmbo ḡḡîrî aheimbo hoafîndefî. ⁹ ḡga aheihoari ranahambo fîfîrîhindühi hoafîyei arîhundî nahurai: Ro sîheimbo sowana tükümeḡhunda Godîndî hoafî sahümündi hehi, tîkai god hîḡḡîḡîrîhi hehi, anîhondü God ai yangîrî nüḡḡumbî ranahambo süḡḡumarîhindî ranîmbo wataporîyei arîhundî. ¹⁰ Asu God ranani ai ahandî nîmorî Sisas yîfîhindî botîmarîrî sünambeahîndî kosomboayu ranîmbo se hîfandarîhorî. Sisas ai Godîndî hürütümbî yîbobofe si ra tükündîfemboe sîheftîmbo ranambeahîndî aboedambo-reamunî arandî.

2

Por ai Tesaronaikahü ratûpurîmayu ranahambo hoafîmayu

¹ Wandafî mamî, horombo ro sîheimbo sowanambo masîneftî rasîmboanî yîhoefî ratûpurî moai moanî tüküḡeyo, ḡga ra se fîfîrîhindî. ² Horombo Firipai ḡḡoafîhü yîhoefîmbo moaruwaimbo-rîhimunühi asu yîhoefîmbo amoanîḡḡumbî hoafî hoafîmayei, ra se fîfîrîhindî. Asu bîdîfîrî ai yîhoefîmbo ḡumarîhimunîsî, ḡga ro Godîmbo anîhondumbo-rîhurühi, yîhîmbokoate aboedî hoafî sîheimbo bokamarî-hehundürî. ³ Sîheimbo moai mamîkarambo hoafî hoafîyahundürî, asu moai moaruwai hohoanîmoyefühi wosîhoaforî hoafîyahundürî, ḡga wanî. ⁴ ḡga God ai yîhoefîmbo yare hoeireamuna mayoa aboed-anemo yahuhaya, ranîmbo yîhoefîmbo anîhondumbo-reamunühi aboedî hoafî hoafîmbo ratûpurî ra masemunî. Asu nindou yîhoefîmbo siao-mbeyahümunambo seftî hohumbo-yefîpoanî aboedî hoafî hoafayefî, ḡga God ai siaombüfiyuwa seftî hohumboanefî hoafîyefî arîhundî. God-ani ahandîhoari yîhoefî ḡḡusüfo yare hore arandî. ⁵ Asu yîhoefî hoafî ra ḡḡorü-süḡḡufe hoafîyo, ḡḡorü-süḡḡufe hoafîyo-ramboyefîpoanî, se ra fîfîrîhindî. Asu ro yîhoefî hohoanî hohoanîmo ra gabudîhundühi moai hoafîyefî, ḡga God ai ranîmbo fîfîreandî. ⁶ Nindou bîdîfîrî asu se, yîhoefîmbo aboedî mbumund-anemo mbîseiya seftî hohumbo-yefîpoanî, ḡga wanî.

Ro Kraisindi hoafi sahumindefi hefi-rihundeimb-anefti, nga se yihoeftimbo afarihemuni ra aboed-anesi. ⁷ Nga se-babidi mamarefti ra wari hoafendühi diboado-marihundüri, hondü ai nimorimbo diboado-arihindüri nou. ⁸ Ro siheimbo afindimbo ngusüfo parihundürühi aboedi hoafi hoafiyondürimbo hihifi-hihifimayefi. Raniyangiriyopoani, nga fehefe-ndürimbohündambo amboani hohoanimomayefi. Sapo se ngunindi hondü-mayeiambo. ⁹ Wandafi mamü, ro afindi tñirifomayefi ra se fifirihindi. Siheimbo aboedi hoafi bokari-hehundürühi se yihoeftimbo sesimbuimbi saimbo ra tñirifo-ndahimboyei sefi hohu ranimboyefi asu nimb-nimbisi afindi tñirifomayefi yihoeftihoari fehefemböhünda.

¹⁰ Horombo anihondümbo-rihindeimbi babidi nimboefambe, ro moai moaruwai hohoanimo süngurihundi, nga mbumundi hohoanimo süngurihu marihundi rananefi hütikoate-ayefi. Ranimbo se Godimbo fifirihori. ¹¹ Afindi ai ahandi nimori didiboadoariri nou-ane, ro siheimbo mamami rarihundüri marihundi, ra se fifirihindi. ¹² Ro sihei ngusüfoambe kikimifoari-hundürühi, ngusüfoambe botirihundürühi hüti-hoafimehundüri. Nga se Godindi hoafi süngundihindani, God ai siheimbo aboed-anei mbüsündüra sefi hohumboanefi hoafi ra hoafimehundüri. Nga God-ani siheimbo ahandi simbamindi hamindi nginindi hifandrand-ambe kefoefemböhündambo kamafoareandüri.

Ai Godimbo anihondümbo-rihindühi taborihehi niboadei arihündi

¹³ Ro horombo Godindi hoafi hoafimayefa se nindou-yafe hoafi yangiriyoy, nga Godindi-mayo hoaf-ane sei hehi masahümüdi ranimbo ro munguambo si Godimbo hihifirihuri arihündi. Nga anihond-ane, hoafi ra Godindi hoaf-ane. Se anihondümbo-rihindeimbi hoafi ra sihei ngusüfoambe amarondüri ranai nginindi ratüpuriyoy arandi. ¹⁴ Wandafi mamü, Godindi nendi Sudia hifihü amarei se ahei hohoanimo süngurihuri arihündi. Nga sihei ngoafihündi siheimbo moaruwaimbo-marihindüri, Sudahündi ai aheimbo moaruwaimbo-marihindüri nou. ¹⁵ Sudahündi ai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu Adükari Sisas ahamumbo hifokoa-marhipuri, asu yihoeftimbo hemafoarhimuni. Raniyu God ai aheimbo nginindi-marandüra asu ai nindou munguambo hürütarihündüri. ¹⁶ God ai Suda-yafe ndifombo aboedambofendürimbo moei ase ranimboane asu ai yihoeftimbo Godindi hoafi bokari-hefendürimbo gümarihimuni. Ranimambo ahei moaruwai hohoanimo afindi tüküme-feyowa haponda Godindi hürütü ranaheimbo tüküfendürimboane.

Por ai Tesaronaikahündi ndüfosimbo asukai hihirife hombo mehu

¹⁷ Wandafi mamü, Suda ai gümarihimuna asu moai akidou gabusümo se-babidi nimarefti, nga siheimbo afindi hohoanimoayefi. Yihoefti ngusüfo ana se-babidimboane, nga roana fi safi yangir-anefti. Raniyo asu siheimbo hohoanimoayefühi nini-nafindahu ngefti hoeindihundüri sefi hohu hüti-hütiayefi. ¹⁸ Siheimbo sowanambo ndüfosimbo hihirife hombo masefti, nga Por ro yimbumbo-mbaiyahiyoy, ngimimbo-mbaiyahiyoy siheimbo sowana sinimbo masahi, nga Satan ai yihoeftimbo gümareamuni. ¹⁹ Adükari Sisas ai kuduani, rasimboani nini-moatükunimbo anihondümbo-ndihundühi hıbadımandıhunda? Se ro-babidi nimarefambe ra. Dabohündambo hihifi-hihifimandefa? Siheimbohündambo. Yihoefti ratüpurü ra aboed-ane nafuimbohünda ro aboedi nini-moatükunü mandahumindefa? Siheimbo. ²⁰ Nga siheimbohündambo hihifi-hihifayefi asu ndürimb-anefti.

3

Por ai Timotimbo koamarıheira hu ahei ngusüfo kikimı-mafoareandüri

¹⁻² Asu siheimbo afindi hohoanimoayefühi sihei hoafi fifirifembo-hündambo ngiri gedühi hamindi hıbadıhundi, nga ro yimbu Atens ngoafihü nımarimbo sehühi, Timoti siheimbo sowana koarıhefiyuanı hombo masehi. Timoti ai shefi

wandaf-ani, asu ai Kraisi^{ndi} hoafi aboedi hoafiyu randühi, God^{ndi} ratüpuriyu-randeimb-ani. Sⁱheimbo kiki^mifo-fendürühi, asu ngⁱnemⁱndi-ndürimbo koamarⁱhehora masünu. ³ Tⁱñⁱrifo sⁱheimbo tükündifewani se ngⁱri kiki^rifindei, nga se sⁱheih^oari fⁱfⁱrⁱhⁱndi God ai sⁱhefⁱmbo tⁱñⁱrifo ra yifirⁱmayu süngumbo. ⁴ Yⁱnt, horombo ro se-babⁱdi nⁱmboefambe yarⁱthu hoafⁱyahu-ndürⁱahⁱya, 'Sⁱhefⁱmbo tⁱñⁱrifo tükündifemboe,' masefi ra tüküme^feyo. ⁵ Rani süngumboyo asu ro moai gedühi hⁱfandⁱhandi, nga asu Timoti koamarⁱhehina masünu ra ro sⁱhei anⁱhondümbofe fⁱfⁱrⁱfe-ndürimbohündambo. Sisⁱhⁱmore hoeire-randeimbi ai sⁱheimbo sisⁱhⁱmonde hoeindeandürani asu yⁱhoefi ratüpurⁱ sⁱhei mbusümo ra wanⁱndimboe sefi hohu moei-asefi.

Timoti ai Kraisi^{ndi} nendi Tesaronaika ngoafⁱhü aboed-anei mehua Por ai hⁱhⁱfⁱ-hⁱhⁱfⁱmayu

⁶ Nga haponda Timoti ai hⁱhⁱrifi sünümboani sⁱheimbo sowahⁱdi^{di} raniyu ai se anⁱhondümborⁱhi asu ngusüfo parⁱhi arⁱhündi ranahambo hoafi semündü masünu. Ai yare hoafⁱyuhü yahuya, muñguambo si se yⁱhoefimbo hohoanⁱmoyeihi yⁱhoefimbo hoeifembo afⁱndi hohoanⁱmomayei ro sⁱheimbo ramehundⁱ nou. ⁷ Wandafi mamⁱ, moaruwai moatükunⁱ asu tⁱñⁱrifo yⁱhoefimbo tüküme^feyo, nga se aboedi anⁱhondümbo-marⁱhⁱndi ra ro hⁱmborⁱyeifühi rani hoafi yⁱhoefimbo kiki^mimafoareamunⁱ. ⁸ Nga se Adükari-babⁱdi ngⁱnⁱndi manⁱboadei ranimboane asu ro aboedi safi amarefi. ⁹ Sⁱhefi God^{ndi} hⁱmboahü sⁱheimbohündambo afⁱndi hⁱhⁱfⁱ-hⁱhⁱfarⁱhundürⁱ ranimboanefi asu hⁱhⁱfⁱ-hⁱhⁱfⁱ ranahambo ro Godimbo afⁱndimbo hⁱhⁱfⁱmarⁱhurⁱ. ¹⁰ Nimbⁱ-nimbⁱsi sⁱheimbo hoeifembohündambo Godimbo didibafiyahu arⁱhundⁱ. Asu sⁱhei anⁱhondümbofe ra mbonimbo-ndⁱhümündianⁱ, ro ranimbohünda fandⁱhehu-ndürimboyefi.

Por ai aheimbo sowana hombo ahafanⁱmbo fehefepⁱri-mbohünda Godimbo didibafimefiyu

¹¹ Sⁱhefi Ape asu God ahandⁱhoari sⁱhefi Adükari Sisⁱ ai sⁱheimbo sowana nafi ndondⁱneamunanⁱ digimboane. ¹² Asu Adükari ai sⁱheimbo fandⁱhendürani sⁱhei ngusüfo pefe hohoanⁱmo adükari mbⁱhowamboane. Ranimboane asu se apodoho-apodoho asu muñguambo nindou aheimbo afⁱndi ngusüfo pandⁱhindürⁱ ndühündi, ro sⁱheimbo ngusüfo pararⁱhundürⁱ nou. ¹³ Rananimbo ai sⁱhei ngusüfoambe kiki^mimⁱmbⁱfoareandür-amboane asu süngunambo-animbo sⁱhefi Adükari Sisⁱ ahandⁱ nendi-babⁱdi kudianⁱ, rasimboanⁱ se sⁱhefi Ape God^{ndi} hⁱmboahü sürühehindeimbi hütikoate nⁱboadeimboyei.

4

Hohoanⁱmo God ai yifirayu ra süngundⁱhi ndühündi

¹ Wandafi mamⁱ, hohoanⁱmo God ai yifirayu ra sⁱheimbo yamundⁱma-rⁱhundürⁱ asu se ra süngurⁱhi arⁱhündi. Adükari Sisⁱndi süngu sⁱheimbo ngⁱnemⁱndürimbo se hohoanⁱmo aboedi safi rani-süngundⁱhi ngei asefi. ² Sisⁱndi dⁱbafi hoafi ro horombo sⁱheimbo hoafimayefi ra se fⁱfⁱrarⁱhⁱndi.

³ God ai yare hohoanⁱmoyuhü, se dⁱboadondⁱhehi nⁱboadeimbo, nⁱmorehi sisⁱhⁱmo, anⁱmⁱndⁱhoandⁱ birabⁱri, rani hohoanⁱmo hⁱnⁱngⁱndⁱhi hehi nⁱboadei, mehu. ⁴ Se mamamⁱ nindou muñguambo ai nⁱmorehⁱhi-ndafundⁱh, nⁱmorehimbo aboedi hohoanⁱmo-ndⁱmondürⁱhi dⁱboadondⁱwurⁱ. ⁵ Nindou Godimbo fⁱfⁱrⁱfekoateyeimbi, Suda-yafe ndⁱfo ai nⁱmorehimbo ngusüfoambe hohoanⁱrundürⁱhi nⁱmorehi sisⁱhⁱmoyomo marundⁱ. Nga se ahamundⁱ hohoanⁱmo rasüngundu hohoanⁱmondimboemo. ⁶ Se wandafi mamimbo moaruwaimbo-ndüpurⁱhi ahamundⁱ nⁱmorehi sisⁱhⁱmo-ndümboemo. Nga nindou ai rawareandⁱ ana, God ai ahambo simborⁱ tⁱñⁱrifo dagadombui. Nga horombo sⁱheimbo ranahambo ro ahⁱni hoafimehundürⁱ. ⁷ Nga God ai moaruwai hohoanⁱmo süngufembo yahumboyupoanⁱ sⁱhefimbo hoafimemunⁱ, nga sürühoeimbi hohoanⁱmo süngufembo yahumboyu

hoafimemuni. ⁸ Ranimboane asu nindou ai hoafi ranahambo daboadanambo-ndihindani, nindoumboyopani, nga God Yifiafi Aboedi sai-randeimbimbo anihori daboadanambo-arihori.

⁹ Wandafi mamimbo ngusüfo pefe hohoanimo ranana ro ngiri siheimbo pas ndanambe sürü papindihundi. Sapo God ai siheimbo hohoanimo ra yamundi-mareanduri. ¹⁰ Yini, Masedonia hifi munguambo, apodoho mamiranihi munguambo se ngusüfo pandihinduri. Nga wandafi, se yandhi süngundihi ngei sefi hohumboanefi ro siheimbo huti-hutiayefi. ¹¹ Se yandhi diboadondhi hohoanimondeih, afufuriboadihi hohoanimondeih, sheihoarimbo yangiri diboadondhi hibadihundi. Moani nimateimboyei, nga yimbokoari warinambo ratupurindei, horombo siheimbo yarihu hoafimehunduri nou. ¹² Ranimboane se ngiri ngorundifih kundarei. Ranimboane asu Godindi hoafi süngufekoate-yeimbi ranai yandhi hondihindurani, siheimbo ahinindeimboyei.

Sisasimbo anihondumbo-rihindeimbi yifihundi botife aheimbo hoaf-ane nda

¹³ Wandafi mamirani, Godindi hoafi süngurihindeimbi yifisafimayei ranimbo fihirimbirihindi sefi hohumboanefi. Se ranaheimbo afindi hohoanimo-ndeimboyei nindou ai anihondumbofoke-koate ramehindi nou. ¹⁴ Nga Sisas yifyu mbura, asukai botimefiyu ra anihondumbo-arihundi. Ranimboane asu ndan-amboani anihondumbo-arihundi. Sisasimbo anihondumbo-rihindeimbi yifimayei ra God ai aheimbo ndemündünduri haya, Sisas-babidimbo kodeimboyei.

¹⁵ Nga Adükariindi-mayo hoafi siheimbo hoafayefinduri ra ndahurai-ane: Adükari ai asukai kuduani, yangiri aniboadefi shiri Sisasimbo anihondumbo-rihindeimbi yifimayei ranaheimbo ngiri ngasündihunduri hohu gagifi, nga wanti. ¹⁶ Nga ransihi Adükari ai ahandihoari sünu hininiginde haya kudumbui. Rasimboan-animbo ai pukuna hoafinduan, sunambeahindi nendi bogori ai minginduan, asu Godindi fufunji ai hoafindimboe. Nga Sisasimbo anihondumbo-rihindeimbi horombo yifimayei ranai boatei botindahimboyei. ¹⁷ Nga sünguni shiri yangiri aniboadefi ai-babidi Godindi nginindinambo sunambe mamambe-ndeamuni hayambo-animbo, Adükari babidi mamuhindahu, asu koadürümbo-koadürümbo ai-babidimbo nimateimboyefi. ¹⁸ Nga hoafi raninambo ngusüfoambe kikimi-foefirindei.

5

Adükari ai kudumbui ranimbo-hündambo shiri diboadondihehu nimatefomboane

¹ Wandafi mamirani, ninisihiyoyo ninisimboaniyo rani-moatükuni tükündifemboe ranahambo ro ngiri siheimbo hoafi sürü papindihundi. ² Shiri ngiri rani-simboani fihindihundi. Nga Adükari ai kusü simboani ra moani nimate tükündifemboe, nimboambo hümbuhüni nendi tükayafundi nou, se sheihoari ranahambo aboedi fihirihindi. ³ Nindou ai hoafindeihya, 'Aboedi hoafuhane,' asu 'Hapoana aboedi amarefi,' rambiseiani, rani-simboan-animbo moaruwai moatükuni aheimbo moaruwaimbo-ndearümboe, nimorehi ai nimorehi wakemindimbo nimatei tangüfuri arandi nou. Nga ai ngiri ranahambo taborindi-hehindühi bündahindi.

⁴ Nga wandafi mamirani, seana nimbokoani moai nimatei, nga ranimboan-imbo Sisas kusü simboani se ngiri hepündahindi hümbuhüni nendi tüküfewani nindou ai hepühindi nou. ⁵ Nga se ra mungu nimbokoani hahabudei-rihündeimbiyeipoani, nga sirihü hahabudei-rihündeimbi-anei. ⁶ Ranimboane shiri ngiri apoefi bodimondi ai rawehindi nou, nga shiri ana hibadihundühi mungu ranahambo diboadondihu hohoanimo-ndefomboane. ⁷ Nga yapombohimbombü ai nimboambo apoehanei asu simindei-rihündeimbi ai nimboambo simindei hehi afindi-afindiyei rihünduhanei. ⁸ Shiri sirihüdid nindou-anehi, ranimboane asu sirihü hahabodefühi diboadondihu hibadindi-humboane. Shiri anihondumbo ngusüfo pefe hohoanimo ra güdihumboane nimatehoari agüdüdü nou. God ai shefimbo

aboedambofe-munimboayu rasimboan-animbo ranimbo himbondefomboane, rananimbo randihundani, sihefimbo ngosangoni-ndimboe kapa at nginindi ami yifiarimbohunda kikafoarundi nou. ⁹ God ai sihefimbo nginindiyimunimbo moai kafoareamuni, nga wani. Nga sihefimbo ana sihefi Adükari Sisas Krai aboedambofe-munimbohündambo kamafoareamun-ane. ¹⁰ Sisas ai sihefimbo fehefe-munimbohündambo yifimayu. Rananimbo asu sibir yangiri niboadefuhiyo asu yifindefuhiyo ai-babidi nimboemboeyi. ¹¹ Ranimboane asu se sheihoari simbori kikiimi-foe-firindeih, aboedi hoafinambo fehefirunde, ra se rawarihindi nou.

Bidifranimbo Hoafi

¹² Wandafi mam, ro hoafi nda hoafehunduri, nindou ai se-babidi Godindi ratupuri ratupuriyomo-rundeimbi ranahamumbo diboadondhipuri. Ai sheimbo hifandimbohündambo Adükari ai kamafoareapura, sheimbo aboedi hohoanimo süngufembo hoafiyomonduri arundi. ¹³ Ahamundi ratupurimbo hohoanimondeih, se ahinindeih hohoanimondahupuri. Se wandafi mam-babidi simbori-simbori wudindei.

¹⁴ Wandafi mam, ro sheimbo hoafehunduri nda, nindou ai yiboaruko-yiboarukondeiani, aheimbo ahini hoafindahünduri. Nindou ahinyei-rihundeimbi kikiimiboadihinduri. Nindou ai Godindi hoafi akidou yangiri süngundihindani ranahaimbo fandihhinduri asu nindou munguambo war hoafenduhindi-hinduri.

¹⁵ Se hibadihündi nindou bidifiri ai sheimbo moaruwaimbo-ndihindurani, asu aheimbo simbori moaruwaimbo-ndihindurimboeyi. Nga wani. Munguambo si sheihoari simbori fehefirindeih, asu nindou munguambo fandihhinduri.

¹⁶ Munguambo si hihifi-hihifindei nduhündi. ¹⁷ Munguambo si Godimbo didibafindei nduhündi. ¹⁸ Nini-moatükuni tükümandife ranahambo se Godimbo hihifindihori. Sapo se Sisas Krai-nd-anei asu God mungu ra refemboane mehu.

¹⁹ Se Yifiafi Aboedi hai nou dikirindihimboeyi. ²⁰ Nindou Godindi-mayo hoafi hoafindeiani, se hoafi ranahambo moanane mbisemboeyi. ²¹ Nga mungu-moatükuni ra randihi hoeindihinda aboedindoani ana, ranahambo kikihi-safindihümüdi. ²² Nga moaruwaindoani ana, ranahambo bündahindi.

²³ God ai afurife hohoanimo ra nimindhani. Ai ahandihoari sheimbo mungunambo didiboado-mbireandur-amboane asu se sürühehindeimbi nimboeimboeyi. Nga shei ngusüfo, yifiafi, fi ra hifandimbi-rand-amboane rananimbo asu sihefi Adükari Sisas Krai kuduani, se hütipoani, nga aboedi mbumüdi hamindi nimboeimboeyi asefi. ²⁴ Nga God ai randeambui nimboe sapo ai anihondumbo mamani sheimbo wand-anei mehünduri.

²⁵ Wandafi mam, se yihoefimbo-hündambo Godimbo didibafindei. ²⁶ Se apodoho-apodoho munguambo se yihoefimbo-hündambo karhasihanduri mbisei. ²⁷ Adükarindi nginindi süngu ro hoafehanduri nda: Se pas nda munguambo apodohombo hoeindih hehi hoafindei.

²⁸ Sihefi Adükari Sisas Krai sheimbo hipoambo-mbireandur-amboane.

2 Tesaronaika

Pas yimbu Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papimarandi

¹ Por, Sairas, Timoti, ro pas nda Kraisiñdi nendi Tesaronaika-hündi s̄heimbo sürü papariñhundi. Se s̄hefi Ape God asu Adükar̄i Sis̄as Kraisi-yafand-anei. ² Ape God asu Adükar̄i Sis̄as Kraisi ai moani h̄ipoambo-mb̄ir̄ineandür-amboane asu se ŋgusüfoambe afundihi kündihi niñmandei.

Por ai Godimbo h̄ih̄ifarüri

³ Wandafi mam̄i, muñguambo si s̄heimbohündambo Godimbo h̄ih̄if̄ind̄ihuriñd̄ihumboyefi. Ra aboed-ane, niñboe sapo s̄hehi an̄ihondümbofo hohoaniñmo adükar̄i tükufe arandi asu s̄heih̄oar̄i s̄imbor̄i h̄ipoambofir̄iyehi hei asu rani hohoaniñmo af̄indi tükufe arandi. ⁴ Ranahambohünda ŋgorü ŋgoafi, ŋgorü ŋgoafi Kraisiñdi nendi s̄heimbo aboed-anei asei. S̄hehi hürütümbi moaruwaimbo-mar̄ihindüra s̄heimbo t̄ñ̄ir̄ifo tükümeŋeyo. Ŋga se ranahambo moanane sei hehi Godimbo an̄ihondümbo-r̄ihindühi ŋḡin̄indi an̄iboadei. Ranahambo ro Kraisiñdi nendambo s̄heimbo hoafiñyahundüri ar̄ihundi.

God ai s̄hefiñmo mbumundi hohoaniñmo süngu ȳboboreandühani

⁵ God ai ahandi mbumundi ȳbobofe hohoaniñmo ndahurai nafuiaramuni. Se God ŋḡin̄indi h̄ifand̄irand̄i ranahambo ratüpur̄iyehi ar̄ihündi ranimboane asu nindou ai s̄heimbo moaruwaimbo-mar̄ihindür̄i. Asu rananiñmo God ai s̄heimbo ahandi ŋḡin̄indi h̄ifand̄irand̄i ranambe niñgombo ra naf̄indamündi-ndür̄imbui. ⁶ Nindou s̄heimbo moaruwaimbo-mar̄ihindür̄i ranaheimbo God ai mbumundi hohoaniñmo süngundeandühi s̄imbor̄i moaruwaimbo-ndear̄imbui. ⁷ Se t̄ñ̄ir̄ifo masahümüñdi ra God ai moendiñde mbunda asu s̄heimbo ai-babiñdi aboedi niñmar̄imbohünda fand̄iherümbui. Adükar̄i Sis̄as ai hai kameih̄i ahandi s̄unambeah̄indi nendi ŋḡin̄indi-babiñdiñmo s̄ünü h̄iniñḡinde weindah̄i kuduaniñ ras̄imboaniñ God ai fand̄ihemunümbui. ⁸ Nindou ai Godimbo fiñr̄ifekoate-ayehi asu Adükar̄i Sis̄as Kraisiñdi aboedi hoafi süngufekoate-ayehi ranaheimbo t̄ñ̄ir̄ifo dagadür̄imbui. ⁹ God ai aheimbo s̄imbor̄i moaruwaimbo-ndeiraniñ ai Adükar̄in̄di h̄imboamupuimbo-randeimbi ŋḡin̄indi-kimiñ ŋḡiriñ niñmandei asu ai koadür̄imbo-koadür̄imbo moaruwai niñmandeimboyehi. ¹⁰ Adükar̄i Sis̄as ai kuduaniñ ahandi nendi muñgu ahambo aboed-ani mb̄isemboyehi ras̄imboaniñ ra tükündiñfemboe. Asu muñguambo nindou ahambo an̄ihondümbo-ar̄ihoriñ ranai ranahambo hepün̄indahimboyehi. Se-amboa rand̄ihimboyehi an̄ihondü hoafiñ s̄heimbo hoafiñmayefi ra se an̄ihondümbo-mar̄ihindiñ wambo. ¹¹ Raniñmo hohoaniñmoyefühi s̄heimbohündambo Godimbo diñd̄ibafiñyefühi sefiya, 'Ape God, se aheimbo s̄hafiñ hohoaniñmo süngufembo hoafiñmayafiñdür̄i asu se diñboadondowandür̄aniñ ras̄üñgumbir̄ihind-amboane. Aheimbo ŋḡin̄indiñ dabadür̄an-aniñmo aboedi hohoaniñmo ai süngufembo asei ras̄üñgumbir̄ihind-amboane. Asu ai Kraisiñmo an̄ihondümbo-r̄ihoriñ ahandi ratüpur̄i muñgu-mb̄ir̄ihind-amboane,' asefi. ¹² Raniñmo se Adükar̄i Sis̄as Kraisiñmo aboed-ani mb̄isei, ŋga ai-amboa s̄heimbo aboed-anei mb̄isümbui. God asu Sis̄as Kraisiñmo moañ h̄ipoambo-nd̄ineandür̄ih̄i ramb̄ir̄ineandür̄-amboane.

2

Godin̄di hohoaniñmo daboadanambore-randeimbi ai weindah̄i tükündiñfimbui

¹ Wandafi mam̄i, s̄hefiñ Adükar̄i Sis̄as Kraisiñ asükai kudümbui asu s̄hefiñmo ai-babiñdi mamambe-ndeamuniñmbui ranahambo ro s̄heimbo hoafayefi. ² Nindou ai hoafiñdüh̄iya, 'Adükar̄in̄di si tüküfemboane asu Adükar̄i ai kusümboni,' mb̄isuan̄i se ŋḡiriñ af̄indiñ hohoaniñmondeih̄i, ŋgusüfoambe hepün̄indahindiñ. Raniñ

hoafi ra nindou ngorü ai Godindî hoafi hoafiyu-randeimbi nahurai hoafiyumbo-mbeiyu, asu nindou ngorü ai ahandîhoari hohoanîmoyu haya hoafiyumbo-mbeiyu, asu nindou ngorü ai yahuhaya, 'Por, Sairas, Timoti ai yaru hoafîmemo,' yahumbo-mbeiyu? ³ Se nindoumbo himboana wandîhündürani sîheimbo tîkai hoafîndeimboyei. Awi Adûkarîndî si ra ngîrî moanî hoangînde tükündîfeyo. Nga boatei nindou afîndî Godindî hoafi moaruwaimbo-ndîhindühî getündîhe-himboyei. Asu moaruwai hohoanîmoyumbü ahambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui ranai weindahî tükündîfiyuanî asu süngunambo-anîmbo Krais ai kudümbui. ⁴ Moaruwai hohoanîmoyumbü ra ai muŋguambo moatükunî ranahambo nindou ai hohoanîmoyahündowohü dükarihi god sei-arîhündî ranahambo ai hürütündarümbui. Ranîmoatükunîmbo 'moanane' mbüsühî ahandî fimbo yangîrî adûkar-ane mbüsümbui. Ai Godindî worambe nîmandümbu, 'Ro God-anahî,' mbüsümbui.

⁵ Hoafi horombo ro sîheimbo sowahî nîmboahambeyahî hoafîmayahî ra se mîtanîrîhümündi-ai? ⁶ Ranîmoatükunî ai moaruwai hohoanîmoyumbündî nafi gürareandî ra se fîfîrîhindî. Ahandî nafi gündeandanî ngombo-anîmbo nînîsimboanîyo God ai yirifayu ranîsimboan-anîmbo ai weindahî tükündîfimbui. ⁷ Awi getürühoeimbi hohoanîmo haponda dîbo ratüpurîyo arandî. Nga nindou ai moaruwai hohoanîmo-yumbündî nafi gürareandî ana, God ai ahambo nderümünduanî asu ai nafi gifekoate-nduanî ra-sîmboanî muŋgu moatükunî ngîrî dîbo yagodo. ⁸ Asu moaruwai hohoanîmoyumbü ai weindahî tükündîfimbui. Asu Adûkarî Sisas ai kuduanî ai moaruwai hohoanîmo-yumbümbu ahandî yafuinambo hîfokoandirühî asu ahandî himboamupuimbo-randeimbi ranambo moaruwaimbo-ndirümbui. ⁹ Satan ai moaruwai hohoanîmo-yumbümbu ngînîndî dagadombui asu nindou ranai ngînîndî tükündîfi haya ngînîndî moatükunî asu hepünîfeimbi moatükunî tîkai ratüpurîndümbui. ¹⁰ Nindou ai awarîhefemboyei ranaheimbo moaruwai hohoanîmondühîmbo tîkai hoafîndürümbui. Nga nindou ranai awandîhehimboyei nîmboe sapo ai anîhondü hohoanîmo ranahambo ngîrî yifirîndei asu God ai ngîrî aheimbo aboedambondearü. ¹¹ Ranîmboane asu God ai ahei hohoanîmo ngorü-süngundeandanî rananîmbo ai tîkai hoafi ra anîhondümbu-ndîhimboyei. ¹² Ranîmboane asu nindou muŋgu ai anîhondü hoafi anîhondümbufo-koate-yehî hohoanîmo moaruwai ranahambo yifiraye ranaheimbo God ai ahandî yîbobofe-ambe moaruwaimbo-ndearümbui.

God ai sîheimbo kamafoareandürî wambo aboedambo-ndearümbui

¹³ Wandafî mamî, Adûkarî ai sîheimbo ngusüfo pareandürî arandî. God ai weangurühî hondü sîheimbo aboedambo-fendürîmbo kamafoareandürî. Ranîmboanefî sîheimbohündambo Godîmbo hîhîfîrîhurî arîhundî. Ai sîheimbo Yifiafî Aboedî masagadürî ranîmbo-hündamboane asu se Godindî yangîr-anei asu se anîhondü hoafi anîhondümbu-marîhindî. Ranî-süngumbo-anîmbo God ai aboedambo-ndearümbui. ¹⁴ Ai sîhefî Adûkarî Sisas Kraisindî sîheimbo himboamupuimbo-randeimbi sürühoeimbi moatükunî ranambefendürîmbo yahumboani. Ro sîheimbo hoafi aboedî nda hoafîmayefî ranînambo God ai sîheimbo mborai mehu. ¹⁵ Ranîmboane asu, wandafî mamî, se ngînîndîhümündi nîboadei. Godindî hoafi muŋgu sîheimbo yafambenambo, pasînambo yamundarîhundürî ra se kîkîhîndîhümündi. ¹⁶ Sîhefî Adûkarî Sisas Krais asu Ape God ai sîhefîmbo ngusüfo parîneamunühî moanî ngusüfoambe kîkîmî-mafoarîneamuna sîhîrî ahambo anîhondümbu-rîhurühî hîfandarîhurî. ¹⁷ Nga God ai sîhei ngusüfo kîkîmîboadeandürühî ngînîndî mbîsagadür-amboane ranîmboane asu se hohoanîmo aboedî süngundîhindühî hoafi aboedî hoafîndeimboyei.

3

Yîhoefîmbo farîhefe-munîmbohündambo se Godîmbo dîdîbafîndei

¹ Wandafî mamî, nda ndeara bîdîfîranîmbo hoaf-ane. Yîhoefîmbo farîhefe-munîmbohündambo se Godîmbo dîdîbafîndei ndühündî. Rananîmbo Godîmbo

hoafi ra nimehünou ngorü ngoafi, ngorü ngoafi mbihowamboane asu ahandi hoafimbo aboed-ane mbisei-amboane shei mbusümo ramefeyo nou. ² Yihoeftimbo farifehe-munimbohündambo Godimbo didibafindei ndühündi rananimbo asu nindou moaruwai hohoanimo moyomo-rundeimbi ai ngiri yihoeftimbo kikihinda-mündimuni. Nimboe sapo afindi nindou moai anihondümbo-rihindi. ³ Nga Adükarai ai hohoanimo hondü aboed-ane yare arandi. Ranimboane asu ai sheimbo nginindi dagadürühi hibadandürani Satan ai ngiri sheimbo moaruwaimbo-ndearü. ⁴ Adükarai ai ramarea-muna ro fifirihundi nda: Hoafi sheimbo hoafimayefi ra hapo se rasüngurühi arihündi, nga asu süngunambo amboa randihimboyei. ⁵ Adükarai ai sheimbo aboedi hohoanimo sagadürani ranimboane asu Ape Godindi nindoumbo ngusüfo pefe hohoanimo ra fifirihindi asu se ahandi nginindinambo tñirifo ranahambo moanane mbisei hehi nginindi nimboeimboyei Krai ramefeyo nou.

Nimorehi nindowenih müngu ai ratüpurim-beyei-amboane

⁶ Wandafi mamai, shefi Adükarai Sisas Kraiindi nginindi süngu ro sheimbo randihindi asefi. Münguambo wandafi ngorü ai ratüpurikoate-yeih hohoanimo sheimbo yamundima-rihündüri ra süngufekoate-yeiani se ahei fikimi papühindahimboyei. ⁷ Se yihoefti hohoanimo nda süngundihindi. Yihoefti ratüpurimbo se fifirihindi asu ro se-babidi nimatefimbo moai yiboaruko-yiboarukoyefi. ⁸ Sesi se masehimuni ra pemimayefi. Se yihoeftimbohünda tñirifo-ndahimboyei sefi hohu sirihü nimboambo ro ratüpurimbo tñirifomayefi. ⁹ Shei-mayo sesi ndahumindemboyefisi, nga asu moai sahumindefi. Nga sheimbo aboedi ratüpurü nafuundefani asu se aboedi hohoanimo ra süngumbihinda sefi hohumboyefi sesi semindikoate tñirifomayefi. ¹⁰ Nga se-babidi nimboeftimbo ro sefiya, 'Nindou ratüpurikoateyuan ngiri sesi ndemüdu,' masefi. ¹¹ Nga ro himborimayefi ra semayei bodimondi moani ratüpurikoate nimatei mburühumbo ngoründi ratüpurü sefe farifehendürimbo hoafiyei arihündi. ¹² Nindou ra aboedi hohoanimo süngufembo sefi hoahu Adükarai Sisas Kraiindi süngu hoafiyahundürüya, 'Se sheihoari sesi semindimbo-hündambo moani ratüpurü yangiri ratüpuründe,' asefi. ¹³ Wandafi mamai, se aboedi hohoanimo süngufembo ra yiboaruko-yiboaruko-ndeimboyei. ¹⁴ Hoafi pas ndanambe sürü papimarihundi nda nindou ai rasüngufekoate-ndeiani ranaheimbo se türüboadihi fifirihindi-hindürühi ai-babidi wüdindeimboyei, nga yowan. Rananimbo asu ai amoaningim-beyei-amboane. ¹⁵ Nga se yandih hohoanimo-ndehiya, 'Yihoefti hürütümb-anei,' mbisemboyei, nga yihoefti wandaf-anei mbisei hehimbo aheimbo ahinindahündürü.

Bidifirani hoafi

¹⁶ Adükarai ai afurife hohoanimo ra nimindh-ani. Münguambo si münguambo moatükuni tükündifeyoani ai sheimbo mbifarühendür-amboane asu ngusüfoambe afundih kündih hehi nimatei. Adükarai ai münguambo se-babidi mbinünguamboane. ¹⁷ Ro Por-anahi sheimbo karihasihandürü asahi hoafi ra wandihöari sürü paparihandi ro wandi pas müngu sürü paparihandi nou. ¹⁸ Shefi Adükarai Sisas Krai sheimbo münguambo hipambo-mbireandür-amboane.

1 Timoti

Pas mamî Por ai Timotimbo sÿrÿ papîmarandî

¹ Ro Por Sisas Kraisîndî hoafî sahamîndî ha-rîhandeimb-anahî. God sîhefîmbo aboedamboreamunî-randeimbî asu Sisas Krais ranahambo anîhondÿmbo-rîhurÿhî himboayefî aiyafanî wambo hoafî semîndî hombohÿnda kafoarine hîningî-marîneandîrî. ² Timoti, wandî sÿngumboyo se anîhondÿmbo-marîworî asu se wandî nîmorî hondÿ nahurai-anafî. Pas nda sîhambo sÿrÿ papîrîhî koararîheheandî. Ape God asu ahandî nîmorî Sisas Krais ai sîhambo moanî hîpoambondîne hohoanîmo-ndînanîhÿ ngusÿfoambe afurîfe kÿfimbî hohoanîmo mbîsabînanîn-amboane.

Tîkai yamundîfe hoafî ra raguanambo-ndîhumboane

³ Ro Masedonia hîfîna hahÿhî asu sîhambo Efesus ngofîhÿ mbînîmbafa sahehea hoafîmehanîni ranane asÿkai haponda sîhambo hoafehanîni. Se ranîhÿ nîmbafîmbo nindou bîdîfîrî ai tîkai hoafî sÿngufe hohoanîmo yamundarundÿrî ra yowanî mbîsafîpurî saheheamboyahî hoafîmehanîni. ⁴ Rananîmbo se hoafîndafî-ndÿranî ai ngîrî tîkai hoafîndei asu ahei hÿrÿtÿhoafî, ahuirîhoandî ndÿrîmbo tÿrÿfoefe ho waporî hohoanîmo ra mbîsîhehind-amboane. Ngâ yahurai yamundîfe hoafî ana sîmborî hoafî tÿkÿfe arandî, ngâ asu ranî hohoanîmo ranai ana ngîrî aheimbo Godîmbo anîhondÿmbofihî ahandî ratÿpurî fîfîrîfembo-hÿnda fandîhendÿrî, ngâ wanî. Ngâ anîhondÿmbofe hohoanîmo yangîrî randeamboe. ⁵ Ro ngusÿfo pefe hohoanîmo botîfembohÿnda hoafî ra hoafayahanîni. Ngusÿfoambe sÿrÿhoeimbî hohoanîmo, Godîndî himboahÿ hÿtî-koateimbî hohoanîmo asu anîhondÿmbofe hohoanîmo muŋguambo ra ngusÿfo pefe hohoanîmo nîmîndîh-ane.

⁶ Asu nindou bîdîfîrî ana hohoanîmo ranahambo muŋguna daboadanamborîhi hehimboanei, asu hîhîndî waporî ranahambo yangîrî hohoanîmoyei hei arîhÿndî. ⁷ Aiana Godîndî ahînÿmbî hohoanîmo ranahamboanemo yamundîhu-rîhundeimbî-ndefîmbo mehomo. Ngâ ai ahamundî hoafî ranahandî nîmîndîhÿndî asu ai rananî moatÿkunîmbo anîhondÿmboanefî hoafayefî mehomo ra moai fîfîrundî.

⁸ Sîhîrî yarîhu fîfîrîhÿndî God ai nindou-yafe hohoanîmo dîboadofembo-hÿndambo ahandî ahînÿmbî hohoanîmo hînîngîmareandî. Asu nindou ai ahînÿmbî hohoanîmo ranahandî ratÿpurî hondÿ rawarîhindî ana, ra aboed-ane. ⁹ Ngâ sîhîrî ndanahambo ndondîhu yandîhu fîfîrîndîhumboane: God ai nindou aboedî ranaheimbo-yopoanî ahînÿmbî hohoanîmo hînîngîmareandî, ngâ wanî. Ndani-moatÿkunî ranana nindou ai ahînÿmbî hohoanîmo gogonîmbîrîhehi-ndeimbî, bogorîmboyafu-ndeimbîmbo hîfînambo-rîhipureimbî, Godîmbo daboadanambo-rîhoreimbî, moaruwai hohoanîmo sÿngurîhi-ndeimbî, Godîndî hohoanîmo ana ambe sei-rîhundeimbî, hîfî ndanîhÿnda hohoanîmo sÿngufemboane seimbî, boagîrambo hîfîkoarîhindÿrî-rîhundeimbî asu nindou hîfîkoarî-hindeimbî muŋguambo ranaheimbo God ai ahînÿmbî hohoanîmo hînîngîmareandî. ¹⁰ Asu nîmorehî sîsîhîmo-yeimbî, nindowenihî bogo moaruwai hohoanîmoyomo-rundeimbî, nindoumbo hÿmbuhÿnîyomo sowandÿmo homo kaki fihîmbo koarîhou-rundeimbî, tîkai hoafîyei-rîhundeimbî, asu moanî hoangîrîhi hehi nîmoamo nda sei-rîhundeimbî, yamundîfe hoafî aboedî ranahambo daboadî hîhîrîhindeimbî, nindou muŋguambo ranaheimbo God ai ahînÿmbî hohoanîmo ra hînîngîmareandî. Ngâ ahînÿmbî hohoanîmo ndanana ranî-moatÿkunî, asu amurî moaruwai hohoanîmo aho ranai aboedî hohoanîmo ranahambo gabudeamboembohÿnda gifembo-hÿndamboane. ¹¹ Hoafî hondÿ ranana aboedî hoafî God ai wandî warîhÿ masendî ranî-dîbo sîmogod-ane. Hoafî aboedî ranahambo aboed-ane aseî asu God ai hîhîfî-hîhîfî hohoanîmo nîmîndîhayu ra hoafîmemunî.

Por Godîmbo hîhîfarÿrî

¹² Sihefi Adükari Sisas Krai ai wambo hohoanimo-yundirühi, wandi ratüpurinda wudüpoaponde randeambui yahuhaya, wambo ahandi-mayo nginindi ra masendra-mboanahi, asu ro ranahambo hihifarihüni. ¹³ Yini, ro horombo ahambo hoafiyahandowohü tirifoarihüni moaruwaimbo-rihinühi ahambo hürütümarihüni, nga ro ahambo anihondümbofi asu fifirifekoate manimboaha ranimboyu ai wambo hipoambo-mareandiri. ¹⁴ Adükari ranai wambo hipoambo-mareandiramboyahü, ro Sisas Krai-dibo animboahi. Ranyu wambo anihondümbofe asu hipoambofe hohoanimo afindi masendiri. ¹⁵ Hoafi nda anihondü hondane asu muṅgu ai anihondümbombirhindamboane. Sisas Krai ai moaruwai hohoanimoyefembü sihefimbo aboedambo-femunimbo makusu, nga moaruwai hohoanimoye-rihündeimbi ranahaimbo muṅguambo ngasündi-heandürimboanahi. ¹⁶ Nga Sisas Krai ai moaruwai hohoanimoyeimbi himboana wamarandüri hu ra nafuimbohünda ngasündihearü hehea moaruwai hohoanimoya-rihandeimbi wambo boatei hipoambo-mareandiri. Nindou didiyei Kraimbo anihondümbomndihorani asu süngunambo koadürümbo-koadürümbo yanggiri ningombo semindimboaye ranahaimbo ro sisami nahurai-anahi. ¹⁷ Aiana Bogori adükari hondü koadürümbo-koadürümbo nüngumboani. Aiana yifikoateyu-randeimb-ani, asu ahambo nindou ai hoeife-koateyu-randeimb-ani. Ai mam-ani God hondayu asu ahambo ndüri adükarümbani asu ai koadürümbo-koadürümbo bogori hond-ani mbisefimboane, nga anihondane.

Timoti ai nginindi nüngumbo yifiarimbiyu-wamboane

¹⁸⁻¹⁹ Timoti, se wandi nimori nahurai-anafi. Horombo Godindi hoafi hoafiyurandeimbi ai sihambo nini-moatükuni süngunambo refemboayafi ranahambo hoafimayu asu ro hoafi ranahambo hohoanimoya hehea, haponda se randowandi asahanini. Se hoafi ra nginindi kikihindandifi nimbafimbo-animbo asu sihafingusüfoambe hütikoate-ndafühi anihondümbomndiworühi moaruwai hohoanimo dibo yifiarimbohünda tiririfondafi. Nindou bidifiri ahei ngusüfoambe ra moaruwai-ane asei, nga ranahambo raguanambo-marihindi ranimboanei asu ahei anihondümbofe hohoanimo ra mahanondüri sip ho nimoeifihü tirimondeandühi himonü ahano nou. ²⁰ Nindou yimbu yahurai-anafani ahafandi ndüri Himeneus, Areksander ahafanimbo ro Satanindi warihü-marheapiri. Nindou yimbu ai randafineandühi karini asu ai Godimbo tirifoefe hoafikoate-mbeyafanda sahehea.

2

Godimbo didibafife hohoanimo

¹ Boatei se anihondümbomrihindeimbi aheimbo hoafindafindürühi animboya, se nindou muṅguambo fehefe-ndürimbohünda Godimbo didibafinadahindowohü hihifindihori, mbisafi. ² Adükari bogorimbo-yafundeimbi, asu muṅguambo gafman ranahambo-hündambo Godimbo hoafimbeyafindo-wamboane sihiri aboedi nimarimbohünda. Ranimbo asu sihiri Godindi hohoanimo süngundihu nindoumbo hohoanimondefi ngefimboane. ³ Sihiri hoafi yahurai hoafayef-animbo ra aboedane asu God sihefimbo aboedamboreamuni-randeimbi ai ranahambo yifirayu. ⁴ Ai nindou muṅguambo aboedambo-ndiheandürühi asu anihondü hoafi ra fifirimbiri-rihinda yahumboani. ⁵ God mam-ani asu hoafi semündü hu semündü hu-randeimbi nindou mam-ani. Aiani God asu nindoumbo sowana hoafi semündü hu semündü hu arandi. Nindou ra Krai Sisas-ani. ⁶ Ai muṅguambo nindou aboedambofe-ndürimbohünda ahandi fi Godimbo masagado. Nini-simboaniyo God ai yifirimayu ra ai nindou aboedambo-fendürimbo yahumboani sihefimbo nafuimbohünda Krai ai ahandi fi masagado. ⁷ God aiyu ahandihoari rani hoafi ra semindi ho Suda-yafe ndifombo bokarifehe-ndürühi yamundife-ndürimbo kafaore hiningimareandiri. Ranahambo ro tikartheambo-yahipoani, nga anihondümbomanahi hoafayahü. Ranimbo Suda-yafe

ndifo ai Kraismbo anihondumbo-rithorühi asu anihondü hohoanimo fifirimbirihindamboane.

⁸ Munguambo nindowenihî ngoafi-ngoafi ranihünda ai warî botirundühi didibafimbemonda sahehea hohoanimoayahî. Ai sürühoeimbi nîngomombo asu simborî hoafikoate-ndimondühi Godimbo didibafindafundî.

Nîmorehi-yei hoaf-ane

⁹ Nîmorehi ai hoearî ndorîhoayo-weimbi güdühindühi afind-afindi-koate asu ahei fi hifinambo-ndihindi. Ai ahei mbirînarî didiboadofe yihuru asu gorinambo nafiru-ndeimbihündî ranambo fi yihuru-ane asu hoearî kaki adükarîfihî semindümbi yihuru-ane ra moeisahî. ¹⁰ Nga nîmorehi ai Godîndî hoafi süngumbo seimbo ana, ai ratüpurî aboedî ratüpurîmbeyei-amboane ranane nîmorehi-yei yihuru hondayo. ¹¹ Nîmorehi ai hifandî-rundeimbi-yomondî hoarehîndeihi sisikoate nîmandeimbo Godîndî hoafi himborîmbeyei-amboane. ¹² Ro ngîrî hinîngî-ndîheandüra nindowenihambo hîbadühüpurî asu Godîndî hoafi yamundîhipurî ndühündî, nga wanî. Nga nîmorehi ana moanî sisikoate nîmarîmbo Godîndî hoafi himborîmbo yangîr-anei. ¹³ Nîmboe sapo God ai Adamîmbo boatei nafîrürî mburamboyu, asükaiyu süngunambo Ifîmbo nafîmarandî. ¹⁴ Nga asu Adam ai moai tikai hoafi ranahambo anihondumbo-reandî, nga wanî. Nîmorehi aiyo tikai hoafi ranahambo anihondumbo-mareandî ranîyo asu ai moaruwai hohoanîmomayo. ¹⁵ Nga nîmorehi ana nîmorî wakemîndî ratüpurî ratüpurîmbeyei-amboane. Asu ai yarîhindühi Godîmbo munguambo si aho ra anihondumbo-rithorühi, nindowumbo hîpoambofe hohoanîmo ra süngurîhündühi, sürühoeimbi hohoanîmoyeihî asu ahei fi hifinambo-arîhindi ana, God ai aheimbo aboedambo-ndearümbui.

3

Kraisîndî nendambo hifandî-rundeimbi-yomondî hoafi

¹ Hoafi nda tikaiyopoanî, nga anihond-ane: Nindou düdi ai Kraisîndî nendî aheimbo hifandîyondürîmbo hohoanîmoayu ana, asu ai ratüpurî aboedî ranahambo yifirîyu hayamboani. ² Hifandîrandürî-randeimbi nindou bidîfirî ai ahandî moaruwai hohoanîmo nîmarîkoate-ayo ranahambo türüfoefe hoefekoate-mbîyei-amboane. Asu moanî nîmorehi mamî semündümb-anîmbo mbününgu-wamboane. Nindou ranai ahandî fi didiboadore hifandîmbîrand-amboane asu ndore nünguanî nindou ai ahambo aboed-ani mbîsei-amboane. Asu nindou ahandî worîna tükehindi ra ndore hifandîmbîrandür-amboane. Asu ai aboedî yamundea-ndeimbi-mbiyu-wamboane. ³ Asu ai ngîrî bia afîndî ndümündü asu ai ngîrî harîmbo hohoanîmondu, nga hîmboarî hoafendühi simborî hoafikoate nindoumbiyu-wamboane. Asu aiana ngîrî kaki afîndî semîndîmbo hohoanîmondu. ⁴ Ai ahandî aborüdî ranaheimbo didiboado-ndearühi asu nîmoakîdîbou ai ahambo ahînyeihî ahandî hoafi himborîyehî süngumbîrîhindamboane. ⁵ Nindou ranai ahandî aborüdî ranaheimbo didiboadofekoaate-ayu ana, asu ai nüngunde Kraisîndî nendî ranaheimbo hîbadîmandandüra? ⁶ Anihondumbo-reandeimbi nindou simborî aiana nîmai hifandî-randeimbi-mbofe-poanîsî, nga ai ahandî fimbo borîndu asu God ai ahambo Satanîmbo ramarîrî nou tîngîrîfo dagadombui. ⁷ Nga nindou düdi Godîndî hoafi himborîkoate-mayei ahei mbusümo aboedî mbumundî anüngu ai-anîmbo hifandî-randeimbi-mbofi mbîmaru-amboane. Nga asu nindou ranai ahei hîmboahü mbumundî nîngokoate-ayu ana, asu nindou ranai yîboaruko-ndîhoranî asu Satanîndî andürambe keboembui.

Kraisîndî nendî-yei ratüpurîyomo-rundeimbi-yomondî hoafi

⁸ Mamî yahurai-ane Kraisîndî nendî-yafe ratüpurîyomo-rundeimbi amboanî ai ahamundî ratüpurî ranahambo ndondu hohoanîmo-mbemondamboane. Nindou ranai ngîrî afîndî bia ndîmîndîmo asu ngîrî nümüsî nou moaruwai hoafîndîmo aboedî hoafîndîmo ndundî. Asu ai ngîrî nindou bidîfirî-yeimayo kaki semîndîrambo hohoanîmondîmo. ⁹ Rananîmbo asu ai Godîndî hîmboahü

hütikoate-yomondühi anihondümbofe hohoanimo dibo mengoro God ai sihefimo nafuimayu ranahambo kikihisafi-mbirundimund-amboane. ¹⁰ Weangurühi ahamundi hohoanimo ranahambo yandu hoeindundani, asu rani hohoanimo aboedi mbumundi ngoan-animbo asu se ahamumbo ratüpuriyomo-rundeimbimbo-ndüpurü hinngi-mbirupur-amboane. ¹¹ Mamü yahurai-ane nimorehi amboani ai ahei ratüpurü ranahambo ndondühi hohoanimombeyei-amboane. Ai ngörümbo daboadanü hoafindeimboyei. Ai ahei fi hifinambo-ndihindühi anihondümbo ratüpurümbeyei-amboane. ¹² Ratüpuriyomo-rundeimbi aiana nimorehi mamü yanggiri sowandümondeimbi-mbemond-amboane. Asu ai ahamundi aborüdi ranaheimbo ndondundürü hifandimbirundür-amboane. ¹³ Ratüpuriyomo-rundeimbi ai aboedi ratüpurü ratüpuremo ana, nindou ranahamundi ndürü aboedi yagodimboe. Rananimbo ai ahamundi Sisas Kraisimbo anihondümbofe ranahambo hoafimbo yihimbokoate-ndimboemo.

Godindi hohoanimo nimindihündi hoafi

¹⁴ Timoti, ro sihambo sowana nimehünou sinimbo afindi hohoanimo-ayahahi, nga asu ndani moatükunimbo pas nda sürü paparhandi. ¹⁵ Ranimboanahi asu ro nimai sinikoate-ndahani ana, asu se hoafi nda hoeindo hawa aboedi hohoanimo Godindi nendi sihiri siñgufemboayo ra fifirindo-wamboyafi. Rani nindou sihiri ana yanggiri koadürümbo nüngumbü Godindi nendi fandühi arihündi ranaheimbo kambohoani nahurai anihondümbofe hohoanimo ra ngineminindi-ndürimboanefti.

Kraisimbo herü

¹⁶ Sihiri ndondüthu fifirindihumboane, nga Godindi nimindihündi hoafi hohoanimo ra ndorihoeimbi hamind-ane. God ai dibo-hoafi weindahimareandi ra ndahurai-ane. Nindou nimorimbofi tükümeñiyuwa hoeimarühorü.

Yifiafi Aboedi ai nafuimayo ahandi hohoanimo mbumund-ane.

Sünambeahindi nendi ai hoeimarüwuri.

Ahambohünda Suda-yafe ndifoambo hoafi bokamarühoemo.

Hifinindi nimorehi nindowenihü ai ahambo anihondümbo-marühorü.

God ai sünambe serümündü mahafu.

4

Tikai hoafümbi nendi-yafe hoafi

¹ Yifiafi Aboedi ranai wudüpoapore hoafiyowohü yahoya: Süngunambo ana nindou bidifiri ai anihondümbofe hohoanimo ra hinngi-ndihimboyei. Asu ai tikai hoafümbi sanendi kabomo ranahei yafambehündi himborindeihü asu ranahei yamundife hoafi ranahambo sünkundühimboyei, meho. ² Yamundife hoafi ra tikai hoafiyomo-rundeimbi-yomondi-mayo hoaf-ane. Ahamundi ngusüfoambe hohoanimo ra mamikari-ndapurüh-animbo asu ahamundi moaruwai hohoanimo ranahambo nggiri amoanngi-ndimo ndundi. ³ Rani nindou ranai nimorehi semindikoate hohoanimo asu bidifiri sesi wehisaombo hohoanimo ra refemboane mbisimboemo. Nga nindou didiyei ahambo anihondümbo-arühorü asu hoafi hondü fifirarühindü ranai sesi sahüsihü asu ahambo hihifimbohünda God ai sesi ra nafimarand-ane. ⁴ Nga asu muñguambo moatükunü God ai nafimarandi ra aboed-ane. Nga se rani-moatükunü ranahambo moaruwai-ane mbiseimboyei, nga Godimbo hihifarühorü ana, ndahümündi. ⁵ Nga asu Godindi hoafi sünge sihefi didibafife hoafi rasüngunambo muñguambo sesi ra Godindi yanggiri tükündifemboe.

Timoti ai Sisasindi ratüpurimbo aboedi mbününge-wamboane

⁶ Asu se ndani hoafi ra wandafi mamü ranaheimbo hoafayafindürü ana, asu se Sisas Kraisindi ratüpurüyafi-randeimbi aboedi safi nimboamboayafi. Anihondümbofe hoafi asu yamundife hoafi aboedi ra se sünguaro hafü rani-sünge se nginindi

nɪmandɪmboɣafɪ. ⁷ Asu se hɪhɪndɪ wataporɪ moaruwai ranahambo ana daboadanambo-ndowandɪ. Ŋga se Godɪndɪ hohoanɪmo ranahambo ɣaŋgɪr-anɪmbo yamundɪ-yamundɪ-ndowandɪ. ⁸ Sɪhefɪ fi yamundɪ-yamundɪfe hohoanɪmo ndanana moanɪ akɪdou fandɪhemunɪmboe. Ŋga asu Godɪndɪ hohoanɪmo sɪŋgufembo yamundɪ-yamundɪfe ra sɪhefɪmbo afɪndɪ safɪ fandɪhemunɪmboe. Ranɪ-moatɪkunɪ anɪmbo ɣaŋgɪrɪ anɪmboefɪ ndanɪ-sɪmboanɪ fandɪhemunɪ asu sɪŋgunambo koadɪrɪmbo-koadɪrɪmbo ɣaŋgɪrɪ nɪŋgombo semɪndɪmbo ranɪ-sɪmboanɪ amboanɪ fandɪhemunɪ raraondamboe. ⁹ Hoafɪ ra anɪhondɪ hamɪnd-ane, Ŋga muŋguambo ra anɪhondɪmbo-mbɪrɪhind-amboane. ¹⁰ Godɪndɪ hohoanɪmo sɪŋgufembo ra ratɪpurɪyefɪhɪ hɪtɪ-hɪtɪayefɪ. Sapo ro ɣaŋgɪrɪ nɪŋgumbɪ Godɪmbo anɪhondɪmbo-rɪhurɪhɪ hɪmboayefɪ. Ŋga nindou dɪdɪyei ahambo anɪhondɪmbo-arɪhorɪ ranaheimbo aboedambo-reandɪreimb-ani.

¹¹ Ŋga se nindou ranaheimbo hoafɪ ra dabadɪrɪhɪ yamundowandɪrɪ arandɪ rananɪmbo sɪŋgumbɪrɪhind-amboane. ¹² Ahei hɪmboahɪ ana se nindou akohoand-anafɪ, Ŋga asu ai sɪhamboya aiana nindou ɣaŋgɪr-ani mbɪsahɪnɪnɪmboyei, Ŋga wanɪ. Ŋga se nindou aboedɪ mbumundɪ hamɪndɪ nɪmbafan-anɪmbo, asu anɪhondɪmbo-rɪhindeimbɪ ai sɪhafɪ hoafɪ, nɪŋgo, hɪpoambofe hohoanɪmo, anɪhondɪmbofe hohoanɪmo asu sɪrɪhoeimbɪ hohoanɪmo ra sɪhambo hoeirɪhinɪnɪ hehimbo sɪŋgumbɪrɪhind-amboane. ¹³ Ro tɪkɪfekoate-yahambe nindou hɪmboahɪ Godɪndɪ hoafɪ hoeindo wataporɪmbo-ndandɪhɪ, kɪkɪmɪboadowa-ndɪrɪhɪ asu ahandɪ hoafɪ yamundowandɪrɪ ndandɪ. ¹⁴ Horombo hɪfandɪ-rundeimbɪ ai sɪhambo warɪ wamɪnɪ nandunɪnanɪ God ai ahandɪ hoafɪ hoafɪyu-randeimbɪndɪ hoafɪ-sɪŋgu sɪhambo ranɪpoanɪ ratɪpurɪ masaganɪnɪ. Ŋga se ratɪpurɪ ra mbosɪndamboɣafɪ. ¹⁵ Muŋguambo ratɪpurɪ ranahambo sɪhambo hoafɪmayahɪ ra se ndondo hɪbadandɪ ratɪpurɪ aboedɪ ra tɪkɪfembohɪnda tɪŋrɪfondafɪ. Rananɪmbo asu muŋguambo nindouyei hɪmboahɪ sɪhafɪ hohoanɪmo ra aboedɪ tɪkɪmbɪfeyo-wamboane. ¹⁶ Se nindou aheimbo yamundaro-wandɪrane, asu sɪhafɪ hohoanɪmo ranane ranahambo ndondo hɪbadandɪ. Se yaro ŋgɪnɪndɪ nɪmbafɪ. Se randowandɪhɪ ana, se-anafɪ asu sɪhafɪ hoafɪ hɪmborɪyeimbɪ ra muŋguambo aboedambo-ndahimboyei.

5

Ŋgorɪ nindoumbo dɪdɪboadofe hoafɪ

¹ Se boagɪrɪ nindoumbo ŋgɪnɪndɪ hoafɪndamboɣafɪ, Ŋga sɪhafɪ apembo hɪnɪŋgɪrou safɪ dɪdɪboado-arɪworɪ nou-anɪmbo asu ahamumbo amboanɪ randowapurɪ. Asu ako-hoandambo amboanɪ sɪhafɪ akɪdambo rawaroworɪ nou rando dɪdɪboado-ndowapurɪ. ² Se nɪmorehɪ boagɪrambo amboanɪ dɪdɪboado-ndowandɪrɪ sɪhafɪ me hondɪ rawarowandɪ nou. Asu se yɪhoarɪf-amborɪmbo dɪdɪboado-ndowandɪrɪ sɪrɪhoeoyoweimbɪ hohoanɪmo sɪŋgu sɪhafɪ rehɪ hondɪmbo rawarowandɪ nou.

Nɪmorehɪ kaisahoabedɪyei hoafɪ

³ Se nɪmorehɪ kaisahoabedɪ ranaheimbo aheiamboa hamɪndɪ nɪboadeia ndondɪworɪ. ⁴ Ŋga asu nɪmorehɪ ranai nɪmoreimbɪ-ndowohɪ ahɪrɪhoandeimbɪ-ndowanɪ ana, nɪmorɪ ai boatei ahei hondɪ asu asarɪ ranaheimbo mbɪfarɪthe-hindɪr-amboane. Ranɪ hohoanɪmo ra Godɪndɪ hohoanɪmo sɪŋgufe-ane, Ŋga yamundowandɪrɪ. Asu ai nɪmorehɪ ranahambo ndondɪhɪ hɪbadɪhɪndɪhɪ horombo moaŋguimarandɪrɪ ranɪ-sɪŋgumbo sɪmborɪ amboanɪ mbɪfarɪthe-hindamboane. Ranɪ hohoanɪmo ranɪmbo-ani God ai yɪfirayu. ⁵ Nɪmorehɪ ranai nindowenihambo dɪgerɪ haya ai-ɣaŋgɪrɪ hamɪndɪ nɪŋgombo ana, ai Godɪmbo hɪbadɪrɪhɪ nɪmbɪ-nɪmbɪsi ahambo fehɪfe ranahambo dɪdɪbafɪndo pɪndo nda ŋgomboe. ⁶ Ŋga nɪmorehɪ kai ai moanɪ ahandɪ fimbo ɣaŋgɪrɪ hohoanɪmoyo sɪŋgure arandɪ ana, nɪmorehɪ ra yɪfɪyombo nahurai-ane. ⁷ Se anɪhondɪmbo-rɪhindeimbɪ ranaheimbo ranɪ hohoanɪmo ra randɪhɪndɪ mbɪsafan-anɪmbo asu ai ranahambo sɪŋgundɪhɪ ŋgeianɪ asu nindou ŋgɪrɪ aheimbo moaruwai hoafɪndahɪndɪrɪ. ⁸ Nindou dɪdɪ ai ahandɪ mamɪsɪrɪ asu ahandɪ fɪkɪmɪnɪndɪ ranaheimbo-poanɪmbo dɪdɪboado-fendɪrɪkoate-ayu

ana, nindou ranai anihondümböfe hohoanimo ranahambo daboedi hihireamboani. Nga nindou ranai anihondümböfe-koateyeimbî ranaheimbo ngasündearü haya ai moaruwai hamindî nüngumbui. ⁹ Kaisahoabedi ai 60 himbani ngasündeandeimbî nindowenihi mamî yangiri serimindoweimbî ranahambo aboedi hohoanimo süngureandeimb-ane asei nimorehi yahurai yangir-animbo kaisahoabedi-yafe fehefembo bukambe ndürî pefendürimboane. ¹⁰ Ai aboedi hohoanimo-randeimb-ane mbisei-amboane. Rani-ratüpurî aboedi yahuraimboanahî hoafayahî ai ahandî nimorî ndore hifandîmbîrand-amboane asu nindou semindî worinambo-mbireand-amboane, anihondümbö-rîhindeimbî-yafe tîjarî popoi-mbîrîhend-amboane, nindou tîjarîfo tükündîfeyoanî mbîfarîhendür-amboane asu munguambo aboedi ratüpurî aho ra rambireand-amboane. ¹¹ Nga se kaisahoabedi akîdou nimorî safî aheimbo fehefembo-hündambo ahei ndürî pandowa-ndürîmboyafî. Ai hoafîndeihi anîmboya, 'Ro Kraisindî ratüpurîmboanefî' mbisei hehi, asu ahei fimbo yangiri hohoanîmondeihî anamindî ngorü semündümbo mbisei hehi Kraisindî ratüpurî ra hîningî-ndîhimboyei. ¹² Asu sapo ai nîni-moatükunîyo horombo hoafîyeihî randîhumboyefî masei ra refekoate-aye ana, ai hütindeimboyei. ¹³ Asu ai ngorü hohoanimo yarîhi arîhündî ra ratüpurîkoate-ndeihi moanî worinî-worinîndeimboyei. Asu ratüpurî-koate yangirî-poanî, nga ai bodîmondambo hahabodeihî daboadanî tehündîhündürî asu bidîfirî-yafe moatükunî ranahambo sefe fehefendürî nîni-moatükunî ai hoafîkoate-mbomayo ra waporîmborîhü arîhündî. ¹⁴ Ranimboane kaisahoabedi akîdou nimorî safî aiana asûkai anamîndîhü-mbeyahind-amboane asahî. Rananimbo nimorî wakîndîhümündî mbundîhümbo asu ahei worî ra hîbadîhündî. Randahindan-anîmbo nindou ai ngîrî ahei moaruwai hohoanimo hoeindîhindühî asu moaruwai hoafîndei. ¹⁵ Nga nimorehi bidîfirî ana ai daboedi hîhirîyahi hehimbo asu Satanîndî süngu heimboane. ¹⁶ Nimorehi anihondümbö-reandeimbî, nimorehi kai mamî ahandî worambe aidîbombo anîngo ana, nimorehi ranai ndonde hîbadandî. Sapo nimorehi kai ranahambo ana anihondümbö-rîhindeimbî ai ngîrî ahambo hîbadîndîhündî ranîmbo-hünda. Nga nimorehi kai didîyei nindou ngorü ai-amboanî hifandîyondürî-koate-aye ranaheimbo-anîmbo anihondümbö-rîhindeimbî ai hîbandî-hündürîmboyei.

Hifandî-rundeimbî nindou ai aboedi ratüpurî-ndîmonda ndondîhu hîbadîhu-purîmboane

¹⁷ Asu hifandî-rundeimbî ai aboedi hifandarundî ranî-süngumbo ahamumbo aboed-anemo mbîsahüpurüh-anîmbo aboedi mbîfari-hehipurîmboane. Godîndî hoafî hoafîyomo asu yamundu-rundeimbî ahamumbo ranî-poanîmbo hamindî mbîfari-hehipuramboane. ¹⁸ Sapo nindou ahandî ratüpurî ranahambo kakî saimbo ranahambo-hündambo Godîndî hoafî yare hoafîyowohü yahoya, 'Burmakau ai wit hipîrî fîfirîhendühî asu safî dedîmboe sei hehi yafambe kîkîhîndî-hümîndimboyei,' meho.* Asu ngorü hoafî yahoya, 'Nindou ratüpurîyu-randeimbî ranai ratüpurî ranî-süngunambo kakî ndemündümbui,' meho.

¹⁹ Nindou mamî ai hifandî-randeimbî ranahambo papî-hoafîndüranî ana, se ahandî hoafî hîmborî-ndamboyafî. Nga yimbuyafanî asu ngîmîyomo ai hoafîndîmondan-anîmbo hîmborîndafî. ²⁰ Asu hifandîru-rundeimbî nindou bidîfirî ai moaruwai hohoanimo-ndîmondanî ana, se ranahamumbo hifandîru-rundeimbî-yomondî hîmboahü hoafîndafîhü didîboado-ndowapuran-anîmbo asu hifandîru-rundeimbî bidîfirî ai amboanî yîhîmbo-mbeyomondamboane.

Timoti ai ahandî hohoanimo ranahambo ndonde hîbadandî

* 5:18: Por ai hohoanîmoyuhü yahuya, Anihondümbö-rîhindeimbî ai ahei hifandî-rundeimbîmbo kakî-napo mbîfarîhe-hipur-amboane, meho. Rani-hoafî ra weindahî-fembohünda ai Baiborambeahîndî hoafî hoafîmayu. 1 Korin 9:8-12, 10 25:4, Ruk 10.7

²¹ Ro God, Sisas Kraias asu God kafaoreapureimbi sünambeahindi nendi ahamundi himboahü sihambo hoafayahanini, se randowandi masahi mamai yahurai hohoanimo-animbo munguambo nindou ndondo süngundandi. ²² Nga se yowanai nindou Godindi ratüpurai ratüpuraimbohünda kafeofi hininngifimbo ra nimehünou wari ahandi wami nandowamboayafi. Se Godindi himboahü mbumundi ninngombo hibadambo, nga ngorü ai moaruwai hohoanimoayu ra se ai-dibo mamambe-ndafamboayafi. Nga se sürühoeimbi nimbafi ngafi. ²³ Se hoe yangiri ndimindimboyafi, nga akidou wain hoe amboani sihafi furi asu angüni sowandifi arandi ra farifehe-ninimbohünda ndimindifi. ²⁴ Asu nindou bidifiri-yei moaruwai hohoanimo ra aheimbo yibobofekoate-yuambe weindahi adükari tükufe arandi. Asu nindou bodimondi-yei ai dibomboane engoro, nga süngunambo weindahi tükündifemboe. ²⁵ Mamai yahurai-ane aboedi hohoanimo amboani weindahi tükufe engoro. Asu bidifiri aboedi hohoanimo nimehünou weindahi tüküfekoate-ayo ra ngiri mungunambo dibo yagodo.

6

¹ Munguambo anihondumbo-rihindeimbi ngorü nindou-yei moani ratüpurai-yei-rihundeimbimbo-yahi animboei ai ahei hifandirundüri-rundeimbi nindou ranahamumbo ahinindeihi ahamundi hoarehimbeyei-amboane. Rananimbo nindou ai ngiri Godindi ndüri asu sihefi yamundife hohoanimo ranahambo moaruwai hoafindu. ² Nga ratüpurai-yei-rihundeimbi-yei hifandirundüri-rundeimbi ranai anihondumbo-rundeimbi aiyomo ana, ai yowanai randihi hohoanimondeihiya, 'Ro mamai apodoho nahurai-ane, nga ro ngiri ahamundi hoafi himborindefi,' mbisei, nga wani. Nga ai randihi hohoanimondeihii animboya, 'Nindou ndanahamumbo aboedi fehefembohünda ratüpurayefi nda ai anihondumbo-rundeimbi-memondamboanefi ro ahamumbo hohoanimo pararhupuri,' mbisei. Se nimorehi nindowenihii aheimbo aboedi hohoanimo ra yamundowandürühi asu rasüngufembo ngüsü botindowandüri.

³ Sihefi Adükari Sisas Kraiasindi hoafi ai sihefimbo Godindi hohoanimo süngufembo yamundeamuni arandi. Asu nindou ngorü ai yamundife hoafi ra hininngire haya rani-poanimbo hoafi yamundareandüri ana, nindou ranai ahandi hohoanimo ranahambo yangiri-ani afindi hohoanimoyuhü hoafi himborikoate-ayu. ⁴⁻⁵ Aiana fifirife-koate nindou nahurai-anemo. Nga ai nini akidoumbo ndüri asu nini kaboadihumbo yaho hefe hoafinambo simbori-simborimbo-anemo mamikari hohoanimoemo. Rani hohoanimo rani-süngumboane ndani hohoanimo tükufe arandi: Nindou ngorümbo moaruwaimbofi, simbori-simbori, tirifoefi hoafi, ngüsüfoambe nimbiiyo asu hoafinambo simbori-simbori, munguambo hohoanimo ra tükufe arandi. Nindou rasünguru arandi ana, ahamundi hohoanimo ra mamikari-rapurühi moai akidou amboani hoafi hondü ra wudipoaporu fifirundi. Ai Godimbo süngufe hohoanimo ana aboedi napo semindi nafimbai yahomo houmboanemo. ⁶ Anihond-ane, sihiri Godindi hohoanimo sünguarihundi ana, asu nini-moatükuni God ai sihefimbo semuni arandi ranahambo hihifi-hihifiyefühi aboedi napo nahurai sahumindefi arihundi. ⁷ Sihiri fifirihumboanefi, sihefimbo sihefi boagiri ai wakiri-hümündimuni simboani moai nini-moatükuni sahumindefi hoahumbo-yefipoani tükümehundi. Rani süngumboane asukai yifayefi amboani ngiri nini-moatükuni ndahumindefi ngefii. ⁸ Nga sesi hoeari napo sihefimbo engoro ana, ra ndear-ane mbisefimboane. ⁹ Nga nindou ai kaki-napo afindi semindimbo hohoanimoayei ana, ninihondi andürambe pirayo nahurai randahimboyei. Ai afindi moaruwai moatükuni refembo hohoanimondeimboyei asu rani hohoanimo rananimbo aheimbo mamikari-ndandürimboe. Rani süngunambo-animbo ai moaruwaimbo-ndahimboyei. ¹⁰ Kakimbo hohoanimo pefe ana moaruwai hohoanimo afindi ranahandi nimirih-ane. Nindou bidifiri ai kaki afindi semindimbo hohoanimoyeihii anihondümbofe hohoanimo hininngi-rihindühi afindi hamindi tinirifo masahümüdi.

¹¹ Nga Timoti, Godindî nindou-anafî, nga se ranî-hohoanîmo ranahambo feboawandî. Nga se mbumundî hohoanîmo, Godimbo süngufe hohoanîmo, ngusüfo pefe hohoanîmo, tîngîrîfo tüküfeyoanî moanane yaho ngîndî nîngombo hohoanîmo, asu himboarî hoafendühî hohoanîmo muᅅguambo ra se süngundandî. ¹² Nindou Kraismbo anîhondü-mboarirî ana, sapo nindou napo semîndî-mbohünda pîpayomo nahurai-ane. Ranîmbo-hündamboane se aboedî pîpîndafî ngafîmbo yangîrî koadürü-koadürümbo nîngombo ra ndowandîfî. Se nîmorehî nindowenihîmbo sîhafî anîhondümbofe hohoanîmo ranahambo hoafî-mayafîndürî ranîmbo God ai sîhambo hoafîyumboani yangîrî koadürümbo nîngo ranî semîndîmbohünda. ¹³ God ai muᅅguambo moatükunîmbo yangîrî nîngo sai arandî asu Sisas Kraisi ai Pondius Pairatîndî himboahü nüᅅgumbo anîhondümbo fîfîrîfoare hoafîmayu ahafandî himboahü sîhamboya ndahurai randowandî asahî. ¹⁴ Sîhambo refembo hoafîmayo ra hütikoate-ndafîhü wudîpoapondo yando ngafî Adükârî Sisas Kraisi ai kuduani rananîmbo asu ngîrî hoafî yagodo. ¹⁵ Ai weindahî tüküfemboayu ra God ai ahambo tüküfembo hoafîmayu ranî-süᅅgu tükündîfimbui. God aiana aboedî yangîrî nüᅅgumb-ani asu ai mamani muᅅgu-moatükunî hîfandarandî. Aiana muᅅguambo bogorî nindou-yei bogorî hond-ani asu hîfandî-rundeimbî-yomondî Adükârî hond-ani. ¹⁶ Ai mamî yangîr-ani yîfîyo-rakoate-ayu. Aiana si afîndî peyoanî ranîfih-ani anüᅅgu, nga ranî-fikîmî nindou mamî ai-amboanî ngîrî ngu. Nga asu nindou mamî ai-amboanî moai horirî asu ngîrî hondirî. Ranîmboane muᅅguambo si sîhirî ahambo hohoanîmo-ndîhurani ai muᅅguambo ngîndîmbo-imbî-mbiyu-wamboane, nga anîhond-ane.

¹⁷ Nindou hîfî ndanîhündambo napo afîndeimbî ranaheimbo hoafîndafîndürî ai yowanî borîndeimboyei. Ai nîmehünou moaruwaiyo-randeimbî napo ranahambo ngîrî anîhondümbo-ndîhindî, nga yowanî. Nga God ai sîhefîmbo hîhîfî-hîhîfîmbohünda aboedî moatükunî saimunî arandî ranahambo anîmbo anîhondümbo-ndîhurîmboane. ¹⁸ Napo afîndeimbî ai aboedî hohoanîmondühü aboedî ratüpurî afîndeimbîmbiyu-wamboane asu sai-randeimbîmbiyu-wamboane. ¹⁹ Ai rasüᅅguarîhindî ana, aheimbo süᅅgunambo farîhefembo napo gugurîhindühî nahurai-ane aiana süᅅgunambo yangîrî nîngo hondü ra ndahümündimboyei.

²⁰ Timoti, se God ratüpurî sîhambo masendî ra wudîpoapondo hîbadandî. Muᅅguambo nîmîndî fîfîrîfe-koate hoafî ranahambo daboadanambo-ndowandî. Nindou bîdîfîrî ai tîkarîhi hehi hoafîyeihî seiya, 'Hoafî nda nîmîndî fîfîreandeimbî hoaf-ane,' mbîseimboyei, nga se hoafî ranahambo himborî-ndamboayafî. ²¹ Nindou bîdîfîrî ai ranî hoafî ranî-süᅅgurîhindühî anîhondümbofe hohoanîmo ra hînîngî-rîhimboanei.

Godindî moanî hîpoambofe hohoanîmo ai se-dîbo mbeyangoro-wamboane.

2 Timoti

Pas yimbu Por ai Timotimbo sürü papimarandi

Por ai Timotimbo pas sürü papimarandi

¹ Ro Por-anahi. God ai ahandihoari Sisas Kraisi ndi hoafi semindi horambo kamafoareandiri. God ai wambo nindou Sisas Kraisi mbo anihondumbo-rhinda yangiri koaduru ningoweimbi saimbo horombo hoafimareandi ranahambo waporimboyorambohunda koamarhendiri. ² Timoti, se wandi nimori hondu nahurai-anafi, ro shambo pas nda sürü paparhandi. Ape God asu shefi Adukari Sisas Kraisi ai shambo aboedi hohoanimo-ndinanihi hipoambo-ndineana ngusifoambe afure kumbearo-amboane.

Sihiri yowani aboedi hoafi hoafimbo amoaningi-yopoani

³ Ro Godi ndi himboahü huti-koate ahandi ratupuri ratupuriya arhandi wandi amao mamani amboani rani-sunguarhindi nou. Ro sirihu asu nimbokoani shambo hohoanimo-yahananihi Godimbo hihifirihunihi didibafi-yaheando arhandi. ⁴ Asu se wambohunda aranimayafi ranimbo hohoanimo-yahananihi ro shambo hoeifeninimbo afindi hohoanimo-yahi. Ro asukai hoeindihanihi rananimbo hihifi-hihifi-ndamboyahi. ⁵ Ro shafi Kraisi mbo anihondumbofe hondu ranahambo asukai hohoanimo-yahi. Shafi asari Rois asu shafi me Yunis ai weyangurühi anihondumborine marinandi, nga ro yarthe anihondumbo-arheandi shafi anihondumbofe hohoanimo amboa ahafe nahurai-ane. ⁶ Ranimbo-hündamboane shafi hohoanimo botarheanini. Ro wandi wari shafi mbirowami manandihendi ra God ai shambo rani-poanimbo nginindi masaganini. Rananimbo shafi nginindi ranai hai pipirowanda ahoro nahuraimbeyowa sahehea. ⁷ Sapo God ai shefimbo Yifiafi masemuni ra yihimbo sayamuni-randeimbi-yopoani, nga wani. Yifiafi ranana shefimbo nginemindimunanini nindou ngorumbo ngusifo pefe asu shefi hohoanimo ndofe hifandimboyo hohoanimo ra masemuni. ⁸ Ranimbo-hündamboane se shefi Adukari ndi hoafi hoafimbo amoaningi-ndamboyafi. Asu se wambo amoaningi-ndamboyafi, nga ro ahandi ratupuri-mbohunda karabusi-meheand-ane. Nga se Godi ndi-mayo nginindi raninambo Aboedi hoafi bokari-hefembohunda ro-dibo tiririfondemboane. God ai ranimbo-hündamboyo nginindi sayamuni arandi. ⁹ Asu ai aboedamboreamuni mbura ahandi sürühoeimbi nindoumbore kafaore hiningimareamuni. Ai ramareandi ra sihiri aboedi hohoanimo-mayefamboyopoani, nga wani. Nga ranana horombo hondu God ai hifi sunu nafi-koateyu-ambeyo Kraisi ndi süngu aboedi hohoanimo-memuna ahandi nindoumboyahu tükümehundi. ¹⁰ Nga asu hapondani ana Sisas Kraisi shefimbo aboedambo-reamuneimbi ranai ndeara weindahi tüküfimboani. Asu ahandi ratupuri süngu Godi ndi nindoumbo aboedi hohoanimo amboani weindahi tüküfemboane. Sisas Kraisi ai yifindi nginindi hifinambo-mareanda yifi ai nginindikoate-ane. Asu ahandi aboedi hoafi raninambo munguambo nindou ai yifikoate yangiri koadurumbo-koadurumbo ningombo ra weindahi-mareandi.

¹¹ Ai wambo kamafoareandiri aboedi hoafi waporimboyo, Kraisi ndi hoafi semindi ho, asu nindoumbo Godi ndi hohoanimo yamundi fe raraombohunda. ¹² Ro tiririfo asahamindihini aboedi hoafi hoafiya arhandi ranimbo-hunda, nga ranahambo ro moai amoaningiyahi. Sapo ro Nindou anihondumbo-arhini ahambo fifirihini. Asu ro fifirihendi ai wambo rani ratupuri masendi ra hibada ngumbo Sisasi ndi adukari si ra tükündifemboe.

¹³ Ro yamundi-marihendi himborimayafi ra aboedi sisami nahurai-ane asu se mamani yahurai nindoumbo yamundowanduri ndandi. Ranimboane se Sisas Kraisi mbo anihondumbo-ndiworühi ngusifo pandoworühi asu rani-hoafi yamundo ndandi.

¹⁴ God ai aboedi hoafi s̄hafi war̄hūmareandi ra aboedi moatükun-ane, ŋga se wud̄poapondo h̄badandi. Yifiafi Aboedi s̄hefi fiambe amaro ranai fand̄hen̄n̄imboe ran̄i rat̄upuri ra h̄fand̄mbohūnda.

¹⁵ Se f̄f̄rowandi muŋguambo nindou Esia h̄f̄hündi ai wambo h̄n̄ŋgi-mar̄hind̄ri. Asu Figerus weimbo Hemogenes amboani h̄n̄ŋgi-mar̄neand̄ri.

¹⁶ Ro d̄d̄bafehēandi Adūkar̄ ai Onesiforus ahand̄i aborüdi bab̄d̄imbo h̄poambo-mb̄ireand̄ur-amboane. Ai wambo karabusambe-ani yahu amoan̄ŋgi-koate s̄n̄i hoeire-and̄ri randani ŋgusūfo aboedi kür̄the mamar̄hi. ¹⁷ Ai süfumbo Romohū wambo t̄ŋ̄ri-foyuhū kokorand̄rimbo asu sünguna hoeimareand̄ri. ¹⁸ Ro d̄d̄bafehēandi Adūkar̄ ai God̄ind̄i ȳbobofe si tükufe s̄imboan̄i h̄poambo-mb̄irir-amboane. Se f̄f̄rowandi Onesiforus ai ro Efesus̄hū karabus̄yahe n̄mar̄hambe wambo fehefend̄rimbohūnda af̄nd̄i rat̄upuri rat̄upuriyu marand̄i.

2

*Timoti ai Krai*nd̄i rat̄upuri wud̄poaponde rat̄upur̄mbiyu-wamboane

¹ Asu wand̄i n̄mor̄i Timoti, muŋguambo si Sisas̄nd̄i-mayo aboedi hohoan̄imo ranai s̄hambo ŋḡn̄imbi-ram̄ind̄n̄n̄-amboane. ² Asu yamund̄ife hoafi ro nindou af̄nd̄i-yei h̄imboahū watapor̄imbo-mar̄hand̄i ra se h̄imbor̄mayafi. Ran̄i hoafi ra nindou God̄ind̄i hoafi an̄hondūmbo k̄k̄hi-ründ̄mondeimbi ahamund̄i war̄hündowapuri. Ranan̄imbo asu ai asūkai nindou b̄d̄if̄rambo yamund̄i-mb̄irund̄ur-amboane.

³ Se Sisas Kris̄nd̄i ami aboedi nahuraimbondafo n̄mbafi. Ranan̄imbo se ro d̄ibo t̄ŋ̄ri-fo ra ndahoam̄inde-mboane. ⁴ Se ami-yomond̄i rat̄upuri f̄f̄rowandi, sapo ai amimboyafu rat̄upurayomo ra ŋḡri ŋgorū rat̄upuri ndowand̄imo, ŋga wan̄i. Aiana moan̄i ami rat̄upuri ran̄i yanḡri rat̄upuri-nd̄imondani ahamund̄i bogori ai ahamund̄i rat̄upuri ranahambo aboed-ane mbeyahua mb̄is̄imo hou ran̄i yanḡri rat̄upuri-nd̄imboemo. ⁵ Asu nindou ai napo sem̄nd̄imbo p̄p̄i ranambe p̄payu ana, p̄p̄i ranahand̄i ah̄n̄i ra süngundeand̄i. Ai ra süngufekoate-ayu ana, ai p̄p̄imayu ranahambo napo sem̄nd̄imboayu amboani ŋḡri ndemündu. ⁶ Nindou n̄mbürambe man̄ḡri h̄f̄ireand̄ühi t̄ŋ̄ri-foayu ai-boatei b̄d̄if̄ri sesi ra yimunguri-mb̄iramündu-wamboane. ⁷ Hoafi nda ro hoaf̄imayah̄imbo se hohoan̄imondafi, ŋga Adūkar̄ ai s̄hafi hohoan̄imoambe hor̄indea-n̄n̄imbui. Asu ranan̄imbo se hoafi ranahand̄i n̄m̄nd̄i ra wud̄poapondo f̄f̄ri-ndo-wamboayafi.

⁸ Se hohoan̄imondafi f̄f̄ri-ndowand̄i Sisas Krai ȳf̄hündi bot̄imefiyu ranana Defit, Israeri-yafe adūkar̄ bogor̄nd̄i s̄rambeah̄ind-ani. Ran̄imboane aboedi hoafi ro watapor̄imbo-ar̄hand̄i ranahambo hoafayahi. ⁹ Ro aboedi hoafi hoafiya mar̄hand̄i ran̄imboyo nindou ai wambo moaruwai nindou-ani yahomo houmbo mam̄karambo t̄ŋ̄ri-fo saund̄ri mbur̄imbo karabus̄-marund̄ri. Ŋga God̄ind̄i hoafi ranana ŋḡri karabus̄nd̄ifeyo. ¹⁰ Ran̄imbo-hündamboane ro hohoan̄imo ŋḡn̄nd̄i kür̄heand̄ühi muŋguambo t̄ŋ̄ri-fo ra asaham̄nd̄ih̄i nindou God ai wand-anei yahund̄üreimbi ranaheimbo fehefe-nd̄ur̄mbohūnda. Ran̄imboanahi ai-amboani Sisas Krai ai aheimbo aboedambo-ndeand̄ura ai-d̄ibo koad̄ür̄imbo-koad̄ür̄imbo h̄imboamupuimborandeimbi kapeihū mb̄in̄imboeia sahehea hohoan̄imoayah̄i. ¹¹ S̄h̄ri hoafi nda an̄hondūmbo-nd̄ihumboane:

S̄h̄ri ai-d̄ibo ȳfayefi ana,

asūkai s̄h̄ri ai-d̄ibo yanḡri n̄imboemboyefi.

¹² S̄h̄ri ai-d̄ibo t̄ŋ̄ri-fo asahum̄nd̄efi ana,

asu s̄h̄ri ai-bab̄d̄imbo bogor̄mbondahu h̄bad̄ihumboyefi.

Ŋga asu s̄h̄ri ahambo daboadi h̄h̄rar̄ihuri ana,

ai s̄hef̄imbo daboadi h̄h̄r̄nd̄i-ndeamun̄imbui.

¹³ S̄h̄ri ahambo süngufimbo hoaf̄iyefi mbur̄ihumbo

asu süngufekoate-ayefi anasi,

asu aiana ahand̄i hoaf̄imayu ra süngundeambui.

Aiana ngiri ahandi hohoanimo ra ngörü-süngundeandi, nga wani.

*Timoti ai Godi*ndi ratüpuriyombo tiri+fombiyu-wamboane

¹⁴ Se nimorehi nindowenih ranaheimbo rani hoafi ranahambo hoafindafinduri nda ngafi. Asu Godi ndi himboahü se aheimbo ahani hoafindafinduri ai ngiri hifinindi moatükuni ranahambo hoafinambo simbori-simborindei. Rani-moatükuni ranana nindoumbo famandheiri-poani, nga nindou himborayeri ranaheimbo moaruwaimbo-ndearümböe.

¹⁵ Se Godi ndi ratüpuriyorandaimbi nindoumbofe tüküfembo tiri+fondafi, rananimbo God ai sihafi ratüpurü ra aboed-ane yahombohünda. Rananimbo se Godi ndi ratüpuriyafi-randaimbi amoanngikoate-ndafühi ahandi hoafi wudipoapondo yamundo-wandurimboyafi. ¹⁶ Se Godi ndi hohoanimo süngufekoate hoafi rani-fikimi ngamboyafi, nga yowani. Sapo hoafi moaruwai ranai ana nindoumbo Godi ndi süngufe anguni ndemindinduri ngomboe. ¹⁷ Sapo hoafi ranana masime moaruwai hamindi adükarü tükefeyo nahurai-ane, nga rananimbo nindoumbo moaruwaimbo-ndeamboe. Sapo Himeneus weimbo Firetus rawefine marinandi nou. ¹⁸ Nindou rahurai aiana hoafi hondü ra hinngirineambo anafandi, sapo ai hoafiyafandühi safaniya, 'Sihiri ana yifihündi botimayahundane, ranimbo wambo asu ngiri sünguna yifihündi botindahundi,' safani arinandi. Ranane hoafi ranai bodimondi-yafe Godimbo anihondümböfe hohoanimo ra moaruwaimbo-reanduri arandi.

¹⁹ God ai Kraisi ndi nendi nginemindimbo-hünda Kraisi kambohoani nahurai mafondiri. Kambohoani ranifihü sürü nda apenngö: 'Adükarü ai ahandi nendambo ndore fifirea-ndurimboani.' Asu ngörü sürü amboani nda 'Munguambo nindou ai seiya, "Ro Adükarü-ndanefti," asei ranai ana moaruwai hohoanimo ranahambo daboadi hihirimbirihind-amboane.'

²⁰ Adükarü worambe gor asu sirfa raninambo hipiri nafirühi masihendi. Gor sirfa raninambo yangiriyopoani, nga nimi asu hifi raninambo amboani nafimarihündi. Rani-moatükuni ra bidifiri rani-poanambo ratüpurimboyo asu bidifiri mamikarambo moatükuni ratüpurimboyo. ²¹ Ranimboane nindou düdi ai rani mamikarambo hohoanimo ra hinngireandühi Godi ndi himboahü aboedayu ana, ai rani-poanimbo ratüpurimbo hipiri nahurai nüngumbui. Ai Adükarü ndi yangiri nünguhü asu ahambo fandheirühi aboedi ratüpurimbo yangiri nafiramindi nngö marand-ane.

²² Nga ranimboane se nindou hoarifambori-yafe moaruwai hohoanimo ranahambo feboawandi. Nga se mbumundi hohoanimo, Godimbo anihondümböfe hohoanimo, ngüsüfo pefe hohoanimo, ngüsüfo afurife kife hohoanimo, rani hohoanimo-animbo ndowandifi. Nindou didiyei Godi ndi himboahü sürühehindeimbiyei asu Adükarü ndi ndurinambo didibafiyahi arihündi ai se-babidimbo rani hohoanimo süngundihindi. ²³ Asu se nindou ngüsüfo hohoanimokoate hoafi ngörü-süngu ngörü-süngu-rihundeimbi ranahei fikimi ngamboyafi, nga yowani. Nga se fifrowandi hoafi yahurai ranana hoafinambo simbori-simbori tüküfe randühane. ²⁴ Asu Adükarü ndi ratüpuriyu-randaimbi ana ngiri hoafinambo simbori-simborindu, nga wani. Nga ai nindou munguambo afure hohoanimoyuhü ndore yamunde-randaimbiyu haya himboari-yangiri hifandi-randaimbiyiwamboane. ²⁵ Adükarü ndi ratüpuriyu-randaimbi ai himboari hoafendinduhü, nindou mami hohoanimo süngufekoate-yeimbi ranaheimbo yamundeanduri. Rananimbo God ai ahei ngüsüfoambe hihirareanduri ana, anihondü yamundife hoafi ra himbori-ndeimboyei. ²⁶ Nindou yahurai ranana Satan ai aheimbo ahandi andürambe masemündünduri ahandi hoafi süngufembohünda. Nga ai hoafi hondü ra fifirarihindi ana, Satanü ndi anduri ra hinngirihhi moanambühi aboedambo tükündahimboyei.

3

Bidifiranambo si tüküfeyoambe ana nindou ai moaruwai hohoanimo-ndeimboyei

¹ Se fifirihindi bidifiranambo si akimi tüküfembo-yoambe ana tñirifo afindi tükündifemboe. ² Nimboe sapo nindou ai ahei fimbo yangiri hohoanimondeihí, kakimbo yangiri hohoanimo pandihimboyei. Ai ahei fimbo yangiri borindeihí asu ngorü nindou hohoanimo-koatendeihí nindou bodimondambo tirifoefe hoafindeihí, ngiri ahei boagiri-yei hoafi himboringe ndühündi. Ngiri nindou ranaheimbo hihifindhündüri asu ai Godindi hohoanimo süngufekoate-ndeimboyei. ³ Ai ngiri nindou bodimondambo hohoanimondei asu ngiri nindou amboawiyeyi mbisei. Nga ai daboadaní nindou ngorumbo amongoní hoafindeimboyei, asu ngiri ahei fi wudipoapondíhi hibadühündi, nga ai hipoambofe-koatendeihí nibe aboedayo ra moaruwaimbo-ndihimboyei. ⁴ Asu ai ahei ngunindambo amboani hohoanimo-koatendeihí moaruwai moatükuní randihimboyei. Ai hohoanimo hoeifekoate ratüpurí-ndeimboyei. Ai hohoanimo-ndeihiya, roana bogorí nindou-aneftí mbisei hehi Godimbo hohoanimokoate hifi ndanihündambo hihifi-hihifi hohoanimo yangiri hohoanimo-ndeimboyei. ⁵ Ai Godindi hoafi ra fi yangiri süngundi-himboyei, nga ahandí nginindi adükari engoro ra ngiri fifirindhindi. Se nindou yahurai ranahei fikimi ho-poani, nga yowaní.

⁶ Nindou yahurai aiana nimorehi hihindi hohoanimoeyimbi moaruwai hohoanimoeyi arihündi ranahei worinambo ho ahei hohoanimo ngorü-süngufe hifandimbo ranimboane nafí kokoarundi. Moaruwai hohoanimo ai ahei ngusufambe botireandüra rani hohoanimo ra refembo hohoanimoeyi arihündi. ⁷ Asu nimorehi ranai simborí yamundife sahümündi arihündi, nga ai ngiri Godindi anihondü hohoanimo ra fifirindhindi. ⁸ Horombo Sanes weimbo Sambres ai Mosesindi hoafi daboadi hihirima-rineandi rani-süngumboane hapondani amboani anihondü hoafi ranahambo daboadi hihirarundi. Ranane ahamundi hohoanimo ranai mamikari-yomondühi asu ahamundi Godimbo hohoanimo ra moanane. ⁹ Nga ahei rani hohoanimo ra ngiri adükari tükündifeyo, nga wani. Muñguambo nindou ai hoeindhindani ahamundi hohoanimo ai mamikari-ndapurimboe sapo horombo Sanes weimbo Sambres ramefineandi nou.

Timoti ai Godindi hoafi nginindi kikihimbi-ramüdu-wamboane

¹⁰ Nga seana wandi yamundife, hahabodí maríhandí asu wandi hoahoango rana-handí nimindi ra fifirowandühi süngumarowandi. Ro Godimbo anihondumbo-ríhinühi ngorü nindou afuríhe hohoanimo-yahandüri asu nindou ngusüfo paríheandürihi tñirifo tüküfeyowaní moanane sa nginindi nimboa maríhandí ra se fifirowandi. ¹¹ Sapó ro Andiok, Aikoniam asu Ristra ngoafihü nindou ai wambo moaruwaimbo-ríhindürihi asübusí masehündi ra se fifirowandi. Ro rani ngoafihü tñirifo masahamindhíyosi, nga Adükari ai famaríhendíra aboedambo animboahi. ¹² Anihond-ane, muñguambo nindou Sisas Kraisi díbo nimboadeimbo Godindi hohoanimo sünguaríhindi ana, nindou ai aheimbo moaruwaimbo-ndihindürimboyei. ¹³ Nga nindou moaruwai Godindi hoafi fi yangiri süngurundeimbi ahamundi hohoanimo ranai ngo-ngombo moaruwai hamíndíndimboe. Ai nindou bidifiri-yei hohoanimo mamikari-rundürih-anemo, nga asu ahamundi hohoanimo amboani mamikarapurí.

¹⁴ Ro síhambo hoafehanini, se hoafi himboringeyafi mbura anihondumbo-arowandi rani yangiri süngundo ngafi. Hoafi ra anihond-ane, sapó nindou düdi síhambo yamundi-maríhinini ranaheimbo wudipoaporo fifirowandüri. ¹⁵ Asu se fifirowandi sapó se nimori akidouyafambe hafimbo síhambo hohoanimo aboedí saimbo Godindi hohoanimo paiaroweimbi buk rani-boatei fifirímarowandi. Buk rananimbo hohoanimo aboedí daganinani Sisas Kraisimbo anihondumbo-ndíworani asu God ai síhambo aboedambo-ndeaninimbui. ¹⁶ God ahandí bukambe hoafi ra weindahí-mareandi. Asu yamundifembo, moaruwai hohoanimo nafuimbo, hohoanimo didíboado-fembo

asu mbumundi hohoanimo süngufembo yamundife-mbohündambo hoafi ra aboedane. ¹⁷ Rananimbo nindou didiyei Godindi hohoanimo sünguarthindi ranai aboedi ratüpurü ratüpurü-mbohünda ndorühi fifirüthimboanei.

4

Timoti ai Godindi hoafi hoafimbo nginindi mbününgu-wamboane

¹ Sisas Kraisi ai weindahü kuduani asu ahandi nginindi hifandarandi ra tükündifeyoani ai yangiri niboadeimbi asu yifiyeimbi ra yibobondearümbui. Ahandi asu Godindi himboahü ndanahambo shambo ahini hoafehanini. ² Se aboedi hoafi ra bokarühefembo nginindi nimbafi. Nindou ai himboründeianiyu asu wanüdoanüyü ra se bokandihao ndandi. Nindou ai ahei hohoanimo moaruwai hoeifembohünda hoafindafindürü. Ai moaruwai hohoanimo-ndeiani se nginindi hoafindafindürü. Ahei ngüsüfoambe kiki-mo-boadowandürü. Hinüngürou hoafindafindürühi wudüpoapondo yamundowandürü. ³ Himboriyafi, süngunambo ana nindou ai hoafi hondü ranahambo himborükoate-ndeimboyei. Rananimbo ai nindou afindi aheimbo yamundifendürimbo kokondihü-purimboyei nini hoafiyu ai himborimbo hohoanimoyeimbi ra yamundife-ndürimbohünda. ⁴ Rananimbo hoafi hondü ra hinüngündühi hehi moani hoafi yangiri ra süngundühimboyei. ⁵ Nga se münguambo si wudüpoapondo hohoanimondafi se tihüriüfo ndowandüfi asu nindoumbo aboedi hoafi ra wataporimbondandürü. Asu Godindi ratüpurü ra se anihondümbo hamindi ratüpuründafi.

Por yifimbo akim-ani

⁶ Wandü yangiri ningu ra Godimbo sesi saimbo nahurai-ane, nga ndeara wandü yifimbo ra akim-ane. ⁷ Ro aboedi hamindi yifiariya, yangiri ningu semindimbo ra pipimayahi ranane ro pipi moendifemboyo-wami tüküyaheandühi wandü Godimbo anihondümbofe ra kikihari-hamindühi. ⁸ Hapoana napo pipambe horombofe hefe semindimbo ranai yangori hifandarandi. Napo ranana ndahurai-ane. Adükari ai wambo mbumundi nindou mbüsümbui. Adükari ai mbumundi hohoanimo süngu nindou yibobore arandi sapo ahandi adükari yibobofe si ra tükündifeyoani napo ra wambo ndendürimbi. Ai wambo yangiriyopoani asendiri, nga nindou münguambo didiyei ahambo weindahü tükündifiyuanü hoeifimbo himboyeihü amarei ranaheimbo amboa.

Timoti ai nimehünou Porimbo sowana mbüsünü-wamboane

⁹ Se wambo sowana nimehünou sinimbo tihüriüfondafi. ¹⁰ Demas ai hifihündü hohoanimo süngufembo afindi hohoanimoyuhü wambo hinüngüreandiri haya Tesaron-aika ngoafinambo mahu. Kresens ai Garasia hifina mahu asu Taitus ai Darmesia hifinambo mahu. ¹¹ Asu Ruk mami yangiri-ani ro-dibo anüngu, ranimbo-animbo dügüfihü Mak ndowarindüfi dügüfi. Rananimbo ai wandü ratüpurü ra farithendiri haya ratüpurümbiyu-wamboane. ¹² Nga Titikusimbo ana Efesusinambo koamarühehina mahu.

¹³ Asu se asühüfi ana, wandü ngisüharü hoeari warü hoandari Troas ngoafihü Karpusindi worambe masüheheandü ra ndowandüfi dügüfi, asu buk amboanü kapeihü. Sapo buk ninüthondi hoearinambo nafiyoweimbi-mayo ra.

¹⁴ Areksander napo bras kapanambo nafira-randeimbi ai wambo afindi moaruwaimbo-mareandiri. Ranimbo-hünda süngunambo Adükari ai simbori ahambo moaruwaimbo-mbirir-amboane. ¹⁵ Nga se-amboanü nindou ranahambo-animbo hibadambo. Nga ai-ani yihöfi hoafi hifinambore arandi.

¹⁶ Weangurühi ro kotambe simbori hoafimayahi ra moai nindou didai-amboani farithendiri, nga münguambo nindou ai hinüngü-marüthindiri. Nga God ai aheimbo amboawiyei mbeyahuamboane. ¹⁷ Asu Adükari ai ro-dibombo nüngumbo nginindi masendira ro aboedi hoafi ra Suda-yafe ndüfo ranaheimbo didüboadondühe waporimbo-ndühamboyahü. Raniyu God ai wambo nimambeahindi ninüthondi raion

yahamonindî hümarîhendîrî.* ¹⁸ Mami ranî-süŋgumboane Adükari ai wambo nindou moaruwaimbo-fembo hohoanimoayei ranambeahindî aboedambo-ndeandîrîmbui. Rananimbo ai sünambe ŋginindî hîfandarandî ranambe aboedambo ndemündündîrî gafumbui. Koadürümbo-koadürümbo ahambo aboed-ani mbîsefîmboane.

¹⁹ Asu se wandî hîhîfî hoafî Prisira weimbo Akwirambo asu Onesiforusindî worambeahindî aheimbo hoafîndafî. ²⁰ Erastus ai Korin ŋgoafîhü awi mbanüŋgu. Trofimus ai anġünîmbomayua Muretus ŋgoafîhü hîningîmarîhinî. ²¹ Asu se wambo sowanambo sîfombo tîŋîrîfondafî ŋgîsîharî tüküfekoate-yoambe. Yuburus, Pudens, Rinus, Krodia asu munġuambo anîhondümbo-rîhindeimbi ai sîhambo hîhîfî hoafî koararîhehinî.

²² Adükari ai se-dîbo mbînünġu-wamboane. Ŋga asu ahandî moanî hîpoambofe ai se-dîbo mbeyanġoro-wamboane.

* 4:17: Nda kafoefe hoaf-ane. Raion ai nindou bîdîfîrî mbura arandî. Kafoefe hoafî nîmîndî ra Porîmbo tîŋîrîfo tükümeŋyowa yîfîmbo yangîrîmayu, ŋga God ai ahambo mafarîheira aboedambomefiyu.

Taitus

Pas Por ai Taitusimbo sürü papamarandi

¹ Ro Por Godindi ratüpuríya asu Sisas Kraisiñdi hoafi sahamindi ha-ríhandeimb-anahi. God ai nindumbo wand-anei yahu-ndüreimbi ranahei anihondümbofe ra nginemiñdi-ndüriñbo asu Godindi mbumundi hohoaniñmo fifirife süngufembohünda kafoare hinñgi-mareandür-ane. ² Anihondümbofe asu fifirife ranahandi niñmindi ra yangiri koadürü-koadürümbo niñgombo ranahambo himboayefi ranane. Horombo hifi nafikoate-yuambe God tikai hoafikoateyu-randeimbi ranahambo horombo hoafimareandi. ³ God ai yifirímayu rasimboani ai ahandi hoafi ra weindahimareandi. God sihefiñbo aboedambo-reamuni-randeimbi ai randowandi yahuhü wandi warihü hoafi ra masihenda ro ahandi hoafi-süngu randowandi bokaríhehe aríhandi. ⁴ Taitus, ro síhambo pas nda sürü paparihandi. Síhehi mamindiñhüñdi anihondümbofe hohoaniñmo ranínambo wandi niñmori nahurai-anafi. Nga Ape God asu Sisas Kraisi aboedambore-randeimbi ai moani hiñpoambofe asu ngüsüfo afurífe kife hohoaniñmo mbisabínanin-amboane.

Taitusindi ratüpurí Krit airaniñhü

⁵ Bidiñfiri ratüpurí moendiñfe-koate anñngo ra moendiñfe asu muñguambo adükari ngoafiñhü anihondümbo-ríhindeimbi hífandiñbo nindou kafoefe hinñgi-fembohünda horombo hoafimayahí süngu ro síhambo airan Krit raníñhü hinñgi-maríheaniñi. ⁶ Hífandi-randeimbi nindou ranai nindou-yei himboahü mbumundiñdu haya niñmorehi mameimbiñdu. Asu ahandi niñmori amboani Kraisiñbo anihondümbo-mbiríhind-amboane, nga ai yowaní boagiri-yei hoafi amboani himboríkoate-ñdeimboyei. ⁷ Se fifirowandi, anihondümbo-ríhindeimbi hífandi-randeimbi ai Godindi ratüpuríyu-randeimb-ani. Raníñboane asu ahandi hoahoango ra aboedímbeyo-wamboane. Ai ngiri moaruwai hohoaniñmo ahei himboahü randeanda hoeindiñhüñdi asu ngiri afíñd-afíñdñdu. Asu ai ngiri ngüsüfoambe niñmai hüñdu. Asu ngiri bia ndümündü haya afíñd-afíñdñdu ndandi. Ai ngiri nindou haríñdu asu ngiri kiki napombo semíñdñmbo hohoaniñmondu ndandi, nga yowaní. ⁸ Ai nindou ngorü ngoafiñhüñdi ahei ranaheimbo worínambo-mbíreandür-amboane, nga asu ai aboedí hohoaniñmo raní yangiri hohoaniñmondüñ siñgumbíreand-amboane. Nga ai aboedí díboadoríhoei nünñgumbo Godindi hohoaniñmo raní yangiri hífandiñmbirand-amboane. Asu ai ahandi fi muñgu ra wudípoapore hífandiñmbirand-amboane. ⁹ Nga asu ai anihondü hoafi yamundi-maríwuri ra kikiñhi-mbíramündu-wamboane. Rananiñbo asu ai nindou bidíñframbo yamundi-ñdeandürüñhi, ahei ngüsüfoambe kikiñmbo-foareandür-amboane. Asu yamundiñfe hoafi aboedí rananiñbo nindou ai anihondü yamundiñfe hoafi mbaharíhehindi ranaheimbo ai ndore hoafimbiyundür-amboane. Rananiñbo asu ahei moaruwai hohoaniñmo ra yaríhi hoeimbiñhüñd-amboane.

Krit nindou ai afíñdi tikai hoafümb-anei

¹⁰ Yini, nindou afíñdi ai hoafi mbahíbadí-ríhouñdeimbi anñngomo, nga moani hoafi yangir-anemo, asu nindou aheimbo tikaruhou wosíhoafori hoafiyomo-rundeimb-anemo. Nindou afíñdi ai rawarundi ra ai Suda-anemo, nindou fi-hoeari karu tíríhoemo-ñdeimbi-yomondi mamisir-anemo. ¹¹ Nindou yahurai ai hohoaniñmo yamundarundi ra síhíri ngiri randíñhüñdi. Ranane asu nindou bidíñfiri mamí worambeahíñdi, ranaheimbo ngüsüfo mamíkararundürí kiki semíñdñmbohünda. Raníñboane se nindou yahurai-yafe yafambe ra kikiñhindapundiñfi. ¹² Horombo Kritíñhüñdi fifireandeimbi ahandíhoari hoafiyuhü yahuya, 'Kritíñhüñdi aiana tikai hoafiyei aríñhüñdi. Ai niñmambeahíñdi niññhondi moaruwai nahurai ratüpuríñmbo yíboarukoyeiñhi afíñdi sahüsi aríñhüñdi,' mehu. ¹³ Raní hoafi ra anihond-ane. Raníñboane se aheimbo nginiñdi aboedí hoafíñdafíñdürí. Rananiñbo asu

Adükari⁺mba an⁺hondümb⁺ofe ra ng⁺in⁺ndi⁺mbeyo-wamboane. ¹⁴ Rana⁺imbo Suda-yafe hürütühoaf⁺ yang⁺ri⁺ asu nindou ai hoaf⁺ hondümb⁺o daboadi h⁺i⁺h⁺irar⁺ihindi⁺ ranahei ah⁺ini⁺ hoaf⁺ ranahambo ng⁺ri⁺ hohoan⁺imondei. ¹⁵ Nindou di⁺di⁺yei ahei hohoan⁺imo sürühoeimbayo ana, asu ranaheimbo muṅguambo moatükun⁺ sürühoeimb-ane. Ŋga asu nindou ai moaruwai hohoan⁺imoaye ra moai Krai⁺imbo an⁺hondümb⁺o-r⁺ihindi⁺, ranaheimbo muṅguambo moatükun⁺ sürühoeimbi-yopoan⁺. Ŋga ahei hohoan⁺imo ṅgusüfoambe afoero ranamboan⁺ moaruwai-ane. ¹⁶ Yafambe yang⁺ri⁺ ai yar⁺hi hoaf⁺yeih⁺, ‘Ro God⁺imbo fi⁺fi⁺ri⁺hini⁺,’ ase. Ŋga asu ahei hohoan⁺imo yar⁺hi nafuiyeih⁺ God⁺imbo daboadi h⁺i⁺h⁺ir⁺ihorühanei. God ai aheimbo moai wud⁺ireandür⁺. Ai hoaf⁺ k⁺i⁺k⁺ih⁺ri⁺-hindühanei, ṅga ai ṅg⁺ri⁺ aboedi hohoan⁺imo rand⁺ihindi⁺.

2

Hoaf⁺ nda ni⁺moreh⁺ nindowenih⁺ boag⁺rambo hoaf-ane

¹ Ŋga Taitus, se ndor⁺hoeimbi hohoan⁺imo ran⁺-süṅgu ni⁺moreh⁺ nindowenih⁺imbo yamundowandür⁺. ² Nindowenih⁺ boag⁺ri⁺ ranahamumbo hohoan⁺imo nda süṅgufembo yamundowapur⁺. Ai ahamund⁺hoar⁺ ndondu h⁺i⁺badundüh⁺, ng⁺in⁺ndi⁺-ham⁺indi⁺ an⁺hondümbondund⁺. Ai ṅgusüfo parundüh⁺ asu ti⁺ṅri⁺fo tükünd⁺feyoan⁺ moanane mb⁺simo ng⁺in⁺ndi⁺ mb⁺in⁺ṅgomond-amboane. ³ Mare yahurai-an⁺imbo ni⁺moreh⁺ boag⁺ri⁺imbo amboan⁺ yamundowandür⁺. Ai aboed⁺ sürühoeimbi yang⁺ri⁺ ni⁺boadeih⁺ asu daboadan⁺ amṅgonimbo hoaf⁺ndeimboyei. Asu aheimbo ng⁺in⁺ndi⁺ ham⁺indi⁺ bia ra h⁺i⁺badarümboe, ṅga yowan⁺. Ŋga ai aboed⁺ hohoan⁺imo süṅgufembo ra yamund⁺imbi⁺ri⁺hind-amboane. ⁴ Asu ni⁺moreh⁺ ṅgusüfo k⁺i⁺k⁺ih⁺ri⁺-hindeimbi ranaheimbo yamund⁺ife-ndürimboane aboed⁺ hohoan⁺imo ndahurai: Ai ahei nindowenihambo ṅgusüfo pand⁺hipur⁺, asu ahei ni⁺morambo amboan⁺ mam⁺ yahurai ṅgusüfo pamb⁺ir⁺ihindür-amboane. ⁵ Asu ai ahei hohoan⁺imo ra wud⁺ipoapor⁺hi h⁺ifand⁺ri⁺hündüh⁺, mbumund⁺ mb⁺in⁺boadei-amboane. Asu ahei wor⁺ ra di⁺boador⁺ihindüh⁺ h⁺ifand⁺-mb⁺rühünd-amboane. Asu muṅguambo aboed⁺ mb⁺far⁺ihindür-amboane. Rana⁺imbo asu ahei nindowenih⁺-yafe hoareh⁺ mb⁺in⁺boadei-amboane. Ai ran⁺ hohoan⁺imo ra muṅgua süṅgumb⁺ir⁺ihünd-amboane. Rana⁺imbo nindou ai ṅg⁺ri⁺ God⁺indi⁺ yamund⁺ife hoaf⁺ ranahambo ti⁺ri⁺boand⁺hi hoaf⁺ndei.

Hoaf⁺ nda hoar⁺famborimbo hoaf-ane

⁶ Mam⁺ yahurai se hoaf⁺ndaf⁺pur⁺, nindou aki⁺dou hoar⁺fambori-yomondeimbi ranahamumbo, ṅga ai-amboan⁺ ahamund⁺ hohoan⁺imo ra ahamund⁺hoar⁺ wud⁺ipoapor⁺ h⁺ifand⁺imbi⁺rund-amboane. ⁷ Hohoan⁺imo muṅguambo se rawarowand⁺ ra, se-amboan⁺ aboed⁺ nafuimbo ni⁺mbafan⁺ nindou ai si⁺hambo hor⁺ihini⁺n⁺hü süṅgu-mb⁺ir⁺ihini⁺-amboane. Nindou yamund⁺ife ratüpur⁺ ra an⁺hondümb⁺o hondü ndondo yamundowand⁺. ⁸ Asu se an⁺hondümb⁺o yang⁺ri⁺ hoaf⁺ndaf⁺ ndand⁺. Rana⁺imbo nindou ai ṅg⁺ri⁺ si⁺hambo moaruwai-ani mb⁺isei. Ŋga rana⁺imbo si⁺hef⁺imbo ng⁺in⁺ndar⁺hümuni ai amoan⁺ṅg⁺ndeimboyei sapo si⁺hef⁺imbo moaruwai hoaf⁺imboaye ra ni⁺ni⁺-moatükun⁺ moaruwai moai rar⁺ihund⁺.

Hoaf⁺ nda moan⁺ ratüpur⁺yei-r⁺ihündeimbi⁺imbo hoaf-ane

⁹ Se moan⁺ ratüpur⁺yei-r⁺ihündeimbi⁺ yando yamundowandürüh⁺ hoaf⁺ndaf⁺ndür⁺ muṅguambo moatükun⁺ ai ahei bogor⁺ ranahand⁺ hoareh⁺imbeyei-amboane. Asu ai di⁺boadond⁺hi aboed⁺ ratüpur⁺ ratüpur⁺imbeyei-amboane. Rana⁺imbo ahei bogor⁺ ranai ‘aboed-ane’ mbeyahomondür-amboane. Asu ai ṅg⁺ri⁺ ahei bogor⁺ ranahamumbo moaruwai hoaf⁺ si⁺mbor⁺ hoaf⁺ndahüpur⁺. ¹⁰ Asu ai ahamund⁺-mayo napo bi⁺di⁺fi⁺ri⁺ moan⁺ ndahümündimboyei, ṅga yowan⁺. Rana⁺imbo bogor⁺ ai aheimbo an⁺hondümb⁺ondundürimboemo. Ran⁺nambo asu ahei ratüpur⁺ muṅguambo ran⁺nambo si⁺hef⁺ God aboedambo-reamuneimbi ahand⁺ yamund⁺ife hoaf⁺ ranahambo nindou ai aboed-ane mb⁺iseimboyei.

Sihiri aboedi niboadefombo Kraismbo hibadithurimboane

¹¹ Sihiri fifirihundi, nimorehi nindowenihungu aboedambofe-ndurimbohunda Godindi moani hipoambofe weindahi tukumefeyo. ¹² God ai shefimbo moani hipoambo-mareamuni hohoanimo ranai-ane shefimbo yamundireamuni arandi. Godimbo daboadi hihirife hohoanimo asu munguambo hifinindi hohoanimo moaruwai ra hininigi-fembohunda yamundi-mareamuni. Sihiri wudipoapondihu hohoanimo-ndefomboane, ndasimboani mbumundi hahabodefuihi asu Godindi hohoanimo sungundi-humboane. ¹³ Sihiri yarihundani anihondumbo-ndihunduihi, shefi God asu Aboedamboreamuni-randeimbi Sisas Krai ai himoamupuimbo-randeimbi dibofo weindahi tukufemboayu ranahambo hihifi-hihifiyefuihi hifandarihundi. ¹⁴ Sisas ai shefimbo munguambo moaruwai hohoanimo-ambeahindi aboedambofe-munimbo yifimayu ahandi yangiri suruhoeimbi nindou ninigombohunda. Nindou ranai aboedi hohoanimo yangiri sungufembo hohoanimondei nduhundi. ¹⁵ Hoafi ra yamundowanduri ndandi. Aheimbo nginemandurimbo asu moaruwai hohoanimo hininigi-fembohunda nginindihundo hoafindafinduri ndandi. Nga asu shambo nindou ai nindou yangiri-ani mbiseimboyei.

3

Sihiri aboedi hohoanimo ranahambo nginindi niboadefimboane

¹ Se nimorehi nindowenihambo ngusufoambe botindowanduri ndandan-animbo, ai gafman asu gafmani-yafe ratupuriyomo-rundeimbi-yafe hoarehiyeih ahamundi hoafi sungurihinduihi nafindhumundi nimandeimbo aboedi ratupuri ratupurimbeyeamboane. ² Nga asu ai ngiri nindou ngorumbo moaruwai hoafindei. Asu ai ngiri yifirindei, nga ai wudi-wuindeih nindou-yafe himboahui ahei fi hifinambo-ndihindi. ³ Nga se fifirowandi, horombo sihiri amboani ngusufokoate-yefi, hoafi himborikoate-yefi asu Satan ai shefimbo tikai hoafimemuni. Sihiri afindi moatukuni moaruwai hohoanimo ngusufoambe botirea-ndeimbi, rani-hoarehi manimboefi. Sihiri nindou moaruwaimbofe hohoanimo sungurihu asu napo hohoanirihu marihundi. Asu shefihuari amboani simbori ngininduriyefi rihunduihi maniboadehi. ⁴ Nga asu God Aboedamboreamuni-randeimbi ai shefimbo hohoanimo-yumunuihi hipoambo-mareamuni ra weindahi tukumefeyo. ⁵ Sihiri moai aboedi hohoanimoyefani-yupoani ai shefimbo aboedambo-mareamuni, nga wani. Nga ahandi hipoambofe ranamboyei shefimbo aboedambo-mareamuni. Ai shefimbo popoi-marihemuna, sihiri nimori aboedi tukumehunda asu Yifiafi Aboedi ai shefimbo simbori yangiri aboedi ninigombo masemuni. ⁶ Sisas Krai Aboedamboreamuni-randeimbi ahandi sunguyo God ai shefimbo Yifiafi Aboedi afindi masemuni. ⁷ Kraiindi hipoambo ra shefimbo mbumundi nindou yaho dukamareamuni. Ranimboane asu yangiri koaduru-koadurumbo ninigombohunda shefimbo kamafoareamuni. Ranahambo anihondumbo-ndihunduihi hibadithu nimboefimboane. ⁸ Rani yamundife ra anihondane. Nga se ranahambo hoafindafani nindou aboedi fifirimbirihind-amboane samboanahi hoafayahi. Ranimbo asu Godimbo anihondumbo-rihindeimbi ai aboedi hohoanimo sungufembo tinirifombeyei-amboane. Rani-moatukuni aboed-ane asu munguambo nindou fandihendurimboe. ⁹ Nga asu mamikarambo hihindi hoafi ra ai didu-duduyei wakirihirihunduihi, amao mamiyei ndurimbo wataporimboruihi, asu nginindiyehi Mosesindi-mayo ahinumbi hohoanimo ranahambo hoafina simbori-simborayei, nga ranahambo se ngasundowandi. Nga sihiri fifirihundi ranana ngiri shefimbo fandihemuni asu ai ngiri sesi aboedi hisindo. ¹⁰ Nindou yikurubureandeimbi ahambo mamimboyei yimbumboyei ahini hoafindafindo. Nga ai hoafi himborikoate-nduan, se ahambo daboadi hihindiwori. ¹¹ Se fifirowandi, nindou yahurai ra ai nafi aboedi hininigirunduihi moaruwai hohoanimoyomo arandi. Asu ahamundi moaruwai hohoanimo ranai ahamumbo papihoaifimarapuri.

Bidifranambo hoafi

¹² Süngunambo Artemasiyu asu Tikikusiyu sihambo sowana koandihе-hinimboyahi, nga se wambo sowana Nikoporis ngoafinambo sifombo tihirifondafi. Nga se fiftrowandi, ngisihari tukifeyo-ambe ro Nikoporisihü nimboamboanahi masahi ra. ¹³ Se ahinümbi fiftundeimbi Sinas weimbo Aporosi yimbu ahafanimbo nafi ho ra wuindo fandihawapira ai ngiri nini-moatükunimbo mbonimbo-ndandifani. ¹⁴ Sihеfi nindou ai aboedi ratupuri raniwami niboadeimbo ra fiftirimbirihindamboane. Asu nindou mbonimbo-arihümündi, ranaheimbo mbifarihе-hindüramboane, asu ai hifi ndanihü ngiri moani nimboei. ¹⁵ Muңguambo nimorehi nindowenihü ro-babidi aniboadei nda ai sihambo hihifarihünini. Anihondümbo-rihindeimbi ai yihoeimbo hohoanimo-ayahümunü ranaheimbo hihifindandürü. Nga moani hipoambo hohoanimo ra muңguambo se-babidi mbeyangoro-wamboane.

Firemon Pas Por ai Firemonimbo sürü papimarandî

¹ Firemon, sîhambo pas nda ro Por-anahî sürü paparîhandî sîhefî wandafî Timoti dîbo. Ro Sisas Kraisîndî ratûpurî süngunambo karabusîyahe nîmboamboanahî asu yîhoefî wandafî se ro-babîdî mamî ratûpurî ratûpurîyefî-rîhundeimb-anafî. ² Asu ro sîhefî rehî Afia-ane asu sîhefî wandafî Arkipas ai ro-babîdî ami nahurai Kraisîndî ratûpurî ratûpurîyefî-rîhundeimb-ani asu Kraisîndî nendî sîhafî worambe fandîhirîhundeimbi ranaheimbo amboanî pas nda sürü paparîhandî. ³ Ape God Adûkarî Sisas Krais-dîbo ai sîheimbo moanî hîpoambofe hohoanîmo asu ngusûfo afurîfe kifeimbi hohoanîmo ra mbîsabînandûr-amboane.

*Firemon ai Adûkarî*imbo ngusûfo parirûhî anîhondûmbo-rirûhani

⁴⁻⁵ Se Adûkarîimbo ngusûfo parîworûhî anîhondûmbo-rîworî arandî asu Godîndî nendî ranaheimbo amboanî ngusûfo parowandûrî arandî hoafî ra hîmborîyahûhanahî. Ranîmboanahî muŋguambo si ro Godîmbo dîdîbafîyahûhî ra sîhambo hohoanîmo-yahanînûhî dûkarîheanînûhanahî asu ranîmbohûnda ro wandî God rana-hambo dîdîbafîyahando arîhandî. ⁶ Se ro-babîdî anîhondûmbofe-rambo anîmbafî. Ranîmboanahî asu ro Godîmbo dîdîbafîyahando arîhandî sîhafî anîhondûmbofe ranai randeandani aboedî sîhafî hohoanîmoambe tükûmbîfeyo sahehea. Sîhirî Krai-babîdî anîmboefî asu ranînambo ahandî-mayo muŋguambo aboedî moatükunî sîhirî masahumîndefî ra se ndondo türüboadowandî sahehea dîdîbafîyahando arîhandî. ⁷ Karîhasî wandafî, se Godîndî nendî ranaheimbo ngusûfo parowandûrî arandî ranîmboane asu aheimbo ngusûfoambe ngînrîra-mîndîndûrî arandî. Asu ranînambo afîndî hîhîfî-hîhfîyahûhî wandî ngusûfoambe afure akiaro.

*Firemon ai Onesimus*imbo wandafîmborirî mbîserûmandu-wamboane

⁸⁻⁹ Se mamî moatükunî rambîrowanda saheheamboanahî. Ro sîhambo Kraisîndî süngu randowandî randowandî-ndamboyahî ra yîhîmbokoate-anahîsî, nga ngusûfo pefe hohoanîmo ranî-süngu sîhambo düduweheanîni. Sapo ro Por boagîrî-yamboanahî asu ro Kraisîndî fondûhî ahandî hoafî semîndî hombo-hündamboanahî, nga haponda ro karabusî-yaheamboanahî. Nga asu ro sîhambo ngusûfo parîheanînûhî wamboanahî hîniŋgîrou safî ndarîhe hoafîyahanîni. ¹⁰ Ro sîhambo ndarîhe düduweheanîni Onesimusîmbo-hündambo. Aiana wandî nîmorî hond-ani Kraisîndî sünguna. Ro karabusîyahe nîmboambo Kraisîmbo anîhondûmbo-fembo yamundîmarîhin-ani. ¹¹ Horombo ana ai moai mamîmbo amboanî sîhambo aboedî farîhenîni raranî ratûpurî ra, nga hapondan-ambe ana ai se-anafî asu ro-anahî sîhehîmbo aboedî nîniŋgî ratûpurî fandîhemunûmbui.

¹² Haponda ro ahambo sîhambo sowana hîhirîhîni koararîhehîni asu ai wandî ngusûfoahünd-ani. ¹³ Ro aboedî hoafî ra sahamîndî hahabodîthane ranîhûmbo wambo ndanîhû karabusî-marundîra anîmboahî. Ranîmboyahî asu ro Onesimusîmbo ndanîhû kîkîhîndûhî-mîndîhanî asu ai sîhafî fondîhû wambo mbîfarîhendîra sahehea hohoanîmoayahî. ¹⁴ Asu awî ro sîhambo wambo farîhefe-ndîrîmbo hütî-hütîyonîniŋgîmo ana moeisahî, nga moanî wambo se randowandî mbîsafan-anîmbo randîheamboyahî. Se sîhafî hohoanîmonambo refemboanahî randowandî asahî. Ranîmbo ana, ro ngîrî nîni-moatükunî nîniŋgundîheandî, nga nda wambo se randowandî mbîsafan-anîmbo randîheamboyahî. ¹⁵ Ai sîhambo akîdou hîniŋgîmareanîni, nga awî refeanasi asûkai se ndowarîndîfanî ai se-dîbo gedûhî mbîniŋgîwamboane. ¹⁶ Ai se-dîbo moanî ratûpurîyu-randeimbi-yupoanî, nga ngusûfo parîworeimbi wandafîmbîyu-wamboane. Nga ra aboedî safane. Se yahurai ahambo

ndowarindififi. Ro ahambo ngusüfo pararihini, nga sishambo ai moani ratüpuriyu-randeimbi asu Kraisindi süngu sishafi wandafi kapeih-ani. Rananimbo se ahambo afindi safi ngusüfo pandiwori.

¹⁷ Nga asu wambo se sishafi wandaf-anahi asafindiri ana, asu mare yahuraisafi ahambo amboani wandi wandafi mbisafindowohü hühindiwori. ¹⁸ Asu ai sishambo moaruwai hohoanimo-yuninühi sishafi-mayo bidifiri moatükuni moani asemüdu ana, se süngunambo rani-moatükuni ranahambo wandi ndüri pando mbunda hoafindafindiri. ¹⁹ Ro Por wandi warinambo simbori saimbo moatükuni sürü parithe asitheheandi. Ro-animbo sishafi nene-moatükuni ai ramareandi ranimbo sishambo hihirindithe ndahaninimboyah. Nga se wandi sünguyafi anihondümborowandeimbi tükümefoandi rani-nambo se simbori wambo saimbo-aiyafi ranana sishafi fi ningo hohoanimo rananesi, nga asu ro ngiri ranahambo sishambo wataporimbondihanini. ²⁰ Nga wandafi, shiri Adükari-babidi animboehi ranimboane asu se wambo hihifi-hihifindafindiri. Shiri yibobo Kraisindi nindou-anehi, nga ranimbohünda se wandi ngusüfoambe ndondo kündowandürühi Onesimusimbo wandafi mbisafindowohü hühindiwori. ²¹ Se wandi hoafi himbori-ndamboyafi sahehea anihondümbori-heaninühi pas nda sürü paparihanini. Ro haponda sishambo rani hohoanimo ra randowandi sahehea düduweheanini. Rani hohoanimo ra ngasüdo hawa asu aboedi adükari hamindi rani-poanimbo randowamboyafi sahehea fifiri-heamboanahi. ²² Awi ro sishambo mami hoafi ngörü hoafindahanini samboanahi. Asu se randowandühi wambo sishafi worambe fondi nafindhao hiningindowandi. Nga ro fifiri-heamboanahi God ai shihei didibafife ra himborindu haya asu wambo shiheimbo sowana koandihendiri yahumboani.

Hihifi hoafi bidifiri

²³ Epafra ai ro-dibo Sisas Kraisindi hoafi süngunambo karabusiyaho ndanihu animboehi ai sishambo hihifaranini. ²⁴ Wandi Kraisindi ratüpuriyefi-rihundeimbi Mak, Aristakus, Dimas asu Ruk ai-amboani sishambo hihifarünini. ²⁵ Adükari Sisas Kraisindi-mayo moani hipoambofe hohoanimo ranai shihei ngusüfoambe mbimarondür-amboane.

Hibru

Hibruhündi anihondümborihindeimbo pas sürü papimarandi

God ai ahandi nimorindi süngu sihefimo hoafimayu

¹ Horombo God ai afindimbo afindi moatükuni süngure haya sihefi amoao mamí ranaheimbo ahandi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi yafambe süngure haya hoafiyundürí marandi. ² Ŋga asu hapondani bidifirani si ndanambe-ane God ai ahandi Nimorindi yafambe süngure haya hoafiyumunimboani. Nimorindi sünguyu God ai muᅅguambo moatükuni sünü hifi ra nafimarandi. Raniyu asu ai Nimorimboya, ai muᅅguambo moatükuni ra ahandi yangirimbeyo-wamboane yahuhaya kafoariri hinᅅgimariri. ³ Ranani asu Nimori ranai God ahandi si adükari ranambe himboamupui-randeimb-ani. Ranani asu ai Afindandi fi wusindamündümbo nou anᅅngu. Ranane asu ahandi hoafindi ᅅginindi ranambo muᅅgu moatükuni ra kikihamindi anᅅngo. Ranane asu sihefi moaruwai hohoanimo foafoefembo ratüpuri ra moendire haya süngunambo hafu Bogori Hondündi warí hondü warani bogori hondümbofi mamaru.

Nimori ai sünambeahindi nendi ᅅgasündeamboani

⁴ Godindi Nimori ai adükarimbofi tüküfiyuane asu sünambeahindi nendi ai rani hoarehi tüküfundü. Mamí yare ra nou-ane Ape God ai ahambo 'Wandi Nimori' yahu dükarirühi adükari ndürí ra sagadowohü asu sünambeahindi nendambo ndürí akidou masagapuri.

⁵ Ŋga God ai mamí-simboani moai sünambeahindi nendi ranahamumbo mamimbo amboani hoafiyuhüya,

"Hapo ro sahea, 'Seana wandi nimor-anafi,

ᅅga haponda ro sihafí Apembo-yaheamboanahi,' ' asahi, yahu. Asu asükai moai sünambeahindi nendi mamimbo yahuya,

Buk Song 2:7

"Ro ahandi afindindamboyahi,

ᅅga asu ai-amboani wandi nimorindümbui,"

2 Samuei 7:14

yahu. ⁶ Ŋga ndeara ai ahandi amᅅngo nimori mamí hifina koafoefimbo yahuhaya hohoanímoyuhü nímariumbo, asu ai mamí yare hoafiyuhü yahuya,

"Muᅅguambo sünambeahindi nendi rani amboani moani ahambo yangir-animbo hohoanimo-ndimondowohü, 'Ai yangir-ani adükarayu,' mbisimo,"

to 32:43

mehu. ⁷ Hoafi nda ndahuraiyo ai sünambeahindi nendambo yare hoafiyuhü yahuya,

"Aiana sünambeahindi nendambo werí nahurai nafirapurühi,

asu ahandi ratüpuriyomo-rundeimbi ranahamumbo hai imami nahurai nafirapuri-randeimb-anemo,"

Buk Song 104:4

mehu. ⁸ Ŋga ahandi Nimori ranahambo God ai yare hoafiyuhü yahuya,

"O God, sihafí ᅅginindi hifandarandi ranana koadürümbo-koadürümbo hohane,

Se sihafí nendi ranaheimbo mbumundi hohoanimo süngu anandi hifandirandürí arandi.

⁹ Seana nine-moatükuni mbumundayo ranahambo yafohorowandühanafi,

ᅅga asu nine-moatükuni farifarümbayo ranahambo yiboaruko-rowandühanafi.

Ranimbo-hündamboyo sihafí God ranai Adükarimbore diboniyunini hinᅅgimareanina hihifi-hihifayafi,

sapo sihafí wandafi mamimbo yahurai hihifi-hihifi segopurikoate-a,"

Buk Song 45:6-7

mehu. ¹⁰ Ai asükaiyu Nimorimbo yare hoafiyuhü yahuya,

"O Adükari, horombo bidifirani hondü se hifi nafira mbura asu sihafí warinambo nimoamo sünü ra nafimarandi.

¹¹ Rani-moatükuni ranai ana awandihoemboe,

nga seana moani rando yahurai yangiri nimbamboayafi.
 Rani-moatükuni ranai ana muṅguambo sapo hoeari rawefeyo nou yahurai
 wonimbimboe.
¹² Asu se warambeimbi hoeari momondefeyo nou rando
 rani-moatükuni ra momondo-wamboayafi.
 Asu se randowandani
 rani-moatükuni ranai nindou hoeari ṅgorü güdeandani ṅgorü himboayu nou
 randifemboe.
 Asu seana ṅgiri ṅgorüpoani findafi,
 nga moani koadürümbo-koadürümbo yahurai yangiri nimbafimboanafi,” *Buk*
Song 102:25-27
 mehu. ¹³ ṅga God ai moai sünambeahindi nendambo mamimbo amboani yare
 hoafiyuhüya,
 “Wandi warü hondü warani se nimarifi,
 nga rananimbo asu süṅgunambo sihafi hürütümbi nindou ranaheimbo sihafi
 yirümbo hoarehi hiniṅgindiheandürani,
 asu se yiri pühindafi nimandifi,” *Buk Song 110:1*
 yahu. ¹⁴ Sünambeahindi nendi ra asu ninemoa? Aiana Godindi diborihindi nend-
 anemo. Aiana Godindi ratüpurü ratüpurüyomo-rundeimbi yangir-anemo, asu ai
 koamarihapur-anemo sapo nindou aboedambofe-ndürimboayu ranaheimbo farihefe-
 ndürimbohünda.

2

Nindumbo aboedambofe ranana adükari hamind-ane

¹ Ranimboane awi sihiri moani nine hoafi himborimayefi ra ṅginiṅdi safi
 kikihindi-humindefi hohu ranahambo süṅgundi-humboane. Rananimbo asu
 sihiri ṅgiri rani-moatükuni ranahambo gübüsüboadi-hundühi funindihundi.
² Horombo God ai sünambeahindi nendi-yomondi yafambe süṅgure ahinümbi hoafi
 hoafiyumbühündi ṅginiṅdi meṅgoro ranahambo anihondümbo-femboane. ṅga
 asu nindou düdi ai süṅgufekoate-ayu-ane asu himborikoate-ayu-ane ranana nindou
 ranai nine-moatükuni moaruwai ramareandi simogodühi tiriṅfombü hohoanimo
 masahümüdi. ³ Ranimbo-hündambo-animbo asu adükari hamindi aboedambofe-
 mayo ra sihiri himborindefühi ḡḡirana-mboefeyo ana, ra asu nüngundihu
 mafeboehua? Sapo Adükari ai ahandihoariyu aboedambofe hohoanimo ranahambo
 weaṅgurühi hondü wataporimbo-marand-ane. Raniyo asu nindou didiyei himbori-
 mayei ranai ranana yihofimbo anihond-anesi masei. ⁴ Mami yare God ai ahandi
 aboedambofe hohoanimo anihond-anesi yaho hoafi ra ahei fihü türe haya adükari
 ṅginiṅdi moatükuni, asu hepünüfeimbi moatükuni afindi ranambo ahei hoafi ra
 anihond-ane yahu nafuimemuni. Raniyu asükaiyu Yifiafi Aboedindi rani-poanimbo
 rani-poanimbo ṅginiṅdi ra moani ahandi hohoanimonambo yangiri nafiramündi
 yibobo-mareandüri. Asu ranimbo-hündambo-animbo sihiri ḡḡirana-mbofepoani,
 nga himborayehi ra kikihisafi-yimindimboane.

Aboedambofe-rambo Nindou bogori

⁵ Simbori niṅgo hohoanimo tüküfemboayo ranahambo wataporimbo-arihundi
 ra God ai moai sünambeahindi nendi bogorimbofe hifandiyo niṅgombo diboniyu
 hiniṅgireapuri, nga wani. ṅga nindoumboyu ramareandi. ⁶ Refembo-mayoyosi, ṅga
 asu Godindi bukambe ṅgorü-kimi yare hoafiyowohü yahoya,
 “Nindou ai sihafi himboahü ninea,
 asu God se ranaheimbo hohoanimoyafai?
 Nindou nimori ranai nini-moatükuni-mayei-amboyafi
 se ranaheimbo didiboado-rowandüri hafarand-a?
⁷ Sapu se nindou aheimbo moani bodifombo sünambeahindi nendi ranai nimoamo-
 yomondani

asu aheimbo rani-hoarehi rowanduri hiniŋgi-marowandur-anesi.

Ŋga asu se ahambo ŋginiŋdi sabado hawa ai adukari hamindi hond-ani safindo hawa, ai muŋgu moatukuni ranahambo bogorimbofi mbuniŋgu-wamboane,

⁸ Se nindou ranaheimbo muŋgu moatukuni ra ahei hoarehimbeyo-wamboane safi hawa hiniŋgi-marowandur-ane,” *Buk Song 8:4-6*

meho. Ai rani-moatukuni rareanduhi muŋguambo moatukuni engoro ra nindou hoarehi hiniŋgi-mareandur-ane. Ŋga asu moai hapondanambe ana hoeirihunda nindou ai muŋguambo moatukuni engoro ra hifandihundi, ŋga wanti. ⁹ Ŋga shiri Sisasimbo hoeirihuri! Bodifomboyu God ai ahambo sunambeahindi nendi-yomondi hoarehi hiniŋgimariri. Asu ahandi moani hipoambofe hohoanimo rani-sungunambo muŋguambo nindou ranaheimbo sunguna yifimbiyu yahuhaya. Haponda shiri hoeirihura Sisas anungu God ai ahambo himboamupui-randeimbi nginiŋdi sagado hayambo ai adukari hamindi hond-ani ehundo sapo ai asubusi ranifih yifimayu ranimbo-hundambo wambo. ¹⁰ God aiana muŋgu moatukuni ra nimindih-ani asu ai muŋguambo moatukuni ra nafimaranda tukumefeyo. Ai ahandi nimori afindi ranaheimbo semundundur hafo aboedambo-fendurimbo asu ahandi himboamupuimbo-randeimbi ranambo yibobofe-ndurimbo mehu. Ranimboane asu God ai Sisasimbo asubusi sunguyo ahambo boatei hondu ndore nafirumundi hiniŋgimariri. Ranimboyu asu Sisas ai-animbo nindou aboedambofe-rambohundambo horombofe bogor-ani. God ai rani moatukuni ramareandi ra moani mbumundi hamind-ane. ¹¹ Sapo Nindoumbu suruhoeimbi hohoanimo sagaduri-randeimbi ranani asu nindou suruhehindeimbi-mayei rananei muŋguambo aiana Afindi mam ranahandi nimori yangir-anei. Ranimbo-hundambo wamboane asu Sisas ai ngiri aheimbo wandi akohoand-anei yahundurimbo amoanig-ndu. ¹² Asukaiyu ai hoafiyuhü yahuya,

“God, Ro wandi akohoandi ranaheimbo shafi ratupuri ranahambo wataporimbo-ndihandurimboyahi.

Muŋgu afindi fandife-ambe ro shambo kakisaondi-haninuh God adukar-ani mbisahanini-mboyahi,” *Buk Song 22:22*

mehu. ¹³ Asukaiyu ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Ro ahambo yangiri ngusüfo pandihinuh anihondumbo-ndihin ngamboyah,” *Aisaia 8:17*

mehu. Asukaiyu yare hoafiyuhü yahuya,

“Ro ndanimboahi God ai wambo muŋguambo nimori masendiri rani-babidimbo,” *Aisaia 8:18*

mehu. ¹⁴ Sapo nimori ranai nindou fimboyahi nimboei-ambe asu Sisas ai-amboani mam yare ai ramehindi nahurai tukufi nindoumbofi haya manungu. Hifi ndanihu ahandi yifi sungu sapo Satan yifio-rambo hohoanimo nimindihü anungu ranahambo raguanambo-ndihin yahuhayamboyu tukumefiyu. ¹⁵ Nindou yifimbo yihimboyei habodei marihundi. Muŋguambo si maho ra ai hifi ndanihu nimboei-ambe ra yifimbo yihimbombo ranai kikhisafi-ramindundur manungo. Rani-sungumboyu Sisas ai hifi ndanihu yifimayu aheimbo yifi yihimbombo ranambeahindi aboedambofe-ndurimbohunda. ¹⁶ Shiri rani-moatukuni ra ffitihundi, Sisas ai moai sunam-beahindi nendi farhenduri randi, ŋga Abrahamindi ahuri mam farhenduri arandi. ¹⁷ Mam rani-sungumboyu asu ai-amboani ahandi wandafi mam ramehindi nou muŋguambo moatukuni ra ahandi fi amboa mam yare yahurai tukumefeyo. Raniyu ai hipoambore-randeimbi asu ndore hohoanimo Godimbo sai-randeimbi bogori adukarimbofe tukufembohundambo nindoumbofi tukumefiyu. Ai ramefiyu ra sapo nindou ahei moaruwai hohoanimo yei arihundi ranahambo ahandi horinambo gogorihefe-ndurimbo-hundamboyu. ¹⁸ Ranimbo-hundambo-animbo asu nindou daboe nine moaruwai hohoanimo refe hoeifembo moatukuni tükufenduri ranaheimbo fandihendurimbui sapo ahambo amboani rani-moatukuni ra tukumefendowa tiriifo ra marore hayambo wambo.

3

*Sisas ai Moses*imbo ngasündirimboani

¹ Ranimbo-hündambo-animbo sürühoeimbi wandafi mam, siheimbo amboani God ai wand-anei mehundür-anei. Awi se sapo Sisasimbo di boadondi hi hohoanimondei. Ai Godindi hoafi semindi ho-randeimbi asu Godimbo sihai-randeimbi adukari bogorani. Sihar ahambo anihondümborihu mburihu wataporimborihu arihundi. ² God ai ahandi ratüpurimbo-hünda Sisas ahambo kafoariri hinngimarir-ani. Ranani asu Sisas ai Godindi ratüpur moani ndore ratüpuriyu-randeimbayu. Sapo Moses ai Godindi worimboyahi maniboadei nendi-babidimbo moani ndore ratüpuriyu marandi nou-ani. ³ Sisas aiana Mosesindi nduri ranahambo ngasündeandeimb-ani, sapo nindou wori worimboarandi ranai ndürümbiyuwuhi asu worimbomarandi wori ranai moanane. ⁴ Awi sapo muḅguambo wori ra nindou mam ai worimbondandani animbo fondarimboesti. Nga awi muḅguambo moatükuni ranamboani God ai yangir-animbo nafiramboani. ⁵ Moses ai Godindi ratüpuriyu-randeimbi nindouyu haya moani ndore Godindi nendi muḅguambo ranaheimbo hifandimaranduri hu. Ramareandi rananimbo-animbo asu God ai nini-moatükunimboyu süngunambo wataporimboayu ranahambo nafuiranduri marandi. ⁶ Nga Kraisi ranai-ani Godindi Nimoriyu haya moani ndore Godindi wori nahurai-mayei ranaheimbo hifandaranduri. Nga nginindi ningo hohoanimo ranahambo kikhisafi-rihumindifühi hihifi-hihifiyefühi Adukari ranahambo himboayefi ana, asu sihar ahandi wori nahurai-ayefi.

Godindi nendi aheimbo harifehe nimar hohoanimoane

⁷ Ranimbo-hündambo-animbo asu sihar Yifafi Aboedi hoafi-memunimbo türüboadi-humboane. Ai yare hoafiyowohü yahoya,

“Asu haponda se Godindi yafambehüdi hoafi himborindeihi ana,

⁸ se ngiri himbo-sihimondihehendi,

sapo sihei amoa mam horombo ai wosthoafori hohoanimoeyehi

wandi hoafi mbahirihahi marhündi nou.

Nimi wohi furikoate-reandühi nimboei-ambe ai himbori-koateyehi

wambo moani yarihi sisindirihahi hoeimari-hindiri.

⁹ Ranihi ai nimboeimbo ro nini nginindi moatükuni 40 himbanimbo ratüpurimayahi muḅguambo ra hoeimari-hindiyosi.

Nga wambo sisindiri-hindirühi ai nungu-nahurai-yuke masahündiri.

¹⁰ Raniyahi asu ro nindou wandi ratüpurimbo hoeimarihindi

ranaheimbo nginindi-riharühi hoafiya-handürühi sahiya,

‘Aiana muḅguambo si ra ro hohoanimoayah sünguri-hindühi-yeipoani,

nga ai wandi hoafiyahaimbi ra yiboaruko-rhindahanei,’ masahi.

¹¹ Ranimboyahi asu ro nginindi-rhandürühi dabari-yaheandühi sahiya,

‘Nindou ranai sapo ro aheimbo harifehe nimarimbo hifi masahanduri ranambe ngiri ngei,’ masahi,”

Buk Song 95:7-11

mehu.

¹² Wandafi mam, se hibadhimbo. Nga sihei mbusümo nindou mam ai ahandi ngusüfoambe hohoanimo moaruwai tükündifendowohü anihondümbofe-koatendeihi asu ai sapo God yangiri koadürimbo nunguwembi-mayu ranahambo hinngindirihaya hohoanimo rani süngundüfimbui. ¹³ Nga sapo God ai si ranahambo hoafiyuhü, ‘Hapo,’ mehu ra awi nngomboane. Nga rananimbo asu haponda ndefeambe se siheihoi muḅguambo si aho ranifihisimbori farifehirüdei ngei. Nga hibadhimbo nindou mam seambeahindi ai ahambo hohoanimo moaruwai tükündifendowohü tkai hoafindindoani asu ai hoafi himborikoate-ndühimbo mamikari hohoanimondümbui.

¹⁴ Sapo horombo bidifiri si hoani Kraisiimbo nginindi anihondümbo-marhuri hefi nou yahurai hefi-hefimbo süngunambo bidifirani yifayefi ana, sihar Kraisiindi ngunindimbo-ndahumboyefi. ¹⁵ Nga asu se rani hoafi himborimayei ra mitanindühümündimboyei, sapo ai yare hoafiyowohü yahoya,

“Haponda se Godĩndĩ yafambehũndĩ hoafi hĩmborĩndeihi ana,
se hĩmbo-sĩhomo-ndĩhehindĩ sapo horombo sĩhei amoa mamĩ ai Godĩndĩ hoafi
hĩmborĩkoate-yeihĩ mbahĩmarĩ-hehindĩ nou,” *Buk Song 95:7-8*
meho.

¹⁶ Nindou dĩdiyei sapo Godĩndĩ yafambehũndĩ hoafi hĩmboriyei hehi asu ranĩ-
moatũkunĩ ranahambo sũngufekoate mbahĩmarĩ-hehinda? Nindou munũgu ranai ana
sapo Moses ai Isip hĩfambeahĩndĩ semũndũndũrĩ mahu ranĩ-yei ramehindĩ. ¹⁷ Nindou
daboe God ai 40 hĩmbanĩmbo ũgĩnĩndĩmararũ hu-a? Ai ramefiyu ana nindou sapo
moaruwai hohoanĩmoyei hei asu ai nĩmĩ wohĩ furĩkoate-reandũhĩ yĩfĩsafĩmayei
ranaheimboyu ũgĩnĩndĩmarandũrĩ. ¹⁸ Asu nindou daboe God ai dabarĩfihĩ horombo
hoafi hoafi yuhũya,

“Ai ũgĩrĩ ro aheimbo harĩhefe nĩmarĩmbo hĩfĩ masahandũrĩ ranambe ũgei,”
mehu-a? Sapo nindou ahandĩ hoafi yĩboaruko-rĩhindũhĩ mbahĩmarĩ-hehindĩ ranahe-
imboyu yare hoafi mayundũrĩ. ¹⁹ Ranĩmbo-anĩmbo awi sĩhĩrĩ hoeindĩhumboane. Sapo
ai Godĩndĩ hoafi anĩhondũmbofe-koatemayei ranĩmbo-hũndambo wambo-anĩmbo asu
ai ũgĩrĩ harĩhefe nĩmarĩmbo hĩfĩ God hĩnĩũgĩmareandĩ ranambe ũgei.

4

Godĩndĩ nendĩ-yei harĩhefe nĩmarĩmbo

¹ ũga God ai aheimboya, ai harĩhefe nĩmarĩmbo ranambe ũgeimboyei yahuhaya
horombo hoafĩmareandĩ ra yaũgorombo-wambo sĩhĩrĩ ranĩ-moatũkunĩ ranahambo
wataporĩmbo-marandĩ ra ndahumĩndemboyeifĩ. Awi sĩhĩrĩ ranahambo ndondĩhu
hĩbadĩhumboane, ũga nindou mamĩ ai harĩhefe nĩmarĩmbo moatũkunĩ ranambe
hokoate-ndu haya bodĩboembui. ² ũga sĩhĩrĩ amboanĩ Godĩndĩ aboedĩ hoafi ra
hĩmborĩyefĩ-mboanefĩ, sapo amoa mamĩ-mayei ai yarĩhi hĩmborĩmayei nou. Ai hoafi
ra hĩmborĩmayeyosi, ũga asu ai ranahambo anĩhondũmbofe-koateyeihĩ sũngufekoate-
mayei ranĩmbo-wamboyo moai ndoreandũrĩ. ³ Nindou sĩhĩrĩ hoafi ranahambo
anĩhondũmbo-rĩhundeimbĩ ana, harĩhefe nĩmarĩmbo ranambe hefĩ-rĩhundeimb-
anefĩ. Sapo ranĩ-moatũkunĩ ranahambo God ai yare hoafi yuhũ yahuya,

“Ro ranaheimbo ũgĩnĩndĩ-yahandũrũhĩ dabarĩ-yaheandũhĩ sahĩya,

‘Ai ũgĩrĩ sapo ro aheimbo harĩhefe nĩmarĩmbo hĩfĩ segudũrũmbo-mayahi
ranambe tũkũndahindĩ,’ masahi,” *Buk Song 95:11*

mehu. Ai Moses nũngu-ambe ranĩ hoafi ra hoafi mayu. ũga horombo ai munũguambo
moatũkunĩ nafĩramũndĩ mbura ahandĩ ratũpurĩ ra munũgumayo. ⁴ ũga Baiborambe
ũgorũndũhĩ rũhĩ 7 si ranahambo sapo yare hoafi yowohũ yahoya,

“God ai ratũpurĩyu humbo 7 si ranĩ-sĩmboanĩyu warĩ hare mamaru,” *Stat 2:2*

meho. ⁵ Mare mamĩ ranĩ-moatũkunĩ ranahambo asũkaiyu yare hoafi yuhũ yahuya,
“Nindou ranai ũgĩrĩ sapo wandĩ harĩhefe nĩmarĩmbo hĩfĩ ranambe ũgei,” mehu.

⁶ Israer nindou ranai weaũgurũhĩ hoafi aboedĩ ranahambo hĩmborĩmayei aiana moai
harĩhefe nĩmarĩmbo hĩfĩ ranambe hei sapo ai ranĩ-moatũkunĩ God ai hoafi mayu
ranahambo anĩhondũmbofe-koatemayei ranĩmbo-wambo. ũga asu nindou amurĩ-
mayei aiana ranambe ũgeimboyei. ⁷ Ranĩmbo-hũndamboyo asu sũngunambo God ai
asũkaiyu ũgorũ si ra hĩnĩũgĩ-mareandĩ, sapo si ranahambo dũkareandũhĩ “ndanĩ si”
mehu ra. Godĩndĩ hoafi mbahĩrĩhefe si afĩndĩ hĩmbanĩ ra ho-ane ranĩ mbusũmo
Defĩndĩ yafambe sũngure haya God ai hoafi yuhũ yahuya,

“Asu haponda se Godĩndĩ yafambehũndĩ hoafi hĩmborĩndeihi ana, se ũgĩrĩ hĩmbo-
sĩhomondĩhehindĩ,” *Buk Song*

95:7-8

meho. ⁸ ũga asu Sosua ai nindou ranaheimbo sapo God ai harĩhefe nĩmarĩmbo hĩfĩ
ra horombo hoafi mayu mbasagadũrũ-mbonana, asu God ai ũgĩrĩ asũkaiyu sũnguna
ũgorũ si tũkũfemboayo ranahambo wataporĩmborandĩ. ⁹ Ra rawefeyo nou-ane asu
Godĩndĩ nendĩ ranaheimbo amboanĩ harĩhefe nĩmarĩ si ra awi mbanĩũgondũrĩ

sapo God 7 sihi wari hare mamaru nou. ¹⁰ Nindou düdi ai sapo Godindi harifehe nimarimbo hifi ranambe ahu ana, nindou ranai ahandihoari ratupuri moendire haya nimarumboani sapo God ai-amboani munju moatükuni nafira humbo wari hare mamaru nou. ¹¹ Ranimbo-hündambo-animbo awi shiri amboani rani harifehe nimarimbo moatükuni hifi ranambe tükufembo huti-hütindefimboane. Rananimbo asu nindou mami ai-amboani ngiri shiri ranambeahi tükufembo gübüsiboadeamuni sapo nindou ai aheiroari Godindi hoafi ranahambo süngufekoate-yehi bodimefoehindi nou. ¹² Godindi hoafi ranane yangiri ningombo nginindi ratupuri ratupuriyohü aningo. Aiana yihimindi hamindiyoy hayamboane asu pisao yiboboani yihimindi-yoweimbi ranahambo ngasündeamboane. Godindi hoafi ranai ana ragu safambe kefoendühi sapo yifiafi asu yangiri ningombo hohoanimo ahafe mamambemarinandi, hamindi türüand-ambe asu efu nimaro-ambe amboani ragu keboemboe. Ranane asu ai nindou-yafe ngusüfoambe hohoanimo ragu amaro ranahambo türüfoare arandi. ¹³ Ngiri nini-moatükuni Godindi himboahü dibonapindife yagodo. Nindou munju God ai nafimarandi ranai ana ahandi himboahü weindah yangiri-ane. Nga God ai süngunambo shefi hohoanimo munju yibobondeambui.

Sisas ai shefi Godimbo saimbo bogori adükar-ani

¹⁴ Shefi Godimbo sai-randeimbi bogori adükar Sisas, Godindi Nimori, ranai sapo God amaru ranambe nimoamo mahafu. Nga awi shiri ranimbo-animbo nini-moatükunimboyo anihondumbo-rihundühi weindah wataporimborihu arihundi ranahambo nginindi-safi kikihindi-humindefimboane. ¹⁵ Shiri shefihuari ana moaruwai hohoanimo ranahambo hifinambofembo nginindiyefipoani. Nga asu shefi Godimbo sai-randeimbi nindou ranai ana sapo nindou shefimbo hipoambofemuni-koatemayu ra nahuraiyupoani, nga wani. Nga rani-moatükuni ra yahurai-ane, nindou ranai-amboani shiri rawehundi nou afindi mamikarambo moatükuni ranai yare hoeimareriyosi, nga ai moai moaruwai hohoanimo. ¹⁶ Ranimboane awi shiri moani mbiro-koate God moani hipoambore-randeimbi hifanda nimaruwani ahambo sowana ngefimboane. Ranambe animbo shiri amboawiyei yaho hohoanimo asu moani hipoambore arandi ra shefimbo fehefemböhünda ndahumündemboyefi sapo shiri semindimbo hohoanimoayefi amboani.

5

Shefi Godimbo sai-randeimbi bogori adükar Sisas ai-animbo aboedambo-ndeamunümbui

¹ Munguambo Godimbo sai-randeimbi bogori adükar nindou ana sapo nindou-yei mbusümonindi God ai kafoariri hiningimarir-ani. Ranani asu nindou ranai munguambo nindou ranahei moaruwai hohoanimo ranimbohünda Godimbo moani saimbo asu ahambo ninihondi hifokoe fe shefembo-hündamboane kafoariri hiningimariri. ² Ranane asu nindou ai fifirifekoate-yehi mamikariyei arihundi ranaheimbo himboari hoafendühi hibadarümbui, sapo nindou-mayei ranai-amboani aheiroari nginindi ningokoate-yehi-wambo. ³ Ranimbo-wambo ai Godimbo nine-moatükuni hifokoare shenda hori pirayo ra ngiri nindou didiyei moaruwai hohoanimomayei ranaheimbo-hündambo yangiri randeandi. Nga ai-amboani ahandi moaruwai hohoanimo ranimbo-hündambo kameih rareandühani. ⁴ Godimbo sai-randeimbi bogori adükarimbofe ndürümbi moatükun-ane asu adükar ratupuri ra ngiri nindou mami ai ahandihoari ranimbondahe nimboambo mbüsü, nga wani. Nga moani God ahambo kafoaririmboani rani ratupurimbohünda sapo Aranimbo boatei Godimbo sai-randeimboriri kafoariri hiningimariri nou. ⁵ Mami yare yahuraiyo, Kraisi aiana Godimbo saimbo ra bogorimbofe adükar ndürümbiyoy ningombo-mayu ra ahandihoari moai bogorimbofi nungu, nga wani. Nga Godiyoy ahandi nduri adükar sagadowöhü hoafiyundühi yahuya,

“Seana wandi n̄imor-anafi,
 nga haponda ro sihafi Apembo-yaheamboanahi,” *Buk Song 5:7*
 mehundo. ⁶ Asu God ai asukaiyu yare hoafiyuhü yahuya,
 “Awi seana wambo sairambo bogori-mbo-ndafo rando ndühümeambo n̄imboamboayafi
 sapo Merkisedek referambohünda manüngu ranifihü tündo hawambo,” *Buk Song*
^{110:4}
 mehundo.

⁷ Sisas ai hifi ndanihü yangiri n̄ngumbe Godimbo sapo ahambo yifihündi aboedambofimbo-mayu ranahambo ai moani puküna hoafiyuhü aranihimboahi hümoariyuhü didibafiyundühi hoafiyundo marandi. Sisas ai himboari hoafendiyu haya Godindi hoarehi n̄ngumbo-wambo God ai ahandi hoafi ra himborimayundo. ⁸ Sisas ai Godindi N̄imoriyusi, nga n̄ini-moatükuni t̄ngirifo afindi ahambo tükümefero ra ahambo yamundifiwani asu ai Godindi hoafi ra süngufe hombo-hündamboyo tükümefero. ⁹ Raniyu asu ai t̄ngirifo moatükuni ra ndeara yare nafamündi mbura rananimbo asu ai nindou didiyei ahandi hoafi süngurühi arihündi ranaheimbo koadürümbo aboedambo-fendürimbo n̄imindihifi tükümefero. ¹⁰ Raniyu asu God ai ahambo fi sai-rambohünda Sisasimbo bogori adükarimboriri h̄ningimariri sapo Merkisedek rasüngure marandi ranifihü türe haya.

Se Godimbo anihondümbofe ho ra h̄ningife-poani

¹¹ Rani hoafi ranahambo siheimbo wataporimboyo-ndürimbo ra afind-ane engoros, nga siheimbo wataporimboyo-ndürimbo ra awi akidou t̄ngümbi saf-ane, sapo se n̄imai hohoanimo ra puremindi-koateyei arihündi ranimbo. ¹² Afindimbo maho ra se Godindi hoafi yamundife-randeimbi n̄ngombomayo-aneisi. Nga awi nindou ngörü ai-animbo Godindi hoafi boakori fifirife ra asukai siheimbo yamundimbit̄hindür-amboane. Se nḡinindi sesi sesimboaye rananeisi, nga asu awi nindou ngörü ai siheimbo titi yangiri-animbo dagadürimbui. ¹³ Nindou düdi ai titi yangiri simindimboayu ana, ai n̄imoakidou nou-ani, nga asu ai aboedi mbumundi hohoanimo aho ranahambo yamundife ra moai türüfoareandi. ¹⁴ Sapo nḡinindi sesi ranana nindou adükarimboehindi ranahei ses-ane. Nindou yahurai ana ahei hohoanimo ra ndorühi korifoarihi arihündi-wambo asu ai n̄ine-moatükuni aboedayo-ane asu n̄ine-moatükuni moaruwaiyo ranane rani-moatükuni ranahambo türüboadühi fifindihimboyei.

6

Godimbo anihondümbofe ranahambo sihiri kikihi safindihu-mündefimboane

¹⁻² Awi ranimbo-animbo sihiri nḡinindi yamundife hoafi rani-sowana sühündahundü-animbo asu Kristeni-yafe raboakori hoafi yamundifembo engoro ra daboadanambo-ndihumboane. Sihiri nḡiri kambohoani rani yangiri fondü asükaindefi findihuhu fondühu ndihündi. Asükaindefi nḡiri sihiri ranahambo wataporimbondühu n̄gefi, nga ranana sapo nda: Ndorühefe-koate ratüpurü daboadanambofe, Godimbo anihondümbofe, rani-poanimbo himoni hundürü hohoanimo, nindou-yeiwami wari nandife hohoanimo, nindou yifihündi asukaiyo botife hohoanimo asu Godindi nendi ȳbobofe hohoanimo rani-simboani God ȳbobondeandani asu bidifiri ai koadürümbo yangiri n̄imboeimboyei asu bidifirimbo God ai t̄ngirifo dagadürimbui. Rani hoafi yamundife yangiri nḡiri h̄hir̄indefi keboehu ndihündi, nga wani. Nga sapo nindou boagiri-yafe yamundife hoafi rananimbo himborindefühi süngundühu n̄gefimboane. ³ God ai sihefimbo refembo h̄ningareamuni ana, sihiri randihumboane. ⁴ Nindou bidifiri ai Godindi sürühoeimbi hohoanimo ranambe n̄imboei, asu sünambeahindi moani saimbo moatükuni ra ai yarihi hoeirihindi asu Yifiafi Aboedi ra ai-amboani sahümündi manimboei. Asu nindou ranai rar̄hindeimbi ai ahei anihondümbofe ho ra randühi

hiningindihahi hehi, asu asükaindei nüngundihahi hihirindahi Kraisimbo anihondümbomandihora? ⁵ Sapo ai Godindi hoafi aboedi hamind-ayo ranahambo fifirihindi ai yarhi hoeirihimboane-wambo. Asu ai Godindi aboedi si süngunambo tükufemboayo ranahandi nginindi ra hoeirihimboanei. ⁶ Asu ai ahei Kraisimbo anihondümbofe hohoanimo ra moani yarhi hiningarihindi ana, ai ngiri asukai hihirindahi anihondümbondihindi, nga wani. Rani-moatükuni ra refekoate-ayo ana, ngiri randifeyo sapo ai ahei-hoari asükaiyei Godindi Nimori ranahambo nimi keimbi karithe-ndeimbifihhi nindou himboahü hifokoarihori pamarihori noumayo-wambo.

⁷ Hoe ranai hifi rani-wami afindiimbo peyoani asu hifi ranai hoe ra semindühi nindou nümbüri-marihündi ranahei nümbüri ranambe sesi aboedi tükefeyo ana, God ai rani-moatükuni ranahambo aboedi didiboadore huhani. ⁸ Nga asu hifi rani-wami nümbüri ranai wohafi napo furiyowohü wohi ai furayo ana, ngiri aboedindo. Ranimbo-animbo asu rani-moatükuni ranahambo God ai moaruwaimbo-ndeanda asu sünguna hai-nambo tikirindandani awarindihomboe.

⁹ Nga wandafi mamhi, ro hoafi afindi tñjümbi ndahurai hoafayefi ra awi sheimboanefi hoafayefisi, nga ro sheimbo rani-moatükuni ranimbo-hünda fifirihündüri-mboanefi. Se ngiri randihahi nindou amuri ramehindi nou moaruwaimbondahindi, nga wani. Nga awi sheimbo God ai aboedi didiboado-ndearümbui sapo ai sheimbo aboedambofe-ndürimboayu ranimbo-hündambo. ¹⁰ God aiana nindou hohoanimo mitaniramündi-randeimbiyupoani. Raniyu-animbo asu ai nine ratüpuri se ratüpurayei-ane asu Godimbo ngusüfo parihorühi ahandi nendi ranaheimbo farihahi marihünd-ane asu hapondani amboani yarhi arihünd-ane ranahambo ngiri mitani-ndamündündüri, nga wani. ¹¹ Yihoefti adükari hohoanimo sheimbo ranana ndahurai-ane. Roana sheimboya, awi se munguambo moani rani-ratüpuri yangiranimbo randihahi ratüpurindei ngeimbo bidifirani hondü rananimbo asu se ninimboyei himboaye ranai anihondü tükümbife-ndüramboane. ¹² Se rani ratüpuri süngufe ho yiboaruko-yiboaruko ranimboanefi ro moei-asefi. Nga se sapo nindou bidifiri Godimbo anihondümborihori mburihumbo-mayei sapo Ape ai nini-moatükuniyo segodürimbo horombo hoafimareandi ra asahümündi nou randahindi sefomboanefi hohoanimoayefi.

Sihiri Godindi horombo hoafi ra anihondümbomndihumboane

¹³ Horombo God ai Abrahamimbo horombo-hoafirirühi ai anihondümborandiheamboyahi yahu dabarimefiyu. Ahambo moai nini-moatükuni ngasündeambo nahurai yangoro ranambo dabarife-mbohünda, nga wani. Nga raniyu asu ai moani ahandi ndüri ranifihhi yangiri dabarifihhi hoafimayu. ¹⁴ God ai yare hoafiyuhü yahuya, “Anihondümboranahi ro sishambo aboedi-aboedi-ndiheaninimboyahi asu shahfi ahuirhi mamhi afindi tükündahimboyei,” *Stat 22:17*

mehu. ¹⁵ Raniyu asu Abraham ai rani-moatükuni ranahambo himboyuhü nüngu-ane God ai ahamboya, aboedi-aboedi-ndiheaninimboyahi yahuhaya horombo-hoafimariri. ¹⁶ Nindou mamhi ai dabarifembo yahumbo ra sapo nindou ngorü düdi ai ahambo ngasündiri haya ranahandi ndürinambo dabarindi-fiyuan-animbo asu ahandi hoafi ra nginemindiimbo nini-moatükuni simbori hoafi mbusümo engoro ranahambo wanindiimboe. ¹⁷ Nindou sapo didiyeyi ai God aheimbo aboedi didiboado-fendürimbo ahandi nimorimbo horombo-hoafimareandi ra ngiri ngorü süngundihendi yahuhaya ranimbo weindahi-reandühiyu ahandi horombo-hoafi ranahambo nginamündühi dabarimefiyu. ¹⁸ Ahandi dabarife-ane asu horombo-hoafife-ane yimbu moatükuni ranana ngiri ngorü-ngorü. Asu rani-moatükuni ranahambo God ai yare hoafimayu ra ngiri tikandeambo rambüsü, nga ranimbo-animbo sihefi ngusüfo ndondeamunimboe. Ranimboane nindou sihiri didiyefi Godindi fikimi aboedamboyahu nimboefeimbi sihiri ana rani-moatükuni ra

anihondü hondü tükündifemboe mbisefi hohu God ai sihefimo horombonambore rani-moatükunimbo himbombo masihemuni ranifihü nginindü kikhindihumindexi nimboefi-mboane. ¹⁹ Rani-moatükunü ranahambo himbombo hohoanimo ranana sihefi ningo hohoanimo ranambeahi nimoie fürfürkoate nginindü amaro nahurai-ane. Rani-moatükunü ranana aboedambore-randeimbiyo haya rani-hoarehi nimboefembo ngiri fürfürindexi. Hohoanimo ranambo-animbo God nimiru-ambe ngemboyefi sapo Godimbo sai-randeimbi bogori adükarü ai yipurü hoeari rani hundünü kefuai ser wori safambe hamindü ragu hüfu-arandü nou. ²⁰ Sihefomböhünda Sisas ai Godimbo saimbohünda bogori adükarimbofi haya God nimiruambe ai-boatei kefuai mahüfu. Sapo Merkisedek ai sai-randeimbi bogorimbo-mefiyu ranifihü türehaya ai koadürümbo-koadürümbo anüngu.

7

Merkisedek ai ndürümb-ani

¹ Merkisedek ranai ana adükarü ngoafi Sarem-yafe bogori adükarü nindou sapo Godindü ndürü nimmoamo hondayo ranahambo sai-randeimb-ani. Abraham ai yifiarinü-poedi bogori adükarü nindou yimbuyimbu-yomondi ami titaboarifoaru hou raninü-poedi mahüfuwa Merkisedek ai nafinü hoeiriri haya ahambo Godimbohünda aboedaboedimariri. ² Asu Abraham ai yifiarinü-poedi napo semündü masüfu ra mamü 10 yibobore mbura mamü bidifiri Merkisedekimbo masagado. Ndürü 'Merkisedek' ranana 'Mbumundü hohoanimoyumbü bogori adükarü' yaho-randeimb-ani. Sapo ai Sarem-yafe bogori adükarü nindou-ayu, ranimboane ahandü ndürü ranamboanü 'ngusüfo afurife küfeimbi bogori adükarü' yaho arandü. ³ Merkisedekindü hond-afindü, ahandü amao, ai tüküme fiyu asu ai yifimayu hoafi ra moai akidou amboanü yangrowanü fifirifeyo. Merkisedek ranai ana sapo Godindü Nimori moanü yahurai nou koadürümbo Godimbo sai-randeimbi anüngu.

⁴ Awi se Merkisedek ranahambo hoeindühorü nüngu-nahurai ndürümbü adükarüyu tüküme fiyu ra. Sapo sihefi adükarü amao hondü Abraham ai napo yifiarinü-poedi semündü haya ranahambo mamü 10 yibobore haya ahambo mamü bidifiri masagado ra. ⁵ Rifaindü ahurü-mamü ranai ana Godimbo sihou-rundeimb-anemo. Ranüyomo asu nindou ranai yangri-animbo Israeri-yeimayo mamü 10 bidifiri napo ra mamü bidifiri sowandümo mbürundamboane yaho ahinümbü hoafi yare mengoro. Sapo Godimbo sihou-rundeimbi ranai-amboanü Israerihündü-yomo asu Israer ai-amboanü Abrahamindü ahurü mamü-yeisi, nga Godimbo sihou-rundeimbi ai ahei-mayo napo mamü bidifiri sowandümo marundü. ⁶ Nga asu Merkisedek ana Rifaindü ahurü mamü-beahindü-yupoanü. Nga asu ai Abrahamindü-mayo napo mamü bidifiri ra semündü mburambo asu ahambo aboedi-aboedimariri sapo nindou Godindü-mayo horombo hoafi semündümbü-mayu ranahambo. ⁷ Awi sihirü ranahambo fifirihumboanefi sapo nindou düdi ai ngorümbo aboedi-aboedariri ranai ana ndürü nginindü adükarümbiyuwamboane asu aboedi-aboedimefiyu ranai ahandü hoareh-ani. ⁸ Rifaihündü aiana Israeri-yeimayo napo bidifiri sowandümo marundü ra nindou yifiyomo marundü. Nga Merkisedek aiana nindou-yeimayo napo mamü bidifiri mamü bidifiri semündü marandü, nga ai yangri nüngumbü nou-ani sapo Baibor ai yare hoafimayo nou. Ranane asu sihirü yarüthu fifirarihündü Merkisedek ai Abrahamimbo ngasündimariri. ⁹ Moanü hoafimbo randüthu hoafindeximboane. Rifaindü ahurü mamü ai Israeri-yeimayo napo 10 mamü bidifiri sowandümo marund-anesi, nga horombo Merkisedek ai Abrahamindü-mayo bidifiri napo masemündu rasimboanü Rifaindü ahurü mamü aho ra ranaheimbo kameihü randü masemündu. ¹⁰ Ranimbo Merkisedek ranai Abraham ranahambo nafinü hoeiriranü Rifai ai tüküfekoate-yuambe ahandü amao Abraham ranahandü fiambe mamaru. Rani-moatükunü ra moanü hoafomboane. Ranane asu sihirü yarüthu fifirarihündü Merkisedek ai Rifaimbo amboanü ngasündimariri.

Godimbo sai-randeimbi bogori simbori ai Rifaindi ahuri mamimemo rana-hamundi fondi kosimarhendi

¹¹ Rifaindi srambeahindi yangiri Godimbo sai-randeimbi bogori ra tukuyafu marundi. Moses ai ahinumbi hohoanimo ra nindou Israerihundi ranaheimbo masagaduri, nga Rifaindi ahuri mamirana hifandimaru homo. Rifai mamiyomondi Godimbo saimbo ratupuri ra nindoumbo ndombarihoai-mbonana, asu ngiri ngoru-poanimbo Godimbo saimbo bogorimbofe moatukuni ra tukufeyo. Nga ngoru-poanimbo Godimbo saimbo moatukuni ra Merkisedekindi Godimbo saimbo hohoanimo ranifihitire hayamboyo, nga Aron Rifiandi ahuri ahandifihitire hayamboyo. ¹² Asu Godimbo saimbo bogorimbofe moatukuni ranai ngoru sungufeyo ana, asu ahinumbi hohoanimo ranamboani ngoru sungumbifeyo-wamboane. ¹³ Siheti Adukari sapo ahamboane ndani hoafi nda hoafayo, Aiana nindou ngoru srambeahindiyu, nga asu Aronindi srambeahindiyupoani. Moai ahandi srambeahindi ana Godimbo sai-randeimbi bogori ratupuri ra nindou mamiaamboani semundu, nga wani. ¹⁴ Aiana nindou Suda-mayu srambeahindiyu tukumefiyu. Nga asu Moses ai moai rani siri ranahambo dukare hoafiyu Godimbo sai-randeimbi bogori nindou tukufembo, nga wani. Rani-moatukuni ra sapo ndorihu fifirihumboanefti.

Sisas ana Godimbo sai-randeimbi bogori adukari koadurumbo nungumb-ani Merkisedek nahurai

¹⁵ Sihiri diboadorihu hoeirihumboanefti ngoru simbori Godimbo sai-randeimbi bogori Merkisedek ramefiyu nahurai tukumefiyu asu ai Rifaindi srambeahindi shourundeimbi ranahamumbo ngasundi-mareapuriti. ¹⁶ Ai Godimbo sai-randeimbi bogorimbomefiyu ra moai Rifaindi ahuri yangiranimbo ratupuriyo ramboane yaho ahinumbi hoafi menjoro rani-sungu sungurandi, nga wani. Nga aiana awarihefekoate yangiri nungumb-ani ranimboane asu ai ngasundeandeimbi bogori sai-randeimbi tukumefiyu. ¹⁷ Nga Baibor ai yare hoafiyowohu yahoya,

“Seana Godimbo sai-randeimbi bogori koadurumbo-koadurumbo nimboamboyafi

Merkisedek ramefiyu ranifihitindo hawambo,”

Buk Song 110:4

meho.

¹⁸ Horombodidi ahinumbi hohoanimo ranana gigirana-mbofemboane sapo rani-moatukuni ranai aboedi ndorihefekoate asu shefimbo fehefemunikoatemayowambo. ¹⁹ Nga ahinumbi hohoanimo menjoro ranai ana ngiri nini-moatukuni aboedi ndemindi ndondeandi. Nga hapondani ana simbori moatukuni horombodidi moatukuni ranahambo ngasundareandi. Rani-moatukuni himboayefi ranambo shiri God sowanambo akimi ngemboyefi.

²⁰ Asu God ai Sisaimbo ahambo sai-randeimbi-mboriruhi moai moani hinngiriri, nga dabarifihiyu hinngimariri. Nindou bodimondi yaru Godimbo shourundeimbimbo-yafundeimbi ana moai yahurai dabari yangorowa tukuyafu rundi.

²¹ Nga Godindi dabari sunguyu Sisas ai ahambo sai-randeimbi tukumefiyu. Rani-simboani God ai yare ahambo hoafiyundowohu yahuya,

“Adukari ai anihondumbo hondu dabarifimboani,

nga asu ai ngiri rani-moatukuni ra hihirinde ngoru sungundeandi.

Nga seana Godimbo sai-randeimbi koadurumbo nimboamboyafi,”

Buk Song 110:4

mehu. ²² Dabari ranimbo-hundambo wamboyo simbori hoafi femindi shefe moatukuni-mayo ranahambo Sisas ai hoafiyuhuya, rani-moatukuni ra anihondu tukundifemboe, mehu. Ranimboane hoafi femindi shefe ra Mosesindi ahinumbi ranahambo ngasundeamboane.

²³ Rani-moatukuni ra yahurai-ane: Horombo ana Godimbo sai-randeimbi bogori nindou ra afindi tukuyafu marundane, nga asu ai yfiyomo runduhi wambo moai ahamundi rani ratupuri ra geduhi hiramindi ho randi, nga wani. ²⁴ Nga Sisas ana moani koadurumbo nungumbo wambo asu ahandi Godimbo sai-randeimbi ratupuri ra

ngiri nindou ngorü ai kosindihai ratüpurindu, nga wani. ²⁵ Ranimbo-wambo-animbo hapondan-ane asu süngunambo muṅguambo si aho ranane ra nindou didiyeyi God sowana Sisasindi sünguyahi ahei ranaheimbo muṅguambo aboedambo-ndearümbui. Sapo ai koadürümbo nünḡumbo aheimbo farife-ndürimbohünda didibafiyu arandi.

Sisas Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ai-animbo sifeimbo fandihemunümbui

²⁶ Sapo Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ndahurai sifeimbo fandihemunümbui. Aiana moani aboedi sürühoeimbi hamindi hond-ani. Ahandi fiambe ana moai se hütiyafi yaho hoafi hohoanimo nimarondo. Aiana moaruwai hohoanimoeyimbi ranaheimbo nindou nimboeia ai moani rani-poani hondüyu haya sünambe nimoamo hond-ani anüḡu. Nindou yahurai-animbo sifeimbo fehefemunimboani. ²⁷ Aiana bodimondi Godimbo sifhou-rundeimbi bogori adükari nindou yahurayupoani. Aiana nimbini nimbisi moai ahandi fimbohündambo boatei Godimbo ninihondi hifokoare sifhai mbura asu sünguna nindou amuri ranahei moaruwai hohoanimo ranahambo yare randi, nga wani. Nga aiana moani mamimbo yangiri randi ramareandi moani koadürümbo ai ahandi fimbo Godimbo sifeimbo sapo ninihondi hifokoarefeyo nou refihi. ²⁸ Ahinümbi hohoanimo menḡoro ranaiyo nindou ndoyimindikoate-memo ranahamumbo Godimbo sai-randeimbi bogori adükariimbo hinüḡireapurandi. Nga asu Godindi ahinümbi hohoanimo ra sagado-ambe ahandi dabarife ranamboyo Nimorimbo yariri hinüḡimariri. Raniyo asu rani-moatükuni ranai ahandi Nimori koadürümbo ndorihoeimbi ranahambo yare hinüḡimareri. Sapo Nimori koadürümbo muṅgunambo ndorihoei nünḡumbü-mayu ranahambo.

8

Sisas ai sifei Godimbo sai-randeimbi bogori adükari-ani

¹ Rani-moatükuni ranahandi ninimindi hondü hoafi ro wataporimbo-arihundi ranana sifei moani yahurai Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ai sünambe God Bogori Hondü-mayu ranahandi haḡifoani amaru. ² Ranambe-ani aiana Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ratüpurü ranani ratüpurüyuhü moani sürühoeimbi fondi ranambe anüḡu. Fondi ra sapo Godimbo hoafiyorambo ser wori hondü Adükari ai mafondeandi ranambe, nga nindou ai wori ra moai fondundi.

³ Muṅguambo nindou didemo sapo Godimbo sifhou-rundeimbi bogori adükari nünḡomo arundi ra Godimbo moani saimbo moatükuni sifeimbo asu ninihondi hifokoefeyoani hori kefoefe-rambohündambo anüḡomo. Ranimbo-hündambo-animbo sifei Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ranai-amboani ninimoatükuniyo ra awi Godimbo mbisihend-amboane. ⁴ Sisas ranai hifi ndanihü mbanüḡu-mbonana, ai ngiri Godimbo sai-randeimbiimbo nünḡu, sapo nindou bidifiri ai Suda-yeyi ahinümbi hohoanimo rani-sünḡumbo Godimbo moani saimbo moatükuni sifhou-arundi nindou ranai manüḡomo-ndambo wambo. ⁵ Moani sürühoeimbi fondi ranambe Godimbo sifhou-rundeimbi ratüpurü yaru arundi fondi ranana moani safi hondü sünambeahi enḡoro ranahandambo sisam-ane. Moses ai sapo sisami moatükuni ser wori-mayo ra fondifembo yahuhaya-mboyuambe God ai ahambo hoafiyundohü yahuya,

“Se rani-moatükuni ra randowandühi ana, sapo hifi wafuambe muṅguambo moatükuni refembo safi hondü sisamirthe nafuimehanini rananimbo rani-sünḡundo worimbondandi,” *Kisim Bek*

25:40

mehundo. ⁶ Nga haponda Sisas ai Godimbo sai-randeimbi bogori adükari ratüpurü ranafihü türe haya ratüpurayu hu ranana amuri-yomondi ratüpurü ngasündeandeimbi hond-ane. Sapo hoafi femindi aboedi safi sifeimbo moatükuni Godindi nendi asu Godi-mayu ranahei mbusümo didiboado-mareandi ranana moani aboedi mbumundi

hamĩndĩ hond-ane. Rani-moatũkuni ra sapo aboedi hamĩndĩ hondũ horombo hoafĩfimbĩhũndĩ sũngu wambo.

Sĩmborĩ hoafĩ femĩndĩ sĩhefe ai horombodĩdĩ ranahambo ŋgasũndeamboane

⁷ Horombo weaŋgurũhĩdĩdĩ hoafĩ femĩndĩ sĩhefe-mayo ra moanĩ aboedi ndombarĩhoai-mbonana, asu ŋgĩrĩ sũnguni ŋgorũ tũkũmefeyo ranai tũkũfeyo, ŋga ranana wanĩyo. ⁸ Ŋga asu God ai ahandĩ nendĩ ranaheimbo papĩ-hoafĩrandũrũhĩ yahuya, “Adũkarĩ ai yahuya, Awi sũnguna ro Israerĩhũndĩ asu Sudahũndĩ rani-babĩdĩmbo sĩmborĩ hoafĩ femĩndĩ sĩhefemboayahĩ rani si ra tũkũndĩfemboe.

⁹ Rani hoafĩ femĩndĩ sĩhefe moatũkuni ranana ŋgĩrĩ sapo ahei amoao mamĩ-babĩdĩmbo Isip hĩfambeahĩndĩ koakoma-rĩhandũrĩ hahĩ rani-sĩmboanĩ hoafĩ fĩrĩhamĩndĩ masĩheheandĩ nahurai-yopoanĩ, ŋga wanĩ. Nindou ranai wandĩ hoafĩ femĩndĩ sĩhefe ra ndofe sũngufekoate-mayei-amboyahĩ asu ro-amboanĩ aheimbo moanĩ yarĩhe hĩnĩŋgĩmarĩhearũ, Adũkarĩ ramehu.

¹⁰ Awi sũngunambo ana Israerĩhũndĩ babĩdĩmbo ndanĩ

hoafĩ femĩndĩ sĩhefe ndandĩhe ndahurai-anĩmbo randĩheamboayahĩ.

Ro wandĩ-mayo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ahei hohoanĩmoambe hĩnĩŋgĩndĩheandũhĩ asu ahei ŋgũũfo fihũ sũrũ papĩndĩhĩ hĩnĩŋgĩndĩheamboayahĩ.

Ro ahei God-ndamboayahĩ

asu ai wandĩ nendĩ-ndeimboyei.

¹¹ Nindou mamĩ ai-amboanĩ ŋgĩrĩ ahandĩ mamĩ ŋgoafĩhũndĩ nindou-mayu ranahambo yamundeandũrĩ

asu ahandĩ sĩrambeahĩndĩ nindou ranaheimbo hoafĩndundũrũhĩ, ‘Se Adũkarĩ fĩfĩrĩndĩhorĩ,’ mbũsu.

Nĩmboe muŋguambo nindou ai ndũrĩmbaye asu ndũrĩ-koateaye

aiana wambo fĩfĩrĩndĩ-hindĩrĩmboyei.

¹² Ro hĩpoambondĩ-handũrũhĩ ahei moaruwai hohoanĩmo ranĩmbo amboawiyei mbĩsa hĩnĩŋgĩndĩhearũhĩ,

asu ahei mamĩkarĩ hohoanĩmo ranahambo moanĩ mitanĩndĩ-hamĩndĩ-handũrĩmboayahĩ,”

31:31-34

Jeremaia

mehu.

¹³ God ai sĩmborĩ hoafĩ femĩndĩ sĩhefe ranahambo sĩmbor-ane yahu wataporĩmbo-randũhĩyu asu hoafĩ ranambo ai weaŋgurũhĩdĩdĩ-mayo ranahambo muŋguna wamĩndafĩmbo-mareandĩ. Asu nĩne-moatũkuni sapo ai wamĩndafĩyowohũ sũmboayo ranana ŋgĩrĩ amĩtata awarĩndĩhoeyo.

9

Hĩfĩ ndanĩhũndambo Godĩmbo hĩfokoeife saimbo hohoanĩmo

¹ Weaŋgurũhĩdĩdĩ hoafĩ femĩndĩ sĩhefeimbĩ-mayo ranai ana rani-poanĩmbo Godĩmbo dĩdĩbafĩfe hohoanĩmo asu nindou nafĩyoweimbĩ-hũndĩ sũrũhoeimbĩ fondĩ Godĩmbo dĩdĩbafĩfe-rambo rani amboanĩ meŋgoro-ane. ² Weaŋgurũhĩ sapo sũrũhoeimbĩ fondĩ ser worĩ ra yimbumbofe papĩyoweimbĩyo mafondaro. Weindanĩ papĩ ranambe ana ram nindĩfembo fondĩ nĩŋgo asu yibadĩ bret rani-wamĩ Godĩmbo sĩhefeimbĩ-hũndĩ nĩŋgo marandĩ. ³ Ai hoearĩ yipurĩmborĩhi kũmarĩhindĩ asu hoearĩ rani daboadanĩ fondĩ mamĩ manĩŋgo ranahambo moanĩ sũrũhoeimbĩ fond-ane yahomo marundĩ. ⁴ Worĩ rani safambe, rani-poanĩmbo fĩsĩŋrĩyo-randeimbĩ Godĩmbo mandĩfe fondĩ gorĩnambo nafĩrundeimbĩyo asu hoafĩ femĩndĩ sĩhefe-rambo bokis rani-kameihĩ manĩmbafe. Bokis ranahambo gorĩnambo gabudĩfoefimbĩyo haya asu ranambe gor hĩpĩrĩ yaŋgoro-ane asu ranambe mana* foaru nindundeimbĩyo manĩŋgo.

* 9:4: Mana ra sesĩ God ai Israerĩhũndambo nĩmĩ wofĩ furĩkoate-reandũhĩ masagadũrĩ ranane.

Aron^{ndi} n^{imi}-n^{imi} horombo andufuriyoweimbi-mayo asu horombo n^{moei} yimbu-fihⁱ God ai hoafi fem^{ndi} sihefe sürü pap^{imarand}i ranai bokis ranambe amboani menjoro. ⁵ Bokis rani-wamⁱ mbanendeimbi sünambeah^{ndi} nendi s^{isami} yimbu mapairifanⁱ God^{ndi} h^{imboamupui}-randeimbi ra ahafandⁱ mbusümo menjoro. Rani-wamⁱ God ai moaruwai hohoan^{imo} ranahambo amboawiyei yahu arandⁱ raniwamⁱ mbanendⁱ ngur^{ine} hena n^{imarifan}i mar^{inand}i. Nga hapondanⁱ ana ng^{iri} rani-moatükunⁱ ranahambo mun^{guna} gedühi ham^{ndi} wataporⁱ-mbond^{ihu} ngefi.

⁶ Mun^{guambo} moatükunⁱ ra naf^{rundümo} kurarundⁱ ana, God^{imbo} sihou-rundeimbi ranai mun^{guambo} si aho ra ai ahamundⁱ ratüpur^{imbo} hohoan^{imo}-yomondühi sapo weindanⁱ pap^{imayo} ranambe kefoau tüküyafu marundⁱ. ⁷ Nga worⁱ safambe papⁱ hondü ranambe ana God^{imbo} sai-randeimbi bogorⁱ adükarⁱ ranai yang^{iriyu} kefuai tüküfi marandⁱ mam^{imbo} yang^{iri} mun^{guambo} h^{imban}i maho ra. Refihⁱ ai moai moanⁱ warⁱ yang^{iri} hüfu randⁱ, nga n^{nihond}i horⁱ God^{imbo} sihefembo sapo ai moaruwai hohoan^{moyu} marandambo asu nindou ai moanⁱ hohoan^{mokoate} moaruwai hohoan^{moyei} mar^{ihündi} ranaheimbohünda kameihⁱ semündü hayamboyu hüfu marandⁱ. ⁸ Mun^{guambo} rani ratüpurⁱ ran^{imbo} Yifiafi Aboedⁱ ranai yare nafuiramunühi yahoya, weangurühi God^{imbo} sai-rambo ser worⁱ ranai fondarowanⁱ ana, Sürühoeimbⁱ Hondü Fondⁱ sünambe worⁱ safambe hombo nafⁱ ra weindah^{ife}-koatemayo. ⁹ N^{imndihndi} ra ranane nda. Mun^{guambo} rani ratüpurⁱ ser worⁱ ranana s^{isami} nahurai hapondanambe ranahamboane nafuiayomunⁱ. N^{nihond}i horⁱ God^{imbohünda} raraofe as^{hefeyo} ana, ng^{iri} nindou d^{idyei} God^{imbo} hohoan^{imombo} sei-ar^{ihündi} ranahei ngusüfo ranai ndond^{hoayondüri}. ¹⁰ Nga saimbo moatükunⁱ ra ses^{imbo} moatükunⁱ, s^{imndimbo} moatükunⁱ, mam^{ikarambo} fi popoaifoefembo moatükunⁱ ranana moanⁱ fi-hoarⁱ moanambuhü ranahandⁱ ratüpurⁱ hohoan^{imo} yang^{ir-ane}. Nga asu rani-moatükunⁱ ra süngund^{hi} ngeianⁱ God^{ndi} simborⁱ hohoan^{imo} tükünd^{femboe} yahumboani

¹¹ Krai hapondanambe tüküfimboani, nga aiana mun^{guambo} aboedⁱ moatükunⁱ haponda tüküme^{feyo} ndanahambohünda God^{imbo} sai-rambo bogorⁱ adükar^{imbofi} tüküfimboani. God^{imbo} saimbo ser worⁱ hondü sapo horombod^{idi}-mayo ranahambo ngasündeandeimbi-mayo. Rani ser worⁱ ranana nindou ai wor^{imbo}-rumbo-yomopoanⁱ. Asu rani-moatükunⁱ ranai h^{ifini} naf^{yombo}-yopoanⁱ, nga wanⁱ. ¹² Krai ai moai meme horⁱ asu burmakau horⁱ ra semündü haya God^{imbo} saimbohündambo kefuai hüfu, nga wanⁱ. Nga asu aiana ahandⁱ horⁱ rani-randⁱ semündü hayambo God^{imbohünda} sehefembo God n^{imaruambe} Safambe Hondü mam^{imbo} yang^{iriyu} kefuai mahüfu sihef^{imbo} koadürümbo-koadürümbo n^{ingombo} aboedambofe-mun^{imbohünda}. ¹³ Nga nindou b^{idifiri} ai God^{ndi} h^{imboahü} moaruwai fiayei ana, asu God^{imbo} sihou-rundeimbi bogorⁱ ranai meme horⁱ, burmakau anam^{ndi} horⁱ, asu burmakau yik^{imndi} weindambo mand^{ifimbi}-hündⁱ hasüfi rani amboanⁱ ahei-wamⁱ bubumafoarunda, asu rani-moatükunⁱ ranambo nindou ahei moaruwai fi ra God^{ndi} h^{imboahü} aboedⁱ tükümehindⁱ. ¹⁴ Nga Krai^{ndi} horⁱ ana rani-moatükunⁱ hohoan^{imo} ranahambo ngasündeandeimb-ane. Sapo Krai^{ndi} fiambe ana moai moaruwai hohoan^{imo} ra ak^{idou}-amboanⁱ n^{imaro}, nga wanⁱ. Asu sapo Yifiafi koadürümbo-koadürümbo n^{imaro}-wembü ranahandⁱ ng^{nind}i-namboyo Krai ahandⁱ fi n^{ingombo} hohoan^{imo} ra God^{imbohünda} n^{nihond}i h^{ifokoefe} as^{hefeyo} nou yare h^{ifokoare} mas^{ihendo}. Rani^{mboane} ahandⁱ horⁱ ranai ng^{iri} sihefi fi moanambühi rani yang^{iri} popoaind^{ihendi}, nga wanⁱ. Nga aiana sapo sihefi hohoan^{imo} moaruwai ngusüfoambe popoi-mar^{ihemuna} asu si^{hiri} horombod^{idi} fehefekoate ah^{inümb}i hohoan^{imo} moai süngur^{ihund}i. Rani^{mbo-animbo} asu si^{hiri} God yang^{iri} nün^{guweimbi} ahandⁱ ratüpurⁱ aboedⁱ rani yang^{iri} ratüpurⁱ-ndemboyefⁱ.

Krai^{ndi} horⁱ ranai simborⁱ hoafi fem^{ndi} sihefe ranahambo ng^{nimaramindo}

¹⁵ Rani^{mbo-hündambo} Krai mamⁱ ranaiyu simborⁱ hoafi fem^{ndi} sihefembo moatükunⁱ ra d^{idiboadore} semündü tüküfi weindahⁱ-mareandⁱ. Ranan^{imbo} asu

nindou daboe dīboniyu-ndüreimbi koadürümbo-koadürümbo yangoroweimbi aboedi moatükunī ahei ape ai nīmorimbo segodürimbo horombo hoafimareandürī ra ndahümündimboyei. Ndanī-moatükunī ra yare yahurai tükümbifeyo-wamboane. Sapo Sisai ai yifīyuhū nindou moaruwai mamīkarī hohoanīmomayeī ranambeahīndī aboedambo-mareandürī ai weangurühīdīdī hoafī femīndī sīhefe ra yangoro-ambe ramarīhindīmbo-hūnda.

¹⁶ Nindou düdi ai süngunambo yifīndamboyahī yahuhaya, asu ahandī napo ra nindou ŋgorū ai mbīsemündu-wamboane yahuhaya, pepafihī sürü pare asīhendī ranana sapo nīnī-moatükunīmboyo hoafī femīndī asīhefeyo nahurai-ane. Nindou ranahandī nīmorī ai hoafī femīndī sīhefe hoafī ra süngure huhū afīndandī-mayo napo ra asemündu ana, nindou bīdīfirī ai hoafīndeihiya, nindou ranai yifīmayu mbīsei. ¹⁷ Nindou ranai ranī-moatükunī sīhendeimbi-hündī süngunambo ai yīfayū rananīmbo ranī-moatükunī ranai mamī anīhondümbo tükündīfemboe. Ŋga asu nindou ranai yare hoafī fīramündī sīhai mbura awi yifīkoate yangīrī anūngu ana, ahandī hoafī femīndī sīhefe moatükunī ranai moanī yare yangoromboane. ¹⁸ Ranīmbo-hündamboyo weangurühīdīdī hoafī femīndī sīhefe ranai amboanī horīnambo yangīr-ane ranī hoafī ranahambo ŋgīnemīndīmbo-hūnda yaru marundī. ¹⁹ Weangurühī Moses ai muᅅguambo nindou ranaheimbo God ai nindoumbo ranī-moatükunī yangīr-anīmbo süngundīhündī yahuhaya ahīnūmbī hohoanīmo hoafī sürü papīre masīhendī ranahambo wataporīmbo-marandī. Ranīyu asu ai burmakau anamīndīndambo horī memendambo horī ra semündü hīmonī foᅅgoefi mbura hisip nīmī düdü dīdareimbiyo asu hamburī sipsipīndī nīnendī bīdīfirīyo ranī-moatükunī ranambo ahīnūmbī Bukī-mayo ranīwamī fūsīhai-fūsīhaimarandī nindou muᅅguambo ranahei wamī kameihī. ²⁰ Ranīyu ai hoafīyuhū yahuya,

“Horī ndanamboanīmbo sapo God ai hoafī fīramündī sīhendühī ranī-moatükunī ra randīhi süngundīhündī yahuhaya hoafīmendürī ranahambo ŋgīnīndamīndīmboe,”

Kisim Bek 24:20

mehu. ²¹ Mamī yare ramareandī yahuraiyu Moses ranai horī ra semündü haya, hoafī femīndī sīhefe ser worī asu muᅅgu moatükunī ranambe yangorowanī Godīmbo dīdībafīfe-rambo moatükunī-mayo ranīwamī kameihī fūsīhai-fūsīhaimarandī. ²² Anīhond-ane, sapo ahīnūmbī hohoanīmo ranai hoafīyowohū yahoya, “Muᅅguambo moatükunī ranana horīnambo yangīrī-anīmbo popoaindīhendānī asu asūkai aboedīndīmboe,” meho. Asu horī peyohū popoaihefe-koate ana, God ai ŋgīrī amboawi mbūsu nindou-yei hohoanīmo moaruwai ranahambo.

Kraisīndī yifī ana moaruwai hohoanīmo awarīhoendühane

²³ Hifīnī rotu ser worīndī moatükunī ra sīsamī nahurai-ane, ŋga anīhondū hamīndī moatükunī sūnambe eᅅgoro. Ranīmbo-hündambo-anīmbo muᅅguambo hifīnīndī moatükunī ra horīnambo popoaihefe ranambo aboedī tükūfemboane. Ŋga sūnambeahīndī hondū moatükunī eᅅgoro ranai ŋgasūndeandeimbi horī ranīnambo yangīrī aboedī tükümbifeyo-wamboane. ²⁴ Sūnambe anīhondū hamīndī eᅅgoro ranahandī sīsamī nindou ai sürūhoeimbi fondī nafīru hīnīŋgīmarundī ranambe ana moai Krais ai kefuai hu, ŋga wanī. Ŋga sapo sūnambe fondī hondū-mayo ranambeahīyu ai Godīndī hīmboahū sīhefīmbo-hündambo kameihī tükūfīmbo ranambeahīyu ai kefuai hüfu anūngu. ²⁵ Suda-yomondī Godīmbo sai-randeimbi bogorī adūkarī ranai ana ser worī moanī safambe hondū ranambeahīyu ranī-poanī horī semündü haya moanī mamīmbo yangīrī hīmbanī mamī-mamī randühī kefuai hüfu marandī. Ŋga Krais-ana ai moai ahandī fi ra Godīmbo saimbo afīndīmbo kefuai hüfu randī, ŋga wanī. ²⁶ Ranī-moatükunī ra rambarea-mbonana, Krais ranai tīᅅrīfo afīndīmbo semündü ra hu-humbo God ai hifī, sūnū asu muᅅgu moatükunī ra nafīrandambe amboanī tükūfi, ŋga wanī. Ŋga asu moanī ai mamīmbo yangīrī hamīndī muᅅguambo si aho ranahambo kameihī tükūfemboane ndeara bīdīfirīranambo si ranai

tüküfembo yangiriyo-ambe. Moaruwai hohoan+mondî nginindî engoro ra Kraisi ai ahandi+hoari Godimbo sihefimböhünda yifiyowohü awar+hefembo-hündamboyo tüküme fiyu. ²⁷ Muḡuambo nindou moani mamimbo-animbo awi yifiyo mburümbö asu süḡunambo God ai yibobondeambui. ²⁸ Mami yare yahuraiyo Kraisi amboani ahandi fi ra Godimbo sihefimböhünda moani mamimbo yangiri nindou afindi ranahei moaruwai hohoanimo ra raguanambo-femböhünda yifimayu. Asükaiyu ai tükefiyu ra moaruwai hohoanimo ranahambo gogorihefembo yifimboyupoani, ḡga nindou didiyei ahambo tükümbifiyu sei hehi himboaye hehi ranaheimbo aboedambo-fendürimbo-animbo tükündüfimbui.

10

Kraisi ai mamimbo yangiri yifimayu

¹ Suda-yeimayo ahinümbi hohoanimo ranana sapo nine-moatükunî aboedi süḡunambo tüküfemboayo ranahandi-mayo sisami yifiafi nahurai-ane. Asu nindou ai ahinümbi hohoanimo süḡurihi-rühündeimbi muḡuambo himbani aho ra ahei moaruwai hohoanimo ranahambo-hündambo Godimbo ninihondi hifokoar+hi sihehi arihündi. ḡga rani hohoanimo ḡgiri nindou Ape sowana hehi arihündi ranaheimbo muḡuna aboedambo-ndeandüri. ² ḡga ahinümbi hohoanimo süḡu nindou-yei moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-reandüra ai aboedi sürühehindeimbi tükümbehi-mbonana, asu ai ḡgiri moaruwai hohoanimo ranahambo hütiefi sei hehi hehi rihündi. Rambefe-mbonana, asu muḡuambo Godimbo ninihondi hifokoefe hohoanimo ra rühsafi hinḡgirihi. ³ ḡga asu Godimbo hifokoefe sihefe hohoanimo ra muḡuambo himbani yarihi piyei arihü hehi ahei moaruwai hohoanimo ranahambo hohoanimo korifoefe-ndürimbohünda. ⁴ ḡga burmakau hor-ane asu meme hor-ane rani-moatükunî ranai ana awi ḡgiri moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-ndeandüri.

⁵ Ranimbo-hünda Kraisi ai ndeara hifina kosimbo yahumbo ai Godimbo hoafi+yundühi yahuya,

“God, seana sihambohünda ninihondi hifokoefe sihefe moatükunî ranimbo ana se moai yifiriyafi,

ḡga se wandi fi-safi rani+randi refemböhünda yaro masahawandi.

⁶ Seana ninihondi sihambohünda muḡuambo mandifeimb-ane,

asu moaruwai hohoanimo raguanambo-femböhünda

ḡgorü-poani sihambo sihefembo moatükunî ranimbo ana moai hihifi-hihifiyafi randi.

⁷ Raniyahî asu ro yarihe hoafi+yahühîya, ‘O God, yiniyahî ro nda.’

Sapo sürü paru masihoemo buk ranambe wamböhünda yare hoafi+mayo.

Moani sihafî hohoanimoayafi rani-süḡufembo-hünda ro ndeara kosamboanahî,” *Buk Song 40:6-8*

mehu. ⁸ Weḡurühi ai yare hoafi+yuhü yahuya, “Seana moai yifiriyafi randi sihambohünda ninihondi hifokoefe sihefe asu mandife arandi moaruwai hohoanimo raguanambofembo ranimbo ana,” mehu. Ahinümbi hohoanimo ra yangorowanî rani-süḡumbo ninihondi Godimbo hifokoefe sihefe hohoanimo ra yarihi arihündi yahu Kraisi ai hoafi+mayu. ⁹ Asükai ai yare hoafi+yuhü yahuya, “O God, yiniyahî ro nda. Ro sapo se hohoanimoayafi süḡu yangiri süḡufihî refemboanahî ndanimboahî,” mehu. God ai muḡuambo wamindafi Godimbo sai-rambo moatükunî ra ḡgiranambo-reandühani, asu Kraisi+ndi fi Godimbo saimbo moatükunî ranahandi fondihü simbori kikafoareandi. ¹⁰ Sapo Sisasi Kraisi ai God ro hohoanimoayahî süḡu yangiri rambireandamboane mehu rani-süḡure haya asu ai moani ahandi fi ra mamimbo yangiri muḡuambo si aho ranimbo kameihî Godimbo masihendo. Ranimbo asu sihirî moaruwai hohoanimo ranambehîndi aboedi sürühehindeimbi animboefi.

¹¹ Suda-yomondi Godimbo sai-randeimbi bogori mamami ranai ahandi Godimbo ninihondi mandife sihefembo ratüpurî ra muḡuambo si ratüpurî+yuhü moani mami

rani-moatükunî ratüpuri yangiriyu raro ra hu marandî. Nga asu rani-moatükunî ratüpuri ranai ana awi ngiri moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-ndeandî. ¹² Nga asu Krais-ana moanî ai mamimbo yangiriyu yifiyuhü ahandî fi ra Godimbo masihendo munguambo si moaruwai hohoanimo ra raguanambofembo-hünda. Ranani asu ai haponda Godindî warî hondü waranî amaru. ¹³ Ranîhü ai Godimboya, ai wandî hürütümbî nindou ra wandî yirimbo hoarehî hinîngîmbîreandî yahuhaya hifanda amaru. ¹⁴ Ai moanî mamimbo yangiri yifiyuhü Godimbo fi ahandî ra sihendühi asu raninambo ai nindou ranaheimbo moaruwai hohoanimo ranambeahîndî sürühendüri hinîngî-mareandüra ai koadürümbo-koadürümbo ndorîhehi animboei.

¹⁵ Yifiafi Aboedî ranai-amboanî ranahambo anîhond-ane meho. Nga ai Baibor-ambeahî weangurühi hoafiyowohü yahoya,

¹⁶ “Haponda awi süngunambo-animbo Israer nindou-babîdimbo, ndanî hoafi femîndî shefe ndandîhe ndahurai-animbo randîheamboyahî,” Adükari ra mehu.

“Ro wandî-mayo hohoanimo ahei hohoanimoambe hinîngîndîheandühi asu ahei ngusüföfihî sürü papîndîhi hinîngî-ndîheamboyahî,” *Jeremaia 31:33* mehu. ¹⁷ Ranîyu ai niñofi hoafiyuhü yahuya,

“Ro ahei moaruwai hohoanîmomayei-ane asu moaruwai hamîndî moatükunî hondü yarîhi arîhündî ranahambo amboawiyei mbîsahî ngiri gedambo hohoanîmondahî,” *Jeremaia 31:34* mehu. ¹⁸ Asu mungu rani-moatükunî hohoanimo ranahambo amboawiyei ehu ana, asu moaruwai hohoanimo raguanambofembo Godimbo ninîhondî hifokoeffe shefe hohoanimo ranai ngiri asükaindo tükündîfe ndandî.

¹⁹ Nga ranimbo-hündambo-animbo wandafi mamî, awi Godimbo shefe bogorî adükari ai moanî Sürühoeimbî Hondü Fondî ranambe kefuai hu arandî nou shîri amboanî moanî himbokoate God nîmaruambe Sisandî horî süngumbo keboehu ngemboyefî. ²⁰ Shîri ranambe keboehu ngemboyefî simborî nafî ranî-süngu. Sisas yifiyuhüyu ai hoearî Godindî nafîtambehü mapenîngo ranî mbusümo nafî hifombo yangiri niñgoweimbî nafî ra sübüdîmarîhendî. ²¹ Ranimboane hapondanî ana shîri Godimbo Sai-randeimbî Bogorî Adükari Godindî worî sünambe ranambeahîndî nindou hifanda-randeimbî bogorî anîngu. Ranai Sisas-ani. ²² Sapo aiyu ahandî horîna shefîmbo moaruwai hohoanimo shefî ngusüfoambe ranahambo shîri hüti-aneffî yarîhu arîhundî seffî-rîhundeimbî amaro ra popoai-marîhemunî. Asu sürühoeyoweimbî hoenambo amboanî kameihî shefî fi hundürümaramunî. Ranimbo-hündambo-animbo shefî ngusüfoambe moaruwai tikai hohoanimo amaro ra raguanambondîhu mbundîhu asu shîri moanî anîhondümböffe hohoanimo ranî yangiri ndahumündeffî hohu God sowana akîmî sühündahu ngefîmboane. ²³ God ai aboedî moatükunî süngunambo shefîmbo saimunîmboayu ranahambo horombo hoafîmareandî. Ranimbo shîri hoafiyefî arîhundî ranahambo awi nginîndî nimboeffîmbo himbondefîmboane. Awi ahambo shîri randeambui mbîseffî anîhondümbö-ndîhumboane sapo God ai hoafiyumbühündî ai randeambuimbo-hündambo wambo. ²⁴ Awi shîri mamamî wandafi mamî ranaheimbo hohoanimo-ndeffîmboane. Asu nindou ai simborî fehefe asu ngusüfo pefe hohoanimo ra ahei hohoanimoambe botîndîhumboane. ²⁵ Awi shîri ana wandafi mamî-babîdî mamühî fandîfe hohoanimo ra refe hinîngîfepoanî rühî sapo nindou amurî bîdîfirî raweahi arîhundî nou, nga wanî. Nga se hoeirîhimboanei bîdîfiranî si ra ndeara akîmane. Nga ranimbo-hündambo-animbo asu shîri nindou bodîmondî ranahei ngusüfoambe hohoanimo ngînemîndî-ndürîmbohünda tîñîrifondefî ngefîmboane.

Godindî Nîmori ranahambo daboadanambo-fipoanî

²⁶ Asu shîri Kraisîndî-mayo anîhondü hoafi ra fîfirîhu mburîhu, moanî shefî hohoanîmonambo yangiri hefühînda, raninambo moaruwai hohoanimo ranî-süngu peahu aheffî ana, moai ngorü-poanîmbo hifokoeffe Godimbo shefeyoanî asu ranambo

hohoanimo ra raguanambofembo yangoromuni, nga wani. ²⁷ Nga sapo Godindi yibobofemunimbo si tukündifeyowohü nindou Godindi hürütümbi ranaheimbo nginindi hamindi hai ranambo tikirindandürimboe ranahambo yhimboyefühi himboayefi rani yangir-ane engoro. ²⁸ Nindou düdi ai ahinümbi hohoanimo Moses masendi ra himboriyowohü süngufekoate-ayu ana, nindou yimbuyafani asu ngimiyomo ai rani-moatükunü ra ai ramareandi sei hoafiyeani moani amboawi yaho-koate hifokoarühi marihündi. ²⁹ Asu nindou düdi ai Godindi Nimorimbo daboadi hihirariri ana, se ranahambo nüngurühi hohoanimo-yeihyeia? Nindou ranai ana awi afindi tñirifo saf-animbo ndemündümbui. Kraisindi-mayo hori ranambo Godindi hoafi femindi sihefe ranahambo ndomarihendi. Hori mami ranamboyo nindou ranahambo hohoanimoambe sürtheri hinngimarar-anesi. Nga asu nindou ranai hoafi femindi sihefe hori-mayo ranahamboya, rani-moatükunü ana moan-ane, nga ndorihoeimbi moatükunü hamindiyoponi yahumbü nindou-ani. Ranani asu ai Yifiafi moani hipoambore-randeimbi ranahambo moaruwai-moaruwai-mboareandi. ³⁰ Sapo shiri fifirihundi Adükari ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Nindou moaruwai hohoanimoeyani rani-süngumbo simbori tñirifo sai ana, wandi ratüpur-ane.

Ro simbori tñirifo ndeheamboyahü,”

Io 32:35

mehu. Asükaiyu ai nñofi ngorü hoafiyuhü yahuya,

“Adükari ai ahandihoar-animbo ahandi nendi ra yibobondearümbui,”

Io 32:36

mehu. ³¹ Yangiri koadürümbo nüngumbü God ai nindou kikhemindimbo ra yhimbombü moatükun-ane.

Anihondümbofe hohoanimo ra nginindi kikhindi-humindifi-mboane

³² Sapo rani-moatükunü siheimbo-so horombombo tüküme Feyondürü ranahambo se hohoanimondei! Godindi-mayo si aboedi siheimbo boakifoareandürambe rani mbusümo maho ra sapo se tñirifo afindi tüküme fendüra awi tñirifo ranambe hütihütimayei hei-ane. ³³ Se rani-simboani nimboei-ambe ana ngoambo nindou bidifiri ai siheimbo nindou himboahü moaruwai-moaruwaimbo-rhindürühi tñirifombü hohoanimo masahündürü. Asu se ngoambo nindou ai tñirifo asahümündi rani-babidimbo-yahindühi se ahei mbusümo nimboeimbo ai tñirifoayei ra farihindürühane. ³⁴ Raniyei asu se nindou karabusambe nimboeimbo tñirifoayei nou se-amboani ai-babidimbo tñirifomayei. Asu nindou bidifiri ai shei napo ra ngoambo fufurühümündi hündürani asu se ranimbo hihifi-hihifiyeihü aheimboya, ‘I ambirihündi ana,’ sei hehi warü hürühümündi-ani ai sahümündi marihündi. Se rani-moatükunü ranahambo ramarihindi ra, sapo shei aboedi moatükunü hondü koadürümbo-koadürümbo yangoromboayo ra fifirühi hehimbo-wambo.

³⁵ Ranimbo-hündambo awi se shei nginindi hamindi anihondümbofe ho moatükunü-mayo ra warü-hündühümündimboyei, nga yowanü. Nga nimboe rani-moatükunü ranahambo takin-animbo God ai aboedi adükari moatükunü ro ndeheamboyahü mehu ra ai ndembui. ³⁶ Ranimbo-hündambo-animbo God ai nñe-moatükunü saimbo horombo hoafimareandi ra semindimbohünda awi se moani sapo God ai nñe hohoanimo hohoanimoayu rani-süngü yangiri himboarinambo hibadihümbo ratüpuründe. ³⁷ Sapo Baiborambe God ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Awi gedamboyo-poani, nga nindou sapo tüküfembo-mayu ranai tükündifimbui.

Ai ngiri gedambo hihinngindeandi.

³⁸ Ro hohoanimoayahü rani-süngü yangiri rarihindeimbi nindou wandi,

awi ai wambo anihondümbo-rhindürühi mbininimboei-amboane.

Nga asu nindou düdi bidifiri ai wambo anihondümbofe ranahambo sisirefiyu ana,

asu ro ngiri nindou ranahambo wüdündihinü,”

Habakuk 2:3-4

mehu.

³⁹ Ŋga asu sihiri ana Godimbo anihondümböfe hohoanimo ranahambo sisiyahundühi awarihehundeimbi nindou-yefi poani, nga wani. Ŋga awi sihiri ana Godimbo anihondümborihu hefui aboedambo-yahundeimbi nindou-ane fi.

11

Anihondümböfe hohoanimo nimindi hoaf-ane

¹ Sapo anihondümböfe hohoanimo ranana nini-moatükunimboyo himboayefi ra tükündifemboe ranahambo sihiri didi boadorihu fifirihundi. Rani-moatükun ranana sihiri ngiri shefi himboarinambo hoeindihundi, nga moani hohoanimonambo yangir-animbo rani-moatükun ra anihondü mbejgori mbi semboayefi. Hohoanimo ra anihondümböfe hohoanimo-ane. ² Horombo amao ahei anihondümböfe hohoanimo ranimbo-hündambo God ai aheimboya, nindou aboedi mbumund-anei mehundüri. ³ Shefi anihondüfe hohoanimo-mbohündambo fifirihumboayefi sapo God ai hoafiyuhü ahandi hoafinambo sünu hifi ra nafimarandi ranahambo. Ŋga rani-moatükun ra nafimaranda himboarinambo hoeiarihundi ai moani hoeifekoate moatükuninambo randi ramareandi.

Aber, Enok asu Noa ai Godimbo anihondümbö-marüwuri

⁴ Aber ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohündambo ai Godimbohünda ninihondi hifokoare mamandeandi. Ai ramareandi ra Ken ai ramareandi ranahambo ngasunde haya Godindi himboahü moani aboedi hamindiyo. Asu ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohündambo God ai ahamboya, aiana nindou moani mbumundi hamind-ani mehu hoafi ra Aber ahambo maho. Raniyu asu God ai nime-moatükun Aber ai ahambo masagado ra hihifi-hihifiyu marandi. Aber ai yifimayusi, nga awi ahandi anihondümböfe hohoanimo rani-süngumbo hoafi yare hoafiyu ara ho.

⁵ Enok ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo nimoamo maserümünduwa asu ai yifi-koate gedühi manüngu. God ai maserümündu-wambo asu nindou didai moai ahambo hoeiriri. God ai Enok ahambo semündü hafokoate-yuambe rani-simboani ahambo hoafiyuhüya, 'Ro hohoanimoayah rani-süngu yangiri süngumara hu,' mehundo. ⁶ Ŋga nindou Godimbo anihondümböfe-koate-ayu ana, asu ahambo God ai ngiri siaondifiyu. Ŋga nindou düdi ai Godindi fikimi sühüfembo hohoanimoayu ana, God ai anüngu ranahambo anihondümbö-mbireand-amboane. Sapo God ai nindou düdi ahambo huti-hütiyuhü kokoaruri ranahambo takini segodombo ranahambo kameihi anihondümbö-mbireand-amboane.

⁷ Noa ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda God ai nime-moatükun sünguna refeyowan tüküfemboayo ra Noa ai hoeifekoate-yuambe ranahambo ahini hoafirürühiya rani-moatükun tükündifemboe mehu. Raniyu ai Godindi hoafi ra himboriyu mbura, moani ai hoafimayu süngu sip afindi ra nafimarandi ai ahandi aborüdi-babidi ranambe kefoehi nimateimbo aboedamehindi-mayo ra. Raniyo asu ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda God ai ahamboya seana nindou mbumund-anafi mehundo. Rani-süngu nindou münguambo ahambo anihondümbö-arior ranahambo refemboayu nou. Ranimbo-hündamboyo asu Noa ai münguambo nindou ndani hifihündi ranaheimbo nindou moaruwai-anei yaho nafuiyombo nou ramareandi.

Abrahamindi hoaf-ane

⁸ Abraham ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo hidibori nafini hifi ngörü segodimbo koehefimbo mehu ra himborimayu. Ai ahandi hifi hondü hini ngire haya moani fifirifekoate nahanafimbayahi nda ahahi yahuhaya sirimbirowohü mahu. ⁹ Ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo hifi ngörü ndahandomboyahi yahu horombo hoafimayu rani hifambe hidibohidiborihoei manüngu. Raniyu ai hifi ranihü ser worambe manüngu sapo Aisak ahandi nimori, asu Sekob Aisakindi nimori marine mami rani hifi God ai sünguna dagapirani ni ngomboayafani nou. Ŋga ahafanimbo amboani God ai rani-moatükun segopirimbohünda horombo hoafimareapiri. ¹⁰ Abraham ai ser worambe manüngu,

nga ngoafi adükari koadürümbo-koadürümbo nîngoweimbi God ai ahandihoari nafimbo hohoanîmoyu mbura nafimarandi ra hoeifemboyu himbomayu hu.

¹¹ Sara Abrahamîndi nîmorehi ahandi anihondümbofe hohoanîmo-mbohünda ai ahandihoari amboani purüsi nîmori-koate nîngo ho-hombo boagiri-mayoyosi, nga asu God ai ahambo nginîndi masagado nîmori wakemîndimbo. Raniyo asu Sara ai yare hohoanîmoyowohüya, God ai nîmori wakîndandimboyafi yahu horombo hoafimayu ra ai anihondümboyu hoafimayu, nga ai rani-süngundeambui, yahohaya hohoanîmomayo. ¹² Raniyu asu Abraham ai ndeara boagiryuhü yifimbo yangiri-mayusi, nga asu ai afîndi nîmori burayo ranahei amoaomayu. Nîmori nindou mamî yangiri ranahandambo-hündi burayo ra moani afîndi tüküfeihîyo sapo mupui sünambe engorü asu gudikîri tapuiyowa kikifekoate engorü yahurai tüküme Feyo, God ai ahambo horombo hoafimeindo nou.

¹³ Nindou mungu ranai Godimbo anihondümbo-rîhori heimbo sünguna yifimayi. Ai ndani hifihü nîmboei-ambe awi moai sapo God ai aheimbo aboedi moatükunî segodürimbo horombo hoafimayu ra sahümündi, nga wani. Nga moani ai angunî nîmboeimbo himboari-nambo yangiri hoeirîhindühi hihifi-hihifimayi. Raniyei ai weindahî yarîhi hoafiyehî seiya, ‘Ro ndani hifihü nîmboefani ro ngorü hifihündi hidîborî nindou nou-aneftî, moani bodifombo ndani hifihü anîmboeftî,’ masei. ¹⁴ Nindou ai yarîhi yahurai hoafayei ana, sîhiri randîhu hohoanîmo-ndefihüya, aiana ahei hifi hondü aboedi hamîndi rani hoeifembo seimboanei yarîhi yahurai hoafayei mbîsefimboane. ¹⁵ Nindou ranai ahei hifihü weangurühi nîmboei mburîhü ra hîningîrihi hehi ngoründühi nîmboembo weangurühidîdî hifi ranahambo hohoanîmo pambarîhi-mbonana, awi ai koadürana hîhirîyahi hei. ¹⁶ Wani, nga ai sapo hifi sünambe engoro hifi ndanihü ngasündareandi rani hifinamboyei hombo sei-hehi hohoanîmomayi. Ranimbo-hündambo-anîmbo asu Godimbo ai sîhefi God-ani seimbo ra God ai ngiri aheimbo amoaingî-ndundürî sapo hifi ranihî aheimbo ngoafi adükari nafira hîningî-mareandambo wambo.

¹⁷ Abraham ahandi anihondümbofe hohoanîmo-mbohünda God ai ahambo yari hoeimarirî ranambo asu ai ahandi nîmori Aisak ra Godimbohünda hifokoeffi sîhefimbo hohoanîmomayu. Abraham ranahamboyu God ai nîni-moatükunîmboyu ahambo refimboayu ranahambo horombo hoafimarira fîfirîmareandi. Nga asu Abraham ai ahandi nîmori mamî hamîndi-mayu ranahambo Godimbohünda hifokoeffi sîhefimbo hohoanîmomayu. ¹⁸ Sapo God ai Abrahamimbo Aisak ranahamboyu horombo hoafirîrîhî yahuya ‘Aisak ranahandambo-hünd-anîmbo sîhafî amoaomamî afîndi ra yagodîmboe sa horombo hoafimarîheanîni,’ mehuyosi, nga asu ai ahandi nîmorimbo hifokoeffimbo hohoanîmomayu. ¹⁹ Abraham ai yare hohoanîmo-yuhüya, Aisak ai yifayu ana, God ai yifihündi botîndirîmbui yahuhaya hohoanîmomayu. Nga moani hoafimbo randîhu hoafîndefihüya, Abraham ai ahandi nîmori yifihündi nou hîhiri maserümündu mbîsefimboane.

Aisak, Sekop asu Sosepi-yomondi hoaf-ane

²⁰ Aisak ahandi anihondümbofe hohoanîmo-mbohünda ai ahandi nîmori yimbu Sekop Isombo aboedi didîboado-mareapîri. Ai hoafi raninambo nîni-moatükunîyo ahafanîmbo sünguna tüküfemboayo ranahambo hoafimayupîri. ²¹ Sekop ahandi anihondümbofe hohoanîmo-mbohünda ai ndeara yifimbo yangiri-yuambe Sosepîndi nîmori yimbu ranahafanîmbo aboedi-aboedîmareapîri. Ai ahandi nîminîmî wafu raniwamî kikîhamündü amofihü Godimbo seana Adükari aboedi hamînd-anafi yahuhaya hîhifîmarürî. ²² Sosep ahandi anihondümbofe hohoanîmo-mbohünda asu ai ndeara yifimbo yangiri-yuambe hoafiyuhüya, süngunambo Israer ai Isip hifi hîningîndîhi hehi ngorü hifina ngeimboyei mehu. Asu ai yifîndua ahandi hamîndi ranahambo nüngundîhi-nüngundîhi-mandîhündi yahuhaya hoafimayundürî.

Mosesîndi hoaf-ane

²³ Moses+ndi hond-af+ndi ahafe an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ai ahafe n+imori Moses ra wak+r+ndife mbur+na aboedi ham+ndi mayu ran+amboane asu nindou adükari bogori Isip hifi hifandarandi ranahandi ah+nümbi hohoan+mo ranahambo y+himbokoate ng+mi amoamo weindahifikoate sowar+ndife man+mbafe. Sapo nindou adükari bogori+ndi ah+nümbi ranane nda: Suda-yafe nindowenih+ n+imori mungu hifokoamb+r+hind-amboane. ²⁴ Moses ahandi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ai adükari+yu mbura se wambo ana Isip-yafe nindou adükari bogori+ndi n+imori Ferondi n+imor-ani mb+sahü-nd+r+imboyei yahuhaya hohoan+momayu. ²⁵ Moses ai sapo God+ndi nendambo ngorü nindou ai moaruwai-moaruwaimbo-mar+hindüra af+ndi t+ñ+r+ifoayei rani-bab+di+mo yahurai refemboyu hohoan+momayu. Nga asu ai moai bod+fombo moaruwai hohoan+mo süngu h+hifi-h+hifi+mo hohoan+moyu. ²⁶ Krai ranahambo-hünda Moses+imbo amoan+ngümbi hoafi hoafi-yahündowani ai munguambo kak+i, hoeari, ng+n+ndi moatükun+ napo Isip hif+hü ngoro ranahambo ngasündeamboayo yahuhaya hohoan+momayu. Raniyu ai süngunambo God ai ahambo t+ñ+r+fomayu rani tak+n+ aboedi moatükun+ segod+imbo-mayu ran+imbo h+imboapomayu. ²⁷ Moses ahandi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda asu ai Isip hifi h+n+ng+re haya Isip+hündi nindou bogori+ndi ng+n+ndi ranahambo y+himbokoate mahu. Nindou God+imbo hoeifikoate-mayu ra Moses ai hohoan+monambo yang+r+i hoeimariri ran+imboyo ng+n+ndi yang+r+i manüngu hu. ²⁸ Ahandi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda nindou aheimbo Pasofa si ra bot+mareandi. Si rani+fihi sipsip hifokoaru mburümbö yipur+fihi hor+i kükihoemonda, God ai sünambeah+ndi nendi amonngo n+imori hifokoe-fembohünda koamar+herü ranai Israer nindou ranahei fik+mi ak+im+ hokoate-mbiyuwa yahuhaya se rani-moatükun+ ra yaru mehupuri.

Israer af+ndi ai God+imbo an+hondümbö-mar+hori

²⁹ Israer nindou ahei an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ai Hamburi Sir+warä bamar+ihendi moani hifi yang+r+i süngu nou. Isip+hündi nindou ai rand+hu bad+hehu yahomo houmbo raweafundane, hoe ranai koadürü-koadüreandühi tit+por+ko-mareapura yif+safimemo. ³⁰ Israer+hündi ahei an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda God+ndi ng+n+ndi nambo Seriko ngoafi-yafe gin+r+i ra tiboai p+nd+imboe sei hehi gin+r+i ranahambo 7 ambe-ram+ndeimb+imbo wak+yei wak+mar+hinda tütifoai p+mayo. ³¹ Rahap n+imorehi nindowenih+ b+rab+r+yo-randeimb+ ahandi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ai Israer+hündi nindou yimbu ngoafi kosem+ndi-mbohünda samongor+imbo tüküme+neanda aboedi h+hifi-h+hifi+na wor+n+mareap+r+i. Ran+imbo-hündamboyo ahambo moai hifokoarundi nindou God+imbo an+hondü-mbofekoate-yeimb+ hifokoako-mafoarundüri ranambe.

God+imbo an+hondümbö-r+horeimb+ ranaheimbo t+ñ+r+fo tüküme+feyondüri

³² Awi ro n+n+ hoafi ngorü s+heimbo hoaf+mandahi ngaha? Si moai gedühi n+ngo ro Gideon, Barak, Samson, Septa, Defit asu nindou mungu God+ndi hoafi hoafi+yomo-rundeimb+memo ranahamumbo hoafi+yombo, nga want. ³³ Nindou ranai ahamundi an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ndifo nindou-bab+di+mo yifiari+yomombo asu ai hamar+hoemo. Bid+fir+i ai mbumundi hohoan+monambo yang+r+i nindumbo hifand+marapuri asu ai n+n+moatükun+imboyo God ai saimbo horombo hoaf+mareapuri ra masowandümo. Raniyomo bid+fir+i ai adükari n+imambeah+ n+n+hondi ahandi ndüri raion ranahandi yafambe tap+ru k+k+h+maründümo. ³⁴ Bid+fir+i ai y+himbo s+s+reandeimb+ hai ng+n+ndi-ham+ndi ahamundi hürütümb+ püpimaranda mahoro ra dik+ru mamandundi asu bid+fir+i aboedambomefundi ranambeah+ndi ahamumbo pisaonambo hifokoe+epur+imbo mehomo. Nindou rani+memo ai ham+ndi kem+ndi+koate-memos+i, nga asu süngunambo ai ham+ndi ng+n+maründümo. Ai yifiarambe moani titaboari-hoemondühiyomo asu ai ndifo nindou-yomondi har+ndifo nendi ranahamumbo wamafandüpur+i. ³⁵ N+imorehi bid+fir+i ahei an+hondümböfe hohoan+mo-mbohünda ahei fik+mi+ndi yif+yomondeimb+ yang+r+yafu marunda sahüpurümündi mar+hündi. Bid+fir+i ai

karabusambe Godimbo daboadanambo-arithori ana, aboeda ngeimboyei, nga ai moei masei ranimboanei asu nindou ngorü ai ahei fi moaruwaimbo-marithindüra asu yifimaye. Nindou ranai aboedambofe yiboarukombo süngunambo yifiyei mburthü yifihündi botiyahi yangiri aboedi ningombo-mayo ra hohoanimoeyehi aboedambofembo yiboarukomaye. ³⁶ Asu bidifirambo hoafinambo moaruwaimoaruwaimborundüri asu bubumarundüri asu bidifirambo seninambo hüputüpurihoundüri karabus-ambe hiningimmarundüri. ³⁷ Bidifirambo nimoeinambo pütüyomondühi bubumarundüra yifimaye. Bidifirimbo sonambo yimbu kikirundüri shoundüri asu bidifirambo pisaonambo hifokoarundüri shoundüri marundi. Bidifiri ai aheimbo moaruwai-moaruwaimbo-rithindürühi tñirifo masahündüra moani napo-koate sipsip hoeari, meme hoeari rani yangiri güdühi sahümündi hehi hahabodei wakimarithindi. ³⁸ Sapo ai nindou aboedi hamindiyeyi, nga asu nindou hifi ranihündambo ai aboedi hamindi-yeipoani! Nindou ranai nimi wohi furikoate-yowohü, hifi wafuani hihiriyeyi wakirithindühi, nimoei ambisambe hifi ambisambe ranambe nimboei marithündi. ³⁹ Sapo nindou muḡguambo ranai Godimbo anihondümbo-marithori ranimbo-wambo God ai nindou aboed-anei mehu, nga asu ai God nini moatükunimboyo segondürimboane yahu horombo hoafimareandi ra awi moai sahümündi. ⁴⁰ God ai süngunambo sihefimbo muḡgu semunimboayu aboedi moatükunihondü ra ndore shai hayambo wamboyu asu nindou ranai boatei semindikoate-maye. God ahandi hohoanimo ana yahurai-ane, sihefimbo muḡgu ramareamuna aboedi simongori-humindefimboanefti.

12

Awi shiri Sisasimbo yangiri himboari pandihurühi anihondümbo-ndihurimboane

¹ Nga asu awi shiri nüngumandahua? Sihefombo ana nindou afindi ranai wakirithimunühi nine-moatükunihondümbofe ramarithindi raninambo sihefimbo anihondümbofe hohoanimo nafuimarithümuni. Ranimbo-hündambo-animbo awi shiri sihefihorari nine-moatükunihondümbofe nafi gürareamuni ranane, moaruwai hohoanimo nginindi hamindi kikihi safaramindimuni ranane ra yihirindihuhohu, ngusüfo nginindi foandihuhohu, sihefimbo hombo God ai nafi hiningimareamuni rasüḡgu ngefimboane. ² Awi shiri Sisasimbo yangir-animbo himboari pandihuri ngefimboane. Ai sihefi anihondümbofe hohoanimo nimindihani asu ai sihefi anihondümbofe hohoanimo rasüḡgunambo nafindamündi hiningindeamunümbui. Ai nine-moatükunihondümbofe ahambo sowahi tükumefendo ranahambo awi ro nimi keimbi karithendeimbifihiyifimboanahiyi, nga i ambe rani-moatükunihondümbofe ra hiningindihayahu, nga wani. Nga hihifi-hihifi afindi ai süngunambo semindimboayu ranahambo hohoanimoayuhü ai amoaningümbi moatükunimbo moan-ane yahuhü nginindi yare manüḡgu. Ranani asu ai haponda God muḡgu hifanda-randeimbi ahandi nimarifondi ahandi warihondü warani amaru.

God ai sihefimbo tñirifo asemunihondümbofe ranana sihefimbo didiboado-femunimboani

³ Awi se Sisasimbo randihi hohoanimo-ndahündo, sapo nindou moaruwai hohoanimoeyembi ranai yiboaruko-rithorühi moaruwaimbo-moaruwaimbo-marithora moan-ane yahuhaya nginindi manüḡgu. Ranimbo-hündambo-animbo asu se-amboani yahurai nimboei, nga se rani-moatükunihondümbofe siheimbo tükündifeyoani ngusüfoambe garibindahindühi rühi randihi hiningindihimboyei. ⁴ Se moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-fembo sei hehi rani-babidimbo hüti-hütiyehaneis, nga awi moai moaruwai hohoanimombo yifiariyehi shihei hori ai piyo, Sisasindi hori ramefeyo nou. ⁵ Awi siheimbo God ai ahandi nimori nou ngusüfoambe kikimfoefeimbi hoafi waporimbo-marandüri ra se mitaniri-hümündiai? Sapo Ai yare hoafiyuhü yahuya, “Wandi nimori, Adükari ai siheimboya ai didiboadondihihohoanimo-mbeyeia mbüsü haya ngorü süngunde randearani

se ahambo hĩmborĩ yangĩrĩ hĩmborĩndahũndo.
Asu ai sĩheimbo dĩdĩboadĩ-fembohũnda nĩnĩmboyo se tĩŋĩrĩfo dagadũranĩ,
ŋgusũfo nĩmbĩndeimboyei.

⁶ Sapo Adũkarĩ ai nindou mamĩ ŋgusũfo parareandĩ ana,
dĩdĩboadore arandĩ.

Asu nindou mamĩ asemũndu ana,
ahambo wandĩ nĩmorani yahuhũ aboedambohũnda pakarĩherũ arandĩ,” *Sindaun*
3:11-12
mehu.

⁷ Sĩheimbo dĩdĩboadofe-ndũrĩmbohũnda God ai pakarĩ-hefendũrĩmbo mbũsũwanĩ
ahandĩ nĩmorĩ nou, se moanĩ ŋgĩnĩndĩ nĩmboei. Ranahandambo hũndĩ se tĩŋĩrĩfo
asahũmũndi ana, ranĩ-moatũkuni ra God ai ahandĩ nĩmorĩmbore-andũrĩ haya rare-
andũrũhani. Hĩfĩ ndanĩhũndambo boagĩrĩ ai nĩmorĩmbo dĩdĩboado-fimbhũnda moai
pakarĩherũ randiyo? ⁸ Nĩneafi nĩmorĩ sĩhambo Ape ai ahandĩ nĩmorĩmbo noureanĩnĩ
pakarĩhefenĩnĩ-koateayu ana, awi se boagĩreimbĩ nĩmorĩ hondũyafi-poanĩ, ŋga se
boagĩrĩ-koate nafĩnĩndĩ nĩmor-anafi. ⁹ Sapo sĩhefĩ ape hĩfĩ ndanĩhũndambo-memo
ai sĩhĩrĩ mamĩkarĩ hohoanĩmoyefanĩ pakarĩhoumunanĩ ana, I aboed-anesĩ, ŋga
ambĩrĩmuni sefũhanefĩ. Ranĩ sũngumbo-anĩmbo sũnambeahĩndĩ Ape ranahandĩ
hoarehĩ safĩndefũhĩ ahandĩ hoafi sũngundĩhu-mboane, ŋga rananĩmbo yangĩrĩ
nĩboademboyeft. ¹⁰ Hĩfĩ ndanĩhũndambo ape sĩhefĩ ranai ana moanĩ ahamundi
hohoanĩmo sũngumbo yinĩhoar-amboanemo pakararĩhoumuni. Ŋga God aiana
sĩhefĩmbo farĩhefembo ai ro sũrũhehea-ndeimbayahĩ yahurai tũkũmbeahĩnd-amboane
yahuhayamboani rawareamunĩ. ¹¹ Ape ai pakararĩhemunĩ sĩhefĩmbo aboedambo-
hũndambo ranĩ-sĩmboanĩ ana sĩhĩrĩ ŋgusũfo nĩmbĩyefũhĩ ŋgĩrĩ hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩndefĩ.
Ŋga asu sũngunambo pakarĩmarĩ-houmunĩ ranahandambo dĩdĩboado-rĩhehu hohum-
bohũndĩ ana, ranĩ takĩnĩhũndĩ mbumundi aboedĩ hohoanĩmo tũkũfe-arandĩ. Asu
ranĩmbo-hũndamboane moanĩ ŋgusũfo aboedĩ kife nĩmarĩ hohoanĩmo ra tũkũfey-
owohane.

Sĩhĩrĩ firĩfirĩ-koate ŋgĩnĩndĩ hamĩndĩ tũtũngĩndũhu hohu nĩmboefĩmboane

¹² Ranĩmbo-anĩmbo sĩhei warĩ ra afurĩndeiranĩ wanĩ, se moanĩ hamĩndĩ
tũtũngĩndũhũndũhĩ sĩhei tĩŋarĩ ra hoafĩndeiranĩ mandũharĩ ŋgĩnĩndĩ
dĩdĩboadondĩhi nĩmboei. ¹³ Se nafĩsũngu yangĩrĩ ŋgei, ŋga hĩmboranĩ pĩndahĩmboyei.
Nafĩ aboedĩ ra sũngundĩhindanĩ tĩŋarĩ hoafi-koate ŋgĩnĩndĩndĩmboe. ¹⁴ Se
muŋguambo nindou ranĩ-babĩdĩmbo moanĩ ŋgusũfo afurĩfe kifeimbĩ hohoanĩmo
asu sũrũhefimbĩ hohoanĩmo ranĩ-sũngu yangĩrĩ sũngundĩhũndũhĩ tĩŋĩrĩfondeihĩ
nĩmboei. Ranĩ hohoanĩmo sũngufe ho ranĩ-koate ana, nindou mamĩ amboanĩ ŋgĩrĩ
Adũkarĩmbo hoeindirĩ. ¹⁵ Se awi hĩbadĩhũmbo. Seambeahĩ nindou mamĩ ai Godĩndĩ-
mayo moanĩ hĩpoambofe hohoanĩmo aboedĩ ranahambo bodĩboadeambui. Asu
seambeahĩ nindou mamĩ ai hũhũtimbũ nĩmĩ anĩŋgo nou tũkefiyu ana, sĩheimbo
tĩŋĩrĩfo dagadũra asu se moaruwai hohoanĩmo sũngundĩhimboyei. ¹⁶ Nindou mamĩ
ai seambeahĩndĩ nĩmorehĩmbo hohoanĩmo nindowenihĩmbo hohoanĩmo yangĩrĩ
ŋgusũfo pandĩhi ŋgeimboyei. Nindou mamĩ ai seambeahĩndĩ Godĩmbo daboadĩ
hĩhĩrĩndirũmbui, sapo horombo Iso ai ahandĩ akĩdand-mayo sesĩ akĩdou yangĩrĩ
sesĩmbo yahumbo Godĩndĩ-mayo amongo nĩmorĩ ai semĩndĩmbo-mayo ra akĩdĩ-
dĩbo sĩsemefĩneandĩ nou randĩfimbui. ¹⁷ Se ra fĩfĩrĩhi, akĩdĩ ai masemũnduambo
sũngunambo Iso ai aranĩmboaho hũmoarĩyuhũ asu nĩnĩ-sũngundĩhea yehuenũngu
hohoanĩmoyuhũ kokora wakĩmareandĩsĩ, ŋga asu ai moai ranĩ-moatũkuni ra semũndu.

Sĩhĩrĩ anĩhondũmbo-rĩhundeimbĩ Godĩndĩ ŋgoafi hondũhĩ tũkũyahu-mboanefĩ

¹⁸⁻¹⁹ Se God sowana hombo hohoanĩmondeihĩ awi moai Israer ramehindĩ nou Sainai
wafu tũkũyahi hoeirĩhi asu sũndĩhindĩ. Wafuambe ranĩhũ imami kĩkĩrandeimbĩ hai,
mutĩ kambĩŋĩ kĩkĩrandeimbĩ nĩmbĩ, asu hoewerĩ nĩmoamondĩ-hoafiyowohũ fufuŋĩ
ai hoafiyowohũ Godĩndĩ hoafi sũnambeahĩndĩ tũkũfehũmbo-mayo yahurai awi moai
sĩheimbo amboanĩ tũkũfeyondũrĩ, ŋga wanĩ. Nindou ranai ranĩ hoafi tũkũmefeyo ra

himboriyei hehi hoafiyehi seiya, “Ro ngiri asükaindefi ngorü hoafi himboringdefi,” masei. ²⁰ Hoafi ranai yare yahurai tükufeyowohü yahoya, “Nindouyo ninthondiyo Sainai Wafu ra warî parareandi ana, nîmoeinambo pitiyo hifokoefemboane,” meho ra himboriyei hehi ngiri ro rasüngundihundi sei hehimbo. ²¹ Rani-moatükuni ai hoeimarîhindi ra moani yihimbo sisireandeimbi-mayo wamboyu Moses ai yare hoafiyuhü yahuya, “Ro awi hîhamindari-yahühi yihimbo sisireheandi,” mehu. ²² Seana moai Sainai Wafu yahurahi tüküyahindi, nga seana God koadürümbo nünguweimbi ngoafi adükari Saion Wafu ranîwami tüküyahimboanei. Rani ngoafi adükari ranana Serusarem-ane, nga sünambe nanjoani Godindi sünambeahindi nendi afindi nîmarimondi ngoafihü tüküyahimboanei. ²³ Seana Godindi munguambo amonjo nîmori-yei hîhîfi-hîhîfumbi fandifeambe tüküyahimboanei. Nindou ranahei ana ndürî ra sünambe parihi sîhehinda mbengorî. Seana sapo God nindou munguambo yîbobore-randeimbi ranahambo, asu nindou aboedi mbumundiyeimbi God ai aheimbo nafîramundi hîningi-mareandürî ahei yifiafi ranahambo sowahi tüküyahimboanei. ²⁴ Sisas aiyu God-babidimbo simborî hoafi femindi sîhefe ranahambo yipupuikiki manüngu ahambo-so amboani tüküyahimboanei. Ahandî horî aboedambo-fembohünda tütîjarîmayo ranana Aberîndî horî ngasünde hayambo sapo Sisasîndî horî ana simborî hoafi femindi sîhefembo-hündamboyo, nga Aberîndî horî ana simborî mbîro hoafimbo-hündamboyo. Seana mungu ranahambo-so tüküyahimboanei.

Sîhiri hibadîhumbo

²⁵ Ranimbo-hündambo-animbo awi se hibadîhumbo. God ai hoafînduanî se ahandî hoafi hîmborîmbo yîboaruko-yîboaruko-ndeimboyei. Horombo nindou Godîndî-mayo hoafi hîfi ndanihü hîmborîmbo yîboaruko-yîboarukoyei marîhündî ranîmboyei ai moai aboedambo fefoehindi. Sapo yahurai-ane sünambeahîndî hoafi hoafayo ranahambo sîhiri daboadanambo-arîhündî ana, nüngundîhu asu aboedambo mafefoehüa? Ngîrî randîhündî. ²⁶ Rani-simboani ahandî hoafînambo hîfi nda hîfîthemayo. Nga asu hapondanimbo ai yare horombo hoafîreandühî yahuya,

“Awi asükainda mamîmbo ngîrî hîfi yangîrî hîfîhendo,

nga sünü kameih-animbo randîfemboe,”

Hagai 2:6

mehu. ²⁷ Hoafi ‘Awi asükainda mamîmbo’ ranana yahurai-ane: Nîne-moatükuni God ai horombo nafîmarandi ra hefîthenambo raguanambo-areandi ana, ngîrî nîngo, nga awandîhoemboe. Nga asu nîne-moatükuni hîfîthenambo refe hoeifekoate-aiyo ana, ranai nîngomboe. ²⁸ God ai ngînîndî hîfîfandarandi ra sîhiri asahumîndefî ana, ngîrî nîni-moatükuni ai hîfîthenambo rande hoeindeandi. Ranahambo-animbo Godîmbo hîhîfîndî-hurîmboane. Awi sîhiri moani Godîmbo ahînîndefühî ahandî ratûpurî ra kîkîhîndî-humîndefan-animbo ai ranîmbo hîhîfîmbiyu-wamboane. ²⁹ Sapo sîhefî God aiana ngînîndî hamîndî hai mungu moatükuni sesi arandi nahurai-wambo.

13

Hohoanîmo ranane God ai yifirayu

¹ Wandafî mamî, hohoanîmondeihî se simborî ngusüfo pefirûndei ngei. ² Hîdîborî nindou tükündahîndani sîheimbo-so semündündürî worînfendürîmbo hohoanîmondei. Nindou bîdîfîrî ai rarîhindühîyei sünambeahîndî nendi ai tüküme funda fîfîrîfe-purîkoate moani sahûpurîmündi worînîma-rîhipurî. ³ Nindou karabusîyahi animboei sapo se-amboani ai-babidîmbo karabusîyahi animboei nou ranaheimbo hohoanîmo-ndahündürî. Nindou ai tîjîrîfoyeiani asu se-amboani ai-babidîmbo tîjîrîfoyei nou aheimbo hohoanîmo-ndahündürî. ⁴ Nîmorehühîfe anamîndühîfe hohoanîmo ranana aboed-ane. Nga nîmorehî nindowenihi ranai ahafe fi ranahambo simborî anîhondümbo-feründafehü ndorîne hîfandîmbîrînand-amboane. Nindou dîdîyomo nîmorehî sîsîhîmoyomo asu nîmorehî ai anamîndîhoandi bîrabîrayei ana, ranaheimbo God ai yîbobo-ndearûmbui. ⁵ Kakîmbo

ngusüfo pandihi ngeimboyei, nga se ranahambo hohoanji-ndühümboyei. Nini-moatükunyo se masihendi ranimbo I ndear-ane nda mbisei. Sapo God ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Ro siheimbo ngiri hiniingindihari,

asu ro ngiri siheimbo daboadi hihirindihari,”

Io 36:1

mehu. ⁶ Ranimbo-hündambo-animbo shiri himbo-koate hoafindefihüya,

“Adükari ai wambo farihendiri-randeimb-ani ranimbo wambo ro ngiri yihimbondahi.

Nindou ai wambo nini-moatükunü nüngumandundira?”

Buk Song 118:6-7

mbisefimboane, Bukambe ai hoafayo nou.

Nindou horombo bogorimboyafu maningomo ranahamundi hohoanimo süngundi-humboane

⁷ Horombo sihei bogorimbo-yafundeimbi nindou Godindi hoafi wataporimbo-marundüri ranahamumbo hohoanimondei. Horombo ai yaru maningomo ranimbo-animbo se hohoanimondei. Ai yarumboemo maningomo mbisei hehi ahamundi anihondümbofe ra yahurai-ane mbisei süngundihindi. ⁸ Sisas Krai aiana ngiri ngörü hohoanimondi, nga mami rani yangiri horombo maho hapondan-ambe asu süngunambo aho ra ai mami rani yangiri nüngumboani. ⁹ Ranimboane asu se awi ranipoanimbo wosihofori yamundife hohoanimo ranai sihei aboedi ndofe yamundife ho hohoanimo ranambe tüküfeyowanü asu se ngörü nafü süngundahimboyei. Godindi moani hipoambofe hohoanimo sihefi ngusüfoambe nginemindi ra aboedi safane, nga sesi wehimböri hori-horife ho hohoanimo raninambo shiri ngiri nginindi ndahumindeti. Nindou didiyeyi ai rani hohoanimo ranahambo sünguarühi hei aheimbo hohoanimo ranai moai farihendüri. ¹⁰ Sihefe fondi hiniingirihu-mboanefi. Nga Godimbo shou-rundeimbi Suda-yomondi ser wori ranambe ratüpurüyomorundeimbi aiana sihefi sesi mandife fondi-waminindi nini-moatükunü amboani ngiri dowadümo. ¹¹ Godimbo shai-randeimbi adükari bogori ai God nimarumbe ahambo ninihondi hifokoeffe shifembo-hünda moaruwai hohoanimo süngunambo hori sowandümo kefoau arundi. Nga amuri fi safi ranana giniri hundünü mandu arundi. ¹² Rani süngumboyu Sisas amboani ahandi horinambo nindou ranahei moaruwai hohoanimo popoi-hefembohünda Serusarem giniri hundünü yifimbo tiririfo adükari masemüdu. ¹³ Ranimbo-hündambo-animbo awi shiri ahambo-so giniri nafitambe hundünü ngefi ranihü amoaningambo-marüwuri nou ai-babidi yahurai-ndefimboane. ¹⁴ Nga hifi ndanihü moai sihefimbo koadürümbo ningoweimbi ngoafi adükari nango, nga wani. Nga shiri koadürümbo ningoweimbi ngoafi adükari aboedi süngunambo tüküfembo ranimboanefi himboayefi. ¹⁵ Ranimbo-animbo shiri Sisasindi süngu hoafindefihüya, ‘God ai aboed-ani,’ mbisefimboane münguambo si aho ra ahambo ninihondi sihefe rawefeyo nou. Ranane shiri sihefi yafambe ra Godimbo ndahundowohü ranambo weindahi hoafindefihüya, ‘Ai yihof-ani,’ nda mbisefomboane. ¹⁶ Aboedi hohoanimo süngufe ratüpurüyowohü nindou mbonimborühümündimbi fehefe hohoanimo ra se mitanindü-hümündihü hiniingindihimboyei. Sapo rani-moatükunü ra Godimbo shifembo moatükunü nou-ane asu God ai ranimbo hihifi-hihifiyuhani.

God ai sihefimbo randeamuna aboedi nimboemboyefi

¹⁷ Sihei bogori nindoumboyafu aningomo ranai siheimbo farihefe-ndürimbo yahomomboanemo hohoanimoemo. Rananemo ai sihei hohoanimo münguambo si aho ra ai harihefe nimarikoate hifandu homo arundi. Rananimbo süngunambo ai Godimbo nini-moatükunü ratüpurüyo ramarundi ranimbo hoafinimondomboemo. Se ahamundi hoafi himborindeihimbo ahamundi hoarehindeiananimbo, asu ai moani hihifi-hihifi-ndimondühü aboedi randumboemo. Nga asu wanayo ana, ai afindi hohoanimonambo ratüpurü-ndimboemo. Ranana asu ngiri siheimbo rani hohoanimo ranai fandihairi. Ranimbo-hündambo-animbo

se moani ahamundi hoafi ai hoafemo ra himborindeih rasungundihindi. ¹⁸ Se Godimbo yihoeimbohünda didibafindei ngei. Ro fifirihundi ro mbumundi hohoanimo hohoanimoayefi ra, nga moani muḡuambo si aho ra sapo mbumundi hohoanimomayo rani yangiri sungundihu sefimboanefi. ¹⁹ God ai siheimbo sowana hapondanambe wambo hihire koambirihendir-amboane samboanahi se Godimbo didibafindei sahehea düduarihandüri habodih. ²⁰ God ai ngusüfoambe afurife kifeimbi hohoanimo nimindihani ranai shefi Adükari Sisas ranahambo yifihündi yangiri botimariri. Rananimbo asu Sisas ai sipsip hifandandeimbi nou shefimbo hifandamuneimbi bogorimbomefiyu. Ahandi horinamboane koadürümbo yangorombo hoafi femindi shefe ra nginiramindi arandi. ²¹ Muḡuambo aboedi moatükun sapo se semindimboayei ra God ai mbisagadür-amboane ahandi hohoanimo sungufehümbo ratüpurimbohünda. Sisas Kraisindi sungu-animbo shefi ngusüfoambe ratüpurimbuyu-wamboane nine-moatükun aboedyowani ai hihifi-hihifefiyu ranahambo. Sisas Kraisimbo ahandi ndüri adükar-ane mbisefi-mboane koadürümbo-koadürümbo, nga anihond-ane.

Bidifiranambo hoafi

²² Wandafi mam, awi ro siheimbo hoafipoa-yahandüri habodih. Nga siheimbo ngusüfoambe nginemindi-ndürimbo-hündambo hoafi hoafehandüri ndanahambo himboarinambo yangiri hibadühindühi himborindei. Siheimbo ro pas nda sürü papimarhandi ra awi hoandar hamindiyopoani, nga wani. ²³ Shefi wandafi, Timoti, ai karabus-ambeahindi hinngimarüwura tüküme fiyu ranahambo fifirimbirihori samboanahi hoafehandüri. Asu ai nimai wambo-so tükefiyu ana, ro siheimbo hoeifendürimbo asukai tükeheandi ra ai-dibo tükünda-hoamboyehi. ²⁴ Sihei bogori nindou muḡuambo ranahamumboane asu Godindi nendi muḡuambo yihoei-mayo hihifi hoafi nda hoafindahündüri. Itari hifihündi ai siheimbo hihifarihündüri. ²⁵ Godindi moani hipoambo hohoanimo siheimbo muḡuambo mbifarihendür-amboane.

Sems Pas Sems ai sürü papimarandi

Pas nda Sems sürü papimarand-ane

¹ Ro Sems-anahi God asu Adükarî Sisas Krais-yafandi ratüpurîya-rîhandeimbi. Sudahündî 12 mamîsirî Sisasimbo anîhondümbo-rîhindeimbi sîhei ngoafi hondühündî bukürühehi mburîhü hîfi ngoründühi anîboadei, sîheimboanahî pas nda sürü papîhandürî. Nga karîhasî-handür-anei.

Tîjîrîfombü moatükunî ranai sîhei anîhondümbofe hohoanîmo ranahambo ngînemîndî-ndürîmboane

² Wandafi mamî, tîjîrîfombü moatükunî sîheimbo tüküfeyoanî se ranîmbo randîhi hohoanîmondei: Ranîmbo-anîmbo asu ro hîhîfi-hîhîfîndamboyahî. ³ Nga se yarîhi fîfirîhindî, rananî moatükunî ra sîhei anîhondümbofe hohoanîmo ranahambo refe hoeifembo-hündamboane tüküfeyo. Ranî moatükunî ranana se ngînîndî nîmboeimbo nîne tîjîrîfo tüküfeyo ranahambo moan-ane mbîseyi yahomboane tüküfeyondürî.

⁴ Se ngînîndî nîboadei ngeimbo-anîmbo asu se didîboado-ndîhehi nîmboeimbo asu se ngîrî Godîndî hohoanîmo mbonîmbo-ndîhümündî.

Nindou ai didîboado-rîhefimbî hohoanîmo ra mbonîmboaramündu ana, Godîmbo didîbafîmbîfiyu-wamboane

⁵ Sehündî mamî didîboado-rîhefimbî fîfire ra mbonîmboaramündu ana, asu ranîmbo-hündambo Godîmbo didîbafî-femboane, nga ai ahambo dagadombui. Ai afîndî sendeimb-ani, nga nindou didîyei ahambo didîbafîyei arîhündî ranaheimbo muŋguambo ngînînd-koate sagadürî arandî. ⁶ Nga nindou ra Godîmbo didîbafîfîhi ndaiambui yahu anîhondümbo-mbîreand-amboane, nga anîhondü-mandai mbüsümbui. Nga nindou yimbu hohoanîmoyu arandî ai wofî nîmî werînambo semîndî ho semîndî ho arandî nahurai-ani. ⁷ Nindou yahurai God ai ahandî hoafi hîmborîndühi ngîrî ngorü-moatükunî ahambo dagado. ⁸ Ai yimbu hohoanîmoyu arandî, nga hohoanîmo muŋgu ahandî wofî nîmî nahurai siho siho arandî. ⁹ Wandafi napokoateimb-ayu ranai hîhîfi-hîhîfîmbiyu-wamboane, nîmboe Godîndî hîmboahü aiana ndüre-imbîndümbui. ¹⁰ Asu nindou napo afîndeimb-ayu ranai hîhîfi-hîhîfîmbiyu-wamboane, nga hîfînambo-ndirümbui. Nindou ranai ana sapo wohî ahurî yaparayou nou mande yahurai ranai-amboa yîfîndümbui. ¹¹ Sapu hüfîhamîndî afîndî pare kîkasowohü ana, wohî ranai yaparîyo randühi ahandî ahurî ranai yaparîyo hîfokoefoendühi asu ahandî yihuru aboedî hîmbo-mayo ranai-amboanî moaruwai-mbofehane. Mare yahurai-anîmbo nindou sapo napo afîndeimbi-mayu ranai-amboanî ahandî ratüpurî afîndî ra ratüpurînduhü ranambe yîfîndümbui.

Nindumbo refe hoeifembo moatükun-ane

¹² Nindou düdi ai ngînîndî nîngombo nîne tîjîrîfo ahambo refe hoeifembo tüküfeyoanî ai hîhîfi-hîhîfîmbiyu-wamboane. Nga nindou ranai refe hoeifembo moatükunî ranahambo tîtaboarî-foareandeimbi ana, ai koadürümbo yangîrî nîngombo hohoanîmo ra sapo takînî nahurai ndemündümbui God horombo hoafîmayu süngu. 'Nindou wambo ngusüfo pararîhindîrî ranaheimbo ra ndahandürî-mboyahî,' mehu. ¹³ Moaruwai hohoanîmombo-hündambo mamî moatükunî ai ngusüfoambe botînderanî, nindou mamî ranai ngîrî hoafînduhüya, 'God ai ranî-moatükunî ra ramareand-ane,' mbüsü, nga wanî. Nga God ai-amboanî ngîrî nindou ngorümbo moaruwai hohoanîmo-mbohünda nînendeandî. ¹⁴ Nga nindou ranahandî fiambe hohoanîmo amarondo ranane ai moaruwai hohoanîmo-mbohünda ngusüfo botîrerî serîmîndî hohü asu hohoanî hohoanîmoyu arandî. ¹⁵ Ranane asu ahandî hohoanî hohoanîmo ranai nîmorehî ranümbî anîngo nahurai-ane. Ranî-süngu nîmorehî

ai n̄imori wakarim̄indo nahurai moaruwai hohoan̄imo ra t̄ukefeyo. Asu moaruwai hohoan̄imo ai af̄indi t̄üküfendowohü ȳifi hohoan̄imo t̄üküfe-arandi.

¹⁶ Wandaf̄i mam̄i, h̄ibad̄ihumbo. Hohoan̄imo moaruwai ra s̄heimbo wos̄thoafori hoaf̄inda-ndür̄imboe. ¹⁷ Muṅguambo aboed̄i asu ndor̄thoeimb̄i sai-randeimb̄i moatükun̄i ra s̄nambeah̄indi makoso-ane. Ape muṅguambo si n̄im̄ind̄ihani ranai ana ran̄i-moatükun̄i ra s̄hef̄imbo h̄if̄ina koamafoareandi. Aiana ahand̄ihoar̄i ṅḡiri h̄ih̄ir̄inde si nahuraindu asu h̄ih̄ir̄inde n̄imb̄i nahuraindu ndand̄i, ṅga want̄i. ṅḡiri ahand̄i hohoan̄imo ra ṅgorü süṅgunde ṅgorü süṅgunde ndand̄i, ṅga mam̄i ham̄ind-ane hohoan̄imoayu. ¹⁸ Ai moan̄i ahand̄i hohoan̄imo yanḡir̄i süṅgu ahand̄i an̄ihondü hoaf̄inambo ramareanda s̄hir̄i ahand̄i n̄imori t̄ükümehundi. God ai yare hohoan̄imoyuhüya, 'Nindou ranai sapo ro muṅguambo moatükun̄i naf̄imar̄hand̄i ranaheimbo weaṅgurüh̄id̄id̄i s̄ir̄imboyahi mb̄id̄iboadei-amboane,' mehu.

S̄hir̄i God̄indi hoaf̄i h̄imbor̄indef̄i mbur̄ihumbo rasüṅgund̄i-humboane

¹⁹ Wandaf̄i mam̄i, se ndanahambo d̄id̄iboado-nd̄ihi f̄if̄ir̄ind̄ihindi. Muṅguambo se n̄imeh̄inou hoaf̄i ra h̄imbor̄imbo-hündambo naf̄ind̄ühümündi n̄imboei. ṅga asu se awi n̄imai hoaf̄imbo bot̄indahi ṅḡin̄indi hoaf̄indeimboeyi. ²⁰ ṅga nindouyei ṅḡin̄indi hohoan̄imo ranai ana God̄indi aboed̄i mbumund̄i hohoan̄imo ranahambo moai weindah̄ire rand̄i, ṅga want̄i. ²¹ Ran̄imbo-hündambo-an̄imbo muṅguambo moaruwai ham̄indi hohoan̄imo s̄hei ṅgus̄üfoambe af̄indi t̄üküfendür̄i arandi ra raguanambo-nd̄ihindi. ṅga asu se s̄heihoar̄i h̄imboar̄i hoaf̄endüh̄i d̄igegindüh̄i asu God ai s̄hei ṅgus̄üfoambe hoaf̄i mafoareandi ra ndah̄ümündi, ṅga sapo hoaf̄i ranai-an̄imbo s̄heimbo aboedambo-ndear̄ümboe. ²² Asu se hoaf̄i ranahambo h̄imbor̄i yanḡir̄i h̄imbor̄i-ndeimboeyi, ṅga want̄i. ṅga se ranahambo h̄imbor̄indeih̄i asu süṅgufe amboan̄i süṅgund̄ihi ṅgei. Asu se moan̄i h̄imbor̄i yanḡir̄i h̄imbor̄ayeiyi ana, se s̄hei fimbo wos̄thoafori hoaf̄ir̄i-hünduh̄anei. ²³ Nindou mam̄i ai God̄indi hoaf̄i ra moan̄i h̄imbor̄i yanḡir̄i h̄imbor̄iyu haya asu rasüṅgufe-koate-ayu ana, ai ahand̄i ṅgus̄ümboar̄i hoeh̄imbo-ambe hoeiareandi nou-ani. ²⁴ Ai ahand̄i ṅgus̄ümboar̄i ra tür̄üfoare haya asu süṅgunambo n̄imai ahand̄i ṅgus̄ümboar̄i ra n̄üṅgu-nahuraiyo hoeimareandi ran̄imbo m̄itanam̄ündihani. ²⁵ ṅga sapo ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo nindoumbo aboedambofembo rawareandi ranai ana mbumund̄i ham̄ind-ane. Nindou d̄üdi ai ran̄i hohoan̄imo ranahand̄i n̄im̄indi ra ndore tür̄üfoareandüh̄i ranahambo süṅgure huhü, ai h̄imbor̄iyuhü m̄itanem̄indi-koate-ayu ana, nindou ranahand̄i hoahoango muṅguambo ra God ai d̄id̄iboado-ndir̄ümbui.

²⁶ Nindou mam̄i ai rande hohoan̄imonduhüya, roana God̄indi hohoan̄imo süṅgur̄ih̄er̄ih̄andeimb-anah̄i, yahuhü asu ai ahand̄i yafambe ra ndofe k̄ik̄ih̄em̄ind̄i-koate-ayu ana, nindou ranai ahand̄i fimbo wos̄thoafori hoaf̄iyuhani. Ranana ahand̄i God̄imbo süṅgufe hohoan̄imo ra moan̄i fimboane. ²⁷ God̄imbo süṅgufe hohoan̄imo ra s̄hef̄i Apend̄i h̄imboahü mbumund̄i asu h̄ütikoate ndahurai-ane: Asüh̄i n̄imori asu n̄imoreh̄i kai ranaheimbo t̄iṅr̄ifo t̄ükünd̄ifeyoan̄i s̄hef̄i daboadan̄i k̄ik̄ind̄ihu hünd̄ihum̄indef̄imboane. Asu h̄ibad̄ihumbo, h̄ifi ndan̄ihündambo hohoan̄imo ranai s̄hef̄i ṅgus̄üfoambe mam̄ikar̄i-ndeamun̄imboe.

2

S̄hir̄i muṅguambo nindou ranaheimbo mam̄i s̄mogod̄i hohoan̄imo yanḡir̄i hohoan̄imomboane

¹ Wandaf̄i mam̄i, se s̄hef̄i Adükari Sisas Kraiss sapo h̄imboamupuimbo-randeimb̄imayu ranahambo an̄ihond̄ümbofe ra k̄ik̄ih̄i-ndüh̄ümündih̄i ana, se ṅgorü nindoumbo ṅgorü süṅgund̄ihi hohoan̄imondeih̄i asu ṅgorü nindoumbo ṅgorü süṅgund̄ihi hohoan̄imo-ndeimboeyi. ² Se God̄imbo hohoan̄imombo fand̄ihindani nindou mam̄i gor m̄is̄iṅ̄i warambe k̄ik̄ifoare mbura aboed̄i hoear̄ümb̄i s̄heimbo sowanambo ṅguan̄i asu nindou napo-koateyuweimb̄i hoear̄i hir̄i hir̄iyoweimb̄i güdeandeimb̄i ai kameih̄i ṅguan̄i, se ahafan̄imbo mam̄i s̄mogod̄i hohoan̄imo-ndah̄üp̄ir̄i. ³ Se nindou hoear̄i

abodümbi-mayu ranahambo hoafinda-hündowohü animboya, 'Karihasi, se nimarifondi aboedi rani-wami nimarifi,' mbiseimboyei, nga nindou napo-koateyuweimbi ranahambo hoafinda-hündowohü animboya, 'Awi se rühi nimbafi,' mbisei asu 'Se ro nimarifi-kimi worifondühi nimarifi,' mbiseiani, rani hohoanimo ana moaruwane. ⁴ Se rani hohoanimo yarühi hohoanimoaye ana, asu se nindou ngorumbo yibobore-randeimbimboyahi hehi moani sihei moaruwai hohoanimo mamarondürimayo rananimbo yangir-anei nindou ranaheimbo rani yibobofeyei arihündi.

⁵ Wandafi mam, awi se nda himborindei! Nindou didiyei ai nindou-yei himboahü napo-koateyeimbi ranaheimbo ana God ai aheimbo ahei anihondümbofe hohoanimo nafamündümboani. Ranimboane nindou napombaye nahurai-anei yahuhaya dibonimayundür. Nga nindou Godimbo ngusüfo pararüthori ana, ranai God nginindi hifandarandi ranambe niboadeimboyei ai horombo hoafmareandi süngu. ⁶ Nga se nindou napo-koateyeimbi ranaheimbo amoaningambo-rhindür arihündi. Nindou napo afindeimbi ranai sheimbo tigrifo afindi sahündürühi asu ai sheimbo papihofi sowana kiahü hürhümündi-hündürü he arihündi ra awi se ffrhindai? ⁷ Sisas Kraisindi ndürü aboedi safnambo sheimbo dukarhindühi Kristen-anei masei, nga napo afindeimbi ai ndürü ranahambo sisindi hoafirühi arihündi.

⁸ God ai shefi adukari bogor-ani asu ranahandi-mayo ahinümbi hohoanimo ra se rani-sünguarhindü ana, ra aboed-ane. Ahinümbi hohoanimo ra Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Sihafi wandafimbo ngusüfo pandowandi shafi fimbo ngusüfo parowandi nou,' meho. ⁹ Nga se nindou bodimondambo didiboado-ndihindühi asu bodimondambo koararhindürü ana, asu se moaruwai hohoanimo-yeihanei. Rananimbo sheimbo ahinümbi hohoanimo ai hoafi mbahirüheindeimb-anei mbisihaya papihofi-foafindandürimboe. ¹⁰ Nindou düdi ai Godindi ahinümbi hohoanimo munguambo süngure arandi, nga mam yangiri mbahirarhendü ranana ai huti-ani. Ai nindou munguambo ahinümbi hohoanimo mbahirarhendü nahurai-ani. ¹¹ Nga God Baiborambe hoafiyuhü yahuya, 'Se nimorehi nindowenihümbi himindipoani,' mehu. Asükaiyu hoafiyuhü yahuya, 'Se nindou hifokoefepoani,' mehu. Se nimorehi nindowenihümbi himindikoate-yafühi asu nindoumbo hifokoararowandi ana, rananimbo se ahinümbi mbahirühoefeimbi tükundafoamboyafi. ¹² Godindi ahinümbi hohoanimo nindou ranaheimbo aboedambo koarhindürü arandi asu ai aboedi he arihündi. God ai ahandi ahinümbi hohoanimo rananimbo nindou ranaheimbo yibobo-ndearümbui. Rani-mayowamboane se rani-moatükunü randühi asu hoafindei ndühündi ahinümbi hohoanimo rani simogodühi. ¹³ God ai nindoumbo yibobondeandühi ngiri sapo nindou amboawiyeyi yaho hohoanimokoate-mayu ranahambo simborü amboawi mbüsündo, nga wani. Nga nindou düdi ai amboawi hoafümbi-mayu rananimbo ahandi amboawi yaho hohoanimo ranai Godindi yibobofe ranambeahindi awi aboedambo-ndifimbui.

Anihondümbofe hohoanimo ra aboedi hohoanimo ratüpurifihü pefekoate-ayo ana, ngiri aboedindo

¹⁴ Wandafi mam, nindou mam ai hoafinduhüya 'Roana Godimbo anihondümborüheandeimb-anahi' ehü, nga moai didiboadore hohoanimo-yu randi. Nindou ra moan-ane anihondümboreandi, nga ahandi rani anihondümbofe hohoanimo ranai aboedambo-manderüyo? Nga wani. ¹⁵⁻¹⁶ Sisasimbo anihondümborühindeimbi wandafi ngorü hoeari-koateyoweimbi asu sesi-koateyoweimbi ningoani se yaro hoafiyafindowohüya, 'Karihasi, se aboedi nimbafi. Se hoeari güdowanda shafi fi hüfindowani asu sesi dowadifi,' asafindo ana, ahambo rani-moatükunü ra segodokoate-yafühi yaro hoafayafindo ra ahambo nungunde mafandühera? ¹⁷ Anihondümbofe hohoanimo rani amboani mare yahurai-ane. Anihondümbofe hohoanimo ranai aboedi ratüpurü-koate ranambo moan-ane.

¹⁸ Nga asu nindou ngorü ai yare hoafiyuhüya, 'Nindou ngorü ai anihondümbore-randeimb-ani, asu nindou ngorü ai aboedi ratüpurü-yu-randeimb-ani,' ehü. Nga asu ro randühe hoafindahü-animboya, 'Se anihondümbore-randeimb-anafi, nga aboedi

ratüpurî ratüpurî-koateayafi ana, nüngundo wambo sîhafi anîhondümbofe ra nafuimandafa? Nga ro Godîndî ratüpurî ratüpurî-ndamboyahî, nga ranambo ro sîhambo wandî anîhondümbofe nafuinda-hanînimboyahî,' asahi. ¹⁹ Se moanî mamî God ranî yangîrî anîngû ranahambo anîhondümbo-rîhorîmboanei. I, ranî-moatükunî ra aboed-anesî, nga moaruwai nendî amboanî ahambo yarîhorî anîhondümbo-rîhorî mburîhü asu ai yîhimboyeihî hîhamîndarayeî. ²⁰ Hohoanîmo-koate nindou-anafi! Anîhondümbofe hohoanîmo ra aboedî ratüpurî ratüpurî-koateayo ana, ra moan-ane. Se ra fîfîrowandai? Awi sîhambo ro nafuindî-hanînimboyahî. ²¹ Nüngureamboyu sîhefî amoa Abraham ai Godîndî himboahü nindou moanî aboedî mbumundî hamîndî manîngû-a? Ai Godîndî hoafi süngureandühi fondî-wamî ahandî nîmori Aisak ranahambo Godîmbohünda hîfokoarîrî maserügudo ranîmboyu God ai ahambo seana nindou mbumund-anafi mehundo, ranî ratüpurî aboedî ahandî ranîmbo wambo. ²² Se ranîmbo didîboadondo hohoanîmondafi. Sapo Abrahamîndî anîhondümbofe ra ahandî aboedî ratüpurî hohoanîmo ranî-dîboyo mamambere haya ratüpurîmayo ho. Ahandî anîhondümbofe hohoanîmo ra ahandî aboedî ratüpurî ranî-sünguyo moanî aboedî hamîndî tüküme Feyo. ²³ Baibor-ambe yare hoafîyowohü yahoya, 'Abraham ai Godîmbo anîhondümbo-marîrî ranîmboyu asu ahandî anîhondümbofe hohoanîmo ranîmbohünda God ai ahambo nindou mbumundî hamînd-anafi mehundo,' meho. Asu 'Abraham ai Godîndî ngunînd-ani masahünda,' meho. God ai yare hoafîmayu Abraham ramareandî ranîmbo wambo, nga ranînambo süngunambo hoafi ranahandî nîmîndî weindahî tüküme Feyo. ²⁴ Randîhi se fîfîndîhindî, nindou ai ahandî aboedî ratüpurî hohoanîmo ranînambo-anîmbo God ai ahamboya, 'se nindou aboedî mbumund-anafi' mbüsümbui, nga ahandî anîhondümbofe hohoanîmo ranîmbo yangîrî ngîrî rande hoafîndu.

²⁵ Sapo Rahap, nindowenihî birabîrîyo-randeimbî nîmorehî amboanî yahurai rame Feyo-ane. Ai Israerîhündî türüfoarîne fîfîrîne-rînandeimbî nindou yimbu ai ahambo-so tüküme Feyo-aneanda sepîrîmîndî worînrîreapîrî haya se-dîbo ngorü nafi aboedambo-ndafîneandî yahohaya mafarîhepîrî. Nîmorehî ai aboedî ratüpurî ra ramareanda asu God ai ahambo se nindou aboedî mbumund-anafi mehundo. ²⁶ Nga asu sapo nindou fi ranambe yifafi nîmarîkoate-ayo ana, yîfîyomboane. Mare yahurai-ane anîhondümbofe amboanî. Anîhondümbofe hohoanîmo ranai yangîrowanî asu aboedî ratüpurî ranai yangîrîkoate-ayo ana, ranai-amboanî yîfîyomboane.

3

Hîbadîhumbo hoafîndefîmboane

¹ Wandafi mamî, awi se-ambeahîndî afîndî safî hoafi yamundîfe-rambo nindoumbo-ndafu tükündafumboemo. Awi se randu fîfîrîndundî nindou hoafi yamundîhu-rîhundehîmbî sîhefîmbo-anîmbo God ai türîboade yîbobo-ndeamunümbui. ² Muŋguambo nindou sîhîrî ngîrî mbumundî hohoanîmo maho ranî-süngû yangîrî ngefî, nga wanî. Nga asu nindou mamî ai nîne hoafi hoafayu ranambe moanî mbumundî hohoanîmo aho ranî-süngû hoafayu ana, nindou ranai moanî ndorîhoeî haya asu ahandî muŋguambo fi ranahambo ndore hîfanda huhani. ³ Hos ai moanî sîhîrî hohoanîmoayefî ranî-süngû yangîrî süngufembohünda sîhîrî ain bîdîfîrî ahandî yafambehü safoarîhu hîningî-rîhundühanefî. Rananîmbo asu hosîndî yafambe akîdou-anesî, nga rananîmbo sîhîrî ahandî fi muŋgua ndahumîndefî ngemboyefî. ⁴ Asu sip ranahambo amboanî se türîboadîhindî. Ai adûkarî moatükunî hamîndîyo hayambo werî afîndînambo ragore-ragore randühanesî, nga moanî akîdou moatükunî ahandî ndürî rada ranambo sip ranahambo koakoranda sapo sip semündü hu-randeimbî ai homboyu nafi howohane. ⁵ Mare sapo sîhefî teifî ran-amboanî yahurai-ane. Teifî ra akîdou moatükun-anesî, nga asu ai muŋguambo afîndî moatükunî ranahambo wataporîmbo-randühi borîyowohane.

Se fifirihindi, hai akidou ahoro ra hombo porihoi haya adukari nimi napo hai tikiranduhane. ⁶ Sapo shefi teifi ranamboani mare hai yahurai saf-ane. Aiana moaruwai wosihofori hohoanimo ranahandi ngusifoambe tukura pire hayamboane asu shei munguambo fi ranambo moaruwaimbo-reamboayo. Ranane asu ai shefi fi ranambo hai hufu nou tihirihenduhi asu shei fi ranai moaruwai hohoanimo arandi. Hai ranana sapo koadurumbo horoweimbi hai ranini-poedane tukufe arandi. ⁷ Nindou ai munguambo moatukuni hifini ahahabodei ranayo, nimumbeahindi ninihondi, ndu, amoasiri asu siriwarambeahindi burieimbi ra yamundihinduhi hifanduhi marihundi. Hapondani amboani rani-moatukuni ra randihimboeyi. ⁸ Nga nindou mamai ai-amboani moai teifi ana hifandanduhi kikihiramundi randi, nga wani. Nga teifi ranai moani yare aimbo kiarimboane moaruwai hoafayo arandi. Rani-moatukuni ranai ana huhutumbu moatukuni nindou moaruwaimbore-randeimb-ane. ⁹ Teifi ranamboanefi shiri Ape adukarimbo aboed-ani sefi arihundisi, nga nindou God ai nahurai nafmarandi, ranaheimbo shiri shefi teifinambo moaruwai hoafiyefi arihundi. ¹⁰ Sapo yafambe mamai rani naf-ane Godimbo aboedife hoafi tukufe asu nindou ngorumbo moaruwaimbofe hoafi tukufe arandi. Wandafi mamai, rani-moatukuni ranana awi se randifemboe, nga yowan! ¹¹ Apoarindihori hoe mamai tikefeyo ranahandambo-hundi ngiri aboedi aparumbi pindo asu huhutumbu pindo ndani, nga wani. ¹² Wandafi mamai, hoandasifo nimindi rani-fihiri ngiri hangiri hisindo asu hongoroho nimindi rani-fihiri ngiri hoandasifo ranai kundaro, nga wani. Mare yahurai-ane siri apiyoweimbi hoe apoari tikefeyo ranahandambo ngiri aboedi apiyoweimbi tukundifeyo, nga wani.

Aboedi hohoanimo ana Godindi-mayo-ane

¹³ Shei mbusimo se-ambeahindi nindou dudi didiboadore fifirife hohoanimoembayu-a? Asu nindou yahurai afuriboadeanduhi aboedi hohoanimo sungumbireand-amboane, nga rani-nambo ahandi didiboado-rihefimbi fifirife ra nafuindumbui. ¹⁴ Nga asu se shei ngusifoambe nindou ngorumbo moaruwaimbofe hohoanimo, nginindi-nginindi hohoanimo, asu yiboarukofembo hohoanimo ra nimumbanduranai ana, asu se ngiri shei fifirife ranambo borindei. Asu anihondü hoafi ranambo ndahumundi pindihahi hehi tikai hoafindeimboeyi. ¹⁵ Yahurai fifirife hohoanimo ranana Godindi-mayo sunambeahindi kosimboyo-poani, nga hifi ndanihundambo yangir-ane. Nindou-yafe moaruwai hohoanimo ranambo Satan ai hifandarandi. ¹⁶ Nga nahanuhiyo nindou ngorumbo moaruwaimbofe hohoanimo asu yiboarukofembo hohoanimo engoro ana, ranihu ana ndofe nimarokoate hohoanimo asu mamikari hohoanimo sungufe ranamboani mare yangorimboane. ¹⁷ Nga sapo didiboado-rihefimbi hohoanimo sunambeahindi akoso ranane nda: Weangurühi sürühoeimbi hohoanimo, munguambo wudi hohoanimo, himboari hoafenduhi hohoanimo, nindou ngorumbo himborimbo hohoanimo, afindi hipoambo hohoanimo, aboedi ratupurimbo hohoanimo, simogodühi hohoanimo asu anihondü hondü hohoanimo. Hohoanimo ranane Godindi-mayo makoso-ayo. ¹⁸ Afurifembü hohoanimo ra sesi moatukuni hoari nahurai-ane. Shiri afurifembü hohoanimo hifindhundani mbumundi hohoanimo tukundifemboe.

4

Nindou dudi ai hifinindi hohoanimo sungufembo hohoanimoayu ana, ai Godindi hurütümb-ani

¹ Dagudambo tukufemboyo shei mbusimo simbori hoafi hohoanimo asu yifiari-yifiari hohoanimo rana? Shei hohoaniri hohoanimo ranai ngusifoambe nimarimbo ai shei fiambe simbori-simborayei. ² Se nini-moatukuniyo semindimbo sei hehi hohoanimo-yeihaneisi, nga asu se rani-moatukuni ra moai sahümündi rihundi ranimboane asu se nindou hifokoefembo sei arihundi. Se nini-moatukunimboyo

hohoanji-r+hindühaneisi, nga asu se moai sahümündi, ranimboane asu se nginindi-nginindiyeihi yifiariyei arihündi. Se nini-moatükunimboyo semindimbo hohoanimoaye ra se ngiri ndahümündi, nimboe se moai Godimbo rani-moatükun ranimbo ndawamunt sei hehi didibafiyahindi. ³ Se nini-moatükunyo semindimbo didibafi-yahindant semindikoate-aye ra sapo se moani mamikarihi didibafimehindi ranimboane. Se semindikoate-aye ra, sapo shei fi hihifi-hihifimbohündambo rani-moatükun semindimboyo hohoanimomaye. ⁴ Se anamindihand birabiriyeyimbi nahurai-ane! Nindou düdi ai hifi ndanihündambo nindou-yafe-mayo hohoanimo ranahambo süngufembo hohoanimoayu ana, asu ai Godimbo yiboaruko-riruhani. Awi se moai ranahambo fifirihindiyoy? Nindou düdi ai hifi ndanihündambo hohoanimoyeyimbi nindou ranahei ngunindayu ana, asu ai Godimbo hürütürü-reimbi nindou-ani. ⁵ Baibor-ambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Yifiafi God ai shefi fiambe hinngi-mareandi ranai ahandihoari yangiri yihoeimbo hifandimbo yahomboane,' meho. Awi se rani-moatükun ranahamboya sindi moatükun-ane seimboyei?

⁶ Nga God ai afindi moani hipoambo-ramunühi shefimbo farihemuni arandi. Baibor-ambe yare hoafiyowohü yahoya, 'God ai nindou afindi afindiyeyimbi koareandürühi asu nindou himboari afurhi-ndeimbi moani hipoambo-randürühi farihendürü arandi,' meho. ⁷ Ranimbo-hündambo-animbo awi se afuriboadihindühi Godindi hoarehi nimandei. Satanimbo koandihoran asu ai sheimbo hinngirearü haya fiboembui. ⁸ Se God sowana akim sühündahindan-animbo asu ai-amboani sheimbo so akim sühündüfimbui. Moaruwai hohoanimoyei-r+hündeimbi nindou shei ngusüfoambe sürühoeimbi tükümbifeyo-wamboane. Shei ngusüfo ra ndorhi kürühindühi yimbu hohoanimoyei arihündi ra rühi randihi hinngirihindi. ⁹ Se moaruwai hohoanimomaye ranahambo afindi hohoanimondeih aranindeih sirindei ngei. Asu shei tikifümbi hohoanimo maho ra hinngindih hehi aranimbo hohoanimo süngu-ndihindühi hihifi-hihifi hohoanimomaye ra hinngi-ndihindühi afindi hohoanimondei. ¹⁰ Se Adükarindi hoarehi yangiri nimboeimbo-animbo ahandi hohoanimoayu süngu süngundihündan-animbo asu ai sheimbo ndemündündüri botindearümbui.

Sihiri wandafindambo papifi-poani

¹¹ Wandafi mam, se sheihoari simbori tirifoefiri-ndeimboyei. Nindou düdi ai ahandi wandafi-mayu ranahambo tirifoarirühi asu yiboboariri ana, asu nindou ranai sapo ahinümbi hohoanimo mengoro ranahambo tirifoareandühi yibobo-reandühani. Nga asu raranimbo nindou ranai ahinümbi hohoanimo ranahambo süngure-randeimbi nindouyupoani, nga ai ranahambo türüfoareandühi yibobore-randeimb-ani. ¹² Mam ai yangiri-ani ahinümbi hohoanimo saimbo ra nimindihiyu haya asu ai yangiri-ani fifire yibobore-randeimbayu. Ai yangiri animbo nene nindou ranaheimbo aboedambonde asu moaruwaimbo-ndeandüri ndambui. Nga asu se ra nindou didiyafi shafi wandafi-mayu ranahambo yahurai yiboboro aranda?

Sihiri afindi afindimbo-yopoani

¹³ Awi se haponda himboriyei, wambo nindou didiyei sapo yarihi hoafiyeyiya, 'Hapo sümbu ana, ngörü ngoafi adükarina ngefi mam himbani gedühi kak semindi ratüpurü ratüpuründefühi, kak ndahumündefi ndihumboane,' sei arihündi. ¹⁴ Awi se moai fifirihindi shei fi ranahambo sümbu nini-moatükun tüküfe-ndürimboayo ra! Shei ningo ranana sapo mburüngai siambe moani wosihoforimbo peyo mbura asu hüfihamindi-yowohü awararhoayo nahurai-anendüri. ¹⁵ Se hoafimboaye ana, ndani süngundih hehimbo-animbo hoafindei: Adükar ai ahandihoari yare hohoanimoayu ana, ra randihu nimboefimbo nene ratüpurü aho ra ndani süngundihu rani-süngundihu ndihumboyefi, mbisei. ¹⁶ Nga asu se afind-afindeih sheihoari boriyeyi arihündi. Boriyoy hoango hohoanimo ranana sapo moaruwai hamindi hohoanimomayo-ane. ¹⁷ Se wudüpoapondih hohoanimondei. Nindou düdi ai aboedi

ratüpurî hohoanîmo fîfîreandî, nga refekoate-ayu ana, nindou ranai moaruwai ho-
hoanîmoayu.

5

Napo afîndeimbi-yomondi hoaf-ane

¹ Asu napo afîndeimbi se! Awi hîmboriyei! Nîni-moatükunî tîjîrîfo afîndî sîheimbo tüküfemboayo ranahambo-anîmbo se afîndî hohoanîmondeihî aranîhoenambo nîmboeimbo hasîheindei. ² Sîhei ngînîndî napo afîndî ranai ana sümboyomboane. Ranane asu sîhei hoearî napo ranamboanî kîdaboarî taparîhümboane. ³ Sîhei ngînîndî napo sapo gor sirfa ranana samiyomboane. Sami ranai sîhei kakî napo taparîmarandî nou-anîmbo asu sîhei fi ranamboanî süngunambo sümbondühî sapo hainambo tikîrî arandî nou. Ngîrî amîtata bîdîfîranambo si tükündîfeyo, nga se ngînîndî napombo yangîrî hohoanîmoyeihî gugurarîhindî. ⁴ E! Awi se nda ndorîhi hîmbori-yei! Nindou bîdîfîrî ai sîhei nûmbürambe wohî tüpurîmayei, nga asu se moai aheimbo ranî takîni kakî ndorîhi sahündürî, nga se bîdîfîrî dîbo masahümündi. Rananei asu nindou ranai sîhei nûmbürambe ratüpurîyehî sesî sîhei yimungurî marîhündî ranai kakî semîndîmbo hoafîmayei habudi. Asu ahei hoafî ranai Adükarî munguambo hîfanda-randeimbi ahandî hîmboahü tüküme Feyowa hîmborîmayu. ⁵ Se hîfî ndanîhü nîmboei-ambe ana, se aboedî moatükunî ra sîheimbo tüküfeyondüranî sahümündi hehi ranîmbo hîhîfî-hîhîfîyehî manîmboei-ane. Se afîndî sahüsi arîhündî rananîmbo se worîndî moatei nou fi safîndeianî ndearî yîfîmbo akîmî tîfîndahimboyei. ⁶ Seana ndorîhoeimbi nindou ai sîheimbo harî sowanambo-fendürîkoate-ayei ranaheimbo papi-hoafîrîhündürî hehi hîfokoarî-hindürî arîhündî.

Sîhefîmbo nîmborî tükündîfeyoanî awi sîhîrî moan-ane mbîsefî Adükarîmbo hîmbondefîmboane

⁷ Ranîmboane wandafî mamî, se sîhei ngusüfoambe ra ngînîndî ndondîhi kîkîhîndühümündi hehimbo-anîmbo nîni-moatükunî tîjîrîfoyo tükündîfeyoanî ra moan-ane mbîseihü asu awi se Adükarî tüküfemboayu ranahambo hîmbondeihî nîmboei. Se sapo nindou nûmbürîra mbura ai awi sesî aboedî nûmbürî ranambe tükündîfemboe yahuhaya ai hîmboayu hu ranahambo hoeindîhorî. Ai moanî hîfanda huanî hoeyo yahîmoyo randühî sesî ranai nûmbürî ranambe tüküfeyoanî asu ai sesî ra asemündu. ⁸ Ranî-süngumbo-anîmbo awi se-amboanî moan-ane mbîsei hehimbo hîmbondei. Adükarîndî tüküfembo si ra ndeara akîm-ane ranîmboane asu awi se sîhei hohoanîmo ra ngînîndî safî kîkîhîndü-hümündi.

⁹ Wandafî mamî, se sîheihoarî sîmborî momorî hoafüründeihî njîpondei habudimboyei. Nga hîbadîhümbo, God ai sîheimbo yîbobo-ndearümbui. Nindou yîbobofembo si ranana ndeara tüküfembo akîmî nafîra-mîndîmboane. ¹⁰ Wandafî mamî, horombo Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbi ai Adükarîndî ndürînambo wataporîmbo-marundî ranîmbo awi se türîboadîhindî. Nindou bîdîfîrî ai ahamumbo tîjîrîfo masahüpura ai awi moan-ane yahomo houmbo manîngomo. Tîjîrîfo yahurai-ambe manîngomo nou-anîmbo asu se-amboanî randîhi ai ramefundî nou nîmboeimbo süngundîhi ngei. ¹¹ Se fîfîrîhindî, nindou dîdîyei ai ngusüfoambe kîkîmîfoarîhindühî nîne tîjîrîfo tüküfeyoanî awi moan-ane seimbi ana, ai ndorîhoeimb-ane sefî arîhundî. Se Sopîndî hoafî sapo ai ngusüfo ndore kîkîmîfoare mbura nîne tîjîrîfo afîndî ahambo-so tüküme Feyowa ai awi moan-ane yahuhaya manîngu ranahambo hîmborîyahündo. Ranîyu asu süngunambo Adükarî ai ahambo mafarîheirî, ranamboanî se fîfîrîhindî. Nga Adükarî aiana munguambo si aho ra sîhefîmbo hîpoambo-reamunühani.

Sîhîrî hoafîyowohü Ape nîmoamo amaru ra yaho-poanî

¹² Nga wandafi mamɪ, hohoanɪmo nda adũkar-ane, nga se ra sũngundɪhɪndɪ. Se sũnambeahɪndɪ ndũrɪ asu hɪfɪndɪ ndũrɪ asu ngorũ moatũkunɪndɪ ndũrɪ ngrɪ dũkandɪhi anɪhondũmbo dabarɪndahɪndɪ. Se hoafɪyeihɪ, yɪnɪ, aseɪ moanɪ yɪnɪ mbɪsei. Asu hoafɪyeihɪ, wanɪ aseɪ moanɪ wanɪ mbɪsei. Rananɪmbo asu se sũnguna ngrɪ Godɪndɪ yɪbobofe sihɪ papɪ-hoafɪfe ranɪ so tũkũndahɪndɪ.

Nindou mbumundɪndɪ Godɪmbo dɪdɪbafɪfe ana ngrɪnɪndane

¹³ Nindou se-yeimbɪ ngorũ ai tɪnɪrɪfoayuyo? Ai Godɪmbo dɪdɪbafɪmbiyu-wamboane. Asu nindou ngorũ ai hɪhɪfɪ-hɪhɪfayuyo? Ai Godɪmbo-anɪmbo heɪrũnambo moanɪ kakɪsaombũrũr-amboane. ¹⁴ Nindou se-yeimbɪ ngorũ ai angrũnũmboayuyo? Ai ranɪfihɪ ana sapo Kraɪsɪndɪ nendɪ hɪfandɪru-rundeimbɪ ranahamumbo-anɪmbo hoafɪnduanɪ asu ai ahandɪfihɪ werɪnambo Adũkarɪndɪ ndũrɪnambo Godɪmbo dɪdɪbafɪ-mbeyomondamboane. ¹⁵ Nindou ranai Godɪmbo anɪhondũmbo-rũwurũhɪ ro dɪdɪbafehundɪ nda God ai hɪmborɪndɪmbui yahomo houmbo dɪdɪbafefundɪ ana, asu Adũkarɪ ai nindou ranahambo angrũnũmbɪhũndɪ dɪdɪboado-ndirũhɪ botɪndirũmbui. Asu nindou ranai moaruwai hohoanɪmoayu ana, God ai ahandɪ moaruwai hohoanɪmo ranahambo amboawi mbũsũmbui. ¹⁶ Ranɪmbo-anɪmbo asu se sɪhei moaruwai hohoanɪmo wandafi mamɪ-yei hɪmboahũ weindahɪ-firɪndei ndũhũndɪ. Asu God ai sɪheimbo dɪdɪboadofe-ndũrɪmbohũnda ahambo sɪmborɪ dɪdɪbafɪfirɪndei. Nindou mbumundɪ hamɪndɪyumbũ ranahandɪ Godɪmbo dɪdɪbafɪfe ana, ngrɪnɪndɪ hamɪndɪyo haya nindou farɪhai-randeimb-ane. ¹⁷ Eraisa ana nindou moanɪ mamɪ sɪhɪrɪ nahurajyu manũngu. Nindou ranai hoekoate-mbayu yehuenũngumbo Godɪmbo ngrɪnɪndɪ hamɪndɪ dɪdɪbafɪmefiyuwa ngrɪmɪ hɪmbanɪ asu 6 amoamombo hoekoate-mayo. ¹⁸ Ranɪyu asu sũngunambo Godɪmbo hoe koandɪhoefɪ yahuhaya dɪdɪbafɪ-mefiyuwa sũnambeahɪndɪ hoe ranai peyowohũ asu sesɪ-napo ranai hoenambo aboedɪ momorɪmayo hɪfɪ ranɪfihɪ.

Nindou ai Godɪndɪ hohoanɪmo hɪnɪngrɪndeambui hoaf-ane

¹⁹ Wandafi mamɪ, nindou se-yeimbɪ anɪhondũ hohoanɪmo sũngufe ho ra hɪnɪngrɪre haya moaruwai hohoanɪmoayu ana, asu nindou ngorũ ai ahambo aboedɪ hohoanɪmo ranɪ sowana serũmũndũ hɪhɪndũfɪ dũduanɪ, ai aboedɪ hohoanɪmondũmbui. ²⁰ Nga se yarɪhi fɪfɪrɪhɪndɪ, nindou ngorũ ai sapo nindou moaruwai hohoanɪmoyumbũ ranahambo moaruwai hohoanɪmo ranambeahɪndɪ hũrarũmũndu ana, nindou ranahambo aboedambo-rirũhani, nga asu ngrɪ mũnguna yɪfɪndu. Ranɪ hohoanɪmo ranɪ-sũngumbo-anɪmbo God ai moaruwai hohoanɪmo afɪndɪ gogorɪndɪhaimbui.

1 Pita

Pas mamî Pita ai sûrü papîmarandi

¹ Karîhasî-handürî, ro Pita Sisasîndî hoafi sahamîndî ha-rîhandeimb-anahî. Godîndî nendi se hîfî hondü hîningîrîhi hehi nou, Pontus, Garesia, Kapadosia, Esia, asu Bitinia hîfî ranîhü buriyei wakarîhîndî, sîheimbo pas nda sûrü paparîhandî. ² Ape God ai horombo hondü fîfîreandühi sîheimbo ahambohünda dîbonîmayundüra Yifiafî Aboedî ai Godîmbohünda kafoareandürî hîningî-mareandürî. Se Sisas Kraisîndî hoafi süngurîhünda asu ahandî horîna sîheimbo popoaiyondürîmbo-hündamboyo God ai dîbonîmayundürî.

God ai sîheimbo moanî hîpoambo-ndeandürühi ngusüfo afurîfe kifeimbi ho-hoanîmo ra afîndî safî mbîsagadüramboane.

Yangîrî nîngombo hohoanîmo

³ Awi sîhîrî sîhefî Adûkarî Sisas Kraisîndî God asu Ape-ayu ranahambo aboedani mbîsefîmboane. Ai ahandî hîpoambofe hohoanîmo afîndî ranî-süngunambo sîhefîmbo yangîrî nîngo hohoanîmo masemuntî. Sisasîmbo yîfîhündî botîmarîrî, ranîmbo-hündambo-anîmbo sîhîrî amboanî randîhu tükündahumboyefî sefî hohumboanefî asu sîhîrî ranahambo hîmboayefî. ⁴ Asu sîhîrî ahandî nîmor-aneftî, ranîmbo-hündambo-anîmbo God ai yangîrî nîngombo hohoanîmo engoro ra ndemuntîmbui sîhîrî ranahambo amboa hîmboayefî. Ranî-moatükunî ra sûruhoeimbi hamîndîyo hayamboane ngîrî sîmbondo asu moendîndo. Mungu moatükunî ra God ai sîhefîmbohünda sînambe kîkîhîramündü nîmarûmbo-wambo. ⁵ Se ahambo anîhondümborîhorî arîhündî, ranîmboane asu ai sîheimbo ahandî ngînîndînambo güre hîbadandüra ngombo asu bîdîfîranambo si tükündîfemboe. Ra-sîmboan-anîmbo ai sîheimbo aboedambofe-ndürîmboayu ra weindahî-ndîfemboe. ⁶⁻⁷ Ranahambo hîhîfî-hîhîfîyeihaneisî, nga asu se hapondanî akîdou hîningîfe mamîkarambo tîngîrîfo sîheimbo sowahî tüküfehane. Nga ranî tîngîrîfo moatükunînambo God ai sîhei anîhondümborî hohoanîmo ranahambo refe hoeifendürîmbo yahumboani, gor haiambe mandu hoeiarundî nou. Gor ai hepünîmbü moatükunî-ane, nga ai moendîndîmboe. Nga sîhei anîhondümborî hohoanîmo gorîmbo ngasündeamboane. Ranîmboane asu süngunambo Sisas Krais ai weindahî tüküfiyu-ambe-anîmbo God ai sîheimboya aboed-anei mbîsündürühi hîmboamupuimbo-randeimbi dagadüranî asu se ndürümbî hamîndî-ndeimboyei. ⁸ Asu se moai awi ahambo hoeirîhorühi-yeipoanî, nga se ahambo afîndî hohoanîmoyahündo arîhündî. Hapondanî ana ahambo se hoeirîhorühi-yeipoanî, nga asu se ahambo ngusüfo parîhorî arîhündî. Ndanî hîhîfî-hîhîfî ndanana hîfî ndanîhündambo-yopoanî, nga nüngundîhu ranahambo hoafîndefî sefî, nga wagabeahîndî moatükunî-ane. ⁹ Se Godîmbo anîhondümborîhorî ranîmboane asu ai sîhei yangîrî nîngombo aboedambo-reandürî arandî ranahambo se hîhîfî-hîhîfîyei.

¹⁰ God ai nîdou aboedambo-fembo horombo ahandî hoafi hoafi-yomo-rundeimbi aiyomo wudîpoaporu türüfoaru marundî. Ai God sîheimbo aboedambo-ndearümbui ranahambo hoafîmemo. ¹¹ Kraisîndî Yifiafî ai ahamundî fiambe nîmarîmboyo horombo boatei yahoya, “Süngunambo Krais ai tîngîrîfo hohoanîmo ndemündü mbundambo asu ndürî adûkarümbî-ndümbui,” mehoporî. Ranîyomo ai ranî-moatükunî ra nînî-sîmboanî nüngunahurai tükümandîfe yahomo houmbo ranahambo tûmaru hoangomo. ¹² God ai ahamumbo nafuimepurî, nga asu ahandî aboedambofe-munîmbo hohoanîmo ra ahamundî fimbo fehefepurîmbo-yopoanî, nga hoafi ra sîheimbo farîhefe-ndürîmbo-hündamboane. Nga aboedî hoafi ra hoafi sowandümo homorundeimbi ai haponda sîheimbo masabundürî ranahamboane hoafîmemo. God ai sînambeahîndî Yifiafî Aboedî koamarîhenda kosowühiyo asu ranî ngînîndînambo

ai aboedí hoafí ra síheimbo hoafímemo. Raní-moatükuní ranahamboanemo sünam-beahíndí nendí ranai-amboaní fífiríndíhu yahomo houmbo hohoanímoemo.

God ai síhefímbó sürühehindeimbi mbínímbóei yahumboani

¹³ Ranímbóane haponda se díboado-ndühümündi nímandei. Rananímbó Sisas ai süngunambo weindahí tüküfihümbo raní-símboaní God ai aboedambofe-ndürímbó ranahambo se muñguambo aníhondümbo-ndíhindühi hímbondei. ¹⁴ Díbafí hoafí hímboríyembi nímorí nahurai Godíndí hoafí hímboríndei. Horombo ahandí-mayo hohoanímo ra síhei fíkímí yanğoríkoate-yoambe wamboyei asu se síhei ñgusüfoambe hohoanímo moaruwai tüküfe-randeimbi hohoanímo ra sünguríhi-maríhündí. Ñga awi hapondan-ana raní hohoanímo ra se süngundíhi-mboyei. ¹⁵ Ñga se aboedí sürühehindeimbi hamíndíndei, God síheimbo díboní-mayundürí ranai aboedí sürühoeimbi hamíndayu nou. ¹⁶ Sapo Godíndí hoafí hoafíyohü yahoya, “Roana sürühoeimbi hamíndí hond-anahí ranímbó asu se sürühehindeimbi hamíndíndei,” *Wok Pris 11:44-45*

meho.

¹⁷ Asu Ape ai mamí hohoanímo süngu-ane mamamí nindou yíboboreamuní arandí. Asu se ahambo Ape seihü dídíbafíyahindo aríhündí ana, asu se ndífo nindou hífí ndaníhü níboadei-ambe Godímbó hohoanímo-ndahündo sísí- sísí-ndahíndühi híbadíhümbo hahabodei. ¹⁸ Horombo síhei amoaoyei-mayo ndoríhefekoate hohoanímo raní-süngu mahahabodei-anei. Ñga hapondan-ana síheimbo ranambeahíndí aboedambo-mareandürí. Ñga se fífiríhíndí, God ai moai awaríhefimbí moatükuní gor asu sirfa nahurai ranínambo aboedambo-reandürí, ñga wantí. ¹⁹ Ñga ai Kraisíndí horí aboedí ñgasündeandeimbi ranamboyu aboedambo-mareandürí. Krai aiana hohoanímo moaruwai-koateimbi sipsip nímorí níní moaruwai moatükuní nímarikoate aboedí hamíndayo nahurai-ani.* ²⁰ God ai hífí nda nafí-koate-yuambe boateiyu ai Kraisímbó díboníyu híñgímarirí síheimbo yífímbóhünda. Ñga ho-hombo hapo bídífiraní-mboyu-ambe síheimbo faríhefe-ndírímbóhünda ranai weindahí hífí ndaníhü tükümeñiyu. ²¹ Ahambo ranímbó-hündamboanei Godímbó aníhondümbo-aríhorí. God ai Sisas ranahambo yífíhündí botírírí haya bogorímborírí híñgímarirí. Ranímbóanei se Godímbó aníhondümbo-ríhorühi hímbóayeí.

Síhirí wandafíndambo ñgusüfo pefimboane

²² Seana Godíndí hoafí hondü raní hohoanímo sünguríhindühi ranímbóanei asu síhei ñgusüfoambe hohoanímo aboedí mbumundí ranai tükümeñeyondürí. Ranímbó-anímbó se wandafí mamímbó aníhondümbo hondü ñgusüfo pandíhindürí. Raní hohoanímo rananímbó se kíkíhí-safíndühümündi nímboeimbo síhei ñgusüfoambe sürühoeimbi hohoanímo ranambo afíndí símborí ñgusüfo pefiríndei. ²³ Godíndí hoafí sesí hoarí aboedí nahurai-ane, ñga se ranínambo símborí yanğírí nñgombo tüküme-híndí. Hoarí ra yífímbó nímíndíhíyopoaní, ñga yanğírí nñgombo nímíndühane. Hoarí ra Godíndí hoafí-ane, ñga ai yanğírí gedühi nñngo ñgombóe. ²⁴⁻²⁵ Yíní, ñga Godíndí hoafí hoafíyowohü yahoya,

‘Nindou muñguambo aiana nenewohí nahuraiyeí hehimboanei,

asu ahei yihuru napo, muñguambo moatükuní ranana nenewohí ahurí nahurai-anendürí.

Ranane nenewohí ranai yapataparíyo pütapíyohane,

ñga asu Adükárándí hoafí-ana koadürümbo-koadürümbo yare yanğoromboane,’

Aisaia 40:6-8

meho. Ñga ndaní hoafí ranana sapo síheimbo aboedí hoafí hoafímemondürí ranane.

2

Adükárá ana nímóei aboedí yanğírí nñgoweimbi eñgoro nahurai-ani

* 1:19: Sipsip yahurai hamíndí horombo Sudahündí ai hífokoaru marundí ahei hohoanímo moaruwai gogorí-hefembohünda.

¹ Ran+imboane asu hapo-ana se mam+karambo moaruwai hohoan+mo, munꞑuambo t+kai hoafi, yimbu hohoan+mo süngufe ho, nindou nꞑorümbo moaruwai hohoan+mo asu nꞑorümbo munꞑuambo daboadan+ moaruwai hoafi hohoan+mo ranamboan+ se moan+ h+nꞑg+nd+hind+. ² Se simbori tükümehind+ ranane asu se Yifiafi Aboed+nd+mayo hoafi sürühoeimb+ ranahambo wembombondei, n+mor+ war+hünd+ t+t+ sim+nd+imbo rawehind+ nou. Ran+imbo-an+imbo hoafi ran+ nꞑ+n+nd+nambo s+hei God+imbo süngufe hohoan+mo ra n+mor+ horar+hehind+ noundowan+, aboedambo-ndearümbui. ³ Nꞑa asu God+nd+ hoafi ai yahoya, 'Se Adükar+nd+ hohoan+mo yar+hi hoeir+hinda-mayoa aparümb-ane asei,' meho.

⁴ Adükar+ aiana yang+ri n+ngombo wor+mbombo kambohoan+ nahurai-ani. Ahambo nindou ai moaruwai-ani sei hehi wor+mbombo kambohoan+ moaruwai as+hehind+ nou yar+hor+ mas+hehor+, nꞑa God ai ahambo aboed+ ham+nd-ani yahuhaya hoeirirühi maserümündu. Ran+mayu ranahambo sowana se sühüsi ar+hünd+. ⁵ Se-amboan+ yang+ri wor+imbo kambohoan+ n+m+ nahurai-anei, nꞑa God ai s+hei-mayo fi kambohoan+ n+m+ nahurai ranambo d+d+ba+fi+fe wor+ ra mamambe-fendüri wor+mbombohündambo yahumboani hohoan+moayu. Wor+ ranambe se God+imbo s+hehi-r+hündeimb+ sürühehindeimb+ mbumund+ hondü an+imboei. Asu Yifiafi Aboed+nd+ süngü s+hei fimbo God+imbo s+hefe moatükun+ nahurai ndahündomboyei Sudahünd+ s+hefembo sipsip h+fi+koaru ahambo s+hou-arund+ nou. Krais+nd+ sünguyo God ai s+hefe hohoan+mo ra yifirayu. ⁶ Krais ranahambo God+nd+ hoafi hoaf+yowohü yahoya,

"E, hoeir+hi, ro aboed+ ham+nd+ wor+ kambohoan+
Saion nꞑoaf+hü kamafoar+heand+.

Nꞑa nindou düdi ai kambohoan+ ranahambo an+hondümbo-arir+ ana,
ai nꞑ+ri nꞑusüfo n+mb+ndei,"

Aisaia 28:16

meho. ⁷ Ran+imboane nindou se Adükar+imbo an+hondümbo-r+horeimb+ s+hei hohoan+moambe ai hepün+feimb+ moatükun+ ham+nd-ani. Nꞑa nindou ai ahambo an+hondümbofe-koateyeimb+ ranaheimbo God+nd+ hoafi ra yare hoaf+yowohü yahoya, 'Sapo nindou wor+imboru-rundeimb+ kambohoan+ hoeirunda mayoa mas+hound+ ranana aboed+ ham+nd+ hond-ane,'

Buk Song 118:22

meho. ⁸ Asu nꞑorü b+d+fi+ran+ God+nd+ hoafi hoaf+yowohü yahoya,

'Kambohoan+ ranan+imbo nindou ranaheimbo bendeandüran+
ai bübür+ndei+h+ p+ndeimboyei,'

Aisaia 8:14

meho. Ai God+nd+ hoafi süngufekoate-yei ar+hünd+, nꞑa ran+imboyei ai bürühümündi mahei God horombo hohoan+momayu süngü.

⁹ Nꞑa s+heimbo ana God ai d+bon+mendüra se ahand+ mam+s+r-anei asu God adükar+ bogor+imbo sesi s+hehi-r+hündeimb+ an+imboei. Asu se sürühehindeimb-anei asu ahand+ yang+ri nend-anei. Se nindou h+imboahü Adükar+ ai aboed+ ham+nd+ moatükun+ ratüpur+yu arand+ ran+imbo watapor+imbo-mb+r+hündamboane yahuhaya d+bon+yu h+nꞑg+mareandüri. Aiyu s+heimbo hoaf+yuhü yahuya, se n+mb+ n+maro-ambeah+nd+ h+nꞑg+r+hi hehi wand+ si aboed+ saf+ n+ngowan+ tüküyahi s+nei, meho.

¹⁰ Horombo se God+nd+ nindou-yeipoan+, nꞑa hapondan+ ana se God+nd+ nindou tüküyahimboane an+imboei. Horombo-ana God ai moai s+heimbo h+poambo-reandüri rand+, nꞑa hapondan-ana ai s+heimbo h+poambo-reandüri+imboani.

¹¹ Wandaf+ mam+, seana nindou nꞑorü nꞑoaf+hünd+yei hehimbo, asu hei h+fi ndan+hü bur+yei wakar+hind+ nahurai-anei. Nꞑa s+hei nꞑoaf+ hondü ana sünambe-ane ananꞑondüri. Ran+imbo-hündamboane ro s+heimbo hoafehandüri nda: H+fi ndan+hünda hohoan+mo ran+ fik+m+ wak+ndahimboyei, nꞑa ranahambo bündahind+. Nꞑa hohoan+mo ra nindou-yei fiambe yang+ri n+ngombo ran+bab+d+ yifiar+yei r+hündühane.

¹² Nꞑa seana nindou God+imbo an+hondümbofe-koateyeimb+ ranahei h+imboahü aboed+ hohoan+mo yang+ri süngund+hind+. Ranan+imbo asu ai s+heimboya, aiana moaruwai hohoan+mo sünguri-hindürühanei mb+sah+ndüran+wan+, asu ai s+hei aboed+ ratüpur+

hohoanimo ranahambo ndandhi hoeindi-hindaniwani God ai nindou yibobofe si tükündifeyoani ai Godimbo aboed-ani mbiseimboyei.

Se bogori nindou-yomondi hoarehindei

¹³⁻¹⁴ Adükari-mbo-hündambo munquambo bobaagori sheimbo hibadündürimbo aningomo ahamundi hoarehi yangiri nimboei. Gafman adükari bogori ai gafman nindou bodimondambo hiningi-mareapuri. Ai ningombo nindou düdi ai moaruwai hohoanimoaye ranaheimbo tñirifo segodürimbohünda asu nindou ai aboedi hohoanimoaye ranaheimbo aboed-anei hoafombohünda hiningi-mareapur-anemo. ¹⁵ Nga God ai sheimboya, se moani aboedi hohoanimo süngundühi ngeiani, asu se nindou ngusüfo-koate bidifiri ai sheimbo nine-hoafi moaruwai hoafinda-hündürani, ranaheimbo aboedi hohoanimo ranambo ahei yafambehü kikhindi-hümündihündüri. ¹⁶ Se nindou ngor-ai sheimbo hifandiyondürikoate nahurai nimboei. Nga se ngiri nindou ngor-ai hifandiyomuni-koateanefi mbisei hehi moaruwai hohoanimondei. Nga seana Godindi moani ratüpuriyerihündeimbi nahurai hamindi hond-animbo nimboei. ¹⁷ Seana nindou munquambo ahinindahündüri. Anihondumbo-rihindeimbi ranaheimbo hohoanimo-ndahündüri. Se Godimbo yihimbondihori asu gafmanindi adükari bogorimbo ahinindahüdo.

Sihiri Sisaindi hohoanimo yangiri süngundihundühi tñjümbi hohoanimondahumi-ndefimboane

¹⁸ Moani ratüpuriyerihündeimbi, seana nindou ai sheimbo hifandarandüri ranahambo ahinindeih ahandi hoarehindei. Nindou sheimbo aboed-anemo asu nginindi hoafikoate-yomo rundeimbo-anemo ranahamumbo hoarehimbo yangiriyopoani, nga nginindi hoafiyomo-rundeimbi, ranahamundi hoarehi amboani nimboei. ¹⁹ Se Godimbo yangiri hohoanimo-yahündowohü heiani, asu nindou ai sheimbo tñjümbi hohoanimo ra moani sahündürani asu se rani hohoanimo ranahambo moanane sei hehi animboei ana, God ai ranahambo aboed-ane rananas mbüsümbui. ²⁰ Nga se moaruwai hohoanimoayeiani, asu nindou ranai sheimbo rani-süngumbo hariyahündürani, asu se ranahambo moan-ane ase ana, asu ngorü nindou ai hohoanimo ranahambo ngiri aboed-ane mbüsü. Nga se aboedi hohoanimo rani-süngu sünguri-hindühimbo heiani, asu nindou ranai sheimbo rani-süngu hariyahündürani, asu se ranahambo moan-ane sei hehi animboei ana, God ai sheimbo hihifi-hihifindümbui. ²¹ Nga God ai sheimbo rani tñjümbi hohoanimo ndahümündi yahuhayamboyu kafaare hiningi-mareandüri. Ranimboyu Kraisi amboa tñirifo masemüdü sheimbo farife-ndürimbohünda. Ranimboyu ai anümi nahurai sheimboya ai-amboa yarhi hoeirihindühi rani-süngumbirihinda yahuhaya yare masihendi.

²² Nga ai moai nini-moatükunimbo moaruwai hohoanimo ratüpurü ra süngureandi asu nindou mamü ai-amboani moai himboryuwani tikai hoafi ahandi yahamo tüküfeyo, nga wani. *Aisaia 53:9*

²³ Nindou ai ahambo moaruwaimbo-fimbo hoafi hoafimeyomondowa ranimbo ai moai ahamumbo simbori moaruwaimbo-fepuri hoafi hoafiyu. Nindou ai ahambo asübusi afindi sabudowanü ai moai simbori moaruwaimbo-ndiheapurimboyahi yahu, nga wani. God ai mbumundi yibobore-randeimbi-wamboane ranimboane asu Kraisi ai ahambo anihondumbo-rirühi ahandi fi Godindi warambe ninendimareandi. ²⁴ Aiyu ahandihoari shefi moaruwai hohoanimo ra ahandi finambore semündü hü nimi keimbi karithe-ndeimbifihü yifimayu. Sihiri moaruwai hohoanimo ra hiningife hefe, asu mbumundi hohoanimo rani yangiri süngufembohünda ai yifimayu. Nindou ai ahandi fi ra moaruwaimbo-marundi, nga asu raniyo sihiri aboedi tükümehundi.

²⁵ Nga horombo-yei se sipsip moani mamikarhi buriyei wakimarhindi nahurai-maye, nga asu hapondan-ana se sipsip hifanda-randeimbi sowahi hihiriyahi ahei nahurai masinei.

3

Anihondümborihindeimbi-yei hohoanimo

¹⁻² Moani ratüpurüyei-rihindeimbi ai ahei hifandirandüri-randeimbändi hoarehi aniboadei nou nimorehi se-amboani sihei nindowenih ranahamundi hoarehi nimboei. Rananimbo asu nindowenih bidifiri Godindi hoafi süngufekoate-yomondeimbi ranai, nimorehi sihei Godimbo ahini hohoanimo asu mbumundi hohoanimo ra hoeindiwuri houmbo ai-amboani Godindi hoafi anihondümbondümbomo. Se rani-moatükun ranahambo hoafikoate-aye amboani, ai anihondümbondumboemo sapo sihei hohoanimo aboedi yangiri-wambo. ³ Asu nimorehi se fi-hoeari sihei moanambuhü rani yangiri aboedi yihurunambo yihurundihümboyei, ro aboedi himbondefo mbisei hehi. Sapo se sihei mbirinañi didiboadoarhind-ane, misinji yihuruaye-ane asu hoeari se ndorihoeimbi yihuruyei arihündi ranane. Se ranimbo yangiri hohoanimo-ndeimboyei. ⁴ Nga sihei ngusüfoambe hohoanimo ranahambo-animbo randihi yihurundihündi. Rananimbo asu yihuru wagabe ragu amaro ranai ana ngiri awandihoayo. Rani hohoanimo ranana sapo didiboadofe hohoanimo-yohü, himboari hoafendi ningombo ratüpurü hohoanimo-ane. Nga rani hohoanimo-ane Godindi himboahü aboedi hamindayo. ⁵ Sapo horombo hondü Godimbo ngusüfo parihoreimbi nimorehi ai Godimbo anihondümborihorühi hifandirihori marihündi ayei yahurai yarihi yihuruyehi asu ahei nindowenih-yomondi hoarehi manimboei. ⁶ Mami yahurai Sara ai ahandi nindowenih Abrahamimbo yangiri sünguririhü nindou bogori yahondo marandi. Nga hapoana se aboedi hohoanimo ra süngurihindühi nini-moatükunimbo yihimbokoate-aye ana, se ahandi nimorehi nimori nahurai-anei.

⁷ Mami, rani-süngumbo-animbo nindowenih se-amboani sihamundi nimorehi rani-babidimbo ningombo ai nginndiyeipoani mbisimo houmbo ndondu hohoanimo-ndundüri. Se aheimbo ahinindimondüri, nga asu ai-amboani se-babidi God yangiri koadürümbo ningombo hohoanimo semunimboayu ra ndahümündimboyei. Se rawarundi ana, ngiri nini-moatükun se Godimbo didibafefundi ranahambo mbusümo kikindeandi.

Nindou bodomondambo aboedi hohoanimo-ndefimboane

⁸ Haponda ro wandi hoafi moendindihea samboanahi. Munguambo se moani mami rani-süngufimbi hohoanimo yangiri hohoanimondei asu simbori hohoanimurindei. Asu apodoho nahurai simbori ngusüfo pefirindeih simbori hipoambo-firindei asu sihei fi hifinambo-ndihindi. ⁹ Se nindou bodimondi ai siheimbo moaruwaimbondihindürani, asu se aheimbo hihindih moaruwaimbondihindürimboyei. Asu ai siheimbo hoafi moaruwai hoafinda-hündürani, se aheimbo hoafi moaruwai ra hihindih hoafinda-hündürimboyei, nga wani. Nga ai siheimbo randihindürani ana, asu se Godimbo didibafi-ndahindo aheimbo aboedi-aboedifemböhünda, nga sapo God ai siheimboya mborai yahu aboedi-aboedifendürimbo kafaare hininigi-mareandüri.

¹⁰ Nga,

‘Nindou düdi ai hihifi-hihifyuhü

aboedi gedühi ningombo hohoanimonduhü ana,

asu ai moaruwai hoafi hohoanimo

asu tikai hoafi hohoanimo ra hininigi-mbireand-amboane.

¹¹ Asu ai moaruwai hohoanimo ra hininiginde mbunda,

aboedi hohoanimo ra süngu-mbireand-amboane.

Ai nindou mungu-babidimbo aboedi-aboedife nimarimbohünda tinirifoyehi

mami rani hohoanimo yangiri süngu-mbirihündamboane.’ *Buk Song 34:12-16*

¹² Nga Adükari aiana mbumundi nindou ranaheimbo, ahandi himboarina himboapareandürühi asu ahandi himbona ahei didibafife hoafi ra himboriyu arandi. Nga nindou ai moaruwai hohoanimo-aye, Adükari ai ranaheimbo refepoani yahuenüngumbo-wambo.

Sihiri aboedi hohoanimoayefi ranimbohünda tñjirifo-ndefimboane

¹³ Asu se aboedi hohoanimo ranahambo hüti-hütiyeihü süngurühi arihündi ana, siheimbo nindou didai moaruwai-moaruwaimbo-mandihindüra? ¹⁴ Nga se aboedi mbumurthoeimbü hohoanimo ra süngurühü heianü, ranimbo-hündambo nindou ai siheimbo moaruwaimbo-fendürimboayei ana, asu se hihifi-hihifindei. Nga se aheimbo yhimboyopoani asu afindi hohoanimoyopoani. ¹⁵ Nga shei hohoanimo raninambo-animbo Kraismbo ahinindeihü Adükar-ani mbisei hehi hohoanimondahündo. Asu nindou düdi ai fñfirife hoafimbo siheimbo düdundahindürühi, 'Nimboe Kristen se ranahambo anihondümbo-rhindühü himboayei,' mbisahündüranü, asu se simbori aheimbo rani-moatükunü ranahambo diboadondihü hoafindahündürü. Nga asu se aheimbo aboedi hohoanimo-ndahündürühi hñngirou-safi animbo hoafindahündürü. ¹⁶ Shei hohoanimo ra hütikoate Godindü himboahü aboedi yangirimbeyo-wamboane. Rananimbo asu se Kraismbo süngufe hohoanimo aboedi ra sünguarihündi ranimbo nindou ai siheimbo tñrifoefe hoafi hoafindahündürü mbundihü asu randihü himbondei-aniwani ahei hoafi ranahambo amoanñgñndeimboyei. ¹⁷ Aboedi hahabodiani ranahambo tñjirifo tükefeyo ana, aboed-ane, God ai ranimbo yifiriyu. Nga asu moaruwai hohoanimo ra süngurühündani, tñjirifo tükefeyo, ranane moaruwai safayo.

Krais ai shefimbo aboedambo-femunimbohünda yifiyu mbura botimefiyu

¹⁸ Shefimbo God sowanambo semindimuni hafombohündamboyu mbumundi hamindi-mayu ranai nindou moaruwai-mayei ahei fondühumbo mamimbo yangiri yifimayu. Nindou ahandi fi ra hifokoa-marurüyosi, nga asu God ai ahandi yifiafi ranahambo yangiri botimariri. ¹⁹ Rasimboani raniyu ai yifiafiyu haya hu yifiafi ngoafihü yifiafi karabusambe animboei ranaheimbo ahandi hoafi ra wataporimbo-mararü. ²⁰ Yifiafi ranana sapo Noa ai sip nafirandambe asu God ai moani siskoate nindumbo hifanda nñguambe, nindou ranai Godindü hoafi süngufekoate-mayei ahei yifiafi-mboyu hu wataporimbo-mararü. Nindou bidifiri 8 yangiri sip ranambe hoenambo aboedambo-mehindi. ²¹ Hoe ra hundürüyeimbü ranahambo sissam-ane asu raninambo se aboedamboyahi arihündi. Hundürüyeimbü hoe ranana shei fi afisaho ra popoai-foe-femboyopoani. Nga hundürüyeimbü hoe ranana se Godindü hoafi süngufembohünda ai-dibo hoafi femindi masihefeyo hoaf-ane. Sisas Krais ai yifihündi botimefiyu raninamboyei se aboedamboyahi arihündi. ²² Asu ai sünambe hafu Godindü warihondani bogorimbofi amaru. Ranane asu sünambeahindi nendi, ndürü adükarümbü, asu ngñnindi adükarü hohoanimombü munñguambo ranai ahandi hoarehi anñgomo.

4

Moaruwai hohoanimo horombo süngumarihündi ra hinñngñndihündi

¹ Krais ai shefimbohünda ahandi fiambe asübusü afindi masemüdu. Rani süngumbo-animbo se-amboani ai ramefiyu nou randihindan-animbo rani hohoanimo ranai siheimbo ngñninda-mündürimboe. Nga nindou düdi ai Kraismbohünda ahandi fiambe asübusü yahurai asemüdu ana, moaruwai hohoanimo ranahambo sünguarandi ranambe moai hu. ² Se hifi ndanihü fi-hoeari kapeihü nñmboei-ambe shei horimbodidi hohoanimo süngufe-poani, nga God yifirayu ra süngundihündi. ³ Horombo se ndeara afindimbo ndifo nindou ai Godimbo anihondümbofe-koateyeimbü ahei hohoanimo rani-süngumarihü hei-ane. Sapo se ndani-moatükunü ndaniyo süngumarihündi: Nimorehi sstihimo hohoanimo, nindowenihü birabreimbü hohoanimo, moaruwai moatükunü ranahambo ngusüfo pefehumbo hohoanife hohoanimo, bia simindi hefe mamikari hohoanimo, afindi sesesimbo sihi moaruwai hamindi hohoanimo, asu bia simindi moaruwai hohoanimo patimbo ho hohoanimo asu sissami god tikaimbo didibafife amoanñgñmbo hohoanimo rani hohoanimo ra horombo se süngurühü marihündi. ⁴ Nga haponda anihondümbofe-koate nindou ranai ai-babidi se

hokoate-yeihî, moaruwai hamîndî hondü hohoanîmo meŋgoro ra süngufekoate-yeianî, asu ai ranahambo ndarîhi hoeirîhinda mayoa, sîheimbo tîrîfoarîhi hoafehündürî. ⁵ Ŋga süngunambo-anîmbo sapo God ranahandî himboahü ai moaruwai moatükunî ratüpurîmayei ra dîboadondîhi hoafî-mbeyahündo-wamboane. God ranai ana ai-ani nindou yangîrî nîmboeimb-anei asu yîfîyeimb-anei ahei hoafî ra himborîmbohünda himboayu. ⁶ Ranîmboane asu aboedî hoafî ra yîfîyeimbî aheimbo bokarîhefemboane. Ai yîfîmayei nindou moaruwai hohoanîmoayeî ra yîfîyeî arîhündî nou ahei moaruwai hohoanîmo ranî-süngumbo. Ŋga aboedî hoafî ranaheimbo bokarîhefemboane ai yîfiáfî nîngombo yangîrî koadürümbo nîngombohünda God rawefiyu nou.

⁷ Muŋguambo moatükunî muŋgumbo-ayo ranî si ra ndeara akîm-ane. Ranîmboane asu se sîhei fi ra sîheihoarî hîbadîhümbo, ndondîhi hohoanîmondei kîkîhîndî-hîndühîmbo Godîmbo dîdîbafî-ndahîndî. ⁸ Anîhondümbo-rîhîndeimbî sîheihoarî sîmborî ŋgusüfo pefîrîndeihî, ranî hohoanîmo aboedî se moanî ŋgînîndî kîkîhî-safîndîhümündî. Rananîmbo nindou ai ŋgorümbo ŋgusüfo parareandî ana, ahandî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi mbüsümbui. ⁹ Nindou ai sîhei worîna ŋgeianî, aboedî wataporîmbo-ndîhündürühî, moanî sîsîkoate sesî moatükunîyo, fondîyo, ra sîmborî seiründeî. ¹⁰ God ai sîheimbo ra sîhafî warîhü ranî-moatükunî wudîmbeyo-wamboane yahuhaya masîhend-ane. God ai sîheimbo moanî hîpoambo-reandürühî mamamî ranî-poanî ranî-poanî ratüpurî yîbumareandürî se nindou bîdîfîrî babîdî sîmborî fehîfirîndeî yahumbo. Sapo nindou mamî ŋgoründî ratüpurîyuanî, ra ndore hîfandarandî yahurai hamînd-anîmbo randîhîndî. ¹¹ Nindou ŋgorü ai bokarîhai arandî ana, ai God hoafîmayu nahurai bokarî-mbîrîhend-amboane. Nindou ŋgorü ai bîdîfîrambo farîhendürî arandî sapo God ai ranî ŋgînîndî masagado ranînambo-anîmbo bîdîfîrambo mbîfarîhendür-amboane. Rananîmbo Sisas Kraîndî warî-süngu asu Godîmbo adükar-ani mbîseimboyeî. Koadürü-koadürümbo God ai ndüreimbî asu ŋgînîndeimb-ani. Ŋga anîhondü-ane.

Kristenî-yafe asübusî semîndî hohoanîmo

¹² Wandafî mamî, gor refe hoeifembohünda hai-ambe mandu hoeiarundî nou, sîheimbo sowahî asübusî afîndî tükefeyo ranahambo se hepünînda-himboyeî. Se ranahamboya ranî-poanîmbo moatükun-ane tükefeyo mbîsei hehimbo hepünînda-himboyeî. ¹³ Kraîs ai asübusî masemündu, ŋga se-amboa ai-babîdîmbo masahümündî asu ranambo se hîhîfî-hîhîfîndeî. Rananîmbo asu sünguna ahandî ŋgînîndî moatükunî weindahî tüküfeyo-ambe sîhei ŋgusüfoambe hîhîfî-hîhîfî afîndî tükündîfemboe. ¹⁴ Kraîsîmbohündambo wambo se nindou amurî ai sîheimbo nîne hoafî moaruwai hoafehündürî ranîmbo hîhîfî-hîhîfîndeî. Ŋga sapo sîhei fiambe Godîndî-mayo hepünîfeimbî Yîfiáfî amaro ranîmbo-hünda. ¹⁵ Hîfokoeffembo hohoanîmo, hûmbuhünî hohoanîmo, moaruwai hohoanîmo ratüpurî, ŋgoründî ratüpurî sehe-fehefe hohoanîmo, ranîmbo-hündambo asübusî asahümündî ana, ra moaruwai-ane. ¹⁶ Ŋga asu se Kristen-ayeî ranîmbohünda asübusümbî moatükunî ra sîheimbo sowahî tükündîfeyoanî, ranahambo amoanîŋgî-ndeimboyeî, ŋga se Godîmbo hîhîfîndîhorî sapo se Kristen ndürîmb-aneimbohünda. ¹⁷ Ŋga God ai ahandî sîrî yîbobofemboayu ranî si ra ndeara tüküfemboane. Asu ai ahandî sîrî sîheimbo boateî yîboboareandürî ana, asu nindou Godîndî-mayo aboedî hoafî anîhondümbofe-koate-mayeî ranaheimbo tîŋîrîfo afîndî safî tükündîfemboe. ¹⁸ Ŋga ranîmbo Godîndî hoafî yare hoafîyowohü yahoya,

‘Nindou sürühehîndeimbî ai aboedambofe ra tîŋümbayo ana,

asu nindou Godîmbo hohoanîmokoate asu moaruwai hohoanîmombo süngurîhîndeimbî ra nüŋgumandahîa?’

Sindaun 11:31

meho.

¹⁹ Ranîmbo-hündamboane asu God ai ahandî hohoanîmonambo nindou bîdîfîrî ai tîŋîrîfombü hohoanîmo asahümündî ana, nindou ranai moanî aboedî mbumündî yangîrî ŋgehümbo asu ahei fi ra God nafîra-randeimbî ahambo yangîrîndahündo. Nîne ai horombo hoafîyu masîhendî ra randeambui.

5

Hifandirundeimbi seana Godindi sipsip ra hibadunduri

¹ Ranimboanahi haponda ro shei hifandiru-rundeimbi ahamumbo hoafindahapuri samboanahi. Ro-amboani hifandirihirihandeimb-anahi. Ro wandi himboar-namboyo Sisasimbo hoeirihina ai asubusi ra masemundu. Ngiri amitata God ai Kraisi adukari hamind-ani weindahi nafiindu, nga ro-amboa ai-dibo abodi nimboamboyahi. ² God ai nindou shamundi warihumareanduri ranaheimbo ndondu hibadunduri. Sapo sipsip hifandirandeimbi nindou sipsip hifandaranduri nou, shamundihorari hohoanimo houbu randundi God ai yifirayu nou. Nindou ngoru ai shamumbo huti-huti nou reandurimbo-yupoani. Asu se kaki semindimbo ratupurimbo hohoanimo ndimboemo, nga shamundi hohoanimonambo fandihaunduri. ³ Asu se nindou God ai shamundi wariwami hinigimarearu ranaheimbo nginindi hibadu-ndurimboemo, nga wani. Se abodi ratupuri yangiri animbo ranaheimbo nafundi-monduranai ai rani-sungu-mbirihind-amboane. ⁴ Ranimbo asu sipsip hifandira-randeimbi hondu Kraisi ai weindahi tukundufihi rani-simboani se ramarundi ranimbohunda abodi hamindi koadurimbo-koadurimbo ningombo takini ndowandumboemo.

⁵ Rani sungumbo-animbo asu akohoandi nindou se boagiri nindou-yomondi hoarehi ningomo. Ranimbo muanguambo se sheihoari fi hifinambofe hefe wandafi mamimbo fandihehinduri. Sapo,

‘God aiana nindou ahei fimbo borieiani,

ranaheimbo hifinambo-reanduruhani,

nga asu nindou didiyei ai aheiroari fi hifinambo-rihindeimbi

ahaimbo ana didiboado-reanduruhani.’

Sindaun 3:34

⁶ Se sheihoari hifinambondihahi hehi Godindi nginindi hamindi war hoarehi ranihu nimboei. Ranimbo asu ai ahandihorari nini-simboanyu hohoanimoayu rani-simboani sheimbo ndurimbanei mbusumbui. ⁷ God ai sheimbo afindi hohoanimo-yunduruhani, nga se shei ngusufambe afindi hohoanimo amaronduri ra ahandi warihu digehindi.

⁸ Se hohoanimondei kikihindihinduhi ndondihahi hibadihundi. Nga Satan ai shei hurutimb-ani asu sheimbo moaruwaimbo-fendurimbo yahumboani amosiri ai ninihondi mbufe sesimbo yaho haya hoahoango wakareandi nou. ⁹ Se anihondumbofe hohoanimo abodi rani yangiri kikihindu-humundi nimboeimbo-animbo asu Satan gundihoruhahi raguanambo-ndihoruhahi moani nginindi hamindi nimboei. Se randihahi fifirindihinduhi hohoanimondei, shei wandafi mam muanguambo hifi ranihu amarei ai-amboani se tiriifo asahumundi nou yarhi sahumundihanei.

¹⁰ Nga God ai nindou hipoambofe hohoanimo ra nimindhani. Aiyu se Kraisi-babidi ningombo ahandi nginindi si abodi koadurimbo ningoweimbi ra semindimbohunda dibonyu hinigimareanduri. Asu se moani bodifombo nindou-yafe tiriifo ra ndahumundi mbunduhu asu sungunambo-animbo asukaindu ai ahandihorari sheimbo wudiwudi-ndeanduruhahi nginamundundura nginindi nimboemboei. ¹¹ Ahambo sowahi ana muanguambo nginindi ra koadurimbo-koadurimbo mbeogori. Nga anihond-ane.

¹² Pas nda Sairasi farihendiri hayambo suru papimara-ndamboanahi hoafiyahi, nga wandafi nda ro anihondumbo-rihinimboanahi. Asu hoafi pas ndanambe ra Godindi moani hipoambofe hohoanimo hondu ranahambo anihondumbo hoafimbohunda suru paparihandi. Nga moani hipoambofe ranahambo ndondihahi kikihindu-humundi nimboei.

¹³ Anihondumbo-rihindeimbi nindou Babiron* ngoafihündi sapo God ai ahandi hoafi süngufembohünda se-babidi hinigimarearü ai-amboani sheimbo hihifarihündürü. Raniyu asu wandi nimori Mak amboani sheimbo hihifarandürü.

¹⁴ Kristeni-yafe hohoanimonambo se simbori wakikhürindei ndühündi.

Mungumbo se Krai-babidi nimboeimbo shei ngusüfoambe afurifimbi hohoanimo mbimarind-amboane.

* 5:13: Nda kafoefe hoaf-ane, nga ahandi nimindi moai fifirihündi. Nindou bidifiri hohoanimoyeihiya, Rom-ane asei, nga bidifiri hohoanimoyeihiya munguambo Kristen ai ahei hifi hinigirühi hehi nimboei wakarhindi horimbo Suda ai Babiron ngoafihü asu hifihü mamarei nou, asei.

2 Pita

Pas yimbu Pita ai sürü papimarandî

¹ Karîhasîhandürî, ro Saimon Pita Sisas Kraisîndî moanî ratûpurîya-rîhandembî asu ahandî hoafî sahamîndî ha-rîhandeimb-anahî. Sîhefî God asu aboedambo-reamunî-randeimbî Sisas Kraisîndî sürühoeimbî hohoanîmo süngu God ai anîhondümbofe hohoanîmo aboedî-safî ro hohoanîmoayefî yahurai sîheimbo masagadürî. ² Se God asu Adükari Sisas anîhondümbo fîfirîhi-pîrîmboanei ranîmbo-anîmbo ai hîpoambo-ndînearühî ngusüfoambe afurîfe kife hohoanîmo afîndîmbo mbîsabînandür-amboane.

God ai sîhefîmbo wand-anei mehu

³ Kraisi ai Godîndî ngîndîndeimb-ani, asu ranînambo ahandî hohoanîmo yangîrî süngufemböhünda ai sîhefîmbo muŋgu moatükunî masemunî. Sîhîrî ahambo fîfirîrîhurî ranînambo ai sîhefîmbo ahandî-mayo fîfirîfe aboedî masemunî. Ai sîhefîmbo hoafîyumunühî yahuya, 'Se sînei wandî hîmboamupuimbo-randeimbî asu sürühoeimbî hohoanîmo sahümündî,' mehumunî. ⁴ Ranîmboyu sîhefîmbo aboedî adükari hamîndî fehefembo moatükunî ra masemunî sapo horombo ai sîhefîmboya ndahandürîmboyahî mehu. Ranînamboyei se ngusüfoambe moaruwai botîfimbî hohoanîmo hîfî ndanîhündambo sîhefîmbo muŋgu ra moaruwaimbo-reamunî marandî ranahambo aboedambo-ndahimboyei asu se Godîndî hohoanîmo ndahümündî-mboyei.

⁵ Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu se tîŋîrîfondeihî sîhei aboedî hohoanîmo ra anîhondümbofe ranîfih-anîmbo pandîhindî. Sîhei aboedî hohoanîmo ranîfih-anîmbo Godîmbo fîfirîfe ra pandîhindî. ⁶ Godîmbo fîfirîfe ranîfih-anîmbo sîhei fimbo dîboadofe hîfandî hohoanîmo pandîhindî. Sîhei fimbo dîboadofe hîfandîmbo hohoanîmo ranîfih-anîmbo ngîndîndî nîngombo hohoanîmo ra pandîhindî. Sîhei ngîndîndî nîngombo hohoanîmo ranîfih-anîmbo God hohoanîmoayu hohoanîmo süngufe ra pandîhindî. ⁷ Sîhei God hohoanîmoayu süngufe hohoanîmo ranîfih-anîmbo wandafî mamî-babîdî aboedî nînggo hohoanîmo ra pandîhindî asu ranîfih-anîmbo hîpoambofe hohoanîmo ra pandîhindî. ⁸ Ranîmbo asu ranî hohoanîmo ranai sîhei fiambe nîmandî ngombo adükari tükefeyondürî ana, asu sîhei Adükari Sisas Kraisîmbo fîfirîfe ra ngîrî moanî rande yagodo, ŋga wanî. Ŋga ranana sîhei Adükariambo fîfirîfe ranai aboedî nîmî afîndî hîsaiyo nou yahurai rande hîsîndîmboe. ⁹ Ŋga asu nindou ai sapo muŋguambo ranî-moatükunî hohoanîmo ra ahandî fiambe nîmarîkoate-ndoanî ana, nindou ranai nîndî-moatükunîyo angunî engoro ra hoeifekoate-ayu ana, hîmboatîharî nahurai-ani. Aiana sapo horombo moaruwai hohoanîmoyu marandî ra God ai raguanambo-mareando ranahambo hohoanîmo mitanîra-mündümboani.

¹⁰ Ranîmboane wandafî mamî, God ai sîheimbo wambo sowana sînei yahuhaya hoafîyundürühî ai wand-anei mehündür-anei. Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu ai sîheimbo anîhondümbo hoafîmayundürî ranîmbo nafuimbohünda süngundühündühî hüti-hütindei. Se rawarîhindî ana, ngîrî se anîhondümbofe hohoanîmo hîndîngîndîhindî. ¹¹ Ranîmbo sîheimbo sîhefî Adükari asu aboedambo-reamuneimbî Sisas Kraisîndî ngîndîndî hîfandarandî koadürümbo-koadürümbo yangorambo ranambe hafombo nafî yagodondürîmboe.

¹² Yîndî, muŋgu-moatükunî horombo hoafîmayahî ra se hohoanîmoyei fîfirîhi hehi ngîndîndî nîmboeimbo süngurîhü-ndühaneisî. Ŋga awi ro sîheimbo nîmbî-nîmbî-sî hoafîndaha-ndürîmboyahî se ranî hohoanîmo ra hohoanîmoyei-mbîrühündamboane mbîsahehea. ¹³⁻¹⁴ Ro fîfirîhe-amboanahî ngîrî amitata ro fi yangîrî anîmboahî nda hîndîngîndîheandî. Sapo ranî-moatükunî ranîmboyu sîhefî Adükari Sisas Kraisi ai fîfirî hoafîmayundürî. Ŋga awi ro ndarîhe yangîrî nîmboahambe-anîmbo sîhei hohoanîmo ra botîfendürî rambo-hündambo muŋguambo si ra asükai hoafîndamboyahî.

Ro hohoanimoayahĩ ranana aboed-ane. ¹⁵ Ranimboanahĩ asu ro haponda siheimbo hoafiyondürimbo hüti-hütiaya habodihĩ. Rananimbo asu sünguna ro yifinda hehea ngahani amboani asu muᅅguambo hoafi ranahambo hohoanĩmombeiya saheheamboanahĩ ro hüti-hütiyahühĩ hoafehandürĩ.

Kraisimbo sowahĩ Godĩndĩ ngĩnĩndĩ menjoro ra hoeimarĩhundĩ.

¹⁶ Sihefĩ Adũkarĩ Sisas Krais asũkaiyo ngĩnĩndĩ kapeihũ kosimboayu hoafi ra ro ndorĩhe wataporimbo-marĩhandürĩ ra ropoanimbo hohoanĩmoyefĩ hohu hoafiyefühĩ-yefĩpoani. Ņga yihoeft hĩmboarinambo ahandĩ ngĩnĩndĩ hĩmboamupuimbĩ moatũkunĩ hoeimarĩhurĩ. ¹⁷ Ape God airürĩ ahambo ndürĩ adũkarĩ sagadowohũ asu si adũkarĩ aboedĩ ahandĩ-mayo ra sagadowanĩ ro ranĩhũ manĩmboeft. God ai adũkarĩ hĩmboamupuimbĩ sũnambe si ranĩfihĩ nĩmarũmbo ai yare hoafiyuhũ yahuya, “Nindou ranana wandĩ nĩmor-ani, Ņga moani ro ngusũfo parĩhineimb-ani. Ahamboane ro wambo ngusũfoambe siaoweheandi,” mehu. ¹⁸ Ro Sisas Krais-babĩdĩ wafuambe nĩmboef-ane God hoafĩmayu ranĩ hoafĩ ra sũnambeahĩndĩ makosowa hĩmborĩmayefĩ.

¹⁹ Ranimboanefĩ ro Godĩndĩ hoafi hoafiyomo-rundeimbĩ ahamundĩ hoafi ra ngĩnĩndĩ anĩhondũmbo-arĩhundĩ, Ņga se-amboani ranĩ hoafi ranahambo yarĩhi anĩhondũmbo-arĩhindĩ ana, aboedĩ saf-ane. Ahamundĩ hoafi ranana ram nĩmbĩ nĩmarowanĩ anĩngo nahurai-ane. Ram ra siyo homboyowanĩ si hoafambe Kraisĩndĩ si botĩbotĩ nahurai sihei ngusũfoambe tũkũndĩfemboe. ²⁰ Ņga asu se ranahambo wudĩpoapondĩhi fifĩrĩndĩhi hehimbo-anĩmbo. Nindou mamĩ ai ngĩrĩ ahandĩ hohoanĩmonambo yangĩrĩ Godĩndĩ hoafi hoafiyomo-rundeimbĩ-yomondĩ hoafi Baiborambe engoro ranahambo fifĩnde hoafĩndu. ²¹ Ai nĩmboe, horombo nindou mamĩ ai moai Godĩndĩ hoafi engoro ra ahandĩ hohoanĩmonambo yangĩrĩ hoafiyu, Ņga wanĩ. Yifiafĩ Aboedĩ ranaiyo nindou bĩdĩfĩrambo hohoanĩmo botĩreapuranĩ God ai hoafi masagapurĩ ranĩmbo hoafi weindahĩ hoafiyomo marundĩ.

2

Godĩndĩ hoafi tĩkai-hoafiyomo-rundeimbĩ

¹ Ņga horombo Godĩndĩ hoafi tĩkai-hoafiyomo-rundeimbĩ nindou Israeri-yei mbusũmo tũkũmefundĩ. Yahurai-anĩmbo nindou tĩkai-hoafi yamundu-rundeimbĩ sihei mbusũmo amboani tũkũndafumboemo. Nindou ranai dĩbo tũkũndafu nĩngomombo muᅅguambo ranĩ-poanimbo tĩkai-hoafi siheimbo moaruwaimbofendürimbo yamundĩ-ndundürimboemo. Nindou ranahamumbo Adũkarĩ ai moaruwai hohoanĩmo-ambeahĩndĩ hĩhĩre masepurĩmũndũyosĩ, Ņga asu ai Adũkarĩ ranahambo amboani daboadĩ hĩhĩrĩmaruwur-ane. Ai ramefundĩ ranĩmboemo asu ai ahamundĩhoarĩ nĩmai moaruwaimbo-ndafumboemo. ² Asu nindou anĩhondũmbo-rĩhindeimbĩ afĩndĩ ranai tĩkai yamundu-rundeimbĩ ahamundĩ moaruwai hamĩndĩ hohoanĩmo ra süngundĩhũmboyei. Asu ai rawarĩhindĩ ranĩmbohũnda nindou amurĩ burayei ranai hoafi hondũ nafĩ engoro ranahambo moaruwai hoafĩndeimboyei. ³ Ndanĩ nindou ndanai sapo hohoanĩ hohoanĩmoyomo-rundeimbĩ-wambo ai siheimbo tĩkai-hoafi hoafĩndĩmo-ndürimboemo. Horombo hondũyo God ai ahamumbo papĩ-hoafi hoafĩmayupurĩ, Ņga ai moai muᅅguyo. Hoafi ai hoafiyu masĩhendĩ ahamumbo moaruwaimbo-fipurĩmbo ra adũkarĩ tũkũfemboane hĩmboypurũhĩ anĩngo.

⁴ Sũnambeahĩndĩ nendĩ bĩdĩfĩrĩ ai yaru moaruwai hohoanĩmo-memoyosĩ, Ņga asu God ai moai ahamumbo ambemo yahu hĩnĩngĩreapurĩ, Ņga wanĩ. Ai ahamumbo Ņgoafi moaruwai nĩmbĩ afĩndĩ nĩmaro-ambe karabusĩre hĩnĩngĩmareapurĩ asu ai adũkarĩ tĩngĩrĩfo saimbo si tũkũfembohũnda hĩfandarundĩ. ⁵ Horombo hondũ ai moai hĩfĩnĩndĩ nindou muᅅguambo ranaheimbo ambeyei yahu, Ņga wanĩ. Ņga ai hoe afĩndĩ koamarĩhenda ranambo Godimbo hohoanĩmokoate nindou ranai moaruwaimbo-mehĩndĩ. Ņga Noa ana sũrũhoeimbĩ hohoanĩmo bokarĩhai-randeimbĩ asu God ai ahambo nindou 7-babĩdĩ aboedambo-mareandürĩ. ⁶ Ņga Ņgoafi yimbu Sodom, Gomora ranahafembo moaruwaimbo-ndĩheapĩrĩmboyahĩ yahuhaya, hainambo

ramareapira hai tikirapirimbo munnguambo moatükuni hasüfi yangiri mengoro. Ranimboane nindou Godimbo daboadi hihirihoreimbi ana, horombo rani-moatükuni tükumefeyo nindoumbo ra nafuimbo nahuraiyo tükumefeyo. ⁷ Rot nindou sapo mbumundi hamindiyu asu God ai ranahambo mafartheiri. Rot aiyu nindou moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo ranimbo ngusüfo nimbimayu. ⁸ Nindou aboedi ranai ahamundi mbusümo nungumboyu asu ai moaruwai nindou ahamundimayo ahinümbi hohoanimo süngufekoate hohoanimo hoafi himboriyu asu hoeire marandi. Ranimambo munnguambo si maho ra ahandi mbumundi ngusüfo asüriri marandi. ⁹ Nga asu nine-moatükuni Godindi hohoanimo süngurihindeimbi aheimbo refendürimbo yahohaya sisam-arandüri ana, God ai aheimbo ranambeahindi hürihendürimbo fifireamboani. Nga Adükari ai nindou moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo karabusi-fendürimbo sünguna yibobofembo si tükefeyo ranihö aheimbo moaruwaimbo-fendürimbo fifireamboani. ¹⁰ Rani-simboan-animbo nindou bidifiri sapo Godindi nginindi yiboaruko-marhindirani moaruwaimbo-feimbi hamindi hohoanimo ahei ngusüfoambe botifembo rani-süngurahi marihündi aheimbo moaruwaimbo-ndearümbui.

Tikai yamundu-rundeimbi nindou aiana himboambekoate nindou-anemo asu ai ahamundi-poanimbo hohoanimo rani-süngu yangiri süngumarundi. Raniyomo ai bogori hifandi-rundeimbi ahamumbo tirifoefe hoafimbo kikirififekoate-memo. Nindou himboambekoate-yeimbi asu afindi-afindeimbiyomo ai nindou sünambe amarimo ahamumbo tirifoefe hoafimbo yihimbokoate-memo. ¹¹ Sünambeahindi nendi ranai nindou tikai hoafi yamundu-rundeimbi ahamumbo ngasündüpurü houmbo nginindi adükari hamindanemosi, nga asu ai moai simbori tirifoarüpurühi Adükarindi himboahü papi-hoafirüpurü. ¹² Nga tikai yamundu-rundeimbi ai ninihondi-yei hohoanimo nahurai sünguarundi. Ahamumbo hifokoefe mandife sesimbo yangiri nahurai aningomo nindou ra asu nine-moatükuni ai fifirifekoate-memo ranahambo moani türüfoaru hoafiyomo marundi. Asu nindou ninihondi naru arundi nou God ai ahamumbo hifikoa-ndeapurimbui.

¹³ Asu ai moaruwai hohoanimo süngumarundi ranimbohündambo ai tinirifo asukai ndowandumboemo. Ai nindou bidifirambo tinirifo masabudüri rani-sünguyo asu ai-amboa tinirifo ndowandumboemo. Aiana sirihü sesesiyomo asu bia simindimo raro arundi ranahambo hihifi-hihifimbai yahomomboanemo. Rananemo ai se-babidi sowasümondühi amarimo, nga se ranahambo amoaningayei. Nga moaruwai tikai hohoanimo ai yifiriyomo houmbo ramarundi ranahambo hihifi-hihifyomondühi amarimo. ¹⁴ Aiana amuri himbombo-yomoponü, nga moaruwai hohoanimo ra ratüpurimbohünda nimorehimbo sowanamboane himboari pararundi. Aiana ngiri moaruwai hohoanimo ra hiningindundi, nga wani. Rananemo asu ai nindou bidifiri anihondümbofe hohoanimo akidou yangiri kikihiru-ndümondeimbi ahamumbo moaruwai hohoanimo ra rambirunda yahomo houmbo hüharupuri. Aiana nindou ngoründi napo hohoanifembo hohoanimo ra ndeara yamundumboanemo. Nga God ai nindou ranahamumbo moaruwaimbo-ndeapurimbui. ¹⁵ Ai sapo aboedi hohoanimo nafi hondü mengoro ranahambo daboadi hihirimarundi ranimboanemo asu ai mamikariyomo wakarundi. Nindou aiana Beorindi nimori Baram ai moaruwai hohoanimomayu ahandi hohoanimo ra süngumarundi. Baram aiana ro moaruwai hohoanimondahan-animbo kaki ranai tükündifemboe yahuhaya yare hohoanimomayu. ¹⁶ Ahandi ninihondi moangui-randeimbi-hündi ahandi ndüri dongi ai hoafikoateimbane, nga nindou hoafi nahurai hoafimayo. Ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Baram moaruwai hohoanimoayu ranahambo rani-süngufepoani yahohaya hoafimendo. Raniyo asu dongi ai ahandi ngusüfo-koate hohoanimo ra kikihimarimindo.

¹⁷ Tikai yamundu-rundeimbi ndanana sapo apoarindihori hoe nginareandi nahurai-anemo. Asu aiana mburüngai hoewerinambo kikiramindi pireandani

aho yahurai-anemo. God ai ahamumbo nĩmbĩ afĩndĩ moaruwai nĩmarowani koarĩhefepurĩmbo dĩbonĩyu hĩnĩngĩ-reapurĩmboani.* ¹⁸ Nindou ndanai-ana ŋgusũfokoate hoafĩ hoafĩyomondũhĩ nĩŋondĩyĩmondũhĩ borĩyomo wakarundĩ. Rananemo asu ai nindou bodĩmondambo findĩ moaruwai hohoanĩmo aho ranahambo ŋgusũfoambe botĩfe hohoanĩmo ra sũngu-mbĩrĩhinda yahomo houmbo yirũmoarundũrĩ hoan̄gomo. Ai nindou sapo haponda moaruwai hohoanĩmoyomo-rundeimbĩ ahamundĩ fikĩmĩ mafefoehindĩ ranaheimbo ahamundĩ moaruwai hohoanĩmo ranambe mbĩheiya yahomo houmbo hohoanĩmoyomo arundĩ. ¹⁹ Rananemo tĩkai yamundu-rundeimbĩ ranai horombo hoafĩyomondũhĩya, 'Se yĩhoefĩ hohoanĩmo sũnguarĩhindĩ ana, aboedambo ŋgeimboyei,' mehomo. Ŋga asu ai-amboanĩ nĩne-moatũkunĩ ahamumbo moaruwaimbo-ndeapurĩmboe ranahandĩ moanĩ ratũpurĩyomo-rundeimbĩ nindou nahurai nĩŋgomomboanemo. Rani-moatũkunĩ ra ndahurai-ane: Nĩne-moatũkunĩ nindou ranahambo hĩfandarĩrĩ ana, ahandĩ moanĩ ratũpurĩyu-randeimbĩ nindou-ani. ²⁰ E! ra anĩhond-ane, nindou ai sĩhefĩ Adũkarĩ Sisas Krai sĩhefĩmbo aboedambofemunĩmboayu ranahambo fĩfĩrĩhorĩ. Asu ranĩmbo-hũnda ai fefoehindũhĩ hĩfĩ ndanĩhũnda moaruwai hohoanĩmondĩ ŋgĩnĩndĩ ranambeahĩndĩ aboedambo-mehĩndĩ. Ŋga asu asũkai ai moaruwai hohoanĩmo ra sũnguarĩhindĩ ana, asũkai hĩhĩrĩyahi karabusehindĩ nahurai-ane: Wean̄gurũhĩ ai anĩhondũmbofe-koate-yeiambe moaruwai hohoanĩmo ra sũngurĩhindũhĩ nindou moaruwai manĩmboei. Asũkaiyei sũnguna ai hĩhĩrĩyahi hei ranĩfihĩ apaiarei ana, moaruwai hamĩndĩ hondũ nĩmboeimboyei. ²¹ Refe ana, awi ai aboedĩ hohoanĩmo nafĩ aho ranĩ-sũngufekoate-mbeimbonana, ranana ranaheimbo moaruwai-ane. Ŋga nindou ai aboedĩ hohoanĩmo nafĩ aho ranĩ-sũngu sũngurĩhi hehimbo sũngunambo Godĩndĩ ahĩnũmbĩ hoafĩ ranaheimbo yamundĩmarundũra masahũmũndĩ ranahambo daboadanambo-arĩhindĩ ana, ranaheimbo moaruwai hamĩndĩ hond-ane. ²² Ahei hohoanĩmo ra kafeefe hoafĩ nahurai-ane: 'Yaforĩ ai nĩnĩ-moatũkunĩyo kĩmbomayo ra asũkaiyo hĩhĩrĩfe ho sesi arandĩ.' Asu ŋgorũ yahurai-ane: 'Nindou ai moatei hundũrarandĩ ana, moatei ai hĩhĩrĩndĩfe asũkai ŋgo hũburukoambe foerĩmboe.'

3

Adũkarĩ ai kudũmbui.

¹ Ŋgusũfohũndĩ wandafĩ, haponda sĩheimbo yimbumboanahĩ pas nda sũrũ paparĩhandĩ. Pas yimbu ranambe sĩheimbo sapo ranĩ hoafĩmayo ra asũkai hohoanĩmo purĩhũmũndihĩ mbumundĩ hohoanĩmo botĩmbĩrĩhindĩ saheheambo sũrũ papĩmarĩhandĩ. ² Hoafĩ ra Godĩndĩ hoafĩ hoafĩyomo-rundeimbĩ sũrũhoemo-ndeimbĩ horombo hoafĩmemo. Asu sĩhefĩ Adũkarĩ aboedambo-reamuneimbĩ ai ahandĩ hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ-yomondĩ sũngu hoafĩmayu ranĩmboanahĩ asũkaiyei hohoanĩmo pumbĩrĩhũmũndia sahehea hohoanĩmoayahĩ.

³ Se ndanĩ boatei fĩfĩrĩndĩhi hehimbo-anĩmbo: Bĩdĩfĩranambo si tũkũfeyoambe-anĩmbo nindou ai tũkũndahi hehi ahei moaruwai hohoanĩmo ŋgusũfoambe botĩndeiranĩ ra sũngundĩhimboyei. ⁴ Rananĩmbo ai randĩhi tĩrĩfoefe hoafĩndeih-anĩmboya, 'Sapo kosombo horombo hoafĩmareandĩ, ŋga nahi-a? Horombo amoa mamĩ ai yĩfĩsafĩyei heimbo hapondanambe amboanĩ muŋgu moatũkunĩ God nafĩmarandĩ ra moanĩ horombo manĩŋgo nou yare yahurai yangĩrĩ anĩŋgo ho,' mbĩseimboyei. ⁵ Ai ndanĩ-moatũkunĩ horombo tũkũmefeyo ranahambo hohoanĩmo-yowohũmbo fĩfĩrĩfembo-yeipoanĩ, ŋga wanĩ. Horombo hondũ God ai hoafĩyuhũ hĩfĩ sũnũ nafĩra hĩnĩngĩmareandĩ. Ai hĩfĩ hoe yĩbobomareanda hĩfĩ ranai hoe mbusũmo tũkũmefeyo. ⁶ Asu sũngunambo hoe ranai hohoambu afĩndĩ tũkũfihũmbo hĩfĩ wamĩndafĩmayo ra moaruwaimbo-mareandĩ. ⁷ Hoafĩ mamĩ ranĩyo sũnũ asu hĩfĩ haponda

* 2:17: Yimbu moatũkunĩ ra hoekoate-anafe asu ai ŋgĩrĩ hoenambo nindou fandĩheneandĩ. Yahurai-ane tĩkai yamundu-rundeimbĩ ahamundĩ hoafĩ nĩmĩndĩ-koate-ane, ranane asu ŋgĩrĩ nindou fandĩhendũrĩ.

tüküfefeyo ranamboani hai koaríhefeyowa sünü hífi ra tíkírímbohúnda hoafímayoa ranímbo hímboyowohú aníngo. Sünü hífi nda sapo nindou dídiyei ai Godímbo daboadi híhírímárhórhí ranaheimbo God ai yíbobofendürímbo moaruwaimbo-fembo si tüküfemboayo ranahamboane ai híníngímareanda hímboyowohú aníngo.

⁸ Se sapo mamí moatükuní ndaní-anímbo se hohoanímbo mítáníndü-hümündimboyei. Adükárándí hohoanímbo ana si mamí ra 1,000 hímbaní nahurai-ane, nga asu 1,000 hímbaní ra mare mamí si nahurai-ane. ⁹ Adükárá ranai sapo horombo hoafí hoafímayu ranímbo ratüpurímbo ra afureandühiyupoaní. Bídífrí nindou afurífembo hohoanímbo nou refíhiyupoaní. Nga aiana nindou mamí aí-amboaní awaríhefembo ana, moei yahuhú nindou muṅguamboya se ṅgorü süṅguríhi hohoanímoyei yahumboani hohoanímboayo.

Sünü hífi nda awandíhoemboe

¹⁰ Adükárá ai kosímbo si ana sapo hümbuhüní nindou hümbuhünímbo ahu yahurai-anímbo tükündífemboe. Raní-símboaní sünü ranai nímoamondí-hoafí nahurai paindowohúmbo awandíhoemboe. Rananímbo muṅgu akídou hamíndí moatükuní ranínambo God ai sünü hífi nafímarandí ranai hai tíkíríndandaní muṅgundímboe. Rananímbo asu hífi amboaní muṅgu moatükuní ranífilí ṅgoro ranai kameihí hai tíkíríndamboe.

¹¹ Raní-moatükuní ranai rande awandíhoemboe. Nga se ranahambo nūṅgumandahu mbísei hohoanímbondeí. Ranímbo-hündambo-anímbo se Godíndí yangírí-ane fí mbísei hū raní yangírí süṅgundíhi ndühündí. ¹² Raní hohoanímbo-anímbo se Godíndí si tüküfemboayo ra hímbondeí. Rananímbo asu se si tüküfemboayo ranahambo nímai-nímaindíhindühi ṅgíníndí ratüpuríndeí. Raní si tüküfe símboan-anímbo sünü ranai hai tíkíríndandühí muṅgundímboe. Asu rananímbo muṅguambo sünambe akídou hamíndí moatükuní ra kameihú hüfü afíndíyohúmbo hoe nahurai tükündífemboe. ¹³ Nga God ai sünü hífi símborí nafímbo horombo hoafíyumboani, nga símborí hífi ranífilí-anímbo moaní mbumundí hohoanímbo yangírí yagodímboe. Raní-moatükuní ranahamboane fí síhírí tükümbífeyowa se fí hohu hímboye fí.

Síhírí híbadíhumbo Adükárámbo hímbondefímboane

¹⁴ Wandafí mamí, raní-moatükuní ranahambo se hímboyeihanei. Ranímbo-hündambo-anímbo se Godíndí hímboghú sürühoeimbí hondü níṅgomböhúnda asu aí-babídí wudí-wudímbohúnda hüti-hütindeí. ¹⁵ Síhefí Adükárá ai síheimbo aboedambo-fendürímbo yahuhaya hímboyu-ndürühani asu aí síheimbo híníngírírou-híníngírírouarandürí ranímbo randíhi hohoanímbondeí. God aí síhefí wandafí Porímbo fífírífe aboedí masagadowa asu aí-amboaní hoafí ra mare ndahurai síheimbo pasambe sürü papíra koamaríhendürí. ¹⁶ Yíní, ahandí-mayo muṅguambo pas ranambe aí ndaní moatükuní ranahamboyo hoafíyú marandí. Ahandí-mayo hoafí pas ranambe bídífrí ana asu akídou tíṅmaramuní. Nindou bídífrí fífírífe ṅgíníndí níṅgokoate-ayeí hoafí raníyo asu Baíbor-ambeahíndí hoafí kameihí mamíkarí-maríhündí. Ranímbo-hündambo-anímbo aí awandí-hehimboyeí.

¹⁷ Wandafí mamí, se fífíríhimboaneí níne-moatükuní sapo süṅguna tüküfemboayo ra. Ranímbo-hündambo-anímbo se síhei fimbo híbadíhúmbo. Nga asu hoafí mbahíbadí-hoemondeimbí nindou-yomondí híhíndí hohoanímbo ranai síheimbo hühündeiraní se aníhondúmbofe ṅgíníndí híníngírí-ndíhimboyeí. ¹⁸ Nga seana síhefí Adükárá asu aboedambo-reamuneimbí Sísas Kraís ahandí hípoambofe hohoanímbo nda afíndí safí ndahümündíhi, asu se ahambo adükárá hamíndí ndondíhorí fífíríndíhorí ṅgeí. Aiana hapondan-ane asu süṅgunamboane ra ndürümbí-mbíyuwamboane. Aníhond-ane.

1 Son

Pas mamî Son ai sürü papîmarandî

Yangîrî nîngombo hoafi

¹ Yangîrî nîngombo hoafi ranahambo sîheimbo sürü papîrîhundî. Horombo hondü ai mengoro, nga ro ahambo hîmboriyefî yîhoeft hîmboarînambo hoeirîhu mburîhu sündîhu marîhundî. ² Yangîrî nîngombo ra weindahî tüküme Feyo, nga hoeirîhu hohu anîhondümbonefî hoafiyefîhümbö sîheimbo bokararîhehundî. Horombo ai Afîndî-dîbo manüngu, nga yîhoeftmbo sowahî weindahî tüküme Feyu. ³ Se ro-babîdî wudîmbohündambo nîne-moatükunî ro hoeirîhu hîmboriyefî marîhundî ra sîheimbo bokararîhehundî. Nga ro Ape God asu ahandî Nîmorî Sîsas Kraîs ai-babîdîmbo wudiyefî arîhundî. ⁴ Sîhîrî afîndî safî hîhîfî-hîhîfîndefo sefî hohu hoafi nda sürü papîrîhundî.

Sîhîrî sîhî ngefîmboane

⁵ Hoafi ra Kraîsîndî-mayo hoaf-ane hîmbori-yefeimbîhündî sîheimbo rarîhu bokarîhehundîhî sefîya, 'God ai si nahurai-ani, nga moai ahambo sowahî nîmbî nîmaro,' asefî. ⁶ Sîhîrî hoafiyefîhüya, 'Roana ai-dîbo wudayefî,' sefî hohu asu nîmbokoanî hefî arîhundî ana, sîhîrî tikarîhu hohumboanefî hoafiyefî arîhundî, nga anîhondü hohoanîmo moai süngurîhundî. ⁷ Nga sîhîrî sîrîhü ahefî ana, ai sîrîhü amaru nou sîhîrî Kristen wandafî mamî-babîdî wudiyefî arîhundî asu ahandî Nîmorî Sîsasîndî horî sîhefî hohoanîmo moaruwai müngu gogorîhairanda sîhîrî aboediyefî arîhundî. ⁸ Sîhîrî hoafiyefîhî, 'Ro moai moaruwai hohoanîmoyefî,' asefî ana, sîhefîhoarî tikarîhu hohumboanefî asu anîhondü hoafi sîhefî ngusüfoambe moai nîmaro. ⁹ God ai didîboado-rîhoeimb-ani asu ai refembo ehu ana, randeambui ranîmboane asu sîhîrî sîhefî hohoanîmo moaruwai ranahambo weindahî hoafîndefanî ai sîhefî hohoanîmo moaruwai ra gogorîndîhembui asu rananîmbo sîhîrî aboedîndemboyefî. ¹⁰ God ai hoafîyuhü yahuya, 'Nîdou münguambo hohoanîmo moaruwaimb-anei,' mehu, nga asu sîhîrî hoafiyefîhüya, 'Roana moai moaruwai hohoanîmoyefî rîhundî,' asefî ana, sîhîrî rarîhu hoafiyefîhüya, 'God ai tikare-hayamboani,' sefîhanefî. Nga ahandî hoafi ra moai sîhefî ngusüfoambe nîmaro.

2

Kraîs ai sîhefîmbo fehefemunîmboani

¹ Wandî nîmoakîdîbou, se moaruwai hohoanîmo-ndeimboyei sahehea-mboanahî sürü nda papîrîhandî. Nga sîhîrî ngorü ai moaruwai hohoanîmonduanî sîhefîmbo farîhefe-mbohünda God-dîbo sîhefî mbüsumo Sîsas Kraîs ai didîboado-reandeimbîmbofi nîngumboani. ² Nga aiyu sîhefî moaruwai hohoanîmo gogorîmarîhenda asu sîhîrî God-dîbo wudayefî. Nga moaruwai hohoanîmo ra sîhefî yangîrîyopoanî, nga münguambo nîdou-yafe-ane. ³ Sîhîrî Godîndî ahînûmbî hohoanîmo süngundîhundîhî rananîmbo randîhu dîboadîndîhu fifîrîndî-humboyefî, ro ahambo fifîrîhîhî. ⁴ Nga nîdou mamî ai hoafîyuhüya, 'Ro Godîmbo fifîrîhîhî,' ehu ana, asu Godîndî ahînûmbî hohoanîmo moai süngureandî, nîdou ra tikare-hayamboani, nga anîhondü hoafi ahandî ngusüfoambe moai nîmaro. ⁵ Nîdou mamî ahandî hoafi sünguarandî ranai ana Godîmbo ngusüfohüri-reimbî hamînd-ani. Rananîmbo randîhu dîboadondîhu fifîrîndî-humboyefî, sîhîrî God-babîdîmboanefî. ⁶ Nîdou mamî ai hoafîyuhüya, 'Roana God dîbo-anehî,' mbüsuanî nîdou ranai Sîsas ramefîyu nou refimboani.

Nîdou ahandî wandafî mamîmbo ngusüfo parareandürî ana, ai sîrîhü hu arandî

⁷ Wandafî mamî, ahîñumbî hohoanîmo sîheimbo sÿrÿ paparihandî nda sîmboriyo-poanî, ñga wamîndaf-ane horombo hondÿ se hîmbori-yei mburihÿ masahÿmÿndî. ⁸ Ñga ahîñumbî hohoanîmo ra asÿkaiya sîheimbo sîmborî sîmborîhe sÿrÿ paparihandî. Krais ai hohoanîmo ra sÿngure marandî asu se amboa sÿngurihi marîhÿndî, ranîmboane asu hohoanîmo ra anîhond-ane sefî fîfirarîhundî. Ñga asu nîmbî muñguihîmbo si anîhondÿ sîrîhoai anîñgo. ⁹ Nindou mamî ai hoafi yuhÿya, 'Ro sîrîhÿ anîmboahî,' yahuhÿ ai ahandî wandafî ñgorÿmbo yîboaruko-areandî ana, nindou ranai awi nîmbokoan-ani anîñgu. ¹⁰ Nindou ahandî wandafî mamîmbo ñgusÿfo parareandÿ ana, nindou ranai sîrîh-ani anîñgu, ñga ñgîrî ñgorÿ-moatÿkuni ahambo randeranî pÿndu. ¹¹ Ñga nindou ai ahandî wandafî ñgorÿmbo yîboaruko-areandî ana, nindou ranai nîmbokoan-ani anîñgu. Asu ahandî hîmboarambe nîmbî nîmarîmbo-wambo ai nafî bîbai-bîbaindÿmbui.

¹² Nîmoakîdîbou, Sisandî sÿnguyo God ai sîhei moaruwai hohoanîmo gogorî-marîhendî. Ranîmboanahî hoafi nda sîheimbo sÿrÿ paparihandî.

¹³ Boagîrî, Nindou nda horombo hondÿ nÿngu humbo haponda anîñgu ndanahambo se fîfirÿwurî, ranîmboanahî sîhamumbo hoafi nda sÿrÿ paparihandî.

Akhoandî, se hamarîhoemonda Satan ai amomefiyu, ranamboanahî sîhamumbo hoafi nda sÿrÿ paparihandî.

Nîmorî, se Ape God fîfirîhorî, ranîmboanahî sîheimbo hoafi nda sÿrÿ paparihandî.

¹⁴ Boagîrî, Nindou nda horombo hondÿ nÿngu humbo haponda anîñgu ndanahambo se fîfirÿwurî. Ranîmboanahî sîhamumbo hoafi nda sÿrÿ paparihandî.

Akhoandî, se ñgîñind-anemo asu Godîndî hoafi sîhamundî ñgusÿfoambe amaro, ñga ranîyo se hamarîhoemonda Satan ai amomefiyu, ranîmboanahî sîhamumbo hoafi nda sÿrÿ paparihandî.

Ñgîrî sîhîrî hîfîñindî moatÿkuni mbo hohoanîmondefî

¹⁵ Se hîfîñindî moatÿkuni asu hîfîñindî hohoanîmo ranahambo ñgîrî hohoanîmondei. Nindou ai hîfîñindî moatÿkuni asu hohoanîmo ranahambo hohoanîmoayeri ana, ai moai Godîmbo hohoanîmoyei. ¹⁶ Hîfîñindî hohoanîmo-ane nda: Moaruwai hohoanîmo ñgusÿfoambe botîfe hohoanîmo, hohoanî hohoanîmo asu borî hohoanîmo. Hohoanîmo ra Godîndî-mayopoanî, ñga hîfîñindî hohoanîmo-ane. ¹⁷ Hîfîñindî hohoanîmo asu hîfîñindî ñgusÿfoambe botîfe hohoanîmo amboa ra muñgundîmboe, ñga nindou ai Godîndî hoafi sÿngurihi arîhÿndî ai gedÿhî koadÿrÿmbo-koadÿrÿmbo nîmboeimboyei.

Kraisîndî hÿrÿtÿmbî tÿkÿfîmboani

¹⁸ O, nîmoakîdîbou, hapoana ndeara bîdîfiranambo si akîm-ane. Horombo se hoafi rarîhi hîmborîmayei, Kraisîndî hÿrÿtÿmbî dÿdÿmbui masei, ñga hapoana Kraisîndî hÿrÿtÿmbî afîndî tÿkÿyahimboanei. Rananîmbo asu hapoana ndeara bîdîfiranambo si akîm-ane ra fîfirîhundî. ¹⁹ Kraisîndî hÿrÿtÿmbî ai sîhîrîhÿndî-yomopoanî, ñga ranîmboanemo hîññgî-rumunîmboemo. Ñga ai sîhîrîhÿndîmbemo-mbonana, sîhîrî mamî koadÿrÿmbo nîboadefî. Ñga sîhîrîhÿndî hîññgî-rumunîmboanemo ranamboanefî wudîpoaporîhu fîfirarîhundî nindou muñgu ranai sîhîrîhÿndî-yomopoanî. ²⁰ Sisas ai sîheimbo Yifiafî Aboedî masagadÿra ranîmboane asu se muñgu anîhondÿ fîfirarîhindî. ²¹ Se anîhondÿ ra fîfirîhindîsî, ñga se fîfirîfekoate-anei saheheambo-yahîpoanî sÿrÿ paparihandî, ñga wanî. Se yarîhi fîfirarîhindî tîkai hohoanîmo ñgîrî anîhondÿ hohoanîmo ranî nîmîndîhÿ tÿkÿndîfeyo. Se ra fîfirarîhindî, ranîmboanahî sîheimbo sÿrÿ paparihandî. ²² Nindou ai hoafiyeihî, 'Sisas ai Kraisîyupoanî,' aseî ana, ranai tîkai hoafÿmb-anei. Nindou rananei God arîmbîñîmbo daboadî hîhîrîhipîrî arîhÿndî asu Kraisîndî hÿrÿtÿmbayeri. ²³ Nindou ra Nîmorîmbo daboadî hîhîrîhorî arîhÿndî ranana God ai ahei afîndîyupoanî. Ñga nindou ai Sisas Nîmorî ranahambo anîhondÿmbo-arîhorî rananîmbo God ai-amboa ahei afînd-ani.

Godîndî Yifiafî sîhefîmbo anîhondÿmbo fîfirareamunî

²⁴ Hoafi ra horombo se himboryeimb-ane se kikihisafi-ndihumundi. Se hoafi ra kikihisafi-ndihumundiani Sisas arimbini ai sheimbo kikihisafi-ndinandurimboyafani. ²⁵ Ai anihondumbo horombo-nambore hoafiyuhü yahuya, 'Ro randiheanda se yangiri gedühi niboadeimboyei,' mehu. ²⁶ Nindou ai se tkai hoafi ranahambo anihondumbo-fembo mehomo ranahamumbo sheimbo sürü paparihandi. ²⁷ Nga se Kraisindi-mayo Yifiafi Aboedi sahümundi hehimbo sheimbo sowahi aningo, ranimboane asu moai didai-amboani sheimbo yamundearü, nga wani. Yifiafi Aboedi ai munguambo moatükuni yamundearü arandi asu ahandi yamundife ra tkai poani, nga anihond-ane. Ranimboane se Krai ranahambo kikihisafandihorimindei Yifiafi Aboedi ai yamundimarearü nou. ²⁸ Yini, nimoakidibou, se aibabidi niboadeimboane. Ranimboane ai weindahi tüküfi simboani rananimbo shiri yihimbokoate niboademboyefi, nga ahandi himboahü ngiri amoaningi-ndefi. ²⁹ God ai diboadorihoeimb-ani ra se fifirarihindi, ranimboane asu se rarihi fifirarihindi, nindou diboadore hohoanimoayu ranai Godindi nimor-ani.

3

Haponda shiri Godindi nimor-ane fi

¹ E awi, Ape ai shefimbo ngusüfo pareanduri-mboani. Ranane asu ai shefimbo wandi nimor-anei, ehu. Nga anihond-ane, shiri ahandi nimor-ane fi. Ranimboane asu hifinindi nindou ai shiri Godindi nimor-ayefi ra moai fifirihimuni, Godimbo fifirifi-koate-wambo. ² O wandafi mam, haponda shiri Godindi nimor-ane fi. Nga süngunambo-animbo nüngundihu mamandefi ra moai fifirihundi. Nga ra diboadorihu fifirarihundi, Krai ai tükündifiyuan, shiri ahambo diboadondihuri hoeindihurüh-animbo asu shiri Krai nahurai-ndemboyefi. ³ Munguambo ai ranimbo hohoanimoeyehi Sisasimbo hifandarihori ranai ahei hohoanimo diboadorihori arihundi Sisasindi hohoanimo aboedayo nou. ⁴ Nindou ai hohoanimo moaruwaiyu arandi ra Godindi ahinümbi hohoanimombo moaruwaimbo-reanduhani. Hohoanimo moaruwai ra ahinümbi hohoanimombo moaruwaimbo-reanduhani. ⁵ Se rarihi fifirarihindi Krai ai moaruwai hohoanimo ra gogorihfembo yahumboyu tüküme fiyu, nga ahambo sowahi moai hohoanimo moaruwai yangoro. ⁶ Nindou Sisas-dibo anüngu ranai moai hohoanimo moaruwai hohoanimoyu randi. Nga nindou moaruwai hohoanimoyu arandi, ranai ana Sisasimbo moai horiri asu moai fifiriri raro randi. ⁷ O nimoakidibou, hibadumbo, nga nindou mam sheimbo tkai hoafindumbui. Nindou didiboadore hohoanimoayu ranai didiboado-rihoeimb-ani Sisas didiboado-rihoeimbayu nou. ⁸ Nindou moaruwai hohoanimoyu arandi ranai Satanindi nimor-ani. Sapo horombo hondü rani-süngure hayamboani humbo haponda Satan ai moaruwai hohoanimo ra süngure arandi. Ranimboyu asu Godindi Nimori ai Satanindi ratüpurü moaruwai ranahambo raguanambo-fembo weindahi tüküme fiyu. ⁹ Nindou ai Godindi nimor-ayu ranai moai moaruwai hohoanimoyu randi, nga ai God dibo-ani ranimboane ai ngiri moaruwai hohoanimo süngundeandi, nga wani. Ai Godindi nimor-ani. ¹⁰ Naha fifindi-humboane düdi Godindi nimor-ayu, düdi Satanindi nimor-ayu? Randihu fifindi-humboane. Nindou ai mamikari hohoanimonduan ai Godindi-yupoani. Asu nindou ai ahandi wandafi mamimbo ngusüfo pefekoate-ayu ana, ranai-amboa Godindi-yupoani.

Wandafi mamimbo simbori ngusüfo pefendurimbo hohoanimo

¹¹ Horombo hondü se hoafi rarihi himborimayei, shefihorari simbori ngusüfo pefiri-ndefimboane. ¹² Shiri Ken rame fiyu nahurai ngiri nimboefi. Ai Satanindi nimor-ani, nga ahandi akidambo hifokoamariri. Nimboe hifokoamariri? Ahandi hohoanimo moaruwai-ane, nga ahandi akidandi hohoanimo aboed-ane ranimboyu asu ahambo hifokoamariri. ¹³ Wandafi mam, hifinindi nindou ai sheimbo yiboaruko-ndihindürani se ngiri ranahambo hepünindahindi. ¹⁴ Shiri shefihorari simbori ngusüfo pefiriyefi arihundi ranimboane asu shiri rarihi fifirarihundi

sihiri yifimbo hohoanimo ra hiniingi-marihundi, nga yangiri ningombo hohoanimo sünghuarihundi. Nindou ai ahandi wandafi mamimbo ngusüfo pefekoate-ayu-animbo ranai awi yifimbo hohoanimo süngureanduhani. ¹⁵ Nindou ai ahandi wandafi mamimbo yiboarukore arandi ranai hifokoare-randeimbi nahurai-ani. Nga se fifirarihindu hifokoare-randeimbi ai ngiri yangiri geduhü nüngu. ¹⁶ Sisas ai shefimbo farifehe-munimbo yifimayu, nga asu raninambo ngusüfo pefe hohoanimo fifirimarihundi. Sihiri amboa rani-süngundahumboane wandafi mamimbo fehefendürimbohündambo yifimboane. ¹⁷ Nindou mamü ai napombüyu, nga wandafi mamü hondirani ai waninduanü ana, asu ai wandafi mamimbo ngusüfo pefekoate-ayu ana, Godindü-mayo ngusüfo pefe hohoanimo ra ahandi ngusüfoambe moai nimaro, nga wani. ¹⁸ Wandü nimoakidibou, sihiri ngiri wandafi mamimbo hoafi yangiri ngusüfo pandihundüri, nga sihiri aheimbo anihondumbo hondü fandühehu-ndürimboane.

Sihiri Godindü himboahü ngiri yihombondefi

¹⁹ Sihiri ngorü nindumbo ngusüfo pandihundani rananimbo anihondü hohoanimo sünguri-hundühanefi ra fifirarihundü, nga ranimboane asu Godindü himboahü shefi ngusüfoambe afundühu hohu niboademboeyefi. ²⁰ Asu shefi ngusüfoambe yiboarukondühimunanü, ambe! Sihiri rarihu fifirarihundü God ai adükar-ani, nga shefi ngusüfoambe adükar-yopoanü. Nga asu God ai müngu fifirareandü ra. ²¹ O Wandafi mamü, shefi ngusüfoambe shefimbo yiboarukofe-koateyeiani, sihiri Godindü himboahü moai yihimboeyefi. ²² Sihiri ahandi ahinümbi hohoanimo asu ai hohoanimoayu ranahambo süngundi-hundani animbo asu ranani moatükunü sihiri Godimbo dündundahundoanü ai shefimbo ndayamunümbui. ²³ Ahandi ahinümbi hohoanimo nda: ahandi Nimorü Sisas Kraisi ranahambo anihondumbo-ndühindühi asu sheihoari simborü ngusüfo pefindürindei Sisas shefimbo hoafimayu süngu. ²⁴ Nindou mamü ai Godindü ahinümbi hohoanimo süngureandü ana, ai God-dübo nimanümbui asu God ai-dübo nimanümbui. God ai ahandi Yifiafi masemunü ranimboane asu sihiri rarihu fifirarihundü God ai shefimbo sowahü amaru.

4

Godindü Yifiafi Aboed-ane asu bidifiri yifiafi moaruwai-anei

¹ O wandafi mamü, Godindü hoafi tikai hoafiyomo-rundeimbi afindü hifini ahoahoangomo. Nga nindou sheimbo hoafindomondühi, 'Ro Godindü Yifiafumb-anahi,' mbisimondani, se münguambo ra anihondumbo-ndühimboyei. Nga se yifiafi müngu ranahambo randühi hondühindühi Godindü-mayoyo asu hifinüdyo ra randühi fifirandühindü. ² Se Godindü Yifiafi Aboedi randühi fifinüdyo yei ra: Nindou ai hoafiyuhü, 'Sisas Kraisi ai nindoubomefiyu,' mbüsuanü ana, nindou ranai Godindü Yifiafi Aboedümb-ani. ³ Nga nindou ai hoafiyuhü Sisas ai moai nindoumbofiyu mbüsuanü ana, nindou ranai Godindü Yifiafi Aboedümbi-yupoanü, nga moaruwai nendeimb-ani. Nindou ra Sisasindü hürütümb-ani se himboriyeiani ai düdümbui masei, nga sünumboani. ⁴ O nimoakidibou, se Godind-anei, nga Godindü Yifiafi Aboedi shei fiambe amaro ranai hifinüdyo nendü moaruwai ranaheimbo ngasünda-reandüri, nga se ranaheimbo harifehimboane. ⁵ Nindou ranai hifinüdyo-anei, nga ranimboane ahei hoafi ra hifinüdyo-ayo. Nga hifinüdyo nindou müngu ai ahei hoafi ra himboriyei arihündü. ⁶ Nga sihiri Godind-ane fi asu nindou ai Godimbo fifirarihorü ranai shefi hoafi himboriyei arihündü. Nga nindou ai Godindü-yeipoanü ranai ngiri shefi hoafi himborindei. Rananimbo sihiri anihondü Yifiafi ranane, tikai yifiafi ranane ra fifinüdyo-humboane.

God ai ngusüfo pefe hohoanimo nimindü-ani

⁷ O wandafi mamü, God ai ngusüfo pefe hohoanimo nimindü-ani asu sihiri wandafi mamimbo ngusüfo pandühu-ndürimboane. Nindou ai ngusüfo pare arandi

rananimo ai Godindi nimor-ani asu ai Godimbo fifirariri. ⁸ God ai ngusüfo pare-randeimb-ani asu nindou ai wandafi mamí ngusüfo pefekoate-aye ranai moai Godimbo fifirihori. ⁹ God ai Nimori mamümb-ani, nga asu raníyu síhiri yangiri gedühi níngombohündambo Nimori ra koamaríheiri. Ranímboyu asu God ai síhefímbo ahandí ngusüfo pefe ra weindahí nafuimaramuní. ¹⁰ Nga ngusüfo pefe ra rahurai-ane. Moai síhiri Godimbo ngusüfo paríhuri, nga God ai síhefímbo ngusüfo pareamunühi síhefi moaruwai hohoanimo ra gogori-hefembohündambo ahandí Nimori hífina koamaríheira kusü yífi mayu. ¹¹ O wandafi mamí, God ai síhefímbo afíndí ngusüfo parareamuní ranímboane asu síhiri amboa símborí ngusüfo pefirí-ndefímboane. ¹² Nindou mamí ai-amboaní moai Godimbo horiri. Nga síhiri símborí ngusüfo pefirayefí ana, rananimo God ai síhiri-babídí anüngu asu ahandí ngusüfo pefe hohoanimo síhefímbo adükari hamíndí tüküfemboane. ¹³ God ai ahandí Yifiafi Aboedí síhefímbo masemuní ranahambo fifiraríhundí ana, God ai síhiri-babídí anüngu asu síhiri ai-babídí aníboadefí. ¹⁴ Ape God ai hífiníndí nindou faríhefe-mbohündambo ahandí Nimori koamaríheira makusu. Ra ro hoeiríhu hoahumboanefí bokaríhehu aríhundí. ¹⁵ Nindou ai weindahí hoafíyuhü, ‘Sisas ai Godíndí Nimor-ani,’ ehu ana, God ai nindou ra-díbo nüngumboani asu nindou ranai God-díbo nüngumboani. ¹⁶ Asu God ai síhefímbo ngusüfo parareamuní ra fifiríhu mburíhu aníhondümbo-aríhundí. God ai ngusüfo pefe níminíndíh-ani. Nindou ai ngusüfo pefe hohoanimo sünguaréandí ana, ai God-díbo anüngu asu God ai-díbo anüngu. ¹⁷ Godíndí ngusüfo pefe hohoanimo ra síhefímbo adükari hamíndí tüküfembo nahurai-ane: Síhiri díboadondíhu ngusüfo pandíhundání anímbo síhiri Sisas hífiní manüngu nahurai nímbóemboyefí. Ranímboane asu God ai münguambo nindou yíbobonde-andüraní rasímboaní ngírí yíhímbondefí. ¹⁸ Ngörümbo ngusüfo paríhi-ríhündéimbí ai ngírí yíhímbondei. Ngusüfo pefe hohoanimo ra adükari hamíndí tükündífeyoaní yíhímbo ra raguanímbo-ndífemboe. Yíhímbo hohoanimo níminíndíh-ane ra: God ai nindou-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo raní tíngírífo dagadürímboi. Nindou ai yíhímboyei aríhündí ranaheimbo Godíndí ngusüfo pefe hohoanimo moai adükari hamíndí tüküfeyo. ¹⁹ God ai-boatei síhefímbo ngusüfo pamareamuní ranímboanefí asu síhiri ahambo ngusüfo pararíhuri. ²⁰ Nindou mamí ai hoafíyuhüya, ‘Ro Godímbo ngusüfo pararíhiní,’ yahuhü asu ahandí wandafi mamímbo yíboaruko-areandí ana, nindou ranai tíkai hoafímbo-ani. Nindou ranai nindou hoeireandürühi ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayu ana, asu God hoeifekoate-ayu ranahambo ngírí ngusüfo pandirí. Nga nindou ahandí wandafi mamímbo hoeireandürühi ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayu, asu nüngunde God hoeifekoate ranahambo ngusüfo pamandira? ²¹ Hohoanimo nda síhiri Kraisíndí-mayo masahumíndefí ra, nindou ai Godímbo ngusüfo pararirí ranai ahandí wandafi mamímbo-amboa ngusüfo pambírea-ndüramboane.

5

Aníhondümbo-ríhindeimbí ai hífiníndí hohoanimo pühiyei afoasíhindí

¹ Nindou müngu Sisas ai Krai-ani sei aníhondümbo-aríhindí ranai Godíndí nimor-anei. Nga nindou müngu Afíndambo hohoanimoaye ra asu Nimorímbo amboa hohoanimo-yeihanei. ² Síhiri Godímbo hohoanímoyefühi asu ahandí ahínümbí hohoanimo sünguaríhundí ana, ndaríhu síhiri fifiraríhundí: Síhiri Godíndí nimor-aneí. ³ Godíndí ahínümbí hohoanimo sünguaríhundí ana, ahambo ngusüfo paríhuri aríhundí, nga ahandí ahínümbí hohoanimo süngufembo tíngümbíyopoaní. ⁴ Müngu Godíndí nimor-aye ranai hífiníndí hohoanimo ra pühiyei foasíhindühanei. Godímbo aníhondümbo-ríhurímboanefí ranímboane hífiníndí hohoanimo moaruwai ra pühiyefí foasíhumboanefí. ⁵ Nga dídiyei hífiníndí hohoanimo ra pühiyei afoasíhindí? Nindou ai Sisasímbo Godíndí Nimor-ani seihü aníhondümbo-aríhori ranai hífiníndí hohoanimo ra pühiyei foasíhindühanei.

Sisas ai ahandí Nimor-ani ra God ai nafuimaramuní

⁶ Sisas Kraiss ai kusü hoenambo hundürüyu asu nîmî keimbi karîhe-ndeimbîfihî ahandî horî peyowohü asu ai yîfîmayu. Nga ai kusü hoenambo hundürümbo yangîrîyupoanî, nga ahandî horî peyowohü asu ai yîfîmayu. Godîndî Yîfiáfî anîhondümbo ranî hoafî ra anîhond-ane yaho nafuiarandî. ⁷ Nga ngîmî ai anîhondümbo hondü hoafîmayei. ⁸ Godîndî Yîfiáfî Aboedî, hoe, horî, ngîmî ranai hoafî hoafîmayei, nga ahei hoafî ra mamane. ⁹ Nindou ai anîhondümbo hoafî hoafayomo ana, ahamundî hoafî anîhondümbo-ndîhumboyefî. Nga Godîndî anîhondü hoafî ra nindou-yafe hoafî ngasünde-andühane. Nga God ai hoafî ra ahandî Nîmorîmbo-hündambo anîhondümbo hoafîmayu. ¹⁰ Nindou ai Godîndî Nîmorîmbo anîhondümboarîrî rananîmbo ai ngusüfoambe yare fîfîrareandî Sisass ai Godîndî Nîmor-ani. Nga nindou ai Godîndî hoafî anîhondümbofe-koate-ayu ana, Godîndî anîhondü hoafî ahandî Nîmorîmbo hoafîmayu ra moai anîhondümboreandî. Ranana ai Godîmboya, 'Ai tîkai hoafîyu-randeimbani,' yahu arandî. ¹¹ Godîndî anîhondü hoafî nda: God ai sîhefîmbo ramareamuna sîhîrî gedühî yangîrî nîboademboyefî. Nga yangîrî nîngombo ra Godîndî Nîmorî ai nîmîndîh-ani. ¹² Nindou Godîndî Nîmorî-dîbo anüngu ai gedühî yangîrî nîngumbui. Nga nindou ai Godîndî Nîmorî-dîbo nîngokoate-ayu anîmbo, ai gedühî yangîrî nîngokoate-ndümbui.

Sîhîrî yangîrî gedühî nîboademboyefî ra fîfîndîhumboane

¹³ Se Godîndî Nîmorîmbo anîhondümborîhorî-rîhündeimbo-anej, sîheimbo hoafî nda sürü paparîhandî. Se gedühî yangîrî nîboademboyei ra fîfîrîmbî-rîhînda sahehea sürü paparîhandî. ¹⁴ Rananî moatükunî God yîfirayu ranîmbo ahambo düdündîhurani sîhefî hoafî hîmborîndîmbui. Nga ra fîfîrarîhundî rananîmbo asu ahambo hoafîmbo moai yîhîmborîhurî rîhundî. ¹⁵ Nga ahambo düdündîhurani sîhefî hoafî hîmborîndîmbui ra fîfîrarîhundî. Rananîmbo rananî moatükunî refembo ahambo düdündîhurani sîhefîmbo randeambui ra fîfîrarîhundî. ¹⁶ Bîdîfîrî hohoanîmo moaruwai nindou mamî ai randeandanî rananîmbo ai awandîhoembui. Nga bîdîfîrî hohoanîmo moaruwai nindou rawareandî ana, ngîrî awandîhoayu. Kristen ngorü ai hohoanîmo moaruwai rawareandî ana, asu ngorü Kristen ahambo hoeindîranî-wanî ai ahambohündambo Godîmbo dîdîbafîndümbui. Rananîmbo asu God ai ahambo fandîheiranî yangîrî nîngumbui. Nga awarîhoeimbi hohoanîmo moaruwai sapo horombo hoafîmayahî ranahambo Godîmbo dîdbafîfembo moai hoafîyahî. ¹⁷ Munguambo hohoanîmo dîdîboadofe-koateayo ra ai hohoanîmo moaruwai-ane, nga bîdîfîrî hohoanîmo moaruwai nindou ai rawareandî rananîmbo ngîrî ai awandîhoayo. ¹⁸ Sîhîrî ndarîhu fîfîrarîhundî: Godîndî nîmorî ai moai hohoanîmo moaruwai süngurîhi rîhündî, nga wanî. Nga Godîndî Nîmorî Sisass ai aheimbo hîfandandürî arandî, nga Satan ai ngîrî aheimbo kündîfi hündamündündürî. ¹⁹ Nga sîhîrî ndarîhu fîfîrarîhundî: Sîhîrî Godîndî nîmor-aneî, nga Satan ai hîfînîndî nindou mungu hîfandîrandürî arandî. ²⁰ Asu sîhîrî ndarîhu fîfîrarîhundî: Godîndî Nîmorî kusü anîhondü God ranahambo fîfîrîfîmbohünda sîhefîmbo yamunde hînîngîre-amunîmboani. Nga sîhîrî God arîmbînî Sisass Kraiss-babîdîmbo anîmboefî. Ai God hond-ani asu koadürümbo-koadürümbo yangîrî nîngombo nîmîndîh-ani. ²¹ O nîmoakîdîbou, se tîkai godîmbo hohoanîmo-mboyopoanî. Karîhasîhandürî.

2 Son Pas yimbu Son ai sürü papimarandi

¹ Meao, s̄hambo God ai ahandihoari kamafoareanini ranimbo anihandi ro aborüdi s̄heimbo kameihi hifandi-r̄handeimb̄i nindou-anahi pas nda sürü papar̄handi. S̄heimbo anihondumbo ngusüfo parar̄heandür̄i ra ro yangiri-yahipoanti, nga munngu anihondü hoafi f̄ifiri-hindeimb̄i ranai amboa s̄heimbo ngusüfo parar̄hindür̄i. ² S̄hiri anihondü hoafi ra anihondumbo-ar̄hundi, nga koadürumbo-koadürumbo anihondumbo-nd̄humboyefi ranimboanahi s̄heimbo ngusüfo parar̄heandür̄i. ³ God ar̄imb̄ini Sisas Krai s̄hef̄imbo ngusüfo par̄neamunühi, rananimbo s̄hiri ngusüfoambe afund̄ihu künd̄ihu hoahu n̄imandefühi anihondü hoafi anihondumbond̄ihu asu ngorumbo ngusüfo pand̄ihu-ndür̄imboyefi. ⁴ S̄hafi n̄imori b̄id̄ifiri anihondü hohoanimo süngurihi ar̄ihundi s̄hefi Ape God s̄hef̄imbo hoafimayu nou, ranimbo h̄imboriya heheamboanahi h̄ihifi-h̄ihifayahi. ⁵ O Meao, ro se nda randowandi saheheamboanahi hoafiyahühi, 'S̄hefi-hoari s̄imbori ngusüfo pefiri-ndef̄imboane,' asahi. Hohoanimo ra s̄hambo sürü parar̄-handi nda s̄imbori moatükun̄yopoanti, nga horombo hondü masahum̄ndef-ane. ⁶ S̄hiri yahurai wandafi mamimbo ngusüfo pand̄ihu-ndür̄imboane ranane God̄indi hoafi süngufeayo. Horombo hondü se God̄indi hohoanimo ra masahümüdi, 'Se ngorumbo ngusüfo pand̄ihindür̄i.'

S̄hiri Kraīndi hoafi ra nḡiri h̄in̄nḡind̄ihundi

⁷ Tikai hoafümb̄i af̄indi h̄ifi ndan̄hü hahabodei wakar̄hindi. Nga ai nḡiri weindah̄i hoaf̄indeih̄i, 'Sisas Krai ai nindoumbo-mefiyu,' mb̄isei. Nindou ranai tikar̄hi hehimboanei, nga asu Kraīndi hürütümb̄-anei. ⁸ Se h̄ibad̄ihumbo. Ran̄i-moatükun̄i se God̄indi warambeah̄indi sem̄ind̄imbo sei hehimbo ran̄imbohünda ratüpur̄imayei ra se h̄ibad̄ihumbo, nga h̄in̄nḡi-nd̄ihimboyei. Nga t̄nḡir̄ifondefühi God̄indi-mayo tak̄ini aboedi ra ȳhoefi ratüpur̄i-mbohünda ndahumi-ndef̄imboane. ⁹ Nga nindou mam̄i ai Kraīndi hoafi ragu pire haya ngorü hohoanimo süngure arand̄i ranai ana God ai nḡiri ai-d̄ibo n̄imandu. Nindou ai Sisas̄ndi hoafi süngure arand̄-animbo God ar̄imb̄ini Sisas-d̄ibo nindou ranahambo sowahi n̄imboamboyafani. ¹⁰ Nga nindou mam̄i s̄heimbo sowahi tükünd̄ifihumbo yamund̄ife hoafi ra hoaf̄ikoate-nduan̄i ana, se nindou ranahambo nḡiri h̄ihifi-nd̄ihorühi wor̄in̄nd̄ihori, nga want̄i. ¹¹ Nindou ai ahambo h̄ihifarür̄i ana, nindou ranai ahambo ahandi moaruwai hohoanimo ranahambo far̄heir̄uhani.

B̄id̄ifirana hoafi

¹² Ro s̄heimbo hoafi af̄indi hoaf̄imbo saheheamboyah̄i, nga pepafih̄i sürü pefembo moeisahi. Nga ro s̄heimbo sowanambo s̄ini watapor̄imbo saheheamboyah̄i s̄hiri h̄ihifi-h̄ihifimbohünda. ¹³ S̄hafi ak̄idi God ai ahandihoari kamafoareandi ahandi n̄imori ai s̄hambo h̄ihifar̄hün̄ini. Kar̄hasi.

3 Son Pas ngimi Son ai sürü papimarandi

¹ Ro anihondümbo-rihindeimbi hifandiri-handeimb-anahi, wandi wandafi Gaius, sihambo pas nda sürü paparihandi. Sihambo anihondümbo ngusüfo parariheanini. ² O wandafi, sihambohündambo Godimbo didibafayahi. Sihafi ngusüfo didiboadorihoeimb-ani, nga sihafi ranani moatükuni ra yahurai didiboado-ndihoayowa se aboedi mbimarifa sahehea ranahambo Godimbo hoafiyahühi didibafayahi. ³ Wandafi mamı, horombo bidifiri ai wambo sowahi tüküyafu hoafiyomondühi yahomoya, 'Hapoana Gaius ai anihondü hohoanimo süngure arandi horombo rasüngumareandi nou,' mehomo-ndamboyahı ranahambo afindi hihifi-hihifimayahı. ⁴ Wandi nımorı ai anihondü hohoanimo süngurıhi arıhündı rani hoafi ra himborayahı ana, ro afindi safı hihifi-hihifiya arıhandı.

Gaius ai aboedi didiboadorihoei ratüpurıyu arandi

⁵ O wandafi, se wandafi mamımbı didiboadorı farıhawandürı arandi. Nga asu se wandafi mamı ndıfoambo amboa farıhawapurı arandi. ⁶ Nindou rotumbo tüküyahi-rıhındeimbi-yafe himboahü hoafiyomondühi yahomoya, 'Gaius ai yıhoefımbı ngusüfo pareamunühi mafarıhemunı,' mehomo. Se ahamumbo nafi ngınambo warı ngınırowapurı arandi God ai refı arandi nou. Se rawarowandi ana, aboed-ane. ⁷ Ai Sisasımbıhında hoangomo arundi, nga nindou ai anihondümbofe-koateyeimbi aheimayo nını-moatükunı moai sowandümo. ⁸ Nindou yahurai sıhirı fehefepurımbıane asu rananımbı sıhirı ai-babıdı Godındı anihondü hoafi fandıhehurı-mboyeftı.

Diotrefes ai hohoanımo moaruwai süngumareandi

⁹ Horombo ro Kraısndı nendı ranaheimbo pas sürü parıhe koamarıheheandi. Nga Diotrefes ai ahei bogorımbondahe nımbıambo yahuhaya yıhoefı hoafi moai himborıyu. ¹⁰ Ranımbıane asu ro didı tükündaheandühi ahandı ratüpurı ranahambo hoafında-handımbıyahı. Ai yıhoefımbıhündambo moaruwai hoafi wataporıyu wakıre arandi. Rani ratüpurı yangırıyopoanı, nga ai sapo wandafi mamımbı himbokaboako-marapurı. Nga nindou ai nindou ranahambo worınıfimbo hohoanımondeianı, Diotrefes ai aheimbo yowanı yahu arandi, nga ngırı ro-babıdı rotundımo yahupurı arandi.

Demitrius ai hohoanımo aboedi süngure arandi

¹¹ O wandafi, se ngırı hohoanımo moaruwai süngundowandi. Nga hohoanımo aboedi süngundowandi. Nindou ai aboedi hohoanımo süngundeandanı ana, ai Godındı nımor-ani. Nga nindou ai hohoanımo moaruwai süngundeandanı ana, ai Godımbı hoeifekoate-ani. ¹² Munıgu ai Demitriusımbı aboed-ani aseı. Nga ra anihond-ane munıgu ai fıfirıhindı. Ro-amboa ahambo anihondümbo hoafiyahühi aboed-ani asahi, nga wandi hoafi anihond-ane ra se fıfirırowandi.

Bıdıfirana hoafi

¹³ Sihambo ro afındı hoafi hoafımbı samboanahi, nga pepafihı sürü pefembo moeisahi. ¹⁴ Awi hıbadandırı, nga se-dıbo wataporımbıhında sihambo sowana sınımbı samboanahi. ¹⁵ Se ngusüfoambe afundo künde hawa nımbafı. Wandafi mamı ai sihambo hıhıfarıhünını. Yıhoefı wandafi mamımbı mamındandürühi hıhıfındandürı.

Sud Pas Sud ai sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı, ro Sud Sisas Kraıındı ratüpurıya-rıhandeımbı, Semsındı akıd-anahı. Ape God ai sıheimbo mborai yahundürühi ıgusüfo pamareandür-aneı asu Sisas Kraıı ai hıfandımarandıra se ıgınındı anımböei sıheimbo pas nda sürü paparıhandı. ² ıgıa Ape God ai sıheimbo hıpoambofe hohoanımo, ıgusüfo afurıfe kife hohoanımo asu ıgusüfo pefe hohoanımo afındı mbııagadür-amboane.

Tıkai hoafı yamundu-rundeımbı nındou

³ Wandafı mamı, horombo God ai sapo sıhefımbö munıgıambo aboedambo-mareamunı ranahambo sıheimbo pasambe hoafındahandürı saheheamboyahıı. ıgıa awı hapondanı ana sıheimbo pas nda sürü papırıhandühi sıhırı anıhondümböfe hohoanımo masahumındefı ra tıkaruhou yamundu-rundeımbı ai tüküme funda wambo ıgusüfoambe botımareandıra se ranahambo gifembohünda ıgınındı-hamındıhandürı samboanahı. God ai mamımbö yangrııyu ahandı nendı ranaheimbo anıhondümböfe hohoanımo masagadürı. ⁴ ıgıa nındou Godımbö hohoanımo-koateyomo-rundeımbı ai sıhefı mbusümo dıbo hasıyafu tüküyafu sıfomomboanemo. Rananemo asu ai Godındı-mayo moanı hıpoambofe hohoanımo ra hıhıru ıgorü sünguru hoafıyomo arundı ahamundı moaruwai hamındı hohoanımo ra gabudıfe-mbohünda. Rananemo ai sıhefı Bogorı Adükarı Sisas Kraıı ranahambo yıboaruko-ruwurühu daboadı hıhırımarıwurı. Horombo hondü Baıbor yahoya, 'Nındou ranai süngunambo asübusı ndowandümbömo,' meho.

⁵ Awi se ndanı hoafı ndanahambo ndorıhi fıfırıhi-mboaneıı, ıgıa awı ro sıheimbo namühi hoafındahandürı samboanahı. Adükarı ai İraerımbö aboedambo-mareandürı İsip hıfambeahındı, ıgıa ai süngunambo nındou ahandı hohoanımo anıhondümböfe-koate-mayeıa asu ai aheimbo moaruwaimbo-mareandürı. ⁶ Horombo sünambeahındı nendı ai God ratüpurı ahamumbo masagapurı ra moei yahomo hou hıfandıkoate hıııngımarundı. ıgıa ai moanı ıgoafı hıııngı-marundamboyu, asu God ai ahamumbo sen ıgınındınambo hüputüpu-rapurümündı mbura nımbı nımarowambe ragu papı-hoafıyupurımbö-hünda hıııngı-mareapurı. Asu God ai ahamumbo tııırıfo saımbö-hünda ai Godındı yıbobofembo sı ranahambo hıfandundühi amarımo. ⁷ Yahurıane horombo nındou Sodom asu Gomorahündı asu ıgoafı akımı ranı fıkmı ad-aburo ranıhündambo nındou amboanı sünambeahındı nendı ramefundı nou yarıhi hohoanımomayeıane. Ranııyu asu God ai aheimbo hai koadürümbo horı-randeımbı ranambe hıııngı-mareandıra asübusı afındı masahümündı. ıgıa aheimbo yandıhu hondıhundürı mbundıhumbo anımbö asu sıhırı amboanı yahurı refepoanı, ıgıa ranahambo ndondıhu türüboadı-humboane.

⁸ Mamı ranı-süngumboane nındou ranai-amboanı nıne-moatükunı yafogoadınambo nahurı tüküfeyoanı ranahambo süngurıhindühi moaruwai hamındı nındou tükümehindı. Rananeı ai Godındı ıgınındı ranahambo daboadı hıhırıhindühi hıııboamupuımbö-randeımbı sünambeahındı nendı ranahamumbo tırıfoefe hoafıyahüpurı arıhündı. ⁹ Horombo sünambeahındı nendı-yomondı bogorı, ahandı ndürı Maıker, ai moai ramarıhindı nou rareandı. ıgıa ai Satan-dıbo Mosesındı fı ra dıdı manderümündı safanı hena sımborı hoafıyafandühi ai moai Satanımbö tırıfoarırı papı-hoafırürı. ıgıa ai yare hoafıyuhü yahuya, 'Adükarı ai-anımbö sıhambo moaruwai watıkoafı-mbııunı-amboane!' mehundo. ¹⁰ ıgıa nındou ranana nııındı ra fıfırıfekoate wamboaneı ranahambo ai tırıfoarıhi hoafııı arıhündı. Asu ai nıııhondı nahurı hohoanımo fıfırıfe-koate-aneı nııı-moatükunıyo hohoanımoambe tüküfeyo ra süngurıhi arıhündı. Ranane asu ahei ranı hohoanımo ranai aheimbo moaruwaimbo-reandürı arandı. ¹¹ Hıpoanımböebö-aneı, ıgıa aıana

asübusi afindi ndahümündimboyei! Aiana sapo horombo Ken hohoan+momayu hohoan+mo-ane süngurihi ar+hündi. Aiana horombo Baram tikare-haya ramefiyu nou ai kaki semindimbo-hündambo yangri ratüpur+yei ar+hündi. Kora ramefiyu nou ai Godimbo süngufekoate-mayei-amboani asu ai aheimbo moaruwaimbo-reandürimboani.* ¹² Se mam+ fandihi n+marimbo nindou ngorümbo aboedi hohoan+mo-yondorambo sesesi-yeih+ n+marian-anemo asu nindou ranai se-babidi n+marimondühi ahamundihoari sowasümondühi nindou bidif+rambo saikoate-memo. Ahamundi hohoan+mo ra sihei fandihi ar+hündi ra moaruwaimboru arundi asu ai didibudümb+ moatükun+ nahurai-anemo. Rananemo asu ahamundi fimbo yangri-anemo aiana hohoan+moyomo hoangomo arundi. Aiana sapo mburüngai werinambo kikamindi pireandani hoe-koate moani goagu aho yahurai hamindi nend-anemo. Aiana sapo n+mi h+si simboani h+si-koate an+ngo nahurai-anemo. Asu ngoambo n+mi sapo nindou ai ahasihari kibod+r+hinda emündü pefoi haya yapari an+ngo nahurai-anemo. ¹³ Ahamundi amoan+ngümb+ ratüpur+ ra sapo hohoambu afindi howohü wut+puiari semindi ho momoehoan+ koarar+hendi yahurai-anemo. Horombo God ai sapo mupui hoahoango-randeimb+mb+ n+mb+ n+marowambe ran+hü koadürümbo n+mandif+ ndandi yahuhaya h+n+ng+mareandi yahurai-anemo.

Nindou ranai t+ng+rifo moaruwai ndowandümboemo

¹⁴ Enok ai Adam nün+gu-ambeah+ndi 7 amoaombofi tüküfi manüngu. Ai nindou ranahamumbo horombo hondü hoaf+yuhü yahuya, “Hoeir+hi! Adükar+ ai ahandi sünambeah+ndi nendi afindi tausen engoro ran+babidimbo kudümbui münguambo y+bobofe-mbohündambo. ¹⁵ God ai nindou münguambo ‘se hüt+iyei,’ mbüsü haya ahambo fif+rifekoate-ayei ranaheimbo t+ng+rifo dagadür+mbui. Sapo ai Godimbo hohoan+mokoate moaruwai hamindi moatükun+ ratüpur+ süngur+hündühi asu ai Godimbo moaruwai hamindi hoafi hoaf+iyei mar+hündi ran+imboane ranaheimbo t+ng+rifo dagadür+mbui,” mehu. ¹⁶ Nindou ranai ana n+n+nimbo ra ai y+boaruko hoaf+yomo wak+rundühi nindou ngoründi-wami papife hoafi afindeimb-anemo. Aiana ahamundi moaruwai hohoan+mo megoro ran+yangri-ane sünguru homo arundi. Aiana ahamundi fimbo bor+yomo arundi asu nindou bidif+ramboya, ai y+hoeffi hohoan+mo ran+süngumb+r+hinda yahomomboanemo aheimbo hoafi naf+rundüri arundi.

Se h+bad+hümbo sihei an+hondümbofe hohoan+mo ra kik+h+ndühümündi

¹⁷ Se wandi ngusüfohünd-anei, se sapo n+ne hoafi siheimbo sihefi Adükar+ Sisas Krais+ndi hoafi sowandümo homo-rundeimb+ ai horombo hoafimemondür+ ranahambo hohoan+mondei. ¹⁸ Ai siheimbo yaru hoaf+yomondühüya, “Bidif+ranambo si tüküfeyo-ambe ana, t+rifoaru hoaf+yomo-rundeimb+ tükündafumboemo asu ai ahamundi Godimbo fif+rife-koate hohoan+ süngundu ndumboemo,” mehomondür+. ¹⁹ Nindou ranai hif+n+ndi hohoan+mo sünguru asu yikürübüru-rundeimb-anemo. Yifiafi Aboedi ranai moai ahamundi ngusüfoambe n+maropuri, nga wani. ²⁰ Nga wandafi mam+, sihei an+hondümbofe hohoan+mo ra Godindi yangri-ane asu se ng+n+ndi an+hondümbo-fembohünda simbori far+hefir+ndei. Sapo Yifiafi Aboeindi-mayo ng+n+ndi ran+nambo-an+mb+ Godimbo didibaf+ndei ndühündi. ²¹ Godindi ngusüfo pefe hohoan+mo ranambe n+mb+oei ngei. Se sihefi Adükar+ Sisas Krais ranai ahandi h+poambo hohoan+mo ranambo yangri+ koadürümbo-koadürümbo n+ngombo ra ndemun+mbui mb+sei hehi h+mbondeih+ n+mb+oei. ²² Nindou did+iyei ai ndofe an+hondümbofe-koate moani mbusümondühi n+mb+oei wakar+hindi ranaheimbo h+poambo-nd+hindüri. ²³ Bidif+r+ nindou aiana hai ngoaf+na ho naf+n+ an+boadei, nga se n+mai aheimbo ranambeah+ndi kündahi hündühümündi-hündüri aboedühi

* 1:11: Ken ai ahandi akidambo ng+n+ndiyuhü hif+koamarir+ (Stat 4). Baram ai kaki semindimbohünda Israerimbo moaruwaimbofe hoafi hoaf+mayu, nga God ai moai ahandi hoafi h+mbor+yu. (Namba 22-24, to 23:4-5). Kora ai Mosesimbo daboadi h+h+r+marir+ ran+imboane asu God ai ahambo hif+koamarir+. (Namba 16).

pindihindürü. Nindou bidifiri ahei ngusüfoambe botifembo moaruwai hohoanimo aheimbo hifandirandürü arandi. Nga se aheimbo moani yihimbondeihü hipoampondihindürü. Hibadhündi, nga ahei moaruwai hohoanimo raninambo se moaruwai tükündahimboyei.

Godimbo hihifi hoafi

²⁴ Siharü God mamü yangiri ahambo aboed-ani mbisefimboane. Ai-animbo sheimbo kikhindamündü nünguanü asu se ngiri anihondümbofe hohoanimo hinngihindihindi. Ai-animbo sheimbo ndemündündürü gafu didiboadonde ahandi hımboamupuimborandeimbi hımboahü ranambe hüti-koate hihifi-hihifi kapeihü hinngihindearümbui.

²⁵ God ai shefimbo aboedambo-reamunü-randeimb-ani. Shefi Sisas Kraisindi sünguyu Godimbo hoafiyehi seiya, “God ai adükari ndüreib-ani, adükari bogor-ani, nginindi adükareimb-ani asu muᅅguambo moatükunü hifandandeimb-ani,” mbiseiamboane. Muᅅguambo si horombo maho ai yahurai manüᅅgu-ane asu hapondanambe asu süᅅgunambo amboanü ai moanü yahurai koadürümbo-koadürümbo nüngumbui. Anihondane.

**Dibohindi Hoafi Weindahifembo Hoaf-ane
Hoafi God ai Sonimbo weindahimareandi**

Boatei hoafi

¹ Hoafi nda dibo mengoro-ane, nga Sisas Kraisi ai weindahimareandi. God ai ahandi ratupuriyei-rihundeimbi ranaheimbo nini-moatukuni nimehinou tukufemboayo nafuimbiyunduri yahuhaya Sisas Kraisiimbo nafuimayundo. Rani-moatukuni ra sunambeahindi nendi ai Kraisiindi ratupuriyu-randeimbi Son, wambo sowana koarheira kusu weindahimareandi. ² Raniyo asu Son ro nini-moatukuniyo hoeimartheandi ranahambo anihondumbo hoafimayahi. Rani-moatukuni ra Godindi hoafimayowamboyo asu Sisas Kraisi ai ranahambo anihondumbo hoafimayu. ³ Nindou ai nini-moatukuni sunguna tukufemboayo hoafi nda nindou bidifiriyei himboahu ritimira arandi aiana hihifi-hihifimbiyu-wamboane. Asu nindou didiyei ai ndani hoafi suru papimarandi ranahambo himboriyei hehi sunguarihindi ai hihifi-hihifimbeyei-amboane. Nini-moatukuniyo tukufemboayo si ra ngiri amitata tukundifeyo.

Kraisiindi nendi 7-ngoafumbi amarei aheimboane hoafi nda

⁴ Ro Son-anahi nda, ro 7-ngoafumbi Kraisiindi nendi Esia hifambe amarei sheimbo suru nda paparihandi.

God haponda anungu, horombo hondu manungu, asu sungunambo ningomboayu ranani, asu yifiafi 7 ranai ahandi adukari bogorindi ninari-fondi hangifoani amarei, asu Sisas Kraisi aanei sheimbo moani hipoambo-ndihinduruhi ngusufoambe afurife kifimbi hohoanimo mbisahü-nduramboane. ⁵ Sisas Kraisi-ana ai ndore anihondumbo weindahi hoafiyu-randeimbi-ani. Ai boatei yifihundi botifi haya, asu ai munguambo moatukuni hifi ndanihu bogorimboyahi ninouayei ranahei adukari bogor-ani. Sapo Sisas aiyu shefimbo moani hipoambo-reamunühi ahandi hori ranambo moaruwai-ambeahindi aboedambo-mareamuni. ⁶ Raniyu shefimbo, God ahandi afindi rana-handifihidi dibafife-rambohunda adukari bogorimbore hinngi-mareamuni. Sisas Kraisi aiana nduri adukarumbindu haya koadurumbo-koadurumbo nginindimbiyu-wamboane. Nga anihond-ane!

⁷ Awi se himboriyei! Ai ngiri amitata mburungai bitapinde haya kudu.

Nga asu munguambo nindou ai hoeindi-horimboyei.

Asu yifiar nambo wafusimarundumo nindou amboa hoeindü-wurimboemo.

Asu ahambo sunguna mungua hifinindi siri amboa arani-hoafindeimboyei.

Yini, ndani-moatukuni ra tukundifemboe. Nga anihond-ane.

⁸ God Adukari ai hoafiyuhü yahuya, "Roanahi horombodidiya asu sungudidiya arihandi. Roanahi haponda animboahi, horombo manimboahi asu sunguna nimboamboyahü. Asu ro nginindi hamindi hond-anahi," mehu.

Son ai Kraisiimbo hoeimariri

⁹ Ro shei wandafi Son-anahi. Ro se-babidimbo ningombo asubusi Sisas dibo asahumundi ra semindi mburumbo God nginindi hifandarandi ranambe ningomboanahi. Sihiri munguambo nine tinjirifo afindi tukefeyo ra mami hinngirou nimboefimbo sahumindefuh-anefti. Ro Godindi hoafi asu hoafi Sisas weindahimareandi ra bokamari-heheandamboyei wambo hemafoari-hindira asu ro ha airan Patmos-wami manimboahi. ¹⁰ Adukarindi si ra tukufehiyo asu Yifiafi Aboedi wandi fiambe nginindi tukufehiyo asu wandi daboadani himboriyahane nindou mami hoafimayu ra fufuji nahurai pukuna hoafimayu. ¹¹ Ai yare hoafiyuhü yahuya, "Nini-moatukuniyo hoeiaro-wandi ra se bukambe suru papinda mbunda 7 ngoafumbi Kraisiindi nendi amarei aheimbo sowana koandihoefti. Ngoafi ranana Efesus, Smerna, Pergamam, Taiataira, Sardis, Firadefia asu Raodisia-anei," mehu.

¹² Raniyahî asu nindou düdi wambo hoafîmayu ranahambo hoeifimbo sahe-hea, hîhîriyahe hoeirîheandane gorînambo nafûmbî ram nindîfe fondî 7 ranai manîngomonda hoeimarîheapurî. ¹³ Raniyo asu nindou mamî ram nindîfe fondî ranî mbusûmo manûngu. Aiana Nindou Hondü nahuraiyu. Raniyu ai hoandarî hoearî güdeandanî hanî tîjarî gabudî-mafoareandamboyu asu gorînambo nafûmbî ret nahurai ahandî misîndî-hamîndîhü hühtre haya manûngu. ¹⁴ Ahandî mbîro asu mbîrînanjî ana kayahî ninendi kifohayo asu sünü kifohî nahurai hamîndîmayo. Raniyo asu ahandî hîmboarî ranai hai imami nahuraimayo. ¹⁵ Ahandî tîjarî ana ain hai adükarambe mandîfe mburîmbo hîmboamupuimbo-arandî rahurai hamîndîyo makiaro. Raniyo asu ro ahandî hoafî ra hîmboariyahanî sapo hoe hohoambuyo haya aho nahurai fumayo. ¹⁶ Asu ai mupui 7 ra warîhondü waranî wamberamündü haya manûngu. Asu ami-yomondî pisao ra yîboboanî yihûmîndîyo-weimbî yihûmîndî hamîndî ranai ahandî yahamonîndî moanambühî tükîfe mbumarandî. Asu ahandî ngusûmboarî ranana sapo hüfînîmbo hüfîhamîndî si boakafoareandî nahurai hamîndî simayo.

¹⁷ Raniyahî hoeirîhinîhünda asu ahandî yirikîmî yifî nahurai pimayahî. Raniyu asu ai ahandî warî-hondü warî ra wandîwamî nande mbura hoafîyuhü yahuya, “Awi se yîhîmbo-ndamboyafî. Roana weangurühî-dîdî hondüya asu süngu-dîdî hondüya-rîhandeimb-anahî. ¹⁸ Asu ro yangîrî nda anîmboahî. Horombo yifîmayahîsî, nga se hîmboyafî, roana haponda yangîrî koadürümbo-koadürümbo anîmboahî. Ran-anahî asu ro Yifîyo-ramboane asu yifiafî ngoafî yipurî ra hîfandarîhandî. ¹⁹ Ranîmboane awi nîne-moatükunî hoeimarowandî asu haponda tükefeyo-ane asu sünguna tüküfemboayo ra se sürü papîndandî. ²⁰ Sapo se hoeimarowandî mupui 7 asu gorînambo nafûmbî ram nindîfe fondî 7 wandî warî-hondü waranî ranana dîbohîndî hoafî meñgoro-ane. Ranahandî nîmîndî ra ndahurai-ane: Mupui 7 ranana Kraisîndî nendîyei sünambeahîndî nendî 7-anemo. Ram nîmîndî 7 ranana Kraisîndî nendî 7-anei,” mehu.

2

Kraisîndî nendî Efesus ngoafîhü amarei aheimbo hoafî aho

¹ Nindou ranai hoafîyuhü yahuya, “Sünambeahîndî nendî Kraisîndî nendîmbo Efesus ngoafîhü hîfandarandürî ranahambo sürü papîndandî.

Nindou mamî ai mupui 7 ahandî warî-hondü waranî semündü haya gorînambo nafûmbî ram nindîfe fondî 7 ranî mbusûmo hoahoangu wakîmareandî ai hoafîyuhü yahuya, ² ‘Se munguambo moatükunî wambohünda ratûpurîyei arîhündî ra ro fîfirîhea-mboanahî. Asu ambe yaho yîboaruko-yîboarukofihî hîniñgîfekoate tîjîrîfoyeihî ratûpurîyei arîhündî. Seana moai nindou moaruwai ranaheimbo sîhei mbusûmo niñgombo yifirîyei. Nindou ai hoafîyomondühîya, “Ro-amboa Kraisîndî hoafî sahumîndefî hefî-rîhundeimb-aneî,” mehomo, nga anîhondü ana wanî, se ranahamumbo yîboborî-hipurühî fîfirîhîndî ra ai tîkai hoafûmbî nindou yangîrî-anemo. ³ Nga seana ambe sei hehi ngînîndî nîmboeimbo asu wandî süngu tîjîrîfo ra sahûmündî hehi tîjîrîfoyeihî moai wambo süngufembo ra hîniñgîrîhîndî.

⁴ Nga sîhafî hoafî akîdou engoro. Se weangurühî wambo ngusûfo pamarowandîrî, nga haponda hîniñgî-marowandîrî. ⁵ Se aboedî hohoanîmo hîniñgîfekoate-yafambe manîmbafî ra nahurai hohoanîmondafî. Nga asu hapondanî ana se moaruwai hohoanîmo hîniñgîro hawa horombo weangurühî süngumarowandî nou süngundandî. Asu se sîhafî hohoanîmo ra ngorü-süngufekoate-ayafî ana, asu ro tükündahe sîhambo tîjîrîfo ndahanînhü sîhafî ram nindîfe fondî ra raguanambo-ndîheamboyahî. ⁶ Awi aboedî hohoanîmo ranana sîhafî fiambe nîmarîmboane: Asu ranane Nikorasîndî sîrîhündî nindou ranahei hohoanîmo ranahambo yîboarukoro hafî arandî. Ro-amboanî ahei hohoanîmo ranahambo ana yîboaruko-rîheandühanahî.

⁷ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kumbireandamboane, sapo Godindi Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendüri ranahambo! Nindou ai yifiariyu taborarahoayu ana, nimi nindoumbo yangiri senda nimboei-rihundeimbi ranahandambo sesi yimai mbisaha, ndemündumbui. Nimi ranana Godindi nümbürambe-ane aningo, ” mehu.

Kraisindi nendi Smerna ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

⁸ Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Smerna ngoafihü hifandarandüri ahambo sürü papindandi.

Nindou düdi ai weangurühididi asu süngudidi yifiyu haya asukai yangiri aningu, ai ndare hoafiyuhü yahuya, ⁹ ‘Ro fifirihendi shei tñjirifo afindi asu napokoate-ayei ra, nga se munguna napo afindeimbi hond-anei! Ro fifirihendi nindou bodimondi ai sheimbo hoafi moaruwai hoafimehündüri ra. Ai hoafiyehi seiya, “Roana Sudahünd-anefti,” masei, nga aiana Suda hondüyeipoani. Aiana Satanindi nendi yangir-anei. ¹⁰ Nine asubusi ndeara akimi hamindi sheimbo tükufemboayo ranahambo se yowan yihimboyopoani. Himboriyei! Satan ai bidifiri sheimbo refe hoeifendüri-mbohündambo karabusi-ndearumbui. Asu 10 si se afindi tñjirifo-ndeimboyei. Nga se anihondümbondhi ngeimbo yifayei amboani ro yangiri ningombo hohoanimo nginindi napo nahurai ndahandürimboyahi.

¹¹ Nindou ai himboambembindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kumbireandamboane sapo Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafayondüri ranahambo. Nindou didiyei yifiariyei taborihehi-rihundeimbi aheimbo ana ngiri asukaiyo yifimboayo ranambo moaruwaimbo-ndeandüri, ” mehu.

Kraisindi nendi Pergamum ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

¹² Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Pergamum ngoafihü hifandarandüri ahambo sürü papindandi:

Nindou mam ami-yomondi pisao yiboboani yihümndeimbi masemündu ranai ndare hoafiyuhü yahuya, ¹³ ‘Ro nahi se nimboei arihündi ra fifirih-amboanahi. Ngoafi ra sapo Satan ai ahandi nginindi hifandarandi ranihü. Nga seana, wandi ndüri ranahambo kikihisafi-randifimbo-anafi. Horombo Antipas ai wandi ndüri ranahambo weindahire-randeimbi manungu asu moani wandi hoafi rani yangiri hamindi süngumare hu. Raniyo asu sapo Satan ai nimarü ngoafihü ranihü shei mbusümo ahambo hifokoamarthora yifimayusi, nga rani-simboani se moai shei anihondümbofe ra dibonapirihindi.

¹⁴ Nga awi ro sheimbo hoafiyondürimbo hoafi akidou mbegori. Awi sehüdi bidifiri aiana Beramindi hohoanimo ra nginindi kikihiri-hümündimboanei. Ai Berakimbo yamundimarira asu Berak ai Israerimbo moaruwai hohoanimo nafuimendüra süngurihindühi tikai godimbo sesi shefeimbihündi sahüsi marihündi. Asu nindowenih ai nimorehi sishimoyomo asu nimorehi ai nindowenih birabiriyei marihündi. ¹⁵ Rahurai sehüdi nindou amboa bidifiri Nikorasindi yamundife süngurihirihundeimb-anei. ¹⁶ Ranimbo-hündambo-animbo awi shei moaruwai hohoanimo hiningindhi hehi aboedi hohoanimo süngundihindi. Asu se refekoate-ayei ana, ro nemehünou sheimbo-so dügumbo rani-babidimbo wandi yahamo pisao yihümindi tükufe aningo ranambo yifiari-ndamboyahi.

¹⁷ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kumbireandamboane sapo Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendüri ranahambo. Nindou düdi ai yifiari ra ttaboara-foareandi ana, nindou ranahambo sünambeahindi sesi bidifiri, ahandi ndüri mana, dibo engoro ra ndahandomboyahi. Asukainda ro nimoei kifohi ndüri simbori peningoweimbi ahambo ndahandomboyahi. Nimoei kifohi ranifihi ndüri apaiaro ra nindou mam ai-amboani ngiri fifirindeandi, nga nindou sapo düdi ndüri asemündu ranai yangiri-animbo fifirindeambui, ” mehu.

Kraisindi nendi Taiataira ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

¹⁸ Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindî nendî Kraisindî nendambo Taiataira ngoafihü hifandarandürî ahambo sürü papîndandî:

Godindî nimorî, nindou düdi ai ahandî himboarî hai imami nahurai asu ahandî tîjarî ain hai adükarambe mandife mburimbo himboamupuimbo-arandî nahurai, ai ndare hoafiyuhü yahuya, ¹⁹ ‘Se ninî-moatükunîyo ratüpurîyafî arandî ra ro fifirîheamboanahî. Sîhafî hipoambofe hohoanîmo, anîhondümböfe hohoanîmo, fehefe hohoanîmo, asu sîhambo tîjîrîfo tüküfeyoanî moan-ane yahoe fe nîngo hohoanîmo ra ro fifirîheandî. Se horombo ratüpurîmayafî ranahambo ngasünde haya haponda afîndî hamîndî ratüpurî-ayafî ranahambo ro fifirîheandî.

²⁰ Nga ro sîhambo ndanahambo hoafî akîdou engoro. Asu se Seseberîmbo nimesî safühî hinîngîmarowanda tikai yamundife ra yamunde wakîmareandî. Ai hoafiyohü yahoya, ‘Roana Godindî hoafî hoafîya-rîhandeimb-anahî,’ meho. Nga ai wandî ratüpurîyei-rîhündembîmbo tikare-haya yamundîmareandüra nîmorehî sîsîhîmoyei asu nindowenihî birabîriyei asu tikai godîmbo sesi sîhefeimbîhündî sahüsi marîhündî. ²¹ Rananîmbo ahandî moaruwai hamîndî hohoanîmo ra hinîngîre haya hîhîrîfe aboedî hohoanîmombeyo sahehea afîndî si rarîhe hinîngîmarîheandîyosî, nga asu ai ahandî ranî hohoanîmo ra daboadanambo-fembo moei meho. ²² Awi nîmorehî ranahambo ro tîjîrîfo semîndîrambo fondî ranî wamî pîndîheamboyahî! Asu nindou didîyomo ai-babîdî nîmorehî sîsîhîmoyomo marundî amboa hîfî ndanîhünda moaruwai hohoanîmo ra hinîngîfe-koateayomo ana, afîndî hamîndî tîjîrîfo ndowandümbömo. ²³ Ro ahambo süngurîhi-ndeimbîmbo amboa hîfokoako-boadîhearümböyahî. Rananîmbo asu muḅguambo Kraisindî nendî ai wambo anîmboya, Nindou aiana ngusüfoambe asu hohoanîmo ambe türüfoare fifîreandemb-ani. Asu mamamî nindou se moaruwai hohoanîmomoyei ranahambo sîmborî tîjîrîfo ndahandürîmboyahî.

²⁴ Taiataira ngoafîhündî seana moai ahandî yamundife ranî süngurîhi rîhündî. Asu ro fifirîheandî, seana moai Satanîndî hoafî dîbohîndî hohoanîmo asei ra fifirîhindî. Ro hoafehandürî, sîheimbo ngorü tîjîrîfo ra ngîrî sîheiwamî ana nandîheandürî. ²⁵ Nga se muḅguambo hohoanîmo masahümündî ra ngîndî kîkîhîsafî ndühümündî nîmboei ngeian-anîmbo ro tükündaheamboane.

²⁶ Nindou düdi ai yifariyu humbo titaboarîfoare haya asu ro hohoanîmoayahî ranî-süngu yangîrî süngura humbo bîdîfîranîmbo ana, nindou ranahambo ngîndî ndahandomboyahî wandî Ape wambo masendî nou. Rananîmbo asu nindou ranai muḅguambo nindou hîfî ndanîhü anîmboei ranaheimbo hîbadarümbui.

²⁷ Ai ngîndî hamîndî nüngumbo yikamunînambo hîbadarümbui.

Asu rananîmbo aheimbo harîndundüranî hîpîrî hîfînambo nafümbî nahurai boborîndeambui. *Buk Song 2:9*

²⁸ Asu ai ngasündî-mareandîndürî ranî nafuimbohünda ro ahambo botîbotî ndahandomboyahî. ²⁹ Nindou ai hîmboambembündühü ana, awi ai moanî hîmbo yangîrî kümbîreand-amboane, sapo Yifafî Aboedî ranai Kraisindî nendambo hoafendürî ranahambo!’ ” mehu.

3

Kraisindî nendî Sardis ngoafîhü amarei ranaheimbo hoafî aho

¹ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindî nendî Kraisindî nendambo Sardis ngoafîhü hifandarandürî ahambo sürü papîndandî:

Nindou mamî ai yifafî 7 asu mupui 7 semünduweimbî-mayu ai ndare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro sîhambo se nîne ratüpurî rawarowandî ranahambo fifirîheandî. Nindou ai hoafîyeihî seiya, “Seana yangîrî anîmbafî,” maseisî, nga anîhondü ana se muḅguna yîfîyafî-mboanafî. ² Se himboarî birîhoefî! Sîhafî anîhondümböfe hohoanîmo ra moendîkoate-yoambe ngîndî nîmbafîmbo kîkîhîsafî-ndandîfî. Nga ro hoerîheandanî se ninî-moatükunîyo rawarowandî ranana wandî Godindî himboahü

awi aboedi ndorihoeimbi hamindi-yopoani. ³ Se nini-moatükuniyo himboriyafi mbura asu masowandifi ra mitaninda-ndimboyafi. Nga himborindafi mbunda asu sifahafi moaruwai hohoanimo ra hinjngindo hawa asu aboedi hohanimo süngundowandi. Se himboari birihoeafi hawa hibadandi, nga ro sishambo sowahafi hüm-bühünümbi nindou nahurai tükündahe-amboyahafi asu se ngirafi ro tükifemboayahafi ra fifirindowandi.

⁴ Nga asu Sardis ngoafihü nindou bodimondi ahei hoeafi ranana aboedi afisahoyokoate-ane. Asu rananimbo ro-babidi hahabodeihü sapo ai aboedi hamindi wambo kifohafi hoeafi gudihimboyei. ⁵ Nindou düdi ai nginindi semündü haya yifiariyu hu titaboara-foareandi animbo ai nahurai kifohafi hoeafi güdeambui. Asu ro ngirafi yangirafi njngombo bukambe ndürü sürü papimarandi ranambeahindi gogorindi-heheandi. Nga ro wandi ape asu ahandi nendi-yomondi himboahü hoafindahühi animboya, 'Wand-anei,' mbisamboyahafi. ⁶ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangirafi kümbireand-amboane, sapo Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendürü ranahambo,' mehu.

Kraisindi nendi Firadefia ngoafihü amarei ranaheimbo hoafi aho

⁷ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, "Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Firadefia ngoafihü hifandarandürü ahambo sürü papindandi:

Hoafi ndanana sapo nindou düdi sürühoeimbi hondüyu haya anihondümbo hoafiyurandeimb-ani. Aiana Adükari Bogori Defitindi-mayo ki semündümboani yipurü ra sübüdhenda asu nindou mamai-amboani ngirafi asükaindu pandeandi. Asu ai parareandi ra ngirafi ngörü ai sübüdhendi. ⁸ Ro se nine-ratüpurü ratüpuriyafi arandi ra fifiritheamboanahi. Asu se ndürükoate-ayafi ra fifiritheandi, nga ro nini-moatükuni mboyo yamundi-maritheanini ra se süngurandihü asu wandi ndürü dükefembo moai amoanngiyafi. ⁹ Rani nindou Satanindi rotu worambe mamarei ranai seiya, 'Roana Sudahünd-aneafi,' maseisi, nga aiana anihondü Suda-yeipoan. Aiana tikai hoafümbi nindou yangir-anei. Ro yanditherani sifahafi himboahü tükündahi sifahafi yirikimi yirümbo pusindihimboyei, asu ro sishambo hohoanimo-ayahinini ra ai fifindihimboyei. ¹⁰ Ro sishambo sahiya, 'Tijirifo sishambo tükündifeyoani se moan-ane mbisafi nginindi nimbafi,' masahi. Asu se hoafi ra süngumarowandi. Ranimbo-hündambo-animbo asu ro sishambo hibadithanini-mboyahafi tijirifo nindou muḡuambo ndani hifihündi ranaheimbo refe hoeifendürümbo si tükefeyo ransi-mboani ra ngirafi sishambo tükündifeni.

¹¹ Ngirafi amitata ro sishambo sowana tükündaheandi. Anihondümbofe hohoanimo se kikiharandifi ra awi hinjngindo-wamboyafi. Nga kikihindandifan-animbo asu nindou bodimondi ai sifahafi aboedi harihfimbafi takini-mayo ra raguanambofe-koatembeyei-amboane. ¹² Nindou düdi sapo yifiariyu titaboari-foareandeimbi-mayu ranahambo ana ro wandi Godindi wori ranambe kambohoani-mbondihini fondihini hinjngi-ndihinimboyahafi. Asu ai ngirafi wori ra hinjnginde haya weindani tükündüfiyu. Asu ro-ahandifihi wandi Godindi ndürü pandihe asu wandi Godindi ngoafi adükari simbori Serusarem ranahandi ndürü amboani pandiheamboyahafi. Sapo rani ngoafi ranai animbo sünambeahindi hifina wandi God sowahindi kodomböe. Ranimbo asu ro-amboani wandi simbori ndürü nindou ahandifihi pandihe hinjngi-ndiheamboyahafi. ¹³ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai himbo-yangirafi kümbireand-amboane, sapo Godindi Yifiafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendürü ranahambo,' mehu.

Kraisindi nendi Raodisia ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

¹⁴ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, "Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Raodisia ngoafihü hifandarandürü ahambo sürü papindandi:

Anihondumbo hoafiyu-randeimbi ai munguambo God nafimarandi ranahandi nimindi ra ndare hoafiyuhü yahuya,¹⁵ 'Se nîne-ratüpurî ratüpurayafi ra fifirîhenînimboanahi. Asu awi se moai wambo daboadi hîhîrowandîri asu moai ngusüfo parowandîri. Awi se wambo daboadi hîhîrimbaro-wandîriyo asu ngusüfo pambarowandîriyo saheheamboyahî. Nga se wambo akîdou yangîrî anihondumbo-rowandîri arandi.¹⁶ Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu awi ro sîhambo daboadi hîhîrîndî-heanînimboyahî.¹⁷ Nindou se raro hoafiyafühî safîya, 'Roana kaki afîndeimbi nindouya hehea napo afîndeimb-anahi. Ranîmbo-wambo asu ro moai mamî moatükunî napo amboanî mbonîmborî-hamîndîhî,' asafi. Nga wanî. Se moai nindou wudî nîngoyafi. Seana nindou moaruwai hamîndîyafi himboatîharîyafi hawa moanî nindou safî yangîrî-anafi.¹⁸ Awi ro sîhambo dibafîndîheanîni samboanahi. Se napo afîndeimbi hondü tüküfembohünda wandî-mayo gor hondü nda pemîndafi. Asu sîhafî amoanîngümbî safî yangîrî fi ranahambo gabudîfembohünda kifohî hoearî amboanî pemîndafi. Se himboatîhar-ayafi ranîmbo-hündambo se himboarî aboedî asükaiyo himboarîmbohünda himboarî marasin bidîfirî pemîndafi.

¹⁹ Nindou daboe ro hohoanîmo-ayahandürî ranaheimbo ana moaruwaimborîhe hoafeyahandürühî asu aheimbo didîboado-rîheandürüh-anahi. Ranîmayo-wamboane awi se afîndî hohoanîmondafühî moaruwai hohoanîmo ra hîningîndo mbunda aboedî hohoanîmomayo ra ndowandîfî süngunda ngafi.²⁰ Awi se himborîyafi! Ro yipurî-kîmî nimboambo pirako-pirako-arîhandî. Nga asu nindou düdi ai ro pirako-pirako-arîhandî ra himborîyuhü wambo yipurî sübüdarîhendîri ana, ro ahandî worambe keboehe aidîbo sesi dagadîhanî asu ai-amboa ro-dîbo nîmandü dedümbui.

²¹ Ro yifiariya titaboarî-mafoareandî nindouya heheamboanahi asu hapondanî ro wandî Apendî nîmarîfondî ranîwamî amarîhî. Nga nindou düdi ai-amboanî yifiariyu titabofoarea-ndeimb-ayu ana, asu ro-dîbo yîni mbîsaha wandî adükarî bogorîndî nîmarî-fondî ranîwamî nîmandümbui.²² Nindou ai himboambe-mbîndühî ana, awi ai himbo-yangîrî kümbîreand-amboane, sapo Godîndî Yifiafi Aboedî ranai Kraistîndî nendambo hoafendürî ranahambo,' " mehu.

4

Godîmbo sünambe heirünambo hîhîfî-hîhîfîyeihî kakîsao-arîhorî

¹ Ranîyahî ranî-sîmboanî hamîndî ro yafogoadînambo nahurai sünambe yipurî ranai sübüdirîhoai menjorowa hoeimarîheandî. Ranîyo asu himborîyahane wambo hoafi mamî horombo fufurî nahurai hoafîmendîri ranai hoafiyondîrühî yahoya, "Awi, se ndühî sühüfan-anîmbo ro sîhambo nîne-moatükunîyo süngunambo tüküfemboayo ranahambo hoafîndahanîni," mehondîri.² Nîmehünou Godîndî Yifiafi Aboedî ranai wandî fiambefeyowohüyo asu adükarî bogorîndî nîmarîfondî sünambe hoeirîheandanî, ranîwamî nindou mamî didîmbei ranai mamaru.³ Nindou adükarî bogorîndî nîmarîfondî ranîwamî mamaru ahandî ngusüamboarî ana yangîrasüfo asu hamburî sospa asu hamburî konirian kaki afîndîfihî semîndîmbo nîmoei nahuraiyowohü tükîfe manîngo. Refeyowohüyo asu foforahoeimî ranai bogorîndî nîmarîfondî ranahambo wakîyo türe haya, yangîrasüfo emerar nîmoei nahurai himboarambe forîhoayoweimbi manîngowa hoeimarîheandî.⁴ Adükarî bogorîndî nîmarîfondî ranahambo 24 adükarî bogorîndî nîmarî fondî bidîfirî ranai wakîyo türe haya burîmayo. Ranîyo asu fondî ranîwamî 24 boagîrî-memo ranai kifohî hoearî yihuruyomo houmbo gorînambo nafümbî at kibodîrîfoaru mburu nînoumemo.⁵ Adükarî bogorîndî nîmarî-fondî ranambeahîndî wabürüsü ranai bire hîningîreandühîyo, nîmoamonîndî hoafi ranai moanî puküna pai kameihî kîkîmarandî. Ranîyo asu adükarî bogorîndî fondî-mayo ranî hanğîfoanî sîjarî hai 7 ranai yiyowohü burîmayo. Sîjarî hai manîngomo ranana Godîndî yifiafi 7-yomo burîmayomo.⁶ Asu asükaiyo fondî hanğîfoanî ra mamî moatükunî sîrîwara sürühoeyoweimbi grasînambo nahurai nafiyoweimbi menjoro.

Adükari bogorindi nimarifondi rani-mbusümondühi asu himbori-kimi ra yangiri ningombü moatükuni himboari hangifoani asu daboadari gabudifoa-reandeimbi ranai ninoumayei. ⁷ Weangurihüdüdi yangiri ningombü moatükuni-mayo ranai adükari pusi ahandi nduri raion nahuraiyo. Rani-kimnindi yimbu noufimbü yangiri ningombü moatükuni ranai burmakau nahuraiyo. Ngörü rani-kimi ngimi noufimbü yangiri ningombü moatükuni-mayo ranai ahandi ngusümboari ra nindou nahuraiyo. Asu bidifirani yimbuyimbu noufimbü yangiri ningombü moatükuni-mayo ranai meso botirihoi ho-randeimbi nahuraiyo. ⁸ Yimbuyimbu yangiri ningombü moatükuni mamani ranai 6 mbanendeimbiyei ninoumayei. Aheifihü wagabe ragu asu moanambühi ra himboarinambo yangiriyo gabudifoa-reandüri haya mamarei. Asu ai nimbü-nimbüsi ra moai heirü kiki-rühümüdi, nga heirü hoafi na kümerei. Ai rarihi heirüyeihü seiya:

“Adükari God Moani Adükari hondü,

Ai Sürühoeimbü hondü, Sürühoeimbü hondü, Sürühoeimbü hond-ani,

Ai horombo manüngu, haponda anüngu asu sünguna ningomboayu,”

sei heirüyeihü kakisaorihori marihündi. ⁹ Yimbuyimbu yangiri ningombü moatükuni ai nindou koadürümbo-koadürümbo yangiri nunguweimbü bogorindi nimarifondiwami mamaru ahambo heirünambo kakisaorihori arihündi. ¹⁰ Ai refembo hohoanimo-yomondühi ana, sapo bogori nindou 24-memo ranai nindou ai adükari bogorindi nimarifondiwami mamaru ranahandi hangifoani yiriyimbu pusirundühi piyomo mamarimo. Ai heirünambo koadürümbo-koadürümbo nungumbü-mayu ranahambo kakisaomaruri. Raniyomo nimarifondi rani hangifoani ahamundi adükari bogorindi at ra pirindowohü yaru heirüyomondühiya,

¹¹ “Yihoeü Adükari asu God!

Awi seana nduri adükariumbi asu nginindi moatükuni semindimbo ra adükari hamindi hond-anafi.

Se-randi munguambo moatükuni engoro ra sihafü hohoanimo süngu nafimarandi,” mehomu.

5

Godindi hoafi nimiharifihü ngamondifeimbi asu sipsip nimorindi hoaf-ane

¹ Raniyo asu adükari bogorindi nimarifondi raniwami nindou mamaru ranahandi warihondü warani ro hoeirihendani pepa hoandari mami nimiharifihü ngamondifeimbi ahandi nduri skor ai megoro. Asu pepa-mayo ranifihü yiboboani sürü papiyoweimbü mayowa, asu ranahambo nimiti hori nahurai 7-nambo himondiyimindi masihefeyo. ² Asu ro hoeirihenda sünambeahindi nendi nginindi hondü ranai hoafiyuhü yahuya, “Nindou düdi aboedi mbumundi ndorihoeimbi-aiyu ai pepa nimiharifihü ngamondifeimbi-mayo ranahambo nimiti hori raninambo himondimemindo ra kikiinde fufudigai haya pepa ra ngurima-ndeanda?” mehu. ³ Nga asu nindou sünambeahindiyu, hifinindiyu, hifambeahindi ragupoediyu mami ai-amboani ngiri pepa-mayo ranahambo ngurinde hoeinde asu ragu wagabe himbondu, nga wani. ⁴ Pepa nimiharifihü ngamondifeimbi-mayo ranahambo nguri-ngurife asu wagabe ragu samogori-foefembo-mayo nindou mami ai ningokoate-mayuwa hoeifeoate-mayefi. Ranimboanahi ro moani afindimbo aranimoaho ngusümboari himboari-mayahü. ⁵ Raniyu asu nindou boagiri-mayu ranai wambo hoafiyundirühi yahuya, “E! Se aranindamboyafi! Se himboyafi! Raion Suda sirambeahindi se-arihündi sapo Defitindi amoa adükari-mayu ranai awi yifiariyu titabofoare-randeimb-ani. Ranimboane asu ai-animo nimiti horinambo himondimemindo 7 ra kikiinde haya pepa nimiharifihü ngamondifeimbi-mayo ra nguri-ngurindeambui,” mehu.

Son ai Sipsip Nimori hoeimariri

⁶ Asu ro hoeirihendani Adükari bogorindi nimarifondi-mayo rani mbusümondühi Sipsip Nimori ra manüngu. Raniyo asu ahambo yimbuyimbu yangiri ningoweimbü moatükuni-mayei raniyo asu boagiri nindo-memo ranai Sipsip Nimori ranahambo

wakiyomo türu houmbo maningomo. Refeyowohüyo asu Sipsip Nimori ranai hifokoe fe sifefembo himboyohaya menjoro. Sipsip Nimori ranai 7 daburüdumbiyo asu 7 himboarumbiyo. Asu ai ra Godindi 7-yifiafi-yei sapo munguambo hifina koamarhendura makosei. ⁷ Sipsip Nimori ranai ho adukari bogorindi nimarifondiwami nindou mamaru ranahandi warihondü waranipoedi sapo pepa nimiharifihingamondife masihefeyo ra kosimaramindo. ⁸ Sipsip Nimori ranai ramareandamboyo asu sapo yimbuyimbu yangiri ningoweimbi moatükuni-mayei ranieyi asu 24 boagiri-memo ranai munguambo ahandi hangifoani yiriyimbu pusirihimamarei. Munguambo mamami boagiri-memo ranai fandiyo-rambo moatükuni hap ra fufuründümo asu gorinambo nafiyoweimbi dis warambemaründümo ranambe fisigarumbi moatükuni foafusimbüyo. Ranana Godindi yangiri nindou-yei didibafife ranieyo. ⁹ Asu ai yaru heirü simbori heirüyomondühi yahomoya,

“Seana nindou moani aboedi hamind-anafi.

Pepa nimiharifihingamondifeimbi semindi hefe
asu nimi horinambo himondiyimindi masihefeyo
ra kikife nguri-ngurifembohünda se nginindayafi!

Nimboe sapo sifhambo hifokoama-rihinina yifimayafi,
ranimbohünda asu sifafi hori ranambo munguambo siri,
mungambo hoafimbü, munguambo hifihündi
asu munguambo fi ra

Godimbo-hünda hihiro masowandifindüri.

¹⁰ Asu se aheimbo Godimbo sesi sai-rambohünda nindou adukari bogorimborowandürühi hiningima-rowandürü
ahandi ratüpurü ratüpurieyo-rambohünda.

Asu aiana mungua hifi hibadthümboyei,”
yahomo heirümayomo.

¹¹ Ranieyo asükaiya himboyahane sünambeahindi nendi afindi tapuiyoani tausenieyo mironieyo-randeimbi-yomondi yafambe himborimayahi. Asu ai sapo Adukari bogorindi nimarifondi ranahambo, yimbuyimbu yangiri ningoweimbi moatükuni-mayo, asu boagiri nindou-memo ranaheimbo munguambo wakiyomo türu houmbo maningomo. ¹² Ranieyomo asu ai pukuna heirüyomondühi yahomoya,

“Sapo Sipsip Nimori hifokoamefiyu ranai ana nindou aboedi hamind-ani.

Asu ai hifandimbo nginindi,
mungambo aboedi moatükuni,
aboedi fifirife,
nginindi ra mbisemüdu-amboane.

Asu munguambo nindou ranahambo
ndürümbi adukar-ani mbisei-wamboane,
ahambo hihifi-hihifimbiri-horimboane,
asu ahambo hihifimbiri-horimboane,”
yahomo houmbo heirümayomo.

¹³ Ranieyo himboriyahane, munguambo moatükuni sünambe engoro, hifi ndanhi engoro, hifambe ragu hoarehi engoro, asu munguambo moatükuni siriwara-ambe engoro ranai rarihi heirüyeihiseiya,

“Nindou sapo ahandi adukari bogorindi nimarifondiwami amaru

asu Sipsip Nimori amboani ranahafanimbo munguambo ai hihifimbirihüpiramboane
adukari ndüreimb-anafani mbiseiyei-amboane
ahafanimbo hihifi-hihifimbeyei-amboane
asu ai nginindi mbisowandifand-amboane,”

masei. ¹⁴ Asu yimbuyimbu yangiri ningoweimbi moatükuni ai rarihi simbori hoafiyehiseiya, ‘Anihond-anesi,’ masei. Ranieyomo asu nindou boagiri-memo ranai

yiriyimbu pusiru nimarimombo heirunambo ahafanambo kakisaorupirühi aboed-anafani mehomopiri.

6

Sipsip Nïmorï ai nïmï horï ra kïboakïmarïhendï

¹ Asu ro hoeirïheandane, Sipsip Nïmorï ranai sapo nïmï horï masïhefeyo 7 rana-handambo mamï kïboakïmareandï. Asu ro hïmborïyahane, sapo yangïrï nïngoweimbï moatükunï yimbuyimbu-mayei ranahandambo mamï ai puküna nïmoamondïhoafï nou yare wambo hoafïyowohü yahoya, “Se sühüfï!” meho. ² Ranïyahï asu hïmboyahane hos kïfohï ranahambo hoeimarïheandï! Nindou hos semündü hu-randeimbï ranai yifiahondï semündü-haya mamaru ranahambo adükarï bogorïndï at masagado. Ai yifiariyu tïtaboarïfoare-randeimb-ani asu ai yifiariyo tïtaboarï-foefembohünda asükai hïhïrïfi mahu.

³ Ranïyu asu Sipsip Nïmorï ai yimbu noufimbï nïmï horï ra kïboakïmareandï. Asu ro hïmborïyahane, yimbu noufimbï yangïrï nïngoweimbï moatükunï ranai hoafïyowohü yahoya, “Se sühüfï!” meho. ⁴ Ranïyo asu hos hamburï ranai tüküfe masïno. God ai hos semündü hu-randeimbï nindou-mayu ranahambo ngïnïndï masagado. Ngïnïndï ra aboedï nïngombo hohoanïmo raguanambofihï asu yifiari hohoanïmo sïhefeyoanï yifiariyowohü sïmborï hïfokoeffirü-mbohünda ngïnïnd-ane. Ahambo ami-yomondï pisao adükarï masagado.

⁵ Ranïyu asu Sipsip Nïmorï ai ngïmï noufimbï nïmï horï ra kïboakïmareandï. Asu ro hïmborïyahane, ngïmï noufimbï yangïrï nïngoweimbï moatükunï-mayo ranai hoafïyowohü yahoya, “Se sühüfï!” meho. Ranïyo asu ro hïmboyahane, nïmbandï hos ranai manïngo. Hos semündü hu-randeimbï ranai nïmborï sïmongorï-ferambo waramberamündü haya manïngu. ⁶ Asu ro hïmborïyahane, yangïrï nïngoweimbï moatükunï yimbuyimbu mamarei ahei mbüsumo hoafï mamï rahurai yare hoafïyowohü yahoya, “Sesï mbonïmbo-marundïmo. Mamï kirogram wit ra ten kinafihï yïbobondowandï. Asu bari ngïmï kirogram ra ten kinafihï yïbobondowandï.* Ngïga asu se mandïfe werane asu wain ranana moaruwaimbo-ndowamboyafï,” meho.

⁷ Ranïyu asu Sipsip Nïmorï ranai yimbuyimbu noufimbï nïmï horï ra kïboakïmareandï. Ro hïmborïyahane, yimbuyimbu noufimbï yangïrï nïngoweimbï moatükunï ranai hoafïyohü yahoya, “Se sühüfï!” meho. ⁸ Ranïyo asu hïmboyahane, aņüsü futïreandeimbï hos ra manïngo. Nindou hos semündü hu-randeimbï ranïwamï mamaru ahandï ndürï ranana Yïfeimb-ane. Asu Yifiafï Ngïoafï ahandï süngu maho. Nindou hïfïhü anïmboei ranaheimbo yimbuyimbu-mbore yïbobomareandï. Mamï bïdïfïrï ranaheimbo yifiari, wembo, aņgünü asu nïmambeahïndï nïnïhondï moaruwai ranambo hïfokoeffe-ndürïmbohündambo God ai ahafanïmbo ngïnïndï masagapïrï.

⁹ Sipsip Nïmorï-mayu ranai hondahüfimbï nïmï horï kïboakïmareandï. Ranïyahï asu ro hoeirïheandane, nïnïhondï hïfokoeffe mandïfembo fondï-mayo ranï-hoarehï yifiafï yangïrï anïboadei ra hoemarïheandï. Sapo nindou ra Godïndï hoafï wataporïmborïhü asu anïhondümbö ahandï hoafï ranahambo hoafïyei marïhündï ranïmbohünda hïfokoa-marïhindürïyei yifiafï ranïyei. ¹⁰ Ranïyei asu ai puküna rarïhi hoafïyeihï seiya, “Moanï adükarï hamïndï bogorï, sürïhoeimbïyafï hawa asu anïhond-anafï! Ro nïngunïmbïmbo hïbadïma-ndïhundï se nindou hïfïhü amarei ranaheimbo yïbobondo-wandürühi tïņrïfo madabadürï sapo yïhoefïmbo hïfokoamarïhimunï ranambohündambo?” sei düdumehïndï. ¹¹ Ranïyo asu mamï aheimbo hoandarï hoearï kïfohï yimburundürühi awi akïdou gedühï safï nïmandei yahomo houmbo hoafïyomondühï yahomoya, “Asu süngunambo-anïmbo

* 6:6: Kakï ra ranï sesï pemïmbohünda adükarï hamïnd-ane. Adükarï yifiarïmbo sïmboanï nindou ai sesï sïmogodühï rahurai kakï ranïfihï pemïyei arïhündï.

síhei mamí ratüpuríyei-ríhündeimbi nindou-anei asu wandafi-mamí ranaheimbo hífokoa-mbürühindür-amboane, sápo síheimbo hífokoa-maríhindürí nou,” mehomó.

¹² Raníyo asu Sipsip Nímorí-mayu ranai nímí horí 6 ra kíboakímareandí. Raníyo asu ro hímbayahane, adükarí hífíhe ranai tüküfeyowohüyo, hüfíhamíndí ranai nímbokeaní nahurai nímbranjí-mareandí. Asu amoamo ranai moaní muᅅgunambo horí nahurai hamburímayu. ¹³ Raníyo asu mupui ranai hífíní firíbadíyífoai pütápímayo sápo hanᅅrírí werínambo nahurai fimbomoranda hífokoakoayo nou. ¹⁴ Asu sünü ranai awaríthoaihüyo sápo nímíharífihí níní moatükuní ᅅgamondefeyo nou. Asu muᅅgambo hífí wafu asu airan raní-poanímbo ranai nímárfondíhíndí raníhündambo firíboadíhoai haya ho marandí.

¹⁵ Raníyo asu hífíníndí bogorí nindou, gafman hífandí-rundeimbi ami-yomondí bogorí, napó afíndeimbi, ᅅᅅníníndí hífandí-rundeimbi, moaní ratüpuríyei-ríhündeimbi, kákí semíndímbohünda ratüpuríyei-ríhündeimbi nindou muᅅguambo ranai nímoei ambeambe asu hoᅅgu hoarehí díbonapímehíndí. ¹⁶ Raníyei asu ai hífí wafu, nímoei yítífo ranaheimbo raríhi hoafíyeihí seiya, “Yíhoefí wamí se píyei gabudíhimunan-anímbo asu nindou sápo ahandí nímárfondíwamí amaru ranai hoeífekoate-yumunühí asu Sipsip Nímorí ranai ᅅᅅníníndí-yomuníkoate-mbiyumun-amboane. ¹⁷ Ahafandí ᅅᅅníníndíyowohü nindou dídíyei ai moaruwai hohoanímomayei ranaheimbo tíᅅrírífo saimbo sí ra ndeara tüküfemboanesí, ᅅᅅga asu nindou dídái ranahambo moan-ane mambüsa?” masei.

7

*God ai Israerí*hündí 144,000 nindou ranaheimbo sürü pamareandürí

¹ Muᅅguambo raní-moatükuní ranai refehayambo-yoane, asu ro hoeíríheandane, sünambeahíndí nendí yimbuyimbu ranai hífí muᅅguambo yimbuyimbu raní hímboraníkímí waraníründümo maníᅅgomo. Raníyomo asu yimbuyimbu werí ra kíkíhírüdümo warambe maníᅅgomo. Rananímbo asu werí ranai ᅅᅅrírí mamí ai-amboaní hífí raníh-ane, síríríwara ambe-ane, hoe-ane asu nímí raníwam-ane ra ᅅᅅrírí weríndo yahomo houmbo. ²⁻³ Raníyahí asu ro hoeíríhinane, sünambeahíndí nendí mamí ranai hüfíhamíndí süfuanípóedí God yanᅅrírí nūᅅgumbündí-mayo sürü pare-randeimbi semündü haya masüfu. Asu raníyo sünambeahíndí nendí yimbuyimbu-memo sápo God ᅅᅅníníndí masagapura hífí asu síríríwara moaruwai-mbofembo-memo ranahamumbo puküna mᅅᅅᅅyíyo hoafíyuhü yahuya, “Awi se hífí, síríríwara, asu nímí napó ranahambo nímái yowaní moaruwaimbo-fepoaní. ᅅᅅga yíhoefí Godíndí ratüpuríyei-ríhündeimbi ranaheimbo ahei ᅅíríbodí hamíndíwamí sürü pare-randeimbinambo pandíhundan-anímbo, se raní moatükuní moaruwaimbo-ndundí,” mehu. ⁴ Nindou ranaheifihí sürü apaiaro ra hímbayahane, 144,000-mayo. Nindou ranai ana 12 mamísírí Israeríhündíyei asu ai mamamí mamísírí ranambeahíndí 12,000-yei.

⁵ Sudandí sírambeahíndí 12,000,

Rubeníndí 12,000,

Gadíndí 12,000,

⁶ Asandí 12,000,

Naptaríndí 12,000,

Manasendí 12,000,

⁷ Simioníndí 12,000,

Rifaíndí 12,000,

Isakaríndí 12,000,

⁸ Seburuníndí 12,000,

Sosepíndí 12,000

asu Bensaminíndí 12,000.

Raní nindou ranaheimboyo God ai wand-anei yahu sürü pamareandí.

*Nindou Afí*ndí ai Godímbo hohoanímoyeihí aboed-ani sei aríhündí

⁹ Ranai moatükunî ranai refehayambo-yoane, asu asükaiya hoeirtheandane, nindou afîndî hamîndî ranai manîmboei asu ranaheimbo ngîrî mamai amboa tapuindürî. Nindou ranai ana munguambo hîfîhündî, munguambo sîrî, munguambo fi-hoearî, asu munguambo hoafümbî-yei manîmboei. Ai Godîndî nîmarîfondî Sipsip Nîmorî-mayu ranahandî hangîfoanî-yei kifohî hoearî yihuruyei mburîhü asu hîhîfî-hîhîfîyeihî mbeyemü waramberîhümündî hehi burîmayei. ¹⁰ Ai puküna hoafîyeihî seiya,

“Yîhoefî God ai adükarî bogorîndî nîmarî-fondîwamî amaru
asu Sipsip Nîmorî-dîbo yîhoefîmbo aboedambo-rîneamunî arînandî,”
masei. ¹¹ Sünambeahîndî nendî munguambo ai bogorî nindou-yomo asu yangîrî nonngoweimbî moatükunî yimbuyimbu-mayei ranîyei ai Godîndî nîmarî-fondî rana-hambo wakîrîhi hehi burîmayei. Ranîyei asu ai Godîndî nîmarî-fondî ranî hangîfoanî pütapîyei amoyareimbo Godîmbo hohoanîmo-rîhorühî aboed-ani masahündo. ¹² Ai seiya,

“Anîhond-ane!

Yîhoefî God ranahambo hoafîyefîhüya,

‘Ai hîmboamupui-randeimbî,
aboedî fîfîreandeimbî,
ndürî adükarümbî,
asu hîfandîmbo ngînîndeimb-ani.

Koadürümbo koadürümbo ahambo hîhîfîndîhurühî aboed-ani, mbîsefîmboane,”
masei.

¹³ Ranîyo asu boagîrî mamî ai wambo hoafîyundîrühî yahuya, “Nindou didîyei hoandarî hoearî kifohî ra güdîmarîhinda? Ai nahanî-poedîyeia?” mehu. ¹⁴ Ro sîmborî hoafîyahîndowohü sahiya, “Ape, se fîfîrarowandî,” masahî.

Ai yahuya, “Nindou ranai tîngîrîfoyo asu asübusî afîndî ranambeahîndî aboedambo tükümehîndî.

Ai Sipsip Nîmorîndî horambe ahei hoandarî hoearî boboemari-hünda kifohîmayo.

¹⁵ Ranîmbo-hündamboane, ai Godîndî nîmarî-fondî hangîfoanî animboei.

Ai ahandî worambe nîmbî-nîmbîsi ratüpurîyei arîhündî.

¹⁶ Ai ngîrî asükaindei wembombondei asu amîndanîngomondei.

Hüfîhamîndî ranai ngîrî aheimbo tagîndandürî,
asu hüfü amboa ngîrî tagîndandürî.

¹⁷ Nîmboe sapo sipsip nîmorî adükarî bogorîndî nîmarî-fondî mbusümondühî anüngu ai ahei hîfandîrandürî-randeimbî-ndümbui.

Ai aheimbo ndemündündürî ngu yangîrî nîngombo hoe sowahî tükündahimboyei.

Asu God ai ahei hîmboar-ambeahîndî aranîhîmboaho gedüherümbui,”
mehu.

8

Sipsip Nîmorî ai 7 noufimbî nîmî horî ra kîboakîmareandî

¹ Sipsip Nîmorî ai 7 noufimbî nîmî horî ra kîboakîmareanda asu bodîfoahü sünambe nîmî emündü boefoaimbo nahuraimayo. ² Ranîyo asu sünambeahîndî nendî 7 Godîndî hangîfoanî manîngomo ranai fufunî 7 ra waranî-maründümonda hoeimarîheapurî. ³ Asu sünambeahîndî nendî ngorü ranai Godîmbo fîsîngarü aboedeimbî mandîfe hasîhonî ranî-kîmî tüküfi manüngu. Ai gorîhipîrî ranambe fîsîngarümbî moatükunî foerümbî warambemaramünduwa ahambo fîsîngarümbî moatükunî afîndî ra masabudo. Ai Godîmbo ranî-moatükunî ahandî nendî mungu ranahei didîbafîfe hoafî ra-kapeihü sîhefemböhünda masabudo. Aiana gorînambo nafeimbî hasîhonî Godîndî nîmarî-fondî fikîmî anîngombo ranîwamî dîgembui. ⁴ Ranîyo asu fîsîngarümbî moatükunî hai tikîrîmarandî-mayo hasîheimî ranai Godîndî nendî-yafe didîbafîfe ranî bitapîre haya sünambeahîndî nendî ranahandî warambeahîndî Godîndî hangîfoanî mahafo. ⁵ Ranîyu asu sünambeahîndî nendî-mayu ranai

fisijarümbi moatükuni hipiri ra semündü haya Godimbo sesi mandife hasihonimayo raniwaminindi hai sramündi foare mbura hifini pimareandi. Asu ranisimboani nimoamondi-hoafiyohü, fu afindi-afindiyohü, wabüsüriyohü hifihemayo.

⁶ Raniyomo asu sünambeahindi nendi ⁷ fufunji waramberündümo manjngomo ranai ndeara fufunjambo yahomo houmbo-memo.

⁷ Sünambeahindi nendi mam noufimbimayu ranai ahandi fufunji ra fufunji mayuwa asu hoeweri ranai hoe ngisihari nginindi nimoei nahurai pütapiyowohüyo asu hai ranai hori bitapire haya hifi raniwami pimayo. Ranio asu ranambo hifi mam ngimi bidifiri, nimi mam ngimi bidifiri asu munquambo mamami wohi yangiri ra hai tikirimarandi.

⁸ Ranio asu yimbu noufimbisünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi fufunji ra fufunji mayu. Asu mam moatükuni moani adukari hamindi hai tikirandeimb nimoei wafu himboyoweimbi ra siriwara-ambe pifeyoani mahano. Ranio asu siriwara mam ngimi bidifiri ranai horimbofe tükumefeyo. ⁹ Ranio asu yangiri njgoweimbi moatükuni mam ngimi bidifiri-mayo siriwara-ambe ranai yifisafiyowohü asu sip mam ngimi bidifiri siriwara-ambe hei arihündi ranai ranimoatükuni ranambo nimbora mafoareandi.

¹⁰ Ranio asu ngimi noufimbisünambeahindi nendi ranai ahandi fufunji fufunji mayu. Ranio mupui mam adukari ranai sijari hai nahurai yiyowohü sünambeahindi firefoai hoe asu apoarindihori hoe ngimi bidifiri ranambe pimayo. ¹¹ Mupui ranahandi nduri ranana Hühütimbi Moatükunio. Hoe ngimi bidifiri ranai hühütimbü tükumefeyowa nindou afindi ranai simindeihünda yifimayei sapo ai hühütimbü wambo.

¹² Asu yimbuyimbu noufimbisünambeahindi nendi ranai ahandi fufunji fufunji mayu. Asu hüfhamindi ngimindambo, bidifiri amoamo ngimindambo, bidifiri mupui ranaheimbo harimendura asu ahei si ranai ngimindambo bidifiri nimbiraji-mareandi. Ranio asu ranisimboani ngimindambo bidifiri siyo asu ngimindambo bidifiri nimbira si akidou amboa tükufekoate-mayo.

¹³ Ranio asu ro himborayahane ndusikori nimoamo youyu wakimareandi ai pukuna hoafiyuhü yahuya, “Hipoanimboembou-anei, hipoanimboembou-anei, hipoanimboembou-anei, nindou hifini animboei se! Sünambeahindi nendi ngimi ranai ahamundi fufunji ranambo fufunjindimondani, moaruwaimbofe moatükuni afindi tükündifemboe,” mehu.

9

Hondahüfimb noufimbisünambeahindi nendi ai fufunji mayu

¹ Hondahüfimb noufimbisünambeahindi nendi-mayu ranai fufunji mayuwa mupui ranai sünambeahindi hifina firefoai pimayowa hoeimartheandi. Ranio asu ahambo hifambe akimi kaikoate raguhondü hanümbimayo ranahandi yipuri sübüdirihéfembo ki masemündü. ² Mupui ranai ki ranambo hifambe-mayo ranahandi yipuri ra sübüdirimarihendamboyo, asu hasheimi afindi tükumefeyo hai adukari hifambe horombo nahurai. Hasheimi tükumefeyo raninambo hüfhamindi asu sünü ranahambo gabudi-mafoareanda nimbira mamaro. ³ Ranio asu wohi-yitih ranai hasheimi ra hininjirih hehi hifini pütapimayei. Asu ai hifinindi nginindi aheimbo masagadüra arühüpoahündi nahurai nindoumbo kiarimbohünda tükumehindi. ⁴ “Se wohi, nimi asu amuri moatükuni yangiri hifini burayo ranahambo ana moaruwaimbondihimboyei. Nga moani sapo nindou daboe ahei giribodi hamindi-wami God ai wand-anei yahombo moatükuni pefekoate-mayei ranaheimbo-animbo moaruwaimbondihinduri,” meho. ⁵ Wohi-yitih ana nindou ranaheimbo hifokoefe-ndurimbo hoafi ra moai yangoro, nga moani aheimbo hondahüfimb amoamo animbo afindi hamindi asübusi ndahünduri yaho hoafimayonduri. Nga afindi hamindi asübusimbi ana sapo arühüpoahündi kiaroani asübusayo nou-animbo rambifeyowamboane.

⁶ Hondahüfimbî amoamo ranambe nindou ranai yifimbo yifirindei-mboyeisî, nga asu ai ngîrî yifindei. Ai yifimbo hohoanîmo-ndeimboyeisî, nga asu yiffî ranai aheimbo gübüsüboadearümböe.

⁷ Wohî-yitîhî ranai ana, sapo hos yifiarimbo hombo sei hehimbo rawehindî nou-mayei. Ahei mbîroambe ana sapo adûkarî bogorîndî at gorînambo nafümbî nahurai-ane amarondürî. Ranane asu ahei ngusümboarî ranana nindou-yafe nahurai-ane.

⁸ Ahei mbîrînanî ranana nîmorehî-yei mbîrînanî nahurai hoandarîyo hayamboane asu yahafî ana adûkarî pusi raion ahandî yahafî nahurai-anendürî.

⁹ Ahei misîndî ranana ainî-nambo nafümbî nîmînehoarî nahurai-anendürî gabudîfoa-reamboayo. Asu fihoafî ahei mbanendînambo ranana sapo nîmarîfondî hosîfihî nafîyo kifeyoanî kife hüramîndî haya yifiarimbo füsühoasümbî ahei yahurai-ane.

¹⁰ Wohî-yitîhî ndînindînambo kiarei arîhündî ranana sapo arîhüpoahündî nahurai-anei. Asu ahei ndînindî ranînambo nindoumbo hondahüfimbî amoamo asübusî sehi arîhündî.

¹¹ Ranî-moatükunî aheimbo ana sünambeahîndî nendî bogorîmbofi hayamboani hîfandarandürî. Sünambeahîndî nendî ranai ana sapo hîfambe akîmî kaikoate ragu hamîndî hanîweimbî ranahambo hîfandandeimbî nindou-ani. Ahandî ndürî Hibru-yafe hoafînambo ana Abadon-ani. Asu Grik-yafe hoafînambo ana Aporion-ani. Hoafî ahandî nîmîndî ra moaruwaimbore-randeimb-ani.

¹² Weangurühîdidî tîngîrîfo afîndî ranai ana ndeara mungumayo. Nga asu sünguna awi yimbu afîndî tîngîrîfo amboanî tükündafîne-amboyafe.

¹³ Sünambeahîndî nendî 6 noufimbî-mayu ranai fufunî-mayuwamboyo, asu gorînambo nafümbî sesî mandîfe hasîhonî yimbuyimbu daburüdümbî Godîndî hangîfoanî manîmboei ranambeahîndî hoafî ranai tüküme Feyowa hîmborîmayahî.

¹⁴ Sünambeahîndî nendî 6 noufimbî fufunîmbü-mayu ranahambo hoafî ranai yare hoafîyondowohü yahoya, “Sünambeahîndî nendî yimbuyimbu adûkarî hoe ahandî ndürî Yufretis kîmî karabusîyafu anîngomo ranahamumbo koandîhawapura mbîhomond-amboane,” mehondo.

¹⁵ Ranîyo asu sünambeahîndî nendî yimbuyimbu-memo ranahamumbo karabus-ambeahîndî aboeda koamarîhoupara mahomo. Ai ndeara hapondanî, ndanî si, ndanî amoamo, ndanî hîmbanîfihî nindou ngîmîndambo bîdîfirî ranaheimbo hîfokoe-fe-ndürîmbohünda nafîründümo houmbo hîfandu manîngomo.

¹⁶ Ami ai hos ranîwamî nindou-memo ranana tapuiyoanî yimbu handret mirion-ane (200,000,000) mehomonda ro hîmborîmayahî.

¹⁷ Ranîyahî asu ro yafogoadînambo nahurai hos ranîyei asu nindou hos sowandümo homo-rundeimbî ra hoeimarîheandî. Ahamundî nîmînehoarî misîndîhü magüdundî ra hai imami nahurai hamburî-mayo, nîmbandî asüdabo, asu anîsühî safî nahurai mapaiaro. Hosî-yei mbîro ranana adûkarî pusi raionîndî mbîro nahuraiyo. Ranîyo asu ahei yahamonîndî hai, hasîheimî, asu nîmoei sarfa imamiyo nahurai ranai tüküfe haya maho hoango.

¹⁸ Ranîyo asu ngîmî moatükunî hai, hasîheimî, asu nîmoei sarfa imamiyo nahurai hosî-yei yahamo tüküme Feyo ranambo nîmorehî nindowenihi ngîmîndambo bîdîfirî-mayo ra moaruwaimbo-mareandürî.

¹⁹ Hos ranahei ngînîndî referambo moatükunî ranana ahei yahamo asu sendanî ane amarondürî. Ahei sendî ranana amoasîrî mbîro nahurayondürî hayamboane asu ranînambo nindou moaruwaimbo-rîhindürî arîhündî.

²⁰ Nîmorehî nindowenihi bîdîfirî moaruwai hamîndî moatükunî ranambo hîfokoe-fendüra yiffîkoate-mayei ai awi moai ahei hohoanîmo ngorü-süngurîhindî. Asu moai tîkai god sîsamî ahei warîna nafîmarîhündî ranahambo daboadanambo-rîhindî. Asu ai moai moaruwai nendî hîffî ndanîhünda ranaheimbo ngusüfo pefe hohoanîmo ra hîningîrîhindî. Asu tîkai sîsamî god aheihoarî gor, sirfa, bras, nîmoei, nîmî bîdîfirî ranînambo nafîmarîhünda hîmboarîyo, hoafî hîmborîyo, asu hoahoango-rakoate-mayei ranahambo amboa ai moai ngusüfo pefihümbö hohoanîmo ra hîningîrîhindî.

²¹ Asu nindou ranî-mayei ranai sapo ai nindou hîfokoarîhi, tîbagîrîhi, nîmorehî sîsîhîmo, nindowenihi bîrabîrîyei asu hûmbuhünîyei marîhündî ranahambo amboanî ai moai hîningîrîhindühî aboedî hohoanîmo süngurîhindî, nga wanî.

10

*Sünambeah*indî nendî mamî ai Sonimbo buk masagadowa masesu

¹ Raniyahî asu ro hoeirhinane, sünambeahindî nendî nginindî mamî ranai sünambe tüküfi haya makusu. Ai mburüngainambo gabudifoareri haya asu ahandî mbiro wafusifoahü fororahoeimi ranai wakiyo tümärerî. Ahandî ngusumboari ana hüfthamindî nahuraiyo asu ahandî tîjari yimbu ana hai nahuraiyo. ² Ai ahandî warambe buk akidou skror* ra, ngure waramberamündü hayamboyu. Raniyu ahandî warihondü tîjari ra sirîwara-ambe türeandî asu kadüdi tîjari ra hifîwami tümareandî. ³ Asu ai puküna hamindî raion hoafayo nou hoafîmayu. Ai hoafîyu hayamboyu-ane asu nîmoamondi-hoafî 7-ambe ramindeimbimbo hoafîmayu. ⁴ Nîmoamondi-hoafî ranai hoafîmayuwa rani-simboani ro ndeara ahei hoafî ra sürü papimbo yangirîmayahî. Nga asu sünambeahindî hoafî mamî ranai hoafîyohü yahoya, “Nîmoamondi-hoafî 7 hoafîmayo ra se weindahindo-wamboya, nga dîbonapîndowandî. Asu se bukîfihî hoafî ra sürü papîndamboya,” mehondîrî.

⁵⁻⁶ Raniyu sünambeahindî nendî sirîwara-ambe tîjari türe asu hifîhü türe maranda hoeimarîhini-mayu ranai sünambe ahandî warihondü warî nîmoamore mbura God koadürümbo-koadürümbo anüngu ahandî ndürinambo anihondümbo hoafîmayu. Ai sünü, hifî, sirîwara asu muᅅgu moatükunî ranambe engoro ra nafîmarandî. Sünambeahindî nendî ai hoafîyuhü yahuya, “Ndeara God ai muᅅgu-moatükunî moendîfemboayu si ra muᅅgumbo yahomboane, nga asu ngîrî ai gedühî hîbada ngu. ⁷ Nga asu 7 noufimbî sünambeahindî nendî-mayu ranai ahandî fufuᅅi fufuᅅinduananîmbo, asu God ai ahandî hohoanîmoyu dîbo masîhendî ra moendî-ndeambui. Rani-moatükunî ranahamboyu ai ahandî ratüpurîyomo-rundeimbî asu hoafî hoafîyîmo-rundeimbî-memo ranahamumbo wataporîmbo-marapurî,” mehu.

⁸ Sünambeahindî hoafî ro horombo hoafîmayowa hîmbori-marîhamîndîhî ranai asükaiyo hoafîyondîrühî yahoya, “Se ngafî buk akidou skror sünambeahindî nendî tîjari sirîwara-ambe türe asu hifîhü türe haya anüngu ranahandî warîwami boare anango ra ndowandîfî,” meho.

⁹ Raniyahî asu ro sünambeahindî nendî-mayu ranahambo sowana ha buk akidou ra mbîsenda sahehea düdumeheando. Raniyu asu simborî wambo hoafîyundîrühî yahuya, “Se buk akidou ra ndowandîfî mbunda dowadîfî. Rani-moatükunî ra sîhafî bodoambe dîdîhamîndîmboe. nga asu sîhafî yafambehü ana efu hoe nahurai aboedî aparîndîmboe,” mehundîrî. ¹⁰ Raniyahî asu ro ahandî warambeahindî buk akidou-mayo ra sahamîndî hehea sahasîhane, rani-moatükunî ranai efu hoe nou wandî yafambehü aboedî aparîmayo. Nga asu sahasî hîningîrîhe heheamboyahane asu wandî bodoambe dîdîhamîmayo. ¹¹ Raniyu asu wambo yare hoafîyundîrühî yahuya, “Asükaindafî se muᅅguambo sirîhündî, hifîhündî hoafî asu bogorî nindou afîndî ranaheimbo nîni-moatükunî tüküfemboayo ra wataporîmbondandî,” mehundîrî.

11

Yimbu nindou ai hoafî bokamarî-heneandî

¹ Raniyo asu wambo simongorîfe-rambo nîmîharî nîmîndî nahurai sendîrî mbura hoafîyuhü yahuya, “Nîmîharî ranambo ngafî Godîndî worî asu ahambo sesi mandîfe hasîhoni ra simongorî-ndowandî. Asu nindou dîdîyei worî ranambe amarei ranaheimbo tapuindafîndürî. ² Nga asu Godîndî worî ranahandambo papî weindani anîngo ranana yowani se simongorî-ndowamboya. Ranana sapo nindou Suda-yafe ndîfo ranaheimbo hîningîmefeyo-ane. Rani nindou ranai-anîmbo Godîndî ngoafî adükari ranahambo 42 amoamombo pühîndei kîkîmîboadi-himboyei. ³ Rananîmbo asu ro nindou koandîheheapîra afîndî hohoanîmo-yomombo hoearî güdüne hena wandî hoafîyaheimbî hoafî hoafomböhünda kodamboya. Rananîmbo ai Godîndî hoafî

* 10:2: Skror ra pepa hoandarî nîmîharîfihî ngamondîfeimb-ane.

ra wataporimbo-ndinamboyafani 1,260 si aho ranambe,” mehundiri. ⁴ Nindou yimbu ranai ana sapo orif nimi yimbu asu ram hai yimbu munguambo hifi ranahei Adukari anungu ranahandi hangifoan-ane animbafani. ⁵ Nindou yimbu ranahafanimbo dudi ai moaruwaimbo-fepirimbo ehu ana, asu ahafandi yahamo-nafi hai ranai tukundifehu rani-moatukuni ranambo ahafanimbo moaruwaimbofe-pirimbo nindou ranaheimbo hai tikirinda-ndurimboe. ⁶ Ai nginindi sowandifanimbo-anafani Godindi hoafi bokarhefembo simboani sunambeahindi hoe kosiwa kikhemindimbo ra. Asukai ai nginindi sowandifanimbo-anafani hoe ra hori nahuraimbofe tukufembo amboa. Asu hifinindi nendi aheimbo moaruwai moatukuni refeyoani moaruwaimbo-fendurimbo amboa ahafandi hohoanimo sungu refembo asafani ra randineamboyafani.

⁷ Godindi hoafi ra ndeara wataporimborini moendineandan-animbo nimambeahindi ninihondi hifambe akimi kai-koateimbi ranambeahindi tukufe arandi ranai ai-babidimbo yifiarindimboe. Ai ahafanimbo ngasundeapiri haya hifokoa-ndeapirimboe. ⁸ Asu ahafandi yifi-nimoko ranai ngoafi ranahandi bogori nafini yagodimboyafani, sapo ahafandi Adukari nimi keimbi karihendeimbi-fihi tikorundimo pamaruwuri houmbo hifokoaruwurui. Adukari ngoafi ranahambo kafoefe hoafi ranana Sodom asu Isipyo. ⁹ Mungua hifihundi nindou, mamami siri, mamami hoafumbi asu mamami fi-hoeari ai ngimyo mbura ngoru sinambo hombo hufunimboyo ahafandi yifi-nimoko ra hibudundihu-pirimboyeisi, nga asu ngiri hifi kandhipiri. ¹⁰ Hifi ndanindhdambo nindou ai hihifi-hihifi-ndeimboyei sapo nindou yimbu ai yifimefandi ranahambo. Ai sesesi-ndeihi hihifi-hihifi-ndeihi asu aboedi napo simbori saindeimboyei nindou yimbu Godindi hoafi hoafiyafani-rinandeimbi ai nindou ranaheimbo afindi hamindi tinirifo masabinanduri ranimbo.

¹¹ Ngimyo mbura ngoru sinambo hombo hufunimboyo yangiri ningombo yafui ra God ai koamafoareanda kosi ahafandi fiambemefeyowa ai botimefneanda, asu nindou munguambo ai ndarhi hoeirhipira mayowa yihimbomayei. ¹² Raniyo asu Godindi hoafi hoafiyafani-rinandeimbi ai himbori-yafandane, sunambeahindi hoafi mamami pukuna ahafanimbo hoafiyopirui yahoya, “Mborai nduhi suhufani,” meho. Ahafanimbo hifokoa-marhipiri ai himboapoyeiane, asu ai mburungai bitapirine hena sunambe mahahufani.

¹³ Asu rani-simboani hamindi hifihe afindi ranai tukufehuyo, adukari ngoafi ranahandambo mamami bidifiri birefoai putapiyowohu asu 9 bidifiri ningohuyo 7,000 nimorehi nindowenihira ra hifokoako-mafoareanduri. Nindou bodimondi yangiri maniboadei ai yihimboyeihira God sunambe amaru ranahambo adukar-ani masei.

¹⁴ Yimbu noufimbini tinirifo ranana ndeara munguyomboane, nga se himboriyei ngimi noufimbini tinirifo ranai ndeara akimi tukufembo yahomboane.

Sunambeahindi nendi 7 noufimbini ai fufunimayu

¹⁵ Raniyo asu sunambeahindi nendi 7 noufimbini ai fufunimayu. Raniyo asu sunambeahini nindou afindi hoafi ranai pukuna hoafiyehi seiya,

“Nginindi semindi hefe mungua hifi ra hifandimbo ana
sifehi Adukari

asu nindou sifehimbo aboedambofe-munimbo kamafoariri Kraisi ahafand-ane,
asu ai-animbo koadurimbo-koadurimbo hibadambui,”

masei ¹⁶ Raniyomo Godindi hangifoani 24 boagiri nindou ahamundi nimarifondiwami mamarimo ranai hifini yiri-yimbu pusiru mburo putapiyomo mburu Godimbo aboed-ani mehomo. Ai hoafiyomonduhi yahomoya,

¹⁷ “Adukari, se God munguambo nginindeimb-anafi.

Seana haponda animbafi,

horombo manimbafi!

Sihafi nginindi ra sowandifi hawa

asu munguambo hifi piyafi hawa hifandara hafi

ranahambo shambo ro hihifarahunini.

¹⁸ Hifi ndanindhdambo nindou ai nginindimayei

sapo sɪhafi ŋgɪnɪndɪmbo si ra tükümeŋefeyowa,
 asu yɪfiyeimbɪ nindou aheimbo yɪbobo-fendürɪmbo si ranambo tükümeŋefeyowa.
 Sɪhafi ratüpuriyomo-rundeimbɪ,
 sɪhafi hoafi hoafiyomo-rundeimbɪ asu
 sɪhafi muŋguambo nindou akɪdouyo adükariyo sapo sɪhambo yɪhɪmboarɪhünɪnɪ
 ranaheimbo aboedɪ moatükunɪ saimbo si ra tüküfemboane.
 Ŋga asu nindou dɪdɪyei hɪfɪ moaruwaimbo-marɪhindɪ
 ranaheimbo moaruwaimbo-fendürɪmbo si ranɪ amboa ndeara tüküfemboane,”
 mehomo.

¹⁹ Sünambeahɪ Godɪndɪ worɪ ranahandɪ yipuri ra sübüdɪhoehü asu ahandɪ
 nendɪmbo hoafi firamündü masɪhendɪ bokis ra weindahimayowa hoeimarɪhindɪ.
 Ranɪyo wabürüsɪyo wakɪreandühɪ asu fuyowohüyo nɪmoamonɪndɪ hoafi ai pai kapeihü
 kɪkɪrandühɪyo asu hɪfɪhe tüküfehü kɪfohɪ nɪmoei nahurai pütapɪmayo.

12

Son ai nɪmorehɪ asu amoasɪrɪ adükari hoeimareapɪrɪ

¹ Ranɪyo asu sünambe moanɪ ranɪ-poanɪmbo moatükunɪ ranai tükümeŋefeyo. Ranɪ-
 moatükunɪ ranana nɪmorehɪ mamɪ ranaiyo. Ai hüfɪhamɪndɪ hoearɪmbore güde
 hayamboyo asu amoamo ahandɪ yirüfoendɪ hoarehɪ pare mbura, 12 mupui atɪmbore
 ahandɪ mbɪroambe kɪkɪfoare hayamboyo tüküfe manɪŋgo. ² Nɪmorehɪ ranai ranümbɪyo
 hayamboyo asu nɪmorɪ wakemɪndɪmbo asübusɪ ranai ahambo tükümeŋefe ndowa
 asübusɪmbo hoafi karɪhoaimarandɪ. ³ Rameŋefeyowamboyo asu moanɪ ranɪ-poanɪmbo
 moatükunɪ ŋgorü ranai sünambe tükümeŋefeyo. Ranɪ-moatükunɪ rameŋefeyo ranana
 moanɪ adükari hamɪndɪ amoasɪrɪ hamburiyo 7 mbɪroweimbɪ, asu 10 daburüdümbɪyo
 haya ahandɪ mbɪro mamamɪ ranɪwamɪ at 7 kɪbodɪrɪfoare hayamboyo tüküfi manüŋgu.
⁴ Ahandɪ sendɪ ranambo ŋgɪmɪ bɪdɪfɪrɪ mupui kifihüramündɪ huhüyo asu sünam-
 beahɪndɪ hɪfɪna firɪbadɪ-mafoareandɪ. Ranɪyo asu amoasɪrɪ ranai nɪmorehɪ-mayo
 ranahandɪ fikɪmɪ manüŋgu nɪmorɪ ra wakɪndamɪndoanɪ mbundɪhe dagadɪ yahuhaya.
⁵ Ranɪyo asu nɪmorehɪ ranai nindowenihɪ nɪmorɪ wakɪmarɪmɪndo. Nindowenihɪ
 nɪmorɪ ranai-anɪmbo adükari mbondɪfi haya muŋguambo hɪfɪhündɪ nendɪ rana-
 heimbo ain nɪmɪharɪ ndemündü haya hɪbadarümbui. Nɪmorehɪ ranai nɪmorɪ ra
 wakɪmaramɪndo-amboyo asu nɪmorɪ ra kosɪründümo houmbo God asu ahandɪ nɪmarɪ-
 fondɪ sowana mahafomo. ⁶ Ranɪyo asu nɪmorehɪ ranai fefoai haya nɪmɪ wohɪ furɪkoate-
 reandühɪ maho. Sapo God ai ahambo 1,260 si ranambe nɪŋgowanɪ hɪfandɪmboane
 yahuhaya ŋgoafɪ dɪdɪboadore hɪnɪŋgɪmareandɪ ranɪnambo.

⁷⁻⁸ Ranɪyo asu yɪfiarɪ ranai sünambe pomarɪhoaiyo. Ranɪyo sünambeahɪndɪ nendɪ
 bogorɪ Maiker ai ahandɪ sünambeahɪndɪ nendɪ-memo ranɪ-babɪdɪmbo amoasɪrɪ
 afɪndɪ-mayu ranɪ-babɪdɪ yɪfiarɪmemo. Asu amoasɪrɪ ai asükaiyo ahandɪ nendɪ-
 babɪdɪmbo hɪhɪrɪyafu yɪfiarɪmemo. Ŋga amoasɪrɪ adükari-mayu ranahambo yɪ-
 fiarambe ŋgasündüwurɪ houmbo, asu ahandɪ nendɪ-babɪdɪmbo sünambe gedühɪ
 nɪŋgombo yowanɪ yahomo hemafoarupurɪ. ⁹ Ranɪyomo Godɪndɪ sünambeahɪndɪ
 nendɪ-memo ranai amoasɪrɪ afɪndɪ-mayu ranahambo sowarɪndümo hɪfɪna pi-
 marüwurɪ. Amoasɪrɪ ranai ana horombodɪdɪ hondüyo haya ahamboya, “Satan
 hɪfɪ ndanɪhünda nindou papɪ-hoafɪra-randeimb-ani,” masei. Ai hɪfɪnɪndɪ nindou
 muŋguambo tikai hoafɪyo-randeimb-ani. Ranɪyo ahambo ahandɪ sünambeahɪndɪ
 nendɪ-memo ranɪ-babɪdɪmbo sünambeahɪndɪ hɪfɪna hemafoarupurɪ.

¹⁰ Ranɪyo asu ro hɪmborɪyahane sünambeahɪ hoafi ranai puküna yare hoafɪyowohü
 yahoya,

“Hapo-ana God ai sɪhefɪmbo aboedambofe-munɪmbo ra ndeara tüküfemboane.

Hapo-ana nindou God ai dɪbonɪyo hɪnɪŋgɪmarirɪ ranahambo bogor-ani yahu
 nafuiyumboani!

Sapo nindou düdi ai Godɪndɪ hɪmboahü nüŋgumbo

sihēfi wandafi mamī nīm̄bi-nīm̄bisi papī-hoafi-randūri arandi
 ranahambo sūnambeahindi hihairūndūmo masafoarūwuri.

¹¹ Sihēfi wandafi-mamī ana Sipsip Nīm̄orindi hori
 asu ahandi hoafi anihondūmbo wataporimborihū marihūndi
 raninamboyei ai amoasiri-dibo yifiariyei tabori-marthehindi.

Nindou rani-maye ranai ahei fimbo hohoanimo-koate
 asu hoafi anihondūmbo wataporimbo-marihūndi
 raninamboyei amoasiri-dibo yifiariyei tabori-marthehindi.

Nindou rani-maye ranai yifimbo yihimbokoate-maye.

¹² Ranimbo-hūndambo-animbo sūnū asu sūnambeahindi nend-anemo
 se hihifi-hihifindimo!

Ŋga hifi asu siriwara se hipoanimoembou-anafe.

Satan ai ndeara ranihū kusūmbo wambo asu ahambo ŋgusūfo asūrirūhane.

Ai ranihū niŋgombo ra gedūhiyopoani,
 ŋga bodifo-ane ranimbo fifireamboani,”

meho.

¹³ Amoasiri adūkarī-mayu ranai ahambo hifina hemafoarūwuri ra ndare hoeire-
 andani mayoamboye asu sapo nimorehi nindowenihi nīmori wakimarimindo rana-
 hambo pare wamara hu. ¹⁴ Ŋga asu nimorehi ranahambo meso mbanendi nahu-
 rai masahūndo. Mbanendi yimbu ranambo-animbo ai nindou niŋgokoate-reandūhi
 amoasiri adūkarī ranahambo didimombo diboai haya ŋgomboe. Asu ranihū ŋgo
 niŋgowan-animbo ŋgimi himbaniyo haya 6 amoamo ahambo hibadihūndūhi sesi
 ndahūndomboyeyi. ¹⁵ Raniyo asu nimorehi ranahamboya hohoambu ranambo semindi
 mbihowamboane yahuhaya amoasiri ahandi yahamonindi hohoambu kamafoareandi.

¹⁶ Ai ramareandiyosi, ŋga asu hifi ranai nimorehi ranahambo mafarihendi. Hifi ranai
 yafadū boamareanda amoasirindi yahamonindi hoe tükumefeyo ra sirimafoareandi.

¹⁷⁻¹⁸ Raniyo asu amoasiri adūkarī ranai yare hoeireanda mayowa nimorehi ranahambo
 ŋginindimarandi. Asu ai nimorehi-mayo ranahandi ahuirhoandi-maye, sapo nindou
 didiyei Godindi ahinūmbi hoafi asu Sisasindi hoafi sūngurūhi-rihūndeimbi, ranahe-
 imbo sowana ai-babidimbo yifiarimbo yahuhaya mahu.

13

¹ Raniyu asu amoasiri adūkarī ranai siriwara gudi pimaramindo raniwami maninŋgu

Nimambeahindi ninihondi yimbu tükumefineandi

Raniyahī asu ro hoeirheanda moaruwai hīmboyoweimbi ninihondi mamī ranai
 siriwara-ambeahindi tükufe masifo. Rani-moatükunī ra 10 daburūdūmbūyo haya
 asu 7 mbiroweimbūyo. Daburūdū mamami ra adūkarī bogori nindoundi at nahurai
 ninoumayo. Asu ahandi mbiro mamami raniwami sūrū papimayo, ranana Godimbo
 tirifoefi hoafiyoyi. ² Ninihondi tükumefeyowa hoeimarheandi-mayo ranai ana adūkarī
 pusi titiborandeimbi repat nahuraiyo. Ahandi tinjari ra adūkarī ninihondi bea
 nahuraiyo. Asu yafambe ahandi ra mare raionindi nahuraiyo. Ranahamboye
 amoasiri adūkarī-mayu ranai ahandi-mayo ŋginindi, asu adūkarī bogorindi nimarī-
 fondi asu adūkarī bogori moatükunī ra masagado. ³ Ninihondi-mayo ranahandi
 mbiro ŋgorū ranana moani pisaonambo-marundi ra yifimbo-mbuimbiyosi, ŋga asu
 ahandi masime mamaro ranana dikirimefeyo. Muŋguambo hifinindi nindou ranai
 rani-moatükunī ramefeyo ranahambo hepūnahi hehi asu ahambo sūngumarihū hei.

⁴ Raniyei asu muŋguambo hifinindi nindou ranai amoasiri adūkarī-mayu ranahambo
 hohoanimo parihindūhi seiya, adūkar-ani sapo aiyu ninihondi-mayo ranahambo
 hifandimbohūnda ŋginindi masagado. Asu ai ninihondi-mayo ranahambo amboani
 hohoanimo parihindūhi seiya, “Dūdi nimambeahindi ninihondi ndahuraiyua? Asu
 didai ninihondi ndanahambo ŋgu pande haya yifiarimanda?” masei.

⁵ Raniyu asu God ai ninihondi ranahambo yare hiniŋgimareanda hoafi afindi-afindiyo wakireandühi Godimbo tirifoarerühi hoafimendo. Raniyu asu ai ahambo rani-moatükunî ra refembo 42 amoamo yangiri hiniŋgimareandi. ⁶ Raniyo asu rani-moatükunî-mayo ranai Godimbo, ahandi nimarifondi asu ahandi nendi sünambe amarei ranaheimbo amboa tirifoefe hoafiyu marandi. ⁷ Raniyo ahambo God ai hiniŋgimareanda ahandi nendi-babidimbo yifiari-mayeia asu ai yifiari ra tataboari-mafoareandi. Asu ai muŋgua siri, hifihöndi, hoafeimbi, fi-hoeari ranaheimbo hifandiyondüri hombo, randowandi mehundo. ⁸ Rananimbo nindou muŋguambo hifi ndanihö animboei ranai nimambeahindi ninihondi-mayo ranahambo ŋgusüfo pandihimboyei. God hifi sünu nafikoate-yuambe Sipsip Nnimori hifokoamarüwuri ranahandi koadürümbo-koadürümbo yangiri niŋgombo buk ranambe ndüri papimareandi. Ranambe ahei ndüri pefekoate-maye ranai ana nimambeahindi ninihondi ranahambo ŋgusüfo pandihimboyei.

⁹ Nindou didiyei ai himboambembaye ana, hoafi nda himborindei. ¹⁰ Nindou didiyei sapo aheimbo mbuimündindüri karabusifendürümbo-maye ranahaimbo mbuimündindüri karabusife-ndürümboane. Asu nindou düdi ai sapo pisao yihümi-mayo ranambo hifokoefimboani meho, ranana pisao yihümi-mayo ranambo hifokoefimboani. Yahurai moatükunî tükündifeyoani ana, asu Godindi nendi ai ahei anihondümbofe hohoanimo ra kikhisafi-rihümüdi hehi mbinimboei-amboane, meho.

¹¹ Raniyo asu ro hoeirtheandane, moaruwai himboyoweimbi ninihondi ŋgorü ai hifambeahindi tükife masifo. Rani-moatükunî ra Sipsip Nnimorindi daburüdü nahurai yimbu ahandi mbirowami hiniŋgireapiri hayamboyo, ŋga ai adükari amoasiri nahurai hoafimayo. ¹² Ai adükari hamindi ŋgini-mayo weaŋgurühididi ninihondi-mayo semindi hayamboane asu haponda ahandi fondahü ai rani-süngure arandi. Ai hifi asu nindou raniwami animboei ranaheimbo weaŋgurühididi ninihondi masime afindeimbi yifimbo yangiri-mayo ranahambo ŋgusüfo pefembohünda hüti-hüti-marandüri. ¹³ Yimbu noufimbî nimambeahindi ninihondi ranai adükari hamindi hepünifeimbi moatükunî ramareandi. Ai nindou muŋguambo ahei himboahü ramareanda hai ranai sünambeahindi tükife haya hifina makoso. ¹⁴ God ai yini mehua nindou ranaheimbo tkai hoafiyondürühi weaŋgurühididi ninihondi ranahandi himboahü hepünifeimbi moatükunî ramareandi. Yimbu noufimbî ninihondi-mayo ranai nindou ranaheimbo yahoya, sapo horombo ninihondi pisaonambo hitimaranda masimeimbü-mayo, ŋga ai haponda yangiri aninggo ranahandi sisami nafindihü mbundihü asu ahambo hohoanimo-mbeahündo-wamboane, meho. ¹⁵ God ai yini mehua yimbu noufimbî ranai weaŋgurühididi ninihondi sisami ranahambo yangiri niŋgombo yafui masagado. Rananimbo asu sisami ranai wataporiyohümbo nindou didiyei ahambo ŋgusüfo pefekoate-aye ranahaimbo hifokoa-ndeandüra yifimbiyei-amboane, meho. ¹⁶ Nindou muŋguambo akidou, adükari, napo afindeimbi, napo-koateimbü, moani ratüpuriyeyi rihündeimbi asu kaki semindimbo ratüpuriyeyi rihündeimbi ranahaimbo ahei warihondü warani asu ahei giribodi hamindi wami sürü pefendürümbo hüti-hüti-marandüri. ¹⁷ Nindou mamî ai-amboa ŋgiri kakinambo pemindu asu ŋgiri kakifihimbo ndendi, ŋga nindou düdi ahandifihî sürü apeninggo rani yangiri animbo randeambui. Sürü ranana ninihondi ahandi ndür-ane asu namba ranahandi ndür-ane. ¹⁸ Ndanana aboedi fifiife hohoanimo-ane. Nindou düdi ai aboedi fifiireandeimbay ana, ai ninihondi ranahandi ndüri nimindi ra tapuimbuyu-wamboane. Sapu sürü ranana nindoundi ndüri süngunamboane. Ranahandi namba sürü ranana 666-ane.

14

Sipsip Nnimorindi nindou ai simbori heirü heiraye

¹ Ro asükaiya hoeirtheand-ane 144,000 nindou ai Saion nimoei wafu-ambe Sipsip Nnimori-babidimbo manimboei. Sipsip Nnimori asu ahandi afindandi ndüri

ra ahei giribodi hamindifihî papimarandi. ² Raniyo ro himboriyahani sünambe hoe amündürî fuwayo asu nimoamondi-hoafi nahuraimayo. Raniyo asu ro himboriyahani gita fandunda hoafayo nahurai hoafimayo. ³ Nindou ranai Godîndî nîmarî-fondi hanjifoani, yimbuyimbu yangîrî nîngoweimbi asu boagîrî nindou-yomondi himboahü simborî heirü mamî heirümayeri. Nindou 144,000 God ai hîfi ndanîhündambo nindou-yafe mbusümonîndî masemündündürî ranî yangîr-anîmbo heirü ra fifîrîndîhimboyei. ⁴ Nindou ranana moai nîmorehî dîbombo apomo, nga moanî sürühoeimbi hamînd-anemo. Munguambo hîfi nahi Sipsip Nîmorî ai huwanî nindou ranai ahambo süngurüwurî homo arundî. God ai nindou ranahamumbo hîfi ndanîhündambo-yomondi mbusümonîndî manîngomonda masepurîmîndu. Ahamumbo boatei ndeara sepurî-mündümboani Sipsip Nîmorî asu God ahafandî yangîrî nîngombohünda. ⁵ Ai moai tikai hoafiyomo-rundî, nga aiana hüti-koate-anemo.

Sünambeahîndî nendî ngîmî ai hoafi wataporîmbo-marundî

⁶ Ro hoeirîhinanîyo sünambeahîndî nendî ngorü ai nîmoamo youyu wakîmareandî. Ai yangîrî koadürü koadürümbo nîngombo hoafi nindou munguambo aheimbo waporîyondürîmbo semündü hayamboyu. Munguambo hîfîhündî, munguambo fihoeareimbi, munguambo mamîsîrî, munguambo mamî hoafeimbi ranaheimbo munguambo wataporîmboyondürîmbo semündî hayamboyu. ⁷ Ai pukünambo yare hoafiyuhü yahuya, “God ai nindou-yei hohoanîmo yîbobofembo si ra ndeara tükîfemboane, nga asu ranîmbo-hündambo anîmbo yîhîmbondeihî ahambo aboed-ani mbîsefîmboane. Aiyu sünü, hîfi, sîrîwara, asu feamongo hoe nafîmarandî ranîmbo-hündambo-anîmbo ngusüfo pandîhorî,” mehu.

⁸ Yimbu noufimbî sünambeahîndî nendî ai weangurühîdîdî ramefiyu ahandî süngu ai yahuya, “Adükari ngoafi Babiron ana moaruwaimbo-mefeyo. Anîhond-ane! Mungunambo moaruwaimbo-mefeyo. Adükari ngoafi Babiron ramareandüra nîmorehî sisîhîmo asu nindowenihî bîrabîrîyei marîhündî. Ai ngînîndî wain hoe sagadüranî simîndei hehi hîhîndî hohoanîmoayeri nahurai-ayeri ranîmbo God ai ngînîndî-ndandürümbui,” mehu.

⁹⁻¹⁰ Asükai sünambeahîndî nendî ngorü ai ngorü yimbu ramefîneandî nou ramefiyu. Ai puküna hoafiyuhü yahuya, “Nindou dîdyei ai nîmambeahîndî nînîhondî asu ahandî sisamî ranahambo ngusüfo pararîhindî ana, ahei giribodi hamindifihî asu warîhondü waranî sürü apaiaro ana, ai ranî-poanîmbo wain hoe mbîsimîndei-amboane. Wainî hoe ranana Godîndî hürüt-ane. God ai ngîrî ngînîndî wain ra hoeambe kandeandî, nga wanî. Ai ahandî hürütü ra moaruwai-mbofe hoe simîndî hîpîrî ranambe kande dagadüranî ndîmîndeimboyei. Asu nindou nînîhondîmbo ngusüfo parîhi arîhündî, sünambeahîndî aboedî hamîndî nindou asu Sipsip Nîmorî ahamundî himboahü, ranaheimbo hai asu sarfa nîmoei hai hüfü hondü ranînambo tîngîrîfo afîndî mbîsagadür-amboane. ¹¹ Hai ranahandambo hasîheimî aheimbo tîngîrîfo asagadürî ranai koadürümbo-koadürümbo gafomboe. Sapo nindou nînîhondî asu ahandî sisamî ranahambo ngusüfo pamarîhindî, asu ahandî ndürî sürü masahümündî ranana ngîrî fi handîhi nîmandei,” mehu. ¹² Ranîmbo-hündambo Godîndî nendî ai ahandî hoafi himborî-yei süngurîhindühî asu Sisasîmbo anîhondümbo-arîhorî hei ai aboedamboyahi ngînîndî mbînîmboei-amboane.

¹³ Ro himboriyaha sünambe yafambe mamî ai hoafiyohü yahoya, “Se sürü nda papîrandî: Haponda asu sünguna nindou dîdyei Adükari dîbo anîboadei ranai yîfayeri ana, ai hîhîfî-hîhîfîmbeyei-amboane,” meho. Yîfiyî Aboedî ai-amboanî yahoya, “Anîhond-ane. Sapo ai ratüpurî afîndî tîngîrîfomayeri ra hînîngîrîhi hehi moanî warî handîhi nîmandeimboyei ranîmbo-hünda. Asu ai ngîrî moanî ngei, nga aboedî hohoanîmo ai ramarîhindî ra-kapeihü ngeimboyei,” meho

Hîfi ndanîhündambo sesî yimungu-remîndîmbo si

¹⁴ Asukai ro himboyahind-amboyo mburinggai kifohi-wami nindou mami Nindou Hondü nahurai mamaruwa hoeimarihini. Ai adukari bogorindi at gorinambo nafiyoweimbi-mbiro-ambe kikifoare sarif yihimindi semündü haya mamaru. ¹⁵ Asu sünambeahindi nendi ngorü ai Godindi worambeahindi tüküfi sünü nindou mburinggai-wami mamaru ranahambo puküna mingingyu hoafiyuhü yahuya, “Sihafi sarif ndowandifi hawa sesi hifinindi ra yimunguri-ndandifi, nga ndeara sesi ra yimungurimbo si-ane,” mehundo. ¹⁶ Raniyo nindou sapo mburinggai-wami mamaru ranai ahandi sarif semündü haya sesi hifinindi rani yimungure-mindimbo mahanu.

¹⁷ Asukai sünambeahindi nendi ngorü ai Godindi wori ra hininggire haya tüküfi masünu. Ai-amboani sarif semündü hayamboyo. ¹⁸ Asukai sünambeahindi nendi ngorü hai hifandra-randeimbi-mayu ranai Godimbo sesi mandife shefe-rambo hasihoni-mayo ra hininggire haya masüfu. Ai sünambeahindi nendi ngorü-mayu sarif yihimindi masemündü ranahambo puküna hoafiyuhü yahuya, “Sihafi sarif yihimindi ndowandifi hawa wain hisi ra hifitiri-ndandifi mamini digawandi, nga ndeara wofi hisi ra süfiyomboane,” mehundo. ¹⁹ Sünambeahindi nendi ranai sarif semündü haya amofi hanü wain hisi ra hifitiramündi mamini masihendi. Waini hisi-mayo ra Godindi hürütümbi nimoei hipiri wain hisi ndünyo boboe semindimbo-mayo ranambe pütimefiyu. ²⁰ Asu ai wain hisi-mayo ra adukari ngoafi himborani tüküyafu homo hipiri-mayo ranambe ndünrund-aniyo hori ranai 300 kiromita nahurai maho. Asu hori tüküfe maho, ra nindou simongori-feyoani ngusumboarühi nahurai mahafo.

15

Bidifiranambo tiringifo

¹ Ro sünambe hoeirtheandane, rani-poanimbo moaruwai hamindi hepünifeimbi moatükuni tükimefeyo. Sünambeahindi nendi 7 ranai nindoumbo moaruwaimbofembo moaruwai hamindi moatükuni 7 sowandümo mamarimo. Rani-moatükuni ranai munguayo ana, Godindi hürütü ndeara bidifiranamboane, nga asu ngiri asukai yahurai tükündifeyo. ² Raniyo asu ro karasinambo nafümbi nahurai siriwara-ambe hai bitapire tükimefeyowa hoeimartheandi. Nindou yifiarambe nginindi nimboeimbo nimambeahindi ninihondi, ahandi sisami, asu ahandi nduri namba ranahambo hifinambo-marhindi. Ai ahei gita God masagaduri ra fufurühümüdi hehi karasinambo nafümbi nahurai siriwara rani-kimi manimboei. ³ Asu Moses, Godindi ratüpurü ratüpurüyu-randeimbi asu Sipsip Nimori-mayu ahafandi heirü ndahurai heirümayeri.

“Adukari, seana God munguambo nginindi nimindih-anafi.

Se hepünifeimbi moatükuni ratüpurüyafi-randeimb-anafi.

Se mungua nindou-yafe bogori adukar-anafi.

Sihafi hohoanimo mbumundi hondüyo haya anihondü hamind-anafi.

⁴ Adukari, munguambo nindou shambo ahinindeih sihafi nduri ranahambo aboedani mbiseimboyei.

Seana sürühoeimbi hamind-anafi.

Munguambo hifihündi nindou shambo sowana didei ngusüfo pandhi-ninimboyei.

Sapo sihafi mbumundi ratüpurü ramarowandi ra fufurühümüdi hehi karasinambo nafümbi nahurai siriwara rani-kimi manimboei,”

masei.

⁵ Asukaiya sünambe himboyahündamboyo Godimbo hoafi femindi shefe wori ranahandi ahinümbi wori safambe ra sübüdi-marhoayowa hoeimartheandi. ⁶ Asu sünambeahindi nendi 7-memo ranai nindoumbo moaruwaimbo-fembo moatükuni 7 masowandümo. Ai hoeari aboedi afisaho-koate himboarambe forhoeimbi güdu mburu asu gorinambo nafümbi ret ahamundi misindihü hühiru hininggiru hou seriwori safambe tüküyafu masinimo. ⁷ Asu yimbuyimbu yangiri nangoweimbi moatükunindambo mami ranai sünambeahindi nendi 7 ahamumbo gorinambo nafiyoweimbi dis 7 masagapuri. Rani-moatükuni masagapuri ranana Godindi koadürü-koadürümbo

yangori-randeimbi hürütü foeroweimbi disiyo. ⁸ Godindi himboamupuimbo-randeimbi asu nginindi ranahandi hasiheimi ranai ahandi worambe güre haya menjoro. Asu ngiri nindou mam amboani ahandi wori ranambe kebuendi, nga wani. Ai habadihundan sünambeahindi nendi ranai nindou moaruwaimbofe moatükuni ra moendi-ndundan-animbo keboehimboyei.

16

Sünambeahindi nendi 7 ai Godindi hürütü 7 hiprambe foeroweimbi kamafoarundi

¹ Raniyo asu ro himboriyahaniyo Godindi wori ranambeahindi hoafi mam sünambeahindi nendi 7-memo ahamumbo pukuna hoafiyowohü yahoya, “Se ngomo Godindi hürütü 7-disambe afoero ra hifihü kaboadundi,” meho.

² Raniyu asu mam noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai hu ahandi dis Godindi hürütü foafusümbi ra kamafoareandi. Raniyo nindou sapo yangiri ningoweimbi moatükuni ranahandi sisanimbo ngusüfo pamarhindi, asu ahandi sürü ahei giribodi hamindifihi parihindeimbi-mayei, asu ranaheifihi moaruwai hamindi asübusümbi masime tüküme Feyondüri.

³ Raniyu asu yimbu noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hu siriwara-ambe kamafoareandi. Raniyo asu hoe ranai nindou yifiyoani yiwihoe nahurai tüküme Feyoyu asu muḅguambo yangiri ningoweimbi moatükuni siriwara-ambeahindi ranai yifi-safimayo.

⁴ Raniyu asu ngimi noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hu hoe asu apoarindihori forihoayo-ambe kamafoareandi. Raniyo muḅguambo hoe ranai hori nahurai tüküme Feyo. ⁵ Raniyo asu ro himboriyahane, sünambeahindi nendi muḅguambo hoe ranahambo hifandandeimbi-mayu ranai yare hoafiyuhü yahoya, “O God, seana aboedi hamind-anafi,

Haponda se animbafi asu horombo manimbaf-ane.

Tinirifo yibobofe se hifina kafaaro arandi ra mbumund-ane.

⁶ Nindou didiyei ai shafi nindou ranaheimbo

asu shafi hoafi hoafiyomo-rundeimbimbo hifokoa-marhindüri

ranaheimbo hori kamefoendi ra aheimbo simindimbohünda masabadüri.

Se rani-moatükuni aheimbo ramarwandüri ra sapo

ai nini-moatükuniyo ramarhind rani simogodühi-mboane,”

meho. ⁷ Raniyah asu asukai himboriyahane, Godimbo sesi mandife shife hasihoni ranambeahindi hoafi mam hoafiyohü yahoya, “Yini, Adükar God, seana Muḅguambo ḅginindeimb-anafi. Se nindou ranaheimbo pap-hoafarandüri ranana ai moani anihondü hondüyo hayambo asu mbumundi saf-ane,” meho.

⁸ Raniyu asu yimbuyimbu noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis hüfhamindi-wami kamafoareandi. Raniyu God ai hüfhamindi nginindi masagado nindou hifini ranaheimbo hai nahurai tikriyo-ndürimbohünda. ⁹ Nindou ranaheimbo nginindi hamindi hüfü ranai tagiri-marandüramboyei asu ai seiya, “God ndan-ani muḅgua moatükuni moaruwaimbofembo nginindi ra hifandarandi,” sei hehi ahandi ndüri moaruwaimbo-marhindi. Nga asu nindou ranai moai ahei moaruwai hohanimo ra hinngirihindühi Godimbo aboed-ani sei, nga wani.

¹⁰ Raniyu asu hondahüfimb noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra nimambeahindi ninihondi adükar bogorindi nimarifondi raniwami kamafoareandi. Raniyo asu nindou muḅguambo ninihondi hifandirandi raniwami nimb piyowohüyo asu ai asübus afindi sahümündih ahei teifi kiki-marhindüri.

¹¹ Raniyei asu aheimbo asübus afindi tüküfendürühi masime ninoumendürambo Godimbo moaruwai-moaruwaimbo-marhori. Nga asu ai moai ahei moaruwai hohanimo süngufe ra hinngirihindi.

¹² Raniyu asu 6 noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hoe adükar Yufretis-mayo ranambe kamafoareandi. Raniyo asu hoe ranai

nginireandühiyo bogori nindou hüfhamindi süfuanipoedi sifombo-memo rana-hamumbo naf ra megoro. ¹³ Raniyah asu ro hoeirtheandane, moaruwai nendi ngimi ranai koaikoai nahurai adükar amoasiri, nimambeahindi ninihondi, asu Godindi hoafi tikai hoafiyu-randeimbi ranahei yahamo-nafi tükümehindi. ¹⁴ Aiana moaruwai nendi hepünifeimbi hamindi moatükuni rarhi arihündi rananei. Moaruwai nendi ranai ana bogori nindou hifi hifandu-rundeimbimbo sowana hei arihündi. Sapo bogori nindou ranahamundi ami mamambefepura God Munguambo Adükar Nginiindi hifandirandi ranahandi bidifirani sihi yifiarimbohünda.

¹⁵ Adükar ai yahuya, “Awi se himboriyei! Ro hümbohünümbi nindou nahurai tükündaheamboyahi! Nga nindou düdi ai apokoate yangiri nimarumbo ahandi hoeari ra wudipoapore hifandarandi ana, hihifi-hihifimbiyu-wamboane. Sapo rananimbo ai ngiri nindou afindi himboahü saf yangiri hoahoanguhü ahandi fimbo amoaningindu,” mehu.

¹⁶ Raniyomo asu moaruwai nendi ngimi-mayei ranai bogori nindou-memo rana-hamumbo hifi mam Hibu-yafe hoafinambo Armagedon ranihü mamühifepurimbo sahüpurümüdi mahei.

¹⁷ Raniyu asu 7 noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis hipiri ra nimoamo sünambe kamafoareandi. Raniyo asu hoafi mam ranai puküna Godindi munguambo moatükuni hifandiyo nimarimbo fondi raniwamindi hoafiyowohü yahoya, “Mungu-moatükuni ra ndeara munguyomboane,” meho. ¹⁸ Raniyo asu wabürüsi afindi ranai bire hinigirera wakireandühiyo asu nimoamondi hoafi ranai pai kameihi kikirandühiyo hifihe afindi ranai moani moaruwai hamindi tüküme Feyo. God ai nindou nafirandambe ana hifihe ranai moai yahurai tükü Feyo, nga haponda tüküme Feyo ranana moani moaruwai hamindiyo. ¹⁹ Raniyo asu adükar hamindi ngoafi ranai ngimimbore bumareandi. Raniyo asu munguambo hifiyei adükar ngoafi madaburo-mayo rani amboa moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoafi amboa moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoafi ranahambo hohoanimo puramündühiyo asu ai ahambo ahandi-mayo kap ranambe wain hoe ra simindimbo masagado. Waini hoe ranana sapo God ahandi nginiindi hamindi hürütü raniyo. ²⁰ Raniyo asu munguambo airan ranai dibonapi-foendühiyo, asu nimoei wafu ranamboani moai hoeirhindi. ²¹ Asu nginiindi ngisihari ais nimoei nahurai sünambeahindi 50 kirogram nimboreimbi ranai nindou-yeiwami pütapiyowohü ranaheimbo moaruwaimbo-mareandiri. Ranimboyei asu nindou ranai seiya, “Ro nimboeyefi moaruwaimbo-ehundi,” sei hehi Godimbo moaruwai-moaruwaimbo-marthori.

17

Nindowenih birabiriyorandeimbi nimorehi

¹ Raniyu asu sünambeahindi nendi mam sapo dis 7 fufurundümo-ndeimbi-memo ranambeahindi-mayu ranai wambo-so kusü hoafiyundirühi yahuya, “Awi se mborai sinif-animbo nimorehi nindowenih birabiriyorandeimbi bogori-mayo ranahambo tiririfo adükar tükefendo ra nafuindahanini-mboyahi. Nimorehi ranai ana ngoafi adükar hoe hari afoafuso rani-kimane anigo. ² Munguambo hifi ranihünda adükar bogori nindou ranai nimorehi rani babidi moaruwai hohoanmomemo. Raniyei asu hifi ndanihünda nindou ranai-amboa nimorehi rani-babidi moaruwai hohoanimo ra süngumarundi. Ranimboyomo asu nindou ranai ngüsü mamkar-marapur ai nindou wain hoe simindi hefe rawehindi nou,” mehu.

³ Raniyah asu Yifafi Aboedi ranai wambo fiambe farife ngini-ma-ramindindira asu sünambeahindi nendi-mayu ranai wambo semündündiri haya nimi wohi furikoate-reandühi mahu. Ranihü tüküyaheandühi hoeirtheandane, nimorehi mam ranai nimambeahindi ninihondi hamburi raniwami mamaro. Ninihondi-mayo ranahandifih ana ndüri afindi sürü papyo hinigifeyoane manigo. Ndüri ranana Godimbo moaruwaimbofe hoafiyu papimayo. Ninihondi-mayo ranai 7 mbiroweimbiyo

haya asu 10 daburüdümbüyo. ⁴ Nimorehi ranai ana bogori-yafe asüdabombü asu hamburi hoeari güde mbura, rani-poanimbo yihuruyo haya gor asu nimoie kakä afindi-fihä semindiweimbi-nambo nafiyoweimbi, foefembo moatükunä yihururamindi hayamboyoy maningo. Gorinambo nafiyoweimbi kap ranambe moaruwai moatükunä ai anamindihoandi birabiri-mayo ranahandi afisaho foafusoweimbi semindi haya maningo, sapo ai anamindihoandi birabiri-mayo rambo-hünda. ⁵ Nimorehi ranahandi giribodi hamindifihä moani rani-poanimbo dibohindi ndürä sürü paru hiningimarundi ranai yare hoafiyowohü yahoya,

‘DIBOHÜNDI HOAFI BABIRON IJGOAFI ADÜKARI NINDOWENIHI BIRABIRIYEIMBI
NIMOREHI ASU MUJGUAMBO MOARUWAI HOHOANIMO HONDÜ HIFI
NDANIHÜNDAMBO EJJGORO RANAHEI HOND-ANE’,

meho. ⁶ Nimorehi ranaiyo Godindi nendi-yei asu Sisasimbo anihondümbo süngurihoreimbi hifokoarearü marandi ranahei-mayo horä ra simindi haya mamikari-mayowa ro hoei-martheandi.

Raniyahä asu ro rani-moatükunä ranahambo hepünaheandühi afindi hohoanimo-mayahä. ⁷ Raniyu asu sünambeahindi nendi ranai düdufindirühä yahuya, “Se nimboe hepünefoandühi afindi hohoanimoayafa? Awi ro shambo nimambeahindi ninihondi asu nimorehi ranahambo semindi ho arandi ranahafe dibohindi hoafi nimindi ra hoafindahanini-mboyahä. Nimambeahindi ninihondi ranana sapo 7 mbiro-weimbiyo haya asu 10 daburüdümbi-mayo-ane. ⁸ Nimambeahindi ninihondimbo yangiri maningowa hoeimarowand-anesi, nga asu hapondanana wani. Ai ndeara sapo hifambe akimi kaikoate moani raguhamindi haniweimbi ranambeahindi tüküfembo yangirane. Nga asu ngiri amitata ahambo moaruwaimbo-fembohünda dibonapindifeyo. God ai hifi sünü nafirand-ambe nindou didiyei koadürümbo-koadürümbo yangiri niboadeimboyei ranahei ndürä ra bukambe sürü papimarandi. Nindou hifini animboei ranahei ndürä buk ranambe pefe shefekoate-mayo ranai-animbo randihi nimambeahindi ninihondi ranahambo hoeindihindani-wani hepünindahi-mboyei. Rani-moatükunä ra horombo yangiri maningoyosi, nga hapondan-ana moai ningo, nga asu süngunambo asükaindo tükündifemboe.

⁹ Nandi hoafi ndanana nindou düdi ai fifireandeimbi-mayu ranahamboane: Mbiro 7 ranahandi sisami ranana hifi wafuyo asu nimorehi-mayo ranai raniwami nimari arandi. Asu rani-moatükunä ra adükari bogori nindou 7 amboan-anemo. ¹⁰ Ranane asu hondahüyafundeimbi (5) adükari bogori nindou yifimemo-anemo mamä ai mbamarü asu ngorü ai awi moai bogorimbofi tüküfiyu. Tüküfekoate-mayu ranai tükündifiyuwani ai moani akidou bodifohü yangiri nüngumbui. ¹¹ Sapo nimambeahindi ninihondi horombo maningo-yosi, nga asu hapondani ana moai ningo. Ai-animbo ahandihoari ranana 8 noufimbi bogorimbo-ndifemboesi, nga asu aiana sapo ninihondi 7 ranambeahind-ane. Nga asu ahambo ana süngunambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui.

¹² Sapo 10 daburüdümbi hoeimarowandi ranana 10 adükari bogori nindou-yomo asu ai awi moai mujguambo moatükunä hifandiyoy hombo ra piyomo houmbo hifandundi. Nga ahamumbo amboani God ai nginindi dagapurümbui. Bodifohü nimambeahindi ninihondi-mayo ra-babidimbo adükari bogori nindoumbondafu hifandu ningomboemo. ¹³ Bogori nindou ranahamundi ratüpurä hohoanimo ranana moani mam-ane. Rananemo ai ahamundi nginindi asu ndürä adükari ra nimambeahindi ninihondi ranahambo masabudo. ¹⁴ Ai Sipsip Nimori rani-babidimbo yifiari-ndimboemo. Nga asu Sipsip Nimori ai yifiari ra taborindi-hoembui. Aiana adükari-yomondi adükari-ani asu adükari bogori-yomondi adükari bogori-ani. Asu ahandi nendi ranaheimboya mborai mehündura tükimehinda wand-anei yahu kafaore hiningi-mareandura ahandi hoafi sünguarhindanimbo yifiari ra taborindi-hehimboyei,” mehu.

¹⁵ Sünambeahindi nendi ai asükaiyu wambo hoafiyundirühä yahuya, “Nindowenihi birabiriyo-randeimbi nimorehi nimarümbi hoe se hoeimarowandi ranana nindou-

anei. Ai munɔua hifihündi, munɔua fi-hoeari, munɔua mamami hoafümbi asu munɔua nindou afindi mafandihindi raniyei. ¹⁶ Se 10 daburüdümbi nimambeahindi ninihondi hoeimarowandi ai-animbo nimorehi ranahambo yiboaruko-ndihindühi ahandi nane napo ahambo sowahi engoro ra mbiriboadi-hindühi hoeari hiriboadi-hindoani asu safi yangiri niamdimboe. Rananimbo asu ai ahandi fisafi ra dagüindowohü haiambe munɔua mandihimboyei. ¹⁷ Rani-moatükuni ra God ahandihoariyu ahamundi ngüsüfoambe refembo hohoanimo masagapuri raniyo asu ahamundi-mayo nginindi ra nimambeahindi ninihondi ranahambo masabudo. Ai munɔua hifi ra hibadiyo hombo God ai ahandi hoafimayu süngu munɔua moatükuni anihondü tüküfemboayo rani si tüküfe simboani. ¹⁸ Nimorehi se hoeimarowandi ranana adükarü ngoafi sapo hifinindi adükarü bogori nindou ranahamumbo hifandapurü arandi raniyo,” mehu.

18

God ai Babiron ngoafi Adükarü ra moaruwaimbo-mareandi

¹ Rani-moatükuni ranai refehayamboyoane, sünambeahindi nendi ngorü ranai sünambeahindi tüküfi makusuwa hoeimarihini. Ai nginindi hamindi hondüyu haya asu ahandi nginindi hamindi si ranambo munɔuambo hifi ra si boakima-foareandi.

² Asu ai puküna hoafiyuhü yahuya,

“Adükarü ngoafi Babiron ai hifini pimayo! Ai hifini pimayo!

Ai moaruwai nendi ranahei ngoaf-ane.

Rani-poanimbo rani-poanimbo moaruwai ndu ranai-amboani ranihü amarei.

³ Nimorehi Babiron rani-babidimbo munɔuambo nindou ranai moaruwai hohoanmomemo

nindou ai wain hoe simindimo houmbo mamikari hohoanmomemo nou.

Munɔuambo adükarü bogori nindou hifi ndanihündambo amboani ai-dibo moaruwai hohoanmomemo.

Asu kaki semindi ratüpuri ratüpuriyomo-rundeimbi nindou amboani

ahandi-mayo moaruwai hamindi hohoanimo rani-fihindi kaki afindi

sowandümo houmbo

kaki afindeimbi nindou tüküme fundi,”

mehu.

⁴ Raniyo asu hoafi mamü sünambeahindi makosowa himboriyahane, ai yare hoafiyowohü yahoya,

“Wandi nindou se ngoafi ranambeahindi aboedühi tüküyahi!

Se ai moaruwai hohoanimoayo rani-süngu-ndihimboyei, nga yowani!

Asu se ai tihirifo asemindo ranambe-ndahimboyei, nga yowani!

⁵ Ahandi moaruwai hohoanimo ratüpuri-mayo ra nimoamo sünü ngasünde-amboane.

Ranane asu God ai nimorehi ranahandi moaruwai hamindi hohoanimo ranahambo moai mitaniramüdu.

⁶ Ai siheimbo ramareandürü rani-simogodühi simbori se ahambo randihindi.

Nimorehi ranai sapo munɔuambo moatükuni moaruwai ramareandi rani-simogodühi nandihindahü.

Nimorehi ranai siheimbo wain hoe ra nginindi hamindi kare masagadürimbo

asu se ahambo wain yimbumbore nginindi hamindi kandihindahü.

⁷ Nimorehi ranai ahandi boriyohü asu napo afindeimbi-mayo rani-simogodühi

ahambo asübusi afindi ndahündoani aranimbeyo-wamboane.

Ai ahandi fi ranimbo boriyohü yahoya,

‘Roana adükarü bogorimbo-yaheamboanahi nda amarih!

Ro ngiri aranindahi, nga wani,’ meho.

⁸ Ranimbo-hündambo-animbo awi ngorü-simboani ana ahambo moaruwai hamindi moatükuni,

masime, arani-hoafi, sesi-koate nimari, munɔuambo rani-moatükuni ranambo nikonda digemboe.

Asu hai ahambo tikirindamboe

sapo Adükarî God ai-animbo ahambo yibobondeambui ai nginindi hamind-ani.

⁹ Hifi ndanihündambo adükarî bogorî nindou-memo ranai nimorehî ranî-babidimbo nimorehî sîsîhîmo-yomondühî ai moanî moaruwai hamindi afindi sowandümo manîngomo. Ranimbo-hündambo-animbo adükarî bogorî nindou ranai nimorehî ranahambo hai tikirîrandühî ranahandî hasîheimî ahafo ranahambo hoeindundan-wanî aranindimondühî ngusüfohü warî purükîndümboemo. ¹⁰ Nindou ranai angunî safî ahandî fikîmî nîngokoate nîngomboemo sapo ai asübusî ranambefembo yîhîmbombo. Asu ai hoafîndomondühî animboya,

‘Hîpoanimboembou-ane! Hîpoanimboemou-ane!

Babiron ngoafi adükarî ra!

Se ngoafi adükarî hamindi-yafi hawa asu nginindi hamind-anafi!

Nîmehînou God ai sîhambo tîngîrîfo saganînimboani,’

mehomo.

¹¹ Hifi ndanihündambo nindou kaki semindimbo ratüpurî ratüpurîyomorundeimbi-memo ranai-amboanî ahambo aranindimboemo sapo nindou ahamundi napo ra semindimbo wanîmewambo. ¹² Sapo ahamundi napo ranana ini nda: gor, sirfa, nîmoei kaki adükarî hamindîfihî semündümbî, aboedî hamindî yamañî, kifohî hoeari nginindi aboedî, ranî-poanimbo hoeari hamburî, sirika nginindi hoeari. Asu ranî-poanî nîmî fîsîngarü aboedümbî, muñguambo aboedî moatükunî erefan yahafînambo nafîyo-weimbîhündî, muñgu moatükunî nîmî kaki afîndîfihî pemîyo-weimbîhündînambo nafîyo-weimbîhündî. Asu nginindi kapa bras, ain asu nîmoei aboedî sürü-sürüyo-weimbînambo nafîyo-weimbîhündî. ¹³ Asu bidîfirî napo yahurai. Sesî fîsîngarümbî moatükunî sinamon, kosendî mbai, fîsîngîrûmbî mbîmbîrai, wowondümbî moatükunî aboedî fîsîngîrûmbî, sanda, wain, sesîmbo wer, kifohî praua asu nîmbandî praua, burmakau, sipsip, hos, ahandî nîmarîfondî kameihî, nindou kaki-koate ratüpurîyomo-ndeimbi asu nindou yifiarambe sowandümo-ndüreimbi muñguambo moatükunî ra ngîrî asükai pemîndomo.

¹⁴ Kaki semindimbo ratüpurîyomo-rundeimbi ranai nimorehimbo hoafîyomondowohü yahomoya, ‘Muñgu aboedî moatükunî se sîhoefî hawa wandane masafî ranana ndeara sîhambo hîningîreanîni haya dîbonapî-mefeyo. Asu muñguambo aboedî sesî kaki afîndîfihî semündümbî asu muñguambo yihuruyîmîndî napo aboedî sîhafî meñgoro-mayo ranamboanî ndeara sîhambo hîningîreanîni haya awarîmarîhoayo. Asu muñguambo ranî-moatükunî ra ngîrî se yahurai asükaindafî hoeindowandî,’ mehomo. ¹⁵ Sapo kaki semindî ratüpurî ratüpurîyomo-rundeimbi ai adükarî ngoafi ranîhü nîngomombo ranî-fihîndî kaki afîndeimbi-memo ranai ngoafi ra angunî safî nîngomboemo ai afîndî tîngîrîfo asemîndo ranambefembo yîhîmbombo wambo. ¹⁶ Nga asu aiana aranîyomondühî afîndî hohoanîmomemo. Ai randu hoafî-ndîmondühî animboya,

‘Hîpoanimboembou-ane! Hîpoanimboembou-ane! Adükarî ngoafi ra.

Horombo ai kifohî hoeari aboedî, ranî-poanimbo hoeari hamburî yihururamîndî,

asu gor, nîmoei ranambo nafîyo-weimbi moatükunî, aboedî hamindî yamañî yihururamîndî raraora-hayambo manîngomayo-ane!

¹⁷ Asu nîmehînou muñguambo aboedî nginindi moatükunî ra awarîmarîhendî!” mbîsîmboemo.

Muñguambo sip sowandümo homo-rundeimbi, nindou sipambe fareahi ngorü ngoafîni hei-rîhündembi, sipambe nîmarîmombo, sip ranahambo hîfandîru homorundeimbi asu nindou dîdemo sîrîwara-ambe kaki semindî ratüpurî ratüpurîyomorundeimbi nindou muñguambo ai Babiron ngoafi ranî-kîmî nîngo-koate angunî-safî manîmboei. ¹⁸ Rananimbo asu ai Babiron ranahambo hai imaminambo tikirîrandühî hasîheimî ahafo ranahambo hoeirîhindanî mayowa hasîhei-mayei. ‘Moai ngorü ngoafi

adükari Babiron yahurai nanjo! masei. ¹⁹ Ai ahei mbirowami düdubudü püttyahindühi arani-himboahoyeihi seiya,

'Hipoanimboembou-ane! Hipoanimboembou-ane! Babiron ngoafi adükari! Moaruwai hamindi ahambo tükimefeyo.

Nindou didemo ai sip sihoudeimbi-memo ranai siriwara-ambe sowandümo homondühi

kaki afindeimbi nindoumbo-yafu tükumefundi ngoafi ranahandi kaki afindi ranambo!

Asu munguambo moatükuni afindi ahandi ra awari-marhoayo,' masei.

²⁰ God ai Babiron ranahambo moaruwaimbo-mareandi ranimboane asu sünü se-anafi, Godindi nindou se-anei, Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindou-anemo, Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimb-anemo munguambo se hihifi-hihifindei.

God ai ahambo tiriifo masagado sapo simbori sheimbo ramareandüri süngumbo," meho.

²¹ Raniyu sünambeahindi nendi-mayu ranai wit nokoyo-rambo nahurai afindikokoe nimoei semündü botire haya siriwara-ambe pireandühi hoafiyuhü yahuya,

"Ndahurai-animbo Babiron ngoafi adükari ranamboani pukuna pindifeyowani gadowohumbo ngiri asükaindo hoeindhindi.

²² Babiron se, nindou gita fandü, heirüdei, mboni faifaindimo

asu inafaindimo rarao-ndundan sihaf mbusümo ngiri nindou ai asükaindei himborindei ndühündi!

Rani-poanimbo ratüpuriyomo-rundeimbi ai

sihaf mbusümo rani ratüpurindimo ndunda ngiri asükaindo hoeindifeyo.

Asu wit nikombo nimoei ranai ngiri asükaindo

sihaf mbusümo wit nikondandühi hoafindowan himborindei ndühündi.

²³ Asu sihaf mbusümo ngiri asükaindo

ram hai ranai sindoani hoeindifeyo.

Sihaf mbusümo nindouwenihi ai nimorehi semindimboayu-ane

asu nimorehi ai nindowenih semindimboayo-ane

hoafi ra ngiri asükai tükündifeyowani himborindo ndandi.

Sihaf kaki semindimbo ratüpurü ratüpuriyomo-rundeimbi nindou ranai ana

munguambo hifi ranahambo ngasündu houmbo ndeara moani nginindi hamindi hond-anemo.

Ngga asu se sihaf tibiagi nginindi ranamboyafi munguambo hifihöndi nindou ranaheimbo wosihofori hoafi-mayafindüri!

²⁴ Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi hori asu Godindi nindou ranaheimbori ranai Babiron ngoafi ranihö megoro.

Yini, sapo nindou aheimbo ai hifi ndanihö hifokoa-mareandüri ranaheimbori ngoafi ranihö megoro,"

mehu.

19

Babiron ngoafi ranai moaruwaimbo-mefeyowa nindou ai ranimbo hihifi-hihifimayei

¹ Ro nindou afindi sünambeahi hoafi pukuna kamarihhehinda himborimayahi. Ai rarihi hoafiyehi seiya,

"God ai shefimbo aboedambo-reamuneimb-ani.

Ndüri adükari asu munguambo nginindi ranana shefi God ranahandi yangiri-ane!

² God ai anihöndü asu mbumundi hohoanimbo süngure nindoumbo yibobore arandi.

Nindowenih birabiryo-randeimbü ranai munguambo nindou ranaheimbo ahandi nindowenih birabiri hohoanimbo ranambo moaruwaimbo-mareandüri.

God ai nimorehi ranahambo simbori tiriifo masagado

nimboe ai Godindî ratüpurîyomo-rundeimbi nindou hifokoamarîpurî ranîmbo-
hünda,”
masei. ³ Asükaiyei ai puküna hoafîyeihî seiya,
“Godîmbo adükar-ani yahomboane!
Hai Babiron ngoafî adükarî ranahambo tikîrarandî ranahandambo hasîheimî ranai
moanî yare koadürümbo-koadürümbo ahafo,”
masei.

⁴ Ranîyo 24 boagirî asu yangîrî nîngoweimbi moatükunî ranai hifîni pütapiyei
nimareimbo God sapo ahandî adükarî bogorî nîmarîfondî ranîwamî amaru rana-
hambo hohoanîmo yahüindowohü ngusüfo pamarîhorî. Ai rarîhi hoafîyeihî seiya,
“Godîmbo adükar-ani yahomboane! Ŋga anîhondü-ane!”
masei. ⁵ Ranîyo asu adükarî bogorîndî fondî-mayo ranambeahîndî hoafî ranai
tüküfeyowohü yahoya,
“Muŋguambo nindou, Godîndî ratüpurîyei-rîhundeimbi se sîhefî God ranahambo
aboed-ani mbîsei.
Moanî nindou-anei asu ndüreimb-anei se muŋguambo ahambo aboed-ani mbîsei,”
meho.

Sipsip Nîmorî ai nîmorehühîfihî sesî afîndî tüküme Feyo

⁶ Ranîyahî asu nindou afîndî fandambo yanggorombo hoafî afîndî tüküfembo nahurai
hîmborîmayahî. Ranî-moatükunî ranai ana sapo hoe amündürî yigüdayo nahurai
hîmboyo asu nîmoamondî hoafî mbuayo nahuraiyo tüküme Feyo. Ro hîmborîyaha ai
rarîhi hoafîyeihî seiya,
“Godîmbo adükar-ani yahomboane!

Sapo Adükarî God sîhefî ai muŋguambo ngînîndî ra hîfandarandî!

⁷ Haponda awi sîhirî hîhîfî-hîhîfîndefühî adükar-ani mbîsefîmboane.

Sapo Sipsip Nîmorî ranai nîmorehî semîndîmboayu ranî si ra ndeara tüküfemboane.
Asu ahandî nîmorîrehî ranai ndeara nafîramî-ndîmboane amaro.

⁸ God ai nîmorehî ranahambo moanî aboedî hamîndî hoearî hîmboarambe
forîhoaiweimbi güdüfembohünda sagadomboani,”
masei. (Sapo hoearî aboedî ranana Godîndî nendî mbumundî ratüpurî hohoanîmoayei
ranahandî sîsamî nahurai-ane.)

⁹ Ranîyu asu sünambeahîndî nendî mamî ai hoafîyundîrühî yahuya, “Se ra
sürü papîrandühî anîmboya, Sipsip Nîmorî ai nîmorehî semündühî sesî afîndî
sesesî-mayei ranambe God ai nindou ranaheimbo se dügüsi mehündürî ranai ana
hîhîfî-hîhîfîmbeiyei-amboane.” Asükaiyu yare hoafîyundîrühî yahuya, “Ndanî hoafî
ndanana Godîndî anîhondü hoafî hond-ane,” mehu. ¹⁰ Ranîyahî asu ro ahambo
hohoanîmo-mbohünda yirî yimbu pusîrîhe mamarîhî. Ŋga ai hoafîyundîrühî yahuya,
“Refepoanî! Ro-amboanî se asu sîhafî wandafî babîdîmbo sîhirî Sîsasîndî-mayo
hoafî anîhondümbo-rîhundeimb-ane. Ŋga se Godîmbo yangîr-ani-mbo hohoanîmo
pandîworî. Hoafî Sîsas weindahî-mareandî ranai nindou ngînîndî sagapurî arandî
Godîndî hoafî hoafîmbohünda,” mehu.

Nindou kifohî hosi-wamî mamaru

¹¹ Ranîyo asu ro hîmboyahane, sünambe yipurî ranai sübüdîhoai yanggorowohüyo
hos kifohî ranai manîngowa hoeimarîheandî. Hos semündü hu-randeimbi nin-
dou ranîwamî mamaru ranahandî ndürî ra yahurai-ane: ‘Ratüpurî ndore hîfanda-
randeimb-ani’. Asu, ‘Anîhondü hohoanîmo süngure-randeimb-ani’. Sapo ai nindou
ranaheimbo yîbobofe asu yifiarî hohoanîmo ra ai moanî mbumundî hohoanîmo
meŋgoro ranî-süŋgu-ani rawareandî. ¹² Ahandî hîmboarî ana hai nahurayowohüyo
asu adükarî bogorî nindou-yafe at afîndî ahandî mbîroambe nînoumayo. Ahandîfihî
ndürî sürü pefe hînîngîfeyowa mapaiaro ranahambo nindou amurî ai moai fîfirîfeyo,
ŋga moanî ahandîhoarî yangîr-ani fîfirreamboayu. ¹³ Ai hoandarî hoearî magüde-
andî ranana hor-ambe foefe hîmîndümbîyo magüdeandî. Ahandî ndürî ranana,

‘Godindî Hoaf-ane.’¹⁴ Ranîyomo asu sünambeahindî ami ranai kifohî hoearî moanî aboedî hamindî ra fihü yihururündîmo houmbo kifohî hosî-wamî nînouyomo houmbo ahambo süngumarürî homo.¹⁵ Muᅅguambo hifî ranaheimbo hifînambo-fendürîmbo ami-yomondî pisao nahurai yihümîndî hamindî ahandî yahamonafi tüküfe mbumarandî. Ai ain nîmîmîmî ranambo-anîmbo muᅅguambo hifî ranahambo hîbadambui. Rananîmbo asu ai wain hoe boboe ra wain boboembo fondî ranambe tîᅅarînambo bubütükündambui. Ranî-moatükunî ranana sapo God muᅅguambo ᅅᅅîndî hîfandandeimbî-mayu ranahandî muᅅguna moaruwai hamindî ᅅᅅîndî hohoanîmo ranane.¹⁶ Ahandî hoandarî hoearî-mayo ranîfihîyo asu ᅅᅅehurîfihîyo ndürî ra sürü pefe hîᅅᅅîᅅᅅîfeyoanî mapaiaro. Ndürî ranai yare hoafîyowohü yahoya, “Bogorî nindou-yomondî Bogorî asu adükarî nindou-yomondî Adükar-ani,” meho.

¹⁷ Ranîyahî asu hîmboyahünda sünambeahindî nendî ranai hüfîhamindî fihî botîfi manüᅅguwa hoeimarîhinî. Ranîyu asu ai ndu sünü wafusîfohü youmemo ranahamumbo puküna hoafîyupurühî yahuya, “Godindî adükarî sesesî ndanîfihî mborai sîfomo fandu mamühîyafu!¹⁸ Mborai sîfomo adükarî bogorî nindou-yafe safî, ami bogorî-yomondî safî, ᅅᅅîndî nindou-yomondî safî, hos safî, asu hos sowandümo homo-rundeimbî-yomondî safî, ra muᅅguambo sowasümo. Muᅅguambo nindou-yafe safî, moanî ratüpurîyomo-rundeimbî nindou-yomondî-mayo asu kaki semîndî ratüpurîyo-rundeimbî-yomondî-mayo, adükarî nindou asu akîdou nindou-yomondî-mayo safî ra muᅅguambo sowasümo,” mehu.

¹⁹ Ranîyahî asu hîmboyahünda, nîmambeahindî nîᅅᅅîndî asu adükarî bogorî nindou hifî ndanîhünda ahei amiyomo ranai fandu gugurîmarunda hoeimarîtheandî. Nindou sapo kifohî hosî-mayo ranîwamî nîmarümbö semündü ahu ranani asu ahandî ami rananemo ranî-babîdîmbo yifiarîmbo ranai fandu gugurîmarundî.²⁰ Nîmambeahindî nîᅅᅅîndî-mayo asu Godindî hoafî tîkai hoafîyu-randeimbî nindou-mayu ranî-dîbo ai muᅅguambo tîkai hepünîfeimbî moatükunî rarîne-marînandî ranî-yimbumbo mbumarîpündümo. Nindou nîmambeahindî nîᅅᅅîndî-mayo ranahandî hîmboahü hepünîfeimbî moatükunî rarerandühî asu ranî hohoanîmo süᅅᅅuyü ai nindou ranaheimbo wosîhoaforî hoafîyundürî marandî. Ranîyei asu ai nîmambeahindî nîᅅᅅîndî-mayo ranahandî ndürî sahümündihî asu ai sîsamî ranahambo hohoanîmo parîhi marîhündî. Ranîmboyo asu nîmambeahindî nîᅅᅅîndî-mayo ranîyo asu Godindî hoafî tîkai hoafîyu-randeimbî-mayu ranîyu ahafanîmbo yangîrî nîmbafanda sowapündümo wafusürîho hai sarfa nîmoeinambo tîkîra-randeimbî-mayo ranambe pimarupîrî.²¹ Ranîyu asu nindou sapo kifohî hosî-wamî nîmarümbö ahandî yahamo pisao yihümîndî tüküfe mbumarandî ranambo ami bodîmondî ranahamumbo hîfokoako-mafoareapurî. Ranîyo asu muᅅguambo ndu ranai ahamundî safî sahüsîmbo bodo tükîmehindî.

20

Satan ai 1,000 hîmbanî karabusambe manüᅅgu

¹ Ranîyahî asu ro nîmbo a hîmboyahünda sünambeahindî nendî mamî ranai sünambeahindî tüküfi haya sapo hifî ambe ndihî ragu hoeife-koateyo-randeimbî ranahandî yipurî ki asu sen nîmboreimbü waramberamündü makusüwa hoeimarîhinî.² Ranîyu asu ai amoasîrî afîndî ranahambo mbumaramündü. Amoasîrî ranai ana sapo horombodîdî hondü-mayo-ane. Ai sapo muᅅguambo nindou ranaheimbo papî-hoafîrandürî hoᅅᅅᅅu-randeimbî Satan-ani. Ranîyu asu sünambeahindî nendî-mayu ranai ahambo senînambo hüputüpurîherü mbura 1,000 hîmbanî hîᅅᅅîᅅᅅîmarîrî.³ Ranîyu ai ahambo hîfambe ragu hanîweimbî-mayo ranambe pirira mahanu. Nafîtambe pare mbura kinambo kîkîre papîramündî yowanîmbo hîᅅᅅîᅅᅅîmareandî. Rananîmbo ai muᅅguambo hifîhündî ranaheimbo ᅅᅅîrî wosîhoaforî hoafîndundürî. Ahambo refî hîᅅᅅîᅅᅅîfiyuanî nüᅅᅅumbo 1,000 hîmbanî muᅅᅅuyü-ambe-anîmbo tükündüfi akîdou yangîrî nüᅅᅅumbui.

⁴ Raniyo asu bogori nindou-yafe nimarimbo fondi ranai burimayowa hoeimartheandi. Fondi raniwami mamarimo-memo ranahamumbo yiboboferambo nginindi masagapuri. Asu asukai sapo nindou Sisasimbo asu Godindi hoafi ranahambo anihondumbo wataporimbo-rihu marihundi ranimbo mbiro kibodiri-maranduri ranahei yifiafi hoeimartheandi. Asu aiana nimumbeahindi ninihondimayo ranahambo ahandi sisami kameihi moai ngusüfo parihindi. Ahei giribodi hamindühi asu warihu nimumbeahindi ninihondindi nduri moai paiaro, nga wani. Ai yangiri tüküyahi bogori nindoumboyahi Krai-babidi muŋgu-moatükuni 1,000 himbanambe hifandimarihundi. ⁵ Nindou amuri yifimayei ana moai yangiramboyahi tüküyahindi, nga ai randihi yifi yagodei ngeimbo 1,000 himbani muŋguyo-ambe-animbo tükündahimboyei. Ranana weangurühi yifihundi botife-ane. ⁶ Nindou didiyei ai sapo weangurühi yifiyeimbi botife si ranambe botiyahindeimbi ana ai hihifi-hihifimbeyi-amboane. Ai Godindi yangiri-anei. Asukai yimbu noufimbii yifi ranai ana ngiri nindou ranaheimbo hifinambo-ndearü. Ai Godimbo asu Krai-imbo didibafiferambo nindoumbondahi nimumboeimboyei. Rananimbo ai Krai-babidimbo nimumboeimbo 1,000 himbani aho ranambe muŋgu moatükuni ra hibadihümboyei.

Satan ai muŋguna moaruwai-mboefiyu

⁷ Süngunambo 1,000 himbani ra muŋguyo-ambe-animbo Satanindi karabus wori yipuri ranai sübüdigoedoani asu ai moanambühi tükündüfimbui. ⁸ Asu rananimbo ai muŋguambo hifihü nindou buriyei wakarhindi ranaheimbo wosihofori hoafiyondurimbo hoahoangu wakindeambui. Hifi ra ahandi nduri Gok asu Magok-ane. Rananimbo Satan ai aheimbo muŋguambo yifiarimbohünda ndemündünduri mamühi guguründearümbui. Nindou afindi safi ranai ana moani siriwara hoe-kimi gudikikiri nahurai aniboadei. ⁹ Raniyei asu ai muŋguambo hifi ranihu hei Godindi nindou ser worambe aniboadei asu adükari ngoafi God ai hohoanimo yu wakimareandi ranaheimbo waki-marhinduri. Raniyo asu sünambeahindi hai ranai kosiwohüyo nindou ranaheimbo hainambo tikirimaranduri. ¹⁰ Satan ai nindou ranaheimbo wosihofori hoafimayunduri ranimboyu asu God ai ahambo wafusürüho hai sarfa nimumoefihii mahoro ranambe pirira mahanu. Nimumbeahindi ninihondi asu Godindi hoafi tikai hoafiyu-randeimbi nindou amboani haiambe manimbafani. Rananimbo ai muŋguambo nimbii si aho ra koadürumbo-koadürumbo asübusimbondimo pindimondi ngomboemo.

Yibobofe si tüküme Feyo

¹¹ Raniyo asu himboyahünda adükari bogorindi nimarifondi kifohi ranai niŋgowohüyo asu raniwami nindou mami ai mamaruwa hoeimarhini. Raniyo asu ai nimarumambe ra hifi sünü ranai awarühoehüyo asu moai asukaiyo hoeifeyo. ¹² Raniyahii asu himboyahünda yifiyeimbi nindou ndüreimbi asu ndürü-koateimbi ranai bogorindi nimarifondi hangifoani burimayeiya hoeimartheanduri. Raniyo asu buk bidifiri ranai boare haya kurümayo. Asu yangiri niŋgombo buk amboani boare haya meŋgoro. Raniyo asu yifiyeimbi nindou burimayei ranaheimbo nime-moatükuni ramarihinda sapo buk kurümayo ranambe sürü pefemarandi rani simogodühi aheimbo papi-hoafi ranai tüküme Feyonduri. ¹³ Raniyo asu muŋguambo siriwara-ambe yifiyei yangoreimbi ranaheimbo siriwara ai hininŋi-mareanduri. Yifiyo-rambo hohoanimo asu yifiafi ngoafi ranambe yifiyeimbi nindou kikihirihümüdi animboei ranaheimbo muŋgu hininŋi-mareanduri. Raniyu asu nindou nimarifondi-wami mamaru ranai nime-moatükuni ai ramarihindi rani-simogodühi aheimbo papi-hoafimaranduri. ¹⁴ Raniyo Yifiyo-rambo asu Yifiafi Ngoafi ranahafembo haiambe pimareapira mahanife. Wafusüroho haiambe ranana sapo asukaiyo yimbombofe yifiimbo moatükuni ranane. ¹⁵ Nindou didiyei ahei nduri sapo yangiri niŋgombo buki-mayo ranambe paiari-koateayo ana, nindou ranaheimbo wafusüroho hai mahoro ranambe pimareandura mahanei.

21

Hifi sünü simbori tükimefeyo

¹ Raní-moatükuní ranai refehaya-mboyowane, asu himboyahünda sünü hifi simbori ranai tükimefeyowa hoeimaríheandí. Weangurühí sünü tüküfe hifi tüküfe-marandí ranai awaríhoeihüyo asu siríwara amboaní foerí-koate-mayo. ² Asu himboyahünda Godíndí ngoafí simbori Serusarem ranai, sapo nímoréhí anamíndühífembo ahandí anamíndí raní-sowahí homboyaho haya rawefeyo nou yahurai refe-haya God sowahíndí tüküfe makosowa hoeimaríheandí. ³ Bogoríndí nímarií-fondí-mayo ranam-beahíndí hoafí puküna hoafímayowa himborímayahí. Yare hoafíyowohü yahoya, “Hímboríyei! Godíndí worí hapoana nindou-babídímbo anango! God ai nindou-babídímbo nünguhü asu ahandí nendí-ndeimboyei. God ai ahandíhoarí nindou raní-babídímbo anüngu animbo asu ai ahei Godí-ndümbui. ⁴ Ai nindou ranahei himboarambeahíndí araní-himboaho gedüherümbui. Rananimbo yífímbo hohoanimo, asübusí, araní asu ngusüfo afíndí kife hohoanimo ra ngírí tükündífeyo. Sapo ranana horombodídí moatükuní awaríhoaimb-ane,” mehu.

⁵ Raníyo asu nindou fondí raníwamí mamaru ranai hoafíyuhü yahuya “Haponda ro muṅguambo moatükuní simbori raríheandühanahí,” mehu. Asükai hoafíyundírühí yahuya, “Ndaní hoafí ranahambo se sürü papíndandí. Sapo hoafí nda ai aníhondü hamínd-ane, nga aníhondümbo-ndíhíndí,” mehu.

⁶ Raníyu hoafíyundírühí yahuya, “Muṅguambo moatükuní ai tüküfemboane! Roana horombonípoed-anahí asu süngunípoed-anahí, sapo weangurühídíd-anahí asu bídífiránídíd-anahí. Nindou düdi ai amíndaníṅomboayu ana, nindou ranahambo ro yangírí níṅgoweimbí haríhoe foríhoeimbí nindou ranahambo moaní ndahan-doaní ndümündümbui asu kakínambo semíndí-koate ndahandomboyahí. ⁷ Nindou düdi ai yifíarambeahíndí títaboarífoare haríhoei tükéfiyu ana, ai wandí-mayo moaní sai moatükuní ra ndemündümbui. Rananimbo asu ro ahandí Godí-ndahaní ai wandí nímoríndümbui. ⁸ Nga asu nindou dídei yíhímbo-sísíríyahi-ríhündeimbí, aníhondümbofoe-koateyei ríhündeimbí, moaruwai hamíndí ratüpuríyei ríhündeimbí, nindou hífokoaríhi-ríhündeimbí, nímoréhí sístíhimoyomo-rundeimbí, nindowenihi bírabíríyei ríhündeimbí, tíbagírú-rundeimbí, tíkai godímbo hohoanimo paríhí-ríhündeimbí, wosíhoaforí hoafíyei ríhündeimbí ahei níṅgofondí ranana, wafusüroho hai asu hai sarfa nímoei apoarambe ahoro raníhü yagodímboe. Ranana yimbu-noufimbí yífímbo moatükuní-ane,” mehu.

Simbori Serusarem ngoafi

⁹ Sünambeahíndí nendí dis 7 wamberündímbo-ndeimbí ranahandambo mamí-mayu ranai wambo-so Godíndí hürütü moendífembohünda moaruwai hamíndí moatükuní foafusüfiyaní tüküfimbí-mayo ra semündü haya makusu. Ai hoafíyundírühí yahuya, “Se síníf-anímbo ro nímoréhí anamíndühífembo aníngo Sipsip Nímoríndí nímoréh ra nafuinda-hanínímboyahí,” mehundírí. ¹⁰ Raníyo asu wandí fiambe Yifíafi Aboedí ranai ngíníndí tüküfendírühíyahí asu sünambeahíndí nendí ranai wambo semündündírí hifi wafu nímooamo hamíndí raníwamí mahafu. Raníyu asu ai wambo Serusarem ngoafí adúkarí sünambe God sowahíndí makoso ranahambo nafuí-mayundírí. ¹¹ Raníyo asu Godíndí himboamupuimbo-randeimbí ranai si boakímafoareandí. Asu ngoafí ranai sapo süríhoeimbí sospa nímoei kákí afíndífihí semíndímbo rahuráyo moaní himboarambe foríforíhoeimbí hamíndí-mayo. ¹² Ngoafí adúkarí ranai papí nímooamo hamíndíyo 12 nafítambe kemíndí híníṅgímefeyo. Raníyo asu 12 sünambeahíndí nendí ranai nafítambe ranahambo waraní-ründümo houmbo hífandímarundí. Nafítambe ranífihí Israer-yafe 12 sirí ranahei ndürí ra papímayo. ¹³ Nafítambe ranai gorügoaníní-gorügoaníníre burímayo. Ngímí ranai hüfíhamíndí süfuaní níṅgomo, ngímí himboraní níṅgomo, ngímí ranai rahaníní himboraní níṅgomo asu ngímí hüfíhamíndí hafuaní níṅgomo marundí. ¹⁴ Adúkarí ngoafí ranahandí papí ranana 12 ngíníndí nímoeinambo ndihí ragu

samboefimbiyo. Raniyo asu mamami raniwami Sipsip Nimorindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi 12-yomondi nduri ranai papimayo.

¹⁵ Sapo sunambeahindi nendi horombo wambo wataporimbo-marandiri-mayu ranai gorinambo nafiyoeweimbi-hündi simongorife nimihari ranambo adukari ngoafi nafitambe asu papi ra simongori-fembohünda semündü haya manüngu. ¹⁶ Adukari ngoafi ranana munguambo himbori ra moani simogodapo hamindiyo. Raniyu asu sunambeahindi nendi ranai simongori nimihari masemüdu ranambo simongoreandane, ngoafi afindi-kokoeaiyo ahandi ra 2,200 kiromita tükumefeyo. Raniyo asu ahandi simongori hoandari mahafo, himbori yimbu mahafe ranai moani simogodapo hoandari-mayo. ¹⁷ Asu papi nimoamo ranahambo amboani simongoreandane, mami 65 mita tükumefeyo. Rani simongori ranana moani nindou simongoru-rundeimbiyo sunambeahindi nendi-mayu ranai simongorimareandi. ¹⁸ Ngoafi ranahandi papi ranana hamburi asu yangiri saspamoeinambo papiyoweimbiyo. Nga ngoafi ranana moani gor sürühoembi yangir-ane nafiyoeweimbiyo manango. ¹⁹ Adukari ngoafi ranana hifini ndihi God ai munguambo mamikarambo nimoai kaki afindifihi semündümbi-namboyo kore hiniyimareandi. Weangurühi korimefeyo ranana hamburi asu yangiri saspamoeiyo, rani-kimi asudabombü sapaia nimoaiyo, rani-kimi kifohi aget nimoaiyo, rani-kimi yangirasüfo emerar nimoaiyo. ²⁰ Asu rani-kimi hamburi kikire kifohi kikire-randeimbi sadonikis nimoaiyo. Rani-kimi konirian nimoaiyo, rani-kimi krisorait nimoaiyo, asu rani-kimi ngorü-poanimbo yangirasüfo berir nimoaiyo, rani-kimi anjüsühsafümbi topas nimoaiyo, rani-kimi krisopres nimoaiyo yangirasüfoyo anjüsühsafümbiyo-randeimbi. Asu rani-kimi asudabombü haiasin nimoaiyo, bidifiranambo ana hamburi ametis nimoaiyo. ²¹ Nafitambe 12 ranana sapo 12 kifohi mbisihondiyo. Munguambo yipur nafitambe ra mbisihondi mami-namboyo nafiyo hiniyimefeyo. Ngoafi ranahandi munguambo nafi ranana gor hondünambo nafiyoeweimbiyo hayamboyo hoehimbo nahurai-mayo.

²² Ro moai Godimbo hohoanimoyondo-rambo wori fondarowa hoeiriheandi. Sapo Adukari God Munguambo nginindembi-mayu ranai-yu asu Sipsip Nimori ai ngoafi ranahandi Godimbo hohoanimoyo-rambo worimefani. ²³ Ngoafi raniwami hüfihamindi amoamo ahafandi si ra ngiri boakiboadingeandi sapo Godindi himboamupuimbo-randeimbi si ranai ngoafi raniwami boakimafoareandi ranimbo-wambo. Asu Sipsip Nimori ranai-ani ngoafi ranahandi ram hai nou-ayu. ²⁴ Rananimbo munguambo hifihündi ranai ngoafi ranahandi si rani-süngu ngeihü, asu munguambo hifihündi bogori ranai ahamundi nginindi napo ra ranihü ndowandümo tükündafumboemo. ²⁵ Munguambo si aho ra nafitambe ranai ngiri pande ningo, nga sübüdihoi yagodi ngomoe. Sapo rani-simboani ana ngiri nimb ranai yagodo. ²⁶ Asu ngoafi adukari ranambe munguambo hifihündi-yafe yihuru asu aboedi napo nginindi ra ndemündündür keboemoe. ²⁷ Nga nime-moatükuni moaruwai-ayo, asu yikoarifo hohoanimoyo-randeimbi asu wosihofori hoafiyo-randeimbi, munguambo ranana ngiri ngoafi ranambe keboehi ngei. Sapo Sipsip Nimorindi koadürümbo ningombo buki-mayo ranambe ahei nduri pamareanduri ai-yangiranimboke-boehi ngüsimboyei.

22

Yangiri ningombo hoe asu nimi

¹⁻² Raniyu asu sunambeahindi nendi-mayu ranai hoe afindi yangiri ningombo nimindi ra wambo nafuimayundiri. Hoe ra himboarambe mupui fori wakireandeimbane. Hoe ranana sapo God asu Sipsip Nimori ranahafandi nimari-fondi-mayo ranambeahindi tükufe hayamboyo ngoafi nafi bogori rani mbusümondühi mafoero ho. Asu hoe rani himbori-kimi yangiri ningombo nimi ranai ngorügoanini ngorügoanini burimayo. Nimi ranai mami himbanambe 12 hisiyowohü asu moani mamami amoamo hisiyo arandi. Asu nimi ranahandi emündü ranana munguambo hifihündi

ranaheimbo aboedambofendürü ramboane. ³ Asu nīne-moatükunü God ai ranahambo moaruwai-ane ehu ranana ngirü ngoafü ranambe yagodo. Nga God asu Sipsip Nīmorü ahafandü adükarü bogoründü nīmarü-fondü ranü yangirü yagodoanü asu Godündü ratüpurüyei rihündeimbü ai ahambo hohoanümondeihü ngusüfo pandühorümboyei. ⁴ Rananimbo asu ahandü ngusümboarü hoeindühi-mboyei asu ahandü ndürü ra ahei girübodü hamündüfihü sürü pande hinüngündeambui. ⁵ Asu rananimbo ngirü nīmbü asükaindo tükündüfeyo. Ranimbo-animbo ngirü ram asu hüfihamündü ranai si boaküboadeandü. Sapo Adükarü God ai-animbo ahei sindumbui. Asu nindou ranai adükarü bogorü nindoumbondahi koadürümbo-koadürümbo hībadühü ngeimboyei.

Sisas ai ngirü amitata kudu

⁶ Ranüyu sünambeahündü nendü ai hoafüyundürühü yahuya, “Ndanü hoafü ndanana anihond-ane, nga anihondümbo-mbürühindamboane. Nga Adükarü God, sapo ahandü hoafü hoafüyomo rundeimbü ranahamumbo ahandü Yifiafü masagapurü ranai ahandü sünambeahündü nendü ranahamumbo koamarühepurü. Asu ai sapo Godündü ratüpurü ratüpurüyei-rihündeimbü ranaheimbo nīnī-moatükunü nīmai hamündü tükümandüfe ranahambo nafuimbohünda koamarühepurü,” mehu.

⁷ Sisas ai hoafüyuhü yahuya, “Awi hīmborüyei! Ro ngirü amitata tükündaheandü. Nindou düdi ai buk ranambe süngunambo tüküfembo hoafü sürü papü-mayo ranahambo hīmborüyeihü süngurühü rihündeimbü-maye ranai ana hīhifü-hīhifümbeyei-amboane!” mehu.

⁸ Ro Son ranü-moatükunü ra hīmborüya hoeirüheamboanahü. Asu ro ranü-moatükunü ra hīmborüya hoeirühe raraorühü heheambo sünambeahündü nendü wambo nafui-mayundürü ranahandü yirü-kimü piya nīmarümbo ndeara ahambo hohoanümo-yondowohü ngusüfo pefimbo yangirümayahü. ⁹ Nga asu ai wambo hoafüyundürühü yahuya, “Yowanü, se refepoanü! Roana sapo sīhafü mamü ratüpurüye rühoandeimbü wandaf-anahü. Asu roana sapo sīhafü apodoho wandafü-mamü Godündü hoafü hoafüyomo-rundeimbü-memo rananemo asu muᅅguambo nindou buk ndanambe hoafü engoro ranahambo hīmborüyei mburühü ranü-süngurühindeimbü ranahei wandaf-anahü. Nga Godümbo-animbo hohoanümo-ndafündowohü ngusüfo pandüworü,” mehu.

¹⁰ Asükai hoafüyundürühü yahuya, “Godündü süngunambo tüküfembo buk ndanambe apaiaro ra se yowanü dībonapüfehü gabudüfe-poanü. God ai muᅅguambo ranü-moatükunü ranahambo refemboayu ra ndeara akimü tüküfembo yangirü-ane.

¹¹ Ranimboane asu moaruwai hohoanümoyu-randeimbü ranai moanü moaruwai hohoanümo ranüsüᅅgu-mbüreand-amboane. Asu moaruwai hamündü hohoanümoyu-randeimbü ranai moaruwai hamündü hohoanümo süᅅgu-mbüreand-amboane. Asu mbumundü hohoanümoyu-randeimbü ranai mbumundü hohoanümo süᅅgu-mbüreand-amboane. Sürühoeimbü hohoanümo süᅅgureandeimbü ranai sürühoeimbü hohoanümo süᅅgu-mbüreand-amboane,” mehu.

¹² Sisas ai yare hoafüyuhü yahuya, “Awi se hīmborüyei! Ro ngirü amitata tükündaheandü! Ro takünü moatükunü ndahamündü tükündahe-amboyahü. Rananimbo düdi ai nīnī-moatükunüyo ramareandü ranü-sīmogodühü ndeheamboyahü. ¹³ Roana horombonüpoed-anahü asu süᅅgunüpoed-anahü. Ro weᅅngurühüdid-anahü asu bīdīfiranüdid-anahü. Roana weᅅngurühüdidü hondüyu asu süᅅjudüdidü hondüya-rühandeimb-anahü

¹⁴ Nindou didüyei ahei hoarü-mayo ra boboerühünda aboedü sīmborü afisaho-koate tüküfeimbü-maye ranai ana hīhifü-hīhifümbeyei-amboane. Aiana sapo yangirü nīᅅgoweimbü nīmü-mayo ranahandü hīsü ra moanü hīmbo-koate dagüdihü asu adükarü ngoafü ginirü yipurü nafütambe-mayo ranü nafü keboehimboyei. ¹⁵ Nga asu moaruwai hamündü hohoanümoyeimbü nindou, tībagirü rundeimbü, nīmorehü sīsīhīmoyomoru-ndeimbü asu nindowenihü bīrabürüyei rihündeimbü, nindou hīfokoarühü rihündeimbü, tīkai godümbo süᅅngurühü rihündeimbü, nindou wosühoaförü hoafüyei rihündeimbü, ranai ana ngirü adükarü ngoafü nafütambe-mayo ranü-nafü keboehi ᅅgüsü, nga ai moanambuhü nīmboeimboyei.

¹⁶ Ro Sisas-anahĩ nda, wandĩ sũnambeahĩndĩ nendĩ ranahamumbo koarari-heheapurĩ munɣuambo moatũkunĩ ranahambo wandĩ nendĩ ranaheimbo wataporĩmbo-yondũrĩmbohũnda. Roana sapo Defitĩndĩ amoaomamĩ ranahei sirĩhũnd-anahĩ tũkũyahe anĩmboahĩ. Asu roana botĩbotĩ siambeahĩndĩ mupui-anahĩ,” mehu.

¹⁷ Yifiafĩ Aboedĩ ai Sipsip Nĩmorĩndĩ nĩmorehĩ rani-dĩbo hoafĩyafehũ safeya, “Se mborai sinĩfĩ,” masafe. Nindou dũdi himborĩnduhũ ana, hoafĩnduhũ anĩmboya, “Se mborai sinĩfĩ,” mbũsu. Nindou dũdi ai amĩndanĩngombonduhũ ana, mbũsũnu-wamboane. Nindou ai hoe simĩndĩmbo hohoanĩmoayu ana, ai sũnũ yangĩrĩ nĩngoweimbĩ hoe ra moanĩ mbũsũmũndu-wamboane.

Son ai nindou buk ndanambeahĩndĩ hoafĩ himborayei ranaheimbo ahĩnĩ hoafĩmayundũrĩ

¹⁸ Munɣuambo nindou ai Godĩndĩ hoafĩ sapo buk ndanambe enɣoro ranahambo himborayei ranaheimbo ahĩnĩ hoafĩ nda ro Son-anahĩ asahandũrĩ. Nindou dũdi ai ahandĩ hoafĩ Godĩndĩ-mayo hoafĩ ranĩfihĩ pare haya hoafayu ana, God ai ahambo nĩne moaruwai moatũkunĩ ai buk ndanambe refembo hoafĩmayu ra ahambo randeambui.

¹⁹ Asu nindou dũdi ai bidĩfĩrĩ hoafĩ buk ndanambe raguanambo-areandĩ ana, God ai nindou ranahambo randiranĩ asu ngĩrĩ sapo yangĩrĩ nĩngombo nĩmĩ hĩsĩ-mayo ra dedu. Asu ngĩrĩ Godĩndĩ adũkarĩ ngoafĩ buk nda ranahambo wataporĩmbo-marandĩ ranambe nũngu.

²⁰ Nindou munɣu moatũkunĩ ranahambo anĩhondũmbo hoafĩmayu ai hoafĩyuhũya, “Ro ngĩrĩ amĩtata tũkũndaheandĩ,” mehu.

Anĩhond-ane. Adũkarĩ Sisas, se mborai.

²¹ Adũkarĩ Sisas ai sĩheimbo munɣuambo moanĩ hĩpoambo-mbĩreandũramboane.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mat 1:1-2:12
2	Mat 2:13-3:6
3	Mat 3:7-4:11
4	Mat 4:12-25
5	Mat 5:1-26
6	Mat 5:27-48
7	Mat 6:1-24
8	Mat 6:25-7:14
9	Mat 7:15-29
10	Mat 8:1-17
11	Mat 8:18-34
12	Mat 9:1-17
13	Mat 9:18-38
14	Mat 10:1-23
15	Mat 10:24-11:6
16	Mat 11:7-30
17	Mat 12:1-21
18	Mat 12:22-45
19	Mat 12:46-13:23
20	Mat 13:24-46
21	Mat 13:47-14:12
22	Mat 14:13-36
23	Mat 15:1-28
24	Mat 15:29-16:12
25	Mat 16:13-17:9
26	Mat 17:10-27
27	Mat 18:1-22
28	Mat 18:23-19:12
29	Mat 19:13-30
30	Mat 20:1-28
31	Mat 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Mat 21:23-46
2	Mat 22:1-33
3	Mat 22:34-23:12
4	Mat 23:13-39
5	Mat 24:1-28
6	Mat 24:29-51
7	Mat 25:1-30
8	Mat 25:31-26:13
9	Mat 26:14-46
10	Mat 26:47-68
11	Mat 26:69-27:14
12	Mat 27:15-31
13	Mat 27:32-66
14	Mat 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Ruk 1:1-25
14	Ruk 1:26-56
15	Ruk 1:57-80
16	Ruk 2:1-35
17	Ruk 2:36-52
18	Ruk 3:1-22
19	Ruk 3:23-38
20	Ruk 4:1-30
21	Ruk 4:31-5:11
22	Ruk 5:12-28
23	Ruk 5:29-6:11
24	Ruk 6:12-38
25	Ruk 6:39-7:10
26	Ruk 7:11-35
27	Ruk 7:36-8:3
28	Ruk 8:4-21
29	Ruk 8:22-39
30	Ruk 8:40-9:6
31	Ruk 9:7-27

date	Scripture
1	Ruk 9:28-50
2	Ruk 9:51-10:12
3	Ruk 10:13-37
4	Ruk 10:38-11:13
5	Ruk 11:14-36
6	Ruk 11:37-12:7
7	Ruk 12:8-34
8	Ruk 12:35-59
9	Ruk 13:1-21
10	Ruk 13:22-14:6
11	Ruk 14:7-35
12	Ruk 15:1-32
13	Ruk 16:1-18
14	Ruk 16:19-17:10
15	Ruk 17:11-37
16	Ruk 18:1-17
17	Ruk 18:18-43
18	Ruk 19:1-27
19	Ruk 19:28-48
20	Ruk 20:1-26
21	Ruk 20:27-47
22	Ruk 21:1-28
23	Ruk 21:29-22:13
24	Ruk 22:14-34
25	Ruk 22:35-53
26	Ruk 22:54-23:12
27	Ruk 23:13-43
28	Ruk 23:44-24:12
29	Ruk 24:13-53
30	Son 1:1-28

date	Scripture
1	Son 1:29-51
2	Son 2:1-25
3	Son 3:1-21
4	Son 3:22-4:3
5	Son 4:4-42
6	Son 4:43-54
7	Son 5:1-23
8	Son 5:24-47
9	Son 6:1-21
10	Son 6:22-40
11	Son 6:41-71
12	Son 7:1-29
13	Son 7:30-52
14	Son 7:53-8:20
15	Son 8:21-30
16	Son 8:31-59
17	Son 9:1-41
18	Son 10:1-21
19	Son 10:22-42
20	Son 11:1-53
21	Son 11:54-12:19
22	Son 12:20-50
23	Son 13:1-30
24	Son 13:31-14:14
25	Son 14:15-31
26	Son 15:1-27
27	Son 16:1-33
28	Son 17:1-26
29	Son 18:1-24
30	Son 18:25-19:22
31	Son 19:23-42

date	Scripture
1	Son 20:1-31
2	Son 21:1-25
3	Rat 1:1-26
4	Rat 2:1-47
5	Rat 3:1-26
6	Rat 4:1-37
7	Rat 5:1-42
8	Rat 6:1-15
9	Rat 7:1-29
10	Rat 7:30-50
11	Rat 7:51-8:13
12	Rat 8:14-40
13	Rat 9:1-25
14	Rat 9:26-43
15	Rat 10:1-33
16	Rat 10:34-48
17	Rat 11:1-30
18	Rat 12:1-23
19	Rat 12:24-13:12
20	Rat 13:13-41
21	Rat 13:42-14:7
22	Rat 14:8-28
23	Rat 15:1-35
24	Rat 15:36-16:15
25	Rat 16:16-40
26	Rat 17:1-34
27	Rat 18:1-21
28	Rat 18:22-19:12
29	Rat 19:13-41
30	Rat 20:1-38

date	Scripture
1	Rat 21:1-16
2	Rat 21:17-36
3	Rat 21:37-22:16
4	Rat 22:17-23:10
5	Rat 23:11-35
6	Rat 24:1-27
7	Rat 25:1-27
8	Rat 26:1-32
9	Rat 27:1-20
10	Rat 27:21-44
11	Rat 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Kor 1:1-17
5	1 Kor 1:18-2:5
6	1 Kor 2:6-3:4
7	1 Kor 3:5-23
8	1 Kor 4:1-21
9	1 Kor 5:1-13
10	1 Kor 6:1-20
11	1 Kor 7:1-24
12	1 Kor 7:25-40
13	1 Kor 8:1-13
14	1 Kor 9:1-18
15	1 Kor 9:19-10:13
16	1 Kor 10:14-11:1
17	1 Kor 11:2-16
18	1 Kor 11:17-34
19	1 Kor 12:1-26
20	1 Kor 12:27-13:13
21	1 Kor 14:1-17
22	1 Kor 14:18-40
23	1 Kor 15:1-28
24	1 Kor 15:29-58
25	1 Kor 16:1-24
26	2 Kor 1:1-11
27	2 Kor 1:12-2:11
28	2 Kor 2:12-17
29	2 Kor 3:1-18
30	2 Kor 4:1-12
31	2 Kor 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Kor 5:11-21
2	2 Kor 6:1-13
3	2 Kor 6:14-7:7
4	2 Kor 7:8-16
5	2 Kor 8:1-15
6	2 Kor 8:16-24
7	2 Kor 9:1-15
8	2 Kor 10:1-18
9	2 Kor 11:1-15
10	2 Kor 11:16-33
11	2 Kor 12:1-10
12	2 Kor 12:11-21
13	2 Kor 13:1-14
14	Gar 1:1-24
15	Gar 2:1-16
16	Gar 2:17-3:9
17	Gar 3:10-22
18	Gar 3:23-4:20
19	Gar 4:21-5:12
20	Gar 5:13-26
21	Gar 6:1-18
22	Efe 1:1-23
23	Efe 2:1-22
24	Efe 3:1-21
25	Efe 4:1-16
26	Efe 4:17-5:2
27	Efe 5:3-33
28	Efe 6:1-24
29	Fir 1:1-26
30	Fir 1:27-2:18

date	Scripture
1	Fir 2:19-3:6
2	Fir 3:7-4:1
3	Fir 4:2-23
4	Kor 1:1-20
5	Kor 1:21-2:7
6	Kor 2:8-23
7	Kor 3:1-17
8	Kor 3:18-4:18
9	1 Tes 1:1-2:9
10	1 Tes 2:10-3:13
11	1 Tes 4:1-5:3
12	1 Tes 5:4-28
13	2 Tes 1:1-12
14	2 Tes 2:1-17
15	2 Tes 3:1-18
16	1 Tim 1:1-20
17	1 Tim 2:1-15
18	1 Tim 3:1-16
19	1 Tim 4:1-16
20	1 Tim 5:1-25
21	1 Tim 6:1-21
22	2 Tim 1:1-18
23	2 Tim 2:1-21
24	2 Tim 2:22-3:17
25	2 Tim 4:1-22
26	Tai 1:1-16
27	Tai 2:1-14
28	Tai 2:15-3:15
29	Frm 1:1-25
30	Hib 1:1-14
31	Hib 2:1-18

date	Scripture
1	Hib 3:1-19
2	Hib 4:1-13
3	Hib 4:14-5:14
4	Hib 6:1-20
5	Hib 7:1-19
6	Hib 7:20-28
7	Hib 8:1-13
8	Hib 9:1-10
9	Hib 9:11-28
10	Hib 10:1-18
11	Hib 10:19-39
12	Hib 11:1-16
13	Hib 11:17-31
14	Hib 11:32-12:13
15	Hib 12:14-29
16	Hib 13:1-25
17	Sem 1:1-18
18	Sem 1:19-2:17
19	Sem 2:18-3:18
20	Sem 4:1-17
21	Sem 5:1-20
22	1 Pit 1:1-12
23	1 Pit 1:13-2:10
24	1 Pit 2:11-3:7
25	1 Pit 3:8-4:6
26	1 Pit 4:7-5:14
27	2 Pit 1:1-21
28	2 Pit 2:1-22
29	2 Pit 3:1-18
30	1 Son 1:1-10

date	Scripture
1	1 Son 2:1-17
2	1 Son 2:18-3:2
3	1 Son 3:3-24
4	1 Son 4:1-21
5	1 Son 5:1-21
6	2 Son 1:1-13
7	3 Son 1:1-14
8	Sud 1:1-25
9	Wei 1:1-20
10	Wei 2:1-17
11	Wei 2:18-3:6
12	Wei 3:7-22
13	Wei 4:1-11
14	Wei 5:1-14
15	Wei 6:1-17
16	Wei 7:1-17
17	Wei 8:1-13
18	Wei 9:1-21
19	Wei 10:1-11
20	Wei 11:1-19
21	Wei 12:1-18
22	Wei 13:1-18
23	Wei 14:1-20
24	Wei 15:1-8
25	Wei 16:1-21
26	Wei 17:1-18
27	Wei 18:1-24
28	Wei 19:1-21
29	Wei 20:1-15
30	Wei 21:1-27
31	Wei 22:1-21